

DÜSTUR

Birinci tertib

CİLD

5

14 rebiülevvel 1301 — 26 receb 1305

1 kânunusani 1299 (1883) — 26 mart 1304 (1888)

Başvekâlet Neşriyat Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır

ANKARA
BAŞVEKÂLET MATBAASI

1937

A

Tarihi	Mündericat	Sahife numarası
28 ramazan 1302 29 haziran 1301	İlmiye Romanya, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Bulgaristanda bulunan ahali İslâmiyenin hususatı mezhebiyeleri hakkında dairei meşihattan tanzim olunan talimat	274
15 rebiülevvel 1301 1 kânunusani 1299	Mülkiye Korucular ve bekçilerle çobanlara dair nizamname	10
	8 şevval 1298 tarihli sicilli nüfus nizamnamesinin 37 nci maddesinde mestur münakehat harçlarının matufualeyhleri hakkında irade	74
8 muharrem 1302	Şehremaneti idaresinde bulunan on aded devairi belediyeye tayin olunan etıbbayı muvakkatenin vezaifini mübeyyin talimat	77
	Sicilli nüfus nizamnamesi hükmünce eimmei mehallât ve rüesayı ruhaniye tarafından ita kılınacak beş nevi vukuat ilmühaberlerinin sureti imlâsile ita ve istihsali hakkında tarifname	83

B

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
				Derseadet tahriri nüfus yoklamasının suveri icraiyesine mahsus talimat	191
			1301	Sicilli nüfus vukuatları hakkında nüfus nazır ve memurları tarafından icra olunacak muamele ve ita kılınacak cetvellerin sureti tanzim ve itasına dair talimat	197
21 zilkade	1302	20 ağustos	..	Vilâyatta sicilli nüfus muamelâtının teftişine dair talimat	311
muharrem	1303	28 teşrinievvel	..	8 safer 1294 tarihli mektebi mülkiye nizamnamei esasına müzeyyel maddei nizamıye	341
29 ramazan	..	19 haziran	1302	23 zilhicce 1295 tarihli imtiyaz nişanı nizamnamesinin 3 üncü maddei muaddelesi	500
11 cemaziyelâhır	1301	27 mart	1300	Rumelifeneri Karyesinin Küçükçekmeceye bağlı olmak üzere müdürlük haline konulmasına dair irade	599
10 şevval	..	21 temmuz	..	Dede ağacının liva merkezi ittihazına dair irade	600
22 zilkade	..	1 eylül	..	Dersimin Pah kazasının memurini mülkiyesine tahsisat itasına dair irade	601

C

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası
selhi muharrem 1302	7 teşrinisani	1300	Suriye vilâyeti dahilinde Cemain ve Benisaab kazaları kurulmasına dair irade	605
2 cemaziyelâhır ..	7 mart	1301	Bulgardağı madeni hümayunu kasabasinda kaza teşkiline dair irade	608
29 cemaziyelevvel ..	4 ..	..	Erzurum Vilâyetinin Keskin Nahiyesinin kaza haline ifrağına dair irade	609
4 cemaziyelâhır ..	9 ..	..	Sanaya tâbi Halvan Nahiyesinde kaza teşkili hakkında irade	610
14 zilkade ..	13 ağustos	..	Bilecik Kazasının Ertuğrul Gazi namile üçüncü sınıf muhtasarıflığa tahvili hakkında irade	614
29 ramazan 1304	9 haziran	1303	8 şevval 1298 tarihli sicilli nüfus nizamnamesinin 4 ve 5 inci fasıllarına müzeyyel maddei nizamiye	839
18 zilkade ..	27 temmuz	..	Mürur nizamnamesi	861
4 zilhicce ..	11 ağustos	..	8 şevval 1298 tarihli sicilli nüfus nizamnamesinin 4 üncü maddei muaddelesi.	880
6 muharrem 1305	12 eylül	..	Sadakat ve şecaat madalyası nizamnamesine zeyl.	919

D

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
19 cemâziyelâhır	1303	13 mart	1302	Debre Sancağının Elbasan Nahiyesinin kaza haline ifrağına dair irade.	930
28 şaban	1303	20 mayıs	..	Kosva Vilâyetinin Maykovaç ve Viranes Nahiyelerinin birleştirilerek merkezi Şahayik olmak üzere Kaymakamlık teşkiline dair irade.	932
22 ..	1304	3 ..	1303	Kazayi Erbaa Sancağının Edirne Vilâyetine ilhakite müstakil mutasarrıflığa ifrağına dair irade.	940
21 zilcade	..	29 temmuz	..	Sadakat ve Şecaat madalyası nizamnamesine zeyl.	941
15 rebiülevvel	1305	18 teşrinisani	..	Bayburtun Kelkit ve Şiran kazalarının Gümüşhane Sancağına bağlanmalarına dair irade.	943
6 rebiülâhır	..	9 kanunuevvel	..	Berut Sancağının vilâyet haline ifrağına dair irade.	944
26 zilhicce	1304	2 eylül	..	Şecaat ve Sadakat madalyası nizamnamesine zeyl olmak üzere fıkrai nizamiye.	947
22 safer	1305	27 teşrinievvel	..	İdarei umumiyei vilâyat nizamnamesinin 14 üncü maddesinin tadili.	947

E

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
19 şaban	1304	30 nisan	1303	Memurını mülkiyenin tercümei hallerinin sureti kayıd ve tahririni ve teferruatını mübeyyin talimatname.	965
11 cemaziyevvel	1305	12 kânunusani	..	Sicilli ahvalı memurun komisyonu umumisi nizamnamesine zeyl.	1001
14 ^ü rebiulevvel	1301	1 kânunusani	1299	Adliye 16 safer 1276 tarihli mehakimi şer'îye nizamnamesinin 3 üncü faslına müzeyyel fıkrayı nizamıye	1
2 cemaziyevvel	1301	7 mart	1300	Rum patrikhanesi imtiyazatı mezhebiyesinden mutahassıl ihtilâfın halline dair irade	29
15 cemaziyelaahir	1301	31 mart	..	Arazı Kanununun 71 inci maddesi hükmünün istilâ gören mahaller ahali hakkında 1302 senesi nihayetine kadar tehri icrası hakkında irade	37
6 muharrem	1302			Urfa ve tevabii Süryanii Yakubî murahhası Mitranbol-sun memuriyetine dair berat	81
28 zilhicce	1301	6 teğrinievvel	1300	Emlâk ve çıflıkâtı mahsusa padişahı için mehakimce harç ve rûsum alınmamasına dair irade	94

F

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
11 cemaziyevvel	1302	14 şubat 1300	176
15 muharrem	"	23 teşrinievvel "	259
20 rebülevvel	1303	15 kânunuevvel 1301	385
4 cemaziyevvel	"	27 kânunusani "	395
5 zilcade	"	24 temmuz 1302	502
10 zilhicce	"	28 ağustos "	517
20 zilhicce	"	7 eylül "	520
12 muharrem	1304	29 eylül "	582

G

Tarihi	Mündericat	Sahife numarası
15 muharrem 1304 2 teşrinievvel 1302	19 cemaziyelâhir 1296 tarihli usulü muhakematı cezaiye kanunu muvakkatinin 130 uncu maddei muaddlesi	616
gurrei rebiülevvel ,, 16 teşrinisani ,,	Mehakimi şer'iyeden verilen ilâmatın temyiz ve istinafına mütedair 22 muharrem 1300 tarihli talimatın 7 nci bendini muaddil	728
23 rebiülevvel ,, 8 kânunuevvel ,,	Fesçi, ipekçi, bakkal, ekmekçi ve tütüncü esnafına aid terekâtın tâbı oldukları mehakim tarafından tahririne dair irade	758
29 rebiülâhir ,, 13 kânunusani ,,	19 cemaziyelâhir 1296 tarihli icra kanununun 39 uncu maddesine müzeyyel fıkrai kanuniye	758
7 cemaziyelâhir ,, 19 şubat ,,	Avukatlarla dava vekilleri vesaire tarifei mahsusasının mehakim mübaşirlerine verilecek ücurata dair olan ahkâmının ikmaline dair nizamname	763
9 receb ,, 22 mart 1303	Murabaha nizamnamesi	775
26 şaban ,, 7 mayıs ,,	Mukavelât muharrirlikleri hasılat ve aidatının sureti idaresine dair kararname	804

H

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
15 şevval	1304	24 haziran	1303	Hükmü gıyabî itası için müddealeyhin 3 defa davet edilmesi hakkında usulü muhakeme hukukiye kanunu muvakkatinin 144 üncü maddesinde mevzu usulün lâğvı hakkında irade	852
23 "	"	2 temmuz	"	19 cemaziyelâhur 1296 tarihli mehakimi nizamiye teşkilât kanunu muvakkatinin 4 üncü faslı muaddeli	853
28 "	"	7. z. "	"	19 cemaziyelâhur 1296 tarihli icra kanunu muvakkatinin 67 nci maddesine müzeyyel fıkara kanuniye	854
14 zilkade	"	23 "	"	Derseadet ticareti bahriye mahkemesinin mesalihi iflâsiyeyi dahi rüyeteye salâhiyetine dair irade	861
5 zilhicce	"	12 ağustos	"	Memurin muhakemesi nizamnamesine zeyl	918
19 şaban	1303	11 mayıs	1302	Suriye vilâyeti dahilinde Belka sancağı mülhakatından Çetin Kazasında mahkeme nizamiye teşkiline dair irade	931
5 cemaziyelvel	1305	6 kânunusani	1303	Mehakimi nizamiyenin teşkilât kanununun dördüncü faslının beşinci maddesi yerine kaim madde kanuniye	992

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
11 cemaziyelâhır	1305	12 kânunusani	1303	Arazi kanununa müzeyyel fikrai kanuniye	1000
9 cemaziyelâhır	„	9 şubat	„	Hükkâm vesair memurini adliyenin usulü intihap ve tayinlerine dair kanun	1058
9	„	9	„	Hükkâm vesair bilcümle memurini adliyenin sicilli ahvaline dair nizamname	1062
22	„	22	„	Mukavelât muharrirlerinin sureti intihap ve tayini hakkında nizamname	1065
17 zilhicce	1301	25 eylül	1300	Hizmetkâran Kethüdasının vezaifine ve müteferriatına dair talimat	1069
		1 mart	1304	Vilâyat deşairi adliyesi haslatından nezaret veznesine gönderilecek kısım ile bu babda tertib olunan cetvellerin sureti tanzim ve irsaline dair talimat	1071
				Maliye	
17 şaban	1301	30 mayıs	1300	Tahriri hitam bulan mahallerde hazine hesabına alınan rüsumu ihtisabiyenin ilgası ve panayır ve pazar mahallerinde fûruht olunan sünger, sülük ile bazı havyan derilerinden rüsumu muayyenenin istifası hakkında irade.	60

J

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
13 şevval	1301	24 temmuz	1300	Sırbistanın 12 ve 20 dinarlık altınlarının meskûkât tarifesine derci hakkında irade	73
18 "	"	29 "	"	Maliye Nezaretinde encümeni idarei maliyenin tertip ve heyeti teftişiyenin iadeten tesisi hakkında irade	75
21 muharrem	1303	29 teşrinievvel	"	Arazii emiriye üzerine bilâ ruhsat ebniye inşa olunmaması ve şimdiye kadar yapılmış olanların da bedeli üşre raptı hakkında iradeyi mübellîğ tahrirat	95
19 safer	1302	26 teşrinisani	"	26 rebiülâhır 1297 tarihli tensikî maaşat kararnamesinin 4 ve 5 inci mevaddı muaddelesi	103
10 rebiülâhır	"	15 kânunusani	"	Düyunu Umumiyei Osmaniye tahvilâtı atikasının 1-13 şubat 1885 tarihinden sonra mubadele ve kayid ve tescilleri hakkında nizamname	123
15 recep	"	18 nisan	"	19 ramazan 1299 tarihli Resmi Damga Kanununun 12 nci maddei musahhasile rüsumu maktua tarifei muaddelesi	236

K

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası	
19 recep	1302	22 nisan	1301	Memurini Mülkiye Tekauğ Kararnamesinden ıstisna olunan rüsumat kantarcılarınca muhafaza kayıkçılarınca tekaüdlüklerine dair hususî talimat	237
8 "	"	11 "	"	Umuru Maliye Heyeti teşşiesinin sureti teşkil ve vezafine dair nizamname	267
		30 hazir.ıı	"	Taşradan vergi emanetine irsal olunacak şehri hasılat defterinin sureti tanzim ve imlâsını mübeyyin tarifname	292
13 şevval	"	13 temmuz	"	Vergi emaneti tevzi kaleminde müstahdem ketebei muvakkateden müstahakkı tekaüd olanlar ile vefat edenlerin eytam ve eramiline tahsis kılınacak maaşata ve teşkil olunacak sandığın sureti idaresine dair talimat	300
17 muharrem	1303	15 teşrinievvel	"	Meskûkâtı şahane idaresine dair talimat	324
25 "	"	23 —	"	Tasfiyei Düyun Kararnamesi	338
25 safer	"	21 teşrinisani	"	Vergi emaneti tevzi kalemi ketebei muvakkatesinin tekaüd sandığına mütedair 18 şevval 1302 tarihli talimatın iki ve dördüncü maddei muaddeleleri	374

L

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası	
17	rebiülevvel	1303	12 kânunuevvel	1301	Tasfiyei Düyun Kararnamesinin suveri icraiyesine dair talimat	377
	selhı	rebiülevvel	„	25 „ „	Esham faizile mukataat bedelinin nısa tenzili hakkında irade	387
5	rebiülâhır	1303	30	„ „	19 ramazan 1299 tarihli Resmi Damga Kanununun 31 inci maddei muaddelesi	389
19	„	„	13 kânunosani	„	Memuriyeti muvakkate ve fevkalâdeye tayin olunupta memuriyeti teahhur edenlere verilmiş olan harcırahlardan sülusanının istirdadı hakkında irade	392
					Taşra defteri hakanı idarelerinden vergi emanetine irsal kılınacak şehriye cetvellerinin sureti tanzim ve imlâsına dair tarifname	395
14	recep	„	7 nisan	1302	19 ramazan 1299 tarihli Resmi Damga Kanununa müzeyyel fikrai kanuniye	465
8	şaban	„	30	„ „	Devairi teftişiyei maliye adedinin tenzilile müfettiş ve muavinlerinin tensikı salâhiyeti ve dairei maliyede bir meclis teşkili hakkında irade	484

M

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
22 şaban	1303	14 mayıs	1302	Bankı osmanî imtiyaz mukavelesini muaddil 5/17 şubat 1290/1875 tarihli mukavelenemeyi muaddil mukavelename	498
15 cemaziyelâhır	„	9 mart	„	Aşar ve emlak üzerine tarholunan hissei menafi ve maarifin tadili hakkında irade	500
27 şevval	„	17 temmuz	„	8 cemaziyelûlâ 1275 tarihli tapu nizamnamesinin 18 inci maddei muaddelesi	501
5 zilkade	„	24 „	„	Emlak ve temettü vergisi hakkında nizamname	503
9 zilhicce	„	27 ağustos	„	Düyunu umumiyei Osmaniye idaresinin cibayeti varidatta olan salâhiyetine dair kararname	517
10 muharrem	1304	27 eylül	„	Maliye hukuk müşavirile dava vekillerine dair talimat	531
12 cemaziyelâhır	1301	28 mart	1300	Memurini mülkiye terakki ve tekaüd kararnamesinin 35 ve 41 inci maddeleri makamına kaim olmak üzere mevaddi nizamiye	545
14 rebülevvel	1303	9 kânunuevvel	1301	Müsyü Hirş ile 23 000 000 frank istikraz akdine dair mukavelename	555

N

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
8 cemaziyelâhır	1303	2 mart	1302	İstikrazı dahilî tahvilâtı ih-racı hakkında irade	566
22 şaban	..	14 mayıs	..	Bankı Osmanî ile tadilen yapılan mukavale	569
4 zilkade	..	25 temmuz	..	İstikrazı dahilî tahvilâtı ih-racı hakkında irade	579
16 rebiülevvel	1301	12 şubat	1299	Tekaüd sandığına toplanan paraların suret ve mahalli sarfı hakkında irade	597
24 zilkade	1301	3 eylül	1300	Maliye Derseadette yapılmakta olan kalemkâr eşyadan resim alınmaması hakkında irade.	602
22 şaban	1302	25 mayıs	1301	Varidatı vilâyetin cibayet ve sarfına vali ve mutasarrıfların müdahale eylememeleri hakkında irade.	612
13 şevval	..	13 temmuz	..	Ağnam resmine zammedilmiş olan mebalîğ bakayasının affi hakkında irade.	613
19 muhârrem	1304	6 teşrinievvel	1302	Tahsili emval nizamnamesi.	644
Selhi receb	..	12 nisan	1303	Akar vergisinin binde ona ve temettü vergisinin yüzde dörde iblâğ ve timar ve zeamet ve evkaf ve kura ve memleha bedelâtının nısfâ tenzili hakkında irade.	776

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
2 şaban	1304	14 nisan	1303	Vergi emanetinde bulunan maa tahrir vergi idaresinin kemafissabık Maliye nezaretine nakli ile emanet namının Defteri Hakanî nezaretine tahvili hakkında irade.	778
16 şaban	"	28 nisan	"	Aşar nizamnamesi.	779
7 zilcade	"	16 temmuz	"	Resmi Damga Kanununun tadil edilen maddeleri.	857
20 "	"	29 "	"	Tiftik keçilerinden alınmakta olan resmin üç kuruşa tenzili hakkında irade.	867
23 "	"	1 ağustos	"	Promes yani ikramiyeli hisse biletlerinin ihrac ve furuhtu hakkında kararname.	868
18 zilhicce	"	25 "	"	Resmî Damga Kanununun 18 ^{inci} maddesinin tadili.	918
3 muharrem	1305	9 eylül	"	Bağdad Vilâyetinin bazı mahallerinde miriye aid mukataatın humustan ^ı üşre kadar hasılatından hissei emiriye ahzine dair irade.	919
21 "	"	27 "	"	Tasfiyei düyun tahvilâtının başabaş kabulü müddetinin 1304 senesi ağustos nihayetine kadar temdidi hakkında irade.	921

N

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası
8 cemaziyelâhır 1303	2 mart	1302	İstikrazı dahilî tahvilâtı ih-racı hakkında irade	566
22 şaban	„ 14 mayıs	„	Bankı Osmanî ile tadilen yapılan mukavale	569
4 zilkade	„ 25 temmuz	„	İstikrazı dahilî tahvilâtı ih-racı hakkında irade	579
16 rebiülevvel 1301	12 şubat	1299	Tekaüd sandığına toplanan paraların suret ve mahalli sarfı hakkında irade	597
Maliye				
24 zilkade 1301	3 eylül	1300	Derseadette yapılmakta olan kalemkâr eşyadan resim alınmaması hakkında irade.	602
22 şaban 1302	25 mayıs	1301	Varidatı vilâyetin cibayet ve sarfına vali ve mutasarrıfların müdahale eylememeleri hakkında irade.	612
13 şevval	„ 13 temmuz	„	Ağnam resmine zammedilmiş olan mebalîğ bakayasının affı hakkında irade.	613
19 muharrem 1304	6 teşrinievvel	1302	Tahsili emval nizamnamesi.	644
Selhi receb	„ 12 nisan	1303	Akar vergisinin binde ona ve temettü vergisinin yüzde dörde iblâğ ve timar ve zemet ve evkaf ve kura ve memleha bedelâtının nisfa tenzili hakkında irade.	776

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
2 şaban	1304	14 nisan	1303	Vergi emanetinde bulunan maa tahrir vergi idaresinin kemafissabık Maliye nezaretine nakli ile emanet namının Defteri Hakanî nezaretine tahvili hakkında irade.	778
16 şaban	"	28 nisan	"	Aşar nizamnamesi.	779
7 zilcade	"	16 temmuz	"	Resmi Damga Kanununun tadil edilen maddeleri.	857
20 "	"	29 "	"	Tiftik keçilerinden alınmakta olan resmin üç kuruşa tenzili hakkında irade.	867
23 "	"	1 ağustos	"	Promes yani ikramiyeli hisse biletlerinin ihrac ve furuhtu hakkında kararname.	868
18 zilhicce	"	25 "	"	Resmî Damga Kanununun 18 n. in- ci maddesinin tadili.	918
3 muharrem	1305	9 eylül	"	Bağdad Vilâyetinin bazı mahallerinde miriye, aid, mukataatın humustan, üşre kadar hasılatından hissei emiriye ahzine dair irade.	919
21 "	"	27 "	"	Tasfiyei düyun tahvilâtının başabaş kabulü müddetinin 1304 senesi ağustos nihayetine kadar temdidi hakkında irade.	921

P

Tarihi				Mündericat	Sahife numararı	
9	safer	1305	14 teşrinievvel	1303	Kefalet nizamnamesinin sekizinci maddesi makamına kaım maddei kanuniye.	926
	gurrei muharrem	1303	29 eylül	1301	Hazine ile eşhas arasındaki davalar için tayin olunacak vekiller ile hukuk müşavirlerinin maaş ve masrafları hakkında irade.	929
18	zilkade	..	6 ağustos	1302	Umum tekaüd sandığından istifade edemiyen memurini kadime ve onlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline tahsis edilecek maaşata dair irade.	933
23	zilhicce	..	10 eylül	..	Edirne'de ahara kiraya verilen meralarla arazii haliye icaratının devairi belediye hasılatından alınacak yüzde beş ile birlikte Rumelii Şarkii muhacirlerinin ihtiyacatına ter kine dair irade	934
23	safer	1304	9 teşrinisani	..	Düyunu umumiye idaresinin nezaretinde bulunan pul ve damga idaresinin Maliye nezaretine alınmasına dair irade	936
27	rebiulâhir	..	11 kânunusani	..	95 senesinden 98 ve bazı mahallerde 99 senesi gayetine kadar müretteb olan musakafat ve arazi ve temettü vergilerine dair irade	938

R

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası	
27 rebiülâhır	1304	11 kânunusani 1302	Yüzde beş faiz ile menafi sandıklarından 250 000 altının istidanesine dair irade	939
5 recep	..	18 mart 1303	Emlâk vergisi tahsilâtından yüzde on beşinin şehremanetine terkine dair irade	940
2 safer	1305	7 teşriülevvel ..	Hazinei celileye medyunen vefat edenlerin deyinlerinin sureti istifası hakkında irade	948
27 rebiülâhır	..	30 kânunüevvel ..	Elli milyon kuruşluk me-cidi aksamının darbı hakkında nizamname	990
..	..	..	Devletçe tedricen imhası mukarrer olan meskûkâtı mağ-şuşeden altılıkların defaten tedavülden kaldırılması hak-kında nizamname	991
21 cemaziyellevvel	..	23 kânunusani ..	Ağnam resminin sureti ida-re ve istifasına dair talimat-name	1001
7 cemaziyelâhır	..	7 şubat ..	Bedelâtı askeriyenin sülüsü mertebesinde tezyidi ve me-sakin vergisinin binde beşe ve temettüat vergisinin binde elliye iblâğı hakkında meclisi vükelâ mazbatası	1047

S

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
13 cemaziyelâhır 1305	13 şubat 1303	Umum malsandıklarında vukubulacak medfuatın günü gününe kaydolanmasına dair talimat	1050
20 recep ..	20 mart 1304	Emlâk ve arazii emiriye ve musakkafat ve müsteğillâtı mevkufe yoklama harçlarının sureti istifası hakkında irade	1077
9 ..	9 ..	1304 senesi muvazenei umumiyesi	1078
18 şaban 1302	21 mayıs 1301	Maarif Evrak ve resaili muzırranın memaliki Osmaniyeye men'i ithal ve intışarı için tedabiri muktaziye ittihazı hakkında irade	264
26 muharrem ..	3 teşrinisani 1300	Yeniden bir meclisi maarif kurulması hakkında irade	604
11 cemaziyelvel 1304	25 kânunusani 1302	Mekteb küşadı hususunun bilistizan sudur edecek iradei seniye üzerine fermanı âli suduruna talıkı hakkında irade	759
28 mubarrem ..	15 teşrinievvel ..	Adliye nezaretine merbut bulunan mektebi hukukun Maarif nezaretine devrine dair irade	935

T

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası	
2 rebiülâhır	1304	17 kânunuevvel 1302	Ticaret, kız sanayi ve sanayii nefise mekteblerinin Maarif nezaretine devrine dair irade	937
8 rebiülevvel	1305	11 teğrinisani 1303	Mekâtibi idadiyeye tebaai ecnebiye evlâdından şakird kabulü hakkında irade	949
11 rebiülâhır	1302	16 kânunusani 1300	Matbaalar nizamnamesi	992
		1 mart	„	
			İzmit Kasabasında "Kilis," bataklıklarının tathiri imtiyaz mukavele ve şartnamesi	13
			Selânik Vilâyetinde "Karasu," bataklıklarının tathiri hakkında mukavele ve şartname	63
5 cemaziyelevvel	1302	8 şubat 1300	Rumeli demiryolları hututu iltisakîyesinin inşası hakkında mukavele ve şartname	177
7 comaziyelâhır	„	12 mart 1301	Rumeli demiryolları iltisak hatları şirketi inşaiyesi nizamnamei dahilisi	202
18 safer	1303	14 teğrinisani	„	
			Berut şehrinin hava gazile tenviri hakkında imtiyaz mukavele ve şartnamesi	352

U

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
18 safer	1303 14 teşrinisani 1301	Yanya dahilinde Lâpsiste gölü ile civarındaki bataklıkların tathiri imtiyazına dair mukavele ve şartname	364
17 muharrem	.. 15 teşrinievel ..	İzmir - Kasaba demiryolu mukavelenamesi	552
12 zilcade	1304 21 temmuz 1303	Yolların tamir ve hüsnü halde muhafazası hakkında tarifname	858
22 zilhicce	.. 29 ağustos ..	Dersaadet sularının temdid müddeti imtiyaziyesi hakkında mukavelei müzeyyele ve şartname	905
12 cemaziyelâhır	1305 12 şubat ..	Hututu iltisakiyenin işletme mukavelenamesi	1024
..		Rumeli hututu iltisakiyesinin işletilinceye değin emri muhafaza ve tamirâtı mütemadiyesinin icrasına dair mukavele	1049
18 zilhicce	1304 25 ağustos ..	Maadin Maadin Nizamnamesi	886
23 rebiülâhır	1305 27 kânunuevvel ..	Taş Ocakları Nizamnamesi	971
15 rebiülevvel	1301 1 kânunusani 1299	Ticaret İzmir limanında yolcu ve eşya nakli için müteşekkil şirketi Hamidiye nizamnamesi	1

V

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
11 zilkade	1301	2 ağustos	1300	Avrupakârî eşyayı zücaciyeye imaline mahsus tüccardan Mişon Levinin Beykoz ile Serviburun beyninde Çifte cevizler nam mahalde veyahut o havallide inşa edeceği fabrika hakkında mukavelename	80
		2 eylül	..	Sanayi Odaları nizamnamesi	90
		2 ..	..	Sanayi Odaları nizamnamesi dahilisi	91
16 zilhicce	..	24 ..	..	Geliboluda neşç ve imalolunan yelken bezleri hakkındaki muafiyeti rüsumiyenin 10 sene daha temdidine dair irade	93
12 safer	1302	19 teşrinisani	..	Umum borsalar nizamnamesi	96
17 ..	..	24 ..	..	Pazar ve panayırlar haricinde fakat tellâl vasıtasile beyolunan hayvanattan resim ahzı hakkında irade	120
24 rebiülâhîr	..	29 kânunusani	19	Ereğli maden kömürlerinin yalnız dahilî resmi gümrükten istisnası hakkında irade	167

Y

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası		
29 receb	1302	2 mayıs	1301	17 kalem emtia ve eşyayı dahiliyenin harice ihracı için 22 cemaziyelevvel 1300 tarihli irade mucibince muayyen bir sene müddetin 9 kalem eşyaya dahi teşmili hakkında irade	263
26 şaban	..	29 ..	..	Diyarı ecnebiyeye berayı ihraç iskeleden iskeleye götürülen emtia ve eşyayı osmaniye müddeti nizamiye ihraciyesinin cevahiri madeniyeye hakkında dahi temdidine dair irade	265
28 muharrem	..	5 teşrinisani	..	Hamidiye ticaret mektebi nizamnamesi	317
13 safer	1303	9 ..	..	Sevahili şahane ticareti bahriyesinin tevsi ve terakkisi hakkında nizamname	341
		4 kânunuevvel	..	Merakibi sağireden alınacak rüsumu şehri ile verilecek tezakire dair talimat	375
26 rebiülâhır	..	20 kânunusani	..	Ticaret ve Ziraat nezareti mektubcusu saadetlû Salih Münirin porselen ve fayans envandan tabak ve çanak ve avanii saire imaline mahsus Boğaziçinde Çubuklu karyesinde veya o havalide inşa edeceği fabrika hakkında mukavelename	392

Z

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası
25 cemaziyelûlâ 1303	17 şubat	1301	Avrupakârî eşyayı zücaciyeye imaline mahsus olarak Selânikte bir fabrika inşası imtiyazı hakkında mukavelename	429
23 cemaziyelâhır	„ 17 mart	1302	Derseadette Büyük Adada makina vasıtasile su ihrac ve tevzi imtiyazı hakkında mukavelename	450
8 recep	„ 31 „	„	Boğaziçinde çivi, vida ve saire imaline mahsus bir fabrika inşası imtiyaz mukavelesnamesi	467
26 „	„ 19 nisan	„	Dersaadette yün ve pamuk ipliği, akmişe ve fes imaline mahsus bir fabrika inşası imtiyaz mukavelesi	472
23 şaban	„ 17 mayıs	„	Tesis olunacak buz fabrikaları hakkında mukavelename	487
23 Zilkade	„ 11 ağustos	„	Buz imali için teşkil olunan anonim şirketin nizamnamesi dahilisi	489
7 zilhicce	„ 25 ağustos	„	Kâğıt fabrikası imtiyaz mukavelesnamesi	515
5 muharrem 1304	22 eylül	„	Dersaadet Emniyet Sandığı nizamnamesi	522

AA

Tarihi	Mündericat	Sahife numarası
3 rebiülâhır 1304 18 kânunuevvel 1302	20 ramazan 1298 tarihli Dersaadet Ticaret Odası nizamnamei dahilisininin 8 muharem 1299 tarihli zeylinin 5 inci fıkrasını nasıh maddei nizamiye	732
9 cemaziyelevvel .. 23 kânunusani ..	Bulgaristanda bulunan tüccar vekillerinin vazaifini mübeyyin talimat	759
28 ramazan .. 7 haziran 1303	Berut liman ve rıhtım imtiyaz mukavele ve şartnamesile liman ve rıhtım tarifesi	806
16 şevval .. 25 haziran ..	Selânik şehrinin havagazile tenviri imtiyazı hakkında mukavele ve şartname	839
17 zilkade .. 26 temmuz ..	Diyarı ecnebiyeye berayi ihraç muvakkaten iskeleden iskeleye götürülecek emtia ve eşyayı osmaniye müddeti nizamiyei ihraciyesinin kemik ve boynuzlar hakkında dahi temdidine dair irade	866
25 3 ağustos ..	Patent Nizamnamesi	870
6 zilhicce .. 13	İstanbul ve havalisinin hava gazile tenviri imtiyazı hakkında mukavele ve şartname	880
13 rebiülâhır 1305 21 teğrinisani ..	Edirne şehrinin havagazile tenviri hakkında mukavele ve şartname	950

AB

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
22 rebiülevvel 1305	25 teşrinisani 1303	Memaliki ecnebiyede teşekül eden anonim şirketlerinin memaliki devleti aliyyede icrayı muamelât için küşad ve yahut tayin edecekleri acentalar hakkında nizamname	963
29 safer 1303		Şam Şehrinin havagazile tenviri hakkında mukavele ve şartname	978
29 cemaziyelevvel 1305	30 kânunusani 1303	Şirketi Hamidiye nizamnamei dahilisi	1015
24 muharrem 1305		Patent meclisine tayin olunan islâm ve ecnebi azaların sureti intihabına dair irade	1028
19 safer 1302	26 teşrinisani 1300	Hariciye Saltanatı seniye şebenderlerine mahsus talimat	105
28 cemaziyelevvel ..	3 mart 1301	Sefaret kâtiplerile ataşe ve şebender ve kañçılarların intihabı ve hariciye dairesi aklâmına alınacak hülefânın tahkiki ahvali için bir komisyon teşkili ve müteferriatı hakkında irade	201
10 ramazan ..	11 haziran ..	Umuru hukukiyei muhtalita kalemince tasdik olunacak evraka 40 kuruşluk yerine 50 kuruşluk harcı tasdik pulu il-sakı hakkında irade	266

AC

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
29 cemaziyelâhır	1303	24 mart	1302	Sefareti seniyyede muhaberati resmîye evrakının sureti kayıd ve hıfzı hakkında talimat	459
selhi cemaziyelâhır	„	24 „	„	Sefareti seniye maiyetlerinde müstahdem memurininin aded ve unvanlarının tahdidi hakkında irade	462
18 muharrem	1304	5 teşrinievvel	„	Devleti aliye - Sırbistan konsolosluk mukavelesi	581
24 safer	„	10 teşrinisani	„	Saltanati seniye şebhenderlerine dair olan nizamnamei dahilinin 12 nci maddesi makamına kaim nizamname	696
27 rebiülevvel	„	12 kânunuevvel	„	Saltanati seniye şebhenderlerine mütedair nizamnamei dahilinin 19 receb 1298 tarihli kısmı evvelinin 7, 10, 42 ve 10 safer 1301 tarihli kısmı sanisinin 57 nci maddeyi muaddeleleri	731
		1 mart	1300	Askerlik Efradı askeriye mektepleri nizamnamesi	22
23 cemaziyelâhır	1302	28 „	1301	Müşirâmı askerinin ailelerine verilecek maaşların derecatına dair nizamname	211

AD

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
21 rebiülevvel 1303	16 kânunuevvel 1301	1296 martından sonra ümera ve zabitanı askeriye müte-kaidlerle eytamına tahsis edilecek maaşatın Maliyeden ifası hakkında irade	385
27 cemaziyelüla	19 şubat	Dairei askeriye, bahriye ve tophane tekaüd sandıklarının bittevhid umum askerî tekaüd sandığı teşkili hakkında irade	431
2 cemaziyelâhır	24	Müşirden mülâzımı saniye kadar erkân, ümera ve zabitanı askeriyeden ölenlerin eytam ve eramiline ita olunacak maaşların sureti tahsisine dair nizamname	432
cemaziyelâhır	24	Küçük zabitan ve neferatın tekaüde istihkak veren illet ve sakatlıklarını mübeyyin talimat	437
23 şevval	13 temmuz 1302	Rumeli ve Anadolu da muallim asker yetiştirilmesi hakkında irade	571
26 muharrem 1304	13 teşrinievvel	Asakiri nizamiyei şahane nin tertibatı müteyemminei ceditteye tevfikân sureti ahzini mübeyyin kanun	656

AE

Tarihi	Mündericat	Sahife numarası
27 rebiülevvel 1304 12 kânunuevvel 1302	Askeri Tekaid Sandığı Nizamnamesi	728
16 cemaziyelevvel 1305 17 kânunusani 1303	1304 senesinden itibaren muhacirinin hizmeti askeriye ile sureti mükellefiyetleri hakkında irade	1013
2 recep .. 2 mart 1304	Tebaii İraniye ile tezevvüç eden Osmanlı kadınlarından mütevellid evlâdın askere alınması hakkında irade	1074
19 .. 1302 22 nisan 1301	Bahriye Deryada men'i müsademe nizamnamesi	245
15 muharrem 1304 2 teşrinievvel 1302	Usulü cedide üzere mesaha olunacak rüsum tonilâtosuna dair talimat	621
6 rebiülâhır .. 21 kânunuevvel ..	Dairei bahriye imalât sıbyanı taburunun sureti idaresine dair nizamname	744
28 zilkade 1301 6 eylül 1300	Tophane 8 muharrem 1293 tarihli barut nizamnamesine müzeyyel fıkrai nizamiye	210
17 muharrem 1303 15 teşrinievvel 1301	Tophanei âmirei idadiye taburlarının tensikı ahvaline dair nizamname	327

AF

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
		Sıhhiye	
		Meclisi mülkiyei tıbbiyei ve sıhhiyei umumiyeden attar yani ecza tüccarları ve Mısır çarşısı hakkında talimat	34
3 rebiülâhır	1302	8 kânunusani 1300	
		Eczayi semiyenin attar ve kökçüler dükkânlarında fûruht ettirilmemesine dair nizamname	255
15 şaban	..	18 mayıs 1301	
		Aşı nizamnamesi	273
		27 temmuz ..	
		Aşıcılar talimatı	310
17 safer	1303	12 teşrinisani ..	
		Hıfzı sıhhai umumiyeye komisyonu vezaifini havi talimat	349
		Rûsumat	
18 cemaziyevve	1302	21 şubat 1300	
		Tarabulusu Şam şose şirketince yüklü mekâri hayvanlarından alınacak rûsum tarifesi	190
		27 şubat 1300	
		Avusturya tarifesinin lâgvile bilûmum emtia ve eşyasından % 8 resmi gümrük ahzi hakkında iradeyi mübellig telgraf	191
26 zilkade	1302	25 ağustos 1301	
		Berut tüccaranından İbrahim Yakup Sabitin Berut civarındaki kâğıt fabrikası mamulâtının resmi gümrükten istisnası hakkında irade	315

AG

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
18 zilhicce	1302	16 eylül	1301	İzmit ve civarında çıkarılacak kozaların resmi gümrükten istisnası hakkında irade	316
24 rebiülevvel	1303	19 kânunuevvel	..	Gümüşten olan mamulâtı dahiliyenin beher gramından 35 para kıymet itibarile resmi gümrük istifası hakkında irade	390
8 recep	..	31 mart	1302	Münazaalı olup iade olunacak tüccar eşyasından gümrüklerce yalnız 60 günlük arziye resmi alınması hakkında irade	465
14	..	7 nisan	..	1298 tarihli müskirat resmi mirisi nizamnamesinin 14 üncü maddesine müzeyyel fıkrai nizamiye	465
		3 eylül	..	Manifesto haricinde zuhur eden eşya hakkında talimat	518
28 zilkade	1301	6 teşrinievvel	1300	Rus istilâsına maruz kalmış olan Şarköyü ahalisinden 1295 senesi kânunusanisinden evvel duhan resminin alınmaması hakkında irade	603
27 zilkade	1304	5 ağustos	1303	Aşar ve ağnam emanetinin lâğvile aşar ve rüsumat idarei umumiyesi teşkili hakkında irade	942

AH

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası
7 cemaziyelâhır 1305	7 şubat	1303	Demiryollar ile naklolunacak eşyayı ticariye ve yolcu eşyası hakkında gümrüklerce olunacak muamelâta dair nizamname	1029
20 zilhicce 1303	7 eylül	1302	Şûrayı Devlet 28 zilhicce 1285 tarihli Şûrayı Devlet nizamnamei dahilisinin 3 üncü maddei muaddelesi	519
22cemaziyelâhır 1305	22 şubat	1303	Şûrayı Devlet istinafindan verilen hüküm ve kararın reisin tahtı riyasetinde bulunan heyeti temyiziyeden halli hakkında irade	1076
	10 nisan	1884	Posta Bulgaristanla münakid posta kararnamesi	39
	5, 17 ..	..	Bulgaristanla münakid posta kararnamesinin suveri icraiyesi hakkında nizamname	44
	4 mayıs	..	İranla münakid posta mukavelesi	52
11 ..	1301	25 ..	1300 Dersaadet Bozcaada - Selânik - Limni telgraf kabloları imtiyaz mukavelenamesi	55
23 safer	1302	25 nisan	.. Mülâzım rütbesi madunun-da bulunan küçük zabitan ile neferattan vefat edenler muhalefat esmanının posta ücretinden istisnası hakkında irade	100

AI

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası	
15 şubat	1301	Posta, telgraf nezaretince 5000 kuruşu mütevaciz inşaat ve mubayaatın istizan edilmesi hakkında iradeyi mübellîğ tah-rirat	429	
4 recep	1303 27 mart	1302	Hocabey kablosu telgraf ücretlerinin tadiline dair Rus-ya devleti ve "Blak si," telgraf kumpanyasile münakid karar-name	463
3 rebiülâhır	„ 28 kânunuevvel	1301	Devleti aliye ile Karadağ emareti beyninde akdedilecek posta mukavelenamesi	562
18 rebiulevvel	1301 5 kânunusani	1299	Posta pullarının değiştiril-mesi hakkında irade	596
22 muharrem	1304 9 teşrinievel	1302	Tahtelbahir telgraf hututu-nun muhafazasına dair 14 mart 1884 tarihli mukavelei düveliyeye muğayir harekâtın men'i hakkında kanun	652
Evkaf				
28 zilkade	1303 16 ağustos	„	10 safer 1290 tarihli tevcihi cihat nizamnamesine müzeyyel fikrai nizamiye	515
12 muharrem	1304 29 eylül	„	Memaliki şahanede kâin cevami ve hayratı saire cihâtının hini tevcihinde mahkemei teftişten verilecek ilâmat için alınması lâzımgelen harç hak-kındaki kararnameye zeyl ol-mak üzere fikrai munzamma	616

AM

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
17 recep	1304 30 mart	1303	
		Mahlûlâtı evkaftan mesken ve menazıl hakkındaki 19 zilhicce 1288 tarihli nizamnameye müzeyyel fikrai nizamiye	776
	8 ağustos	„	
		Valide sultan evkafından olan bazı mahallere terkos suyu şirketi tarafından vukubulan hasarın men'i ve senevi altmış lira ifası ve savdi mahi rüsumlu gölün dalı iki yüz altın lira bedel ile şirkete ihalesine dair kanun	923
		<i>Belediye</i>	
25 cema'ziyevevvel	1302 27 şubat	1300	
		Sivas Beledyesinin yüklü araba ve hayvanlardan resim alması hakkında irade	607
13 safer	1304 30 teşrinievvvel	1302	
		27 ramazan 1294 tarihli Vilâyat Belediye Kanununa müzeyyel fikrai kanuniye	695
		<i>Tapu</i>	
7 rebiülâhır	„ 22 kânunuevvvel	„	
		Tapu senedatı hakkında 7 şaban 1276 tarihli talimatın tadilen kâleme alınan 15 inci bendi	757
		<i>Orman</i>	
	25 mayıs	1303	
		Vilâyat orman suvari ve piyade kolcuları ile tezkere muharrırlarının sureti intihap ve tayinleri hakkında talimat	805

AN

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası
selhi rebiulevvel 1304	15 kânunuevvel 1302	<i>Reji</i> Zürram rejye ve rejnin zürraa karşı olan hukuk ve vezaifine ve ahkâmı cezaiyeye dair nizamname	696
5 rebiülâhır	.. 20	Tütün kaçakçılığının men'i hizmetinde kullanılacak kordon böyüklerine dair talimat	733
7 rebiulevvel 1302	13 .. 1300	<i>Müteferrik</i> Derseadet devarı rcmiyesine muktazi sobaların çini ve sabit cinsten iştirası ve borularının dahi tersanece bakırdan imali hakkındaki iradeyi mübellig tahrirat	104
10 rebiülâhır	.. 15 kânunusani ..	Rumeli Şarkî Nizamnamei dahilisinin 9 uncu numaralı zeylinin 23, 24, 25, 26 ve 27 nci maddelerinin tadiline dair kanunnamei vilâyet	121
11 ..	.. 16	Rumeli Şarkî Vilâyetine mahsus Terhinat Kanunu	124
11 ..	.. 16	Rumeli Şarkî Vilâyetine mahsus terhinat defatiri muvakkatesi hakkında kanun.	138
14 ..	.. 19	Rumeli Şarkî Vilâyetine mahsus harç ve rûsumu mehakim hakkında kanunu vilâyet	151

AO

Tarihi	Münderecat	Sahife numarası
24 rebiulâhır 1302 29 kânunusani 1300	Girit Vilâyetine mahsus 4 şaban 1297 tarihli Usulü Muhakematı Cezaiye Kanunu atıklarının 95 inci maddesi olup 6 şaban 1301 tarihli kanunu muaddelin 110 uncu maddesi sırasına ithal edilen madde makamına kaim olan madde	168
4 cemaziyelevvel .. 7 şubat ..	Rumeli Şarkî Vilâyetinde bulunan bazı nevahi ve eşhasın duçar oldukları masaibi mütenevviadan dolayı 1882-83 ve 1883-84 senelerine mahsuben mükellef oldukları kadastro vergisinin affına dair kanunu vilâyet	169
13 cemaziyelevvel .. 16 şubat ..	Rumeli Vilâyetinde mesahat, evzan ve ekyalin usulü aşarî üzerine ittihazına dair 15 kânunuevvel 1880 tarihli kanunun mevkii icraya vaz'ının tehiri hakkında kanun	189
22 cemaziyelâhır .. 27 mart 1301	Rumeli Şarkî rızannamei dahilisinin 9 numaralı zeylinin 20 nci maddesini muaddil kanun	211
29 3 nisan ..	Rumeli Şarkî Vilâyetinde mülke tahvil olunacak emlak ve arazii mevkufe hakkında kanun	213

AP

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
11 şaban	1302	14 mayıs	1301	Rumeli Şarkî cemaatı müslimesi hakkındaki talimatın 54 üncü maddesi kamesi	264
9 şevval	"	9 temmuz	"	Girit Vilâyeti 1300 senesi rugani zeyt aşarı mültezimelerinden zararlı olanların tebeyün edecek hasaratı nisfının bahşolunması hakkında kararname	296
9 "	"	9 "	"	Girit Vilâyetinde 1300 senesi rugani zeyt aşarı mültezimelerinden mutazarrır olanlar hakkında ittihaz olunan tedabirin ileride emsal tutulmıyaçağına dair kararname	297
9 "	"	9 "	"	Giritte hukuku medeniyelerinden mahrum edilenlerin müsaadei seniyeye mazhariyetleri halinde hukuku mezkûrelerini ihraz etmelerine dair kararname	298
9 "	"	9 "	"	Girit Vilâyetinde dava vekillerinin İstinaf mahkemesi âza mülâzimliğine tayin olabilmelerine dair kararname	298
9 "	"	9 "	"	Girit Vilâyetinde turuk inşaatı hakkında kararname	298

AR

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
9 şevval	1302	9 temmuz	1301	Girit meclisi umumii vilâyeti heyeti tahririyesinin sureti teşkili hakkında nizamname	299
22 "	"	22 "	"	Girit Vilâyeti turuk memurlarından zait olanların lâğvına ve müteferriatına dair kararname	305
22 "	"	22 "	"	Girit Vilâyeti meclisi idaresi azasının müddeti memuriyetlerine dair kararname	405
22 "	"	22 "	"	Girit Vilâyeti evkaf idarelerince ahiz ve istifası lâzım gelen rüsum tarifesine dair kararname	405
22 "	"	"	"	Ermeni patrikliği beratı âlisi	306
3 cemazıyelevvel	1303	26 kânunusani	"	Hakıpayı şahaneye takdim olunacak maruzatın damgalı kâğıda yazılması ve bunlarla devairi resmîye muhaberatında mahalli tahrirlerinin gösterilmesi hakkında irade	394
12 cemazıyelaahir	1303	6 mart	1302	Dersaadet köprüleri rüsumu müruriyesi tarifesi	443
12 "	"	6 "	"	Musevilerin aidatı mezhebîyelerinden olan kabele resminin tahsiline tarafı hükümetten muavenet olunması hakkında irade	445

AS

Tarihi		Mündericat	Sahife numarası		
21 cemaziyelâhır	1303	Ermeni katolik patriği ve Kılıkya katogikosu İstegan Bedros Azaryanın memuriyetini mutazammın berat	446		
5 şaban	27 nisan	1302	Asma kütük ve çöp, çubuk ve yapraklarından maada harıçten ağaç, fidan ve hububatın cevazı ithalı hakkında irade	482	
21 zilkade	9 ağustos	..	Girit Vilâyetine mahsus reddi hükkâm hakkında nizamname	506	
	30 nisan	1301	Girit meclisi umumisi azasının ücreti hakkında nizamname	514	
9 şevval	1302	9 temmuz	..	Girit Vilâyetinin 301 senesi açığının kapatılması hakkında irade	546
15 muharrem	1304	2 teşrinievvel	1302	Girit meclisi idaresi azalarının bir gûna kâr ve sanatla meluf olmamaları hakkında kararname	617
15 ..	..	2 ..	..	Girit Vilâyeti muhtaran intihabatına dair olan nizamname ahkâmının ikmalı hakkında nizamname	618
15 ..	..	2 ..	..	Girit mehakimi nizamnamesinin mehakim mübaşirlerine dair olan ahkâmının ikmalı hakkında nizamname	619

AT

Tarihi		Münderıcat	Sahife numarası
10 safer	1304 27 teşrimevvel 1302	Rugani zeyti bozan yağların Girit ceziresine men'i ithali hakkında nizamname	620
		Giride mahsus 7 cemaziyelûla 1296 tarihli evkaf ve eytam nizamnamesine müzeyyel fıkraı nizamiye	695
7 cemaziyelahir	1304 19 şubat	Girit Vilâyetince aşar ile nevahi rûsumunun sureti te-diyesi hakkında nizamname	760
" "	" " "	Girit Vilâyetinde İsfakya Kazasının bedelâtı üşriyesine dair kararname	762
" "	" " "	Girit Vilâyeti matbaasının ihtiyacatına karşılık tahsisine dair kararname	762
" "	" " "	Girit Vilâyetinde pateta mahsulünün % 15 miktarının üşürden muafiyeti hakkında kararname	763
" "	" " "	Girit Vilâyetindeki asarı atika için Kandiyede müteşekkil cemiyeti ilmiyeye 25,000 kuruş tahsisi hakkında kararname	763
" "	" " "	Girit Vilâyetinde Hanyadaki cemiyeti ilmiyei islâmiyeye 20,000 kuruş itasına dair kararname	763

AU

Tarihi			Mündericat	Sahife numarası	
7 cemaziyelâhır	1304	19 şubat	1302	Girit Vilâyetinin Brepetre Kasabası haricinde kâin gölün imlâsı için karşılık tahsisine dair kararname	764
19 ..	..	3 mart	1303	Girit evkaf ve eytam nizamnamesine müzeyyel mevaddı nizamiye	765
..	..	..	..	Girit evkaf ve eytam nizamnamesinin 8 cemaziyelevvel 1301 tarihli 13 üncü maddei muaddesine müzeyyel fıkra ile 44 üncü maddesinin zeyli makamına kaim fıkrâi nizamıye	766
..	..	..	..	Eytam sandıklarına dair kararname	767
..	..	..	..	Girit evkaf bütçesi nizamnamesi	769
3 zilkade	..	..	..	Giridin ıslahına memur Mahmud ve Ahmed Ratip paşaların memuriyetlerine dair emri âli	855
28 ..	..	6 ağustos	..	Dört sene geçmedikçe tadilî caiz olmamak şartile Girit Vilâyeti evkaf ve eytam nizamnamesinin 9 cemaziye lûlâ 1301 ve 3 şubat 1299 tarihinde tadil kılınmış olan 13 üncü maddesi makamına kaim maddei nizamiye	878

AV

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
28 zilkade	1304	6 ağustos	1303	Dört sene geçmedikçe tadili caiz olmamak şartile Girit Vilâyeti ahali müslimesine mahsus maarif nizamnamesinin 9 cemaziyelûlâ 1301 ve 3 şubat 1299 tarihli 20, 21 ve 22 nci maddei muaddeleleri makamına kaim maddei nizamıye	879
		17 temmuz	..	Resmo Kazasında daha bir musalaha meclisinin teşkiline dair kararname.	924
		13 ..	..	Nefsi Kandiyede daha bir musalaha meclisi teşkiline dair kararname.	925
		13 ..	..	Kidonya Kazasında daha bir musaleha meclisi teşkiline dair kararname.	925
		17 ..	..	Ayanikola kasabasında bir musalaha meclisi teşkiline dair kararname.	926
16 safer	1305	21 teşrinievvel	..	Girid mehakimi nizamiyesinde cemaatlere ne suretle vekâlet olunacağı hakkında nizamname.	926
26 zilhicce	1304	2 eylül	..	Girid Vilâyetinde Kandiyede palamar resminin lağvıne dair kararname.	927

AY

Tarihi				Mündericat	Sahife numarası
26 zilhicce	1304	2 eylül	1303	Girid Vilâyeti istinaf mahkemesi nezdinde bir heyeti ittihamiye teşkiline dair nizamname.	928
26 ..	..	2 ..	..	Girid Vilâyeti istinaf mahkemesine iki nefer azanın ilâvesine dair kararname.	928
26 ..	..	2 ..	..	Girid Vilâyeti memurini hükûmetile nevahi memurlarının avukatlık ve dava vekâleti etmelerinin memnuiyeti hakkında kararname.	945
26 ..	..	2 ..	..	Giridde âhara aid olan emlâki gayri menkuleye ika edilecek zarar ve ziyan ve tahribatı saire hakkında tedabiri fevkalâdeye dair nizamname.	945
26 ..	..	2 ..	..	Girid Vilâyetinde hayvanatı itlâf veyahud bazı azasını katedenler hakkında tedabiri fevkaladeye dair nizamname.	946
sefer	1905	7 teşrinievvel	1305	Mahakimi şer'îye ve nizamîyenin tefriki vezaifi hakkında irade	1055
22 cemaziyelâhır	..	23 şubat	..	Rûsumat kantarcılarile muhafaza kayıkçılarının icrayi tekaüdlüklerine dair olan talimata zeyl	1068

MUKADDİME

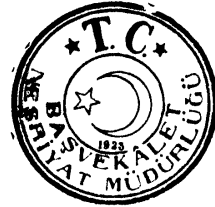
Sakı Osmanlı Hükümeti zamanında mevkii mer'iyete vazedilen kavanin ve nizamat 1276 (hicri), 1859 (milâdi) tarihinde cem ve telfik olunarak şaban 1279 (kânunusani 1863) tarihinde basılmıştır.

(Düsturu Atik) denilen bu tertibin mevcut nüshaları kalmamış gibidir. O cüdde münderiç kanun ve nizamnamelerden ahkâmı mer'i bulunanlarla sonradan mer'iyete konulmuş olanlar da ilâve edilmek suretile 1282 (1865) tarihinde (Düstur) namı altında ikinci defa Matbaai Âmirede basılmıştır. Bundan sonra aynı suretle ve tedricen 1289 (1872), 1290 (1873), 1293 (1876), 1296 (1879) tarihlerinde 1, 2, 3, 4 üncü cild düsturlar basılmış ve 1296 (1879) dan 16 safer 1302 (1884) tarihine kadar mer'iyete konulan kanun ve nizamnameler de 1, 2, 3 ve 4 üncü zeyillere dercedilmiştir.

16 safer 1302, 23 teşrinisani 1300 (1884) tarihinden meşrutiyetin ilânı tarihi olan 10 temmuz 1324 (1908) tarihine kadar geçen müddet zarfındaki kanun ve nizamnameler tedvin edilip halen birinci tertib düstur adlı verilen bu tertib tamamlanamamıştır.

Dördüncü zeylin nihayet bulduğu 16 safer-1302, 23 teşrinisani 1300 (1884) tarihile 10 temmuz 1324 (1908) tarihleri arasındaki kanun ve nizamnameler de beşinci cüddele başlamak üzere sırasile neşredilerek (Birinci Tertib Düstur) da bu suretle ikmal edilmiş bulunacaktır.

İşbu beşinci cildin tertibinden sonra Başvefâlet Hazinesi Evrak Dairesinde yapılan tetkikat neticesinde elde edilen metinlerin bu cilde konulması, tarih sırasında bazı intizamsızlık vukua getirmiştir. Diğer cüddelerde esas ittihaz edilen usule göre de fihrist tertib edilmiş ve 1304 (1888) malî yılına aid Bütçe cetvelleri cildin sonuna ilâve olunmuştur.

**№. 1 — 16 safer 1276 tarihli Mehakımı Şer'ıye
Nizamnamesinin 3 üncü kışına müzeyyel
fıkra nizamıye [1]**

14 rebiulevvel 1301 1 kanunusani 129

Mucibi tahrir olan terekenin muteveffanın vefatından bir hafta sonra tahirine bed olunmak için mensub olduğu mahkemci Şer'ıye tarafından varislere bir ihtarname gönderilecek ve bu ihtarnamenin tarihinden itibaren bir hafta hitamina kadar varisler tarafından tahriri terekeve mumaneat olundugu halde ihtarnameyi gönderen mahkemenin muzekkesile zabıta canından verese tahriri terekeye mecbur edilecektir

**№: 2 — İzmir İmanında yolen ve eşya nakli için
müteşekkıl Şirketi Hamıdiye nizamnamesi
dahılisi**

15 rebiulevvel 1301 1 kanunusani 1299

Zirde vazıulıma İzmir tucarı muteberanından saadetlu Yahya Hayatı Efendi ve tebaai devleti ahıveden Balyoz Zade Matyos Efendi ve biraderi Karabet Efendi ve İzmir tucarı muteberanından İsayı İsayan Efendi ve Urla tucarı muteberanından Eskinazi Eridit Efendi ve Urla çşrafından Kazancı Zade Hafız Mehmed Efendi ve İzmir tucarı muteberanından Arnavud Oğlu Dimitrı Efendi İzmir korfzinde atide muharrer iskelelere vapur işletilmesi için 11 Şevval 300 tarihli fermanı ali mucibince tarafı devleti ahıveden mumatıcyh Yahya Hayatı Efendiye verilen imtiyaz ve bilmukabele cdilen taahhudatın icrası için şer'atı atıyeye tevfikan bir anonim şirketi teşkil eylemişlerdir

[1] Mehakımı Şer'ıye Nizamnamesi Tertib-i Cild-i Sahite 301 dedir

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Teati olunan mukavele ve şartname ahkâmına tevfikân İzmir körfezinde vaki Karşıyaka Karataş Göztepe Yeni Kale Abdullah ağa Çiftliği ve Gelizman ve Urla ve Karaburun ve Çeşme Kaplıcası ve Foçateyn iskelelerine vapur işletmek üzere zirde tarif olunacak hissedaran beyninde bir Osmanlı Anonim Şirketi teşkil eylemişlerdir.

Madde 2 — Şirketin unvanı İzmir Hamidiye Vapur Şirketi olacak ve tabiiyeti sıfatile tabii devleti aliyenin kavanin ve nizamati umumiyesine tâbi bulunacaktır. Ve şirketin tedavüle çıkaracağı senedat munhasıran tebaai osmaniyeye satılacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi İzmirde olacaktır.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbattan dolayı fesih veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe imtiyaz müddeti olan otuz seneden ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 — Sahibi imtiyaz suretleri işbu nizamnamei dahiliye melfuf olan mukavele ve şartname ahkâmınca bafermanı âli kendisine verilen hukuk ve taahhüdâtı şirkete devretmiş ve şirket sahibi imtiyaz sıfatını haiz ve kâffei hukuk ve vezaifce anın makamına kaim olmuştur. Binaenaleyh sahibi imtiyaz fermanı âli ile imtiyaza müteallik kâffei evrakı şirkete teslim etmeğe mecburdur.

Madde 6 — Şirketin sermayesi elli bin aded osmanlı lira-sından ibaret olup beheri elli liralık olmak üzere bin aded hisseye münkasemdir heyeti umumiyenin işbu sermayeyi yüzde elli derecesine kadar tezyid etmeğe salâhiyeti olacaktır ve mezkûr hisselerden başka müessis hissesi olmak ve atide gösterilecek menafiden istifade etmeğe yüz aded müessis hissesi ihdas olunmuştur. Sahibi imtiyaz mumaileyh Yahya Hayati Efendinin berminvali muharrer şirkete devir ve teslim etmiş olduğu işbu imtiyaz mukabilinde kendisine bedeli tamamen tediye olunmuş elli liralık iki yüz hisse ita olunduğu gibi bun-

dan başka mumaileyh Yahya Hayati Efendi işbu şirketin dahi mücid ve müessisanından bulunduğu cihetle kendisine salıfüzükir ihdas olunmuş olan yüz aded müessis hissesi ita olunacağı gibi beş sene için meclisi idare azalığında bulunan Balyoz Zade Matyos Efendi ve biraderi Karabet Efendi ve İsayi İsayan Efendi ve Urla tüccarından Eskinazi Erdit Efendi ve Urla eşrafınban Kazancı Zade Hacı Mehmed Efendi ve Arnavud Oğlu Dimitri Efendiye dahi birer aded müessis hissesi ita olunacaktır.

Madde 7 — Şirket sermayesinin tamamı imza ve yüzde onu istihsal olunduktan sonra sureti kati'yede teşekkül etmiş addolunacak ve tekasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nısfının tediyesinde ashabi yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir şirketin hisse senedatının bir tarafı Türkçe ve diğer tarafı Fransızca vesair lisaneler ile tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan doksanı Şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin karare ile İzmir vesair lâzımgelen mahallerde elsinei muhtelifede çıkan resmî ve gayri resmî bazı gazetelerle otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisseler bedelinin nısfı tediye oluncaya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olunmadıkça kabili havale ve fûruht olamayacaktır ve bunların havale ve fûruhtu Şirketin defterine kaydedilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmakla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve fûruhtu senedde dahi zikr ve işaret kılmacaktır. Bedelin nısfı tediye olunduktan sonra senedat hamiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri Şirket nazarında kabili inkısam değildir ve Şirket her hisse için bir sahib tanıır. Bir hissedarın varis veya dayinleri hiç bir vesile ile Şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vaz'ını talep ve Şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için Şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umumiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede tekasiti tediye olunan hisse senedatından sahiplerinden teahhuratı vakıadan dolayı

iharı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevi yüzde altı hesabına faiz alınacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedat ashabı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzımgelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra Şirket hiç bir güne ihtara ve muamelâtı adliyyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyânı sahibine aid olmak üzere İzmirde Derseadet vesair mahaller borsasında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikiyle hisseleri sattıracaktır. Şirketin matlûbu tevkif olunduktan sonra fazlası satılan hisse senedatının ashabına ita ve esmanı mezkûre Şirketin tesviyei matlûbuna kifayet etmediği takdirde noksanı kendisinden talep ve istifa olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanındadır

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mansub ve beşten on bire kadar azadan mürekkeb bir meclisi idareye ihale olunacak ve şukadar ki ilk beş sene müddet için teşkil olunan Meclisi İdare Heyeti Balyoz Zade Matyos Efendi ve biraderi Karabet Efendi ve İsayi İsayan Efendi ve Urla tüccarından Eskinazi Erdit Efendi ve Urla eşrafından Kazancı Zade Hacı Hafız Mehmed Efendi ve İzmir tüccarından Arnavud oğlu Dimitri Efendi ve Meclisin riyaseti dahi mumailey Yahya Hayati Efendiden ibaret olup tasdikı memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmiyecektir.

Madde 13 — Beş sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra meclisi idareye intihab olunacak azanın ilk teceddüdünde kur'a ile ve andan sonra kıdem itibari'e her sene bir veya ikisi çıkarılarak yerlerine ahari intihab ve tayin kılınacaktır. Şukadar ki çıkarılan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi idarenin içtimalı icabı maslahata tâbi olacak ise de ayda bir defa toplanması lâbüddür ve müzakereatın muteber olması lâakal nısfından ziyade azanın bizzat huzu-

runa menuttur. Meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti arasile muteber olur. Tesavii ara vukuunda keyfiyet içtimalı atıye talik edilir ve anda dahi tesavii ara vuku bulur ise mevzuubahis madde reddolunur.

Madde 15 — Meclisi idarenin müzakeratı zabıt defretine kaydolunur ve ziri reis ile hazır bilmeclis bulunan azalar tarafından imza edilir. Zabtın sureti veya bir fıkrail muhrecesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzımgelir.

Madde 16 — İdare meclisi azasından her biri şirketin kırk hisse senedatına malik olmak lâzımgelir. Senedatı mezbure Şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılamıyacaktır. Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi idare azasından bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuunda veya sair bir sebebden dolayı bir veya bir kaç aza yeri münhal kalır ise meclisi idare anların yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'i gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunacaktır. İstifa eden azanın şirket sandığında bulunan kırk adet senedatı yerine tayin olunacak aza tarafından olmaktadır senedatı tevdi olunduğu anda istifa eden azaya senedatının iadesi caiz olacaktır.

Madde 18 — Meclisi idare her sene içlerinden birini reis vekili intihab eder ve reisin veya vekilinin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler. İşbu maddenin hükmü on ikinci maddede beyan olunan beş sene müddetin hitamından sonra cari ve muteber olacaktır.

Madde 19 — Azadan memaliki ecebıyede bulunanların veya muvakkaten gaybubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere azadan birini tayin edebilirler şu kadarki vekâlet edecek azanın kendi reyinden başka rey olmayacaktır.

Madde 20 — Meclisi idare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tamamı haizdir ve bundan maada sulh olmak ve hakem tayin etmek salâhiyetine dahi maliktir ve hesabatını tanzim ile heyeti umumiyeye arz ve tevzi olunacak temettüün miktarını teklif eder meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeaaaleyh sıfatile huzuru mehakimde bizzat veya bilvekkâle vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusaya ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahut tamamen azasından bir veya birkaç zata ba vekâleti mahsusaya ihale edeceği misillü mesalihi cariyenin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya birkaç zatı tevkil edebilir.

Madde 22 — Meclisi idare azası ahzedecekleri hissei temettüattan başka mahalde hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin miktarı heyeti umumiye tarafından tayin kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden heyeti umumiye bilcümle hissedaranın vekilidir.

Madde 24 — Heyeti umumiye her sene şehri martta meclisi idare tarafından tayin olunacak mahalde sureti adiyede akdi içtima eder. Bundan başka meclisi idare icab ettikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiyeyi davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal beş hissedarandan mürekkeb olacaktır. Heyeti umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedaranın her beş hisse için bir reyi olacak ve şu kadarki hissesi her nekadar ziyade olur ise olsun herhalde on reyden ziyade reyi olmayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yedinci maddede beyan edildiği veçhile gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rub'una müsavi hisse senedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise teşekkül etmiş addolunur. Heyeti umumiyede hazır bulunacak hissedaranın mutasarrif oldukları hisselerin salîfüzzikir bir rub'una müsavi olup olmadığı anlaşılacak üzere hisse senedlerini on gün zarfında meclisi idare tarafından irae olunacak mahalline teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır. İşbu heyeti umumiyenin def'aiulâ içtimanda hazır bulunan hissedaranın asaleten ve vekâleten hâmil oldukları hisse senedatının miktarı derecesi kifayede

olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtima davet edilir. İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedaran hisselerinin miktarı ne olur ise olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakere edeceklerdir ve bu veçhile cereyan eden müzakere mer'î ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dün ve bir mahtan ziyade olmayacaktır ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyede meclisi idareye reis riyaset eder ve reis mevcut olmadığı halde meclisi idare azası içlerinden birini reis vekâletine intihab eylerler heyeti umumiyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder heyeti umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiyede müzakere olunan hususata ekseriyeti ara ile karar verilir müzakere olunacak mevaddın cetveli meclisi idare tarafından tanzim edilir işbu cetvele dahil olacak mevad meclisi idarenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından olup hâmil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal yüzde onuna tâbi olan hissedaran tarafından yevmi içtimadan lâakal yirmi gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır işbu cetvele dahil olmiyan hususat heyeti umumiyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiye bilcümle hesabâtın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek harrîçten bir veya müteaddid müfettiş tayin eder.

Madde 31 — Heyeti umumiye şirketin umur ve mesalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raportu kıraat eder ve bunları ledelmüzakere ya kabul veyahut reddeder ve hissei temettüü tayin eyler tebdili iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususatı hakkında bilmüzakere kararı kat'î ita ve meclisi idarenin icab eylerse iktidarını tevsi eyler fakat heyeti umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsânına müsavi hisseler ashabının ekseriyeti arası olmadıkça sermayenin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin zabtolunan müzakeratı bir defteri mahsusa kayid ve ziri heyeti umumiye reisi reyî ile toplamağa memur olanlar ve kâtib tarafından imza edilir heyeti umumiyenin her içtimasında hazır bulunan hissedaranın esamisile ikametgâhı ve her birinin hâmil olduğu hisselerin miktarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterini o günkü varakasına rabt ve talep vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Liecliliçtima ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fıkaratı müstahrecesi meclisi idare reisi veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti umumiye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfiakan verilecek kararların kabulü gaib olan veya muhalif reyde bulunan hissedaranı için dahi mecburidir.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı senevi ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi şehri mart iptidasından bed ile şehri şubatın yirmi sekizinci günü hitam bulur meclisi idare her sene nihayetinde şirketin matlûbat ve düyunatını havi bir defterini ve hesabatı heyeti umumiyenin içtimaidan kırk gün evvel meclisi idare heyeti umumiyeye irae ve tebliğ edecek ve hatta içtimasında takdim eyliyecektir ve heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabatı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resülmale mahsub olunacak akçe beyanındadır

Madde 36 — Şirketin temettüatı safiyei seneviyesinden kumpanyanın hissei umumiyesi olan bin hisse için evvelâ bilâistisna hisselerin cümlesine faiz olarak yüzde altı ifraz olunduktan sonra bakisini de ihtiyat akçesi teşkil etmek üzere yüzde onu müessis hisseleri için yüzde on beş ve İzmir Hamidiye Mektebi için yüzde on beş ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde onu mütesaviyen müdirana ve yüzde elli hissei temettü namile hissedarana tevzi edilir.

Madde 37 — Heyeti umumiye hisse senedatının her sene bir miktarı kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasilâtı safiyeden her sene yüzde üç miktar akçenin ifrazına karar verebilir ve şu halde kur'a isabet eden hisse senedatı için kemakân hissei temettü verilecek ve fakat taiz alınmayacaktır.

YEDİNCİ FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — Otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez yüzde on miktardan hasil olacak ihtiyat akçesi masarifi fevkalâde ve gayri melhuzeye karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin öşrüne müsavi bir raddeye balığ oldukça ihtiyat akçesi ifraz olunmayacaktır.

Madde 39 — Hasilâtı seneviye hisse başına yüzde altı faiz itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde bilcümle taahhüdâtı ifa ve hesabı kat ve tesviye olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidı müddeti, ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır.

Madde 41 — Meclisi idare her ne vakit ve her ne sebeble olur ise olsun heyeti umumiye için davetle şirketin müddetinin temdidini veyahut sair mahal şirketle birleşmesini teklif edebilir şu kadarki temdid müddet ile şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri Hükümeti Seniye'nin ruhsatına müvakkıfur.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin üç rub'u zayı olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiye için davet eder.

Madde 43 — Şirket müddeti münkaziye oldukça veya kırk ikinci maddeden dolayı müddeti tekmil olmaksızın fesih olunduktan itibaren heyeti umumiye şirketin kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya birkaç memur tayin edecektir. Heyeti umumiye şirketin mevcut oldu-

ğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyeti istimale devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı Hükûmeti Seniyenin müsaadesile şirketi mefsuhanın hukuk ve senedat ve taahhüdâtını diğer bir şirket veya ahar bir kimseye devr ve ferağ edeceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal nısfına müsavi hisse senedatını hâmil hissedar hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve muteber olamaz.

№: 3 — Korucular ve Bekçilerle Çobanlara dair Nizamname (Lâyihâ)

15 rebiülevvel 1301, 1 kânunusani 1299

Madde 1 — Derunu memlekette bulunan mahalle ve çarşı bekçileri müstesna olmak üzere karyelerde bağ ve bahçe ve mahsulât bekçileri ve bilcümle korucular ile çobanlar canibi Hükûmetten tezkerei mahsusa ile ruhsat almağa mecburdur ve bunların bilâ tezkere istihdam ve her nevi silâh taşınması memnurdur.

Madde 2 — Bir tezkere bir şahsa mahsus ve hükmü bir senei kâmileye munhasırdır ve bir kuruşluk resmi damgaya tâbi olduğu gibi beherinden on kuruş harç alınır.

Madde 3 — Evvelâ hukuku medeniyeden ıskat cezasile ve cinayette mahkûm olmuş olanlara, saniyen serseri denilen eşhası meçhuleye salisen on sekiz yaşını ikmal etmeyenlerle vesayet tahtında bulunanlara rabian zabıta nezareti altına alınan her mahkûma hamisen memleket ve zabıtaca şekavet ve yataklık gibi bir hal ile maznunualeyh bulunanlara ruhsat tezkerei verilmez.

Madde 4 — On sekiz yaşını ikmal etmeyenler silâh taşımamak üzere ruhsatı resmiye almaksızın çobanlık edebilir.

Madde 5 — Bekçi ve korucular ile silâh taşımak isteyen çobanlara mukim oldukları karyelerde muhtar ve ihtiyar meclislerinden ve kasaba ve şehirlerde dairei belediyeden ikinci maddede memnu olmıyan takımdan olduklarına dair bir kuruşluk pul yapıştırılmış bir şehadetname ve ifayı hizmet vesilesile muğayiri kanun ve nizam vukubulacak ceraimden mütevellid tazminatı edaya yine bir kuruşluk pul yapıştırılmış bir senedle kefaleti kaviye alındıktan sonra polis meclisleri tarafından icra kılınacak tahkikat üzerine jandarma idaresi tarafından nümunesi veçhile matbu ve meclisi idarelerin mührü resmisile mah-tum koçanlı bir kıt'a tezkere ita olunur ve bunların her biri hizmete mahsus bir alâmeti farika taşır.

Madde 6 — Koruculuk ve bekçilik ve çobanlık edecek olan eşhas yerli olmayıpta yabancı takımlan olduğu halde balâda gösterilen kefaleti irae etmekle beraber dahili vilâyette emlâk sahibi olan hemşehrilerinden veyahut emlâk sahibi veya sanat sahibi olan yerliden olmak üzere lâakal üç kişi tarafından bir şehadetname ibraz etmedikçe ve bu şehadetname ihtiyar meclisi veya dairei belediye canibinden tasdik olunmadıkça ruhsat tezkeresi verilmez.

Madde 7 — Şeraiti mahsusasına muvafık olarak tezkere alacak korucu ve bekçiler ile silâh taşıyacak çobanlar ikinci maddede muharrer resim ve harcı jandarma idaresine ita ettikte derhal mezkûr harç cinsile ve tarih ve numarasile tezkerenin koçanına kaydedilerek ve sahibinin isim ve şahsı gösterilerek malsandığına irsal ve sandık emini tarafından teslimi sandık bulunduğu hanesine işaretle tahtim olunduktan sonra nümunesi veçhile tutulacak deftere kaydolunur ve beher mah mezkûr defter muhasebeci ve malmüdürleri tarafından koçanlarile bittatbik tahtim ve tasdik edilir.

Madde 8 — İşbu Nizamname hükmünce kefalete ratp etmeksizin ruhsat tezkeresi veren ve bilerek tezkereye sahte isim yazan zabıta memuru hakkında ceza kanunnamei hümayununun yüz elli dokuzuncu maddesi mucibince tertibi mücazat olunur.

Madde 9 — Ruhsat tezkeresi almaksızın bekçilik ve koruculuk ve çobanlık edenler ve silâh taşıyanlardan bir liradan beş liraya kadar cezayı nakdi alınır ve silâhları zabtolunur.

Madde 10 — Sahih olan tezkereyi tahrif ve tağyir eden ve bu makule sahte olan ve tağyir ve tahrif edilmiş bulunan tezkereyi istimal eyliyen bekçi ve korucular ile çobanlar hakkında kanunu cezanın yüz elli yedinci maddesi ve hilâfı vakı şahadetname tanzim ve tahtim edenler hakkında kanunu cezanın iki yüz sekizinci maddeleri hükmünce tayini mücazat olunur.

Madde 11 — Ruhsatı resmiye atmaksızın koruculuk ve bekçilik edenler ile silâh taşıyan çobanlar umum karye ahalisine mahsus eciri müşterek ise muhtar ve ihtiyar meclisi azasından ve eciri has ise ecirinden bir çeyrek liradan bir liraya kadar cezayı nakdi alınır.

Madde 12 — İşbu nizamnamenin hükmü miriye aid orman bekçi ve korucuları hakkında dahi caridir.

Madde 13 — Korucu ve bekçiler usulü muhakemei cezaiye kanunu muvakkatinin on yedinci maddesi hükmünce zabıtai adliyeden madud ve kaza bidayet mahkemesinde bulunan müddeiumuminin nezareti altındadırlar. Binaenaleyh nezaretine memur oldukları daire dahilinde bulunan arazi ve ormanlarca vukubulan kabahet ve cünha hakkında kanunu mezkûrun on altıncı ve on sekizinci maddelerinde muharrer muamelâtı ifaya ve cinayet faillerini tutup zabıtai adliyeye veya müddeiumumilere teslim etmeğe ve mümkün olamadığı halde malûmat ve izahat itasına mecburdur ve bunlar ile çobanlar görüp haber aldıkları hırsızlar ve sair erbabı şekavet hakkında dahi bu muamelenin icrası vazifesile ve kendisine müracaat eden zabıta memuruna muavenetle mükelleftir.

Madde 14 — Balâda mezkûr vezaifi ifa etmiyen ve erbabı şekaveti ve eşhası muzırreyi ketim ve ihtifa eden korucu ve bekçi ve çobanların tardile beraber bu misillü ahvali için kanunu cezada muayyen olan ceza dahi haklarında başkaca icra kılınır.

Madde 15 — İşbu nizamnamede gösterilen ceraim hakkında müddeiumumiler canibinden resmen ikamei dava olunur ve mahkemelerce rüyet ve hükmedilir.

Madde 16 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin tamamı icrasına memurdur.

**Nº: 4 — İzmit Kasabasında “Kilis” bataklıklarının
tathiri imtiyaz mukavele ve şartnamesi**

MUKAVELENAME

1 mart 1300

Bir taraftan Devletialıye namına hareket eden Nafia Nazırı... ile diğér taraftan Viçen Acemyan Efendi beyninde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır:

Madde 1 — İzmit Kasabası ile demiryol ve çuka fabrikai hümayunu arasında Kilis ırmak nehirinin iki cihetinde vaki olup merbut haritai muvakkatede kırmızı hat ile tahdit olunan bataklıkların tathir ve tanzifile kabili zer bir hale ifrağı ve bir de canibi hükümeti seniyyeden tasdik olunacak şartname ve tarife mucibince ücret ahz ve istifa edilmek üzere sefaının tenzil ve tahmili için memlehaler ile İzmit Kasabası pişgâhında deniz sahilinde beş sene zarfında ihtiyarî olarak rıhtım inşası hususları şeraili atıyeye tevfikan tarafı Devletialıyeden Viçen Acemyan Efendi uhdesine ihale olunmuştur.

Madde 2 — Müteahhid fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında şartnamede beyan olunduğı veçhile keşfiyatı kat'ıye üzerine mükemmel harita ve lâyihasını tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğı surette halile olmadığı takdirde icab eden tadilât ve tashihatın icrasile tasdik edecektir.

Madde 3 — Müteahhid masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren iki sene müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeğı ve haritanın tasdik tarihinden itibaren üç sene müddet zarfında ikmal eylemeğı taahhüd eder ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükümeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe mecbur bulunacaktır.

Madde 4 — Nafia Nezareti esnayı imalâta suveri icraiyesini ve hitamında tasdik olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakiayı ve amelîyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyliyecektir. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil müteahhid amelîyata bed ve mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren amelîyatın hitamına kadar mahbemaah tediye olunmak üzere senevi Nafia Nezaretinin emrine altmış lira ita edecektir.

Madde 5 — İşbu amelîyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan imalâta muktazi olan araziden efrad uhdesinde bulunan yerlerin mübayaası hususunda müteahhid ashabı arazi ile uyuşmadığı halde istimlâk kanununa tevfiği muamele edecek ve hini amelîyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller hükûmeti mahalliye marifetile müteahhid tarafından ashabına tazminat verilmek şartile muvakkaten istimal olunabilecektir.

İşbu arazi dahilinde arazii emiriyeli haliye bulunduğu takdirde sureti daimede su altında bulunan kısmı müteahhide meccanen terk olunacak ve sureti muvakkatede su altında bulunan kısmının dahi üç rub'u kezalik meccanen müteahhide terk olunup bir rub'u kemakân devletin malı olarak kalacak ve bunun satıldığı halde kıymeti mütesaviye ile tefevvuzuna müteahhidin hakkı rüçhanı olacaktır ve muvakkaten istimali lâzımgelen yerlerin dahi imalât müddetince bilâücret istimaline müsaade olunacaktır.

Madde 6 — İmalâtı iptidaiyeye muktazi olup gerek memaliki Devletialiyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak edevat ve sair levazımat gümrük resminden muaf tutulacağı gibi duvar ve sed ve cetvel gibi bataklıkların kurutulmasına hizmet edecek inşaatın vaki olduğu mahaller ile müteahhidin sermayesi varidatı üzerine bir gûna vergi tarh olunmıyacak ve işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden vareste olacaktır.

Madde 7 — Müteahhid imalâtın inşasile tamiri için lâzım gelen keresteleri nizamâtı mahsusasına tevfiikan esmanının itasile civar miri ormanlarından kat edebilecektir ve ormanların muhafazai emri mamuriyetinden ve ihtiyacatı ahaliden münbais olabilecek bir mazeret üzerine istenilen kereste idaresi tarafın-

dan kat ettirilmez ise müteahhidin tazminat ve saire talebine hakkı olamayacaktır.

Madde 8 — Ameliyatın ikmalı müteahhid tarafından ihbar olunmakta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten tasdik olunacak ve tasdikı muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakıa tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği raport üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen tasdik muamelesi icra olunacaktır.

Madde 9 — Müteahhid imalâtı vakıayı masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin on üçüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 10 — Müteahhid taahhüdâtı vakıasının icrası zımında istediği halde mâhalli muteberanından ve tabaai Devletialiyeden icab edenlerle akdi müşareket edebilecektir. Şukadar ki işbu imtiyazı tabaai ecnebiyeye devir ve fûruht edemeyecektir.

Madde 11 — Müteahhid taahhüdâtı vakıasının icrasını teminin fermanı âlinin ısdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiyatı ile esham olarak yüz elli lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şukadar ki esham tevdi eylediği te-dennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat kat'iyen tasdik olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin müteahhid kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı ihaleden sakıt olacaktır.

Madde 12 — Devletialiyeye işbu bataklıkların hududu dairesinin lüzum göreceği mahallerinde istihkâmât inşa edebilecek ve olabadda vuku bulacak masarif Devlete aid olacaktır.

Madde 13 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat müteahhid bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 14 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin müteahhid müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği veya amelîyatı tatil eylediği veyahut işbu mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra edemediği halde hukuku ihalesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin on dördüncü maddesinde gösterildiği veçhile imalâtın muvakkaten idaresi için tedabiri lâzıme ittihaz olunacak ve amelîyat ve edevat ve levazımat müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı Devletten zabtedilecektir.

Madde 15 — Müteahhid Devletçe lüzum görünecek mahallerde tefişe memur olanların ikametlerine muktazi odaları meccanen tahsis etmeğe mecburdur.

Madde 16 — İcra olunacak amelîyat için ihtiyar edilecek masarife mukabil olmak üzere tathir edilecek arazi dahilinde olup efradı nas uhdesinde bulunmayan bîlcümle arazinin beşinci maddede muharrer olduğu üzere sureti daimede su altında bulunan kısmının Kanunnamei Arazi mucibince mecmuu ve sureti muvakkatede su altında bulunan kısmının dahi üç rub'u müteahhidin malı olacaktır.

Madde 17 — Arazi Kanunnamesile tapu nizamnamesi ahkâmınca ihale olunacak arazinin mevki ve hududile dönümü miktarının bilinmesi lâzımeden olduğundan ve su altında arazinin hudud ve mevkiinin evvel emirde bilinmesi kabil olamıyacağından hitamı amelîyatta bu yerlerin mesahası bilicra hududu tayin edildikten sonra tefrik ve tefviz olunacak ve mesaha ve tahdid ücreti ve masarifi müteahhide aid olacaktır ve fakat arazinin sureti daimede veya muvakkatede su altında bulunduğu amelîyat icrasından evvel ve mevsiminde tayin olunacaktır.

Madde 18 — Gerek sureti daimede ve gerek muvakkaten su altında kalıp tathir olunacak olan bîlcümle arazi meyânında yerleri olduğunu evrak ve senedatı mutebere ibrazile Arazi Kanunu ahkâmı dairesinde isbat edenler uhdelerinde bulunan arazi için dönüm başına bir bedeli nakdi itasına mecbur olacaklardır. Ve bu bedeli nakdinin miktarı amelîyatın kat'î haritaları üzerine amelîyatı tathiriye masarifi umumiyesine nisbetle Hükümetçe tayin edilecektir. Fakat hiç bir halde ashabı arazinin verecekleri bir bedel sureti daimede ve su altında

olup tathir olunan arazi kıymetinin nisfını ve sureti muvakkatede su altında bulunan arazi kıymetinin dahi rub'unu tecavüz edemeyecek ve bu da arazi badettathir sahiblerine teslim olunduğu esnada müteahhide ifa olunacaktır. Şu kadar ki ashabi arazi bedeli nakdiyi veremezler ise ona mukabil sulardan kurtarılan arazinin nev'ine göre nisfını veya rub'unu müteahhide terk ile kusur miktar araziye mutasarrıf olabileceklerdir.

Madde 19 — — Ameliyatı tathiriye hitam bulup kabul muamelesi icra kılındıktan sonra tathir olunmuş mahaller dahilinde bulunan arazii emiriyei haliyeden ve efradı nas uhdelerinde bulunan araziden maddeleri ahkâmınca müteahhide terk olunacak arazinin arazi kanununa tatbikan tapu senedatı müteahhide ita olunacaktır.

Madde 20 — Müteahhid Devletialiyenin kavanin ve nizamatı haliye ve müstakbelesine tevfikı hareket etmek şartile uhdesine meccanen teffiz olunacak arazi dahilindeki akar suları minelkadim bu sulardan istifade etmekte olan ahalinin hiç bir suretle menafiine irası halel etmemek şartile istediği veçhile istimal edebilecek ve hafı ve küşat olunacak cetveller boyunca suların ceryanına sekte götürülmemek ve efradı nâsın müteahhidin sularını istimal etmeksizin kendi arazisi dahilinde fabrikalar tesis ve küşadına mümanaat eylememek şartile nizamın caiz olan fabrikalar tesisine mezun bulunacaktır. Şukadar ki fabrikalar ile cetvellerin harita ve lâyhalarını ve suların tevzi ve taksimine dair olan tarifeleri Nafa Nezaretinin nazarı kabul ve tasdikına takdim edecektir.

Madde 21 — Müteahhid ameliyatı tathiriyenin hitamında yolların daima hüsnü halde muhafazasile tamirini temin zımında sulardan tahlis edilen bilcümle arazi eshabından mürekkeb olmak üzere bir sindika heyeti teşkil etmeğe mecbur olacaktır.

Müteahhid işbu heyet teşekkül etmezden evvel uhdesine meccanen tefviz olunacak arazi ile tesis eyliyeceği fabrikaları ahara bey ve fûruht edemiyecektir. Mezkûr sindika heyetinin vezaifi bir nizamnamei mahsus ile tayin kılınacaktır.

ŞARTNAME BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Müteahhid masarif ve zarar ve ziyanı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında İzmit Kasabası ile demiryol ve çuka fabrikai hümayunu arasında Kilis nehrinin iki cihetinde vaki bataklıkların tathir ve tanzifile kabili zer bir hale ifrağı için muktazi olan kâffe imalât ve inşaatı icra etmeği taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin ikinci maddesi mucibince müteahhidin Nafia Nezaretine takdim edeceği harita melfufatı atiyeyi muhtevi olacaktır. Şöyleki:

Evvelâ tathir olunacak bataklıklar ile civarının lâakal on binde bir mikyasında bir kıt'a haritai umumiyesi.

İşbu haritada icrayı imalât olunacak mahallerde arazinin bilcümle arızaları aralarında münasib miktar fasıla bırakılarak bir takım hututu münhaniye ile gösterilecek ve bataklıklarda suların feyezani zamanında ve evkatı adiyede derecei irtifai işaret olunacak ve hafr ve küşad olunacak cetvellerin istikametile ameliatın mevkii sürh ile irae edilecektir.

Saniyen küşad olunacak cetvellerin yapılacak sedlerin tul itibarile lâakal beş binde bir ve irtifa itibarile beş yüzde bir mikyasında olmak ve cetvel ve sedler derecei irtifai sathı deryaya nisbetle tayin kılınmak üzere bir kıt'a maktâ tulânisi.

Rabian suların ahvali hazırasına ve yapılacak imalâtın icrasından dolayı bilhesab husulü melhuz olan fevaid ve muhasse-nata dair malûmatı havi lâyiha ile kâffe imalâtı mutasavverenin mesahai ibtidaiye ve masarifi muhammenesini mübeyyin harita ve kefişnamesi.

Madde 3 — Bataklıklarda açılacak kanal ve su yollarının cesameti feyezani miyahta suların tathir edilecek mahallerde ve arazii mütecavireye sirayet etmiyerek cereyan edebilecek surette tertib ve tayin olunacaktır. Mezkûr kanalların şivleri dahi yağmurun tesirinden veya suların cereyanından dolayı bozulmıyacak surette tesviye kılınacaktır. Adi topraklarda şivlerin kaidesile irtifai bir derecede olacak ve kayalık mahallerde

bunların meyilleri irtifasına nisbetle onda bir derece olabilecektir. Toprağın yıkılıp çökmesi melhuz olan mahaller münasib surette taşlar ferşile veyahut taştan destek duvarları inşasile tahkim ve muhafaza olunacaktır.

Madde 4 — Müteahhid lüzumu tahakkuk eylediği halde tathir olunacak araziye feyezani miyahtan muhafaza etmek için cetveller ve akar sular boyunca sedler inşa edecektir. Suların feyezânında sathı miyahın yükselmesi ve sedlerin suların tesirinden zedelenmesi mahzurlarının def ve izalesi zımında sedler ile kanalların sahili beyinde mesafei kâfiye bırakılacaktır. lüzumu takdirinde işbu sedler kazıklar rekzi veya eşçar garsı ile muhafaza olunacaktır. Selifüzzikir sedlerin sathı ülyası topraklar basılıp yerleştikten sonra feyezani miyahta suların vasil olacağı derecei irtifadan lâakal elli santimetre kadar mürtefi bulunacak surette yapılacaktır. Bunların sathı ülyasının arzı iki metrodan dun olmayacaktır. Fakat bu derece arzı olan sedler zürrain mürur ve uburuna hizmet edebildiği halde dört metroya iblâğ edilecektir. İşbu sedler sathı maillerinin kaidelerile irtifaları iki ile üç nisbetinde bulunacak ve suların tesirile bozulması muhtemel olan mahallerinde çemen ekilerek veya taş ferş edilerek veyahut çalı çırpı vaz olunarak muhafaza olunacaktır.

Madde 5 — Müteahhid cetveller ve su yollar ve hendekler inşa ve küşad ederek rakid suların cereyanını temin edecektir. Ameliyatı türabiyeye mahsus toprak elenmesi için hendekler ve çukurlar küşadına lüzum görüldüğü halde bu misillü hendek ve çukurlar tathir ve tanzifi mümkün olmayın mahallerde açılmıyacaktır. Mecralar, su yollar ve hendekler vasitasile sularını akıtmak mümkün olmayın çukur mahalleri ağaç gars veya bender inşasile tanzif ve tathir olunarak civar arazi ile emlak muhafaza edilecektir.

Madde 6 — Müteahhid suların cereyanı için yapılacak cetveller ve sedlere müsadif olan yolların kemakân ibkasına mecbur olacak ve ameliyatı tathiriyenin icrasından dolayı mürur ve uburu ahali munkati olmamak üzere iktiza eden mahallere muvakkat yollar ve köprüler inşa eyliyeceği gibi tathir ve tanzif olunacak arazi mahsulâtının teshili nakliyatı için miktarı kâfi yollar ve köprüler ve geçitler inşa ve tesis edecektir.

Bir adi tarik üzerinden geçirilmesi lâzımgeldiği halde inşa olunacak su yolları gözünün vüsatı ahvali mevkiiyeye göre müteahhidin teklifi üzerine Devletçe tayin olunacak ve yolların ehemmiyetine göre üç metrodan on metroya kadar olabilecektir. Kemerli su yollarının yolun sathından itibaren kemerin ortasına kadar irtifai lâakal beş metro ve demirden veya ağaçtan üfki kirişler ile yapılmış su yollarının kirişlerin altından itibaren irtifai lâakal dört metro otuz santimetro olacaktır.

Cetvellerin bir adi yol altından geçmesi iktiza ettiği halde o tarikin altına yapılacak köprünün korkuluklarının arasındaki arzı ahvali mevkiiyeye göre tayin olunacak ve tarikin ehemmiyetine göre üç metrodan on metroya kadar olabilecektir. Esnayı ameliyatta eskiden mevcut olan yolların mevkilerile makatlarını tahvil veyahut tadil etmek lâzım gelirse tebdil ve tahvil olunacak kısımların iniş ve yokuşlarının meyli behmehal turuku mevcudenin iniş ve yokuşlarının meyli sabıkının nihayet derecesini tecavüz etmiyecektir.

Madde 7 — Müttehid bataklıklar ameliyatile cereyanına halel gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimelerine ircaa mecbur olacak ve imalâtın tesadüf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller ve yapılacak köprülerin kavaidi fenne tatbikan her nevi ölçüleri müteahhidin teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır.

Madde 8 — Müteahhid icra olunacak ameliyatta alâ cinsden edevat ve levazımat istimal edecek ve inşaat ve edevatin gayet metin ve müstahkem olması bilcümle kavaidi fenniyeye tatbiki hareket eyliyecektir. Akar sular ve adi tarikler üzerine inşa olunacak küçük ve büyük köprüler ile su yolları ve tünel ve su mecralarının şivlerinde yapılacak destek ve kapaklar misillü kâffe inşaatı sınaie su kirecile gayet muhkem surette kârgir olarak inşa olunacaktır. Şukadar ki geçit ve köprü döşemelerile kapaklarının n-üteharrik olan aksamında ahşab istimal olunabilecektir.

Madde 9 — Müteahhid takdim edeceği haritai umumiyye cetvel ve sedler ve destek ve kapaklarile büyük ve küçük köprüler ve imalâtı sairenin eşkâl ve hey'atını mübeyin ve meşruh bir cetvel raptedecektir imalâtı sınaiyenin haritaları iki yüzde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 10 — Ameliyat haritaları tasdik olunduktan ve ameliyata muktazi arazi üzerine vaz'ı alâim ile tahdid ve tayin kılındıktan sonra mukavelenamenin beşinci maddesinde gösterildiği veçhile arazinin mubayaası ve teslimi muamelâtına mübaşeret olunacaktır. İşbu araziden üzerinde ebniye olmayan mahallerin haritası beş binde bir mikyasında ve üzerinde ebniye olan veyahut bağ ve bahçe olan mahallerin haritası binde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 11 — Ameliyata mübaşeret etmezden evvel masarifi kendisine aid olmak üzere feyezani miyahta su basması muhtemel olan yerlerde bulunan araziye tahdid ettirecektir. İşbu tahdidi arazi hükûmeti mahalliye tarafından tayin olunacak bir komisyonun tahtı nezaretinde alâkadarın veya vekilleri muvacehesinde icra olunacak ve tahdidi arazi haritasile mazbatasının musaddak suretleri imalâtın kat'î haritalarının hini takdiminde Nafia Nezaretine teslim edilecektir.

Madde 12 — Ameliyat kâmilan hitampezir olduktan sonra müteahhid masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere imalât dairesinde vaki arazisini tahdid ve tersim ve vaz'ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış köprü ve imalâtı sairinin mufassal ve meşruh defter ve haritasını hükûmet memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim bunların birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim eyliyecektir. İşbu tahdidi araziden sonra mubayaa edilecek arazi iştırâ olundukça tahdid edilerek mezkûr haritada işaret kılınacağı gibi marûlbeyan defterin tanziminden sonra yapılacak imalâtı sınaie dahi Nafia Nezaretindeki deftere kayid ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

İmalâtın hüsnü halde muhafazası beyanındadır

Madde 13 — Müteahhid tathir edeceği arazinin tekrar bataklık haline rücuunu men ve arazinin matlûb veçhile zer edilmesi için imalât ve alât ve edevat ve levazımatı daima hüsnü halde ve emniyet bahş olacak bir surette bulundurmağa ve arazinin işletilmesini tatil ve kaza vukuunu icab ettirir bilcümle esbattan muhafaza etmeğe itina edecektir.

Müteahhid tarafından işbu taahhüdün ifasında teahhür ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan bir mah mürur edipte icabını icra etmediği surette masarifi müteahhide aid olmak üzere arazinin hüsnü hale vaz'ı için canibî hükümetten idaresine vaz'iyet olunarak tamiratı lâzıme icra ve bu uğurda vukubulacak masarif arazinin hasılâtından istifa olunacak ve kifayet etmez ise müteahhide ikmal ettirilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İhalenin feshinde olunacak muamelâta dairdir

Madde 14 — Müteahhid mukavelenamenin on beşinci maddesinde münderiç esbabdan dolayı hukuku ihalesinden sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve cemi ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrur eder ise anın marifetile hukukundan sakıt olan müteahhidin taahhüdâtı vakıası ifa edilecektir.

Bilmüzayede takarrur edecek bedelden müzayede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan müteahhide ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce taktir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan müteahhide hiç bir bedel te-diye olunmaksızın Devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı Devletten zaptolunacaktır.

№: 5 — Efradı askeriye mektepleri nizannamesi

1 mat 1300

BİRİNCİ MAKALE

Efradı askeriye mektebelerinin sureti teşkili

(Birinci bend) — Efradı askeriyeye mahsus olmak üzere her piyade ve topçu ve istihkâm ve nakliye taburu ile her su-

vari alayında ve müfrez bulunan her bölükte bir mekteb olacaktır.

(İkinci bend) — Bu mekteplerin heyeti idare ve tedrisiyesi atide gösterildiği üzere olacaktır.

1 - Mülâzımevvel rütbesinde kabiliyetli bir müdür ile mülâzımsani rütbesinde bir müdür muavini

2 - Tedrise muktedir mülâzım ve çavuşlardan ve tabur imamından (suvaride alay imamından) olmak üzere dört muallim iktıza eder ise muallimlerin tezyidi caizdir.

(Üçüncü bend) — Her sınıf altı kısma ayrılacak ve her kısımda on iki şakirde bir müzakereci verilecektir.

(Dördüncü bend) — Müfrez bulunan bölüklerde dersleri idare edecek zabıt yok ise alay kumandanı o bölüklere bu hizmeti görececek bir muvakkat zabıt tayin edecektir.

MAKALEİ SANİYE

Usulü tedris

(Beşinci bend) — Efradı askeriye mekteplerinde işbu nizamnamenin zeylindeki programda muharrer dersler okutturulacaktır.

(Altıncı bend) — Perşembe ve cuma günleri ile resmi günlerden ve ramazanı şerif ile büyük manevraların icra olunduğu günlerden başka her gün ders okunacaktır. Ramazanı şerifte yalnız kur'an ve akaid dersleri okunacaktır.

(Yedinci bend) — Her gün ders için tahsis olunan iki saat şu suretle kullanılacaktır :

Yarım saat geçen ders üzerine isticvab

Yarım saat o günkü dersi tarif ve talim

Bir saat tatbikat ve tashihat.

(Sekizinci bend) — Her dersin vakti ve saati mevsime ve ahvali mevkiyeye ve alayın veya taburun veya bölüğün bulunduğu ikilme göre mahallinde tayin ve bir cetvele terkim edilecektir.

(Dokuzuncu bend) — Efrat elifba ile beraber yazıya da başlatılacak yani okuyup yazma birlikte ileri götürülecektir.

(Onuncu bend) — Müzakereciler şakirdlerin teşkil ettiği nisf dairenin bir ucundan bed ile şakirdleri birer birer tahta

başına çağırarak isticvab etmek sureti ile ders açacaklar ve her derste her bir şakird bir kaç kere isticvab olunabilmek için suallerin mümkün mertebe kısa olmalarına dikkat eyliyeceklerdir.

(On birinci bend) — Şakirdlere hesap ameliyatı oturdukları yerde yazı taşı veyahut kâğıd üzerinde icra ettirilecektir.

(On ikinci bend) — Şakirdler sıralarına avdet edince her müzakereci derhal masaların ucunda ayakta duracak ve badehu kendi sınıfının şakirdlerinin arkalarına geçerek çalışmalarına nezaret edecek ve yanlışlarını tashih ile beraber hataları neden ileri geldiğini yavaş ses ile tefhim eyliyecektir.

(On üçüncü bend) — Tatbikat derslerinin usulü veçhi ati üzeredir:

1 — Kavaidi lisan dersi için dikte yani yazdırmak usulü üzere hizmeti dahiliyeye müteallik jurnaller yazdırılacaktır.

Efradın yüksek ses ile okumağa alışmaları için işbu tatbikat dersinin hitamında bunların bazılarına yazdıkları şey okuturulacak ve kelimeleri sureti tahrirlerine itibar edilmiyerek payitaht ahalisinin tekellümü gibi teleffuz eylemelerine dikkat edilecektir.

2 — Hesab dersi için muallim siyah tahtanın üzerine bir misal yazıp buna göre her şakird kendi defteri üzerinde ameliyat yapacak ve bunun nihayetinde işbu misal şakirdlerden birine tahta başında yüksek ses ile tekrar yaptırılacaktır.

İşbu tatbikat dersinin hitamında şakirdlerin bazılarına yapmış oldukları hesaplar okutturulacaktır.

3 — Coğrafiya dersinin tatbikatı harita üzerinde ve siyah tahtaya yazılacak sualler ile icra olunacaktır.

MAKALELİ SALİSE

Mekteb memurlarının vezaifi

(On dördüncü bend) — Efradı askeriye mekteblerinin nazırı tabur kumandanları ve müfrez bulunan bölükler mekteblerinin nazırı da o bölüklerin kumandanlarıdır; bunlar emri tahsilden mafevklerine karşı mesuldürler.

(On beşinci bend) — Müdürler mekteblerinin zapt ve raptına ve emri tedris ve talimin hüsnü cereyanına dikkat etmek vazifesi ile mükellef olup kendileri bundan mesuldürler.

Muallimler ile muavinler sınıfların idaresine ve intizamına aid hususatta müdürün emri altındadırlar.

(On altıncı bend) — Müdürler kendi mekteblerinin muallim ve muavinlerini her perşembe günü tophiyarak gelecek hafta okutturulacak dersleri iki saat kadar bunlara talim ve sureti tedrisini tefhim edeceklerdir.

(On yedinci bend) — Tabur mektebine aid olan kitablara, haritalara ve sairelere mektebin müdürü nezaret edecek ve bunların tevzii ve masarifinin tasdıkı müdürün vasıtasile olacaktır.

(On sekizinci bend) — Müdürler her üç ayda derslerde terakki eden şakirdlerin ve bilâ inkita tedris eden muallimlerin isimlerini sebtî defter ederek tabur kumandanlarına verecekler ve derse gelmiyenlerin isimlerini de her gün kezalik tabur kumandanlarına bildireceklerdir. Müdürlerin mekteblere dair olan mutalebatı dahi tabur kumandanlarına bildirilecektir.

(On dokuzuncu bend) — Şakirdana verilen yalnız kitabların esmanı maaşlarından mahsub olunacak ve mekteblerin sair eşyası miriden verilip bunlara mirî eşyası gibi muamele olunacaktır.

(Yirminci bend) — Mekteblerin ders cetvelleri ile imtihan ve liyakat defterleri muallim ve muavinler tarafından tasdik olunduktan sonra müdürde hifz olunacak ve bu cetvelleri muallim ve muavinlerin muaveneti ile müdürler tanzim edeceklerdir.

(Yirmi birinci bend) — Müdürün gaybubetinde muavini vekâlet edecek ve eğer bu gaybubet imtidad edecek ise kol ağasının teklifi üzerine binbaşı yerine bir münasibini tayin edecektir.

(Yirmi ikinci bend) — Müdür muavinleri mekteblerin tedris ve talimlerine ve zabt ve rabtına müteallik teferrüatın icrasına nezaret edecek ve derslere evkatı muayyenesinde başlanılabilmek için lâzımgelen tertibatı evvelden icra eyliyecek ve her derste hazır olup muallim ve muavinlerin gayret ve dikkatlerini ve hata ve ihmallerini kayid edip müdüre bildireceği gibi bunlardan birinde gönülsüzlük gördüğü halde tebdilini müdürden talep ve ne vakit bir sınıfın iyi idare olunmadığını görürse o sınıfın mualliminin yerine muvakkaten geçerek emri tedrisi tarihi matlûba irca ve muallimler ile muavinlerin ve şakirdanın bir istidası veya bir ifadesi var ise müdüre tebliğ edecektir.

(Yirmi üçüncü bend) — Müdür muavinlerinin az bir zaman için gayubeti halinde müdürün emri ile yerine muallimlerin biri kaim olacak ve eğer bu gayubet imtidat edecek olur ise yerine diğeri tayin edilecektir.

(Yirmi dördüncü bend) — Muallimler kendi sınıflarının zabtı raptından ve emri tedrisinden mesuldürler.

(Yirmi beşinci bend) — Fazla muallim muavinleri muallimlerin gayubetleri halinde yerlerine kaim olacak ve şakirdanın adedi ziyadeleşip yeni bir kısım açılmak lâzımgeldiği hale bu sınıfa müzakere edeceklerdir.

(Yirmi altıncı bend) — Müdürler ile muallimler ve muavinler talimlerden ve yoklamalardan maada sıra hizmetlerinden muaftırlar

(Yirmi yedinci bend) — Sayü gayretleri her sene imtihanında şakirdanda görülen iktidar ile sabit olduğu müdür tarafından tasdik kılınan muallim ve muavinlerden muallimlere beşer yüz ve muavinlere ikişer yüz kuruş miktarında mükâfatı nakdiye verilecektir.

MAKALEİ RABİA

Sınıfların idaresi

(Yirmi sekizinci bend) — Dersler teşrinievvelde başlayacak ve ağustos nihayetinde imtihanlar ikmal edilecektir.

(Yirmi dokuzuncu bend) — Ders zamanının hulûlünde nöbetçi zabiti ders borusu çaldırarak her bölüğün nöbetçi çavuşları kendi bölüklerini dershaneye sevk edeceklerdir.

(Otuzuncu bend) — Derse başlanılacağı sırada muallimler şakirdanı yoklama ederek neticesini müdüre bildireceklerdir.

(Otuz birinci bend) — Sınıflar değıştikçe esami defterleri geçilen sınıfa göre tertib olunacaktır.

(Otuz ikinci bend) — Her bölüğün başçavuşu bölüğünden hizmette bulunupta derste bulunamayacakların isimlerini muallimlere vereceklerdir.

(Otuz üçüncü bend) — Derse gideceklere lâzımgelen kağıd ve kalemleri ve her talebede bulunması atide beyan olunacak sair şeyleri müdürden alarak dershaneye götürmek muavinlerin vazifesidir.

(Otuz dördüncü bend) — Şakirdler ders mahalline giderek yarım daire şeklinde ve kemali sükûnet ile oturacaklardır.

MAKALEİ HAMİSE

Mükâfat ve mücazat

(Otuz beşinci bend) — Derslerde en ziyde terakki edenlerin isimleri her üç ay hitamında alayın evamiri yevmiyesine derc olunacak ve esamii mezkûre gelecek üç ay zarfında mektebin göze görünen bir mahalline yapıştırılacak ve terfii rütbe cetvelinin hini tertibinde işbu keyfiyet nazarı dikkate alınacaktır; fakat bu hal terfii rütbe cetveline dahil olmak için kâfi olmayıp ahlâkî lâzıme ile muttasıf olmak da iktıza edecektir.

(Otuz altıncı bend) — İşbu mekteblerin tesisinden iki sene sıra çavuşları müfettişi umumî karşısında kendilerinin Türkçe sıhhat üzere okur yazar olduklarını ve işbu nizamnameye merbut programda beyan olunan malûmatı saireyi derececi kifayede haiz olduklarını bilimtihan isbat etmedikçe terfii rütbe cetveline bahil olmayacaklardır.

(Otuz yedinci bend) — Mücazâtı adıye müdür tarafından tayin ve hükmedilir.

(Otuz sekizinci bend) — Bir meşru sebebe müstenid olmıyarak derste mevcut olmıyanlar, hizmeti sairei askeriyede mevcut olmıyanlar gibi cezalandırılacaktır.

(Otuz dokuzuncu bend) — Ders esnasında müdüre veya muallimlere veya müzakerecilere itaatsizlik ve bed muamele edenler mafevka itaat etmemiş ve bed muamele etmiş gibi cezalanacaklardır.

(Kırkıncı bend) — Derse çalışmıyanlar fazla nöbet bekletmek veya çarşı izninden mahrum bırakılmak gibi cezalar ile cezalandırılacaktır.

MAKALEİ SADİSE

Malzeme

(Kırk birinci bend) — Dersler kışlarının mahsusan ders-hane ittihaz olunan mahallerinde ve şakirdleri istiaba kâfi ders-hane mahalli olmadığı halde koğuşlarda okunacaktır.

(Kırk ikinci bend) — Her kısım için bir siyah rekam tahatası ve bir silgi ve iktzası kadar tebeşir ve her mekteb için Türkçe büyük haritalar ve her talebe için birer siyah taş verilecektir.

(Kırk üçüncü bend) — Her tabur için verilen eşya ve edevat mahsus sandıkta hıfzolunacaktır.

(Kırk dördüncü bend) — Bir taburun bölükleri münkasem olur ise her bölük iktıza eden ders edevatını beraber alacaktır.

(Kırk beşinci bend) — Seferber halinde dersler tatil olunup taburların mekteb eşyası sair ağırlıkları ile beraber depoylarına konulacaktır.

(Kırk altıncı bend) — Dershanenin duvarına zirdeki şeyler asılacaktır:

- 1 - Mukavva üzerine kalın yazı ile yazılmış elifba
- 2 - " " " " rekam cetveli
- 3 - " " " " kerrat cetveli
- 4 - Evzan ve ekval ve mimsehaların resimleri ile tarifleri

Efradı askeriye mekteblerinde okutturulacak derslerin programı

Birici sınıf	Nev'i ders	Nev'i kitab	Eser
	Elifbayı osmani	. . .	Selim
	Kuranı azimüşşan	. . .	. .
	İlmühal	Muhtasar ilmühal	Süleyman paşa
	Kıraati Türkiye	Muhtasar hikâyatı muntehibe	. .
İkinci sınıf	Kıraati Türkiye	Talimi kıraat	Naci
	İmlâyi Türki	Esmâi Türkiye	. .
	Kavaid	Kavaidi lisanı Türki	Halid Ziya
	Hesab	İlmü hesap mukadimesi	Mecib paşa
	Coğrafya	Muhtasar coğrafya	Süleyman Şevket
	Heneese	. .	. .
Üçüncü sınıf	Tarih	Rüştiyei askeriyede okunan tarihi umumiden	
	Usulü defteri	. .	. .
	Kavanin	Dahiliye ve seferiye kanunları	ve ceza
	Terkibi ibare	. .	. .

№: 6 — Rum Patirikhanesi imtiyazatı mezhebiyesinden mütehasıl ihtilâfın halline dair İradeyi Seniye

2 cemaziyelevvel 1301, 7 mart 1300

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Rum Patirikına dair mazbatası saniyei acizanemizin sureti musaddakası şeref müteallik buyrulan İradei Seniyei Cenabı Padişahinin tezyilile irsal ve evvelki mazbata ile evrakı müteferriası iade buyrulmakla meyanei bendegânemizde mütalea olundu. Malûmu âli olduğu üzere Patrikhanenin metalibini istihsal için muktedir olduğu mertebe ahvali müz'ice ve müşkülât ikana çalışmasını iltizam eylediği maksad ıktızasından idüğünden ve taşralarda bütün metropolidlere talimat göndermesi ve emsali halât ve rivayat dahi bunu teyit ettiğinden Patriğin kabulü istifası için meşrut olması cümlei iradei seniyeden bulunan müşkülâtın ademi vukuu rehini temin ve itminan olamamak tabiidir. O cihetle hem Patriğin ibkasını ve hem de maksadı Hükûmetin muhafazası kaziyelerini telifin caresine sarfı efkâr olunmuş ve buna mebni Patriği mumaileyh ahiren iki defa davet ve müzakerei keyfiyet kılınmıştır. Verdiği tafsilât ve izahatı kesirenin hulâsasını metalibi sabikasını tezkâr ve Berat bahsinde dahi evvel ve ahir beyan ettiği gibi selefi yuvakim efendiye ita edilen Fermanı âlinin hiç bir mahalli tağyir olunmaksızın kendisine dahi verilmesi matalibini tekrar etmiştir. Selefi Beratı aynen verilmiş olsa rüesayı ruhaniyenin sureti muhakemat ve mücazatına dair doksan altı senesindenberi bilicab sair rüesayı cemaatı mezhebiye Fermanlarına derç olunmuş olan fıkra hariçte kalmak lâzım geliyor. İşin en mühim ciheti ise ceraimi mülkiye ile maznunualeyh bulunan sunufu rehabinin istintak ve tevkifleri ile sair muamelâtı Adliyenin icrası esnasında burada Patrikhane ve vilâyatta Metropolitlerin vazifei kuvvei adliyeye müşareket ve müdahalelerine mahal verilmemesidir.

Feama Metropolit ve adamlarının ve piskoposların hukuka müteallik davalarının mehakimi şer'iyeyi mahalliyede rüyeti denilecek yerde selefi beratında münderiç bulunduğu üzere deavii mezkûre aid olduğu mehakimde rüyet olunmak üzere Dersea-

deteye havale oluna ibaresine tebdil olursa mazbatai sabıkada arzolunduğu veçhile bunda beis görülmez. Rehabin muhakemat ve mücazatından bahseden fıkranın beratı indiracı emrinde ve hakkı hükümetin isbatı bahsinde pek çok say olunmuş isede patriki mumaileyh iptida mülzem olmayıp muahharan papas ve keşiş ve kloğrıyalardan biri bir cinayetle itham olundukta Derseadette ise tevkifi patrikhane nin ve taşrada ise metropolit ve piskoposhanelerin inzımanı malûmatile tarafı hükümetten icra kılınacak ise de esnayı istintakta patrikhane veya metropolithanede tevkif ettirilecektir. Ve kezalik maznunun töhmeti sabit olduğu halde sıfatı ruhanıyesi patrik ve cemaati metropolitan marifetle rilerle nezettirileceği dergâr isede kavanini kilisaviye iktızasınca maznunun töhmetine kanaat hasıl olmadıkça sıfatı ruhanıyesinin nezi caiz olamayacağına binaen maznunun esnayı istintakında icabı halinde anın sıfatı ruhanıyesini kangı rıyaseti ruhanıye nezedecek ise anın tarafından vekâleten bir rahip hazır bulundurulacaktır veyahut yine o sebep ve o maksada mebnî tahkikatı evveliye maznunualeyhın mensub olduğu rıyaseti ruhanıye marifetile icra ettirilecektir deyu bir sureti tesviye beyan ve Berat haricinde olan mevaddı malûme için müstedi yatı sabıkasını tekrar eylemiştir. Halbuki emri tevkifin Patrikhane ye havalesi ve esnayı muhakemede Patrikhane tarafından bir memur bulundurulması ise istiklâli mehakim kaidesine mugayır ve muzır ve yeni bir hal olduğundan kabili tecviz olmadığı dergârdır. Bunun şayanı kabul olmadığını irae için delâili kesirei muknia irad ve telifi efkârına sayı efva olunarak bu teşebbüsâtın neticesinde selefi beratının aynen gendisine verilmesi ve "Piskopos ve Papas ve Keşiş ve Kloğrıyalardan biri cinayetle itham olundukta istintak ve muhakemesi icra olunmak üzere tarafı hükümetten tevkif oluna ve töhmeti sabit oldukta patriki mumaileyh tarafından sıfatı ruhanıyesi nezolunduktan sonra kanunen hakkında terettüb edecek ceza doğrudan doğruya hükümet mahpesinde icra kılın., fıkrasının yani Rum Patrikliğinin dahi beratında indiracı iltizam olunan cümleden yalnız piskopos kelimesinin terkile maadasının aynen Mezahib Nezaretinden Patrikhane ye batezkerei resmiye tebliğ ve salıfûl beyan rehabinin cinayetleri vukuunda tarafı hükümet-

ten haklarında berveçhi muharrer muamele olunacağına tezkeri mezkûrede tasrih ve memurini Devletialiyeye dahi ana göre evamiri umumiye tastir kılınması hususlarına Patriki mumaileyh beyanı imtisal ve mevaddı saireden dahi vasiyetnameler hakkında 4 nisan 1299 ve nefekatı zevcata dair 19 mayıs 1299 tarihlerinde Mezahib Nezaretinden tastir kılınan iki kıt'a tahriratın feshile anlardan evvelki usul ve muamelenin devamı lüzumunu dermeyan etmiş ve fakat zümrei rehabinin ahvali hususiyelerine ve mahpeslerin kanuna muvafık heyette ve aledderecat müesses olmaması gibi hallere binaen sübutu töhmetlerle haklarında bir ceza tertibine değin kendileri eşhası adiyenin mevkuf ve mahpus buldukları mahallere vazolunmayıp dairei hükümette hal ve sıfatlarına cesban bir odada alıkonulmak suretini ihtar eylemiş ve rehabinin hini hükme değin vak'ı ve sıfatlarına münasib surette tevkiflerle adi adamlarla birlikte tevkif olunmamaları meşru ve sezayi is'af bir temenni olduğu gibi mücazati rehabin hakkında Rum Patrikliği beratına ithali istenilen fıkra katolik patrikliği beratlarından bed etmiş olan fıkranın tamimi demek olup katolik patriki beratında dahi piskoposlar müstesna olmasına ve rum patrikliğinin selefi beratında gerek Metropolid ve gerek piskoposların tevkifi lâzım geldikte Patrik marifetile icrası musarrah bulunmasına binaen fıkrayı salifülbeyandan piskopos kelimesinin terk ve ihracına dair olan istida dahi lâzımülis'af görülmüştür. Binaenaleyh hususu mezkûru havi Mezahib Nezaretinden Patrikhaneye oyulda tezkere ve memurini adliyyeye ana göre tenbihat tahririle beraber Patriğin selefine verilmiş olan berat gendisine dahi aynen ita olunarak ve bir de vasiyetname ve zevcat nefakaları hakkında olan iki kıt'a tezkere'nin tehiri hükmile anlardan evvelki usulün devam edeceği Patriği mumaileyhe iş'ar kılınarak ihtilâfâtı mütehaddiseye faysal ve nihayet verilmesi bilittihad tezekkür ve tensib kılınmış isede olabatta ve katıbai ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkeresi Maruza

Rum Patrikliğine dair ahiren tanzim ve takdim kılınmış olan mazbata hakkında şerefsadır olan emrûfermanı hümayûnu Hazreti Padişahi üzerine keyfiyet tekrar Meclisi Mahsusu Vüke-

lâda tetkik ve mütalea olunarak Patrikın selefine verilen beratın aynen gendisine itasile mücazâtı rehabinde dair olan fıkraî malûmenin Adliye ve Mezahib Nezareti Celilesinden batezkere Patrikliğe tebliğ ve memurini adliyeye dahi ana göre tenbihat tahrir olunması ve bir de zevcat netekâtı ile vasiyet davalarına dair Nezareti müşarileyhadan tastir kılınmış olan iki kıt'a tezkerei ahirenin tehiri hükmile deavii mezkûre hakkında dahi mezkûr tezkerelerden evvelki usul ve muamelenin devam edeceğinin kezalik patrikliğe tebliği istizanını ve esbabı mucibeyi havi kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla münderecatı hakkında her nevehile iradei seniyei cenabı mülûkâne şerefmüteallik buyrulur ise infazı mantuku âlisine iptidar edileceği beyanile tezkerci senaveri terkim kıldı Efendim.

21 Cemazigelevvel 1301, 7 mart 1300

Said

İradei Seniyei Hazreti Padişahiye mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu Tezkerei Samiyei Sadaret-penahilerile melfuf Meclisi Vükelâ Mazbatası manzuru âli buyrularak berveçhi istizan kararı maruzun icrayı icabatı hususuna iradei Seniyei Hazreti Padişahi müteallik ve şerefsudur buyrulmuş ve zikrolunan Meclisi Vükelâ Mazbatasının sureti musaddakası leffen irsal kılınmış olmakla olbabda emrûferman Hazreti veliyülemrindir.

26 Cemazigelevvel 1301, 12 mart 1300

Ali Rıza

Adliye ve Mezahib Nezaretinden Rum Patrikhane-sine yazılan tezkere

Nezareti senaveri ile Patrikhane beyninde vaki olan bazı ihtilâftan dolayı bu defa noktai ittihadada ittisal edilmiş ve 29 kânunuevvel 1299 tarihli tahriri asilânelerinde tekrar olunan istifayı asilâneleri bertaraf olmuş olduğundan tastir kılınan beratı âli Mezahib Müdürü saadetlû Ziver Bey Efendi Hazretlerine tevdiânı subu asilânelerine irsal kılınmıştır.

Çünkü asıl bahsi atide beyan olunan rehabinin mücazatına müterettib vezaifi adliyden münbais olup mevaddı saire hakkında Patriklik beratı alisi ve hattı Hümayun ile müveşşah m'asavat Fermanı âlisi ve bairadei seniye düsturülâmel olan Patrikhane Nizamnamesi ahkâmına tevfi ki muamelât olunmak tabii bulunduğuna ve vasiyetnamelere dair 17 nisan 1299 ve zevcat nefekati hakkında 18 mayıs 1299 tarihinde tastir kılınan iki kıt'a tahriratı muhlisinin tehiri hükmile bu hususlarda dahi minelkadim mer'î olan usul ahkâmı devam edeceğine binaen burada rehabinin hukuku umumiyeye aid ceraim ile maznunualeyh olduklarında haklarında terettüb eden muamelât izah olunur şöyleki:

Papas ve keşiş ve kalogryyelerden biri bir cinayetle ittiham olundukta istintak ve muhakemesi icra olunmak üzere tarafı Hükümetten tevkif ve töhmeti sabit oldukta patriklik tarafından sıfatı ruhaniyesi nez olunduktan sonra kanunen hakkında terettüb edecek ceza doğrudan doğru Hükümet mahpesinde icra kılınacaktır. İşbu muamelenin icraatınca tarafı Hükümetten dahi itti haz olunacak hattı harekete gelince maznunualeyh rahib için usulü muhakeme mucibince istarı icabeden celb müzekkeresi derseedette patrikhane ve taşralarda metropolit ve piskopos vasıtasile tebliğ olunacak ve patrikhane ile metropolid ve piskoposlar dahi işbu celb müzekkeresini ahz ettikleri akibinde maznunualeyh olan rahibi Hükümete teslimine mecbur olacaklardır. İşbu mecburiyet ifa olunmaz veyahut hakkında celb müzekkeresi istar olunan rahib buna imtisal etmez ise ihzarı için bittabi hükmü kanuna müracaat olunacaktır. Fakat zümrei rehabinin ahvali hususiyelerine ve mahpeselerin tamamilekanuna muvafık heyette ve aledderecat müesses olmaması gibi hallere binaen sübutu töhmetlerle haklarında bir ceza terettübüne değin kendileri eşhası adivenin mevkuf ve mahpus buldukları mahallere vazolunmayıp dairei Hükümette hal ve sıfatlarına cesban yani mer'iyülhatır olanlara mahsus odada tevkif olunacağı misillü rahibin töhmeti sabit olupta kabahat derecesinde ise sıfatı ruhaniyesinin nezi lâzım gelmiyeceği cihetle hakkında terettüb edecek hapis cezasını yine o odada çekecek ve rahibe isnad olunan cürüm kabahatten ileri ve cinayet derecesinde ise töhmeti derece sübuta isal olunup hükmoluncıya kadar tevkif ve istintakça muamele

muharrere icra olunarak yani kendisi dairei hükûmette zikrolunan odada tevkif kılınarak sübutu töhmetile hakkında hüküm tertübünden ve mücrin rahibin patriklik tarafından sıfati ruhaniyesi alındıktan sonra merkum kanunen hakkında terettüb etmiş olan cezayı umumî mahpeslerde ikmal edecektir.

Memurini adliye buna göre talimat almışlardır. Beyanı hal teccidi ihtiramata halisaneme vesile ittihaz kılındı efendim.

№ : 7 — Ba İradet-Seniyel Cenabı Padîşahi [*] meclisi tıbbiyei mülkiye ve sıhhiyei umumiyeden attar yani ecza tüccarları ve mısır çarşısı hakkında kaleme alınan talimat

[Ceridei Havadisile neşir ve ilânı: 10 cemaziyelâhür 1301, 26 mart 1300
M. 5643 - 5644]

Birinci bend — Sanayia ve ispençiyariye mahsus istihsalâtı kimyeviye ve eczayı tıbbiyei toptan satmak attarlara mahsus olup bunların her kağı devlet tebaasından olur ise olsun müsavi addedilmeyecektir.

İkinci bend — Attarlar her ne gûna eczadan az miktarda satmak ve reçete yapmak kat'iyen memnudur.

Üçüncü bend — Attarlar kendi ticaretleri için edviyei mürekkebe ve istihsalâtı kimyeviyei bizzat istihzar etmeleri kat'iyen memnudur.

Dördüncü bend — Attarlara gerek ittisalinde ve gerek dükkânına müşterek olarak bir mahalde bir eczahane küşad etmek dahi memnudur.

Beşinci bend — Attarlık san'ati nezareti umuru tıbbiyei mülkiye tarafından nezaret ve tahtı teftişte bulundurulacaktır.

Altıncı bend — Attar dükkânı açmak istiyen şehiremaneti tarafından icazetname alacaktır. Emaneti müşarileyhanın verdiği icazet umuru tıbbiye nezaretine bildirilerek nezareti tıbbiye dahi mezun olan attarın ismini defteri mahsusuna kaydedecektir.

* İsbu iradei seniyeinin muhafazai sıhhati umumiye maksadile attarlar ve mısır çarşısıle sair dükkânlarda fûruht olunmakta olan eczayı semmiyeden dolayı görülmekte olan mazarratın membaı ve mezbur eczayı semmiyenin tahtı mozbutyette olarak fûruhtu hakkında şerafsadır olup evvelce gazetelerle neşir ve ilân olunduğu mukaddimei talimatta mahkidir.

Yedinci bend — Attarlara satması memnu olan eczayı tıbbiye müteferrikayı attarlar dahi ancak icazetnameli olan eczacılara toptan satabilirler

Sekizinci bend — Attarlar eczacılardan ve san'atini şehremaneti tarafından musaddak ve mezkûr san'ate ihtisası olduğunu müş'ir elinde şehadetnamesi olan eşhastan başkasına az ve çok hiç bir eczayı semmiye satması külliyyen memnu olup şehremanetinden alınmış olan ruhsatname attarlar tarafından defteri mahsusuna kaydolunacağı gibi müşterinin ismini ve evsafını ve eczanın nam ve miktarını dahi koçanlı defterine kaydedecektir. Bu kayid müşteri tarafından san'atini ve adresini ve tarihi iştirasını beyan ederek imza olacaktır. Binabirin attarların iki koçanlı defteri olacaktır birisi eczacılara mahsus olup umuru tıbbiye nezareti tarafından temhir kılınacak ve diğeri ashabı sanayia mahsus olup şehremaneti tarafından temhir kılınacaktır.

Dokuzuncu bend — Nezaret umuru tıbbiye tarafından edilecek kontrol ve teftiş ve memuru mahsus vasıtasile lüzumu takdirinde icra kılınacaktır.

Onuncu bend -- Nizamatı mezkûre muhalif harekette bulunan mes'ul ve nizamatı seniyei mahsusuna tevfikân ceza görecektir.

**Bileümle attar esnafının dükkanlarında
satabilecekleri eczanın envamı
mübeyyin defterdir [**]**

1 Ak anber	11 İhlâmur çiçeği
2 Anasun	12 Ardiç sakızı
3 Ağaç kavunu çekirdeği	13 Endüz kökü
4 Ardiç tohumu	14 Andzarot
5 Ak iğri	15 Üzerlik tohumu
6 Ayrık kökü	16 Balık refsî
7 Elemlî zamkı	17 Peygamber ağacı
8 Ak günlük	18 Beyaz balmumu
9 Ada çayı	19 Papatya çiçeği
10 Ebegümeçi çiçeği ve yaprağı	20 Balık tutkalı

** İşbu cetvelin mukaddema mektebi tıbbiye şahanesinden neşrolunduğu kezaîlik mukaddemei talimatta muharrerdir.

21 Bergamut yağı	57 Deniz köpüğü
22 Boy tohumu	58 Deve dikenini tohumu
23 Bezir yağı	59 Zift
24 Biberiye	60 Raziyanne
25 Beni İsrail zeytini	61 Reçine
26 Buzuratu erbaa yani kavun ve karpuz ve kabak ve hı- yar çekirdeği	62 Zencebil
27 Besbasei hindi	63 Zerinan yahut çedvar
28 Beyaz susam	64 Zerdeçal
29 Benekşe kökü	65 Sisam kökü
30 Pire bevlı	66 Sünbülü hindi
31 Turhala	67 Sendilus yahut sendurus
32 Titre zamğı	68 Salep
33 Tebeşir	69 Sünbülü rumi
34 Tirementi	70 Şap
35 Çiçek suyu	71 Şakayık tohumu
36 Çivit	72 Sarı sandal
37 Çürek otu	73 Sarı balmumu
38 Çam sakızı	74 Sandalusu
39 Çalı tohumu	75 Zamkı arabı
40 Çemen	76 Sakız
41 Çadır uşağı	77 Somak
42 Cevizi hindi	78 Tatlı badem ve yağı
43 Cebeli hindi	79 Dul avrat kökü
44 Cuda otu	80 Taka maka
45 Çengel sakızı	81 Taprı mahtum
46 Helvayı hindi	82 Asilbend
47 Husame	83 Ut ağacı
48 Helvacı çöğeni	84 Ayva çekirdeği
49 Havlican	85 İtir yağı
50 Hatmi kökü	86 Asfur
51 Hatmi çiçeği	87 Anber kabuğu
52 Hatmi yaprağı	88 Anberi pars
53 Hardal tohumu	89 Kakule
54 Tarçın	90 Kızıl boya ağacı
55 Tarçın yağı	91 Kırmız
56 Darifilfil	92 Kırmızı sandal
	93 Karanfil yağı
	94 Kasrı

95	Karanfil	121	Lefe zamkı
96	Katran	122	Lutır
97	Kardeş kanı	123	Mahleb
98	Karnı yarık	124	Mazı
99	Kara günlük	125	Meyan balı
100	kuru ünnab	126	Meyan kökü
101	Kına	127	Mürver çiçeği
102	Kara kafes	128	Mosko çayı
103	Kızıl behmen	129	Mevhiyei bağdaç
104	Kâvehendi	130	Mayasıl otu
105	Kimyon	131	Micankod
106	Kişniş	132	Mamıranı hindi
107	Kil ermeni	133	Nişasta
108	Gül düğmesi	134	Nane yağı
109	Kâfur	135	Nişadır
110	Kefe kimyonu	136	Nanc
111	Kenevir	137	Nöbet şekeri
112	Gül suyu	138	Vendik tortusu
113	Gül yağı	139	Hindistan cevizi yağı
114	Gül kurusu	140	Hindistan cevizi
115	Keten tohumu	141	Hava cıva
116	Kök boyası	142	Hindiba kökü
117	Lisan servi çiçeği	143	Yasemin çiçeği
118	Lüle kükürt	144	Yeni bahar
119	Lüfer çiçeği	145	Yer sakızı
120	Lâden		

№: 8 — Arazi Kanununun 71 inci maddesi hükümünün istilâ gören mahaller ahalisi hakkında 1302 senesi nihayetine kadar tehtiri icrası hakkında İradei Seniye

15 Cemaziyeldhır 1:01 31 mart 1300

*Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesi
Mazbatası*

**Vergi Emanetinden Makamı Sanii Sadaretpenahilerine
taksim kılınan 24 cemaziyelevvel 1301 tarih ve üç numaralı tezkere**

Şûrayı Develete havale ve 27 cemaziyelevvel 1301 tarihinde Dahiliye Dairesine ita kılınmakla kıraat olundu.

Mealinde bilâ özür üç sene terk ve tadil edildiği sabit olan arazinin arazi kanunnamensinin 71 inci maddesi mücibince ahabına tapu mislile teklif olunarak kabulden istinkâf olduğu halde bilmüzayede talibine ihalesi icab eder isede Edirne Vilâyeti ahali istilâdide ve ebniye ve hayvanatca hasarzededüklerinden erbabı ziraatin ve çiftlik ahabının ekseri hayvan tedarikine kadar arazisini zer edemedikleri ve elyevm pek çoğu levazımı ziraiye tedarikle meşğul buldukları mahallinden iş'ar kılındığı beyanile muhtacini zürraa bir müsaadei mahsusa olmak üzere maddei mezkûre hükmünün üç yüz senesi iptidasından üç yüz iki senesi nihayetine kadar üç sene icrasından sarfınazarla sair istilâ gören mahallerce dahi sureti meşruha veçhile muamele olunması istizan olunmuştur.

Sureti iş'ara nazaran istilâdide olan mahallerde erbabı ziraatten ekseri ebniye ve hayvanatça mazar ve hasara duçar olarak henüz arazilerini zer edememelerinden dolayı üç sene terk ve tatil olunan arazinin zabıt ve furuhtunu mutazammın olan maddei nizamiye hükmünün üç sene ademi icrası lâzimedendir idüğü anlaşılmiş ve bu mısillü erbabı ziraat hakkında müsaadei mahsusa ibrazile iadei iktidar etmeleri vesailinin istihsali elzem olarak terviç iş'arı muvafıkı maslâhat bulunmuş olmağla gerek Edirnece ve gerek sair istilâ gören mahallerde mezkûr üç yüz senesinden itibaren üç yüz iki senesi nihayetine kadar üç sene maddei mezkûre ahkâmının icrasından sarfınazar olunması hususunun emaneti müşarileyhaya havalesi ve keyfiyetin gazetelerle dahi ilânı tezekkür olundu emrû ferman hazreti menlehülemrindir

Tezkeri Maruza

Vergi emaneti behiyesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Dahiliye Dairesinden kaleme alınıp leffen arz ve takdim kılınan mazbata mealinden müsteban olduğu veçhile bilâ özür üç sene terk ve tatil edildiği sabit olan arazinin arazi kanunnamensinin yetmiş birinci maddesi mücibince ahabına tapu mislile teklif olunarak kabulden istinkâf olduğu

halde bilmüzayede talibine ihalesi icab eder isede Edirne Vilâyeti ahalisi itilâdide ve ebniye ve hayvanatça hasarzedede olduklarından erbabı ziraatin ve çiftlik ashabının ekseri hayvan tedarikine kadar arazisini zer edemedikleri ve eylevm pek çoğu levazımı ziraayet edarikile meşgul buldukları mahallinden iş'ar kılındığı beyan ile muhtacini zürraa bir müseadei mahsusa olmak üzere maddei mezkûre hükmünün üç yüz senesi iptidasından üç yüz iki senesi nihayetine kadar üç sene icrasından sarfınazarla sair istilâ gören mahallerce dahi sureti meşruha veçhile muamele olunması hususunun emaneti müşarileyhaya havlesile keyfiyetin gazetelerle dahi ilânı tezekkür kılınmış olmağla olbabta her ne veçhile emrürfermanı hümayunu cenabı şehriyari şeref müteallik buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

22 Cemaziyelâhır 1301 7 nisan 1300

Said

İradei Seniyei Hazreti Padişahiye mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei Sadaretpe-nahilerile melfuf mazbata manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâtu muktaziyenin icrası hususuna İradei Seniyei Hazreti Padişahi müteallik ve şerefsuður buyrularak zikrolunan mazbata iade kılınmış olmağla olbabda emrürferman Hazreti veliyülemrindir.

26 Cemaziyelâhır 1301, 11 nisan 1300

Ali Rıza

№: 9 — Bulgaristanla münakid Posta kararnameci

10 nisan 1884

[Ceridyi Havadisile neşi ve ilânı: 29 şaban 1301, 11 1300
№ 5708, 5709]

Dvletli aliye posta ve telgraf idaresi namına olarak Posta ve Telgraf Nazırı atufetlü Mehmet İzzet Efendi hazretleriyle Bulgaristan Emareti posta ve telgraf idaresi namına olmak üzere darei mezkûre Müdürü Mösyö İvanof beyninde postaya müte-

allik her türlü münasebatın temin ve tevsii maksadile berveçhi ati sureti tesviye karargir olmuştur.

Madde 1 — Gerek idareteyni mezkûreteyn canibinden mersul ve gerek şu iki idare müraselâtına mutavassıt veya tavassuta müterakkib sair idareler tarafından mevrad muharrerat veya sairenin bir sureti mevkute ve muntazamada teatisi için lâzım gelen esbab her iki idare tarafından tehiye edilecektir.

Madde 2 — İşbu sureti tesviye ahkâmı evvelâ mekâtibi adiyé açık muhabere varakaları evrakı matbua muamele varakaları emtia nûmuneleri ve bin sekiz yüz yetmiş sekiz senesinin bir haziranı tarihile Parite münakid mukavelenamei esaside zikrolunan eşyayı saire misillü postaya müteallik her türlü eşya saniyen kıymet takdir olunmıyan posta denkleri salisen grub namile gönderilen emanat rabian kıymet takdir edilen paket veya her nevi denkler hamisen kıymet takdir olunan mekâtib haklarında caridir.

Madde 3 — İdareteyni mezkûreteyn postaca olan münasebatı mahsusaları zımında evvelâ bin sekiz yüz yetmiş sekiz senesinin bir haziranı tarihile Pariste münakid mukavelename ve ana merbut nizamname ahkâmı saniyen mukaddema posta denkleri hakkındaki bin sekiz yüz seksen senesi üç teşrinisanisinde Pariste münakid mukavelei umumiye salisen kıymet takdir edilmiş olan mekâtib hakkında Pariste bin sekiz yüz yetmiş sekiz senesinin bir haziranı tarihile tanzim olunan nizamname münderecatını kabul edeceklerini kararlaştırmışlardır.

Madde 4 — Mektub çantalarının ve umumiyetle ikinci maddede tadad edilen muhaberata müteallik evrak ve sairenin nıkâtı teatisi şimdilik berveçhiati tayin edilmiştir. Evvelâ devleti aliyei osmaniye idaresi kendi çantalarile postaya müteallik sair eşyasını haftada iki defa seriülhareke vapurlar vasıtasile Varnaya irsal edecek ve ana mukabil Yergök ve Ruscuk tariklerile Avrupadan veya nefsi Bulgaristandan vürud eden posta çantalarını ahzeyliyecektir. Saniyen posta ve telgraf nezareti şimendifer posta katarı vasıtasile Tatar Pazarcığına andan postaya mahsus araba ile İhtiman tariki ile ve Bulgaristan idaresile haftada dört defa posta çantası mübadele edecektir.

Madde 5 — Derseadetle Varna arasında bahren nakliyat munhasıran devleti aliyei osmaniye telgraf ve posta idaresi marifetile icra olunup bu babda her türlü masarif deruhde edildiği gibi Bulgaristan Emareti posta idaresi tarafından dahi munhasıran gerek memaliki osmaniye canibinden mevud ve yine merakizi osmaniyeye mersul çantaların sevki vazifesile mükellef olmak üzere Varnadan Ruscuğa kadar şimendifer hattı üzerinde demiryol katarları ve Ruscuktan Yergöke kadar dahi nehir vapurları derununda birer posta hizmeti tesisi taahhüd olunur bundan başka her iki idare ittihadı dahil bulunan idarelerden gelip diğer idarelere geçecek bilsümle posta ve posta denklelerinin bir vasıtai seria ile naklini ve icabeden mahalle sevkini deruhde eder.

Madde 6 — İdareteyni mezkûreteyn yekdiğerile bilittifak yukarıda zikrolunan iki tarikin haricinde olarak ileride icabı maslâhata göre teatiye mahsus daha bazı noktalar tayin ve tesis veya şu suretle nıkatı hazıradan birinin lâgvini tecviz etmek salâhiyetini muhafaza ederler.

Madde 7 — Patenta ve liman rûsumu meselesinin hal ve tesviyesine ve bir ittifakı ahire değin dördüncü maddede zikredilen ve posta nakline muhtas olan sefaini osmaniye rûsumu mezkûreden hiç birile mükellef olmayacaktır.

Madde 8 — Her iki idare beyninde postaya müteallik muamelâti nakliye ve hesabiyenin usulü aşarı üzere cereyan etmesi mukarrer idiğinden eşyayı menkulenin vezin ve sikletleri kilogram ve ahiz veya tediye olunacak ücretin cins ve miktarları dahi frank ve santim itibariledir.

Madde 9 — Grub namile gönderilen emanat dahil olmadığı halde kıymet takdir olunan her nevi müraselâtın sikleti on beş kilogramı ve grub namile gönderilecek emanatın dahi kıymeti on bin frangı tecavüz etmiyecektir.

Madde 10 — Grub veya kıymet takdir olunan eşyayı saireden ahzi ücret muhtariyetle bırakılmış isede kıymet takdir edilen mekâtib veya posta denklelerinden ücret ahzi kıymet takdir edilen mekâtib hakkında bin sekiz yüz yetmiş sekiz senesinin bir haziranı tarihile Pariste karargir olan sureti tesviye ahkâmına ve posta denkleleri hakkında bin sekiz yüz seksen senesi teşrinisanisinin üçü tarihile keza Pariste münakid mukavelename münderecatına tevfikan mecburidir.

Madde 11 — Her bir idare mesajeriye müteallik eşya ücretini kendilerince mer'î olan tarifelere tevfikân veyahut idarei osmaniyeye aid nakliyat için Osmanlı ve Bulgaristana aid olanlar için dahi Bulgaristan tarifesine tatbikan ahzeder.

Madde 12 — Mesajeriye müteallik eşyayı mürsili hini teslimde yirmi beş santim bir ücret itasile gönderdiği eşyanın mürselünü ileyhe teslim edildiğinin tarafına ihbarını talib ve şu ücret ahzeden merkeze aid olur.

Madde 13 — Mesajeri eşyasının her defa irsalâtında birer araba kaimesi terfik ve şu kaimeler bir sureti mahsusada matbu bulunduğu hale açık teati olunur. Gümrük rûsumuna tâbi olan mersulâta gümrükçe muamelâtı muktaziyenin ifası zımında bir ihbarname terfik edilecektir. İdareteyni mezkûreteyn eşyayı menkuleye terfik edilecek ihbarnamelerin adedi hakkında yekdiğerinden ahzi malûmat edeceklerdir. Salîfüzzikir ihbarnamelerin bir sureti gayri sahiha veya gayri mükemmelede bulunması cihetle posta idareleri bir gûna mesuliyet kabul etmez gümrük memurini işgal maksadile ihbarnamelerin ademi sıhhat veya ademi mükemmeliyetine sebebiyet verenler sakin oldukları memleket kanununa tatbikan mücazat olunacaktır.

Madde 14 — Mersul olduğu mahallin gayrisine gönderilen veya merkezi asliye iade kılınan mesajeri eşyasından muamelei evveliyeye misillü yeniden bir ücret ahzedilir fakat muamelece bir sehivden naşi matlûb olan bir mahalle sevk olunmayan mekâtib ve saire bilâ ücret irsal edilecektir.

Madde 15 — Mesajeriye müteallik emanat vesairenin bilâ ücret teatisine yalnız her iki taraf posta idarei merkeziyesinin hak ve salâhiyeti vardır.

Madde 16 — Mesajeri eşyasının telef ve ziyai halinde kıymeti marufe eşyayı zayıyanın kıymeti hakikiyesinden fazla olduğu posta idaresince isbat edilemedikçe kıymeti hakikiyesi üzerine tediye olunur hasarat vukuunda tazminat talebi yalnız hasardide olan kısma aiddir. Tazminat alelkaide mürsile ita edilir isede mürsilin talebi üzerine mürselünü ileyhe dahi verilebilir.

Madde 17 — İdareler ahvali atiyeden naşi telef veya hasarat vukuunda bir gûna mesuliyet ve tazminat kabul ve ita etmezler evvelâ telef ve hasar harekâtı harbiyeden tevellüd ettiği ve şu esbattan naşi posta idaresi bir gûna mesuliyet kabul

edemeyeceğini evvelce ilân eylediği saniyen telef ve hasar defii uhdei iktidardan hariç esbabı mücbireden ve mesaibi tabiiyeden mütevellid olduğu salisen telef veya hasar denklerin ademi intizamından veya mürsilin hata ve tekâsülünden tevellüd ettiği rabian eşyanın suret ve şeklinde zahirde bir sui emare görülemediği hamisen mürselünileyh veya vekili kendisine sureti muntazamada ita edilen eşyanın hini teslim ve tesellümünde bir gûna mütalea beyan veya serdi mütaleayı vakti ahara talikan bir şartı ihtiyatkârî dermeyan etmediği sadisen kıymet takdir olunan emanat mekâtib ve mesajari eşyası hakkında gönderen merkez tarafından tayin edilen sikitin ahzeden merkezce dahi muvafık görüldüğü ve şu kıymet takdir edilen eşyanın zarfları üzerinde kesir ve teaddiye dair bir gûna alâmet müşahede olunamadığı sabian telefât ve hasarat idareteyni mezkûreteynin posta hududu haricinde vaki olduğu şu takdirde her iki idare müstedinin menafii lehinde icab eden teşebbüsâtın meccanen icrasını deruhde eder idareteyni mezkûreteyn doğrudan doğruya kendilerine taallûku olmıyan zarar ve ziyandan veya bir menfaati gayri mütehakkikadan veyahut meskûkât ve emtia fiatının tenezzül ve tahavvülünden mütevellid zarar ve ziyân hakkında bir gûna mes'uliyet kabul etmez.

Madde 18 — Telef veya hasar vukuunda mürsilin tazminat hususunda taleb hakkı telef veya hasardide olan eşyanın postahaneye teslimi tarihinden altı ay nihayetine kadardir tecavüzü takdirinde müstedinin bir gûna tazminat talebine salâhiyeti yoktur tazminatı matlûba bir müddeti kalilei mümüküne zarfında tediye ve istida tarihinden itibaren nihayet bir seneyi tecavüz ettirmeksizin tesviye edilecektir bir gûna mütalea beyan etmeksizin bir mektub ve sair bir nesneyi ahzile aksi takdirinde veya icabı halinde daha ileri sevk edemiyen idare aksini isbat edemediği takdirde bu babda mes'ulü müstakil ve tazminat itasına müstahaktır.

Madde 19 — İdareteyni mezkûreteyn işbu sureti tesviyeye tevfikân tarafeynden naklolunacak mesajeri eşyasının her ay hesabını rüyet edeceklerdir şu hesaplar yol kaimelerile mesajeri faturaları üzerindeki işarata tatbikan tanzim ve bunlar dahi evrakı müsbite makamına kaim edilerek her üç ayın nihayetinden sonra yirmi güne kadar teati edilecek hesabı umumi-

ye sırasında beher üç ayda hülâsatan kayid edilecektir. Her bir idare tarafından üç ayda bir defa tanzim olunacak hesapların rüyetinden sonra baki kalan deyin üç aylık hesabatı umumiyenin vürudu tarihinden itibaren iki ay müddet zarfında eda olunacaktır.

Madde 20 — Maddei sabıkta zikrolunan bakiyei hesab tediyatı sikkei halise üzere ve alacaklı olan idarenin bulunduğu mahalde icra olunur.

Madde 21 — Dühülü her iki tarafça gümrük nizamnamesile memnu olan eşyanın tarafeynden nakli caiz olmadığı gibi kibrit ve saire misillü ihtiale salih olanlar dahi nakledilmiyecektir.

Madde 22 — İşbu sureti tesviye ahkâmı teferruatının tatbikatı mufassalası hakkında bir talimat tanzim olunacaktır.

Madde 23 — İşbu sureti tesviye ahkâmının mer'iyeti bir sene muteber tutulmak üzere bir müddeti kalilei mümkün ve imza tarihinden itibaren nihayet üç ay zarfında mevkii icraya vazolunacak ve fakat mefsuhiyeti idareteyni mezkûreteynden biri tarafından talep olunduğu takdirde tarihi feshinden itibaren yine üç mah mer'iyülahkâm olacaktır.

İmza	İmza
Telgraf ve Posta Nazırı	Bulgaristan Emareti Telgraf ve Posta müdürü
Mehmet İzzet	İvanof

**№: 10 — Bulgaristanla münakid posta karar-
namesinin suveri icraiyesi hakkında
nizamname**

5, 17 nisan 1884

[Ceridei Havadisle neşir ve ilanı: 2 ramazan 1301, 13 haziran 1300
№. 5710, 5711]

1884 senei milâdiyesi 24 mart ve 10 nisan firengi tarihile Devleti Aliye İle Bulgaristan emareti posta idareleri beyninde akdolunan kararnameye zeyil olmak üzere suveri icraiyesini mübeyyin kaleme alınan nizamnamedir.

Devleti Aliye posta ve telgraf idaresi namına olarak Posta ve Telgraf Nazırı Atufettü Mehmed İzzet Efendi Hazretlerle Bulgaristan Emareti posta ve telgraf idaresi namına olmak üzere idarei mezkûre Müdürü Mösyö İvanof beyninde balâda mezkûr kararnamenin yirmi ikinci maddesi ahkâmına tevfikân kararnamei mezkûr münderecatının temini icrası zımında mevaddı etiyе tahtı karara alınmıştır.

Madde 1 — Kararnamei mezkûrun ikinci maddesinde tadad olunan her nevi posta müraselâtının kapalı çanta derununda olarak doğrudan doğruya sureti mübadelesi atide gösterilen turuku müteaddide vasıtasile icra olunur.

Dersaadet	— Varna
"	— Tatar Pazarcık ve Sofya
Kızanlık	— Gabruve
Kızan	— Osman pazarı
Cuma	— Dobnice
Üsküb	— Köstendil
Bergos	— Varna

Atide muharrer olan merakız yekdiğerlerle kapalı posta çantaları mübadele edeceklerdir.

Derseadet	— Varna ile
"	— Ruscuk ile
"	— Seyyar memur marifetile Varna ve Ruscuk ile
"	— Sofya ile
Edirne	— Sofya ile
"	— Gabruve ile
"	— Osman pazarı ile
Filibe	— Sofya ile
"	— Gabruve ile
"	— Osman pazarı ile
Rumelii şarkiden seyyar memur marifetile	Sofya ile
Tatar pazarcık	— Sofya ile
Kızanlık	— Gabruve ile
Cuma	— Dobnice ile

Selânik İzmir Berut Derseadet tarikleriyle Varna ve Ruscuk ile katarda bulunan seyyar memur marifetile Varnadan Ruscuğa kadar mahallere.

Üsküb — Köstendil ile.

Bergus — Varna ile.

Bunlardan başka ileride sair mübadele merakızinin tayin ve küşadi idareteyni mezkûreteyn ittifakına menut bulunacaktır. Üsküb ile Köstendil ve Cuma ile Dobnice tarikleri işbu tariklerden birincisi için mübadele merkezi İğri Pilânka ve diğerinin Cuma kasabası tayin olunmuştur.

Madde 2 — Posta vapurlarının vürud ve azimetleri evkatı herhalde Rumeli demiryolları posta tatarlarının seyir ve hareketleri için muayyen olan evkat ve saatlere tesadüf ettirilmek üzere tertib olunacağı gibi evvelki maddede tadad olunan turuku saire postalarının seyir ve hareketleri dahi mümkün mertebe memaliki ecnebiyeye mahsus olan postalar eyyam ve hareketlerine tesadüf ettirilmek üzere tertib edilecektir. Balâda muharrer turuku müteaddidenin her birinden postaların miktar ve sureti hareketlerini mübeyyin idareteyni mezkûreteyn taraflarından yekdiğerine bir kıt'a cetvel teati edileceği gibi işbu cetvelde memaliki mütecevirei ecnebiyeye mahsus olan başlıca postaların evkatı muayyenesine sureti tesadüfleri kayid ve işaret olunacaktır. Postaların seyir ve hareketleri tarafeynin tebligatı üzerine tadil ve tebdil olunmak caizdir. Derseadette Tatarpazarıcık tarihi postalarının daha ziyade bir suratle teatisi için Devleti Aliye idaresi canibinden dikkat olunacaktır.

Madde 3 — Mevaddı menkule ile emanatı nakdiyenin kat'eyliyeceği mesafelerle alınacak ücurat tarife cedaveli beynelidareteyn mümkün mertebe en kısa bir müddet içinde tebliğ olmak lâzım geldiğinden kararnamenin mevkii icraya vaz'ından nihayet kırk gün evvel yekdiğerine tebliği muktazidir. Gerek memaliki mahruseden mahreç ve gerek oraya mahsus olan beher posta dengi (koli postalı) üzerine Devleti Aliyeye isabet edecek hissei ücret yetmiş beş santim tayin olunmuştur. Devleti Aliyeden yalnız imrar edilecek mezkûr denklein her birinden alınacak ücret bin sekiz yüz seksen senei milâdiyesi 3 teşrinievvel firengi tarihli mukavelenamei umuminin beşinci maddesinin birinci fıkrası ahkâmına tevfikân elli santim tayin

olunmuş isede mukavelenamei mezkûrun üçüncü maddesinin ikinci fıkrasında mukarrer olan ücreti bahriye ledelicab balâda mezkûr elli santim ücrete zam ve ilâve olunacaktır. Bulgaristan için tayin olunan ücret her bir posta dengi için kezalik yetmiş beş santimden ibaret olduğu gibi hissei imrariyesi dahi kezalik elli santim tayin olunmuştur. Beher posta dengi üzerine mahal ve mesafesine ve imrar olunacak turuku muhtelifeye göre isabet eden mecmuu icuratu cetveli mahsusunda gösterilecek surete tatbikan ahiz ve istifa olunacaktır.

Madde 4 — Posta denkleri ile emanatı nakdiye ve kıymeti mukaddereli mektublar ve mevaddı menkule (mesajeri) ahiz ve teatisine mezun olacak posta merkezlerinin bir kıt'a defteri Saltanatı Seniye posta idaresi canibinden tebliğ olunacak ve bu suretle muahharen işbu nakliyata mezun olacak posta merakizinin esamisi dahi peyderpey tebliğ kılınacaktır. Kararnamede münderiç olan her nevi posta müraselâtının muamelâtına mezun olmıyan merakize mahsus olup müstesna olarak Devleti Aliye postahanelerinde kabul olunacak bu makule müraselât reddolunmıyarak merakizi mezkûreye en yakın olan muntazam postahaneye kadar naklolunacak ve oradan ahz ve kabz olunmak üzere mürselünileyhe ihbar ve ihtar kılınacaktır.

Madde 5 — İdareteyni mezkûreteyn merakizine mahsus olan veyahut memalikinden imrar edilecek mevaddı menkule veya posta denklarinin mürsilleri tarafından zarfları üzerine tayini tarik edilmedikce en aksar tarikten tesyir ve irsali icab edecektir.

Madde 6 — 1880 senei milâdiyesi 3 teşrinisani firengî tarihli mukavelenamei umuminin zeyli olan nizamnamenin beşinci ve altıncı maddeleri ahkâmı idareteyni mezkûreteyn beyninde teati olunacak mevaddı menkule ve posta denkleri ve kıymeti mukaddereli mektubların sureti tertib ve sevki muamelâtında mer'iyülicra ve tatbik olacaktır. Emanatı nakdiye hakkında olunacak muamelât idareteyni mezkûreteyn nizamatı dahiliyesine tevfikan icra olunacaktır. Mevaddı menkule hakkında olunacak muamelât nizama merbut olduğundan emanatı nakdiye kezalik bir ilmühaber ile beraber irsal olunarak bunda

Evvelen mürsilin ismi

Saniyen mevridi

Salisen emanetin nev'i

Rabian sikleti

Hamisen mahreç ve tarihi sevki

Sadisen mürselünileyhi ismi

Sabian kıymeti murakkam ve yazı ile muharrer olacağı ve icnas akçenin yani altın veya kümüş yegân yegân mezkûr ilmühaberde kayid ve işaret olunacaktır. Bundan maada akçe emanatı üzerinde mühür mumu ile mürsilin mührü mevcud olacağı gibi işbu mührün aynı gerek mürekkeb ve gerek mühür mumu ile emanet ilmühaberi üzerine dahi vazolunacaktır. Mezkûr ilmühaber kezalik mürsilin imzasile mahreç merkez mührünü hâmil olacak ve bu mühür her bir emanette mürsilin mührü yanına dahi vazolunacaktır. Kıymeti mukaddereli mektubların sureti tertibi 1878 senesi milâdîyesinde akdolanun ittihad posta mukavelenamesi ahkâmına tevfikân icra olunacaktır. Maamafi nizamnamei mezkûrun ikinci maddesi ahkâmınca zikrolunan mektublar zarflarının kapanacağı mahalline vaz'ı icab eden mühür idareteyn beyninde teati olunacak bu gibi mektublarda mürekkeb ile zarfın üst tarafına dahi vazolunacaktır.

Madde 7 — Kararnamenin dokuzuncu bendinde mevaddı menkule (mesajeri) hakkında en ziyade derececi siklet için tayin olunan miktar emanatı nakdiye hakkında cari olamayacağından emanatı mezkûrenin sikleti altın veya sim her ne ise mezkûr maddede tayin olunan en nihayet miktarı kıymet ile mütenasib olacaktır.

Madde 8 — Mevaddı menkule mübadelesi için tertib olunacak ilmühaberden maada eşyayı mezkûreyi mübeyyin bir pusulanın tanzimi icab edip mezkûr pusulada hilcümle eşya ve akçe emanatı ilmühaberi icmalen mukayyed bulunacaktır. Mezkûr ilmühaber işbu pusulaya merbut olacağı gibi bu ilmühaberler iki nüsha olup birisi postaları ahzeden memur tarafından badelimza teslim eden memura ita ve iade olunacaktır.

Madde 9 — Her bir mevaddı menkuleye bir de bir kıt'a gümrük ilmühaberi merbut olup bunda kararnamenin altıncı bendinde tadad olunan izahattan başka nakil olunacak maddenin muhtevi olduğu şeyin mevzuu ve kıymetinin miktarı ve top ve safi sikletinin dahi kayid ve işareti mevcud olacaktır.

Madde 10 — Postalarda şayed mevaddı menkule bulunmazsa bile yine balâda mezkûr jurnalın irsali elzem olup şu kadar ki mezkûr jurnalda (hiç) işareti tahrir olunacaktır.

Madde 11 — Mevaddı menkule ile emanatı nakdiye açık olarak mübadele kılınacağından yani posta hâmilleri olan memurlar beyninde bunlar yegân yegân ita ve teslim olunarak sekizinci maddede beyan kılındığı üzere zarfları tarafeyn memurları huzur ve muvacehesinde tetkik olunduktan sonra ana göre ahz ve kabz olunacaktır. Teslim ve tesellüm edilen müraselâta müteallik olan ilmühaberleri derhal imza edeceklerdir. Posta müraselâtının bir veya bir kaç parçaları mefkud ve yahut bu suretle bozulmuş olduğu tebeyün eder ise keyfiyet iade ilmühaberlerinde zikr olunacaktır. Bu suretle verilecek şerh vukuat jurnalına kaim olacağından bunda iki taraf memurlarının imzaları mevcut olacağı gibi ana göre işbu nizamnameye merbut olan nümuneye tatbikan muahharen mevrîd mübadele merkezi tarafından bir kıt'a tetkik pusulası tanzim olunarak muamelâtı daimede bulunduğu diğer memleket mübadele merkezine irsal olunacaktır. Ledelicab keyfiyet merkezi mezkûre telgrafla dahi iş'ar ve tebliğ olunabilecektir.

Madde 12 — Posta ilmühaberleri yazılarında nizamen hiç bir kazıntı ve çizik caiz olmayıp satırlar üzerine ilâve olunacak yazılar ile kenarda bulunacak ilâve ve yahut çizilmiş bir kelime üzerine yazılacak diğer bir kelime ayrıca bir yere toplanılıp mahsusan ve tekraren imza olunacaktır. Mevaddı menkule ilmühaberlerinin havi olduğu yazılarda bazı sehviyat ve yahut bir nizamsızlık mevrîdince görülecek olur ise bunları mübeyyin bir kıt'a tashih jurnalı tanzim olunacaktır.

Madde 13 — Tarafeyn posta memurları marifetile mevaddı menkule ahvaline dair icra olunacak tetkikat eşyayı mezkûre üzerine mevzu bulunan mühürler ile ilmühaberlerinde mevcut olan mühürlerin tatbikinden ve sikletlerinin tahkikinden ibaret olacağı gibi idareteyni mezkûreteyn merakizine teslim olunan posta müraselâtının ancak sureti zahire ve bendiyesinde başlıca mes'ul tutulabileceklerdir.

Madde 14 — Postaya teslim olunacak her nevi posta denklere usulü veçhile bend olunmamış olduğu halde red olunacaktır.

Esnayi rahta posta emanatı bendlerinde bir gûna bozuluk zuhur edecek olur ise vasıta merkezleri icabı takdirinde muhteviyat ve sikletlerini bittetik bendlerini temin ve tecdid eyledikten sonra kendi mühürleriyle dahi mühürliecekler ve vukuu hali bir jurnala rabtederek bu jurnalın müteallik olduğu emanetin ilmühaberlerine dahi işaret olunacaktır.

Madde 15 — Mevaddı menkule derununda mektub veya muhtıra veya muhaberata müteallik yazılar ithali kat'iyen memnudur.

Madde 16 — Postaya teslim olunacak bir emanetin sahibi tarafından geri alınabilmek hususunda tarafeyn nizamâtı dahilîyesi düsturülamel olup bu babda mevaddı menkulenin iadesi için sahibleri tarafından vuku bulacak istida üzerine icabı icra olunacaktır. İadesi talep olunan posta emaneti şayed yola çıkarılmış ise sahibi tahriren bir istida takdim etmek mecburiyetinde olup bunda bir gûna şek ve iştibaha meydan kalmamak üzere istidasını etrafı ile izah edecektir. Mürsil işbu istidasının telgraf veya posta ile irsaline muhtar bulunmuş ise de her halde mezkûr istida mahreç postahane marifetile tanzim olunarak bunun her bir masrafı mürsile aid olacağı gibi bu babda olunan istida zirini de imza edecektir. Bu suretle yoldan çevrilip sahibine iade olunacak posta emanatı üzerine mürsilden emanetin ücreti peşinen verilmiş ise yalnız iade ücreti ahz olunacak ve aksi halinde gerek sevk ve gerek iade ücreti mürsilden istihsal olunacaktır.

Madde 17 — Her nevi mevaddı menkulenin mürselünileyhi tebdili ikametgâh ettikçe gittiği mahalle betekrar sevk olunmasını talep etmeğe hak ve salâhiyeti olacaktır. Mürsilin dahi bu gibi talebe hakkı olacak ise de bunun ancak emanetin mahreci olan merakız vasıtasile tebliği caiz olup ahar suretle mesmu olmayacaktır. Bu makule müstedyat her halde tahriren icra olunur. Tekraren sevk olunacak mevaddı menkule üzerine kat edecekleri yeni mesafeye göre icab eden ücreti dahi ilâveten başkaca istihsal olunur.

Madde 18 — Ücuratı peşinen ita olunmamış olan mevaddı menkuleden mevrinde yalnız mahrecinde itası lâzımgelen miktar ücret ahz ve istifa olunacaktır. Yani Bulgaristana isabet eden ücret bu suretle Devletialıye tarafından ve Devletialıyeye

isabet eden ücret Bulgaristan idaresi tarafından ahz ve kabz olunacaktır. Ücreti peşinen tediye olunmamış olan nümune eşyası üzerine bir gûna fazla ücret ahz ve istifası caiz olmayacaktır.

Madde 19 — Mevaddı menkule mahrecinde ahz olunan veya mevridinde alınacak olan ücret miktarı her halde ilmühaber ve jurnalde kayid ve işaret olunacaktır.

Madde 20 — Evvelâ mürselünileyh tarafından red olunan saniyen altı ay müddet zarfında mürselünileyhi bulunamamış salisen sahibi aramak üzere postahanelerde tevkif işaretile gelip kezalik altı ay müddetle aranmamış olan ve rabian kararnamesinin yirmi dördüncü maddesinde tayin ve tarif olunan mevaddı menkule iptal olunacaktır. Mürselünileyh tarafından berveçhi muharrer red ve ademi kabul vukuunda mevrîd merkezi keyfiyeti mahreç merkezine bildirecek ve mahreç merkez dahi keyfiyeti emanetin mürsiline tebliğ ederek red olunmuş olan emanet hakkında nevehile muamele olunacağı ondört gün müddetle yedi ihtiyarında bulunduğunu dahi tebliğ edecektir. Ancak müddeti mezkûre inkızasından evvel mürsil tarafından bu hususta bir gûna cevab zuhur etmiyecek olur ise bu misillü red olunmuş emanat mahreç merkezine iade olunarak ücreti ledelicab sevk ücreti dahi mürsilinden ahz ve istihsal olunacaktır. Mürselünileyhimi bulunamıyacak olan mevaddı menkule iptalinden evvel mevrîd merkezi tarafından mahreç merkezinden mahalli tesliminin daha muvazzah bir suretle gösterilmesi talep olunacaktır. Şayed böyle bir izahatı matlûbe ve kâfiyeye destres olunamaz ve yahut mürsilinin kendisine iadesini muhalefet eylediği beyan olunacak olur ise emanatı mezkûrenin iptali caiz olacaktır. Postahaneden üç ay müddetle aranılmamış olan emanatın mürsillerine mahreç postahane marifetile keyfiyet ihtar olunarak reylerine müracaat olunacaktır. Gerek bu suretle ve gerek esbabı saireden dolayı iadesi lâzımgelen emanatın gerek iade ücreti ve gerek icabı takdirinde evvelki sevk ücreti emanatı mezkûre mürsilleri tarafından istihsal olunacaktır. Emanatın iade esbabı gerek emanatı mezkûre üzerinde isim ve mahallini mübeyyin yazıları tarafında ve gerek müteallik olan jurnalında kayid ve işaret olunmuş bulunacaktır.

Madde 21 — Kararnamenin dördüncü maddesinde zikrolunan tanzimi hesabat nümune defterleri işbu nizamnameye merbut bulunmuştur.

Madde 22 — İşbu nizamnamede münderic olan ahkâmî muamelât icabına göre her vakit ve zamanda tarafeyn ittifakile tadil olunabilecektir.

Madde 23 — İşbu nizamname kararnamenin mevkii icraya vaz'ı tarihinden bilitibar mevkii icraya konulup kararname mer'iyeti devam ettikçe bu dahi mer'iyülicra olmak şartile iki nüsha olarak tanzim ve teati olunmuştur.

İmza
Pasta ve Telgraf Nazırı
Mehmed İzzet

İmza
Bulgaristan Emareti Posta
ve Telgraf müdürü
İvanof

**№ : 11 — Saltanatı Seniyei Osmaniye ve Devleti
Âliyei İraniye beyninde akdolunan posta
mukavelenamesi**

4 Mayıs 1884

8 Receb 1301, 22 nisan 1884

Saltanatı Seniyei Osmaniye Umum Posta ve Telgraf Nazırı atufetlü Mehmed İzzet Eefendi Hazretleri ile İran Sefiri Kebiri Meclisi Vüzera azasından veziri derbar Devletlü Mareşal muinülmülk Muhsin Han Hazretleri meyanesinde Devleti Âliyei Matbuaları Canibi Âlisinden alelûsul haiz oldukları mezuniyet hasebile karargir olan mevad berveçhizir beyan olunur.

Madde 1 — Memaliki mahrusai Şahane ile Memaliki İraniye beyninde Bayazıt ve Huy tarikleriyle doğrudan doğruya bir Posta tesis olunacaktır.

Madde 2 — Posta çantaları Bayazıttaki Osmanlı Postahanesinde mübadele olunacağından İran tatarı mahalli mezkûre kadar gitmeğe mecbur olacaktır. Tatarların azimet ve gerek avdet ederken hududa kadar yanına zaptiyeler terfik olunacaktır.

Madde 3 — Postanın tarafeyn hududuna kadar naklinden dolayı vukubulacak masarif Deyleteyni müteakideyn canibinden kendilerine aid hisse nisbetinde tesviye olunacaktır.

Madde 4 — Posta hizmeti ileride daha ziyade tevessü ettiği halde miktarı irsalât bilittifak tezyid olanmak şartile posta çantaları şimdilik tarafeynden haftada bir kerre irsal olunacaktır.

Madde 5 — Umum posta mukavelenamesile bunun teferuat ve tertibatına müteallik nizamnamenin bilcümle ahkâmı berveçhi muharrer Bayazıt ve Huy tarikleriyle vuku bulacak posta müraselâtı hakkında dahi cari olacaktır.

Madde 6 — Devleteyni müteakideyn posta idareleri işbu posta hizmetinden bilistifade tarafeyn memaliki beyninde altın meskûkâtı havi surralar teati edebilecekler ve bunların ahiz ve sevkine mezun olan postahanelerin esamisini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Madde 7 — Surraların irsali için istifa olunacak resim Memaliki Şahanede beher on gram veyahut on gram küsuratı için altın olarak üç kuruş ve Memaliki İraniyede üç Abbasi ve on iki şahiye tayin edilmiştir.

Madde 8 — Altın meskûkâtı havi surraların sikleti her halde bin gramı tecavüz etmiyecaktır.

Madde 9 — Surralar mahrecindeki postahane marifetile bağlanılacak ve kurşun ile güzelce kapatıldıktan sonra üzeri mezkûr postahänenin mührü resmisi ve mürsilinin mührü zatisile temhir edilecektir. Surraların derecei sikletine göre resim istifa kılınacaktır.

Madde 10 — Bayazıt ve Huy postaneleri surraların miktarile her birinin sikletini ve mürsil ile mürselünileyhin isimlerini ve işbu surraların mahreç ve mevidini nâtik olarak türki ve Farişi lisanları üzere muharrer ihbar varakasını muntazaman yekdiğerine tebliğ edeceklerdir. Mahreçteki postahaneler her surra için işbu ihbar varakasına bir makbuz senedi dahi raptetmeğe mecbur olup mezkûr makbuz senedleri mürselünileyh canibinden imza olunduktan sonra kendilerine iade kılınacaktır.

Madde 11 — Mekâtib surralarile eşyayı saireden istifa olunacak rüsumun hasilâtı mekâtib ve eşyayı gönderen posta idaresine kâmilen aid olacaktır.

Madde 12 — Usul ve nıazamı veçhile ısbat olunacak esbabı mucbire mustesna olmak üzere bir surranın zayı olduğu takdirde mürsilin mahreçteki postahaneye teslim eylediği meblağa muadil tazminat talebine hakkı olacaktır Esbabı mucbireden murad evvelâ postahanenin muhterik olması sanıyen muharebe veya ihtilalı dahilî veyahut tenkil ve teskinı hükümeti mahalliyede mevcut olan kuvveı zabıtanın daha ziyade bir kuvvete muhtaç olan sair her türlü harekât vukubulması salısen defî nakabil afatı semaviyeden munbais kazalar zuhura gelmesidir

Madde 13 — Zayı olan surralar hakkındaki mustediyat surraların postahaneye tesliminden itibaren dokuz ay zarfında dermeyan olunmak ıktıza edip bu muddetin hitamında mustediyatı vakıa asla nazarı itibara alınmıyacaktır On ikinci madde ahkâmınca itası lâzımgelen tazminat altı ay vadeli bir bono ile mürsile veyahut anın talebı üzerine mürselunileyhe tedıye edilecektir

Madde 14 — Miktarı malûm veya gayrı malûm emanetlerin teatisi hakkında Devleteyni muteakıdeyn posta idareleri beyninde ileride itilâf hasıl olacaktır

Madde 15 — Hankın ile Kermañşah beyninde elhaletuhazırı mevcut olan posta hizmeti ipka olunacaktır

Madde 16 — İşbu mukavelename Devleteyni muteakıdeyn canıbından tasdik olunduğu tarihten itibaren uç ay sonra mevkı ıcraya vazolunarak hukmu beş sene muddet carı ve muteber tutulacak ve muddeti mezkûre inkızasından altı ay evvel tarafeyni muakıdeynden birinin taleb ve teklifı ile tadıl ve tecdid veya külliyen fesih olunabilecektir

Maddei munzamma — Umum postalar hakkındaki mukavelenamenin dördüncü maddesi mucıbince Devleti aliye posta idaresine aid olan transit rusumu teferruata muteallık nıazamnamede beyan olunan hesabatin Tahrın Sefareti Seniyesi marifetile tanzımından sonra tesviye olunacaktır

Derseadet

Fi 8 Receb 1301 ve nısan 22 1884
mayıs 4

İmza

Mehmet İzzet

İmza

Muhsin

**№: 12 — Dersaadet - Bozcaada - Selânik - Limni
Telgraf kabloları imtiyaz mukavelenamesi**

11 Receb 1301, 25 Nisan 1300

*Posta ve Telgraf Nazırı Saadetlü İzzet Efendi Hazretleriyle
Londrada mukim (Estern) nam telgraf kumpanyası
muraahhası vekilleri Mösyö Bini ve acentası Jorj
Serpos Efendi meyanelerinde bilittifak
akdolunan mukavelename*

Madde 1 — Esamisi atide muharrer olan nıkat ve mahali malûme arasında tahtelbahir telgraf kabloları vaz ve tahdid etmek ve bunları işletmek üzere saltanatı seniye canibi âlisinden Londrada mukim "Estren", telgraf kumpanyasına elli sene müddetle imtiyaz ita buyurulmuştur.

Mezkûr kablolar evvelâ Dersaadetten Bozcaadaya saniyen Bozcaadadan Selâniğe kadar temdit olunacaktır ancak Dersaadetten Bozcaadaya kadar olan birinci kısım kablunun Kalei Sultaniye Boğazının bir veyahut bir kaç mevkiinde karaya uğratılması kumpanyanın yedi ihtiyarında olduğu gibi Bozcaadadan Selâniğe temdid olunacak kablunun her bir masarifi yine kendisine aid olmak üzere Limni ceziresine uğrattılacak ve cezirei mezkûrede küşad olunacak telgrafhane muhabere memuru saltanatı seniye canibinden tayin olunup fakat kumpanyaya muhaberatı gayri resmiyeden her kelimedede kırk para ücret verilecektir.

Madde 2 — Hükûmeti seniyenin Dersaadetle Bozcaada Selânik kablolarından mürur edecek Avrupaya mahsus bilcümle resmî telgrafnamelerinden kabloya aid ücretin nısfını istifa ve dahilî resmî telgrafnamelerin birbiri üzerine şehriye otuz bin kelimesi meccanen keşidesine kumpanya tarafından taahhüd olunur.

İşbu hattı bahrî vasıtasile cereyan eden muhaberatı resmiyey dahiliye her üç ayda bir hesap olunarak sene nihayetinde mecmuu kaç kelimeye baliğ olur ise şehriye otuz bin kelimenin bir seneliği olan üçyüz altmış bin kelimededen ziyade zuhur eden fazla kelimat için kumpanyaya nısf ücret ita olunacaktır ve bundan başka gerek telgraf idaresinin ve gerek kumpanyanın umuru telgrafiyeye dair olan telgrafnameleri meccanen teati olunacaktır.

Madde 3 — Mezkûr kablolar bahri sefid cezireleri arasında kumpanya tarafından akdemce vaz edilmiş olan kablolarla mutabık olup birincisi sevahile karib ve ikincisi az derin sulara ve üçüncüsü gayet derin sulara ilka olunacak ve üç nevi model üzere olacaktır ve tecrid mukavemeti beher mili bahride “Mekom,” tabir olunan esas hesab lâakal bin dereceden ibaret olacağı gibi istidadı nakilesi dahi kezalik beher milde “Om,” tabir olunan esas hesabın on iki derecesini tecavüz etmiyecektir ve bununla beraber elektrik mevcudu Mikrofarad tabir olunan esas hesab üç öşrü olarak derecatı mezkûr kabloların vaz’ı akibinde bilmuayene tecrübe ve hesap olunacaktır.

Madde 4 — Hükûmeti Seniye kendi masrafı ile olarak Kumkaleye kadar olan hattı berrinin Kumpanyanın Beşikede vaki olan merkezine kadar temdidini taahhüd eder.

Madde 5 — Dersaadetten Bozcaada tarikile Selâniğe kadar temdid olunacak kabloya isabet edecek hissei ücret altı frank tayin olunarak meblâğı mezkûr Hükûmeti Seniye ile kumpanya arasında münasefeten taksim olunacaktır. Ancak gerek dahilî ve gerek Avrupa telgrafnameleri için aid olacak hissei ücretin miktar ve kemiyeti ile sureti taksimi ileride tarafeyn ittifakile tayin ve tahsis olunacaktır.

Madde 6 — İşbu mukavelenamenin tarihi tasdikından itibaren esbabı mücbire müstesna olmak üzere nihayet üç mah müddet zarfında marüzzikir kablolar vaz ve temdid ile muhabereye mubaşeret olunacak ve bu müddet zarfında ikmalî ameliyat ile muhaberata başlanılmadığı takdirde imtiyaz münfesh addolacaktır.

Madde 7 — Dersaadet Kaleisultaniye Bozcaada Beşikede Selânikte kablonun karaya ihraç olunacağı nıkat ve mevakide ve Selânik Kaleisultaniye Bozcaada ve Beşikede Kumpanyanın lüzum göreceği mahallerde kendisine mahsus telgraf merkezleri ihdasına hak ve salâhiyeti olup merakizi mezkûreye gerek muhaberata Türkiye ve gerek elsinie ecnebiye muhaberatinde istihdam olunacak memurin kumpanya tarafından intihab olunarak kumpanyadan maaş alacaklar işe de Hükûmeti Seniye canibinden salifüzzikir merkezlerin her birisinde muhaberatin emri teatisine nezaret etmek üzere memur bulundurmağa Devletin her vakit hakkı vardır ve Dersaadetle Selânik Kablosu

üzerinde olan merakizde ve Hükümeti Seniyenin elyevm telgraf merkezleri bulunduğu sair mahallerde dahi telgrafnamelerin ahzile ücuratının istifası ve mévrud telgrafnamelerin mahallerine itası Telgraf Nezareti memurları vasıtasile icra olunacaktır. Mezkûr kablolar vaz ve temdid olunup muhaberata başlanıldıkta Telgraf Nezareti tarafından Kumpanyanın açacağı merkezlere teatii mekâtibe mahsus şeraitin icrasına nezaret etmek üzere birer memur tayin olunacaktır. Muhaberatı gayri resmîyenin muhasebelerini vermek şartile Devleti aliye tensib eylediği vakit kumpanyanın tellerini kendi memurları marifetile idare edecekler ve bu halde hasılâtı vakıanın hesabını görmek ve istimal olunan kuvvei elektrikiyenin cereyanını tetkik eylemek için kumpanyanın bir memur bulundurmağa hakkı olacaktır.

Madde 8 — Kumpanyanın işbu mukavelename mucibince temdid edeceği kablunun muhafaza ve tamiri kumpanyaya aiddir.

Madde 9 — Kabloların sahile ihaç olunacak mevakii ve Kumpanyanın yedinci madde mucibince ihdas edeceği merkezler Hükümeti Seniye ve Kumpanyanın ittifakile intihab ve tayin olunacağından yedinde müstakil bir kıt'a fermanı âliyi hâmil olan bir memuru mahsus tayinile kabloların vaz'ı ve hututu berriyenin inşası ve kablunun mahreçlerinde lâzım gelen kulubelerin imali hususlarında mahalleri hükümetleri tarafından muaveneti lâzıme ve mümkünce istida ve istihsal olunacağı gibi mezkûr kablolar şua batı muhtelifesinin matlûb veçhile işlediği memuru mumaileyh marifetile tecrübe ve tahkik olunacaktır.

Madde 10 — İşbu mukavelenamede münderic olan kablolar muhaberata kâfi olmadığı halde kumpanya bunların kabiliyeti nâkilesini ve ledelicab tellerin miktar ve adedini tezyid edecektir.

Madde 11 — Birinci maddede tadad ve beyan olunan kablo aksamından birisinde muhaberat tatil olunur ise kumpanya altı mah zarfında o kısmı tamire mecbur olacak ve ancak şikest olan kablunun tamiri için müceddeden kablo parçalarının eklenmesi iktıza ettiği takdirde balâda beyan olunan altı mah müddet on iki maha temdid olunacak ve bu müddetin inkızasında dahi muhaberat icra olunmadığı halde tatil olan kısım bir gûna tazminat verilmeksizin saltanatı seniyenin malı olacaktır.

Madde 12 — Kabloların temdidî ve telgraf merkezlerinin ihdası ve işbu mukavelename ahkâmı veçhile kumpanya tarafından işletilmesi için celbî iktiza edecek edevat kumpanya tarafından tanzim olunup Telgraf Nezaretince tasdik kılınacak defter mucibince bir defaya mahsus olmak üzere gümrük resminden muaf tutulacaktır.

Madde 13 — İşbu mukavelename ile bin sekiz yüz yetmiş sene milâdiyesi teşrinievvelinin yirmi sekizinde münakid olan diğer mukavelenamede zikir ve beyan olunan nıkat ve mahal-lerden gerek memaliki mahrusa denizleri dahilinde kâin iki mevkiin iltisakı ve gerek memaliki mahrusa sularında kâin bir mevkiin memaliki ecnebiye sularında bulunan diğer bir mevkiia raptı için diğer bir kumpanyaya imtiyaz vermeğe Hükûmeti Seniyenin hakkı muhafaza olunup ancak imtiyazın ihalesinden evvel işbu diğer kumpanyanın teklifatı ile hututu cedideyi kangî şerait üzere ihdasına razı olduğu „Estern„ telgraf kumpanyasına Hükûmeti Seniye canibinden tahriren iş'ar olunacak ve vaki olan teklifatın kabul ve ademi kabulü için „Estern„ kumpanyasına iki ay müddet verilerek şayed mezkûr kumpanya teklifatı mezkûreyi kabul edecek olur ise şerai mütesaviye ile diğer kumpanyaya müreccah tutulacaktır.

Madde 14 — Kumpanya kabloları vasıtasile teati olunacak muhaberât hakkında Petresburgda tadil olunmuş Paris telgraf muahedesile zeyli olan nizamnamenin ve bundan böyle devletlerle akdolunacak muahedatı telgrafiye ahkâmına tevfiķi hareket olunması kumpanya tarafından taahhüd olunduğu misillü muhasebatın tanzim ve mübadelesi dahi mezkûr muahede ahkâmına tevfiķan icra olunacaktır.

Madde 15 — Kumpanya Devletialiyede düsturülamel olan kavanin ve nizamatı hazıra ve müstakbele ahkâmına tâbi olacaktır.

Madde 16 — Kumpanyanın yedi ihtiyarında olmiyan bazı esbabı mücbireden dolayı kablonun Kaleisultaniyede karaya uğratılacak mahal ile Bozcaada beyninde kablonun ilka ve temdidî na kabul olacak olur ise Dersaadetle Selânik muhabe-resinin ihdas ve küşadı için Kaleyi Sultaniye boğazı mevkiinden kumpanyanın Beşikede kâin merkezine kadar bir aded berrî telin telgraf idaresi tarafından muvakkaten kumpanyaya terk ve tahsisi taahhüd olunur.

Madde 17 — İşbu mukavelenamede münderiç olan şerait ve ahkâmın suveri icraiyesinden dolayı Telgraf Nezaretile kumpanya meyanında zuhur edebilecek ihtilâfat hakem sıfatile Şûrayı Devlette kat'iyen hal ve faslolunacaktır.

Madde 18 — Hükûmeti Seniye Beşikeden Bozcaadaya ve Bozcaadadan Sakıza ve Giridden Sakıza kadar temdid olunup elyevm mevcut bulunan hututu bahriyeyi kabul ve tasdik eder.

Madde 19 — Telgraf Nezaretile "Estern," Telgraf Kumpanyası beyninde bin sekiz yüz yetmiş sekiz senei milâdiyesi şubatının sekizinde akdolunan mukavele ahkâmınca yirmi iki bin İngiliz lirası verilmek üzere Kaleisultaniyeden Karaağaç iskelesine temdidî mukarrer olan hattı bahrinin vazına lüzum kalmadığından bu hattın mebdei olarak Kartal ile Kemer beyninde vazolunup elyevm mevcut bulunan kablo işbu mukavelenamenin birinci maddesi mucibince Kumpanyaya iade olunacağından mezkûr kablo için Telgraf Nezareti canibinden bermucibi mukavele kumpanyaya alelhesab olarak verilmiş olan sekiz bin İngiliz lirası Nezareti mezkûre ile Kumpanya beyninde kararlaştırılacak surette "Estern," Kumpanyasından istirdat olunacaktır.

Madde 20 — Kumpanya tarafından işbu mukavelename hilâfında bir gûna hal ve harekât vukuunda imtiyaz külliyyen fesholunacaktır.

Madde 21 — Müddeti imtiyaziyenin hitamında kumpanya telleri işliyecek halde ve küşad edeceği merkezleri dahi kâffei eşya ve edevatile birlikte olarak bilâ bedel canibi saltanatı seniyeye terk ve teslim edecektir.

Nº: 13 — Tahriri hitam bulan mahallerde Hazine hesabına alınan rüsumu ihtisabiyenin ilgası ve panayır ve pazar mahallerinde furuht olunan Sünger ve Sülük ile bazı hayvan derilerinden rüsumu muayyenenin istifası hakkında iradei seniye'yi mübelliğ tezkerei samie

17 şaban 1301, 30 mayıs 1300

Şûrayı Devlet Dahiliye dairesinin mazbatası

Tensikati tahririye altına alınan mahallerde ihtisab vesaire gibi bazı rüsumatın ilgası tabii olduğu halde bazı mahallerce alınmakta olduğundan tahriri icra olunan mahallerde ihtisab ve saire gibi rüsumatın ilgası hakkında Maliye Nezaretinden vaki olan iş'ar üzerine bir karar ittihaz olunmak üzere tahriri icra kılınan mahallerin kangıalarında rüsumu ihtisabiye alınmakta ve bunun hasılâtı seneviyesi ne miktara balığ olmakta idiğü nezareti müşarileyhadan istifsar olunarak alınan cevap ile bu hususa müteallik altı kıt'a tezkere tevarihî muhtelifede Dahiliye dairesine ita olunmağla kıraat olundu.

Nezareti müşarileyhanın iş'aratında Edirne, Hüdavendigâr, Sivas, Manastır, Suriye, Kosva, Kastamonu, Konya, Selânik, Yanya Vilâyetleri Serfiçe ve Kudüs Mutasarrıflıkları ve İzmir Sancağı dahilinde Hazine hesabına istifa olunur İhtisab rüsumu olmadığı ve Diyarbekir Van Vilâyetlerinin bu kere tahriri hitam bulduğu cihetle lâğvı mukarrer idiğü ve Adanada balık saydiyesinden ve Sakızda saydi mahî ve sünger ve otlak rüsumundan başka Hazine hesabına istifa olunur rüsum olmadığı ve Erzurum Vilâyeti dahilinde tahriri icra kılınan mahallerde Hazine hesabına ihale olunmakta olan rüsumat ihtisab ve kantar ve kile ve kışlâkiyeden ve doksan yedi senesi hasılâtıda otuz altı bin on üç kuruştan ibaret olduğu ve Ankara Vilâyetinde Hazine hesabına ihale olunan kereste ve balık rüsumlarından başka rüsumat olmadığı ve Karesi Vilâyeti dahilinde Balıkesiri sancağınca yalnız nahiyelerde hayvan rüsumatı Hazine hesabına ihale ve idare olunup doksan yedi senesi bedelâtı maktuasile

emanet hasılâtı elli altı bin dörtyüz ve Biga Sancağınca Hazine hesabına ihale olunan hayvan ve zebhiye ve kile ve kantar rûsumatının senei merkuma bedelâtı otuz sekiz bin kırk beş kuruştan ibaret idiğü ve Trabzon Vilâyetinde ihtisab rûsumu devairi belediyesi henüz teşekkül etmiyen nevahide alınmakta olan hayvan, kantar, kile, zephiye, yaylak somaki taş ocağı, kapan, dekik ve kârgir iskele namlarile sekiz nevi olup doksan yedi senesi bedelâtı doksan beş bin üçyüz altmış iki ve emaneten idare olunanların hasılâtı altı bin yüz doksan kuruş idiğü ve Mamuretülâziz Vilâyeti dahilinde Malatya Sancağına yirmibir kalem eşyadan kuruştan bir para ihtisab resmi Hazine namına beher sene ihale olunduğü misillü doksan dokuz senesine mahsuben dahi on sekiz bin iki yüz kuruş bedel ile mültezime ihale olunup ancak yirmi bir kalem eşyadan sülük fûruhtu Resmî Zabıtai Saydiye Nizamnamesine tevfiği muamele olunmak lâzımgelerek kusur yirmi kalem eşyadan alınan resimler esasen lâğvi iktıza eden rûsumattan bulunduğü ve Erzincan Sancağı dahilinde Refia Kasabasında fûruht olunan hayvanattan ve saireden alınmakta idiğü cihetle böyle Hazine namına alınan ihtisab ve saire resminin bin üçyüz senesi martından itibaren ilgası lüzumu gösterilmiştir.

Tahriri icra kılınan mahallerde ihtisab ve saire gibi bazı rûsumatın ilgası umuru tabiiyeden bulunmuş ve ekseri vilâyette lâğvedilmiş iken bazı mahallerde el'an alınmakta olduğü anlaşılıp bu ise muvafıkı madelet görülememiş olduğundan ve Malatya Sancağınca istihsal olunan bakır rûsumunun dahi doksan sekiz senesinden itibaren lâğvi hakkında 29 cemaziyelevvel sene 99 tarihinde takdim kılınan mazbata mucibince icabı icra kılındığı ve Mamuretülâziz Vilâyetince alınan riştei penbe rûsumunun doksan beş senesinden muteber olmak üzere ba iradei aliye lâğvedildiğü anlaşıldığına binaen tahriri hitam bulunan mahallerde Hazine hesabına alınan rûsumu ihtisabiyenin bin üçyüz senesi martından itibaren ilgası ve saydiye nizamnamesinin mevaddı mahsusasında muharrer olduğü veçhile saydolanun sünger ve sülükler ile samur ve tilki ve sincab ve sansar ve zerdova ve kastor gibi derilerinden intifa olunan hayvanat derilerinin panayır ve çarşı ve pazar mahallerinde fûruhtunda kıymeti rayicesinden tayin olunan resmin ifası hususunun tamimen vi-

lâyata ve müstakillen idare olunan mutasarrıflara iş'arının Dahiliye Nezareti Celilesine ve Hazinece ifayı muktezasının Maliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı. Emrûferman hazreti menlehülemdir.

*37 numara ve 7 temmuz sene 300 tarihli
tezkerei samiye sureti*

Tensikatı tahririye icra olunan mahallerde ihtisab resmi vesaire gibi bazı rüsumatın ilgası hakkında nezareti celilelerinden vuku bulan iş'ar üzerine cereyan eden tetkikat ve müzakeratı havi Şurayı Devlet Dahiliye dairesinden ita olunan mazbatanın irsal kılınan sureti mütaleasından müsteban olacağı veçhile zikrolunan ihtisab resmi ve saire misillû rüsumatın ilgası tabii bulunmuş ve ekseri vilâyatta lâğvedilmiş iken bazı mahallerde el'an alınmakta olup bu ise madeleti seniyeye muvafık olmadığından tahriri hitam bulan mahallerde Hazine hesabına alınan rüsumu ihtisabiyenin bin üçyüz senesi martından itibaren ilgası ve saydiye nizamnamei mahsusunda muharrer olduğu üzere saydolunan sünger ve sülükler ile samur ve tilki ve sansar ve sincab ve zerdova ve kastor gibi derilerinden intifa olunan hayvanat derilerinin panayır ve çarşı ve pazar mahallerinde fûruhtunda kıymeti rayicesinden tayin olunan resmin ifası hususunun tamimen vilâyat ile müstakillen idare olunan mutasarrıflıklara iş'arı hususunun Dahiliye Nezareti Celilesine ve Hazinece ifası muktezasının dahi Nezareti Celilelerine havalesi tezekkür kılınmış ve bilistizan iradei seniyei cenabı padişahı dahi ol merkezde müteallik buyrulurak Nezareti müşarileyhaya iş'arı keyfiyet olunmuş olmakla Hazinece dahi icabının icrasına himmet buyrulması siyakında tezkerei senaveri terkim kılındı.

**№: 14 — Selânik Vilâyetinde “Karasu,, bataklık-
larının tathiri hakkında imtiyaz mukavele
ve şartnamesi**

MUKAVELENAME

Bir taraftan Devletialiye namına hareket eden Nafia Nazırı ile diğer taraftan tebaai Devletialiyeden ve Siroz hanedanından Hacı Tahir Bey beyninde mevaddı atiyeye kararlaştırılmıştır;

Madde 1 — Selânik Vilâyeti dahilinde kâin Siroz Sancağında vaki Takyanos gölü ayaklığında bulunan dalyanların ve Karasu bataklıklarının tathir ve tanzifile kabili zer bir hale ifrağı zımında lâzımgelen ameliyatın icrası şeraiti atiyeye tevfikan tarafı Devletialiyeden mumaileyhe ihale olunmuştur.

Madde 2 — Müteahhid fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir buçuk sene müddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'iyeye üzerine mükemmel harita ve lâyihasını tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilât ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 3 — Müteahhid masarif ye zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren iki sene müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdik tarihinden itibaren altı sene müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder ameliyat bataklıklar dahilinde bulunan kâffe arazinin tathir ve tanzifile kabili zer bir hale ifrağını temin edecek ve kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tâtıkan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat nekadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şukadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal Hükümeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe müteahhid mecbur bulunacaktır.

Madde 4 — Nafia Nezaretı esnayı imalatta suverı icrayesını ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakıyı ve amelıyatın husnu halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyleyecektir

İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil muteahhid amelıyata mubaşeret için tayin olunan muddetten itibaren amelıyatın hitamına kadar mah bemaah tedıye olunmak üzere senevî Nafia Nezaretının emrine eli aded lira na edecektir

Madde 5 — İşbu amelıvat menafı umumıyeye muteallık hususatta bulunouğu dan imalat ve muferrıatına muktazı olan arazıdan (frad uhdesinde bulunan yerlerin mubayaası hususunda muteahhid ashabı arazı ile uyuşamadığı halde İstimlâk Kanununa tevfikı muamele edilecek ve hını amelıyatta muvakkaten ıstimalı lazımgelen mahaller Hukümeti mahaliye marifetile muteahhid tarafından ashabına tazminat verilmek şartile muvakkaten ıstimal olunabilecektir

İşbu arazı dahilinde arazı emıryeı haliye bulunduğu takdirde muteahhide meccanen terk olunacak ve muvakkaten ıstimalı lâzımgelen yerlerin dahi imalât muddetincede bilâ ücret ıstimaline musaade olunacaktır

Madde 6 — İcra olunacak amelıvat ve muferrıatının inşaatı iptidaiyesi için gerek memaliki Devletialyeden ve gerek diyari ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ve maden komuru ile makine ve edevat ve sair levazımat gumruk resminden muaf tutulacaktır. Duvar ve sed ve cetvel ve bend gibi bataklıkların kurutulmasına hizmet edecek inşaatın vakı olduğu mahaller ile nehirde işletilecek vapur ve kayıklar ve Şirket sermayesile varıdatı üzerine bir güne vergi tarh olunmıyacaktır ve işbu mukavelename ve merbut şartname damga resminden vareste olacaktır

Madde 7 — Muteahhid amelıyatı tathıriyenin icrasile tamırı için lâzımgelen keresteleri nızatı mahsusasına tevfiikan civar mıri ormanlarından kat edebilecektir

Madde 8 — Amelıyatın ikmalı müteahhid tarafından ihbar olundukta Nafia Nezaretı tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktıza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarhinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu amelıyatı vakıyı tekrar

bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği raport üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 9 — Müteahhid imalât ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin on üçüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 10 — Müteahhid imalâtın umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamatı Devletialiyeye tevfiği hareket etmeğe mecburdur. Müteahhidin kusurundan naşi imalâtın altı mah mütemadiyen bir kısmı veya mecmuu tadil olduğu halde Hükümet masarif ve zarar ve hasarı müteahhide aid olmak üzere muvakkaten temini netayici için şartnamenin on dördüncü maddesine tevfiğini tedabiri lâzıme ittihaz edecektir.

Madde 11 — Ameliyatın icra olduğu mahaller havalisine müteahhidin mevcut bulunacak vapur ve kayıklar gerek esnayı muharebede ve gerek evkatı sairede ya müçtemian veyahut münferiden vukubulacak asakiri berriye ve bahriye ile edevat ve levazımatı harbiye ve mahpusin ve mahkûmin ile sair memurların ve posta çantalarının sevkiyat ve nakliyatı hakkında şartnamenin dördüncü faslında gösterildiği veçhile amel ve hareket olunacaktır. Şukadarki faslı mezkûrda beyan olunan nakliyatı askeriye nisf ücretle icra olunacaktır.

Madde 12 — Müteahhid taahhüdâtı vakıasının icrasını için fermanı âli tarihinden itibaren iki sene müddet zarfında merbut şirket nizamnamesi esasına tevfiğin osmanlı bir anonim şirketi teşkiline mezundur.

Madde 13 — Müteahhid taahhüdâtı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiatile esham olarak iki yüz elli lira kefalet akçesi tevdi edecek şukadarki esham tevdi eylediği halde tedennii fiatten dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi

olduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır işbu kefalet akçesi ameliyatın kat'iyen kabul olunduktan sonra iade olunacak ve zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin müteahhid kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın ihale keenlemyekün hükmüne girecektir.

Madde 14 — Tathir edilecek arazi dairesinde olup ahadınas uhdesinde bulunmayan yani arazii haliyei emiriye ve mev-kufeden gerek sureti daimede ve gerek muvakkaten su altında kalmış olan ve efradı nastan şimdiki halde hiç birisinin basened hakkı tasarrufu olmayıp hali hazırda dahi bir şey hasil etmeyen ve müteahhid tarafından vukubulacak imalâtın semeresi olarak tathir edilecek kâfee arazi müteahhidin malı olacaktır.

Madde 15 — Kurutulacak mahaller dahilinde bulunan araziye hakkı tasarruf iddia edenler tahkikata şuru olduğunu havi vukubulacak ilân tarihinden itibaren üç mah müddet zarfında hükümeti mahalliye muvacehesinde kanunen isbatı hukuku tasarrufiye etmeğe mecbur olacaklardır bu müddet zarfında isbatı hukuk etmeyenlerin iddiası keenlemyekün hükmünde adolunacak ve tahkikata mübaşeret olunacağı tarih bataklıklara civar bulunan kurada ilân edileceği gibi mahalli gazetelerile dahi neşrolunacak ve bu misillü iddiaların tetkiki için muayyen olan müddetin munkaziye olduğu dahi yine olveçhile ilân kılınacaktır.

Madde 16 — Gerek sureti daimede ve gerek muvakkaten su altında kalıp tathir olunacak olan bilcümle arazi meyanında yerleri olduğunu evrak ve senedatı mutebere ibrazile isbat edenler uhdelerinde bulunan arazi için dönüm başına müteahhide bir bedeli nakdi itasına mecbur olacaklardır. Bu bedeli nakdinin miktarı ameliyatın kat'i haritaları üzerine ameliyatı tathiriye umum masarifine nisbetle Hükümetçe tayin olunacaktır ve fakat hiç bir halde ashabı arazinin verecekleri bedel tathir olunan arazi kıymetinin nısfını tecavüz edemeyecek ve bu da arazi badettathir sahiblerine teslim olduğu esnada müteahhide ifa olunacaktır şu kadarki ashabı arazi bedeli nakdiyi vermeyip ana mukabil sulardan kurtarılan arazisinin nısfını müteahhide terk ile nısfı diğerine mutasarrıf olabileceklerdir.

Madde 17 — Tathir edilecek arazi aksamı müteaddideye bittaksim her bir kısmının ameliyatı hitam bulduğu sahibi imtiyaz tarafından Hükümete ihbar olunduktan sonra Hükümetçe

kabul muamelesi icra ve tathir edilen mahaller dahilinde bulunan arazii emriye haliye ile ahadinas uhdesinde bulunup on altıncı madde ahkâmınca müteahhide terk olunacak arazinin arazi kanununa tatbikan tapu senedatı müteahhide ita olunacaktır.

Madde 18 — Salifülzikir bataklıklar dahilinde bulunan arazi tathir ile kabili zer bir hale isal edildiği tarihten itibaren bir sene sonra bunlar hakkında aşar ve vergi nizamnamesi mucibince muamele edilecektir.

Madde 19 — Müteahhid devleti aliyenin kavanin ve nizamatı haliye ve müstakbesine tevfikı hareket etmek üzere uhdesine meccan teffiz olunacak arazi dahilindeki akar sularını minelkadem bu sulardan istifade etmekte olan ahalinin hiç bir suretle menafiine irası hanel etmemek şartile istediği veçhile istimal edebilecek ve hafır ve küşad olunacak cetveller boyunca suların cereyanına irası hanel etmemek üzere nizamem caiz olan fabrikalar tesisine mezun bulunacaktır. Şukadarki fabrikalar ile cetvellerin harita ve lâyhalarını Nafia Nezaretinin nazarı kabul ve tasdikına takdim edecektir.

Madde 20 — Müteahhid sahili bahirden Tahyanos gölile Karasu mecrasında istediği mahalle kadar vapur ve eşlep işletmeğe munhasıran mezun ve muhtardır fakat şurası mukarrerdirki zikrolunan mahallerde elyevm yelken ve kürekle işliyen gemi ve kayık ve mavna ve sal gibi merakibin kemakân seyir ve hareketlerine mümanaat edemiyecek ve işleteceği vesaiti nakliye için Nafia Nezaretinden tasdik olunacak tarifeler mucibince ücret istifa edebilecektir.

Madde 21 — Müteahhid ameliyatı tathiriyenin hitamında bunların daima hüsnü halde muhafazasile tamirini temin zımında sulardan tahlis edilen bilcümle arazi ashabından mürekkeb olmak ve kendisi dahi azasından bulunmak üzere bir sindika heyeti teşkil etmeğe mecbur olacaktır müteahhid işbu heyet teşekkül etmezden evvel uhdesine meccanen teffiz olunacak arazi ile tesis eyliyeceği fabrikaları ahara bey ve furuht edemiyecektir ve arazi ve tarla sahipleri ve bayıları heyeti mezkûreye dahil olmaklığı taahhüd etmedikçe bunlara hiç bir hüccet ve sened ita olunmıyacak ve hiç bir tarlaya ve araziye sahib olamıyacağı gibi ifrag dahi edilemeyecektir. İmalâtın ipka

ve muhafazasını temin zımnında teşekkül edecek sindika heyeti tayin olunduktan ve vezaifine ve masarifi umümiyesine dair beyinlerinde tanzim edecekleri nizamname mahallî hükûmetince tasdik edildikten sonra mer'iyülcira tutulacak ve ahkâmı mün-dericesi ile işbu mukavelename ve merbut şartnamede mün-deric ahkâmı muhtelif heyeti mezburenin bilcümle azası için mecburî olacak ve işbu mecburiyet verilecek senedat ile arazi bayilerine ita olunacak senedlerde kayid ve zikr olunacaktır.

Madde 22 — Müteahhidin memur ve müstahdemleri Hükûmeti Seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklardır.

Madde 23 — Müteahhid nizamâtı mevzuasına tevfiği hareket etmek şartıyla sahili bahirden feresineye kadar nehrin yemin ve yesarının beş kilo metro dahilinde taharri ve keşfedeceği madenleri imal edebilecek ve merbut olduğu nezarete müracaat ederek nizamı dairesinde bataklıklar civarında olan ormanlardan latab ve kömür ve kereste kat ve imali gibi muamelâta bulunmağa salâhiyeti olacaktır.

Madde 24 — Devletialıye bataklıkların lüzum göreceği mahallerinde istihkâmat inşa edilebilecek ve olbabda vukubulacak masarif Devlete aid olacaktır.

Madde 25 — Esnayı ameliyatta zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat müteahhid bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 26 — Müteahhid Devletçe lüzum görünecek mahallerde müfettiş ve gümrük ve posta ve zabıtâ memurlarının ikametlerine muktazi ebniyel hafifei meccânen tahsis etmeğe mecburdur.

Madde 27 — Eşbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin müteahhid müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ameliyatı altı mah mütemiadiyen tatil eylediği halde bataklıkların ihalesi fesh olunacak ve bu halde şartnamenin on dördüncü maddesinde gösterildiği veçhile tarafı Devletten iktıza eden tedabir ittihaz olunacak ve ameliyat ve edevât ve levâzımat müzayedeye konulacak ve mevcûd olan kefalet akçesi dahi tarafı devletten zabtedilecektir.

Madde 28 — Gerek müteahhidin ve gerek makamına kaim olacak anonim şirketi osmanlı olacağı hasebile bittabi işbu mukavelename ile mürbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı Devletiâliye ile müteahhid ve şirket ile efradı ahali beyninde tahaddüs edebilecek her nevi ihtilâfat ve deavî için aid olduğu mahakimi osmaniyede ruyet ve faslolunacaktır.

ŞARTNAME BİRİNCİ FASIL

Levayih inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Şahibi imtiyaz masarif ve zarar ve ziyarı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddet zarfında Selânik Vilâyeti dahilinde vaki Tahyanos Gölü ayağında bulunan dalyanların ve Karasu Nehri bataklıklarının tathir ve tanzifile kabili zer bir hale ifrağını temin için muktazi olan kâfee imalât ve inşaatı icra etmekliğı taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin ikinci maddesi mucibince müteahhidin Nafia Nezaretine takdim edeceği harita melfufatı atiyeyi muhtevi olacaktır. Evvelâ tathir olunacak bataklıklar ile civarının lâakal elli binde bir mikyasında bir haritai umumiyesi.

İşbu haritada icrayı imalât olunacak mahallerde arazinin bilcümle arızaları aralarında münasib miktar fasıla bırakılarak bir takım hututu münhaniye ile gösterilecek ve bataklıklarda suların az bir feyezani zamanında ve evkatı adiyede derecei irtifai işaret olunacak ve hafır ve küşad edilecek kanalların istikametile ameliatın mevkii sürh ile irae edilecektir.

Saniyen küşad olunacak kanalların ve tesviye edilecek mecraların tul itibarile lâakal on binde bir mikyasında ve irtifa itibarile binde bir mikyasında olmak üzere bir kıt'a maktai tulânisi.

Salisen bilcümle kanalların ve teşviye edilecek mecraların lâakal iki yüzde bir mikyasında maktai arzanilerile yine bu mikyasta müfredatı imalâtı mübeyyin harita

Rabian suların ahvali hazırasına ve yapılacak imalâtın icrasından dolayı bilhesab husulü melhuz olan fevâid ve muhasseanata dair malûmatı havi lâyiha ile kâfee imalâtı mutasâvverenin mesahai ibtidaiye ve masarifi muhammenesini mübeyyin harita ve keşifname.

Madde 3 — Mûteahhidin tasdik olunan haritalarca münasib addedeceği tadilâtı Devletialiyeye arz ve teklif etmeğe salâhiyeti olup fakat işbu tadilât Hükûmeti Seniye tarafından kabul olunmadıkça mevkii icraya konulamıyacaktır.

Madde 4 — Bataklıklarda açılacak kanal ve su yollarının cesameti feyezânı miyahta suların tathir olunacak mahallere ve arazii mütejavireye sirayet etmiyerek cereyan edebilecek surette tertib ve tayin olunacaktır. Bu kanalların şivleri dahi yağmurun tesirinden veya suların cereyanından dolayı bozulmıyacak surette tesviye kılınacaktır. Adi topraklarda şivlerin kaidesile irtifâı bir derecede olacak ve kayalık mahallerde bunların meyilleri irtifâına nisbetle onda bir derece olabilecektir. Toprağın yıkılıp çökmesi melhuz olan mahaller münasib surette taşlar ferşile veyahut taştan destek duvarları inşa-sile tahkim ve muhafaza olunacaktır.

Madde 5 — Mûteahhid lüzumu tahakkuk eylediği halde tathir olunacak araziye feyezânı miyahtan muhafaza etmek için kanallar ve hemcivar olan akar suların karasu nehri mansabında lüzum ve icabına göre sedler inşa edecektir. Suların feyezânında sathı miyahın yükselmesi ve sedlerin suların tesirinden zedelenmesi mahzurlarının def ve izalesi zımında sedler ile kanalların sahili beyninde mesafei kâfiye bırakılacaktır. Lüzumu takdirinde işbu sedler kazıklar rekzi veya eşcar garsı ile veya tedabiri fenniyei saire icrasile muhafaza olunacaktır. Salifüzzikir sedlerin sathı ulyasının arzı iki metrodan dun olmıyacaktır. Fakat bu derece arzı olan sedler zürrain mürur ve uburuna hizmet edebildiği halde dört metroya iblâğ edilecektir.

İşbu sedler sathı maillerinin kaidelerile irtifaları iki ile üç nisbetinde bulunacak ve suların tesirile bozulması muhtemel olan mahallerinde çemen ekilerek veya taş ferş edilerek veyahut çalı çırpı vazolunarak muhafaza olunacaktır.

Madde 6 — Mûteahhid kanalların altından veya üstünden küçük büyük köprüler ve su yolları ve hendekler inşa ve kûşad ederek rakid suların cereyanını temin edecektir. Ameliyatı tûrabiyeye mahsus toprak alınması için hendekler ve çukurlar kûşadına lüzum görüldüğü halde bu misillû hendek ve çukurlar tathir ve tanzifi mümkün olmıyan mahallerde açılmıyacaktır. Mecralar ve yollar ve hendekler vasıtasile sularını

akıtmak mümkün olmıyan çukur mahaller ya ağaç gars veya bendler inşasile tanzif ve tathir olunarak civar arazi ile emlak muhafaza edilecektir.

Madde 7 — Müteahhid suların cereyanı için yapılacak kanallar ve sedlere müsadif olan yolların kemakân ipkasını temin edecek ve esnayı ameliyatta işbu yollardan mürur ve uburun münkâtı olmaması esbab ve tedabirini ittihaz ve icraya mecbur olacaktır.

Madde 8 — Müteahhid icra olunacak ameliyatta alâ cinsden edevat ve levazımat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması ve müddeti medide devam etmesi için kavaidi fenne tatbiki hareket eyliyecektir.

Madde 9 — Müteahhid ameliyata mübaşeret etmezden evvel masarifi kendisine aid olmak üzere feyezani miyahta su basması muhtemel olan yerlerde bulunan araziye tahdid ettirecektir. İşbu tahdidi arazi hükümeti mahalliye tarafından tayin oluncak bir komisyonun tahtı nezaretinde ve alâkadarın veya vekilleri muvacehesinde icra olunacak ve tahdidi arazi haritasile mazbatanın musaddak suretleri imalâtın kat'î haritalarının hini takdiminde Nafia Nezaretine teslim edilecektir.

Madde 10 — Müteahhid Hükümeti Seniye tarafından vaki olacak taleb üzerine bataklıklar dairesi dahilinde olup efradı nas uhdesinde bulunan veya kendisine terk ve fûruht olunan arazi kıt'aları hakkında her gûna malûmatın itasına mecbur olacaktır.

Madde 11 — Ameliyatın haritaları Nafia Nezaretince tetkik ve tasdik olunduktan ve ameliyata muktazi arazi üzerine vazı alâim ile tahdid ve tayin kılındıktan sonra mukavelenamenin beşinci maddesinde gösterildiği veçhile arazinin mübayaası ve teslimi muamelâtına mübaşeret olunacaktır. İşbu arazi üzerinde ebniye olmıyan mahallerin haritası beş binde bir mikyasında ve üzerinde ebniye olan veya bağ ve bahçe olan mahallerin haritası binde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 12 — İmalât ve inşaat kâmilin hitampezir olduktan sonra müteahhid masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere üzerinde imalâtı muhtelif icra olunan araziye tahdid ve tersim ve vaz'ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış köprü ve

imalâtı sairenin mufassal ve meşruh defter ve haritasını Hükümet memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim bunların birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim eyliyecektir.

İKİNCİ FASIL

İmalâtın hüsnü halde muhafazası beyanındadır

Madde 13 — Müteahhid tathir edilecek arazinin yine tekrar bataklık haline rücuunu men ve arazinin zer edilmesi için imalât ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini daima hüsnü halde ve emniyetbahş olacak bir surette bulundurmağa ve arazinin işletilmesini tatil ettirir bilcümle esbabdan muhafaza etmeğe itina edecektir.

Müteahhid tarafından işbu teahhüdâtın ifasında teahhur ve müsamaha vukua geçirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı ve çhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan bir mah mürur edipte icabını icra etmediği surette masarifi müteahhide aid olmak üzere imalâtın hüsnü hale vaz'ı için canibi hükümetten tamirâtı lâzime icra ve bu uğurda vukubulacak masarif hasılâtan istifa olunacak ve kifayet etmez ise müteahhide ikmal ettirilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İhalenin feshi ile olunacak muamelâta dairdir

Madde 14 — Müteahhid mukavelenamenin yirmi yedinci maddesinde münderic esbabdan dolayı hukukundan sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve cemi ve tedarik olunan edevat ve levazimat ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise anın marifetile hukukundan sakıt olan müteahhidin taahhüdâtı vakıası ifa edilecektir. Bilmüzayedede takarrür edecek bedelden müzayedede masarifi tenzil kılınıktan sonra üst tarafı hukuksakıt olan müteahhide ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasil olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayedede daha icra edilcektir ve bu dahi neticesiz kâhır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan müteahhide hiç bir bedel ile tediyeye olunmaksızın devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur işe tarafı devletten zabtolunacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Hususatı mütenevvia ve muhtelifeye dairdir

Madde 15 — Devleti aliye eşnayı muharebede ve evkati sairede gerek münferiden ve gerek müçtemian ameliyatın icra olunduğu mahaller havalisine müteahhidin mevcut olup amedişüd eden vapur ve eşlep ve kayıklarile asakiri berriye ve bahriye ve jandarma ve zaptiye ile zatlarına mahsus ahmal ve eskallerini ve hayvanatlarını ve her nevi mühimmat ve edevatı harbiye ve erzak ve sair levazımata askeriye sevk ve irsal etmek istediği halde nisf ücretle nakledecektir ve ledelhace masarifi hükümeti seniyye aid olmak üzere muvakkaten hükümet zikrolunan vesaiti nakliyyeyi kâffe edevat vesairesile beraber yedi idaresine almak salâhiyetini haiz olacaktır.

Madde 16 — Mahpusin ve mahkûmin ile refakatlerinde bulunan memurlar müteahhid tarafından meccanen nakil ve sevk edilecektir.

Madde 17 — Tarafı devletten imalâtın icrasile işletilmesi umurunun muayene ve teftişi için tayin olunan memurlar ile resmi gümrük ve tekâlif sairenin emri tahsiline memur olanlar ve telgraf memurları bir mahalle azimetlerinde müteahhidin mevcut bulunup amedişüd edecek olan vapurlarile meccanen gidip geleceklerdir.

Madde 18 — Devleti aliyenin kurşun ile kapanmış posta çantalarını ve bunları götürüp getirecek memurlarını amedişüd edecek vapurlarile meccanen nakletmeğe müteahhid mecbur olacaktır.

№: 15 — Sırbıyanın 12 ve 20 dinarlık altınlarının meskûkât tarifesiue derei hakkında iradei seniyyeyi mübellîğ tahriratı Adliye

13 seval 1301 ve 24 temmuz 1300

Sırp kralığı namına darh ve kat'edilmiş olan on ve yirmi dinarlık altınlardan Kosva Vilâyetinden gönderilen birer adetinin meskûkât idaresiace muayene ve tahlil ettirildikte yirmi di-

irade tarihi : 22 şaban 1301

narlığı iki dirhem yirmi dört santim yani altı gram ve dört yüz kırk beş miligram ve diğeri bir dirhem on bir santim yani üç gram ve iki yüz yirmi iki miligram olup her ikisinin dokuz yüz ayarında halis altın bulunduğu ve bunların kıymet ve dirhemce birincisi yirmi ve ikincisi on franklık fransız altınına tamamen muvafık olduğu anlaşılmasına mebnî mezkûr altınların meskûkât tarifesine derci ve malsandıklarınca fransız altını misillü muvafıkı usul ve emsal görüldüğünden icrayı icabına bilistizan iradei aliyei cenabı sadaretpenahî mütcellik buyrularak hazinece muamelei muktaziyesi ifa kılındığı beyanile Adliye Nezaretince dahi ifayı muktezası bu kerre Maliye Nezareti Celilesinden batezkere iş'ar olunmuş ve keyfiyet lâzım gelenlere tebliğ olunmak üzere işbu tahriratın nüsahı matbuai kâfiye ve musad-dakası leffen irsal kılınmış olmakla ifayı muktezasına himmet.

№: 16 — 8 şevval 1298 tarihli Sicilli Nüfus Nizamnamesinin 37 nci maddesinde mestur münakehat harçlarının matufualeyhləri hakkında İradei seniyei mutazammın İlanı Resmî

[*Ceridei Havadisle neşir ve ilânı: 13 şevval 1301, 24 temmuz 1300*]

Sicilli Nüfus Nizamnamesinin vukuattan alınacak harcların derecatını mübeyyin 8 inci faslının 37 nci maddesinde münakehata dair verilecek ilmühaber üç nevi olarak ahz ve istifa edilecek harçlar için nizamnamei mezkûr hükmünce tanzimi iktiza eden vukuat cedavil ve ilmühaberlerini tertib ve muamelâtının sureti cereyanını tayin etmek üzere teşekkül eden komisyonu mahsusunda tanzim olunan ve icrayı iktizasına iradei seniyei Hazreti Padişahi müteallik ve şerefsüdur buyrulan mazbata mucibince birinci nevi münakehattan alınacak beş kuruş harcın bakir ve ikincisinden alınacak üç kuruşun seyib ve üçüncüsünden ahzedilecek bir kuruşun tecdidi nikâha aid olduğu cihetle keyfiyetin ilânına ibtidar kılındı.

№: 17 — Maliye Nezaretinde encümeni idarei maliyenin tertib ve heyeti teftişiyenin iadeten tesisi hakkında iradei seniyeyi mutazammın tebliği resmi

[Ceridei Havadisle neşir ve ilanı: 22 şevval 1301 - 3 ağustos 1300]

Taşralarca emvali devletin cibayet ve sarfiyatı mecraayı nizamisinde ve mavuziunalehinde cereyan edemiyerek araya bir takım sui istimalât karışması müşkülâtı maliyeye sebep olan ahvalden olup bu gibi şeylerin men'i vukuu muamelâtı maliyenin aleddevam tetkik ve teftişine mütevakkıf görünmesine ve düsturda münderiç nizamâtı mahsusa ile teşkilât ve vezaifi muayyen olduğu üzere mukaddema hazinesi maliyece mahsusan bir heyeti teftişiyeye teşkil ve tertib ve vilâyata sevk ve izam olunarak bu tedbirin fevaidi görünmeğe başlamış olduğu halde muahharen işbu teftiş vazifesinin dahi ilâvesile hazinesi celilede şurayı maliye teşkil olunmuş ve heyeti teftişiyeye tahsisatının bir kısmı şurayı mezkûr heyetine ve bakiyesi dahi geçende teşkil edilen muhasebei merkeziye kalemine tahsis edilmiş ise de şurayı maliyece bir tarafa müfettiş izamı bir sui istimal haber alınmasına muallâk tutulup maamafih bu heyet vasıtasile bir teftiş muntazam icrasının imkânsızlığı ve lâğv olunan müfettişliklerin iadesine lüzumu hakikî maddeten ve tecrübeten merkezi sübuta vasıl olmasına ve çünkü nezareti maliyenin kanunî ve nizamî işlerle hususatı mühimmesinin nizamen mercii tetkik ve hasmî şurayı devlet dahiliye dairesi olup ve elyevm dahi mesalihi mühimme şurayı mezkûrun nazarı tetkikinden geçmekte bulunup hal böyle olduğu ve sair nezaretlerin kablelicra müzakereye muhtaç olan mesalihi nezareti aidesi erkânından mürekkebe encümende görülmekte bulunduğu halde Maliye nezareti için bilâistisna bir heyeti müşaverei mahsusa bulunmasına halen ve emsalen dahi ihtiyaç görünmemesine binaen şurayı maliyenin vezaifi sairesi nazırın vücudu zamanında anın ve gıyabında Nezaret Müsteşarının tahtı riyasetinde olmak ve müsteşar ve masarifat ve varidat ve muhasebatı atika ve düyun muhasebecilerile ve maliye mektubcusu ve tahsilât müdürü ve aşar eminile sair nezaretlerin muhasebecilerinden mürekkebe ve lâakal haftada iki defa münakid olmak üzere encümeni idarei maliye namile bir heyet tertibile orada ve muhasebei merkeziyeye aid muamelât dahi masarifat ve varidat muh-

aşebelerinin birinde ruyet olunmak üzere bunların ilgasile anlardan kalacak tahşisin karşılık tutularak heyeti teftişiyenin iadesi ve tayin edilecek müfettişlerin her biri bir vilâyete tayin edilmeyip vüsat ve münasebeti mevkiye ve ehemmiyeti maliyelerine göre bir veya iki veya daha ziyade vilâyet bir dairi teftişiyeye itibar olunarak her dairenin şamil olduğu muhasebe ve mal kalemlerinin kuyudu ve mal sandıklarının yevmiye defterlerle nukudu sui istimale dair bir haber olsun olmasın her sene mutlaka ve umumen teftiş olunması ve bir dairenin emri teftiş senede bir defaya dahi tahsis kılınmayıp bir müfettişin teftişini diğer müfettişin takib ve tetkik eylemesi ve işbu müfettişler maliyenin bir heyeti umumiye teftişiyesi azası demek olmaları ile unvanı memuriyetleri bir daireye tahsis olunmayıp her bir müfettişin nezaretce kangî daireye tayin olunur ise oraya gitmeğe mecbur olması ve cümlesinin ehliyet ve malûmatı derecesi mütekaribede ve her biri mühim ve gayri mühim her bir dairenin teftiş muamelâtı maliyesine muktedir bir halde olmak lâzım geleceği cihetle her sene memur olacakları devair için zat ve sıfatlarına fark ve esbabı rüchan aramaya mahal olmayacağından nezareti müşarileyhaca dairei memuriyeleri kur'a ile tayin olunması ve bunların göndercekleri lâyhaların muamelesi merkezi nezarette kat'iyen tavik olunmayıp yukarıda beyan kılınan encümeni umuru maliyede derhal mütalea ve müzakere ile bir müfettişin gönderdiği lâyihanın veya telgraflarla vukubulan iş'aratının muamelâtı müterettibi nihayet bir aydan ziyade encümende gecikecek olur ise baisi tehir olan heyeti encümenin azil ve tebdil ile mes'ul olması maddeleri kaide ittihaz olunarak ilân ve mucibince icrayı icabatının Dahiliye ve Maliye Nezaretlerine havale kılınması ve Şûrayı Maliye azasından ve anınla muhasebe merkeziye memurun ve ket-bei aklâmından müsün ve işe gayri muktedir olanların tekaüdü icra olup ehil ve münasib olanların müfettişliklerde ve buraca ve taşraca sair mesalihi maliyede istihdamları hususunun Maliye Nezaretine havalesi tezekkür ve tensib kılınmış isede katıbe ahvalde emrû ferman...

Tezkere-i maruza

Taşralarca emvali devletin cibayet ve sarfiyatını sui istimalattan muhafaza için elzem olan teftiş vazifesi aleddevam icra kılınmak üzere Şûrayı Maliye ile muhasebe merkeziye kaleminin

Maliye müfettişlerine verilen emri âli:
Zeyl: 4 - Sahife: 86 - 89 dadır.

lağvile bunlardan kalacak tahsisat ile Heyeti Teftişiyenin iade-ten teşkili lüzumuna dair Meclisi Vükelâdan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmağla münderecatı hakkında emrû fermanı Hümayunu Hazreti Şehnişahi her ne veçhile şerefsünuh ve sudur buyrulursa infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olunur efendim.

18 şevval 1301, 29 temmuz 1300

İradei seniyeği mübelliğ tarihli Hamiş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf Meclisi Vükelâ mazbatasını manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan kararı maruzun icrayı icabatı hususuna iradei seniyeği cenabı Padişahi müteallik ve şerefsudur buyru-larak mazbataı melfufe iade kılınmış olmakla olabdda.

21 şevval 1301 ve 1 ağustos 1300

№: 18 — Şehremaneti idarestinde bulunan on aded devalri belediyeye tayin olunan etibbayı muvakkatenin vezuiftul mübeyyin talimat

[Ceridei Havadisle neşir ve ilanı 10 zilkade 1301 20 ağustos 1 00 — № 5776]

Madde 1 — Etibbayı mumaiylehim gece gündüz tayin olundukları daire dahilinden ayrılmıyarak icrayı vazife edeceklerdir ve etibbayı mumaiylehim meclisi mezkûrdan yedlerine bu kerre de verilen ve mer'iyet ahkâmı tahtı iradei seniyeği cenabı padişahide bulunan matbu talimatı sıhhiyenin icrayı tatbikatına dikkat ve itina edecekleri gibi mevkii icraya konulması için lüzum gördükleri vesaili dahi mensub oldukları daire müdiri-yetlerine inha eyliyeceklerdir.

Madde 2 — Etibbayı mumaiylehim tayin kılınmış olan mahallere gelen hastegânı meccanen tedâvi edeceklerdir.

Madde 3 — Teşhis ve tedavisinde isticali lâzımeden olan hastalıklar vukuunda hastegânın hanelerine ve meskenlerine dahi gideceklerdir.

Madde 4 — Viranelerde ve ötede beride bulunan pislik ve hayvan lâşesi gibi muzırrı sıhhat olan mevaddı kaldırtmağa

ve açık lâğımın ve pis helâların ve emsali müteaffin mahallerin zararlarını def hususunda mensub olduğu daireye tahriren iş'ar ve ihtar ile hasılı indifai mazarrata bezli mesai eyliyeceklerdir.

Madde 5 — Etibbayı mumaileyhim dahili dairei memuriyeti olan mahallerin mekûlât ve meşrubatından ve içecek suların evsafi tabiasını ve sair şeraiti sıhhiyesini tahtı dikkatte bulunduracaktır.

Madde 6 — Müşahedatının neticesini ve salifülbeyan talimatı sıhhiye ahkâmından mevkii icraya konulması tahtı imkânında bulunan hususâtı mensub olduğu daireye bilâ ifatei vakit tahriren bildirecektir.

Madde 7 — Tedavi ettikleri hastegân meyanında çiçek ve kızamık ve kızıl hastalık ve hümmayı tifoidi ve difteri ve boğmaca öksürüğü gibi emrazı sariyei müntine ve yahut müstevliyeden birine tesadüf ettiğinde derakab iki raport tanzim edip birini mensub oldukları daireye ve diğerini dahi bilâ ifatei vakit Umuru Tıbbiyei Mülkiye Nezaretine irsal edecektir ve tanzim edecekleri raportta hastalığın teşhisine dair müşahede eylediği alâmetleri ve vakti zuhurunu ve o vakte kadar istimal olunan vesaiti tedaviye ve tahaffuziyeyi gayet muvazzah ibare ile tahririne itina eyliyeceklerdir.

Madde 8 — Sui istimalden ve hazımsızlıktan hasıl olan mevsim ishallerini kemali dikkatte tedavi edecekleri gibi esbabını dahi taharri edeceklerdir.

Madde 9 — Emrazı sariyei müntine ve ileli müstevliyeden birini müşahede ettiğinde bilâ ifatei vakit takdim edecekleri raporttan başka bir hafta zarfında görmüş oldukları hizmetli mübeyyin ve mufassal bir raport tanzim ile her hafta Meclisi Tıbbiyei Mülkiye ve Sıhhiyei umumiyece görülmek üzere beher cumartesi günleri Umuru Tıbbiyei Mülkiye Nezaretine göndereceklerdir ve Mezkûr raportta tedavi ettikleri hastegânın adedini ve hastalıklarının nev'i ve seyrini ve hasıl olan netayicini beyan edecekleri gibi vesaiti tathiriye ve tanzifiyeden mensub oldukları devaire ihtar eyledikleri mevaddı ve bunlardan mevkii icraya konulan ile icrası tehir edenleri ve sebebi tehirlirlerini dahi mümkün olduğu mertebe beyan edeceklerdir.

Madde 10 — Emrazı sariye ve yahut illeti müntine zuhurunda müdekkikane ve müdebbirane surette hareketle illeti mezkûre zuhur eden hanenin defi taaffününe mübaşeret edecek ve böyle hastanın ifragatile kirlenmiş şeylerden bez ve emsali kıymetsiz olanların ihrakı ve hastaca ihtiyaç olup yenisi tedarik edilemeyecek şeylerin dahi suda kaynatıldıktan sonra sabun ile tathiri ve hastanın dairesi divarlarının dahi kireç ile badana ettirilmesi hususlarında fennin ve talimatın icab eylediği veçhile derhal ve vaktile icra ettirileceği misillü dafii taaffün klor kils ve zacı kıbrıs ve kibrit tinels ve hamızı fenik ve fenan sodyom gibi dafii taaffün eczalar gerek helâda ve gerek hanenin her tarafında istimal olunmalıdır. Vefiyat vukuunda hastanın bulunduğu odayı yıkattıktan ve havası tecdid edildikten sonra kitun usulü üzere tütsülenmeğe ve yahut hamızı kibriti tütsü konmalıdır ve geçende gazetelerle umuma neşrolunan vesayayı sıhhiyede bu nevi tütsülerden bahis olunmayışının sebebi mezkûr tütsülerin bazı dekayiki ihtiyatiyeye ve fenniyyeye muhtaç olması cihetile bir tabibin tahtı nezaretinde icrası elzemiyetidir.

Kitun tütsü tertibi berveçhi ati zikrolunur.

	Gram
Klor sodyom	250
Adi su	200
Humazi sani manganez	100
Hamızı kibrit	200

İşbu mahlût bir billûr çubuk ile vakit vakit karıştırılmalı tütsü yapılacak mahalde bir kürek veya mangal ve yahut tab-lâ misillü bir kaptaki ateşe tütsüyü atarak yakıp tütününü ol mahalle neşir eylemekten ibarettir.

Kitun usulile bir büyücek odanın tütsülenmesi bir iki kurşluk masrafla hasıl olabilir.

Ve tütsülenmiş mahallerin kapı ve pencereleri hiç olmaz ise lâakal iki saat mesdud kalmalıdır. Bundan sonra dahi tütsülenen mahallin derununa beytutet için insan girmezden evvel kapısı ve pencereleri açılıp bir kaç gün havası tecdid olunmalıdır.

Madde 11 — Fukara için verilecek edviye şimdilik belediye tarafından tedarik olunacaktır.

№ 19 — Avrupakârî eşyayı zücakiye imaline mahsus tüccardan Mişon Levinli Beykoz ile Servi Burnu beyrinde Çifte Cevizler nam mahalde veyahut o havalide inşa edeceği fabrika hakkında mükkaveletname

[11 zilkade 1301 20 ağustos 1:00]

Madde 1 — Tüccardan ve tebaai Devleti aliyyeden Mişon Leviye makine vasitasile her cins gaz lâmbası şişesile eczacı sūrahisi ve billūra müşabih sūrahiler ve küçük ve büyük kadeh ve kupalar ve her nevi kandil ve nargile ve gaz lâmbası ve şekerçi ve eczacı kavanozları gibi eşyayı zücakiye imaline mahsus Beykoz ile Serviburnu beyrinde Çifte Cevizler nam mahalde veyahut o havalide bir fabrika inşası için on sene müddeti imtiyaziye ile ruhsat verilmiştir.

Madde 2 — İşbu ruhsat tarihinden itibaren on sene zarfında Derseadet ve mülhakatında bu yolda bir fabrika inşası için efrattan kımseye ruhsat verilmeyecektir.

Madde 3 — Tarihi imtiyazdan sekiz mah mururunda fabrikanın inşasına teşebbüs olunarak andan bir sene hitamında şişe imaline bed ve mübaşeret olunacak ve şayed bir sene mürür edipte imalâta bed edemediği ve be1 ettikten sonra imalâta devam etmeyip tatil ettiği ve bu yolda fabrika tesisi ahar taraftan talep ve istida olunduğu takdirde kakkı imtiyaz sakıt olacak ve o takdirce sair taliblere dahi bu bapta ruhsat verilecektir.

Madde 4 — Mezkûr fabrikada imal olunacak eşya için muktazi olan şişe toprağını mumaileyh Beykoz ve havalisinde arazii emiriyei haliyede tesadûf eder ise meccanen ahzylemek salâhiyetini haiz olup şayed arazii mezkûre Devletçe satılmak lâzımgelir ise bedeli mislile mumaileyhin hakkı rüçhanı olacaktır. Şukadarki ashabı uhdelerinde bulunan araziden alacağı şişe toprağı için sahibinin muvafakatini istihsale mecbur olacaktır.

Madde 5 — Zikrolunan fabrikanın tesisi için ilk defa olarak Avrupadan celb olunacak atât ve edevat resini gümrükten muaf tutulacağı gibi on sene zarfında bu fabrikanın mamulâtın-

dan dahilen sarf olunacak bilcümle eşyadan gerek berren ve gerek bahren gümrük resmi alınmıyacak ve harice irsal olunacak mamulâtı dahi gümrük resminden müstesna tutulacak ve fakat sui istimali men için gümrük tarafından gösterilecek kavaide sahibi imtiyaz tarafından riayet olunacaktır. Sahibi imtiyaz on sene mürurundan sonra sair yerli mamulâtına tevfikân mezkûr fabrika mamulâtının lâzımgelen rüsumunu tediye mecbur olacaktır.

Madde 6 — Mumaileyhin fabrikada istihdam edeceği bazı ustalardan maada hademe ve amelei saire tebaai Devleti âliyeden olacaktır.

Madde 7 — Mezkûr fabrikada atik şişehanelerde şimdiye kadar yapılmakta olan her nevi pul şişeleri ve sair mamulât yapılmıyacaktır ve fakat hali hazırlarile şişehaneler bu fabrikada imal olunan şişeleri takliden billur olmıyarak yalnız pul şişe imal ederler ise mumaileyhin itiraz ve men'e ve bir gûna müdahale ve iddiaya hak ve salâhiyeti olaımyacaktır.

№: 20 — Urfa ve tevabii Süryani Yakubi murahasası Mitranbolsün memuriyetine dair Beratı Âli

[6 muharrem sene 1302]

Nışanı şerifi âlişanı samii mekânı Sultanî ve Tugrayı garırayı cihanistani hâkanî hükmü oldurki :

Süryanî Yakubî Patrikliği dahilinde Urfa ve tevabiinde bulunan Süryanî Yakubî Cemaatinin idarei umuru mezhebiyeleri zımnında birinin murahhasa tayini lâzım gelmiş ve işbu darendei beratı hümayunum Piskopos Bols bilintihab tayin kılınmış olduğundan bahsile icrayı memuriyeti Patriki mumaileyh tarafından istida kılınmış olmasile zikri âti şerait dercile işbu beratı hümayunumu verdim ve buyurdumki mumaileyh piskopos Bols zikrolunan Urfa ve tevabiinde mütemekkin Süryanî Yakubî Cemaatinin murahasalığını idare edip kadimden murahhasalığına tâbi yerlerde cemaati merkumenin büyüğü ve küçüğü

mumaileyhi üzerlerine murahhasa bilip âyinlerine müteallik umurlarında doğru sözünden tecavüz eylemiyeler ve murahhasalığına tâbi yerlerde azil ve nasba müstehak olan Yakubî Süryanî papaslarını mumaileyh âyinleri üzere azil ve yerlerini gayri papasa verdikte hilâfı mutadî kadim müdahale olunmayıp ve mumaileyhin marifet ve izni yoğuken bazı kura papasları âyinlerine muhalif nikâh caiz olmıyanlara nikâh eylemeyip ve bir avrat erinden kaçmalû veyahut biri avrat boşamalı ve almalı olsa aralarına mumaileyh ve vekillerinden gayri kimesne girmeye ve karışmıya ve akdi nikâh ve feshi nikâh maddelerinde ve münazaünfih olan iki hıristiyan mabeynlerini rızalarile islâh eyledikte ve iktiza edip âyinleri üzere kiliselerinde yemin verdirdikte hilâfı mutadî kadim zabitan taraflarından müdahale ve tecrim ve tağrim olunmayıp ve murahhasalığına tâbi yerlerde bilâ varis fevtolan karabaşların ve papasların ve marabet tabir olunur keşişe avratların mutadî kadim üzere metrukâtların murahhasai mumaileyh Patrik tarafından canibi hazinei Celilem için ahz ve kabz eyledikte hilâfı mutad beytülmal ve kassam adamları ve saire tarafından mümanaat olunmıya ve fevtolan Yakubî Süryanî karabaşları ve marabet tabir olunur keşişe avratların ve sair yakubî süryanîlerin kendi ayinleri üzere kiliseleri fukarasına ve patrik ve murahhasaya her ne vasiyet ederler ise makbul olup yakubî süryanî şahidlerle şer'ile istima oluna ve yakubî süryanî rahiblerinden bazıları kilise ve manastırları yoğiken mahalle be-mahalle gezip fesada bais olanları olur ise mumaileyh marifetile tedibe ve men olundukta kimesne mâni olmıya ve murahhasai mumaileyhin ve papasların ve vekil ve adamlarının hukuka dair her ne gûna dâvaları zuhur eder ise mahallerinde aid olduğu mehakimi şer'iyede istima oluna ve süryanî yakubî papaslarından ve keşiş ve keşişelerinden biri bir cinayetle ittiham olundukta istintak ve muhakemesi icra olunmak üzere tarafı Hükümetten tevkif oluna ve töhmeti sabit oldukta patrik tarafından sıfatı ruhaniyesi nezolunduktan sonra kanunen hakkında terettüb edecek ceza doğrudan doğruya Hükümet mahbesinde icra kılına ve kadimden kendi âyinleri üzere kiliselerine müteallik bağ ve bahçe ve çiftlik ve değirmen ve ayazma ve tarla ve manastırları ve sair bunun emsali kiliseye vakfolan eşya ve davar-

ları bundan akdem ve veçhile zabt ve tasarruf oluna gelmiş ise **numaileyh** dahi olveçile patrik tarafından verilen mühürlü mektub mantukunca zabt ve tasarruf eyleyip tarafı ahardan hiç ehad mâni olmya ve müdahale eylemiye tahriren fiylevmüssadisümin şehri muharremülharam liseneti isna ve selâsemie ve elf.

**№: 21 — Sicilli Nüfus Nizamnamesi hükmünce
eimmei mahallât ve rüesayı ruhanıye taraf-
larından ita kılınacak beş nevi vukuat
ilmühaberlerinin sureti îmlâsile
itâ ve istihsali hakkında
tarifname**

8 muharrem 1302

(*Velâlete Mahsus Vukuat İlmühaberi*)

“ Sureti İmlâsı .

Evvel emirde mevlûdun yani doğan çocuğun ismi her ne ise meselâ Osman Nuri veyahut Ayşe Sıddıka gibi mahlâsile beraber ismi hanesine yazılır. Saniyen her nerede doğmuş ise doğduğu mahal mahalli velâdeti hanesine yazılır. Meselâ “Derseadette Aksaray kurbünde Muradpaşa mahallesi, deyu kaydolunur. Salisen doğduğu günün tarihi tarihi velâdeti hanesine şu veçhile 22 haziran 300 ve ramazan 301 kaydolunur. Raiban doğduğu gün veya gecesi şu veçhile cuma günü saat beşte veyhut cuma gecesi saat sekizde olduğu gösterilir. Hamisen doğan çocuğun valide veya pederile sakin bulunduğu meskenler numarası mesken numarası hanesinde peder ve validesi künyelerinin herbirisi dahi hanei mahsusalarında başka başka gösterilir. ve mahalli ikametleri hanesine dahi meselâ “Derseadette Aksaray kurbünde Muradpaşa Mahallesi, deyu kaydolunur. Eğer peder ve validesi ayrı ayrı sakin iseler sakin buldukları yani mahalli ikametleri başka başka gösterilir.

Mevlûdun pederi vefat etmiş bulunur ise künye hanesine isim ve şöhreti yazıldıktan sonra vefatı şu veçhile “Maliye

ketebesinden müteveffa Vasfi Efendi, deyu gösterilir. Ve metni ilmühaberde dahi doğan çocuğun hane numarası yazı ile gösterilir. Meselâ "altmış beş numara," gibi işbu ilmühaber üzerine mevlûdun ber mucibi nizam ebeveyni tarafından bir kuruş itasile tezkerei Osmaniyesi istihsal kılınır.

İta ve istihsali

Gerek erkek ve gerek kız tevellüd eden bir çocuğun ismini ve mahal ve yevmi velâdetini müddeti nizamiyesi içinde sicilli nüfusa kaydettirmeğe bermucibi nizam ebeveyni ve bu babda hâlmühaber. muamelei kaydiyeyi icra ettirmiyeye dahi eimmei mahallât ve cemaatı gayri müsleme hademesi mecburdur.

İşbu kayid muamelesi imam ve muhtar ve cemaatı gayri müsleme hademesi taraflarından verilecek ilmühaber üzerine icra edileceğinden mevlûdun peder ve olmadığı halde müteallikatı tarafından yirmi bir yaşını tekmi etmiş olan iki şahid huzurunda vukubulacak takrir üzerine tevellüdata mahsus matbu ilmühaber imam ve muhtar ve cemaatı gayri müsleme hademesi tarafından balâda muharrer olan suveri imlâiye mucibince sehiv ve hatadan salim olarak imlâ ve temhir ile yine bunlar marifetile nüfus kalemine verilerek kaydı icra ettirilir. Mezkûr ilmühaber için mevlûdun ebeveyninden alınacak bir kuruş harcın nısfı imam ve muhtar ve rüesayı ruhaniyeye aid olmak üzere nısfı diğeri mezkûr ilmühaberle beraber nüfus kalemine verilir. Ve mezkûr kalemde mevlûd için ita edilecek tezkerei Osmaniyenin harcı olan kırk para kezalik imam ve muhtarlar marifetile ebeveyninden bittahsil tamamen nüfus kalemine teslim edilir.

Bir anadan ikiz veya daha ziyade doğan çocuklar için başka başka ilmühaberler verilerek tevellüdlarının saat ve dakikası dahi gösterilir.

Tevellüd eden çocuk müddeti nizamiyesi içinde nüfus kalemine malûmat verilerek kaydettirildikten sonra vefat etmiş ise yine bir hafta zarfında nüfus kalemine malûmat verilerek kaydı terkin ettirilir. Ve işbu muamele için verilecek ilmühaber vefiyat vukuatına mahsus olan ilmühaberdur. Öteye beriye bırakılan çocukların peder ve validesi namalûm olarak gösterilir.

Henüz tevellüd etmiş bir çocuk bulanlar nerede ve nasıl ve ne vakıt bulunduğunu beyan ile beraber çocuğu ve yanında bulunduğu elbiseyi Zabtiye Nezaretine veyahut mensub olduğu polis dairesine ita ile bunun için bir zabıtname tanzim olunarak çocuğun sinni zahiri ve kız veya erkek olduğu ve tesmiye edilecek ismi yazılarak nereye teslim olunacak ise oranın ismi dahi ilâve olunur. Ve işbu zabıtname sicilli nüfusa kaydettirilir.

Peder ve validesi namalûm çocuğun ebeveyni tarafından kendi evlâdı olduğu beyan olunduğu halde olsurette bir teşhisname tanzim olunarak sicilde mukayyed ise şerh verilir. Tevellüde dair malûmat vermeyenlerden bir mecididen beş mecidiyeye kadar cezayı nakdî alınır.

“ Münakehata Mahsus Vukuat İlmühaberi ”

“ Sureti İmlâsı ..

Evvelâ zevç ve zevcenin mahalli ikametleriyle sakin oldukları mahallin numarası ve isimleriyle babaları ismi ve akde vekil olanlar ile şahidlerin isimleriyle babaları ismi hanei mahsuslarına başka başka yazılarak ve tarihi akid dahi şu veçhile 11 ramazan 301 ve 22 haziran 300 ve yevmi akid dahi pazartesi ve yahut çarşamba diyerek yazılır.

Metni ilmühaberde dahi birinci satırda açık bırakılan mahalle bakir münakehatı için “bikri baliğa alarak,” ve seyyib münakehatı için “seyyib alarak,” ve tecdidi nikâh için “tecdiden,” ibareleri yazıldıktan sonra ikinci satırda açık bırakılan mahalle “zevci mumaileyhin,” ve yahut “zevcei mumaileyhanın,” yazılarak andan sonra olan açık mahalle dahi “Derseadette molla Fenarî,” mahallesinde filân numaralı haneden “zevci efendinin veyahut “zevcesi,” hanımın filân sokakta filân numaralı hanesine ibaresile ilmühaberler metni imlâ edilir.

“ İta ve istihsali ..

Ahalii müslime beyninde cereyan eden münakehat mehakimi şer’iyeden ve cemaatı gayri müslime münakehatı rüesayı ruhaniyeleri tarafından verilen izinnameleler üzerine icra kılınır. İzdivacın vukuundan nihayet sekiz gün sonra nikâhı icra eden imam veya reisi ruhanî keyfiyeti izdivacı musaddak nüfus kalemine ilmühaber ita etmeğe yani münakehata mahsus matbu ilmüha-

beri balâda muharrer olan suveri imlâye mucibince imlâ ve temhir ile mikdarı zirde muharrer harcile beraber kalemi mezkûra vermeğe mecburdur.

Münakehata dair verilecek ilmühâberler üç nevidir. Birincisi bâkir münakehatı olup bundan beş kuruş ikincisi seyyib münakâhatı olup bundan üç kuruş üçüncüsü tecdidi nikâh olup bundan bir kuruş harç alınır. Ve bu harçların nısfı imam ve rüesâyı ruhaniyeye aid olduğu cihetle nısfı diğeri ilmühâberile beraber nüfus kalemine verilir.

Mezkûr ilmühâberlere tarifnamesinde dahi gösterildiği veçhile zevç ve zevcenin isim ve şöhret ve sin ve sıfatı ve mahalli tevellüd ve ikameti peder ve vâlidelerinin isim ve şöhret ve sin ve sıfatları dercedilir.

“ *Talâka Mahsus Vukuat İlmühâberi* „

“ Sureti İmlâsı „

Zevç ile zevcenin müfarekatlerinde evvel emirde sakin oldukları mahallin numarası saniyen zevcin isim ve şöhret ve pederi ismi ve zevcesinin ismile kezalik babası ismi ve akdolundukları mahal ile tarihi akideri meselâ “derseedette filân mahallede iki yüz doksan dokuz ramazanında „ olduğu gösterilir ve hini müfarekatlerinde zükûr ve inas evladları olduğu halde isim ve tarihi velâdet ve mahalli velâdetlerle sınıfı askerileri hanei mahsuslarına yazılır. Derseedette sınıfı askerî hanesine sıfır vazolunur.

Ve bu çocuklar peder ve validesinden her kağısının yanında ikamet edecekler ise mesken numarasına o hanenin numarası yazılır.

Ve tarihi talâk dahi şu veçhile “11 ramazan 301 ve 22 haziran 300,„ deyu tahrir olunur.

Ve metni ilmühâberde açık olan mahalle zevç veya zevceden kağısı naklihane edecek ise anın ismi yazılır.

Meselâ zevç ise “filân ibin filân zevcesini tatlikan filân mahalde pederi hanesine veyahut mutasarrif olduğu haneye veya isticar etmiş olduğu haneye,„ deyu yazılır.

Ve zevcesi ise kezalik filân binti filân zevcini mutallâkan terkederek ilâ ahire imlâ dilir.

Ve iş bu ilmühaberî istihsal edenler nakledeceği mahalle imamına itâ ederek anın tarafından dahi işbu ilmühaberîn zahrına "metni ilmühaberde münderîç filân bermucibi ilmühaber mahalleminin filân sokağında filân numaralı haneye nakil ve iskân eylemiştir," ibaresini yazarak ve bittemhir tebdili mekân vukuatı harcı olan bir kuruşu ahz ve istifa ederek nısfı olan yirmi para ile beraber işbu ilmühaberî nüfus kalemine irsal eder.

„ İta ve istihsali ”

Talâk vukuunda imam veya reisi ruhanî tarafından keyfiyeti talâk balâda muharrer olan suveri imlâiye mucibince tahrir ve imlâ edilecek ilmühaberle nüfus kalemine tebliğ olunur. Ve bu ilmühaberden bir gûna harç alınmayıp meccanen verilir.

„ Vefiyata mahsus vukuat ilmühaberî „

„ Sureti imlâsı „

Bir mahalde müddeti nizamiyesi zarfında birbirini müteakib her kaç vefiyat vuku bulur ise bir kıt'a ilmühaber ile ihbarî caizdir.

Vefat edenlerin tezakiri osmaniyeleri işbu ilmühabere rap-tedilerek ita kılınır.. Vefat edenlerin mesken numaralarile sinni ve tarihi vefat ve mahalli vefat ile mezhebi gösterildikten sonra sebep ve keyfiyeti vefatı ve ileli sariyeden olup olmadığı dahi dercedilir. Ve işbu ilmühaber defni emvat için karantina idaresine yazılacak diğer ilmühaberle beraber yazılarak derhal nüfus kalemine ita kılınır.

Her mahallede vuku bulacak vefiyat balâdaki suveri imlâiye veçhile müteveffanın ve pederinin ismini ve keyfiyeti vefatını ve müteehhil olup olmadığını ve müteehhil ise kimin zevci veya zevcesi olduğunu ve sinnini ve maskatı re'sini yani doğduğu memleketi matbu ilmühaberî mahsusuna derç ve imlâ ve müteveffanın defnine ruhsatı havi sıhhiye idaresine verilecek ilmühaberle beraber bittanzim sıhhiye idaresine aid olan ilmühaber oraya ve nüfus kalemine aid olan ilmühaber dahi nüfus kalemine ita edilir. Ve mezkûr kalemce dahi müteveffanın bermucibi ilmühaber sicilli nüfusunca muamelei kaydiyesi icra edilir.

Vefat edenlerin tezakiri osmaniyesi mümkün olduğu halde mezkûr ilmühaberle beraber veyahud tarihi vefattan nihayet iki gün sonra nüfus kalemine ita ve teslime imam ve reisi ruhâniler mecburdur. Vefiyat ilmühaberleri meccanen verilerek bir gûna harç alınmaz.

"Tebdili mekâna mahsus vukuat ilmühaberi,"

"Sureti imlâsı,"

Evvelâ bir hanede gerek müsteciren ve gerek temlikten ikamet etmekte oldukları halde diğer mahalleye naklihaneye edecek olanlar her kaç nüfustan ibaret iseler bir kıt'a ilmühaber itasile nüfus kalemine tebdili mekân vukuatı bildirilir.

Saniyen naklihaneye edenlerin oturdukları mahallin numarası mesken numarası hanesine ve andan sonra isim ve şöhet ve san'at ve sıfat ve tarihi velâdet ve maskatı resi yani mahalli velâdetile mahalli ikameti dahi şu veçhile "Bostan sokağında hanede," deyu yazılıp andan sonra mezhebi yani mensub olduğu din yazılır ve sınıfı askerisi hanesine dahi Derseadetçe sıfır vaz'ı kâfi ise de vilâyatça dahili esnan olarak kur'a efradından bulunduğu veya nizamiye redif müstahfaz ve saire gibi sınıfı askerisi yazılır. Ve metni ilmühaberlerde açık olan mahalle dahi filân mahalleden veyahut "filân mahalleye veya kariyeye," ibaresi yazılır.

„ İtâ ve istihsali „

Beher sene kendi şitaiyesinden sayfiyesine ve sayfiyesinden şitaiyesine nakledenler müstesna olmak üzere sicilli nüfusta mukayyed olan kimse ikametgâhını tebdil edecek olduğu halde mutlaka bulunduğu mahalle imam ve muhtarından balâda muharrer olan suverü imlâiye mucibince matbu ilmühaber almağa ve işbu ilmühaberi evvel emirde nakledeceği mahalle imam ve muhtarına bilirae olmahalleye naklihaneye eylediğine dair bunlar tarafından mezkûr ilmühaber zahrına şerh verilerek temhir edildikten sonra nüfus memurlarına müracaatla kaydını tashih ettirmeye ve taşradan elinde nizâmı dairesinde mürur ve nüfus tezkereleri olduğu halde gelenler dahi geldiği mahalleye işbu tezkereleri irae ederek kezalik matbu ilmühaberlerden bir kıt'a-sını istihsal ederek nüfus memurlarına müracaatla muamelei kaydiyesini icra ettirmeğe mecburdur.

İkametgâhını tebdil edecek olanlar evvelki ikametgâhlarına avdetlerinde dahi nüfus kayıdlarını tashih ettirmeğe mecburdurlar. Bu kaideye riayet etmeyenlerden bir beyaz beşlikten beş beyaz beşliğe kadar cezai nakdi alınır.

Tebdili ikametgâh eden hane halkı kaç nüfus olur ise olsun verilecek bir kıt'a ilmühaber için nisfı imam ve muhtarlara aid olmak üzere yalnız bir kuruş harç alınacağından mezkûr harcın nisfı diğerini yani yirmi parayı ilmühberi nüfus kalemine her kim irae ve itâ eder ise tediye ve teslim eder.

Balâda dahi muharrer olduğu veçhile vefiyat ve talâk ilmühaberlerinden bir gûna harç alınmayıp alelûmum mevalid için verilecek ilmühaberlerden birer ve tebdili mekân için ita edilecek ilmühaberlerden kezalik birer kuruş ve üç nevi olan münakehat ilmühaberlerinin balâda muharrer olduğu veçhile birincisinden beş ve ikincisinden üç ve üçüncüsünden bir kuruş harç alınacağından işbu muayyen olan resimden fazla akçe alan imam ve muhtarlar ile cemaatı gayri müslime hademesi haklarında mücazâtı kanuniye tertib ve icra olunur.

Her nevi vukuat için nüfus idarei umumiyesinden imam ve muhtarlar ile rüesayi ruhaiyeye basenedatı makbuza teslim edilecek ilmühaberlerin bunlar tarafından her üç ayda bir kere muhasebesini natık defteri tanzim ve ziri temhir ile idarei mezkûreye verilir.

İşbu beş nevi vukuatları tarifname mucibince vakit ve zamanile nüfus kalemine bildirmiyenleri tahkik ve muameleyi nizamiyeye her kağı taraftan riayet edilmediği anlaşılacak için nüfus idaresi umumiyesinden icab eden devairde mahsusan tahkiki vukuat memurları ikame ve tayin olunacağı ve bunlar nizamı dairesinde hakikati hali meydana çıkardıkları halde kanunen lâzımgelen ceza her kime aid ise derhal icra edileceği gibi nizamnamede tahdid ve tayin edilen ücretlerden fazla olarak bir gûna ücret istifa edildiği dahi anlaşılır ise onların dahi mücazâtı kanuniyeleri icra ettirilecektir.

"Hatime..

Bermucibi nizam cereyan eden muamele üzerine işbu tarifname mucibince imlâ ve ita edilecek ilmühaberler muamelâtinin sureti cereyanınca bir gûna tadilâta ihtiyaç hasıl olduğu

halde evvel emirde idarei umumiyeye tadilen zeyl olunmadıkça muamelât herhalde işbu tarifnameye tevfik edileceği gibi menafii umumiyeye aid olarak bu babda vukubulacak ihtarat dahi idarei mezkûrece derhal nazarı tetkik ve mütaleaya olunarak icabı icra olunacaktır.

№: 22 — Sanayi odaları nizamnamei esasisi

2 Eylül 1300

Madde 1 — İşbu nizamnamede tayin olunan vazaif ile mükellef olmak üzere Dersaadette ve vilâyet merkezlerinde birer sanayi odaları teşkil olunacaktır.

Madde 2 — Sanayi odaları hıref ve sanayiın tarakki ve tevsii için icabeden tedabir ve vesaili ve nizamâtı sanayice icrası lâzımgelen islahat ve tadilâtı ve fabrika ve destigâhla tesisata medar olacak teşvikatı ve sanayi sergisi küşadı ehli sanayie mükâfat itâsı ve sanayi gazeteleri neşir ve ihdası gibi tarakkii sanayii mucib hususâtı gerek resmen ve gerek kendisine müracaat vukubuldukça Ticaret Nezaretine tahriren beyan ve ihtar edecektir.

Madde 3 — Sanayi odaları azalığı umumen fahridir. Bunlar Dersaadette yirmi dört ve vilâyet merkezlerinde on iki azadan ibaret olacaktır.

Madde 4 — Azalar lâakal yirmi beş yaşını müteceviz olup bir güne cünha ve cinayetle mahkûm olmamış erbabı sanayi ve ashabı iktidardan bulunup müddeti memuriyetleri üç sene olmak üzere intihab ve tayin edilecek ve sülüs itibarı ve kura usulü ile beher sene bir kısmı tebdil kılınacaktır. Tebdil edilen azaların yerine intihab edilecek zevat oda tarafından intihab olunarak tasdiki canibi Nezarete arz olunacaktır.

Madde 5 — Vilâyet odaları azasının emri intihabları ittifak ve ekseriyeti âra ile mahallî idare meclisleri tarafından ve bunların tasdiki memuriyetleri ile Dersaadetdeki oda azasının intihab ve tayini Ticaret Nezareti Celilesi tarafından icra kılınacaktır.

Madde 6 — İşbu odalar azayı müntehibesi ittifak veya ekseriyeti âra ile içlerinden üç sene müddetle bir reisievvil

ve iki sanî ile müzakeratı vakiyayı zabt ve tahrir için bir kâtibevvel ve sanî intihab ederek bunların memuriyetleri tasdik olunmak üzere Dersaadet ve vilâyet sanayi odaları taraflarından Ticaret ve Ziraat Nezaretine bildirilecektir. Odalar reüsâsı her sene icra kılınacak tebdil kurasına dahil olmuycaklardır.

Madde 7 — Müddeti mahdudei nizamiyeleri münkaziye olan reis ve kâtiblerin tekrar intihabı caizdir.

Madde 8 — Vilâyet sanayi odaları tesisatı doğrudan doğruya Ticaret Nezaretine ve muamelâtı umumiyesini Dersaadet sanayi odasına bildirecektir.

Madde 9 — Sanayi odaları her on beş günde bir kere salı günleri içtima edecek ve lüzumu takdirinde eyyamı sairede dahi fevkalâde in'ikat eylliyeceklerdir. Müzakeratı vakiyaya ittifak veya ekseriyetle karar verilir.

Madde 10 — Esnayi memuriyetinde vefat ve istifa eden veyahut cünha ve cinayetle müttehem olan azanın yerine diğeri intihab olunur ve bilâ sebebi meşru müteakiben üç defa encümenin içtimalarında hazır bulunmıyan aza istifa etmiş addolunur.

Madde 11 — Sanayi odaları beher sene şehri mart içinde fevkalâde olarak mütevaliyen birkaç gün içtima edip senei sabıkada verilen kararları ve muamelâtı vakiyaya dair bir senelik vukuat ve icrâatı şamil bir kıt'a cetvel tanzim edip bâmazbata Ziraat ve Ticaret Nezaretine takdim eylliyecektir.

№: 23 — Sanayi odaları nizamnamei dahilisi

2 Eylül 1300

Madde 1 — Sanayi odaları nizamnamei esasisi mucibince her ayın evail ve evasıtında olmak üzere iki defa ve indelicab sair günlerde dahi fevkalâde olarak içtima edecek ve sebebi içtimaı reis tarafından bizzat şifahen veyahut tahriren bildirilecektir.

Madde 2 — Eyyamı içtimaiyede reisi evvel hazır bulunmadığı halde reisi saniler vekâlet edecektir.

Madde 3 — Nizamnamei esasi mucibince bilintihab azalığı kabul eden zevatın içtimai âdi ve fevkalâdeye mahsus eyyamda bulunmaları lâzımdır. Riyasete bildirmiyerek üç defa eyyamı âdiye içtimasında hazır bulunmıyanlar istifa etmiş adolunacaktır.

Madde 4 — Bir maslahatın müzakeresi esnasında azadan biri tarafından diğer bir maddeye dair mütalea irad olunmak istenildiği halde istimai hitamı müzakereye telik olunur ve hitamı müzakerede irad olunacak mütaleanın müzakereye vaz'ı tensib olunduğu taktirde gelecek içtimada müzakere olunmak üzere rüznamei müzakere namı ile tutulacak deftere idhal edilir.

Madde 5 — Reisten ruhsat talep etmedikçe azadan hiç bir beyanı rey edemez. Esnayi müzakerat ve mübahasatta bir kaç aza birden ruhsat talep ettikleri taktirde reis tarafından sırasına riayeten mezuniyeti kelâm itâ olunur.

Madde 6 — Odanın küşadında içtimai sabıkta cereyan eden müzakerat ve kararın zabtı kiraat ve tasdik olunduktan sonra rüznamei müzakere ortaya konularak hüzzarın ekseriyeti tarafından vukubulacak talep üzerine anda mukayyed maslahatın en mühimmi evvelbeevvel müzakere olunur.

Madde 7 — Sanayi odasına havale olunacak mevaddı mühimme için heyetçe lüzum görüldüğü taktirde azadan mürekkeb olmak üzere komisyonlar teşkil olunur.

Madde 8 — Sanayi odaları memaliki şahânedede hıref ve sanayiın tarakki ve tevsii için icab eden vesaili ve sanayie islâhat ve tadilatı ve sanayie mütealilik fabrikalar ve destigâhlar tesisatına medar olacak teşvikatı nezarete arz ve beyan edecektir.

Madde 9 — Sanayie aid hususatta asârı tarakkiyatını odalara irae edenler haklarında olunacak mükâfat Hükûmeti Seniyenin nazarı atifetine arz edilir.

Madde 10 — Sanayi odalarına mahsus olarak mahkûk bir mühür olup verilen kararlara tevfiikan kaleme alınan tezakir ve muharrerat ve evrakı saire işbu mühür ile temhir kılınır.

Madde 11 — Reis bulunan zat odaya havale olunan bilcümle muharrerat ve evrakı ve sanayi odaları azaları olan veya olmiyan erbabı sanayi tarafından menafi. sinayiaya dair tahriren veya şifahen vukubulacak kâfei tebligatı bilkabul ve ruznameyi müzakereye kayid ettirdikten sonra mevki bahs ve müzakereye konulan mevad ekseriyeti âra ile halolunur.

Madde 12 — Mevzuubahs ve müzakere olan meseleye azanın nisfı hazır olmadıkça kararı kat'ı verilmeyip ertesi içti-maa talik kılınır.

Madde 13 — Sanayi odasına irsal olunan tezakir ve muharrerat ve evrak reis hazır olmadığı halde reisi sani tarafından açılır ve verilen kararlara tevfikan kaleme alınan tezakir ve evrakı saire müsveddeleri dahi imza olunur.

Madde 14 — Sanayi odasının üç kıt'a defteri olup birine zabıt ceridesi olmak üzere heyetin gerek muvafık ve gerek muhalif olan reyleri tahrir olunup reis ve hazır bulunan aza tarafından imza olunur. Diğerlerine dahi odanın kâffei evrakı kaydolunur.

Madde 15 — Sanayi odaları heyeti tahririyesi odalar heyeti tarafından intihab ve tayin olunur.

Madde 16 — Odanın heyeti tahririyesi verilen kararları zabt ve tahrire ve kâffei evrakı tanzim ve muhafazaya memur ve mesuldür.

Madde 17 — Azarı makbuleye binaen kâtibievvelin giyabı esnasında kâtibisani başkâtib vezaifini ifa eder.

Madde 18 — Ticaret ve Ziraat Nezareti işbu nizamname-nin icrasına memurdur.

№: 24 — Geliboluda nesç ve imâl olunan yelken bezleri hakkındaki muafiyeti rüsumiyenin 10 sene daha temdidine dair iradei seniye

16 zilhicce 1301, 24 eylül 1300

[Iradei seniye tarihi: 9 muharrem 1302 17 teşrinievvel 1300]

Şurayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Gelibolu Kazasında nesç ve imâl olunmakta olan yelken bezlerinin dahilî ve haricî sarfiyat ve ihracat resimlerinden muafiyeti hakkında mevzu olan müddetin on sene daha temdidi hakkında Edirne Vilâyetinden sebk eden iş'ar üzerine Dahiliye Nazaretile Ticaret Nezareti ve Rüsumat Emaneti beyninde ceryan eden muhabereyi şamil Şurayı Devlete havale buyrulan evrak Tanzimat Dairesinde kıraat olundu. Maallerine nazaran zikrolunan bezler mukaddema Şurayı Devlet kararile bilistizan

şerefsünuh buyrulan iradei seniye üzerine seksen dokuz tarihinden itibaren on sene müddetle resmi gümrükten muaf tutulmuş olmakla bu muafiyetten bilistifade âmilleri sanatlarınınca hayli asârı terakki göstererek ashâbı sefainin teveccüh ve rağbetlerini kazanmış iselerde bu kerre müddeti muafiyet münkaziye olduğundan resmi gümrük ahzına başlanır ise fiatçe fabrika mamulâtına rekabet mümkün olamayacağına mebni bunun tesiri inkıtâı ragabatı ve bilâhara sanatı mezkûrenin inkırazını mucib olacağına ve Ticaret Nezaretinin cevabında gösterildiği veçhile dahilde bir iskeleden diğer bir iskeleye naklolunan her nevi eşyayı dahiliye-resim gümrüğünün bir müddeti muayyene zarfında tedricen lağvı mutasavver bulunmasına mebni müddeti mezkûrenin on sene daha temdid olduğunun ilân kılınmasının Rûsumat Emanetine tebliğ ve vilâyeti müşarileyhaye malûmat itasının dahi Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılındı olbabda emrûferman hazreti menlehül emrindir.

№: 25 — Emlâk ve çiftlikâtı mahsusai Cenabı Padişahi için mahakimce harç ve rûsum alınması hakkında iradei seniye (hususî)

28 zilhicce 1301, 6 teşrini evvel 1300

Hazinei hassai Şahane Nazareti Celilesinden takdim olunup bir sureti leffen Savbı Samii Sadaretpenahilerine irsal kılınan tezkerede arzolunduğu veçhile emlâk ve çiftlikâtı mahsusai cenabı cihandariye tâbi olan bazı mahaller icaratının müstecirlerden istihsalı ve müdahale vukuunda menile beraber hukuku Hazinenin tamamile temini muhafazası zımında bazan mahakime müracaate mecburiyet hasıl olmakta olduğu cihetle umum emlâk ve çiftlikâtı mahsusai cenabı padişahi için mahakimce harç ve rûsum aranılmamak üzere zaten müesses olan usulün tamimi hususunun Adliye Nazareti Celilesine tebliği hususuna emriferman hazreti tacidari şerefsünuh buyrulmuş olmakla olbabda emrûferman hazreti veliyül emrindir.

№: 26 — Arazii emiriye üzerine bilâruhsat ebniye inşa olunmaması ve şimdiye kadar yapılmış olanlarında bedeli öşre rabtı hakkında irâdei seniyei mübelliğ Defteri Hakani Nezaretinin tahrirâtı umumiyesi

21 muharrem 1303, 29 teşrinievvel 1300

Bazı mahallerde arazii emiriye üzerine bilâruhsat ebniye inşa kılındığı haber alındığından bunlar hakkında oluncak muamele Babialı canibi samisine arz olunarak cevaben şerefvarid olan tezkereyi samiyede bilâ ruhsat arzı miri üzerine ebniye inşası mücaz olmadığı halde bazı mahallerde bulunan memurinin ademi takayyüd ve musamahasile arzı miri üzerine bilâ ruhsat dekâkin vesaire inşa edildiğinden badezzeyn Hükûmete bilmüracaa İradei Seniyei mülükâne istihsal edilmedikçe arzı miri üzerine ebniye inşa ettirilmemesi için takayyüdatı lâzime ve mütemadiye icrası hakkında vilâyat ile elviyei müstakileye tebligat icrasının Dahiliye Nezareti celilesine bildirilmesi ve şimdiye kadar yapılmış olan bu makule ebniyenin bedeli öşre rabtedilmesi hususuna Şûrayı Devlet kararile bilistizan İdarei Seniyei Hazreti Padişahi şeref müteallik buyrularak Nezareti müşarileyhaya işarı keyfiyet olduğu beyanı âlisile icabı halin icrası emrû işar buyurulmuş olduğundan bermucubi İradei Seniye şimdiye kadar bilâ ruhsat yapılmış olan ebniyenin kanun ve kaidesi dairesinde bedeli öşre rabt edilmesinin badeezin Hükûmete müracaat ve bilâ istizan irâdei seniye istihsal edilmedikçe arazii emiriye özerine ebniye inşa olunmasına begayet itina ve dikkat olunmasının ve bundan böyle kangı memurun dairei memuriyeti dahilinde bilâruhsat bu misillü ebniye inşa olunursa o memurun tahtı mesuliyete alınması mukarrer bulunduğuunun bilcümle defteri hakani memurlarına tamimen izbarı meclisi idarei emanetten ifade olunarak keyfiyet memurini saireye bildirilmiş olmakla tarafı şeriflerinden dahi berveçhi muharrer iktizasının ifasına sarfı mesai ve himmetle mugayiri kanun halât vukuundan daima tevekki ve mücanebet olunması ve ruhsatsız inşa olunup bedeli öşre rabt edilecek ebniyenin mevaki ve envai ile her biri için ne mikdar bedeli öşür takdir edildiğini mübeyyin defterinin gönderilmesi siyakında terkimi rakimei muhalâsate ibtidar kılındı.

№: 27 — Umum borsalar hakkında nizamname

12 safer 1302 19 teşrinisani 1300

Madde 1 — Borsa tüccar ve banger ve kumüşyoncu ve mubayaacı ve köşe sarrafları ve emtia tellâları ve kaptan ve sigortacı ve sefine sahibleri ve seyrisefain kumpanyalarının acentaları ile doğrudan doğruya veya bilvasita ticaret ve bankerlik ve tahvilâtı umumiye ve sair muamelâtı sarrafiye icrasile meşgul bulunan kâffei kesanın tecemmülerine mahsus bir mahaldir.

Madde 2 — Borsalar Devlete aiddir ve kâffesi Ticaret Nezaretine merbuttur ve ticaret odası teşkil kılınmış olan şehirlerin münasib ve ticaretgâh olanlarında birer borsa küşad olunacaktır.

Madde 3 — Derseadet borsası doğrudan doğruya Ticaret Nezaretinden tayin olunan komiserin tahtı idare ve nezaretinde bulunacağı gibi vilâyat borsaları dahi vaki oldukları mahal valileri veya mutasarrıfları tarafından intihab ve ticaret Nezaretinden tasdik olunacak komiserin nezareti altında bulunacaktır.

Madde 4 — Borsada berveçhi peşin veya vade ile cereyan edecek muamelât evvelâ her gûna zahair ve emtianın bey ve şırası saniyen her nevi eşya ve meskûkâtı madeniyenin bey ve şırası salisen sefain sigortası, rabian navulu sefain, hamisen berren ve bahren nakli eşya ve emtia, sadisen poliçe ve sipariş tahvilâtı devri, sabian devleti aliyenin tahvilâtı umumiyesile devairi devletten neşir ve ihraç olunup bey ve şırası caiz olan her gûna sergiler ve anonim kumpanyalarının borsaya kayid ve ithal olunan hisse senedatının ve hükûmeti seniyenin izin ve ruhsatı tahsil olunduktan sonra borsaya kayid ve ithal edilen her nevi eshamı umumiyenin bey ve devri hususlarından ibarettir.

Madde 5 — Borsa tatil günlerinden maada beher gün muayyen olan saatlerde küşad olunacaktır borsaya mahsus olan ebniyenin bir şubesi emval ve eşyayı ticariye ve sınıaiyeye ve diğer şubesi dahi eshamı umumiye ile dördüncü maddede beyan olunduğu üzere borsaca kabili bey ve şıra olan sair senedat ve hisselerin muamelâtına tahsis olunacaktır.

Madde 6 — Maddei sabıkada beyan olunduğu üzere muayyen olan saatlerden evvel veyahud sonra borsada eshamı

umumiye veya ticaret ve saireye dair bir gûna muamelâtın vukuu caiz değildir.

Madde 7 — Dördüncü madde mucibince borsada vukubulacak muamelâtın fiati yevmiyesi beher gün bir varakai mahsusaya kayid olunacak ve fiatı cariyeyi havi bulunacak olan işbu varaka borsa kapanmazdan evvel sındıklar marifetile ilân kılınacaktır varakai mezkûreye dercolunacak fiat borsada cereyan eden muamelâta göre tayin olunacaktır.

Madde 8 — Dördüncü maddede muharrer muamelât cinsinden olmak üzere ticaret ve sarraflık ve eshamı umumiye muamelâtını teklif veya icra etmek üzere borsadan gayri mahalde tecemmü etmek memnu olup bu misillü tecemmüleri tecviz veya müsaade ederek müsebbib olanlardan defai ulâda yirmi osmanlı altını ve tekerrüründe işbu cezayı nakdî taz'if olunacaktır.

Madde 9 — Ticaret ve sarraflık ve eshamı umumiye ve saireye dair muamelât icra etmek niyetile halkın borsa civarında veya mahali sairede sokaklarda toplanması kat'iyen memnurdur.

Madde 10 — Borsaya halkın duhulü memnuiyet tahtında olup ancak borsaya mahsus muamelât ile meşgul olmak üzere yalnız müşteri olanların duhule hak ve salâhiyetleri vardır.

Madde 11 — Müşterilerin adedi gayri mahdud olup muamelât ve esham ve senedat ve hisas borsasına müşteri olanların isimlerini kayda mahsus bir defter bulundurulacağı gibi emval ve eşyayı ticariye ve sınaiye borsası müşterileri için dahi diğer bir defter tutulacaktır ve şahsı vahid murad eylediği halde iki deftere de ismini kayid ettirebilecektir. Ve borsa komiserinin ve istihdamı lâzım gelen kâtib ve hademelerin maaşına ve borsanın sair masarifine karşılık olmak üzere müşterilerin senevî verecekleri akçe borsa meclisince kararlaştırılıp Ticaret Nezaretine bildirilecektir.

Madde 12 — Müşterilerin berveçhi balâ ita etmeleri lâzım gelen ücret peşin olarak beher senesinin bidayetinde tediye olunacaktır.

Madde 13 — Her kangî millet ve tebaadan olur ise olsun bilâ fark ve talepleri üzerine borsaya müşteri yazılmağa hakkı olanlar evvelâ daimî surette veya muvakkaten borsanın bulun-

duğu şehirde mukim veyahut ikamet etmeğe müteahhid olan tüccar ve sarrafan ve kaptan ve sigortacı ve sefain sahibleri ve mubayaacı ve tellâl taifesinden bulunanlar saniyen sıfâtı mezkûreden birile muttasıf olmayıp ancak o şehirde mukim oldukları halde ashabı namus ve itibar ve hüsnü ahlâk ashabından olduklarına dair borsa müşterilerinden iki neferin imzasını havi şehadetname ibraz edecek olanlardan ibarettir. Daimî surette veya muvakkaten mukim olmiyan veya evvelleri mukim olupta muahharan tebdili ikametgâh edenler müşteri silkinden terkin olunur.

Madde 14 — Mücazâtı terhibeye veya terziliye ile mahkûm olanlarla hali iflâsta bulunan veyahut izharı iflâs edipte badehu nizamına tevfikân iadei itibar etmemiş olanların borsaya duhulleri kat'iyen memnudur.

Madde 15 — Borsa müşterilerinden yalnız mubayaa ve muamelâtı tellâliye ile meşgul olmak istiyenler isimlerini defteri mahsusuna kayid ettirmeğe mecburdurlar bu suretle isimlerini deftere kayid ettiklerinde ne cins tellâllık ile meşgul olacaklarını beyan ve kendi hesapları için her gûna muamelâtan mübaadet ve ictinab edeceklerini dahi sarahaten taahhüde mecburdurlar bu babda nakzı taahhüd edecek olanların isimleri defterden terkin olunacaktır. Bu misillûlardan tekrar mubayaacı ve tellâllar defterine birinin kaydi ancak o tarihe kadar mukayyed olupta o cins muamelâtı tellâliyenin icrasile meşgul bulunan tellâlların lâakal sülüsü miktarının o makule kimesnelerin kabul olunması hakkında beyanı rey eylemelerine mütevakkıftur. Ancak ismi tellâller defterinden terkin olunmuş olan kimse lâakal üç sene mürur etmedikçe sonra müceddeten tellâllar silkine kabul olunmayacaktır.

Madde 16 — Borsa muamelâtı bir encümen marifetile rüyet olunur şöyleki on birinci maddede beyan olunan iki şubeden beherinin müşterilerinden mürekkebe her sene bir meclis akdolunup ekseriyeti mutlaka ile içlerinden yedi kişiyi encümen azalışına intihab ederler encümen azasının akallı yirmi beş yaşında olması lâzım gelip müddeti memuriyetleri dahi yalnız bir sene devam edecek ve kendileri meccanen hizmet edeceklerdir. intihabı aza zımında akdolunacak meclis borsanın mahalli mahsusunda toplanacak ve hususî intihab dahi Ticaret Nezareti-

nin veyahut tarafından tayin olunacak memuru mahsusun riyaseti tahtında vukubulacaktır. Hazır bilmeclis bulunan müntehiblerden beheri işbu nizamnameye tevfikân sıfâtı matlûbeyi haiz olan müşterilerden reyî hafî kaidesince yedi kişînin isimlerini mübeyyin birer pusula ita edeceklerdir. Bu suretle en ziyade rey kazanacak yedi gişî o şubeden encümen azalığına tayin olunur.

Madde 17 — Encümenin her şubesi azası içinden bir reis ile bir sandikkâr intihab edecek ve azasından lâakal dört neferi hazır olmadıkça bir madde üzerine karar veremeyecektir. Müzakere olunan maddelere ekseriyeti âra ile karar verilir ve tesavîi âra vukuunda reisin reyî bulunan taraf ekseriyet kazanmış addolunur.

Madde 18 — Encümen beher şubenin umuru dahiliyei inzibatîyesine ve mubayaacı ve tellâlların hukuk ve vezaifi ile bunların gerek beyinlerinde ve gerek müşterilerile olacak münasebetlerinin tayinine ve borsanın muamelâtı ne yolda cereyan edeceğine dair bir nizamname tanzim etmeğe mezundur. Nizamnamei mezkûr borsa şubeleri tarafından tanzim ile hükûmeti seniyeinin tasdikına arz olunacak ve resmen kabul edildikten sonra borsaya talik kılınacaktır. Müşteriler işbu nizamata ittîbaa mecburdur. Encümen borsanın menafîi maneviye ve maddîyesine ihtimam etmek vazifesile mükellef olup mecmu müşterilerin makamına kaimdir ve nizamnamelerin tamamîi icrasına dikkatle muhalifi nizam vukua gelecek halât ve' harekâtî menetmek ve borsa muamelâtından dolayı mubayaacı ve tellâl ve müşteriler beyninde tekevîün eden münazaat hakkında nizamına tevfikân vereceği kararları lieclilicra komiser beyan eylemek dahi encümene aiddir.

Madde 19 — Borsa komiserleri borsa ile Ticaret Nezareti veyahut mahallî hükûmeti meyanında vasıtai resmîyedirler bilhassa hükûmeti seniye tarafından borsaya ve borsa tarafından hükûmeti seniyeye vuku bulacak tebligat komiser vasıtasile icra edileceği gibi borsanın şubeleri tarafından neşrolunacak îlânâtın zırını dahi imza ve tasdik edeceklerdir. Borsadan verilecek pusula ve fiat varakalarile şehadetnameler evvelce komiser irae olunup kendisinin tasdik ve mührü mahsusunu havi olmadıkça muteber tutulamıyacaktır. Komiser gerek borsanın

mahalli mahsusunda ve gerek haricinde asayişî umumî ve hüsnü intizamın halelpezir olmamasına sarfı dikkat edip muhalifi nizam harekâtta bulunanların isimlerini zapt ile icab eder ise encümen'e haber verecek ve ledelikliğe zabıtaya dahi müracaat eyliyecek ve nizamına tevfikân encümen tarafından verilecek kararları dahi icra edecektir.

Madde 20 — Her sene müddeti nizamiyesi hitam bulacak encümenin iki şubesi komiserin tahtı riyasetinde akdi meclis ederek o sene bütçesini tayin edecektir ve mezkûr bütçe derseadette Ticaret Nezaretine ve vilâyatta vali veya mutasarrıfa ita olunacaktır ve senei sabıka masarifat ve hasılâtının hesabı müceddeden intihab olunan encümen tarafından tetkik ve muayene olunarak ba mazbata komisere bildirilecektir. İşbu mazbata Ticaret Nezaretince tasdik olunduktan sonra ahkâmı umumun malûmu olmak için sureti borsa derununa talik ile ilân edilecektir.

Madde 21 — Düsturun cildi salisinde münderiç 11 şevval 290 ve 19 teşrinisani 89 tarihli borsa nizamnamesinin işbu nizamnameye mugayır olan mevaddı münfesihtir.

Madde 22 — Ticaret Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

İrade tarihi 10 receb 1303, 3 nisan 1902

№: 28 — Mülâzım rütbesi madununda bulunan küçük zabitan ile neferattan vefat edenler mühalledat esmanının posta ücretinden istisnası hakkında İradel Seniye

23 safer 1302

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin Mazbatası

Tarafı Valâyı Seraskeriden Makamı Samii Sadaretpenahilerine takdim kılınan 16 muharrem 302 tarih ve üç yüz kırk dokuz numaralı tezkere Şûrayı Devlete havale ve 21 muharrem 302 tarihinde dahiliye Dairesine ita olunmakla kiraat olundu.

[İrade tarihi : 23 safer 1302, 30 teşrinisani 1300]

Maalinde efradı askeriyeden mülâzım rütbesi madununda bulunan küçük zabitan ve neferattan hulûlü eceli mev'udile vefat edenlerin gûzeşte maaşlarile esmanı mûhalledatları olarak zuhur eden mebalîğ ber nehci şerîşerîf isbatı veraset edecek varislerine verilmek üzere postaya tevdiân memleketlerine gönderilmekte ve posta ücreti derunundan tesviye edilmekte isede bunlardan bazan silki askeriyeye duhullerini müteakib vefat ederek gûzeşte maaşları olmyanların üç beş kuruştan ibaret zuhur eden nakdi mevcudu varislerine lieclelita mahallerine gönderilmek üzere memleketlerinin budiyetine göre bazan bir ve bazan iki misli posta ücreti ve bendiye masrafı talep olunmakta olup halbuki bunun müteveffanın nakdi içinden tesviyesi kabil olamamakla beraber buna karşılık olmak üzere muvazeneye bir şey ilâvesile Hazinei nizamiyeden tesviyesi cihetine gidilse gönderilecek akçeden ziyade ücret verilmek demek olacağı gibi esasen her ikisinin Hazinei Celileye aid iki şubei idare beyninde bir muamelei bifaide olarak rehini cevaz olamyacağı ve mûhalledat ve bedelât ve emanatı askeriyenin muamelâtı kuyudiyesine ve teferruatına dair İdarei Askeriye Nizamnamesinde silki askeride silâh altında bulunanlardan Mülâzımların madununda olup vefat edenlerin mûhalledatından harcı kısmet ve kezalik efradı merkumenin mûhalledatı için verese ve vekillerine verilecek ilâmı şer'ilerden dahi harcı ilâm alınmaması mestur olduğu gibi efradı askeriyenin memleketlerinde bulunaa ebeveyn ve müteallikatlarına yazmakta oldukları mektublardan dahi posta ücreti alınmamakta olduğu beyanile asakiri şahane hakkında ötedenberi mebzul buyrulan inayati seniyei Hazreti Padişahiye zamimeci cede olmak üzere postahanelerce bunlardan ücreti nakliye ve bendiye alınmaması gösterilmiştir. Efradı askeriyenin memleketlerinde bulunan ebeveyn ve müteallikatlarına göndermekte oldukları mektublardan posta ücreti istifa olunmadığı cihetle mûhalledat esmanının dahi ücreti nakliye ve bendiyeden istisnası nünasib ve şanı âliye lâyık görünmüş olmakla bermucibi istizan ifayı muktezasının Posta ve Telgraf Nezaretine iş'arı ve Makamı Valâyı Sipehdariye dahi beyanı hal edilmesi tezekkür kılındı. Emrûferman Hazreti menlehülemrindir

tezkerei maruza

Tarafı valayı Seraskeriden mebus tezkere üzerine Şurayı Devlet dahiliye dairesinden tanzim olunup leffen arz ve takdim kılınan mazbata maalinden müsteban olduğu veçhile efradı askeriyeden mülâzım rütbesi madununda bulunan küçük zabitan ve neferattan vefate denlerin güzeste maaşlarile esmanî muhalefatları olarak zuhur eden mebalîğ ber nehci şer'î şerif isbatı veraset edecek varislerine verilmek üzere postaya tevdiân memleketlerine gönderilmekte ve posta ücreti derunundan tesviye edilmekte ise de bunlardan bazan silki askerîye duhulleri akabinde vefat ederek güzeste maaşları olmiyanların üç beş kuruştan ibaret zuhur eden nakdi mevcudu varislerine lieclilita mahallerine gönderilmek üzere memleketlerinin budi-yetine posta ücreti ve bendiye masrafı talep olunmakta olup halbuki silki askeride silâh altında bulunanlardan mülâzımların madununda olup vefat edenlerin muhalefatından harcı kismet ve kezalik efradı merkumenin muhalefatı için vereseve ve vekillerine verilecek ilâmı şerilerden dahi harcı ilâm alınmaması nizamnamesinde mestur olduğu gibi memleketlerinde bulunan ebeveyn ve müteallikatlarına yazmakta oldukları mektuplardan dahi posta ücreti alınmamakta olduğundan muhalefat esmanînin dahi ücreti nakliye ve bendiyeden istisnası hususunun Posta ve Telgraf Nezaretine bildirilmesi ve makamı seraskerîye dahi beyanhal olunması tezekkür kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei Padişahi müteallik ve şerefsudur buyurulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olundu efendim.

22 safer 1302 ve 29 teşrinisani 1300 tarihli

İradei seniyeği mübellîğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf mazbata manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi istizan muhalefatı mezkûre esmanînin dahi ücreti nakliye ve bendiyeden istisnası rehini müsaadei seniyei cenabı Padişahi olarak mazbatai maruza iade kılınmış olmağla olbabda.

**№ 29 — 26 Rebiülâhîr 1297 tarihli tensikî maaşat
kararnamesinin 4 ve 5 inci mevaddı
muaddesi [*]**

19 safer 1302 ve 26 teşrinisani 1300

Madde 4 — Mektubçular derecei ulâ ve saniye ve salise ve rabia itibarile dört derecedir her dereceye mensub olan mektubçuluklar ile maaşatı cetveli atide gösterilmiştir:

Derecei Ulâ Mektubçulukları

Kuruş

10 000	Amedcilik
9 000	Başvekâlet Mektubçuluğu

Derecei saniye mektbçulukları

5 000	Dahiliye Mektubçuluğu
5 000	Hariciye Mektubçuluğu
5 000	Maliye Mektubçuluğu
5 000	Harbiye "
5 000	Vergi Emaneti Mektubçuluğu
	Dereci salise Mektubçulukları
4 000	Meşihat Mektubçuluğu
	Dereci rabia Mektubçulukları
3 500	Bahriye Mektubçuluğu
3 500	Adliye "
3 500	Ticaret "
3 500	Tophane "
3 500	Maarif "
3 500	Nafia "

Madde 5 — Muhasebeciler beş derecedir her dereceye mensub olan muhasebeciler ile maaşatı atide tayin olunmuştur. Rûsumat ve Aşar ve ağnam emanetlerle Posta ve Telgraf ve

[*] Olbabda Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası:

"Hariciye Muhasebeciliğine Umuru Şehbenderi ve Mektubii Hariciye.,
"Mühimme Müdiriyyetlerinin ve Vergi Emaneti muhasebeciliği ile Mektubçuluğu.,
"ve Senedatı Umumiye Müdiriveti maaşlarının beşer bin kuruşa iblâğı bilisti.,
"zan şereftaalîk eden iradei Seniye hükmü Celilinden olmakla tensikî maa-
"şat karararnamesinin ana göre tadili hakkında Şûrayı Devlete varid olan üç.,
"kit'a buyrultui Ali Tanzimat Dairesinde bilkırâe bunlardan Mektubii Hariciye.,
"Mühimme ve Umuru Şehbenderi Müdürlükleri ve Vergi Emaneti Senedat.,
"Müdürlüğü Maaşlarına dair Kararnamei mezkûrda sarahat olmadıgından anlar.,
"için Karararnenin tadiline bittabi mahal olmamakla yalnız derecei saniye.,
"mektubçuluklarile derecei saniye ve salise Muhasebeciliklerini Maaşatını.,
"mübeyyin olan dördüncü ve beşinci maddeleri hükmü iradei Seniyyeye tevfi.,
"kan tashih ve nüshal musahhahası lefza takdim kilindi olbabda emrâferman.,
"Hazreti meulehüemrindir.

Orman ve Maaddin Müdürü Umumiliklerinde Aklâm Başkâtiblerinin mafevkinde olan umuru Tahririye ve Hesabiye memuriyetleri dereci hamise Muhasebeciliklerine muadil olup ol dereceye mahsus maaş alırlar.

Dereci Ulâ Muhasebecilikleri

Kuruş

9 000 Maliye Masarifâtı Umumiye muhasebeciliği

Dereci saniye Muhasebecilikleri

7 000 Maliye Varidat Muhasebeciliği

7 000 Maliye Düyunumumiye Muhasebeciliği

Dereci salise Muhasebecilikleri

5 000 Nizamiye Muhasebeciliği

5 000 Bahriye "

5 000 Tophane "

5 000 Maliye Muhasebatı Atika Muhasebeciliği

5 000 Hariciye Muhasebeciliği

5 000 Vergi Emaneti Muhasebeciliği

Dereci Rabia Muhasebecilikleri

4 000 Dahiliye Muhasebeciliği

4 000 Adliye "

4 000 Nafia "

Dereci Hamise Muhasebecikleri

3 000 Ticaret Muhasebeciliği

3 000 Maarif "

3 000 Aşar "

3 000 Posta ve Telgraf Muhasebeciliği

3 000 Rüşumat Muhasebeciliği

3 000 Orman ve Meadin Muhasebeciliği

№: 30 — Dersaadet Devairi Resmîyesine muktazi sobaların çini ve sabit cinsten iştirası ve borularının dahi Tersanece bakırdan imali hakkında iradet seniyeyi mübellîğ Tahriratı Rüşumiye

7 rebîülevvel 1302, 13 kânunuevvel 1300

Her sene tebdil ve tecdid için tekellüfat ve masarifâtı daime ihtiyarına mahal kalmamak üzere bundan böyle devaire vaz-olunacak sobaların çini ve sabit cinsinden olarak iştirası ve

borularının dahi bakırdan olmak üzere Tersaneiamirece imal ettirilmesi muktezayı emrûfermanı Hazreti Padişahiden olduğu ve keyfiyet Bahriye Nezareti Celilesile devairi saireye de bildirildiği beyanile Emanetçe dahi icabı takdirinde iradei seniye hükmü celiline tevfikı muamele olunması lüzumu Dahiliye Nezareti Celilesinden mebus elli sekiz numara ve 20 teşrinisani 1300 tarihli tezkerei aliyede izbar buyrulmuş ve keyfiyet icab edenlere tebliğ ve iş'ar kılınarak emanetçe mucibince iktizasının icrası mukarrer bulunmuş olduğundan nezareti valâlarınca dahi badema tebdil ve tecdidı derecei vücubda görünen soba ve boruların sureti muharrere veçhile tedarik ve mubayaası zımında evvelemerde keyfiyetin canibi emanete izbarı lüzumunun muhasebe ifadesile beyanına ibtidar kılındı

**№: 31 — Saltanatı Seniye Şehbenderlerine
Mahsus Talimat**

19 sefer 1302, 26 teşrinisani 1300

Kısmı Salis

Seyrisef.ın

FASLI EVVEL

Sefaini Harbiyei Osmuniye

Yüz beşinci bend — Şehbenderler buldukları mahallere vürud eden sefaini harbiyei Osmaniye için memurini mahalliye nezdinde her türlü muaveneti mümkün icrasına mecburdurlar.

Yüz altıncı bend — Şehbenderler saltanatı seniye sefaini harbiyesinden firar eden neferatı derdest edip gemiye teslim için zabıta tarafından talebi muavenet edeceklerdir.

Yüz yedinci bend — Eğer firarı mensub olduğu sefinenin hareketinden sonra kendi ihtiyarile Şehbenderhaneye gelirse Şehbender evrakını yedinden alarak merkumu Memaliki Şahaneye gönderecek gerek merkumun ve gerek rakib olduğu sefine ile ilk uğrayacağı Osmanlı iskelesinin isimlerini Hariciye Nezaretine iş'ar ve firarının yedinden aldığı evrakı dahi Bahriye Nezaretine gönderilmek üzere Hariciye Nezaretine tisyar eyliyecektir.

Yüz sekizinci bend — Karada bırakılan asakiri bahriye hastagânı mazharı himayet ve muavenet olacak ve bunların

hini avdetlerinde isimleri ve rakib oldukları sefine ile ilk uğrayacağı Osmanlı iskelesinin isimleri Şehbender tarafından Hariciye ve Bahriye Nezaretlerine iş'ar kılınacaktır.

Yüz dokuzuncu bend — Gerek asakiri bahriyei şahane ve gerek sair tebaayi şahanedan vefiyat zuhurunda hariçte münasib bir mahallin makberei mahsusa tayinine ve cenazenin usulü veçhile oraya defnettirilmesine şehbenderler ihtimam eyliyeceklerdir.

Yüz onuncu bend — Şehbenderler dairei memuriyetleri dahilinde şuriş veya harbi dahilî zuhurunda orada bulunan düveli mütehabbe konsoloslarının kendi tebaalarını himaye zımında ittihaz ettikleri tedabire tevfikan gerek tebaai osmaniye'nin himayesine ve gerek şehbenderhanenin emri muhafazasına teşebbüs edeceklerdir.

Yüz on birinci bend — Şehbenderler tedabiri müttehazeyi biletraf merbut oldukları sefaretî seniye iş'ar ve bu babda hariçten ittihazı lâzım gelen tedabiri makule hakkındaki mütaleatını dahi ilâveten izbar ile vürud edecek talimata intizar edeceklerdir.

Yüz on ikinci bend — Şehbenderler saltanatı seniye sefaini harbiyesinden birinin hareketinden sonra terk edilen çapa ve zincir ve şamandıra ve şamandıra edevatı ve seren ve sandal ve saire gibi eşyayı tahlis edeceklerdir şu şartla ki tahlis edilecek eşyanın fûruhtundan hasıl olacak esman masarifi tahlisiyeyi kapatmalıdır.

Yüz on üçüncü bend — Tahlis olunan eşya hemen bilmü-zâyede satılacak ve masarifi tahlisiye esmanî hasıladan tenzil edilerek kusuru muamelâtı vakıyı mübeyyin bir kıt'a zabıtname ile beraber Hariciye Nezaretine irsal kılınacaktır.

FASLI SANI

Sefaini Osmaniye muamelâtı sevkıyesi

Ve Sefaini Ecnebiye sıhhiye patentaları vizesi

Yüz on dördüncü bend — Şehbenderler buldukları memleket limanına vürud eden sefaini ticariyei osmaniye'nin kendilerine ihbar olunması için hükümeti bahriyei mahalliye nezdinde ve hacet messeder ise sefaretî seniye vasıtasile teşebbüsâtı lâzıma ifa edeceklerdir.

Yüz on beşinci bend — Her osmanlı tüccar sefinesi devleti aliye şebbenderi bulunan bir mahalle vasıl olduktan yirmi dört saat zarfında Ticareti Bahriye Kanunnamei Hümayununun elli dokuzuncu maddesine tevfikân şebbenderhaneye gidip takririni yani raportosunu vermeğe ve sefine evrakını teslim etmeğe mecbur olup hilâfî harekette bulunanlardan yüz kuruştan beş yüz kuruşa kadar ve şebbenderin haberi olmaksızın ve sefine evrakını ibraz etmeksizin limanı terk eden kaptanlardan beş yüz kuruştan bin kuruşa kadar cezayı nakdî alınacaktır.

Yüz on altıncı bend — Bendi sabıkta muayyen cezayı nakdiyi istihsal için şebbender mütecasir olan kaptan ile sefinenin ismini bittahkik derhal Hariciye Nezaretine iş'ar eyleyecektir.

Yüz on yedinci bend — Bu suretle mahkûm olan kaptanı şebbender derdest ettikte kaptan şebbenderhane rüsumunu ve mahkûm olduğu cezayı nakdiyi ifadan imtina eder ise evrakı müruriyeyi ita etmemeğe ve irsalâtı men eylemeğe şebbenderin salâhiyeti olacaktır.

Yüz on sekizinci bend — Kaptan takririni vermedikçe yeniden hiç bir vakit emval ve emtia ihraç edemez meğerki kuvvei karibeye gelmiş bir tehlikeden dolayı emval ve emtia zayı ve telef olmak üzere buluna.

Yüz on dokuzuncu bend — Seyhâti sahiliyeyi medide ile seyrüsefer eden her kaptan sefinesinde Ticareti Bahriye Kanunnamei Hümayununun otuz sekizinci maddesinde muharrer olan yevmiye defteri ve otuz dokuzuncu maddesinde gösterilen libreto tabir olunur defteri ve kırkıncı maddesinde mezkûr olan keşif mazbatasını ve kırk birinci maddesinde gösterildiği veçhile :

Evvelâ — Senedi bahrî veyahut bir sureti musaddakasını

Saniyen — Sancak beratını

Salisen — Tayfa defterini

Rabian — Tahmiliye senedile navul kunturatosunu

Hamisen — Manifesto tabir olunur hamule kaimesini

Sadisen — Gümrük tezkeresi ve ilmühaberini

Sabian — İzni sefine emriialisini

Saminen — Sihhiye patentasını

Tasian — Ticareti Bahriye Kanunnamesinin bir nüshasını bulundurmağa mecburdur.

Yüz yirminci bend — Salisen işaretile zikrolunan tayfa defteri memaliki ecnebiyede devleti aliye şebenderleri tarafından tanzim kılınır.

Yüz yirmi birinci bend — Şebenderler bir osmanlı sefinesinin muamelei seviyesini ifa sırasında yevmiye defterini kaydi ihtirazî tahtında zahriye edeceklerdir.

Yüz yirmi ikinci bend — Şebenderler muamelei seviyesini ifa ettikleri sefine kaptanlarının yedlerine ahzolunan rüsumun müfredatını mübeyyin bir kıt'a mümza ve mahtum makbuz pusulası vereceklerdir.

Yüz yirmi üçüncü bend — Şebenderler kavaidi mer'iyeye iktizasınca şebenderhanenin bir memuru hazır olmaksızın mahallî gümrük veya zabıta memurlarından birinin bir osmanlı sefinesine dahil olmamasına imkân müsaide olduğu meretebe dikkat edecekleri gibi gümrük muamelâtını teshil ve izaai vakit olunmaması için icabı takdirinde hükümeti mahalliye nezinde muavenet eylemek üzere kendilerine bir bahriye tellâli iraesini kaptanlar taleb ve istida ederler ise şebenderler bermucibi istida muteber ve mutemed bir bahriye tellâli irae edeceklerdir.

Yüz yirmi dördüncü bend — Limanda donanmayı hümayundan bir sefine bulunmadığı takdirde şebenderler osmanlı sefaini ticariyesi dahilinde zabıtaya aid vezaifi icra ederler.

Yüz yirmi beşinci bend — Osmanlı sefaini ticariyesi kaptanları ile zabitan ve bekçileri şebendere kendi âmirleri nazarile bakacaklar ve anın tarafından nizamı dairesinde vukubulan kâffei evamir ve tenbihata itaat edeceklerdir. Fakat evamiri mezkûrenin kendilerine tahriren ita olunmasını taleb etmeğe hakları olacaktır.

Yüz yirmi altıncı bend — Kaptan hareket edeceğini beyan ettikten yirmi dört saat sonra sefinenin sevkinde teahhur vukua gelirse bundan dolayı hasıl olacak netayicden şebender mes'ul olacak ve bir kaptan limanı terke mecburiyetinden naşi osmanlı ise sefinenin muamelei seviyesi ve ecnebi ise sıhhiye patenta vizesi için her ne vakit şebenderhaneye müracaat eder ise şebender evrakı müruriyeyi tanzim etmekten imtina edemeyecektir.

Yüz yirmi yedinci bend — Memaliki şahane limanlarından birine âzim olan tebaai osmaniye veya ecnebiye kaptanlarının hamulesini terk eyledikleri liman hükümetinden yedlerine ita kılınan sıhhiye patentesini o limanda Devleti aliye şebbenderi bulunduğ u takdirde şebbendere vize ettirmeğ e mecburdurlar.

Yüz yirmi sekizinci bend — Şebbenderler esliha ve barut ve dinamit tahmil eden sefain hakkında istihsali malûmat emrinde vapur ve gemilerin hamulelerini mübeyyin tanzim kılınan hamule kaimesinin sureti musaddakasını şebbenderhane muhafaza etmek üzere kaptanlardan ahzedeceklerdir ve icabı halinde bu misillû esliha ve eczayi nariye şebbenderler canibinden hükümeti mahalliyece zabt ve hıfzettirilip hemen Hariciye Nezaretine malûmat itasile verilecek emre intizar edilecektir.

Yüz yirmi dokuzuncu bend — Bu veçhile hamule kaimesini şebbendere irae ve teslimden imtina eden ve patentası vizesiz olarak memaliki şahaneye giden vapur ve gemileri âzim oldukları limanlar hükümeti osmaniyesine şebbenderler batelgraf ihbar eyliyeceklerdir.

FASLI SALIS

Sefaini osmaniye derununda vuku bulan cünha ve cinayet

Yüz otuzuncu bend — Bahirde bir osmanlı sefinesi derununda tebaayi Devleti âliyeden biri tarafından vuku bulacak her nevi cünha ve cinayet mehakimi devleti âliye marifetile faslı rüyet olunur.

Yüz otuz birinci bend — Şebbender cinayeti vakıa üzerine olan tahkikatını mübeyyin derhal bir zabıtname tanzim ve bunun bir sureti musaddakasını sefaretini seniye vasıtasile Hariciye Nezaretine irsal eyliyecektir.

Yüz otuz ikinci bend — Eğer maznunun müttehim olduğ u tebeyyün eder ise şebbender bunu memaliki şahaneye âzim olan bir osmanlı harb sefinesi veya tüccar gemisine ırkâb ile gönderecek ve evrakı müteferria ve ittihamiye yi Hariciye Nezaretine irsal edecektir.

Yüz otuz üçüncü bend — Memaliki şahaneye giden kaptan adedce tayfasının bir humsunda dun olan müttehimleri sefinesine almaktan imtina edemez ve kendisine tevdi olunan

müttehiminden mes'ul olup olababda lüzum göreceği kâffeî tedabiri ihtiyatıyeyi ittihaza mezun olur ve sefineye hasbelicab irkâb olunan müttehiminin adedi sefine evrakından tayfa defterile patentasında zikir ve tasrih kılınır.

Yüz otuz dördüncü bend — Memaliki şahaneye iade kılınan müttehiminin hâpishaneler Nizamnamesinin tayin ettiği miktarı tecavüz etmemek üzere sefinede vuku bulacak işe masarifi Zabtiye Nezaretine aiddir.

Yüz otuz beşinci bend — Bahirde bir osmanlı sefinesi derununda bir ecnebi tarafından diğer bir ecnebi hakkında vukubulacak her nevi cünha veya cinayet kaptan tarafından şehbendera ihbar olundukta şehbender maznunu kaptanın raportu ve sair bilcümle evrakı müeyyide ile beraber mensub olduğu konsolosa ve eğer maznun şehbenderin mukim olduğu memleket tebaasından ise memurini mahalliyeye teslim edecektir.

Yüz otuz altıncı bend — Bir osmanlı sefinesi kaptanile tayfası konsolos veya adliye memurini huzurunda ifayı şehadetten imtina edemezler. Şu kadarki bundan dolayı sefinenin hareketine ilkayı teahhur olunmamalıdır. Teahhur vuku bulur ise şehbender sefine için icab eden muaveneti icra edecek ve usulü mevzua iktızasınca tazminat dahi talep edebilecektir.

Yüz otuz yedinci bend — Bahirde bir osmanlı sefinesi derununda tebaai devleti âliyeden biri hakkında irtikâbı cünha veya cinayet eden her ecnebi memaliki şahanede muhakeme olunacağından şehbender balâda zikri sebkat ettiği veçhile tahkikatı vakıasını mübeyyin evrak ile müttehimî memaliki şahaneye gönderecektir.

Yüz otuz sekizinci bend — Şehbenderin dairei memuriyeti dahilindeki bir iskele veya bir limanda bulunan bir osmanlı sefinesi derununda bir ecnebi tarafından tebaai saltanatı seniyeden bir kimse hakkında irtikâb olunacak her bir cünha ve cinayet memurini adliyei mahalliyeye havale olunacaktır.

Yüz otuz dokuzuncu bend — Şehbender bu veçhile gadirdide olan şahsı veyahut orada mevcut olmiyan verese namına ikamei dava edecek ve icrayı adaleti temin için kavanini memleketin müşâadesi derecesinde her türlü esbab ve vesaiti

istihzar eyliyecektir ve zarar ve ziyan ve faiz namile tahsil edebileceği bilcümle mebalîği vereseye verilmek üzere Hariciye Nezaretine irsal edecektir.

Yüz kırk ikinci bend — Karada veyahut bir limanda bir osmanlı veya ecnebi sefinesi derununda bir osmanlı sefinesi kaptan veya tayfası tarafından vukubulan her nevi cünha ve cinayet memurini adliye mahalliyeye havale edilecektir.

FASLI RABİ

Kaptan ile tayfa beyninde ihtilâfat ve hastegân ve firariler

Yüz kırk birinci bend — Şehbender bir osmanlı sefinesi kaptanile tayfası beyninde zuhur eden ihtilâfatı sulhan tesviye edebilecektir.

Yüz kırk ikinci bend — Kaptan ve zabitan ve bilcümle tayfaların ücretleri hakkında olan münazeat tayfa defterinde mukayyed olan şeraite veya tarafeynin mukavelâti muharresine nazaran faslolunur. Fakat mukavelâti muharrer olmadığı ve tayfa defterinde dahi buna dair hiç bir şey zikrolunmamış bulunduğu takdirde tayfanın hizmete alındıkları mahalde cari olan usul ve kaideye tevfiği hareket olunacaktır.

Yüz kırk üçüncü bend — Esnayi hizmette hasta ve mecrur ve sakat olan mellâh hatar ve tehlikeden ihtirazen sefere devam edemediği halde kaptan merkumu karaya çıkarmağa ve hastalık ve nafaka masarifile şifa bulursa avdeti ve vefat eder ise defni için lâzımgelen mebalîğin emanet suretile Şehbendere itasına veyahut edasını müteahhid bir kefil iraesine mecburdur. Bununla beraber mellâhı merkurun ücretleri şifa bulduğu güne kadar işledikten başka her hanğı limandan gemi ile sefere çıkmış ise ol limana avdet etmiş olabileceği güne değin kendisine bilhesab ita olunacaktır.

Yüz kırk dördüncü bend — Kaptan esnayi seferde kanunen makbul sebep olmadıkça tayfalardan hiç birini sefinesinden tardedemez.

Yüz kırk beşinci bend — Tayfa defterinde mukayyed olan mellâhanın her biri kanunen makbul olmıyan bir sebep için hizmetten tardolundugunu isbat edebilir ise Ticareti Bahriye Kanunnamesinin seksen sekizinci bendi hükmünce tazminat davasına hakkı olacaktır.

Yüz kırk altıncı bend — Sefineden firar ettikleri kaptan tarafından ihbar olunan tayfayı Şehbender indelicab zabıta vasıtasile bittaharri tekrar sefineye ithal edecektir.

Yüz kırk yedinci bend — Şehbenderler kaptanın izin ve kefaletile tayfalar tarafından edilen borçları ödemek için kaptanı icbar edebilirler.

FASLI HAMİS

Sefaini Osmaniyenin tasarruf ve intikali

Yüz kırk sekizinci bend — Devletialıye tebaasından olanlar Sefaini Osmanıyeye mahsus şeraite ve Ticaret Kanunnamei Hümayununun ikinci maddesine tevfikı hareket etmek üzere sefaini ecnebiyeye mutasarrıf olabilirler.

Yüz kırk dokuzuncu bend — Bir sefinenin gerek seferinden evvel ve gerek esnayı seferinde kâmilen veya hisseten birrıza fûruhtu hususu memaliki ecnebiyede devletialıye Şehbenderleri muvacehesinde senedi resmî ile icra olunacaktır. Eğer bu yolda olmaz ise bey ve fûruhtu keenlemyekün hükmünde tutulacaktır. Emri fûruht Şehbender olrıyan bir mahalde vukubulur ise en yakında bulunan devleti aliye Şehbenderine derhal haber verilmek şartile ora hükümetinin memuru mahsusu marifetile icra kılınabilir.

Yüz ellinci bend — Bu suretle fûruht olunan sefinenin muamelâtı intikaliyesine dair olan evrakın iraesı üzerine şehbenderhaneden muamelei kaydıyesi icra olunacaktır.

Yüz elli birinci bend — Geminin sefere nizamen müsbet olan ademi kabiliyetinden maada hiç bir halde kaptan sahiblerinden ruhsatı mahsusa istihsal etmedikçe fûruhtunu icra edemiyecektir. Ve ettiğı halde keenlemyekün hükmünde tutulacağından başka zarar ve ziyân tazminine dahi kaptan bizzat mecbur olacaktır. Geminin sefere ademi kabiliyeti keyfiyeti şehbenderler tarafından tayin olunacak ehli hibre marifetile bittasdik taraflarından tanzim ve imza kılınan bir kıt'a mazbata ile isbat olunur geminin sefere berveçhi muharrer ademi kabiliyeti sabit olarak fûruhtu icab edipte sahiblerinin ruhsatı ve talimatı istihsal olunmadığı halde bilmüzayede icra olunur.

Yüz elli ikinci bend — Şehbenderler havzai memuriyetleri dahilinde ve fakat ikametgâhları haricinde ecnebilere fûruht olunan sefine evrakının ve hususile sancak beratının kendilerine irsal ve iade olunmasına dikkat kılınması zımında memurini mahalliye nezdinde teşebbüsâtı lâzıme icra edeceklerdir.

Yüz elli üçüncü bend — Bir Osmanlı sefinesi tebaai devleti aliyyeden bir veyahut bir kaç kesana hüsnü rıza ile fûruht olundukta şehbender bu babda akdolunan mubayaa senedini ahz ve kabul etmezden evvel sefinenin sahib veya sahibi ile şürekâsının muvafakatlerini irae edecek delâili taleb etmeğe ve alâkadaranın ekseriyeti tarafından vukubulacak ifadâtı nazarı itibara almağa dikkat edecektir. Vekâletname ile delâili mezkûreyi mutazammın evrakı saire Hariciye Nezaretine irsal olunacaktır.

Yüz elli dördüncü bend — Eger sefine bir veya bir kaç ecnebiye fûruht olunmuş ise Şehbender sefine evrakını istirdad ve Hariciye Nezareti vasıtasile Bahriye Nezaretine irsal edecektir. Kaptan taleb olunan sefine evrakından biri mefkud olduğu takdirde bunun sebebi fikdanını tahiren beyan edecek ve mefkud olan varakada sefinenin hakkı tasarrufuna veyahut sefine iş temin olunan mebalîğe dair bir gûna taahhüd ve mecburiyet münderiç bulunmadığına yemin edecektir.

Yüz elli beşinci bend — Şehbenderler Sefaini Osmaniyenin emri fûruhtunda mugayiri nizam vukua gelen kâffeı ahvali ve tebdili tabiiyet edipte sefine evrakının kâffesini veya bir kısmını ve hususile sancak beratını iade etmemiş olan Sefaini Osmaniyeye hakkında bilcümle tafsilâtı Hariciye Nezaretine iş'ar eyliyecektir.

Yüz elli altıncı bend — Fûruht olunan bir Osmanlı sefinesinin tayfası masarifi bayi tarafından tesviye olunarak Memaliki Şahaneye izam olunacak ve masarifi mezkûre semeni mebiden ifraz edilecektir. Memaliki Şahaneye avdet edecek tayfaların maaşâtı hakkında terazı tarafeyn ile bir gûna mukavele akdedilmemiş ise maaşları avdet için lâzımgelen müddetin inzımmıle hesab edilecektir.

Yüz elli yedinci bend — Tebaai devleti aliyyeden biri Şehbenderhane dairesi dahilinde bir sefine işтира eder veyahut inşa ettirir ise Şehbender işbu sefineye Osmanlı sancağı

çekmek için bir kıt'a mürur tezkeresi ita edecektir. Şehbender sefinenin memaliki şahane limanlarından birine gider iken güzergâhında bulunan bazı mahallere dahi uğramasına mezuniyet verebilecek ve fakat keyfiyet mezkûr mürur tezkere-sinde zikr ve beyan kılınacaktır.

Yüz elli sekizinci bend — İşbu mürur tezkeresi sefinenin ancak memaliki şahane limanlarından birine vüsulüne değin muteber olup sefine Devleti aliye limanına dahil oldukta Ticareti Bahriye Kanunnamei Hümayunu mucibince sahibi sefineye verilecek evrak ile tebdil olunacaktır.

Yüz elli dokuzuncu bend — Memaliki ecnebiyede mubayaa veya inşa olunan bir sefinenin kumandası mümkün olduğu halde bir osmanlı kaptanına ve osmanlı kaptanı olmadığı halde tayfanın ekserisi tarafından söylenilen lisana aşına olan bir ecnebiye tevdi olunacaktır. Tayfa mümkün mertebe tebaai devleti aliyyeden mürekkeb olacaktır.

Yüz altmışıncı bend — Şehbender salifüzzikir mürur tezkeresini ita eyledikten sonra keyfiyeti derhal Hariciye Nezareti vasıtasile Bahriye Nezaretine ihbar:

Evvelen — mürur tezkeresinin bir kıt'a suretile tayfa defterini ve saniyen — Kañçlaryada tanzim veyahut tasdik olunan senedi bahrinin veya mubayaa mukavelenamesinin ve eğer sefine müzayede üzerine işтира olunmuş ise müzayede ilmühaberinin musaddak suretini,

Ve salisen — Sefinenin evvelce hamil olduğu sancağı terk eylediğini mübeyyin şehadetenameyi

Ve rabian — Şehbenderin tayin edeceği ehlihibre tarafından tanzim olunan derececi istiab zabıtnamesini,

Ve hamisen — Sefinenin kaydolunması lâzımgelen limanı mübeyyin müstecir veya sahibinin veyahut vekillerinin beyannamesini dahi tisyar eyliyecektir.

Yüz altmış birinci bend — Bir kaptan sefine evrakını za-yi eylediğini beyan eylediği takdirde şehbender bunun muvazaa olmadığına mutmain olur ise balâda beyan olunduğu üzere sefinenin memaliki şahane limanlarından birine avdetine değin muteber olmak üzere bir kıt'a mürur tezkeresi ita edebilir.

Yüz altmış ikinci bend — Şehbender işbu mürur tezkesini ita etmezden evvel senedi bahride sefinenin hakkı tasarrufunu nezi veyahut cerh edebilen evraka veyahut rehin konturatolarına veyahut külliyetli istikraz vesaireye dair hiç bir şart münderiç olmadığı hakkında kaptana yemin ettirecek ve kaptanın bilcümle ifadatını zikrolunan mürur tezkesinde zikrelyecektir.

Yüz altmış üçüncü bend — Muharebe esnasında şehbender dairei memuriyeti dahilinde muharib devletlerin sefinelerini sefaini osmaniyeden göstermek kasdile osmanlı bayrağını çekerek muvazaa suretile fûruht ve mubayaat vukubulmamasına dikkat edecektir.

Yüz altmış dördüncü bend — Şehbenderler gerek esnayı rahta ve gerek gidecekleri mahallerde muharib donanmaların memurlarından veya tedabiri sıhhiyeden naşi tesadüf edebilecekleri müşkülâtı kaptanlara ihbara mecbur olup bu babda tekasül vukuu takdirinde zuhur edecek netayici muzırра mesuliyeti Şehbenderlere tahmil olunur.

FASLI SADİS

Sefine derununda sicilli nüfus vukuatı

Yüz altmış beşinci bend — Bir osmanlı ticaret sefinesinin kaptanı esnayı seyrüseferde sefinesi derununda vukubulan tevellüdat ve vefiyatı şehbendere bildirecek ve şehbender kaptan tarafından vukubulan ifadatın zabıtnamesini bittanzim Hariciye Nezaretine irsal eyliyecek ve tevellüdat ve vefiyat vukuatını defteri mahsusuna kaydedecektir.

Yüz altmış altıncı bend — Sefaini devleti aliye veya ecnebiyeden birinin derununda vefat eden tebaai devleti aliyyeden bir mellâh veya seyahnın metrukâtı işbu talimatın ikinci kısmında münderiç metrukâta dair bendler ahkâmına tevfikan zi kıymet eşya müstesna olmak üzere bilmüzayede fûruht olunacaktır.

Yüz altmış yedinci bend — Sefaini devleti aliyyeden birinde vefat eden bir ecnebi mellâh veya seyahnın metrukâtı olan zi kıymet eşya ve nükud müteveffanın mensub olğudu konsoloshane memurlarına ve eğer müteveffa şehbenderin mukim olduğu memleket ahalisinden ise hükümeti mahaliyyeye teslim olunarak bir kıt'a makbuz senedi ahz olunacaktır.

Yüz altmış sekizinci bend — Tebaai ecnebiyeden birinin metrukâtı kaptan tarafından tevdi olunmazdan evvel sebti defter edilecek ve işbu defter üç nüsha olarak tanzim edilerek şebender ve kaptan tarafından imza edilecektir. Nüsahi mezkûreden biri metrukâtı ahzeden Hükûmet veya konsoloshaneyeye teslim ve diğeri Hükûmeti mezkûre veya konsoloshaneden alınan makbuz ilmühaberile beraber şebenderhane kaçırlarına tevdi kılınacak ve üçüncüsü yine Hükûmeti mezkûre veya konsoloshaneden makbuz ilmühaberile beraber kaptan nezdinde kalacaktır.

Yüz altmış dokuzuncu bend — Şebenderin mukim olduğu mahalde müteveffanın tâbi olduğu Hükûmet memuru bulunmadığı takdirde sebti defter edilen metrukât derhal Hariciye Nezaretine irsal kılınacaktır.

Yüz yetmişinci bend — Saltanatı seniye sefaini ticariyesinden birinin kaptanı vefat ettiği ve sahibi sefine veya vekâleti nizamiyeyi haiz bir vekili mahallinde bulunmadığı takdirde şebender müteveffanın hâmil olduğu kâffe evraka kesbi ittılâ ile sefine evrakı ile beraber cümlesini muhafaza tahtında bulunduracaktır.

Yüz yetmiş birinci bend — Şebender vukuu hali sahibi sefineye iş'ar ile başka bir kaptan tayinine davet edecek ve eğer sahibi sefinenin cevabı esbabı mücbireden naşi menafii sefineyi ihlâl edecek surette tehir eder ise olvakıt Şebender bir sefine suvarisinin intihabı hakkında balâda mezkûr olan yüz elli dokuzuncu bend ahkâmına tevfikân yeniden bir kaptan tayin eyliyecektir.

Yüz yetmiş ikinci bend — Tayfalarından vefat edenlerin alacakları olan aylık ve paylar Şebendere teslim olunarak metrukâta ithal edilecek ve vefat eden kaptanın alacağı olan aylık ve paylar ise mümkün mertebe Şebender tarafından tahkik edilerek bir beyannamede zikrile işbu beyanname metrukât defterine raptolunarak Hariciye Nezaretine gönderilecektir.

FASLI SABI

Avaryaya yani hasaratı bahriye ve tahlis

Yüz yetmiş üçüncü bend — Ticareti Bahriye Kanunnamei Hümayununun on ikinci faslında münderic maddelerde be

yan olunan hasaratı umumiyyede veyahut bir sefinenin garkolması veyahut karaya oturması halinde Şehbenderler ve tayfa ve yolcuların ifadatını istima veyahut vesaiti saire ile emri hasar veya kazanın esbabı mucibesini taharri ederek maslahata taallûku bulunan kâffei ahvali tayfa ve yolculardan vefat ve gaybubet edenleri sefinenin ismi mukayyed olan dairei bahriyenin zikri ile Hariciye Nezaretine iş'ar ve kaptan tarafından verilen raportun sureti musaddakasını dahi nezareti müşarileyhaya tisyar eyliyecektir.

Yüz yetmiş dördüncü bend — Şehbenderler hasaratı umumiyyede zayıtın müfredat defterini kaptanın inzıمامı gayretile tanzim ve takdiri baha emrinde lâzımgelen ehli hibreyi tayin ve tanzim olunan taksimi gurema maddesini icra için Ticareti Bahriye Kanunnamei Hümayununun on ikinci faslında ve faslı mezkûrun kısmı sanisinde münderic mevad ahkâmına göre hareket edeceklerdir.

Yüz yetmiş beşinci bend — Garkolmuş bir sefinenin emri tahlisinde Şehbender tarafından vukubulacak müdahale bu hususa dair bir mukavele mevcud ise anın ve mefkud ise usul ve adadı memleketin ahkâmına tevfiğ olunacaktır.

Yüz yetmiş altıncı bend — Bu işe alâkadar olarak şirket veya esnaf veyahut bunların adamları gibi orada bazı kesen mevcud ise Şehbender müdahaleden içtinab edecektir eğer bunlar sureti kat'iyede Şehbenderin müdahalesini tahriren taleb ile mebalığı lâzımeyi ita ederler veyahut kurtarılan eşya esmanı masarifi tahlisiyeyi kapatmağa kifayet etmiyecek olupta masarifi mezkûrenin temini tediyesi için kefil irae ederler ise vukubulan taleb üzerine Şehbenderin müdahalesi mücaz olur.

Yüz yetmiş yedinci bend — Sefine veya hamule sahibinin ve kaptan veya reis ve sigorta memuru veya bunlar tarafından sureti meşrutada vekâleti haiz bir adamın fıkdanı halinde ve tahlis olunacak eşya esmanı hasılasının masarifi tahlisiyeden fazla zuhur edeceği erbabı vukuf canibinden bildirildiği takdirde Şehbender sefine veya hamulenin hasar ve ziyânı menedebilecek olan kâffei ameliyatın bilâtehir icrasını bizzat deruhde veya bilvekalâ emir ve buna nezaret edecektir sefine ile sahi-

binin isimlerine kesbi ittlâ eder etmez Şehbender keyfiyeti garkı doğrudan doğruya merkuma ihbar ile ya bizzat veya bilvekâle rüyeti umura davet edecek ve merkum isbatı vücud eder etmez Şehbender işe her türlü müdahaleden feragat edecektir.

Yüz yetmiş sekizinci bend — Sefaini ticariyei osmaniyeinin garkı ve karaya oturması ve hasarâtı külliyyeye uğraması gibi vukuat Şehbender tarafından sefinenin ismi mukayyed olan dairei bahriyenin zikri ile Hariciye Nezaretine iş'ar kılınacaktır.

Yüz yetmiş dokuzuncu bend — Bir sefinenin masarifi tahlisiyesi kurtarılan eşyanın fûruhtundan hasıl olacak esman ile kapatılacak ve eğer bu para tayfanın idareleri ve memleketlerine iadeleri masarifine kifayet etmez ise masarifi mezkûre iane ve memlekete iade hesabına ithal edilecektir.

Yüz sekseninci bend — Hiç bir kaptan Şehbenderden tahrenen mezuniyet istihsal etmedikçe sefinenin tamirine teşebbüs edemez Şehbender yerli veya ecnebi gemicilerden intihab ve tahlif edilmiş erbabı vukuftan üç kişi ile birlikte olarak sefine derununa giderek hasarâtın vukuuna badi olan esbab üzerine tahkikatı müdekkikane icra edecek ve alehusus hasarâtın muvazaa olmadığına kesbi itminan eyliyecektir.

Yüz seksen birinci bend — Tahkikatı vakıa neticesine göre Şehbender icra olunacak tamiratın kıymetini erbabı vukuf mafetile takdir edecek ve kaptanın tamirata mübaderet etmesi mezuniyetini havi bir emir ita eyliyecektir. İşbu mezuniyet emri Şehbender ile erbabı vukuf tarafından imza edilerek sureti kaptana verilecektir.

Yüz seksen ikinci bend — Sefinenin sahib veya vekili hazır bulunduğu halde Şehbender sigortacıların veya sair alâkadaranın zararlarına olarak bir gûna hile vukuunu men için yalnız onların harekât ve muamelâtına nezaretle iktifa eyliyecektir.

Yüz seksen üçüncü bend — Tamirat ikmal olundukta Şehbender tamirâtı mezkûreyi erbabı vukuf ile beraber derunu sefinede muayene edecek ve bu tamirat keşif defterine muvafık ise kaptanın hesaplarını tasdik ve imza eyliyeceği gibi erbabı vukuf tarafından dahi imza edilecektir.

KISMI RABİ

Fahrî şebenderlere mahsus talimatı mahsus

Faşlı münferid

Ahkâmı Umumiye

Yüz seksen dördüncü bend — Muvazzaf şebenderler için mecburî olan elbisei resmiye (setre ve fes) fahrî şebenderler için dahi resmî vizite ve resmî balo ve cemiyet şebanelerde mecburidir.

Yüz seksen beşinci bend — Fahrî şebenderhanelerin bilcümle muharrerat ve evrakı Hariciye Nezaretinden gönderilen nümunelere göre tutulacak defterlere kaydolunacaktır.

Yüz seksen altıncı bend — İşbu şebenderhanelerde tanzim olunan evrakı muhtelif işin ve mevkiin tehammül ve ihtiyacına göre bendi sabıkta gösterildiği veçhile başka başka defterlere kaydolunabileceği gibi birleştirilip bir deftere dahi kaydolunabilecektir.

Yüz seksen yedinci bend — Fahrî şebenderlerin muhasebat cetvelleri muvazzaf şebenderler gibi Hariciye Nezaretinden gönderilmiş olan nümunelere tatbikan siyakı vahid üzere tanzim olunacak ve her üç ayda hesap göndermek müteassir olan fehrî şebenderler için altı ayda veyahut sene nihayetinde muhasibe irsali mücaz olacaktır.

Yüz seksen sekizinci bend — Tebaai devleti aliyyeden birinin vefatı veya sefinesine hasar vukubulduğu takdirinde fahrî şebenderler merbut oldukları muvazzaf şebenderlere ve fikdanı halinde maiyetinde bu lundukları sefaretî seniyyeye ihbarı keyfiyet edeceklerdir.

Yüz seksen dokuzuncu bend — Fahrî şebenderler emanet kabul edemeyecekleri gibi kendilerine getirilecek nükud veya zikıymet eşyayı mafevkında bulunan muvazzaf şebendere ve fikdanı halinde merbut olduğu sefaretî seniyyeye irsal eyliyeceklerdir.

Yüz doksanıncı bend — Fahrî şebenderler deavinin sulhan tesviyesine mezun olup fakat bu babda verecekleri kararın bir kıt'a suretini maiyetinde buldukları şebendere irsal edeceklerdir.

Yüz doksan birinci bend — İşbu fasılda münderiç bendler ile tadil edilmeyen ve işbu talimatta bulunan sarı bendler fahrî şehbenderlerin tayini meslekleri için dahi merci olacaktır

İrade tarihi 10 rebiulevvel 1302 ve 16 kânunuevvel 1300

№: 32 — Pazar ve panayırlar haricinde fakat tellâl vasıtasile bey olunan hayvanattan resim ahzı hakkında İradei Seniye

17 safer 1302 24 teqrinsanı 1300

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesi Mazbatası

Maliye Nezaretinden Makamı Samı Sadaretpenahilerine takdim olunan 19 zilhicce 1301 tarih ve 430 numaralı tezkere Şûrayı Devlete havale ve 2 muharrem 1302 tarihinde Dahiliye Dairesine ita olunmağla kiraat olundu.

Mealinde Pazar ve Panayır olan mahallerin gayride tellâl vasıtasile olmaksızın beynelahali alınıp satılan hayvanattan resim alınmaması kararı ahır icabından olmasına ve Nevahı mulhakada Pazar mahalli olmayıp hayvan abzu itası bilâvasıta beynelahali cereyan etmekte bulunmasına mebnî nevahı hayvan rûsumu lağvedilmiş demek olup bu yüzden hazineye haylı ziyan terettüb edeceği beyanile Karesı Vilâyetünden ıstıfsarı muamele olunmuş ve Vilâyat devairi belediye kanununda nevahı belediye kanunu başkaca neşrolunacağı muharrer olduğu gibi nevahı Belediye kanununun neşrile belediyelerı teşekkül edinciye kadar nevahı hayvan rûsumu belediyelere aid rûsumatı saire hazine nam ve hesabına ihale ve idare olunması muahharen muteallik buyrulan İradeı aliye iktızasından bulunmuş olmasile kanunu mezkûr hükmüne tevfi kan yalnız belediyeleri teşekkül etmiş, olan Vilâyat ve elviye ve kazanın hayvan rûsumu belediyelere racı olup nevahı hayvan resmı İradeı aliye mucibince hazineci celileye aid bulunduğuna ve hayvan resmi istifasının pazar ve panayır yerlerine hasrı halinde bey ve şira resmi verilmemek maksadile pazarı olmiyan nevahide vukubulacağı cihetle bu keyfiyet bir taraftan varıdatı belediyenin ve diğér taraftan hasılâtı hazinenin

ziyanı mucib olacağından ve hazineye aid rüsumatın af ve ilgası iradei seniye istihsaliye buyruldui âlisinin canibi hazineye isra ve anın üzrine muamele icrasına mütevakıf idiğünden neva-hide hasılâtı hayvanattan resim alınmıyacak olduğu halde bunun varidatı hazine meyanından çıkarılmak üzere ıktıza eden buyruldui âlinin canibi hazineye irsali ve istifası lâzımgeddiği takdirde vilâyata tebligatı umumiye icra edilmek üzere keyfiyetin iş'arı lüzumu gösterilmiştir.

Hayvan fûruhtunun pazar yerlerine tahsis edilmiyerek pazar yerlerinde ve kurada alınup satılacak hayvanattan resim ahzi hakkında Konya Vilâyetinden mukaddema vukubulan inha ve nezareti müşarileyha ile cereyan eden muhabere üzerine karasığır ve manda ve merkep ve hergele nevinden olan hayvanat hakkında ittihaz kılınan usule dair düsturun birinci cildinin yedi yüz kırk ikinci sahifesinde münderic ilânname ahkâmı hayvan sirkatinin men'ı vukuunu kâfil olduğu gibi şehir kenarında ve hanlarda tellâl vasıtasile alınıp satılan ve pazar ve panayır yerlerinde tellâl vasıtasile ve gerek bilâvasıta alehtlâk bey ve şıra edilen hayvanattan resim istihsali ve pazar ve panayır yerlerinin gayride tellâl vasıtasile olmaksızın beynelâhalı alınıp satılanlardan resim alınmayıp fakat bunlarda da tellâl vasıtası bulunur ise yine resmi mezkûrun istifası hakkında 29 cemaziyelevvel 1299 ve 27 şaban 1301 tarihlerle iki kıt'a mazbata takdim kılınmış olduğu kayden müsteban olmuş ve bu suret mülga Divanı Muhasebat kararı iktzasından olduğuna dair Nezareti müşarileyhadan sebkedem iş'ara müstenid olmasile mezabiti mütেকaddime daire-sinde muamele icrası münasib bulunmuş olduğundan olveçhile Nezareti müşarileyhaya tebligat ifası tezekkür kılındı. Olbabda emrûferman hazreti melehülemdir.

İrade tarihi: 14 rebiülevvel 1302 20 kânunuevvel 1300

№: 33 — Nizamnamei dahilinün dokuzuncu numaralı zeylinin 23, 24, 25, 26 ve 27 nci maddelerinin tadilüne dair kanunnamei Vilâyettri

10 rebiülâhır 1302, 15 kânunusani 1300

Namı namii Hazreti Padışahiye olarak nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri ahkâmına tevfikan bin sekiz yüz seksen dört senesi teşrinisanisinin dokuzuncu günü Meclisi

Umumî Vilâyetten kabul olunup ledelarz mer'iyeti hakkında müteallik buyrulan iradei seniye mucibince valisi bulunduğum Rumelî Şarkî Vilâyetinde işbu kanunun neşrini ilân eylerim.

Madde 1 — Nizamnamei dahilî dokuzuncu numaralı zeylinin yirmi üçüncü ve yirmi dördüncü ve yirmi beşinci ve yirmi altıncı ve yirmi yedinci maddeleri atiyüzzikir veçhile tebdil olunur.

Madde 2 — Yaprak tütünden kilogram başına alınacak müruriye resmi altın akçe olarak iki kuruştan ibarettir.

Madde 3 — Kıyılmış tütünden berveçhi ati sarfiyat resmi alınır.

Altın akçe

kuruş

30	Birinci nevi tütün kilogram başına
25	İkinci " " " "
20	Üçüncü " " " "
15	Dördüncü " " " "
10	Beşinci " " " "

Madde 4 — Bir kilogram tütünden nekadâr sarfiyat resmi alınır ise sekiz yüz sigaradan dahi olmiktâr resim alınır.

Madde 5 — Fabrikacılar birinci nevi tütünün kıymetini istedikleri gibi tayin ederler. Sair nevi tütünü atide muharrer fiattan ziyadeye fûruht edemezler.

Altın akçe

Kuruş

80	İkinci nevi tütünden kilogram başına
60	Üçüncü " " " "
40	Dördüncü " " " "
25	Beşinci " " " "

Tediye olunan rûsum ile masarifi vakia balâda muharrer fiatlar dahilindedir.

Madde 6 — Tütün ve sigaralar Nizamnamei dahilinin iki yüz yirmi dördüncü bendinde muharrer olduğu veçhile üzerlerine bandrol yapıştırılmış paket veya kutu derununda satılır.

Bandrollarda paket veya kutu içindeki tütünün nevi ile en yüksek fiatı ve bir de o tütünden kilogram başına alınan sarfiyat resmine göre tütünün bahası muharrer olacaktır.

Madde 7 — Kıyılmış tütün ağırlığı bir yarım ve çeyrek kilogram ile yüz ve elli ve yirmi beş gram olup paket ve kutulara konularak satılacağı gibi sigarlar dahi sekiz yüz ve dört yüz ve iki yüz ve seksen ve kırk ve yirmi aded olup paket ve kutulara vaz edilerek fûruht olunacaktır.

İrade tarihi : 14 rebiülâhur 1302, 19 Kânunusani 1300

№: 34 — Düyunu Umumiyei Osmaniye tahvilâtı atıkasının $\frac{1}{18}$ şubat 1885 tarihinden sonra mübadele ve kayid ve tescilleri hakkında Nizamname

10 rebiülâhur 1302, 15 kânunusani 1300

Madde 1 — Kayid ve tescil edilen ve damgalanan ve beşinci maddede “ ramazan „ unvanile zikrolunan tahvilâtın mübadelesi muamelâtı dersaadetten gayri avrupanın bilcümle mevakiinde $\frac{1}{18}$ mayıs 1885 tarihinde kapatılacaktır. Tarihi mezburdan sonra mübadele muamelâtı yalnız dersaadette icra olunacaktır.

Madde 2 — Tahvilâtın kayid ve tescili muamelâtı Dersaadetten maada avrupanın sair bilcümle mevakiinde $\frac{1}{18}$ şubat 1885 tarihinde kapatılacaktır. Tarihi mezkûrdan sonra işbu muamele yalnız Dersaadette icra olunacaktır.

Madde 3 — Mübadele ve yahut kayid ve tescil olunmak üzere Dersaadette irsal olunan tahvilâtın masarifi nakliyesile iadesi masarifi ahabına aid olacaktır.

Madde 4 — $\frac{1}{18}$ mart 1885 Kuponile anı teakub edecek kuponlar ya deyni mübeddel tahvilâtı cedidesi veyahut kayid ve tescil olunan tahvilât üzerine tediye olunacaktır.

Madde 5 — Kayid ve tescil olunmayan ve damgalanmayan tahvilât mübadele edilmek üzere $\frac{1}{18}$ şubat 1885 tarihinden sonra ibraz olunduğu halde ibraz olunduğu tarihe kadar vadeleri hürlül etmiş olan kuponlarının bedelâtı tediye olunmayacaktır.

Keza $\frac{1}{18}$ şubat 1885 tarihinden sonra kayid ve tescil edilmek üzere ibraz olunan ramazan unvanlı tahvilâtın dahi faizleri verilmiyecektir.

Madde 6 — Kayid ve tescil olunan tahvilât mübadele edilmek üzere ibraz olundukta bunlara mukabil verilecek tahvilât cedidenin vadeleri hulûl etmiş olan kuponları ibraz olunan tahvilâtın vadeleri hulûl etmiş kuponları nisbetinde katolunacaktır.

Madde 7 — Mübadele ve kayid ve tescil muamelâtı her altı ayda duhul eden taksitin hulûlünden on beş gün evvel muvakkten tatil olunacak ve işbu on beş günün hitamından sora tekrar muamelâta bededilecektir. Bu usul $\frac{1}{18}$ eylül 1885 taksitinden itibaren mevkii icraya konulup andan evvelki taksite şamil olmayacaktır.

Madde 8 — Gerek emri mübadele ve gerek kayid ve tescil muamelâtının sureti kat'iyede tatili tarihini Düyunu Umumiye idare Meclisi Hükümeti Seniye ile bilittifak tayin edilecektir.

irade tarihi 14 rebiülâhır 1302, 19 kânunusani 1300

№: 35 — Rumeli Şarki Vilâyetine Mahsus terhinat kanunu

11 rebiülâhır 1302, 16 kânunusani 1300

Namı namii cenabı Padişahiye olarak Nizamnamei Dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince terhinat hakkında bittanzim bin sekiz yüz seksen dört senesi teşrinisanisinin üçüncü günü Meclisi Umumii Vilâyetten kabul olunup ledelarz mer'iyeti ahkâmı hususuna İradei Seniyei Hazreti Padişahi müteallik ve şerefsudur buyrulan işbu kanun ahkâmının Valisi bulunduğum Rumeli Şarki vilâyetinde mer'iyülicra tutulmasını ilân eylerim.

Terhinat Hakkında Kanunu Vilâyettir

BİRİNCİ FASIL

Terhinat Beyanındadır

KISMI EVVEL

Ahkâmı Umumiye

17 rebiülâhır 1302, 22 kânunusani 1300

Madde 1 — Kavanini mevcude ahkâmına tevfikan ferağ olunabilen emvali gayri menkule ile anlara müteferri olanlar terhin edilebilirler.

Madde 2 — Tefruğa iktidarları olmiyan veya hazır bulunmyanlara aid olan emvali gayri menkule yalnız bazı esbaba veya kavaninde muharrer eşkâle göre terhin olunabilir.

Madde 3 — Terhinat hususu ancak kanunun mesağ gösterdiği şekle göre icra olunabilir.

Madde 4 — Rehin hususunun eğer arazi defatirinde kaydi ifa olunmak suretile muameleı resmiyesi icra kılınmış bulunur ise hiç bir hükmü yoktur.

Madde 5 — Terhinat yalnız rehne tâbi olan ve muhassasan tayin olunan emvali gayri menkule ile bir miktarı muayyen akçe üzerine olabilir. İleride tasarruf olunacak emvali gayri menkule üzerine icrayı terhinat caiz olamaz.

Madde 6 — Emvali gayri menkule üzerine mutasarrıfı lâhıkının veya kendi namına terhin edebilen kimesnenin muvafakati olmaksızın terhinat icra kılınmaz. Ancak bu hal evkafa merbut olan emvali gayri menkulenin mülke tahvili için nizamnamei dahilinin dört yüz seksen altıncı maddesinde rehinnamelerin itasına dair muharrer olan ahkâmı iskat edemez.

Madde 7 — Rehin tahtına vazetmek istedikleri emvali gayri menkuleyi yalnız istimlâkine hukuku zatiyesi olanlar terhin edebilirler.

Madde 8 — Terhinat maddesi rehin edilen emvali gayri menkulenin mecmuu imarı ve bilcûme ebniyesile müştemilâtı sairesi üzerine tevessü eder.

Madde 9 — Eğer emvali gayri menkuleden birisi rehin altına alındıktan sonra ana sair emvali gayri menkule iltihak edecek olur ise evvelki emvali gayri menkule üzerine icra kılınan rehniyatın emvali mülhaka hakkında dahi şümulü olur. Meğerki emvali mülhakai mezkûrenin arazi defatirine ayrıca muameleı kuyudiyesi icra kılınmış ola.

Madde 10 — Emlâki gayri menkule üzerine bazı mukaveleden dolayı menedilen veyahut bazı ahvalde karar verilebilen veyahut fesih ve imhası kabil olan hukuka nail olanlar yalnız ol mukaveleye veya ol fesih ve imhaya tâbi olan rehniyeti icra edebilirler.

Madde 11 — Tahti rehniyete alınan emvali gayri menkule harap veya dayinin kefaletine kifayet edemiyecek derecede ducarı ziyan olur ise o halde dayinin medyunun sair emvali gay-

ri menkulesi üzerine bir rehniyeti munzama istemeğe ve bu suret olamaz ise alacağının tediyesini talep etmeğe hakkı olacaktır.

Sigortaya konulan emvali gayri menkuleden birisinin terhini hakkındaki muamelei kuyudiye emvali mezkûrenin harab veyahut zarar ve hasara duçar olduğu takdirde sigorta kompanyasından mutasarrıfına verilecek tazminatın rehinli dayine verilmesini temin eder. Meğerki işbu tazminatın bedeli duçarı harab ve hasar olan emvalin kumpanyayı mezkûr tarafından inşa ve tamiri için sarfolunmuş ola.

Madde 12 — Muamelei terhiniyesi icra olunmuş olan emvali gayri menkuleden birisini eğer evvelki rehinli alacaklı ile akdeylediği mukavelede mugayreti sariha bulunmaz ise diğeri alacaklının menfaati için medyunun sair gûna terhin eylemesi hakkına halel getirilmez.

Madde 13 — Rehin maddesi yalnız evrakı resmîyeye veyahut canibi mahkemeden tasdik ve ayrıca imza olunmuş senede müsteniden icra olunabilir.

Vasiyet eden kimesnenin hibe eylediği nesnenin temini için kendi tarafından mahsusan tayin olunan emvalı gayrimenkule üzerine vasiyetname dahi terhin olunabilir.

Madde 14 — Bir rehinin hüküm ve tesiri olmak için evrak veya sened metninde terhin olunan mebalîğ miktarının tayin ve tasrih olunması lâzım gelir.

Eğer ciheti mecburiyetten hasıl olan deyn şurut tahtında bulunur ise şurutu mezkûre rehinin kaydi sırasına terkim ve işaret olunacaktır.

Madde 15 — Terhinat her ne miktar vadei muayyene ile olur ise olsun icra olunabilir.

Madde 16 — Rehinin sureti icrasını mübeyyin olan evrak veya senette rehine vazolunan emvali gayri menkulenin nevi ve cinsi ile kâin olduğu nahiyenin ismi ve arazi defatirinin kayid numarası ve eğer var ise kadastro numarası ve akalli etraf hududunun üçü mahsusan gösterilmek lâzım gelir.

Madde 17 — Vilâyet haricindeki mahallerde teati olunan evrak ve senedat dahili vilâyette kâin olan emvali gayri menkule hakkında muamelei terhiniyenin icrasına kâfil olamaz. Meğerki evrak ve senedatı mezkûre icabı veçhile musaddak bulunmuş

ola. İşbu senedatin ihticace salih olup almadıklarının mukabelesi tahtı rahniyete alınan emvali gayri menkulenin bulunduğu mahallin Sancak mahkemesi tarafından icra kılınır.

KISMI SANI

Terhinatın muamelei kuyudiye ve terkiniyesi beyanındadır

Madde 18 — Terhinat muamelei kuyudiyesi emvali merhunenin bulunduğu dairenin arazi defatiri Kançılıryasında icra kılınacak ve muamelei mezkûrenin icrası için dayin veya bizzat veya bilvasıta talep edeceği kayde esas edilen evrak veya senedi bir nevi ve şekilde olarak iki ilmühaber suretile beraber arazi defatiri kalemine ibraz edecek ve zikrolunan ilmühaberler kendi veya vekili tarafından imza olunup mündericatu dahi zirde gösterilen usule göre muhtevi bulunacaktır.

(1) Evrak ve senedin ibraz olunduğunun yevm ve tarihi

(2) Dayin ile medyunun isimleri ve pederlerinin esamisi ve şöretleri ve mahalli ikamet ve mekânları ile eğer ehli hır-fetten iseler bu ciheti

(3) Arazi defatiri kaleminin mensub olduğu Sancak hukuk mahkemesi dairesi dahilinde dayinin tayin edeceği mahalli ikameti.

(4) Taleb edilen muamelei kuyudiyeye esas tutulan senedin tarihi ile kangı mahkeme nezdinde teati veya kangı mahkeme canibinden tasdik olunduğu.

(5) Deyin addedilen meblâğ ile eğer var ise güzesteşi ve zamanı tediyesi vadesi.

(6) Terhin edilen emvali gayrimenkulenin nevi ve cinsi ve kâin olduğu mahal ile on altıncı maddedeki suveri muayyene.

Madde 19 — Arazi defterinin muamelei kuyudiyesi memuru kayid muamelesinin ifa eylediği gün iki ilmühaberden birisini kaydın icra olunduğunu müş'ir imza ve tarih ile sıra numarasını vâz ve terkim eyledikten sonra müstediye iade eyler.

Madde 20 — Terhinatın icrayi muamelei kuyudiyesinden sonra alâkadar olan tarafeyn mezkûr terhinatı emvali gayrimen-

kulenin yalnız bazı kısmı üzerine hasretmek veya terhinatın mukayyed bulunduğu meblâğı tahfif eylemek suretile zikrolunan terhinatın tadiline muvafakat edebilirler.

Bu misillü muvafakat icra edilen tahfifatın senedatı hakkında on üçüncü ve on yedinci maddelerde zikrolunan usule riayet olunmak üzere arazi defatirine kaydolunur.

Madde 21 — Muamelei kuyudiye bunun tarihi terkiminden itibaren terhinatı on sene müddete kadar temin eder.

Zikrolunan muamelei kuyudiye eğer işbu müddetin müru-rundan evvelce tecdid olunmaz ise hükümden sakıt olur.

Madde 22 — Terhinatın tecdidi için yukarıda gösterilen muamelei kuyudiye ilmühaberlerine muvafık olmak üzere evvelki muamelei kuyudiyenin tecdidi talebinde bulunulduğu beyanile diğer iki ilmühaber alelâde ibraz olunacaktır.

Arazi defterinin kuyudat memuru tecdid muamelesi mülâ-hazatını kayid ve işaret ettikten sonra yeni iki ilmühaberler-den birisini on dokuzuncu maddede gösterilen usule tevfiķi hareket etmekle beraber müstediye iade eyler.

Madde 23 — Merhunatın muamelei terkiniyesi dayinin temini menafii için kaydi icra olunmuş terhinatın terkinine muvafakat olunduğuna dair senedi veyahut artık hiç bir vesaiti nizamiyeye tâbi olmamak üzere terkin muamelesinin icrasını emreden bazı ilâmı kat'iyi dayinin ibraz etmesile icra olunur. Sened on üçüncü ve on yedinci maddeler ahkâmına tevfiķi hareketle beraber arazi defatiri kaleminde kalacaktır.

Umur ve muameleyi terkiniye sened veyahut terkin muamelesinin icrasına esas olan ilâm ile tarihi terkinin tayin ve beyanile icra kılınır. Bundan maada muamelei terkiniye arazi defatiri memuru tarafından imza olunmak lâzım gelir. Eğer dayin rehinin muamelei terkiniyesine muvafakatten imtina eder ise sahibi arazi defterinin muamelei kuyudiyesini icra eden memura ba arzuhal müracaat edip aid olan mahkemenin vereceği karara değin dayin tarafından akdolunacak her bir muamelei terhiniye aleyhinde itiraz edeceğini bu babda olan esami defterine muvakkaten işaret eylemesi hususunu memuru merkumdan talep edecektir.

Madde 24 — Rehinli dayin bilcümle rehinli alacağını veyahut bir kısmını aharın uhdesine havale veya rehin edebilir.

Bu takdirde muamelei tahviliye veya terhiniye kaydinin icrasından sonra terhinat kaydinin terkinin maddesi uhdesine havale veya terhin edilen şahsın muvafakati olmaksızın icra olunamaz.

Terhinat hususu bunu temin eden ukudat dahi beraber olur ise bir diğeri numına havale edilebilir.

Madde 25 — Terhinat muamelei kuyudiye ve terkiniyesi masarifatı sened metnindeki ahkâma munakız olmadıkça medyuna aittir.

KISMI-SALIS

Terhinat meyanındaki sıra tertibi beyanındadır

Madde 26 — Terhinat muamelei kuyudiyenin icrası günden itibaren hüküm ve kuvveti haizdir.

Terhinatın sıra tertibi muamelei kuyudiyenin sıra numarasından tayin olunur.

Madde 27 — Bir numara altında ve yine o emvali gayrimenkule hakkında bir günde kaydi icra olunan rehiner bir nevi sıradan addolunup her birisinin miktarına göre tediye olunur.

Madde 28 — İflâs eden bir medyunun emlâki hakkındaki terhinata muamelei kuyudiyesinin ihticace salih ve muvafıkı usul olup olmadığı keyfiyatı kavanini ticaretle tayin kılınır.

Madde 29 — Dayinin kaydi icra olunan ve güzeste hasıl edecek olan matlûbatının miktarı güzestesi mukayyed ise kaydi sırasınca rehne tâbi olan mebalîğ resûlmalinin son bir senelik faizi ile ileride daha işliyecek olan faizlerin istifasına evvelce geri kalan güzesteler veya muamelâtı kuyudiye ile tecdid masarifatı hukukuna halel gelmeksizin iştirak etmeğe dâyin hakkı vardır.

Madde 30 — Zimematı merhuneden

(1) Emvali gayri menkulenin ferağı ve dâyinlerin menfaatı umumiyesi yolunda garameten edilen tevzi sırasının tayini için sarfolunan harcı mehakim.

(2) Vilâyetin emlâki merhune arazi ve kadastro vergilerile senei cariye ve sabıka sancak ve nevahi zamaiminden olan matlûbatı

(3) Bir binaya hissedar olan kimsenin olbinanın tamiratı için sarfına mecbur olduğu masarifat misillû zimemaü mümtaze müreccah tutulup sıra numarasınca anlardan evvel kaydolunur. Fakat rehinli dâyinlerin itirazatından şu imtiyaz hükmü sakıt olmamak için bunun dahi tamiratın yevmi hitamından akalli bir mah zarfında terhinat misillû arazi defatirine kayid ve şerhedilmesile beraber hissedar olup tamiratı icra edecek olan kimsenin buna mübaşeret etmezden lâakal on beş gün evvel yapacağı işin miktarı masarifi evvelce erbabı vukuf marifetile tahmin edilmek üzere rehinli dâyinlere ihbarı keyfiyet eylemesi lâzımdır.

İKİNCİ FASIL

Terhinatın tasfiye ve tathiri beyanındadır

KISMI EVVEL

Terhinatın medyun tarafından tathiri hakkındadır

Madde 31 — Medyun bir veya daha ziyade merhun olan emvali gayrimenkulesini borçlu olduğu akçenin resülmalı ile güzıştelerini ve eğer var ise bu yoldaki sair masarifatı tediye eyliyecek olduğu halde tahtı rehniyetten her an istihlâs edebilir. Elverirki dayin veya dayinlere akalli bir aydan evvel haber vermiş bulunsun.

Madde 32 — Medyun rehinli olan bir borcunu kısmen dahi tediye edebilir elverirki işbu aksamın rehinli deyn miktarının sülüsünden akal olmamış olsun. İşbu tediye maddesi en az bir aydan evvelce ita olunan haberden akdem olması lâzım gelir. Ancak daha akal kısmı kabul edebilmesi ve evvelce vukubulacak ihbar kararından müstefid olmaması dâyin yedi ihtiyarındadır.

Madde 33 — Rehlinli dâyin zimematının tediyesini vadei muayyene veya vadesinin mürurundan veyahut yalnız en az bir aydan evvelce medyuna tahriren ihbar eyledikten sonra bu babda knnunen kesbi istihkak eylediği takdirde talep edebilir.

Madde 34 — Talebi tediye vukuunda medyun resülma ve ona müteferri deynini tediye eyledikte terk ve ihale eden kimesnenin teminatı olmaksızın rehinli deynini şahsı salise terk ve ihale ettirmeğe dayini mecbur edebilir.

Eğer rehinli dâyin birden ziyade ise anlar dahi o hakka maliktirler.

Madde 35 — Bir kefilin tahtı teminatında olarak medyunun emvali gayrimenkulesi üzerine kaydolunan terhinatı dâyin tarafından itiraz olmaksızın kefilî merkum umumen veya kısmen ref'edebilir.

Madde 36 — Kredito hesabına merbut olan rehinli dâyin yalnız ol hesabın tashihi maddesi hükmü icrayı haiz olduktan sonra terhinat hakkında hareket edebilir.

Madde 37 — Eğer medyun rehinli deyinlerini tediye etmez ve otuz dördüncü maddede gösterildiği veçhile terk ve ihale olunmak için şahsı salisi tayin ve irae eylemez ise o halde tediyesini talib olan rehinli dâyin zimematı vaktasına karşı medyunun terhin olunan emvali gayrimenkulesinin ber mucibi kanun müzayedede suretile satılmasını talep etmek hakkına malik olur.

KISMI SANI

Fıshası salise yedlerinde mazbut olan imtiyazat ve terhinat hukuku tasarrufiyesinin istihlâsı beyanındadır.

Madde 38 — Terhinat maddesi bir dâyinın menfaatine almak üzere ahârın emvali gayri menkulesi üzerine bazı ukudatın icrayı temini için bir hakkı mülkiyettir.

Terhinat maddesi gayri müteferrik olmak üzere ana müteferri bilcümle emvali gayri menkule ile bunların her birisinde ve her bir kısmında tamamilen mevcuttur. Zikrolunan terhinat maddesi emvali gayri menkulelere merbut olup her kimin yedine geçerler ise geçsin emlâki mezkûreden müteferrik olamaz.

Madde 39 — Emvali gayri menkuleyi fariğ olan veya terk ve ihale eden kimesne yalnız hakkı tasarrufu ile emvali gayri menkuleye mahmul olan sair hukuku istimlâk edecek olan tarafa tevdi ve teslim eder.

Madde 40 — İmtiyazlı ve rehinli matlûbatı tediye etmeğe şahsan mecbur olmıyan her bir mefruğulehin her imtiyaz ile emvali gayri menkulenin kendi namına intikali icra olunmazdan evvel kaydedilen her bir terhinat husularını zirdeki mevadda zikrolunan usule göre icra eylediği halde hukuku tasarrufiyesini istihlâsa hakkı vardır.

Madde 41 — Eger dūyunata şahsan mecbur olmıyan mefrūguleh işbu kanunun otuz sekizinci maddesinde gösterilen netayici kanuniyeden beri olmasını talep edecek olur ise o kimse her bir icraattan mukaddem veya zirde beyan olunacağı veçhile emvali gayrimenkuleyi terk veyahut bedelatını tediye eylemek üzere evvelce vukubulan davetten itibaren otuz gün zarfında aid olan hukuk mahkemesi marifetile emvali gayrimenkulenin kendi namına intikali icra olunmazdan evvel zirde muharrer mevaddı imtiyazat ve terhinatı haiz olan dayinlerin tayin eyledikleri ikametgâhlarına tebliğ etmeğe mecburdur.

(1) Hukuku tasarrufiyesi evrakının tarih ve nevi ve cinsile farığın ve hibe eden kimsenin tayini.

(2) Emvali gayri menkulenin nevi ve cins ve ahvali ile arazi defterindeki kayid numarası veya evrakta gösterilmiş olan beyanatu saire.

(3) Emvali gayri menkulenin kıymeti meşrutası ile kıymeti mezkûreden maada diğer aksanı mahmulenin miktarı veya miktarı muayyen değil ise emvali gayri menkulenin bedeli fiyatı

(4) Emvali gayrimenkulenin teferruğ eden kimse uhdesine intikali tarihi.

(5) Emvali gayrimenkulenin intikalinden mukaddem kaydi icra olunan imtiyaz ve terhinatın sıra tertibile dayinlerin isim ve şöhretleri ve mukayyed olan zimematın tayini. Bundan maada mefrūguleh bir beyanname ile mahkeme merkezi dairesinde tayin kılınan ikametgâhını beyan ve irac eylemeğe ve kıymeti meşrutayı veyahut emvali gayrimenkulenin fiatı mukadderesini dayinlere tediye edeceğını beyan ve teklif etmeğe mecburdur.

Balâda gösterilen beyannamenin hulûsai meali mahkeme ilânatını alelâde neşir ve işaa eden gazete ile ilân kılınacaktır.

Madde 42 — Balâda zikrolunan beyannameden sonra her bir dayin akalli kırk gün müddet esnasında emvali gayri menkulenin pey sürmüş olan miktarı veya yekûnu muayyeni üzerine yüzde on zam etmeğe mecbur olup ta zirde muharrer şeraiti dahi ifa eylediği takdirde emvali mezkûrenin bilmüzayede satılmasını aid olan mahkemedan ba istida talep edebilir.

(1) İşbu mutalebatı vakıanın mahkeme marifetile mutasarrıf lâhik ile sabıkın ikametgâhlarına tebliğ olunmak.

(2) Mutalebatı vakıa pey sürülmüş olan miktar veya yekûnu muayyen üzerine yüzde on zam etmek mecburiyetini sarahaten havi bulunmak.

(3) Hini müzayedede zam etmeğe mecbur bulunduğu miktarı meşrut veya yekûnu muayyenin onda bir kısmı için kefalet ibraz ve irae edilmek.

İşbu şeraitten birisinin ademi icrası mutalebatı vakıanın keenlemeyekün hükmünde tutulmasını mucib olur.

Madde 43 — Yukarıki maddede gösterilen mehiller ve şekiller usulünce emvali gayri menkulenin müzayede suretile satılmasını dayinlerden birisi istemez ise ol emvali gayri menkulenin mutasarrıfı lâhik tarafından verilen ve metni senedde meşrut veya muayyen olan bedelâtın miktarı kat'isi ne ise ipka olunup zikrolunan emvali gayri menkule bedelâtı muayyeni mezkûre ile tediyesi na kabil olacak olan matlûbata mütedair terhinattan istihlâs olunarak muamelei kuyudiyesi de işbu dayinlerin en evvelki medyuna karşı olan haklarına halel gelmeksiz terkin edilir.

İmtiyazat ve terhinatı saireyi mahmul olan emvali gayri menkuleye gelince mutasarrıfı lâhik emvali gayri menkulesinin bedelâtını sıra tertibince istifaya hakları olan dayinlere tediye eylediği veyahut bedelâtı mezkûreyi hakları olan alacaklılara lieclilite aid olan mahalle depozito ettiği halde emvali mezkûreyi anlardan halâs edebilir.

Madde 44 — Kırk ikinci maddede tayin olunan miad hiç bir halde andan ziyade imtidad edemez.

Madde 45 — Emvali gayri menkulenin müzayede ile satılması talep olundukta Usulü Muhakemei Hukukiye Kanunnamesi ahkâmında münderic eşkâle göre ifayı muamele olunacaktır.

Madde 46 — Bilmüzayede uhdesine ihale olunan emvali gayri menkuleye pey süren kimse müzayede bedelât ve masarifatından maada emvali gayri menkule hakkında evvelki mefrugulehin sened ve kayid ve arazi defterinin hülâsai maali ile tebligat ve kırk birinci maddeye tevfikân yapılan ilânat yolundaki bilcümle masarifatını dahi tediye eylemeğe mecburdur.

Madde 47 — Eğer emvali gayri menkuleye vaz'iyet eden şahsı salıs en son pey sürenlerden bulunupta emvali mezkûre uhdesine ihale olunacak olur ise ihale hakkındaki kararı kayid ettirmeğe mecbur değildir.

Madde 48 — İhale olunan emvali gayri menkulenin imtiyazat ve terhinattan istihlâs maddesi kırk üçüncü maddeye tevfikân icra olunur.

Madde 49 — Emvali gayri menkulenin müzayedede suretile satılmasına talib olmuş olan dayinin keffiyed eylemesi maddesi ileride lâzım gelen muamelâtın icrasını menedemez meğerki sair bilcümle mukayyed olan dayinlerin muvafakatleri bulunmuş ola.

Bu gibi ahvalde müzayedeye pey sürmekliği talib olupta bilâhara istinkâf eden dayinin emvali gayri menkulenin bedelâtına bilmecburiye süreceği zamaim akçesi sıra tertibince müreccah tutulmak üzere dayinlerin istifayı matlûbat etmelerine hasrolunur.

Madde 50 — Eğer emvali gayri menkule evvelce iştirâ eden kimesnenin uhdesinde takarrür eder ise merkumun miktarı meşruttan fazla tediye eylediği akçe ile her bir tediyeatının teslimatı günlerinden itibaren işliyecek faizini fariğ olan kimseden aramağa hakkı olacaktır.

Madde 51 — Eğer mutasarrıfı lâhikın yedinde bulunan evrak veya sened metninde emvali menkule veya bir veyahut müteaddid emvali gayri menkule münderic olupta bunlardan bazıı rehin tahtında ve bir takımı da rehinden müberra bulunur veya envai eskalı mahmul olupta hukuk mahkemelerinin bir veyahut müteaddid dairelerinde kâin olur ve kâffesi bir veya mütenevvi ve mahsus bedelât ile istimlâk olunurda cümlesi bir türlü intifaa tâbi olur veyahut olmaz ise bu gibi ahvalde ayrıca kaydi icra olunan veya sikali mahsusu bulunan her bir emvali gayri menkulenin bedelâtı kırk birinci maddede zikrolunan tebligat ile evrak veya senedde mevcut bulunan bedelâtın miktarına göre beyan olunmak lâzım gelir.

Müzayedeyi talib olan dayin fakat matlûbatına mukabil tahtı rehnîyete alınan emvali gayri menkuleden maada ne sair emvali menkule ve nede emvali gayri menkule hakkındaki mecburiyetinin tevessüüne hiç bir halde icbar olunamayacağı gibi mutasarrıfı lâhikın dahi gerek emvalin ve gerek intifainın tefriki yüzünden göreceği zarar ve ziyan tazminatını medyun olan mutasarrıfı sabıktan aramağa hakkı vardır.

KISMI SALIS

Eşhası salise yedlerinde mazbut olan terhinatın netayici beyanındadır

Madde 52 — İmtiyazat veya terhinatı hâmil olan emvali gayri menkuleye vazîülyed bulunan ve deyn için bizzat mecbur tutulmıyan şahsı salis işbu ikinci faslın kısmı sanisine tevfikan hukuku tasarrufiyesini imtiyazat ve terhinattan kurtarması yolunda icrayı ikdamat etmez ise her türlü kuyudu ihtiraziyeden vareste olmak üzere ya emvali mezkûreyi terk etmeğe veyahut bilcümle imtiyazlı ve rehinli zimemat ile işbu kanun mucibince güzeşte ve ana müteferri saireyi medyunu sabıkın aldığı vadelardan müstefid olmak suretile tediye eylemeğe mecburdur.

Madde 53 — Eğer vazîülyed olan şahsı salis emvali gayri menkuleyi ne terk ve ne de bedelâtını tesviye etmez ise o halde her bir rehinli dayinin emvali mezkûrenin icrayı ferağını talebe hakkı olacaktır. Fakat işbu mutalebatın istenilen borcu tediye veya emvali gayri menkuleyi terk etmesi için vazîülyed bulunan şahsı salisin davet edilmesinden mukaddem olması lâzım gelir. Bununla beraber tesviyei deyn eylemesi için medyunu sabık davet olunduysada bundan bir semere hasil olamadığının şahsı salis merkuma beyan ve temin olunup daveti mezkûreden otuz gün mürurundan sonra emvali gayri menkulenin fûruhtu keyfiyeti mutasarrıfı cedidden taleb edilebilir.

Madde 54 — İmtiyazlı ve rehinli zimematı bizzat tediye eylemeğe mecbur olmıyan vazîülyed şahsı salis eğer medyunun yine o borç için dahili vilâyette tahtı rehniyete alınmış emvali gayri menkulesi olupta uhdei tasarrufunda bulunur ise zimematı vakianın medyunun zikrolunan yedi tasarrufundaki rehinli emvali gayri menkulesinden evvelce tesviye ve tathirini taleb birle emri ferağın icrasını sed edebilir.

İşbu meselenin devamı esnasında vazîülyed bulunan şahsı salisin yedindeki emvali gayri menkulenin icrayı ferağı tehir olunur.

Madde 55 — Borç için bizzat mecbur tutulmıyan ve istimlâke hakkı zatisi bulunan vazîülyed eşhası saliseden her birisi rehinli emvali gayri menkuleyi terk edebilir.

İşbu terk maddesi vazülyed şahsı salisin yine ol gayri menkule hakkında sıra tertibince mukayyed olan terhinata halel vermez.

Madde 56 — Emvali gayri menkulenin vazülyed şahsı salis tarafından terki medyunun ukudatını tanıyıp bunun için şu suretle ittihat olursa bile icra olunabilir.

Terk maddesi müzayede suretile ferağ vukuunda talibi ahara ihale olunmadıkça elli ikinci madde mucibince vazülyed şahsı salis kâffeı düyun ile masarifatı tediye eyler ise yine emvali gayri menkuleye tasarruf etmek hakkına halel getirmez.

Madde 57 — Terk maddesi aid olan mahkeme kalemine ita olunan beyanname ile icra olunup oraca da beyan eden kimesne yedine şehadetname ita olunur.

Mahkeme alâkadar olanlardan kangisinin talebi vuku bulur ise bulsun terk olunan emvali gayri menkule için bir nazır tayin edip icraatı cebriye usulüne tevfikân nazır merkurum namına olarak icrayı muamelei ferağıyeye devam olunur.

Vazülyed olan şahsı salis nazır tayin olunmadıkça emvali metrukenin muhafızdır.

Madde 58 — Emvali gayri menkule terk veya fûruht olunmuş olsa bile buna vazülyed olan şahsı salisin emvali mezkûreye mutasarrıf olmazdan evvel kesbeylediği kayid ve külfet ve terhinat ile sair hukuku maddiye her ne ise teceddüd eder.

Madde 59 — Rehinli dayinlerin menafiini tahlil edecek derecede vazülyed olan şahsı salis tarafından vuku bulacak ağırca bir sehiv ve hatadan neşetle emvali gayri menkulceye bir gûna zarar ve ziyân terettüb edecek olur ise o halde şahsı salisi merkurum mes'ul tutulup emvali mezkûrenin yedi tasarrufuna geçtikten sonra tamir ve islâhı masarifatını tutmak için dayinlerden hiç bir gûna mutalebeye hakkı olmayacak ve yalnız işbu masarifattan dolayı emvali mezkûrenin kıymeti fazlasını arayabilecektir.

Madde 60 — Rehinli emvali gayri menkulenin hasılâtı yalnız emvali mezkûreyi terk veya bedelâtını tediye etmek üzere ib'as olunan davetnameden sonraki eyyam için vazülyed olan şahsı salisten aranılabilir. Şayed bed ve mübaşeret olunan mutalebatın bir seneye kadar arkası kesilir ise o halde de yalnız davetnamenin tecdidinden muahhar olan evkat için hasılât taharri olunabilir.

Madde 61 — İmtiyazlı ve rehinli borcu tediye eden vaziülyed şahsı salis emvali gayri menkuleyi ya terk eder veyahut icrayı ferağa ruyi müsaade gösterir ise medyunu sabıktan tazminat aramağa hakkı olur.

Madde 62 — Rehinli emvali gayri menkulenin vaziülyedi olan şahsı salis eğer emvali mezkûreyi yedi tasarrufuna geçirmesi için bilcümle dayinlerin mutasarrıfı sabıklarda olan alacaklarını tediye etmek için kifayet mertebesinde bir meblâğa borçlu kalır veya meblâğı mezkûr mertebeli kifayede bulunmayıpta bilcümle ashabi matlûba emvali gayri menkuleyi kâffe imtiyaz ve terhinattan istihlâs mecburiyetile beraber zimematın derecatına göre zikrolunan mebalîğden tesviye ve ifasına ruyi muvafakat gösterirler ise o halde merkur vaziülyed şahsı salis emvali mezkûreyi terk etmek daiyesile akçeyi tediye eden beri tutulamayıp ukudatı vakiasına muvafık surette olarak borçlu olduğu meblâğı tediye etmeğe mecburdur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Terhinatın ref ve izalesi beyanındadır

İmtiyazat ve terhinat

Madde 63 —

- (1) Ukudatın ref ve izalesi
- (2) Dayinin imtinası
- (3) Emvali gayri menkulenin mahkemece emri ferağının icrası
- (4) Emvali gayri menkulenin imtiyazat ve terhinattan istihlâsa dair olan usulün icrası
- (5) Müruru zamanın vukuu hallerile ref ve izale olunur.

Madde 64 — Medyunun henüz uhdei tasarrufunda olan emvali gayri menkuleye dair müruru zaman keyfiyeti zimematın müruru zamanından ve vaziülyed olan şahsı salisin yedi tasarrufundaki emvali gayri menkulenin müruru zamanı dahi her halde eşya matlûbatı için kanunen tayin olunmuş olan müruru zaman müddetinin hitamında hasıl olur.

№: 36 — Rumeli Şarkî Vilâyetine mahsus Terhinat defatiri muvakkatesi hakkında kanunu vilâyetir

11 Rebiülâhır 1302 , 16 Kânunusani 1300

Namı namii Hazreti Padişahiye olarak nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince bin sekiz yüz seksen dört senesi teşrinisanisinin onyedinci günü meclisi umumii vilâyetten kabul olunup ledelarz mer'iyeti hakkında iradei seniyei Hazreti Padişahî müteallik ve şerefsudur buyrulan işbu terhinat defatiri muvakkate kanunnamesinin Valisi bulunduğum Rumeli Şarkî Vilâyetinde mer'iyülicra tutulmasını ilân ederim.

BİRİNCİ FASIL

Ahkâmı umumiye beyanındadır

Madde 1 — Bir kanunu mahsus ile tesis olunacak olan arazi defatirinin tanzimile icrayı muamelâtına bed ve mübaşeret olununcıya kadar terhinat hakkındaki kanunnameye gösterilen kâffe muamelei kuyudiye dahili vilâyette kâin her bir kaza mahkemesinde tutulacak muvakkat terhinat defterinde icra kılınacaktır.

Madde 2 — Muamelei kuyudiyenin icrası lâzımgelen imtiyazı veya işbu kanunun mevkii icraya vaz'ı gününe değin terhinatı ihraz etmiş veyahut ihraz edecek olan kimesnenin kanunu mezkûrun mer'iyeti ahkâmından sonra altı mah zarfında olabadağı imtiyaz veya terhinatını emvali gayrimenkulenin kâin olduğu daire dahilindeki kaza mahkemesi terhinat defterine kayıd ve imlâ ettirmesi lâzımdır,

Mecburî kayde yalnız terhinat kanunnamesinin otuzuncu maddesinin üçüncü fıkrasında tayin olunan imtiyaz tabidir.

Madde 3 — Maddei sabıkaya tevfikan terhinat defatirine kayid olacak olan merhunata esasen tutulacak senedatın teatisi evkatında mevcut bulunan kavanine göre buldukları sıra tertibi vikaye olunacaktır.

İrade tarihi: 17 rebiülâhır 1302 22 kânunusani, 1300

Madde 4 — Eğer bir kimse terhinat kanunnamesinin otuzuncu maddesinin üçüncü fıkrasında tayin olunduğu üzere rehinli matlûbatı olupta işbu kanunnamenin ikinci maddesi mucibince imtiyazını kayid ettirmez ise mezkûr imtiyazın altı mah müddetin mürurundan sonra badema hüküm ve salâhiyeti olamayıp yalnız muamelei kuyudiyesi tarihinden itibaren vazolunacak sıra tertibince rehin hükümünü haiz olacaktır.

Madde 5 — İkinci maddede zikrolunan terhinat dahi eğer altı mah müddet zarfında terhinat defatirine kayid edilmemiş bulunur ise kaydi tarihinden itibaren sıra tertibine dahil olacaktır.

Madde 6 — İşbu kanun ahkâmının mevkii icraya vaz'ı gününden itibaren arazi defatiri tesis kılınıp icrayı muamelâtına mübaşeret olununcuya kadar muamelei kuyudiyeye tâbi olan imtiyaz ve rehini ihraz edecek olanlardan her birisi işbu kanun ahkâmına tevfikân mezkûr imtiyaz ve rehinini muvakkat terhinat defatirine kayid ettirmesi lâzımgelir. Aksi takdirinde fakat terhinat hakkına malik olabilip bu da yalnız muamelei kuyudiyenin icrasından sonra terhinatı hakikiyeden addolunacaktır.

İKİNCİ FASIL

Muamelâtı kuyudiye ile ana müteferri deavinin sureti ikamesi beyanındadır

Madde 7 — İkinci ve altıncı maddelerde zikrolunduğu veçhile imtiyaz veya rehne hakları olanlardan her biri muvakkat terhinat defatirine muamelei kuyudiyenin icrası için bunu talib olan kimse aid olan kaleme müracaat ederek evrakı resmiye veya rehne esas tutulan senedi kendi imzasile mûmza ve sıyâkı vahidde muharrer iki nüshayı havi ilmühaberlerle maan ibraz etmeğe mecburdur.

Mezkûr ilmühaberlerin münderecatı dahi atiyüzzikir mevaddan mürekkebe olması muktazidir.

1 - İbraz olunduklarının tarihi.

2 - Dayinin isim ve şöhretile mahalli ikamet ve mekânı ve eğer ehli hırfetten ise bunun sınıfı ve pederinin ismi.

3 - Medyunun isim ve şöhretile mahalli ikameti ve eğer ehli hırfetten ise bunun sınıfı ve pederinin ismi.

4 - İmtiyaz ve rehne' esas tutulan senedin tarihile nevi ve cinsi ve bunun kangı mahkemededen tanzim veya tasdik olunduğu.

5 - İmtiyaz veya rehni mahmul olan emvali gayri menkulenin muhtasaran vasfile nevi ve cinsi ve kâin olduğu nahiyenin ismi ve eğer var ise kadastro numarasile hududunun akalli üç tarafı.

6 - Mülk senedinin tarihi ve numarasile nevi ve cinsi.

7 - Muamelei kuyudiyesi icra olunan ve deyni havi bulunan meblâğ ile eğer var ise güzeştesi ve ibareli ve rakamlı olan tediyatın vadeleri bundan maada dayin kendisine bir muayyen ikametgâh olmak üzere sancak hukuk mahkemesi dahilinde ifayı muamele eden kaza mahkemesi dairesinde maruf bir zatın hanesini göstererek ilmühaberinin imzası tahtına da mahalli ikametgâhını işaret eylemesi lâzımdır.

İlmühaberler bütün bir sahifeik kavi beyaz kâğıd üzerine yazılıp bunların her birisinin yirmişer paralık pulu hâmil olması lâzımdır.

Madde 8 — bir muamelei kuyudiyeyi licelittaleb ibraz olunan ilmühaberler münderecatının bu babda esas tutulacak olan senede tevafuk etmesi lâzım geleceği misillü terhinat defteri memuru iş bu ilmühaberleri irae olunan senedle bilmukabele şayed emvaligayri menkulenin eşkâlinde ve eşhas veya zimemat veyahut şerait meyanında bir gûna mübayinet görecek olur ise bunun muamelei kuyudiyesini icradan ictinab etmek hakkını haizdir.

Madde 9 — Eğerçi memuru merkur olbabda taleb olunan muameleyi kuyudiyenin icrasını maddei sabıkada zikrolundağı veçhile esbabı kanuniyeye mebni tecviz etmeyip red eyler ise bunun esbabı mucibesini mübeyyin bir zabıtamenin tanzimine mecbur olup müstedi tarafından dahi mezkûr zabıtamenin imzalanması lâzım gelir. Şayed müstedi vaz'ı imzadan istinkâf eyler veyahut imza edemez ise imzalamadığı sebebinin dahi derci muktazidir.

Madde 10 — Muamelei kuyudiyenin talebine esas tutulan sened ilmühaberlerle beraber takdim olunur ve muamelei kuyudiyenin icrasından sonra mezkûr sened ilmühaberlerin zeyli makamında tutulup anlara merbutan tevkif edilir.

Madde 11 — Vasiyetli rehinin kaydı için vasiyetnameden maada ilnühâberlerle beraber veresenin bu babdaki kayde muvafakatını mübeyyin bir de senedin ve yahut terhinatın kaydı talebini temin eden hibeye dair bir ilâmı kat'ının takdim olunması lâzımdır.

Madde 12 — Terhinat defatiri memuru talep olunan muamelei kuyudiyeyi bilâ tehir icra eyledikten sonra iki kıt'a ilmühâberden birisinin zeyline icra olunan muamelei kuyudiye ile tarih ve sıra ve kayid numaralarını (işbu kayid numarası muamelelerin icra olunduğu esas rehin defterinin sayıfasıdır) vaz' ve terkim birle mezkûr muameleli ilmühâberi müstediye red ve ita eder.

Madde 13 — Tarafeyn muvakkat terhinat defatirine atiyüz-zıkir muamelâtın kayid ve işaret edilmesini talep edebilirler.

1 - Evrakın hini terkiminde zuhule mebni yazılmıyan veya şehvedilen ibaratın tashihini.

Ancak bu misillü tashihat eğer tarafeynden vukubulan zuhul ve sehviyattan münbais ise o halde yalnız evrakı resmîye esasına veya tarafeynin muvafakatı sarahaten gösterilmek üzere kanunun talep edeceği eşkâle göre bizzat imza olunan sened veyahut artık hiç bir vesaiti nizamiyeye tâbi olmyan mahkeme ilâmı mucibince tashih olunabilir. Bununla beraber eğer tashihatı mezkûre imtiyaz ve rehinin hükümden sakit olmasını intça ettiren zuhul ve sehviyat sebebinden neşet eylemiş ise o halde mezkûr imtiyaz ve rehin yalnız sehviyatın kaydı tarihinden itibaren hüküm ve kuvveti haiz olur.

2 - Tebeddül eden mahalli ikametle ahiren göstereceği ikametgâhını.

3 - İmtiyazlı veya rehinli matlûbatın tenzili veya rehinli emvali gayrimenkuleden bir kısmının tahtı rehniyetten istihlâsile imtiyaz ve rehne dair olan miad ve güşeztenin ve şurutu sairenin her gûna tadilini.

İşbu maddenin üçüncü numaralı fıkrasında zikr ve tadad olunan tadilâtın işaretatı için müstedi evrak veya evvelce icrayı muamelei kuyudiye zımmında talep olunan imzayı zatiyi havi senedi veyahut hiç bir vesaiti nizamiyeye tâbi olmyan mahkeme ilâmı katisini ibraz etmeğe mecburdur.

Madde 14 — Muvakkat terhinat defatirine imtiyazat ve terhinatı tecdid veya istihlâs eylemek ve rehinli zimematı havale ve emanet etmek ve rehin sıranın hakkı tekatdümünü terk eylemek maddelerinin muamelei kuyudiyesi dahi kanuna tevfikân icra olunur.

Madde 15 — İmtiyaz ve rehinin her bir muamelei kuyudiyesile tecdid ve istihlâsı yolunda vukubulacak masarifât muamelei kuyudiyenin icrasını talib olan taraftan tediye olunur ve bunun kanuna tevfikân haiz olduğu hukuku dahi temin kılınır.

Madde 16 — Mütenevvi muamelâtı kuyudiyece kanunun tayin eylediği eşkâlden birinin veya ekserisinin zuhulünden dolayı şahsı salise bir gûna zarar ve ziyân terettüb edecek olur ise o halde muamelâtı mezkûre keenlemyekün hükmünde tutulur.

Madde 17 — Eğer rehlin kaydı muamelesinin icrası talep olduğunda esnada rehinle emvali gayrimenkulenin mutasarrıfı aleyhine ikamei dava edilir ve davanın zuhuruna işbu emvali gayrimenkule bais olur ise o halde emvali mezkûre hakkındaki davaya karar ita olununcuya kadar muamelei kuyudiyenin icrası tehir olunacaktır.

İşbu teahhurat müddei tarafından tahrirî bir beyanname ile ifa kılınacaktır.

Madde 18 — Terhinat defatiri kuyudatını icra eden memur kanunen mezun olduğu işaret ve kuyudatı tarih sırasınca ve sıra numarasınca mükemmelen terkim ve imlâ ve bu babda kendisine tevdi olunan defatirin hıfzına itina etmeğe mecburdur.

Madde 19 — Terhinat defatiri memurinin dikkatsizliğinden naşi her bir muamelei kuyudiyece sehiv ve kusur ve silinti gibi zuhur edecek nekayis üzerine dayının talebine binâen veyahut resen yeniden kaydı icra olunmak lâzım gelecek ve badehu kaydı mezkûr eşhası salisenin berveçhi hakkaniyet ihzar eyledikleri hukuka halel gelmeksizin ilk muamelei kuyudiyenin talebine esas tutulan salâhiyeti haiz olacaktır. Bu makule kaydın keyfiyeti icrası esbabının dahi terhinat defatiri memuru tarafından yeniden işaret edilmesi lâzımdır.

Madde 20 — Terhinat defatiri memuru tarafeyne vukubulacak zarar ve ziyandan dolayı zirde gösterilen usule göre mesul tutulur.

1 - Bir sebebi kanunî olmaksızın muamelei kuyudiyenin icrasını red veya tehir eylemesi.

2 - Taleb olunan kuyudatı mugayiri kanun olarak terhinat defatirine ithal ve imlâ veya kanun mucibince kaydi muamelesini icra eylememesi.

3 - Kendi tarafından terkim ve ita olunan suret veya hulâsaların rehin defteri münderecatına tevafuk etmemesi veyahut verilen şهادetnamenin makrunu sıhhat olmaması

Memuru merkurum sayede bikudret bulunacak olursa hasardide olan tarafın talebi tazminatı için hükümet aleyhine ikamei davaya hakkı olacaktır.

Madde 21 — Terhinat defatirine bir imtiyaz veya rehin veyahut işaret kuyudatının merdudiyeti hakkında vukubulacak davalar kabili istinaf olmak üzere mensub olduğu sancak hukuk mahkemesinde fasıl ve rüyet olunur.

Bu misillü hususat umuru müstaceleden addolunacaktır.

Kezalik bir rehnin muamelei kuyudiyesile tecdid veya terkini veyahut kaydinin meks ve tehiri hakkındaki mevaddı mü-nazaünfiha için dahi kabili istinaf olmak üzere aid olan sancak hukuk mahkemesi tarafından karar verilecektir.

Madde 22 — Bir sancak hukuk mahkemesinin kâin olduğu daire dahilinde bulunan iki veya daha ziyade terhinat defatiri memurları meyanında zuhur edecek salâhiyet ihtilâfatını ol mahkeme faslede ve şayed birkaç dairede bulunurlar ise o halde mesaili mezkûrenin kararı Divanı Âlii Muhakemat Hukuk Şubesine tevdi olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Terhinat defatiri muvakkatesinin usulü muamelei kuyudiyesi beyanındadır

Madde 23 — Kaza hâkimlerinin her biri kendi dairelerince muvakkat terhinat defatiri zabt ve tenmik etmekle mükelleftir.

Her bir kaza hâkimi terhinat defatiri memuru sıfatını haiz olduğu takdirde bunun için kendisine ayrıca bir mühür verilecektir.

Madde 24 — Terhinat defatiri memuru tarafından ita olunan mesaili kuyudiye kanunun gösterdiği hudud dairesini tecavüz etmez ise ihticaca salih evrakı resmiye kuvvetini haiz olur.

Madde 25 — Terhinat defatiri umumî olup memurunun nezareti tahtında olmak üzere her bir kimse işbu defatirden her ne kayde lüzum görür ise bakmağa ve kaydi işaretini almağa hakkı olacak ve fakat defatiri mezkûrenin hiç bir halde bulunduğu mahalden nakil ve hareket ettirilmesi caiz olamayacaktır.

Madde 26 — Her bir kaza mahkemesinde bulundurulacak olan muvakkat terhinat defatiri atiyüzzikir miktardan ibaret olacaktır.

1 - Terhinatın esas defteri,

2 - Terhinat defatirinde mukayyed bulunan her bir emvali gayrimenkule mutasarrıfının ismini mübeyyin bir elifba defteri,

3 - Her bir muamelei kuyudiyeye müteferri evrak cildi.

Madde 27 — Esas ve elifba defatiri elifba harfli olarak işbu kanuna rabtedilen nümunelere tevfikan Adliye Müdiriyeti tarafından tertib olunacaktır.

Defatiri mezkûrenin beheri numara tahtına alınarak nihayet sahifesinde yapraklarının adedi gösterilerek aid olan sancak Hukuk Mahkemesi Reisi tarafından imza ve mahkemenin mühürle temhir olunacaktır.

(1) *Terhinat esas defterine dairdir*

Madde 28 — İşbu esas defterinde bilcümle emvali gayrimenkule hakkındaki imtiyaz veya rehlin ilk defa talep olunacak muamelei kuyudiyesi için birer ayrı hane açılıp orada sıra tertibince yine ol emvali gayrimenkule hakkında ahiren vukubulacak terhinat ile buna müteferri işaret ve tecdid ve terkin gibi muamelât kayid ve imlâ olunacaktır.

Madde 29 — Terhinat esas defterinin her bir hanesi birbirini ardınca iki sayfadan ibaret olacaktır.

Zikrolunan haneler sıra numarasınca devam edip mezkûr esas defterinin sıra numarasına taallûku olmayacaktır.

Madde 30 — Hanelerin iki sayfası dahi imlâ olduğu takdirde yine devam etmek üzere ol defterin diğer iki yaprağına başka hane açılır. Şayed defteri mezkûr kâmilten dolmuş ise hanei mezkûr takımile diğer yeni deftere naklolunacak ve bu suretle evvel ve ahır nakledilen kayidlerin mahalli atikleri herhalde oraya işaret edilecektir.

Madde 31 — Her bir hanenin birinci sayfasının birinci cihe-
tine (1) defterin hane numarası (2) hane açılan emvali gayri-
menkule mutasarrıfının isim ve şöhretile mahalli ikameti ve
pederinin ismi (3) emvali gayrimenkulenin kâin olduğu nahie
veya nahiyelerin isimleri şerhedilecektir.

Her hanenin ikinci sayfası fevkanı iki hattı mütesavi me-
yanında hane numarasını şamil altı sütuna taksim olunacaktır.

Birinci sütuna her bir rehnin sıra numarası vaz ve terkim
edilecektir.

İkincisine ilmühaber münderecatına göre bir mülkün veya
birden ziyade tahtı rehniyete alınmış olan emlâkin kaydı mü-
kemmen icra ve emvali gayrimenkule mutasarrıfının ve rehlini
dayinin isim ve şöhretleri ve muayyen olan mahalli ikametleri
ve ehlî hırfetten iseler sınıfları ve pederlerinin isimleri ve rehnin
icrasına esas tutulan senedin tarihi ve rehnin muamelei kuy-
diyesile senedin kangı mahkmeden tanzim veya tasdik olun-
duğu ve bunlardan maada berayı temin rehin olunan zimematın
miktarile güzêştesi ve tediyatın miadı ve eğer var ise şeraiti
sairesi ve en sonra muamelei kuyudiye tarihi derc ve imlâ
kılınacaktır.

Eğerçi rehin hususu müteaddid emvali gayrimenkule hak-
kında icra olunur ise bunlar birinci numaradan bed ile sıra
numarasınca hane sütununa alelinfirad dizilecektir.

Üçüncüsüne zimematı merhunenin miktarı rakamla işaret
olunacaktır.

Dördüncüsüne muamelâtı kuyudiyei evveliyeye hakkındaki
tadilâtı mütenevvia yani tenzil ve tecdid ve havale ve emanet
ile buna mümasil terhinat kanununun mesağ gösterdiği sair
işarat dercolunacaktır.

Beşincisine terhinatın terkinin kaydı hususu işaret olunacaktır.

Altıncısına bir hane den diğer haneye vukubulacak nakliyat
ve muamelei kuyudiye sehviyatınca yapılacak tashihat icra
kılınacaktır.

Madde 32 — Emvali gayrimenkuleden birisine aid olan
bircümle terhinat muamelesi her bir hanenin birinci sıra nu-
marasından bed ile bu mülk için terhinat esas defterinde açıl-
mış olan hanenin sıra numarası altına kaydolunup fakat hep
bir mülkü gayrimenkule için ol günde kaydolunan terhinatın

kâffesinin havi olduğu numaralar terhinat kanununun yirmi yedinci maddesine tevfiakan siyakı vahid üzere olmaları lâzımdır.

Madde 33 — Eğer bir medyunun toptan kaydi talep edilen emvali gayrimenkulesinden bazısına açık hane bulunur ve bazılarına bulunmaz ise yalnız henüz hanesi olmıyanlara mahsus olmak üzere yeni bir hane açılacak olup şayed bir şeyi merhunun birden ziyade açık hanesi bulunduğu halde dahi bunların her birisinin bir haneden diğerine nakli maddesinin herhalde zıkr ve işaret olunması lâzımdır.

Madde 34 — Eğer tahtı rehniyete alınan emvali gayrimenkule iki veya daha ziyade kaza hâkiminin dairei salâhiyetlerine tevessü eder ise talep olunan muamelei kuyudiyenin emvali mezkûreden kısmı azamının kâin olduğu dairede icrası lâzım gelip bu halde terhinat defatiri memuru bu gibi kayidler icra ettikten sonra birer suretlerini diğer devaire inahsus dafatircede kuyudatı muktaziye icra olunmak üzere emvali gayrimenkulenin salıfûzzıkr tevessü ettiği devairin kaza hâkimlerine bilâ tehir resen irsal etmeğe mecbur olacaktır.

Madde 35 — Nakli kuyud keyfiyeti müstesna olmak üzere her bir kayid ve işaret yevmi icrası tarihini hâmil ve terhinat defatiri memuru tarafından mûmza ve memhur olacaktır.

Madde 36 — Terhinatın her bir kaydi yekdiğerinden bir hattı mütesavi ile tefrik olunacaktır.

Madde 37 — Açık hanesi bulunan bir mülkû gayrimenkul için diğer terhinat kaydi icra olunduğu vakit eğerçi ilmühaberlerdeki tavsif açık hanede bulunan evsaf ve eşkâl ile birbirine mutabık ise o halde diğer terhinat kaydinde emvali gayrimenkulenin mükerreren tavsifi icab etmiyecektir.

Madde 38 — Rehinli dayin rehne merbut matlûbatının hakkı tekaddüm sırasını kendisinden sonra mukayyed olan zimematı merhuneye terk edebilir ise de fakat bu husus diğer diyinlerin hukuk mütefevvikasına hâlel ketiremiyecektir.

Madde 39 — Bir mülkû gayrimenkul hakkında olan terhinat kayidlerinin kâffesi terkin edildiği vakit terhinat defatiri memuru zeyillerine iki hattı mütesavi çekerek kuyudatı kapa-yacak ve işbu kanunnamenin otuz ikinci maddesi mucibince devam edecek olan terhinat için yeniden sıra numarası küşad edecektir.

Madde 40 — Terhinatın usulü kaydiyesi imtiyaz kaydi hakkında da cari olup şu kadarki terhinat esas defterinin birinci sütununa imtiyaz kaydi için sıra numarası vaz edilmeyecektir.

(2) *Elifba defterine dairdir*

Madde 41 — Terhinat defatiri memuru tarafından yirmi ikinci madde mucibince tutulacak olan elifba defteri sayıfaları her ismin bed edildiği ilk harf üzerine elifba sırasile tertib edilecektir.

Her bir sayıfa üç sütunu cami olacaktır.

Birinci sütuna terhinat defterlerine hane açılan emvali gayrimenkule mutasarrıfının isim ve şöhetile pederinin ismi kaydolunacak ve elifba sırasincada mutasarrıfının şöhreti ve olmadığı takdirde pederinin ismi gözetilecektir. Şöyleki elifba defterinde mutasarrıfının şöhretinden bed ile andan sonra pederinin ve nihayet kendisinin ismi kaydedilecektir.

İkincisine terhinatı talep olunan emvali gayrimenkulenin, kâin olduğu nahiyenin ismi yazılacaktır.

Üçüncüsüne defterin hane numarası terkim edilecektir.

Madde 42 — Eğerçi mal sahibi iki veya daha ziyade nevahiye ittisa eden bir mülkü gayrimenkulü terhin eyler ise mali merhundan kısmı küllisinin kâin olduğu nahiyenin ismi evvelce gösterilerek kusur bilcümle nevahi isimlerinin dahi ikinci sütuna vaz'ı iktıza eder.

Madde 43 — Emvali gayrimenkulesi zaten merhun olan ve elifba defterinde mukayyed bulunan bir mülk sahibi muahharen diğer bir mülkünü dahi tahtı rehniyete vazeder ise o halde elifba defterindeki hane numarasının üçüncü sütununda merkumun muharrer olan ismi hizasına müceddeden açılacak olan hane numarası işaret edileceği misillu şayed yeniden tahtı rehniyete alınan emvali gayrimenkule diğer nahiyede bulunur veya tevessü eder ise o halde dahi ikinci haneye diğer nahiyenin ismi kayid ve işaret edilecektir.

Madde 44 — Terhinat defatirinden birisi residei haddi hitam oldukta terhinat defatiri memuru işbu tekmil olan defterin son numarasından bed ile sıra numarası tertibince diğer cedid defterde muamelei kuyudiyeyi icraya devam edecektir.

(3) *Evrak cildi hakkındadır*

Madde 45 — Bir kayid hanesine mütedair bilcümle evrak ayrı bir pakette hıfzolunacak ve bu paket dahi ol haneye aid evrak cildini hasıl edecektir.

Madde 46 — Muamelei kuyudiyenin icra olunduğunu müteakıb her bir ilmühaber mensub olduğu terhinat defterinin hane numarasını hâmil olacaktır.

Maamafi her bir ilmühabere ne miktar evrak rabtedilmiş ise anların adedile nevi ve cinsi ve tarihi mezkûr ilmühaber derununda zikr ve işaret olunacağı misillü evrakı mezkûreye dahi aid olduğu hanenin numarası dercedilecektir.

Bundan maada terhinat defatiri memuru kaydın talebine esas olan senedi muamelei kuyudiyenin icra olunduğunu hulâsatan ve kaydı yürütülmüş olan haneyi tayinen kendi imza ve mührile tasdik edecektir.

Madde 47 — Bendi sabıkta zikri sebkat eden numaralı ilmühaber evrakı müteferriasile beraber ayrı bir pakette hıfzolunacak ve bu paket evrakın aid olduğu hane numarasını hâmil olacaktır.

Madde 48 — Kayid hanesi açılmış bir mülkü gayrimenkulün kaydine dair olan her bir ilmühaberati aid olduğu hanenin numarasını hâmil olduktan sonra müteallik bulunduğu hanenin sair evrakile beraber cilde raptedilecektir.

Madde 49 — Eğer bir kimse mensub olduğu nahiyenin terhinat defatirinde haneleri ayrı olan veyahut ayrı olması lâzımgelen ve bir şahsa aid bulunan emvali gayrimenkulenin icrayı kuyudu rehniyesini taleb eder ise o halde bu cümle hane numaralarının ilmühaberlere terkimi iktıza edeceği misillü muamelei kuyudiyenin icrasına esas tutulan ilmühaberlerin birer sureti de beher haneye aid olan cilde raptolunmak muktazidir.

Zikrolunan suretler olbaddaki muamelei kuyudiyeyi talib olan kesan tarafından tertib ve ihzar edilecek ve suveri mezkûre pul resminden muaf tutulacaktır.

DÜRDÜNCÜ FASIL

Terhinat defatiri memurlarının vezaifi beyanındadır

Madde 50 — Terhinat defatirine bir kaydın icrası için taleb vukuu anında memuru olbadda takdim olunan ilmühaber-

leri kaydın talebine esas olan senedle mukabele eylemekle beraber bilâ ifatei vakit mezkûr ilmühaberler mucibince kayid için bir nümune tanzim etmeğe mecburdur ve bunun münderecatını terhinat esas defterine harfiyen terkim edecektir.

Bu nümunelerin sıra ile bir defteri mahsusa kaydolunması lâzımdır.

Madde 51 — Gerek terhinat defatirine ve gerek ilmühaberlere düyunatın miktarile tarihleri rakam ve ibare ile terkim olunmak lâzımgelip umuru tahririye nakliyatı işaretinden maada hiç bir kelimenin ihtisarı mücaz değildir.

Madde 52 — Her bir terhinat defatiri memuru yazısı kolayca okunabilmek üzere açık ve temiz yazmağa mecburdur.

Madde 53 — Terhinat esas defterinde boş satır bırakmak caiz olmayıp şayed bir sıra tekmlil olamaz ise doldurmak üzere hali kalan mahalline bir hat çekilecektir.

Madde 54 — Terhinat defatirinin satırları arasında hak ve tashih memnu olup şayed bir sehvin tashihi lâzımgelir ise bu da nakil ve tashihi kuyud için sol tarafta açık bırakılmış olan mahalle icra ve terhinat defatiri memuru tarafından temhir ve imza olunması lâzımdır. Fakat bir esası hakikiye mübtteni olabilen her bir tashihi terhinat defatiri memuru bilcümle alâkadar olan kesane herhalde tahriren beyan etmeğe mecburdur.

Madde 55 — Terhinat defatiri memuru işbu defterleri muhafazaya itina ile bunların gerek kendisinin ve gerek vekili meşruunun ademi huzurlarında hiç birisi tarafından açılmaması ve derunlarına bir gûna ilâvei işaret veya tahrifat vukua getirilmemesi hususlarına cehd ve ikdam edecektir.

Madde 56 — Terhinat defatiri memuru her kim talep edecek olur ise emvali gayrimenkuleden birisi hakkındaki imtiyazat veya terhinat muamelei kuyudiyesinin bir suretini veya sureti mükemmelede olarak hulâsasını ita eylemeğe mecburdur.

Zikrolunan suretler kuyudatının cami olduğu bilcümle işaretatı havi olmak lâzımdır.

Madde 57 — Eğer muamelei kuyudiyenin suret veya icmalini talib olan müstedinin tayin ve beyan edeceği emvali gayrimenkule hakkında hiç bir imtiyaz ve rehin kaydi bulunmaz ise o halde terhinat defatiri memuru mezkûr emvali gayri menkule hakkında hiç bir gûna kayid bulunmadığını mübeyyin müstedi yedine şahadetname ita eder.

Ancak memuru merkum gerek muamelei kuyudiyeyi ve gerek bundan müstahreç suret ve hulâsa veya şehadetnameye tanzim eyler ilen bir hane ve isim veyahut bir mülk yerine sehven diğerini derc etmemesi için güzelce dikkat etmeğe mecburdur.

Madde 58 — Terhinat defatiri memuru tarafından ita olunacak olan bilcümle suret ile hulâsa ve şehadetnamelerin kendi imza ve mühürile mümza ve memhur olmaları lâzımgelir.

Madde 59 — Sancak mahkemesi müddeiumumisi bizzat veya muavinleri marifetile her an lüzum görüldükçe dairei memuriyeti dahilinde tutulan terhinat defatirini yoklama edebilir ve muamelâti icraiyece eğer intizamsızlık bir hal görür ise bunların kanun dairesinde mazhar olacıkları sair tedibata halel gelmeksizin defatiri merkume memurini nizam ve intizam dairesinde muahaza eyliyebilir.

BEŞİNCİ FASIL

İstifa olunacak harç beyanındadır

Madde 60 — Rehin harcı rehinli zimematın miktarı yekûnu nisbetinde yüzde yirmi para istifa olunur. İşbu harç rehin hakkındaki muvafakati vakıalarını beyan etmek veyahut rehne müteallik senedi tasdik ettirmek için tarafeynin hini müracaatlerinde ahz ve istifa olunur.

Evrakın tanzimi veya imtiyaz veyahut rehnin bilittifak akdi hakkındaki senedin tasdikı için alınacak harç dahi rüsumu mehakime kanunnamesi mucibince istifa kılınır.

İşbu harç vilâyet sandığı menafine hasr olunur.

Madde 61 — Rehnin her birinci defaki kuyudatı ile tecdidli ve her bir rehinli zimematın havalesi veya emanet edilmesi ve tarafeynin mutalebatı üzerine icra olunacak olan kayid ve işaretin keزالik her gûna muamelei kuyudiyesi için atide gösterildiği veçhile istifayı harç olunur.

Üç bin kuruşa kadar altın akçeyi havi olan meblâğ için üçer kuruş.

Üç bin kuruştan on bin kuruşa kadar altın akçeyi havi olan meblâğ için altışar kuruş.

On binden yirmi bin kuruşa kadar altın akçeyi havi olan meblâğ için onar kuruş.

Yirmi binden yukarı altın akçeysi havi olan meblâğ için on beşer kuruş.

Madde 62 — Mikdarı üç bin kuruşluk altın akçeye kadar olan imtiyaz veya rehnin her bir terkini kaydı için birer ve üç bin kuruştan yukarı olanlar için dahi üçer kuruş ahz olunur.

Madde 63 — İşbu kanunname mucibince ita olunan her bir suret ile her bir hulâsa ve şehadetname için dörder kuruş alınır.

Madde 64 — Altmış ve altmış iki ve altmış üçüncü maddelere tevfikan alınacak olan harç tazminat mukabilinde olmak üzere terhinat defatiri memuruna aid olacaktır.

İşbu harcın tediyatını mübeyyin olmak, ve pulsuz evrak üzerine yazılmak üzere iki nüshayı havi şehadetname teati olunacak ve bunlardan koçanda kalacak olan bir kıt'ası tediyeyi harç eden taraftan ve diğeri dahi istifayı harç eyliyen canibden imza olunup tediyeye eden kimseye ita kılınacaktır.

Vilâyet ziraat sandıkları işbu harcın ifasından muaf tutulacaktır.

Madde 65 — İşbu kanunda muayyen olan miktardan ziyade istifayı harca cüret eden terhinat defatiri memuru ceza kanunnamesine tevfikan cezaya müstahak olacaktır.

İrade tarihi : 17 rebiülâhır 1302, 22 kânunusani 1300

№: 37 — Rumeli Şarkı vilâyetine mahsus harç ve rüsumu mahakim hakkında kanunu vilâyetdir

14 rebiülâhır 1302, 19 kânunusani 1300

Namı namii hazreti padişahiye olarak nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince harç ve rüsumu mahakime dair bittanzim bin sekiz yüz seksen dört senesi kânune evvelinin birinci günü meclisi umumii vilâyetten kabul olup ledelarz mer'iyeti hakkında iradei seniye hazreti padişahî şeref müteallik buyurulan işbu kanun hükmünün valisi bulunduğum Rumeli şarkı vilâyetinde mer'iyülicra tutulmasını ilân eylerim.

Ahkâmı umumîye

Madde 1 — Umumen harcı mahakim atiyüzzikir mevad-dan ibarettir.

a) Pul (damga resmi)

b) Harcı mahakim (dava ve ilâmat için)

t) Rûsumu kalemiye (kaydiye ve saire için)

s) Mukavelât harcı

c) Şühud ve erbabı vukuf ve komisyon ve avukat ile ilâ-nat ve dava zımında tarafeynin lieclissef elzem olan masarifi rahiyeleri.

Madde 2 — Pol resminin suveri istifaiyesi maddesi vilâyette mer'iyülicra olan Kanunnamei Hümayun ahkâmına tevfik olu-nacaktır.

Madde 3 — Bîlcümle harcı mahakim ve rûsumu kalemiyeden.

a) Devairi hükûmet canibinden vuku bulan bîlcümle deavi ile buna müteferri olan evrak,

b) Mevaddı cinaiye müteallik bîlcümle müstediyyatla buna müteferri evrak,

t) Fakru hali mübeyyin şehadetnameler,

s) Bi kudret oldukları mesbte olan bîlcümle kesân tarafın-dan vukubulan müstediyyat ve evrak,

c) Altın akçe olarak üçyüz kuruşa kadar kaza mahkeme-leri nezdinde ikame olunan bîlcümle deavi ile buna müteferri evrak müstesna tutulur.

Madde 4 — Harcı mahakim ve rûsumu kalemiye ile dam-ga resmine tâbi bululan kâffe müstediyyat vebeyanat ile bilûmum evrakın harc ve resmi tesviye olunmadıkça muamelesi icra olunmıyacaktır.

Zikrolunan evrak mahkeme kaleminde kaydi tarihi bilin-mek üzere defteri mahsusuna işâret kılınacaktır.

BİRİNCİ KISIM

Mevaddı hukukîyeye müteallik harç ve rûsumu mahakim beyanındadır

BİRİNCİ FASIL

Kaydiye harcına dairdir

Madde 5 — Gerek davaya mubaşeret olunduğu anda ve gerek bunun cereyanı esnasında usulü muahakemece

tarafeyinden biri canibinden takdim olunan bilcümle müstedyatla itiraz ve istinaf arzuhalleri ve lâyiha ve beyanname ve vekâletname ve şehadetname ve raport ve sened ve ilmühaber ve sair bilcümle evraktan Divanı Âlii muhakematça altın akçe olarak beş ve sancak mahkemelerince üç ve kaza mahkemelerince üç yüz kuruştan yukarı olan dava evrakı için dahi bir kuruş kaydiye harcı alınacaktır.

Madde 6 — Lieclikayd takdim olunan bilcümle senedatın velev kaydiye harcı ahz olunmuş olsun diğer bir mahkemeye veya sair bir dava zımında takdim olundukta bunlardan be-tekrrar kaydiye harcı alınacaktır.

Madde 7 — Her bir senedat ve evrakın zahrına veya boş mahal bulunduğu halde bunların zirlerine aid olan mahkeme kâtibi tarafından kaydın sıra numarasile tesviye olunan miktar harc mukabilindeki ilmühaberinin numarası işaret kılınacak ve ziri imza edilecektir. Devairi hükümet ve adliyeden irsal kılınacak olan evrak kaydiye harcına tâbi olmuştur.

İKİNCİ FASIL

Deavi ve ilâmat harçlarına dairdir.

Madde 8 — Tahtı hüküm ve karara alınacak olan daavii hukukiye veya ticariyeye aid her gûna istidanamenin hini takdiminde bunun tazammun eylediği miktarı mebalîğ nisbetinde berveçhi peşin yüzde bir ve yüz kuruştan aşağı olan küsurattan dahi elli kuruş miktarına kadar yirmi para ve andan yukarı yüz kuruşa kadar olan küsurattan kezalik bir kuruş harç alınacaktır.

Madde 9 — Şifahen veya tahiren vuku bulan deavii mütekebile ve esas maddede alâkadar olan şahsı salisin ikame eylediği itirazla her nevi ilâmat aleyhinde olan bilcümle istinaf istidanamelerinden kezalik yüzde bir harç alınacaktır.

Madde 10 — Gıyaben verilen ilâmat hakkında vuku bulan itiraz alelhüküm istidanamelerinden asıl davanın havi olduğu miktarı mebalîğ nisbetinde yüzde yarım harç ahz edilecektir.

Madde 11 — Cetvelden tay edilen bir davanın tecdidine dair verilen istidanameler şu harcı nisbiye tâbi olmayıp bunlardan Divanı Âlii Muhakematça altın olarak yirmi ve sancak mahkemesince on ve üçyüz kuruştan yukarı olduğu halde kaza mahkemesince dahi beş kuruş bir harcı maktu alınacaktır.

Madde 12 — Beş bin kuruşa kadar olan bir davanın iadei muhakemesi için istida vukuunda üç lirası vilâyet malsandığı menafiine aid olmak ve iki lirası dahi şayed iadei muhakeme talebini havi olan istida reddolunduğu takdirde müddeaaaleyhin tazminatına mukabil tutulmak üzere sahibi istida tarafından depozito tarikile mahkeme sandığına beş lirayı osmanî teslim ve ita olunacaktır.

İadei muhakeme istidası beş bin kuruştan on bin kuruşa kadar olan dava için olduğu halde yedi lirası vilâyet mal sandığı menafiine ve üç lirası diğer tarafın tazminatına aid olmak üzere on adet liranın depozito edilmesi lâzımgelir. On bin kuruştan yukarı bulunan iadei muhakeme davaları için on beş lira depozito edilip bundan on lirası vilâyet mal sandığına ve beş lirası dahi hasmının tazminatına aid kalacaktır.

İadei muhakeme istidası mahkeme tarafından kabul olunur ise o halde depozito edilen mebalığın kâffesi sahibine iade edilir.

Madde 13 — Reddihâkim hakkında istida vukuunda zirde gösterilen miktarı mebalığ depozito edilecektir.

Divanı Âlii Muhakemat nezdinde altın akçe olarak yüz kuruş.

Sancak mahkemesinde kezalik altın olarak elli kuruş.

Kaza mahkemesinde dahi yirmi beş kuruş.

Reddihâkim hakkındaki istida kabul olunduğu halde depozito edilen şu mebalığ sahibine reddolunur. Aksi takdirinde hasılât mahkeme makamında alıkonulur.

Madde 14 — Sikestro tasdiki için vukubulan ve istida üzerine adiyen yüzde bir harcı muhakeme tesviye kılınacaktır.

Madde 15 — Her bir davanın miktarı kıymeti müddeinin istidasında tayin ve takdir olunması lâzımdır.

Kıymeti takdir olunmayan davalara canibi mahkemeden bir kıymet takdir ile harcı mahakim o mikdar kıymet üzerinden ahz olunur.

Şayed hini hükümde şu takdir olunan kıymet daha ziyadeye balığ olacak olur ise harcı mahakimin kusuru müddei tarafından ipka ve ikmal kılınır.

Madde 16 — Evvelce takdiri kıymeti mümkün olamıyan deaviden ahz olunacak harcı muhakimin suveri istifaiyesini temin

için işin derececi ehemmiyetine göre mahkemece müstediden bir emaneti nakdiye ahz olacaktır. İşin mahkemece hüküm ve kararı ita kılındıktan sonra aid olan harç mahkemede mevkuftutulan emaneti nakdiyeden ahz ve tevkif olunarak maadası müstediye red ve ita kılınacaktır.

Madde 17 — Sicilli ensab cetvelinin tashihi ve saire gibi esasen bir iddiaya aid olmıyan her hukuk davası için altın akçe olarak on kuruş maktu bir harç istifa kılınacaktır.

Madde 18 — Hakem komisyonlarının kararnameleri aleyhinde bir maddenin istinafen rüyetile hükmedilmesi talebini havi olan davadan aielâde harç ahzedilecektir.

Madde 19 — Tayini merci hususunda vukubulan taleb ve davadan eğer maddei münazaünfiş beş bin kırışa kadar ise maktuan on ve eğer beş bin kuruştan yukarı ise yirmi beş kuruş harç tesviye kılınacaktır.

Madde 20 — Bir sikestronun ve tahtı temhire veya memnuiyete alınmış olan emval ve eşya vesairenin fesih ve fekki hakkında tarafeynin talebi üzerine canibi mahkemeden ita olunan ilâm ve kararname için kıymeti beş bin kuruşa kadar olan davadan on ve bu miktarı mütecaviz bulunanlardan dahi yirmi beş kuruş bir harcı maktu ahz olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Rüsumu kalemiye ve ihzariye hakkındadır.

Madde 21 — Bir tarafın vukuu talebi üzerine Divanı Âli Muhakemat canibinden ıstar olunacak ihzarnamelerin beheri için üçer ve sancak mahkemesinden ita olunacak ihzarnamelerin beheri için ikişer ve miktarı altın akçe olarak üç yüz kuruştan yukarı olan deavi hakkında kaza mahkemesinden verilecek ihzarnamelerin beheri için dahi birer kuruş resim tekiye olunur.

Madde 22 — Tarafeyni muhasımeine ilk defa olarak tebliğ olunacak ilâmat suretleri meccanen ve resen tebliğ kılınacaktır. Def'ai saniyede olarak tebliğ olunacak suretlerin beher sayıfasından beşer kuruş resim alınacaktır.

(Mülâhazat) Bulgar ve Rum lisanlarında akallı yirmi beş satırı ve satırların beheri dahi yirmi beş harfi havi bulunan ve türkçede dahi on beş satırı muhtevi olan varaka sayfaya itibar olunur.

Madde 23 — Bir davada alâkadar olmyan şahsı salise tebliğine cevaz gösterilen ilâm suretinin beher sayıfasından kezalik beşer kuruş ahz olunacaktır.

Madde 24 — Mahkemenin veyahut mahkemede bulunan her nevi mezabit ve evrakından istinsah edilecek suretler için balâda zikrolunduğu vechile beher sayıfasından beşer kuruş kaydiye resmi alınacaktır.

Madde 25 — Sancak bidayet mahkemesinde bir maddenin rüyeti için mahkeme nezdinde vukubulan şifahî vekâletten berveçhi peşin beşer ve Divanı Âlii Muhakemat nezdinde onar kuruş resim alınacaktır.

Kaza mahkemesi tarafından şu yolda hiç bir nesne ahz olunmayacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Mevaddı iflâsiyeden alınacak harç ve rüsumu mahakim beyanındadır

Madde 26 — Bir tacirin ilânı iflâsiyetini mübeyyin olan kararname ile bunun feshine ve sindikaların tayinine vesair buna mümasil mevad ile ashabı matlûb tarafından vukubulan talep üzerine bazı mutalebat veyahut tedabirin tayin ve tesviyesine mütedair bulunan her bir kararname için yirmi beş kuruş resim ahz olunur kezalik bir taciri müflisin iadei itibar ilânını mutazammın olan kararname için dahi resmi mezkûr alınacaktır.

Madde 27 — bir müflisten alacaklı olan her bir dayın harç ve rüsumu mahakime karşılık olmak üzere masaya dahil olmak istediği miktarı matlûbatı üzerine yüzde bir hesabile mahkemeye depozito tevdi etmeğe mecburdur.

Iflâs muamelesi tesviye olunduktan sonra müflisin emvali mevcudesi üzerine masasından yüzde iki icra resmi ahz olunduktan sonra depozitodan baki kalan akçe iade olunur.

Madde 28 — Ashabı matlûb kunkturato tanzimine ittifak ettikleri halde bubâda müflisin çayınlere tediye etmeğe borçlu olduğu miktarı mebaligden kezalik yüzde iki harcı ilâm alınacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Mukavelât kaleminde ve kaza hâkimleri nezdind tanzim ve tasdik olunacak evraktan alınacak rûsuma dairdir

Madde 29 — Bir ticaret şirketinin teşkili hakkında Sancak mahkemesi nezdindeki mukavelât kaleminde tanzimî olunan mukavelenamenin havi olduğu mebalîğ bin adet lirayı osmaniye tecavüz etmez ise elli kuruş ve bu miktardan fazlası için beher bin kuruştan ikişer kuruş resim ahz olunacaktır.

Bu misillü mukavelenamenin her bir sureti için rûsumu kalemîye hakkında olan tarife mucibince resim alınır.

Madde 30 — Ticaret şirketlerinin tefriki hızasına veya sulh ve ibrava dair sancak mahkemesinin mukavelât kaleminde tanzim olunan senedatın miktarı yekûnu beş yüz adet lirayı osmaniye tecavüz etmediği halde alessevi yirmi beş kuruş ve bu miktardan fazlası için beher binde ikişer kuruş resim alınır.

Madde 31 — Sair her nevi kunkturato ile deyin ve ibra senedleri ve icar ve isticar ve diğer buna mümasil akdolunan mukavelenamelerin miktarı kıymeti bin kuruşa kadar olanlarından on ve beş bin kuruşa kadar olanlarından yirmi beş ve on bin kuruşa kadar olanlarından dahi ellişer kuruş ve bu miktardan daha yukarı olanlar için beher binde birer kuruş resim alınır.

Madde 32 — Sancak mahkemesi mukavelât kaleminde akdolunan umumî vekâletnamelerin beherinden ellişer ve hususî vekâletnamelerden dahi yirmi beşer kuruş resim alınır.

Madde 33 — Mukavelename ve kunkturato ve icar ve isticar senedleriyle makbuz ilmühaberi senedatı sainenin muhteviyat ve imzalarının tasdikı taleb olundukta bin kuruşa kadar olanlarından altın olarak beş ve beş bin kuruşa kadar olanlarından on iki ve on bin kuruşa kadar olanlarından dahi yirmi beş kuruş resim alınacak ve daha yukarı olan miktar için beher bin kuruş üzerine yirmişer para zam ve ilâve kılınacaktır.

Miktarı beş yüz kuruşa kadar olan terhini emlâk senedatının tasdikı için hiç bir şey ahz olunmayacaktır.

Madde 34 — Yukarıki maddede zikrolunan evrak suretlerinin cenibi mahkemeden tasdikı için beşer kuruş ahz olunur.

Madde 35 — Mukavelât kaleminden tasdik olunacak vekâletnamelerin beherinden beş kuruş rüsumu tasdikiye ahz olunur. Eğer şu tasdik hususu sancak merkezi olmiyan kaza mahkemesinde vaki olduğu halde kezalik beş kuruş resim alınır.

Madde 36 — Fakru hali musaddak tanzim olunan karar-nameler için hiç bir şey ahz olunmayacaktır.

Madde 37 — Bir senedde mevzu olan bir veyahut bir kaç imza veya mührün tasdikı taleb olundukta altın akçe olarak beş kuruş alınır. Menafi sandıklarından bin kuruşa kadar istikraz olunacak mebalığı havi olan senedatı mezkûre tasdik resminden müstesna tutulur.

Madde 38 — Sancak mahkemeleri bulunmiyan mahallerde ve tanzim ve tasdikı bilhassa mahakimi mezkûreye aid olmiyan evrak ve senedat yine şu suret ve tarife mucibince kaza mahkemeleri nezdinde tanzim ve tasdik olunabilir.

Madde 39 — Sicilli ensab hakkında olan defatirden muhreç hülâsaların tasdikı için altın akçe olarak ikişer kuruş ahz olunur.

Madde 40 — Kanunnamei ticaret ahkâmına tevfikan yapılan poliçe ve bono veyahut emre muharrer senedatın kabul olunmamasından veya bedelâtının ademi tediyesinden naşi edilen protestolardan eğer senedin havi olduğu miktarı mebalığ beş bin kuruşa kadar ise altın akçe olarak yirmi beş kuruş ahz olunur ve bu miktardan fazlası için beher bin kuruş üzerine kezalik altın akçe olarak ikişer kuruş zam ve ilâve kılınır.

Her nevi taahhüdâtın ademi icrasından naşi yapılan sair her gûna protestolar için dahi kezalik resmi mezkûr ahz olunur.

Madde 41 — Yapılan protestonamelerin beher suretinden adi suretler tarifesi mucibince resim alınır.

Madde 42 — Tüccar defatirinin beherinden altın akçe olarak beşer kuruş tasdik resmi ile her bir sayıfasından beşer para ahz olunur.

Madde 43 — Mahkeme kalemi haricinde el sinei resmiyei selâsenin birinden diğetine yapılan tercümenin tasdikı için eğer şu tercüme bir sayıfayı mütecaviz değilse beş kuruş alınır ziyade olan sayıfaların beharine ikişer kuruş zammolunur.

Eğer mahkeme kaleminde tercüme olunur ise beher sayı-fası için altın akçe olarak onar kuruş ahzedilir.

ALTINCI FASIL

İcra rüsumu beyanındadır

Madde 44 — İcra kararnamesinin yani varakasının itası için icra ilâmında mahkûmunbih olan mebaligden yüzde iki ahz olunur.

Madde 45 — Aleyhinde itiraz veya istinaf vaki olmuş olan bir ilâmın muvakkaten icrası talep olundukta maddei sabıkada muayyen olan resim depozito tarikile ahz olunur şu resim icra olunan ilâmın kat'iyen tebdili veya feshi halinde iade kılınır. Aksi takdirinde resmi mezkûr varidatı vilâyet makamında mahkeme sandığına tevdi edilir.

Madde 46 — İcra taleb olunan ve şu yolda mahkemeye müracaat edilen her bir ilâmın bermucibi kanun lâzım gelen pulu hâmil olması muktazidir.

Madde 47 — Emval ve eşya ve emlâkin tahtı temhire alınmasına veya mührün fekkine ve sikestronun feshine müte-dair vukubulan her bir icraat için bin kuruşa kadar olan davadan altın akçe olarak on ve beş bin kuruşa kadar olan iddiadan kezalik altın olarak yirmi beş ve on bin kuruşa kadar olandan dahi elli kuruş resim ahz olunur. Bu miktardan fazlası için beher bin kuruşa kezalik altın olarak ikişer kuruş zammedilir.

Şu icraat hakkında tanzim olunan zabıtname için hiç bir şey alınmaz.

Zabıtnameden istinsah olunacak suret için umumen suretlerden ahz olunduğu veçhile resim alınır.

Madde 48 — Tahrir olunacak emval ve eşyanın kıymetinden yüzde yarım resim alınır.

Resmi mezkûr her halde beş kuruştan aşağı olamaz

Madde 49 — Emval ve emlâkîn dairei tasarrufa ithalı yani bunların icraca teslimi hakkında mahallinde tanzim olunan zabıtname için yalnız bin kuruştan yukarı — yani beş bin kuruşa kadar kıymeti olanlardan altın akçe olarak on ve on bin kuruşa kadar bulunanlardan yirmi ve otuz bin kuruşluğundan otuz ve bu miktardan zaid olanlardan dahi elli kuruş resim ahz olunur.

Madde 50 — Müzayedeli aleniye'nin hitamını ve son talibinin uhdesine ihalesini mulin olan zabıtname için bin kuruştan beş bin kuruşa kadar olan müzayededen altın akçe olarak beş ve beş bin kuruştan on bin kuruşa kadarından on iki ve on binden yirmi bin kuruşa kadar olandan yirmi ve yirmi binden otuz bin kuruşa kadar bulunandan dahi otuz ve otuz binden yukarı olan müzayededen elli kuruş ahzedilir.

Madde 51 — İhzarname ve icra varakası ve sairenin gazete vasıtasile her bir ilânı için depozito tarikile evvelce muayyen bir miktar meblâğ ahz olunur ve tab' ve neşri icra olunduktan sonra vaki olan ilânın icra memuru ve şahıs beyninde hesabı rüyet ve tesviye kılınır.

Madde 52 — İşbu fasılda zikrolunan rüsumu icraiye taleb ve istida eden şahıstan ahiz ve istifa olunur. Diğer harç ve rüsumun istihsali için icra memur ve muhızrları işbu kanun ile sair kavanini mahsusa ahkâmına göre tevfikı muamele ve hareket ederler.

YEDİNCİ FASIL

Depozitolar dan alınacak resim beyanındadır

Madde 53 — Depozito olmak üzere mahkemeye tevdi olunacak akçe ile lieclilhıfız ita kılınacak senedat ve vasiyetname ve poliçe ve tasarrufu emlak senedatı ve kunturato ve sair buna mümasil evrak için havi oldukları nakid ve pahanın miktarına göre yüzde on para resim alınır ve müddeti hıfz bir seneden ziyade mürur eder ise yüzde yarım ahz olunur.

Madde 54 — Salifüzzikir lieclilhıfız mahkemeye teslim olunacak olan evrakın tüccar defatiri ve evrakı mütenevviayı cami paket gibi kıymetleri gayri muayyen neviden olduğu halde bu misillülür için sancak mahkemesince elli ve kaza mahkemesince dahi yirmi kuruş bir resmi maktu ahzedilir.

SEKİZİNCİ FASIL

Ücret ve tazminat da irdir

Madde 55 — İcrayı keşfiyat ve tahkikat için memurini mahakim ve etibba ve erbabı vukuf ve avukatlar ile sair eşhasa ücret ve tezminat verilir.

Madde 56 — Bir maddenin icrayı keşif ve tahkiki veya tayini mevki ve mahal için mahkeme azasından harici şehre memuren izam olunacak olanlara memurini mülkiyenin nakil ve izamları hakkında olan kanun mucibince masarifi rahiye ve yevmiye ita olunur.

Madde 57 — Yukarıki maddede zikrolunan masarifat mahkeme tarafından alettahmin tayin olunarak keşif ve muayene vasıtasile iddialarını isbat etmek isteyen eşhas tarafından berveçhipeşin tediye olunması iktiza eder,

Keşfin icrası mahkemece resen tensib olunur ise o halde masarifi keşfiye tarafeynden berveçhipeşin ita olunması lâzımdır.

Madde 58 — İcra memur veya muhızırının icra veya ifayı tebliğ zımında vazifei memuriyetinden olan hususat için bir mahalle azimetinde bir gûna ücret ahzına istihkakı yoktur.

Madde 59 — Mevaddı hukukiye için davet olunan şahidlerin eğer ifayı şehadet ettikleri saatten nihayet yirmi dört saat zarfında talepleri vuku bulur ise bunlar mahkemenin mekarrı dahilinde buldukları halde günde beş kuruştan yirmi beş kuruşa kadar ücreti yevmiye ahzetmeğe ve şayed o misillü şahidlerin haric mahalden gelmişler ise masarifi rahiye dahi almağa istihkakları vardır.

Madde 60 — Erbabı vukufa yirmi kuruştan nihayet elli kuruşa kadar yevmiye ve ayrıcada harcırah verilir.

Memurinden olan erbabı vukufa memurini mülkiyenin nakil ve izamları hakkındaki kanuna göre yevmiye ve harcırah ita olunur.

Madde 61 — Şühud ve erbabı vukufun hal ve san'at ve meşguliyeti yevmiyesi gözetilerek elli dokuzuncu ve altmışıncı maddelerde tayin olunan yevmiye ve harcırahın miktarı mahkemenin tahmin ve takdirine muhavveldir.

Mahkemenin şu takdiratı aleyhinde bir gûna itiraz ve dava olunamaz.

Madde 62 — İskeestro edilen veya lieclihfz ita olunan eşyanın muhafızları mevki ve zamana göre mahkeme canibinden takdir olunacağı veçhile ücret ahzedeceklerdir bu ücretin kazada haftada on kuruş ve sancak merkezinde yirmi kuruşu tecavüz etmemesi lâzımdır.

Madde 63 — Avukat ve hususî müddeilerin ve umuru ticariyenin rüyeti için tayin olunan komiserler ile arzuhalcilerin ücretleri şu hususta ayrıca tanzim olunacak idarei umumiye nizamnamesinde tayin kılınacaktır.

DOKUZUNCU FASIL

İstisnâî rûsum beyanındadır

Madde 64 — İdareler ile bunlara merbut bilcümle devairi hükümet işbu kanunda gösterilen harc ve rûsumun tediyesinden müstesna olup yalnız yukarıki sekizinci fasılda beyan olunan ücreti tediyeye ederler.

Madde 65 — Hükümetle efradı nastan bir şahıs beyninde tehadüs eden bir davaya dair verilen ilâm vasıtasile eğer hükümet mahkûm edilmiş ise vaki olan bilcümle masarifi muhakeme tarafı hükümetten şahsa tediyeye olunur ve eğer şahsın mahkûmiyetine karar verilmiş ise rûsumu mehakimden müstesna tutulmayan ve kâffei evrak ve usulü muhakeme için itası lâzım gelen bilcümle harc ve rûsumu şahsın ifa etmesi muktazidir.

Madde 66 — Fakrı halleri musaddak olan kimseler kâffei rûsumu mehakim ile iadei muhakeme için itası lâzım gelen depozito akçesinden müstesna tutulur.

Madde 67 — Bir kimsenin fakrı halinin kabul ve tasdiki için evvel emirde canibi mahkemeden bir kararnamenin istarı lâzım gelir.

Madde 68 — Mezkûr kararnamenin istarı için fakrı hali olan müsted'inin kanunun tayin eylediği rûsumu mehakim ve saireyi tesviye ve tediyeye iktidarı olmadığını müeyyid sakın olduğu cemaatin muhtarile ihtiyar meclisi tarafından musaddak şehadetnameyi şifahen veya olbabdaki arzuhaline merbuten mahkemeye ita eylemesi lâzımdır.

Madde 69 — Mahkeme müsted'inin emlak ve akarı ve ahvali umumiyesi hakkında malûmatı sahihayı cami olması lâzım gelen mezkûr şehadetnameyi tetkik ve rüyet ederek müstedinin fakrı halinin kabul olunması mı yoksa şu yoldaki istidasının reddi mi lâzım geleceğine karar verir.

Madde 70 — Bu misillü fakrı halin kabulünü mübeyyin olan karar aleyhinde diğer tarafın itiraz ve aksini isbat eylemeğe hakkı vardır.

Madde 71 — Fakrı hal için hilâfı vaki malûmat ita eden muhtaranla eşhası saire haklarında ceza kanunnamesi mucibince icrayı mücazat olunacaktır.

Şayed şu hilâfı vaki malûmatın itası yalnız ademi dikkat ve tetkikten neşet etmiş ise muhtaran iki liradan beş liraya kadar bir cezayı nakdî ile tedib olunurlar.

Madde 72 — Fakrı hali mübeyyin kesbedilen hakkın hükümü bunun hangi dava hakkında kabulü yoluna gidilmesi yalnız o dava için ve şahsın fakrı hali tebeddül edeceği vakte değin cari olur.

Madde 73 — İstinaf mahkemesi eğer şahsın fakrı hali tebeddül etmiş olduğuna dair malûmat mefkud isede lieclilistinaf mahkemeye vürud etmiş olan husus hakkında dahi fakrı hali tebeyyün eden şahsın şu malik olduğu hakkını kabul eder.

Madde 74 — Fakrı hal hakkına malik olan şahıs hasmının masarifi mahkemesini tazmin ve tesviyeden muaf tutulamaz.

Madde 75 — Fakrı hali mütebeyyin olan şahsın lehine olarak işbu kanunnamenin sekizinci faslı mucibince vaki olan kâffe icraat hakkındaki ücurat vilâyet mal sandığı canibinden icab eden kesana tediye ve ita kılınır ancak bununla fakrı halleri tebeyyün eden eşhas mahkûm oldukları mebalîğın tediye ve tesviyesi ahdinden muaf tutulmazlar eğer diğer taraf mahkûm edilecek olur ise o halde mahkeme fakrı hali tebeyyün eden şahıstan ahzedilmesi lâzım gelen veya anın için tarafı hükûmetten tesviye edilmiş olan kâffe masarifi muhakemeyi ya mahkûm edilen taraftan veyahut mahkûmunbih mebalîğden istihsal eder.

ONUNCU FASIL

Ahkâmı mütenevvi'ya dairdir

Madde 76 — Masarifi muhakeme mahkemenin baş kâtibi tarafından müfredat veçhile bir varakada hesap olunup ilâm ile maan ita kılınır.

Bilüzum olan masarifle evrak ve icraatı zaide hakkındaki masarif dahili hesap olunmaz.

Mezkûr hesap varakası reis veya hâkimi mahkeme ile baş kâtib taraflarından imza olunur.

Madde 77 — Maddei sabıkada zikrolunan hesap varakası aleyhinde bunun yevmi tebliğinden itibaren on beş gün zarfında mahkeme nezdinde itiraz olunabilir.

Mahkeme şu hususta müddiuminin neticei reyinden sonra vaki olan kararını alenen tefhim eder.

Madde 78 — Mahkemenin şu yolda lâhik olan ve talep vukuunda meccanen tebliğ olunan kararnamesi aleyhinde bir gûna dava olunamaz.

Madde 79 — Vaki olan itiraz masarifi muhakemenin ahz ve istihsalinin icrasını tehir etmez. İtirazın herhalde serian rüyet olunması lâzımdır.

İKİNCİ KISIM

Mevaddı cinaiyeye müteallik harç ve rüsumu mehakim hakkındadır

BİRİNCİ FASIL

Ahkâmı umumiye beyanındadır

Madde 80 — Umuru cinaiyede bilcümle rüsum derecei kat'iyede mahkûm olan taraftan tesviye olunur.

Madde 81 — Zikrolunan rüsumun evvelce ve nakden ahz ve istihsali mümkün olamadığı halde muhasebesi tutularak rüsumu mezkûre vilâyet malsandığından tesviye olunur.

Madde 82 — Hususatı cinaiyede bir tarafın mahkûm olduğu rüsum mevaddı hukukiyede cari olduğu veçhile ahz ve istifa olunur. Meğerki ayrıca bir kanunda bunun aksi tayin olunmamış ola.

İKİNCİ FASIL

Kaydiye harcına dairdir

Madde 83 — Mevaddı cinaiyeye dair verilen her nevi müstediyyat ve evrak pul resminden müstesna olduğu gibi kaydiye harcından dahi muaf tutulurlar.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Harcı ilâm beyanındadır

Madde 84 — Umuru cinaiyeye dair vukubulan şikâyat ve saire ile şu şikâyat üzerine verilen ilâmat için bir gûna harcı mehakim ahz olunmaz.

Madde 85 — Hukuku şahsiye müddeisi veya alâkadar olan şahsı salis tarafından hüküm veya ilâmatın veyahut sair evrakın suretleri veya tasdikleri talep olunacak olur ise deavii hukukiyeye dair olan ahkâma tevfiikan muamele olunur.

Madde 86 — Dava için olan yüzde bir harcı mehakim ile icra hakkında olan yüzde iki resim yalnız deavii cinaiyeden münbais hukuku şahsiye için ve oda hükmün itasında ve icraya mübaşeretinde ahz olunur.

Madde 87 — İşbu bilcümle resim mer'i olan kavanini mahsusa ahkâmına göre nihayet mahkûm olan taraftan ahz ve tahsil kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Rûsumu mütenevvia ve tazminat beyanındadır

Madde 88 — Esnayı istintakta müstantık tarafından vukubulan masarifatın miktarı mahkemenin masarifi sairesi meyânına ithal ve ilâve olunmak üzere müstantık canibinden mahkemeyle ihzar olunması lâzımdır.

Madde 89 — Eğer tarafeynden biri şikâveti vakıasından rücu edecek olur ise kanunun mesağ gösterdiği ahvalde masarifi muhakeme anın tarafından veyahut muvafakati mütetekabile ile her iki taraf canibinden tesviye kılınır.

Madde 90 — Bir meselei cinaiyeye dair icrayi şahadet etmek üzere davet olunan şahidlere ücret ita olunur.

Şu ücret ifayi şahadetten nihayet yirmi dört saat müddet zarfında talep vukubulur ise tesviye kılınır.

Ücreti mezkûre canibi mahkemedan tayin olunup bu da (a) eğer şahid mahkemenin mekarrı haricinden celb olunmuş ise masarifi rahiyeden b) hal ve kudretlerine göre beş kuruştan yirmi beş kuruşa kadar yevmiyeden ibarettir.

Madde 91 — Erbabı vukuf ve etibba ve ebe kadınlar ile kimyager ve sair harcırah ve masarifatı saireden maada yirmi kuruştan aşağı olmamak üzere mahkeme canibinden takdir olunacağı veçhile yevmiye dahi ahzedeceklerdir.

Madde 92 — Eğer Şühud veyahut erbabı vukuf memurinden olupda devairi adliyeden resen davet olunmuşlar ise o halde bunların ücretleri vilâyet malsandığından tediye olunarak masarifi mahkeme meyanına ithal olunur.

Eğer Şahidler müŐtekialeyh veyahut hukuku Şahsiye müddeisi tarafından davet olunmuş ise bilâhara masarifi mahkemenin hini tesviyesinde tazminat taleb etmek hakkına malik olmak üzere Şahidlerin ücretini berveÇhi peşin tediye etmeğe mecburdurlar.

Eğer müŐtekialeyhın ücret tediyesine iktidarı olmayıpta hakikati halin zahire ihracı hakkında mahkemece Şahidlerin davet olunması lâbüd hükmünde addolunduğu halde Şahidlerin daveti hususu hükümetin masarifile vaki olur.

Madde 93 — Eğer Şühud veya erbabı vukuf ifayı Şehadetten sonra yirmi dört saat zarfında ücret taleb etmezler ise o halde Şu hukuktan feragat etmiş addolunurlar.

BEŞİNCİ FASIL

Mevaddı muvakkate

Madde 94 — Harc ve rüsumu mehakime dair bin sekiz yüz yetmiş dokuz senesi kânunuevvelinin üçüncü tarihile müverrah olup bin sekiz yüz seksen senesi Şehri martın yirmi dördüncü günü ba tasdıkı âli neşir ve ilân olunmuş olan kanunu vilâyetin hükmü fesih ve ilga edilir.

Madde 95 — Kanunu atik mücibince harcı mahkemesi yüzde ikiden tediye olunmuş olan kâffe ilâmatın icrası için yalnız yüzde bir icra harcı tesviye kılınacaktır.

Harcı mezkûrun tahsilile mükellef olan memurini mehakim miktarı muayyeninden ziyade akĐe ahzinden begayet tevekki ve mücanebet etmeğe mecburdurlar.

Madde 96 — İŞbu kanunun hükmü tarihi ilânından bir mah sonra vilâyetin her bir mahallinde cari olur.

**№: 38 — Ereğli maden kömürlerinin yalnız
dahilli resmi gümrükten istisnası hakkında
iradei seniye**

24 rebiülâbır 1302, 29 Kânunusani 1300

Tezkerei maruza

Şûrayıdevlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp leffen arz ve takdim kılınan mazbata mealinden müsteban olduğu veçhile tüccardan Gürcü Efendinin Ereğlide vaki Kozlu nam mevkide makine ve alâti cedide vasitasile ihracına Bahriye Nezareti Celilesinden mezun ve yüzde altmışını mahallinde beher kantarı üç buçuk kuruşa olarak Tersaneiamireye itaya mecbur olduğu maden kömüründen kendisine kalacak olan yüzde kırkının hâsılı mecmuundan dahi muhtelif suretlerle aranılmakta bulunan rüsumun miktarı yüzde yirmi sekize balığ olmakta bulunduğundan badema yalnız resmi gümrükle yüzde beş resmi maktuun ahzile kusurunun affi hakkında ita eylemiş olduğu istidanamesinin leffile Ticaret Nezareti Celilesinden mebus tezkere üzerine nezareteyni müşarileyhima taraflarından dairei mezkûreye celbedilmiş olan muharrerülisim iki memur hazır olarak cereyan etmiş olan müzakerat ve tetkikatın tafsilâtile beraber neticesinde müstedii mumaileyhin sair madencilerden veçhi mezuniyetçe farkı olmayıp ancak on iki bin lira sarfile Avrupadan celbettiği alât ve edevat ile senevi yüz elli bin tonilâto miktarında kömür çıkarabileceğini ve çıkarmakta olduğu kömürün masarifi nakliye ve sairesile beraber beher tonilâtosu Dersaadete kadar yirmi şiline mal olduğunu ifade edip buna ve Ticaret Nezaretinin iş'arına nazaran Ereğliden ihrac olunan maden kömürünün yüzde altmış kantarını üç buçuk kuruş fiatla Tersaneiamireye vermek mecburî olduğundan madencilere kalan yüzde kırkın hâsılı mecmuundan resmi gümrük dahi dahil olduğu halde yüzde yirmi sekiz resim alınarak navul ve nakliye ve saire masrafale kömürün beher tonilâtosu Dersaadete takriben yirmi şiline mal olduğu halde İngiltereden gönderilen kömürlerin beher tonilâtosu burada on beşten on yedi şiline kadar satılmakta bulunmasına ve bununla beraber müstedii mumaileyhe orada bulunan sair madencilerden bilistisna müsaadei mahsusa gösterilecek olsa anlara da

sirayetini müstelzem olup bu da varidatı bahriyece tedenniye müeddi görünmesine mebnî caiz olamaz ise de madeni mezkûrun Dersaadete kurbiyetile beraber İngiltereden getirilen gömüre nisbetle ber minvali muharrer pahahlığına nazaran hiç olmazsa dahilen lâzım olan maden kömürü için mümkün mer-tebe harice ihtiyaçtan vareste olabilmek maksadile Tersanei-amire varidatının lâğvı tarafına gidilmekten ise Ereğliden çıkarılacak alelûmum kömürlerden alınacak rûsumun tahfifi sureti daha münasib görünmesile ve mezkûr madenden doksan sekiz senesinde Dersaadete gelen kömürlerden alınan resmi gümrüğün mecmuu kırk bir bin beş yüz dört kuruş on iki santime baliğ olabildiği ve süfünühümayun için gelen kömürler zaten resme tâbi olmadığı Rûsumat Emanetile bilmuhabere anlaşıl-masile ve bir de dahilî resmi gümrüğün sekiz sene zarfında tedricen lâğvı kararı henüz kuvvede olup fiile gelmemiş ise de bu gibi mühim ve hususî ahvalde şu müsaadeye müracaat muvafıkı maslahat olmasile badema Ereğliden gelecek maden kömürlerinin yalnız dahilî resmi gümrükten müstesna tutulması ve ona göre icrayı iktizasının Rûsumat Emanetine iş'arile Bahriye ve Ticaret nezaretlerine de malûmat itası tezekkür kılınmış olmakla olbabta her ne veçhile emrûfermanı hümayunu hazreti hilâfet-penahi şereftaallûk buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı.

İrade tarihi : 26 Rebiülâhur 1302, 31 Kânunusani 1300

**№: 39 — Girid Vilâyetine Mahsus 4 şaban 1297
tarihli Usulü muhakematı cezâlye kanunu
atkının 95 inci maddesi olup 6 şa-
ban 1301 tarihli kanunu mu-
addelin 110 uncu maddesi
sırasına ithal edilen mad-
de makamına kaim
olan madde**

24 rebiülâhur 1302 ve 29 kânunusani 1300

Vuku bulacak itiraz hükmün icrasını tehir eder ve itiraz-name merkezi vilâyette bulunan heyeti ittihamiyeye ve aleyhine

itiraz olunan kararname işbu heyeti ittihamiye tarafından ita olunmuş ise Resmodaki heyeti ittihamiyeye bilâtehir isra edilecek ve heyeti mezkûre canibinden ita olunacak kararname tarafeyni mütehasımeyn hakkında sureti kat'iyede addolunacaktır.

İrade tarihi 4 Cemaziyelevvel 1302 7 şubat 1300

№: 40 — Rumelii Şarki Vilâyetinde bulunan bazı nevahi ve eşhasın duçar oldukları masaibi mütenevviadan dolayı 1882 - 83 ve 1883 - 84 senelerine mahsuben mükellef oldukları Kadastro vergisinin affine dair Kanunu Vilâyettir

Namı namii Hazreti Padîşahiye olarak Nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince vilâyette bulunan bazı nevahi ve eşhasın duçar oldukları mesaibi mütenevviadan dolayı 1882 - 83 ve 1883 - 84 senelerine mahsuben mükellef oldukları Kadastro vergisinin affine dair bittanzim bin sekiz yüz seksen dört senesi kânunuevvelinin birinci günü Meclisi Umumii Vilâyetten kabul olunup ledelarz mer'iyeti hakkında İradei Seniyei Hazreti Padîşahî müteallik ve şeref sudur buyrulan işbu kanun hükmünün valisi bulunduğum Rumelii Şarkide mer'iyülicra tutulmasını ilân eylerim.

Madde 1 — İşbu kanuna merbut cetvelde esamisi muharrem nevahi ve eşhasın 1882 - 83 ve 1883 - 84 senelerine mahsuben mükellef oldukları kadastro vergisi tenzil ve affedilir.

İradei seniye tarihi: 4 cemaziyelevvel 1302, 7 şubat 1300

**Rüsümü kanunîyenin ademi icrasından dolayı
yanı miyah ve saire misilli umumi ve şahsî hasaratı**

Sıra №	Duçarî hasar olan nevahi ve eghasın esamisi	Hasara uğrayan emvalin nevi ve cinsi
	Filibe Sancağı	
	Konoş Kazası	
1	Dana oğlu İslâfço	
	(Konoş Karyeli)	
2	Katon kuru köy	Tarla
	Hasköy Sancağı	
	Hasköy Kazası	
3	Hasköy	Tarla
4	İnce köy	Tarla ve bağ
5	Çamurlu	Tarla ve çayır
6	Sarnıç	Tarla
7	Alan mahalle	Tarla ve Bağ
	Hacıilyas Kazası	
8	Kara alan	"
9	Dipsiz göl	"
	Harmanlı Kazası	
10	Kovancılar	"
11	Erde köse koyü	"
12	Süleymanca	"
13	Tırnuva	" ve bağ
	Kırca Ali Kazası	
14	Tozluk	"
15	Hisar altı	"
16	Çakırlar	Tarla

**muamelel lâzimesi icra olunmayan dolu ve tuğ-
mübeyyin cetveldir.**

Tahfif olunan verginin nev'i	Hangi seneye mahsuben idüğü	Affolunan miktar		Mecmuu yekûn	
		Kuruş	Santim	Kuruş	Santim
Kadastro	1883-84	424,	30		
"	" "	2576,			
				3000,	30
Filibe Sancağının mecmuu yekûnu				3000,	30
Kadastro	1883-84	203,			
"	" "	1148,	80		
"	" "	3698,			
"	" "	623,	87,5		
"	" "	4133,	95		
				9807,	62,5
"	" "	988,	30		
"	" "	236,	92,5		
				1225,	22,5
"	" "	524,	45		
"	" "	228,	10		
"	" "	908,	25		
"	" "	1470,	12,5		
				3130,	92,5
"	" "	28,			
"	1882-83	507,			
Kadastro	1883-84	316,	37,5		
				851	37,5
Hasköy sancağının mecmuu yekûnu				15015	15

Sıra №	Duĥarı hasar olan nevahi ve ve eĥsasın esasımı	Hasara uğrıyan emvalin nev'i ve cinsi
	Zaĥrayı Atık Sancaĥı	
	Zaĥrayı Atık Kazası	
17	Tepe Köyü (Mokilâ)	Tarla ve çayır
	Kızanlık Kazası	
18	Kızanlıklı Emin bin Ethem	"
	Çırpan Kazası	
19	Meriçler	"
20	Kara terziler	"
	Zaĥrayı Cedid Kazası	
21	Terzi obası	"
	İslimiye Sancaĥı	
	İslimiye Kazası	
22	Benkoş	Tarla
23	İstropsi	"
24	Karsanlı	"
25	Mihailli	"
26	Çayırlı	"
27	Gospodin Oĥlu ve kumpanya	Bahçe
28	Torhunlu	Tarla
	Yanbolu Kazası	
29	Etlî	Tarla
30	Ceben koca	"
31	Bandaklı	"
	Kavaklı kazası	
32	Şahlı	Tarla
	Kızılaĥaç kazası	
33	Anbarlı	"
34	Paşaköy	"
35	Papasköy	"
36	Göçbeyler	"
37	Oman	"
38	Rahman kırn	"

Tahfif olunan verginin nev'i	Hangi seneye mahsuben idüğü	Affolanan miktar		Mecmuu yekûn	
		Kuruş	Santim	Kuruş	Santim
Kadastro	1883-84	128,	12,5	128	12,5
"	" "	11,	75,	11	75,
"	" "	1518,	75,		
"	" "	3128,	17,5	4646	92,5
"	" "	5744,	75	5744	75
Zağrayi atik sancağının mecmuu yekûnu				10531	55
Kadastro	1883-84	51,			
"	" "	228,			
"	" "	3493,			
"	" "	6280,			
"	" "	175,			
"	" "	45,			
"	" "	3367,		13639,	
"	" "	1502,	50		
"	" "	380,			
"	" "	1451,	80	3334,	30
Kadastro	1883-84	1569	57,5	1569,	57,5
"	" "	2470	32		
"	" "	1721	55		
"	" "	907	50		
"	" "	358	50		
"	" "	146	25		
"	" "	387	87,5	5991,	99,5
İslimye sancağı mecmu yekûnu				24534	87

Sıra №	Duĥarı hasar olan nevhî ve ve eĥhasın esamisi	Hasara uğrayan emvalin nev'i ve cinsî
	Bergos sancağı	
	Bergos kazası	
39	Beymahalle	Tarla
40	Sazlık köyü	"
41	Kırharmen	"
42	Ayvacık	"
43	Kabasakal	"
44	Karabinar	"
45	İzlatlı	"
	Aydos kazası	
46	Çiftlik	"
1	Filibes sancağı	
2	Hasköy sancağı	
3	Zağrayı atik sancağı	
4	İslimye sancağı	
5	Bergos sancağı	

Tahfif olunan verginin nev'i	Hangi seneye mahsuben idügi	Affolunan miktar		Mecmuu yekûn	
		Kuruş	Santim	Kuruş	Santim
Kadastro	1883-84	872	30		
"	" "	2205	22,5		
"	" "	391	22,5		
"	" "	704			
"	" "	2567	70,		
"	" "	4011	75,		
"	" "	57		10809	20
"	" "	1083	75,	1083	75
Bergos sancağının mecmuu yekûnu				11892	95

İCMAL

3000	30		
15015	15		
10531	55		
24534	87		
11892	95		
		64974	82
		64974	82

**№: 41 — Emlâki sırfe için mehakimi şer'iyeden
verilecek taksim müzekkerelerinden alınacak
harç hakkında İradei Seniyye**

Şûrayı devlet tanzimat dairesi mazbatası. Emlâki sırfe için verilecek senedat hakkındaki Nizamnamenin on üçüncü maddesi mucibince mahkemi şer'iyeye tarafından verilmekte olan taksim müzekkerelerinden ücreti tahririye olmak üzere on kuruştan yirmi kuruşa kadar harc istifası lüzumuna dair. Erzurum Vilâyeti merkez niyabeti şer'iyesinden varid olan tahrirat ve ol bapta meclisi tetkikatı şer'iyeden tanzim kılınan müzekkerenin leffile makamı valâyi fetvapenahinin Şûrayı devlete varid olan tezkeresi mefufile beraber tanzimat dairesinde kıraat ve vergi Emanetile muhabere olundu.

Alınan cevabda taşralarca mehakimi şer'iyeye tarafından verilmekte olan taksim müzekkerelerinden ücreti tahririye olmak üzere ol miktar harc istifası münasib olacağı gösterilmiş ve vakıa mezkûr on üçüncü maddede emlâk sahibi fevtoldukta defteri kassamı yapılmış ise ana tevfinan defteri kassam yoksa varisleri kaç nefere munhasır olduğunu mübeyyin mahallesi imam ve muhtarları tarafından verilecek ilmühaber üzerine Hükümeti şer'iyeye tarafından mümza ve memhur taksim müzekkeresi verileceği muharer olmakla muvazzaf olmıyan mehakimi şer'iyeye ketebesini için ücreti tahririye olmak üzere bunlardan bir miktar harc ahzi muvafığı maslahat görünüp eğerçi mehakimi şer'iyeye harc nizamnamesinde taksim müzekkerelerinden harc alınacağına dair sarahat yok ise de oda nizamnamei mezkûrun tarihçe taksim müzekkeresi itası usulünü ihdas eden emlâki sırfa senedatı hakkındaki nizamnameden mukaddem olmasından neşet etmiş olmasına mebni mebhüsühân olan müzekkerelerden bermucibi iş'ar on kuruştan yirmi kuruşa kadar harc istifası dairece dahi tensib edilmiş olmakla icrayı icabının tamimen vilâyat mehakimi şer'iyesine iş'arı hususunun makamı müşarileyhaya tebliği tezekkür kılındı. Ol bapta emrû ferman hazreti menlehülemdir.

İradei tarihi : 11 cemaziyevvel 1302, 14 şubat 1300

**N: 42 — Rumeli Demiryolları hututu iltisakiyesinin
inşası hakkında mukavele ve şartname**

5 cemaziyelevvel 1302, 8 şubat 1300

(Hükümeti Seniye Rumeli Demiryolları hututu iltisakiyesinin)
 (inşası için taahhüdatı vakiasına tevfikân ve hututu mezkûre-)
 (nin inşasını teminen bu hususa dair Bankı Osmanî ve Kon-)
 (tuar Diskont tarafından vuku bulan teklifatı kabul eyledi-)
 (ğinden bir taraftan Devleti Âliye nam ve hesabına hareket)
 (eden Nafia Nazırı devletlû Raif Paşa Hazretleri ve diğer ta-)
 (raftan mezkûr bankaların vekilleri olup gerek bankalar na-)
 (mına ve gerek ashabı sermaye ve müessesatı sarrafiyeden)
 (mürekkeb bir heyet hesabına hareket eyliyen ve heyeti mez-)
 (kûrenin vekilleri bulunan idare memurlarından Mösyö Berje)
 (ve Mösyö Vater Fild ve Bankı Osmaninin Dersaadet direk-)
 (törleri Mösyö Foster ve Mösyö Rodo ve Kontuar Diskont)
 (direktörü Mösyö Danfer Roşerd beyninde mevaddı atıye ka-)
 (rarlaştırılmıştır.)

Madde 1 — Bankı Osmanî ve Kontuar Deskont işbu mukavelename tarihinden itibaren nihayet bir mah müddet zarfında merbut nizamnamei dahilî mucibince Rumeli Demiryolları Hututu İltisakiyesi İnşaat Şirketi namile ve otuz milyon frank sermaye ile bir şirket teşkil etmeği taahhüd ederler. Şirketin sermayesi her biri elli bin franklık altı yüz hisseye munkasem olacak ve bu hisselerin her biri beşyüz franklık hisselerle taksim olunabilecek ve sermayesinin rub'u yani yedi milyon beşyüz bin frangi tediye olundukta kat'iyen teşekkül eyliyecektir. Şirketin merkezi Dersaadette ve idare komitesi Pariste bulunacaktır.

Madde 2 — Şirket Üsküpten İyuraniyeye ve Belveden Bulgaristan hududunda vaki Vakarel boğazına kadar olan iltisak hatlarının Hükümeti Seniye hesabına olarak işbu mukavelenameye merbut şartname ahkâm ve şeraitine tevfikân ve tayin olunan müddetler zarfında inşasını haddi mütavassıt olmak üzere maktuan kilometro başına yüz yetmiş beş bin frank bedel

mukabilinde deruhde eder. Hükümeti seniye iltisak hatlarıle müteferriatının inşası için iktıza eden araziye şartnamenin dördöncü maddesi hükmüne tevfikan şirkete teslim edecektir.

Madde 3 — Şirket hututu iltisakiyenin inşası masarifine yani evvelâ maddei sabıkada meşrut olan kilometre başına bedeli maktua aid masarif ve saniyen hututu mezkûrenin inşası için iktıza eden arazinin mubayaası zımında Devletçe vuku bulacak sarfiyat için iktıza eden miktara kadar Hükümeti Seniye hesabı cari olarak bir kredi küşad edecektir. İşbu hesabı cari Dersaadette bulunan Bankı Osmanide açılıp tutulacaktır.

Madde 4 — Berveçhi muharrer Hükümeti Seniyeye avans tarikile verilecek mebalîğ için Şirketi mukrıza üçüncü madde mucibince açılacak krediden sarfolunacak miktarı mebalîğ için tediye tarihinden itibaren senevi yüzde yedi faiz alacak ve mebalîği mukrızanın mecmuu resülmal ve faiz ile beraber yirmi beş sene içinde tamamen Şirkete tediye olunacak surette bilhesab bir amortisman tayin edilecektir. İşbu faiz ve resülmal mahsub akçesi her sene nisanın on üçü tarihinde tekasiti seneviye ile tediye olunacaktır İşbu taksitlerin birincisi bin sekiz yüz seksen altı senesi nisanın on üçü tarihinden itibaren verilecektir.

Madde 5 — İşbu tekasiti seneviyenin sureti muntazamada ifasını teminen Hükümeti seniye tarafından hesabı cari müddetince ve zikrolunan taksitler tamamen tediye edilinceye değin evvela Şirket marifetile inşa olunan demiryollar üzerinde birinci derecede bir hakkı rehni olduğunu ve saniyen hututu mezkûrenin işletme hasılâtı safiyesinden Devlete aid olan miktarın ve salisen Selânik ve Hüdavendiğar ve Aydın vilâyetlerinin ağnam rüsumu hasılâtı seneviyesinden birinci defa vuku bulacak tahsilâttan bir miktarın şirkete verildiğini mübeyyin bir kıt'a sened ita kılınacaktır. İşbu havale olunacak meblâğ taksiti senevinin yüzde yirmisinden ziyade bir miktarda bulunacaktır.

Madde 6 — Ağnam hasılâtından Şirkete tahsis olunan miktarı mebalîğın mahalleri mal sandıklarından istifası Dersaadette bulunan merkezi idaresine teslimi muamelâtı Bankı Osmaniye ihale olunacaktır. Mebalîği mezburenin tahsili ve ahz olunacak akçenin tebdili ve Dersaadete irsali masarifi Hazinei Celileye aid olacaktır.

Madde 7 — Hututu iltisakiyenin işletme hasılâtı safiyesinden Devlete aid olan miktar dahi Şirket hesabına olarak bank marifetile ahz ve kabzolunacak ve avans kredi hesabına ithal edilecektir. İşbu hasılâtın muntazaman itası için Şirketin işletme hesabâtı seneviyesini tetkik ve teftiş etmeğe salâhiyeti olacaktır.

Madde 8 — Üçüncü maddede gösterilen hesabı cari sermaye ve faiz olarak her sene rüyet olunup hasılı hesab senei atiyeye devredilecektir. Avansın tediye olunacağı müddet zarfında Şirkete tahsis olunan varidattan vukubulan makbuzatın miktarı bir sene içinde taksiti senevinin miktarını tecavüz edecek olur ise fazlası derhal Hazinei Celileye ita olunacaktır. Fakat miktarı mezbur. kifayet etmediği halde noksanı bir mah içinde tediye olunmak üzere Şirketin kabul edeceği gümrük idarei umumiyesinden havale suretile bankaya teslim edilecektir.

Madde 9 — Hükümeti seniye gerek iltisak hatlarını ve gerek hututu saireyi yedi idaresine aldığı halde bunları kendisi idare etmiyecek olursa hututu mevcudenin işletilmesi için şirkete şeraiti mütesaviye ile hakkı rüchan ita edecektir.

Madde 10 — Maddei sabıka mucibince Rumeli Demiryollarının işletilmesi Şirkete ihale olunduğu zaman iltisak hatlarının inşasına mahsus olan avansların hesabı sermaye ve faizile beraber rüyet olunacak ve Devletin her ne deyni tebeyün ederse hatların tamiri ve Hükümeti seniyenin muvafakatile keşfiyatı müştereke badelicra lüzum görülen sair bilcümle masarif ile beraber bir umumî avans sermayesi tertib olunacak ve bu sermayenin Devlette Şirket beyninde tayin olunacak faiz ve resülmale mahsub akçesi mecmuu hututun işletme hasılâtile temin edilecektir.

**Belveden Bulgaristan hududuna ve Üsküpten
Sırbistan hududuna kadar yapılacak
iltisak hatlarının inşaat şartnamesi**

BİRİNCİ FASIL

Şeraiti umumiye

Madde 1 — Şirket işbu şartnamenin tasdık tarihinden itibaren üç mah müddet zarfında keşfiyatı kat'iyeye üzerine mü-

kemmel harita ve lâyihasını tanzim ile Nafına Nezaretine takdim edecektir ve Nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren bir mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyleyecektir.

Madde 2 — Şirket masarif ve zarar ve hasarı rarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren dört mah müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdik tarihinden itibaren on sekiz mah müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder ameliyat kavaidi fenne ve işbu şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tadil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şukadarki esbabı mücbirenin vukuunu derhal Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe şirket mecbur bulunacaktır.

Madde 3 — Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakıyı mahsus komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyleyecektir.

İşbu teftiş ve muayene masrafına mukabil şirket ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren bunların kabulüne kadar mahbema mahbema tediyeye üzere senevi Nafia Nezaretinin emrine kilometre başına üç osmanlı lirası ita edecektir.

Madde 4 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan demiryol ile müteferriatına muktazi olan araziden efrad uhdesinde bulunan yerlerin mubayaası hususunda menafii umumiyeye için mevzu olan İstimlak Kanununa tevfiği muamele edecek ve hini ameliyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller hükümeti mahalliye marifetile şirkete teslim olunacaktır. İşbu arazi için ahabına verilmesi lâzımgelen mebalig hükümeti seniye tarafından vukubulacak ihbar üzerine devlet hesabına olarak şirket tarafından tavizen tediyeye olunacaktır. İşbu arazi dahilinde arazii emiriyeyi haliye bulunduğu takdirde şirkete meccanen terk olunacak ve muvakkaten istimali lâzımgelen yerlerin dahi imalât müddetince bilâ ücret istimaline müsaade olunacaktır. Hükümeti seniye araziye şirket tarafından haritanın leffile Nafia Nezaretine irsal olunacak istida-

name tarihinden itibaren bir mah zarfında ve ameliyatın süratle icrasını temin edecek surette teslim etmeği taahhüd eder.

Madde 5 — İnşa olunacak demiryol tek hat olarak yapılacak ve fakat arazi çifte hatta kâfi derecede tayin olunacaktır.

Madde 6 — Demiryol ve müteferriatının işaati iptidaiyesi için gerek memaliki devleti aliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ve maden kömürü ile makine ve edevat ve sair levazımat gümrük resminden muaf tutulacağı gibi demiryolun arazi ve sermayesile varidatı üzerine bir gûna vergi tarh olunmayacak ve mukavele-name ile işbu şartname damga resminden varestede olacaktır.

Madde 7 — Demiryolun inşasile tamiri için lâzımgelen keresteler nizamata mahsusuna tevfikan civar miri ormanlarından kat olunabilecektir.

Madde 8 — Ameliyatın ikmali şirket tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakia tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafik ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 9 — Şirket taahhüdatı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında bankı osmaniye ya nakten veyahut piyasa fiyatı ile esham olarak yirmi bin lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadarki esham tevdi eylediği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir. Ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır.

İşbu kefalet akçesinin nısfı ameliyat muvakkaten kabul olundukta ve nısfı diğeri ameliyat kat'iyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkizasına değin şirket kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın mukavele-name münfesih addolunacaktır.

Madde 10 — Şirketi inşaiyenin memur ve müstahdemleri hükümeti seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklardır.

Madde 11 — Devletialıye işbu hatların lüzum göreceği mahallerinde istihkâmat inşa edebilecek ve olabada vukubulacak masarif devlete aid olacaktır.

Madde 12 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak fakat şirket bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 13 — Esbabı mücbireden madud bir maninin zuhuru tahakkuk etmeksizin şirket müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği veyahut işbu şartname ile merbutu bulunduğu mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra edemediği halde hukukundan sakıt olacak ve devletçe tedabiri lâzıme ittihaz ile devletçe bedeli tediye olunmayan ameliyat ve edevat ve levazımat müzayedeye konulacağı gibi mevcut kefalet akçesi dahi tarafı devletten zabte-dilecektir.

Madde 14 — Şirket devletçe lüzum görünecek demiryol ebniyesi derununda tarafı devletten tayin olunacak müfettişlerin ikametlerine muktazi odaları meccanen tahsis etmeğe mecburdur.

Madde 15 — Bankı Osmanî ve kontuar diskontun teşkil edecekleri anonim şirketi osmanlı olacağından bittabi işbu şartname ile merbut bulunduğu mukavelenamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı devleti aliye ile şirket beyninde ve şirket ile efradı ahali meyanesinde tahaddüş edebilecek her nevi ihtilâfat ve deavi işin aid olduğu mehakimi osmaniyede rüyet ve fasl olunacaktır.

Madde 16 — Demiryolun imalât ve eşya ve levazımâtının bedelâtı tarafı devletten mahbemahtediye olunacaktır. Şöyleki şirket tarafından Nafia Nezaretine imalât ve eşya ve levazımâtı havi şehrfı cetveller takdim olunacak ve işbu cetveller teftişe memur mühendisler marifetile her ay nihayetinde tetkik olunduktan ve ayın hitamından itibaren on gün içinde nezaretçe dahi tetkik edildikten sonra bunların natık olduğu mebalîğın inşaata tahsis olunan akçeden tesviyesi için nezaret tarafından

şirkete havalenameler verilecektir. Zikrolunan şehri cetvellerin tanzimi zmnında şirket kat'î haritaların takdimi için birinci maddede muayyen olan üç mah zarfında kilometre başına tayin olunan bedeli terki edeben imalât ve inşaat ve levazımatı mübeyyin müfredat defterini lieclittasdik nezarete takdim edecektir.

İKİNCİ FASIL

Şeraiti fenniye

Madde 17 — Şirket masarif ve zarar ve ziyanı kendisine aid olmak üzere hükümeti seniyeye hesabına olarak işbu şartnamede muayyen olan müddetler zarfında Belveden Bulgaristan hududuna ve Üsküpten Sırbistan hududuna değin olan demiryolların inşasına mübaşeretle bin sekiz yüz seksen altı senesi teşrinievvelinin on beşi tarihine kadar işletilecek surette ikmali için muktazi olan kâffei imalât ve inşaatı icra etmeği taahhüd eder.

Madde 18 — İşbu şartnamenin birinci maddesi mucibince şirketin Nafta Nezaretine takdim edeceği harita mefufatı atıyeyi muhtevi olacaktır. Şöyleki demiryolun güzergâhını ve mevkiiflerin mahallini ve ihtiraz ve tahmil ve tahliye hatlarının mevkiini mübeyyin beş binde bir mikyasında bir haritai umumiye.

İşbu haritaya demiryolun hattı mutavassıtından itibaren bir kıt'a maktai tulânisi ile bazı mahallerin maktai arzanisi ve meyllerinin cetveli ile en mühim olan imalâtı sıniyenin maktaları ilâve olunacaktır. Zikrolunan maktai tulâni tul itibarile beş binde bir ve irtifa itibarile beş yüzde bir mikyasında tanzim olunacak ve demiryolun derecei irtifai dahi deryanın sathı mutavassıtına nisbetle tayin kılınacaktır. İşbu maktain altına ufka muvazi üç hat tersim olunup birinci hat üzerinde demiryolun mebbeinden itibaren biner metro olarak mesafeler ve ikinci hat üzerinde iniş ve yokuşların tulile derecei meyelanı ve üçüncü hat üzerinde kıtaatı müstakimenin tulü ve hututu münhanienin müstakimen imtidadı ve her birinin nısıf kutrunun tulü gösterilecektir.

Madde 19 — Demiryol imalâtı tek hat olmak üzere icra olunacak ve ledelhace iki hat inşa olunacak kadar arazi alınacaktır.

Madde 20 — Demiryolun arzı demir çubukların iç taraflarından itibaren bir metro kırk dört santimetrodan bir metro kırk beş santimetroya kadar olacaktır ve yan taraflarının yani demir çubukların dış tarafı ile tesviye kumunun zaviye ülyası beynindeki mahallerin arzı tek hat için bir metro on santimetro ve çifte hat ise iki hattın beyni iki metro olacaktır.

Madde 21 — Şirket imalâtın hüsnü halde muhafazası ve demiryol ile tesviyei tûraba lâzım olan toprağın ihracında hasil olan çukurların tanzif ve tathiri ve suların cereyanı için iktıza eden hendek ve su yolları ile yan satırlarını inşa edecektir ve tesviye kumu kırk santimetro yüksekliğinde döşenecektir. Tesviye kumunun altındaki tesviyei tûrabiye'nin sathı alâsının arzı tek hat için beş buçuk metro olacaktır. Fakat işbu derecei arz hattın müşekkel olan aksamında tesviye kumunun muhafazasını temin için tedabiri lâzıme ittihaz olunmak şartile beş metro on santimetroya tenzil olunabilecektir.

Madde 22 — Hattın aksanı muhtelifi müstakimesini yekdiğerine rabteden kıtaatı mûnhaniyenin nısf kutru üç yüz metrodan aşağı olmayacaktır ve birbirine muhalif cihetlerde bulunan kıtaatı mûnhaniye arasında alelûmum hat için yüz metro ve müşekkel kısımlar için elli metro tulünde bir hattı müstakim bırakılacak ve müşekkel kısımlarda nısf kuturlar iki yüz yetmiş beş metroya tenzil olunabilecektir. İşbu mûnhaniler kıtaatı müstakimeye parapollar yani kat'ı mükâfi kavisler ile rabtedilecektir.

Madde 23 — Demiryolun müşekkel cihetlerinde iniş ve yokuşları meyillerinin nihayet derecesi metro başına yirmi beş milimetro ve aksanı sairesinde metro başına on beş milimetro tayin olunmuştur. Birbirini müteakib olan iki yokuş beyninde nısf kutru bin metroya müsavi amudî inhinalar olacaktır. Nısf kutru kalil olan hututu mûnhaniyede vaki iniş ve yokuşlar mümkün mertebe tesviye ve izale olunacaktır. Şirketin işbu madde ile maddei sabıkanın ahkâmı hakkında icrasını faideli addedeceği tadilâtı devleti aliyeye arz ve teklif etmeğe salâhiyeti olup fakat işbu tadilât hükûmeti seniye tarafından kabul olmadıkça mevki icraya kunulamıyacaktır.

Madde 24 — İhtiraz ve tevakkuf ve tahmil ve tahliye hatları kifayet miktarı olmak lâzım gelecek ve bunlar şirketin

teklifi üzerine canibi hükümeti seniye den tayin olunacaktır. Fakat şurası mukarrerdirki mevkifler beyninde olacak mesafehi vasatiye on üç kilo metro olacaktır. Hututu ihtiraziyenin tulü dahi mıkrazların noktai bidayetinden itibaren adi kısımlarda dört yüz metrodan noksan olmayacaktır. Fakat müşkül kısımlarda işbu tul Hükümeti Seniyenin müsaadesile üçyüz metro tenzil olunabilecektir. Maktai tülânide ileride mevkifler inşası melhuz olan mahallerde münasib tulde ufka muvazi sathlar gösterilecektir.

Üsküpten İvraniyeye kadar olan hat üzerinde ikisi ikinci ve ikisi üçüncü ve ikisi dördüncü sınıflardan altı mevkif ile katarların tevakkufu için bir de küçük mevkif yapılacaktır ve Belveden Bulgaristan hududuna kadar olan hat üzerinde ikinci sınıftan olarak birisi hududda ve birisi askere mahsus ve ikisi dördüncü sınıftan olarak dört mevkif ile katarların tevakkufu için bir de küçük mevkif inşa olunacaktır hükümeti seniye ameliyat haritalarının hini tetkik ve tasdikinde ebniyelerin eşkâl ve tertibatını tadil etmek salâhiyetini muhafaza eder fakat bundan dolayı masarifi umumiye tezayüd etmiyecektir.

Madde 25 — Demiryol hattı bir mahalde ahalinin amedi şüd zımnında ibka ve muhafazası lâzım gelen adi yolları keserek geçecek olur ise demiryol hattı turuku mezkûrenin mümkin olduğu kadar ya altından veya üstünden mürur edecek ve fakat ahvali mevkiiyeden naşi bazı mahallerde köprüler inşası masarifi külliye müstelzem olduğu ve mürur ve uburca müşkülâtı mucib bulunduğu halde oralarda sathı zemin ile beraber geçitler yapılarak turuku mezbure muhafaza edilecektir. Demiryolun bir adi tarik üzerinden köprü ile geçirilmesi lâzımgeldiği halde inşa olunacak köprünün gözünün vüsati ahvali mevkiiyeye göre Şirketin teklifi üzerine Devletçe tayin olunacak ve yolların ehemmiyetine göre üç metrodan on metroya kadar olabilecektir. Kemerli köprülerin yolun sathından itibaren kemerin ortasına kadar irtifai lâakal beş metro ve demirden veya ağaçtan ufki kirişler ile yapılmış köprülerin altından itibaren irtifai lâakal dört metro otuz santimetro ve köprülerin korkuluklarının arasında arzı tek hat için dört buçuk ve çifte hat için sekiz metro olacaktır.

Demiryolun bir adi yol altından geçmesi iktiza ettiği halde o tarikin altına yapılacak köprünün korkuluklarının arasındaki arzi ahvali mevkiyeye göre tayin olunacak ve tarikin ehemmiyetine göre üç metrodan on metroya kadar olabilecektir. Köprülerin ayaklarının arası yani gözü tek hat için lâakal dört buçuk ve çifte hat için sekiz metro genişliğinde olacak ve katarların geçmesi için bırakılacak irtifa demir çubukların sathından itibaren tavana kadar akalli dört metro seksen santimetro olacaktır.

Demiryol turuku adiyenin sathına muvazi olarak geçecek olduğu halde demir çubuklar turuku mezkûre üzerine adi arabaların mürur ve uburuna hiç bir veçhile mani olmamak üzere çukıntı ve çukur olmayarak döşenecektir. Sathı zemin geçitlerinde demir çubukların yanına diğer bir çubuk daha konulacaktır. Turuku adiyeye üzerine yapılacak her bir geçidin her iki tarafı parmaklıkla mahfuz bulunacak ve demiryolun haricine açılır kapıları olacak ve bundan maada Hükümetçe lüzum görüldüğü halde icab eden mevakia bir bekçi kulübesi dahi yapılacaktır. Her halde haddi vasatı olarak iki kilometro mesafede bir kulübe inşa olunacaktır. Demiryoldan mürur edecek tarikler mevcut olmasa bile bir kilometro mesafede bir geçit yapılmak lâzımgolecektir. Esnayi ameliyatta eskiden mevcut olan yolların mevkilerile maktalarını tahvil veyahut tadel etmek lâzım gelirse tebdil ve tahvil olunacak kısımların iniş ve yokuşlarının meyli behemehal turuku mevcudenin iniş ve yokuşlarının meyli sabıkının nihayet derecesini tecavüz etmiyecektir. Her halde hem zemin geçitlerde sular hatta doğru cereyan ettiği cihette demiryol ile adi tarikin arasında lâakal beş metro tulünde ufki bir mahal inşa ve tanzim olunacaktır.

Madde 26 — Şirket demiryol ameliyatı cereyanına halel gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimlerine ircaa mecbur olacak ve yolun tesadüf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller üzerine yapılacak köprülerin kavaidi fenne tatbikan medahil ve maharici Şirketin teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olacaktır.

Madde 27 — Şirket icra olunacak ameliyatta alâ cinsten edevat ve levazimat istimal edecek ve inşaat ve edevatın ga-

yet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniyeye tatbiki hareket eyliyecektir. Akar sular ve umuma mahsus yollar ile hususî tarikler üzerine inşa olunacak küçük ve büyük köprüler ile su yolları kârgir olarak veya demirden tesis edilecek ve kereste yalnız temeller ile köprü döşemeleri ve taban ağaçları için istimal olunacaktır. Bilcümle köprüler resimlerile beraber Nafia Nezaretine takdim olunacak programa tevfikân hatûn kabulünden evvel bervechi mutad tecrübe edilecektir. Demir çubuklar ile edevat ve levazımatı sairei inşaîye iyi cinsinden ve dayanıklı ve kullanılacak işlere elverişli olacaktır. Traversler meşe ağacından olacaktır. Çubuklar vinyol usulünde çelikten olacak ve bunlar adı meyillerde beher metrosu otuz ve binde on sekizi tecavüz eden meyillerde otuz dört kilogram sikletinde bulunacak ve bunlar civatalar ile raptolunacaktır. Bir birini müteakib vazolunacak iki (Travers) arasındaki fasıla haddi vasatî olarak mihverlerden itibaren yetmiş sekiz santimetro olacaktır. Çubukların yekdiğerine raptolunacak mahallerinin taban ağaçları üzerine tesadüf etmemesi ve mahalli iltisakların birbirine muvazi olmaması caiz olup fakat çubukların birbirine merbut olacağı noktalar iki travers arasına tesadüf eylediği halde taban ağacının haddi vasatından itibaren otuz üç santimetroyu tecavüz etmiyecektir. Ebniye ile mevkif ve su makinelerinin ve işaretlerin ve telgrafların ve kulübelerin cesamet ve tertibat ve sureti inşaati elyevm inşa olunmuş olan Macaristan ve Sırbistan iltisak hatlarında kaubul olunan kavaiide muvafık olacaktır. Mevkiflerin ebniyesi taştan veya tuğladan olacak ve üzerleri dahi kiremit ve taş veyahut diğeri bir maden ile örtülecektir. İşbu mevkiflerin her iki tarafı parmaklıklar ile örtülecektir. Toprak imlâsile tesviye olunan ve türab hafrile yapılan mahallerin ve tesviyei türaba lâzım olan toprağın ihracında hasıl olan çukurların sathı maillerinin derecei meyelânı hini inşaatta iktizayî mevkia göre şirketin talebi üzerine Nafia Nezareti veya memurları marifetile tayin kılınacaktır.

Madde 28 — Şirket takdim edeceği haritai umumiyyeye itiraz ve tevakkuf hatları ile mevkilerini ve demiryolun üzerinde ve altında yapılacak büyük ve küçük köprüler ile su yollarının vesathı zemin geçitlerinin ve imalâtı sairenin eşkâl ve hey-

atını mübeyyin ve meşruh bir cetvel raptedecektir. Mevkifler ile imalâtı sınıayenin haritaları iki yüzde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 29 -- İltisak hatlarının ameliyatı mükemmelesi ve demir çubukların kat'iyen vaz'ı ameliyatı Üsküp ve Belveden hududa doğru icra olunmak lâzım gelecektir. Bu imalâta dahi tarafı Devletten verilecek evamire tevfiği hareket olunacaktır.

Madde 30 — Şirket ameliyat ve edevatı sabiteyi muvakkaten kabul olduğu tarihten itibaren beş sene müddet içinde temin eder. Bu teminat ameliyatın muvakkaten ve kat'iyen kabulünden sonra teminat akçesinin iadesini mâni olmayacaktır. Şirket işbu beş sene içinde sui inşaattan münbais hasarat ve bozukluklardan mes'ul olup masarifi kendisine aid olmak üzere tamiratı muktaziyeyi icra edecektir.

Madde 31 — Hükümeti Seniye ameliyatın mecmuunu veyahut bir kısmını tatil etmek salâhiyetini muhafaza eder ve Şirket on beş gün evvel kendisine haber verilmek üzere bu babta tarafı Devletten vukubulacak evamire tevfiği hareket eyleyecektir. Bu takdirde ameliyatın tatilinden dolayı Şirket hakkında terettüb eden zarar ve ziyan tarafı Devletten tediyе olunacaktır. Esbabı mücbireden veyahut Şirkete isnad olunamayacak sair esbabdan dolayı ameliyat tatil olduğu halde dahi ber minvalı muharrer muamele olunacaktır. Mecmu ameliyatın müddeti tatili üç mahı tecavüz eder ise Şirket mukavelenamenin feshini talep edebilecektir ve mukavelenamenin feshinden dolayı Şirket hakkında vuku bulacak zarar ve ziyan dahi Devletçe tediyе olunacaktır.

Madde 32 — Demiryolun kura ve kasabata ve mevkiflere tesadüf eden aksamında hattın iki cihetine kuru duvarlar veya parmaklıklar inşasile arazii mücavireden tefrik olunması lâzım gelecektir.

Madde 33 — Demiryolun güzergâhı tasdik olunduktan ve zemin üzerinde kazıklar rekzile tayin kılındıktan sonra mukavelenamenin ikinci maddesinde gösterildiği veçhile yolun ve müteferriatının tesisine lüzumu olan arazinin mubayaası ve teslimi muamelâtına mübaşeret olunacaktır. İşbu araziden üzerinde ebniye olmıyan mahallerin haritası beş hinde bir mikyasında ve üzerinde ebniye olan veyahut bağ ve bahçe olan mahallerin haritası binde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 34 — Demiryolun inşaatı kâmilen hitam pezir olduktan sonra şirket masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere demiryol aksamının ve müstemilâtının arazisini alâkadar olan arazi sahipleri hazır oldukları halde tahdid (ve kadastro) usulüne tevfikân haritasını tersim ve vaz'ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış köprü ve imalâtı sınaviye sairenin mu-fassal ve meşruh defter ve haritasını hükümet memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim bunların ve hini tahdidde tutulacak (proseverbal) lerin birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim eyliyecektir. İşbu tahdidi araziden sonra demiryolun aksamı mütemmimesinden olmak üzere mubayaa edilecek arazi işira olundukça ol veçhile tahdid edilerek mezkûr haritada ve proseverballerde işaret kılınacağı gibi marûl-beyan defterin tanziminden sonra yapılacak imalâtı sınaviye dahi Nafia Nezaretindeki deftere kayid ve ilâve edilecektir.

**№ 43 — Rumeli Vilâyetinde mesahat ve evzan ve ekyalin usulü aşarı üzerine ittihazına dair
15 kânunuevvel 1880 tarihli kanunun mü-
kemmelen mevkii icraya vazının tehiri
hakkında kanun**

13 cemaziyevvel 1302 16 şubat 1300

Nami namii Hazreti Padişahiye olarak nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince mesahat ve evzan ve ekyalin usulü aşarı üzerine ittihazına dair bin sekiz yüz seksen senesi kânunuevelinin on beşinci tarihile müverrah olan kanunnamei vilâyetin mükemmelen mevkii icraya vazının tehiri hakkında bittanzim bin sekiz yüz seksen dört senesi kânunuevelinin yirmi birinci günü meclisi umumii vilâyetten kabul olunup ledelarz meriyeti hakkında İradei Seniyei Hazreti Padişahi müteallik ve şerefsudur buyrulan işbu kanunnamenin Valisi bulunduğum Rumelii şarkî vilâyetinde meriyülicra tutulmasını ilân ederim.

Madde 1 — Dahili vilâyette mesahat ve evzan ve ekyalin usulü aşarı üzerine ittihazına dair bin sekiz yüz seksen senesi şehri kânunuevvelinin on beşinci tarihile müverrah kanunname ahkâmının metro ve iki dekalitre müstesna olmak üzere mükemlen mevkii icraya vazı 1 kânunusani 1885 tarihinden itibaren beş sene müddetle tehir olunur.

Madde 2 — Bu müddet zarfında Hükûmet kendi umur ve muamelâtında mesahat ve evzan ve ekyali Cedideyi istimale devam edecek ve ahali dahi bilâmecburiyet mümkün mertebeye buna tevfiği hareket eyliyecektir.

Madde 3 — Kezalik işbu beş sene müddet zarfında ahaliye yeni ölçekleri tanıtmak ve onları istimale kendilerini teşvik etmek için Hükûmet kendi memurları marifetile bilcümle esbab ve vesaili istihsal etmiye mecburdur.

[tradei tariht 15 cemaziyeşlâ 1302, 18 şubat 1300]

**№: 44 — Trablusu Şam şose şirketince yüklü
mekâri hayvanlarından alınacak
Rûsum Tarifesi**

*Trablus sancağına mühak kazalardan Trablusa gelen ve
giden. yüklü hayvanattan*

<u>K.</u>	<u>P.</u>
2	Deve
1	Beygir ve esterden
	20
	Merkeblerden
	Hama sancağı dahilinden Trablusa gelen ve giden yüklü hayvanattan
4	Deveden
2	Beygir ve esterden
1	Merkebden

18 Cemaziyelevvel 1302. 21 şubat 1300

№: 45 — Avusturya Tarifesinin lâğvile bilûmum emtea ve eşyasından % 8 resmi gümrük ahzi hakkında iradei seniyei mübelliğ Telgrafnamei Rûsumiye

27 şubat 1300

Avusturya tarifesinin lâğvile bilûmum emtea ve eşyasından işarı ahire değın rayıç üzerine yüzde sekiz Resmi gümrük alınması hükmü İradei seniyeden olduğu Babı Âliden bildirimle vusulünün işarile mülhakatınız idarelerine tebliğat icrası tavsiye olunur.

№: 46 — Dersaadet tahriri nüfus yoklamasının suveri icraiyesine mahsus talimattır

Madde 1 — Doksan altı senesinde Şehr emaneti celilesince tertib olunan muvakkat tahrir memurları vasıtasile icra olunan Derseadet tahriri nüfusunun sicilli nüfus idarei umumiyesinde müstahdem ve ledelhace haricтен alınacak ketebe ile mahallât eimme ve muhtarını ve cemaati gayri müslime rüesayi ruhanıyesi ve mahallât muhtarları marifetlerle yaklaması icra olunacaktır.

Madde 2 — Yoklaması icra olunacak mahallâtın eimme veya rüesayı ruhanıyesine üç gün evvel ihbarı keyfiyet olunacaktır.

Madde 3 — Yoklama memurları nüfus idarei umumiyesinden bukerre tanzim olunan müsvedde defterlerini alarak memur olduğu mahalleye azimetle imam ve muhtarlarile rüesayi ruhanıye hazır oldukları halde erkânı devlet ve ricali saltanatı seniye ve mevalii kiram ve ümerayi askeriye müstesna olmak üzere tahriri nüfus talimatı mahsusasının altıncı ve yedinci maddeleri mucibince her şahsın bizzat tahririni alacak ve huzuru mümkün olmıyanların tahrirleri bilvekalé alınması caiz olacaktır.

Madde 4 — Erkânı devlet ve ricali saltanatı seniye ile mevalii kiram ve ümerayi askeriyyeye dahi eimmei mahallât vesatet ve marifetlerle varakai mahsusa ile bir muhtara gön-

derilerek hanelerinde mevcut olan nüfus zükûr ve inasın reisi aile olan zat tarafından memhuren ve musaddekan bir kıt'a defteri taleb ve icab eden tezakiri osmaniyeyi almaları beyan olunacak ve işbu taleb üzerine defter göndermeyenlere ikinci defa olduğu balâyı varakada gösterilmek üzere bir muhtarâ daha gönderilerek yine defteri matlubun ahzına muvaffak olunamaz ise tahriren nüfus idarei umumiyesine beyanı keyfiyetle beraber yoklama muamelesi teahhur etmemek üzere o misillü zevatı kiramın müsvedde defterlerine hane numaraları vaz ile muamelâtı tes-cilîyei sairesi açık bırakılarak müsveddesinin hini tasdikinde yoklama muamelesini icra ettirmiyenlerin isimleriyle kaç aded haneden ibaret ise mülâhazat hanesinde gösterilecektir.

Madde 5 — Sarayı hümayunlar ile emakini miriyede bulunan nüfusun defteri Dahiliye Nezareti celilesinden ba tezkerei mahsusa taleb olunacak ve buralarda müstahdem olupta müte-ehhil olarak mahallâtta iskân edenler bulunduğu halde meskûn oldukları mahallâtta kaydolunacaktır.

Madde 6 — Medaris ve tekâya ve zevaya ile cevamii şerife ve kilise ve hanlarda meskûn olanlar başka başka kayid ve tahrir olunacak isede buralarda müstahdem olupta müteehhil olarak mahallâtta iskân edenler bulunduğu halde meskûn oldukları mahallâtta kaydolunacaktır.

Madde 7 — Şehremaneti celilesi marifetile mukaddema icra edilen tahrir üzerine emaneti celilei müşarileyha mühürile memhur olarak verilmiş olan tezakiri osmaniye ber mucibi nizam Dahiliye Nezareti celilesince bu kerre müceddeden tab ettirilen tezakiri osmaniye ile meccanen tebdil olunacak ve tezakiri osmaniyeden alesseviye kırkar para alınması kararı ahir iktizasından bulunduğundan yirmi bir yaşında bulunanlardan mukaddema alınmış olan yirmişer para üzerine yedlerinde bulunan tezakiri atikanın tebdili esnasında yirmişer para daha alınacaktır.

Madde 8 — Bir hanede sagir ve kebir zükûr ve inas ne kadar nüfus var ise dahili tahrir edileceği gibi verilecek tezakiri osmaniyeden kırkar para alınacağından yoklamasına bed edilen mahallâtın memuru yevmiye ne miktar nüfus kayid ve zabt eder ise gerek tebdilen ve gerek müceddeden vereceği tezakiri osmaniye bilâ tehir ita ederek tahsil edeceği esmanile mübadeleten alacağı tezakiri atıkayı ertesi günü memur oldu-

şu mahalleye azimet etmezden evvel nüfus idarei umumiyesine kâmilten teslim ederek mukabilinde makbuz senedi almağa mecbur olup teslimat teahhur ettiği halde mes'ul olacaktır.

Madde 9 — Esnayı tahrirde meskûn ve gayri meskûn umum muhacirin ahali kadime ile beraberce sakin oldukları mahallât sicil müsveddesine kaydedilecektir.

Madde 10 — Eyalâtı mümtaze ve muhtare ahalisinden olup misafireten ve ticaretle mevkii tahrirde bulunan eşhas dahi isimleriyle sureti ticaretleri tasrih olunarak kaydedilecektir.

Madde 11 — Sunufu tebaai ecnebiyenin alelesami başkaca bir defteri tutularak işbu tefterde bunların hangi devlet tebaasından oldukları ve ne makule ticaret ve san'atle meşgul oldukları bittahkik gösterilecektir.

Madde 12 — Zaten tebaai devleti aliyyeden olduğu halde diğer bir devleti ecnebiye tabiiyet ve mahmiyeti iddiasında bulunanların evvelâ sicilli umumî müsveddesine kaydile sureti iddiaları mülâhazata şerh verilerek hitamı tahrirde işbu defter Hariciye Nezareti celilesine irsal ile icra kılınacak tahkikatın hasıl edeceği netice üzerine icabı icra edilecektir.

Madde 13 — Sayfiye ve şitaiyesi olan zevatı kiram şitaiyelerinin buldukları ve daima müsteciren ikamet edenler sakin oldukları mahallâtta kayid olunup işbu müstecirler tebdili mekân ettikleri vakit vukuatı talimat hakkında mucibince muamele edilir.

Madde 14 — Bir hanede veyahut bekâr odasında sakin olup yoklamanın hini icrasında bulunamıyan ve bilvekalâ takrirleri alınmak kabil olmyanların müsveddedeki mahalli mahsus ve nüfus numarası açık bırakılacaktır.

Madde 15 — Sicilli nüfus müsveddeleri ahali müslime için başka ve gayri müslime için başka başka tutulacağı ve her hanede mevcut nüfus alelesami yazılacağı gibi nüfusu inas tasrihi eşkâlden müstesna olarak onların yalnız isimleriyle yaşları zevc veya müteallikası ifadesile tahrir olunacaktır.

Madde 16 — Bir mahallede bulunan haneler tahriri emlak numarası mucibince yazıldıktan sonra dekâkin ve bekâr odaları ve hamamlar mahalle namına kayid olunarak medaris ve tekâya ve cevamiî şerife ve kilise ve hanlar altıncı madde mucibince başka başka tahrir olunacağı cihetle bunlar mahallattan yazılmıyacaktır.

Madde 17 — Mahallâta bulunan mekâtib emakini miriyeden madud olmadığı halde esamisi ve içinde sakin olan bulunduğu halde anın kaydi müsveddeye başkaca yazılacaktır.

Madde 18 — Bir mahallenin yoklaması hitam bulunduğu halde talimatın onuncu maddesi mucibince verilmesi lâzımgelen tezakiri osmaniye dahi kâmilin tevzi ve ita olunmuş olacağı cihetle müsvedde defterlerinin zeyilleri mahallâtın eimme ve rüesayi ruhaniyesile muhtararı tarafından temhir olunduktan sonra nüfus idarei umumiyesinden memur ketebe tarafından tasdik edilerek idarei mezkûreye ita olunacaktır.

Madde 19 — Tutulacak sicil müsveddelerile sicil esas ve yabancı defterleri silinti ve hâk gibi daii iştibah olan hallerden masun ve müberra olacaktır.

Madde 20 — Sıfatı askeriye haiz olanlar ile mekâtibi askeriye talebesi hanelerinin bulunduğu mahallerde kayid olunacaktır.

Madde 21 — Yoklama memurları icabı takdirinde polis ve devairi belediye hademesi farafından mazharı muavenet ve teshilât olacaktır.

Madde 22— İta olunacak tezakiri osmaniye zahrları sicilli nüfus idarei umumiyesi Derseadet nüfus kalemi mührile memhur olacaktır.

Derseadet esas ve yabancı defterleri müsveddelerinin sureti kayid ve imlâsına mahsus tarifname

Evvel emirde müsvedde defterlerinin balâsına tahririne ibtidar olunan mahallenin ismi ve semti meşhurunun kurbiyeti yazıldıktan sonra tahriri emlâk kaydi mucibince her bir hane ve dükkân ve arsa ve hamam birinci numarası hangi adetten başlar ise ondan bed olunarak sırasile her birisi başka başka kayid olunarak bir numaranın nüfusu mevcudesi talimat mucibince kayid olunduktan sonra diğer numara yazılacaktır.

Müsveddenin birinci sütununa sokağın ismi ikincisine meskenin tahriri emlâk numarası üçüncüsüne meskenin nevi meselâ hane ve dükkân ve arsa vesaire gibi esamisi dördüncü sütunun birincisi zükûrun numarası ikincisine inasın numarası yazılarak ve işbu numaralar mahallenin birinci hanenin zükûr ve inasının birinci nüfusundan başlayarak zükûr ve inas bir mahallede kaç

nüfus var ise müteselsilen kaç adede baliğ olur ise sırasile gösterilecektir. Üçüncüsüne dahi bir hanede kaç nüfus var ise sahib ve müdürü haneden bed ile son numarayı haiz olup en geriye bırakılan hanede mevcut nüfusun en küçüğüne kadar müteselsilen yürütülerek orada kesilecektir.

Beşinci sütuna kayid olunacak nüfusun isimle elkabı resmisi var ise kayid olunacaktır. Meselâ : Şûrayı Devlet azasından saadetlû filân bey efendi diye yazılarak ondan sonra hanesinde mevcut olan müteallikat vesairesi kayid olunur ve familya namına bir gûna şöhret olduğu halde bu haneye kayid olunur. Meselâ : İmam zade ve kâtib zade gibi.

Altıncı sütuna pederi isimle hayatta bulunduğu halde mahalli ikametile ve vefat etmiş bulunur ise yalnız isminin kaydile iktifa olunur. Meselâ filân mahalde filân efendi veya müteveffa Mehmed Bey gibi.

Yedinci sütuna san'at ve sıfatı yazılacaktır ki san'at her hangi meslek ve esnaftan ise meselâ hayriye tüccarından Avrupa tüccarından kunduracı yorgancı ve saire gibi ve sıfat dahi ulema ve hükema ve saireden ve rütbei mülkiye ve ilmiye ve askeriye ve kalemiyeyi haiz olup olmadığı meselâ memurini mülkiyeden ve rütbei ulâ sınıfı ulâ ashabından veyahut tariki ilmiyeden ve İstanbul payellilerinden veya asakiri şahane ferik ve mirlivalarından diye yazılacaktır. İnas bu izahattan müstesna olduğu cihetle açık bırakılarak sıfır vazolunur.

Sekizinci eşkâli mahsusa ve alâmeti farika sütununa dahi zükûra mahsus olmak üzere boy göz ve renk ve azayı meriyesinde bir gûna alâmeti farika olduğu halde başkaca kayid ve tahrir olunacaktır ve inasın eşkâli bermucibi 'nizam kayid ve tahrir olunmayacağı cihetle sıfır vazolunacaktır.

Dokuzuncu sütuna mahalli velâdeti kayid olunacaktır. Derseadet ve Edirne ve Bursa gibi yalnız memleket ismi yazılır.

Onuncu sütuna tarihi velâdeti kayid olunacaktır. Meselâ 1271 senei rumiyesi veyahut 1272 senei hicriyesi diye yazılacaktır.

On birinci sütuna bulunduğu mezhebi kayid olunur meselâ: Müslüman ve rum ve ermeni diye yazılacaktır.

Ve yabancı defterinin on ikinci sütünuna kayid olunacak nüfusun Derseadete tarihi vürudu gösterilecektir.

Ve mülâhazat sütünuna dahi talimat mucibince mevcut olmayıp numarası açık bırakıldığını veyahud irsal olunan defterin gönderilmediğini ve tabiiyeti ecnebiye iddiasında bulunduğunu ve daha sair icab eden izahat bu haneye mümkün mertebe ihtisar edilerek yazılacaktır.

İhtarı mahsus

Tebaa ve hademe namile bazı zevatı âliye hizmetlerinde bulunanlar her halde yabancı defterine kaydolunacaktır ve bunlardan müteahhil olarak mahallâta meskûn bulunanlar olduğu halde sicilli esasa kaydolunarak memleketlerinden sureti nakilleri muahharen tahkik ve tetkik olunmak üzere mülâhazat hanesine işareti mahsusa ile gösterilecektir.

Yabancı defterine kaydolunacak nüfusun tahriri cedide mahsus olup memleketinden almış olduğu tezkerei osmanî ibraz edenlerin yabancı defterine kaydi icra olunarak ve tezkerei mezkûre zahrına tahrir memurları tarafından (tahrirde görül-müştür) ibaresi yazılarak temhir olunması ve işbu muamele defterin mülâhazat hanesinde gösterilmesi icab eder.

İta olunacak tezakiri osmaniye'nin hini imlâsında kaydine mutabık bulunmasına ve bir gûna hâk ve silinti olmamasına ve yazılarının ve isimlerin gayet dikkatli yazılarak ileride bir gûna daii iştibah mahal bırakılmamasına itina edilecek ve memurlar tarafından bozuk ve dikkatsiz yazılmış tezkere ita kılındığı müfettişler tarafından bildiğine haber verildiği halde memur bir gûna ücret talebine hakkı olmamak üzere derhal memuriyetinden çıkarılacaktır.

Talimatın dördüncü maddesi mucibince zevatı âliye'ye gönderilecek muhtıra varakası evveli emirde tahrir memuru tarafından temhir olunarak andan sonra imam ve muhtaran taraflarından bittemhir eimme ve muhtaran vesatet ve marifetile irsal olunacaktır.

**№: 47 — Sicilli nüfus vukuatları hakkında Nüfus Nazır
ve memurları tarafından icra olunacak muamele
ve ita kılınacak cetvellerin sureti tanzim
ve itasına dair talimatı
muvakkatedir**

1301

Madde 1 — Nizamnamei mahsus hükmünce sicilli nüfus vukuatları için tanzim olunacak ilmühaberler ile siciller ve şehriye vukuat cetvelleri komisyonu mahsusundan tanzim olunarak tarafı âlii Nezaretpenahiden batezkerei aliye makamı muallâyı sadareti uzmaya arz ve takdim buyrulmuş olduğundan iradesinin şerefsudurunda tab ve temsil ve vilâyata irsaline değin hitamı tahriri takib edecek vukuatın muvakkaten zaıptı ve alınacak hasılâtın malsandıklarına teslimi zımnında merbut (1) ve (2) numaralı iki kıt'a yevmiye defteri nümuneleri veçhile ve zahırlarında bulunan tarifnamesi mucibince nüfus Nazır ve memurları tarafından nihayet yirmi veyahut otuz varakadan ibaret olmak üzere kurşun kalemile muvakkaten ikişer kıt'a el defteri çizilerek sicilli nüfus vukuatları tarifnameleri mucibince bu defterlere kayıd ve tescil olunarak hiç bir vukuatın hariçte kalmamasına dikkat ve itina edileceğı gibi iş'arı ahir vukuile talimatı cedidenin ve vukuat defatiri asliyesinin irsaline değin işbu vukuatlar mezkûr el defterlerine kayıd ve tescil olunarak talimatı cedidenin vüründünde gerek esas ve gerek yabancı defterlerle vukuat defatiri asliyesince muamelei lâzimesi icra olunacaktır.

Madde 2 — Vukuatlar için bermucibi nizam eimme ve muhtaran ile rüesayi ruhaniye tarafından ita olunacak ilmühaberlerin tab ve temsili iradesinin şeref suduruna değin ilmühaberlere mahsus bir kurşuluk varakai sahiha pulları yapıştırılmış olduğu halde adi varaka üzerine ilmühaber kabulü caiz olacaktır.

Madde 3 — Muvakkaten tutulacak işbu el defterlerine kayıd ve tescil olunacak vukuattan alınacak harçlar ber mucibi iradei aliyei nezaretpenahi nüfus nazır ve memurları vasıtasile ashabi tarafından doğruca mal sandıklarına teslim ettirildikten sonra cins ve miktarile nüfus muamelât ve künyeleri her halde işbu muvakkat el defterlerine kayıd ve tahrir edilecektir. ve mezkûr harçlar sicilli nüfus nizamnamesinin vukuatlardan

alınacak harçların derecatını mübeyyin olan sekizinci faslının otuz yedinci maddesinde tayin buyrulduğu üzere alelûmum tevellüdattan birer kuruş ve münakehattan üç nevi olarak beş ve üç ve bir kuruş ve tebdili mekândan dahi kezalik birer kuruş alınarak vefiyat ile talâk vukuatlarından birgûna harç alınmayacağı muharrer olup şu kadar ki komisyonu mahsusundan tanzim olunarak arz ve istizan buyrulan mazbatanın iradei seniyesinin şerefsudurunda ana tevfikân ve nizamnamei mezkûrun dokuzuncu ahkâmı muvakkate faslının kırk dokuzuncu maddesi mucibince idarei umumiyeden tanzim olunacak talimatın hini tanziminde başkaca tayin ve iş'arı keyfiyet olunmak ve şimdilik teşvişi muamelâtı mucib olmamak üzere münakehat vukuatından alınacak üç nevi harçlardan iş'arı ahir vukuuna değin birinci nevi olan beş kuruş bakir münakehatından ve ikinci nevi olan üç kuruş seyhib münakehatından üçüncü nevi olan bir kuruş dahi tecdidi nikâh vukuatından ahz ve istifa olunması lâzımgelir.

Madde 4 — Nüfus Nazır ve memurlarına vürud edecek vukuat ilmühaberleri zahrına bermucibi nizam alınacak harç işaret olunarak yani (İşbu ilmühaberde muharrer filân vukuat için ber mucibi nizam şu kadar kuruş harc alınacaktır.) ibaresi ve o günkü tarih tahrir olunarak bittemhir ilmühaberleri ashabına iade ederek malsandığına irsal ve malsandığından işbu harç ashabından ahzolunarak nüfus memurunun işareti altına (Şu cins akçe olarak şu kadar kuruş ahzolunmuştur.) diyerek ve tarih ile yevmiye defteri numarası gösterilerek sandık emini tarafından temhir olunduktan sonra işbu ilmühaberleri yine ashabı yedile nüfus memuruna iade eder ve bu suretle nüfus memuruna iadeten varid olacak ilmühaber üzerine sicilli nüfusca muamelei muktaziyesi icra olunarak ilmühaberler yevmiyenin müteselsil numara sırasınca ve zayi edilmemek üzere hizzolunacaktır.

Madde 5 — Nüfus nazır ve memurları mürur ve pasaport muamelâtının ifasile dahi mükellef oldukları cihetle bunların vukuatları dahi işbu defterlere kayid olunarak bu babda varid olacak ilmühaber üzerine icra edilecek muamele dördüncü maddede gösterildiği veçhile vukuat ilmühaberleri hakkında olunacak muameleye tevfik olunacaktır. Yani mürur ve pasaport

istihsal etmek üzere gitirilen ilmühaberler bendi mezkûr mucibince esmanı malsandığına teslim ettirildikten ve nüfus memurları tarafından kayid ve imlâ edilerek getirilen ilmühaber hıfzolunduktan sonra memhuren mürur ve pasaport tezakiri ashabına ita edilecektir.

Madde 6 — Merkezi vilâyet ile elviyei mülhaka ve kazalarda tahsil olunarak beşinci madde mucibince malsandığına teslim olunan vukuat harçları için işbu teslimatı muvakkateye merbut (3) numaralı nümune mucibince nüfus nazırları tarafından her ay nihayetinde bir cetvel tanzim olunacak ve mezkûr nümunedeki muharrer olduğu veçhile merkez sancağı ile elviyei mülhakai sairenin hasılâtları miktarı sancak sancak ve numunesi veçhile meskûkâtın cinsile beraber varidatın nev'i gösterilecektir.

Madde 7 — İşbu cetveller nüfus nazırları tarafından doğrudan doğruya sicilli nüfus idarei umumiyesine gönderileceğinden bir ayın cetveli nihayet diğer ayın yirmi beşinci günü bieyyi hal mahallî posthanesine teslim olunacak ve müddeti mezkûreden sonra vuku bulacak teahhurat mucibi mesuliyet olacaktır.

Madde 8 — Elviyei mülhakadan merkezi vilâyete ve sancaklara mülhak kazalardan elviyeye merbut (4) ve (5) numaralı nümuneleri mucibince nüfus memurları kazalardan livaya her ay irsal olunacak şehriye cetvelini bir ayın cetvelini nihayet diğer ayın beşinci günü ve livalardan vilâyete irsal olunacak şehriye cetvelini dahi nihayet diğer ayın on beşinci günü postaya teslim ederek merkezi vilâyete irsale mecbur olduklarından hilâfı hal ve harekatta bulunanlar mesu'l olacaktır.

Madde 9 — İşbu cetvellerin vakti muayyeninde gönderilmesi için hiç bir mazert kabul olunmayacağı misillü mülhakattan intizar olunan cetvellerin vakit ve zamanile alınmaması dahi esbabı teahhurdan addolunamayacağından mülhakattan her kangısı cetvelini vaktile göndermemiş ise mesuliyeti kendisine aid olmak üzere umum vilâyet için tanzim olunacak cetvelin mülâhazat hanesinde ol sancak veyahut kaza ile nüfus memurunun ismi gösterilecektir.

Madde 10 — Seyyar tahrir komisyonları marifetile tevzi ve ita olunmakta olan tezakiri osmaniye esmanı dahi nüfus

varidatı sairesi misillü mahalleri malsandıklarına teslim olunacağından şimdye kadar yani doksan dokuz senei maliyesi gayetine değin ba tahriratı aliye irsal olunan tezakirden mezkûr komisyonlar marifetile tahriri icra olunan mahallerden tevzi ve ita olunarak esmanı bittahsil teslimi sandık edilen tezakiri osmaniye miktarile tahsil olunan mebalığın cinsile tahrir komisyonlarına verilen ve nezareti celileye irsal olunan miktarı başka başka gösterilerek tarihi ita ve irsalile bakiye kalan tezakirin miktarını mübeyyin bir kıt'a pusulası bittanzin işbu talimatın vusulü tarihinden itibaren nihayet on beş güne kadar doğruca Nüfus İdarei Umumiyesine irsal olunacak ve üç yüz senesi martı ibtidasından itibaren dahi her ay böyle birer kıt'a pusulanın diğer hasılât cetvelile beraber başkaca idarei mezkûreye irsali nüfus nazırlarının vazifesinden olduğu cihetle işbu pusulanın teahhurundan dahi şediden mes'ul ve muateb olacaklardır.

N: 48 — Sefaret katibleriyle ataşe ve şebender ve kaçırların intihabı ve hariciye dairesi aklâmına alınacak hulefanın tahkiki ahvali için bir komisyon teşkiki ve müteferriatı hakkında iradei seniye

28 cemaziyel evvel 1302, 3 mart 1301
Tezkerei maruza

Devletlü Efendim Hazretleri.

Dairei hariciye aklâmına mülâzimeten devam etmek isteyenlerin kayd ve kabulünce bir usul ve kaide olmaması hulefayı aklâmın intihab ve tayinince mültezem olan inzıbata muhalif olduğundan bade ezin dairei mezkûreye dahil olmak isteyenlerin ve henüz mevcut olan mülâzımının iktidarı zatıklarini ve hal ve şanını tahkik etmek üzere daimî bir komisyon teşkiki mektubii nezaret atufetlü bey efendi hazretleri tarafından verilen takrirdi gösterildiği ve müşarileyhin riyasetinde olmak üzere mefuf puslada muharrerülesami rüesayi aklâmdan mürekkeb bir komisyon teşkilile işbu komisyonunda intihabı hulefadan başka Saltanatı Seniye Sefarethanelerine tayin buyrulan ser kâtib ve ataşe ve şebenderler ile kaçırlar ve kaçırlaryada istihdam olunacak memurların intihabı dahi muvafiki maslâhat görüldüğü ifadesine dair nezareti celilei hariciyenin tezkeresi mefufile maan arz ve takdim olundu. Sureti iş'ar esasen münasib olup ancak memurini mumaileyhimin intihabı dahi mezkûr komisyona muhavvel olacağı cihetle vazifesi kesbi tevessü edeceğinden bu halde riyasetin nezaret müsteşarlığına aid olması ve mektubei müşarileyhin azalıkta bulunması emri tabii olduğu gibi derece derece sefaratı seniyyeye kadar hidematı hariciyeye mahreç olan dairei nezarete fransızcaı bilenler pek azalmış ve tercüme odası dört beş zata inhisar ederek anlarda evrakı müttefikane tercüme edebilmekte bulunmuş olmasına ve sayei muvaffakiyetvayei hazreti şehinşahide tesis olunan lisan mektebi munhasıran bu maksadın istihsaline hadim olduğu halde dairei hariciyeden işbu mektebe dahil

olanların devam hususunda devairi saire müstahdeminden geri kaldıkları dahi tahkikatı vakıadan anlaşıldığına binaen badema dairei mezkûreye alınacak hulefanın fransızcaı bildiklerine dair ya mektebi mezkûrdan veyahut mekâtibi saireden muteber şehadetnameyi haiz olmalarının bu sırada usul ittihazı dahi tahattur olunmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei cenabı şehriyari şeref müteallik buyrulur ise hükmü celili icra olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

İrade tarihi : 30 cemaziyelevvel 1302, 5 mart 1301

№: 49 — Rumeli Demiryolları iltisak hatları şirketi inşaiyesi nizamnamei dahilisi

7 cemaziyelevvel 1302, 12 mart 1301

(Zirde vaziülümza Bankı Osmanî ile Pariste bulunan Kontvar) (Diskont gerek kendi namlarına ve gerek vekili buldukları) (heyeti sarrafiye namına olarak Üsküpten Sırbistan hududuna) (ve Belveden Bulgaristan hududuna kadar olan iltisak hatlarının) (inşası için 14 cemaziyelevvel sene 302 tarihli fermanı âli) (mucibince deruhde eyledikleri taahhüdâtın icrası için şeraiti) (atiyege tevfikân bir anonim şirketi teşkil eylemişlerdir)

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Teati olunan mukavele ve şartname ahkâmına tevfikân Üsküpten Sırbistan hududuna ve Belveden Bulgaristan hududuna kadar olan iltisak hatlarının inşası için zirde tarif olunacak hissedaran beyninde bir osmanlı anonim şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı Rumeli Demiryolları iltisak hatları şirketi inşaiyesi olacak ve tabiiyeti sıfatile tabii devleti aliyenin kavanin ve nizamati umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Derseadette veya Memaliki Osmaniyenin sair bir mahallinde olacak ve memaliki ecnebiyede dahi şubeleri bulunabilecektir.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbabdan dolayı fesih veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe mukavelenamenin imzası tarihinden itibaren yirmi beş seneden ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İşin Şirkete devri beyanıdır.

Madde 5 — Mezkûr bankalar suretleri işbu nizamnamei dahiliye melfuf olan mukavele ve şartname ahkâmınca bafermanı âli kendilerine verilen hukuk ve taahhüdatı Şirkete devretmişler ve Şirket müteahhid sıfatını haiz ve kâffei hukuk ve vezaiîçe anların makamına kaim olmuştur. Binaaleyh mezkûr Bankalar fermanı âli ile bu işe müteallik kâffei evrakı Şirkete teslim etmeğe mecburdurlar.

Madde 6 — Şirketin sermayesi otuz milyon franktan ibaret olup beheri elli bin franklık altı yüz hisseye münkasemdir. Mezkûr hisseler dahi beş yüz franklık hisselerle taksim olunabilecektir. Heyeti umumiyenin işbu sermayeyi yüzde elli derecesine kadar tezyid etmeğe salâhiyeti olacaktır.

Madde 7 — Şirket sermayesinin tamamı imza ve bir rub'u istihsal olunduktan sonra sureti kat'iyede teşekkül etmiş addolunacak ve tekasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nısfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Şirketin hisse senedatının bir tarafı Türkçe ve diğer tarafı Fransızca veya sair lisanlar ile tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan üç rub'u Şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin kararile Derseadet vesair lâzım gelen mahallerde elsinei muhtelifede çıkan resmî ve gayri resmî bazı gazetelerle otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisseler bedelinin nısfı tediye olununcuya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin rub'u tediye olunmadıkça kabili havale ve furuht olamayacaktır ve bunların havale ve furuhtu Şirketin defterine kaydedilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmağla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve furuhtu senedde dahi zikir ve işaret kılınacaktır. Bedelinin nısfı tediye ulunduktan sonra senedat hâmiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri Şirketin nazarında kabili in-kısam değildir ve Şirket her hisse için bir sahib tanır. Bir hissedarın varis veya dayinleri hiç bir vesile ile Şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vaz'ını talep ve Şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için Şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umumiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede tekasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiblerinden teahhüratı vakıadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevi yüzde altı hesabına faizi ahzolunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedatı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzımgelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra Şirket hiç bir gûna ihtara ve muamelâti adliyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyânı sahibine aid olmak üzere Derseadet ve sair mahallin borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikle hisseleri sattıracaktır. Bu veçhile furuht olunan senedat iptal olunacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır. Şirketin matlûbu tevkif olunduktan sonra fazlası satılan hisse senedatının ashabına ita ve esmanı mezkûre Şirketin tesviyei matlûbuna kifayet etmediği takdirde noksanı kendisinden talep ve istifa olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanıdır.

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mansub ve beşten onbire kadar azadan mürekkeb bir meclisi idareye ihale olunacak ve şukadar ki ilk üç sene müddet için teşkil olunan meclisi idare heyeti evvelâ reis Alferdandre saniyen Obare salisen Berje rabian Kayar hamisen Vanker Rostro sadisen Hinç sabian Marki de Plok saminen Soter tasian Istifanoviç aşiran... hadi aşer... zatlerden ibaret olup tasdiki memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzımgelmeyecektir.

Madde 13 — Üç sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra meclisi idareye intihab olunacak azanın ilk teceddünde kur'a ile ve ondan sonra kıdem itibarile her sene bir veya ikisi çıkarılarak yerlerine aharı intihab ve tayin kılınacaktır. Şu kadar ki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 Meclisi idarenin içtimaı icabı maslâhata tâbi olacak ise de ayda bir defa toplanması lâbüddür. Müzakeratın muteber olması lâakal nısfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur. Meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti arasile muteber olur. Tesavii ara vukuunda keyfiyeti içtima atıye talik edilir ve anda dahi tesavii ara vukubulursa mevzuu bahis olan madde reddolunur.

Madde 15 — Meclisi idarenin müzakeratı zabıt defterine kaydolunur ve ziri reis ile hazır bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir. Zabıtın sureti veya bir fıkrâi muhrecesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 — İdare meclisi azasından her biri Şirketin bir hissesine malik olması lâzımgelir. Hissei mezbure Şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılmıyacaktır, Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi idare azasından bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuundan veya sair bir sebebden dolayı bir veya bir kaç aza yeri münhal kalır ise meclisi idare anların yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'i gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 — Meclisi idare her sene içlerinden birini reis ve reis vekili intihab eder ve reisin veya vekilinin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler.

Madde 19 — Azadan memaliki ecnebiyede bulunanlar veya muvakkaten gayubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere azadan birini tayin edebilirler. Şukadar ki vekâlet edecek azanın kendi reyinden başka birden ziyade reyî olamıyacaktır.

Madde 20 — Meclisi idare Şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tamımı haizdir ve bundan maada sulh olmak

ve hakem tayin etmek salâhiyetine dahi maliktir ve hesabatını tanzim ile heyeti umumiyeye arz ve tevzi olunacak temettüün miktarını teklif eder meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeaaaleyh sıfatile huzuru hakimde bizzat veya bilve-kâle vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahud tamamen azasından bir veya bir kaç zate ba vekâleti mahsusa ihale edeceği misillü mesalihi cariyenin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya birkaç zatı tevkil eyliyebilir.

Madde 22 — Meclisi idare azası ahzedecekleri hissei temettüattan başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin miktarı heyeti umumiye tarafından tayin kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden heyeti umumiye bilcümle hissedarının vekilidir.

Madde 24 — Heyeti umumiye her sene nihayetinde kat'ı hesab olduğu tarihten itibaren mürur edecek altı mah zarfında meclisi idare tarafından tayin olunacak mahalde sureti adiyede akdi içtima eder. Bundan başka meclisi idare icab ettikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiyeyi davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal elli bin franklık bir hisseye malik olan bilcümle hissedarandan mürekkeb olacaktır. Heyeti umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedarının her bir hisse için bir reyî olacak ve şu kadarki elli reyden ziyade reyî olamayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yirmi dördüncü maddede beyan edildiği veçhile gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rub'una müsavi hisse snedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise teşekkül etmiş addolu-

nur. Heyeti umumiyyede hazır bulunacak hissedaranın mutasarrıf oldukları hisselerin salıfüzükir bir rub'a müsavi olup olmadığı anlaşılacak üzere hisse senedlerini on gün zarfında meclisi idare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır.

İşbu heyeti umumiyenin def'ai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedaranın asaleten ve vekâleten hamili oldukları hisse senedatının miktarı derecei kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtimaa davet edilir.

İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedaran hisselerinin miktarı ne olur ise olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir. Ve bu veçhile cereyan eden müzakerat mer'i ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dun ve bir mahtan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyyede meclisi idare reisi riyaset eder. Ve reisi mevcut olmadığı halde meclisi idare azası içlerinden birini reis vekâletine intihab eylerler. Heyeti umumiyyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder. Heyeti umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiyyede müzakere olunan hususata ekseriyeti ara ile karar verilir. Müzakere olanacak mevaddın cetveli meclisi idare tarafından tanzim edilir. İşbu cetvele dahil olacak mevad meclisi idarenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından olup hamil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal nısfına baliğ olan hissedaran tarafından yevmi içtimadan lâakal yirmi gün evvel vukubulacak teklifâtan ibaret olacaktır.

İşbu cetvele dahil olmayın hususat heyeti umumiyyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiye bilcümle hesabatın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek hariçten bir veya müteaddid müfettiş tayin eder.

Madde 31 — Heyeti umumiye şirketin umur ve mesalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raporu kıraat eder. Ve bunları ledelmüzakere ya kabul veyahud reddeder. Ve hissei temettüü tayin eyler. Tebdili iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususati hakkında bilmüzakere kararı kat'î ita ve meclisi idarenin icab eylerse iktidarını tevsi eyler.

Fakat heyeti umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisseler ashabının ekseriyeti arası olmadıkça sermayenin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin zaptolunan müzakerati bir defteri mahsusa kayid ve ziri heyeti umumiye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtib tarafından imza edilir. Heyeti umumiyenin her içtimanda hazır bulunan hissedaranın esamisi ile ikametgâhını ve her birinin hamil olduğu hisselerin miktarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına rapt ve taleb vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Lieclihitcaç ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fikaratı müstahrecisi meclisi idare reis veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti umumiye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfikan verilecek kararların kabulü gaib olan veya muhalif reyde bulunun hissedaran için dahi mecburidir.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasından bed ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur. Fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti kat'iyede teşkili tarihi ile ertesi kânunuevvelin otuz birinci günü beynindeki müddeti şamil olacaktır. Meclisi idare her sene nihayetinde şirketin matlûbat ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabatı heyeti umumiyenin içtimandan kırk gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve bini içtimanda takdim eyliyecektir. Heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabatı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resülmale mahsubu akçe beyanındadır

Madde 36 — Şirketin temettüatı safiyei seneviyesinden evvelâ bilâ istisna hisselerin cümlesine faiz olarak yüzde beşi ve saniyen ihtiyat akçesini teşkil etmek üzere yüzde beşi ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde beşi mütesaviyen müdirana ve yüzde doksan beşi hissei temettü namile hissedarana tevzi edilir.

Madde 37 — Heyeti umumiye hisse senedatının her sene bir miktarı kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasılâtı safiyeden her sene yüzde bir miktar akçenin ifrazına karar verebilir.

Ve şu halde kur'a isabet eden hisse senedatı için kemakân hissei temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

YEDİNCİ FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — Otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez yüzde beş miktardan hasıl olacak ihtiyat akçesi masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin üsrüne müsavi bir raddeye baliğ oldukça ihtiyat akçesi ifraz olunmayacaktır.

Madde 39 — Hasılâtı seneviye hisse başına yüzde beş faiz itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde bilcümle taahhüdâtı ifa ve hesabı kat ve tesviye olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidî müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi idare her ne vakit ve her ne sebeble olur ise olsun heyeti umumiyeyi içtima davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir. Şu kadarki temdidî müddet ile şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri hükümeti seniyeinin ruhsatına mütevakkıftır.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin üç rub'u zayi olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiye'yi davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti münkaziye oldukça veya müddeti tekmil olmaksızın fesh olundukta içtima eden heyeti umumiye şirketin sureti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya bir kaç memur tayin edecektir. Heyeti umumiye şirketin mevcut olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimalde devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve hükûmeti seniyenin müsaadesile şirketi mefshuhanın hukuk ve senedat ve taahhüdâtını diğer bir şirkete veya ahar bir kimseye devir ve ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal nısfına müsavi hisse senedatını hamil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve muteber olamaz.

İşbu nizamnamei dahili Bankı Osmanî Meclisi İdaresi Reisi Mösyo Male ve Reisi sani Romatis ve Kontuvar Diskont Bankası Direktörü Vankiroşru imzalarını ve $\frac{2}{14}$ mart 1885 tarihi havi olan fransızcasına mutabıktır.

**№: 50 — 8 muharrem 1293 tarihli barut
nizamnamesine müzeyyel fıkral
nizamiye**

28 zülkade 1301, 6 eylâl 1300

Tababette kollanılmayıp fakat diğer bir ecza ile iktiran eylediği halde işbu nizamnamede sarahaten memnu olan eczayi nariye hükmünü iktisab edecek eczanın dahi birinci maddede muharrer eczayi memnua misillü memaliki mahrusaya ithali memnudur. Bunlar hafiyen ithal olunur iken tutuldukta on beşinci ve on altıncı maddeler mucibince zabt ve musadere olunur.

İrade tarihi: 16 cemaziyelâhur 1302 21 mart 1301

Barut Nizamnamesi: T. I. Cild: 3. S. 477

„ „ zeyli . . Z. „ 4. S. 139

**№: 51 — Rumelii şarki nizamnamei dahilisinin
9 numaralı zeylinin 20 nci maddesini
muaddil kanun**

Namı namii Hazreti Padişahiye olarak nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince işbu bin sekiz yüz seksen dört senesi kânunuevvelinin yirminci günü meclisi umumiden bittezekkür kabul olunup ledelarz mer'iyeti hakkında iradei seniyei hazreti şehriyari müteallik ve şerefsudur buyrulan işbu kanun hükmünün valisi bulunduğum Rumelii Şarki Vilâyetinde mer'iyülicra tutulmasını ilân ederim.

Madde münferide — Nizamnamei dahilî dokuzuncu numaralı zeylinin yirminci maddesi ahkâmı berveçhi zir tadil ve tebdil olunur:

Beher koyundan senede bir defa altın akçe olarak dörder kuruş resmi maktu ahz olunur.

Irade tarihi: 22 Cemaziyelâhır 1302, 27 mart 1301

**№: 52 — Müşiranın askerinin ailelerine verilecek
maaşların derecatına dair nizamname**

23 cemaziyelâhır 1302, 28 mart 1301

Madde 1 — Her hangi cihetten olursa olsun aldıkları maaşların mecmuundan şehri yüzde beş tevkifat icra olunmak üzere rütbei müşiriyi haiz ümerayı askeriye ailelerinin askerî tekaüd sandığından hakkı istifadeleri temin olunmuştur.

Sıfatı askeriyelerine hâle gelmiyerek hidematı mülkiyede bulunan müşiranın maaşı askerileri bulunacakları mülkiye memuriyetinin maaşı nizamisine muadil değilse maaşı askerî ile maaşı mülkî beynindeki farkı dahi alacaklarından ol farkın yüzde beşi dahi askerî tekaüd sandığına aiddir.

Madde 2 — Müşiran ailelerinin tekaüd sandığından istifadeleri mukabilinde şimdiye kadar aldıkları maaş nisbetinde gerek yüzde iki ve gerek yüzde beş hesabile askerî tekaüd sandığına akçe terk etmemişler ise maaşlarından ita etmeleri lâzım

gelen aïdat bilhesab her kaç kuruşu baliğ olursa kâmilen istifa edilinciye kadar kendilerine tahsis edilecek maaşlardan sandığın aïdatı daimesi olan yüzde beşten başka muvakkaten yüzde on hesabıle tevkifat icra olunacaktır. Kendilerinin hini hayatında mecmuu aïdat bu suretle kâmilen istifa edilmemiş bulunur ise aileleri maaşından dahi yüzde on hesabıle tevkifat icra olunarak aïdatı müterakime kâmilen istifa kılınacaktır.

Madde 3 — Müddeti hizmeti haddi tekaüde baliğ olsun olmasın eceli mevudile vefat eden müşiranın eytamı üç nefer ve daha ziyade ise üç bin yedi yüz elli ve şehiden veya hizmeti memureden müteessiren vefat eden müşiran ailesine keزالık üç nefer ve daha ziyade ise beş bin altı yüz yirmi beş kuruş maaş tahsis ve ita olunur eğer müteveffanın yetimi bir nefer ise bu maaşın beş yüz kuruş tam ve andan yukarısının nısfı ve iki ise beş yüz kuruş tam ve andan yukarısının üç rub'u tahsis kılınır.

Madde 4 — Eytamın teaddüdüne mebni üçüncü madde mucibince haddi gayet olarak tahsis ve beyinlerinde seviyen taksim kılınmış olan aile maaşlarından iki yetim kalıncıya kadar maaştan sakıt olan ve vefat edenlerin hissesi diğerlerine taksim olunur. İki yetim kaldığı halde mecmu maaşın beş yüz kuruşu tam ve üst tarafının üç rub'u anlara tahsis olunarak bir rub'u sandığa kalacağı gibi bir yetim kaldığı halde dahi mecmu maaşın beş yüz kuruşile fazlasının nısfı ana tahsis olunarak nısfı diğeri sandığa kalacaktır.

Madde 5 — Eytamı müstehakkı maaş olanların bir zevcesi veya müteaddid zevcelerinin cümlesi bir yetim hükmünde olduğu gibi valde ve ceddenin ikisi de bir yetim hükmündedir. Zevcenin teaddüdü halinde hissesi zevcat beyninde mütesaviyen taksim olunacağı gibi validenin hissesi cedde ile beyinlerinde seviyen taksim edilir ve müteveffanın eytamı olmayıpta yalnız zevcesi veya validesi veyahut ceddesi bulunur ise anlar birer yetim hükmünde müstahakkı maaş olur. ve müteaddid zevcelerden maaşı sakıt veya fevt olanların taksimi mezkûrdan isabet eden hisseleri diğerlerinin maaşına zam olunur vefat eden valde ve cedde hakkında dahi olveçhile muamele edilir. Mutallâkalar maaştan mahrum olduğu gibi müteveffanın sair akaribi dahi maaşa nail olamaz.

Madde 6 — Müşiranın eytam ve eramilinin tayini istihkakına dair işbu nizamnamede tayin olunmayan ahkâm askerî tekaüd kanununa tabidir.

Madde 7 — Velileri işbu nizamnamenin neşrinden mukaddem vefat edip de kendilerine henüz maaş tahsis olunmayan müşiran ailesine ikinci maddede beyan olunan sandık aidatı istihsal olunmak şartile işbu nizamname hükmüne tevfikân maaş tahsis olunacaktır. Fakat o misillülardan ba iradei seniye evvelce maaşa nail olanların bu nizam mucibince maaş talebine hakları olamayıp aldıkları maaşların şeraiti tahsisiyesi kema-kân bakidir.

Madde 8 — Makamı ser askerî işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

İradei tarihi: 6 receb 1302, 9 nisan 1301

№ : 53 — Rumelii Şarkî Vilâyetinde mülke tahvil olunacak emlâk ve arazii mevkufe hakkında kanun

Namı namii hazreti padişahiye olarak nizamnamei dahilinin onuncu ve elli dördüncü maddeleri mucibince mülke tahvil olunacak emlâk ve arazii mevkufeye dair bittanzim bin sekizyüz seksen iki senesi kânunuevvelinin on birinci günü Meclisi Umumii Vilâyetten kabul olunup ledelarz mer'iyeti hakkında İradei seniyei Hazreti Padişahi şerefmüteallik buyurulan işbu kanun hükmünün Valisi bulunduğum Rumelii Şarkî Vilâyetinde mer'iyülicra tutulmasını ilân eylerim.

FASLI EVVEL

Ahkâmı umumiye beyanındadır.

Madde 1 — Kâffeî arazi ve emlâki gayri menkulei mevkufe her hangi sınıftan olur ise olsun işbu kanunnamede mün-deriç muamelâti resmiye badelicra şimdiki sahiblerinin veya sahibi vekillerinin elinde sırf mülke tahvil kılınacaktır.

Madde 2 — Arazi ve sair emlâki gayri menkulei mevku-feye dair müteamil olan kâfee hukuku vakfiyei ve zeame keen-lemyekün hükmünde kalacaktır.

FASLI SANI

Cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrat tarafından doğrudan doğru tasarruf olunan emlâki gayri menkule hakkındadır.

Madde 3 — Cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrat tarafından tasarruf olunan kâfee arazi ve sair emlâki gayri menkulei mevkufe kemakân cemaat ve tesisatı mezkûrenin malı olacaktır.

Madde 4 — Cemaat ve tesisatı mezkûreden her biri işbu kanunnamenin neşir ve ilânı tarihinden itibaren iki sene müddet zarfında bu misillü mevcut olan emlâki gayri menkule için lâzımgelen tapu senedatını hamil bulunacaktır.

Madde 5 — Zikrolunan emlâki gayri menkule ne ferağ ve nede istiğlâl olunamaz meğerki emri ferağın icrası cemaatın menafiini mucib olacağı gereği gibi tahakkuk eylemiş ola.

Madde 6 — İcareteynli emlâki gayri menkûlenin varidatı aid olduğu tesisat ve cemaatın sabit olan deyinine mukabil san-cak mahkemeleri vasitasile haciz edilebilir.

Madde 7 — Cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayratın dayinleri matlûblarını temin için zikro-lunan icareteynli emlâki gayrimenkuleyi dahi bizzat haczedebi-lerler isede işbu muamelenin haczin tarihi vukuuna değin mat-lûbatı sabitenin varidatı emlâkten doğrudan doğruya dayinlere tesviye ettirilmesine şümulü olabılıp bunlara başka mahkeme nezdinde diğeri bir gûna muameleyi mucib olmayacaktır.

Madde 8 — İcrayı ayin veyahut maarif ve hayrata veya memurini ruhaniyenin kadimen ikametine mahsus olan emlâk kat'an icareteynli emlâki gayrimenkuleden madud olamaz.

FASLI SALIS

Cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrat tarafından doğrudan doğru tasarruf olunmayıp yalnız anlara mensub olan emlâki gayrimenkule hakkındadır.

Madde 9 — Cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrat tarafından doğrudan doğru tasarruf

olunmayıp yalnız bunlara mensub olan kâffei arazi ve emlâki gayrimenkule şimdiki sahiblerinin veya sahibi vekillerinin mülkü sarihi olacak ve fakat emlâki mezkûre için mensub bulunduğu cemaati diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrata işbu kanunu vilâyet hükmünce tazminatı lâzime ifa olacaktır.

Madde 10 — Emlâki mezkûrenin sırf mülke tahviline hakları olanların ita edecekleri tazminat berveçizir başlıca iki kısma taksim olunur.

1 - Arazi ve ebniyesi bir veyahut daha ziyade vakfa mensub ebniyeler veyahut üzerine ebniye inşası kabil olan emlâki gayrimenkulei mevkufe,

2 - Mezru ve gayri mezru olsun ve her ne gûna hububat zer'ine kabiliyeti bulunur ise bulunsun her nevi tarla ve bağ ve sebze ve meyve bahçeleri ve çayır ve koru ile hususi kışlak ve yaylak ve otlâkiye ve sair misillü arazii mevkufe.

(1)

Birinci kısım emlâki gayrimenkulei mevkufe tazminatı beyanındadır

Madde 11 — Birinci kısma dahil bulunan her bir emlâki mevkufe yani arzı ve binası vakfolan ebniyeli veyahut üzerine ebniye inşası kabil olanlar için zirde muharrer olduğu veçhile eyalet mal sandığı vasıtasile ashabi hukuka tazminat ifa kılınacaktır.

A - Senevî icare veyahut mukataa verir her bir mülkün kaydi vakfiyetten çıkarılması için verilecek tazminatın resûlmalî senevisi yüzde on olup işbu resûlmal olan tazminatı seneviyenin on misli defaten tesviye kılınacaktır.

B - Mahlûliyetten tahlis olunan emlâk için on misli defaten verilecek tazminatın resûlmalî her bir mülkün kıymeti hazırası nisbetine göre yüzde iki buçuktur.

C - Ferağ veyahut rehin ve intikalâtı irsiye için canibi evkaftan ahz olunagelen aidata on misline müsavi defaten verilecek tazminatın senevî resûlmalî emlâki mezkûreden her birisinin kıymeti hazırası nisbiyesine göre yüzde ikidir.

Madde 12 — Yukarıki (a) fıkrasında icare veyahut mukataadan ve (b) fıkrasında da mahlûliyetten çıkarılacağı gösterilen birinci kısım emlakın tazminatı şimdiki sahibi meşruları tarafından eyalât mal sandığı vasıtasile tediye kılınacaktır.

Madde 13 — (C) fıkrasında dahi hakkı intikalâtan dolayı itası gösterilen tazminatı lâzime eyalet malsandığı tarafından tesviye kılınacaktır.

Madde 14 — Sebkat eden on birinci madde ahkâmınca cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrata verilecek tazminatın yekûnu yüz adedile taksimi kabil olacak surette tayin olunacaktır.

Birinci kısımdan madud bulunan emlakî gayri menkuleye verilecek bedeli tazminatın mecmuu yüz kuruş altın akçeden dun bulunur ise yüz kuruş altın akçe ve şayet yüz kuruştan yukarı ve ikiyüz kuruştan aşağı bulunur ise o halde yüzden yukarı yüzelli kuruşa kadar olanları alelûmum yüz kuruş altın akçe itibar olunacağı gibi yüz elliden yukarı ikiyüz kuruşa kadar olanlar dahi ikiyüz kuruş altın akçe hesab olunacak ve ilerisi için de müteselsilen bu gûna icra olunacaktır.

(2)

Arazii mevkufe tazminatı beyanındadır.

Madde 15 — Cemaatı diniye ve yahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrat tarafından doğrudan doğruya tasarruf olunmayıp fakat anlara mensub bulunan arazii mevkufe için verilecek tazminat berveçhizir üç nevidir :

- 1 Rumelii Şarkî Vilâyeti idarei muhtaresinin hini teşkiline değin aşarı Hükûmete verilmeyip evkaf mütevellilerine ita oluna gelen arazii mevkufe,
- 2 Vakfı cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrata mensub olup senevî bir meblâğı muayyen mukataai zemin vere gelen arazii mevkufe,
- 3 Aşarı doğrudan doğruya hükûmeti seniyyeye aid olan arazii mevkufe.

Madde 16 — Sırf mülke tahvil olunacak arazii mevkufe tazminatının birinci nevi zirde gösterilenlerden ibarettir.

A - Mütevellilere tediye oluna gelen aşarı vakfiyenin bin sekiz yüz yetmiş üç ve yetmiş dört ve yetmiş beş ve yetmiş dokuz ve seksen senei milâdiyeleri zarfında husule getirdiği varidat esas tutulup bir hesap ve mikyası mutavassıt ad ve itibarile işbu sinini muhammesenin varidatı mecmuasından her bir mütevelliyeye mahsus olan aidatı safiyenin beşe taksimile senevisine isabet edecek yekûn varidat her neye balığ olur ise olmiktar bedeli tazminat tahsis olunacak ve işbu tazminat yüzde on resülmale kalb ve tahvil ile salifüzzikir varidatı safiyenin on misli resülmal olarak tesviye kılınacaktır.

B - Emlâki mevkufe mutasarrıflarından vefatı vukubulanlar içlerinde kanunun tayin eylediği batında bir gûna varisi bulunmayanların mahlûle kalan ve ferağ ve rehin ve intikalâtı irsiye ile hukuku tevliyet için evkafa müteallik olup mütevellilere tediye oluna gelen bilcümle arazii mevkufe metruke aidatının tazminatı kıymeti hazırasına nisbetle yüzde bir buçuk resümal hesap olunup defaten tesviye kılınacaktır.

Madde 17 — İşbu tazminatın mecmuu cyalet mal sandığı tarafından tesviye kılınacaktır.

Madde 18 — İkinci neviden madud olup senevî bir meblâğı muayyen mukataa verir olan arazii mevkufenin sırf mülke tahvili halindeki tazminat zirde gösterilen miktarda ibarettir.

(A) Mukataa namile senevî icare verir olanların vakifyetten çıkarılması halindeki tazminatın senevî tediye olunan meblâğın on misli defaten tesviye edilmek şartile resülmali yüzde ondur.

(B) Ferağ ve rehin ve intikalâtı irsiye ile hukuku mahlûliyete müteallik buyrulan nev'a aid olan arazii mevkufeden vakfa aid tazminatın kıymeti hazırası üzerine defaten tediye edilmek şartile resülmali yüzde bir buçuktur.

Madde 19 — On sekizinci maddenin (A) fıkrasında gösterilen emlâktan mukataa verir olan bir mülkûn kaydi mukataattan tahlisi için tazminatı lâzime vilâyet mal sandığı vasıtasile şimdiki sahibi meşruları tarafından tesviye olunur. Ve yine madde mezkûrenin (B) fıkrasında gösterilen hakkı intikalât tazminatı dahi vilâyet mal sandığından verilecektir.

Madde 20 — Üçüncü neviden olup aşarı doğrudan doğru hükümeti seniyeeye ita oluna gelen ve sırf mülke tahvil olunacak olan arazii mevkufe tazminatı evkafa aid ferağ ve intikalâtı

irsiye ile mahlûlattan ibaret olup işbu tazminatın defaten tesviye olunacak resûlmali dahi arazii mevkufenin kıymeti hazırası nisbetinde yüzde bir buçuktur.

Madde 21 — İşbu tazminatın mecmuu eyalet mal sandığından verilecektir.

Madde 22 — Cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrata mensub olup sırf mülke tahvil olunacak emlâki gayri menkule için işbu kanunun on birinci ve on altıncı ve on sekizinci madde ve yirminci maddeleri ve emlâki mevkufenin aksam ve envayı mucibince verilecek tazminattan maada vilâyetin teşkilinden sonra ne kadar müddet mürur eder ise cemaat veyahut tesisatı mezkûreye başkaca olarak tazminat ita kılınacaktır.

Madde 23 — İşbu tazminat emlâkin nevi ve kısmına nisbetle ashabı hukuka verilmesi lâzımgelen küsurlu resûlmal tazminatından ve beher sene için onda bir hisseden ibaret olacak ve işbu ayrıca tazminat güzeran eden her bir sene için atide zikrolunanlara karşılık tutulacaktır.

(1) *Birinci kısımdan madud olan emlâki gayri menkulei mevkufe için*

A - İcare ve mukataa için senevi ita olunacak mebalîge.

B - Mahlûl vukuunda tahmini adi ile mülkün kıymeti hazırası üzerine binde iki buçuktan mülke tahvil olunacak mahlûlinin tazminatı seneviyesine.

T - Ferağ veyahut rehin veya tevarüs suretile hakkı intikâlattan dolayı mülkün kıymeti üzerine binde ikiden tazminatı seneviyesine.

(2) *İkinci kısımdan madud olan arazii mevkufe için*

A - Birinci nevi arazii mevkufeden dolayı mütevellilere tediyeye olunmuş olan üşür için on altıncı madde mucibince hesap olunan tazminatı seneviye.

B - İkinci neviden madud olan arazii mevkufeden mukataa için senevi tediyeye kılınacak mebalîge.

T - Ferağ veyahut rehin veya tevarüs suretile hakkı intikâlattan ve mahlûlinin mülke tahvilinden dolayı her üç nevi emlâki mevkufenin kıymeti üzerine binde bir buçuk tazminatı seneviyesine.

Ve birde işbu yirmi üçüncü maddede beyan olunduğu üzere vîlâyetin teşkilinden beri güzèran eden seneler için ayrıca verilecek tazminat birinci kısım emlâki mevkufenin tazminatı umumiyesi hakkında işbu kanunun on ikinci ve on üçüncü ve ikinci kısım emlâki mevkufeye dair yine kanunu mezkûrun on yedinci ve on dokuzuncu ve yirminci maddeleri ahkâmınca ashabı hukuka tediyè kılınmış olan mebalîğın tenzil ve taklîlile tesviye kılınacaktır.

Madde 24 — Bundan maada aşarı Hükûmet tarafından tahsil olunan ve fakat evkafın İmar ve ihyası zımnında Maliye Hazinei celilesi canibinden mensub oldukları evkafa senevî bir meblâğı muayyen tediyè kılınan üçüncü neviden madud arazii mazbuta tazminatı için badema kâffeî tediyattan vareste olmak üzere bir defalık olarak eyalet malsandığı tarafından maktuan otuz bin liradan ibaret bir meblâğ tediyè kılınacaktır.

FASLI RABİ

Emlâki gayri menkulei mevkufenin tahriri beyanındadır

Madde 25 — Maliye idaresi karârile her bir sancakta mahallî meclisi kebiri azası meyanından tefrik olunmuş biri hiristiyan ve diğeri islâm iki nefer azadan mürekkeb olmak ve mahallî maliye idaresinden bir memurun riyaseti tahtında bulunmak üzere birer komisyon teşkil olunacak ve bu komisyon sancak dahilinde bulunan kâffeî emlâki mevkufenin icrayi tahriri vazifesile mükellef bulunacaktır.

Madde 26 — Komisyon işe mübaşert etmezden akalli bir ay evvel tahrir muamelesine bed edeceğini ilânnamei mahsusla tamimen neşir ile beraber mezkûr ilânnameelerin her bir cemaatın idareî merkezîyesi kapılarına ve memerrî nas olan mahallere talikile keyfiyeti ilân eyliyeceğı misillü işe mübaşeretten lâakal üç gün evvel dahi emri tahrire hangi cemaattan bed edilecekse sırasile ol cemaata ilân edecektir. İşbu ilânı ahir cemaat tarafından münadi vasıtasile ve umuma malûmat verilmek suretile icra ettirilir.

Madde 27 — Zikrolunan ilânât üzerine alâkadar olanlar menafii şahsiyelerini vikaye için esnayı tahrirde hazır bulunmağa mecburdurlar. Bu misillü ilânattan sonra hazır bulunma-

yanların kendilerine müteallik bulunan ve canibi komisyondan tahriri icra olunan emläki gayri menkuleleri hakkında bir gûna itiraza ve komisyon aleyhinde de şikâyete hakları olamayıp yalnız komisyonun verdiği karar aleyhinde deavii idare mahkemesine istinafi dava etmeğe salâhiyetleri bulunacaktır.

Madde 28 — Evkafı hümayun Nezareti celilesi canibinden idare olunagelen evkafın hukuk ve menafiini temin için idarei vilâyetin taleb ve teklifi üzerine Nezareti Müşarileyha tarafından her bir sancağa birer vekil tayin edilebilir. Bundan dolayı yirmi altıncı maddede gösterilen ilânı umumî vesaiti lâzime ile Nezareti Müşarileyhaya tebliğ kılınacaktır.

Madde 29 — Her bir komisyon emläki gayri menkulei mevkufenin tahriri için her biri üçer nüshadan ibaret olmak üzere dörder aded defter tutacak ve bu defatirden bir kıt'ası birinci ve üç kıt'ası dahi her üç nevi ikinci kısım emläki mevkufeye dair olacaktır.

Madde 30 — Birinci kısım emläki gayri menkulei mevkufenintahririne mahsus olan defatir işbu kanunnameye merbut (1) işaretli tarife mucibince tertib olunacaktır.

Defatiri mezkûrenin hanei mahsuslarına birinci kısımdan madud olan emläki mevkufe sırasile ve ayrıca tahrir ve imlâ kılınacaktır.

- 1 Her bir mülkün sıra numarası
- 2 Emlâkin neville numarası ve sokak mahallesinin isimleri
- 3 Sahibinin veya aşhabının isim ve şöhretleri
- 4 Hangi vakfa mensub bulunduğu ve birden ziyade vakfa mensub ise her bir vakfa aid hususun miktarı
- 5 İcare ve mukataai seneviyesinin miktarı
- 6 Emlâkin miktarı kıymeti hazırası
- 7 İcare ve mukataa için resûlmale kalb ve tahvil olunan tazminatın miktarı
- 8 Mahlûliyet için emläkin kıymeti hazırası üzerine yüzde iki buçuktan resûlmale tahvil kılınan tazminatın miktarı
- 9 Hakkı intikalât için emläkin kıymeti hazırası üzerine yüzde iki hesabile resûlmale tahvil olunan miktarı tazminat
- 10 Resûlmal olan mecmu tazminatın yekûnu
- 11 Güzeran eden seneler için yirmi üçüncü maddenin birinci fıkrası mucibince hesap olunan ayrıca tazminat

- 12 Sebkat eden seneler için ayrıca olan tazminata mukabil tediye olunan mebalîğ
- 13 Mürur eden müddet için ayrıma verilen tazminatın bakıyesi.
- 14 Tediye olunacak tazminat için tayin olunan küsurdan ari mebalîğ.
- 15 Tayin olunan tazminattan eyalet mal sandığı tarafından tesviye kılınacak küsurdan ari hissei tazminat.
- 16 Tayin olunan tazminattan emlak sahiplerinin tediye eyliyecekleri kabili taksim miktarı tazminat.
- 17 Her bir emlak sahibinin faiz ve iptali tazminattan dolayı on dokuz senelik bir müddet için eyalet mal sandığına senevî ifaya müteahhid olduğu meblâğı defaten tesviye etmediği halde müteahhid olduğu miktarı tazminat üzerine yüzde on ikişer hesap olunacak yani verilecek tazminat bin kuruş ise sahibi mülk tarafından faiz ve iptali tazminat için yüz yirmi kuruş tesviye kılınacaktır.

Yukarıda gösterilen hanelerden maada her bir cetvelin nihayetinde daha üçer hane küşad olunacak ve bunlar rehin-nameler numaraları ve merhun olan emlakın tahriri umumisi numarası ile mülâhazatın kayid ve terkimine mahsus bulunacaktır.

Bu hanelerden birincisine her bir mülk için verilecek rehin-namelerin numaraları idarei maliye tarafından tahrir ve işaret olunacak ve ikincisine kezalik idarei maliye tarafından rehin-namelerin teminatı için rehin bulunan emlakın defteri umumisi numarası vaz kılınacak ve üçüncüsüne dahi mezkûr emlaktan bazılarına hakkı tasarruf kesbetmiş yeni sahiplerinin isim ve şöhretleri veyahut tazminatın mecmuu tesviye olunduğu halde emlakın vakfiyetten çıkarıldığı muamelesi şançak mahkemesi tarafından işaret olunacaktır.

Madde 31 — İkinci kısımdan madud arazii mevkufenin tahririne mahsus olan defatir işbu kanunnameye merbut (b) ve (t) ve (s) işaretli tarifeler mucibince tertib olunacak ve bu defatirde arazii mevkufe cemaat becemaat tahrir olunup defatiri mezkûrenin yukarıki hanelerine sıra numarası ve cemaatin ismile hangi kazadan bulunduğu yazılacak ve altındaki hanei mahsuslarına dahi her bir cins ayrıca kayid ve terkim kılınacaktır.

(B) Birinci nevi araziye dairdir

- 1 Arazının hangi vakfa mensub bulunduğu.
- 2 Doğrudan doğru mütevellilere üşür vere gelmiş olan arazinin miktarı dönümatı
- 3 Kâffeı arazi aşarından mütevellilerin aidatı zatıyesi.
- 4 Birinci kısım kâffeı arazinin kıymeti hazırası
- 5 Hasılâtı uşrıyeden mütevelliyeye tesviye kılınan varıdatı safıye için resülmale kalb ve tahvıl olunan tazminat.
- 6 Hakkı intikalâtтан dolayı olan aidat için yüzde bir buçuktan resülmale tahvıl olunan tazminatın miktarı
- 7 Resülmale tahvıl olunan tazminatın yekûnu.
- 8 Güzeran eden seneler için yirmi üçüncü maddenin ikinci numaralı (A) ve (B) fıkralarına göre hesap olunan ayrıca tazminat.
- 9 Mürur eden seneler için ayrıca olan tazminata mukabil tesviye kılınan mebalığ miktarı
- 10 Mürur eden seneler için ayrıca olan tazminattan bakı kalan mebalığın miktarı.
- 11 Kûsurdan ari olarak tediye olunacak tazminatın mecmuu.

(T) İkinci nevi arazii mevkufoye dairdir

- 1 Hangi vakfa mensub bulunduğu
- 2 Arazi sahibinin veya sahiplerinin isim ve şöhretleri
- 3 Aarazı mevkufoenin ıstıdad ve kabılıyeti arzıyesi.
- 4 Vusatı sathıyesi yanı miktarı dönümü.
- 5 Senevı tesviye kılınan mukataai zemin.
- 6 Yüz kuruştan aşağı bulunan ve sahipleri tarafından defaten tesviye kılınacak olan mukataai zemin için resülmale tahvıl olunan tazminat.
- 7 Arazinin kıymeti hazırası yekûnu.
- 8 Hakkı intikalâtтан dolayı emlakın kıymeti hazırasına nisbetle yüzde bir buçuktan resülmale kalb ve tahvıl olunan tazminatın yekûnu.
- 9 Güzeran eden seneler için yirmi üçüncü maddenin ikinci numaralı (B) ve (T) fıkralarında hesap olunan ayrıca tazminat
- 10 Geçen seneler için ayrıca olan tazminata mukabil tesviye olunan mebalığın miktarı.

- 11 Güzeran eden seneler için ayrıca olan tazminattan mütebaki kalan.
- 12 Kabili taksim tazminatın mecmuu.
- 13 İkinci nevi arazi sahiblerinden her birinin eyalet mal sandığına senevi tesviye etemeğe müteahhid bulunduğu faiz ve iptali tazminat eğer yüz kuruş altın akçeden akal olmaz ve defaten tesviye kılınmaz ise tazminatı mezkûrenin on dokuz sene müddet zarfında tesviye olunacak miktarı yekûne göre senevi yüzde on iki nisbetine iblâğ olunacak mebalîğ.
- 14 Eyalet mal sandığı tarafından tesviye olunacak mebalîğın miktarı.

(S) Üçüncü nevi arazii mevkuŕfeye dairdir

- 1 Hangi vakfa mensub bulunduğu.
- 2 Uçüncü nevi arazinin kâŕfei miktar dönümatı,
- 3 Mezkûr üçüncü neviden olan kâŕfei arazinin kıymeti hazırası,
- 4 Hakkı intikalâtta dolay arazinin kıymeti hazırası üzerine yüzde bir buçuktan resûlmale tahvil olunan tazminatın miktarı,
- 5 Geçen seneler için yirmi üçüncü maddenin ikinci numarasının (a) ve (t) fıkralarında hesap olunan ayrıca tazminat,
- 6 Ayrıca olan tazminata mukabil tesviye kılınan mebalîğın miktarı,
- 7 Ayrıca olan tazminattan baki kalan,
- 8 Tediye olunacak küsurdan ari tazminat yekûnu.

Bu babda tutulacak defterlerin balâda gösterilen hanelerinden maada birincisi rehinnameler numaralarına ve ikincisi lieclittemin arazisi merhun bulunan cemaatın defteri umumisine dair iki ki mülâhazat hanesile her maan bir tarifenin kenarında daha üç hane mevcut bulunacaktır. Bunlardan birincisine cemaatın mevcut olan kâŕfei arazii mevkuŕfesi tazminatı için toptan verilecek olan rehinnamelerin numaraları idarei maliye tarafından tahrir ve işaret olunacak ve ikincisine kezalik idarei maliye canibinden tazminat hakkında verilen rehinnamelerin teminatı için arazisi rehin tahtında bulunan cemaatın defteri umumisi numarası vaz kılınacak ve üçüncü mülâhazat hanesine dahi ikinci nevi emlâktan bazılarına kesbi tasarruf etmiş yeni sahiplerinin isim ve şöretleri veyahut tazminatın mecmuu tesviye olunduğu halde emlâkin vakfiyetten çıkarıldığı muamelesi icra kılınacaktır.

Madde 32 — Komisyon alâkadar olanların ifadâtını istima etmedikçe tazminat tayinine müteallik hiç bir karar ittihaz edemeyecek ve fakat nizamı dairesinde icra olunan ilân üzerine tarafeynden birisi hazır bulunmadığı halde ademi huzuru protokole derc edildikten ve nahiye müdürü tarafından dahi imza olunduktan sonra komisyon ekseriyeti ara ile tazminatı lâzeme-yi tayin edecektir.

Madde 33 — Alâkadar olanlardan her birinin sancak dahilinde bulunan emlâki mevkufesinin tahriri hitam bulduğu mahallî gazeteleri vasıtasile neşir ve ilân olunduğu günden itibaren otuz güne değin komisyonun kararı aleyhinde deavii idare mahkemesine istinafi dava etmeğe salâhiyeti olabileceği gibi ilân mezkûrdan evvel dahi istinaf etmeğe hakkı olacaktır.

Madde 34 — Birinci kısım ile ikinci kısmın ikinci nevinden bulunan kâffei emlâki gayri menkulei mevkufe sahipleri müteahhid buldukları tazminatı defaten tesviye etmek arzusunda buldukları halde altmış bir gün zarfında keyfiyeti tahriren komisyona beyan etmeğe mecburdurlar. Müddeti mezkûre tahrir komisyonu tarafından işlerin rehini hitam olup muamelâtın kapatılacağı ilân ve ashabı emlâke bu misillû teklifatın icra kılındığı günden itibar olunacaktır. Zikrolunan müddet zarfında bu yolda beyan arzu etmeyen ashabı emlâk artık tesviyeye müteahhid buldukları tazminatı senevî yüzde on iki iptalile on dokuz sene zarfında tedricen ifa etmeğe talib bulunmuş addolunacaktır ve bununla beraber iptal olunmayıp kalmış olan tazminat rehinnamelerin itasından sonra dahi zirde muharrer tarife mucibince tesviye edilebilecektir.

		santim	kuruş
Birinci	senede her bir yüz kuruş altın akçe için	42	110
İkinci	" " "	26	108
Üçüncü	" " "	88	105
Dördüncü	" " "	27	103
Beşinci	" " "	40	100
Altıncı	" " "	25	97
Yedinci	" " "	77	93
Sekizinci	" " "	94	89
Dokuzuncu	" " "	73	85

		santim	kuruş
Onuncu	Senede her bir yüz kuruş altın akçe için	11	81
On birinci	" " "	2	76
On ikinci	" " "	42	70
On üçüncü	" " "	27	64
On dördüncü	" " "	49	57
On beşinci	" " "	4	50
On altıncı	" " "	84	41
On yedinci	" " "	83	32
On sekizinci	" " "	91	22
On dokuzuncu	" " "	—	12

Mülâhazat:

Rehinamelerin itası zımında vukubulacak masarife karşılık resülmal tazminatın iptali için beher yüz kuruşta otuz sekiz santim zam ve ilâve olunmuştur bu halde salifüzzikir tarife mucibince herbir sahibi mülk tazminatın iptalinde müteahhid bulunduğu tazminatın beher yüz kuruşu için otuz sekizer santim maa ziyade tesviye edecektir.

Madde 35 — Yukarıki maddede zikri sebkat eden altmış bir gün müddet mürur ettiği halde komisyona müteahhid buldukları tazminatı defaten tesviye edeceklerine dair müracaatları vukubulan ashabı emlâkin defterini tanzim edip bu defterden birer nüshasını üçer kıt'adan ibaret olan her bir tahrir defterine rapt ve ilâve edecektir.

Madde 36 — Bu suretle tahrir muamelesi hitam bulduktan sonra komisyon her dört defterin üçer kıt'asını imza ve anlardan her birisinin kaçar sayfadan ibaret olduğunu tadad ve tahrir edecek ve mezkûr dört defterden birer nüshasını Sancak Mahkemesi hukuk şubesine ve diğer iki nüshasını dahi idarei maliyeye gönderecek ve idarei mezkûre canibinden rehinname-lerin ve defteri umumide olan emlâkin numaraları tahrir ve işaret olunduktan sonra bir kıt'ası Sancak Maliye Memuruna irsal kılınacaktır.

BABI HAMİS

*Mülke tahvil olunan ferağ ve rehin ve intikalâtı
irsiyeye dairdir*

Madde 37 — Tazminat itasına müteahhid bulunan emlâki gayrimenkulenin ferağan ve rehinen veyahut irsen intikali lâ-

zımgeldiği halde bayii iptida bir arzuhal ile Sancak Mahkemesine müracaat edecek ve bir gûna ilişiği olup olmadığı zahrı arzuhale ba derkenar beyan olunmak üzere mezkûr arzuhal mahkemei mezkûrden maliye memuruna havale kılınacaktır Şayet ilişiği var ise tesviye olunduktan sonra mahkeme defterin mülâhazat hanesinde intikal eden emlâkin hizasına yeni sahibinin isim ve Őöhretini işaretle intikal muamelesini icra edecek ve bu sırada müceddeden kesbi tasarruf ettiği emlâkin tekâlifini sahibi cedide beyan eyliyecektir.

Madde 38 — Emlâki gayrimenkulenin intikali için senedatı tasarrufiye nizamnamesi mucibince her bir nahiyeye müdiriyetinden bundan böyle verilecek Őehadetnamenin itasını mucib olan emlâkin bir vakfa mensub olup olmadığı veyahut emlâki sırfeden bulunduğu keyfiyeti müdiranın tahtı mesuliyetinde olmak üzere metni Şehadetnamede beyan ve izah edilecektir.

Madde 39 — Kaza hâkiminin icrayı intikal talebine dair müracaat edenler tarafından intikali istenilen emlâki gayrimenkulenin emlâki sırfeden olup olmadığını veyahut bir vakfa mensub bulunduğu halde hangi kısım emlâkten ve eğerci ikinci kısımdan ise hangi neviden idiğünü evvelce tahkik etmesi lâzımgelsecektir. Hâkimi mumaileyh ikinci kısmın birinci veyahut üçüncü neviden olan ve vakfa mensub bulunan emlâki gayrimenkulenin kendi dairei memuriyeti dahilinde intikalini icra edebilir ve fakat zikrolunan emlâki mevkufe birinci kısımdan veyahut ikinci kısmın ikinci neviden bulunduğu takdirde bayii Şu yolda olan istidanamesi metninde müşterinin ismini dahi zikredip mezkûr istidanameyi Sancak Mahkemesine vermeğe mecburdur. Mahkemei mezkûre otuz yedinci maddede gösterilen muamelâtı resmiye ile ferağ hakkında olan Şerai icra ettikten sonra icrayı icabı zımında mezkûr istidanameyi evrakı müteferriasile beraber Kaza Hâkimine iade eyler.

FASLI SADIS

Rehinnamelerin sureti tanzim ve itasına dairdir

Madde 40 — Emlâki gayrimenkulenin sırf mülke tahvili için cemaatı diniye veyahut tesisatı mezhebiye ile mekâtib ve hayrata aid olan tazminat rehinnamelerde gösterilen ashabı hukuka verilecektir.

Madde 41 — İşbu rehinamelerin her biri yüz ve biner ve on biner kuruş altın akçeyi havi olmak ve hamiline tesviye kılınmak üzere çıkarılacak ve senevi yüzde on faizi mutazamının bulunacaktır.

Madde 42 — Bilocümle rehinamelerin resülmal ve faizi hem hükümet mal sandığı ve hemde sırf mülke tahvil olunacak emlak ve arazi ile temin olunmuştur emlakı sırfeye tahvili zımında tazminat için ita olunan emlakı gayrimenkulei mevkufenin her birine umumi defterde ne numara vaz edilmiş ise rehinamelerde sırasile ol numaralar vaz olunacak ve mezkûr emlakın rehinnameye merhun idiği dahi ayrıca işaret kılınacaktır.

Madde 43 — Rehinamelerin on dokuzar hisseden birer hissesi beher sene iptal olunmak suretile on dokuz sene zarfında tediye olunacaktır. Fakat emlakı gayrimenkulei mevkufe sahiblerinden bazıları tazminattan dolayı tesviyeye borçlu olduğu mebalığı daha bir müddeti kalile zarfında tediye eylediği halde zikrolunan emlak için eyalet mal sandığının müteahhid bulunduğu tazminat dahi hükümet tarafından yine senei merkumede iptal olunacaktır.

Madde 44 — Eyaletin maliye müdürü Rehinamelerin sureti ihracile sermaye ve faizinin en alâ şerait ile tesviyesini müteahhid bulunacak banka ile bilmüzakere zikrolunan sermaye ve faizinin her sene bir vakti muayyende ya Filibe veyahut Derseadette tediye olunması kararlaştırılacaktır. Müdürü mumaileyh zikrolunan banka ile bubabda bir kunturato tanzim edecek ve bu da meclisi hususii vilâyetle encümeni daimi tarafından tasvib kılınacaktır.

Madde 45 — İşbu kanunu vilâyet hükümünün vezaifi memurleri dairesinde mevkii icraya vaz'ı zımında müsteşarı vilâyet ve Dahiliye müdiriyetile Adliye ve Maliye Müdürlüklerine ihale kılınır.

				Kazanın		Nahiyesinin	
Tahrir olunan her bir emlakın sıra numarası	Emlâkin nevi ve cinsi ile ne numara tahtında ve hangi mahalde ve mahallede bulunduğu	Sahib veya sahiblerinin isim ve şöhretleri	Hangi vakfa mensub olduğu ve eğer birden ziyade ise her bir vakfa kaçar hissesi bulunduğu	K.	P.	Emlâkin kıymeti hazırası yekûnu	İcare ve mukataanın resûlmal tazminatı yekûnu
				K.	P.		
				İcare ve mukataanın yekûnu senevîsi		Vahîl için kıymeti hazırası üzerinde yüzde ikibüyük resûlmal tazminatı yekûnu	Hakkı intihâlâtta kıymeti hazırası üzerine yüzde iki resûlmal tazminatı yekûnu
				K.	P.		

gayri menkulî mevkufe

cağı

Rumeli Şarkı

Numarası

	K. P.	Resülmal tazminatının yekûnu umumisi
	K. P.	23 maddeli kanuniyenin birinci numaralı fıkrasına göre güzeran eden seneler için hesab olunan ayrıca tazminat
	K. P.	Güzeran eden seneler için ayrıca tazminata mukabil tediyeye olunan meblâğ
	K. P.	Güzeran eden senelerin ayrıca tazminat bakiyesi
	K. P.	Tediyesi lâzımgelen tazminatın küsurdan ari yekûnu
	K. P.	Tediyesi eyalet sandığına aid olan küsurdan ari tazminat hissesi
	K. P.	Tediyesi ashabı emläke aid olan kabili taksim tazminat hissesi
	K. P.	Herbir ashabı emläk tarafından defaten tediyeye olunan ve senevi tediyesi lâzımgelen meblâğ
		Rehinamelerin numaraları
		Temin için terhin olunacak emläkin defteri umumisi numaraları
		Mülâhazat

olan emlakı gayri menkulei mevkufe

cağı

Rumeli-Sarkı

Numarası

		Resimnal olan tazminatın yekûnu
		23 maddei kanuniyenin ikinci numaralı (a) ve (t) fıkralarına göre güzeran eden seneler için hesap olunan ayrıca tazminat
		Güzeran eden seneler için ayrıca tazminata mukabil tediye olunan meblâğ
		Güzeran eden sene- lerin ayrıca tazmi- nat bakiyesi
		Tediyesi lâzımgelen taz- minatın kûsurdan ari olan yekûnu umumisi
		Rehinamelerin numaraları
		Teminat için rehin verilecek nevahi emlakının defteri umu- misi numaraları
		Mülâhazat

Tarihe (C)

Emlâkı gayri menkûlî mevkûfenin

		Hangi vakfa mensub bulundukları
		Sahib veya sahiblerinin isim ve şöhretleri
		Arazii mevkufenin istidad ve kabiliyeti
		Miktar dönümatı
	Kuruş	Mukataai zeminin yekûnu senevisi
	Santim	
	Kuruş	Miktarı yüz kuruştan aşağı olupta ashab nın defaten tediyedecekleri mukataai zeminin resülmal tazminatı
	Kuruş	Arazinin kıymeti hazırası yekûnu
	Kuruş	Emlâkin kıymeti hazırasına göre yüzde bir buçuktan hakkı intikalâtın resülmal tazminatı yekûnu
	Santim	
	Kuruş	Maddeî kanuniyenin ikinci numaralı (b) ve (t) fıkralarına göre güzeran eden seneler için hesap olunan ayrıca tazminat
	Santim	

Kazanın

Nahiyesinin

İkinci sınıfın ikinci nevi

Rumeli Şarki

		Numarası	
	Kuruş	Güzeran eden seneler için ayrıca tazminata mukabil tediye olunan mebalig	
	Kuruş	Güzeran eden seneler için tazminat bakiyesi	
	Kuruş	Küsurdan ari tazminatın yekûnu umumisi	
	Kuruş	Ashabı tarafından defaten tediye olunmayan ve senevi tediyesi lâzımgelen ikinci nevi arazi tazminatının vekûnu	
	Kuruş	Tediyesi eyalet sandığına aid olan mebalig	
		Rehinamelerin numaraları	
		Temin için terhin olacak nevahii emlâkin defteri umumisi numarası	
		Mülâhazat	

Kazanın				Nahiyesinin		
Hangi vakfa mensub oldukları	üçüncü nevi arazinin miktarı dönümatı yekûnu	Bilcümle �çüncü nevi arazinin kıymeti hazırası	Hakkı intikalâtın kıymeti hazırasına göre yüzde bir buçuk res�l-malın tazminatı yekûnu		23 maddede kanunyenin ikinci numaralı (T) fıkrasına ve güzeran eden senelerinde hesabına göre ayrıca tazminat yekûnu	Ayrıca tazminata mukabil tediye olunan mebalig�
			Sanatın	Kuruş		

ikinci sınıfının ikinci nev'i

cağı

Rumeli Şarkî

Numarası				
Ayrıca tazminatın bakiyesi	Tediyesi lâzımgelen tazminatın küsurdan ari yekûnu	Rehinamelerin numaraları	Termin için terhin oluncak nevahi emlakının defteri umumisi numarası	Mülâhazat

№: 54 — 19 ramazan 1299 tarihli Resmî Damga Kanununun 12 nci maddei musahhasile rûsumu maktua tarifesi muaddesi

15 receb 1302, 18 nisan 1300

Madde 12 — Beynennas teati olunan ibra ve makbuz senedleri ve tahriren tanzim edilen ve huzuru mahkemede şifahen tescil olunan vekâletnameler ve çekler ve ihbarnameler ve hamule senedatı ve navul mukaveleleri v nakliye senedatı ve emanet ve kefalet senedleri ve tüccar ve efrad beyninde akdolunan mukavelât ve mevaddı ticariye ve hukukiyye müteallik her nevi şirket mukavelelameleri ve arzuhaller ve kambiyo ve esham iştirasına ve furuhtuna dair bordro denilen cetveller ve nota tabir olunan pusulalar ve hesap pusulaları ve hesabı cari gazeteler ve eşhas tarafından yapılan ilânnameler velhasıl işbu kanuna merbut tarifede gösterilen evrakın kâffesi tarifesi mezkûre mucibince resmi maktua tâbi olacaktır.

Rûsumu maktua tarifesi cinsi evrak

<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>	
10		Mehakim ve mecalisten bir muayyen meblâğı havi olmıyarak ita olunan ilâm ve hüküm mazbatalarile idare meclislerinden Deraliyye ve sair mahallere hitaben ashabı mesalih yedlerine verilen mazbataların her nevi.
10		Tahriren tanzim edilen ve huzuru mahkemede şifahen tescil olunan Vekâletnameler
3		Kayıd sureti
	10	İhbarname ve hamule senedi ve navul mukavelesi ve nakliye senedi
	20	Beynennas teati olunan ibra ve makbuz senedleri
	10	Posta ve Telgraf makbuz senedi
3		Emanet senedleri

<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>	
10		Kefalet senedlerinin ve ticaret mukavelelerinin ve Komprimoların ve tüccar ve efrad beyninde akdolunan mukavelât ile mevaddı ticariye ve hukukiyeye müteallik şirket mukavelenamelerinin her bir nüshası
2		Rikâbı hümayunu şahaneye takdim olunan arzuhal
1		Adi arzuhal
1		Kaydiye ve müruriye ve sair ilmühaberi ve icar ve isticar mukavele varakaları
10		İzinname
	20	Mürasele
	2	Gazete ve efrad beyninde yapılan ilânnameler.
	20	Çek
	20	Kambiyo ve yahut esham iştirasına ve furuhtuna dair bordrolar ve nota tabir olunmuş pusula ve hesap pusulaları ve hesabı cari
3		Mesalihi zatiyeye dair resmen yazılacak tezkere ve takrir
2		Her nevi protestoların her bir nüshası
	20	Demir yol ilmühaberi

[İradei seniye tarihi: 27 receb 1302]

№: 55 — Memurini mülkiye tekaüd kararnamesinden istisna olunan Rüşumat kantarcılarıyla muhafaza kayıkçılarının tekaüdlüklerine dair talimatı hususiye

19 receb 1302, 22 nisan 1301

BİRİNCİ FASIL

Tekaüdün şeraiti

Madde 1 — Tekaüd maaşı iki nevi olup birisi müddeti malûmei hizmet ve diğeri malûliyet mukabili tahsis edilir ve

hizmet mukabili tekaüd istihkakına nail olmak ve bir kantarcı veya kayıkçının yirmi yaşında hizmete girmek itibarile otuz sene hizmeti sebk etmiş olmasile meşruttur.

Madde 2 — Tekäuđe kesbi istihkak edenlerden tekaüdüni taleb eden gerek Derseadet ve gerek taşralarda mensub olduğu Nezarete bir istidaname verip evvelâ hizmeti Devlete kaç yaşında ve ne tarihte duhul eylediği ve ne kadar maaş aldığı saniyen andan sonra hangi hizmetlerde ne kadar müddet bulunduğu ve her birinde ne miktar maaş aldığı ve infisali vuku bulmuş ise ne sebebe mebni olduğu ve ne kadar müddet mazul kaldığı salisen cezayi kanunı ile mahkûm olup olmadığı rabian tekaüdüni istida eylediği gün müstahdem veya mazul bulunup bulunmadığı ve malûliyetten dolayı tekaüdüni istemekte ise ne vakit malûl olmuş idiğü başka başka tahkik olunarak keyfiyatı evrakı müteferriasının ilâvesile ol Nezaretten ba mazbata Rüsumat emaneti celilesine gönderilerek badettetik icabı icra olunacaktır.

Madde 3 — Bir kantarcı veya kayıkçı taleb ve istidası vuku bulmadıkça veya ifayi vezaife muktedir olamıyacak derecede alil ve mariz olduğu sabit olmadıkça tekaüd olunmaz.

Madde 4 — Maddei sabıkada muharrer olduğu veçhile hizmet mukabili tekaüğe müstahak olanların en sonra bulunduğu vazifeden infikâki zamanı mebde ittihaz olunarak o zamandan geriye doğru on senelik maaşı (1) toplanılıp hasılının üşrünün on ikide birinin yüzde ellisi şehri tekaüd maaşı olmak üzere tahsis olunur ve eğerçi tekaüğe müstahak olanların en sonra müstahdem buldukları zamandan geriye doğru on sene alet-tevali hidematta bulunmamış iseler sırasile daha geri seneler maaşları dahili hesap edilerek mutlaka on senelik vazife ve memuriyet maaşlarının miktarı tayin olunduktan sonra tekaüd maaşı tahsis edilir ve bir memurun infisali hükmü kanuna mebni ceza değilse iki seneye kadar olan mazuliyetleri tamamen ve dört seneye kadar olan mazuliyetlerinin iki senesi tam ve diğer iki senesi nısıf hesap edilerek müddeti tekaüğe mahsub olunup

(1) Tekäuđ için hesap olunacak on senelik maaşlardan tensiki maaşat kararnamesinin tesisinden evvelki yani 1296 senesinden mukaddemki zaman maaşlarına tesağüf olunur ise o makule maaşlardan akçe farkı olarak maaş tenzil olunması usul ittihaz edilmiştir.

bundan ziyade mazuliyet müddetleri dahili hesab edilmez. Maşın otuzda biri maaş mezküre zam olunup bu hesab üzere kırk beş sene hizmet etmiş bir kimseye tekaüd maaş olarak on senelik maaş yekünunun üçrünün on ikide birinin yüzde yetmiş beşi tahsis edilmiş olur ve kırk beş seneden ziyade müddet için bir şey verilmeyip yine kırk beş senelik maaş tahsis kılınır. Eğer otuz sene hizmet etmiş olan bir kimsenin kanunen istihkakı altmış kuruştan dun ise altmış ve kırk beş sene hizmet etmiş bir kimsenin istihkakı doksan kuruştan noksan ise her halde doksan kuruşa iblâğ olunup bu miktarlardan dun tekaüd maaş tahsis olunmaz.

Madde 5 — Bir kimsenin devletin hidematı sairesinden rüsumat kantarcılık veya kayıkcılığa nakli halinde evvelki tarikte olan hizmetleri müddeti kantarcılık veya kayıkcılıktan tekaüd için meşrut olan müddete mahsub olunur ve fakat kantarcılık ve kayıkcılıktan diğer hizmeti Devlete nakledenlerin kantarcılık ve kayıkcılıkta geçirdikleri zamanlar müddeti tekaüde mahsub olunmaz ve birde devletin hidematı sairesinden kantarcılık veya kayıkcılığa nakledenlerin evvelki mesleğindeki mülkiye tekaüd sandığına verdikleri akçe hususî tekaüd sandığına alınmayacağı gibi kantarcılık veya kayıkcılıktan dahi müddeti devlete nakledenlerin mukaddema hususî sandığa verdikleri akçe dahi mülkiye sandığına ita kılınmaz.

Madde 6 — Müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyet ve hukuku medeniyeden iskat cezaları ile mahkûm olanlar tekaüd maaşına nailiyet istihkakından sakıt olur. Ancak bunların vefatından sonra ailelerine işbu talimata tevfikan maaş tahsis olunur gerek bir vazifede bulunsun ve gerek muhrec olsun bir kantarcı veya kayıkcı ba iradei seniye mezun olmaksızın bir devleti ecnebiye hizmetine girer ise 'hidematı sabıkasınca tekaüd hakkı kalmaz ve mütekaid ise tekaüd maaş kat edilir.

Madde 7 — Kantarcı veya kayıkcılardan birisi tedavi ile kesbi sıhhat ve hiffet edemiyecek surette menzul ve mukaad ve iki gözü ama ve mecnun ve cismen ahârın ianesine muhtaç olacak derecede malûl olur ise son maaşının nısı ile tekaüd edilir ve ileli mezkûreden başka illetle yani cismen ahârın ianesine muhtac olmayacak ve bulunduğu hizmetin gayri bir hiz-

meti ifaya kudreti bulunacak derecede malûl olan kezalik son maaşının rubile ve müddeti hizmeti on seneyi tecavüz etmiş ise sülûsile tekaüdü icra olunur malûlinin şu iki derecede malûliyetleri Derseadetçe cemiyeti tıbbiyede bilmuayene sabit olduğu Tıbbiye Nezaretinden rüsumat emanetine ba tezkere beyan olunmakla ve taşralarda mecalisi idarenin tahtı tasdikında olarak memleket tabibleri tarafından verilen raport kezalik cemiyeti tıbbiyece tasdik edilmekle meşrut olduktan başka bu makulelerin icrayı tekaüdü rüsumat emaneti heyeti umumiyesince derece malûliyetlerinin badettasdik kabulüne mütevakıftır. Malûliyet üzerine tekaüdünü talep edenlerin müddeti meşrutai tekaüdü doldurduğu tebeyyün eder ise bu maddei mahsusu hükmüne gidilmeyip işbu talimatı hususiyenin tavin eylediği ahkâm ve şerait dairesinde müddeti hizmet itibarile tekaüdü icra edilir.

Madde 8 — İşbu talimat mucibince tekaüd olanların tekrar hizmete girmesi caiz olmaz.

Madde 9 — Tekauğ muamelâtının tarihi istidadan itibaren nihayet üç ay zarfında ikmaline itina olunacağı gibi tarihi istidadın mebdei dahi aid olduğu rüsumat idaresine ita ile kaleme havale olunduğu tarihten itibar kılınacağı ve fakat muhakeme tahtında iken verilecek istidadın tarihi muteber olmayıp beraeti zimmeti hakkında müsted'iyeye tebliğ olunan kararı resmî tarihi mebde sayılacaktır.

Madde 10 — Müstahakkı tekaüd olanların icrayı tekaüdü eğer muvazzaf ise maaşının kat'ı ve değil ise istidası tarihinden itibar edilir.

İKİNCİ FASIL

Mütekaidinin müteallikatına verilecek maaşların derecatı

Madde 11 — Hizmet mukabili tekaüd için meşrut olan müddeti ikmal edipte kablettekaüd veyahut badettekaüd vefat edenlerle on beşinci madde mucibince müddeti hizmeti tam on seneye baliğ olduğu halde fevt olanların ve yedinci maddede gösterilen ahvalden naşı tekaüd maaşına nail olduktan sonra veya nail olmadan irtihal edenlerin bir yetimine müteveffanın müstahak olduğu maaşın nısfı ita olunur. Ve eytamın taaddüdü

halinde işbu nısf maaş beyinlerinde mütesaviyen taksim kılınır ve bunlardan vefat edenler ile zükûrdan olupta yirmi yaşını ikmal eyliyenlerin ve inastan tezevvüc edenlerin taksimi mezkûrdan isabet eden hisseleri kat olunarak diğer yetim ve yetimelerin maaşlarına zam olunur. Eytam ve eramilden tezevvüc edenlerden mugayiri talimat olarak hususî sandıktan maaş alanların fazlai mehuzatı maa zâm istirdad olunur.

Madde 12 — Onuncu madde mucibince eytamı müstahakı maaş olanların bir zevce veya müteaddid zevcelerinin cümlesi yetim hükmünde olduğu gibi valde ve ceddenin dahi ikisi bir yetim hükmündedir. Zevcenin taaddüdü halinde bir zevcenin hissesi zevcat beyninde mütesaviyen taksim olunacağı gibi valdenin hissesi cedde ile beyinlerinde seviyen taksim edilir ve müteveffanın eytamı olmayıpta yalnız zevcesi veya valde veya hut ceddesi bulunur ise anlar müstahakkı maaş olur ve müteaddid zevcelerden maaştan sakıt veya fevt olanların taksimi mezkûrdan kendilerine isabet eden hissesi kat ile henüz hayatta olan zevcenin maaşına zam olunur. Vefat eden valde ve cedde hakkında dahi ol veçhile muamele edilir. Mutallakalar maaştan mahrum olduğu gibi müteveffanın sair akaribi dahi maaşa nail olamaz.

Madde 13 — Pederinin vefatında her ne suretle olur ise olsun dul bulunan evlâdı inasa pederlerinden dolayı maaş tahsis olunur. Gerek tekaüd için meşrut olan hukuku haiz olanların eytam ve eramilinin beher neferine tahsis olunacak maaşlar indel-hesab otuz kuruşta dun isabet eder ise noksanı bilikmal her halde otuz kuruşa iblâğ olunacaktır. Bunların vefat edenlerinden ve yirmi yaşını ikmal eyliyen ve ere varanlarından kat olunacak maaşların otuza iblâğı için sandıktan tahsis olunan miktarı sandığa aid tutularak kusuru beyinlerinde mütesaviyen taksim olunur.

Madde 14 — Zevci müteveffasından dolayı hasbennizam maaşa nail olmuş olan evlâdı inasın muahharan pederi müstahakkı tekaüd olduğu halde vefat eder ise başkaca maaş tahsis olunmayıp ve fakat zevcinden dolayı nail olduğu maaş pederinin vefatından naşi müstahak olduğu maaştan noksan ise bunun noksanı ikmal olunur.

Madde 15 — Müstahdeminden tekaüde kesbi istihkak etmiyerek müddeti hizmeti on seneyi ikmal etmiş olduğu halde vefat eden memur ve hademenin eytam ve eramiline otuz sene hizmetle tekaüd olan bir memur evlâd ve ayalinin müstahak olduğu maaşın sülüsü ve müddeti hizmeti on beş seneyi tecavüz edenler hakkında sinini zaideye isabet eden miktarın zammı ile tahsis olunur yedinci ve on altıncı maddelerde gösterilen ahvalden maada on sene hizmeti sebkat etmiyerek vefat eden kimsenin evlâd ve ayaline dahi bir şey verilmez.

Madde 16 — Eytamı zükûra verilecek maaşlar yirmi yaşlarını ikmal ettiği ve eytam ve inas ve zevcat ve ümmehata ve ceddata verilecek maaşları ere vardıkları anda kat olunur hakkı iskat ederek ve haber vermiyerek maaşını yine alır ise on birinci madde şerhinde muharrer muamele icra kılınır şu kadarki iki gözû ama ve meflûc mukaad ve mecnun ve menzul olanlar ile ahvali mesrude derecesinde bütün bütün kâr ve kisbden kalmış olan malûlinin maaşları kaydı hayat ile ibka olunur.

Madde 17 — Müddeti meşrutai tekaüdü ifa etmediği halde yedinci maddede gösterilen ahvalden müteessir olarak veyahut merkezi memuriyetine gitmekte veyahut mahalli memuriyetinden avdet etmekte iken veya esnayı memuriyetinde ifayı vazife eyler iken mehalik ve muhatarata uğrıyarak kazaen vefat edenlerin evlâd ve ayaline müteveffanın son memuriyet maaşının rub'u ita olunur.

Madde 18 — Tekaude müstahak olan kimsenin müstahakkr maaş olan müteallikatı istidalarını derseadette ve taşralarda müteallik olduğu nezarete ita eder ve istidaname üzerine nuzzar taraflarından tahkikatı lâzıma bilicra müstedinin işbu talimatın tayin eylediği hukuku haiz olduğu sabit olur ise istidaları evrakı müteferriasi ve tahkikatının ilâvesile nezaret tarafından ba mazbata rûsumat emanetine gönderilerek işbu evrakı tahkikiyede müteallikatı mezkûre zükûr ve inas kaç neferden ibaret olduğu ve valde ve ceddeleri bîkes olup şer'an infak ve işçeleri ile mükellef kimseleri olup olmadığı tafsilâtı derç olunacaktır.

Madde 19 — Müteksid ve eytam ve eramiline hasbennizam tahsis olunacak maaşlarda her kaç para küsurat tesadüf eder ise terk ile bakisi tahsis edilir.

Madde 20 — Zikrolunan rüsumat kantarcılığı ile kayıkcılıktan tekaüd olanlar ile bunların ve hakkı tekaüde vasıl olmuş iken tekaüdünden evvel vefat eyliyenlerin eytam ve eramili maaşlarının idaresi için rüsumat kantarcı ve kayıkcılığı tekaüt sandığı namile bir sandık iltihaz olunarak bu sandığın muamelâtı umumiyesi cemiyeti rüsumiyenin nezareti mahsusası altında ve tevkifatı vakiadan tahassül edip gerek Derseadetteki ve gerek taşralardaki idarelerden merkezi emanete gelecek mebalîğın kabz ve tesellümile beraber muhasebei emanetten gösterilecek mahalle sarf ve itasına aid muamelât dahi emaneti müşarileyha servezzani ile sergi kalemi mümeyyizi tarafından fahri olarak idare ve ifa kılınacaktır ve fakat muamelâtı kalemiyesini ifa etmek üzere şehri... kuruş maaşla muktedir bir nefer kâtib istihdam edilecektir.

Madde 21 — Tekaüd sandığı sermayesi olan işbu talimattan müstefid olacak kantarcı ve kayıkcı maaşlarından şehriye yüz beş hesabı icra olunacak tevkifattan sanıyen tekaüd olacakların maaşlarından kezalik yüzde beş tevkifattan salisen işbu kantarcı ve kayıkcıların maaşı asilerine zam olunan akçenin ilk aylığının zammından ve yeniden kantarcı ve kayıkcı tayin olunanların ilk alacakları maaşın nisfından ibarettir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Tekaüd sandığı

Madde 22 — İşbu talimatta mütekaidin ile bunların ve mütekaid olmayarak vefat edenlerin eytam ve eramili tahsisatına karşılık olmak üzere tayin olunan yüzde beş müstahdem olan kantarcı ve kayıkcılar ile bunların mütekaidini maaşlarından derseadette bulunanlardan alelusul merkezi emanet ve taşralarda müstahdem olanlar maaşlarından mahalleri idarelerince tevkif olunarak ve maaşlarca zam ve terakki vukubuldukça zammın ilk bir aylığı ve yeniden vazifeye tayin olunanların ilk aylığının nisfi ahkonularak bunların dairei emanetteki tekaüd sandığına irsal olunacaktır.

Madde 23 — Balâda ikinci maddede beyan olunduğu veçhile bir şahsın tekaüdüne dair tâbi olduğu idareden merkezi emanete gönderilen mazbata ve evraki müteferriası üzerine

cemiyeti rüsumiyece tetkikatı muktaziye icrasından sonra niza-
men tahsisi icab eden maaş cemiyeti mezkûreden ba mazbata
tahdid ve beyan olunarak makamı emanete takdim ile mucibin-
ce işaret olunduktan sonra aklamca kuyud ve muamelâtı bilicra
verilecek maaşın miktar ve şeraiti tahsisiyesini mübeyyin olmak
üzere mühasebei emanetce matbu senedi mahsusu resmisi imlâ
ve ziri emanet ve muhasebe mührü resmileri ile bittemhir
sahiblerine ita olunarak işbu senedi resmî mucibince ol tahsis
olunan maaş gerek derseadette ve gerek taşralarda bulunan
kantarcı ve kayıkçı ile mütekaidleri ve bunların eytam ve era-
mili maaşlarına karşılık olarak başkaca vukubulacak tevkifat
akçelerinden olmak üzere varakai sahiheye muharrer sened
makbuz ahzile tesviye olunacaktır.

Madde 24 — İşbu tekaüd sandığı sermayei umumisinin
muzaveni seneviyesi defteri her senei maliyenin şubatı niha-
yetinde sandığı mezbur-kâtibi tarafından bittanzim tasdikan
ziri muhasebei emanetten temhir olunarak cemiyeti rüsumiye
heyeti umumiyesinde dahi badettetik yolunda görüldüğü halde
ziri ba mazbata tasdik edilerek makamı emanete takdim ile
görüldükten sonra tekaüd sandığı nezdinde hıfz edilir.

Madde 25 — İşbu mütekaidin ile eytam ve eramil maaş-
larının vaktile havale olundukları mahaller idareleri tarafından
her altı ayda bir kerre yoklaması icra olunup mahlûlâtı vukuu
halinde maaşının kat'ile keyfiyeti makamı emanete ihbar ile
icabı icra olunacaktır.

Madde 26 — Tekäüd maaşlarının haciz ve tevkifi ve ten-
kisi ve taklili caiz olmaz ancak deyni mirisi tebeyyün eden ve
nikâh ve nafaka bedelinden şer'an takdir ve tahsis edilmiş
düyunu mümtazesi bulunan mütekaidin maaşlarından rubu
tecavüz etmemek üzere icrayı tevkifat olunur ve nafaka için
rubu maaş kifayet etmediği halde nafaka miktarı şey tevkif
edilir.

Madde 27 — Gerek zikro'unan kantarcı veya kayıkçı ve
gerek bunların mütekaidini maaşlarından şehriye tevkifi mukar-
rer olan yüzde beş kuruş yani kuruşta iki para kat ve tevkif
olunmaksızın maaşın tamamı sahibine ita edilir ise müsebbibinden
yani maaşın tam olarak itası eğerçi maaş senedinin zahirında
maaşın miktarı kayde muvafık olduğunu tasdik eden muhasebe

kâtibi tarafından tevkifi lâzımgelen akçe işaret olunmamasından ise kâtibten işaret olunupta amiri tarafından tam maaşın verilmesi emir olunmasından ileri gelmiş ise amirinden ve eğer sandık emini tarafından hotbehot verilmiş ise andan tazmin ettirilip ve bunlar tevkif ettirilip te ilk vasıta ile göndermiyenlerden senevi yüzde on iki hesabı ile teahhur edecek eyyam için güzeste dahi aranılır. Binaenaleyh her kantarcı ve kayıkçı ve mütekaid maaşlarını aldıkları vakit yine tamamı üzerine sened verip fakat tevkif olunacak akçenin miktarı muhasebe kâtibi tarafından zahri senedde gösterilerek bittenzil sandık emini tarafından bakisi ita kılınacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Sandık sermayesinin tenmiyesi

Madde 28 — İşbu tekaüd sandığının sermayesinden mütekaidine tahsis olunacak maaşattan fazlası kalır ise perakende suretile şuna buna ikraz olunmayıp en muteber ve mütemen bankalardan birisine ita ile tenmiye olunacaktır.

Madde 29 — Bu sandığın bilcümle ahz ve itası Hazine fiatile olacaktır.

Madde 30 — Sandığın sermayesi bulunmadığı halde verilecek tekaüd istidaları tarihleri sırasile mevki icraya konulur.

Madde 31 — Tekaüde istihkakı olmadığı halde istihkak cali veya namı müstear ile aharın hizmet ve meziyetinden istifadeye teşebbüs eden olur ise cevap verilir ve töhmetinin şekil ve derecesine göre hakkında kanunen ceza tertibi zımında aid olduğu dairesine resmen ihbarı keyfiyet edilir.

Madde 32 — Rüsumat emaneti işbu talimatın bin iki yüz doksan yedi sene maliyesi teşrini evvelinden itibaren icrasına memurdur. İşbu talimat muahharen tadil buyrulan 19 nisan 1300 tarihli tekaüd kararnamesi münderecatına ve mizacı maslâhata tatbikan tashih olunmuştur.

№: 56 — Deryada men'i müsademe nizamnamesi

Madde 1 — Makine istimal etmeyip yalnız yelken ile hareket eden vapurlar işbu nizamname hükmünce yelken sefaini

ad ve itibar kılınır. Ve vasıtai makine ile hareket eden vapurlar gerek yelken istimal etsin ve gerek etmesin vapur sefinesi sayılır.

Fenerler hakkında nizamât

Madde 2 — İşbu nizamname iktizasınca istimal olunacak fenerler atide 3,4,5,6,7,8,9,10 ve 11 inci maddelerde gösterilenler olup bunlardan maada gurubu şemsten tulû şemse kadar her havada hiç başka türlü fenerler kullanılmıyacaktır.

Madde 3 — (A) deryaya çıkmak üzere hareket eden bir vapur sefinesi prova ana sütunu balâsına güverteden itibaren yirmi kadem irtifadan aşağı olmamak ve eğer sefinenin arzı yirmi kademden ziyade olur ise irtifai mezkûr arzı sefineden az olmamak üzere berrak bir aded beyaz fener çekecektir. Mezkûr fenerin ziyası pusula kertesile ufkun yirmi kerte açıklığında olan kavsi dahilinde müşahede olunabilecek şekilde yapılmış olup sefinenin her iki tarafına onar kerte açıklığına yani prova istikametinden beher taraf mezabordesinin ikişer kerte kış tarafına kadar neşri ziya eder surette talik olunacağı gibi şulesi dahi bulutlû ve dumanlı hava olmyan karanlık gecelerde akallî beş mil mesafeden görünecektir.

(B) Sancak tarafına bir yeşil fener vazolunur ki ziyası ufkun pusula kertesile on kerte açıklığında olan kavsi dahilinde müşahede olunabilecek tarzda yapılmış olup işbu yeşil fener prova istikametinden sancak mezabordesinin iki kerte kış tarafına neşri ziya edecek surette vazolunacağı gibi şulesi dahi bulutlû ve dumanlı hava olmyan karanlık gecelerde akallî iki mil mesafeden fasılasız görünecektir.

(C) İskele tarafına bir kırmızı fener vazolunur ki ziyası ufkun pusula kertesile on kerte açıklığında olan kavsi dahilinde müşahede olunabilecek tarzda yapılmış olup işbu kırmızı fener prova istikametinden iskele mezabordesinin iki kerte kış tarafına neşri ziya edecek surette vazolunacağı gibi şulesi dahi bulutlû ve dumanlı hava olmyan karanlık gecelerde akallî iki mil mesafeden fasılasız görünecektir.

(D) Mezkûr yeşil ve kırmızı borda fenerlerinin ziyaları her birinin ciheti mütekaablesine münakis ve münteşir olupta bir tarafın feneri diğer taraftan görünmemek için işbu fenerlerin yanlarına akallî üçer kadem tulünde olmak üzere baş tarafa doğru mümted olur birer siper tahtaları vazedilecektir.

Madde 4 — Bir vapur diğ er sefineyi yedeğ e alıp ç ekerken sair vapurlardan tefrik olunmak için kendisinin borda fenerlerine ilâve olarak prova ana sütununa birbiri üstüne amudî ve yekdiğ erinden akallî üç kadem fasılası bulunmak üzere iki aded berrak beyaz fener ç ekecektir.

İşbu fenerlerin şek il ve heyetleriyle mevkileri balâda zikrolunduğ u üzere sair vapurların sütun fenerlerine müş abih olacaktır.

Madde 5 — (a) Gerek vapur ve gerek yelken sefaininden biri bir kazadan dolayı kumanda edilmeyecek halde bulunursa leylem vapurlara mahsus olan beyaz silyon fenerinin talik olunduğ u mevkia ve eğ er vapur ise dahi mezkûr fenerin yerine kuturları on postan akal ve birbirinden fasılası üç kademden aş ağı olmamak üzere kürreviyüşş ekil üç aded kırmızı feneri amudî surette keş ide edecek ve işbu kırmızı fenerlerin ziyaları bulût ve sisten ari karanlık ve berrak gecede lâakal iki mil mesafeden fasılasız rüyet olunur bir cins ve şek ilde bulunacaktır. Gündüz dahi iki kadem kutrunda bulunmak ve birbirinden fasılası üç kademden az olmamak ve prova direğ inin ön tarafına gelmek ve anaklumberi hizasından aş ağı bulunmamak şartile amudî surette üç aded siyah boyalı toparlak keş ide edecektir.

(b) Gerek vapur ve gerek yelken sefaininden biri telgraf teli dök mek veya dök ülmüş olan teli kaldırmakla meş gul olunduğ u halde leylem vapurlara mahsus olan beyaz silyon fenerinin talik olunduğ u mevkia ve eğ er vapur ise dahi mezkûr fenerin yerine kuturları on pustan akal ve birbirinden fasılası üç kademden aş ağı olmamak üzere kürreviyüşş ekil üç aded feneri amudî surette keş ide edecek ve işbu fenerlerin en üst ve en altta bulunanları kırmızı ve orta yerde bulunanı beyaz renkli olacağı gibi zikrolunan kırmızı fenerlerin ziyası vasattaki beyaz fenerin görüne bileceğ i buud ve mesafeden rüyet olunacak derecelerde bulunacaktır.

Gündüzleri kuturları iki kademden akal ve birbirinden fasılası altı kademden az olmamak ve prova direğ inin ön tarafına gelmek ve anaklumberi hizasından aş ağı bulunmamak şartile amudî surette üç aded alâmet keş ide edecek ve mezkûr alâmetlerin en üst ve en altta bulunanları kırmızı kürreviyüşş ekil ve orta yerde bulunanı dahi yekdiğ eri kaidelerine oturtulmuş ehrâmı nakıs şek ilinde olacaktır.

(s) İşbu madde ahkâmı münderecesinin mübeyyin olduğu sefainin deryada hareket üzere bulunmadıkları halde borda fenerlerini istimal etmeyip ancak seyir ve hareketlerinde mezkûr borda fenerlerini ikad ve istimal edeceklerdir.

(D) İşbu maddenin ahkâmı münderecesine imtisalen irae ve istimal olunacak neferler ile alâmetler sefaini saire tarafından görüldükte mezkûr fenerler ile alâmetleri keşide ve irae eden gemilerin kumanda olunmıyacak bir halde ve bu suretle yoldan çıkmağa gayri muktedir bir mevzide bulduklarına alâmet olduğunu anlayacaklardır. muhataraya duçar olupta istimdat ve istiane için sefainin keşide edecekleri alâmetler yirmi yedinci maddede tasrih kılınmıştır.

Madde 6 — Bir Yelken sefinesi mahallinden hareket eylediği veyahut yedeğe alınıp çekildiği esnada üçüncü maddede beyan olunduğu üzere vapurlara mahsus olan (beyaz sütun feneri müstesna olmak şartile) borda fenerleri gibi sancak tarafında yeşil ve iskele tarafında kırmızı feneri hamil olacak ve zikrolunan sütun fenerini asla kullanmıyacaktır.

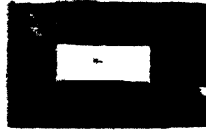
Madde 7 — Fırtına esnasında küçük gemilerin yeşil ve kırmızı borda fenerleri mahalli mahsuslarında bulundurulamayacağından mezkûr fenerler güverte üzerinde kendilerinin mensub oldukları taraflarda hazır ve müheyya bulunacak ve hini iktizada yani diğer gemilerin takarrübünde musademeyi def için gayet çabuk mahalli mahsuslarına vaz edilecek ve bir tarafın feneri diğer taraftan yani yeşil fener iskeleden kırmızı fener dahi sancaktan görülmemek hususuna fevkalâde dikkat olunacaktır. Bu misillü elde taşınması mümkün olan fenerlerin istimalinde yanlışlık olmamak için fener mahfazasının haricine elvan camlarının renkleri boyanmalıdır ve yanlarına siper tahtası konulmalıdır.

Madde 8 — Gerek vapur ve gerek yelken sefaini demir üzerinde buldukları esnada şemsin gurubundan tulfuna kadar güverteden itibaren yirmi kademden ziyade mürtefi olmamak üzere gayet aşikâr görünecek bir mahalle fasılasız olarak dâima bir raddede müşteil olur ve ufkun her tarafından ve akalli bir mil mesafeden ziyası görünür sekiz pus kutrunda kürreviyüşşekil bir aded beyaz fener keşide edeceklerdir.

Kılavuz talebine mahsus işaret

4

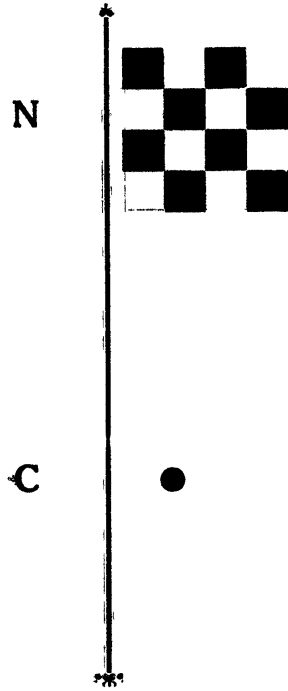
P

T

İstimdad ve muhatara işareti

Madde 9 — Bir kılavuz gemisi kılavuzlukla meşgul bulunduğu esnada sefaini sairenin istimal eylediği fenerleri keşide etmeyip lâkin prova sütunu balâsına ufkun her tarafından ziyası görünecek surette beyaz ve berrak bir aded fener çekecek ve aralık aralık yani arası on beş dakikayı tecavüz etmeyecek zamanlarda dahi birer mahtab veya mahtablar yakacaktır bir kılavuz gemisi kılavuzlukla mevkiinde meşgul bulunmadığı esnada sefaini saireye mahsus olan fenerleri hamil bulunacaktır.

Madde 10 — Safi tonilâtosu (20) yirmiden az olan kâffeî açık balıkçı ve buna mümasil ufak kayıklar su içerisinde ağ ve irip ve olta bulundurmayarak seyir ve hareket etmekte oldukları halde sefaini sairenin borda fenerleri gibi fener talik edemeyeceklerinden bu halde bir tarafı yeşil ve diğer tarafı kırmızı camlı olmak üzere bir fener elde hazır ve amade ederek diğer gemilerin takarrübünde musademiyi men için heman vakit zayı etmeksizin gösterecekler ve yeşil fener iskeleden ve kırmızı fener sancaktan görünmemek hususuna dikkatî kâmile eyleyeceklerdir.

İşbu maddenin atideki kısmı yalnız fenister burnunun şimal tarafında vaki Avrupa sevahilî pişgâhında keştüğûzar eden balıkçı kayak ve sefinelerine aid ve racidir.

(a) Safi tonilâtosu (20) yırını veyahut yirmiden yukarı bulunan kâffeî balıkçı kayak ve sefineleri seyir ve hareketleri halinde işbu maddenin aksamı atiyesi ahkâmına inlâsalen aksamı mezkûre derununda gösterilen fenerleri hamil olup irae eylemeye mecburiyet hasıl etmedikçe seyir ve hareket üzere bulunan sefaini sairenin istimal eyledikleri fenerleri irae ve izhar etmek üzere hamil olacaklardır.

(b) Kâffeî balıkçı kayak ve sefineleri ağ sürüyerek saydı mahî ile meşgul oldukları zaman sefinenin gayet ayan surette görünebilecek bir mahllinden iki aded beyaz fener göstereceklerdir. İşbu fenerlerin yekdiğerinden amudî açıklıkları (6) kademden az ve (10) kademden ziyade olmamak ve ufki açıklıkları dahi omurga istikametinde olarak (5) kademden az ve (10) kademden ziyade olmamak şartile vaz ve ikad edileceği gibi bunlardan aşağı bulunan fener üstündekinin istikametinden başa doğru ileri bulunacak ve her ikisinin ziyası bulût ve

sisten ari karanlık gecelerde lâakal üç mil mesafeden ve ufkun cevanibi erbaasından görünebilecek bir cins ve heyette imal edilmiş bulunacaktır.

(s) Balık oltası atarak saydimahî etmekte bulunan bir seline sürütme ağ istimal ederek saydimahî eden bir seline gibi fenerler ikad ve istimal edecektir.

(d) Bir balıkçı kayak veya sedefesi saydimahî ile meşgul iken takım ve edevatının taş ve sair mevania takılması hareketli ve sabit kaldığı halde demirli bulunan bir sedefenin istimal edecek olduğu fener ve sis işaretini kullanacaktır.

(C) Herbir açık kayak ile balıkçı sedefesi işbu maddenin ahkâmına imtisalen istimal edecek oldukları fenerlerden başka meş'ale dahi kullanabileceklerdir. Şu kadarki zikrolunan meş'aleyi kayığın kış tarafından göstermeleri şart isede ağ ve irip ve halat gibi edevatı saydiyelerini kış üzerinden istimal ettikleri halde dahi mezkûr meş'aleyi baş üzerinden göstereceklerdir.

(F) Herbir açık kayak ile balıkçı sedefesi demir üzerinde buldukları halde gurubu şemsten tulû şemse kadar leylen akallî bir mil mesafeden ve ufkun cevanibi erbaasından görünebilir bir aded beyaz fener keşide ve irae edeceklerdir.

(G) Sisli ve dumanlı ve karlı havalarda sürütme ağ ve iriplerine merbut balıkçı sedefelerile olta ile balık tutmakta olan balıkçı kayıkları iki dakikayı tecavüz etmiyecek bir fasıla ile münavebeten sis borusu ve çan istimal edeceklerdir.

Madde 11 — Bir seline diğeri tarafından tecavüz edileceği esnada yani bir geminin yolu az olupta geriden süratli diğeri gemi kendisini geçeceği sırada mezkûr yolu az olan seline kış tarafından beyaz bir fener veyahut mahtab gösterecektir.

Sis ve duman işaretleri

Madde 12 — Bir vapur sedefesi buhar düdüğü ve yahut diğeri münasib bir buhar sada işaretini hamil olacak ve bunların sadalarına hiç bir mâni olmamak için vaziyetleri mahalli münasibinde bulunacağı gibi körük ve sair makine vasıtasile kullanılır. Bir sis boynuz borusu ile bir de çanı hamil bulunacaktır.

Sisli ve dumanlı hava ile karyacağı esnada gerek gece ve gerek gündüz işbu maddede beyan olunan işaretler berveçhiati istimal edilecektir. Şöyle ki :

(A) Bir vapur sefinesi seyir ve hareket eylediği esnada buhar düdüğü ve yahut diğer bir buhar sada işaretile her iki dakikayı tecavüz etmeyecek zamanlarda birer uzun ıslık çalacaktır.

(B) Bir yelken sefinesi seyir ve hareketi esnasında sis borusunu her iki dakikayı tecavüz etmeyecek zamanlarda sancak konturasında iken (bir) ve iskele konturasında iken birbirini müteakib (iki) ve rüzgâr uygun olup pupa halinde iken birbirini müteakib (üç) defa çalacaktır.

Devleti aliyei osmaniye sefaininde çan bulunmadığından sefaini harbiyede tranpet ve tüccar gemilerinde davul çalacaktır.

Sisli havada sūratı sefainin tenkisi

Madde 13 — Gerek vapur ve gerek yelken sefaininden her biri sisli ve dumanlı hava ile kar yağdığı esnada itidal üzere yani az yollu gideceklerdir.

Vapur ve yelken sefaininin seyir ve hareketlerine dair

kavaidi nizamiye

Madde 14 — İki yelken gemisi müsademe edecek derecede yekdiğerine takarrüb eylediği esnada bunlardan birisi berveçhi ati diğèrinin yolundan çıkacaktır [*].

(A) Kolay rüzgâr ile serbest giden bir gemi orsasına giden diğèr geminin yolundan çıkacaktır.

(B) Konturası iskelede olarak orsasına giden bir gemi konturası sancakta olarak orsasına giden diğèr geminin yolundan çıkacaktır.

(S) Muhtelif taraflardan yani biri sancak ve diğèri iskeleden kolay rüzgâr kullanarak serbest giden gemilerden rüzgâr iskelede olan sefine diğèrinin yolundan çıkacaktır.

(D) Müsavi yani her ikisi bir taraftan kolay rüzgâr kullanarak serbest giden gemilerden rüzgâr üstünde bulunan rüzgâr altında bulunan geminin yolundan çıkacaktır.

(i) Rüzgârı pupa kullanan sefine diğèrinin yolundan çıkacaktır.

[*] Yolundan çıkacak demek manevra icrasına mecbur olup diğèrine yol verecek demektir.

Madde 15 — İki vapur sefinesi esnayı harekette baş başa gelmekte veyahut baş başa gelmeğe karib bir heyette bulundukları surette hasıl olacak müsademeyi men için ikisi dahi yollarını değiştirip sancağa gelerek bir birinin iskele taraflarından mürur edeceklerdir.

İşbu maddenin hükmü sefaının müsademeyi mucib olacak surette yalnız baş başa veyahut baş başa karib bir heyette gelmeleri hususlarına munhasır olup yoksa kendilerine mahsus rotalarını muhafaza ile azimetlerinde bir birinin yanından salimen geçecek olan iki sefine hakkında cari değildir.

Yani madde mezkürenin hükmü yekdiğerine karşı baş başa veyahut baş başa karib birhale gelmiş olan iki gemi hakkında cari olur demenin sarahaten manası gündüz halinde mezkûr gemilerden her biri yekdiğerinin direklerini bir hat üzere veyahut bir hat üzerine yakın bir heyette ve gece esnasında dahi bir birinin yeşil ve kırmızı borda fenerlerini beraberce görmek vaziyetinde bulunmalarına mevkuf demektir.

Madde mezküre gündüz halinde bir geminin diğerini baş taraftan kendi yolunu at etmek üzere hareket eylediğini görmesi veyahut geceleyin bir geminin kırmızı feneri diğerinin kırmızı fenerine mukabil bulunması veya bir sefinenin yeşil feneri diğerinin yeşil fenerine karşı olması hususlarında mer'iyülicra olmadığı misillü yeşil fener görünmiyerek yalnız kırmızı fener veyahut kırmızı feñer olmaksızın yalnız yeşil fenerin görünmesi veya baştan gayri her hangi bir taraftan yeşil ve kırmızı fenerlerin beraberce görülmesi cihetlerine asla taallük eylemez.

Madde 16 — İki vapur sefinesinin yolları arkuru olupta müsademe tehlikesi anlaşıldığı surette diğerini kendi sancak tarafında gören vapur sefinesi diğerinin yolundan çıkacaktır. Yani sancak tarafında gördüğü vapura yol verecektir.

Madde 17 — Biri vapur diğerini yelkenli olarak iki sefine yekdiğerine müsademe edecek istikamete doğru ilerledikleri halde mezkûr vapur sefinesi yelkenli sefinenin yolundan çıkacaktır.

Madde 18 — Her bir vapur sefinesi müsademe edecek derecede diğer safineye takarrüb eylediği halde süratini azaltacak veyahut lüzumuna göre durdurup ve geriye tornistan edecektir.

Madde 19 — İşbu nizamname iktizasınca icab eden manevraların icrasında her hangi bir cihete seyir olunduğunu ima için harekette bulunan bir vapur sefinesini gördüğü diğer sefineye mezkûr ciheti atide münderiç usul üzere ima etmesi münasib olabilir. Yani:

Bu har düdümü ile bir dem kısa ıslık = ben sancığa geliyorum manasına
 " " iki dem kısa ıslık = ben iskeleye geliyorum manasına
 " " üç dem kısa ıslık = ben tam yol ile geri gidiyorum manasına

İşbu işaretlerin istimali ihtiyara muhavveldir lâkin istimal olunduğu halde tarıkı sefine dahi derhal işarete tatbik edilmelidir.

Madde 20 — Balâda zikrolunan hususattan haric olarak gerek vapur ve gerek yelken sefaininden her biri diğerini geçdiği surette mezkûr geçilen geminin yolundan çıkacaktır.

Madde 21 — Dar boğazlarda her bir vapur sefinesi muhatarasız ve mümkünülcra olursa yolun müsaid tarafını veyahut boğazın vasatını kendi sancak tarafına alıp azimet edecektir.

Madde 22 — Balâda zikrolunan kaidelerle iki sefinden birisi nizamen voldan çıktığı halde diğeri kendi rutasını saklıyacaktır yani tarıkı mahsusuna gidecektir.

Madde 23 — Her türlü seyri sefain muhataratını def ve zail etmek için işbu kavaide kemalile riayet ve müteyakkızane hareket eylemek lâzımeden olduğu misillü iktizayı hale göre ansızın zuhuru melhuz olan bir tehlikeyi def için kavaidi mezkûreden haric esbabı makule ve tedabiri lâzımeye teşebbüs eylemek dahi münasib olabilecektir.

*Hiç bir sebebe mebni sefainin tedabiri ihtiyatıyede
tecvizi kusur eylememesi*

Madde 24 — İşbu nizamname hükmünce lâzım gelen fener ve işaret gibi şeylerde tekasül eden veya gemiden dışarı bakmak için mahsus nöbetçi tayin etmiyen veyahut kaidei bahriyeye icab edecek usulü mellâhiye ve tedabiri ihtiyatıyede tecvizi kusur eyliyen sahibi sefine ve kaptan ve tayfadan hiç biri tebriyei zimmet edemeyip bu misillü halâtın neticesinden mes'ul olacaklardır.

*Limanlarla meyahı dahiliyede nizamâtı seyrisefainin
istisnası*

Madde 25 — İşbu nizamname mevaddından hiç birinin limanlara mahsus nizamât ile enhar ve meyahı dahiliyede seyri sefain usulüne asla dahi ve taallûku yoktur.

*Donanma ve maiyetinde olacak tüccar nakliye
sefainine mahsus fenerler*

Madde 26 — Her hangi bir devletin iki ve daha ziyade sefaini harbiyesi ve maiyetinde bulunacak nakliye ve tüccar gemileri için ilâve olarak tertib edeceği mevki veya işaret fenerleri hakkındaki usul ve kaideye işbu nizamnamein müdahalesi olmayacaktır.

Madde 27 — Duçarı tehlike ve muhatara olan her bir seline gerek sefaini saireden ve gerek sahiliden istimdad ve istiane için işaret atıyeyi birlikte veyahut ayrı ayrı olarak irae ve istimal edecektir.

Gündzün:

- 1 - Takriben birer dakika fasıla ile boş top atacaktır.
- 2 - Enternasyonal yani bütün devletlerce umum olan işaret kitabında (N G) harflerile müş'ir ve şekli atide mersum muhatara işaretini keşide edecektir.
- 3 - Altında veya üstünde bir toparlak ile murabbaüşşekil bir sancaktan ibaret olan uzak mesafe işaretini keşide edecektir.

Geceleyin:

- 1 - Takriben birer dakika fasıla ile boş top atacaktır.
- 2 - Katran veyahut yağ fıçısı gibi şeyleri yakarak sefineden alev gösterecektir.
- 3 - Kısa fasıllar ile birer birer endahat olunmak üzere her nevi elvan yıldız neşir edici havaî fişekler veyahut hambere atacaktır.

**№: 57 — Eczayı semmiyenin attar ve kökçüler
dükkânlarında fûruht ettirilmemesine
dair nizamname**

3 rebüldhur 1302, 8 kânunusani 1300

Madde 1 — Sanayia ve ispençiyarlığa mahsus istihzaratı kimyeviye ve eczayı tıbbiyeyi külliyyet üzere fûruht eden esnafa akkar yani ecza tüccarı tesmiye olunur bunlar her hangi tebaadan olursa olsun işbu nizam ahkâmına riayetle mükelleftir.

Madde 2 — Elyevm akkarlık edenler ve badema ecza ticareti ile meşgul olmak isteyenler işbu nizamnamenin neşrinden sonra Derseadette Şehremanetinden ve taşrada mahalli hükûmetinden ruhsat istihsaline mecburdurlar.

Akkarlık için ruhsat verilenlerin esamisi defteri mahsusuna kayid olunmak üzere Tıbbiye Nezaretine bildirilecektir.

Madde 3 — Akkarların her nevi eczayı tıbbiyeyi cüzi olarak satmaları ve reçete yapmaları ve kendi mağaza ve dükkânlarında ve bunlara muttasıl bir mahalde eczahane küşad eylemeleri katiyen memnudur.

Madde 4 — Attarlar tarafından satılması memnu olan eczayı tıbbiyeyi müteferrikayı Akkarlar ancak icazetnameli olan eczacılara ve sanat sahiblerinden bulunduğunu musaddak Derseadette Şehremanetinden ve taşrada mahalli hükûmetinden ilmühaber istihsal ve irae edenlere işbu nizamnamede münderiç şeraite tevfikân satabilirler.

Madde 5 — Akkarlar biri eczacı esnafına ve diğeri sanatları iktizasınca mevaddı semmiye istimaline mecbur olan nakkaş ve ayna sırcısı ve fotoğraf gibi sanayi erbabına satacakları eczayı semmiyeyi kayid eylemek için iki defter tutmağa mecbur olup bunlardan eczacılara mahsus olanı Umuru Tıbbiye Mülkiye Nezaretinden ve diğeri Şehremanetinden bir şey kayid olunmaksızın her sahifesine numara vaz ve resmî mühür ile tahtim ve kaç varak olduğu nihayetinde tahrir ile tasdik ettirilecektir.

Madde 6 — Akkarlar eczacılar ile erbabı sanayia satacakları eczayı semmiyenin nevi ve miktarını defteri mahsusuna kayid ve tarih vazı ile zirini müşteriye imza veya temhir ettirmeğe mecburdurlar.

Madde 7 — Erbabı sanayia mahsus olmak üzere beşinci maddede beyan kılınan defterin bir kısmı boyacılığa ve sair sanayia müteallik eczayı semmiyeyi heclitticare taşraya bizzat götürmek veya göndermek için iştira edecek tacirlere tahsis olunarak bunlara satılan eczasının miktar ve nevi ile tarihi bey'i ile tahrir ve ziri o tacire temhir veya imza ettirilecektir ve bu suretle eczayı semmiye iştira eden kımse tüccarı malûmeden olmadığı halde eczayı semmiyeyi heclitticare taşraya götürmek veya göndermek üzere iştira eylediğine dair muteber kefil irae etmesi ve kefil ile birlikte defteri mezkûru temhir veya imza eylemeleri lâzımdır.

Madde 8 — Akkarlar semli ve tehlikeli eczayı dükkân ve mağazalarında mevaddı semmiyeden olmiyan şeylerden ayrı bir mahalde ve kilid altında hıfzetmeğe ve nümune olarak meydana koyacakları mevaddı semmiyeyi dahi camlı ve kıldli dolaplar derununa vazetmeğe her halde mecburdurlar.

Madde 9 — Akkarların işbu nizam ahkâmına tevfikı muamele edip etmedikleri Umuru Tibbiyeyi Mülkiye Nezareti tarafından memuru mahsus marifetile ve usulu ve çhile nezaret ve tef-tiş ettirilecek ve mugayiri nizam ef'al ve harekâtı görülenler kanunen mücazat olunacaktır.

Madde 10 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Attarlar ve Kökçüler nizamnamesi

Madde 1 — Attarlar işbu nizamnameye merbut defterde muharrer eczayı semmiye ve muzır rayı fûruht etmekten kat'iyen memnudur. Fakat eczacılar beledi ispençiyarlığı nizamnamesi mucibince yalnız reçete ile fûruht edebilirler.

Madde 2 — Attarlar avrupadan gelen ispisialite tabir olunan edviyei hususiye ile burada imal olunan ve mürekkebatı bilinmiyen edviyei hafıye ve mürekkebeyi ve eczacıların etibba reçetesi ile yapıp satmağa mecbur oldukları sair mualecatı fûruht edemezler.

Madde 3 — Kökçüler işbu nizamnameye merbut defterde gösterilen mevaddı nebatıyei semmiye ve muzırreyi ayrı mahalde hıfzetmeğe ve bunları malûm olan akkarlarla eczacılardan gayrı kımseye satmamağa mecburdurlar.

Madde 4 — İşbu nizamname ahkâmına muhalif hareket eden attar ve kökçüler ceza kanunu hükmüne tevfiқан mücazat olunurlar.

Madde 5 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Beyi ve fûruhtu attarlar için külliyen memnu olan ve ecza tüccarı tarafından satılmasına meşruten mezuniyet verilen eczayi mızırra ve semmiyenin defteridir.

- 1 - Arsenik ve istihzaratı (Hamızı arseniki yani fare otu ve zırnuh ve saire)
- 2 - Hamızı finik
- 3 - Hamızı kibrit
- 4 - Hamızı azot (Tiz ab)
- 5 - Maı zerin
- 6 - Hamızı klorma (tuz ruhu)
- 7 - Hamızı fosfor
- 8 - Hamızı humaz
- 9 - Hamızı kıyanos ma ve istihzaratı kıyanosiye
- 10 - Nişadır ruhu
- 11 - Kurd boğan istihzaratı
- 12 - Ekonitin ve emlâhı
- 13 - Apo morfin
- 14 - Azotit fızza (Cehennem taşı)
- 15 - Atropin ve emlâhı
- 16 - Bellâdon ve istihzaratı (Güzel avret otu)
- 17 - Kafein ve emlâhı
- 18 - Kuduz böceği ve istihzaratı
- 19 - Kloral
- 20 - Klorit potas
- 21 - Klornehl
- 22 - Kodein
- 23 - Acı çidem ve istihzaratı
- 24 - Ebucehil karpuzu ve istihzaratı
- 25 - Katran ruhu yani kreozot
- 26 - Emlâhı nühasiye (Göztaşu vesaire)
- 27 - Yüksük otu ve istihzaratı
- 28 - Dicialin ve istihzaratı
- 29 - Taflan suyu ve taflan ruhu

- 30 - Acı badem suyu ve acı badem ruhu
- 31 - Lokman ruhu
- 32 - Patalomba-kotalamba
- 33 - Hubbusselâtin ve yağı
- 34 - Hubbülmülûk
- 35 - İyod ve istihzaratı
- 36 - Tırtır mukayyi ve timur bozan istihzaratı
- 37 - Brom ve istihzaratı
- 38 - İyodofom
- 39 - Altın kökü
- 40 - Jaborandi ve plakarpin
- 41 - Bâk otu
- 42 - Tatula ve istihzaratı
- 43 - Afyon ve istihzaratı
- 44 - Morfin ve emlâhı
- 45 - Haşhaş ve şurubu ve körükcüoğlu macunu
- 46 - Haşış ve esrar
- 47 - Civa ve istihzaratı (sürür sülmen aksülmen ve zencefre) vesair mürekkebatı
- 48 - Kargabüken ve istihzaratı
- 49 - Enyas baklası
- 50 - Kalabar baklası (Kalabarin)
- 51 - Balıkotu pikrotoksin
- 52 - Bitotu
- 53 - Harık
- 54 - İstiriknin ve brosin ve ikazorin ve emlâhı
- 55 - Veratrin ve emlâhı
- 56 - Papaz otu
- 57 - Altın istihzaratı
- 58 - Fosfor ve istihzaratı
- 59 - Kurşun istihzaratı (üstübeç vesaire)
- 60 - Podoflin
- 61 - Kara ardıc
- 62 - Santonin (Horasanî)
- 63 - Sedef otu
- 64 - Baldıran ve istihzaratı
- 65 - Ada soğanı ve istihzaratı
- 66 - Çavdar mahmuzu ve ergotin
- 67 - Tütüya mürekkebatı
- 68 - Kara cöpleme

**№: 58 — Süryanî Yakubilerle Süryanî Katolikler
beyninde mütehaddis kilise münazaatını
halline dair**

15 muharrem 1302, 23 teşrinievvel 1300

*Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin 1037 numaralı
mazbatası suretidir.*

Adliye ve Mezahib Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyrulmuş tezkeresile mefufatı 21 zilkade 301 tarihinde Dahiliye Dairesine ita kılınmakla mütalea olundu. Mezkûr tezkerede Musulda Süryanii kadimlerle süryanî katolikler arasında mütekevin kilise münazaasından dolayı tetkikatı muktaziye icrası hakkında sebkedem iş'arı samî üzerine icra kılınan tahkikat neticesinde bu kilise münazaası elli sene evvel katolikliğin zuhurunda başlamış yani bu cemaatten katolik mezhebine sülûk edenler kiliselere iştirak etmek hakkını muhafazaya çalışmış ve Martoma ve Tahire nam kiliselerin ortasından duvar keşidesile tarafeyne tahsis edilmiş olmasından naşi o vakittenberi davanın arkası kesilmemiş olduğu ve bin iki yüz doksan üç tarihinde Şûrayı Devlet karare ile bairadei seniye sadır olan emri âli mucibince mezkûr iki kiliseden bölme duvarlarının refile bunlar munhasaran Süryani Cemaatine iade kılınmış olduğu halde katoliklerin itiraz ve iştikâsı ve her nasılsa Fransa ve İngiltere Sefaretlerinin müdahalesi üzerine doksan altı tarihinde sudur eden diğer bir kıt'a emri âli hükmünce mezkûr Tahire kilisesile yine Süryanii kadimlere aid olan maraso dimi kilisesinin müstekillen katoliklere ita ve martoma ile diğer tahire kiliselerinin Süryanilerde ipkasile teferruatını bir komisyon marifetile tesviyesi sureti karargir olmuş ve bu karar ise Süryanii kadimlerin şikâyet ve feryadlarını istilzam eylemiş olduğuna binaen emri âlii ahir mucibince yalnız kiliseler katoliklere teslim olunup sair ahkâmı icrasız kalmış idüğü ve mezkûr emri âlinin hükmü bir mezhebe aid maabid üzerinde ol mezhebi terkeden efradın hakları olamaması esasına ve katolikler muahharen kendilerine kifayet edecek kiliseler inşa ederek münazaalı kiliselere ihtiyaçları kalmamak ve bunları ambar ve mağaza şeklinde kullanmamak mukaddema katoliklerin bu kiliselere teşriki Babîâliye hilâfi hakikat malûmat itasından neşet etmiş olmak gibi esbaba mebnî iken muahharen zikrolunan sefaretlerin tavasutları üzerine son-

raki emri âli sadır olmuş olduğu ve sefaretlerin bu baptaki tavassutları ne yolda idüğü bilinmek üzere keyfiyet nezareti celilei Hariciyeden istifsar olunmuş isede cevaben alınan tezkerede hususu mezkûr hakkında sefaretetni müşarileyhima ile bir gûna muhabere cereyan etmeyip yalnız Fransa sefaretinden verilen bir takrirden bu babdaki tavassutun kabul olunamayacağı cevabı verildiği iş'ar kılınmış ve şu halde müdahale sabıka biveçhi vukubulmuş ve hem de maslâhatın usul haricinde bu yola sevkine sebep olduğu anlaşılmış olduğuna ve iş'arı mahalli dahi süryanilerin şikâyetini haklı göstermekte idüğüne ve mukaddemki emri âli bazı kimseler buldukları mezhebi terk ederler ise mabed ve sar mezhebi kadimlerine müteallik ebniyeye müşareket edememek kaidei esasiyei muhikkasına mübteni bulunduğuna nazaran emri âlii ahirin terkinini kaydile Şûrayı Devlet Kararına müstenid olan doksan üç tarihli emri âli hükümünün ipka ve icrası ve bu babda şayet diğer taraf itiraz eder ise yine Şûrayı Devletçe tetkiki maslâhat ettirilmesi muvafıkı maslâhat idüğü dermeyan kılınmıştır.

Tetkikatı mebsutadan anlaşıldığı veçhile Süryanî Yakubiler ile Süryanî katolikleri beyninde şu mabed meselesi kadim bir şey olup tarafenyden şikâyat ve müracaat vukubuldukça yekdiğerine mütenakız kararlar verilmiş yanı zamanın hüküm ve icabına göre hangi tarafın nüfuz ve kuvveti galib gelmiş ise o tarafın istidası tervic olunarak tesviyei maslâhat olunmak istenilmiş isede diğer tarafın şikâyet ve ademi muvafakati cihe-tile verilen kararlar mevkii icraya konulamamış ve en sonra keyfiyet Şûrayı Devletçe nazarı tetkik ve istiknaha alınarak muvafıkı adil ve hakkaniyet karar verilmiş ve mucibince fermanı âli sadır olmuş iken katoliklerin sızlanmaları üzerine Fransa ve İngiltere sefaretlerinin müdahalei vakıalarına mebni işin başka bir surette tesviyesine kalkışılıp bu dahi mevkii fiil ve icraya konulamamış olduğuna ve bu mesele dahilî bir madde olup hüsnü tesviye edilmiş iken ecanibin müdahalesile keyfiyetin başka bir surette ircama teşebbüs edilmesi kabul olunamayacağı gibi sefaretler kararı meşuuhu tadil eder bir gûna delil ve kuvvet dahi meydana kovamadıklarına ve bir mezhebin mabedi o mezhebde bulunanlara aid olmak lâzımgelip katolikler Yakubilerden ayrıldıkları vakit Yakubilere mahsus kiliselerden katoliklere dahi hisse verilmiş isede bu tedbir katoliklerin henüz mabedleri olmamasından naşi sureti muvakkatde ittihaz olunmuş ve şimdi ise katolikler muntazam kiliseler yapıp tefrik edilen his-

selere ihtiyacları bertaraf olmuş idüğine binaen bu mesele hakkında Şûrayı Devletçe verilmiş ve icrayı ahkâmına fermanı âli sadır olmuş olan karar mucibince icrayı muamele olunması lâzımegeleceğinin Musul Vilâyetine iş'arı ve bu madde hakkında ahiren verilmiş olan emri âli kaydinin terkini hususunun dahi Divanı Hümayun kalemine havalesi tezekkür kılındı olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

Musulda Süryanii kadimlerle Süryani katolikler arasında mütekevvin kilise münazaasının sureti faslı hakkında verilen kararı havi Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinden tanzim olunan işbu mazbata meyanei acizanemizde mütalea olundu. Mealin-den müsteban olduğu üzere kararı mezkûr bir mezhebin mabedi o mezhebde bulunanlara aid olması esasına müstenid ve bu suret geçen 1293 senesinde Şûrayı mezkûr kararile bilistizan şerefsudur buyrulmuş olan iradei seniye mantuku âlisi veçhile tastir ve ita kılınmış olan fermanı âli hükmüne dahi muvafık bulunmasına ve Süryanii kadimlerden ayrılan katolikler taraflarından kendilerine mahsus muntazam kiliseler yapılmış olmasına binaen fermanı âlii mezkûr mucibince ifayı muamele olunmasının Musul Vilâyetine iş'arının Dahiliye Nezaretine ve şu halde Süryani kiliselerinden ikisinin katoliklere tahsisine dair doksan altı tarihinde verilmiş olan emri âli kaydının terkini hususunun divanı hümayun kalemine havalesi meyanei acizanemizde dahi müttehiden tezekkür ve tasvib kılınmış isede katbei ahvalde emrû ferman hazreti veli-yulemrindir.

7 receb 1302, 10 nisan 1301

Tezkerei maruza

Musulda Süryanii kadimlerle Süryani katolikler arasında mütekevvin kilise münazaasının sureti faslına dair Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinden tanzim olunup Meclisi Mahsusu Vükelâda bilmütalea tezyil olunan mazbata leffen arz ve takdim kılınmağla mündereçatı hakkında her ne veçhile emrû fermanı hümayunu mülûkâne şerefmüteallik buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olundu efendim.

7 receb 1302, 10 nisan 1301

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei saniyei Sadaretpenahilerile melfuf evrak manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan kararı maruzun icrayı icabatı hususuna iradei seniyei hazreti Padişahî şeref müteallik buyrulmasına mebni evrakı melfufa iade kılınmış olmakla olbabda emrû ferman hazreti melehül-emrindir.

12 receb 1302 ve 15 nisan 1301

Başkâtibi Hazreti Padişahî

*Musul Vilâyetine yazılan Tahrirâtı
Dahiliye suretidir*

Musulda süryanii kadimlerle süryani katolikler arasında mütekevvin kilise münazaasından dolayı tetkikatı muktaziye icrası hakkında sebkedem emir ve iş'arı samii Sadaretpenahi üzerine Adliye ve Mezahib Nezareti Celilesinden takdim olunan tezkere Şûrayı Devlete havale buyrulmaktan naşı olbabda Dahiliye Dairesinden kaleme alınan ve icrayı icabına Meclisi Vükela kararile bilistizan iradei seniyei cenabı Padişahî şerfmüteallik buyrulan mazbatanın bir sureti muhrecesi leffen irsal kılınmış ve mütaleasından müsteban olacağı üzere işbu münazaa süryanii kadimlere mahsus olan kiliselere süryani katoliklerin teğrikinden münbais olup bir mezhebin mabedi o mezhepde bulunanlara aid olmak lâzımgelip katolikler süryanii kadimlerden ayrıldıkları vakit mezkûr kiliselerden anlara hisse verilmiş ise de bu tedbir katoliklerin henüz mabedi olmamasından naşı sureti muvakkatede ittihaz olunmuş ve şimdi ise katolikler muntazam kiliseler yapıp tefrik edilen hisselerle ihtiyaçları kalmamış olduğundan geçen bin iki yüz doksan üç senesinde Şûrayı Mezkûr kararile bilistizan şeref sudur buyrulmuş olan iradei seniye mantuku âlisi veçhile tastir ve ita kılınmış olan Fermanı âli mucibince hemen muamele olunmasının savbı valâlarına ve süryani kiliselerinden ikisinin katoliklere tahsisine dair doksan altı tarihinde verilmiş olan emri âli kaydinin terkinin hususunun dahi divanı hûmayun kalemine havalesi gösterilerek iktizası ifa kılınmış olmakla vilâyeti behiyelerince de ber mucibi karar ve iradei seniye ifayı muktezasına himmet buyrulması siyakında şukka terkim kıldı. Efendim.

şaban 1302 ve 4 mayıs 1301

İbrahim Edhem

**№: 59 — 17 kalem emtia ve eşyayı dahiliyenin
harice ihracı için:22 cemaziyelevvel 1300 ta-
rihli iradei seniye mucibince muayyen
bir sene müddetin 9 kalem eşyaya
dahi teşmilli hakkında
İradei Seniye**

29 receb 1302, 2 mayıs 1301

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Memaliki ecnebiyeye gönderilmek üzere cinsini tefrik ve tasfiye ve terbiyelerince bazı amelîyat icra eylemek ve Avrupa tüccarından müşterisi bulundukça satmak için muvakkaten ashabı mağazalarına nakil ve iddihar olunacak eşyanın ihracı zımında muayyen olan altı mah mehlin bazı emsaline kıyasen madanın cevherleri hakkında dahi bir seneye iblâğı rûsumat emanetinin Şûrayı Devlete havale buyrulup Tanzimat Dairesinde kıraat olunan tezkeresinde istizan olunuyor.

Emaneti müşarileyhadan evvelce vukubulan iş'ar üzerine Penbei ham ve yapağı ve Afyon ve kitre ve cehri ve mazı ve palamut ve kök boya saleb ve harir ve harir kozası ve şem'i asel külçesi ve mahmuziye ve hayvan cülûdu ve kendir ve susam ve keten tohumunun Avrupaya ihracı için nizamen muayyen olan altı mah müddet tefrik ve tasfiye gibi bazı amelîyata kâfi olamaması cihetle 3 cemaziyelâhır 1300 tarihinde tanzim ve takdim kılınan mazbata üzerine bilistizan şerefsanîh olan iradei seniyei cenabı Padîşahî hükmünce bir seneye iblâğ olduğu gibi muahharen emaneti müşarileyhadan vukubulan iş'ar üzerine 4 rebîülevvel 1301 tarihinde tanzim ve takdim kılınan mazbatada seccade ve kilim ve halı ve çicim ve meyankökü ve gülyağı ve şimşir ve zırnîh ve nuhas külçesi hakkında dahi müddeti mezkûrenin bir seneye iblâğı lüzumu arzedilmiş idi ticareti dahiliyece müstelzimi menfaat olacağı dermeyan edilmekte olmasına göre müsaadei mezkûrenin emsali misillü zikrolunan maadin cevherlerine dahi tevsii şumulü zımında ifayı muktazasının emaneti müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı olbabda emrûferman hazreti menlehülemdir.

İradei tarihi 11 şaban 1302 14 mayıs 1301

№: 60 — Rumelî Şarkî Cemaatı Müslimesi hakkındaki Talimatın 54 üncü maddesi kalması

11 şaban 1302, 14 mayıs 1301

Bir vakfın tevliyyete meşrut galesi ol vakfa ilelebed mütevellî olanlara aid olacağından Nizamnamei dahilî vilâyetin dört yüz seksen altıncı maddesinde gösterilen tazminat bonolarından hakkı tevliyyet ile hayrat ve sair tesisatı diniyenin masarifi lâzımına ifraz olunacak resümlal akçelerinin sureti idare ve tenmiyesi bir diğer talimat ile temin olunmak ve Evkaf Nezareti Celilesinin istihkakı cemaatı müslimenin ihtiyacatı ile tevfiğ edilmek üzere mezkûr bonolar naminamî Şeyhülislâmîye ita olunacaktır.

№: 61 — Evrak ve resaili muzırmanın memaliki Osmanîyeye menî ithal ve intişarı için tedabiri muktaziye ittihazı hakkında iradei seniyeyi mübellîğ Tahriratı Rüsümüye

18 şaban 1302, 21 mayıs 1301

Evrak ve resaili muzırmanın memaliki mahrusada intişarı kat'iyen memnu olduğu halde Derseadedce arasına bazı asarı muzırma münteşir ve bu işe memurlarının ademi dikkat ve mübalâtını müsbî olmasına nazaran hükmü memnuîyetin halelden vikayesile o misillü evrak ve resaili muzırrenin menî ithal ve intişarı için lâzımgelen tedabirin icrası hakkında şerefsudur buyrulan iradei seniyeyi Hazreti Padişahî üzerine Maarif Nezareti celilesile cereyan eden muhabere cevabında gösterildiği veçhile o gibi kütübü muzırmanın memaliki şahaneye menî ithali hususunda tekayyüdat ifası birinci derecede gümrük dairesine aid ve bunun için emaneti mecide memurini mahsusada mevcud idüğünden gümrüklerce de bermantuku emrûfermanı hümayun lâzımgelen tedabirin aldeddevam pişi nazarı dikkat ve ihtimamda tutulması esbabının istikmalî hame pirayı tazim ve ibcal olan 16 mayıs 1301 tarihli bir kıt'a tezkereî samiyeyi hazreti Vekâletpenaide irade ve iş'ar buyrulmuştur. Malûmu valâları buyruğu

veçhile kütüb ve evrakı sairei muzırranın memaliki şahaneye meni ithali birinci derecede pişi nazarı dikkat ve ehemmiyete alınacak mevaddan olup bu yolda mükerreren vesaya ve tebligat icrasından dahi hali kalmadığı malûm olması ile şimdiye kadar olunan mesaiye tevfikân badema dahi gümrüklerden hiç bir suret ve vesile ile o makule kütübü muzırranın imrarına meydan bırakılmayıp ber mucibi iradei seniye tedabiri lâzıme ve tekayyüdatı kâmile ittihaz ve icrasına ihtimam ve gayret buyrulması siyakında.

№: 62 — Dıyari ecnebiyeye berayı ihraç iskeleden iskeleye götürülen emtia ve eşyayı Osmanîye müddeti nizamiyei ihraçyesinin cevahlı madeniye hakkında dahi temdidine dair iradei seniyei mübelliğ tahrirâtı Rüşumiye

26 şaban 1302, 29 mayıs 1301

Dıyari ecnebiyeye naklolunmak üzere bir iskeleden diğer iskeleye götürülüp cinsinin tefriki ve yahut diğere bir sebebe mebni işbu ikinci iskelede nizamnamesi mucibince muvakkaten ithaline ruhsat verilen memaliki mahrusa emtia ve eşyasının kat'iyen dıyari ecnebiyeye ihraçı zımında muayyen olan altı mah müddetin 31 mart 1299 ve 13 mayıs 1301 tarihli iki kıt'a tahrirâtı umumiyyede tadad ve beyan olunan eşya hakkında bir seneye iblağ buyrulduğu gibi vukubulan arz ve istizan üzerine bunun maden cevherlerine dahi tevsii şümülü 18 mayıs 1301 tarihli buyruldui sami ile tebliğ buyrulan ahkâmı iradei seniye-den olduğundan tamimi keyfiyet olunması Cemiyeti rüşumiye-den ifade kılınmış ve işbu tahrirâtı muhlisinin ziri nezareti behiyelerinde kâin idarelerin adedine binnisbe nüshası leffen irsal kılınmış olmağla bunların bamucib mezkûr idarelere isrası hususuna himmet.

**Nº: 63 — Umuru hukukiyei muhtelita kalemince
tasdik olunacak evraka 40 kuruşluk yerine
50 kuruşluk harcı tasdik pulu ılsakı
hakkında iradei seniye**

10 ramazan 1302, 11 haziran 1301

Tezkerei maruza

Hariciye Nezareti celilesinin leffen arz ve takdim kılınan tezkeresi mealinde Umuru Hukukiyei Muhtelite kalemi hulefası maaşlarının cüziyeti sebeble aklâmı saire misillü sınıf teşkilile maaşlarının tensikı zımnında tasdik hasilâtından şehri iki bin beşyüz kuruşunun kalemi mezkûr tahsisatına zammı ve evrakı hukukiyeye kırk kuruşluk pul yapıştırılmakta olduğu halde melfuf pusulada gösterildiği üzere hulefayı mumaileyhimin cüziyeti maaşlarına mebni fazlası beyinlerinde taksim olunmak üzere elli kuruş harc alınmakta olup bu ise bir emir ve karara müstenid olmadığından istifa olunmakta olan resim bir usulü mazbuta tahtında cereyân etmek üzere pulların elli kuruşluk olarak tab'ı ve bervechi muharrer alınmakta olan fazlai resim zammı mezkûre tekabül ettikten sonra Hazinei celile için bin kuruş kadar fazlai varidat hasıl olacağı ifadesini havi kalemi mezkûr müdiriyetinden tanzim olunan müzekkerenin gönderildiği ve elli kuruş resim alınıp da kırk kuruşluk pul yapıştırılması mugayiri usul olduğuna mebni pulların elli kuruşluğa tebdili ve kalem maaşatının tensikı muvafıkı maslâhat idüğü beyanile icrayi icabı lüzumu gösterilmiş olmağla olbapta her ne veçhile iradei seniyei Hazreti Padişahı şerefmüteallik buyurur ise infazı mentuku münifine ibtidar edileceği beyanile tezkeri senaveri terkim olundu efendim.

Said

iradei seniyei Hazreti Padişahiyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile melfuf evrak manzuru âli buyurulmuş ve bervechi istizan muamelâti mukteziyenin ifası hususuna iradei seniyei hazreti hilâfetpenahi şerefmüteallik buyurularak evrakı maruza iade kılınmış olmağla olbabda emrüferman hazreti menlehl-emrindir.

12 ramzan 1302, 13 haziran 1301

№: 64 — Unumu Maliye Heyeti teftişiyesinin sureti teşkil ve vezafine dair nizamname

8 receb 1302, 11 nisan 1301

BİRİNCİ FASIL

Heyeti teftişiyenin sureti teşkili

Madde 1 — Devairi merkeziye-ile vilâyat muamelâtı maliye ve hesabiyesinin teftişi için divanı muhasebat maiyetinde bir heyeti teftişiye teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Memaliki şahane işbu nizamname zeylinde gsterildiği veçhile on altı teftiş dairesine taksim ile her daireye bir müfettiş ile bir muavin tayin olunacaktır.

Madde 3 — Müfettişler devairi merkeziyede muhasebecilik ve vilâyatta defterdarlık etmiş ve bunlara muadil sair memuriyetlerde bulunarak muamelâtı maliye ve usulü defteride malûmatı kâmile hasil etmiş olan memurinden intihab ile bilistizan müteallik buyurulacak iradei seniye mucibince ve muavinleri dahi usulü dairesinde bilimtihan birinci ve ikinci sınıf muhasebeciliğe hakkı intihab kazanmış ve divanı muhasebat dairesinde derdesti teşkil olan hesap mektebinde tahsili fûnunu hesabiye ve maliye ile birinci derecede şahadetname almış veyahut birinci ve ikinci sınıf muhasebeciliklerde ifayı hüsnü memuriyet etmiş olanlardan intihab olunarak divanı muhasebatın tensibile tayin olunurlar.

Madde 4 — Müfettişliklerden birisi münhal oldukta merkez muhasebecilerile defterdarlardan ve lâakal iki sene muavinlik etmiş muavinler içinden bizzat müfettişlik idaresine ehliyetini asarı filiyesile isbat etmiş olanlardan birisi intihab ve tayin olunacak ve üçüncü maddede beyan oluşan evsafı haiz memurini saireden birinin tayini dahi caiz olacaktır.

Madde 5 — Divanı muhasebat memurini teftişiye için bir sicil istidlâli ittihaz ile gönderecekleri evrak üzerine her müfettiş ve muavin hakkında birer derece ehliyet ve iktidar tayin ve itibar edilerek o araya kayid ve zapt edecektir.

Madde 6 — Taşra müfettiş ve muavinlerinin dairei memuriyetleri bidayeten kur'a ile tayin olunacağı gibi her senei maliye iptidasında dahi divanı muhasebat her müfettişin ismine

bulunduğu daireye mülâsık devair üzerine alenen kur'a keşide-sile kurasının isabet edeceği daireye nakil ve tahvil olunacaktır.

Madde 7 — Bir müfettişin memur olduğu dairei teftiştâ ikmal olunmaksızın takibine memur olacak müfettiş o daire dahilindeki vilâyetlerden iptida teftişi na tamam kalan vilâyette ifayı memuriyete bed edecektir.

Madde 8 — Taşra müfettiş ve muavinlerine dairei memuriyetleri dahilinde keştüğüzarlarında ve Derseadetten veya buldukları mevkii saireden dairei memuriyetlerine vusullerine kadar kat edecekleri mesafe için harcırah kararnamesine tevfikân harcırah ita olunacak ve fakat Derseadet dairesine tayin olunacak müfettiş ile muavinine masarifi devriye ve saire namile bir şey verilmeyecektir.

Madde 9 — Müfettişlerin mercii divanı muhasebat olup devairi merkezîyeye müteallik olan hususat devaire divanı muhasebat vasıtasile tebliğ kılınacaktır.

Madde 10 — Teftiştâ vakıasında bir suretle iştibah edilen müfettişin kendisini takib edecek olan müfettiş gelinceye kadar beklemeksizin hemen iştibah edilen maslâhat üzerine hali tahkik olunmak için o müfettişin bulunduğu mahalle en yakın olan müfettiş ve muavinlerden biri sureti mahsusada gönderilebilecektir.

İKİNCİ FASIL

Müfettişlerin vezâif ve muamelâti

Madde 11 — Müfettişler Derseadet ve vilâyatta emvali devletin kabız ve sarfına memur olan bilcümle devairi mülkiye ve askeriye mal memurlarile maa tahrir vergi ve aşar ve ağnam ve rüsumat ve orman ve maadin vo posta ve telgraf ve nüfus memurlarının ve asakiri zabtiye idare ve hesap eminlerinin ve tahsildarların ve ziraat ve maarif ve evkaf ve eytam ve beledî ve tekaüd ve menafi sandıklarının ve Derseadette emniyet sandığı ile vilâyatta açılacak şubelerinin ve mahkemelerin bilcümle usul ve muamelei maliyesini ve defatir ve evrakı hesabiyesini ve alêlümüm cezayi nakdiler hesabatını ve ambar ve mahzenlerde bulunan zehairi üşriye ve eşyayı saireyi hiç bir memur-

dan istihsalî muvafakate muhtac olmaksızın tetkik ve tahkik ve nizamnamesinin on altıncı maddesi icabınca idaresine müdahale etmeksizin rüsumu hamse ve kezalik mukavelei mahsusasına tatbikan müşterekülmenfaa reji şirketinin defatir ve evrakını ve mağaza ve sandıklarını muayeneye memurdur.

Madde 12 — Müfettişler icrayı memuriyete bed etmezden evvel Derseadette teftişine memur olduğu dairenin âmirine müracaat ve taşralarda dahi vilâyat merkezine vusulünde valii vilâyet bulunan zatın nezdine azimle yedlerine ita olunan fermanı âliyi bilibraz beyanı memuriyet edecek ve girecekleri devair ve mülhakat memurlarile liva mutasarrıfları hakkında dahi bu veçhile muamele edeceklerdir.

Madde 13 — Derseadet dairesine memur olan müfettiş vilâyat müfettişleri gibi emri eftişe hesabat ve muamelâtın içtima ettiği merkezden başlayarak iptida hazineci celilenin ve badehu her daire ve şubei idarenin ve tesisatı umumiyenin veznelerini ve kuyud ve defatiri hesabiyesini teftiş ettikten sonra levazım ve eşyayı aynıye ambarlarını muayene edecek ve bunlara müteferri kâffei muamelâtında vilâyat müfettişleri hakkında vaz olunan usul ve tertibe tatbiki hareket eyliyecektir.

Madde 14 — Derseadet ve vilâyat müfettişleri işbu nizamnamede tayin olunan muamelâti teftişiyeye hasrı vazife ile devair ve vilâyat memurlarının umuru idareye müteallik muamelât ve icraatına ve ihtaratı vakıaları üzerine veyahut devairi idarece sureti mahsusada teşebbüs olunan tahkikat ve muhakemata müdahale etmiyeceklerdir.

Madde 15 — Vilâyata memur olan her müfettiş muavini ile beraber divanı muhasebattan alacağı talimat iktızasınca iptida hangi vilâyeti teftiş edecek ise doğruca o vilâyet merkezine azimle isbatı memuriyet eyledikten sonra izaai vakit etmeksizin evvelâ merkez mal sandığını teftiş yani mevcut olan nükudun miktarını sandık yevmiye defterindeki makbuzat ve medfuat beynindeki miktar ile badettatbik mal kaleminde mevcut olan defatiri esasiyedeki varidat ve masarifat hesabları yekûnlarını cem ile bunları yevmiye defterindeki makbuzat ve medfuat yekûnlerini tatbik ederek açığı olup olmadığını tahkik saniiyen vilâyet muhasebe kaleminde tutulan biçümle kuyud ve defatiri gözden geçirip ve varidat ve masariftan dahi icabı takdirin-

de bazı kalemlerinin evrakı müsbitelerile tatbikatını icra edip usul ve kavaidi hesabiyeye ve tensikâtı ahire mucibince müttehaz olan nûmunelerine ve talimatı mahsusasına tevafuk edip etmediğini tahkik ve badehu merkezi vilâyette bulunan şubâtı idare sandıklarile kuyud ve defatiri hesabiyesini sureti meşruhada teftiş salisen pul ve mahsulâtı üşriye ve her bir şubei idareye eşya ve levazım ve edevatın muhafazasına mahsus ambar ve mahzenleri muayene ile mevcudunun cins ve miktarını defatiri hesabiyesine müracaat ile tetkik edecektir.

Madde 16 — Müfettişler devair ve şubâtı idare veznelerini ve mal sandıklarını ve ambar ve mahzenleri hini teftişinde bunlardan birinin açığı zuhur eder ve kuyud ve defatirin muayenesi esnasında ahvali teftiş olunan memurun zimmetine akçe geçirmiş veyahut kuyud ve hesabât ve muamelâtı cariyesine hile ve fesad karıştırmış olduğunu hisseder ise mal memuruna nizama tevfikân işten el çektirilmesini ve yirine ahârının tevkilile tahtı muhakemeye alınmasını muntazam ve muvazah bir müzekkere ile Derseadette mensub olduğu dairesinin en büyük memuruna ve taşralarda makamı vilâyete beyan ve ihtar ve keyfiyeti divanı muhasebata da iş'ar edecektir.

Madde 17 — Müfettişler bir mahallin muamelâtı maliyesini teftiş ettikleri sırada diğer bir mahal memurini hesabiyesinden birinin bir gûna uygunsuz hareketine delâlet eder bir hale kesbi itlâ ederler ise derdest olan teftişâtı men ve tatil etmemek şartile şifreli telgraf ile Divanı Muhasebata malûmat vererek ya bizzat veyahut muavinleri vasıtasile tahkikatı lâzımeyle ve tedabiri müstaceleyi ittihaz edeceklerdir.

Madde 18 — Müfettişler umuru maliyeye müteallik kavanin ve nizamâtın suveri icraiyesine dikkat edip nizamâtı mezkûre ahkâmının tamamii icrasını lüzumunu memurini mahalliyyeye ihtar edecekler ve tutulan defatirin derseadette usulü muzaafeye ve taşralarda vilâyat hakkında müttehaz olan usulü kaydiyyeye tevfik edilmediğini müşahede ettiklerinde memurün ve ketebeli maliyeye ihtarâtı lâzımeyle icra ve hesabâtı mezkûreyi nûmunelerine tevfik ile usul ve kavaidi hesabiyeyi tefhim ve talim edeceklerdir.

Madde 19 — Derseadet müfettişi devairi merkeziyeden her birinin ikmalî teftişâtı üzerine Divanı Muhasebattan alacağı emre göre devairi mezkûrede bir diğerinin teftişine mubaşeret

edecek ve taşra müfettişleri dahi merkezi vilâyet olan liva ile elviyei mülhakadan her birinin kazalarile beraber teftişini ikmal eder etmez tahkikat ve meşhudatı vakıası ıktzasınca en ziyade şayanı itina addedeceği livaya gideceğini Divanı Muhasebata muhtasar bir telgrafla ihbar edip livayı mezkûr ile elviyei sairede dahi merkezi vilâyet hakkında beyan olunan surete tevfikân ifayı memuriyet eyledikten sonra teftişine memur olduğu diğer vilâyete ve memur olduğu daire ikiden ziyade vilâyeti şamil ise Divanı Muhasebat tarafından tayin olunacak vilâyet merkezine azimet eyliyecektir.

Madde 20 — Derseadet müfettişi şubatı ile beraber devairi merkeziyenin ve taşra müfettişleri dahi merkez vilâyete beraber elviyei mülhakanın her birinde ikmalî teftişat eyledikçe meşhudat ve icraatını bir kıt'a lâyiha ile izahen Divanı Muhasebata bildirip bir nüshasını kendisini takib edecek olan müfettişe verilmek üzere mazrufen ve mahtumen derseadete devairi merkeziyenin en büyük memurlarına ve taşralarda merkezi vilâyette valiye ve sancaklarda mutasarrıflara verilip teslimini müş'ir yedinden ilmühaber alacaklar ve lâyihai mezkûrenin bir suretini Divanı Muhasebata göndereceklerdir.

Madde 21 — Tebdili daire eden müfettişlerden her biri uğrayacağı mahallerde kendisinden evvel gelmiş olan müfettişin memhuren bıraktığı lâyihayı ahz ve mütalea edip anın lâyihasında münderic tetkikatı icabına göre tamik ve lüzum gördüğü şeyleri yeniden tetkik eyliyecektir.

Madde 22 — Müfettişler yirminci madde mucibince tanzim edecek oldukları lâyihada devairin her birine müteallik olan mevaddı birbirine karıştırmıyarak başka başka birer kâğıda tahrir ettikten ve numara vaz eyledikten sonra devairi idareden her birine aid evrakı cem ve rapt ile başka başka zarfa koyup cümlesine müteallik olan hulâsaya lef edeceklerdir.

Madde 23 — Her müfettiş tetkikatı vakıası esnasında muamelâtı maliye ve hesabiyeinin sureti cereyanına ve devair ve şubatı idare memurini maliye ve hesabiyesinin gerek ehliyet ve gerek aded ve miktarca derecei kifayetine ve sureti intihab ve tayin ve tavziflerine ve bunlara dair kefalet usulünün icrasına ve arazi miriyenin mahfûlât ve müzayedatına ve alelümüm müzayede ve münakasa muamelâtına ve aşar ve ağnam ve

emlâk vergisile rûsum ve tekâlifi sairinin suveri tahsilîyesile emvali devletin vakit ve zamanında istifasına ve mahsulâtı üşriye ve eşyayı aynıyenin muhafazasına müteallik hususâtı ve idarei maliyece tahkik veya muhakemesine iptidar olunupta ukdei teahhure giriftar olan ve arkası aranılmıyan mevaddı velhasıl emvali devletin her ne suretle olur ise olsun izaasını mucib olacak ahvalı tahkik ve zabt ile bunlardan icab edentleri derhal Hükûmeti mahalliyeye ihtar ve her daire ve şubei idarenin teftişi hitamında mevaddı mezkûreyi ve bunlara müteallik görülen ahvali gayri marziyenin ve ezcümle mal memurlarının merkez ve şubatinca olan muamelei müteselsilei hesabiyelerinin sureti cereyanını yani şubatinından almak ve merbut bulunduğu merkeze vermek ile mükellef olduğu şehir ve sal hesaplarının ahz ve itası nizamat ve evamiri mevcudeye muvafık olup olmadığını tahkik ve muvafık olmadığı halde hükmü nizama ircaı muameleyi beyan ve ihbar ile beraber bunu ve müsebbiblerinin derecei tesamüh ve tekâsüllerini Divanı Muhasebata gönderecek oldukları lâyhada beyan edeceklerdir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Müfettiş muavinlerinin vezaiifi

Madde 24 — Müfettiş muavinleri mensub oldukları müfettiş ile beraber keştüğûzar ederek muamelâtı tahririye ve hesabiye ve sairede müfettişin kendisine havalâz edeceği işleri rüyet edecekleri gibi indelicab müfettiş tarafından tayin ve izam kılınacakları mahallerde emri teftiş müfettişler vezaiifi fashında beyan olunduğu bilicra tanzim edeceği lâyihaları müfettişe ita edecek ve müfettişler dahi böyle muavinleri marifetile vukubulan teftiş lâyihalarında gösterecektir.

Madde 25 — Muavinler münferiden teftiş ettikleri mahallerde doğrudan doğruya Divanı Muhasebat ile muhabereye ve taşralarda hükûmatı mahalliyeye ve Derseadette devairi merkeziyeye icrayı ihtarata mezun olmayıp müfettişe beyanı hal edeceklerdir.

Madde 26 — İşbu nizamname tarihi neşrinden itibaren düsturun dördüncü cildinin üç yüz yetmiş dokuzuncu sayfasındaki müfettişler nizamnamesini nâsihtir.

№: 65 — Aşı hakkında nizamname

15 şaban 1302, 18 mayıs 1301

Madde 1 — Mekâtibi umumiye ve hususiyede bulunan zükûr ve inas şakirdanın çiçek çıkarıpta eseri görülenlerden maadası kâffeten aşılı olmak tahtı mecburiyetindedir. Zikrolunan mekâtibden her hangisine olur ise olsun girmek isteyen çocuklar aşılı olacak ve aşılanmış ve aşısı tutmuş olduğuna dair bir şehadetnameyi hâmil bulunacaktır. Böyle şehadetnamesi olmayan çocuklar mezkûr mekteblere kabul olunmaz.

Madde 2 — Maddei sabıkada beyan olunan şehadetname-ler idarei tıbbiyei mülkiyeden tertib olunacak matbu varakalara yazılmış olmak üzere ya Hükûmetçe tayin olunmuş aşıcılar canibinden veyahut idarei tıbbiyece maruf ve musaddak tabib ve cerrah ve icazetnameli aşıcılar tarafından aşıladıkları çocukların ismine olarak mühür veya imza tahtında ita kılımış olmak meşruttur. Fakat nezdinde matbu varaka bulunmayan etibbayı marufenin adi kâğıd üzerine yazacakları mumza şehadetnameler makbul tutulur.

Madde 3 — Aklâm ve hidematı devlete ilk defa dahil olacak ve medarisi ilmiyeye girecek olanların ve asakiri şahane ve zabtiye silkine girenlerin dahi aşılı bulunmaları mecburidir. Kur'a ve redif efradından tahtı silâha alınanların ve zabtiye silkine girenlerin aşılı olmaları mensub oldukları taburun tabib veya cerrahı marifetile aşılanıp yedlerine birer şehadetname verilecektir.

Madde 4 — Mekâtibi umumiye ve hususiye nazır ve müdürleri ile idareye memur muallimlerinden işbu nizam ahkâmına muğayir olarak aşı şehadetnamesi bulunmayan şakirdanı mektebe kabul edenlerden Kanunu Cezanın iki yüz elli dördüncü maddesi mucibince cezayı nakdî alınır.

Madde 5 — Aşı ameliyatı mektebi tıbbiyei şahane deru-nunda vaki muayenehanede ve Derseadet ve bilâdi selâsede vaki nöbet mahallerinde mahsusan memur olan tabib ve cerrah ve aşıoılar marifetlerle meccanen icra olunur ve icabına göre senede iki üç defa her dairei belediyeye ayrıca muvakkaten aşıcılar izamile aşılanmamış olanlar meccanen aşılandırılıp bilâ ücret şehadetnameleri verilip taşralarda dahi aşı ameliyatı

memleket etibbası ve tabib bulunmayan yerlerde mahsusan tayin kılınmış aşıcılara muhavveldir. Bu ameliyata memur olan tabib ve aşıcılara umuru tıbbiye mülkiye nezareti tarafından talep edildikçe taze ve dolu aşı kalemleri ve kendileri doldurup çoğaltmak üzere lüzumu kadar boş kalemler gönderilecektir.

Madde 6 — Aşı ameliyatına memur olanların verecekleri şehadetnamelerde büyük ve küçük aşıladıkları nüfusun isim ve şöhretlerini ve numaralarını ve aşılandıkları tarih münderic olacak ve evvelce aşılanmış olanlara ve aşısı tutup “nedbesi,” yani alâmeti görülenlere müşahedeyi mübeyyin olmak üzere zikrolunan şehadetnamelerden meccanen ita kılınacaktır.

Madde 7 — Derseadet ve vilâyatta işbu nizamname ahkâmının hakkile ve tamamilen icra olunup olunmadığını teftiş etmek idarei tıbbiye mülkiyeye muhavveldir.

Madde 8 — Memurini mülkiye ve askeriye canibinden işbu nizam hükmünün infazına dikkat etmeyenler kanunen mesul tutulur.

Madde 9 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Irade tarihi. 25 ramazan 1302, 26 haziran 1301

**№ : 66 — Romanya ve Yunanistan ve Sırbistan
ve Karadağ ve Bulgaristanda bulunan ahali
islâmiyenin hususâtı mezhebiyeleri hak-
kında dairi meşihattan tanzim
olunan talimat**

MUKADDİME

Sadırlı islâmda rüsuhyafte olan ahlâkı safiye siyaseti mülkiyeden mugni olduğundan beynelenam hüküm ve tasarrufu hilâfeti nebeviye ve niyabeti şeriatî Muhammediye muktezası üzerine cereyana maksur idi.

Lâkin emri din ve dünyada riyyaseti ammenin sonradan ilcaatı zamana tabaan unvan ve muzafatı saltanatla dahi takyidi

icab ettiğinden halen saltanatı seniyei osmaniye'nin hilâfeti kübrayı islâmiye ile tereküb ve imtizacı anifen zikrolunan esasa mübteni olmuştur. Rub'u meskûnda tasdiki risaleti Muhammediyeye muvaffak cemi ehli iman nasıki kelime-i camiai dini islâm üzerine müçtemidir ve madem ki (elmüminüne ihvetün) mübtegası üzere uhuvveti diniye gibi beyinlerinde kavi bir sebebi alâka ve ittihad mevcut ve mütakarrerdir. Hiç bir sebebi infial ve inkilâb ile ne biatı asliye ve ne muahatı mezhebiye ikisi dahi halelpeziri infisam olmayıp kanda bulunsalar yekdiğerine taavün ve tenasura ve cümleten canibi seniylücev-nibi hilâfeti kübraya kemali sıdkı hulûs ile teveccüh ve irtibata memurdurlar. İstikrarı hilâfete müteferri ahkâmıdan olmak üzere her ferdi müslime halifei zamanını bilmek lüzumu ol mertebeye vasıldırki bilmediği halde fevt olan müminlerin cahiliye ölü-mile vefat etmiş olacaklarını işbu (men mate velem ya'rif imame zemanıhi mate meyteten cahiliyeten) hadisi şerifi tasrih ediyor. Hatta bazı ulemayı selef imamülmüslimi'ni şahıs ve ismile bilmek Allah ve Resulünü bilmek gibi vacib olduğuna kail olmuştur. Bu surette nokta-i aliyei hilâfeti nebeviye merkezi dairei ciheti vahdeti islâmiye demek olmağla himaye-i beyzai islâma müteal-lık kâffe-i mevzuatı şer'iyeye ve velâyatı diniye minkibelişşari Emir-ülümünin Hazretlerine tevdi ve tefviz buyurulmuştur. İmdi hitabet ve imamet ve fetva misillü menasıbı diniyenin tevcihatında ve ibadat ve münakehat ve fetvaya menut sair muame-lâta ve müderrisin ve vaizinin medaris ve meabidde talimi ulûmu nafiai şer'iyeye ile usul ve furuu dinî tefhimleri yolunda makamı akdesi hilâfete aid vezaifin temşiyet ve icrasına meşayihî islâm vekil bulunmalarına mebni ancemaatin idare olunan ak-vamı müslimi'ne muhtas bulunmak üzere . meşru ve müstahsen bazı vesayaya berveçhi ati on bahis üzerine şüru olundu.

BAHSI EVVEL

Mebanii islâma mahsustur

Madde 1 — (Büniyelislâme alâ hamsin şehadeti en lâilâhe illallahü ve enne muhammedenresulüllâhi ve ikamüssalâte ve ita-izzekâti ve savmü ramazane velhaci) hadisi şerifi mantuku alisince müslümanlık beş şey üzerine bina kılınmıştır. Evvelen Haktealâ-

nın vahdaniyetine ve ülûhiyete istihkakına ikrar ve iman ve Seyyidülbeşer Efendimiz aleyhisselâmin risalet ve nübüvvetini itiraf ve ikan eylemek saniyen beş vakit namaz kılmak salisen zekât vermek rabian ramazan orucu tutmak hamisen hac eylemektir.

Madde 2 — Beş vakit namaz her bir mükellef üzerine farzı ayındır. Haklarında cemii me'murat ile emir ve cemii menhiyyattan nehi olunmak layık olacağı kütübü fıkhiyyede beyan olunan çocukları dahi (Mürü evlâdüküm bissalâti ve hüm ebnaü seb'in vadri buhüm ve hüm ibnaü aşere) hadisi şerifi müeddasinca yedi yaşına vasil olduklarında namaza başladıp alıştırmak lâzımdır. Cuma günleri vakti zuhurda farzı ayin olan cuma namazı ise de meselei sıhhati gayet dakik ve nazik olduğundan cuma namazından sonra âhar zuhur niyetile dört rekât daha kılınması evladır ki cuma namazı şayed sahih olamamış ise o günün öğle namazı hala üzerinde sabit olan ahar zuhur olmak lâzımgeleceğinden bu niyetle kılınan dört rekât o günün öğle namazı olmuş olur. Ve eğer cuma namazı sahih olmuş ise niyeti mezkûre ile kılınan dört rekâtla mukaddema üzerine kazası lâzım öğle namazı var ise anı kılmış ve yokise nevafileden bir ibadette bulunmuş olur. Erkek hakkında namazı cemaatle kılmak sünneti müekke ve şairi islâmdan olduğu için mescidin fazileti ziyade olupta teravîh dahi böyledir. Bir mükellefin kudreti var iken özürsüz terki cemaati itiyad eylese tâzir ve şehadeti reddolunur ve komşuları dahi sükût edib haber vermeseler günahkâr olurlar. Cemaat cuma ve bayram namazlarında şart olmakla cemaatsız cuma ve bayram namazları esasen kılınamaz.

Madde 3 — Zekâtın Kur'anı kerimde nice mahalde salât akibinde zikri salâtın sonra zekâtın ehemmi feraiz olduğuna delili kat'idir. Ehli islâmdan âkil ve baliğ bir kimsenin haceti asliyesinden yani libas ve evi ve evinin takımı ve borcundan başka alışverişle artırmağa kabili nısab mikdarı mali olduğu ve üzerinden bir sene geçtiği halde o kimse üzerine ol malin kırkta birini Allahüteâlâ Hazretlerinin rızası için fakiri müslime vermesi farzdır.

Madde 4 — Oruc (Zekâtülcesediessıyamü) hadisi şerifi mantûkunca cesedi insanın zekâtıdır. Yani malin zekâtı male

bereket verdiği gibi savm dahi vücudu insana kuvvet ve sıhhat ve ömüre bereket iras eder. Bu sebebden oruc dahi eşrefi ibadattir.

Madde 5 — Haccın farzıyyeti istitaatle mukayyedir. İstitaât bir hurrı mükellefi müslimin süknasından ve sair kendüye lâzım olan şeylerden ve hac edib avdet edinceye kadar iyalinin nafakasından fazla zad ve rahileye iktidar ile müfesserdir. bu surette istitaatı kuvveti bedenıyyeye münhasır olmayıb kuvveti bedeniye ve maliyenin mecmuundan ibaret olduğuna nazaran mercuv olmanın bir özre iptilâ ile binefsihi hac etmekten aciz ve fakat kudreti maliyyesi sebeble istinabeye kadir olan kimse hakkında naib yani bedel göndermek vacib olur.

BAHSİ SANİ

Silsilei meratibe dairdir

Madde 6 — Kâfei menasıbı diniyyenin tevcihatında silsilei meratibin mahfuzıyyeti ehemdir.

Madde 7 — Silsilei meratibe mahal menasıbdan bed' edilir. İndel'intiha sonra mahalli tevcihata yani merkezi hilâfeti seniyyeye naklolunur.

Madde 8 — Bir camii şerifin kayımlığına mekteb halifeleri bulunan hafızlar ve müezzinliğine ve kayyımlar ve imamlığına müezzinler ve hatıblığına vaızlar ve vaızlığına müderrisler mülâzim sayılır.

Madde 9 — Bevvablık ve ferraşlık ve kandilcilik kayyımlık sınıfında devir ve nat ve salâhanlıklar dahi müezzinlik sınıfında dahildir.

Madde 10 — Türbedarlığa Sulehayı fukara ve zaviyedarlığa alehtlak sınıfı ulema mülâzımdır.

Madde 11 — Tekke meşihatine evvelen ol tekke şeyhinin müstahlefleri saniyen inabede mukaddem olanları mülâzim olurlar.

Madde 12 — Müftilik mansıbına iptida müderrisler saniyen vaızlar mülâzımdır.

Madde 13 — Mülâzemet itibarından maksad intihaba evvel emirde mülâzimlerden mübaşeretle indelimtihan mülâzimler içinde ehil bulunamadığı halde derece derece madununa ricattır.

Meselâ Müfti evvelen müderrislerin en kıdemlilerinden aranılır şayedi bunların içinde evsafı matlûbeyi haiz bir zat bulunamaz ise vaızlerden intihaba çekilir. Her sınıf hizmeti diniyenin zamanı tevcihinde işte bu tertib üzerine muamele olunacaktır.

Madde 14 — Kayımlık sınıfında medarı intihab ve esbabı tercih nezafete dikkat ve halen istikamet ve beden en kudrettir. Müezzinlik sınıfında ezan ikameti için şeride muayyen olan evzai mahsusayı bilüp lahin ve terciiden sakınmaktır. İmamette iptida sıhhat ve fesad cihetinden ahkâmı salâte âlem sonra tilâvet ve tecvid yönünden ahsen sonra evra' sonra esen sonra hulkan ve daha sonra vechen ahsen sonra neseben eşref sonra sevben enzaf olmaktır. Hitabette eğerçi imam ve hatibin ittihadı meşrut olmayıp yani hitabeti bir zatın cuma imametini diğer bir zatın icrası mücaz isede âdeten ve kesiren imameti cuma hutaba tarafından eda oluna geldiğinden bunda imameti salavatı müreccah evsafı mebhuseden maada manayı hutbeyi ve indel-hutbe halifei müslimine dua gibi merasimi me'süreyi bilmektir.

Vaızlıkta zühd ve salâbetle beraber usul ve fûruu dinde esası olmamakla avamı nasi tazlile bais olan hikâyatı kâzibe ve kısası israiliyyeden mücanebetle meclisi vazı nisrî dürreri hikmetle tezyil eylemektir. Müderrislikte ulûmuakliye ve nakliyyeyi alettertib tahsil edip dersden icazet almaktır.

Müftilikte müderrislik sıfatı müreccahasından fazla ilmi fıkhıta dahi mezidi teveggul ile nazariyyatı ve müsevvidlik veyahut mehakimi şeriyede istihdam ile ameliiyyatı şartınca ikmal etmiş bulunmaktır. Tekke meşihatinde dahi şeyhin sülûk ve siyreti süneni seniyyeye tevafuk etmektir.

Madde 15 — Her hizmet için tayin olunan sıfatı istihkak ol hizmetin talebinde vukubulacak tezahüm ve taaruza karşı sebebi tercih olacaktır.

Madde 16 — Hidematı diniyyede talibler beyninde sıfatı matlûbede müsavat tahakkuk ettiği taktirde ol vakit ya kur'a veyahut cemaatı müslimenin ittifak veya ekseriyeti arası medarı tercih tutulur ve bu iki şıktan birinin ihtiyarı cemaat meclislerine havale olunmuştur.

Madde 17 — Bir mescide imamete mahalle imamından evlâ bir zat dahil olsa iktidaya imamı mahalle daha ehaktır.

Bu takdirde kur'a ve ihtiyarri kavim mes'elelerinde semerei ihtilâf ancak nasb hakkında zahir olur yoksa herkes istediği adamın arkasında namaz kılabılır.

BAHSI SALİS

Mevaddı müteferrikai esasiyedir

Madde 18 — Zatı hazreti hilâfetpenahî ile ammei ümmeti muhammediyye beyninde vasıtai irtibat asrın Şeyhülislâm ve Müftiülenamıdır. Binaenaleyh mesalihi diniyyenin nazırı ve bilcümle hususatı mezhebiyyenin mercii makamı fetvadır.

Madde 19 — İslâm cemaatlarile makamı meşihat beyninde vasıtai nisbet dahi devairi cemaat müftileridir.

Madde 20 — Müftilik memuriyeti mutlaka tarafı Şeyhülislâmiden verilecek menşur üzerine tasdik olunur.

Madde 21 — Medaris ve cevamide ulûmu islâmiyyeye dair okunacak kitablarla süveri tedrisiye esasının tayini müftilere müfeyvaz olup fakat tarafı Şeyhülislâmiden tasdik olunmak lâzımdır.

Madde 22 — Her müftinin dairei mezhebiyyesi merkezinde birer cemaat meclisi teşkil olunacak ve her dairenin cemaatı islâmiyyeyi şamil kasabat ve kurrasında birer şubesi bulunacaktır.

Madde 23 — Cemaat meclisleri azasının adedi ondan akal olmamak üzere icabatı mahaliyyeye göre ziyadesinin tahdidi ile şube azalarının tayin adedi müftilerin reyine muhavveldir.

Madde 24 — Cemaat meclislerinde bilfiil reis müftiler olup şubelerinde riyasete ulemayı mahalliyyeden veya erbabi vukuftan biri taraflarından bilintihab tevkil olunur.

Madde 25 — Hitabet esasen efali hulefadan bulunduğu ecilden huteba işbu hizmeti diniyyeyi niyabeten anilhalife ifa ederler. İşte bu sebeble dahi hutbe nam namii halifei müslimine kıraet olunur.

Madde 26 — Mesacid ve meabid iki sınıf olup bir sınıfı salâti cuma ve id ve sair salevatı meşhure için muad ve mebna olan cevamii azime ve kebire ve sınıfı âharî mesacidi sagiredirki anlarda salevatı amme ikamet olunmayıp salavatı mefruzada olunur.

Madde 27 — Cevamii kebirdede imamet ve hitabet hususu reyi naibi halifeye menut olup lâkin mesacidi sagirede imamet için cirani mahallenin ihtiyarı kâfidir.

Madde 28 — Mülük ve hulefanın ya vüzera ve ümeranın evkafı şerife ve asarı celilelerinden olup minelkadim tevcihi ve zaif ve tayini mesarifi makamı hilâfetten reye mevkufl olan cevamiî kebirede vaz ve tedris dahi istizane muhtactır.

Madde 29 — Mesacidi mahalleden bir mescidi sagire bilâ izin akdi meclisi ders ve nush caiz isede bunda dahi makamı meşihatın hakkı taallûku nazarı bakidir.

Madde 30 — İzinahas cemaat meclisleri mazbatasının leffile müfti tarafından makamı meşihate vukubulacak inha üzerine istihsal edilir.

Madde 31 — Cihatı diniyyenin mahlûlât ve tevcihat ve ferruatı hakkında müteamil olan usulün kemakân ibkası müstahsendir.

Madde 32 — Cemaat meclisi idarelerinde birer millet sandığı tesis edilecek ve müfti devairi mezhebiyyelerince efradı mükellefei müslime üzerine bitterazi matruh avaidi seneviyyei münasebe ile cemaatlerin daha sair varidatı irbah olunarak nümaları yine cemaat meclislerinin rey ve tensibile menafii islâmiye yolunda sarfolunmak üzere sandıkların resülmali ittihaz olunacak ve zikirolunan avaid ve varidatı kabz için müftiler tarafından birer âmil tayin edilecektir.

Madde 33 — Umuru evkaf ve eytam cemaat meclisleri nezaretlerinde cereyan eylemek üzere evkaf için başka ve eytam için başka birer de müdür tayin olunacaktır.

Madde 34 — Müfti daireleri merkezlerinde birer encümeni fazilet teşkil edilecektir.

BAHSİ RABİ

Fetvaya mütealliktir

Madde 35 — Fetva umuru dindendir binaenaleyh zati şeyhül'islâmî bu babda teftiş edip ancak fetvaya ehil olan kimseyi memur ve mezun eder.

Madde 36 — Müfti kavaid ve esalibi fıkhı bilüp zabt ve itkanı meseile haizi iktidar olmalıdır.

Madde 37 — Müftiler ercahi akval ile iftaya mezun olup hilâfında bazı akavili zaifeyi tercüme ile fetva veremez.

Madde 38 — Müfti halimirezini leyyinül'kavl münbesitül'vecib olup mürueti katı mesaviyi ahvaldan tenezzüh ve ictinab üzerine olmalıdır.

Madde 39 — Âdabı iftadan biri de müftinin indel'müracaa kütübü fıkhiyyeyi hürmetle ahiz ve söâl kendüsüne müttezah olun-cıya kadar meseleyi merreten bade ühra basıretle mütalea ede-rek badehu cevaba tasaddı etmesidir.

Madde 40 — Müstefliler beyninde adle riayette isiftada müsabakat eden kimsenin fetvasını takdim ve verdiği fetvada müahharen hatasına vakıf oldukta rucu ile meseleyi tashih müftilerin emir olundukları vacibatdandır.

Madde 41 — Fetvada bivecih iraei tesamüh ve müsaade ve fesadı âraz üzerine ittibatı hiyel haram olmakla bunlardan ve birde mizaca itidalden hurucla tagayyür arız oldukta ol halde fetva vermekten müftiye tevakkı lâzımdır.

Madde 42 — Müfti hiç bir müsteftiyi red ile fetvayı dirig eylemez fakat müfti kendi huzurunda şer'an mürafaa olacak adamlara da fetva verecek olduğu halde reyine evvelce bu adamların vakıf olarak telbis ile iştiğal edebilmeleri muhtemel olduğundan bu yoldaki fesad ve muhataradan ihtirazen müstef-tilerin indel'istifta hallerine kemali dikkat ve ihtimamla muha-samaya teheyüle'ri anlaşılan adamlara ne şifahen ve ne tahriren fetva verilir.

Madde 43 — Müftilerin hâkimlik sıfatı ile gözetilecek ahvalini mecellei ahkâmı aliyyenin kitabül'kazası tayin ve tavzih etmiş olduğundan adab ve evsaf ve vezaif ve usulü muhakemei şer'iy-ye hususatında kitabı mezkûrde münderiç mesail ahkâmına biayniha mütabeat edilecektir.

Madde 44 — Müfti bir hâdise şer'iyede iştibah eyledikte ifta veya hükümde acele etmeyüp ihtiyata riayeten evvelemir-de ulemayı mahalliyye ile iştişare etmelidir.

Madde 45 — Nazarı şeride bir âlim sagir olsa da kebir ve bir cahil kebir olsa da sagir adolunacağından müsteşarede kiberi sinne ve çünkü nazar ve tatbik ile istintac ve istihsal olunan metalibde bazan bir şahıs bir cem'i azımın muvaffak ola-madığı sevaba muvaffak olageldiğinden kezalik müsteşare de kes-reti adede itibar olunmayup müfti indinde efkah ve evra' kim ise anınla badelmeşvere ittifakı rey husulü üzerine verilecek fetva ve hükümde medarı sıhhat bulunmuş olur.

Madde 46 — Meşveret veya hemicivar ulemadan istianet edilmiş olup ta yine şüphe zail olmadığı surette müfti izahatı şamil bir arize ile doğrudan doğruya makamı meşihata mü-racaat eder.

BAHSİ HAMİS

Usulü intihabı mübeyyindir

Madde 47 — Cemaat meclislerle şubeleri azasının sinleri 25 den dun ve tezkियeleri muhtel ve müşevveş olmayup emniyet ve itibar kazanmış ve mümkün merite muamelâtı şer'iyeye ve kavanine nisbet peyda eylemiş ahaliden seçilecektir.

Madde 48 — Cemaat meclislerine intihabı aza için evvel emirdé ulema ve meşayihden ve eimme ve muhtaran ve esnaf kethüdalarile serâmdanı ahaliden mürekkeb bir meclisi umumî akdile bu meclis yine kendi içlerinden ve ashabı alâka ve haysiyet ve vukuftan olarak on kişiden mürekkeb bir meclis tefrik ifraz edüp derecei ulâ vazifesini anlara itman ettirir. Ve bu meclisi tefrika yine müfti riyaset eyler.

Madde 49 — Cem'iyeti tefrik kırk yedinci maddede gösterilen evsafa mutabık olmak üzere adedi matlûbun iki misline müsavi aza intahab edüp puslasını mahallât ile mülhakat şubecemaatına tevzi ve tesyir eder.

Madde 50 — Pusulalar esamii mektûbenin bir nısfı çıkarılarak iade olundukta yine bir meclisi umumî müvacehesinde keşif ve kiraetle ekseriyet kazanmış olanların memuriyyetleri müfti tarafından tebliğ ve icra olunur.

Madde 51 — Mahallat ve cemaat puslalarda isimleri muharrer zevattan başka harıcden kimseyi intihab edemeyüb yalnız meclisi tefrik için muvakkaten aza olanların intihabı mücazıdır.

Madde 52 — Cemaat meclisleri azasından birinin vefat veya istifasile hal vukubulduğu ve yahut meclisden tard ve ihracını mucib bir hal tebeyyün eylediği takdirde yerine ekseriyet madununda bulunanlardan sırasile ve şayet işbu bakıyede bir derecede olanlar var ise anlardan dahi kur'a keşidesile aza alınır.

Madde 53 — mülhakat şubelerile encümeni fazilet azalarının ve ketebe ve sair hademenin intihabı cemaat meclislerine muhavveldi.

Madde 54 — Evkaf müdürlüğünde en ziyade alâkadar olan mütevellilerin ve Eytam müdürlüğünde kezalik en ziyade alâkadar olan vasıların inzıمامı ârası meşrut olarak bunlar dahi cemaat meclislerince intahab olunurlar.

Madde 55 — Müftilik memuriyeti münhal oldukça mahalinde ehil var ise cemaat meclisleri encümeni fazilet heyetile birleşerek ve şubelerden dahi ayrıca rey alarak ittifak veya ekseriyet üzere inlihab olunan zata menşur istihsali ve mahalinde ehil yokise Derseadetce diğer birinin intahab ve tayinleri hususlarında icrayı tavassut için dahili kalemrevi hükümeti mülkiyyede en büyük dairei mezhebiyyede canişini ifta olan zata bamazbata müracaat olunur bunun üzerine o zat dahi mazbatai varideyi aynen lef ve bir gûna mütaleası var ise anı da ilâve ve derc ederek bir arıza ile keyfiyeti makamı meşihattan istizan edecektir. Bu teşebbüsât ile intizar olunan emrin vürudu fevkalmemul uzayacak olur ise evvelki mazbata hükmünün tekidine ve bir taraftan da diğer mazbata ile makamı meşihata malûmat ita olunarak her halde tesrii maslahatı mucib esbaba teşebbüs iktiza eder.

Madde 56 — Emri inhilâl en büyük dairei mezhebiyye müftiliğinde vukua geldikte ol vakit hiç bir tarafa müracaat iktiza etmeyip yalnız intihabında elli beşinci maddede beyan olunan kaide icra olunduktan sonra intihabnamei mahallinin doğrudan doğruya makamı meşihate takdimi kâfidir.

BAHSİ SADİS

Cemaat meclislerinin vezâifini müstemildir

Madde 57 — Kavaidi umuru diniyyeden biri de emri bilmaruf ve nehyi anil'münker babından bir hizmetle tekayyüddürki esteizü billâh (veltekün minküm ümmetün yed'üne ilel'hayri ve ye'mürune bil'marufi ve yenhevne anil'münkeri) nazmı celili meüdasınca bu vazifenin her müslim hakkında terettübü sahih isede bihükmil velâye üzerine farz olması teayyün eden zatin maadası hakkında nevafili amelden madud olarak mecburiyet bulunmadığından vazifei mebhüsün anha cemaat meclislerine ihale kılınmıştır.

Madde 58 — Emri bil'maruf üç kısımdır. Birinci hukuku-laha ikinci hukuku ademiye üçüncüsü hukuku müsterekeye taallük eder. Vatani meskûnda salâtı cuma ve idin ve mesacidde şeairi islâmdan olan cemaat ve ikameti ezanın hüdane-kerde terki hali bunlar hakkında vukubulacak emir kısmı evvelden mesacid ve cevami ve sair müberratı islâmiyyeden münhedim olup müceddeden bina ve harap olup meremmet ve tamiri için vakıflarında ve işbu talimatın otuz ikinci maddesinde beyan olunan Millet sandığında müsaade olmadığı halde memleketin erbabı miknet ve servetine teveccüh ve ebnay sebile müraat kısmı saniden ve sıyaneti neseb ve tesisi karabet ve hüsnü muaşeret gibi nice makasıdı nikâhı halelden vikayeten zati zevc olmyan bikir ve seyyibi nisvanı küfüvlerine tezvic için velilerinin tedbirine müdahale kısmı salisden olmakla bu cümleden madud olan müfredatı mehasine ve alel'umum birrütakva ile taavüne efradı müslimeyi his ve tergib cemaat meclisleri vezaifindedir.

Madde 59 — Maabidin taharetine dikkatsizlik nehari ramazanda alenen oruç yemek ve akaid hususunda sui tevîl ve tah-rife cür'etle ve varlık nûmayişile nası aldatmak ve melâhiyi muhrremeyi izhar ile kimseden çekinmemek ve kadınları açık saçık gezüde erkeklerle ihtilâtına bakılmamak ve bir adem lehiv ve kihaneti kendüye tariki maişet kılmak gibi ahval dahi münkeratı şer'iyyeden olmakla cemaat meclisleri bu misillü ahvalde bulunanların da men'i esbabını istihsale memurdur. Zira (innessefihe izalem yenhe memurun) medluli hikmeti memzucu üzere o makule süfeha men olmadıkca seyyiati mezkûre ile memur gibi addolunarak bir taraftan da gayre sirayet mahzurunu iştimal edebileceğinden bu babda icrayı tekayyüdatda kusur edil-memeli ve varızlar vasıtasile dahi nesayihı müessere icra ettirilmelidir.

Madde 60 — Eytam ve eramili zilli suale ve adabı umu-miyyeye mugayir diğér yola sülûkdan men'ile iaşe ve terbiyeleri esbabı istikmal edilecektir.

Madde 61 — Her müftü dairesinde zükür ve inasdan ne kadar efradı müslime var ise sebtî defter edilüp cemaat meclislerinde hıfzolunacak ve bu defter tevellüdat ve vefiyat ve

nakli mekân esaslarına dahi açık tutularak ve her sene meclisce musaddak bir icmal nüshası müfti tarafından makamı meçhate gönderilecektir.

BAHSİ SABI

İdarei evkafa dairdir

Madde 62 — Evkaf Müdürleri cemaat meclisinin tahtı nezaretinde ifayi vazife eder ve kefalete raptolunup kefalet senedi millet sandığında hıfzolunur.

Madde 63 — Evkaf Müdürü bir sandık ihdas ve bir kalem teşkil eder.

Madde 64 — Evkaf sandıkları için iki parçadan bir mühür yaptırılıp bir parçası cemaat meclislerinde ve bir parçası müdürlerde bulunarak sandığın açılıp kapanmasında cemaat meclislerinin dahi bu suretle malûmatı olacaktır.

Madde 65 — Cevami ve mesacidi şerife ve müberratı sairenin nezafet ve intizamına ve bil'ümum hademenin harekât ve ahvaline dikkatle resen görülebileceği işleri görmek ve görmecekleri işlerde cemaat meclislerine malûmat itasile icabını icra ettirmek birinci derecede evkaf idaresine müterettib vazifedir. Müdürler gerek bu hususlarda kusur ve müsamahadan ve gerek masarifi mukannene ve mübremenin tesviyesince ikai müşkülâtta daima mes'uliyet altında bulunurlar.

Madde 66 — İdare üç ayda bir kerre varidat ve masarifatın müfredatı ile tahsilât ve bakayanın miktarını şamil bir jurnal ve beher sene mart iptidasında dahi bir sâl muhasebesi tanzim edüb cemaat meclislerinde tetkik olunmak üzere müfti efndiye takdim eder.

Madde 67 — Her müfti dairesinde ne cins ve ne kadar hayrat ve müberrat var ise vakfiyesi mevcut olanlarının vakfiyelerini olmiyanlarının teamül keyfiyetlerini ve maruf olan vakıflarının isimlerini mübeyyin vakıf idaresi bir esas defteri tutacaktır. Mürtezika ve bilcümle hademei vakfa verilen maaşat ve tamiri hayrat için sarfiyat ve vakıflardan müstahsal varidat ve hasbelicab bir vakıftan diğer vakfa verilecek tavizat ve idare masrafile sair bilcümle muamelât zabt edilip bunlar içinde lüzumu kadar defatir istimal edilecektir.

Madde 68 — Bir vakfın esasen varidatı olmadığı veya hut olupta müahharan harap ve zayi olduğu surette nazar olunur. Eğer vakıf ve ciheti vakıf müttehid ise bu vakfa vakfı aharin fazlasından lüzumu miktar alınıp sarf edilmesi caiz olur. Eğer vakıf ve ciheti vakıf muhtelif olur ise sarfına mesağ olmayıp muhtac olan vakıf hangi mahallede ise ol mahalle ve kifayet etmez ise diğer cemaatlerden istiane edilir. Bu suretle dahi itmamı maslahat kabil olamayıp o vakfın tatil ve harabından ikamei dine halel geleceği tahakkuk eder ise vakfı muhtacın nam ve hesabına olarak mütevellilerine ve eğer mütevellileri yok ise ahali mahalleden biri tarafışer'den müteveli nasb olunarak ana fazlalı vakıflardan istidaneye mezuniyet verilip müahharen bittedric ya ianeden ve yahut vücuhi birre sarf kılınmak üzere vukubulan vasiyetlerden işbu açık kapanacak ve hangi vakıftan hangi vakfa ne miktar şey sarf olunmuş ise tavizat defterlerine kayıd olunacaktır.

Madde 69 — Vakıfların muhasebat ve vukuatı umûmiyesi icmalî senede bir kerre idarece deftere alınıp ve cemaat meclislerince tasdik edilip müftiler tarafından makamı meşihata gönderilecektir.

Madde 70 — Evkaf müdürlerinin varidatı vakfiyeden yüzde on derecede ücret takdiri veya münasib miktar maaş tahsisile tavzif edilmeleri cemaat meclislerinin kararına menuttur.

BAHSİ SAMİN

İdarei eytam hakkındadır

Madde 71 — Yedinci bahisde mübeyyen altmış iki ve altmış üç ve altmış dördüncü maddeler ahkâmı eytam müdürleri hakkında dahi aynile caridir.

Madde 72 — Terekei meyyite bervçhiati alettertib hukuku erbaa taallûk eder evvelkisi techiz ve tefkin ikincisi kazai düyun üçüncüsü tenfizi vesaya dördüncüsü kısmet beynelveresedir.

Madde 73 — Vasiyet hatimeî efali mükellefin ve mirasa mukaddem olup şeraiti hatminin tahakkuku halinde tenfizi lâzımgelir.

Madde 74 — Beynelveese taksımı malı terekenin tahriine teferru eder kadı için mekâni malûm olmıyan gaibın mutesarıul' fesad menkulatını teleften vı kayeten beyı caız olduğundan ve mecnun ve matuhun nazarı kadıya ıstıhkakta sagıre muşareketleri bulunduğundan bu adem vefat edupte veresesı içinde sagır veya mecnun ve matuh veya gaib bulunduğú surette bunların mucerret hisselerini muhafaza maksadına mebnı muteveffanın terekesı velı veya vası taleb ve marifetile tarafı şeriden tahrir olunur

Madde 75 — Bir mutevaffanın zahirde varısı maruf ve marufesi olmamak hususu dahı tahriri terekeyı mucib esbabdandır

Madde 76 — Sagır ve mecnun ve matuhun malinde babaları anlar bulunmadığı halde ced yanı baba babaları için vilâyeti hıfzı sabıttır Fakat baba veya ced mutlif ve mubzir olup vilâyeten tasarruf ettiğı malı ızaât ihtimalı galib oldukta kadı anın yedından nez' ile nasbedeceğı bir vası müstakime teslim eder

Madde 77 — Vası esasen iki kısımdır Biri vasıyı muhtardır ki eb ve ced tarafından tayin olunur Ve ya tayin olunan vası canından ihtiyar ve tayin kılınır Diğeri vasıyı mansubdur ki hakım tarafından tayin olunur

Madde 78 — Kadı hasbelicab nasbı vası salâhiyetini haızdır Sagır ve mecnun ve matuhun eb ve ced vasıyı muhtarlarından birisi olmadığı veya veresede gaib bulunduğú vakıtlerde kadı vası nasbına ihtıtam edecektir

Madde 79 — Adlı kâfi vasıyı muhtar var iken hakım tarafından vesayetten ihrac ile başkası nasb olunamaz

Madde 80 — Vasinın hıyaneti sabit oldukta vasıyı muhtar olsa bile azıl olunur

Madde 81 — Vasinın mesalihı vesayeti tesviyeden acı zahir olsa bir muktendir kimse zammı vası tarikile tayin edilip mesalihı vesayet tesviye ettirilı

Madde 82 — Terekedenı aynen hıfzı lâzımgelen emlâk ve arazi ve icabına göre bazı eşya yetim üzerinde bılıpka telef olması melhuz olan emval ve eşya dahı velı ve yahut vası re'yile ve marifeti şerile bilmüzayede semeni mısillerile satılıp nakid akçaya tahvil ve bu akça eytam mudürü tarafında

bil'ahiz defteri mahsusuna kaydolunarak lieclil'idane eytam sandığına vaz edilecek ve zimemat var ise nihayet üç mah zarfında meclis ve şube marifetlerle arkası alınarak heman defteri kassamı tanzım ve sicilli mahkemeye kaydedilip eytam idaresine havale olunacaktır. Müdür dahi terekenin hini tahri- rinde mahkeme kâtibi ile karşılıklı tutmuş oldukları defterle defteri kassamı badelmukabele defteri kassamın zahrına tasdikini müş'ir ibare tasdir ve tembir ederek vasiye teslim eyliyecektir. Eytam uhdesinde bulunan çiftlikât hakkında dahi teamülü veçhile hareket olunacaktır.

Madde 83 — Gaibin mütesariü'l'fesad olan eşyası menkuleden hissesi satılıp akar ve bozulması gayri melhuz menkulât bir vasiyi mutemed yedine tevdi olunur.

Madde 84 — Gaib bir seneye kadar zuhur etmez ise satılan eşyasının esmanile akarının varidatı vası marifetile eytam sandığına konularak ahare idane ile istirbah edilir. Taki ol gaibin mekânile hayat ve mematı malûm olmyarak velâdetinden itibaren doksan sene mürür eylediği halde gaib artık hükmen meyyit ad olunacağından akar ve nukudi veresei var ise anlara yok ise havayici müslimine sarfolun- mak üzere cemaat meclislerine teslim edilir.

Madde 85 — Aslâ zahirde varisi maruf ve marufesi olmy- yarak vefat eden kimselerin menkul ve akar ve terekesi yazılıp akarı cemaati müslime nezaretine ve menkulât esmanı eytam sandığına alınarak ihtiyaten beş sene müddet idane ile hizf ve irbah olunur beş sene müddet inkızasında varis veya vekili şerisi zuhur etmezise işbu nukud ve akarın rakabesi masarifi müslimine aid olmak üzere cemaati müslime meca- lisinin idaresine verilir ve böyle bilâ varisi maruf ve ma- rufe fevt olanların mecmu'u sülüs malini ve yahut sülüsten bir mikdarı muayyenini vücühü birre veya cihatı muayyeneye vasi- yet etmiş olduğu sabit oldukça terekeden miktarı vasiyyet ifraz olunup bakisi hakkında yine vechi meşruh üzere muamele olunur. Lâkin tereke yalnız emlâki gayrimenkuleden vesaya dahi muayyenattan ibaret olupta bu emlâkin varidatından bir sene zarfında vasiyet miktarının istifası mümkün olur isa emlâki mezkûre bey olunmayıp ibka ve mümkün olamadığı surette ancak tenfizi vasiyete vafi olacak miktarı satılır.

Madde 86 — Eytam müdürleri müstakrizin isim ve şöhet ve san'at ve mahallî ikametinin ve idane olunacak meblâğ cins ve miktarının ve hangi yetim mahndan alımp vasisi kim olduğunun ve ribihten veya aşlı maldan miktar ve tarihi teslimatın haneı mahsuslarını ve numaralarını şamil iki kıt'a defter istimaline mecburdur ki bunlardan biri esas defteri unvanile muanven ve vukuat yürütüldükte her bir muamele ziri müfti ve müdür taraflarından musaddak olmak üzere daima milfet sandığında ve diğeri müdür yedinde bulunacaktır daha başka defatir istimali müdürce görülecek lüzuma tabidir.

Madde 87 — Eytam müdürleri vasiler idaresinde aynen ipka olunan emlak ve araziden ve ıstirbahı nükuddan ne miktar menafi husule gelip nefekati mukaddere ve sair masarifi zaruriyeye ne kadar sarf olunduğunun ve sandığın mevcudile zimematın senede bir kerre cemaat meclisinde vasiler ve bilicabı medyunlar hazır olarak hesabatını rüyet eder bir vasi her ne vâkıit aleni sui istimalâtta bulunacak olur ise sene tamamına ihtizar olunmayıp kendisine umuru vesayetten el çektilirip acilen hesabına bakılır. Hini muhasebede vasilerin hiyaneti sabit olur ise hemen azil olunarak yerlerine taraı şer'iden diğeri mü'temen vasi tayin edilir. İşbu muhasebede müdürün sui istimali zahir oldukta anın da derecesine göre icabı halin icrası cemaat meclislerinin reyine vabestedir.

Madde 88 — Emvali eytam rehni kavi ve kefilî malî ile idane olunur. Lâkin rehin mecburiyetinden emrı idane sektedar olupta menafii eytam muhtel olaçak olur ise adedi ikiden ekal olmak üzere esnaf ve tüccar ve ashabı alâkadan mütemevvil ve muteber kefillerle dahi idane tecviz olunur.

Madde 89 — Medyunlar asıl deyin ile ribhi mülzemi aldıkları akçenin emsali yani cins ve fiatile tediye etmek üzere senede raptedilir.

Madde 90 — Résmî kısmet ve tellâliye ve sair ücret vesâikte haddi marufu teçavüzle teaddi edilmeyecektir.

Madde 91 — Eytamın isbatı râşd muamelâtı cemaat meclisinde icra olunur.

Madde 92 — Eytamın mücerred haddi rüşde bülûğile malının kendisine itası hususunda istical olunmayıp ademi israf ve tebzirinden emniyeti kaviyê hasıl oluncıya kadar teenni ile tecrûbe olunmalıdır.

BAHSİ TASI

Encümeni fazilet beyanındadır

Madde 93 — Her nerede cemaati islâmiye mevcut ise orada adedi etfalın killet veya kesretine tâbi olmak üzere iptidaiye ve rüşdiye mektepleri bulundurmak lâzımdır.

Madde 94 — Çocukların sinni temyize vusullerinde mekâtibi iptidaiyeye gönderilmeleri hakkında encümen çocukların velilerini mecbur eder.

Madde 95 — Her müfti dairesinde kadimen mekteb ve medrese ve kütübhaneye gibi ne kadar tesisatı diniye ve milliye ve bu tesisata merbut ne miktar ve ne nevi varidatı vakfiye var ise encümen bunları ve bir de kütübhanelerde ve dershanelerde mevcut kitabların miktarını üç nüsha olarak deftere alıp birini nezdinde hıfz ve diğerini cemaat meclisine ve üçün cüsünü de makamı meşihate takdim olunmak üzere müfti efendiye ita eder.

Madde 96 — Mekteb ve medreselerde talim ve müzakere olunan ders cetvelleri derece ulâda encümen tarafından tertib olunduktan sonra berayı malûmat makamı meşihate takdim için müfti efendiye verilecektir.

Madde 97 — Bilocümle müessesatı islâmiyenin intizamâtı dahiliyesinin istikmaline ve ulûmu diniyenin terakkiyatına musıl hidemata encümeni fazilet memurdur.

Madde 98 — Mahreci muallimin olmak üzere bir medrese tertib olunup mekteblere buradan hoca yetiştirilir.

BAHSİ AŞİR

Tevcihi cihat usulünü tayin eder

Madde 99 — Mülhakat şubelerinin bilcümle cihat hakkında vazifeleri yalnız tahkikatı evveliyeden ibaret olup imtilhan ve tetkikatı saire icrası cemaat meclislerine aid olacaktır.

Madde 100 — Cihattan birinin ahara tevcihi iktiza ettikte evvel emirde ciheti imameç ve hitabet misillü ne neviden olup ne suretle tevcih olunacaktır ve cihat talibinin hal ve mesleki

nasıldır Talib müteaddid ise hal ve ihtiyacça hangisi müreccahtır vazifesi ne miktar olup meşrutası neden ibarettir. Talib uhdesinde diğer cihet dahi var ise matlûb olan cihet şahsı vahidde ictimaa caiz olan kabildenmidir değilmidir buraları biletraf ciheti matlûbe müihakat şubeleri dahilinde ise şubelerce ve dairei fetva merkezinde ise cemaat meclislerince tahkik olunarak tebeyyün edecek hale göre mazbatası bittanzim müfti efendiye takdim edilir.

Madde 101 — Cemaat meclislerinden veya şubelerinden vürud eden mazbata tetkikatı kuyudiyesi icra ve işin usulüne keyfiyeti mutabakatı ilâm olunmak üzere müfti efendi tarafınban evkaf müdürüne havale olunacaktır.

Madde 102 — Evkaf müdürü kendine muhavvel vazifeyi bilifa tetkikat nihayet buldukta tevcihi taleb ve istida olunan cihet müdürürlük ve imamet ve hitabet misillü cihatı ilmiyeden ve tekke meşihati gibi menasıbı zikriyeden ise müfti efendi tarafından cemaat meclisi muvacehesinde imtihanı icra olunup ve eğer kayyumuluk ve ferraşlık gibi kuvveti bedeniyenin muayenesine ve istikamet ve emniyetin tahakkukuna vabeste ise bu şeraiti dahi kezalik cemaat meclisleri yerine getirip lüzumu tevcihe dair meclisçe bir karar inzar ve olbabda bir mazbata daha tanzim olunup müfti efendiye takdim edilir.

Madde 103 — Müftiler tevcih mazbatalarına (Mucibince) işaretini vazettiklerinden sonra hatiblik ve vazılık ve müderislik ve yalnız Mevlevî dergâhında şeyhlik cihetlerine dair mazbataları behemehal izni mahsus istihsali için ba arıza makamı meşihate takdim ve diğer cihetleri kendilerine verilen mezuniyete mebni mahallince resen bilicra birer mürasele ile ashabına tebliğ ederler.

Hatıme

Zamanın tebeddülüle ahkâmın tebeddülü inkâr olunamıyacağından örf ve adet değişip bu sebeble cemaatler idaresince bazı tadilâta lüzum göründükçe müftiler tarafından makamı meşihate esbabı mucibeyi havi lâyhalar takdimile istizanı muamele olunacaktır.

№: 67 — Taşradan Vergi Emanetine irsal olunacak şehri hasılat defterinin sureti tanzim ve imlâsını mübeyyin tarifname

30 haziran 1301

Senedi hakanî ita oluncak arazi ve emlâki havi elviyeden vergi emanetine irsali mutad olan şehri hasılat defterlerinin usulü kemakân baki olmak üzere üç yüz senesi martından itibaren merkezi emanetçe tapu ve emlâk ve mevkufe namlarile üç kısma munkasım bulunan aklâm birleştirildiği gibi teshili muamelât, zımında arazii emiriye ve mevkufe ve emlâk muamelâtı dahi birleştirilerek cümlesinin bir deftere derc ve tahriri tahtı karara alınmış ve ona göre mukaddema nûmuneleri dahi irsal kılınmış isede elviyeden tevarüd eden hasılat defterlerinin bazılarının sureti tanzim ve imlâsı matlûba muvafık görülemediği cihetle daha muvazzah bir nûmune ile tarifâtı havi bir muhtıranın tanzim ve irsaline lüzumu hakikî görünmüş ve olveçhile tertib ve tanzim olunan nûmuneden lüzumu miktarı leffen gönderilmiş olmakla nûmuneî mezkûreye tevfikân hasılat defterlerinin sureti tanzim ve imlâsı berveçhiati tarif ve beyan olunur.

Madde 1 — Eski hasılat defterlerinin sıra numarası ve kaza ve nahiye ve kariye ve mevki haneleri kemakân ibka edilerek nevi tabiri dahilinde mülk ve arazii emiriye ve vakıf namlarile üç hane açılmıştırki bunlardan senedi hakanî ita olunacak mahallerin sırf mülk veya mukataalı emlâk mülk lâfzının zirine ve mirî olanları arazii emiriye tabirinin altına ve müsakkafat ve müsteğillât dahi vakıf hanesine yazılacaktır.

Madde 2 — Vâkıfın ismi ve nezaret ve sokağı haneleri zaten emlâk hasılat defterlerinde bulunmakla bunlar sabıkı veçhile imlâ ve tahriri emlâk numarası tabirinin altına defatiri merkumedeki rakamı ebvab tahrir ve hududu hanesine kemafis-sabık hududu erbaa ve mikyası cedid ve mikyası atik hanelerine dahi miktarı dönüm ve evlek ve zirân hem atik ve hem cedidi derc ve tezyir olunarak bunların hiç birisinden zinhar zühul olunmıyacak ve bunların yanına açılmış olan bedeli üşür ve mukataai zemîâ ve icarei müeccele hanelerine dahi ol mahallin maktuu senevisi her hangi cinsten ise onun miktarı tahrir edilecektir.

Madde 3 — Ciheti itayı sened hanesine mutasarrıf olacak şahsa hangi cihetten senedi hakanı ita olunacağını muhtasar ve fakat gayet muvazzah ve müfid tabirile yazılması ve eğer sened itası ferağ ve intikal ve bunun gibi sahibi evvelinden devren vuku bulmakta ise fariğ ve müteveffanın hangi devlet tebaasından bulunduğu ve tarihi vefatının tasrih edilmesi lâbüddür mutasarrıf olacak kimse hanesine dahi müceddeden sened verilecek olan şahsın ismi sarîhinin ve hangi devlet tebaasından bulunduğu derci dahi muktazi olup öyle falanea oğulları veya kızları veya zevcesi tabirile geçirilerek istilâmı mucib halâtan tevakkî olunacaktır.

Madde 4 — Bedeli ferağ hanesine ciheti itayı sened ferağdan ise ol mahallin kaç kuruşa ferağ edildiğinin miktarı yazılacak ve tahriri emlak kıymeti hanesine mahalli mezkûrun hini tahrirde tahmin edilmiş olan kıymeti dercolunacaktır şurası mukarrerdirki bedeli ferağı tahrir kıymetinden dün gösterilenlerden alınacak harc tahrir kıymeti miktarından ve bedeli mezkûr tahrir kıymetinden fazla ise harcı mutad bedeli ferağdan ahzolunacaktır.

Madde 5 — Vergi emanetine aid hasılat hanesi zirinde açılmış olan bedeli misil hanesine mirî ve emlaktan bedeli mislile ihale kılınan mahallerin miktarı mebalîği ile vakıf olupta kezalik bedeli misil ise teffiz kılınan mahaller bedelinin yüzde onu ve bedeli müzayede hanesine olveçhile bilmüzayede ihale ve teffiz edilen mirî ve emlak bedeli müzayedelerile evkafın bedeli müzayedesinin üşrü ve harcı mutad hanesine dahi mirî ve emlakın harçlarının tamamı ve evkaf harçlarının üşrü ve maakâtibiye varaka baha hanesine bilcümle defterde munderiç muamelâtın maakâtibiye varaka pahası olan dört kuruş vazolunarak emanete aid hasılat yekûn hanesinde cem olunacak ve evkafa aid hasılat hanesinin zirinde açılan hanelere icare ve mukataai müterakimeden maadasından emanete aid yüzde on tenzil olunduktan sonra bakisi hanei mahsuslarına vaz edilerek bunlar dahi ayrıca yekûn hanesine cem ve terkîm edildikten sonra emanet ve evkaf hasılatının her iki yekûnu birleştirilerek yekûnu umumî hanesine ve tahsil olunan harçların binde veya yüzde kaç kuruş hesabına alındığı dahi bu hane yanındaki hanei mahsusuna vazolunacaktır.

Madde 6 — Hangi defterden naklolunduğu hanesine muamelesi icra kılınan mahal zaten senedatla tasarruf olunduğu halde senedatı merkume usulü atikadan ise tarih ve sıra numarası hanesine bir kayidi şüd yazılıp zahrı seneddeki defterhaneye mahsus kayidi şüd numarası ve usulü cedideden ise tarih hanesine hangi şehrin daimî veya yoklamasından bulunduğu ve sıra numarası hanesine şehri mezkûrun kaçınıcı sıra numarasından idiğünün dercile beraber kayid şüdüntün dahi ilâvesi ve eğer senedi mezkûr zayi olmuş ise mahallinde bulunan nüshai saniyesine bilmüracaa mucibince şehir ve sıra numaralarının dercini ve hangi deftere nakleylediği hanesinin zirine dahi o numarada muamelesi icra kılınan mahal için muahharen diğer bir vukuat daha yürütülerek mezkûr numaradaki muamele hükümsüz ve sened itası iktiza etmiyecek olduğu halde vukuatı ahire hangi şehir defterinin hangi sıra numarasına nakledildiği derç ve tezyir kılınacak ve yoklamadan ise yoklamanın hangi sene ve mah hasılatından idiği dahi mülâhazat hanesinde gösterilecektir ve yevmiye numarasile irad tarihleri hanelerine vazolunacak ve mülâhazat hanesi fevkalâde işaretlere mahsus olup derunu defterde gösterilmesi mümkün olan şeylerle ve yahut senedi merbutan gönderildiği gibi icab etmez tafsilâtla doldurulmayıp açık bırakılacak ve yedinde senedi olduğu hanei mahsusunda gösterilen mahallerin tebdili lâzımgelen senedatı deftere leffen irsal kılınmadığı halde bunların celbi zımında yazılacak muharrerat ve cevabı ve melfufatı Posta ücretlerine memuru zamin olacağı gibi bu husustan memurini mumaileyhim başkaca mes'ul olacaklardır.

Madde 7 — Hasılat defterleri üç suret olarak tanzim olunup bunun birisi kazada ve birisi livada kayid makamında mahallinde kalmak ve diğeri senedat tanzim olunmak üzere icmaline lefle vergi emanetine irsal kılınmak kaidei mahsusundan olup bunlardan mahallinde kalacak olan nüshalara dercolunacak mahaller vukuatın tevarüdü sırasile arazi ise yalnız arazisi veya gayri misillü üzerinde emlak bulunan cinsten ise evvelki sıra numarasına zemini onun altına gürümü ve kezalik üzerinde mülk bulunan arazii mevkufeden ise tesadüf eylediği numaraya zemini ve zirindeki numaraya mülkü dercolunarak ilânihaye sıra numaraları vaz ve terkim edilecektir.

Madde 8 — Mezkûr mahallinde kalacak nüshadan emanete takdim edilecek defterin hini tanziminde evvelâ defteri mezkûrde ne miktar arazii emiriye var ise anlar numara ve tarihi vukuu itibarile tefrik edilip ikmal olunarak bunların cümlesinin bedeli misil ve bedeli müzayede ve harcı mutad ve kâtibiyesi yekûnu cem ve hesap olundukta yekûnu umumî hanesine vaz ve terkim badehu yine nüshai mezkûrede bulunan bilcümle emlâk numara ve tarihi vukuu itibarile fasıla bırakılarak alelûsul deftere terkim kılındıktan onra bunların dahi yekûnu hasilatı toplanılıp yekûnu umumî hanesine çıkıldıktan sonra baki kalacak müstegillât ve müsakkafât dahi kezalik nümunedede gösterildiği veçhile fasıla bırakılarak ziri deftere derç edilecek ve emanete gönderilecek defterede sıra numarasının müteselsil ve muttarid olmasına itibar olunmayıp bunlar mahallinde kalacak nüshanın hangi sıra numarasına tesadüf etmiş ise o numara vaz edilecektir.

Madde 9 — Ferağî bilvefa için Defterhaneden sened verilmeyp mahallinde buna mahsus koçan varakası imlâ ve medyunun yedinde bulunan senedatla beraber dayine itası usulü kemakân baki olup ancak mahallerince vuku bulacak ferağî bilvefa ve terhin ve istiglâl muamelâtına merkezi emanetce vukuf istihsaline lüzum görüldüğünden işbu muamelâtta dayin ve medyun ve miktarı deyin ve rehin olunan mahallin mücmelen miktarile vuku bulan hasilât zeyli deftere başkaca derc ve terkim kılınacaktır.

Madde 10 — Daimî defterinin ziri meclisi idare tarafından tasdik olunduğu gibi yoklama defatiri ziri dahi kura ihtiyar meclisi tarafından badettasdik kaza^e meclisinden dahi tasdik ettirilecektir.

Madde 11 — Yedlerine muvakkat ilmühaberi verilip Derseadette senedatını ahz etmek üzere müracaat vukuunda mezkûr^ı muvakkatlere vaz olunan defter şehir ve sıra numaraları ahar nama olduğu görülmekte ve bu ise teşvişi kuyudu mü'eddi idiğü cihetle badema hasilât defterine derc edilmeyen mahal için hilâfî vaki muvakkat ilmühaber verildiği görüldüğü halde memuru şediden mes'ul tutulacaktır.

Madde 12 — Sinini atika muamelâtından olup hasilâtı üçyüz senesi martından sonraki şehriye cetveline ithal kılınan arazi ve emlâkin defatiri usulü atika veçhile yazılmayıp behemehal işbu nümuneye tatbikan tanzim ve imlâ kılınacaktır.

Madde 13 — Ferag ve intikal muamelâtı icra olunacak mahaller mukaddema yoklama defterine ithal edilmiş ve fakat harcı istihsal kılınmamış mahallerden bulunduğu halde mezkûr yoklama harcı dahi başkaca ahiz ve tahsil kılınarak o mahın yoklama defterine ithal ve keyfiyet işbu defterle mezkûr yoklama defterinin hanei mahsusları bulunan hangi defterden naklettiği ve hangi deftere nakleylediği hanelerine derc ve tezyir kılınacaktır.

№: 68 — Girit vilâyetinde 1300 senesi rugani zeyt aşarı mültezimlerinden zarardide olanların tebeyyün edecek hasaratı nisfının bahşolunması hakkında kararname

Madde 1 — Bin üç yüz senei maliyesi rugani zeyt aşarı mültezimleri bedeli iltizamın üçüncü taksitini nizamın tayin eylediği surette tediye edeceklerdir.

Madde 2 — Mezkûr mültezimlerin iddiakerdesi olan zarar ve ziyân miktarının emri tetkik ve tahkiki mehakimi nizamiye huzurunda icra kılınacak ve zarar dide olan mültezimlere ziyânın nisfı bahşolunacaktır şu kadar ki işbu bahşolunacak miktar dördüncü taksitin balığ olduğu miktarı yani mecmu bedelâtın rub'u miktarını tecavüz edemeyecektir.

Madde 3 — Mehakimi nizamiye huzurunda cereyan edecek muhakeme ihbarname aleyhine vukubulacak itiraz üzerine sureti müstacelede olmak üzere arzuhal üzerine muhakeme kaidesine tevfikân icra kılınacak ve zarar ve ziyânı vakım tetkik ve tahkiki zımında şahidler bile müstesna olmayarak bilcümle vesaiti sübutiyenin ikamesi caiz olacak ve bu babda vesaiti sübutiyenin bulunduğu kazalar müsalâha mecalisi reisleri mümeyyiz tayin olunabileceklerdir. İşbu deavi mehakimce harc ve rüsumdan muaf olacaktır. Deavii mezkûre için bidayet mahkemeleri müddeiumumileri ile mahallî muhasebecileri miriye ve kâlet edeceklerdir.

Madde 4 — Canibî miriden medyun olan mezkûr mültezimlere verilecek ihbarnameler dördüncü taksitin tesviyesi için

muayyen olan müddetin inkızasından sonra tebliğ olunacaktır. Mezkûr dördüncü taksitten baki kalacak miktarın tesviyesi için zikrolunan medyan mültezimlere davanın tamamen fasıl ve rüyetinden sonra üç mah müddetle mehil ita olunacaktır. Şimdiye kadar canibi miriden dördüncü taksit üzerine verilen ihbarnameler ile bunlar hakkında vukubulan itirazat ve ikame olunan davalar iptal olunacaktır.

Madde 5 — Bin üç yüz senesi rugani zeyt aşarı bedelinin dördüncü taksitinin tesviye ve itası zımında canibi miriden verilecek ihbarname aleyhine vukubulacak itiraz istinaf muamelâtının icrasına kadar deyin şenedinin dördüncü taksit için icrayı ahkâmını tehir edecektir.

Madde 6 — İşbu kararnamede münderic olan tedabirin yalnız bin üç yüz senei maliyesi rugani zeyt aşarı mültezimlerinden bedeli iltizamın dördüncü taksitini henüz tediyeye ve tesviye etmemiş olanlar için şümüli olacaktır.

Irade tarihi · 9 şevval 1302, 9 temmuz 1301

N: 69 — Girit vilâyetinde 1300 senesi rugani zeyt aşarı mültezimlerinden mutazarrır olanlar hakkında ittihaz olunan tedabirin ileride emsal tutulmıyacağına dair kararname

Bin üçyüz senei maliyesi rugani zeyt aşarı mültezimlerinden afatı semaviyeden dolayı mutazarrır olanların duçar oldukları zarar ve ziyandan bir miktarının kendilerine bahşolunması hakkında meclisi umumice tensib olunan tedabirin ne gibi efkâra müstenid olduğunun tasrihile işbu muamelenin ileride emsal tutulması maksadında bulunulduğunun zan olunmaması meclisce arzu olunduğundan şu halde tedabiri mephuse senei merkume rugani zeyt aşarı mültezimlerinden hakikat halde zarardide olmuş olanlar için bir emri zarurii fevkalâde olmak üzere merhameten ittihaz olunmuş olduğu ve yalnız senei merkume mültezimlerine şümüli olacağı meclisi umumî tarafından beyan ve işaa ile beraber tedabiri mezburenin bir daha tekerrür etmemek şartile tasdiki meclisi umumice canibi Babıaliden istirham olunur.

Irade tarihi · 9 şevval 1302, 9 temmuz 1301

№: 70 — Giritte hukuku medeniyelerinden mahrum edilenlerin müsaadei seniyyeye mazhariyetleri halinde hukuku mezkûrelerini ihraz etmelerine dair kararname

Mehakimden lâhik olan ilâmat mucibince hukuku medeniyelerinden mahrum olmuş olanların hukuku mezkûrelerini yeniden ihraz etmeleri hakkında bir nizamı mahsus olmadığından o misillûlar kendi haklarında şerefmüteallik buyurulacak iradei seniyyei hazreti şehriyarî ile müsaade buyurulduğu halde hukuku mezkûrelerini yeniden ihraz edeceklerdir.

Irade tarihi: 9 şevval 1302, 9 temmuz 1301

№: 71 — Girit vilâyetinde dava vekillerinin istinaf mahkemesi aza mülâzimliğine tayin olunabilmelerine dair kararname

9 şevval 1302, 9 temmuz 1301

Tebaaî devleti aliyyeden ve Girit ahalisinden olan dava vekilleri istinaf mahkemesi azası mülâzimliğine intihab olunabileceklerdir.

№ 72 — Girit vilâyetinde turuk inşaatı hakkında kararname

9 şevval 1302, 9 temmuz 1301

Cezirede turuk inşaatı maddesi hakkında reis paşa hazretleri canibinden dermeyan buyurulan ifadat meclisce pişi nazarı mütaleaya alınmış ve yolların cihet cihet tamir ve tesviyesi dahili cezirede vesaiti nakliye ve ihtilâtiyece asla suhulet bahş olmayıp bilâkis bir takım beyhude masarifatın vukuuna badi olduğu anlaşılmış olması üzerine tesviyei turuk maddesinin baş

mühendisin icra edeceği tetkikatı amika üzerine beyan edeceği mütaleatın Meclisi İdarei Vilâyete tebliğine değin turuk inşaâtı ameliyatının tatil olunması ve meclisi mezkûrca mütaleatı mezbure esas ittihazile baş mühendisin reyî dahi istihsal olunduktan sonra işbu turuk inşaâtı maddesinin bilhassa dahili cezirede vesaiti nakliye ve ihtilâtiyeye teshilât verecek bir surette tahtı intizama alınması ve maamafih mühendisi mumailiyyhin beyan edeceği tetkikatın ikmalinden evvelce dahi mühendisi mumailiyyh canibinden müstaceliyeti tavsiye olunacak ameliyatın icrası ve bir de bundan mukaddem icrasına bed ve mubaşeret olunmuş olan ameliyattan müstaceliyeti yine mühendisi mumailiyyh tarafından tavsiye ve ihtar kılınacak olanlarının devamı hususlarına Meclisi İdarei Vilâyetin karar verebilmesi ve olabada vuku bulacak masarifatın turuk inşaâtı için geçen senelerde verilen muhassasattan mütebaki mebalîğden tesviye ve itası meclisi umumice tensib olunmuştur.

**№ : 73 — Girit Meclisi Umumii Vilâyeti Heyeti
Tahririyesinin sureti teşkili hakkında
nizamname**

Madde 1 — Meclisi Umumii Vilâyetin her seneki içtimanda heyeti tahririyesi vilâyet mektubcularile biri islâm ve diğeri hristiyan olmak üzere iki nefer başkâtib ile yine biri islâm ve diğeri hristiyan olmak ve ikisi de türki ve rumî lisanlarına aşına olmak üzere iki nefer mütercimden ve yine biri islâmdan ve diğeri hristiyandan olarak iki nefer muavin ile ikisi islâm ve ikisi dahi hristiyan olarak dört nefer mübeyyizden ve iki nefer istenoğraf ile meclisi mezkûrun matbu zabıtnamelelerinin tashihi için iki nefer dahi musahhihten tereküb edecektir.

Madde 2 — Başkâtibler meclisi umumî azasından olmak üzere meclisi mezkûr tarafından intihab olunacaklar ve iki nefer mütercimler makamı riyasetten ve ketebî saire dahi baş-

kâtiblerin teklifi üzerine kezalik makamı riyasetten nasb ve tayin olunacaktır. Mütercimler ile muavinler ve mübeyyizler ve musahhihler hükümet memurlarından dahi olabilecektir.

Madde 3 — Meclisi umumî heyeti tahririyesinin sebbeden iki madde ahkâmına tevfikân emri teşkili meclisi mezkûrun yevmi küşadından itibaren nihayet üç gün zarfında icra kılınacaktır.

Madde 4 — Meclisi umumî heyeti tahririyesine aid umurun mesuliyeti baş kâtiblere raci olacaktır.

Madde 5 — Başkitabet hizmeti fahri olduğu cihetle başkâtiblere başkaca ücret ita kılınmayacağı gibi mektubcular dahi fahri olaak ifayı hizmet ederler. İki nefer mütercimin beherine iki bin ve muavinlere biner ve mübeyyizlere beşer yüz²ve musahhihlere altışar yüz kuruş ücret verilecektir. Memurini mumaileyhim hükümet memurlarından olur ise ol halde ücreti meşruhanın yalnız nisfı verilecektir. İstenoğraflardan her birisinin ücreti iki bin kuruştan dört bin kuruşa kadar olmak üzere makamı vilâyetten tayin ve tahsis kılınacaktır. Meclisi umuminin müddeti içtimayesi temdid olunduğu halde marüzükür ücretinin miktarı temdid olunan eyyam nisbetinde olmak üzere meclisi mezkûrun içtimai umumisinde tezyid olunacaktır.

İşbu nizamnamenin ahkâmı Meclisi Umumî Vilâyetin heman gelecek seneki içtimandan bed ile meri olacaktır.

Irada tarihi: 9 şevval 1302, 9 temmuz 1301

№ 74 — Vergi Emaneti Tevzi Kalemünde müstahdem ketebel muvakkateden müstehakkı tekaüd olanlar ile vefat edenlerin eytam ve eramiline tahsis kılınacak maaşata ve teşkil olunacak sandığın sureti idaresine dair talimat lâyihasıdır.

13 şevval 1302, 13 temmuz 1301

Madde 1 — Senedad kayid ve tahririne memur ketebel muvakkateden müstahakkı tekaüd olanlar ile anlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline maaş tahsis olunmak üzere mahsus bir sandık teşkil edilmiştir.

Madde 2 — Sandığın heyeti idaresi dairei emanet zabitan aklâmından bir müdür ile birinci sınıf mukayyid ve muharrirlerin mütehayyizanından üç azadan ibaret olup kitabet vazifesi dahi altı ayda bir kere tebdil edilmek üzere münavebeten azadan birine tevdi olunacaktır.

Madde 3 — İşbu sandığa mahsus olmak üzere dört parça bir mühür hâkettirilerek müdür ve âzada birer parçası bulunacak ve sandık eminliği vazifesini emanet veznedarı ifa edecektir.

Madde 4 — Sandık heyetinin müdür ve azası fahrî yalnız sandık eminliği vazifesini ifa edecek olan emanet veznedarına şehri yüz elli kuruş ücret verilecektir.

Madde 5 — Sandığın sermayesi tevzi ve mukabele heyetleri zammı maaşatı için ücreti fahrîriye ve kavdiyeden tevkif olunan (yüzde yirmi) nin fazlasından ve yeniden ketebei muvakkate silkine dahil olacak olanların ilk ayda kayıd veya tahrir edecekleri senedat ücreti nisfından ve bilimtihan terfii sınıf eden ketebeinin birinci ayda mukaddema bulunduğu sınıf ketebesine isabet edecek senedat miktarına nisbetle yazacakları fazla senedat ücretinden ve tekaüdü icra edilmiş olanları maaşlarından tevkif edilecek yüzde beşten ibarettir.

Madde 6 — Terfii sınıf edenlerin birinci ayda madunundaki sınıfa nisbeten alacağı fazlanın ve yeni alınacak ketebeinin birinci ayda alacağı ücret nisfının miktarlarını mübeyyin taşra cemiyeti tetkikiyesinden mah bema mah müfredatlı bir defter tanzim olunarak tekaüd sandığı idaresine verilecektir.

Madde 7 — Sandığın sermayesi yüzde bir kuruş güzeşte ve sekizinci maddede gösterilen şart ile birinci derecede ketebei muvakkateye ve ikinci derecede aklâmı saire ketebesine irbah edilebilecektir.

Madde 8 — Ketebei muvakkatenin sandıktan istikraz edeceği akçe nemasile beraber üç ayda alabileceği senedat ücreti miktarını ve dairei emanet aklâmı ketebesile hademenin istikraz edeceği akçe kezalik maa faiz üç aylık maaşı miktarını tecavüz etmeyecek ve istikraz edecekleri akçeyi nihayet altı mah zarfında maa faiz tesviye etmek üzere ketebei muvakkate şehri alacakları ücretten ve muvazzafin dahi muhassas olan

maaşlarından nısfını sandığa havale edecektir ve ketebei muvakkate yine muvakkatlerden ve ketebei muvazzafa dahi muvazzafinden iki kefil iraesine mecbur olacaktır.

Madde 9 — Ketebei muvakkate otuz sene mütevaliyen ketebei muvakkate silkinde bulunmak veyahut bu silke dahil olunduktan sonra hizmet edemeyecek surette malûl olmak ile tekaüde istihkak kesbeder. Bunlara tahsis olunacak maaş istidaları tarihinden ve vefat edenlerin eytam ve eramiline verilecek maaş dahi vefatları tarihinden itibar edilecektir.

Madde 10 — Otuz sene mütevaliyen hizmet ile tekaüde kesbi istihkak edenlere son sene zarfında kayid veya tahrir eyledikleri senedatın ücreti bilhesab bir biri üzerine şehrisine isabet eden mikdarın nısfı tahsis olunur ve müddeti hizmet otuz seneyi tecavüz etmiş ise fazla senelerin beheri için otuz senede nail oldukları maaşın otuzda biri zammedilir. Ancak kırk beş seneden ziyade müddet için bir şey zammedilmeyip kırk beş senelik maaş tahsis olunur.

Madde 11 — Ketebei muvakkateden birisi tedavi ile kesbi sıhhat ve hiffet edemeyecek surette menzul ve mukad veya iki gözû ama veya mecnun veya bu gibi illetlerle ahârın ianesine muhtac olacak derecede malûl olan ve müddeti hizmeti on seneyi tecavüz etmiş bulunur ise kezalik son sene zarfında yazmış olduğu senedat ücretinden şehrisine isabet eden miktarı bilhesab nısfı tahsis kılınır. Şu kadarki müddeti hizmeti otuz seneye bahğ olmak için kaç sene noksan zuhur eder ise beheri için maaş mezkkûrun otuzda biri tenzil olunur ve müddeti hizmet on seneden akal ise sandığa vermiş olduğu akçe bilâ faiz kendisine reddedilerek tekaüd maaşı tahsis edilmez ve vefatında eytam ve eramilinin maaşa istihkakı kalmaz.

Madde 12 — Gerek hizmet gerek malûliyet mukabilinde tekaüde kesbi istihkak edenlerden tekaüdünü talep edenler makamı emanete bir istidaname takdim ederek sicil kalemine havale ile müddeti hizmetleri ve on dokuzuncu madde mucibince maaşa nailiyetlerine mani halleri olup olmadığı derkenar edildikten ve tekaüd maaşı malûliyet mukabilinde istida olunmakta ise Tıbbiye Nezaretine iş'arı keyfiyetle derececi malûliyetleri talimata muvafık bulunduğu cemiyeti tbbiyece bilmua-yene oradan ba mazbata beyan olunduktan sonra işbu talimata

tevfikan kesbi istihkak eyledikleri maaş sandık idaresince bilhesab olabada verilecek mazbata meclisi idareden dahi ba mazbata badettasdik makamı emanetten mucibince işaret edildikten sonra tahsis edilir.

Madde 13 — Onuncu ve on birinci maddeler mucibince tekaüdlere icra edilmiş olanlar ketebeli muvakkateden vefat edenlerin eytam ve eramiline nail oldukları tekaüd maaşının nısfı tahsis edilir ve tekaüdlere icra edilmeksizin vefat eden ketebeli muvakkatenin son sene içinde yazdıkları senedat ücretinden şehrisine isabet eden miktarı bulunarak müddeti hizmetleri otuz seneden ziyade ise onuncu madde mucibince fazla senelerin beheri için miktarı mezkûrun oruzda biri zam ve müddeti hizmet otuz seneden noksan ise kezalik otuzda biri tenzil olunduktan sonra hasıl olacak miktarın rubu eytam ve eramiline tahsis edilir. Ancak müddeti hizmet tam on sene olmamış ise müteveffanın sandığa vermiş olduğu akçe bilâ faiz eytam ve eramiline iade olunarak bunların maaşa istihkakı kalmaz.

Madde 14 — Mütেকaidine ve eytam ve eramiline verilecek maaşların miktarını ve şartı tahsisini mübeyyin zeyilleri meclisi idare ile sandığın heyeti idaresi mühürlerle mühürlenmiş koçan ve kuponlu ve numaralı olarak eshabı yedlerine senedi resmiler ita olunacaktır ve mah bemah maaşlarının ahzı zımında muntazam birer kuponlu sergi verilerek maaşatı mezkûre doğrudan doğruya sandıktan tesviye kılınacaktır.

Madde 15 — Ketebeden vefat edenlerin müstehakkı maaş olan taallûkatı istidalarını makamı emanete takdim ile beraber müteveffanın tarihi vefatını ve kaçır yaşında kaç nefer yetim ve yetimesi kaldığını ve zevcei metrukesi ve sahibi zevc olmanın validesi olup olmadığını ve her birinin ismini mübeyyin sakin oldukları mahalle canibinden bir şehadetname raptedeceklerdir. Bunun üzerine on ikinci maddeye tevfikan sandıkça tahkikatı muktaziye icra olunduktan sonra tahsis olunacak maaş bilhesab ba mazbata meclisi idareye bildirileceği misillü meclisi idareden dahi mazbata ile tasdik olunduktan sonra canibi emanetten mucibince işareti üzerine maaş tahsis olunacaktır.

Madde 16 — Müteveffanın müstahakkı maaş olan ailesine tahsis olunacak maaş yetim ve yetimler beyninde mütesaviyen taksim olunur. Müteveffanın bir zevcesi veya müteaddit zevce-

lerin cumlesi bir yetim hukmünde olduğu gibi valide v ceddenin dahi ikisi bir yetim hukmindedir zevcenin taaddudu halinde bir zevcenin hissesi zevcat beyninde mutesaviyen ve validenin hissesi cedde ile beyinlerinde keزالık mutesaviyen taksim edilir ve müteveffanın eytamı olmayıpta yalnız zevcesi veya valide veya ceddesi bulunur ise maaşın tamamı anlara verilir

Madde 17 — Eytamı züküre verilecek maaşlar yirmi yaşlarını ıkmal ettiklerinde ve eytamı inas ve zevcat ve ummehata ve ceddata verilecek maaşlar ere vardıklarında veya vefatlarında katolunarak diğerlerin maaşına zammolunur ve muteaddit zevcelerden maaştan sakit veya fevtolanların maaşı henüz hayatta veya ere varmamış olan zevcenin maaşına zammolunur ve vefat eden cedde veya valide hakkında dahi olveçhile muamelk edilir Eytam ve eramilden iki gozu ağma veyahut mefluc ve mukad veya mecnun olmak gibi kâr ve kısbten kalmış derecede malûl oldukları tebevyun edenlerin maaşları kaydı hayat ile verilecektir mutallâkalar maaştan mahrum olduğu gibi muteveffanın sair akarıbı dahi maaşa nail olmaz

Madde 18 — Tekaud maaşına kesbı istihkak etmiş olan ketebeye otuz kuruştan ve bir yetime on beş kuruştan noksan maaş isabet ettiği halde otuz veya on beş kuruşa iblâğ olunur. Ancak eytamin taaddudu takdirinde bu yolda tahsis olunacak maaşların mecmuu muteveffanın mustahak olduğu tekaut maaş miktarını tecavuz ettirilmeyecektir

Madde 19 — Müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrum ve hukuku medeniyeden iskat cezaları ile mahkûm olanlar veya hizmetten tardedilenler tekaut maaşına nailiyet istihkakından mahrum olur ancak bunların vefatından sonra ailelerine işbu kararnameye tevfikan maaş tahsis olunur tahvilı memuriyet edenlerin tekaüd maaşına ve sandıktaki akçelerini ıstırdada istihkakı kalmaz

Madde 20 — Ber minvali muharrer tahsis ve ita olacak maaşat eshabı berhayat olduklarını ve inastan olanların tezevüc etmediklerini mübeyyin beher altı ayda bir kerre sandıktan verilecek ilmühaberleri sakın oldukları mahalleler eimme ve muhtaranına tasdik ettirilerek heyeti idareye ita edecektir

№: 75 — Girid vilâyeti turuk memurlarından zaid olanlarının lâğvına ve müteferriatına dair kararname

Meclisi idarei vilâyetçe tanzim olunan muvazene defterinin beşinci kısmının turuk memurlarına dair olan ikinci faslının alâ halihî ipka olunması ve şu kadar ki makamı vilâyetten olabda baş mühendis ile bilmuhabere faslı mezburda tadad olunan memuriyetlerden yalnız elzemiyeti sahihaları tasdik olunacak olanlarının ipkasile diğerlerinin lâğvı ve bundan tasarruf olunacak tahsisatın turuk sandığına aid olması meclisçe tensib olunur.

İrade tarihi. 22 şevval 1302, 22 temmuz 1301

№: 76 — Girid Meclisi İdarei Vilâyeti azasının müddeti memuriyetlerine dair kararname

Meclisi Umumi Vilâyetin bu seneki içtimanın üçüncü meclisinde intihab olunan meclisi idarei vilâyet azasile mülâzımlarının müddeti memuriyetleri olabda geçen sene meclisi umumice tasvib ve canibi babîâlıden tasdik olunan kararname ahkâmına tevfikân iki seneden ibaret olması tensib olunmuştur.

İrade tarihi 22 şevval 302, 22 temmuz 301

№: 77 — Girid vilâyeti evkaf idarelerince ahiz ve istifası lâzımgelen rüsum tarifesine dair kararname

22 şevval 1302, 22 temmuz 1301

Evkaf idarelerince ahiz ve istifası lâzımgelen rüsum hakkında olup çend sene mukaddem tasvib olunan tarifinin canibi babîâlıden tasdikı ile mevkii icraya vaz'ı için takayyüdatı lâzımenin ifası meclisçe makamı vilâyete tavsiye olunur.

Sureti tarife

Emlâki vakfiyenin ferağ ve intikali için yüzde bir buçuk ve muristen verese ve akrabaya hini intikalinde yüzde bir ve beyi bilvefa muamelei kaydiyesi için dahi yüzde bir ve beyi bilvefa fekki muamelâtı için yüzde yirmi para ahz ve istifa olunması ve icarelerin miktarı ne kadar cüzi olsa bile tesviyesine mukabil verilecek ilmühaberlere yirmişer paralık pul yapıştirılması ve bir kaç senelik icare tediye olunacak olduğu halde evkaf idarelerince her senenin icaresi için başka varakai sahiha taleb olunmıyarak icarenin yekûnu bin kuruşu tecavüz etmediği halde makbuz senedine yalnız yirmi paralık bir pul yapıştirılması ve bin kuruşu mütecaviz ise makbuz sened'ine kıymeti nisbetinde pul vazolunması.

№ 78 — Ermeni Patrikliği beratı âlisi*22 şevval 1302*

Nişanı hümayun oldurki;

İstanbul ve tevabii Ermeni Patriği Nersis Efendinin vukuu vefatına mebni yerine diğerinin tayini şeref müteallik olan iradei seniyei mülûkânem iktizayi âlisinden olmasile nizamen mevzu olan usulü intihab veçhile Ermeni milleti muteberanından lâzımgelenler Patrikhanede biliçtima sabıka Erzurum murahhasası olup dirayet ve ehliyeti mücerreb olan darendei beratı hümayunum Ser Peskopos Vehabediyan Artin Efendiyi intihab ve ihtiyar eylemiş olduklarından icrayı memuriyeti ba mahzar niyaz ve istirham olunmuş ve keyfiyet tarafı eşrefi padişahane me ledelarz mumaiylehin mezkûr patrikliğe işbu bin üçyüz iki senesi şehri cemaziyelâhiresinin on üçüncü gününde inayet efzayı sünuh ve sudur olan emri hümayunü şevket makrunu tacidaranem mucibince memuriyeti icra kılınmış olmasile şurutu kadimenin dercile yedine beratı âlişanım itası patrik mumaiyleh tarafından bu kerre ba takrir istida olunmuş idiğünden memuriyetini mutazammın divanı hümayunumdan zikri ati şeraitin

dercile balâsı hattı hümayunu şahanemle muveşşah yedine işbu beratı hümayunumu verdim ve buyurdumki mumaileyh Vehabediyan Artin Peskopos İstanbul ve Anadolu ve Rumeli ve tevabii Ermeni Patrikliğine mutasarıf olup patriği olduğu kavmin kavanini mezhebiyesine mugayir hareketi ve hilâfı nizamâtı mevzua taaddiyat ve mezalimi ve Devleti aliyeme hiyaneti zuhur etmedikçe ve bizzat istifası vuku bulmadıkça madamelhayat azil olunmıya ve şu tadad olunan mevaddan birile infisali iktiza ettikte nizamnamede muharrer kuyud ve şuruta muvafık veçhile davranıla ve patrikliğine tâbi yerlerde olan murahhasalar ve papaslar ve Ermeni milleti peskopos mumaileyhi üzerlerine patrik bilip patrikliğine müteallik umurlarında kendiyeye müracaat edip her veçhile itaat ve inkiyad edeler ve patrikliğine tâbi yerlerde azil ve nasba müstahak olan murahhasaları ve papasları ve karabaşları patriği mumaileyh ayinleri üzere azil ve nasb eyledikte ahardan kimesne müdahale eylemiye ve murahhasalardan birinin tebdili lâzım geldikte patriği mumaileyhin ve Millet Meclisinin mühürleriyle memhur takrir takdim olunup şurutu dercile yedine beratı alışanım verilip maruzatı saire ile hiç kimseye murahhasalık tevcih olunmıya ve işbu murahhasa ve peskoposların azil ve nasbı ve sui halini müş'ir paşalardan ve kadılarından ve naiblerden arz gelip teşekki olundukta sıhhatı patriği mumaileyhten istilâm olunmadıkça isga olunmayıp bir tariği ile ve mukaddem ve muahhar tarihle ferman dahi sadır olur ise itibar olunmıyarak bittahkik icabı icra oluna ve murahhasa ve peskoposlardan biri lieclilmaslâha Derseadetime gelip yerine ahar rahibi tevkil eder ise kimse mümanaat eylemiye gerek kendisinin ve gerek murahhasalar ve sair papaslarının hane ve meskenlerinde berveçhi serbesti icrayi ayin eylemelerine ve buna müteferri olan fiillerine kimesne tarafından taarruz ve müdahale olunmıya ve kadimdenberi zabt ve tasarruflarında olan kilise ve manastırlarına ve Derseadetimde ve gerek taşra mahallerde olan ziyaretgâhlarına ve meyyitlerini usulü mutadeleri üzere kaldırmağa vesair icrayi ayinlerine kimse mümaneat eylemeyip patriği mumaileyhin ve Millet Meclisinin mühürleriyle memhur takrirleri muteber tutularak ayinlerine müteallik her ne ki arz ve inha ederler ise müsaade oluna ve milleti merkumeye mahsus olan kilise ve manastırları bilâ emri

şerif kimesne teftiş ve tefahhus etmeyip ve vaz'ı kadimi ve usulü muteberesi üzere vaki olan tamir ve termimlerine mümanaat kılınmıya ve bu makule kadim kiliseleri maruzat ve müraslat ile ahara verilmiye ve aharın deyni için kilise ve manastırların eşyasına taarruz olunmayıp rehın olmak üzere ahiz ve kabz ettirilmeye ve bir takrib ahiz olunmuş ise marifeti şer'ile geriye red ile mahallerine teslim oluna ve milleti merkumeden biri ayınleri surette akdi nikâh ve feshi nikâh edecek olduklarında patriği mumaileyh veyahud tayin edeceği vekilleri marifetile icra olunup ahar taraftan müdahale ettirilmeye ve patriği mumaileyhin ve murahhasalarının ve vekillerinin marifet ve izni yok iken gerek Derseadetimde ve gerek taşralarda ayınlerine muhalif olarak akdi nikâh eden papasların veyahut vekillerinin haklarında lâzımgelen tediblerin icra eyledikte kimesne müdahale eylemiye ve akdi nikâh ve feshi nikâh maddesinde ve ayınlerine müteallik sair hususta münazaa eden iki hiristiyan mabeyinlerin patriği mumaileyh veyahut vekilleri tahkik edip ayınleri surette ıslâh eyledikte ve kiliselerinde yemin verip afaroz eyledikte kuzat ve nuvab dahil ve taarruz etmiyeler ve milleti merkumeye avret boşamak ve avret üzerine avret almak ve zevceleri fevtinden sonra ancak üç defaya dek teehhül edip andan ziyade teehhül etmek ayınlerine muhalif olmağla o makulelere ruhsat verilmeyip tedib ve güşmal oluna ve ayınlerine muhalif olarak nikâh eden kesanın kiliselerine girmesi mugayiri ayin olduğundan ol halde fevt olanların papaslar tarafından kaldırılması zımında kuzat ve nuvab ve sair zabitan tarafından cebir ve teklif olunmıya ve murahhasalar ve peskoposlar ve rahipler ve keşişler ve saireden biri kendi ayınleri muktezasınca kiliselerine ve fukaralarına ve patriklerine biraz şey veya sülüs mal vasiyet edip fevt olduklarında vasiyetleri nafiz ve makbul olup ayin ve kaidelerince kendi milletlerinden ermeni şahidlerle şerile istima olunup varislerinden marifeti şer'ile aliverile ve bilâvaris fevt olan murahhasaların ve papasların ve keşişlerin ve karabaşların ve marebin tabir olunur keşişe avretlerin gerek nukud ve gerek eşya ve bargir ve sair her ne şeyleri var ise patriği mumaileyh veyahut tarafından tayin edeceği vekilleri ahiz ve kabz eyledikte beytülmal ve kassam ve mütevelliler ve muhassiller

vesairleri taraflarından müdahale olunmıya ve vereseleri mevcud olanların nukud ve gerek sair emval ve eşyalarına patrik ve vekilleri tarafından vaz'iyed kılınmıya ve ayinlerine muhalif vaz ve hareket eden ermeni murahhasalarını ve papas ve keşişlerini patriği mumaileyh ayinleri üzere tedib ve saçların tıraş ve kendilerin papas ve karabaşıktan azil ve ihraç ile kiliselerin ahara verdikte ve muktezayi ayinleri üzere def ve ihraç olunan papasların yerine iktiza eden papasların tayini hususunda hariçten kimesne mâni ve mezahim olmıya ve patriği mumaileyhin patrikliğine tâbi yerlerde olan kilise ve manastırlara ve kâffe müstemilâtına vesair kiliselerine vakıf olan eşya ve hayvanlarına kimesne tarafından müdahale olunmayıp ötedenberi olageldiği veçhile zapt ve tasarruf oluna ve Ermeni milletinin ötedenberi eda edegeldiği rüsumatı miriye ve sadaka akçeleri ve patrikhanelerinin rüsumat ve masarifati ve patriklik aidatı kemakân eda olunup tereddüt ve muhalifet olunmıya ve kilise ve manastır vekilleri patriklik rüsumundan ve rüsumatı miriyeden ahiz ve ekil ederler ise muhasebeleri görülüp tazmin ettirilmesine kimesne müdahale eylemiye ve işbu rüsumattan her hangi mahalde olur ise olsun murahhasalarda ve sair keşişlerde patriki mumaileyhin alacağı oldukta tahsili için emri şerifim verilip kendi tarafından dahi mektubile tayin edeceği adamlarına kuzat ve nuvab taraflarından şer'ile muavenet olunup tahsil ettirile ve patriği mumaileyhin kendisi için olan bağ mahsulâtını ve sadaka namile hıristiyanın vere geldikleri şıra ve yağ ve bal vesair tereke ve eşyaları hanesine naklinde iskelelerde ve kapılarda teamülü kadimine muhalif gümrük ümenası tarafından muhalefet olunmıya ve patriği mumaileyhin ve murahhasaların ve peskoposların kendilerine ve kiliselerine mahsus olan eşyalarından iskelelerde ve kapılarda gümrük ve bağ taleb ve ahiz ettirilmeye ve ermeni papaslarından biri izni şer'ile hapis olunmak lâzım geldikte patriği mumaileyh alıkoyup ahar taraftan hapis ettirilmeye ve peskoposlar ile bazı kesanın şer'isherife müteallik davaları Derseadetime havale olunarak şurut ve kuyuduna müracaatla berveçhi hakkaniyet fasıl ve rüyet oluna ve mumaileyh patrikliği mezkûru ber minvali meşruh şurutu kadimesine riayetle zapt ve tasarruf edip patrikliğine müteallik umur ve hususuna veçhen minelvücuh dahil ve taarruz kılmıyalar.

№: 79 — Aşıcılar hakkında talimatı mahsus

27 temmuz 1301

Madde 1 — Aşı ameliyatı dıplomalı doktor ve şahadetnameli cerrah ve yedinde idareı tıbbiyeı mulkiyeden verilmiş ruhsatnameyi hâmil olan aşıcılar ıcraya mezuındurlar

Madde 2 — Aşı ameliyatı daimulevakt ıyı hıfzolunmuş ve her şüpheden arı olan taze aşı maddesile ıcrâ olunmalıdır

Madde 3 — Umuru tıbbiyeı mulkiye nezareti tarafından her bir tabıb tarafından taleb vakı oldukça taze aşı maddesi meccanen verileceği gibi devairi resmıyeden her hangısı tarafından dahı taleb olunursa orayada luzumu kadar verilecek ve hakeza vilâyatı şahaneye taleb vukuunda gonderilecektir

Madde 4 — Mektebi tıbbiyeı şahane derununda vakı muayenehanede Derseadet ve bilâdı selâsede vakı nobet mahallerinde mahsus aşıcılar umuru tıbbiyeı mulkiye tarafından kendilerine verilmiş olan aşı kalemlerini badelistimal yine taze aşı maddesile doldurmağa mecburdurlar ve her daim mektebi tıbbiye nezaretinden aşı istemeyip yalnız senede bir kerre aşığı tazeletmek için aşı istemeğe mecbur olacaklardır

Madde 5 — Her kımkı meccanen aşılanmış ve aşısı ıyı tutmuş ise aşıcıya aşı vermeğe borcludur

Madde 6 — Aşıcılar aşı almak için sahihulmızaç çocukları ıntıhab edecek ve kat'a zaifülmızaç ve hastalıklı çocuklardan aşı almamalıdır Mümkun mertebe aşıladığı çocuğun peder ve maderi sellurreeye ve frengi illetine muhtelâ olmadığını aramalıdır Eger boyle bir illete muhtelâ bulunan bir peder veyahut maderden tevellüd etmiş bir çocuk ise bu gibi çocuktan dahı aşı almamalıdır

Madde 7 — Tabıb ve cerrah ve aşıcılar tarafından her aşılanan kimsede aşısı tutmuş olduğunu müşahede ettikten sonra bir şahadetname verilecektir. İşbu şahadetnamede aşılananın isim ve şöhret ve pederinin isim ve şöhreti ve mahallenin ismi ve aşının ameliyat edildiği tarihi yazılacaktır

Belediye tabıb ve cerrah ve aşıcılar ı idareı tıbbiyeı mulkiyeden tertib edilmiş matbu ve koçanlı varakalar üzerine şahadetnamelerini yazmağa mecbur olup işbu matbu şahadetnameler vilâyatı şahanenin her tarafına gönderilmiş olmakla

belediye tabib ve cerrah ve aşıcıları hükûmeti mahalliyeden işbu varakaları tedarik edebilir. Memur olmıyan her tabib aşılağıdı kimseye adi kâğıd üzerine dahi şehadetname yazabilir. Şu kadar ki tabibi merkum maruf ve musaddak etibbadan bulunmalıdır. Bu halde verilen şehadetname kabule şayandır. Gerek aşılana kimse ve gerek familyası eğer aşı iyi tutmuş ise şehadetname istemeğe hakları olacaktır.

Madde 8 — Vulâtı ızam ve mutasarrifini kiram ve kaymakamlar ve müdürler ve meclisi belediyeler memlekette bulunan etibba ve ruhsatnameli cerrahları bir sene zarfında aşıladıkları kesanın defterini tutmağa mecbur edecekler ve sene nihayetinde defterin bir suretini hükûmeti mahalliyeeye takdim ve teslim etmeğe borçlu olacaklardır.

Belediye ve memleket etibba ve cerrah ve aşıcıları dahi kezalik bir defter tutmağa mecbur olacaklar bu defterler her sene mart iptidasında canibi vilâyetten Dahiliye Nezareti celilesine takdim edilecektir.

№: 80 — Vilâyatta Sicilli nüfus muamelâtının teftişine dair talimat

21 zilkade 1302, 20 ağustos 1301

Madde 1 — Teftiş memurlarının memur oldukları vilâyat merkezlerine vusullerile beraber evvel emirde vilâyetin muamelâti tahririyei umumiyesi ne suretle cereyan etmekte olduğunu ve tahrir hangi tarihte bed edilip elyevm nerelerin tahriri residei hitam olarak nerelerin derdesti icra olduğunu ve kâmilen hitampezir olması daha ne kadar müddete muhtaç bulunduğunu ve birer kol tahrir heyetile müddeti nizamiyesi zarfında ikmali maslâhat mümkün olamayacağı anlaşılan mahaller heyetlerinin taaddüdü aktemce makamı samii cenabı nezaretpenahiden ita buyurulan mezuniyet iktizasından olmakla oraca dahi mezkûr heyetler taaddüd ettirilmiş ise hangi tarihte tayin edilmiş ve işbu tarihe değin birer kol ile ne miktar nüfus yazılıp

mezkûr heyetlerin taaddüd ve ilâveleri tarihinden şimdiye kadar ne kadar nüfus kayıd ve tescil edilmiştir ve böyle müteaddid kollar istihdam olunduğu halde emri tahririn senelerce imtidad ederek henüz arkası alınamaması neden neşet eylemiştir. Buralarının nüfus nazırından biletraf sual ve tahkikile derhal nüfus idarei umumiyesine malûmatı kâmile verilecektir.

Madde 2 — Birinci maddede beyan olunan tahkikatın icra ve idarei umumiyeye malûmat itasile beraber merkezi vilâyet ile mülhakatı olan kazalardan tahriri hitam bulmuş olanların ita olunan nûmuneler mucibince gerek tebyiz edilmiş esas ve yabancı defterlerinden ve gerek henüz bu defterlere nakil ve kayıd edilmemiş komisyonların müsvedde defterlerinden birer kît'a hulâsa pusulası tanzim ettirilerek idarei umumiyeye gönderilecektir.

Madde 3 — İşbu hulâsaların tanzimi için henüz defterlerini nezarete teslim etmemiş kaza ve komisyonlar olduğu halde bunlar ile muhabere vedefter celbine ihtiyaç görüldüğü takdirde memurini mumaileyhim beyhude yere vakit zayi etmemek üzere vilâyet merkezlerine aid hulâsaların ber mucibi tarifname tanzimi zımında nüfus nazırlarına tefhimatı mükemmele icrasile beraber kendileri elviyei mülhakaya azimet edecek ve gidecekleri livalarda dahi birinci madde mucibince icra edecekleri tahkikatı idarei umumiyeye bildirdikten ve oralara aid hulâsaların sureti tanzimine dair kezalik nüfus memurlarına tefhimatı mukataziye bilicra bunların ne kadar müddet zarfında tanzim edilebileceği kararlaştırıldıktan sonra merkezi vilâyete avdet ile oralardan vürud edecek hulâsaları peyderpey bilâ tehir idarei umumiyeye gönderecektir.

Madde 4 — Teftiş memurları memur oldukları vilâyetin elviyei mülhakasını kâmilan devir ve teftiş ile ber mucibi talimat ikmali memuriyet ettikten sonra tekrar merkezi vilâyete avdet edecektir.

Madde 5 — Elviyei mülhakaya tevzi edilmiş olan tezkere Osmaniyenin miktarına dair nüfus nazırlarından birer kît'a pusula alınarak her livada tahrir komisyonlarına ne kadar tezkere verilmiş ve bunlardan ne miktarı sarf edilip esmanı tahsil ve mal

sandığına teslim edilmiş ve komisyonlara ne miktar maaş ve masraf ita edilmiş ise nüfus idaresi kuyuduna bilmüraca başkaca bir kıt'a pusulası tanzim edilecektir.

Madde 6 — İşbu pusulalar mucibince mahalleri mal memurlarına bilmüraca teslimi sandık edilen tezakiri osmaniye hasılâtından merkezi vilâyete ne miktar irsalât vuku bulunmuş ve ne kadar mevkufu sandık akçe bulunmuş ise bir kıt'a pusulası mevkufu sandık mebalîğın derhal merkezi vilâyete ve oradan dahi Dahiliye Nezareti Celilesi veznesine irsal ettirilmek üzere icabı hal icra ve idarei umumiyeye dahi malûmat verilecek ve vilâyat merakızince dahi bu suretle muamele edilecektir.

Madde 7 — Tezakiri osmaniye esmanından tahrir komisyonları maaş ve masraflarından maada masarifata akçe sarfı nizamen memnu olduğu cihetle mal sandıklarına teslim edilmiş olan tezakir esmanının masarifatı mahalliye sarf edildiği tebeyyün eder ise esbabı mucibesi mal memurlarından tahriren sual edilerek yine tahriren alınacak cevap varakaları bilâ tehir idarei umumiyeye gönderilecektir.

Madde 8 — Tezakiri osmaniye esmanından tahrir komisyonları heyetleri veyahut nüfus nazır ve memur ve ketebesı zimmetlerine akçe geçirilmiş olduğu görülür ise bunuu dahi esbabı mucibesi kendilerinden tahriren sual olunarak verecekleri evrakı cevabiye hemen idarei umumiyeye gönderilecektir.

Madde 9 — Yedinci ve sekizinci maddeler mucibince tahriren vuku bulacak suallere nihayet iki gün zarfında cevap verilmek lâzımeden olmasile müddeti mezkûre zarfında cevap vermeyen memurun ismile kendisine yazılmış olan varakanın sureti idarei umumiyeye gönderilecek ve şu kadar var ki bu gibi suallere nihayet iki gün zarfında cevap verilmek meşrut olduğu yazılacak sual varakalarına kayıt ve işaret edilecektir.

Madde 10 — Gerek merkezi vilâyet ve gerek livalarca şimdîye kadar sarf edilmiş olan mürur tezakiri cedidesile pasaport ve Bulgaristan tezakiri hesabâtı dahi birrûye keyfiyet icmalen idarei umumiyeye bildirilecektir.

Madde 11 — Bazı mahallerde tahrir komisyonları yazdıkları nüfusa tezkere osmaniye tevzi etmedikleri ve bazı komisyonların dahi tevzi ettikleri tezakir esmanını ber mucib defaten tahsil etmeyip bakayada bıraktıkları tahkikatı vakıa cümlesin-

den olmasile teftiş memurları keştüğüzâr edecekleri livalarda tahkikatı lâzime bilicra o misillü halâtı namaraziyye kesbi vukuf ve ittlâ ettikleri halde esbabı mucibesi komisyonlar ile nüfus nazır veya memurlarından tahriren sual olunarak alınacak cevapnameler idarei umumiyeye gönderilecektir.

Madde 12 — İşbu devir ve teftiş esnasında gerek hulâsaların tanziminde ve gerek nüfusa aid sair hususatta nüfus nazır ve memurlarının halledemedikleri bazı müşkülât olduğu halde tahriren sual etmeleri lüzumu kendilerine tefhim edilerek ol babda verecekleri memhur varakalar idarei umumiyeye irsal ve teftiş memurlarının dahi ol babda bir gûna mütaleaları var ise anın da izahan beyan ve iş'ar edilmesi lâzım gelir.

Madde 13 — Teftiş memurları bidayeti tahrirdenberi mahallerince cereyan eden muamelâtı güzelce ve etraflıca tahkik ve tetkik ederek maslâhatın ferî ve esasınca nizamâtı mevzuaya mugayir bir hal olduğunu görüpte acilen islâhı lüzumunu hisseder ise ol halde keyfiyeti serian idarei umumiyeye bildirip alacağı cevaba göre islâhatı lâzimeye müsaarat eyler.

Madde 14 — Bir vilâyetin maa merkez kaç livası var ise işbu talimat ve tarifname mucibince hulâsaları tanzim ve ikmal edildikçe idarei umumiyeye irsal olunarak bir gûna nevakısı olduğu halde idarei umumiyeye teftiş memurule bilmuhabere ikmal edeceğinden o yolda vuku bulacak işaret üzerine derhal iktızaı hal icra ve inba edilmek lâzımdır.

Madde 15 — Teftiş memurları Derseadetten hareketle merkezi vilâyete tarihi muvasalâtını ve oraca ikmalî vazife ederek hangi livaya gidecek ise merkezden hareketle o livaya muvasalâtı tarihini idarei umumiyeye bildireceği ve sair livalara gittikçe dahi bu kaideye riayet edeceği gibi livalarca ikmalî memuriyet ettikten sonra tekrar merkezi vilâyete avdeti tarihini dahi kezalik idarei umumiyeye iş'ar edecektir.

Madde 16 — Teftiş memurları Derseadete muavedetlerinde esnayı keştüğüzârlarında muamelâtı tahririyye müteallik kâffe meşhudat ve tahkikatlarile idarei umumiyeye ile bilmuhabere icra edecekleri islâhata dair mükemmel ve muvazzah birer lâ-yiha tanzim ve ita edecektir.

Madde 17 — Teftiş memurları kendilerine ba iradei aliyei cenabı nezaretpenahi tahsis ve memur oldukları vilâyatın tezakiri osmaniyesi hasılâtından itası emri ferman buyurulacak harcırahtan fazla habbei vahide almağa salâhiyetleri olmadığı

cihetle hilâfi emir ve talimat senedli ve senedsiz fazla akçe aldıkları halde kendilerile beraber ita eden nüfus nazır ve memurları şediden mes'ul ve muateb olacakları gibi memurini mumaileyhim mürur tezkeresi ve pasaport ve tezakiri osmaniye misillü evraka dahi vaz'iyed ve müdahale edemeyeceklerdir.

Madde 18 — Teftiş memurları sui hal ve hareketlerini gördükleri nüfus nazır ve memurları hakkında idarei umumiyeye malûmat verecekleri gibi memurini mumaileyhimin hilâfi merza bir gûna fiil ve harekete tasaddileri halinde nüfus nazır ve memurları dahi idarei umumiyeye beyanı hal etmeğe mezun olduklarından işbu talimatın birer nüshası icab eden vilâyat nüfus nazırlarına irsal ve isra ve sureti hareketlerine dair vesa-yayı lâzime dahi icra edilecektir.

**№ : 81 — Birut tüccarından İbrahim Yakub Sabitin
Birut civarındaki kâğıd fabrikası mamulâtının
resmi gümrükten istisnası hakkında iradei
seniye-yi mübelliğ tahrirâtı rüsumiye**

26 zilkade 1302, 25 ağustos 1301

Birut tüccarından İbrahim Yakub Sabitin Birut Kasabası civarında inşa etmiş olduğu kâğıd fabrikasının çıkaracağı mamulâtın emsali hakkında verilen karara tevfikân resmi gümrükten muafiyetine dair iradei seniye-yi hazreti padişahi şeref müteallik ve sudur buyrulmasına mebni işbu fabrikanın mamulâtı kâğıdlara Avrupa mamulâtı karıştırılmamak için mahrec rüsumat idaresinde denklere üzerine kurşun mührü darb olunarak hasbî tezkere verilmesi hususu 26 şubat 1298 tarihinde ba tahrirat Birut Rûsumat Nezaretine tebliğ edilmiş isede diğer nezaretlere bildirilmemesinden dolayı terddüd edildiği bazı nezaretlerin vukubulan iş'arından anlaşılmiş ve binaenaleyh tamimi keyfiyete lüzum görünerek işbu tahriratı umumiyenin nûsahı matbuasından diğer nezaretlere gönderildiği gibi nezareti behiyeleri dahilinde vaki rüsumat idarelerinin adedine nisbetle kıtası dahi leffen irsal kılınmış olduğundan münderecatına tevfikân muameleye itina kılınmak üzere bunların ba mücibi mezkûr idarelere isra buyrulması beyanile ve cemiyeti rüsumiye ifadesile şukka.

**Nº: 82 — İzmit ve civarına çıkarılacak kozaların
resmi gümrükten istisnası hakkında iradei
seniyeyi mübellîğ tahriratı rüsumiye**

18 zilhicce 1302, 16 eylül 1301

Emanetten vaki olan arz ve iş'ar üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat dairesinden kaleme alınan mazbatada Bursanın harir tohumuna arız olan illet hasebile koza mahsulü fabrikaların idarelerine kifayet edemeyecek derecede tedenni ettiğinden fabrikaları inkırazdan vikayeten illeti mezkûrenin indifına kadar Bursaya nakil olunacak kozaların resmi gümrükten muafiyeti bin iki yüz doksan beş tarihinde usul ittihaz edilmiş olduğundan ve İzmitte tâbi Geyve Kazasında bulunan fabrikada imal olunmak üzere İzmit iskelesine gelen kozaların dahi resmi gümrükten muafiyeti hakkında ashabı tarafından vuku bulan istida üzerine muafiyeti vakıa esasen fabrikaların ataletten masuniyeti için mevzu ve mahalli mezkûr dahi illeti mezkûreden müteessir olan Bursa havâlisinden madud bulunduğu gibi muafiyeti mezkûreyi icab ettiren halin henüz devam etmekte olduğu Hudavendigâr Vilâyetinden bilistilâm cevaben bildirildiği ve bu fabrikalarda imal olunan ipeklerin hini ihracında lâzım-gelen resmi gümrüğünün istifası mukarrer olduğu cihetle hem istifadei hazine temin hem de fabrikalar mamulâtı vikaye edilmiş olmak üzere İzmit ve civarına çıkarılacak kozaların dahi muafiyeti esasiye ile kaim olmak üzere muvakkaten resmi gümrükten istisnası tezekkür olunduğu gösterilmiş olmasına mebni bilistizan olveçhile icrayı icabı hususuna iradei seniyei cenabı padişahî şerfmüteallik buyurulduğu beyanı âlisile tesviyei icabı olbabda sureti iradei seniye zeyline muharrer 21 ağustos 1301 tarihli buyruldui samide emir ve iş'ar buyrularak keyfiyet sair icab edenlere iş'ar ve işbu tahriratı muhlisinin matbuasından nezareti valâları dahilinde vaki idarelerin adedine nisbetle kıt'ası leffen tisyar kılınmış olduğundan bunların ba mucibi mezkûr idarelere irsalile berveçhi muharrer İzmit ve civarına bahren nakil olunacak kozaların dahi bilâ resim imrar ettirilmesi hususunun muhasebe ifadesile beyanına ibtidar kılındı.

№: 83 — Hamidiye ticaret mektebi nizamnamesi

28 muharrem 1302, 5 teğrinisani 1301

BİRİNCİ FASIL

Mevaddı umumiye

Madde 1 — Derseadette erbabı ticaret yetiştirilmék için (Hamidiye Ticaret Mektebi) namile nehari bir mekteb tesis olunmuştur.

Madde 2 — Bu mektebin şakirdliğine dahil olmak arzusunda bulunanların sinleri onheştan aşağı ve yirmibeşten yukarı olmayacak ve umum şakirdan her sınıf tebaai devleti aliyeden olmak üzere iki yüz adedi tecavüz edemeyecektir. Fakat bir ticaret veya sanat mağazasında müstahdem olanlar yirmibeş yaşından müsün olsalar bile istedikleri derse müstemi sıfatile devam edebilirler.

Madde 3 — Mektebe kaydolunacak şakirdanın yedlerinde mekâtibi rüştiyeden çıkmış olduklarına dair şehadetnameleri bulunmak lâzımgelir. Şehadetname ibraz edemiyenler mekâtibi rüştiyede tedris olunan derslerden bir duhul imtihanı vermeğe mecburdurlar. Bunların sıraları işbu nizamname mucibince mektebin muayyen olan imtihanları icra olunacağı zamana kadar duhul imtihanında takaddüm ve teahhurleri itibarile tertib edilir.

Madde 4 — Duhul imtihanı mektebin muallimin heyetile ticaret nezaretinden ve derseadet ticaret odası tarafından müntehab birer zatten mürekkeb heyet huzurunda icra olunacaktır.

Madde 5 — Mektebi sultaniden ve yahut ona mümasil ve tarafı devletten musaddak bir mektebden şehadetname almış olanlar mekâtibi rüştiye şakirdanı misillü bilâimtihan kabul olunurlar isede duhul imtihanını veremiyen ve yahut bir şehadetnameyi hâmil olmıyanlar mektebe kabul olunamaz.

Madde 6 — Mekteb şakirdanının yüzde onu fukara evlâdından ve Eytamdan olmak şartile bilâ ücret kabul olunacak ve bunlardan maadası ücreti tedrisiye olmak üzere şehri yarım osmanlı altını vereceklerdir bu ücret her üç ayda bir peşin olarak mekteb sandığına teslim olunur ücretini tediye eden şakird o müddet zarfında mektebi terkedecek veya ademi iktidarı veyahut suihali tahakkuk etmekle mektebden ihrac olunacak olursa verdiği ücret iade edilmez.

Madde 7 — Mektebin nizamın icra edeceği hususî ve umumî imtihanlardan sonra şakirdan sıralarının tertibi ve şehadetnamelerin tevzii Ticaret Nezareti ve Derseadet Ticaret Odası canibinden birer zat ile mekteb muallimininden mürrek-keb heyet marifetile icra olunur.

Madde 8 — Şakirdan hakkında tertib olunacak cezalar şunlardan ibarettir :

(Evvelâ) Sınıfta lisanen tektir (bu ceza üç defa tekerrür edebilir)

(Saniyen) Heyeti muallimin huzurunda tektir (bu dahi iki defa tekerrür edebilir.)

(Salisen) Mektebde talik olunmak üzere tahriren tektir (bu dahi iki defa tekerrür edebilir.)

(Rabian) Tard bu cezalar her hafta sureti muntazamada inikad edecek heyeti muallimin tarafından tertib olunur. Fakat sınıfta lisanen tektir doğrudan doğruya muallim tarafından icra olunabilir.

Muallim vukuu hali heyetin ilk içtimasında rûfekasına tebliğ eder ve cezanın tarihi ile esbabı mucibesini defteri mahsusunda şakirdin ismi hızasına kayid ettirir.

Madde 9 — Mektebin her altı ay hitamında icra edeceği hususî imtihanları sureti matlûbede ita etmiş bulunan şakirdlere birer tasdikname verilecektir. Bu tasdiknameyi alan şakird yalnız bir ticaret mağazasında ifayı hizmete veyahut hini hacette o hizmeti edaya kâfi malûmatı ticariyeyi haiz olduğunu isbat etmiş olur.

Madde 10 — Mekteb şakirdanı mahsusî üniforma iktisasına mecbur olmayıp temizce adi elbise ile devam edeceklerdir.

Madde 11 — Ders kitapları kağıd ve kalem vesaire mekteb idaresi tarafından şakirdana verilip pahaları tarifei mahsusa tahtında olarak kendilerinden istifa olunur fakat bunları hariçten tedarik ve iştirâ etmek istiyen şakird men olunmaz.

Madde 12 — Mekteb cuma ve pazar günleri tatil olunacak ve sene tatilleri temmuzun onbeşinde başlayıp eylülün birinci günü hitam bulacaktır.

Madde 13 — Müstemi sıfatile mektebe devam etmek isteyenler yalnız arzu edecekleri derste bulunup mektebce muayyen olan sair derslere devamdan mafı olurlar ve müddeti tahsilleri hitamında tahsil ettikleri dersler için yedlerine devam tasdiknamesi verilir.

Madde 14 — Müstemi sıfatile devam edecek şakirdan mekteb sandığına şehri altın olarak otuz kuruş ücret vereceklerdir. Eğer ticaret usulünce defter tutmak dersile buna müteallik derslere devam etmek arzu ederlerse sair şakirdanın verecekleri ücreti tahsilıeyi kâmilen tediye edeceklerdir.

İKİNCİ FASIL

Derslerin enva ve derecatı

Madde 15 — Ticaret mektebinin dersleri berveçhi ati tayin olunmuştur.

(Evvelâ) Hesabı ticarî ve malî

(Saniyen) Mevaddı ticariye ve ba husus memaliki devleti aliye mahsulâtı.

(Salisen) Coğrafiyayı ticarî ve bilhassa Rumeli ve Anadoluya tatbiki.

(Rabian) Adi ve muzaaf usulü üzere defter tutmak.

(Hamisen) İlmî serveti meel.

(Sadisen) Hikmet ve kimyanın sanayia tatbiki hakkında malûmat.

(Sabian) Ticaret üzerine Türkçe, Rumca ve Fransızca ve Arabça ve İtalyanca ve İngilizce kitabet ve mükâleme.

(Saminen) Mebadii hukuk ve ba husus mebadii hukuku ticariye ve bahriye.

(Tasian) Paytahtın müessesatı cesimeî maliye ve sınaiesi muamelâtının okunan derslere tatbiki

(Aşıran) Kara kalem ve sulu boya ile adi resim

Madde 16 — Maddei sabıkada beyan olunan derslerden maada şakirdanın her sınıfı beşer altışar şakirdden mürekkeb olarak bir takım müteaddid kısımlara ayrılacaklardır. Bu kısımlar meselâ iki ticaret bankası olup muallimlerinin tahtı idaresinde itibarı malî ve her nevi muamelâtı ticariye ile meşgul olurlar itibarı malî ve muamelâtı ticariye derslerde gösterilen kavaide tatbik olunabilecek surette olacaktır.

İDADİ SINIFLARI

Aded ve saat birinci sene dersleri şunlardan ibarettir.

Ders

2 Lisânı türki

2 Lisânı fransavi

Fransızcadan Türkçeye tercüme

} Sarf ve tahlil

			Ders
3	Ulümu riyaziye	{ İlmi hesap	2
		{ Hendesei sathiyе	1
3	Coğrafiyayı umumî		
2	Tarihi umumî		
2	Tarihi tabii hayvanat bahsi		
2	Resimi hattı "taklidi,"		
2	Hüsnü hat	{ Türki	1
		{ Fransavi	1
1	Muhtasar usulü defteri		
3	Elsinei ihtiyariye		
2	Müzakere		
	25		

Aded ve saat ikinci sene dersleri

Ders			
2	Lisanı türki	{ Sarf ve terkib	
3	Lisanı fransavi		
2	Fransızcadan Türkçeye tercüme		
		{ Hesab evzan ve ekyal	1
3	Ulümu riyaziye	{ Hendesei mücesseme ve	
		{ mesaha	1
		{ Cebir ve lügaritma	1
1	Coğrafiyayı osmani		
1	Tarihi osmani		
2	Ulümu tabiiye	{ Hikmet	{ Malûmatı iptidaiye
3	Tarihi tabii	{ Kimya	
2	Resim "mimarî ve manazır		Ders
2	Hüsnü hat	{ Türki	1
		{ Fransavi	1
1	Usulü defteri		
3	Elsinei ihtiyariye		
	25		

FENNİ SINIFLARI

Aded ve saat üçüncü sene dersleri

Ders		
1	Lisanı türki	{ ikinci sene derslerinin
1	Lisanı fransavi	
2	Muharreratı ticariye ve türkçeye tercüme	
1	Muharreratı ticariyei fransaviye	

		Ders
2	Ulûmu riyaiziye	{ Hesabı ticarî kısmı sanî 1 Muhtasar müsellesat 1
2	Coğrafiyayı ticarî	
1	Tarihi ticaret "kısmı evvel,"	
3	Ulûmu tabiiye	{ Ticaretçe ehemmiyeti olan mebahisi hikemiye 1 Kimyayı tahlili kısmı evvel 2
1	Tarihi tabii "madeniyat ve tabakatülarz "	
2	Resim "ikinci sene idadi derslerinin mütebakisi,"	
2	Hüsünü hat	{ Alelûmum Türkçe ve fransızca talimler
2	İlmi servet	Ders
2	Ticaret	{ Sanayi 1 ve fûnunun ticarete tatbiki 1
3	Elsinei ihtiyariye	

 25

Aded ve saat dördüncü sene dersleri

		Ders
2	Evrak ve muharreratı	{ Türkçe 1 Fransızca 1
	ticariyenin tanzimi	
3	Ulûmu riyaiziye	{ Riyaziye ve hikmet ve maki- nenin ticarete tatbiki
2	Coğrafiyayı ticarî "üçüncü sene derslerinin mü- tebakı ve hatimesi,"	
1	Tarihi ticaretten "mütebakisi ve hatimesi,"	
2	Kimyayı tahlilinin ticarete tatbiki	
1	Tarihi tabii "alelûmum tarihi tabii,"	
2	Resim "tezyinat,"	
7	Fûnunu ticariye	{ Emtiai ticariyenin tayini keyfiyatı 2 Ticaretgâhlar hakkında malûmat 2 Techizatı bahriye 1 Memaliki şahanenin sanayi ve ahvali malîyesi ve istatistik 2
2	Ticareti berriye ve bahriye kavanini hukuk	
3	Elsinei ihtiyariye	

 25

Teneffüs zamanları dahil olmadığı halde yevmiye beş saat hesabı haftada yirmi beş saat ders tedris olunup ve teneffüs zamanları dahili hesap edildiği halde mektebin zamanı devamı otuz saate reside olmuş olur.

Yevmiye üçer saatten her bir sınıfta haftada on beş saat birinci derece dersleri ve yine günde ikişer saatten on saat ikinci derece dersleri tedris olunur.

Madde 17 — Mektebin dersleri her sene için altı aya taksim olunmuştur. Bu tahsil müddetlerinden her birinin hitamında şakirdan geçen altı ay zarfında verilen derslere devam ile bunlardan istifade ettiklerini heyeti muallimin huzurunda imtihan itasile isbat edeceklerdir. Hiç bir şakird birinci altı ay derslerinden imtihan vermedikçe ikinci altı ay derslerine devam edemez. Şakirdan her imtihanda ihraz etmiş oldukları mertebeyi mübeyyin birer devam tasdiknamesi alırlar.

Madde 18 — Tahsil hitamında şakirdan dört sene zarfında tedris olunan derslerden yedinci maddede muharrer heyet huzurunda imtihan vereceklerdir. Bu umumî imtihanlarda isbatı liyakat edenler kazandıkları numaralar ile dereceyi mübeyyin bir şehadetnameye nail olacak ve isbatı liyakat edemiyenler şehadetname alamayıp fakat her altı ayda bir icra olunan imtihanları vermiş olduğuna dair tasdikname alacaktır. Şu kadar ki bir şakird bir sınıfta iki seneden ziyade devam edemiyektedir.

Madde 19 — Her şakird Türkçeden maada elsinei sairenin ikisinden mükâtebe ve mükâlemeye muktedir olduğunu isbat edecektir. Diğer lisanların tahsili ihtiyaridir.

Madde 20 — Her günkü ders ve müzakereler sabahtan vakti zuhura kadar dört ve vakti zuhurdan akşama kadar üç ki ceman yedi saat olacak ve alelûmum ders saatleri haftada otuz saati tecavüz edemiyektedir.

Madde 21 — Derslerin sureti tertibi ve saatleri berveçhizir tayin olunmuştur. Bunun tafsilâtı mekteb müdürü tarafından şakirdana cetveli mahsus ile başkaca tebliğ olunur.

Haftada okunacak ders saatlerinin miktarı

Esamî dârus	Birinci sene	İkinci sene	Üçüncü sene	Dördüncü sene
Lisan ve edebiyat ve muharre- ratı Türkiye	3	2	2	2
Lisan ve edebiyat ve muharre- ratı fransaviye	3	3	2	2
Fransızcadan türkçeye ve türk- çeden fransızcaya tercüme	2	2	2	2
Alelûmum hesab ve hesabı ticarî	2	2	2	0
Hendese ve mesaha ve evzan ve ekyal ve müsellesat ve alelûmum riyaziye	1	3	1	2
Coğrafyayı umumî ve osmanî ve ticarî ve istatistik	3	1	2	2
Tarihi umumî ve osmanî ve ticarî	2	1	1	1
Tarihi tabii	2	2	2	1
Resim	2	2	1	1
Hüsnühat türki	1	1	1	0
Hüsnühat fransavi	1	1	0	0
Usulü defteri	2	1	0	0
Elsenei ihtiyariye	3	3	3	3
Fununu ticariye	1	2	2	0
Hikmet	0	1	2	0
Kimya	0	1	2	0
İlmî serveti milel	0	0	2	0
Hukuku ticariyei berriye ve bahriye	0	0	1	2
Ticaret idarehanelerinin muamelâtı	0	0	0	4
Teçhizatı bahriye	0	0	0	2
Memaliki şahanenin müessesatı maliye ve sınaivesi hakkında ma- lûmat	0	0	0	2
Müzakere	2	2	0	0
	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>28</u>	<u>26</u>

ÜÇÜNCÜ FASIL*Heyeti idare ve muallimin*

Madde 22 — Maktebin heyeti idaresi bir müdür ve iki mubassır ile şakirdandan alınacak olan ücretin ahiz ve kabzına

ve mektebin umuru tahririyesine memur bir kâtipten ibaret olacak ve lüzumu miktar hademe bulunacaktır.

Madde 23 — Müdürün vazifesi deruhde edebileceği bir muallimlik vazifesinden maada mektebin inzibat ve intizamı dahilisine ve şakirdanın vakıt ve zamanile devamlarına ve mektebin varidat ve muhassasat muhasebesine nezaret etmek ve idareye müteallik mesalîhi muallimler ile birlikte müzakere edip muhtacı istizan gördüklerini Ticaret Nezaretine tahriren beyan etmek ve talebenin duhul ve kabullerini ve imtihanları için muayyen olan muamelâta bakmak ve aelûmum mektebin hüsnü idaresine dikkat eylemekten ibarettir.

Madde 24 — Müdürü mekteb heyeti muallimin ile birleşerek her senei tedrisiye nihayetinde bir mufassal lâyiha tanzim ve tab ettirip Ticaret Nezaretine ita edecek ve lüzum görülen îslâhatı işbu lâyihaya derc eyliyecektir.

Madde 25 — Mektebin umuru tedrisiyesi Ticaret Nezareti tarafından müntehab muallimlere mufavvazdır.

Madde 26 — Mualliminin vazifesi ders cetveline tatbikan eyyam ve evkatı muayyenede icrayı tedrisat eylemek ve işbu nizamname mucibince mektebin idaresine müteallik müzakeratta bulunmaktan ibarettir.

Madde 27 — Ticaret Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

İrade tarihi · 12 muharrem 1303, 10 teşrinievvel 1301

A: 84 — Meskûkâtı şahane idaresine dair talimat

Madde 1 — Meskûkâtı şahane idaresi işbu talimat mucibince sekiz şubeye taksim olunmuştur. Her şube birer memura mufavvaz ve idareî umumiye tarafı Devletten mansub bir müdüre muhavveldir. Şube memurları işbu talimatta münderiç vazifelerden dolayı müdüre ve müdür dahi Maliye Nezaretine karşı mes'ul olacağı gibi heyeti idareyi teşkil eden memurların kâffesi vazifelerini suiistimalden neşet edebilecek ahvalden mesuliyeti kanuniye tahtında bulunurlar.

Madde 2 — Meskûkâtı şahane müdürü kefaletle raptolunacağı gibi şube memurları dahi kefaletle raptolunur. Müdürün kefalet senedi Hazinei Maliyeden ve memurların kefalet senedleri de müdürün tahti nezaretinde hifzedilir.

Madde 3 — Müdürün vazifesi evvelâ şube memurlarının vezaifi mürettebelerini talimatı mahsusaları dahilinde ifa ettirmek, saniyen bilcümle makbuzat ve sarfiyatlarını natık tanzim olunacak şehriye hulâsalarını aydan aya ve zat ve zaman muhasebei kat'iyelerini de vakti zamanında hazinei maliyeye ita etmek salisen fabrikalarda mevcut olan makine ve alât ve edevatı muayene edip bunları dâima hüsnü halde bulundurmak rabian darbhaneye muktazi her türlü levazımâtı usul ve nizamı dairelerinde bilmuayene memurlarına zimmet kayid ile ita etmek ve sonra da hesaplarını anlardan aramak hamisen ecir olarak istihdam kılınan sanatkâr ve amelelerin ücretlerini vakit ve zamana göre kat ve tayin etmek, sadisen meskûkât darbına mahsus olan sikkei hümayunlar ile evanii zer ve sime basılmakta bulunan tuğrayı şahane damgalarını kendi mühürü tahtında hifzetmek ve ledelicab çıkarıp şube memurlarına vermek sabian imâl ettirilmekte bulunan her nevi nişanı hümayunlarla madalyaların muayenesile bunların ayar ve dirhem ve resim ve şekillerine nûmunelerine mutabık olup olmadığını tasdik veya reddetmek saminen beher sene zarfında imâl olunan bilcümle nişan ve madalyaların ve darbedilen meskûkâtın envaile miktar ve kemiyatını natık defterlerini hazinei maliyeye ita eylemek hususlarıdır.

Madde 4 — Meskûkâtı şahane müdiriyetinin birinci şubesi muhasebe dairesidir bu dairenin heyeti bir mümeyyiz ve dört nefer kâtib ile bir sandık eminden mürekkebdir ve darbhane-nin kâffee muamelâtı hesabiye ve tahririyesi bu daireye mufavvazdır.

Madde 5 — İkinci şube çaşni dairesidir işbu dairenin idaresi fenni tahlilde mahir bir memurun nezaret ve dikkatine muhavvel olup vazifesi darbolunacak olan simüzer meskûkâtın tayin ve ayarile devairden gönderilen kâffee maadinin tahlili ve meskûkâtın ayarı nizamîyelerinin muhafazası maddelerinden ibarettir. Memur olan meskûkâtın ayarı nizamisinden bizzat mesul olduğu gibi gerek çaşni fabrikasının ve gerek maiyeti me-

murlarının muamelâtından tevellüd edecek mesuliyet dahi bu daire memuruna aiddir.

Madde 6 — Üçüncü şube harç fabrikası tabir olunan meskûkât fabrikasıdır işbu fabrika bir memur vasıtasile idare olunur fabrikada darbolunan zerüsim meskûkâtın vezni nizamileri yani altını binde iki gümüşü binde üç tolerans dahilinde darbetmek bu memurların vezaifi esasıyesinden olduğundan meskûkâtın vezninden bizzat bu memur mes'uldür. Çilingirhane ile ağartma fabrikası kendi maiyetinde bulunacağı cihetle memuru mumaileyh bu fabrikaların idarelerinden dahi mes'uldür. İşbu fabrikalar dahilinde mevcut olan bilcümle makinelerin muhataradan vikayesi ve icrayı san'atta matlûba muvafakat ve nezafeti harç ustasının vezaifi asliyesinden isede makinelerin vakit ve zamanile hareket ve tatil ettirilmesi memura aid vezaiftendir.

Madde 7 — Dördüncü şube kal ve ifraz fabrikalardır. İşbu şubenin idaresi ifrazhane memuru namile bir memura mufavvaz olup memuru mumaileyh kendi idaresinde bulunan fabrikaların imalâtından ve maiyeti memurlarının muamelâtından mes'uldür.

Madde 8 — Beşinci şube dökümhane dairesi olup işbu daire bir memurun idaresinde bulundurulur. Dökümhanenin ve ocakların muhafazasından ve bunların imalâtile maiyeti muamelâtından bu memur mesuldür.

Madde 9 — Altıncı şube ayaklık remad dairesi olup zenberek ocağı ve remad havluları bu dairede mevcut olacağı gibi bilcümle ayaklık remad dahi bu dairede mahfuz olacağından bunların hüsnü suretile idare ve muhafazası bu daire memurunun vazifesinden olduğu gibi ambarcılık hizmeti bu daire memurunun vazifesi dahilinde olduğundan kaba eşyanın muhafazası dahi memuru mumaileyhe aiddir.

Madde 10 — Yedinci şube sikkegen dairesi olup bu şubede ikamet eden memurların vazifesi icabı takdirinde sikke hak ve kendilere tevdi olunan işleri görmekten ibarettir.

Madde 11 — Sekizinci şube avanii zerüsim damgası olup işbu memurun vazifesi hariçte imal olunan bilcümle avanii zerüsümün ayarı nizamisi dahilinde olduğu tahakkuk ettikten sonra üzerlerine damga vaz ile lâzımgelen damga resmini ahzile darbhone sandığına irad kaydettirmek ve damgasız simüzer

imal olunup olunmadığına nezaret ve dikkat eylemek ve beher ayda ne miktar damga resmi tahsil olunmuş ise miktar ve kemiyetini natık defterini bittanzim muhasebe şubesine vermekten ibarettir.

Madde 12 — Her şube memurları kendi idarelerinde mevcut mürettebat veya kabili sarf ve istihlâk bilcümle eşyadan mesul oldukları gibi kabz ve def eyledikleri simüzer ve nükud ve sair kıyamatından dahi mesuldür.

Madde 13 — Hiç bir şubeye taallûku olmadığı halde darb-hane idaresinde istihdam olunan sair müstahdimin meskûkâtı şahane müdiriyyetine karşı mesuldür.

Madde 14 — Maliye Nezareti işbu talimatın icrasına memurdur.

[İrade tarihi: 17 muharrem 1303, 15 teşrinievvel 1301]

№: 85 — Tophanei Âmireî İdadiye Taburlarının tensikı ahvaline dair kaleme alınıp tophanei Âmire meclisi kararile bilistizan mer'iyet ahkâmına iradeî seniyci cenabı padişahi müteallik ve şerefsudur buyurulan nizamname.

BİRİNCİ FASIL

Taburların tertibat ve teşkilâtı

Madde 1 — Tophanei Âmire idaresindeki fabrikai hümayunların hidematı sinaiye ve emri muhafazasında kullanılmak ve her birinde üçü idadiye ve biri muhafaza olarak dört tabur bulunmak üzere iki sanayiî alayı teşkili fabrikai hümayunların ihtiyacatı esasiyesinden olmasile mevcut bulunan taburlar bu teşkilâta tevfiğ edilecektir.

Madde 2 — İdadiye ve muhafaza taburları beşer bölükten mürekkeb ve her bölük küçük zabitan ve onbaşları dahil olduğu halde yüz on sekizer neferden mürettebtir.

Madde 3 — Alay ve tabur ve bölüklerin ümerasile fermanlı ve buyuruldu zabitani tertibi nizamisi üzere olacaktır. Şu kadar var ki idadiye zabitani fabrikai hümayunlarda işle meşgul olacaklarından efradın kışla derununda zaptırap ve emri terbiyelerine bakmak ve munhasıran vezaifi askeriye ve idarei dahiliye ile mükellef bulunmak üzere idadiye bölüklerinde birer fazla dahiliye yüzbaşısı bulundurulur.

Madde 4 — İdadiye taburlarında bulundurulacak dahiliye yüzbaşıları bilcümle asakiri berriyei şahane zabitani içinde okuyup yazmış ve ahlâki hamide ve hüsnü terbiye ile ittisaf etmiş olan erbabi iffet ve istikametten intihab edilecektir.

Madde 5 — İdadiye taburları efradı rıza ve müracaatlarla Dersaadet ve taşra etfalinden alınıp kendileri nizamname-nin mevaddı atiyesi ahkâmınca tedris ve terbiye olunduktan sonra fabrikai hümayunlarda hidematı sınıyede kullanılır.

Madde 6 — Muhafaza taburları fabrikai hümayunların emri muhafazasına memur oldukları cihetle efradı kur'a mahsulünden ve zabitani dahi tophanei amireye ve orduyu hümayunlara mensub umum zabitannın vezaifi askeriye yi hakkile ifaya muktedir olanlarından alınacaktır.

Madde 7 — İdadiye taburlarında bulundurulacak dahiliye yüzbaşılarile muhafaza taburlarında kullanılacak fermanlı ve buyuruldu zabitani terfii rütbeleri sırası geldiği halde evvelce mensub oldukları ordu veya alaylara nakil suretile dahi hakkı terfilerini muhafaza ederler.

Madde 8 — Zabitani ve efradın maaşat ve tayınatı askeriye ve eşyayı miadiyesi usulü mer'iyesi üzere verileceği gibi her sınıfı idadiye efradına mahsus cumalık elbise nümunesi veçhile yağmurluk, caket, yelek, pantolondan ibaret olarak onbeş ay miad ile ve yalnız caket, yelek, pantolondan mürekkeb iş elbisesi de kışları kaba çuhadan ve yazları bezden mamul olduğu halde senede iki defa ita kılınır.

Madde 9 — İhtiyat ve idadiye ve sanayi sınıfları efradı cumalık elbiseye sınıflarına mahsus alâmeti farıka talik eylerler.

Madde 10 — Efradın tayınlerini erkâna çıkartmaları rüfekaş hukukuna bir nevi müdahale demek olmasile şu istifadeyi gayri meşrua kat'iyen memnudur.

İKİNCİ FASIL

Usulü ahiz ve kabul

Madde 11 — Dersaadet ve taşra ahalisinden idadiye taburlarına kaydolunacak etfal esnanının haddi evveli on iki ve gayeti on beştir. Esnanı kabulün hududu muayyenesi haricinde çocuk yazılamaz isede kabullerine iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyurulan etfal bundan bittabi müstesnadır.

Madde 12 — Taşra ahalisinden kaydolunan etfal askerlikteki müsaadeye istinaden biraderlerini yanlarına almak isterse alınmak istenilen çocuk esnanı kabul dahilinde ve idadiyeye yarayacak bir halde olmadıkça arzuları tervic edilemez.

Madde 13 — Çocukların kaydı istida olunurken kendilerinin erbabı namus ve iffetten olduklarına dair mahalleleri imam ve muhtarları taraflarından memhur ilmühaber ibraz edileceği gibi hüsnü rızalarile verdiklerini mutazammın tophanece de velileri yedlerinden sened alınacak ve andan sonra etibba marifetile muayene ettirilerek ilel ve eskamdan beri görünülük ise kayid olunacaktır.

Hiç kimsesi bulunmıyan çocukların kayid ve kabulü devairi hükümetin tavassut ve tasdikına menuttur.

Madde 14 — Kayid muamelesinden sonra tabura verilen şakird heyeti muallimin huzurunda imtihan olunarak tahsilâtı müktesebesi ihtiyatın hangi sınıfına muadil görünür ise o sınıfa kabul edilir.

Madde 15 — İmtihanı umumî zamanı haricinde kayid olunan şakirdin bedaaı ilmiyesi ihtiyat sınıflarının fevkında bulunsa bile o senelik idadiye sınıflarına ilhakından sarfınazarla imtihanı umumî zamanına kadar ihtiyatın son senesine devam ettirilir.

Madde 16 — Her taburda ledelhace müracaat olunmak üzere birer mükemmel sicilli ahval defteri tutulup alınan şakirdanın künyelerile tarihi velâdet ve mahalli ikametleri biletraf kayid ve tescil ve rütpe ve sınıf terakkiyatına ve mükâfat ve mücazata dair gördükleri kâffe vukuat tarihlerle beraber künyeleri üzerlerine şerh ve tafsil olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Müddeti istihdamiye

Madde 17 — Müddeti istihdamiye üç senesi ihtiyat - beş senesi idadiye - diğer beş senesi de sanayi- olmak üzere on üç senedir.

Madde 18 — Bu müddetlerden idadiye ile sanayia mahsus on sene mecburiyülife isede müddeti ihtiyatiye derececi liyakate tabidir.

Madde 19 — İkmali mecburî tutulan on sene müddeti istihdamiye idadiye birinci seneye dühul tarihinden itibar olunur.

Madde 20 — Sene başında imtihan veremeyipte sınıf geçemiyen şakirdan birinci defasında müddeti istihdamiyelerinden birşey zayi etmezler isede yine o sınıfta ikinci defa olarak kaldıkları surette ikinci defasında geçirmiş oldukları bir sene müdde keenlemeykün hükmünde tutularak müddeti istihdamiyelerinden mahsub olunmaz.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Usulü tedris ve terbiye

Madde 21 — İhtiyat ve idadiye sınıfları etfal ve şakirdanına cetveli atide gösterilen dersler okutulacaktır.

İhtiyat sınıfları

Birinci sene	Elifbayı Osmanî	Ezayi Kuran	Hikâyatı münatehibe	Yazı
İkinci sene	Ezayi Kuran-Kuranıkerim	İlmihal	Risalei ahlâk - İmlâ	Rakam ve amali erbaa
Üçüncü sene	Kuranıkerim - Dürrü yekta	İmlâ - Hattı Türkî	Hesabdan kesri adî ve aşarî	Medhali kavaid
İdadiye sınıfları				
Birinci sene	Kavaidi Osmaniye	Mükemmel ilmi hesab	Hendesei hattıye	Fransızca-Resim
İkinci sene	Tatbikatı hesabiye	Eşkâli hendesiye	Muhtasar tarihi Osmanî	" "
Üçüncü sene	Cebri adî	Hîhmet ve kimyayi sathî	Cerri eskal	" "
Dördüncü sene	Cerri eskal	Hikmet ve kimya	Frnsızca	Resim
Beşinci sene	İlmi mesaha	Hikmet ve kimyanın sanayia tatbikatı	Fransızca	Resim

Madde 22 — Ders ve müzakere zamanlarını irae edecek cetvel heyeti muallimin tarafından bilmüşavere tertib ve mevsi-me göre tadil ve tebdil kılınır.

Madde 23 — İhtiyat ve idadiye sınıflarının her biri için yer bulunduğu halde kışlalar derununda ve bulunmadığı surette kışlalara yakın mahallerde mekâtibi askeriyye tatbikan başka başka dershaneler yapılacaktır.

Madde 24 — İhtiyat sınıfları etfali iş başına inmiyerek her gün ders ile meşğul olacağı gibi sunufu idadiye şakirdani da iki şubeye tefrik olunup her şube münavebe ile gün aşırı derste bulunacaktır.

Madde 25 — Sanayi sınıfları efradı ikmali tahsil etmiş efrattan mürekkeb olacağı için bunlara ders okutulmaz.

Madde 26 — Şakirdan dershaneye gittiklerinde yoklama edilerek özü sahihi olmaksızın derse gelmeyen ve ders okutulurken uslu oturmıyan veya dersine çalışmıyan efrat muallimler tarafından derhal jürnal edilecektir.

Madde 27 — Ulûm ve fûnuna müteallik dersler zabitanı askerî tarafından tedris olunacağı gibi akaide dair dersler için de hariçten maaşlı hocalar tedarik edilecektir.

Madde 28 — Tahsilde bulunan sunufu ihtiyatiye ve idadiye şakirdanının her üç ayda bir kere hususî imtihanları yapılarak müktesebatı ilmiyesi nazarı tetkik ve muayeneden geçirilir.

Madde 29 — İdadiye sınıflarında ikmali ulûm ve fûnun eyliyen şakirdana sanayi altıncı sınıfına nakil ederken ders şehadetnameleri verilir. Ve bunların metninde her sene okumuş oldukları dersler tadad ve balâsına son sınıfta tam numaraya nisbetle kazandıkları numara derç ile ziri heyeti muallimin tarafından temhir olunur.

Madde 30 — İdadiye taburlarında en ziyade dikkat olunacak şeylerin biri de etfalın güzelce terbiye görmeleri maddei mutenabihası olduğu ve dahiliye zabitanı ise efradın terbiye hocaları demek bulunduğu cihetle bu taburlara memur dahiliye zabitanı her daim efradın tashihi ahlâk ve takviye diyanetleri nikatı mühimmesine nasbı nazarı ihtimam ederek kendilerine mehasini ahlâka dair ders verircesine vesayayi pederane ve nesayihî hekimanede bulunacaklar ve kışladan dışarıya çıktıklarında dahi ahvali hariciyelerini bizzat veya bilvasıta

tahkik ve tecessüs edeceklerdir. Etnar ve mişvarca süihare-kâtı görünenleri evvelâ kendileri tektir ve tevbih ederek bundan mütenassih olmyanlar bulunur ise bilâmüsamaha haber verip tedib ettireceklerdir.

BEŞİNCİ FASIL

İş başı ve yevmiye

Madde 31 — Efradın evvelâ tahsile sevk olunacağı sanayii umumiye şunlardır:

Demircilik - makinecilik - eğeci ve çarkçılık - dökmeçilik - marangoz ve modelcilik - kundakçı ve tüfekçilik - kılıççılık - kazancılık - ocakçılık nakkaşlık - saraçlık - tenekeçilik - şenlik ve muharebe fişekçiliği - telgrafçılık - oymacılık - ateşçilik.

Tadad olunan sanayii umumiyeden başka fabrikai hümayunlarda - her nevi şeşhane tüfeklerine mahsus fişekçilik - haddecilik - kalcılık - güllecilik muayeneçilik - topçuluk - barutçuluk - gibi sanayii hususiye var isede bu sanatlar fabrikai hümayunlara muhtas olup hariçte revacı olamıyacağından efradın maişeti hariciyeleri nazarı dikkate alınarak kendilerine revacı haricisi olan sanayii umumiyeden bir sanat lâyıkle gösterildikten ve maişeti müstakbelleri şu suretle temin edildik. ten sonra fabrikai hümayunların sanayii hususiyesinde kullanılacaktır,

Madde 32 — İstibdal zamanında tophanei amire muzika bölüğü mürettebatı noksan kalıpta ikmaline lüzum görünür ise idadiye efradının istek edenleri bilmuayene muzikaya yararlıklarını tebeyyün ettiği surette muzika bölüğüne nakil olunur. Şu hale göre muzikacılık dahi efradı idadiye hakkında bir sanat makamında tutulmuş olacağından bu bölüğe nakil eden efrat sınıfına mahsus kâfee hukuku muhafaza eyler.

Madde 33 — İhtiyat sınıflarından. sunufu idadiyeye nakil ederken efradın meyil ve kabiliyetine bakılarakve bir müddetçik kendileri fabrikai hümayunlara salıverilip gezdirilerek hangi sanata müsteid ve heveskâr görünür ise oraya verilir.

Madde 34 — İki şubeye tefrik olunacak idadiye sınıfları şakirdanı gün aşırı münavebeten ve sanayi sınıfları efradı da her gün mütemadiyen iş başında bulunacaklardır.

Madde 35 — İdadiye ve sanayi sınıfları efradına iş başında bulunacakları zamana mahsus olmak üzere maaşı askerilerinden başka sınıfları derecatına göre verilecek yevmiyenin miktarı zirdeki cetvelde gösterilmiştir.

YEVMIYE CETVELİ

Miktarı yevmiye

Para	Seneler	
10	1	İdadiye sınıfları şakirdanı
20	2	
30	3	
40	4	
50	5	
70	6	Sanayi sınıfları efradı
90	7	
110	8	
130	9	
150	10	

Madde 36 — Kolağasından mülâzımisanıye kadar fabrikai hümayunlarda müstahdem idadiye zabitanına dahi iş başında buldukları zamana aid olmak şartile maaşı askeriden başka sabıki gibi alesseviye dörder kuruş yevmiye verilir. Binbaşı ve mafevki yevmiye alamaz.

Madde 37 — İhtiyat sınıfları etfali iş başına inmiyecekleri cihetle bittabi yevmiye alamıyacıklarından kendilerince meyuşiyeti mucib olmamak için maaşı askerileri nısfı dört kısma ayrılarak her hafta birer taksiti fabrikaya müdâvim efrat yevmiyesi gibi muntazaman tesviye olunacaktır.

Madde 38 — İş başına gidecek efrat hakkında fabrikalarca mer'iyülicra olan yoklama usulü yapılacağından a'zarı meşrua olmadıkça işi başına gelmiyen ve işini terk edipte öteye beriye savuşan ve kendisine tevdi olunan işi bozup kıran veya vakit ve zamanında ihzar ve imalde ihmal gösteren ve fabrika memurlarına itaatsizlik veya serkeşlikte bulunan velhasıl fabrikalarca riayeti vacib olan şaritalara itina etmiyen görüldüğü halde posta başılar veya zabıtlar tarafından hemen fabrika memuruna haber verilerek mücazat görmek için jürnalı yapılıp gönderilecektir.

ALTINCI FASIL

Usulü imtihan

Madde 39 — Sınıf terakkiyatı sene başında imtihan vermeğe mütevakkıf olduğundan efradın diğer yolda veya sene içinde sınıflarının tebdil ve terfii caiz olamaz.

Madde 40 — Her sene kânunusani iptidasında imtihan zamanının hulûlü ilân ve akibinde icraata mübâşeret olunarak ihtiyat sınıfları etfali yalnız gördükleri mebadii ulûmdan ve idadiye sınıfları şakirdanı okudukları derslerle fabrikada yaptıkları işlerden ve sanayi sınıflarında ders olmamakla bu sınıflar efradı da imalâthanelerde mensub buldukları san'atlerden imtihan edilecek ve şubat nihayetine doğru imtihanlara hitam verilecektir.

Madde 41 — Her ders ve san'atin tam numaraları derece ehemmiyetlerine göre heyeti muallimin ve fabrika memurları taraflarından tayin edileceği cihetle imtihanı umumide bunların her birinden nihayet sülüs numaraya kadar kazanan efradın mart iptidasında sınıfları terfi ve her hangi ders veya sanatten olur ise olsun sülüs numaradan dun alanlar sınıflarında terk olunur. Sınıf geçemiyen efradın yevmiye terakkiyatından mahrumiyeti tabiidir.

YEDİNCİ FASIL

Terfii rütpe

Madde 42 — Terfii rütpe kıdeme bakılmayıp efradın tahsil ve mcharetine ve bir de idarei askeriyece vukufile ahlâkına nazar olunur.

Madde 43 — Terfii rütpe için efratta aranılacak hasais evvelen idadiye beşinci senesinden ders şhadetnamesi alarak sanayi sınıflarına nakletmiş olmakla beraber ilmen ve san'aten akran ve emsalinden ziyade numara kazanması - saniyen idarei askeriyede oldukça vukuf ve malûmatı bulunması - salisen kendisini lekedat edecek hiç bir cünha ile müttehım olmayarak erbabı iffet ve istikametten olmasıdır.

Madde 44 — Şu evsafı selâseyi cami olmadıkça hiç bir ferd terfii rütpe edemiyecek ve hini intihabda sicilli ahval defterine müracaatle efradın vukuatı sabıkası nazarı tetkikten geçirilecektir.

Madde 45 — Tahsil san'ata mâni olduğu için idadiye boluklerinden boluk emniyeti rutpesi lağvedileceğinden rutpeler onbaşılıktan başlayarak sıra çavuşluğuna ve oradan başçavuşluğa tedricen terakki edecek ve kaldırılan boluk emniyetine mukabil tertibi nizamiye bir sıra çavuşu daha ilâve kılınarak boluk emniyeti vazifesi birer ay muddetle çavuşlara münavebeten gourdurulecektir

Madde 46 — Munhal mahal vukuunda mulazımisaniler sanayi onuncu sınıfına nakleden Başçavuşların en mahir ve boluk idaresine kemalile muktedir ve mehasını ahlak ile muştehir olanlarından intihab edilecek ve şu usulu intihab ıla nihaye devam edecektir Zabıt olarak idadiye taburunda kalmak efradın yedi ihtiyarında bulunmakla mulazımisaniliğe intihab olunurken Başçavuşların rızaları tahsil edilir

SEKİZİNCİ FASIL

Tekaud ve ihraç

Madde 47 — İş başında iken bir kaza zuhurile sakatlığa giriftar olan idadiye zabitan ve efradı heyeti tıbbaya muayene ettirilerek malûliyetleri derecelerine göre kendilerine kaydı hayat şartile askerî tekaud nizamnamesi ahkamına tevfikan maaşlar tahsis olunur

Madde 48 — İdadiye efradı duçarı emraz oldukları halde dahı haklarında asakırı nizamiye gibi muamele sihiyye icra edilecektir

Madde 49 — İfasi mecburî olan on sene muddeti istihdamıyeyi ikmal eyledikleri halde mulazımisanilik rütpesine nail olamıyan efrad silki idadiden ihraç olunarak yedlerine kur'a ile mukellef devair ahalsinden iseler redif ve mustesna mahallerden buldukları halde ihraç tezkereleri verilir

Madde 50 — Silki idadiden çıkmak muddeti istihdamıyeyi ikmal ile tezkere almağa mütevakkıf bulunduğundan efradın diğer yolda ihracı kabil olamaz. Çocuklarını bila ozru sahih çıkarmak davasında bulunanlardan mekâtibi askeriyede cari olan usule tevfikan masarifi vakıa ıstırdat edilir.

Madde 51 — İkmali tahsil edip çıkanlara birer de san'at şahadetnamesi ita ve şahadetnamenin hanei mahsuslarına efradın tahsil ettiği san'atle bu san'atte ihraz eylediği derececi maharet derc ve imlâ olunarak ziri müstahdem bulunduğu fabrikanın memurları tarafından temhir ve tophanei âmire meclisile müşiriyetinden dahi tasdik edilecektir.

Madde 52 — Fabrikai hümayunlar için hariçten amele celbine lüzum görüldüğü surette evvelbeevvel sınıfı idadiden san'at şahadetnamesi alıp çıkanlara müracaat ve fabrikalarda kullandıkları müddetçe kendilerine derececi san'atlerine mahsus yevmiye ita kılınacağı gibi bunlar - demircilik, kamacılık, tüfekçilik, marangozluk - gibi hizmetlerle orduyu hümayunlara gitmek isterlerse amelei saireye tercih olunacaktır.

(*İlâve ve hatime*)

Madde 53 — Sinninin büyüklüğü veya suiahlakı cihetle idadiye koğuşlarında bulundurulmasında mahzur görünen efrad bunlar için tahsis olunacak bir başka koğuştaki beytutet ettirilir.

Madde 54 — Avrupada terekkiyatı cedidei sınıaiyeye dair her daim telif ve neşredilmekte bulunan resaili müfide mündericatından fabrikai hümayunlara müdavim erbabı san'at haberdar edilir ise dairei malûmatları tevessü ile vücudlarından devlet ve memleketçe muntazır olan fevaid çoğalmış ve hem de bu vasıta ile fabrikai hümayunlar avrupanın terekkiyatı hazırasına peydayı vukuf eylemiş olacağından resaili müntezirenin tercümesi lisan ve san'ate aşına bir heyeti muktedirreye tevdi edilerek bir yandan tercüme ve tabı ile fabrikalarda müstahdem idadiye zabitanile sanayi sınıfları efradına tevzi ve neşrolunacaktır.

Madde 55 — İşbu nizamnamenin harfbeharf icrayı ahkâmına tophanei âmire heyeti memur ve tatbikatça vukua gelecek müsamaha veya kayidsizlikten ümera ve zabitan şediden mes'uldür.

Madde 56 — Bir ihtiyacı sahih zuhurunda iradei seniyesi istihsal ile nizamname mündericatı kısmen tadil veya kâmilten tebdil olunabilir.

İrade tarihi: 17 muharrem 1303, 15 teşrinievvvel 1301

№: 86 — Doksan dokuz senesi gayetine kadar teraküm eden duyunu müteferrihî hazinenin ayrıca tesviyesi iktiza eden kısmından maada aksamı sarıfı malûmenin sureti tesviyesi hakkında taahhüdün olup meri'yeti ahkâmına Şûrayı Devlet ve Meclisi mahsusı Vukelâ kararile bilistizan İradei seniyei hazreti Pa-dîşahi şerefmuteallik buyrulmuş olan Tasfiyei duyun kararnameşi

BİRİNCİ FASIL

Tasfiye tahvilâtının sureti ihracı

Madde 1 — Duyunu müteferrikanın tasfiyesi için bir defteri kebir teşkil olunmuştur. İşbu deftere tasfiyei duyun tahvilâtı namı tahtında ve madde atiyede târif olunacak şekil ve heyette ihrac olunan tahvilât kaydolunacak ve mezkûr defter idaresi için bir komisyon teşkil kılınacaktır işbu komisyon heyeti Maliye Nezareti masarifatı umumîye ve Muhasebatı atıka muhasebelerile Babı Seraskeri muhasebat dairesi reisinden ve Şûrayı Devlet azasından tayin olunacak bir zat ile devalri merkezîye muhasebecilerinden mürekkeb olacaktır

Madde 2 — Tasfiye olunan duyun tahvilâtı faizsiz olacak ve miktarı yedi yüz milyon kuruşluktan ibaret olduğu haldé zikriatı tertibat üzere tedavule çıkarılacaktır.

Kuruş	Adedi tahvil	Kuruş beheri	
20 000 000	1 000 000	20	birinci tertib
130 000 000	2 600 000	50	ikinci tertib
150 000 000	1 500 000	100	üçüncü tertib
150 000 000	300 000	500	dördüncü tertib
150 000 000	150 000	1 000	beşinci tertib
100 000 000	10 000	10 000	altıncı tertib

Mezkûr altı tertib tahvilâtın cümlesi işbu kararnameye merbut rûmuneye mutabık olmak ve her tertib başka başka sıranınarasını haiz bulunmak şartile ve lisanı Osmanî üzere tab ve temsil olunacaktır.

Madde 3 — Tasfiye tahvilâtı hamiline aid olmak şartı ile isimsiz olarak ihrac olunacak ve her birerleri Maliye Nezaretinin mühru resmîsile ve komisyon heyetinden yine komisyonca ıtıhab olunacak iki zatın mührü zatisile mahtum bulunacaktır

Madde 4 — Tasfiyei duyun tahvilâtı beşinci maddede tasrih olunan emval bakayasile zimemata mukabil Derseadet devairile vilâyat malsandıklarından birine ibraz olunduğu halde bilâ te-reddüd nakid gibi kabul olunup irae olunan deyne mahsubu icra edilecektir ve mahsub muamelâtı Maliye Nezaretinden teb-lîğ olunacak talimatı mahsusaya tevfiikan işbu kararnamenin tarihi neşrinden itibaren beş sene hitamina değin carı olacaktır. Fakat Gırd ve Hıcaz vilâyetlerle Cebeli Lübnan mutasarrıflığı bu hükümden müstesna tutulacak ve emvalı eytam dahil buna dahil olmayacaktır beş sene hitamından sonra tahvilâtı mezkûre beşinci maddede gösterilen emval bakayasile zimematâ kabul olunmayacaktır

Madde 5 — Tasfiye tahvilâtının müddeti tedavulunce Dev-letin bin iki yüz doksan dokuz senesi nihayetine kadar geçmiş seneler emvalinden zıkrâtı bakayası kaşılık ıtıhaz kılınacaktır şöyleki emvelâ gerek doğrudan doğruya Maliye hazinesince ve gerek vilâyetlerce maktuan ihale olunmuş olan emval varıdattan mültezimin ve sarrafan üzerlerinde mahkûm ve gayri mahkûm iltizam bedelâtı, saniyen emlak ve temettü vergilerile bedelâtı askerîye ve fahrî icra olunmayan mahallerde köyce alınan vergi bakayası salîsen gerek tüccar ve esnaf ve gerek efradı ahâlinin bilûmum mahsulâtı üşriye esmanından deyinlerle aynı ve 'nâkdî aşârdan ve yemeklik ve tohumluk olarak taviz verilmiş zeharlardan efradı ahali zimmetlerinde bulunan matlûbât râbian mir' ambarlarında müdahhar mahsulâtı üşriye ile gümrük-lerde resmî gümrüğe mukabil aynen alınmış olan bilûmum eşya esmanı hamîsen mültezimi vesair ehli zimematın tekasitü kasîre ve tavileye râptedilmiş olan zimmetleri

Tasfiye tahvilâtı işbu tadad olunan beş nevî karşılıklar ile temin edilmiştir. Fakat Derseadet ve taşra devairi belediyelerine aid varıdat bakayası bundan müstésnadır:

Madde 6 — Maddeı sabıkada beyan olunan zimemat as-habı deynin tahvilâtı mezkûre ile himi tediyesinde küsuratı nakden tediyeye edecek yani altmış beş kuruş deyni olan bir

şahıs üç aded yirmilik tahvil ve beş kuruşun da nakid vermek istemeyipte bir ellilik ve bir de yirmilik tahvil verdiği halde tamamen kabulile hasıl olan beş kuruş farkın varitadı gayri mukarrere addile hazineye irad kaydolunacaktır. Elhasıl mal-sandıkları işbu küsurat için geriye nakid vermiyecektir.

Madde 7 — Tasfiyei düyun komisyonu her üç ayda bir kere işbu üç ay zarfında ne kadar tahvilât çıkarılmış olduğunu ve buna mukabil ne miktar düyunun muameleyi mahsubiyesi icra kılındığını natik bir cetvel yapıp neşredek ve sene nihayetinde ilân olunmuş bulunacak dört cetvel muvazenei umumiyei maliyeye melfufen zeyledilecektir.

Madde 8 — Ambarlarda ve gümrüklerde doksan dokuz senesi gayetine kadar geçmiş seneler malından olarak mevcut aşar mahsulâtile eşyayı aynıye işbu kararnamenin ilânı tarihinden itibaren üç sene zarfında bilâ tehir mevkii müzayedeye konulacak ve hini müzayedesinde bedelinin tasfiye tahvilâtile tesviye olunacağı mezad kaimelerine dercedilecektir.

İKİNCİ FASIL

Tasfiye tahvilâtının sureti mübadelesi

Madde 9 — Tasfiye tahvilâtı bin iki yüz dosan dokuz senesi gayetine kadar geçmiş senelerin zikriati düyun senedatile mübadele olunacaktır.

Evvelâ: dördüncü maddede istisna edilen vilâyetlerle mutasarrıflıktan ve devairi belediyeden maada bilcümle devair ve vilâyat memurin ve ketebe ve hademesinin işlemiş maaşları saniyen tüccar ve sairenin devairi askeriye ve saireye ita etmiş oldukları erzak ve eşya esmanından hazinei celilei maliyece musaddak havaleli havalesiz her nevi matlûbları salisen eshamı cedide ve atika ve mübeddile ve zeamet ve mukataat ve timarat ve kurayı mevkufe bedelâtından ve maaşatı zatiyeden ashabının ve hazinei maliyeden maaş almakta bulunan mütেকaidini mülkiye ve askeriyesin matlûbları; rabıan Hazinei Evkafı hümayunun maliye hazinesinde olan matlûbatı atikası

Madde 10 — Hazinei Devlette doksan dokuz senesi nihayetine kadar geçmiş senelere aid muamelâtın mahkûmünbih alacağı ve diğer cihetten kezalik mahkûmünbih vereceği olan

eşhas alacağına bedel tasfiyei düyun tahvilâtı ahiz ve kabul eder ise deynini dahi o tahvilâtle ödemesi caiz olup fakat hazine Devlette olan alacağı için tahvilâtı mezkûreyi kabul etmiyerek yalnız vereceğini bu tahvilât ile ödemek istetiği halde caiz olamayacaktır.

Madde 11 — Tasfiye tahvilâtile mübadele olunacak kâffee düyun kararnamelere tatbikan on dokuz kuruş hesabıle meci-diyeye tahvil ve esnayı tahvilde küsurat tayyedilecek ve tahvilâtı mezkûrenin malsandıklarınca kabul muamelesi icra olunduğu anda zımbalanarak iptal olunacaktır.

Madde 12 — Düyun senedatının tahvilâtı mezkûreye hini tahvilâtında elli kuruştan noksan küsurat için hazineden ve malsandıklarından nakid verilmeyip küsuratı mezkûre hazine manda olunacaktır.

Madde 13 — Maliye Nezareti işbu kararnamenin icrasına memurdur.

[İrade tarihi 25 muharremülharam 1303, 23 teşrinievvel 1301]

**№: 87 — 8 Safer 1294 tarihli mektebi mülkiye
nizamnamei esasisine müzeyyel madde
nizamiye**

Mektebi Mülkiyenin dördüncü ve beşinci münthei sınıflarına dahil olan ve mektebden ikmalî tahsil ederek başehadetname çıkan taşralı talebe kur'adan mafudurlar. Fakat mezkûr sınıfların madununda yani sunufu idadiyede bulunanlar ve mektebden başehadetname çıktıktan sonra Devleçte teklif olunan memuriyetleri kabulden imtina eyliyenler işbu mafuviyetten müstefid olamiyarak kur'aya dahil olurlar.

[İrade tarihi muharrem 1303, 28 teşrinievvel 1301]

**№: 88 — Sevahili şahane ticareti bahriyesinin tevsi
ve terakkisi hakkında nizamname**

Madde 1 — İnşa kılınacak sefainin beher tonilâtosundan deavî kaleminden alınan dört kuruş ruhsat resmi külliyyen lâğv

olduğundan ruhsat tezkeresi yalnız yirmi para varaka pahası ahzile ita kılınacaktır.

Madde 2 — Sefine bey ve şirasında maktuan alınan yüz kuruş ilga ve bin kuruşa kadar beş kuruş alınıp üst tarafı için yüz kuruşta yirmi para ferağ harcı alınacaktır.

Madde 3 — Devleti aliye tebaasının otuz ve otuzdan yukarı cesamet tonilâtosunda inşa ettirecekleri sefaîn kerestelerinden orman resmi alınmayacak ve fakat işbu müsaadenin suiistimalden vikayesi için bu makule gemi inşa ettirecekler inşa ettirecekleri gemilerin evvelbeevvel cins ve cesametini ve hangi mahalde inşa ve nere ormanından kereste kateyliyeceğini kemafissabık Bahriye nezareti celilesine takdim edeceği istidada derc ve tasrih ve inşaiye dairesinden tanzim kılınacak çap ve miktar pusulası mucibince orman idaresine bilmüraca kereste kat'ı ruhsatını ahiz ve kat'ettireceği kerestenin nakden resmini ifa etmiş gibi bir kıt'a tezkeresini istihsal ve şayet zikrolunan geminin aldığı ruhsat tezkeresi tarihinden itibaren bir sene hitamında inşasına mübaşeret etmez ise maktu kerestelerin orman resmi veya üşrünü iki kat olarak tediye ve teslim edeceğini temin zımında kavi ve muteber kefil irae eyliyecektir.

Madde 4 — Derseadette bir tüccar sefinesi tezgâhı vücude getirmek üzere talibine imtiyaz verileceğinden ileride bu makule tezgâhlar vücude geldikte onların taleb edecekleri keresteler dahi suiistimalden beri olarak şartnamelerinde ve gemi kuyudu dahilinde orman rüsumundan muaf tutulacaktır.

Madde 5 — Geminin ikmali inşaatından sonra kıymeti mukadderesi üzerinden ve gemi inşaatına mahşuş bulunan her nevi mamulâtı dahiliyeden bir akçe gümrük resmi alınmayacağı gibi hiç bir nam ve sebeble dahi vergi ve resim taleb edilmeyecektir.

Madde 6 — Beş tonilâtodan üç yüz tonilâtoya kadar cesameti olan sefaînin beher tonilâtosundan ferman harcı ve tezkereler ve safra resimleri olarak yalnız yirmi para alınıp büyük gemilerin üç yüzden fazla tonosu dahilî hesap olunmayacak yani bir gemi nekadar büyük olur ise olsun yüz elli kuruştan fazla resim ita etmeyecektir.

Madde 7 — Liman harcı namile alınan şamandıra harcı hatap ve kömür nakliyatına mahsus olan kayıklardan kemafissabık nisf ve ferman ve safra ve tezkere resimleri olarak dahi sefaini saire mısillü beher tonilâtosında yirmi para istihsal olunacaktır.

Madde 8 — Körfez kayıklarından sabıkı mısillü şamandıra resmî nisf alınıp ferman harcı ve tezkere resmi olarak dahi beher tonilâtosundan kırk para alınacaktır.

Madde 9 — Ticaret nezareti celilesinde ticareti bahriyenin tevsine nezaret etmek üzere (Bord of treyd) usulü misillü bir şubei idare küşad olunacak ve işbu şubei idarenin gemilere tahammülünden ziyade eşya ve saire yükletilmemesi hakkında kavaid ve muamelâta ve hukuk ve vezaifi bahriyeye dair icabeden risâleyi tercüme ve telif ve ticareti bahriyenin terakkisi daha ne gibi esbaba mütevak্কif ise anı taharrî etmek ve bu yolda ilcaatı vakit ve zamana göre kavanin ve nizamatı tercüme ve cem eylemek cümlei vezaifinden bulunacaktır.

Madde 10 — Gerek Derseadet ve gerek taşra liman dailerine limaslahatin müracaat sefain kaptanlarına teshilâti mümkün e irae ve tesviyei umurlarınca tesriatı lâzıma icrasına memurun borçlu olduğundan şayet kaptanı mumaileyhimden limanların birinde bunun aklı muameleye tesadüf eden olur ve bahriye nezareti celilesi makamına müracaatle sıhhati ifade ve iddiasını tebeyyün ettirir işe olmakule liman memurları haklarında mücazâtı lâzıme icra kılınacaktır.

Madde 11 — Ticaret nezareti celilesinde teşkil olunacak ticareti bahriye şubesi heyeti usul ve malûmatı ticariyye aşına zevât ile Bahriye nezareti celilesinden tayin olunacak mukannen zabıtan ve mühendislerden mürekkebe olacak ve ticaret nezareti celilesi işbu şubeye aid umur ve vezaif hakkında bir nizamname tertib ve tanzim eyliecektir.

Madde 12 — Körfez dahilinde havayıcı ahaliden maqûd olan odun ve kömür nakleden sefaından nisf resım yani beher tonilâtosunda yirmi para alınacaktır. Bu makule kayıklar sırf odun ve kömür yüklü olup sair hiç bir şey bulunmıyacaktır. Şayet hamulesi eşyayı mütenevvıa olur ise resmî beher tonilâ-toda kırkar paradan ita edecektir.

Madde 13 — Havayıcı ahaliden madud olan odun ve kömür nakliyatında bulunan sefain liman vergisince bazı muafiyete mazhar olmuş bulunmalarına ve maahaza işbu müsaade ahali memaliki şahanenin havayıcı zaruriyelerini tedarik emrinde mazharı teshilât olmaları maksadına müpteni olup halbuki sefaini mezkûre memaliki ecnebiyeye dahi hatab ve kömür nakletmekte olmalarına binaen badezin memaliki ecnebiyeye hatab ve kömür ihracı külliye men olunmuştur.

Madde 14 — Sevahili şahaneye işliyen Osmanlı tüccar vapurlarının birinci veyahut ikinci kaptanları tebaai devleti aliyeden olduğu ve taifesinin sülûsanı tebaai saltanatı seniyeden bulunduğu halde işbu lâyihai nizamiyenin mevkii icraya konulduğu tarihten beş sene mürur edinceye kadar beher tonilâtodo yelken sefinelerinin ita ettikleri yirmi para liman resminden muaf tutulacak ve yirmi beş kuruş ferman resmi ile aldığı liman tezkeresi için beş kuruş ita eyliyerek taşra limanlarında dahi uğradığı iskelelerde yalnız beşer kuruş vize harcından başka bir para vermeyecekler ve körfez dahilinde seyir ve sefer eyledikleri surette ferman resmini dahi vermeyip yalnız beş kuruş vize harcını ita edecek ve yelken senifeleri beher tonilâtodo verdiği kırkar para resimden muaf tutulacaktır.

Madde 15 — Devleti aliye sancağını hâmil olan sefaide kaptanlık eden ecnebi dairei celilei bahriyeden şehadetname istihsaline mecbur bulunacağı gibi devleti aliye sancağını keşide eden geminin sahibi mücerret tebaai saltanatı seniyeden olacaktır.

Madde 16 — Bir ve iki çifte piyade ve her nevi adi kayıklar ve iskelelere yolcu taşıyan bir ve iki çifte filikalardan tasarruf senedi itasında veya bey ve şıra vukuunda beşer ve salapurya ve ateş kayıkları ve kezalik üç çifteden beş cifteye kadar Boğaziçi ve ada kayıklarından onar ve umum mavnalarla Boğaziçi pazar kayıkları ve bu cesamette olan sair kayıklardan ve alamana tabir olunan balıkçı kayıklarından yirmişer kuruş alınacaktır.

Madde 17 — Taşra limanlarında bulunan bu makule kayıkların kâffesine liman reisleri marifetile miktarı balâda gösterilen harc alınıp tasarruf senedleri ita kılınacaktır.

Madde 18 — Bir limandan tezkeresini ahiz veya vize ettirmiyerek hareket eden gemiye firar nazariyle bakılıp tezkere resmi veya vize harcı aslına iki misli zam ile yani üç kat olarak istihsal kılınacaktır. Bir hali mücbir ilcaatı yani fırtına zuhurile demir taramak veya zincir kestirmek gibi bir sebebden nâşi limandan firara mecbur olan gemiden cezayı nakdî alınmıyacaktır.

Madde 19 — Ecnebi limanlarından hamule alarak memaliki şahaneyeye avdet etmiş olan sefain muvasalat ettiği limanda gerek muamelei ticariye etsin gerek etmesin beher tonilâtodo yirmi para resmi ifa ederek tezkere ahiz eyliyecektir.

Madde 20 — Her gemi hamule aldığı iskelede tezkeresini yaptırıp beher tonilâtosunda yirmi para liman resmini ifa edecek ve son iskeleyle kadar uğrıyacağı iskelelerde gerek muamelei ticariye etsin gerek etmesin beş kuruş vize harcından başka bir para resim vermiyecektir ve son iskelede tekrar yük alarak avdet eder ise tecdidi tezkere ettirip beher tonilâtodo yirmi para resmi yine ifa eyliyecek ve şayet tehi avdet ettiği halde yalnız vize harcını verip tezkere resmini yük aldığı mahalde tediye edecektir.

Madde 21 — Her bir limandan hareket edecek olan geminin ol limanda ne cins ve ne miktar hamule ahz ve ihraç etmiş olduğu verilecek tezkere veyahut zahrı tezkereye yazılacak vizeye derc ve tasrih olunacaktır.

Madde 22 — Liman Reisi olmiyan bir mahalde hamule alan gemi tezkere ve safra resimlerle ferman harcını liman reisi bulunan ilk vasıl olduğu iskelede tediye ile tezkere ahiz eyliyecektir.

[Irade tarihi 13 safer 1303, 9 teşrinisani 1301]

**Liman İdaresince istihsal olunacak rüsumat hakkında mü-
ceddeden tertib edilen tarife**

346

Liraya Önemel	Kuruş	Para	Miktar ton		Nev'i rüsumat	Mülâhazat
			Min	İta		
	20				Beş tonilâto cesametinde bulunan ve boğazlar- da mürur eden sefaini ticariyemin beher toni- lâtosundan istihsal olunacak safra ve mürur tezkeresi ve ferman resimleri	
		1			Körfez dahilinde seyir ve sefer eden sefainin beher tonilâtosundan tezkere ve ferman resimleri	
		13			Şamandıra haricinde bulunan sefaini ecnebiye- nin beher tonilâtosundan	Sefaini ecnebiyenin ahiz ve ihraç ettikleri safraya mahsus olup mavnacılara verilen ücret mu- kabilidir. Devleti aliye sefaini kendü sandalları ile buldukları mahalden safra alabilirler.
		10		Şamandıra dahilinde bulunan sefaini ecnebiye- nin beher tonilâtosundan		
		2		Şamandıra resmi ile mükellef olmayan ecnebi sefaininden safra ihrac edenlerinden		
		4		Körfez kayıklarının beher tonilâtosundan		
		4		Boğaz haricinden gelen sefainin dört gün ika- meti için		
		8		Dört günden ziyade ikamet edenlerin beher tonilâtosundan		
		4		Hatab ve mangal kömürü hamuleli sefainin be- her tonilâtosundan		
		4		Ayda sekiz sefer itibarile su dubalarının beher tonilâtosundan	Ecnebiye dahi şümülü bulunan şamandıra res- midir	
18				İdare mahsusa vapurları ile Şirketi Hayriye va- purlarının beherinden senevi		
9				Derunu köprü vapurlarının beherinden senevi		
1				Romörkörlerin beherinden şehri		
		20		İstinye Limanına duhul eden sefaini ticariye- den maktuan		

Lirası Ommaş	Kuruş	Para	Miktarı		Nev'i rüsumat	Mülâhazat
			Min	İlä		
	2				Müşkirat kayıklarının bendiyesine mahsus sal için beher tonilâtosundan	
	6				Sisam kayıklarının Bahri Sefide azimetlerinde maktuan	
	8				Beş tonilâtodan aşağı bulunan kayıkların beher seferinden	
	10				Kum mavnalarının beher seferinden	
	10				Ecnebi sefainin cesreyn beyni ile İstinye Limanında müddetini tecavüz ettirenlerin beher yevmi ikametini için	
	3				Şamandıra haricinde bulunan yetmiş beş tonilâtoluk ecnebi gemilerinden demir harcı	
	6				Yetmiş beş tonilâto cesametinden ziyade olan ecnebi gemilerinden demir harcı	
1					Vürüd eden bütün saldan köprü haricinde şamandıra harcı	
1100					Kalafat yerine çekilen bütün saldan beher takımı dört kuruş on altı para itibarile	
		20			Fesih edilen gemilerin beher tonilâtosundan	
	1				Cesri cedidden dıhal eden gaz mavnalarından	
	20				" " " " ecnebi sefaini ticariyesinden	

Kuruş	Para	Miktarı ton		Nev'i rüsumat	Mülâhazat
		Min	İla		
5				Vize harcı	
2	20	5	20	Cesri cedidden duhul eden sefaini ticariyei osmaniyyeden duhuliye resmi	
5		25	50		
7	20	50	100		
15		100	150		
17	20	150	200		
20		201			
25				Sefain kaptanlarına müceddeden ita olunan jurnal defterinden	
15				Boğazlar haricinden vürud eden tüccar sefaininin beher seferinde defterlerinin tasdik harcı	
5				Körfez canibinden sefer eden kayıklardan jurnal ve defter tasdiki	
5				Bir ve iki çifte piyade ve her nevi adi kayıklar ve iskelelere yolcu taşıyan bir ve iki çifte filikalardan	Tasarruf senedi itasında veya bey ve şıra vukuunda merakibi bahriyei sagireden alınacak haretdır.
10				Salapurya ve ateş kayıkları ve üç çifteden beş çifteye kadar Boğaziçi ve Ada kayıklarından	
20				Umum mavnalarla Boğaziçi pazar kayıkları ve bu cesamette olan sair kayıklar ve alamana tabir olunan balıkçı kayıklarından	

İrade tarihi 13 safer 1303, 9 teğrinisani 1301

**№ : 89 — Hıfzı Sıhhati Umumiye Komisyonunun
vezaifini havi talimat**

17 safer 303 ve 12 teşrinisani 1301

Madde 1 — Mekülât ve meşrubat ve eczacı tıbbiye ve saireyi teftiş ve muayene ile muzır sıhhat olanlarının furuhtunu menettirmek ve indetteftiş sıhhati umumiyenin istilzam ettiği mevaddı icrayı icabı zımında merciine bildirmek üzere (hıfzı-sıhhai umumiye teftiş komisyonu) namile bir heyeti teftişkiye teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Komisyon heyeti: ettibadan bir sermüfettiş ve üç tabib ve bir kimyager eczacı ve bir baytar müfettişlerle istihzaratı kimyeviye ve edviyeyi gümrüklerde muayene için biri eczacı ve ikisi tabib olmak üzere diğer üç müfettişten ve komisyonun muamelâtı tahririyesine memur iki kâtibden ibarettir.

Madde 3 — Heyeti teftişiyenin mercii meclisi tıbbiye ile Nezareti umuru tıbbiyei mülkiye olup kâffee muamelât ve teftişata dair müfettişlerin ita edecekleri raporlar oraca tetkik olunacaktır.

Müfettişlerin vezaiifi

Madde 4 — Müfettişler nezafeti belediye ve sair vesaili sıhhiyenin istikmalî Derseadet ve mülhakatını sureti daimede teftiş ile emrazı müstevliye ve sariyenin izalei mazarratına dikkat ve ihbar edecek ve beledî ispençiyarlık san'atının icrasına dair olan nizamname ahkâmına tevfikân adî ve fevkalâde olarak icab eden muayene ve teftişatı icra eyliyeceklerdir.

Madde 5 — Tebabeti mülkiye nizamnamesine muhalif ve her ne suretle olursa olsun sıhhati umumiye ve şahsiyeye münafi icrayı san'at edenleri gördüklerinde tahkikatı lâzıme ifa ile raporlarını nezareti tıbbiye veya meclisi tıbbiyyeye ita edeceklerdir.

Madde 6 — Müfettişler akkar ve attar ve kökçü dükkânlarını dahi teftiş ile mürekkebatı veyahut tibben semli ve muzır olan ecza ve edviye ve nebatat ve sairinin men ve furuhtu için icab eden raportunu tanzim ve merciine ita eyliyeceklerdir.

Madde 7 — Müfettişler mekülât ve meşrubat ve kâffee mevaddı igtidaiyeyi ve hususile sade yağları ve şuhumu saire ve zeytinyağını muayene ve teftiş ile çerviş yağı ismile furuht

edilenin halis çerviş ve tereyağı namile satılanın halis tereyağı olarak sattırılmasına dikkat edilecek ve meşrubat ve müskiratı saire dahi bu suretle teftiş ve muayene kılınacaktır.

Madde 8 — Rugan ve saire imal olunan ve tasavvufi muzırza neşreden fabrikalar mamulâtı mahlûl olmamak ve defî mazarratlarına bakılmak üzere heyeti teftişîye canbından daima tahtı teftişte bulundurulacağı ve mezbahların şeraiti sıhhiyelerine ve kasap dükkânlarının temiz ve lühumun sinek ve tozdan muhafazasına itina kılınacağı gibi indelmuaeyene bozuk ve kokmuş ve ölü ve hasta hayvan lâhmı olduğu tebeyyün eden etler ile her nevi etlerden yapılmış muzırza sıhhat pastırma ve sucuk ve kavurmalar ve taze ve tuzlu ve tütülenmiş balıklar devairi belediye tarafından zaptettirilecek ve tütülenmiş ve tuzlanmış lâhmî hınzır ve jambonlar ve sucukların trişin illetinden salim bulunması ve küflenmiş olmaması dahi teftiş ve dikkat altında bulundurulacaktır.

Madde 9 — Muzır olarak satılan lühum ve saire sekizinci madde mucibince zaptolunacağı gibi imal ve fîruht edenler hakkında muamelei kanuniyenin icrası zımında müddeiummilere dahi ihbarı keyfiyet edilecektir.

Madde 10 — Gümrüklere vürud eden edviyei hususiye ve istihzaratı kimyeviye ve ispençiyariyeyi ve her nevi meşrubat ve mekûlâtı müfettişler muayene ederek içlerinde tehavül ve istimalinde sıhhati ihlâl edecek magşuş ve mahlûl mevad zuhurunda imrarına müsaade edilmeyip zapt ve tevkif olunmak üzere aid olduğu gümrük nezaretine baraport beyanı halledecek ve tıbbiye nezaretine dahi malûmat verecektir.

Madde 11 — Ceza kanununun babı salisinde ve belediye kanununun sekizinci faslında muharrer memnuattan sıhhati umûmiyeye teallûku olanlar hakkında müfettişler daima icrayı teftişat ile hilâfi memnuiyet hareket edenleri merciine ihbar edecek ve oraca da hükmü kanuna tevfiği muamele olunacaktır.

Madde 12 — Müfettişler hini teftişinde tesadüf ettikleri eşyayı magşuşe ve muzırzayı nümune olmak üzere içinden bir miktarını aldıktan sonra tadad veya veznederek tahtı muhafazağa alıracak ve nümuneyi dahi icabına göre şişe veya kutu veya paket veyahut sair bir kapı defununa vaz ile o kabın üzerini kendisi mühürlemek ile beraber birlikte bulunan güm-

rük veya belediye memuruna ve malın bayi ve sahibine dahi mühürlendirerek teftiş gümrüklerde icra olunmuş ise ol gümrüğün Nezaretine ve eğer çarşı ve dükkânlarda ise mensub olduğu devairi belediyeye lieclihıfz raportu ile beraber irsal edecektir. Yirmi dört saate kadar malın sahibi tarafından bir gûna iddia vukubulmaz ise eşyayı mezkûre zaptolunur. Bu müddet zarfında müfettiş raportuna itiraz olduğu halde nümunesi müfettişlerin raportile beraber Nezareti umuru tıbbiyei, mülkiyeye irsal kılınır. Nezareti tıbbiyece bu nümunelerden biri mühürlere hıfzettirilip diğeri tahlil masrafı tarifesi veçhile müddeiden alınmak şartile mektebin kimyahanesinde tahlil ve muayene ettirilerek oradan verilecek raporlar üzerine Meclisi Tıbbiyyenin kararı dairesi aidesine bildirilecektir.

Madde 13 — Heyeti teftişiyeye kâffe muamelâtta Meclisi Tıbbiyei Mülkiyeye karşı mes'ul oldukları gibi her bir malûmatı hususiyelerine göre münavebeten her bir şubei teftişiyede istihdam kılınacaklar da sermüfettiş Meclisi tıbbiyei mülkiye ve sıhhiyei umumiyyenin yevmi içtimasında mektebde bulunacağı misillü diğeri müfettişlerden birisi dahi Cemiyeti tıbbiyei mülkiyyenin içtiması günlerinde mektebde mevcut bulunacaktır.

Madde 14 — Sermüfettiş teftiş işlerini maiyetinde bulunan müfettişlere berveçhi muharrer hususiyetlerine göre taksim ve icabına göre tevdi ettiği işleri tebdil ve müfettişlerden ve ketebeden vazifesinde tekâsül edenleri nezareti tıbbiyeeye iş'ar edecektir ve müfettişlerin herbiri bir hafta zarfında icra ettikleri teftişat hakkında sermüfettişe birer rapor vereceklerdir.

Madde 15 — Bu raporların mündericatinâ göre her hafta heyetçe dahi bir rapor yapıp meclisi tıbbiyei mülkiye ve sıhhiyei umumiyyeye verilecek ve bundan tedabiri mevzuanın neçen ibaret olduğu ve mevkiî icraya konulmuş ve konulmuş olmaları ve icra edilemeyenlerin esbabı ve ittihazına lüzum görülen veya tadilî icâbeden meva'd' beyan ve izâh kılınacak ve bu bapta 'mec'isce' verilecek karara göre icabı icra olunacaktır. İşbu hafta raportundan başka herbir müfettiş mühim ahval üzerine Nezareti umuru tıbbiyei mülkiyeye ve meclisi tıbbiyei mülkiye ve sıhhiyei umumiyyeye hususî raport vermesi mecburdur.

Madde 16 — Şehremanet ve umuru tıbbiye nezareti taraflarından müfettişlere icrayı vazifelerinden dolayı lâzım gelen muavenet ve teşhilât icra edilecektir.

**№: 90 — Berut Şehrini hava gazile tenvirini
hakkında imtiyaz mukavele ve şartnamesi**

MUKAVELENAME

Bir taraftan Devletialiyeye namına hareket eden Nafia nazırı ile diğer taraftan Mösyo Aleksandır Jirardan beyninde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır:

Madde 1 — Berut Şehrini maden kömüründen mamul gaz ile tenvir için şeraiti atıyeye tevfikane tarafı Devletialiyeden Mösyo Aleksandır Jirardene imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren kırk senedir.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelemenin teatisi tarihinden itibaren üç mah müddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'ıye üzerine mükemmel harita ve layıhasını nüshateyn olarak tanzim ile Nafia nezaretine takdim edecektir ve Nazaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyleyecektir.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelemenin teatisi tarihinden itibaren sekiz mah müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdik tarihinden itibaren on sekiz mah müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbirenden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmalıye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadarki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükûmeti mahaliyeye ve Nafia nezaretine ihbar eylemeğe sahibi imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Nafia nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel tekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyleyecektir. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibi imtiyaz ama-

liyata mübâşeret için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mahbemat tediyeye olunmak üzere senevi Nafia Nezaretinin emrine iki yüz kırk lira ita edecektir.

Madde 6 — Gazhane ile müteferriatının inşasına muktazi olup Berut Belediyesi tarafından kabul olunacak arazinin ashabını ırzaen mübayaası ve gaz borularının esnayı ferşinde şayet yoldan gayri bir mahallin istimaline lüzum görünür ise ebniye ve mahsulca terettüb edecek zarar ve ziyan nisbetinde tazminat itasile o mahal sahibinin evveleminde ırza ve iskâtı sahibi imtiyaza aiddir.

Madde 7 — Gazhane ve müteferriatının inşaatı iptidaiyesi için gerek memaliki Devletialiyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ile makine ve edevat ve sair levazimat gümrük resminden muaf tutulacağı gibi imalâtı tenviriyenin müddeti imtiyaziyesi zarfında işbu gazhane ile arazi ve sermayesile varidatı üzerine bir gûna vergi tarh olunmayacak ve işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden varestede olacaktır.

Madde 8 — Ameliyatın ikmalî sahibi imtiyaz tarafından ihbar olunmakta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahiz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakia tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği raport üzerine Nafia nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 9 — Sahibi imtiyaz gazhane ve borular ile müteferriatını müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin yirmi dördüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz imalâtının umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcud bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamâtı Devleti aliyeye tevfiği hareket etmeğe mecburdur. Sahibi imtiyazın kusurundan naşi umuru tenviriyenin bir kısmı veya mecmu tatil bulunduğu halde Hükûmet masarifi ve zarar ve hasarı sahibi

imtiyaza aid olmak üzere muvakkaten tenvirini temin için şartnamenin yirmi dördüncü maddesine tevfikân tedabiri lâzime ittihaz edecektir.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz imalâtın muvakkaten kabul olunduğu tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar tarifeye tevfikân gaz fûruht edecektir.

Madde 12 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında merbut şirket nizamnamesi esasına tevfikân osmanlı bir (anonim) şirketi teşkiline mezun ve mecburdur.

Madde 13 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiatle esham olarak bin lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadarki esham tevdi edildiği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal eyliyeceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir.

Ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi amelîyat katiyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 14 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça Devletiye sahibi imtiyazın gazhane ile müteferriatı ve alât ve edevâtı üzerinde bulunan kâffei hukukunu haiz olacak ve gazhane ile müteferriatının hasılatından istifade edecektir her gûna düyun ve taahhüdattan varestе olmak şartile gazhane ile müteferriatının devlete teslimi ve levazımâtın sureti mubayaası şartnamenin yirmi dördüncü maddesinde münderic ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 15 — Gazhanenin memur ve müstahdemleri hükümeti seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacak ve ifayı memuriyette ahaliçê sühuletle tanılabilmeleri için merkûm memurlar üzerinde şehrin ismi ve sıra numarası ile hâmilinin ismi ve kumpanyanın damgasını havî birer aded plâkayı hâmil bulunacaklardır. İşbu plâkaların masrafı kumpanyaya aid bulunacaktır.

Madde 16 — Ameliyat esnasında zuhür edebilecek asarı atika devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 17 — Sahibi imtiyaz her nevi hasılatın altı aylık cetvellerini Berut Belediyesine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin yirmi beşinci maddesinde gösterildiği surete tevfiқан tanzim eyliyecektir.

Madde 18 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği ve umuru tenviriyeyi kısmen veya külliyen tatil eylediği veyahut işbu mukavelenameden münbais taahhüdatı sairesini icra etmediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin yirmi altıncı maddesinde gösterildiği veçhile gazhanenin muvakkaten işletilmesi için tedabiri lâzıme ittihaz olunacak ve ameliyat ve edevat ve levazımat müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı devletten zap-tililecektir.

Madde 19 — Gerek sahibi imtiyaz ve gerek makamına kaım olacak (anonim) şirketi osmanlı olacağından bittabi işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı Devletialiyê ile şahibi imtiyaz veya şirket beyninde veya sahibi imtiyaz ve şirket ile efradı ahali meyanesinde tehadüs edebilecek her nevi ihtilâfat ve deavî işin aid olduğu mehakimi osmaniyyede rüyet ve faşloluhaçaktır.

Şartname

BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve ziyanı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede müayyen olan müddetler zarfında mevcut turuku ahıme ve devairi resmîyê ve mekâtib ve hastahanelerin temiri tenvirî için müktazi olan kâffei imalât ve inşaatı icra etmekligi taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince sahibi imtiyazın Nafia Nezaretine yüzde bir mikyasında olarak takdim edeceği harita mefufatı atiyeyi muhtevi olacaktır.

Şöyleki gazhaneye mahsus ebniyenin umumunu irae eder harita ve resimler ve kömürün tasfiyesine mahsus makine ve edevatı sairenin ve gaz o metrelerin ve gazhane müstemilâtının dahi resimleri ve imalâtı sureti mükemmelde irae etmek üzere büyücek bir mikyasta imalâtın her kısmının resimleri dahi bunlara ilâve olunacaktır.

Şartnamenin dördüncü maddesinde tayin olunan müddet zarfında tenviri lâzımgelen esvak ve mahallâtı mübeyyin ve sahibi imtiyaz ile dairei belediye tarafından bilittifak tanzim ve dairei belediyeden tasdik olunacak bir kıt'a harita ile icra edilecek imalâtı mübeyyin bir kıt'a lâyiha bir kıt'a keşifname ve bir kıt'a dahi mesahai iptidaiyesi evrakı mezkûreye kezalik ilâve olunacaktır.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz irae olunacak turuku amme üzerine lâzımgelen boruları vazedecek ve turuku ammede vazolunacak gaz ilbiklerinin miktarı turuku mezkûrenin ana borusunun beher üçyüz altmış metro tulüne altı ilbik nisbetinde olacak ve gazhane ebniyesi icabı takdirinde tevsi edilebilir surette tesis olunacak ve gazhane yirmi dört saatte miktarı azam olarak sarf edilecek gazden yüzde onbeş nisbetinden ziyade gaz hasıl edebilir kuvvet ve cesamette bulunacaktır.

Madde 4 — Boruların vaz'ı ameliatı mümkün mertebe mürur ve uburu sektedar etmiyecek surette icra edilecek ve bu babdaki tedabiri lâzime dairei belediye ile bilittifak ittihaz kılınacaktır. Ameliatın ikmalî akabinde sahibi imtiyaz yolları hali aslisine irca edecek ve bu suretle açılıp tesviye olunan esvakın dört aya kadar taminine mecbur olacaktır.

Madde 5 — Sahibi imtiyaz icra edeceği ameliat sebeble cereyanına halel gelmiş ve yahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimlerine ircaa mecbur olacak ve boruların vaz'ı ameliatı tahtezzeminde inşa ettirilmiş olan kemer ve kanallar ve lâğım ve imalâtı sairenin ihlâlden vikayesini müstelzem bir surette icra edilecektir. İmalâtı mezkûreden bazılarının mevki veya güzargâhının tebdili

icab eylediği takdirde tadilatı mezkûre dairei belediyeden ruhsatı lâzıme badettahsil masarifi sahibi imtiyaza aid bulunmak üzere icra olunacaktır ve yolun tesadûf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller ve yapılacak köprülerin kavaidi fenne tatbikan medahil ve meharci sahibi imtiyazın teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz icra olunacak ameliyatta alâ cinsten edevat ve levazımat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniyyeye tatbiki hareket eyliyecektir.

Madde 7 — Dairei belediye veyahut ahaliden bir kimse mezuniyeti kanuniyyeyi haiz olarak tariki am üzerinde gaz borularının veya umuru tenviriyeye müteallik edevatı sairenin yerlerinden kaldırılmasını icab ettirir surette icrayı ameliyat edecek oldukları halde mezkûr boru ve edevatı sairenin mahallerinden ref ve yeniden vaz'ı ameliyatı sahibi imtiyazın amelesi marifetile ve masarifi dahi ameliyatı mezkûre eğerçi efrad tarafından vukubulduğu halde ameliyatı mezkûreyi icra ettirenlere aid ve belediye tarafından icra ettirilir ise nisfiyet üzere bediye ve sahibi imtiyaza raci olmak üzere icra olunacaktır. Ameliyat umuru tenviriyenin muvakkaten tatilini icab ettirecek olduğu halde bunun on beş gün evvel sahibi imtiyaza bildirilmesi lâzım gelir ve bu takdirde umuru tenviriyenin kısmen tatil edildiği halde sahibi imtiyaz tarafından tazminat talep olunamayacaktır.

Madde 8 — Gaz borularının tamiri icab eylediği takdirde bu yüzden bozulan kaldırımların hali aslisine ircaı masarifi sahibi imtiyaza aid olacaktır.

Madde 9 — Efrad uhdesinde bulunan ebniye vesairenin tenviri için boru vaz'ına sahibi imtiyaz mezun olup tenviratı umumiyeye mahsus gaz boruları bulunmayan mahaller için beher yüz seksen metre tulünde vazolunacak şubei hususî boruları için üç ayda iki yüz elli metre mikâb gaz sarf ve itlâf edilmek şartile hususî mahallere gaz borusu temdidini dairei belediye sahibi imtiyazdan talep edebilecektir.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz gaz boruları bulunan bilcümle mevakide alât vaz'ına mahsus nizamnameye tevfikı hareket edilmek ve lâakal üç aylık abone olmak üzere istiyenlere gaz sevk ve itasına mecbur bulunacaktır.

Madde 11 — Gaz ilbikleriyle borular arasında sureti mükemmellede işlediği badelmuaeyene tasdik edilmiş bir kontör yani mizan alâtı bulunduğu halde dahi gazın tenviri esnasında ilbiklere miktarı kifayede vasıl olabilmesi için borular içinde iki santimetre tazyik tahtında bulunması lâzım gelir gazın sureti mükemmellede tasfiye edilmiş olması ve kuvvei tenviri-yenin ise iki santimetre su tazyiki tahtında olduğu ve haddi vasat olarak saatte yüz beş litre gaz sarf ettiği halde saatte kırk iki gram musaffa kolza yağı ile yakılan bir (Parsel) lâmbasının ziyasına müsavi bulunması lâzım gelir kumpanyanın işbu ahvalin umuru teftişiyesi için lüzum görülecek kâfee alâtı cami bir mağazası bulunacaktır. Dairei belediye veya müfettişin her münasib göreceği zamanda kumpanyanın müdürü veya yeride kaim olan zat hazır bulunduğu halde işbu şartnameye raptolunan A harfli talimata ittbaan icrayı teftiş edebilecektir.

Madde 12 — Gaz ilbiklerinin ikad ve ifası şartleri dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından her sene başında bilittihad tanzim olunacak cetvel ile tayin olunacaktır. Gazların ikadına vakti muayyenden yirmi beş dakika evvelce bed olunarak vakti mezkûrdan nihayet yirmi beş dakika sonraya kadar yani ceman elli dakikada sahibi imtiyazın memurları marifetile bilicra hitam bulacaktır bunların ifası dahi ber minvali muharrer vakti muayyenden yirmi beş dakika evvel başlanılacak ise de fakat otuz dakika içinde hitam bulacaktır.

Madde 13 — Gazlerin ikadı için tayin olunan saatten yarım saat sonra ve itfaları için tayin olunan saatten yarım saat evvel ikad olunmamış veya söndürülmüş bulunur ise sahibi imtiyazdan gaz ilbiği başına her yarım saat teahhür için yarım frank alıkonulacaktır. Alevi tayin edilen vüshatten dur bulunan beher fener için gicede yirmi beş santim alıkonulacak iş de yaktıktan bir saat sonra işbu noksanı ref ve izale eylediğini sahibi imtiyaz isbat eder ise meblâğı mezkûrun yalnız nısfı istifa kılınacaktır. Eshabi mücbire vukuunda tevkiyatı mezkûre hakkında olan balâda mezkûr ahkâm keenlemeyekün hükmünde tutulacak ve tevkiyat hakkındaki işbu tedbir gazhanenin işlemeğe başladığı tarihten üç ay sonra mer'iyülicra olacaktır.

Madde 14 — Dairei belediye kendi memurları tarafından ita olunacak jurnaller üzerine gazhane müdürü badelistima ce-

zayi nakdi istifasına karar verecektir. Mezkûr jurnaller kusurun tahakkuk ettiğini müteakib kırk sekiz saat sonra gazhane müdürüne tebliğ olunmaz ise keenlemyekün hükmünde tutulacaklardır.

Madde 15 — Dairei belediye umuma mahsus olarak ikad olunacak gazler için fener başına senede lâakal bin yedi yüz elli saat müddet itibarile sahibi imtiyaza ücret itasını taahhüd eder. Dairei mezkûre tarifede beyan olunan fiati tediye ederek daha uzun müddet gaz ikadını talep edebilip yalnız hususu mezkûrun ve sarf edilecek gazın takribî miktarını on iki saat evvelinden sahibi imtiyaza haber vermesi lâzımgelir.

Madde 16 — Tenviratı umumiyeye tahsis edilecek gaz ilbikleri saatte yüz altmış litre gaz sarf edeceklerdir. İlbiklerden gazın huruc edeceği mahallin vüsati dairei belediye tarafından tayin edilecek ise de bu da gazın ziyade sarfını icab ettirmiyecek surette olacaktır. Alevlerin irtifa ve vüsati dairei belediye ile sahibi imtiyaz meyanelerinde müttehiden karar verilecektir. miktarı mebhustan ziyade gaz sarf eder ilbikler istimali dairei belediyeden talep edildiği takdirde bunların fiati tarifeye tevfi-kan tayin kılınacaktır.

Madde 17 — Aboneler gaz itasına muayyen evkatı adiyede ve boruların memlû bulunduğu zaman gaz ahzine hakkı olup evkatı mezkûre haricinde gaz ita kılındığı halde şeraiti sahibi imtiyaz ile aboneler arasında irtizayi tarafeyn ile tayin edilecektir.

Madde 18 — Abonelere verilecek gaz ana borularına merbuten temdid edilecek şube boruları vasıtasile ve kontör hesabale sevk edilecek ve kol boruları ve edevatı ile yapılması aboneye aid olacaktır. Şube borusu ile gazi dahilen vaz edilen alâta sevk eden haricî musluk abone senesinde muayyen ücretle masrafı abone canibinden tesviye edilmek üzere sahibi imtiyaz tarafından ihzar ve vaz ve tamiri muhafaza edilecek ve yalnız kontör masrafı sahibi imtiyaza aid olacaktır. Kontörün üzerinde tazyiki adi ile gaz verilecek ilbiklerin adedini mübeyyin birer numara vaz edilecektir.

Madde 19 — Fenerler ile kandilabriler ve bunların konsolları dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza ita olunacak ve sahibi imtiyaz bunları dairei mezkûrenin istediği renkte ve

kendi masrafı ile boyatıp numaralar tahrir ettirecek mahallerine vaz ettirecektir. Kâffei şube boruları ile iç boruları ve musluk virilir velhasıl bir gaz aletine lâzım olan her nevi eşyayı müteferriayi kendi masrafı ile sahibi imtiyaz ita ve tesis edecektir. Sahibi imtiyazın işbu maddede tasrih olunanlardan maada icra edeceği kâffei ameliyat ve ita edeceği kâffei eşya kendisile dairei belediye tarafından bilittifak her sene tanzim edilecek bir kıt'a pusla mucibince kaydi defter edilecek ve ita olunan eşya ile umuma mahsus mahallerin tenvir cihetlerinden itası lâzımgelecek mebalığın hesabı her ayda sahibi imtiyaz tarafından tanzim ve dairei belediye tarafından dahi tasdik edilecektir. Mezkûr hesabatın bedelleri tebliğlerinden itibaren on gün zarfında ve sahibi imtiyazın cezayı nakdi borcu bulunduğu takdirde bunlar badettenzil ifa olunacaktır ve bu yüzden verilmesi lâzım gelen mebalığın tediyesi tehir olunduğu halde sahibi imtiyaz istifayı hukuk edebileceği gibi hatta esvakın tenvirini tatil edebilecektir.

Madde 20 — Her senenin iptidasında senei mezkûre zarfında ve şehrin her cihetinde vaz olunacak gaz borularının miktarını mübeyyin bir kıt'a defter dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza teslim olunacak ve hususu mezkûrdan dolayı sahibi imtiyaz mukaddema talep edilmiş olan boru ameliyatını tatil edemeyecektir ve sahibi imtiyaz ameliyatı mezkûrenin icrasına ameliyat defterinin kendisine tesliminden nihayet iki ay zarfında mübaderet edecek ve dairei belediye ile bilittifak karar verilmiş olan müddet zarfında ikmal edecektir.

Dairei belediye tarafından kaldırılması veya mahallerinin tebdili lâzım gelen edevat ve fenerlerin masarifi vakıası dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından münasifeten tesviye edilmek üzere kaldıracaktır. Mahallinden kaldırılan eşya belediyeye aid ise dairei belediye mağazasına vaz olunacaktır.

Madde 21 — Sahibi imtiyaz istihdam edeceği işçi ve fen memurlarının tayin ve intihabında kâmilen muhtar olup ancak memurini fenniye ve idare memurlarından gayri memurlar tebaai Devleti aliyyeden bulunacaktır.

Madde 22 — Elektrik ve sair vesaiti cedide ile şehrin kısmen veya tamamen gerek umumen tenvir için hariçten talep olunabilecek imtiyaz şeraitini Hükümeti seniye sahibi imti-

yaza teklif ve ifade ve o yolda tenvir hizmetini ihtiyar etmediği takdirde ahar talibi ile akdi mukavele etmekte muhtar bulunacak ve bu takdirde evvelki sahibi imtiyazın tazminat tabline hakkı olmayacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmalâtı tenviriyenin hüsnü halde muhafazası ile işletilmesi beyanındadır

Madde 23 — Sahibi imtiyaz işbu imtiyaza müteferri bilcümle imalâtı muhafaza edeceği gibi boru ve musluk ve müteferriatı sairelerinde zuhura gelecek gaz kaçını mahallerini derhal tamir ettirecek velhasıl kaza vukuunu icab ettirir bilcümle esbabdan muhafaza etmeğe itina edecektir. Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında teahhur ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan sekiz gün mürur edipte icabını icra etmediği surette masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtın hüsnü hale vaz'ı için canibi Hükûmetten idaresine vaz'iyed olunarak tamirâtı lâzıme icra ve bu uğurda vuku bulacak masarif gazhane hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmez ise sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Madde 24 — Sahibi imtiyaz gazhanenin her nevi hasılatı ile işletme masarifatını mübeyyin her altı ayda bir kıt'a defter tanzim ve Berut belediyesine takdim edecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İmtiyazın feshi ile imalâtın tarafı Devletten mubayaası hususlarında ve inkızağı müddeti imtiyaziyede olunacak muamelâta dairdir

Madde 25 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin on sekizinci maddesinde munderiç esbabdan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakit olduğu halde ol vakte kadar icra edilen imalât ve cemi ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise anın mari-fetile hukukundan sakit olan sahibi imtiyazın taahhüdâtı vakası

ifa edilecektir. Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayede masarifi tenzil kılınduktan sonra üst tarafı hukuku sakit olan sahibi imtiyaza ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek bu dahi neticesiz kalır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakit olan sahibi imtiyaza hiç bir bedel tediyeye olunmaksızın devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı devletten zaptolunacaktır.

Madde 26 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça sahibi imtiyaz işbu imtiyaza müteferri kâfee imalâtla ebniye, edevat ve boru ve künk ve musluk ve valv tabir olunur kapak ve sairiyi ve haneleri ve tahsildar odalarını ve sabit makineleri hüsnühalde olarak bilâ bedel ve her gûna düyun ve taahhüddan varest olmak şartile devlete devir ve teslim edecektir. Maden kömürü ve levazımı saire misillü ham eşyaya gelince Hükümeti seniye bunları muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubayaa edecektir. Şu kadarki Devletin mubayaa edeceği levazımat altı ay için muktazi olan miktarı mütecevaz olmayacaktır. Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtın hüsnü halde olmadığı indetteftiş devletçe anlaşılırsa sahibi imtiyaza bir müddet tayinile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresiz görülmez ise hükümet derhal imalât ve müteferriyatını yedi idaresine alarak ashabı imtiyaz hesabına olarak tamiratı lâzıme icra ile imalâti hüsnü hale vaz etmeğe salâhiyeti olacak ve hasılatı işletme ve tamirat masarifi çıkarıldıktan sonra fazlası sahibi imtiyaza ita olunacak ve noksan zuhur eder ise ikmal ettirilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ücret tarifesi

Madde 27 — Sarf ve ihrak edilecek gaz için sahibi imtiyaz tarafından ahz ve istifa olunacak ücretat berveçhi ati tayin kılınmıştır.

Evvelâ: Tenviratı umumiye için yani mevcut ve muahharan ihdas edilecek bilcümle caddeler ile esvak ve araba ve

piyade olarak mürur edilen bîlcümle hususî esvak ve geçitler ve rıhtım ve tenezzühgâhlar vesaire ile masrafı kısmen veya külliyyen Hükümet veya dairei belediye hesabına olarak donanma geceleri için dahi ikad edilecek ilbiklerinin beheri için saatte 0,0425 frank ücret ahz edilecektir. Ücreti mezkûre berveçhiati tadil olunacaktır. Şöyleki tayin edilen tenvir müddeti ile ilbiklerinin adedinin hasılı zarbı

1,000,000	olur	ise	ilbik	başına	saatte	0,04	frank	ücret	alınacaktır.
1,500,000	"	"	"	"	"	0,035	"	"	"
2,000,000	"	"	"	"	"	0,030	"	"	"
3,000,000	"	"	"	"	"	0,025	"	"	"

gaz kontör ile yani mizan alâtı vasıtasile sevk edildiği halde beher metro mikâbı için 0,025 frank ücret alınacaktır.

Saniyen masarifi tenviriyesi devairi hükümet ve belediyeye aid olan ebniye ve emlak ve cevamiî şerife ve kilise ve umuma mahsus hastahaneler için metro mikâbı 0,28 frank ücret alınacaktır. Şurası vardırki ebniye ve emlakî mezkûreden efradı nas ve şirketlere icar veya meccanen terk edildiği takdirde ücreti tenviriyeye efradı nasa mahsus fiyat üzerine alınacak ve ebniye ve emlakî mezkûreden masarifi tenviriyesi efradı nasa aid olacağı takdirde belediye canibinden evvelce sahibi imtiyaza ihbar edilecektir.

Salisen efradı nas uhdesinde bulunan ve miriye aid olmanın bîlcümle ebniye ve emlakta sarf ve ihrak edilecek gazın beher metre mikâbı için 0,48 frank ücret ahz ve istifa edilecektir.

Fiati mezkûre efradı nas için 0,50 franga iblâğ edilecektir fazla olan mezkûr iki santim dairei belediye masarifi tenviriyesine aid olmak üzere belediye hesabına kayid edilecektir şu kadarki bu yolda istifa olunacak mebalîğ tenvir beldenin tezyininden başka şeye sarf edilmeyecektir.

Efradı nas için tayin olunan fiatlar ileride berveçhiati tadil edilecektir. Senevî sarf ve itlaf olınacak gazın miktarı iki milyon beş yüz bin metre mikâbına balığ olur ise beş santim ve miktarı mezkûr beş milyon metre mikâba balığ olduğu halde on santim ve on milyon metre mikâba balığ olduğu takdirde yirmi santim tenzil edilecektir.

Sahibi imtiyaz efradı nas için tayin kılınan fiattan sarfiyatın ehemmiyet ve cesametine göre tenzilât icra edebilecektir.

Berut Dairei Belediyesinin şimdilik taahhüdü yüz yetmiş beş fenerin masarifi tenviriyesine munhasır olacak ve efradı ahali dahi sahibi imtiyazdan gaz mubayaasında muhtar bulunacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı mütenevvia ve muhtelifeye dairdir

Madde 28 — Berut dairei belediyesi hasılatı vakıaya berveçhiati iştirak eyliyecektir. Hasılatı vakıadan ihtiyat akçesi olarak yüzde beş ve müdirana verilmek üzere yüzde altı ve faiz olarak yüzde beş ve temettü akçesi olarak yüzde beş ifraz edildikten sonra kalan fazlai hasılat sahibi imtiyaz ile Berut dairei belediyesi meyanında münasefeten taksim edilecektir.

Madde 29 — Sahibi imtiyaz tedavüle çıkarılacak hisse senedatının sülüsünü imtiyaz fermanı âlisinin istihsalini Berut dairei belediyesine tebliğ edildiği tarihten itibaren bir maha kadar Berut şehrinde ahzeylemek arzusunda bulunacak zevata furuht etmek üzere hıfz eylemeği taahhüd eder.

Irade : 18 safer 303, 14 teğrisani 301

№: 91 — Yanya dahilinde Lâpsiste Gölü ile civarındaki bataklıkların tathiri imtiyazına dair mukavele ve şartname

Mukavelename

Bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Nafia Nazırı ile diğer taraftan Yorgi Vasilyadis ve Dimitri Atnaş Efendiler beyninde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır:

Madde 1 — Yanya Vilâyeti celilesi dahilinde Lâpsiste Gölü ile civarında bulunup mezkûr göl ile Yanya Gölü arasında vaki bataklıkların kısmen ve lâakal nısfının tathir ve tanzifi ile kabili zer bir hale ifrağı hususu şeraiti atıyeye tevfiikan tarafı devleti aliyeden Yorgi Vasilyadis ve Dimitri Atnaş Efendilere ihale olunmuştur.

Madde 2 — Müteahhideyn fermanı âlinin itası ve mukavele-namenin teatisi tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'îye üzerine mükemmel harita ve lâyihasını tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilât ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 3 — Müteahhideyn masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren on sekiz mah müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdik tarihinden itibaren dört sene müddet zarfında ikmal eylemği taahhüd eder. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden menbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şukadarki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükümeti mahalliyyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe müteahhideyn mecbur bulunacaktır.

Madde 4 — Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakıayı idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasitasile muayene ve teftiş eyliyecektir.

İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil müteahhideyn ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren on sekizinci madde mucubince teşekkül edecek sandika heyetinin icrayı memuriyetinin hitamına kadar mahbema mahalliyeye üzere senevi Nafia Nezaretinin emrine yüz yirmi lira ita edecektir.

Madde 5 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan imalât ile müteferriatına muktazi olan araziden efrad uhdesinde bulunan yerlerin mübayaası hususunda müteahhideyn ahabı arazi ile uyuşmadığı halde İstimlak Kanununa tevfikı muamele edecek ve hini ameliyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller hükümeti mahalliyeye marifetile müteahhideyn tarafından ahabına tazminat verilmeğe şartlı muvakkaten istimal olunabilecektir.

İşbu arazi dahilinde arazii emiriyeyi haliye bulunduğu takdirde müteahhideyne meccanen terk olunacak ve muvakkaten istimali lâzımgelen yerlerin dahi imalât müddetince bilâ ücret istimaline müsaade olunacaktır.

Madde 6 — Ameliyatın ikmali müteahhideyn tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakia tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği raport üzerine Nafia Nezareti tarafından katiyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 7 — Müteahhideyn imalât ve müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir aksihal vukuunda şartnamenin on üçüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 8 — Müteahhideyn imalâtın umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına mütaallik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamâtı Devletialiyeye tevfikı hareket etmeğe mecburdur müteahhideynin kusurundan naşi işbu imtiyazın mevzuu olan imalâtın bir kısmı veya mecmunun hüsnü halde muhafazası tatil olunduğu halde hükümet masarif ve zarar ve hasarı müteahhidlere aid olmak üzere arazinin işletilmesini temin için şartnamenin on üçüncü maddesine tevfiKAN tedabiri lâzıme ittihaz edecektir.

Madde 9 — Müteahhideyn taahhüdatı vakıanın icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiatile esham olarak beş yüz lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadarki esham tevdi edildiği halde tedennii fiattan dolayı terättüb edecek nöksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi otandığını müteakib fermanı âli kendisine teslim olacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat katiyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin müteahhideyn kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakit olacaktır.

Madde 10 — Devleti aliye bataklıkların hududu dairesinde lüzümü göreceği mahallerde istihkâmat inşa edebilecek ve olbâda vuku bulacak masarif Devlete aid olacaktır. Müteahhideyn Yanya istihkâmatı civarında vaki arazi ile amelîyatı tathiriye icrasile göl üzerinde meydana çıkacak olan arazi üzerinde ebniye inşa eyledikleri halde istihkâmat kavanin ve nizamatma tâbi bulunacaktır.

Madde 11 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek aşarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat müteahhideyn bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 12 — Esbabı mücbireden müdûd bir manîin zuhuru tahakkuk etmeksizin müteahhideyin müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği veya amelîyatı tatil eylediği veyahut işbu mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakit olacak ve bu halde şartnamenin on dördüncü maddesinde gösterildiği veçhile arazinin muvakkafen idaresi için tedabiri lâzime ithhaz olunacak ve amelîyat ve edevat ve levazimat müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı Devletten zaptedilecektir.

Madde 13 — İcra olunacak amelîyat için ihtiyar edilecek masarife mukabil olmak üzere tathir edilecek arazi dahilinde olup efradı nas uhdesinde bulunmayan bilcümle arazi Kanunu Arazi mucibince müteahhidlerin malı olacaktır.

Madde 14 — Tathir edilecek mahaller dahilinde bulunan araziye hakkı tasarruf iddia edenler Kanunu Arazi ahkâmına tevfiқан isbatı hukuku tasarrufiye etmeğe mecbur olacaklardır.

Madde 15 — Gerek sureti daimede ve gerek muvakkaten su altında kalıp tathir olunacak olan bilcümle arazi meyanında yerleri olduğunu evrak ve senedâtı mutebere ibrazile isbat edenler uhdelerinde bulunan arazi için dönüm başına müteahhidlere bir bedeli nakdî itasına mecbur olacaklardır. Bu bedeli nakdinin miktarı amelîyatın kat'î haritaları ve arazi mezkûrenin kıymetini takdir zımında amelîyatı tathiriye nin ikmalinden evvel ve sonra hükûmeti mahalliye tarafından mansub komisyon canibinden tanzim kılınan mazbatâ üzerine amelîyatı tathiriye masarifi umumiyesine nisbetté Hükümetçe tayin edilecek

tir. Fakat hiç bir halde ashabı arazinin verecekleri bedel tathir olunan arazi kıymetinin nisfını tecavüz edemiyecek ve bu da arazi badettathir sahiblerine teslim olunduğu esnada müteahhidlere ifa kılınacaktır. Şu kadar ki ashabı arazi bedeli nakdiyi vermeyip ona mukabil sulardan kurtarılan arazinin nisfını müteahhidlere terk ile nisfı diğerine mutasarrıf olabileceklerdir. Senenin bazı vakitlerinde muvakkaten su istiab etmiş olup zeredilen tarla ve yaylalar tathir edildikten sonra ashabı müteahhidlere bedeli nakdi itasına mecbur olmayacaklardır.

Madde 16 — Ameliyatı tathiriye ilerledikçe imalâtı vakıa kışmen ve muvakkaten tasdik edildikten sonra tathir edilecek mahaller dahilinde bulunan erazii emiriyei haliye ile ahadı nas uhdesinde bulunup on beşinci madde ahkâmınca müteahhidlere terk olunacak arazinin Kanunnamei Araziye tevfiikan tapu senedatı tarafı Devletten müteahhidlere meccanen ita olunacaktır. İmalâtı vakıanın kabul ve tasdik muamelesi icra kılındıktan sonra müteahhideyn bittathir tasarruf edecekleri araziye zer ve ahara fûruht edebileceklerdir. Ancak müteahhideyn arazi mez-kûre ile cetveller boyunca tesis ve inşa edecekleri fabrikaları mübayaa edenlerin on sekizinci maddede tasrih edilen sindika heyetinin vezaifi ile mükellef bulunacakları kayıd ve şartı ile ahara furuht edebileceklerdir.

Madde 17 — Müteahhideyn Devleti aliyenin kavanın ve nizamâtı haliye ve müstakbelesine tevfiiki hareket etmek şartile uhdesine meccanen teffiz olunacak arazi dahilindeki akar suları istedikleri veçhile istimal edeceklerdir. Müteahhideyn mezkûr suları kavanın ve nizamâtı haliye ve müstakbelei Devleti aliyeye tevfiiki hareket etmek ve cetveller boyunca suların ceriyanına sekte getirilmemek üzere hafr ve küşad olunacak cetveller civarında bulunan arazinin iska ve cetveller boyunca fabrikalar tesisi için istimaline mezun bulunacaklardır şu kadar ki müteahhidlerin mezkûr iki göl arasında ve Yanya gölünden su icra edilmek üzere inşasına salâhiyeti oldukları iska cetvellerile fabrikaların harita ve lâyhalarını ve suların tevzi ve taksimine dair olan tarifeleri Nafia Nezaretinin nazarı kabul ve tasdikına takdim edeceklerdir.

Madde 18 — Müteahhideyn ameliyatı tathiriyeinin hitamında bunların daima hüsnü halde muhafazasile tamirini temin zım-

nında sulardan tahlis edilen bilcümle arazi ashabından mürekkeb olmak üzere bir sindıka heyeti teşkil etmeğe mecbur olacaklardır mezkûr sindıka heyetinin vezaifi esasiyesi bir nizamnamei mahsus ile tayin kılınacaktır.

Madde 19 — Ameliyatı tathiriyye mübaşeret edildiğinde kurutulacak mahallerde mevcut olan dalyanlar hedmedilecek ancak kurutulmıyan mahallerde ağ vasıtasile ve suların cereyanına halâl gelmemek üzere balık saydını devlet ahara icar ve ilzam edebilecektir. Müteahhideyn mezkûr dalyan sahipleriyle teahhütleri dairesinde bulunup ameliyatı tathiriyyenin icrasile işlemiye değirmen ve fabrikalar sahiplerini tazmin edeceklerdir.

Madde 20 — Müteahhideyn osmanlı olacağından bittabi işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı Devleti Aliye ile müteahhideyn veya müteahhideyn ile efradı-ı ahali meyanesinde tahaddüs edebilecek her nevi ihtilâfat ve deavi işin aid olduğu mahakimi osmaniyyede rüyet ve faslolunacaktır.

Sartname

BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Müteahhideyn masarif ve zarar ve ziyarı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında Lâpsiste gölüle civarında bulunup mezkûr göl ile Yanya gölü arasında vaki bataklıkların kısmen ve lâakal nisfının tathir ve tanzifi ile kabili zer bir hale ifrağı için Yanya gölü sularının şimdiki sathından aşağı çekilmemek üzere Yanya ve Lâpsiste göllerile ratödömer girdablarile mezkûr iki göllere civar olan girdablar dahilinde muktazi olan kâffee imalât ve inşaaatı icra etmekliğı taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin ikinci maddesi mucibince müteahhidlerin Nafia Nezaretine takdim edeceği harita melfufatı atıyyeyi muhtevi olacaktır. Şöyle ki evvelâ tathir olunacak bataklıklar ile civarının lâakal on binde bir mikyasında bir kıt'a haritai umumiyesi işbu haritada icrayı imalât olunacak mahallerde arazinin bilcümle arızaları aralarında münasib miktar fasıla bırakılarak bir takım hututu münhaniye ile gösterilecek ve

bataklıklarda suların feyezani zamanında ve evkatı adiyede derece irtifai işaret olunacak ve hafir ve küşad olunacak cetvellerin istikameti ile ameliyatın mevaki surh ile irae edilecektir.

Saniyen küşad olunacak cetvellerin ve yapılacak sedlerin tul itibarile lâakal beş binde bir ve irtifa itibarile beş yüzde bir mikyasında olmak ve cetvel ve sedler ve derece irtifai sathı deryaya nisbetle tayin kılınmak üzere bir kıt'a maktai tulânisi.

Salisen bilcümle cetvel ve sedlerin lâakal iki yüzde bir mikyasında maktai arzanilerile yine bu mikyasta müfredat imalâtını mübeyyin harita

Rabian - Suların ahvali hazırasına ve yapılacak imalâtın icrasından dolayı bilhesap melhuz olan favaid ve muhassenata dair malûmatı havi lâyiha ile kâffei imalâtı mutasavverenin mesahai iptidaiye ve masarifi muhammenesini mübeyyin harita ve keşifnamesi.

Madde 3 — Bataklıklarda açılacak cetvel ve su yollarının cesameti feyezani miyahta suların tathir edilecek mahallerde ve arazii mütejavireye sirayet etmiyerek cereyan edebilecek surette tertib ve tayin olunacaktır. Mezkûr cetvellerin şivleri dahi yağmurun tesirinden veya suların cereyanından dolayı bozulmıyacak surette tesviye kılınacaktır. Adı topraklarda şivlerin kaidesile irtifai bir derecede olacak ve kayalık mahallerde bunların meyilleri irtifaiına nisbetle onda bir derece olabilecektir. Toprağın yıkılıp çökmesi melhuz olan mahaller münasib surette taşlar ferşile veyahut taştan destek duvarları inşasile tahkim ve muhafaza olunacaktır.

Madde 4 — Müteahhideyn lüzumu tahakkuk eylediği halde tathir olunacak araziye feyezani miyahtan muhafaza etmek için cetveller ve akar sular boyunca ve Yanya gölü sahilinde mezkûr gölün mahrecinde ve ıska cetvellerinin işbu gölde olan mebdelerinde sedler inşa edecektir. Suların feyezaniında sathı miyahta yükselmesi ve setlerin suların tesirinden zedelenmesi mahzurlarının def ve izalesi zımında setler ile cetvellerin sahili beyninde mesafei kâfiye bırakılacaktır. Lüzumu takdirinde işbu setler kazıklar rekzi veya eşcar garsı ile muhafaza olunacaktır. Salifüzzikir setlerin sathı ulyası topraklar basılıp yerleştikten sonra feyezani miyahta suların vasıl olacağı

derecei irtifadan lâakal elli santimetre kadar mürtefi bulunacak surette yapılacaktır. Bunların sathı ulyasının arzı iki metreden dun olmayacaktır. Fakat bu derece arzı olan setler zürrain mürur ve uburuna hizmet edebileceği halde dört metreye iblâğ edilecektir. İşbu setlerin sathı meyillerinin kaideleri ile irtifaları iki ile üç nisbetinde bulunacak ve suların tesirile bozulması muhtemel olan mahallerinde çemen ekilerek veya taş ferşedilerek veyahut çalı çırpı vazolunarak muhafaza edilecektir.

Madde 5 — Müteahhideyn cetveller ve su yolları ve hendekler inşa ve küşad ederek rakid suların cereyanını temin edecektir. Ameliyatı türabiyeye mahsus toprak alınması için hendekler ve çukurlar küşadına lüzum görüldüğü halde bu misillü hendek vu çukurlar tathir ve tanzifi mümkün olan mahallerde açılacaktır. Mecralar ve su yolları ve hendekler vasıtasile sularını akıtmak mümkün olmayın çukur mahalleri bentler inşasile tanzif ve tathir olunarak civar arazi ile emlâk muhafaza edilecektir.

Madde 6 — Müteahhideyn suların cereyanı için yapılacak cetveller ve setlere müsadif olan yolların kemakân ibkasına mecbur olacaklar ve ameliyatı tathiriyenin icrasından dolayı mürur ve uburu ahali munkati olmamak üzere iktiza eden mahallere muvakkat yollar ve köprüler inşa eyliyeceği gibi tathir ve tanzif olunacak arazi mahsulâtının teshili nakliyatı için miktarı kâfi yollar ve köprüler ve geçidler inşa ve tesis edilecektir. Cetvellerin bir adi tarik üzerinden köprü ile geçirilmesi lâzımgeldiği halde inşa olunacak köprü gözünün vüsati ahvali mevkiyeye göre ashabı imtiyazın teklifi üzerine Devletçe tayin olunacak ve yolların ehemmiyetine göre üç metrodan on metroya kadar olabilecektir. Kemerli su yollarının sathından itibaren kemerin ortasına kadar irtifai lâakal beş metro ve demirden veya ağaçtan ufki kirişler ile yapılmış su yollarının kirişlerin altından itibaren irtifai lâakal dört metro otuz santimetre olacaktır. Cetvellerin bir adf yol altından geçmesi iktiza ettiği halde o tarikin altına yapılacak köprünün korkuluklarının arasındaki arzı ahvali mevkiyeye göre tayin olunacak ve tarikin ehemmiyetine göre üç metrodan on metroya kadar olabilecektir. Eskiden mevcut olan yolların mevkiilerle maktalarını tahvil veyahut tadil etmek lâzımgelirse tebdil ve tahvil oluna-

cak kısımların iniş ve yokuşlarının meyli behemehal turuku mevcudeni iniş ve yokuşlarının meyli sabıkının nihayet derecesini tecavüz etmeyecektir.

Madde 7 — Müteahhideyn bataklıklar ameliyatile cereyanına halel gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimlerine ircaa mecbur olacak ve imalâtın tesadüf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller ve yapılacak köprülerin kavaidi fenne tatbikan medahil ve meharici müteahhideynin teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır.

Madde 8 — Müteahhideyn icra olunacak ameliyatta âlâ cinsten edevat ve levazimat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniye tatbiki hareket edecektir. Akar sular umuma mahsus yollar ile hususî tarikler üzerine inşa olunacak küçük ve büyük köprüler ile su yolları ve tünel ve su mecraları şivlerinde yapılacak destek ve kapaklar ve sağır cetveller mısillü kâffe inşaatı sınaie su kirecile gayet muhkem surette kârgir olarak inşa olunacaktır. Şu kadarki geçit ve köprü ve döşemelerile kapaklarının müteahharik olan aksamında istimal olunabilecektir.

Madde 9 — Müteahhideyn takdim edeceği haritai umumiyeye cetvel ve setler ve destek kapaklarile büyük ve küçük köprüler ile su yollarının ve sathı zemin geçitlerinin ve imalâtı sairinin eşkâl ve hey'atını mübeyyin ve meşruh bir cetvel raptedecektir. İmalâtı sınaiyenin haritaları yüzde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 10 — Müteahhideyn ameliyata mübaşeret etmezden evvel masarifi kendilerine aid olmak üzere feyezani miyahta şu basması muhtemel olan yerlerde vakı araziyi tahdid ettirecektir. İşbu tahdidi arazi hükümeti mahalliye tarafından tayin olunacak bir komisyonun tahtı nezaretinde ve alâkadâran veya vekilleri müvacehesinde icra olunacak ve tahdidi arazi haritasile mazbatasının musaddak suretleri imalâtın kat'i haritalarının hini takdiminde Nafia Nezaretine teslim edilecektir.

Madde 11 — Ameliyat haritaları tasdik olunduktan ve ameliyata muktazi arazi üzerine vaz'ı alâim ile tayin ve tahdid kılınıktan sonra mukavelenamenin beşinci maddesinde göste-

rildiği veçhile imalât ve müteferriatına muktazi arazinin mübayaası ve teslimi muamelâtına mübaşeret olunacaktır. İşbu araziden üzerinde ebniye olmyan mahallerin haritası beş binde bir mikyasında ve üzerinde ebniye olan veyahut bağ ve bahçe olan mahallerin haritası binde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 12 — Ameliyat kâmilen hitampezir olduktan sonra müteahhideyn masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere imtiyazı dairesinde vaki arazi ve müteferriatını alâkadaran olan arazi sahipleri hazır oldukları halde tahdid ve kadastro usulüne tevfikan haritasını tersim ve vaz'ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış köprü ve imalâtı sınaviye sairenin mufassal ve meşruh defter ve haritasını Hükûmet memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim bunların ve hini tahdidde tutulacak prose verballerin birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim edilecektir. İşbu tahdidi araziden sonra mübayaaya edilecek arazi iştura olundukça olveçhile tahdid edilerek mezkûr haritada ve prose verballerde işaret kılınacağı gibi marûlbeyan defterin tanziminden sonra yapılacak imalâtı sınaviye dahi Nafia Nezaretindeki deftere kayıd ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

İmalâtın hüsnü halde muhafazası beyanındadır

Madde 13 — Müteahhideyn tathir edecekleri arazinin tekrar bataklık haline rücuunu men ve arazinin matlûb veçhile zer edilmesi için imalâtı ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini daima hüsnü halde ve emniyet bahşolacak bir surette bulundurmağa ve arazinin zer ve idaresinin tatilini ve kaza vukuunu icab ettirir bilcümle esbabdan muhafaza etmeğe itina edecektir.

Müteahhideyn tarafından işbu taahhüdâtın ifasında teahhur ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan bir mah mürur edipte icabını icra etmediği surette masarifi müteahhidlere aid olmak üzere imalât ve arazinin hüsnü hale vazı için canibi Hükûmetten idaresine vaziyed olunarak tamiratı lâzime icra ve bu uğurda vukubulacak masarif arazinin hasılâtından istifa olunacak ve kifayet etmezse müteahhidlere ikmal ettirilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İmtiyazın feshinde olunacak muamelâta dairdir

Madde 14 — Müteahhideyn mukavelenamenin on ikinci maddesinde münderiç esbabdan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mübayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise onun marifetile hukukundan sakıt olan müteahhidlerin teahhüdâtı vakıası ifa edilecektir.

Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan müteahhitlere ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan müteahhidlere hiç bir bedel tediye olunmaksızın Devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı Devletten zabt-olunacaktır.

[İrade tarihi: 18 safer sene 1303 14 teğrinisani sene 1301]

№: 92 — Vergi Emaneti Tevzi Kalemî ketebeî muvakkatesinin tekaüd sandığına mütedair 18 şevval 1302 tarihli talimatın iki ve dördüncü maddel muaddeleleri

Madde 2 — Sandığın heyeti idaresi dairei emanet zabitan aklâmından bir müdür ile birinci sınıf mukayyid ve muharrirlerin mütehayızanından üç âzadan ve bir kâtibden ibarettir.

Madde 4 — Sandık heyetinin müdür ve âzası fahrî olup yalnız sandık emînliği vazifesini ifa edecek olan emanet veznedarına ve sandık kâtibine şehri yüz ellişer kuruş ücret verilecektir.

[İrade târihi 25 Safer 303, 21 teğrinisani 1301]

№: 93 — Merakibi sagireden alınacak rüsumu şehri ile verilecek tezakire dair talimattır

4 kânunuevvel 1501

Birinci bend — Tevsii Ticareti Bahriye Nizamnamesi tarifei matbuasında muharrer olduğu üzere beş tonilâtodan aşağı olan kayıkların beher seferinde maktuan beş kuruş resim alınarak mürur tezkeresi ita ve limanlar dahilinde işliyen gemilerden bir tonaya kadar beş ve iki buçuk tonaya kadar on ve daha büyüğünden on beş kuruş resmi şehri alınıp tezkereleri olveçhile tanzim ve imlâ edilecektir.

İkinci bend — Gerek rüsumu şehri itasından ve gerek mürur tezkeresi ahzinden hiç bir ferdin istisnası caiz değildir. İstisnaiyet bahsinde resim alındığı yahut tezkere verildiği duyulur ve kayden mevkii sübuta isal edilir ise mütecasirleri birinci defada rüsumu mektumenin tazminile ikinci defasında bir aylığın ceza olarak tevkifile tedip ve üçüncü defasında Dersaedete götürülüp Ceza Kanunnamei hümayununa tevfiikan cezası tertib olunacaktır.

Üçüncü bend — Birinci bendde tayin kılındığı veçhile alınacak rüsumatı şehriye için itası mukarrer olan tezakire matbu ve koçanlı olacağından ve her bir limanda bulunacak merakibi mütenevvianın numara ve tertibi üzerine kayıkların bir nüshası liman rüesası nezdinde ve birer nüshası da merkezler ile Derseadet liman muhasebesinde bulunmak üzere üç kıt'a mükemmel defterleri bulunacağından kayıkların koçanlarına kayıkların sıra numaralarile tezkerelerin hangi limanlardan verilmiş olduğu işaret olunacak ve birden on tonoya kadar cesameti olan merakibi sagire reislerinde bulunan mürur tezkerelerinin tebdili ile yerlerine rüsumu şehriye tezkeresi verilmek lâzım geleceği cihetle bu tezkereler alındıkça verilecek şehri tezkerelerin hanei mahsusaları zirine alınan mürur tezkerelerinin hangi tarihte hangi limandan verilmiş olduğu ve teselsülü tabii olan evrak numarasile tezakirin atik numaraları terkim ve numarası olmiyan kayıklar için dahi tezkere ita edecek liman reisleri kendi defterlerinin nihayet numarasını vaz ile bu numaranın türkçe ve firenkçe olarak tezkere verilen kayığın baş tarafı ile kıç tarafında birer mahalle sebt ve tanzim edilecektir.

Dördüncü bend — Verilen tezkerelerin üzerine her ne muamele yürütülür ise kaçanı üzerine o muamelenin aynıle kaydedilmesi kavaidi hesabıye netayicinden olmasına mebni kayak rüesasından alınan eski tezkereler müceddeden verilen yeni tezkerelerin koçanlarına rabt ile Derseadet Liman Muhasibesince tatbik edilmek için her ay gayesinde mukannen olan muhasabe ile beraber Derseadet Liman Riyasetine gönderilecektir.

Beşinci bend — Rüsümü şehriye itasile mükellef olan merakibi sagire tezayüd eder veyahut tenakus eyler ise eksilen veya artan kayıkların numaraları gösterilerek muhasebatı şehriye meyanında Derseadet Liman muhasebesine ba jurnal arzı malûmat etmek liman rüesasına aid vezaif cümlesindedir.

Altıncı Bend — Konsolosların rükûbu zatilerine mahsus kayıklarla sandallar rüsümü şehriye itasından muaf ve müstesna iselerde konsoloslara mahsus olup da yolcu ve eşya naklini itiyad etmiş olan kayıklarla sandalları reisleri merakibi sagirei saire reisleri gibi nizamı dairesinde rüsum itasına mecburdurlar. Bu misillü rüesadan cezayı nakdî dahi alınır.

Yedinci bend — Acentalara mahsus olan kayıkların reislerine dahi altıncı bendin ahkâmı dairesinde muamele olunur.

Sekizinci bend — Tırata ve ıgrip ile balıkçılık edenler saydı mahi tezkeresile icrayı san'at edeceklerinden bunlar alelûmum rüsümü şehriye itasından müstesnadırlar. Fakat senede bir iki ay balıkçılık edenler ile balık naklini san'at edinen merakibi sagire reisleri rüsümü şehriye itasile mükelleftir.

Dokuzuncu Bend — Patenta ile icrayı seyrü sefer eden kayak reislerinden rüsümü şehriye ita etmek için "ben şehriye tezkeresini zayı ettim," diyen olur yani şehriye tezkeresini irae etmiyerek geçip gitmek fikrinde olan bulunur ise bu gibi reislerin senei maliye iptidasından itibaren resmi şehri vermeleri iktiza edeceğinden bunlardan şuhuru güzeste rüsümü kâmilten ahz ve istihsal olunacak yani şehri mayısta öyle bir iddia eden olur ise andan mart, nisan, mayıs rüsümü olmak üzere üç aylık birden alınacaktır. Eğer nisanda yahut haziran veya şuhuru sairede ise o halde marttan itibaren kaç ay geçmiş ise o kadar ay için rüsümü şehri ahz olunmak ve bu resmi ita eden reis hangi limana mensub ise o limanın liman reisi ile bilmuhabere tahsil edilen rüsümün fazlası var ise iade edilmek lâzımgelir.

№: 94 — Doksan dokuz senesi nihayetine kadar teraküm eden düyünü müteferrikai Hazinenin ayrıca tesviyesi iktiza eden kısmından maada aksami sairei malûmesinin tesviyesi hakkında tanzim olunup mer'iyeti ahkâmına iradei seneyi hazreti Padîşahı şerefmutceallik buyurulmuş olan Tasfiyei Düyun Kararnamesinin suveri icraiyesine dair talimattır

Madde 1 — Tasfiyei düyun kararnamesi mucibince tab ve tehiye olunan tahvilâtın Hazinei Celile dairesinde tahsis olunan mahalde ve komisyonu mahsusunda tayin kılınacak memurlar muvacehesinde nezaret ve komisyonca intihab olunacak iki âzaya mahsus mühürler ile tahtim olunduktan sonra bunlardan beher gün tehiye olunan miktarının kıymeti umumiye ve aded ve numarasını mübeyyin komisyonca pusulası yapılarak varîdat idarei umumiyesine kayid ile Hazine Celile veznedar başlığına teslim edilecek ve berveçhi muharrer tahvilâtın teslimini mübeyyin idarei merkumeden kaidi cariyesi veçhi makbuzu yazılarak komisyona ita olunacak ve bu makbuzlar Tescil Şubesine badelkayd demir kasa defterinde ve komisyonun rozareti altında hifz kılınacaktır.

Madde 2 — Birinci maddede beyan olunduğu üzere teslim olunan tahvilât Varîdat İdarei Umumiyesile Hazine veznesince tutulmakta olan yevmiye umumiyeye geçirilmeyip gerek irad ve gerek sarfiyat için tasfiyei düyun tahviline mahsus idarei mezkûre ile karşılıklı tutulacak kasa defterine kayid ve ımlâ olunacaktır.

Madde 3 — Tasfiyei Düyun Kararnamesinde muayyen olan masarifat muhassasatı havalâttan Derseadette her kımın yedinde ne miktar suret ve sergi ve kupon var ise sahib ve hâmilleri tarafından ajd olduğu dairelere müracaat olunarak kaydile tatbik ve doksan beş senesi nihayetine değin müddete ajd bulunanların kararnamei mahsusları mucibince icabeden fark-

ları bittenzil kûsurunu ve doksan altı senesinden beri müddete aid olanların havi oldukları mebalîğın lüzumu tesviyesi tasdik ve henüz suret ve sergiye raptedilmemiş bulunanlar olduğu halde anlar dahi bir yandan suret ve sergiye rapt ve tensik ettirildikten sonra komisyonu mahsusuna müracaat edilecektir.

Madde 4 — Dairelerince tasdik olunan senedatın tarih ve numaraları ve havi olduğu mebalîğın miktarı komisyondan verilecek matbu varakalara hâmilleri tarafından daire daire derç edilip senedatı mezkûre bu varakalarla Tetkiki Düyun Şubesine teslim kılınacak ve mukabilinde her varakanın havi olduğu akçelerin miktarını mübeyyin hâmilleri yedine şube mührile memhur ve nûmunesi veçhile koçandan maktu muvakkat bir ilmûhaber verilecek ve hâmillik tarafından bir varakaya iki daire senedatı ithal olunmayacak ve her daire için başka başka varaka tanzim kılınacaktır.

Madde 5 — Sergi ve suret ve kuponların raptile hâmilleri tarafından daire daire tanzim ve ita kılınan varakaların Tetkiki Düyun şubesinde tetkikat ve tatbikatı icra olunduktan sonra bunların meyanında tekaüd sandığı aidatı ve adliyece mahcuz akçeler var ise anlar ve her kalemin ahad hanesindeki kûsurat mezkûr varakaların sütunu mahsuslarına ve kusuru yani ashabına aid bulunan miktarı dahi kezalik sütunu mahsusuna şubece terkim ve mezkûr varakaların zirleri şubei mezkûreye mahsus mühür ile tahtim olunarak senedatı mezkûre varakalarile beraber lieclittasdik komisyona ita kılınacaktır.

Madde 6 — Mezkûr varakalar komisyonca tetkik ve merbutatıle tatbik olunduktan sonra tasfiyei düyun tahvilâtı itasını mübeyyin zeyl terkim ve komisyona mahsus mühür ile tahtim ve tarafı riyasetten dahi imza olunarak makamı Nezarete ita edilecek ve (mucibince) işareti keşide ve komisyona iade olunduktan çeki yazdırılmak üzere takımile tescili defteri kebir şubesine verilecektir.

Madde 7 — Maddei sabıkada gösterildiği veçhile merbutatıle beraber tescili defteri kebir şubesine verilecek varakalar

mucibince şubei mezkûre marifetile çeki yazıldıktan sonra işbu varakaların havi olduğu mebalîğın miktarı badehu daire itibarile defteri kebire geçmek üzere evvelâ jurnala kayid ve imlâ kılınacaktır.

Bu suretle yazılacak çeklerin komisyonca varakalarile bit-tatbik temhirile suret ve sergi ve kuponlar zımbalanarak iptal ve bu varakalara dahi verilen çekin tarih ve numarası işaret edilecektir. Ve işbu çekler varidat idarei umumiyesince vezneye karşı tutulacak kasa defterine kaydettirilmek ve havi olduğu tahvilât vezneden alınmak üzere çek koçanları temhir ettirilip ve evvelce verilmiş olan muvakkat ilmühaber geri alınıp sahibine verilecektir.

Madde 8 — Maddei sabıkada muharrer varakaların şamil olduğu mebalîğ meyanında Tekâüd Sandığı aidatı ve adliye tevkifatı bulunduğu takdirde işbu aidat ve tevkifatın miktarı dahi hâmiline ita olunan çeklerde mahalli mahsusuna başkaca terkim olunacak ve mezkûr aidat ve tevkifat mukabilinde itası lâzımgelen tasfiye tahvilâtı her akşam Tescil Şubesi İdare-sinden biri huzurunda Varidat İdarei Umumiyesile veznece tutulan kasa defteri bilmukabele temhir ile çeklerin istirdadı sırada komisyonun cüzdanına yazılıp vezne de emaneten hıfz ve tevkif edilecektir.

Madde 9 — Ashabı matlûb komisyon tarafından memhur ve Varidat İdarei Umumiyesince kaydolunduğu musaddak çek-lerle vezneye müracaat eyledikte canibi vezneden mezkûr çeklerin zirine yirmi paralık pul yapıştırılarak ve sahibine tem-hir ettirilerek ahz ve hıfz ile mukabilinde kararnamei mahsusu hükmüne tatbikan miktar ve envai çekte münderiç bulunan tasfiyei düyun tahvili ita olunacak ve mezkûr çekler mucibince beher gün ne miktar tahvil itasile tediyat vukubulmuş ise berveçhi muharrer ita olunan tahvilin kıymeti umumiyesini ve aded ve envaını mübeyyin her akşam komisyonun tahtı tasdikın-da vukuat yevmiye cetveli tanzim olunup makamı Nezarete takdim olunduktan ve tarafı Nezaretten görüldükten sonra tescili defteri kebir şubesince kayidlerle bittatbik bedeli verilmiş çeklerle beraber hıfz edilecektir.

Madde 10 — Komisyon dan hâimleri yedlerine verilen çekler mucibince devair hesabına olarak servezzamı hazine tarafından ita kılınan tasfiye tahvilâtının tescili defteri kebir şubesinde her ay daire daire ve doksan üç senesi gayesine kadar topant ve doksan dört senesinden doksan dokuz senesine değin sene sene gösterilerek birer cetveli tanzim ve zeyli tasdik ve zımbalı olarak mahfuz bulunan suret ve sergi kuponları varakalarile maan raptolunarak o dairenin sergi memuru marifeti ve komisyon veşatati ile masarifatı idarei umumiyesine bilirsal seneleri tahsisat sergisinden tenzil ettirilerek alelûsul varidat idarei umumiyesi marifetile makbuzu yazdırılıp zikrolunan suret ve sergi ve kuponlar memuru mumaileye iade olunacak ve mezkûr makbuz bilahz komisyon da hıfzedilecektir.

Madde 11 — Hazinei celile veznesince matlûbatı miriyeeye mukabil ahzolunan tahvilât alelûsul varidat idaresince makbuzu yazılarak muamelei kaydıyesi ifa ve bittembir sahibine itasından sonra alınan tahviller hemen zımbalanarak vezne de hıfzedilecek ve berveçhi muharrer zımbalanan ve devair ve vilâyat-tan zımbalı olarak bilvürud teslim kılınan tahvilâtın cins ve miktarını mübeyyin makamı Nezarete her gün bir jurnal takdim olunup görüldükten sonra komisyon a ve komisyonca lieclil-kayid tescili defteri kebir şubesine verilecektir.

Madde 12 — Devair veznelerince matlûbata mukabil ahzolunan tahvilât zımbalanarak ırsalât makamında hazineye gönderilecektir.

Madde 13 — Vezne de zımbalı olarak mahfuz bulunan tahvilât jurnallar mucibince aydan aya komisyon marifetile vezne-den ahz ve kıymeti umumiyesile enva ve adedini irae eder balâsi defterli mazbatası tanzim kılınacak ve işbu mazbata makamı Nezarete takdim edilip hazinece masraf kaydi muamelesi icra ettirilecek ve komisyon vasıtasile hark ve iptal olunacaktır.

Madde 14 — Doksan dokuz senesi gayetine kadar taşralarla cı tediyesi lâzımgelen düyüñun usul ve nizamına tevfi kan tetkikatı muktaziye bilicra miktarile akçenin cinsini ve hangi seneler düyünundan bulunduğunu mübeyyin nûmunesine tevfi kan bir cetveli tanzim ve bu cetvelde her daireye aid bulunan

düyun kısım kısım ve Tekâüd Sandığı aidatı da esamisi hizalarında kalem kalem irae ve terkim olunup bunların zeyileri kaza ve liva ve vilâyet idare meclislerinden bitteselsül ba mazbata tasdik ve beher cetvele sıra numarası vaz ve tenmik olunarak doğruca Maliye Nezareti Celilesine irsal kılınacaktır.

Madde 15 — Maddei sabıkada beyan olunduğu üzere kazalardan livalara ve livalardan vilâyete gelecek deyin cetvelleri yekdiğerinin vüruduna talikan tehir olunmayıp merkezi vilâyete geldikçe bir yandan badettasdik canibi Hazîneye irsal kılınacaktır.

Madde 16 — Beşinci ve atıncı maddelerde beyan olunduğu üzere Tetkiki Düyun şubesinde tetkik ve komisyonca tasdik olunan ve makamı Nezaretten mucibincesi keşide kılınan deyin cetvellerinin tescülü defteri kebir şubesinde muamele kaydiyesi icra ve küsurat bedelâtı gibi şeyler ihraç olunduktan ve merkez muamelesi gibi tekaüd sandığı aidatı tefrik edildikten sonra komisyonca zeyli tasdik ve temhir olunarak ve bu cetvellerin dahi çekı vazdırılarak yedinci maddede beyan olunduğu veçhile varidat idarei umumiyesine kaydettirilip zikrolunan çekin şamil olduğu miktar tasfiye tahvilâtından buraca aidatı mezkûre tevkif olunarak kusuru âzadan birinin huzurunda bit-tadad miktar ve envanı mübeyyin puslasının leffile denk bağ-lattırılarak ve üzerleri komisyon mührile temhir olunarak postahane marifetle mahalline irsal edilmek üzere Maliye Evrak Müdürlüğüne teslim edilmekle beraber alınacak postahane ilmühaberi tahvilâtın irsalini mübeyyin komisyonca makamı nezaretten yazdırılan tahrirata lef ile mahalline irsal kılınacaktır.

Madde 17 — Hazinei Celileden posta vasıtasile vilâyata gönderilecek tahvilât denklerine vilâyet merkezlerine vusulünü müteakib Maliye Nezareti Celilesine ba telgraf iş'arı keyfiyet olunmakla beraber mezkûr denklerin mühürleri ve bağları meclisi idare heyeti huzurunda muayene ile küşad ve derununda bulunan tahvilât tadad olunup derhal sandığa teslim kılınacak ve kabzı emrolunan mebalîğ hesabına irad kaydedilecektir. Ve tahvilâtı mezkûrenin kıymeti umumiyesini ve nevi ve adedini

mübeyyin senedi tanzim ve Defterdarı vilâyet tarafından temhir ve tahtim olunup hemen ba mazbata Hazinei Celileye irsal kılınacaktır.

Madde 18 — Maddei sabıkada beyan olunan mazbata ve senedin vürudunda kaydile tatbik ve komisyonca mazbatasını tanzim olunarak Defterdarı vilâyete zimmet kaydedilmek ve onuncu madde mucibince veznei umumice irad ve masrafı icra kılınmak üzere masarifat idarei umumiyesine gönderilecektir.

Madde 19 — On yedinci maddede muharrer tahvilât livalarından gelen deyin cetvelleri mucibince muhasebecilerine zimmet kayid ile livalara irsal kılınacak ve her şahıs matlûbunu bizzat veya bilvekâle gelip merkezi livadan alacaktır. Ve kazalara müteallik vukubulan tediyyatın kayidleri kapatılmak üzere kazalara bildirilecektir.

Madde 20 — Tasfiyei düyun tahvilinin ashabı matlûba hini itasında yedinden iki kıt'a sened alınıp bunun bir kıt'ası evvelki gibi adi makbuz senedi olarak kaidei cariyesi veçhile muamele edilecek ve diğeri de matlûbuna mukabil mal sandığından verilen tahvilin kıymeti umumiyesini ve aded ve nevini mübeyyin olup bunlarda tahvil tediyyat cetvelile başkaca hazineye irsal ve isra kılınacak ve muamelâtı hazineye mahsus olan işbu iki nevi makbuz senedi kanun mucibince resmi damgaya tâbi olmayacaktır.

Madde 21 — Maddei sabıkada beyan olunan tahvilât tediyye cetvellerinin senedatı ile maan vürudunda komisyona havale olunarak oraca buradan gönderilen tahvilât kayidleri ile bittatbik hıfzedilecektir.

Madde 22 — Taşra mal sandıklarınca ashabı zimmeden alınacak tahvilât derhal zımbalanarak her ay kazadan livaya ve livadan da vilâyete irsal ve oradanda sair irsalât hakkında mevzu olan usul ve kaidesine tevfikân hazineye isbal ve bunların havi olduğu mebalîğ varidat cetvellerinin irsalât hanesine ithal kılınacak ve işbu zımbalı tahvilâtın hangi tarih ve numa-

ralı tahrirat ve ne vasıta ile gönderildiği cetvellerin mülâhazat hanelerine işaret olunacaktır.

Madde 23 — Gerek matlûbata mahsuben ita ve gerek zimemata mukabil ahz ve istifa olunan tasfiyei düyun tahvilâtı defatiri mahalliyede bittabi hükmü kalmıyan kaime sütunlarına yazılacaktır. Ve kararnamenin altıncı maddesinin fıkrâi ahiresi medlûlüne göre medyunun zimmetinden fazla teslim edeceği tahvilâtın kesri varidatı gayri mukarrere itibarile müteferrika meyanına ithal kılınacaktır.

Madde 24 — Tasfiyei düyun tahvili doksan dokuz senesi gayesine kadar olan düyuna ita ve matlûba kabul olunacağı cihetle senei merkumeden sonraki müddet muamelâtına tecavüz ettirilirse emvali miriyeyi zimmetine geçirmiş itibarile faileri hakkında mücazâtı kanuniye icra edilecektir.

Madde 25 — Devairi merkeziye ve vilâyattan tasfiyei düyuna aid hususattan dolayı istifsarı muamelyi mutazammın bilvürud komisyona havale buyurulan evrakın mündericâtı bilmûzakere neticei kararı mutazammın zeyil terkimi ve ledelhace mazbata tanzimi ile makamı nezarete takdim ve canibi nezaretten vukubulacak tensib ve tasvib dairesinde icabatı icra ve tetmim olunacaktır.

Madde 26 — “Tetkiki düyun „ ve “Tescili Defteri Kebir „ muamelâtı için nezaretin tensibile azayı mevcudeden tayin kılınacak birer zatın tahtı idaresinde ve komisyonun nezareti mütemadiyesi altında olmak üzere biri “Tetkiki düyun „ ve diğeri “Tescili Defteri Kebir „ namlarile iki şube teşkil olunacak ve bu şubelerin umuru tahririyesi için muvazzafan müstahdem bulunan ketebei aklâmdan derecei kifayede kâtibler tayin kılınacaktır.

Madde 27 — Şubelerce tutulacak defterlerin ve sair evrakın şekil ve tertibleri yapılacak nûmuneler üzerine komisyonca tayin olunacaktır.

Madde 28 — Kararnamei mahsusunda beyan olunduğu üzere her üç ayda bir kerre işbu üç ay zarfında ne kadar tahvilât çıkarılmış olduğunu ve buna mukabil ne miktar düyu-

nun muamelei mahsubiyesi icra kılındığını natik komisyonca bir cetvel yapıp neşredilmek üzere makamı nezarete takdim olunacak ve sene nihayetinde ilân edilmiş bulunan dört cetvel muvazenei umumiyeye mehfufen zeyl edilmek üzere masarifat idareı umumiyesine ita kılınacaktır.

Madde 29 — Tasfiyei düyuna karşılık gösterilen matlûbatı hazineden zimematı şahsiyenin sürati tahsil ve istifası ve ambarlarda mevcut olan zehair ve eşyayı ayniyenin bilmüzayede fûruhtu hakkında komisyonca tahsilât idaresinden ve Rûsumat ve aşar Emanetlerinden alınacak malûmat üzerine mensub olduğu mahallere nezaret vesatatile peyderpey tebliğat ve tesriatı mutaziye icra ettirilecektir.

Madde 30 — Doksan dokuz senesi nihayetine kadar verilen havalâtтан şimdiye kadar tediye olunan ve tasfiye tahvilâtile tesviye olunacak olandan maadasının ve bilcümle devairin Derseadet tahsisatı ile maaşatı merkeziye için müretteb havalelerin gayrı ez irsalât ve tediye kusuru kararnamesine ve usul ve kadesine tatbikan hazinece tesviye olunacağı cihetle bunlarla kışla ve istihkâmat ve sair masarifat için vaktile verilen havalât bakiyesinin devairi müteallikasile bilmühabere kayıdleri terkin olunmak üzere keyfiyatı Maliye Nezareti Celilesine iş'ar olunacaktır.

Madde 31 — Tasfiyei düyun kararnamesinin dördüncü maddesinde tahvilâtı cedide için üç sene müddet tayin olunması tahvilâtı mezbureye karşılık olan bakayanın üç sene müddet imhaline müsaade manasını mutazammın olmayıp işbu üç sene müddet tahvilin kabulü mesağmı tayinden ibaret olarak bu defa tesviyei deyin etmeyenler bulunduğu halde bu makulelerin istifayı zimmetleri için kavanin ve nizamatı seniye nin tayin eylediği tedabir ve teşebbüsat kemali germi ile icra kılınacaktır. Ve zikrolunan üç sene müddetin hitamından sonra hâмили yedinde kalacak tahvilâtı saire hazine sergileri envayından addolunacaktır.

№: 95 — 19 cemaziyelahir 1296 tarihli Usulü Muhakematı Cezalye Kanunu Muvakkatinin elli birinci maddesine müzeyyel fıkaratı kanuniye

Yedinci ve sekizinci ve dokuzuncu fasıllarda muharrer olduğu veçhile müstantikin muvakkat ve gayri muvakkat tevkif ve tahliyei sebil emirlerle meni muhakeme kararnameleri ve maznunaleyhin tahliyesi hakkında vereceği kararlar anın mensub olduğu mahkeme reisinin tasdikile icra olunacaktır.

Reisi mahkeme muvakkat ve gayri muvakkat tevkif emirlerini kanun dairesinde tadil edebilir. Tevkif emrinin istirdadı hakkında kezalik reisi mahkemeye müracaat olunur.

Müstantikin men'i muhakeme kararnamesi fikdaniî delil ve emareye mübteni olupta reisi mahkeme tahkikatı noksan görür veya tahkikatı vakıada lüzumu muhakeme için emaratı kâfiye olduğunu tahriren beyan eyler ise müstantik meni muhakeme kararını geri alıp lüzumu muhakeme kararnamesi itasına mecbur olur.

Reisi mahkeme noksanını görüpte tasdik etmediği bir kararın müstantik tarafından iade ettireceği tetkikatını icra için lüzum ve ehemmiyet gördüğü halde işbu elli birinci madde hükmüne tevfikân mahkeme âzasından birini sureti muvakkatde istintaka tayin edebilir. Ancak mahkeme reislerinin istintak kararlarınca haiz olacakları hakkı tetkik müddeiumumilerin kanunen muayyen olan vazifelerini ihlâl etmez.

[irade tarihi: 20 rebiülevvel 1303, 15 kânunuevvel 1301]

№: 96 — 1296 senesi martından sonra ümera ve zabitanı askeriye mütেকaidlerle eytamına tahsis edilecek maaşatın Maliyeden ifası hakkında iradei sentye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi mazbatası

Doksan altı senesi martından sonra ümera ve zabitanı askeriye ihtilâlatı dahiliye esnasında mecruh olarak tekaüdlere

icab edenlere ve bunlardan ve efradı askeriyeden şehiden vefat edenlerin eytam ve eramiline verilecek maaşatın Hazinei Maliyeden tahsis ve itası lüzumuna dair Makamı Seraskeriden vuku bulan iş'ar üzerine Maliye Nezaretile cereyan eden muhabereyi şamil olup 27 ramazan 1301 tarihinde Şûrayı Devlete havale buyrulan tezkerei samiye melfufatile beraber Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Nezareti müşarileyha cevabında esnayı muharebede sakat ve ail olupta tekaüde kesbi istihkak etmiş olanlarla bunlardan vefat edenlerin eramil ve eytamına ve ümera ve zabitanı nizamiyeden doksan beş senesi nihayetine kadar emektarlığı ve malûliyeti cihetile tekaüde müstahak olanlara tahsis olunacak maaşlar ile mülâzıme kadar tekaüdü icra olunan küçük zabitan ile neferatı askeriyeye ve bunlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline verilmesi lâzım gelen maaşların idarei askeriyeye karşılığı olmadığından Hazinei Maliyeden tesviyesi mukarrer olmakla olveçhile ifayı muamele olunmakta isede Makamı Seraskerinin tezkeresinde tahsisi iş'ar olunan maaşlar mülâzım ve ondan yukarı zabitanı askeriyeye ile aileleri için tahsis kılınacağına ve doksan altı senesinden sonra ümera ve zabitanı askeriyeden tekaüde şayan olanlar ile bunlardan şehiden vefat edenlerin eytam ve eramiline tahsis kılınacak maaşların dairei askeriyeye tekaüd ve eytam sandıklarınca tesviyesi mukarrer olup bu misillü ümera ve zabitanı askeriyeye ve aileleri maaşlarının olvakittenberi hazineden tahsis ve itasına dair bir gûna kayid bulunamadığına binaen mezkûr maaşların Hazineden tesviyesi cihetine gidilemeyeceği gösterilmiş isede bunun üzerine dairei askeriyeye ile icra olunan muhabere cevabında doksan altı senesinden sonra ikmali müddeti istihkak ile kıdemen tekaüdüleri lâzım gelen erkân ve ümera ve zabitan ile bunlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline askerî tekaüd ve eytam sandıklarından maaş tahsis olunur isede mezkûr sandıklar sermayesi ancak işbu maaşatı tesviye edebilecek derecede olup muharebatı düveliye ve ihtilâlâtı dahiliyede mecruh olarak tekaüdüleri icab edenlere ve bunlardan efradı askeriyeden şehiden vefat eyliyenlerin eytam ve eramiline tahsis edilecek maaşatın tesviyesine mezkûr sandıkların sermayesi müsaid olmadığından bu misillü

maaşatın hazinei maliyeden tahsisi lâzım geleceği beyan olunmuş ve salifüzzikr sandıkların irad ve masrafı muvazene olunduğunda şehri yetmiş sekiz bin beş yüz üç kuruş açığı bulunduğu gönderilen muvazene pusulası mefadından anlaşılmış olmasına ve devlet ve vatan uğrunda ifayı vazifei cansıparı eden zabitan ve efradı askeriye eytam ve eramilinin duçarı zaruret ve perişanı olmaları mugayiri rizayı âli bulunmasına nazaran bunların hakkı kanunilerinin itasile terfihleri hususunun böyle şehri yetmiş seksen bin kuruş açığı olan bir sandığa tahmili caiz olamayacağından ümera ve zabitan ve efradı askeriye muharebatı düveliye ve ihtilâlât dahiliyede mecruh olanlar ile bunlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline bermucibi kanun tahsis olunacak maaşatın Hazinei Maliyeden tesviye ve ifası iktizayı halden görünmekle olveçhile Nezareti müşarileyhaya tebliğat icrası ve Makamı Askeriye malûmat itası tezekkür kılını olbabda emr ve ferman hazreti menlehülemdir.

[İrade tarihi: 21 rebiülevvel 1303, 16 kânunuevvel 1301]

№: 97 — Esham faizile mukataat bedelâtının nisfa tenzili hakkıdda iradei seniye

Şûrayı Devlet mazbatası

Maliye Nezaretinin meclisi acizanemizde mütalea olunan tezkeresi mealinden müsteban olduğu üzere adi ve imtiyazlı esham faizlerle timarat ve mukataat ve zemat bedelâtının senevi yirmi bir tekasit üzerine müretteb olmak cihetile ahvali hazırai Hazineden dolayı tevziatın sureti mütesaviye ve muttarıdada tesviyesine imkân bulunamamasından naşi senei atıye martından itibaren mebhüsünha olan eshamı adıye ve mukataatı saire faiz ve bedelâtının eshamı cedide ve mübeddile misillü senevi dört taksit ile tesviye olunmak üzere muamelei lâzime nin icrası dermeyan olunması icabı müzakere olundu. Varestei arz ve beyan olduğu veçhile Derseadet ahalisinden bir kısmının ve hususile acezei nisvanın medarı maişeti esham bedelâtına

munhasır olmak cihetile vakt ve zamanile ve bir sureti mütesaviye ile tesviyesi esbabının istihsali için şimdide kadar sarfı mesai olunmuş isede bunların umumu için Hazinei Celilenin itasına mecbur olduğu akçenin senevisi üç yüz dokuz bin bukadar ve bunun Derseadetçe verilen kısmı takriben iki yüz kırk bin şu kadar lira raddesinde olmasına göre müzayekai hazırai Hazine arasında bu miktar akçenin itasındaki müşkülât ashabının şikâyat ve müracaatı mütevaliyesine badi olmakta idiğü cihetle bir taraftan Hazinei Celile bu yüzden vukua gelen müracaat ve tehaçüm cihetile müşkülât içinde ve sehminin taksitini alamamak cihetile sarraflara müracaatle kırdırmağa mecbur bulunanlar dahi istihkakının ancak rub'unu alabilmekte idiğüne ve eshamın piyasadaki fıati itibarile Hazinei Devlet yüzde kırk raddesinde faiz ita etmekte bulunduğuna nazaran tediyatın temini şartile işbu esham bedelâtının bir haddi itidale tahvili halinde hem Hazinei Devlet istifade edeceği ve hemde ashabının vaktile alacaklarını almak ve bir kısmı azamının şimdiki halde ellerine geçen miktardan fazla olacak istihkakları temin edilmek cihetile her halde razı olacakları derkâr olmasile obabda cereyan eden müzakeratın neticesinde balâda arzolunan esbaba göre Hazinei Celilenin senevi böyle yüzde kırk derecesinde faiz ita etmesi esasen pek fahiş olmakla beraber hali hazırı malî cihetile bu suretle tediyatın devamı kabil olamıyağından hazinece teshili tediyatı ve halkın celbi huşnudisini mucib olacak derecede bir sureti tesviyei adile bulunması lüzumu tahakkuk edip işbu sureti tesviyenin dahi elhaletühazihî ita olunmakta olan faizlerin nisfına tenzili tedbirile mevkii icraya vaz'ı müttehiden tasvib olunup ancak bunda düşünülecek şey işbu tenzilâtın icrasile beraber atiyen tediyatça halka bir emniyet ve sühûlet iraesî maddesi olmasile ve salifûlbeyan esham ve mukataat bedelâtının nisfına tenzili halinde buraca olan tediyatın miktarı yüz yirmi bin liraya inerek Hazinei Celile şimdi itasına borçlu olduğu miktardan bir mislini tasarruf etmiş olacağı derkâr bulunmasile taşraya muhavvel olanları işbu karar dairesinde nisif olarak kemakân mahalleri Malsandıklarınca verilmek üzere İstanbul hissesi olan mezkûr yüz yirmi bin bu kadar lira için Düyunu Umumiye idaresine muhavvel olan mahallerden maada yerlerdeki saydı mahi ve harir rüsumu ile meyan kökü ve ana

mümasil varidatı müteferrika karşılık gösterilerek hasılatı Dairei Rüşumata havale olunmak ve Rüşumatca da Bankı Osmaniye kambiyal verilerek Nezareti müşarileyhanın iş'arı veçhile tertib olunacak senevî dört taksitin banka vasıtasile tevzi ve itasile bu yoldaki masarifine mukabil yüzde biri tecavüz etmemek üzere bankaya da kumüşyon verilmek ve işbu varidatı muhavalele kifayet etmeyipte cüzî bir noksanı kalır ise varidatı sairei hazineden yerine konulmak şartile rusumat hasılatından ikmal ile hiç bir sebep ve suretle esham tediyatına halel getirilmemek üzere gelecek üçyüz iki senesi martından itibaren muamelâtı muktaziyenin ifası ve bir de emvali eytamın istikraz olunan mebalîğ için elyevm yüzde on iki hesabile faiz verilmekte olup eğerçe şayanı atıfeti seniye olan eytamın medarı intiaşı bulunan işbu akçe istiksar olunmaz ise de bunlardan isbatı rüşd edenlerin hisseleri elden ele geçerek adeta sehîm hükmünde alınıp satılmakta idigüne nazaran henüz eytama aid olan mebalîğ için kemakân yüzde on iki itibarile faiz ita olunup isbatı rüşd etmiş olanlar ile bundan sonra sînnî rüşde vasıl olacaklar hisseleri faizlerinin dahi işbu karar vechile nısfâ tenzîli münasib tezekkür olunmakla ve mezkûr tezkere melfufile maan takdim kılınmakla mucibince ifayı muktaziyatının Maliye Nezaretine havalesi babında ve katıbeî ahvalde emr ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

[İrade tarihi: selhi rebîülevvel 1303, 25 kânunuevvel 1301]

№: 98 — 19 ramazan 1299 tarihli Resmi Damga Kanununun 31 inci maddesi muaddesi

Sahte damga ve pul yapanlar ve bilerek satanlar ve sürmeğe sayedenler hakkında Ceza Kanunnamei hümayununun yüz kırk dokuzuncu maddesinin fıkrâî ulâsı hükmünce on seneden ziyade olmamak üzere muvakkat kürek veyahut kalebendlik cezası icra olunur ve bilerek müstamel pul kullananlar maddesi mezkûrenin fıkrâî ahiresi hükmünce üç sene haps olunur.

[İrade tarihi: 5 rebîülâhır 1303, 30 kânunuevvel 1301]

**№ 99 — Gümüsten olan mamulâtı dahiliyenin
beher gramından 35 para kıymet itibarile
resmî gumruk istifası hakkında
iradei seniye**

24 rebiülevvel 1303 19 kânunuevvel 1301

Şûravı Devlet Dahiliye Dairesi Mazbatası

Rusumat Emanetinden makâmı samı Sadaretpenahilerine takdim kılınan 4 safer 1303 tarih ve doksan yedi numaralı tez-kere melfuf Cemiyeti Rûsumiyenin mazbatasile Şûravı Devlete havale ve 8 safer 1303 tarihinde Dahiliye dairesine ita kılın-makla kiraat olundu

Meali mazbatada kuyumcu esnafının Derseadette imal edip Mısıra ve memalığı ecnebiyeye gonderdikleri sım evanı için takdir olunan kıymetin ziyadeliğinden ve aynen itası halinde çeşitleri tegayyur ederek bu suretle de mutazarrır olmakta bu-lunduklarından her gramından sıyanen otuz beş para üzerinden resim istifası esnafı merkume vekılı tarafından istıda ve amelı-yatın dahilen surumu olmadığı gibi zaten kulçe gümüş resme tâbı bulunmadığı cihetle dahilen bir mahalle gonderilen ma-mulâtın yuzde dört resim alınması lâzım gelirken gümüşun heyeti mecmuası kıymeti üzerinden yuzde sekiz resim alınma-sından dolayı masrafları ağırlaştığı ve buna bir de rekabeti ecnebiye inzımam ederek mamulâtı dahiliyenin terakkisine manı olduğu beyan olunmuş ve gümüş kulçe ve meskukât gumruk resmine tâbı olmayıp elmas ile tezyin olunmuş gerek gümüş ve gerek altın mamulât hakkında carı olduğu uzere sırf gümüsten mamul eşyadan dahi yalnız amelıyatına mahsus olarak yuzde dört resim alınması lâzımeden olduğu halde yuzde sekiz alın-ması esnafın şikâyetını mucib bulunmuş olduğundan mamulâtı mezkûrenin kıymeti mukadderesinden yüzde dört ile sıyanen otuz beş para kıymeti üzerinden resim ahzı suretlerinden han-gısı münasib olacağı tetkik olundukta şımdiye kadar konulan kıy-met işıne gore kırk paradan altmış beş paraya kadar olduğu cihet-le sıyanen otuz beş para kıymet üzerinden resim istifası yüzde dört almaktan hayırlı gorunduğu gibi bunda kıymet takdırı esnasında zuhuru tabii olan munazaaya ve aynen alındığı zaman tucca-rın çeşitleri bozulmak mısillû mazarrat ıddiasına mahal kalmıya-cağına ve maamafih bu suret ihracatın terakkisile hem esnafın ve

hemde hazinenin menafiine muvafık olacağına binaen alelûmum gümüş mamulâtından siyanen otuz beşer para kıymet takdirile ber kaide iskontosunun bittenzil resminin ana göre istifası lüzumu gösterilmiştir.

Sıbakı işara nazaran kuyumcu esnafı tarafından Derseadette imal ve Mısır ve memaliki ecnebiyeye isal olunmakta olan sim evaniden alınan yüzde sekiz gümrük resmi hakkında esnafı merkume tarafından dermeyan olunan şikâyet şayanı istima ve kabul olup esnafı merkumenin istidası ve vechile o misillü mamulâtın her gramından otuz beş para kıymet üzerinden resim istifası halinde ihracatın terakkisile hem esnafın ve hem de Hazinenin müstefid olacağı anlaşılmış ve bu makule sanayii dahiliyenin terakki ve husulü revacı zımında teshilât ve müsaadati muktaziyenin bidiriğ tutulması umuru muktazi-yeden bulunmuş olmakla bermucibi istizan mamulâtı merkumenin beher gramından badeezin otuz beş para kıymet merkurinden resim istifasının Emaneti müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı. Emr ve ferman hazreti menlehülemdir.

Meclisi Mahsusu Vükelânın Mazbatai müzeyyelesi

11 rebiülahir 1303, 5 kânunusani 1301

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin meyanei acizanemizde mü-talea olunan işbu mazbatasında esbabı mucibesi muharrer oldu-ğu üzere kuyumcu esnafı tarafından buraca imâl ile Mısıra ve memaliki ecnebiyeye götürülen alelûmum sim mamulâtından alınan yüzde sekiz resmin ağırlığı Rûsumat Emanetince de musad-dak olmasile badema sırf gümüşten olan mamulâtın beher gramın-dan otuz beş para kıymet üzerinden resim istifası ihracatın terak-kisile hem esnafın ve hem de Hazinenin istifadesini mucib olaca-ğı gibi bu makule sanayii dahiliyenin revacı zımında teshilâtı lâzimenin dirig edilmemesi dahi muktazayı maslahat olmasile sureti karar heyeti acizanemizde de tensib olundu isede katıbe-i ahvalde emr ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Trade tarihi: 12 rebiülahir 1303, 6 kânunusani 1301

№: 100 — Memuriyeti muvakkate ve fevkalâdeye tayin olunupta memuriyeti teahhür edenlere verilmiş olan harcırahlardan sülûsanının istirdadı hakkında iradei seniye

**Meclisi Mahsusu Vükelâ
Mazbatası**

Malûmu âli buyrulduğu üzere memurini Devletialiyeye gideceği mahallin mesafesine göre kararnamei mahsusu mucibince harcırah verilmekte olduğu halde memurini muvakkate ve fevkalâdeye tayin olunanlara hizmetin ehemmiyeti ve memurun gideceği mahalde muhafazai şanı saltanatı seniye için ihtiyarına mecbur olacağı masarifin derecesi nisbetile fevkalâde surette maktuan harcırahlar ita kılınmakta ve memuriyeti hasbelicab teahhür edenlerden kararname mucibince sureti adiyede verilen harcırahlar istirdad kılınmamakta isede azimeti Devletçe teahhür eden zevata fevkalâde olarak verilmiş olan harcırahın kâmilen kendilerine bırakılması hali hazır Hazine ile mütenasib olmadığından bu misillülere verilmiş olan harcırahlardan sülûsünün kablelazime tabiülvuku olan masraflarına mukabil terkile sülûsanının Hazinece istirdadı suretinin usul ittihazı hususunun Maliye Nezaretine havalesi müttehiden tezekkür kılındı isede katibei ahvalde emr ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

[İrade tarihi: 19 rebiülâhîr 1303, 13 kânunusani 1301]

№: 101 — Ticaret ve Ziraat Nezareti Mektupcusu saadetlû Salih Münir Beyefendi Hazretlerinin porselen ve fayans envamından tabak ve çanak ve evanil saire imaline mahsus Boğaziçinde Çubuklu karyesinde veya o havalide inşa edeceği fabrika hakkında mukavelename

Madde 1 — Ticaret ve Ziraat mektupcusu saadetlû Salih Münir Beyefendi Hazretlerine porselen ve fayans ve çini enva-

ından her nevi tabak ve çanak ve sahan ve testi ve bardak ve kâse ve fincan ve saksı ve soba ve evanii saire ile porselen izolatör imaline mahsus Boğaziçinde Çubuklu karyesinde veya o havalide bir fabrika inşası için on beş sene müddeti imtiyaziye ile ruhsat verilmiştir.

Madde 2 — İşbu ruhsat tarihinden itibaren on beş sene zarfında Dersaadet ve bilâdı selâsede bu yolda bir fabrika inşası için kimseye ruhsat verilmeyecektir.

Madde 3 — Tarihi imtiyazdan sekiz mah mürurunda fabrikanın inşasına teşebbüs olunarak andan bir sene hitamında birinci maddede tayin olunan imalâta bed ve mübaşeret olunacak ve şayed bir sene mürur edibde imalâta bed' edemediği ve bed' ettikten sonra devam etmiyerek tatil eylediği takdirde hakkı imtiyaz sakit olacak ve o takdirce Dersaadette böyle bir fabrika yapmak isteyenlere ruhsat verilebilecektir.

Madde 4 — İşbu fabrikanın tesis ve küşadı için müşari-leyh tarafından kırk bin lira sermaye konulacaktır. Ancak bunun şimdilik nisfi ve mamulâtın sarfiyatı terakki edip te sahibi imtiyaz canibinden lüzum göründükte nisfi diğeri mevkii istimal-e vazolunacak ve üçüncü madde mucibince imalâta bed ve mübaşeret için tayin olunan yirmi mah müddet zarfında sahibi imtiyazın işbu sermayeyi ihzar eylediğini kaideten isbat etmesi lâzımgelecektir şurası dahi mukarredirki sahibi imtiyazın ileride sermayesini iki misline yani seks.n bin liraya iblâğa salâhiyeti vardır.

Madde 5 — Zikrolunan fabrikanın tesisi için ilk defa olarak Avrupadan celbolunacak alât ve edevat ile levazım ve eşya ve mevaddı saire resmi gümrükten muaf tutulacağı gibi on beş sene zarfında bu fabrikanın gerek dahilen sarfolunacak ve gerek memaliki ecnebiyeye nakledilecek bilcümle mamulâtından gümrük resmi alınmayacaktır. Şu kadar ki suüstimali men için gümrük tarafından gösterilecek kavaide sahibi imtiyaz tarafından riayet olunacaktır. Sahibi imtiyaz on beş sene mürurundan sonra sair yerli mamulâtına tevfikân mezkûr fabrika mamulâtının lâzım gelen rüsumunu tediye mecbur olacaktır.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz mezkûr fabrikanın imalâtına muktazi toprakları dairei imtiyaziyesi dahilinde kâin arazii emiriyei haliyede tesadüf eder ise meccanen ahzeylemek salâhiyetini haiz olup şayed arazii mezkûre Devletçe satılmak

lâzımgelir ise bedeli mislile müşarileyhin hakkı rüchanı olacaktır. Şu kadarki eşhas uhdelerinde bulunan araziden alacağı topraklar için ashabının muvafakatını istihsale mecbur olacaktır.

Madde 7 — Sahibi imtiyazın fabrikada istihdam edeceği bazı ustalardan maada amele ve hademei saire tebaai Devleti aliyyeden olacaktır.

Madde 8 — Dersaadet ve bilâdı selâsede elyevm mevcud olan yani imtiyaz fermanı âlisinin tarihi itasında işlemekte bulunan emsali masnuat ve mamulâtı tûrabiye tezgâhlarının imalâtı hazıralarını men'e sahibi imtiyazın hakkı olmyacaktır.

[İrade tarihi: 26 rabiülahir 303, 20 kâunusani 301]

İşbu mukavelenamede beyan ve tasrih olunan fabrikanın inşasına teşebbüs olunmak için tayin olunan sekiz mah müddetin on altı maha temdidine Şûrayı Devlet ve meclisi mahsusu vükelâyı feham kararile bilistizan 26 zilhicce sene 303 tarihinde iradei seniyei cenabı melikdarî şerefmütaallık buyrulmuştur.

№: 102 — Hakipayi şahaneye takdim olunacak maruzatın damgalı kâğıta yazılması ve bunlarla devairi resmiye muhaberatında mahalli tahrirlerinin gösterilmesi hakkında iradei seniyei hususiye

Zati samii Sadaretpenahilerine şifahen dahi emir ve ferman buyurulmuş olduğu veçhile makamı fehamenti ittisamı vekâletpenahilerinden ve sair devairi aliyyeden vürud etmekte olan maruzatı resmiye ve hususiye damgasız kâğıtlara yazılmakta olduğu gibi imza üzerinde memuriyet gösterilmemesinden ve bazan isim dahi tevafuk eylememesinden dolayı maruzatı varidenin hangi makamdan geldiği defaten anlaşılammakta ve beyneddevair teati olunan tezakir ve muharrerat ise umumiyet üzere damgalı kâğıtlara yazılmakta olduğundan badeezin bilcümle

devairden takdim kılınacak maruzatı resmîye ve hususiyenin dahi damgalı kâğıtlar üzerine yazılmasının ve gerek arzı atebî ülya kılınacak tezâkir ve muharreratın ve gerek beyneddevair teati olunacak evrakın hangi makamdan yazıldığıнын imza mahallerinde dahi gösterilmesinin usul ittihaz kılınması muktazayı emir ve fermanı hazreti hilâfet penahiden olmakle olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

[3 cemaziyelevvel 1303 26 kânunusani 1301]

№: 103 — 23 şevval 1274 tarihli arazi kanununun 22 nci maddesine müzeyyel fıkral kanuniye

[4 cemaziyelevvel 1303, 27 kânunusani 1301]

Eğer tuhum henüz nabit olmamış ise araziyi istirdat eden kimse ekilmiş olan tuhumun mislini ol kimseye ita ile ol tuhumu mezruu temellük eder.

№: 104 — Taşra Defteri hakani idarcelerinden vergi emanetine irsal kılınacak şehriye cetvellerinin sureti tanzim ve imlâsına dair tarifname

(*Cetvelin tahsilât ciheti*)

Birinci bend — Nümunesinde gösterildiği üzere işbu cetvelin sağ sahifesi bir mah zarfında vukubulan kâfee tahsilâta ve şehri sabıktan devrolunan sandık mevcuduna ve cinsi meskûkâta mahsus olup on hesabı ve altı sütunu havidir. On hesabdandır birincisi arazi daimî ikincisi emlâki daimî üçüncüsü arazi yoklaması dördüncüsü emlâk yoklaması beşincisi musakkafat ve müsteğillâtı vakfiye daimî-

sinden emanete aid hasılat altıncısı müsekkafat ve müsteğillâti mevkufe yoklamasından kezaik emanete aid hasılatı yedincisi hasılatı müteferrikaya sekizincisi tahsisata dokuzuncusu emanata onuncusu maaşat tevkifatı tahsilâtına ve altı sütundan birincisi icmale ikincisi senei haliye yani cetvelin aid olduğu seneye üçüncüsü ve dördüncüsü ve beşincisi cetvelin aid olduğu seneden geriye doğru sırasile sinini sabıkaya altıncısı anlardan evvelki sinini atıkaya yani geçmiş seneler hasılatından vukubulan tahsilâtın kayid ve terkimine mahsus olup beher senei cedidenin duhulünde daima geri senelerden yani sinini sabıkadan en geride bulunan sene tahsilâtı sinini atika sütünuna kalbolunacaktır.

Birinci ve ikinci hesablar

İkinci bend — İşbu hesablara bir mah zarfında arazi ve emlâki daimîden vukubulan tahsilâtın nevi ve miktarları cetvelde gösterildiği veçhile bilmüfredat yazılarak bu iki hesabın tahsilâtı daima senei haliye sütünuna vaz ve terkim kılınacaktır.

Üçüncü ve dördüncü hesablar

Üçüncü bend — İşbu hesablara bir mah zarfında arazi ve emlâk yoklamasından vukubulan kâffe tahsilât cetvelde nevi ve müfredatı gösterildiği veçhile yazılacağı gibi tahsilâtı mezkûre senei maliye itibarile hangi senelerde icra olunmuş olan yoklama hasılatının tahsilâtı ise cetvelde o senelere mahsus olan sütünlara terkim olunacaktır. On iki ve otuzuncu bendlerde gösterildiği üzere zimmetlerini defaten veremeyipte bir kaç taksit ile tediye etmiş olanlardan zimmetin arkası alındıkça yani hangi ayda bir şahsın zimmeti tamamen tahsil olunur ise o ay cetvelinde evvelce biddefaat tahsil olunan alelhesab akçeler ile cetvelin aid olduğu ayda tahsil olunan bakiyesi birleştirilip cümlesi tahsilâtı saire yani yoklamadan zimmetini defaten verenler misillü işbu hanelere yazılacağından tahsilât gösterilen mebalığın kaç kuruşu cetvelin aid olduğu ayda vukubulan

tahsilât ve kaç kuruşu dahi şuhuru sabıkada tahsil olunupta yoklama aielhesabı namile kaydolunmuş olan mebalîğden mahsubat idîğü cetvel nümunesinin mülâhazat hanesinde beyan olunduğu veçhile behemahal tefrik ve izah edilecektir.

Beşinci hesap

Dördüncü bend — İşbu hesap bir ayda icarat ve mukataat ve musakkafatı mahlûle muaccelâtından maada musakkafat ve müsteğillâtı mevkufe daimîden emanet veznesine aid olmak üzere tevkif edilecek olan yüzde on kuruş ile musakkafat ve müsteğillât muamelâtının her biri için verilecek olan senedatın beheri için alınan bir kuruş kâtibiye ve üç kuruş varaka bahanın kaydine mahsustur. Mezkûr yüzde on cetvel nümunesinin mülâhazat hanesinde altı rakamile beyan olunduğu üzere daimî sütununda muharrer evkaf hazinesine aid hasılat ile Dersaadette ve mahallinde bulunan mütevellî ve sairenin hisseleri birleştirildikten sonra mecmuundan hasıl olan yüzde on demek olduğundan olveçhile hesap ve tefrik edilecektir.

Altıncı hesap

Beşinci bend — İşbu hesap bir ayda müsteğillâtı mevkufe yoklamasının icaratile müsakkafatı mahlûle muaccelâtından ve mukataai zeminden maada kusuru hasılat üzerinden alınacak olan (yüzde yirmi iki) kuruş ile bunun için verilecek senedatın beherinden alınan bir kuruş kâtibiye ve üç kuruş varaka bahasının kayid ve terkimine mahsus olup işbu (yüzde yirmi iki) bendi sabıkta gösterliidiği veçhile sırf evkafa aid hasılat ile Dersaadette ve mahallinde bulunan mütevellî ve saire hisselerinin mecmuundan tefrik edilecek ve yoklamanın icra olunduğu senî maliye itibarile hangi seneler tahsilâtından ise o seneler sütunlarına terkim olunacaktır.

Yedinci hesap

Altıncı bend — İşbu hesap hasılatı müteferrikanın kaydine ve müfredatı dahi ferağ ve intikalâta mahsus ilmühaber esmanı ve bazı mahallerden emanete irsal olunan akçeler için poliçeciler

tarafından verilen iskonto ve telef ve iptal edilen cetveller esmanı olarak müsebbiblerinden tahsil olunan mebalîğ ile memurin ve ketebeden istirdat olunan aidaın kayid ve tesciline mahsustur. İstirdad olunan aidaat vesaire otuz üçüncü bendde gösterildiği üzere gerek bedelâtan ve gerek mükerrer alınmış olan harçtan sahibine reddolunan mebalîğ miktarından defteri hakanî memurile tapu ve yoklama ketebesinin ve tahsildar ve dellâl ve muhbirin almış oldukları aidaat ve kâtibiye ve saire demek olduğundan bu makulelerden tahsil ve istirdat olunan akçalar yazılacak ve cetvel nümunesinin mülâhazat hanesine gösterildiği veçhile bunların her birinden kaçar kuruluş tahsil ve istirdat olunduğu gösterilecek ve işbu hanelerden maada iki hane dahi ihtiyaten boş bırakılmış olduğundan ileride bu gibi zühur edecek sair hasılatı müteferrika işbu hanelere terkim edilecektir.

Yedinci bend — Düsturun dördüncü cildinin dört yüz yirminci sahifesinde muharrer buyrultui âlide gösterildiği üzere mahalle şekline konulacak ham araziden yüzde on kuruluş hesabı ruhsatiye alınacağı ve ham arazi arazii mevkufeden ise yüzde on hesabı alınacak olan mebalîğın nısfı evkafı hümayuna ve diğer nısfı Maarif nezaretine ve arazii emriyeden ise kezalik bir nısfı Maarif nezaretine ve nısfı diğer emaneti celile veznesine ve mezkûr ham arazi mülk ise mezkûr yüzde onun kâmilen Maarif nezareti celilesine aid bulunacağı cihetle emanet veznesine aid olan mebalîğ hasılatı müteferrika hesabında boş bırakılan hanelerin birine yazılacağı gibi evkaf hümayun nezaretine aid mebalîğ dahi emanat hesabında evkaf hazinesine aid mebalîğ ilâveten yazılarak mülâhazat hanesinde tefrik olunacaktır ve Maarif nezaretine aid miktarı da mezkûr emanet hesabındaki boş hanelerin birine zeylen yazılarak evkaf hazinesine aid miktarı cetvelin tediyat cihetindeki emanata reddiyat hesabında bulunan evkaf muhasebecisine teslimat hanesinde mezcen gösterilip Maarif nezareti celilesine aid miktarı dahi nezareti müşarileyhaya gönderilmek üzere irsalâtı saire ile beraber emaneti celile veznesine gönderilecek ve irsalâtın envai cetvelin mülâhazat hanesinde tefrik edilecektir.

Sekizinci bend — Balâda beyan ve tadat olunan hesabların birer de yekûn hanesi olup işbu hanelere herbir hesabın

seneleri ve icmal sütünlarında murakkam mebalîğ cem edilip yazılacağı gibi yekûnu hasılat hanesine dahi arazi ve emlâkin daimî ve yoklama hesablarıle müsekkafat ve müsteğillâtu mevkufe daîmi ve yoklamasından emanete aid hasılat hesaplarının ve hasılatı müteferrika yekûn hanelerinde mürakkam mebalîğın miktarı mecmuu aid olduğu seneleri hizalarına cem ve terkim edilecektir.

Sekizinci hesap

Dokuzuncu bend — İşbu hesap havalât tahsilâtına mahsusur. Şöyleki hasılatı maaş ve masarifatına kifayet etmiyen bazı elviye defteri hakanî memurlarının maaş ve masarifatının tesviyesi için hazinei celileden emvali umumiye üzerine havalenamelere gönderilmekte olduğundan bu kabilden olan mahallerde işbu havalâta mahsuben mal sandığından bir mah zarfında kaç kuruş alınır ise o miktar mebalîğ işbu hesaba ve hangisi sene emvali üzerine havale alınmış ise o sene sütünuna tahsilât geçirilerek ve kaç kuruşluk havaleye mahsuben tahsil ve istifa kılınmış ise mülâhazat hanesinde gösterilecek ve mal sandığından akçe alınmadığı surette ileride bu haneye sıfır vaz olunacaktır.

Dokuzuncu hesap

Onuncu bend — İşbu hesap muahharen aid olduğu mahallere red olunmak ve hesabı mahsuslarına nakledilmek üzere muvakkatan irad olunan akçaların kaydına mahsus olup müfredatı dahi hazinei evkafa aid hasılat ile tevliyet ve kitabet ve cibayet hisseleri ve yoklama alelhesabı ve vedia olarak ahız ve istifa olunan mebalîğden ibarettir. Bunlardan başka işbu hesabda ihtiyaten iki hane dahi boş bırakılmış olup işbu hanelere ileride bu kabilden vukubulacak muamelât kaydolunacaktır. Emanat hesabı yekûnuna yalnız emanete aid mebalîğın miktarı mecmuu yazılıp havalât tahsilâtı karıştırılmıyacaktır.

Hazinei evkafa aid hasılat hakkında izahat

Onbirinci bend — Evkafa aid hasılat ile tevliyet ve kitabet hisseleri namı altında muharrer olan hesaba müsekkafat ve

müsteğillâtı mevkuferin daimî ve yoklamasından vukubulan harcı ferağ ve intikalât ile icarat ve mukataat ve musakkafatı mahlule muaccelâtından Evkafı hümayun hazinesile gerek mahallinde ve gerek Dersaadette bulunan mütevellî ve cabı ve kâtib ve nazire aid mebalîğden emanete aid olan yüzde on ve yüzde yirmi iki çıkdıktan sonra kusuru bir kalem olarak seneleri hizalarına yazılacağı gibi bunun kaç kuruşu daimî ve yoklama ve kaç kuruşu mahlûl muaccelâtı ve icarat ve mukataat idiğü ve ne miktarı mahallinde ve Dersaadette bulunan mütevellî vesaire ile evkaf hazinesine aid bulunduğü cetvel nümunesinde altı rakamlı beyanda gösterildiğü veçhile tefrik ve izah edileceğî gibi Dersaadette bulunan mütevellî ve saire hisseleri ayrıca ve mahallinde bulunan mütevellî ve saire hisseleri dahi evkaf hazinesine aid mebalîğ ile memzucen terkim olunacaktır. Gerek daimî ve gerek yoklama hanelerinde icarat ve mukataat vesairenden maada muharrer olan mebalîğ (yüzde on ve yüzde yirmi iki) hanelerinde mürakkam mebalîğ zam edildiğü halde hasılından hesap ve tefrik olunacak (yüzde on ve yirmi iki) beş ve altıncı hesaplarda muharrer olan yüzde on ve yirmi iki miktarlarına müsavi ve mutabık bulunacaktır. Hasılat ile icarat ve mukataat ve mahlul muaccelâtından dersaadette bulunan mütevellîler hisseleri olarak haneî mahsuslarında kaç kuruş muharrer ise işbu meblağ hangi vakıflar mütevellîlerine aid olduğü ve vakıfların ismi ve şöhetleri ne idiğü yedi numaralı beyanda gösterildiğü veçhile izah ve beyan olunacaktır. Şayet vakıfların esamisi kesir olupta cetvelin mülâhazat hanesi istiab etmez ise o halde başkaca pusla tanzim ve Defteri hakanî memurunun mühürü resmisile tasdik olunduktan sonra cetvele rabtedilecektir.

Yoklama alelhesabı hakkında izahat

On ikinci bend — İşbu haneye 29 eylül sene 300 tarihli tahrirâtı umumiyede tafsil ve izah olunduğü üzere yoklama hasılatından zimmeti olupta defaten tediye edemiyenlerden alelhesab veçhile tahsil kılınan mebalîğ kayid olunacaktır. Bu makule kesandan cetvelin tanzim olunduğü mah zarfında kaçar kuruş tahsil olunmuş ve hangi senelerde tahakkuk eden hasılatlardan bulunmuş ise o seneler hizalarına terkim kılınıp muah-

haran zimmetin arkası hangi ayda alınır ise o ay cetvelinin masarifat cihetinde bulunan hane mahsusunda reddiyat kayid olunduktan sonra aynı tahsilâtı saire misillû yine o ayda aid olduğu sene hesabına tahsilât geçirilecektir. Meselâ bir kimsenin doksan dokuz senesi yoklamasından üç yüz kuruş borcu olupta bin üç yüz bir senesi mart ve mayıs aylarında yüz elliser kuruş vererek zimmetini tamamen ifa eylemiş farz olunduğu halde bundan martta alınmış olan yüz elli kuruş şehri mezkûr cetvelinde yoklama alelhesabı nainile muharrer olan hesaba tahsilât gösterilip ve nisan cetveline dahi bir şey yazılmayıp mayıs cetvelinde diğer alınan yüz elli kuruş ile beraber mecmuu olan üç yüz kuruş doksan dokuz senesi yoklama tahsilâtı sütununa tahsilât gösterileceği gibi martta alelhesab veçhile tahsil olunmuş yüz elli kuruş mezkûr mayıs cetvelinde emanate reddiyat namile olan hesap dahilinde bulunan yoklama alelhesabı hanesine ve aid olduğu sene sütununa masraf kayid ve imlâ olunacaktır mayıs içinde hangi günde mezkûr yüz elli kuruş teslimi sandık olunmuş ise yevmiye defterinde dahi ol gün (üçyüz kuruş) toptan hasılat kaydolunacağı gibi martta alınmış olan salifüzzikir yüz elli kuruş yine yevmiye defterinin reddiyat cihetinde reddiyat gösterilecektir ve işbu reddiyat gösterilen yüz elli kuruş için mukaddema verilmiş olan makbuz ilmühaber sahibi yedinden ahiz ve istirdat olunarak cetvele merbuben tısyar olunacağı gibi yeniden irad kaydolunan üçyüz kuruş için sahibi yedine başkaca makbuz ilmühaberi verilecektir. Gerek defteri hakanî memurları ve gerek tapu ve yoklama ketebesile tahsildar ve saire zimmetin arkası alınıpta tamamı hasılat kaydolununcıya kadar işbu alelhesab tahsilâtın bir akçe aiat ve kâtibiye ve saire alamıyacaktırlar.

Vedia

On üçüncü bend — Tahrir kıymetinin fahiş bulunmasından dolayı tadilât icrası talebinde bulunan ashabi arazi ve emlakten müsted'iyatı vakıaları mucibince tahrir kıymeti tadil olunduktan sonra tadil olunan kıymet üzerinden harcı bilhesab hasılat sırasına kaydolunmak üzere daimî ve yoklamada alınan harcı ferağ ve intikal vesairenin kayid ve zabtına mahsustur. Şöyleki 31 mart 1300 tarihli tahriratı umumiyede tafsilen beyan

olunduğu üzere tahrir kıymeti kaç kuruş ise harçlar bu kıymet üzerinden alındıktan sonra işbu hesaba ithal olunarak ahabı arazi ve emlakın tadilat icrası için vuku bulan istida ve müracaatı üzerine eğerci kıymeti asliyesinden bir gûna tenzilât icra olunmadığı halde vedia suretile alınan harcin tamamı yoklama alelhesabı misillü aid olduğu sene hasılatı sütununa tahsilât ve diğer tarftan dahi gerek yevmiye defterinde ve gerek şehriye cetvelinde sarfiyat cihetindeki (Emanata reddiyat) hanesindeki vedia hesabına masraf geçirileceği gibi kıymeti asliyesinden tenzilât icra olunan arazi ve emlakın dahi tenzil olunan kıymete isabet eden harç vesaire miktarı sahibine red ve kusur kıymeti hakikiyesine muadil olan harç vesaire hasılat sırasına nakil olunmak üzere kezalik yevmiye defterile cetvelde tediyat yazılacak ve ahabına red ve iade kılınacak mebalîğ mukabilinde usul ve nizamı dairesinde makbuz senedi alınacağı gibi tadilat icrasına dair olan muameleli istida ile senedi mezkûr cetvele merbuten tesyar kılınacaktır ve bendi sabıkta muharrer olduğu üzere işbu vedia olarak istihsal kılınan mebalîğden hasılatı safiye olduğu tahakkuk edipde hasılat sırasına geçinciye kadar aıdat ve saire alınmayacaktır.

Musakafat ve müstağillâtı mevkufe kıymetlerinden dahi alelhesab vedia suretile tahsilât vuku bulacağından bu makule hasılatı vakfiye alelhesab vedia hanelerine memzucen ithal olunduktan sonra cetvelin mülâhazat hanesinde bunların miktarları tefrik olunacaktır ve işbu alelhesab vedia tamamen hasılat sırasına geçinciye değin Evkaf muhasebeciliğine verilmeyip on ikinci ve otuzuncu bendlerde gösterildiği veçhile kâmilen veya kısmen reddedildikten ve tamamen hasılat kayduktan sonra Evkaf muhasebecisine teslim olunacaktır.

Onuncu hesap

On dördüncü bend — İşbu hesap tekaüd sandığına aid olan yüzde beş ve zam ve terakkii maaşatın kayıd ve terkimine mahsus olup yüzde beş hanesine memur ve keebe maaşlarından bir ayda vuku bulan tediyattan mal sandığına tevki edilen mebalîğ ve zam ve terakki hanesine dahi memur ve keebe maaşlarına vuku bulan zammın ve müceddeden memuriyete tayin olunanlar olur ise anların ilk aylıklarının hini itasında

nizamen kat'ı lâzımgelen miktarları yazılacaktır ve işbu yüzde beş ve zam ve terakki vaktile mal sandığına teslim olunmaz ise 21 mart 1301 tarihli tahrirâtı umumiyeye mucibince eyyamı müteahhire için faiz itası iktiza edeceğinden faiz olarak tahsil olunan mebalîğ zam ve terakki hanesinin altına ilâve olunacaktır. İşbu yüzde beş ile zam ve terakki mutlaka maaşların tediye olunduğu aylarda cetvellerde tahsilât gösterilip ba sened mal sandığına dahi teslim kılınacaktır ve maaş verilmiyen aylarda işbu hanelere sıfır vaz ve imlâ edilecek ve memur ve maaşlı ketebe bulunmiyan kazalarda bu hanelere daima sıfır vaz olunacaktır.

Kazalar irsalâtı

On beşinci bend — İşbu hane merkez kazaları cetvellerine mahsus olup mülhak kazalar ile liva cetvellerinde bu haneye sıfır vaz edilecektir. Merkez kazaları yevmiyelerinde daima mülhak kazalar irsalâtı mukayyed bulunacağından ve cedavili şehriyei yevmiye defteri münderecatına tamamilen muvafık olacağından bir gûna yanlışlık ve karışıklık vukua gelmemek üzere kazalar irsalâtı hanesine mülhak kazalardan irsal olunupta bir ay zarfında merkez kazaları sandıklarına teslim edilen her nevi hasılat ile yoklama alelhesabı yazılacaktır. İşbu kazalar irsalâtı merkezi liva olan kazalar cetvellerinde gösterileceğinden keyfiyet mâlûm olmak için yalnız cetvel nümunesinde ipka edilip asıl cetvellerden tayyedilmiştir. Ve işbu irsalâtın gerek mülhak kazalardan merkez kazalarına ve gerek merkez kazalardan emanet veznesine sureti irsal ve şehriye cetvellerine sureti terkim ve imlâsı zirde (B) harfli başkaca tarifnamede izah edildiği veçhile yazılmasına dikkat ve itina kılınacaktır.

(Mevcudu sandık)

On altıncı bend — İşbu mevcud sandıkhanesine şehri sabık cetvelinde şehri atıye devrolunduğu muharrer olan mebalîğ seneleri hizalarına geçirilecektir ve mukaddema tapu sandıklarının tefrikından evvel hükümeti mahalliyeye sarfolunan

mebaliğ var ise bunlar nakden tahsil ve tapu sandığına teslim olundukça mevcut sandıkhanesine ilâve olunacağı gibi tahsili müteassir olupta hazinece irad ve masrafı icra kılınmak üzere emanetten vuku bulacak iş'ar üzerine mazbata ve yahud mal memurlarından sened alındıkça kezalik mevcudu sandığa ilâve olunarak cetvelin tediyat cihetinde bulunan beşinci hesaptaki mal sandığına teslimat kaydolunacak ve keyfiyeti mülâhazat hanesinde meşruhan gösterileceği gibi mazbata ve mal memurunun senedi dahi cetvele merbutan tesyar kılınacaktır ve alınacak mazbata ve senedde mebaliği masrufanın cinsile hazinenin hangi ay cetveline ithal kılındığı dahi tasrih ve beyan edilecektir. Mevcud sandık hanesinde bulunan meblâğ mutlaka ay iptidasında yani evvelki aydan devrolunan ve sandıkta nakden mevcut bulunan mebaliğ demek olup kazalar cetvellerinde yalnız kaza sandığındaki ve liva cetvellerinde dahi mülhak kazalar ile merkez kazasındaki sandıkların nakid mevcudu birleştirilip yazılacaktır.

On yedinci bend — Yekûnu tahsilât hanesine yekûn hasılat ve havalât tahsilâtı haneleri ile dokuzuncu ve onuncu hesapların yekûnları yazılacağı gibi cem'an yekûn hanesine dahi merkez kazalarında yekûnu hasılat ile kazalar irsalâtı ve mevcut sandık hanelerinde mürakkam mebaliğın miktarı mecmu ve mülhak kazalar ile liva cetvellerinde yalnız mevcut sandık hanesinde bulunan mebaliğ ilâve olunarak icmal hanesile seneleri hizalarına terkim olunacaktır. Seneler sütunlarında mürakkam mebaliğın yekûnu ufkileri dahi icmal hanesinde mürakkam mebaliğ ile tekabül edeceği gibi cem'an yekûn hanesile masraf cihetinin cem'an yekûn hanesinin icmal yekûnları birbirine muatabik bulunacaktır.

(*Ginsi meskûkât*)

On sekizinci bend — Nümunesinde gösterildiği veçhile cetvelin tahsilât cihetinde hasılat ve havalât tahsilâtı ile emanat ve maaşat tevkifatı ne cins akçe olarak tahsil olunmuş ve şehri sabıktan devrolunan mevcudu sandık bulunan akçe ne cins olarak devredilmiş ise cinsi cinsine tahrir olunacak ve cinsi meskûkâtın yekûnu tahsilât icmal yekûnile müsavi bulunacağı gibi altın ve mecidiye ve mağuşe

sütunlarının yekûnları dahi masraf kısmında muharrer cins meskûkât hanelerinde bulunan miktarlar ile tekabül edecektir ve işbu cinsi meskûkât dahi yevmiye defterine tamamilen mutabık bulunacaktır.

Hasılâtın tahakkuku

İşbu tahakkuku varidat bir mah zarfında daimiden vuku bulan geçen ve yoklamadan septi defter edilen mebalîğ demektir.

Arazi ve emlâki daiminin tahakkuku

On dokuzuncu bend — Arazi ve emlâki daimî muamelâti vukuata tâbi olduğundan bunların bekayası ve atiyen tahsil olunacak kısmı olmadığından vuku bulan hasılat tahakkuk etmiş varidat olup cetvelin birinci ve ikinci hesaplarında ve senei haliye sütunlarında harcı mutad ve bedeli müzayede ve misil ve kâtibiye ve varaka paha hanelerinde mürakkam mebalîğ işbu tahakkuk sütunlarına aynen yazıldıktan sonra onun yanındaki tahsilât hanelerine de yine aynen terkim olunacaktır. Daimî hasılâtının tahakkuku tahsilinden fazla olamayacağından nümunedeki gösterildiği veçhile daima müsavi miktarda bulunması muktazidir ve bir ay zarfında hiç daimî hasılâtı vuku bulmaz ise zaten birinci ve ikinci hesaplara dahi bir şey yazılmıyacağından bu hanelere de sıfır vazolunacaktır.

Arazi ve emlâk yoklamasının tahakkuku

Yirminci bend — Yoklama hasılatı yoklamanın hini icrasında tamamen tahsil kılınmayıp bir kısmı bekayada kalacağından bunun bir ayda bir kaza dahilinde ne miktar yoklama icra edilir ise gerek bilâ sened tasarruf olunan arazi ve emlâk olsun ve gerek mahlûl ve mektum bulunsun bunların harçlarla bedelâtı müzayede ve misliye ve rüsumatı sairesi hanei mahsuslarına vaz ve terkim kılınacaktır. İşbu tahakkuk haneleri cetvelin tanzim olunduğu ay zarfında icra olunan yoklamanın bir defaya mahsus olmak üzere miktar ve kemmiyetinin vaz ve terkimine mahsus olup evvelki aylarda veya sonraki aylarda icra kılınan yoklamadan meydana çıkarılan hasılat zinhar karıştırılmıyacaktır. Meselâ 301 senesinin yalnız nisan ve

haziranında yoklama icra edilipte kusur aylarında yoklama icra olunmamış olsa mezkûr senenin mart cetvelinin yoklama tahakkukat haneleri sıfır ile imlâ olunarak nisanda icra edilen yoklama hasılatının miktar ve kemmiyeti nisan cetvelinde gösterilecek ve kezalik mayıs cetvelinde yine tahakkukat hanelerine sıfır vaz'ile haziran cetvelinde yalnız haziran içinde icra edilmiş olan yoklamadan meydana çıkarılan hasılat nevi nevine terkim kılınacaktır. Yoklama hasılatının tahsilâtı bahsına gelince seksen sekiz tarihinden üç yüz senesi nihayetine kadar geçmiş senelerde icra kılınıpta tahsil olunamıyarak üç yüz bir senesine devrolunmuş olan bekayadan üç yüz bir senesi zarfında vuku bulan tahsilât yalnız cetvelin balâsında bulunan tahsilât kısmındaki seneler yoklamasından hangisine aid tahsilât ise o sene sütunlarına yazılıp cetvelin zirindeki (tahakkuk eden) haneleri ile ittisalinde bulunan (tahsil olunan) hanelerine yazılmıyacaktır. İşbu tahsil olunan hanelerine yazılacak tahsilât daima senei haliye yoklaması tahsilâtına mahsus olduğundan meselâ üç yüz bir senesi senei haliye itibar olduğu halde senei merkume mart cetvelinin hini tanziminde şehri mezbur zarfında icra kılınmış yoklama hasılatı var ise ondan yine mart içinde vuku bulan tahsilât yazılacağı gibi nisan cetvelinin hini tanziminde şehri mezburda icra kılınmış yoklama hasılatı var ise andan vuku bulan tahsilât ile martta icra olunan yoklamadan tahsil olunamıyarak nisanda tahsil olunan mebalîğ yazılacak ve sene ahirine deyin bu suretle gerek cetvelin tanzim olduğu ay zarfında icra olunan yoklamadan olsun ve gerek mart iptidasından beri güzeran eden şühur zarfında icra kılınıpta cetvelin aid olduğu aya değin tahsil olunamıyarak o ay zarfında tahsil olunan yoklama hasılatı bulunsun cümlesi birlikte tahsil olunan hanelerinde gösterilecektir ve senenin hitamından sonra duhul edecek yeni sene için tanzim kılınacak şühur cetvellerinde kezalik mahbema tahakkuk eden hasılat ile vuku bulan tahsilât yazılıp evvelki senenin ve daha ondan evvelki senelerin ne yoklama bekayası ve ne de anlardan vuku bulan tahsilât yazılmıyacaktır. Tahakkukat hanelerinin ittisalinde bulunan tahsil hanelerine yazılacağı bildirilen tahsilât hasılat sırasına geçipte muamelesi hasılat defterlerinde münderiç olan tahsilât demek olup alel-hesab veçhile vuku bulan ve emanet hesabına ithal kılınan tah-

silât bu hanelere ithal edilmeyecektir. Beher mah icra kılınıpta cetvellere derç ve imlâ olunacak yoklama hasılatı buraca memurlara zimmet kaydolunacağından ve bu hasılat selefen an halef devredileceğinden işbu zimmet kaydolunan mebalîğ tahsil oluncaya değin arkası daima araştırılacağından gerek yoklama ketebesinin ve gerek tapu ketebesile Defteri Hakanî memurlarının icra kılınan yoklama ile tahsilâtını sureti muntazamada kaydedip infisalleri vukuunda dahi haleflerine berveçhi müfredat devrederek bir gûna zayiata sebebiyet verilmemesine begayet dikkat ve itina edilecektir ve işbu yoklama hasılat ve tahsilâtının cetvellere fazla ve noksan vaz ve terkim kılınması gibi hilâfi nizam hal ve harekete mücaseret edenler olduğu indetteftiş tebeyün eder ise mütecasirleri şediden mesul tutulacaktır.

*Musakkafat ve müstegillâtı mevkufeden emanete aid
yüzde on ve yirmi ikinin tahakkuku*

Yirmi birinci bend — Yüzde on musakkafat ve müstegillâtı mevkufenin daimî hasılatından tefrik edilmekte olduğundan hasılatı mezkûrenin tahsili tahakkuk itibar olup beşinci hesapta yüzde on olarak kaç kuruş tahsil olduğu muharrer ise işbu meblâğ hem tahakkuk hanesine ve hem de tahsil hanesine aynen geçirilecektir. Yüzde yirmi iki vakıf yoklamasından tefrik edileceği cihetle bunun tahakkuku hangi aylarda müstegillâtı mevkufeden yoklama icra olunmuş ise işbu yoklama hasılatının icarat ve mukataat ve mahlûl muaccelâtından maadası üzerinden yüzde yirmi iki hesabı ile tefriki lâzımgelen mebalîğ bilhesab kaç kuruşa baliğ olur ise yalnız o aylar cetvellerinde birer kere yazılarak şühuru sairede tekrar tahakkuk ettirilmeyecek ve kâtibiye ile varaka bahasının tahakkuk hanelerine dahi yoklaması icra kılınmış olan kâfee müstegillâtı mevkufeden alınması lâzımgelen bir kuruş-kâtibiye ve üç kuruş varaka bahası neye baliğ olur ise kezalik yalnız yoklamanın icra olduğu şühur cetvellerinde birer defa olmak üzere tahakkuk ettirilecek ve vakıf yoklaması icra kılınmayan aylarda bu hanelere sıfır vazolunacaktır. Bunun tahsil hanelerine dahi arazi ve emlak yoklamasının tahsilâtı hakkında balâda beyan olunan usul veçhile cetvelin aid olduğu ay zarfında gerek o

ay yoklaması tahsilâtından ve gerek o senenin şühuru sabıkasında yoklaması icra kılınıpta tahsil olunamıyarak cetvelin aid olduğu ayda tahsil olunan mebalîğden emanete aid yüzde yirmi iki kuruş ile varaka baha ve kâtibiye tahrir olunacaktır.

Yirmi ikinci bend — Emlâki seniyei cenabı mülûkâneye kaydı tashih olunan arazi muaccelâtı 31 inci bendde gösterildiği üzere cedavili şehriyenin yalnız zirinde vaki tahakkukat ve ittisalindeki tahsilât hanelerine yazılacağından işbu tahakkukat ve tahsilât hanelerinde bulunan bedeli müzayedenin ne kadarı bu makule arazi muaccelâtı ve ne miktarı da ahara teffiz kılınan arazi muaccelâtı bulunduğu mülâhazat hanesinde tefrik edilecektir. Kezalik icmal sütununda murakkam kâtibiyenin kaç kuruşunun emanet veznesine ve kaç kuruşu dahi ketebeeye aid olduğu nümunesinde gösterildiği veçhile mülâhazat hanesinde gösterileceği gibi hasılatı müteferrika için başkaca sütun açılmamış olduğundan bundan bir ay zarfında tahsil olunan miktar nümunesinde gösterildiği veçhile tahakkuk itibarile yalnız icmal sütununa dereç ve imlâ edilecektir.

Yirmi üçüncü bend — İcmal sütununun tahakkuk hanesine arazi ve emlâki daimî ile yoklamasının harcı mutad ve bedeli müzayede ve bedeli misil ve kâtibiye varaka baha ile yüzde on ve yirmi ikinin tahakkukat hanelerinde murakkam mebalîğın yekûnu ukileri ve tahsil hanesine dahi bunların tahsil hanelerinde murakkam mebalîğın kezalik yekûnu ukileri yazılacak ve icmal sütununun tahsil kılınan hanesinin yekûnu umumisi daima seneli haliyenin yekûn hasılat hanesinde murakkam mebalîğ ile müsavi ve mutabık bulunacaktır.

Maaşat tevkiyatı

Yirmi dördüncü bend — Yüzde beş hanesine cetvelin masraf cihetinin tahakkukat hanesine vazolunacak maaşatın nizamen tekaüd sandığına aid olmak üzere katolunacak yüzde beşi terkim olunacak ve şayed vaktile yüzde beşini vermeyip te mürur eden eyyam güzêştesile tahsili lâzım geldiği halde tahakkuk eden güzêşte zam ve terakki hanesinin altına ve tahakkuk hanesine yazılacağı gibi bunun tahsilâtı dahi yanındaki tahsil hanesine terkim olunacaktır. Zam ve terakki hane-

sine yeriden memuriyete geçenlerin ilk nısıf maaşları ile maaşları aştığı üzerine vuku bulan zamaimin ilk aylığı miktarı konulacaktır. İşbu tahakkuk hanesine gerek maaşata fediyat vuku bulsun ve gerek tediye olunmuş behemehal beher ay gayetinde muhassas olan miktarı maaşat üzerinden alınacak yüzde beş zam ve terakki yazılacaktır. Bir memurun infisal veyahut vefatı vukuuna mebni bir aylık maaşına tamamen kesbi istihkak edemediği surette bunun tediye cihetindeki tahakkuk hanesinde kistelyevm hesabına kaç günlük maaş tahakkuk ettirilmiş ise yüzde beş dahi mezkûr kistelyevm olan miktar üzerinden tahakkuk ettirilecektir. Ve kezaalik müceddeden memuriyete tayin kılınan bir memur bilfarz ayın on beşinde mahalli memuriyetine muvasalat ve işe mübaşeret etmiş olsa o ayda on beş günlük kistelyevminin nısıfı ve ertesi ayda dahi bir aylığına varıncıya değin üst tarafı tekaüd sandığına aid olmak üzere zam ve terakki hanelerine yazılacak ve işbu sandığa aid ilk aylığın nısıfından yüzde beş tahakkuk ettirilmeyecektir.

Cetvelin tediye ciheti

Yirmi beşinci bend — İşbu tediye ciheti bir mah zarfında tapu sandığından vuku bulan kâffî sarfiyata ve şehri atıye devrolunan mevcudu sandığa ve cinsi meskûk ita mahsus olup altı hesabı ve yedi sütunu şamildir. Altı hesaptan birincisi maaşat ikincisi aidat üçüncüsü müteferrik masarifat dördüncüsü emanata reddiyat beşincisi irsalât ve mal sandığına teslimat altıncısı reddiyattır. Yedi sütundan birincisi icmale ikincisi seneli haliye yani cetvelin aid olduğu seneye ve üçüncü ve dördüncü ve beşincisi cetvelin aid olduğu seneden geriye doğru sinini sabıkaya ve altıncısı onlardan evvelki sinini atika yani geçmiş seneler masarifatından vuku bulan tediye mahsus olup tahsilât cihetinin tarifâtında beyan olduğu üzere beher seneli cedidenin duhulünde daima geri senelerden yani sinini sabıkadan en geride bulunan sene masarifatı sinini atika sütununa kalbolunacaktır. Zikrolunan seneler maaşat ve masarifat ve aidatından bir mah zarfında vuku bulan tediye hangi cins ve neviden ise hane mahsuslarına ve seneleri sütunlarına vaz ve terkim kılınacağı gibi emanata reddiyat ve irsalât ve mal

sandığına vuku bulan teslimat dahi hangi seneler emanatından ve hangi seneler tahsilâtından ise seneleri sütunlarına vazolunacaktır. Bir ayda tahakkuk eden maaş ve masarifatın tamamen işbu tediyat cihetine yazılması iktiza etmeyip belki bir ayda gerek sinini sabıkadan ve gerek senei haliyeden maaş ve masarifat ve adata tapu sandığından kaç kuruş verilir ise o miktar mebalîğ yazılacaktır ve işbu tediyat hanelerine verilen maaşatın yüzde beşi dahi dahil olduğu halde tamamı terkim kılınacaktır.

Birinci hesab

Yirmi altıncı bend — Tediye olunan müfettiş maaşile Defterihakani memur ve ketebesini maaşlarının kaydine mahsustur. Müfettiş maaşı hanesine emanetten mansub müfettiş var ise onun ve Defteri hakani memuru maaşı hanesine Defteri hakani müdür veya memurunun ve ketebe hanesine dahi Defteri hakani kaleminin birinci ve ikinci kâtiblerinin maaşatı yazılacaktır. Ve işbu maaşat yalnız merkez kazalarına munhasır olduğundan mülhak kazalarda bu hanelere daima sıfır vazolunacaktır. Maaşata bir ay zarfında tediyat vuku bulmaz ise sıfır konulacak ve fakat alelhesab veçhile cüz'î ve küllî her kaç kuruş verilir ise yevmiye defterine geçirileceği gibi cetvele dahi miktarı tediyat tahrir olunacaktır. Bir ayda tahakkuk edipte tediye olunamıyarak ertesi aya devrolunan maaşat ertesi ayda ve daha sonraki aylarda tediye olunduğu surette hangi ayda ne miktar tediye olunur ise mutlaka tediye olunduğu ay cetveline ve seneleri sütunlarına tediyat gösterilmek muktazidir.

İkinci hesab

Yirmi yedinci bend — İşbu hesab arazi ve emlak ile musakkafat ve müstegillâtı mevkufe daimî ve yoklamasından Defteri hakani memuruna ve yoklama ve tapu ve emlak ve vakıf ve maiyet ketebesine ve tahsildar ve tellâl ve muhbirlere ita olunan adata ve kâtibiyenin kayid ve terkimine mahsustur. Şöyleki tahsilât cihetinde murakkam daimî ve yoklama tahsilâtile yüzde on ve yüzde yirmi ikiden nizamı veçhile Defteri hakani memur ve ketebesile saireye verilmesi iktiza eden mebalîğden

temamen veyahut kısmen kaç kuruş ita kılınır ise hanei mahsuslarına ve seneleri hizalarına başka başka yazılıp tediyeat olmiyan aylarda bunlara sıfır konulacaktır.

Cetvellerin tahsilât cihetinde muharrer arazi ve emlakın daimi ve yoklamasile yüzde on ve yirmi iki üzerinden Defteri hakani memur ve ketebesile tapu ve emlak ve vakıf ve maiyet ketebesine ve tahsildar ve tellâl ve muhbirlere verilmesi lâzım gelen aidat ve kâtibiye emanetçe itihaz olunan kuyudu esasiye ile hesap ve tatbik edileceğinden gerek Defteri hakani memurları ve gerek tapu ketebesini her ne suretle olur ise olsun beher ayın cetvelini tanzim ve meclisi idareye tasdik ettirerek cetvelerde murakkam tahsilâta göre tebeyyün eden istihkaklarına mahsuben para alabileceklerinden cetvellerini tanzim ve tasdik ettirmeksizin aidat ve saire verilir ve miktarı tahsilâtta fazla aidat ve kâtibiye alınır ise tapu ve defteri hakani memurlarına tazmin ettirileceği gibi mütecasirleri şediden mesul tutulacaklardır.

Üçüncü hesap

Yirmi sekizinci bend — işbu hesap müteferrik masarifatın kayid ve tesciline mahsus ve nevi cetvelerde muharrer ve mastur olup ihtiyaten iki hane dahi boş bırakılmış olduğundan ileride zühuru melhuz olan sair masarifat işbu hanelere terkim edilecektir. İşbu masariftan birinin sarfı tahakkuk edipte o ay sarfolunamaz veyahut bir miktarı sarf olunupta kusuru diğer ayda tediye olunur ise tahakkuk ettiği ayda tamamı tahakkukat hanesinde gösterilerek yalnız sarf ve ita olunan miktarı işbu tediyeat hanelerine terkim kılınacaktır ve hiç sarf olunmadığı surette bu hanelere sıfır vazile hangi ayda tediye olunur ise o ay cetvelinin tediyeat hanesine vaziledilecektir. Defteri hakani kalemlerinin masarifi müteferrika ve kırtasiye ve mefruşat ve mahrukatına mukabil beher ay için maktuan tahsisat verilmiş olduğundan işbu maktua tahsisattan bir ay içinde ne miktar müteferrika ve kırtasiye ve ne miktar mefruşat ve mahrukat tahakkuk eder ve o ay içinde sarf olunmayıpta şühuru atiyede üç dört aylık birden sarfolunur ise sarf olunduğu ayın cetveline miktarı mecmuu yazılacağından işbu tahsisatı maktua haricinde zinhar masraf tahakkuk edemeyecek ve tediye olunamayacaktır.

Masarifi maktuadan ve emanetten mansub müfettişler harcahından maada masarifatı saireden akçe sarfına lüzumu acil ve hakikî görüldüğü halde derhal emanetten istizan ile mezuniyet alınır ise sarfedilip cetvele ithal ve mülâhazat hanesinde mezuniyeti havi olan tahriratın numara ve tarihi gösterilecektir ve her kim emanetten verilen mezuniyet mucibince tahsis olunan maaş ve masarifattan fazla bilâ mezuniyet akçe sarf eder ise kendisine tazmin ettirileceği gibi tahtı muhakeme ve mesuliyete alınacaktır.

Dördüncü hesap

Evkaf muhasebecisine teslimat

Yirmi dokuzuncu bend — İşbu hesap emanat reddiyatına mahsus olup müfredatı musakkafat ve müstegillâtı mevkufe daimi ve yoklaması hasılatla icarat ve mukataat ve mahlûl muaccelâtından evkafı hümayun hazinesile mahallinde ve Derseadette bulunan müteveli ve saireye aid mebalîğden Evkaf muhasebecisine teslim olunacak akçeler ile yoklama alelhesabı ve vedia alelhesabı hanelerinden ibarettir. Birinci haneye hasılatı vakfiyeden yüzde on ve yirmi iki çıktıktan sonra kusur ne kalır ise ve hangi seneler hasılatından ise o seneler hizasına tahrir ve bunun ne kadarı Evkafı hümayun hazinesile mahallindeki ve ne kadarı Derseadette bulunan müteveli ve saire hissesi olduğu mülâhazatında tefrik olunacaktır ve işbu hasılatı vakfiyeye mahsuben Evkaf muhasebecisine teslim olunan mebalîğ tarihi tediyesinin müsadif olduğu (a) cetvelinde gösterilip alınacak senede ve yevmiye defterine tamamilere muatabık ve muvafık olacaktır.

Yoklama alelhesabı

Otuzuncu bend — İşbu haneye alelhesab veçhile tahsil kılınan voklama hasılatının hangi ayda zimmetin arkası alınır ise o ay cetvelinde reddiyat gösterilmesi iktiza edeceğinden evvelce tahsil olunmuş olan mebalîğ kaç kuruştan ibaret ise seneleri hizalarına yazılarak reddiyat gösterildikten sonra hasılatın miktarı hakikî ve safisi her kaç kuruşa balîğ olur ise

o ay cetvelinin tahsilât cihetinde bulunan hanei mahsuslarına hasılatı saire misillü geçirilecektir ve yevmiye defterinde dahi bu muamele bu yolda reddiyat ve hasılat kayid olunacak ve fakat reddiyat kayid olunacak mebalîğ Defteri hakani memurları ve tapu ketebesı tarafından evvelce kaç defada ve hangi tarihlerde alelhesab veçhile tahsil olunduğı ve muahharen zimmetin arkası alınmasından dolayı hasılat kayid olunacağını müş'ir kaymakamlığa veyahut mutasarrıflığa müzekkere takdimile mecalisi idareden veyahut muhasebe kaleminden tasdik olunduktan sonra o muameleli müzekkere cetvele merbutan tesyar olunacaktır.

(*Vedia reddiyatı*)

Otuz birinci bend — Vedia tarikile mukaddema alınmış olupta kıymetin tadili hakkında ashabı emlâk tarafından verilen istida üzerine mukaddemki tahrir kıymetinden her kaç kuruş tenzil olunur ise o miktar kıymetin harcı dahi ashabına reddolunmak iktıza edeceğinden bu makule fahiş kıymet iddiasında bulunanlardan istihsal kılınacak harç tamamen vedia suretile alınmış olacağından kıymetin tenzil olunduğuna dair tapu kalemlerine vürud edecek muameleli istida üzerine o mülkün evvelce tahrir kıymeti üzerinden alınmış olan harç tamamen vedia reddiyatı olarak yevmiye defterine masraf geçirildikten sonra yine ol gün o mülkün badettenzil kıymeti hakikası ne miktar takdir edilmiş ise o kıymet üzerinden yeniden harç hesab edilerek fazlası sahibine ba sened makbuz ita ve kusuru hasılat olarak yevmiyeye irad kaydolunacak ve bu muamele hangi günde icra kılınır ise o ayın cetvelinde dahi yevmiye muamelesinin aynı olmak üzere kıymeti hakika üzerinden hesab edilen harç hasılatı saire ile beraber hasılat sırasına ve kıymeti atika üzerinden mukaddema alınmış olan miktar dahi tamamen vedia reddiyatı hesabına geçirilecek ve ashabına aid olan miktar ile hasılat sırasına geçirilen miktar başka başka mezkûr muameleli evrak üzerinde gösterilip evrakı merkume cetvele merbutan gönderilecektir. Tadil istidasında bulnupta muahharan hiç tadilât icra olunmıyan arazi ve musakafattan evvelce alınmış olan harçlar ile evvelki tahrir kıyme-

tinden fazla takdir edilen arazi ve musakkafattan kezalik evvelce alınmış olan harçlar minvali meşruh üzere kâmilen vedia reddiyati gösterildikten sonra kıymeti asliye ile kıymeti cedide beyninde bir gûna fazla ve noksan olmanın yine evvelce vedia olarak alınmış olan harçları tamamen ve kıymeti cedideleri fazla olanların dahi kıymeti cedideleri üzerinden yeniden harcı bilhesab her kaç kuruşa baliğ olur ise o miktar harç hasılat sırasına geçirilecek ve kezalik evrakı müsbitesi üzerinde miktar ve kemmiyatı gösterilecektir ve işbu vedia reddiyatından ne miktarı Evkafa aid hasılattan ise mülâhazat hanesinde tefrik edilecektir. Emanata reddiyat hesabında ihtiyaten iki hane boş bırakılmış olduğundan bu kabilden zuhur edecek sair muamelât bu hanelere yazılacaktır.

(Beşinci hesap)

Otuz ikinci bend — İşbu hesap mülhak kazalardan merkez kazasına ve merkez kazasından emanet veznesine vuku bulan irsalât ile mal sandığına teslim olunan akçelerin kaydine mahsus olup zirde (B) harfli tarifnamede gösterildiği veçhile mülhak kazalardan merkez kazasına vuku bulan irsalât hangi ayda kaç kuruş gönderilmiş ise o ay cetveline idhal edilecek ve hangi tarihli mektup ile gönderildiği mülâhazat hanesinde tasrih ve beyan olunacaktır. Merkez kazasından emanet veznesine gönderilen mebalîğ dahi kezalik kaç defada ve hangi tarihli mektup ile gönderilmiş ise gönderildiği tarihin musadifi olan ay cetveline ithal ve imlâ olunacaktır. İşbu irsalât iki kısımdır. Birincisi irsalâtı nakdiye olup cetvelin aid olduğu ay zarfında yevmiye defteri mucibince mülhak kazalardan merkez kazasına ve merkez kazasından emanet veznesine nakden irsal olunan akçeler demektir.

İkincisi muamelei ferağiyeye ve intikaliyesi emanetçe icra ve harcı emanet veznesince tahsil ve istifa olunup mukabilinde makbuz ilmühaberleri gönderilen arazi ve musakkafat harçları olup bunlar dahi makbuz ilmühaberlerinin vürudunda derhal hasılat defterleriyle yevmiye defterine hasılat ve bir taraftan emanet veznesine irsalât kaydolunarak bu muamele hangi ayda icra kılınır ise o ayın cetvelinde kezalik mülhak kazalardan

merkez kazasına ve merkez kazasından emanet veznesine irsalât gösterileceği gibi miktar ve keyfiyeti ve makbuzun numara ve tarihi mülâhazat hanesinde tasrih ve beyan edilecektir. Emanetçe ferağ ve intikali icra kılınan arazi ve müsakkafat vakıf hasılatı olduğu halde bu dahi tahsilât cihetinde bulunan emanat hesabının vakıf hasılatı hanesine geçirildikten sonra kezalik mülhak kazada ise merkez kazasına ve merkez kazasında ise emanet veznesine irsalât kaydolunacak ve miktarı ve vakıf hasılatı idigü mülâhazat hanesinde gösterilecektir. Emlâki seniyei cenabı mülûkâneye bilâ muaccele ilâve olunan arazi ve emlâk dahi yalnız hasılat defterlerine geçirilip harç ve bedel hanelerine sıfır vaz olunarak ne yevmiye ve ne de şehriye cetvelinde bunlar için bir gûna muamele icrası iktiza etmeyip ancak muaccele ile emlâki seniyei hazreti padişahiye ilâve olunan arazi ve emlâkin emanetten vuku bulacak iş'ar üzerine bedelâtı dahil hesap edilmiyerek hasılat defterlerine hudud ve sınırı ve dönümleri miktarı ve tafsilâtı sairesi derç ve imlâ edilerek sened verilmek üzere defterlerin bilâ tehir irsalile her ne zaman bu makule muaccele ile emlâki seniyye ilâve olunan mahallerin miktarı muaccesini havi emanet muhasebesinden makbuz ilmühaberi gönderilir ise ol zaman mezkûr muaccele makbuzun vüruduna müsadif olan ayın hasılat defterinin yekûnile şehriye cetvelindeki hasılatta hangi nev'e aid ise o hanelere yazıldıktan sonra evvelce senedi yazılmak üzere hangi sene ve mahın hasılat defterinde mukayyed olduğu dahi hasılat defterlerle şehriye cetvelinin mülâhazat hanelerinde meşruhan gösterilecek ve şehriye cetvelinin zirinde vaki bedeli müzayedede hanesinin tahakkuk ve anın yanı başındaki tahsil sütunlarına dahi arazi ve emlâki saire bedelâtı müzayedelerile memzucen terkim olunacağı gibi muaccelâtı mezkûre makbuz ilmühaberlerinin vürudu anında yevmiye defterine irad kaydolunarak gerek yevmiye defterinde ve gerek şehriye cetvelinde aynen emanet veznesine irsalât gösterilecektir. Bu makule istihsal kılınan muaccelât üzerinden Defteri hakani memurları ile tapu ketebesi usul ve nizamı veçhile aidat alabilip ancak muacceleli emanet veznesine aid olmıyan veyahut bütün bütün bilâ muaccele emlâki seniyei padişahiye ilâve olunan emlâk ve araziden memurin ve ketebei mumaileyhim hiç bir veçhile aidat alamı-

..

yacaklarından muacceleli emanet veznesine teslim olunupta makbuz ilmühaberi gönderilmedikçe emlakı seniyeyi hazreti padişahiye ilâve olunan mahallerden dolayı zinhar âdat ve sairenin tahakkuk ve tediyesi caiz olamayacağı gibi doğrudan doğruya hazinesi celilenin tahtı idaresinde bulunan arazi ve emlakın muaccelâtı dahil hazinesi muşarileyhaya aid olduğundan o makule arazi ve emlaktan ahara bey ve ferağ olunanların muaccelâtı dahilı defter dilmeyip senedi yazılmak üzere yalnız donumleri miktarı ve sınır ve hududu hasılat defterine ithal kılınacak ve bundan âdat ve kâtibiye vesaire olarak hiç bir şey hesap olunmayacaktır Evvelki senelerde alelhesab veçhile tahsil ve açıktan olarak merkez kazasına veyahut emanet veznesine gönderilip te şimdi hasılat sırasına geçmesi lâzım gelenler dahilı berveçhiatı kayıd ve terkım kılınacaktır Şöyle ki bir kimsenin doksan sekiz senesi yoklamasından zımmeti olanı dört yuz kuruştan iki yuz elli kuruşu seneyi merkume zarfında tahsil ve emanet veznesine gönderilmiş olupta kusur yuz elli kuruşu dahilı uç yuz bir senesi haziranında tahsil olunmuş olsa mezkûr iki yuz elli kuruş ol vakıt alelhesab veçhile alınmış demek olduğundan dört yuz kuruş tamamen şehri mezbur cetvelinin doksan sekiz senesi hasılat hesaplarına geçirilip evvelce alınmış olan iki yuz elli kuruş dahilı mezkûr cetvelin tediyat cihetinde murakkam emanat hesabına reddiyat geçirilecek ve sahibı yedine tasarrufu havı muvakkat sened ita olunacaktır Gerek reddiyat ve gerek hasılat kayıdile emanet veznesine irsalât gosterilmesi muamelesi yevmiye defterinde dahilı biaynıhı icra olunacaktır.

Mal sandığına teslimat

Otuz üçüncü bend — Memurun ve ketebenin maaşlarından tekaud sandığına aid olup maaş verildikçe kat ve tevkif olunan yüzde ve beş zam ve terakkı farkı hangi ayda ne miktar kat ve tevkif edilir ise behemehal o ay cetvelinde işbu hesaba geçirilecektir ve bu makule mal sandıklarına teslim kılınan tevkifat mukabilinde mal memurlarından makbuz ilmühaberi alınarak cetvele merbutan gönderilecektir ve bir ayda malsandığına teslim olunan tevkifat diğer aylar cetvellerine derç ve imlâ olunmayıp meselâ nisan maaşı tevkifatının haziranda malsandi-

ğına teslim olunduğu makbuz ilmühaberlerinde görüldüğü halde bunun nisan cetvelinde teslimat gösterilmesi gibi mugayiri kaide icrayı muamele olunmayacaktır. Bir de hasbelicab emanetten vuku bulacak iş'ar üzerine malsandıklarına teslim olunacak hasılat işbu hesaba kaydedilmekle beraber mukabilinde Maliye hazinesine gönderilen şuhur cetvellerinden hangisine ithalen ve ne cins akçe olarak alındığını mübeyin mahallî malmemurundan bir kıt'a memhur sened alınarak cetvele rabtedilecektir. Gerek emanet veznesine vuku bulan irsalât ve gerek malsandığına vuku bulan teslimat tapu cetvellerinde ne miktar gösterilir ise Maliye cetvellerinde dahi biaynihi görünmek muktazi olduğu halde bazı memurlar meselâ temmuzda emanet veznesine gönderilen akçeyi mal kalemlerine verdiği pusla mucibince Maliyenin haziran cetveline veyahud üç ay sonra teşrinievvel cedveline ithal ettirmekle beraber miktarını dahi tagyir ederek meyan dahilinde göstermekte oldukları tebeyyün ve tahakkuk etmiş olduğundan her hangi memur böyle irsalât ve teslimat tarihlerini tagyir ve tahrib eder ve miktarı irsalât ve teslimatı taklil ve tezyid ederek meyan dahilinde tapu cetvellerinde gösterir ise şediden mesul tutulacağı gibi gerek teslimat ve gerek irsalât hangi günde vuku bulmuş ise o günün musadifi olan şuhur cetvelinde miktarı hakikisi gösterileceğinden mal kalemlerine de bu yolda malûmat ita olunmayıpta irsalâtı meyanlı göstermeğe veyahut tarihi irsalini tahrif ve tagyir ederek pusla vermeğe mücaseret edenler haklarında kanunen terettüb eden ceza icra kılınacaktır.

Altıncı hesap

Otuz dördüncü bend — İşbu hesap gerek daimî ve gerek yoklamada mahfûl zannile bilmüzayede satıldığı halde muahharen bilmuhakeme mahfûl olmadığı tebeyyün edip sahibi evveline iade olunmak üzere mütefevvizine reddolunan arazi ve emlak

muaccelâtile mükerrer veya fazla alındığı anlaşıl原因 olarak ashabına geri verilmesi lâzımgelen harç ve sairinin kaydine mahsustur. Bir ay zarfında işbu iki nevi mebalığden reddiyat olur ise mecmuu yazıldıktan sonra mikdarları mülâhazat hanesinde tefrik ve keyfiyatı tezbir ve ashabi tarafından verilip meclisi idarelerce tasdiki icra kılınan muameleli istida veyahut ilâmat ile makbuz senedatı cetvele raptolunacaktır.

Adedi senedat sütunu

Otuz beşinci bend — İrsalâtın maada maaşat ve aidaat ve masarifât ve reddiyat hesaplarında muharrer kâffei tediyata mukabil alınmış olan makbuz senedlerinin adedi haneleri hizasına terkim kılınacak ve kaza cedvellerile merkezi livaya gönderilip merkezi livadan dahi liva cedveline merbuten canibi emanete irsal olunacaktır. Damga kanunu mucibince sarfiyata senedatı resmi nisbiye tabi olduğundan senedata pul yapıştırılmadığı veyahut yapıştırılmış olan pulların nisbetinden noksan bulunduğu veya pulun evvelce de istimal edilmiş olduğu görülür ise kanunu mezkûr hükmünce mütecasirlerinden cezayı nakdi ahiz ve istihsal edileceği cihetle bu bapta takayyüdat icrası ve senedata böyle pul yapıştırılarak ibtal edildikten sonra havi olduğu meblağ kime verilecek ise ol mikdar istihkakı olduğu muhasebe kalemlerinden tasdik olunduktan ve âmiri ita tarafından (verile) işareti vaz kılındıktan sonra sandıktan verilecektir ve bir de maddeleri ayrı ayrı olan sarfiyata yani maaş ile aidaat ve masarifi müteferrika ve daha sair sarfiyata top sened yazılmayıp her cins masarifât için cedvelde gösterildiği vechile ayrı ayrı sened yazılacaktır. Şu kadar ki iki ve daha ziyade aylık maaş ve aidaata ve masarifi müteferrika ve saireye bir sened yazılmak ve senedin balâsında ayları tefrik edilmek caizdir. Bir de tediyat sütünlarına konulan kâffei mebalığın evrakı müsbitesi işbu senedat olduğundan bunların behemehal cedvele merbutan irsalile cedvel haricinde ve perakende suretle senedat irsalinde tevakki olunması ve bir ay cedveline mutlaka o ayda vuku bulan tediyatın senedatı raptolunacağından ve masarifâtın tarihi tediyesi senedlerde muharrer ve mün-deriç bulunacağından cedvelin aid olduğu aydan evvel veya

sonra tediye olunmuş bir masraf senedatının havi olduğu mebalîğin cedvele derci ve senedatının dahi raptedilmesi katiyen memnudur.

Tahakkukat kısmı

Arazi ve emlâki daimî

Otuz altıncı bend — Arazi ve emlâki daimî hasılatından bir ay zarfında vuku bulup tahsilât cihetinin tahakkukat hanelerinde muharrer mebalîğden usul ve nizamı veçhile Defteri hakanî memurile tapu ketebesine ve tellâl ve muhbirlere kaç kuruş ita olunmak lâzım gelir ise ol mikdar akçe gerek o ayda tamamen verilsin ve gerek hiç tediye olunmayıpta diğer aylarda verilsin behemehal işbu hanelerde yazılarak ertesi ayda tekrar tahakkuk gösterilmeyecektir ve bir ayda daimî hasılatı olmayıpta evvelki aylarda tahakkuk etmiş olan aidatlara mahsuben tediye vuku bulur ise tahakkuk hanelerine yine bir şey yazılmayıp yalnız tediye vakıa senei haliyenin şuhuru sabkasına ve cedvelin aid olduğu aya aid mebalîğe mahsus olmak üzere cedvelin tediye kısmındaki hane mahsuslarına geçirilecektir.

Arazi ve emlâk yoklaması aidatının tahakkuku

Otuz yedinci bend — Arazi ve emlâktan bir kazada bir ay zarfında icra olunupta cedvelin tahsilât cihetinde vaki tahakkukat hanelerine vazolunacak yoklama hasılatı mikdarı mecmundan Defteri hakanî memurile yoklama ketebesine ve tahsildar ve tellâl ve muhbirlere nizamı veçhile itası lâzım gelen aidat mutlaka bir ayda icra kılınan yoklamadan itası lâzım gelen aidat ve saireden ibaret olmak lâzım gelip evvelki ve sonraki aylarda icra kılınan yoklamanın aidat ve sairesi yazılmıyacaktır. Meselâ bir sene zarfında yalnız nisan ve haziran aylarında yoklaması icra edilipte kusur aylarda yoklama icra edilmemiş olsa mart cetvelinde işbu hanelere sıfır ve nisan ve haziran cetvellerinde tahakkuk eden yoklamanın aidat ve kâtibiye ve sairesi o ayların cedvellerinin işbu tahakkuk hanelerine terkim olunacak ve kusur aylar cedvellerinin cümlesinin tahakkuk hanelerine sıfır vaz ve imlâ edilecektir. Yoklamadan tahsilât icra

edildikçe verilen aidat ve kâtibiyeler işbu tahakkukata mahsuben ita olunacağı cihetle tahsilâta nisbetle verilecek aidat ve saire indelhesab işbu tahakkukattan fazla olduğu anlaşılır ise yirmi yedinci bendin fıkrai ahiresi mucibince muamele edilecektir.

*Musakkafat ve müstegillâtı mevkufe daimî
ve yoklama aidatı*

Otuz sekizinci bend — Daimî hanesine musakkafat ve müstegillâtı mevkufedan defterihakanî memurile maiyet veyahut vakıf ketebesine verilmek üzere tahsilât cihetinin tahakkukat hanesinde tarif edilmiş olan yüzde on kuruşun altısı ve yoklama hanesine dahi mezkûr tahakkukat hanesinde tahakkuk ettirilmiş olan yüzde yirmi iki kuruştan Defterihakanî memur ve maiyet veyahut vakıf ketebesi ile yoklama ketebesine ve tahsilâta verilecek olan mebalîğ tahakkuk ettirilecektir. Daimî ve yoklama hanelerinde tahakkuk ettirilen mebalîğ emanet veznesine aid olan yüzde dört kuruş zammolunduğu surette daiminin mecmuu yüzde ona ve yoklamanın mecmuu da yüzde yirmi ikiye balîğ olacağından ana göre bittetik tefrik edilmesine dikkat olunacaktır.

Maaşatın tahakkuku

Otuz dokuzuncu bend — İşbu haneye müfettiş ve Defterihakanî memur ve ketebesinin bir ayda tahakkuk eden maaşlarının tekaüd sandığı aidatı çıkarılmadığı halde tamamı yazılacaktır ve bir ayın maaşı diğer ay cetvelinde tahakkuk gösterilmeyip her cetvelde bir aylık yazılacaktır. Meselâ mart cetvelinde memurun maaşı kaç kuruş ise Defterihakanî memuru maaşı hanesine ve maiyet ketebesi iki kişiden ibaret olupta ikisinin maaşları her kaç kuruş ise Defterihakanî ketebesi maaşı hanelerine vaz ve ithal edilecektir. Bir sancakta daimî suretle müfettiş durmayıp elviyei saireyi de devredeceğinden müfettiş maaşı hangi livada tahakkuk eder ve tediyeye olunur ise o livada tahakkuk ve tediyeye gösterilecek ve müfettişin bulunmadığı aylarda maaşı tahakkuk ettirilmeyecektir. Nümunede gösterildiği üzere Defterihakanî memur veya ketebesinin

maaşatına zam vukubulur ise o ay cetvelinde maaşat zammile beraber takakkuk ettirilerek mülâhazat hanesinde kadîmi ile zamaimi vakıası gösterileceği gibi infisal veya ayın evasıtına doğru memuriyete tayin olunmak veyahut vefat etmek gibi bir esbattan dolayı bir aylık maaş tamamen hak edilemez ise yalnız hak etmiş olduğu müddete kistleyevm hesabına isabet edecek meblâğ tahakkuk ettirilecektir ve işbu maaşat ile zirde muharrer masarifatın tahakkuk haneleri ittisalinde bulunan (tediye olunan) hanelerine yirminci bendde gösterildiği üzere hasılat misillü bunlar dahi senei haliyenin şuhuru sabıkasında tahakkuk edipte tediye olunamıyarak şehri hal içinde tediye olunan ve şehri hal tahakkukatından olupta kezalık yine şehri halde tediye kılınan mebalîğın kayid ve terkimine mahsus olduğundan zinhar sinini sabıka yoklaması aidat ve masarifatından veyahut sinini sabıka maaşatından vukubulan tediyaat işbu (tediye olunan) hanelerine geçirilmeyecektir ve daima işbu tediye olunan hanelerinde mürakkam mebalîğın yekûnu cetvelin balâsındaki tediyaat kısmında bulunan senei haliye sütununun yekûnu masarifat hanesindeki mebalîğ ile tekabül ve tevazün edecektir. Tahakkuk hanelerinin ittisalinde bulunan (tediye olunan) haneleri evvelce tab'ettirilmiş olan cetvelde muharrer olmasile işbu tediye olunan hanelerine terkim kılınacak mebalîğ hakkındaki tarifât bittabi mezkûr cetvellerin imlâsına aid olup bu defa tab'ettirilen cetvelin tediyaat cihetinde vaki tahakkukat hanelerinin ittisalinde (tediye olunan) haneleri açılmamış olduğundan işbu yeni cetvelde tediyaatı vakıa yalnız cetvelin balâsındaki seneler sütunile hesab ve hanei mahsuslarına kayid ve terkim ile iktifa olacaktır.

Masarifatın tahakkuku

Kırkinci bend — Yirmi sekizinci bend mucibince işbu müteferrik masarifden bir veya bir kaçının sarfı için emanetten mezuniyet istihsal edildiği ve sarfı da tahakkuk ettiği halde işbu hanelere konularak o ay içinde tediye olunamaz ise tediyaat hanelerine sıfır vazolunacak ve tediye olunduğu ayda yalnız tediyaat hanelerine yazılıp tekrar tahakkuk hanelerine yazılmıyacaktır. Fakat masarifi müteferrika ve kırtasiye ve sairinin

sarfına mezuniyet verilen miktarı her ay tahakkuk ettirilip bir ayın masarifi diğer aya tecavüz ettirilmeyecektir.

Tahsilât olmıyan şuhur için tanzim kılınacak cetvellerin sureti imlâsı

Kırk birini bend — Bir ay zarfında hiç tahsilât ve alelh-sabdan mahsubat olmaz ise ay iptidasile ay âhırında cüz'î ve küllî mutlaka sandıkta mevcut bulunmak iktiza edeceğinden o ay için yine cetvel tanzim olunarak işbu cetvelde evvelâ şehri sabıktan devrolunan mevcut kaç kuruş ise cetvelin tahsilât cihetinin nihayetindeki mevcudu sandık hanesine ve saniyen o ayda yoklama icra olunmuş ise cetvelin tahakkuk cihetindeki haneye miktarları yazılacağı gibi verilmesi tahakkuk eden aidat ve maaşat ve masarifi müteferrika ile yüzde beşler dahi cetvelin tediyat cihetindeki tahakkuk hanelerine terkim kılınması ve salisen ay gayetinde mevcudu sandık kaç kuruş ise onun dahi cetvelin tediyat cihetinin nihayetindeki mevcudu sandık hanesine yazılması ve sair hanelere de sıfır konularak gönderilmesi muktazidir.

(İhtar)

Kırk ikinci bend — İşbu tarifnameye merbut dolmuş cetvel nümunesinde Defterihakanî memurlarının maaşı bin ve ke-tebe maaşı dahi sekiz yüz kuruş yazıldığı gibi tellâliye binde yirmi beş kuruştan tahakkuk ettirilmiş ve bedeli misil ve müzayedeye sinini sabıkadan tahsilât gösterilmiş isede bunlar tefhimi maksada mebni yazılmış şeyler olup Defterihakanî memurlarile ketebesı maaşlarının muhassas olan miktarları emri mahsusa ve tellâliye dahi nizamen muayyen olduğu veçhile tahakkuk ve tediye ettirilecek ve bedeli misil ve müzayede nizama tabi olduğundan bunların nizamnamei mahsusunda tayin edildiği veçhile hakkı tapusu olanlara tefviz veyahut müzayedesı icra edilecektir ve tarifnamede münderiç olmıyan veyahut sureti kayıt ve imlâsınca tereddüt ve iştibah hasıl olan mevad ve muamelâta tesadûf edildiği halde Defteri hakani memurları makamı emanetten istizahı keyfiyete mecbur olup kendi reylerle o makule

mevad ve muamelâtın terkimi imlâsından dolayı cetvellerin yanlışlığına sebep verenler mes'ul tutulacaktır.

Kırk üçüncü bend — Şuhur cedavili kazalardan nihayetün-nihaye ertesi ayın beşinde yola çıkarılacağı gibi elviyeden dahi mülhak kazalar cetvelleri tamamen alınarak ve hasılat defterleriyle tatbik ve harçları tetkik olunarak nihayet bir ayın cetveli ertesi ayın yirmi beşinde emanete gönderilmek üzere postaya verilecektir. Hasılat defterinden veyahut kaza şuhur cetvelerinden noksan gönderilir ve bir sancağın mülhak kazalarından birinin cetveli alınmıyarak liva cetveli tanzim ve emanete takdim kılınır ve kaza cetvel ve defterleri tetkik olunmıyarak ve hasılat defterleriyle şuhur cetvelleri işbu tarifnameye tevfikân tanzim ve imlâ edilmiyerek gönderilir ise mütecasirleri şediden mes'ul edilecektir.

*Bir sancağın mülhakatı bulunan kazalardan alınacak ce-
hak kazalardan merkez kazasına ve merkez kazasından emanet
bir aylık vukuatı şamil cedavilin eşkâli zirde gösterilmiştir.*

Mart cetvelinin sur

Mülhak kaza cedveli (1)

Cedvelin tahsilât cihetinin icmal sûtunu	}	Arazi ve emlâki daimî ve yoklamasile musakkafat ve müstegillâtı mevkuferin envas ve seneleri başka başka gösteril- meyip keyfiyet malûm olmak için yalnız yekûnu hasılat yazılmıştır. Kazalarda maaşat tevkifatı yok isede izahı keyfiyetle beraber vilâyet veçhile idare olunan sancaklar dahi işbu mül- hak kazalar hükmünde bulunacağından vilâyete gönderilecek mülhak sanoak cedvellerinde şu veçhile görünecektir.
3500 Yekûn hasılatı	}	
2800 Emanat		
50 Maaşat tevkifatı		
6350		
550 Ay ibtidasında mevcudu sandık		
6900		

Diğer mülhak kaza cedveli (2)

İcmal sûtunu
6700 Yekûnu hasılat
500 Emanat
60 Maaşat tevkifatı
7260
4740 Mart ibtidasında mevcudu sandık
12000

Diğer mülhak kaza cedveli (3)

İcmal sûtunu
6050 Yekûnu hasılat
3200 Emanat
80 Maaşat tevkifatı
9330
5670 Mart ibtidasında mevcudu sandık
15000

*davili şehriye üzerine liva cedvelinin tertib ve teşkiline ve mül-
veznesine vuku bulan irsalâtın sureti terkîm ve imlâsına dair*

eti tanzim ve imlâsı

Mart sene 301

Cedvelin tediyat cihetinin icmal sûtunu

600	Yekûnu masarifat	}	Memurin ve ketebe maâgat ve aidatile masarifatin envayı ve seneleri gösteril- meyip keyfiyet malum olmak için yalnız yekûnu masarifat yazılmıştır.
2000	Emanata reddiyat		
50	Malsandığına teslimat		
3200	Merkez kazasına irsalât	1500	2 mart sene 301 (1)
5850		1700	30 " " " (2)
1050	Mart gayesinde mevcudu sandık	3200	
6900			

Mart sene 301

İcmal sûtunu

3100	Yekûnu masarifat		
900	Emanata reddiyat		
60	Malsandığına teslimat		
5000	Merkez kazasına irsalât	2000	Fi 15 mart sene 301 (3)
9060		3000	Fi 24 " " " (4)
2940	Mart gayetinde mevcudu sandık	5000	
12000			

Mart sene 301

İcmal sûtunu

2800	Yekûnu masarifat		
6000	Emanata reddiyat		
80	Malsandığına teslimat		
3400	Merkez kazasına irsalat	2000	Fi 4 mart sene 301 (5)
12280		1400	Fi 31 " " " (6)
2820	Mart gayetinde mevcudu sandık	3400	
15000			

Merkez kazası cedveli

İcmal sütunu	
8025	Yekûnu hasılat
1200	Emanat
250	Maaşat tevkifatı
9475	
8500	Mülhak kazalar irsalâtı
3105	Mart ibtidasında mevcudu sandık
21080	

1500	(1)
2000	(2)
3000	(3)
2000	(4)
8500	

Liva cedveli

İcmal sütunu	
24275	Yekûnu hasılat
7700	Emanat
440	Maaşat tevkifatı
32415	
14065	Ay ibtidasında mevcudu sandık
46480	

3500	Mülhak kazası	1
6700	" "	2
6050	" "	3
8025	Merkez kazası	
2800	Mülhak kazası	1
500	" "	2
3200	" "	3
1200	Merkez kazası	
50	Mülhak kazası	1
60	" "	2
80	" "	3
550	Merkez kazası	
250	Mülhak kazası	1
4740	" "	2
5670	" "	3
3105	Merkez kazası	

Mart sene 301

<u>İcmal sütunu</u>	
2480	Yekûnu masarifat
1200	Emanata reddiyat
250	Malsandığına teslimat
16000	Emanet veznesine irsalât
6000	Fi 7 mart sene 301
19930	
10000	Fi 20 " " "
1150	Mart gayetinde mevcut sandık
16000	
21080	

Mart sene 301

<u>İcmal sütunu</u>														
8980	Yekûnu masarif	<table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>600</td><td>Mülhak kazası</td><td>1</td></tr> <tr><td>3100</td><td>" "</td><td>2</td></tr> <tr><td>2800</td><td>" "</td><td>3</td></tr> <tr><td>2480</td><td>Merkez kazası</td><td></td></tr> </table>	600	Mülhak kazası	1	3100	" "	2	2800	" "	3	2480	Merkez kazası	
600	Mülhak kazası	1												
3100	" "	2												
2800	" "	3												
2480	Merkez kazası													
10100	Emanata reddiyat	<table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>2000</td><td>Mülhak kazası</td><td>1</td></tr> <tr><td>900</td><td>" "</td><td>2</td></tr> <tr><td>6000</td><td>" "</td><td>3</td></tr> <tr><td>1200</td><td>Merkez kazası</td><td></td></tr> </table>	2000	Mülhak kazası	1	900	" "	2	6000	" "	3	1200	Merkez kazası	
2000	Mülhak kazası	1												
900	" "	2												
6000	" "	3												
1200	Merkez kazası													
440	Malsandığına teslimat	<table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>50</td><td>Mülhak kazası</td><td>1</td></tr> <tr><td>60</td><td>" "</td><td>2</td></tr> <tr><td>80</td><td>" "</td><td>3</td></tr> <tr><td>250</td><td>Merkez kazası</td><td></td></tr> </table>	50	Mülhak kazası	1	60	" "	2	80	" "	3	250	Merkez kazası	
50	Mülhak kazası	1												
60	" "	2												
80	" "	3												
250	Merkez kazası													
16000	Emanet veznesine irsalât	6000 Fi 7 mart sene 301												
35520		10000 20 " "												
10961	Mart gayetinde mevcudu sandık	<table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>1050</td><td>1 numaralı mülhak kazası mevcuttur</td></tr> <tr><td>1700</td><td>" irsalât (2)</td></tr> <tr><td>2940</td><td>2 numaralı mülhak kazası mevcuttur</td></tr> <tr><td>2720</td><td>3 numaralı " "</td></tr> <tr><td>1400</td><td>" irsalât (6)</td></tr> <tr><td>1150</td><td>merkez kazası mevcuttur</td></tr> </table>	1050	1 numaralı mülhak kazası mevcuttur	1700	" irsalât (2)	2940	2 numaralı mülhak kazası mevcuttur	2720	3 numaralı " "	1400	" irsalât (6)	1150	merkez kazası mevcuttur
1050	1 numaralı mülhak kazası mevcuttur													
1700	" irsalât (2)													
2940	2 numaralı mülhak kazası mevcuttur													
2720	3 numaralı " "													
1400	" irsalât (6)													
1150	merkez kazası mevcuttur													
46480														

Balâda numaralı mülhak kaza cedveli şeklinde merkez kazasına irsalât gösterilen iki kalem üç bin iki yüz kuruştan bin beş yüz kuruşu 2 mart sene 301 tarihinde yola çıkarılmış olduğundan bunun mart içinde merkez kazasına vasıl olacağı tabii isede diğer bin yedi yüz kuruşu 30 mart sene 301 tarihinde yola çıkarılmış olduğundan merkez kazasına mart içinde vasıl olamayacağı farzile ve üç numaralı mülhak kaza cedveli şeklinde dahi bu kabilden olarak bin dört yüz kuruşun 31 martta yola çıkarılması hasebile bunlardan maada mülhak kazalar irsalâtı merkez kazası cedvelinde tamamen gösterilmek yani hakikaten merkez kazası sandığına gelen paralar mülhak kazalar irsalâtı namile terkim kılınmak iltiza eder mezkûr iki kalem mebalîğ misillû mülhak kazalardan bir ay içinde gönderilip te ay nihayetine kadar merkez kazasına veyahut mülhak elviyeden merkez sancağına vasıl olamıyarak ertesi ayın dühulünden sonra gelen paralar liva ve vilâyet cedvellerinde (2) ve (6) rakkamlarile gösterildiği veçhile mevcudu sandık ad ve itibar olunacaktır.

Bir ayda gönderilip te merkez kaza veyahut livasına vasıl olamıyarak ertesi ay içinde gelen yani balâda (2) ve (6) rakamlı irsalât meselâ martta gönderilmiş olduğu halde nisan içinde merkez kazasına vasıl olacağından merkez kazasının nisan cedvelinin hini tanziminde bunlar irsalâtı saire misillû tarihi vürudu itibarile şehri mezkûr cedvelinde mülhak kazaların sair irsalâtı sırasında gösterilip yine bu kabilden nisan içinde mülhak kazalardan akça gönderilip te nisan içinde merkez kazasına vasıl olamıyanlar liva veyahut vilâyet cedvellerinde mevcudu sandık itibar edilecektir.

Balâda muharrer şekillerde gösterildiği üzere her kazanın tahsilât ve sarfiyatı ile ay ibtidalarında ve ay gayelerinde sandık mevcudları ve merkez kazasile emanet veznesine vuku bulan irsalâtları başka başka gösterilmiş olduğundan liva veyahut vilâyet cedvellerinde her nevi tahsilât ve tediyatını birleştirmekle hasıl olup başka muamele icrasile fazla ve noksan bir şey yazılmamasına itina ve dikkat olunmak lâzmedendir.

№ : 105 — Posta ve Telgraf Nezaretince 5000 kuruşu müteceviz inşaat ve mubayaatın istizân edilmesi hakkında iradeyi Seniyeyi mübellîğ tahrirâtı dahiliye [1]

15 şubat 1301

Avusturya Devletile münakid ticaret mukavelesi mucibince Firecikten Selâniğe ve Yenipazar postasının Avusturyalının tahtı işgalinde olan mevkie kadar doksan dokuz senesinde yapılan telgraf hattının tahsisatından fazla sarfedildn yedmiş bir bin yedi yüz altmış iki kuruşun doksan altı senesine kıyasen doksan dokuz senesinde tayin olunan muhassasat suretinde mürakkam menzilhaneler ianatı tertibinden tasarruf edilen akçadan icrayı mahsubu ve muamelâtın temini cereyanı zımında Nezareti Aliyelerince badema inşaat ve mubayaat için beş bin kuruştan ziyade buraca akçe sarfına ihtiyaç görüldüğü takdirde devairi saire misillû evvel emirde keşif ve münakasası icra olunup Nezaret Meclisincede tetkik olunduktan sonra mazbatasının Nezareti aciziye ve taşralarda dahi mahalleri telgraf memurları tarafından vuku bulacak müracaat üzerine keşfi Meclisi Idarei Vilâyetce badettetkik kezalik mazbatasının leffile vilâyetlerden Nezareti Aliyelerine ve Nezareti Aliyelerinden dahi Nezareti aciziye işar ile Şûrayı Devletin tahtı tasdikından geçip alelusul iradei seniyesi istihsal olunmak üzere bilâ mezuniyet akçe sarfının külliyyen meni hususuna Şûrayı Devlet ve Meclisi Mahsusu Vükelâ kararları üzerine tarafı samii cenabı Sadaretpenahiden bilistizan iradei seniyei hazreti Padişahi şeref müteallik buyrulmuş ve olbabda Meclisi Vükelâce kaleme alınan mazbatanın bir sureti leffen irsal savbı âlileri kılınmış olmağın ber mantuku iradei seniye icabı halin icrasına Himemi Aliyeleri derkâr buyrulamak babında.

[1] Posta ve telgraf nezaretine hitaben

№ : 106 — Avrupakâri eşyayı zücaciye imaline mahsus olarak Selânikte bir fabrika inşası imtiyazı hakkında mukavelename

Madde 1 — Buhar makinesi vasıtasile her cins gaz lâmbası şişesile eczacı surahisi ve billûra müşabih surahiler ve küçük ve

büyük kadeh ve kupalar ve her nevi kandil ve nargile ve gaz lâmbası ve şekerçi kavanozları gibi eşyayı zücacîye imaline mahsus nefsi Selânikte münasib bir mahalde bir fabrika inşası için tebaai Devleti Aliyeden Mişon Levi ile Selânik tüccarından İlyâ Levi bin Nahmiyaz nam kimesnelere on sene müddeti imtiyaziye ile ruhsat verilmiştir.

Madde 2 — İşbu ruhsat tarihinden itibaren on sene zarfında nefsi Selânik ve mülhakatında bu yolda bir fabrika inşası için kimseye ruhsat verilmeyecektir.

Madde 3 — Tarihi imtiyazdan bir sene zarfında fabrikanın inşasına mübaşeret olunarak andan altı mah hitamında şişe imaline bed ve mübaşeret olunacak ve şayet altı mah mürur edipte imalâta bededemediği ve bedettikten sonra imalâta germiyetle devam etmeyip tatil ettiği ve bu yolda fabrika tesisi ahar taraftan taleb ve istida olunduğu takdirde hakkı imtiyaz sakıt olacak ve o takdirde sair taliplere dahi bu babda ruhsat verilecektir.

Madde 4 — Mezkûr fabrikada imal olunacak eşya için muktazı olan şişe toprağını mumaileyhima gerek vilâyeti merkume dahilinde ve gerek vilâyeti sairede arazii emiriyeyi haliyede tesadüf eder ise meccanen ahzeylemek salâhiyetini haiz olacak ve eshabı uhdelerinde bulunan araziden alacağı şişe toprağı için sahibinin muvafakatını istihsale mecbur olacaktır.

Madde 5 — Zikrolunan fabrikanın tesisi için ilk defa olarak Avrupadan celbolunacak alât ve edevat resmi gümrükten muaf tutulacağı gibi on sene zarfında bu fabrikanın mamulâtından dahilen sarfolunacak bîlcümle eşyadan gerek berren ve gerek bahren gümrük resmi alınmayacak ve memaliki ecnebiyeye irsal olunacak mamulât dahi resmi gümrükten müstesna tutulacak ve fakat suiistimali men için gümrük tarafından gösterilecek kavaiide imtiyaz sahibleri tarafından riayet olunacaktır. Ashabı imtiyaz on sene mürurundan sonra sair yerli mamulâtına tevfikân mezkûr fabrika mamulâtının lâzım gelen rûsumunu tediyeye mecbur olacaklardır.

Madde 6 — Mumaileyhimanın fabrikada istihdam edecekleri bazı ustalardan maada hademe ve amelei saire tebaai Devleti Aliyeden olacaktır.

Madde 7 — Mumaileyhimanın dahili dairei imtiyazlarında billûr olmıyarak yalnız polluk şişe imal edenler bulunur veyahut müddeti imtiyaziyelerinde o misillû şişe yapmak isteyenler olur ise onları icrayı sanattan men iddiasına hakları olmıyacaktır.

[trade tarihi: 25 cemaziyellâ 1303 ve 17 şubat 1301]

— — — — —

№: 107 — Dairei Askeriye ve Bahriye ve Tophane Tekâüd Sandıklarının bittevhid Umum Askeri Tekâüd Sandığının teşkili hakkında iradei seniyeye

27 cemaziyellâ 1303 ve 19 şubat 1301

Meclisi Mahsusu Vükelâ mazbatası

Askeri Tekâüd Sandığının ıslâhı ahvali ve müteferriatı hakkında mukaddema Meclisi Rüesace tanzim ve irsal olunan mazbata üzerine cereyan eden müzakeratı havi Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden ita olunup meyanei acizanemizde mütalâa olunan işbu mazbatanın şamil olduğu tafsilâtın hulâsası mevcud olan nizamname hükmünce askerî ümera ve zabitanı için müret-teb tekaüd maaşlarının derecatı itibarile anlardan vefat edenlerin evlâd ve ayallerine tahsis olunmakta olan aylıkların kemiyatı gayet dun olmasına ve müdafaai vatan yolunda vakfı enfas eden ümera ve zabitanı askeriyeye ailelerinin terfihi hali şanı âli iktizay celilinden olup bu da mezkûr sandığın sermaye ve idarece düçar olduğu muzayakadan tahlisile bir derecei iktidara isaline mütevakkıf olduğu gibi mukaddema dairece tadilen kabul olunan Askerî Tekâüd Kanunu lâyihasının dahi aile maaşlarının kabartılması hakkındaki usul ve kavaidi havi bulunmasına binaen elyevm Maliye hazinesinin mütekaidin ve eramili askeriyeye maaşatı olarak senevi ifa etmekte olduğu on dokuz milyon dört yüz bin kuruşun mahlûlâtı sandığa aid olmak ve Dairei Bahriye ve Tophane Tekâüd Sandıkları dahi sermaye ve muhaassatı mevcudelerile birleştirilip umum Askeri Tekâüd Sandığı namile dairei askeriyede bir sandık teşkil edilmek ve hüdane kerde bir harbi haricî zuhurile sandık sermayesinin ademi kifayeti sabit olmadıkça Maliye Hazinesinden bir şey tahsis olunmıyarak mezkûr sandık kendi varidatı ile idare kılınmak ve tahsisatın öyle bir

fevkalâde hal üzerine kifayetsizliği tahakkuk eylediği halde münhasaran olvakit açığını Maliye Hazinesi kapamak üzere ashabile beraber Dairei Nizamiyeye naklile bu yolda teraküm edecek sermayenin bir gûna hasara hedef olmamak için müte-kaidini mülkiye sandığı sermayesinin usulü irbah ve tenmiyesi-ne tevfikân hıfz ve tenmiye olunması ve teşekkül edecek yeni sandık idaresinin bir nazır ve bir heyeti daime ve bir heyeti fevkalâde yedine tevdiile bunda Bahriye ve Tophane dairelerinden ve Divanı Muhasebat ile Maliye Hazinesinden dahi âza bulundurulması ve sandıkların tevhidî muamelesinin bin üç yüz iki senei maliyesi martından itibaren icrası için devairi askeriye ile Maliye Nezaretine tebligat ifası ve şu halde salifülbeyan Askerî Tekâüd Kanunu lâyihasının bazı ahkâmı tebeddül edeceği gibi müşîran aileleri muhassasatına dair yapılan nizamnamenin ana mezc ve idhali lüzumuna binaen Dairei Askeriye ile bilmuhabere icrayı icabının Şûrayı Devlete havalesi beyanından ibaret bulunmuş ve sureti maruza mütekaidin ve eytam ve eramili askeriyenin sayei ihsanvayeî hazreti hilâfetpenahide temini maişetleri maksadına mübteni olarak muvafıkî hal ve maslahat görünmüş olup fakat Maliye Hazinesinden sandığa devrolunacak maaşat münhallâtının ilâ gayrinnihaye oraya aidiyetinden sarfınazarla muvazeneî atiyeye medar olmak üzere münhallâtı mezkûre sandıkça husulü iktidar zamanına değin muvakkaten terkolunarak hususatı sairei maruzanın ber mucibi mazbata ifayı muktazıyatı bilittihad tensib edilmiş isede katibei ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizimdir.

[İrade tarihi: 28 cemazielevvel 1303, 20 şubat 1301]

№: 108 — Müşirden mülâzımı saniye kadar erkân ve ümera ve zabitanı askeriyeden irtihali darı baka edenlerin terkeyleyecekleri eytam ve eramile ita olunacak maaşların suretî tahsisine dair Nizamname

2 Cemaziyelahir 1303 24 şubat 1301

Madde 1 — Meydanı muharebede şehid olan ve âmiri tarafından memur olduğu hizmeti askeriye üzerinde ve bir malde ve yahut kolera veyahut bunun gibi ileli mühlîkei sariye mevcud iken oraya memur olupta illeti mezbureye tutularak ondan velhasıl gerek meydanı muharebede ve gerek her hangi bir hizmeti askeriye esnasında yaraya giriftar olupta bade

azmüddet anın fili tesirinden vefat eden erkân ve ümera ve zabitan ile memurini sıhhiye askeriyenin yetimleri ve zevcei metrukei menkûhaları zeyli kanunnameye mülhak cedvelde gösterilecek usul üzere eytam ve eramil maaşının birinci mertebesine ve ahvali meşruhanın haricinde vefat eden erkân ve ümera ve zabitanın yetimleri ve zevcei metrukeleri maaşı mezkûrun ikinci mertebesine müstehak olurlar.

Madde 2 — Rütbei müşiriyi haiz olanlardan hulûlü eceli mevudile irtihali darı beka edenlerin eytamı üç nefer ve daha ziyade ise dört bin beş yüz elli iki ve şehiden veyahut hizmeti memureden mütesiren vefat eden müşiran eytamı kezalik üç nefer ve daha ziyade ise altı bin sekiz yüz yirmi dokuz kuruş verilir ve feriklik rütbesini haiz olduğu halde ecelile vefat edenlerin eytamı üç nefer ve daha ziyade ise iki bin kırk altı ve bunlardan şehiden veya hizmeti memureden müteessiren vefat eyliyenlerin eytamı üç nefer ve daha ziyade ise üç bin altmış dokuz ve mirliva paşalardan ecelile vefat edenlerin eytamı üç neferden ve daha ziyade ise bin üç yüz altmış beş ve bunlardan şehiden irtihal eyliyenlerin eytam ve eramili kezalik üç nefer ve daha ziyade ise iki bin kırk sekiz ve miralaylardan ecelile vefat edenlerin eytamı üç nefer ve daha ziyade ise yedi yüz otuz üç ve şehiden irtihal eyliyenlerin eytamı üç nefer ve daha ziyade ise bin yüz ve kaymakamlardan ecelile vefat edenlerin eytamı üç nefer ve daha ziyade ise beş yüz on ve şehiden irtihal eyliyenlerin eytamı üç neferden ziyade ise yedi yüz altmış kuruş maaş tahsis ve ita olunur. Eğer müteveffanın yetimi bir nefer ise bu maaşın beş yüz kuruşu tam ve ondan yukarısının nısfı ve yetim iki nefer ise beş yüz kuruşu tam ve ondan yukarısının üç rubu tahsis kılınır ve eytamın taaddüdüne mebni haddi gayet olarak tahsis ve beyinlerinde seviyen taksim kılınmış olan aile maaşlarından iki yetim kalıncaya kadar maaştan sakıt olan ve vefat edenlerin hissesi diğerlerine taksim olunur. İki yetim kaldığı halde mecmuu maaşın beş yüz kuruşu tam ve üst tarafının üç rubu onlara tahsis olunarak bir rubu sandığa kalacağı gibi bir yetim kaldığı halde dahi mecmuu maaşın beş yüz kuruşile fazlasının nısfı ona tahsis olunarak nısfı diğeri sandığa kalacaktır.

Madde 3 — Bendi sabıkta beyan olunan rütbei askeriyenin madununda bulunanlardan yani binbaşılardan ecelile vefat edenlerin ailesine dört yüz on dokuz ve şehiden irtihat edenlerin ailesine altı yüz yirmi sekiz ve alayeminlerinden ecelile vefat edenlerin ailesine üç yüz elli ve şehiden irtihal eyliyen-

lerin ailesine beş yüz yirmi beş ve alay imamlarından ecelile vefat edenlerin ailesine üç yüz on ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine dört yüz altmış altı ve sağkolağalarından ecelile vefat edenlerin ailesine iki yüz seksen dokuz ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine dört yüz otuz dört ve solkolağalarından ecelile vefat edenlerin ailesine iki yüz elli iki ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine üç yüz yetmiş dokuz ve alaykâtiblerinden ecelile vefat edenlerin ailesine iki yüz yetmiş dokuz ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine dört yüz on dokuz ve tabur kâtiblerinden ecelile vefat edenlerin ailesine yüz seksen yedi ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine iki yüz elli ve süvari yüzbaşılardan ecelile vefat edenlerin ailesine yüz kırk üç ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine iki yüz on beş ve piyade ve topçu yüzbaşılardan ecelile vefat edenlerin ailesine yüz otuz yedi ve şehiden irtihal eyliyenlerin ailesine iki yüz beş ve süvari yüzbaşı vekillerinden ecelile vefat edenlerin ailesine yüz iki ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz elli dört ve süvari mülâzimi evvellerinden ecelile vefat edenlerin ailesine doksan altı ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz kırk dört ve tabur imamlarından ecelile vefat edenlerin ailesine yüz on altı ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz yetmiş dört ve piyade ve topçu mülâzimi evvellerinden ecelile vefat edenlerin ailesine doksan iki ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz otuz sekiz ve tabur kâtibi muavinlerinden ecelile vefat edenlerin ailesine doksan iki ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz otuz sekiz ve süvari mülâzimi evvel vekillerinden ecelile vefat edenlerin ailesine seksen ve şehiden vefat edenlerin ailesine yüz yirmi ve süvari mülâzimi sanilerinden ecelile vefat edenlerin ailesine seksen altı ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz yirmi dokuz piyade ve topçu mülâzimi sanilerinden ecelile vefat edenlerin ailesine seksen iki ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz yirmi üç ve süvari mülâzimi sani vekillerinden ecelile vefat edenlerin ailesine yetmiş bir ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz on yedi ve topçu mülâzimi salislerinden ecelile vefat edenlerin ailesine yetmiş yedi ve şehiden irtihal eyliyenlerin yüz on altı kuruş tahsis ve ita olunur. Şu kadar ki işbu müteveffaların yetimi bir neferden ziyade olduğu halde her yetim için aile maaşının üzerine yirmi kuruş zammolunarak mecmuumaaş neye baliğ olur ise eytamın rüusu efradına alesseviye taksim kılınır ve eytamdan vefat eden veyahut sinni yirmiye tecavüz etmek ve izdivaç etmek gibi esbattan dolayı maaştan sakıt olanlar olduğu

halde hini tahsiste bunlar için aile maaşına zammedilen yirmi kuruş sandığa kalıp aile maaşından olan hissesi diğer yetimlerin maaşlarına seviyen taksim edilir. Yetimlerin birden ziyadesi hep bu suretle maaş hakkında sakit olupta yalnız bir nefer kaldığı halde taaddüdü eytamdan dolayı zammedilen yirmişer kuruş sandığa kalıp yalnız aile maaşı ol yetimin hakkı maaştan sukutuna kadar ana verilir. Kaldı ki binbaşılarla alay eminlerinden şehiden vefat edenlerin ailesine tahsis kılınacak maaşlar beş yüz kuruşu tecavüz edeceğinden beş yüzden üst tarafı için ikinci maddede beyan olunan kaide bunlar hakkında dahi cari olur.

Madde 4 — Eytamı müstahakkı maaş olanların bir zevcesi veya müteaddid zevcelerinin cümlesi bir yetim hükmünde olduğu gibi valide ve ceddenin ikisi de bir yetim hükmündedir. Zevcenin taaddüdü halinde hissesi zevcat beyninde mütesaviyen taksim olunacağı gibi validenin hissesi cedde ile beyinlerinde seviyen taksim edilir ve müteveffanın eytamı olmayıpta yalnız zevcesi veya validesi veyhut ceddesi bulunur ise onlar birer yetim hükmünde müstahakkı maaş olur ve müteaddid zevcelerden hakkı maaştan sakit veya fevt olanların taksimi mezkûrdan isabet eden hisseleri diğerinin maaşına zammolunur. Vefat eden valide ve cedde hakkında dahi olveçhile muamele edilir. Mutallâkalar maaşdan mahrum olduğu gibi müteveffanın sair ekaribi dahi maaşa nail olamaz.

Madde 5 — Balâda birinci maddede mezkûr olan maaş erkek yetimlere yirmi yaşına kadar ve kız ve dul yetimlere ve zevcei metruke ve bîkes ümmehata bunlar ere varıncaya değin ita olunur ve fakat eytamın iki gözü ama veya meflûc veya kötürüm veya mecnun gibi bütün bütün kâr ve kisbden kalmış derecede malûl oldukları tibben tebeyyün eylediği halde bunların maaşları kaydı hayat şartile ifa kılınır.

Madde 6 — Zevci müteveffası askeriden bulunmuş olupta ondan dolayı sahibi maaş bulunan dul yetimeye pederinin vefatından dolayı başkaca maaş tahsis olunmaz. Yalnız pederinin vefatından dolayı müstahakk olacağı maaş zevcinden dolayı aldığı maaşdan ziyade olmak lâzım geldiği takdirde işbu iki maaş beynindeki tefavüt zevcinden dolayı merbut olan maaş üzerine zammolunur.

Madde 7 — Mülâzimi saniden müşirana kadar asakiri şahane ümera ve zabitan ve memurini sıhhiyesinden mütekaid iken vefat edenlerin ailesine dahi bu kaideye tevfikana maaşlar tahsis ve ita olunur.

Madde 8 — Erkân ve ümera ve zabitanı mümaileyhimden birinci bendde beyan olunduğu veçhile şehiden veya tesiri hizmetle irtihali vuku bulanların eytam ve eramiline tahsis olunacak birinci mertebe maaşları kararı kadimine ve 16 kânunuevvel 301 tarihli iradei seniye hükmü celiline tevfikân hazineci celileden tesviye ve ita kılınacaktır.

Eceli mevudile vefat eden erkân ve ümera ve zabitanın eytamına verilecek maaş	Şehiden veyahut bir hizmeti memure arzı sebebiyle erkân ve ümera ve zabitanı askerinin eytamına verilecek maaş	
4552	6829	Müşir Paşalar
2046	3069	Ferik "
1365	2048	Mirliva "
733	1100	Miralaylar
510	760	Kaymakamlar
419	628	Binbaşılar
350	525	Alay eminleri
310	466	Alay imamları
289	434	Sağkolağaları
252	379	Solkolağaları
279	419	Alay kâtibleri
187	250	Tabur "
143	215	Süvari yüzbaşları
137	205	Piyade ve topçu yüzbaşları
102	154	Süvari yüzbaşı vekilleri
96	144	Süvari mülâzimi evelleri
116	174	Tabur imamları
92	138	Piyade ve topçu mülâzimi evelleri
92	138	Tabur kâtibi muavinleri
80	120	Süvari mülâzimi evvel vekilleri
86	129	" " sanileri
82	123	Piyade ve topçu mülâzimisani-leri
71	117	Süvari mülâzimisani vekilleri
77	116	Topçu mülâzimi salisleri

**Küçük zabıtan ve neferatın tekaüde istihkak
veren illet ve sakatlıklarını mübeyyin
mevad**

Birinci derece üç maddeyi müstemildir

Madde 1 — Firengi ve belsoğukluğundan maada her hangi bir illet ile olursa olsun iki közü kâmilten rüyetten mahrum kalmak.

Madde 2 — İki etrafı âliye ve iki etrafı sâfile ve bir tarafı âli ile bir tarafı sâfilin ikisi birden külliye veyahut bunların kıtaatı müterekkibe kebirleri olan el veya bilek veya bazu veya ayak veya bacak veya uyluk hizalarından darbei nariye ve istisal ve ihtirak ve incimad veya kangrenden mahv ve telef olmak veya etraf ve kıtaatı mezkûrenin tıbben iadei sıhhatı gayri mümkün felci tam veya alil ve afatı muhtelifi saire neticesi olarak tegayyürat ve tedenniyatı sakıme sebeble büsbütün amelden kalup madum hükmünde bulunmak.

Madde 3 — İki elin birden bilcümle parmakları tek mil sülâmilerinden külliye zayı olmak,

İkinci derece dört maddeyi şamildir

Madde 1 — Herhangi bir illetten olur ise olsun iki göz birden sakat olup bunun birinin rüyeti kâmilten zayı olmak ve diğerinin rüyeti zayı olma derecelerine gelmek veyahut iki gözün rüyeti zayı olmak derecesine vasil olmak.

Madde 2 — İadei sıhhat ve afiyeti gayri mümkün olduğu fennen hükümlenen her nevi itilâli şuru müzmine.

Madde 3 — Gerek ulvî ve gerek süflî bir tarafın mecmuan veyahut birinci derecede beyan olduğu gibi kıtaatı müterekkibe kebirlerinin biri mahv ve telef olmak veyahut ameliyatı cerrahiye vasıtasile katolunup veyahut iadei sıhhati gayri kabil felci tam veya alil ve afatı saireden dolayı büsbütün amelden kalup madum hükmünde bulunmak.

Madde 4 — Gerek sağ ve gerek sol ellerinden birinin beş parmakları kâmilten sülâmilerinden zayı olmak.

Üçüncü derece

Balâda birinci ve ikinci derecelerde beyan olunan illetler ve sakatlıklardan ehven olarak malûl olup hizmeti askeriyelerini ifaya mani olur her dürlü illet ve sakatlıklar ile musab lulunan veya iadei sıhhati mümkün her türlü ihtilâli şuurâ mübtelâ olan veyahut illeti mezkûre ile malûl olupta badettedavi kesbi sıhhat eden veyahut firengi ve belsoğukluğundan naşi iki gözü kâmilen rüyetten mahrum kalanlar.

Başçavuş ve andan aşığı neferata kadar mezkûr üçüncü derece sekiz kısma bittefrık berveçhi zir beyan olunur

Birinci kısım beş maddeyi muntazammındır

Madde 1 — Gerek sağ ve gerek sol taraf mafsal menkinin veyahut kezalik mafsalı harkafai fazzinin iltisakı tam veya veremi ebyaz veyahut yerine konulamamış hâl veya fena iltiyam bulmuş kesrülazm ve bunlara mümasil ve iadei sıhhati gayri kabil ilel ve afat ile musab olarak mafasılı mezkûreden birinin hareketi büsbütün zayi olarak amelden kalmak.

Madde 2 — Mak'ad gayri tabii vaki olmak.

Madde 3 — Amudu fakarinin inhinasını müstelzim olan ve bedenin hareketi tabiiyesine daimî suretle irası usret eden marazı Pott olmak veyahut amudu mezkûr sair ilel ile malûl olup daimî suretle hareketi bedeniye betaet gelmek.

Madde 4 — İki elin birden parmakları mevcut olup fakat iltisak veya sair ilel ve eskamdan dolayı kâffesi birden hizmetlerini icraya muktedir olamamak.

Madde 5 — Frengi ve belsoğukluğundan naşi iki gözü birden rüyetten mahrum olmak.

İkinci kısım yedi maddeyi havidir.

Madde 1 — Sağ ve sol mirfak mafsallarının birinde ve kezalik sağ ve sol mafsalı rükbenin birinde mafsalı menekib ve harkafa hakkında birinci kısımda beyan olunan teğayyüratı mütenevvia misillü afat zuhur etmesinden dolayı hareketi mafsalıye büsbütün zayi olmak.

Madde 2 — İki ayağın parmaklarının kâffesi her ne sebele olur ise olsun külliyyen zayi olmak veyahut amelden kalup madum hükmünde bulunmak

Madde 3 — İki elin baş parmaklarının ikisi birden zayi olmak veyahut amelden kalup madum hükmünde bulunmak.

Madde 4 — İki kulağın birden iadei sıhhati gayri mümkün olduğu fennen hükmolunacak asammiyeti tamamesi olmak.

Madde 5 — Frengi ve belsoğukluğundan naşi ve yahut kasden bir gözünün rüyetini kaybedenler müstesna olarak cerh ve darb ve ihtiraktan veya ileli saireden naşi bir gözünün rüyeti tamamen zayi olmak.

Madde 6 — Sağ elin ibham ve şahadet parmaklarının ikisi birden büsbütün zayi olmak veya ilel ve afattan dolayı amelden kalarak madum hükmünde bulunmak.

Madde 7 — Sağ elin baş parmağından maadası külliyyen zayi olmak veyahut amelden kalarak madum hükmünde bulunmak.

Üçüncü kısım sekiz maddeyi havidir

Madde 1 — Frengi ve belsoğukluğundan naşi veya kasden bir gözünün rüyetten nakisa verenler müstesna olarak cerh ve darb ve ihtirakan ve ileli saireden naşi bir gözünün rüyeti hemen kör olmak derecesine vasil olmak.

Madde 2 — Sağ ve sol bilek veya topuk mafasılından birinin iltisak veya sair bir illet sebebiyle harekâtı tamamen zayi olmak.

Madde 3 — Gerek sağ ve gerek sol ellerinden birinin baş parmakları mevcut olup fakat iltisak veya sair eskamdan dolayı kâffesi birden hizmetlerini icraya muktedir olamamak.

Madde 4 — Vücüdün bir mahallinde ef'ali hayatienin sureti husulüne bir dereceye kadar mani olan ve şişliği harice çıkmış olan (anverisma) yani tevessüü şiryarı darbi bulunmak.

Madde 5 — Frengi veya belsoğukluğundan başka ilel ve afatı mütenvviadan naşi iadei sıhhati gayri mümkün olan seli-silbevl ve usreti bevlî daimî nusuru bevlî ile musab olmak.

Madde 6 — Frengi veya belsoğukluğundan maada sair illeti cerihadan naşi olan felci adelei masarai makad veya emai müstekime daimî suretle darlaşıp defî hacete usret vermek.

Madde 7 — Hizmeti askeriye tesirinden neş'et eylediği muhakkak olup yerine konulmaz fitik ile kezalik hizmeti askeriye tesirinden vuku bulduğu müsbet olan kebir ve bağ tutması mümkünsüz fitik olmak.

Madde 8 — Sağ elin yalnız baş parmağı veyahut yalnız şehadet parmağı zayi olmakla beraber diğer parmakların dahi harekâtına mani olacak bir illetle malûl bulunmak.

Dördüncü kısım altı maddeyi mutazammındır

Madde 1 — Etrafı âliye ve sâfileden birinde veya mezkûr mahallerin kıtaalarının birinde veyahut boyun ve sadır ve çene ve dil ve burun misillü vücudun kıtaatı muhimmesinden birisinde nakısa ve kasareti daimî evtar vücudun bir kıtasının kat'ile noksanıyet veyahut bir miktar eczasından zayi olmak ve iltisakâtünnesce ve tedenniyatı sakime ve nim iltisak ve felci gayri mümkün ve dumuru adalât ve evramı gayrı tabiiye yani evramı lifiye ve gudrufiye ve azmiye ve lahmiye ve sertaniye ve deva kabul etmeyen afatı saireden naşi bunların birinin harekâtına betaet ve ef'alinin husulüne suubet tari olmak.

Madde 2 — Etrafı âliye ve sâfileden birinin veya bunların bir kıtasının veyahut vücudun kıtaatından birinin harekâtına suubet veren veya icrayı fiil ve amellerini müteassir kılan huracı muterakime ile veyahut nasır ile bulunan karha veremülazm illetleriyle malûl bulunmak.

Madde 3 — Bir ayağın bilcümle parmakları külliye zayi veyahut ameldén sakıt olup madum hükmünde bulunmak.

Madde 4 — Sol elin ibham ve şehadet parmaklarının ikisi birden külliye zayi olmak veya amelden kalmak.

Madde 5 — Sol elin dört nihayet parmakları birden külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 6 — Sol elin yalnız baş parmağı ve yahut yalnız şehadet parmağı zayi olmakla beraber diğer parmakları dahi harekâtına mani olacak bir illetle malûl bulunmak.

Beşinci kısım altı maddeyi müştemeldir.

Madde 1 — Sağ elin baş parmağı külliye zayi olmak ve yahut amelden kalmak.

Madde 2 — Sağ elin şehadet ve vusta parmaklarının ikisi birden zayi olmak veyahut amelden kalmak.

Mkdde 3 — Sağ elin üç nihayet parmakları külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde kalmak.

Madde 4 — Sağ elin baş parmağından maada diğer parmaklarının ikinci ve üçüncü sülâmeleri zayi olmak veyahut madum hükmünde olup yalnız muştülyede muttasıl olan birinci sülâmeleri baki kalmak.

Madde 5 — Bir ayağın baş ve ikinci parmakları külliye zayi olmakla beraber diğer üç parmaklarının harekâtına daimî surette betaet gelmek.

Madde 6 — Bir ayağın dört nihayet parmakları külliye zayi olmak ve yahut amelden kalmak.

Altıncı kısım altı maddeyi mutazammındır

Madde 1 — Sağ elin yalnız şehadet parmağı külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 2 — Sol elin yalnız baş parmağı külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 3 — Sol elin şehadet ve vusta parmaklarının ikisi birden külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 4 — Sol elin üç nihayet parmakları külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 5 — Sol elin baş parmağından maada diğer parmaklarının ikinci ve üçüncü sülâmeleri külliye zayi olmak ve yahut madum hükmünde olup yalnız muştülyede muttasıl olan birinci sülâmeleri baki kalmak.

Madde 6 — İleti efrençiyeden maada afat ve emrazı saire ve cerihadan dolayı cihazı tenasüliyenin biri veya cümlesi külliye zayi olmak.

Yedinci kısım sekiz maddeyi havidir,

Madde 1 — Sol elin yalnız şehadet parmağı külliye zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 2 — Sol elin yalnız şehadet parmağı nihayet sülâmeleri zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 3 — Sağ veya sol ellerden birisinin iki nihayet parmaklarının külliyyen zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 4 — Sağ veya sol ellerden birinin üç nihayet parmaklarının ikinci ve üçüncü sülâmeleri zayi olmak veyahut amelden kalarak madum hükmünde bulunmak.

Madde 5 — Esnayı harpte bir ayağın yalnız baş parmağı külliyyen zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 6 — Bir ayağın üç nihayet parmakları külliyyen zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 7 — Dişleri külliyyen mefkud veyahut yekdiğerine gayri mütekebil akallî on beş noksan olmak.

Madde 8 — Eseri harpten yalnız bir kulağın iadei sıhhati gayri mümkün olduğu fennen hükmolunacak asammiyeti tammesi olmak.

Sekizinci kısım beş maddeyi müş'irdir.

Madde 1 — Sağ elin ve solak olduğu halde sol elin baş ve şehadet parmaklarından maada yalnız bir parmağı külliyyen zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 2 — Sağ ve sol ellerden birinin baş parmaklarından maada iki parmağının birden ikinci ve üçüncü sülâmeleri zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 3 — Sağ ve sol ellerden birinin üç nihayet parmaklarının birden üçüncü sülâmeleri zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

Madde 4 — İleti efrenciyeden naşi olmayarak sayvanı üzün zayi olmak.

Madde 5 — Bir ayağın baş parmağından maada yalnız iki parmakları külliyyen zayi olmak veyahut madum hükmünde bulunmak.

İşbu nizamnameye dahil olan derecat ve aksamın haricinde olarak bir illetle küçük zabitan ve neferattan biri malûl olupta tibben tekaüdü lâzımgeldiği halde onun tekaüdü işbu nizamnamede mûnderiç derecat ve aksama kıyasen etibba tafarından tahdid ve icra kılınacaktır.

Balâda muharrer derecat ve aksamda munderiç illetler ve sakatlıklardan bir kaçı şahsı vahidde cemolduğu halde mezkûr illetler ve sakatlıklardan başlıcasının derece ve aksamı maaş üzerine derece ve aksamı dun olan sair illet ve sakatlıklardan derece ve kısımları maaşının humsu zammolunacaktır.

Küçük zabitan ve neferatı askeriyeden birinci derece ile tekaüdü lâzımgelenlere verilecek maaş	Küçük zabitan ve neferatı askeriyeden ikinci derece ile tekaüdü lâzımgelenlere verilecek maaş	Küçük zabitan ve neferatı askeriyeden üçüncü derecede tekaüde müstahak olanlara sekiz derece üzerine verilmesi lâzımgelen maaşat							
		Birinci kısım	İkinci kısım	Üçüncü kısım	Dördüncü kısım	Beşinci kısım	Altıncı kısım	Yedinci kısım	Sekizinci kısım
400	166	125	100	80	60	50	40	30	20

İrade tarihi cemaziyelâhır 1303, 24 şubat 1301

N: 109 — Dersaadet köprüleri rüsumu müruriyesi tarifesi

Piyade olarak gelip geçen yolcuların beherinden	Binek ve yük hayvanlarından mahmul ve gayri mahmul olanlarının beherinden	Mahmul ve gayri mahmul merkebin beherinden
Para	Para	Para
10	60 sabıkı 40	40 sabıkı 30

Manda ve sığırın beherinden Para	Fayton ve kupa misillü içinde adam olup olmi- yan iki atlı arabanın beherinden Para	Fayton ve kupa misillü içinde adam olup olmi- yan tek atlı arabanın beherinden Para
80 sabıki 60	240 sabıki 100 cisri cedit 80 „ atik	200 sabıki 80 cisri cedit 60 „ atik
Yük götürür iken beher sırık hamalından çift 1 Para	İçinde adam olup olmi- yan sediyenin beherinden Para	Kuzu ve koyun ve keçi- nin beherinden Para
80 sabıki 60	200 sabıki 80	10
İnek ve manda buzağısı res 1 Para	Eşya taşımağa mahsus manda ve öküz arabası- nın mahmul olanının beherinden Para Kuruş	Keza eşya taşımağa mah- sus manda ve öküz arabasının gayri mahmulünden Para Kuruş
40 sabıki 20	400 sabıki 5 cisri cedit 3 „ atik	200 sabıki 3 cisri cedit 2 „ atik
Eşya taşımağa mahsus iki atlı ve yüklü araba- nın beherinden Kuruş	Eşya taşımağa mahsus tek atlı ve yüklü ara- banın beherinden Para	Eşya taşımağa mahsus iki atlı yüksüz arabanın beherinden Para
3 cisri cedit 2 „ atik	100 cisri cedit 60 „ atik	100 cisri cedit 60 „ atik
Eşya taşımağa mahsus tek atlı yüksüz araba- nın beherinden Para	Deve res 1 Para	Kaz ve hindi sürüsü çift 1 Para
80 cisri cedit 60 „ atik	80 sabıki 40	10 cisri cedit 5 „ atik
Ayı Adet 1 Para	Canavarın beherinden Kuruş	Yüklü hamalın beherinden Para
40 sabıki 20	3 cisri cedit 2 „ atik	40 sabıki 20

Mekâtibi askeriye şakirdanı ve silâh altında olarak tabur ve bölük ile mürur edecek asakiri nizamiye ve zabtiye zabitanı ve neferatı ve silâh altında olmyarak geçecek asakiri nizamiye ve zabtiye çavuş ve onbaşı ve neferatı ve zabtiyeye teslim olunan ashabi cinayat ve harik vukuunda mürur edecek tulumba takımı ve sair harik memurları ve mühimmatı harbiye ile yanında askeriden memur olan ve sahihen tayinat ve elbise ve levazimatı sairei askeriyeden bulunan eşyayı götüren araba ve hamallar ve cisre bağlı Tersâne vapurları zabitanı ve yaverler ve emir çavuşları ve posta arabaları zikrolunan rüsumattan müstesna tutulacaktır.

Irade tarihi 12 camaziyelâhır 1303, 6 mart 1302

№: 140 — Musevilerin aidatı mezhebiyelerinden olan kabele resminin tahsiline tarafı hükümetten muavenet olunması hakkında iradeyi seniyeyi mübelliğ tabirâtı dahiliye

13 cemaziyelâhır 1303, 11 mart 1302

Aidatı mezhebiyelerinden bulunan kabele resminin laykile istifa olunamamakta olduğu cihetle oıabdadaki fermanı âlinin tecdidi istidasını havi Hahambaşı kaymakamlığından atebey seniyeye takdim olunan arizadan dolayı şerefmüteallik buyru lan iradeyi seniyei cenabı padişahı üzerine Divanı Hümâyûn Kaleminden ita olunan muktaza varakası Meclisi Mahsusu Vükelâda ledelmutalea mealine göre yehûd milletinin beyinlerinde bey'olunan peynir ve lûhum ve hamrin beher kıyesinden narhı carisinden ziyade ayinleri üzere zam ve ilâve olunmakta olan akçenin Edirne ve tevabii Hahambaşısı marifetile tahsil ve Millet Sandığında hıfzettirilerek umuru millete sarfolunması hakkında Hahambaşı takriri ve mefsuh Meclisi Valâyı Adliye kararı üzerine Edirne ve yine bu mealde Aydın valilerine üç kıt'a emri âli tasdir olunmuş isede Dersaadet için böyle bir emri âli ısdarına dair kayıt ve malûmata desteres olunamayıp ancak Hahambaşı kaymakamlığı beratı âlisi şurutunda "yehud taifesinin senevi üzerlerine edası lâzım gelen rüsumatı miriye ve tasadduk akçe-

leri ve kabele tabir olunan sandığın rüsumat ve masarifat ve hahambaşılık aidatı verilmekte teallül ve tereddüt olunmıya „ deyu mukarrer olduğu cihetle hahambaşı kaymakamlığının istidası muvafıkı şurut görüldüğü anlaşılmış ve zikrolunan kabele resminin hahambaşılık beratında münderiç olmasına ve bunun da elhaleti hazihi milleti merkume beyinde cari bulunmasına nazaran emri âli tasdirinden sarfinazarla mezkûr resmin kemâkân tamamen istihsaline muavenet olunması zımında Emaneti Celilei Asafanelerine tebligat icrası tensib olunmuş ve olveçhile ifayı muktazası hususuna tarafı samii sadaretpenahiden bilistizan iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyurulmuş olmağın bermucibi iradei seniye icabı halin ifasına himemi aliyei düsturileri derkâr buyurulmak babında .

№: 111 — Ermeni Katolik patriği ve Kilikya Katogikosu İstapan Bedros Azaryan Efendinin memuriyetini mutazammın 21 cemazi yelâhır 1303 tarihli beratı alışan sureti

Nişanı şerifi âlişanı sami mekânı sultanî ve tuğrayı garrayi cihanistanı hakanî hükmü oldur ki:

Dersaadetim ve memaliki mahrusai şahanemde mütemekkin Ermeni Katolik Patriği ve Kilikya katogikosu Hasun Efendinin vuku bulan istifası üzerine yerine mukaddema usul ve kaidesi veçhile intihab edilmiş ve memuriyeti tarafı eşrefi Padişahanemden tasdik ve icra kılınmış olan patrik vekili piskopos Azaryan İstapan Bedros Efendi memuriyetini mutazammın beratı âlişanım isdar ve itasını istida eylediğine mebni Meclisi Mahsusu Vükelâyi fehāmıca verilen karar üzerine müteallik ve şerefsudur olan idarei seniyei şehriyaranem mucibince Divanı Hümayunundan kaidei kadimeye tevfikân balâsı hattı hümayunu mülûkânemle müveşşah işbu beratı âlişanımı verdim ve buyurdum ki mumaileyh Azaryan İstapan Bedros Efendi Dersaadetim Ermeni Katolik Patrikliğine ve Kilikya Katogikosluğuna mutasarrıf olup patrik ve katogikos olduğu kavmin kavaidi mez-

hebiyesine mugayir ve usul ve nizamatı Devleti aliyeme münafi ve bin ikiyüz doksan altı senesi şehri rebiüllâhrinin on altısında selevi mumaileyh Hasun Efendiye ita kılınan beratta münderiç ve Divanı Hümayunumda mukayyed bulunan usul ve şeraite muhalif hal ve hareketi zuhur eylemedikçe ve bizzat istifası vukubulmadıkca madamelhayat azlolunmıya ve patrik ve katogikosluğuna tâbi yerlerde olan cemi mürahasalar ve piskoposlar ve rahibler ve keşişler ve papaslar ve keşişeler ve sair katolik cemaatinin büyüğü ve küçüğü mumaileyhi üzerlerine patrik ve katogikos bilip patrikliğine müteallik düşen umurlarında kendine müracaat edip yolunda olan sözünden tecavüz etmeyip her veçhile itaat ve inkiyad edeler ve patrik ve katogikosluğuna tâbi yerlerde azil ve nasba müstehak olan mürahasaları ve papasları ve karabaşları mumaileyh ayinleri üzere azil ve nasb eyledikte aharden kimse müdahale eylemiye ve mürahasalardan birinin tebdili lâzım geldikte patriki mumaileyhin mührile memhur takrir takdim olunup şurutu dercile yedine berati âlişanım verilip maruzatı saire ile hiç kimseye mürahasalık tevcih olunmıya ve işbu mürahasası ve piskoposların azil ve nasbı ve sui halini müş'ir vulât ve mutasarrifin ve hükkâm tafalarından arz gelip teşekki olundukta sıhhati mumaileyhden istilâm olunmadıkça isga olunmayıp bir tarik ile mukaddem ve muahhar tarihle ferman dahi sadir olursa itibar olunmıyarak bittahkik icabı icra oluna ve mürahasası ve piskoposlardan biri lieclilmaslaha Dersaadetime gelip yerine ahar rahibi tevkil eder ise kimse muhalefet eylemiye. Gerek kendisinin ve gerek mürahasalar ve sair papasların hane ve meskenlerinde berveçhi serbesti icrayı âyin eylemelerine ve buna müteferri olan fiillerine kimse tarafından taarruz ve müdahale olunmayıp ve kadimden beri zabt ve tasarruflarında olan kilise ve manastırlarına ve Dersaadetimde ve gerek taşra mahallerde olan ziyaretgâhlarına ve meyyitlerini usulü mutadeleri üzere kaldırmağa vesair icrayı âyinlerine kimse mümanaat eylemeyip patriki mumaileyhin memhur takriri mütaber tutularak âyinlerine müteallik her ne ki arz ve inha eder ise müsaade oluna ve cemaatı merkumeye mahsus olan kilise ve manastırları bilâ emri şerif kimse teftiş ve tafahhus etmeyip

ve vaz'ı kadimi üzere vaki olan tamir ve terimlerine mumaanat kılınmıya ve bu makule kadim kiliseleri maruzat ve müraselât ile ahara verilmeyip ve aharnı deyni için kilise ve manastırların eşyasına taarruz olunmayıp rehin olmak üzere ahız ve kabz ettirilmiye ve ber takrib ahız kılınmış ise marifeti şer'ile geriye red ile mahallerine teslim oluna ve cemaatı merkumeden biri âyinleri üzere akdi nikâh ve feshi nikâh edecek olduklarında patriki mumaileyh veyahut tayin edeceği vekilleri marifetile icra olunup ahar tarafından müdahale ettirilmiye ve patriki mumaileyhin ve mürahasaların ve vekillerinin marifet ve izni yok iken gerek Dersaadetimde ve gerek taşralarda âyinlerine muhalif olarak akdi nikâh eden papasların veyahut vekillerinin haklarında lâzımgelen tediblerin icra eyledikte kimse müdahale eylemiye ve akdi nikâh ve feshi nikâh maddesinde ve âyinlerine muhalif sair hususta munazaa eden iki hıristiyan mabeyinlerin patriki mumaileyh veyahut vekilleri tahkik edip âyinleri üzere ıslah eyledikte ve kiliselerinde yemin verip afaroz eyledikte kuzat ve nüvab dahlü taarruz eylemiyeler ve cemaatı merkumeye avrat boşamak ve avrat üzerine avrat almak âyinlerine muhalif olmakla o makulelere ruhsat verilmeyip öyle mugayiri âyin halât vukuunda iktızası üzere tedib ve güşmal oluna ve âyinlerine muhalif olarak nikâh eden ksanın kiliselerine girmesi mugayiri âyin olduğundan ol halde fevt olanların papaslar taraflarından kaldırılması zımında kuzat ve nüvab ve sair zabitan taraflarından cebir ve tazyik olunmıya ve mürahasalar ve piskoposlar ve keşişler ve keşişeler ve rahibler ve sairleri hali hayatında kendi âyinleri muktazasınca kiliselerine mekteb ve fıkarâ hanelerine ve patrik ve katogikoslarına nukud ve eşya ve sair her ne şey vasiyet ederler ise vasiyetleri nafiz ve makbul olup fevt olduklarında vereseleri tarafından taarruz ve müdahale olunmayıp müdahale vukuunda âyin ve kaidelerince kendi cemaatlerinden katolik şahidlerle şer'ile istima olunup varislerinden aliverile ve bilâ varis fevtolan mürahasaların ve papasların ve keşişlerin ve karabaşların ve marabet tabir olunur keşişe avratların nukud ve gerek eşya ve beygir ve sair her ne şeyleri var ise patriki mumaileyh veyahut tarafından tayin edeceği vekilleri ahız ve kabz eyledikte Beytülmal ve kassam ve mütevelliler ve mu-

hassıllar ve sairleri tarafından müdahale olunmıya ve vereseleri mevcut olanların nukud ve gerek sair emval ve eşyalarına patrik ve vekilleri tarafından vaz'iyed kılınmıya ve âyinlerine muhalif vaz ve hareket eden katolik murahhasaları ve papasları ve keşişleri patriki mumaileyh âyinleri üzere tedib ve saçların tıraş ve kendilerin papas ve karabaşıktan azil ve ihrac ile kiliselerin ahara verdikte ve muktaazayi âyinleri üzere def ve ihrac olunan papasların yerine iktiza eden papasların tayini hususunda haricten kimse mani ve müzahim olmıya ve patriki mumaileyhin ve murahhasa ve papasların ve vekillerinin ve adamlarının şer'i şerife müteallik her ne günâ davaları zuhur eder ise Asitanei Saadetimden gayri yerde istima olunmaya ve katolik cemaatından birbirlerine hukuk ve verasete dair münazaa zuhurunda rızayı tarafeyn ile patrikhaneye müracaat eylediklerinde berveçhi hakkaniyet rüyet ve tesviye oluna ve katolik cemaatinin ötedenberi eda edegeldikleri rüsumatı miriye ve sadaka akçeleri ve patrikhanenin rüsumat ve masarifati ve patriklik aidatı kemakân eda olunup tereddüt ve muhalefet olunmıya ve kilise ve manastırlar vekilleri patriklik rüsumundan ve rüsumatı miriyeden ahz ve eklederler ise muhasebeleri görölüp tazmin ettirilmesine kimse müdahale eylemiye ve işbu rüsumattan her hangi mahalde olur ise mürahasalarda ve sair keşişlerde patriki mumaileyhin alacağı oldukta tahsili için emri şerifim verilip kendi tarafından mektubile tayin edeceği adamlarına kuzat ve nûvab tarafından şer'ile muavenet olunup tahsil ettirile ve patriki mumaileyhin kendisi için olan bağ mahsulâtını ve sadaka namile cemaati merkumenin verdikleri şıra ve yağ ve bal ve sair eşyaları hanesine naklinde iskelelerde ve kapılarda teamülü kadimine muhalif gümrük ümenası tarafından mumanaat ve patriki mumaileyhin ve mürahasaların ve piskoposların kendilerine ve kiliselerine mahsus olan eşyalarından iskelelerde ve kapılarda gümrük ve bağ taleb ve ahzettirilmeye ve katolik papaslarından biri izni şer'ile hapis olunmak lâzım geldikte patriki mumaileyh alıkoyup ahar tarafından hapsettirilmeye ve patriki mumaileyhin ve mürahas vekillerinin sakin oldukları konaklarına askerî ve ehli örf ve sairleri tarafından konak teklifile rencide ettirilmeye ve câme ve kisvelerine ve kendisine mahsus esasın elinde götürmeğe mü-

dahale olunmıya ve kilise ve manastırlarına mutaallik bağ ve bahçe ve tarla ve çayırlarına ve değirmenlerine ve kiliseleri için müstakil mumhanelerine ve kiliselerine vakfolan büyütl ve de-kâkin ve emval ve eşcarı müsmire ve gayrimüsmirelerine ve davarlarına müdahale ve taarruz kılınmıya ve bazı zikudret olan kimseler şu murahasayı veya şu papası filan mahalle gönder veya şu kiliseyi ver diye cebir ve taaddi etmiye ve mumaileyh patrikliği mezkûru ber minvali meşruh şeraii kadimesine riayetle berveçhi tebid zabıt ve tasarruf edip patrikliğine ve katogikosluğuna müteallik umur ve hususuna vechen minelvücuht dahl ve tearuz kılmıyalar tahiren fiyevmül hadi vel işrine min şehri cemaziyelahıra lisene selâse ve selâsemiete ve elf.

bemakamı Kostantiye elmahrusatül mahmiye

№: 112 — Dersaadette Büyükadada makine vasıtasile su ihrac ve tevzi imtiyazı hakkında mukavelename

Bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Nafia Nazırı ile diğer taraftan tebaai Devleti Aliyeden ve tüccardan Gazoğlu Hırsto Efendi beyinde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır

Madde 1 — Büyükadada Nizam nam mevkiinde mevcud bulunup ashabı uhdesinden birrıza alınabilecek ve miktarı kifayede müceddeden kendi akçesile hafir ve küşad edilecek olan kuyulardan makine vasıtasile ihrac edeceği suları boru ile mezkûr adaya icra ve tevzi etmek ve bu suların muhafazası için kâgir ve kebir su haznesi inşa eylemek için şeraii atıyeye tevfi kan tarafı Devleti Aliyeden Hırsto Efendiye imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren otuz beş senedir.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren üç mah müddet zarfında

şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'îye üzerine mükemmel harita ve lâyihasını tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve Nezaret işbu harita ve lâyihası tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasar tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren altı ay müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdiki tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında ikmal eylemeği teahhüd eder. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdit edilecek ve şu kadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal kükümeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe sahibi imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Esnayi imalâta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakiyayı komiserler vasıtasile Nafia Nezareti ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını dahi adanın dairei belediyesi muayene ve teftiş eyliyecektir. Nafia Nezaretinin işbu teftiş ve muayenesi masarifine mukabil sahibi imtiyaz ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren ameliyatın kabulü kat'isine kadar mah bemah tediye olunmak üzere Nezareti müşarileyhanın emrine elli lira ita edecek ve dairei belediyenin teftiş ve nezareti bilâ bedel olacaktır.

Madde 6 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan ameliyat ile müteferriatına muktazi olan araziden efrad uhdesinde bulunan yerlerin mübayaası hususunda sahibi imtiyaz ahabı arazi ile uyuşmadığı halde İstimlak Kanununa tevfikı muamele edecek ve hini ameliyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller hükümeti mahalliyeye marifetile sahibi imtiyaz tarafından eshabına tazminat verilmeğe şartile muvakkaten istimal olunabilecektir.

İşbu arazi dahilinde arazii emiriyei haliye bulunduğu takdirde sahibi imtiyaza meccanen terkolunacak ve muvakkaten istimali lâzımgelen yerlerin dahi imalât müddetince bilâ ücret istimaline müsaade olunacaktır.

Madde 7 — Nizam mevkiinde vaki kuyulardan hasıl olacak suları makine ve borular vasıtasile mezkûr adaya tevzi etmek hakkı münhasıran sahibi imtiyaza aid olup müddeti imtiyaziye zarfında yalnız zikrolunan vasıtalarla mezkûr adaya müceddeden sureti mahsusada su icrası için ahar şahıs ve kumpanyaya ruhsat ve imtiyaz verilmeyecektir. Ancak şurası mukarrerdir ki herkesin kendi bahçesinde ve adanın nıkâtı sairesinde kuyu açmağa ve birtakım vesait ve ihtiraati cedide ile su çıkarmaya ve Nizam mevkiinde mevcud olan kuyular şayed eshabı uhdesinde kalır ise ahalinin ve sakaların kemakân oradan veyahut adanın diğer mahalleri kuyularından arka veya hayvan vasıtasile su celb ve furuht etmeye salâhiyetleri baki olarak bunlara ve ahali için Maltepe ve mahâlli saireden getirilecek sulara sahibi imtiyazın bir gûna müdahaleye hakkı olmu-yacaktır.

Madde 8 — Ameliyat ve müteferriatının inşaatı ibtidaiyesi için gerek memaliki Devleti Aliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ve madenkomürü ile makine ve edevatı lâzime bir defaya mahsus olarak gümrük resminden muaf tutulacağı gibi müddeti imtiyaziyesi zarfında arazi ve sermayesile varidatı üzerine bir gâna vergi tarholunmayacak ve işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden vareste olacaktır.

Madde 9 — Ameliyatın ikmali sahibi imtiyaz tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir Fen Komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir Fen Komisyonu marifetile ameliyatı vakıa tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği raport üzerine Nafia nezareti tarafından katiyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz imalât ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve mütaharrikesini müddeti imtiyaziye

zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir ve aksi hal vukuunda şartnamenin dokuzuncu maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz inşa edeceği su hazinesinde daima akallı iki yüz bin kıye su mevcut bulundurmaya ve suların tevziini teshil zımında borular tulünce Dairei Belediye-nin tensib edeceği mevakide dört aded çeşme ve mikdarı kâfi su mahreci ile dört havuz inşa etmeğe mecburdur.

İşbu mahreçler ile havuzlar gece ve gündüz adanın tulum-bacıları tarafından harik esnasında meccanen istimale salih bir surette bulundurulacaktır. Sahibi imtiyazın kusurundan naşi su borularının bir kısmı veya mecmuu tatil olduğu halde Dairei Belediye masarif ve zarar ve hasarı sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtın muvakkaten işletilmesini temin için şartnamenin dokuzuncu maddesine tevfikân tedabiri lâzime ittihaz edecektir.

Madde 12 — Şartnamenin on ikinci ve on üçüncü maddeleri mucibince sahibi imtiyazın meccanen mekteblere vereceği ve fukarayı ahaliye mahsus olarak çeşmelerden daima akıtacağı sulardan fazla kalan suları şartnamede tayin olunan fiatla efrada furuht etmeğe hakkı olacaktır.

Madde 13 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin ısdarı kendisine tebliğ olduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veya hut piyasa fiatile esham olarak yüz lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadarki esham tevdi eylediği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği Bank tarafından teahhüd ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat katıyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakit olacaktır.

Madde 14 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça Büyükada dairei belediyesi sahibi imtiyazın kuyular ve imalât ile müteferriati ve alât ve edevâtı üzerinde bulunan kaffei hukukunu haiz olacak ve imalât ile müteferriatının hasılatından istifade edecektir. Her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak

şartile imalât ile müteferriatının belediyeye teslimi ve edevat ve levazımatın sureti mubayaası şartnamenin on birinci maddesinde münderic ahkâma tabi olacaktır.

Madde 15 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tabi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 16 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği ve suyun tevziini tatil eylediği ve yahud işbu mukavelenameden münbais taahhüdatı sairesini icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin onuncu maddesinde gösterildiği veçhile imalâtın muvakkaten işledilmesi için tedabiri lâzime ittihaz olunacak ve ameliyat ve edevat ve levazımat müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı Devletten zabtedilecektir.

Madde 17 — İşbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı Devleti aliye ile sahibi imtiyaz ve sahibi imtiyaz ile dairei belediye veya efradı ahali meyanesinde tahaddüs edebilecek her nevi ihtilâfat ve deavi işin aid olduğu mehakimi Osmaniyede rüyet ve faslolunacaktır.

[Irade tarihi 23 cemaziyelahir 1303, 17 mart 1302]

Şartname BİRİNCİ FASIL

*Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat
beyanındadır*

Madde 1 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve ziyanı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında Büyükkada ahalisine su tevzii zımında lâzım-gelen kuyuların hafri ve su hazinesinin inşası ve boruların vaz'ı ile çeşmeler ve saire ihdası için muktazı olan kâffe imalât ve inşaatı icra etmeği taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince sahibi imtiyazın ikişer nüsha olarak Nafia Nezaretine takdim edeceği harita melfufatı atıyeyi muhtevi olacaktır şöyleki

Su borularının kat'î güzergâhını ve su hazinesinin mevkiini ve makine ve musluk ve çeşme ve su mahreci ile havuzları mübeyyin beş binde bir mikyasında bir haritai umumiye.

İşbu haritaya su icrasına mahsus ana borusunun tulü itibarile binde bir ve irtifai itibarile yüzde bir mikyasında bir kıt'a maktai tulâni ile su hazinesile yollarının ve musluk ve çeşme ve havuz ve su mahrecinin ve imalâtı cesimeî sairinin iki yüzde bir mikyasında harita ve maktaları ve suyun tevziine mahsus boruların güzergâhını mübeyyin binde bir mikyasında bir kıt'a harita ve istimal olunacak boruların cesameti ile suverî rabtiyesini mübeyyin bir kıt'a cetvel ilâve olunacaktır.

Madde 3 — Su borularının bir adi tarik üzerinden geçirilmesi lâzımgeldiği halde inşa olunacak su kemerinin gözünün vus'atı ahvali mevkiyyeye göre sahibi imtiyazın teklifi üzerine Devletçe tayin olunacak ve yolların ehemmiyetine göre üç metreden on metreye kadar olabilecektir. Kemeri su yollarının sathından itibaren kemerin ortasına kadar irtifai lâakal beş metre ve demirden veya ağaçtan ukî kirişler ile yapılmış su yollarının kirişlerin altından itibaren irtifai lâakal dört metre otuz santimetre olacaktır.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz ameliyat icrasile cereyanına halel gelmiş ve yahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi mesarifine olarak mecrayı kadimlerine ircaa mecbur olacak ve tesadüf olunacak çaylar imalâtın kavaidi fenne tatbikan medahil ve maharicî sahibi imtiyazın teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır.

Madde 5 — Sahibi imtiyaz icra olunacak ameliyatta alâ cinsten edevat ve levazımat istimal edecek ve inşaat ve müteferriatının gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniyyeye tatbiki hareket eyliyecektir akar sular umuma mahsus yollar ile hususî tarikler üzerine inşa olunacak su yolları kârgir olarak veya demirden tesis edilecek ve kereste yalnız temeller için istimal olunacaktır.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz takdim edeceği haritai umumiye kuyu ve su hazinesile havuz ve su yolu ve su mahrecle-

rinin ve imalâtı sairenin eşkâl ve heyatını mübeyyin ve meşruh bir cetvel rabtedecektir imalâtı mezkûrenin haritaları iki yüzde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 7 — İmalâtın güzergâhı tasdik olunduktan ve zemin üzerinde kazıklar rekzile tayin kılındıktan sonra mukavelenemenin altıncı maddesinde gösterildiği veçhile yolun ve müteferriatının tesisine lüzumu olan arazinin mubayaası ve teslimi muamelâtına mübaşeret olunacaktır. İşbu arazi haritaları binde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 8 — İmalât kâmilen hitampezir olduktan sonra sahibi imtiyaz masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere imalât aksamının ve müştemilâtının arazisini alâkadar olan arazi sahibleri hazır oldukları halde tahdid ve (Kadastro) usulüne tevfikan haritasını tersim ve vaz'ı alâim edecek ve bundan başka yapılmış su yollarının ve imalâtı sairenin mufassal ve meşruh defter ve haritasını dairei belediye memurlarının tahtı nezaretinde olarak bittanzim bunların ve hini tahditte tutulacak (Prose verbal) ların birer sureti musaddakasını dairei belediyeye takdim eyliyecektir. İşbu tahdidi araziden sonra imalâtın aksamı mütemmimesinden olmak üzere mubayaa edilecek arazi işтира olundukça olveçhile tahdid edilerek mezkûr haritada ve Prose verballerde işaret kılınacağı gibi marûlbeyan defterin tanziminden sonra yapılacak imalât dahi belediyedeki deftere kayid ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

İmalâtın hüsnü muhafazasile işletilmesi beyanındadır

Madde 9 — Sahibi imtiyaz kuyular ve imalât ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini daima hüsnü halde ve emniyetbahş olacak bir surette bulundurmağa ve kaza vukuunu ve suların tatili cereyanını icab ettiren bilcümle esbattan muhafaza etmeğe itina edecektir. Sahibi imtiyaz nizam mevkiindeki kuyuların suları münkati olduğu ve sair suların ihtilâtile ta'mına halel geldiği surette masarifatı tarafına aid olarak mezkûr kuyuların yerine kaim olmak üzere diğer kuyular hafrettirecektir.

Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında taahhür ve müsamaha vücuda getirildiği takdirde keyfiyet usul ve ni-

zamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan bir mah mürur edipte icabını icra etmediği surette masrafı sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtın hüsnü hale vazı için canibi belediyeden idaresine vaziyed olunarak tamiratı lâzime icra ve bu uğurda vuku bulacak masarif imalâtın hasılâtından istifa olunacak ve kifayet etmez ise sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İmtiyazın feshi ile inkızaı müddeti imtiyaziyede olunacak muamelâta dairdir

Madde 10 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin on altıncı maddesinde münderiç esbabdan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazımata ve mubavaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise anın marifetile hukukundan sakıt olan sahibi imtiyazın taahhüdâtı vakıası ifa edilecektir. Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayedede maserifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan sahibi imtiyaza ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayedede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan sahibi imtiyaza hiç bir bedel tediyeye olunmaksızın dairei belediyenin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı Devletten zabtolunacaktır.

Madde 11 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça sahibi imtiyaz mezkûr Adada su icra etmek üzere tesis ve inşa edilmiş olan bilcümle imalâtı ve sabit makineleri ve eşyayı gayri menkuleyi hüsnü halde olarak bilâ bedel ve ücret ve her gına dünyun ve taahhüdattan vareste olmak şartile dairei belediyeye devir ve teslim edecektir. Alâtı inşaiye ve tamiriye ve mahrukat ve her nevi levazımata ve eşyayı menkuleye gelince dairei belediye bunları muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubayaa edecektir.

Şu kadarki dairei belediyenin mubayaa edeceği levazımat altı ay için muktazı olan miktarı müteceviz olmyacaktır.

Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtın hüsnü halde olmadığı indetteftiş dairei belediyece anlaşılır ise sahibi imtiyaza bir müddet tayinile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi görülmez ise dairei belediye derhal imalât ve müteferriatını yedi idaresine alarak ashabı imtiyaz hesabına olarak tamiratı lâzımeyi icra ile imalâtı hüsnü hale vazetmeğe salâhiyeti olacak ve hasıllattan işletme ve tamirat masarifi çıkarıldıktan sonra fazlası sahibi imtiyaza ita olunacak ve noksan zuhur eder ise ikmal ettirilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Su tevzi ve icrasından dolayı alınacak ücretler ile şeraiti müteferriatı beyanındadır

Madde 12 — Sahibi imtiyaz tarafından mukavelenamenin on birinci maddesi mucibince inşa edilecek dört çeşmeye sunufu fukaranın meccanen su almalarına mahsusan aleddevam yarım masura su icra edecek birer musluk vazolunacaktır. Saka ve efradı sairenin mezkûr çeşmelerden furuhtetmek üzere su almaları kat'iyen memnudur.

Madde 13 — Sahibi imtiyaz adada vaki mekteblerin beheri için mekteb mütevellileri tarafından gösterilecek mahallere meccanen sureti maktuada yevmiye yüz kıyye su verecektir.

Madde 14 — Sahibi imtiyaz şartnamenin on ikinci ve on üçüncü ve mukavelenamenin dahi on ikinci maddeleri mucibince mekteblere vereceği ve fukaranın meccanen alacağı suların fazla kalacak suyun beher seksen kıyesini çeşmelerden haddi azam olarak rayiç akçe bir kuruş ve saka ve yahut boru vasıtasile hanelerde ve alelûmum mesakinde elli para fiatla verecek ve hane ve mesakine teslim edeceği suların ücreti nakliyesi için kendileriyle uyuşabildiği halde adanın şimdiki sakalarını başkalarına tercihan istihdam eyliyecektir.

[İrade tarihi: 23 cemaziyelahir 1303, ve 17 mart 1302]

№ : 113 — Sefareti seniye de muhaberati resmîye evrakının sureti kayıd ve hıfzı hakkında talimat

29 cenaziyelahir 1303 ve 24 mart 1302

Doğrudan doğruya veya bilvasıta mesalihi Devlete taallüku olupta Sefareti seniye tarafından ahiz veya irsal edilen kâffei evrak her senenin kânunusanii efrencisi iptidasında teccid olunacak fihristli bir defteri mahsusa kaydedilecek ve üzerlerine tarihi kaydı mübeyyin bir damga basılacaktır. Sahayife numara vazedilecek olan işbu defter berveçhiati dört ve indelicab daha ziyade aksama taksim olunacaktır. Şöyleki:

Evvelâ: Hariciye Nezareti Celilesi

Saniyen: Süferayı saltanatı seniye ve şebbenderler heyeti

Salisen: Sefareti seniyenin nezdinde mukim bulunduğu devlet Hariciye Nezareti

Rabian: Mütenevvia

İşbu dört kısmın her biri dahi iki kısma taksim olunacaktır. Birinci sınıfa evrakı mürsele ve ikinci kısma evrakı varide kaydedilecektir.

Defteri mahsusun ilk üç kısımlarından birine dahil olmyan kâffei evrak bittabi mütenevvia kısmına kaydolunacaktır.

Defteri mahsusun yaprakları atide gösterilen nümune veçhile taksim edilecektir.

Umumî numara	Hususi numara	tarih	Hulâsa	Mülâhazat
1021	23	4 mayıs	T*** işine dair	8 numralı varakaya cevap 42 numaralı sahifeye müracaat elh.

“Evrakı mevrude, kısmında umumî numara hanesine evrakı mevruddenin sıra numaraları işaret edilmelidir. Evrakı mezkûre evvelce ve hini vürudlarında zirde tarif olunacağı üzere hulâsa veçhile bir defteri mahsusa kaydedilecektir. Mülâhazat hanesine her kâğıda verilen netice yazılacağı gibi eğer kâğıd

varakai cevabiye ise ve buna cevap verilmiş ise keyfiyet evrakı müteferrihanın kayıd numaraları ve sahifeleri işaret olunarak zikredilecektir.

Birinci şube politikaya müteallik evrakı ve muahedat suretlerini ve saireyi havidir.

İkinci şube alelûmum kavanine umuru maliyeye ticarete, ziraate, sanayia, maarife, umurunafia, mezahibe, sicilli nüfusa fenni askerîye umuru bahriye ve zabıtaya, ulûm ve fûnun ve muhasebeye müteallik evrakı havidir.

Üçüncü şube efrad beyninde tahaddüs eden işlere dair olan evrakı Adliye ve hukukiyeyi şamdır.

Dördüncü şube nasb ve tayin maddelerine mülâkatlara rütbe ve nişan istidasına ve merasimi teşrifatiyeye dair olan ve alelûmum tabiatları iktizasınca diğer üç şubeye dahil olmayan evrakı havidir.

Mekâtib ve muharrerat şubâtı muhtelif beyninde tevzi olunduktan sonra tarih ve numara tertibince numaralı mahfazalara tasnif olunacaklardır. Uzun bir muhabereye mahal verecek olan her bir iş ayrı ve numaralı bir dosya teşkil eylemelidir. Bu "dosya" işin aid olduğu şubeye merbut kalacaktır.

Mahfazalar ile dosyaların muhteviyatı "fihrist", serlevhalı bir deftere kaydedilecek ve işbu defter muhaberatin tasnifi için mevzu olan dört şubeye tevfikân dört kısma taksim olunacaktır.

Meselâ :

FİHRİST

Politika şubesi

Muhaberati muhtelif

	Mahfaza
1876 senesinden 1879 senesine kadar	1
1880 senesinden 1882 senesine kadar	2
İlah	

Dosyalar

	Mahfaza	Dosya
* * * işi	1	1
* * * meselesi	1	2

Muharreratı telgrafiyenin hulâsalarından evvel T harfi ve şifreli telgrafnamelerde hulâsalarından evvel T. C. harfleri yazılacaktır. Bundan başka "süferayı saltanatı seniye ve şeh-benderler heyeti," ve "mütenevvia," kısımlarına kaydedilen ev-rakın hulâsalarından evvel evrakın mahalli vürudu veya mahalli irsali kahn harflerle işaret edilecektir.

Kâffei evrakı mürsele umum sıra numarasını havi olacaklardır. Bundan başka her bir kâğıda bunun dahil olduğu sınıfa göre kayıt defterinin aksamından her biri için hususî numaralar vaz ve işbu numaralar her kânunu sanii efrencinin iptida-sında teccid olunacaktır.

Sefareti seniyeeye gelen kâffei evrak üzerine bunların tarihi vuruğları ve vusul numaraları yazılacaktır. Bunun için biri ev-rakı varide ve diğeri evrakı mürseleye mahsus olmak üzere iki küçük defter tutulacaktır işbu defterlere evrakı varide vusul sıra numarası ve evrakı mürsele dahi umumî numara mu-cibince kaydolunacak ve evrakın tarihile mahalli vuruğu veya mahalli irsali hulâsatan ve zirde muharrer nümuneye tatbikan işaret edilecektir.

Umumî numara veya sıra nu- mar-sı	Hususî nu- rara	Tarih	Mahalli vuruğ veya mahalli irsali	Fihrist
1028	4	Haziran 8	Atina	Politika şubesi Mahfaza 4 - dosya - 2

Evrakın hini tasnifinde ileride icra olunabilecek taharriyatı lieclitteshil beşinci sutunda evrakı mezkûrenin vazoldukları şube ve mahfaza ve dosya numaraları zikredilecektir. Evrak odasında muharrerat yekdiğerinden büsbütün ayrı olarak berveçhiati dört şubeye taksim edilecektir.

Evvelâ: Politika şubesi

Saniyen: İdare şubesi

Salisen: Hukuk şubesi

Rabian: Mütenevvia şubesi

Mahfazalar Emniyetçe şeraiti matlûbeyi haiz ve daima kapalı bulunacak olan dolaplarda hıfzedilecektir.

Anahtarlar teselsül kaidesince sefirden sonra gelen se-faret memuruna tevdi olunacaktır.

Sefaret kâtibleri dikkat ve nezareti lâzîmenin fîkdanına isnad olunabilecek olan ziyat ve hasarattan mes'uldurlar.

Sui niyete mebni veya cerri menfaat maksadile bazı evrak veya defatiri ihtilâs ve mahıv veya tahrif veya münderecatını ifşa eden memur en şedid mücazata duçar olacaktır.

Bilcümle Politika memurları hitamı memuriyetlerinde vazaifi memuriyetlerini icra eyledikleri sırada müzakere eylemiş oldukları mesaliha müteallik kâffei evrakı sefaret evrak odasında bırakmağa mecburdurlar. Balâda beyan olunduğu üzere bilcümle evrak kaydedilmelidir. Maamafi muhteviyatı büsbütün mahremane olan evrak bizzat sefir tarafından hıfzolunmak lâzım gelecektir. Bu sınıfa dahil olan evrak yalnız "hafi," işaretile kaydedilecektir. Hini mufarekatında sefir evrakı mezkûreyi kendisine vekâlet edecek veya halef olacak zata basenet teslim eylemelidir.

Mekâtib ve muharreratın balâda beyan olunan usule tevikan tasnif olunabilmesi için bir tahriratta yalnız bir madden bahsolunması lâbüttür. Bir tahrirata melfuf veya merbut bulunan veyahut ayrıca gönderilmiş olan evrak üzerinde "filan numaralı tahrirata ilâve edilmiştir," kelimelerinin yazılması iktiza eder.

Süferayı saltanatı seniye ahkâmı meşruhanın icrasına dikkat ve nezarete mecburdurlar.

№: 114 — Sefarati seniye maiyetlerinde müstahdem memurinin aded ve unvanlarının tahdidı hakkında iradei seniye

Tezkerei maruza

Selhi cemaziyelahir 1303 ve 24 mart 1302

Ddvletlü Efendim Hazretleri

Sefarati seniye maiyetlerinde istihdam olunacak memurinin aded ve unvanının tahdid ve tayini hakkında bir usul ittihazı lâzımadan bulunmasına mebni büyük sefaretlerde bulunacak memurinin bir müsteşar ile birinci ve ikinci ve üçüncü unvanile üç kâtime hasır ve tahdidi ve mezkûr sefaretlerden memurini mevcudesinin bu miktardan dun olanlarının münasebet düştük-

çe ve fazla akçe bulundukça haddi mukarrerine iblâğı ve orta elçikler memurlarının dahi mesalihi cariyeleri nisbetinde üç sınıfa taksimile Atına ve Bükreş ve Belgrad Sefareti Seriyelerinin birinci ve Çitine ve Vaşingtonun ikinci ve Madrit ve Brüksel ve İstokholm ve Lahinin dahi üçüncü sınıf itibarile birinci sınıfta bulunan sefaretlerde birer birinci ve ikinci ve üçüncü kâtib ve ikinci sınıftakilerde birer baş ve ikinci kâtib ve üçüncü sınıfa dahil olan sefaratı seniyyede dahi yalnız birer kâtib bulundurulması ve zikrolunan sefaretler memurlarından bazılarına mukaddema ita kılınıp kararı vakia muhalif olan unvanların tebeddülât vukuunda haddi muayyen ve mevzuuna irca olunmak üzere şimdilik alâhalihî terki lüzumuna dair encümeni hariciyeden ita olunan mazbatalarla sefaratı mezkûrede müstahdem memurinin sınıf ve esamisini mübeyyin tanzim edilen defterler icrayı icabı hakkında Hariciye Nezareti celilesinin iki kıta tezkeresile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile emrû ve fermanı hazreti şehriyârî şerefmüteallik buyrulur ise hükmü celili infaz olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

[İrade tarihi 3 receb 1303 26 mart 1302]

**№: 115 — Hocabey Kablosu Telgraf ücretlerinin
tadiline dair Rusya Devleti ve “Blaks,”
Telgraf kumpanyasile münakit
kararname**

**Hocabey ile Dersaadet beynindeki tahtelbahır
telgraf hattı vasıtasile teati kılınan muhaberata
dair Devletialıye ve Rusya Hükümeti ile
(Blaks) telgraf kumpanyası beyninde
akdolunan sureti tesviye sureti
tercümesidir**

4 receb 1303 27 mart 1302

Berlin muhtelit konferansı tarafından tariflerce ittihaz edilen usulü cedide mebni 28 temmuz 1879 tarihile Rusya ve

Devletialiyeye telgraf idareleri beyninde münakid sureti tesviye hakkında devleti metbualarının tasdikına talikan tadilatı atiyeye icrasını kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — Hocabeyden Derseadete mümted olan tahtelbahir telgraf hattı ücreti.

Evvelâ: Bir taraftan Avrupa ve Kafkasya kıt'alarında vaki Rusya memaliki ve diğer taraftan memaliki şahane ve Yunanistan beyninde ve yine bir taraftan memaliki şahane ve diğer taraftan Romanya arasında teati olunan muhaberat için sırf ve sadece kelime başına sekiz santim.

Saniyen: Bir taraftan Avrupa ve Kafkasya kıt'alarında vaki Rusya memaliki ve diğer taraftan İtalya memaliki beyninde teati olunan muhaberat için dört buçuk santim tayin edilmiştir.

Madde 2 — Rusya devleti maruzzikir ücretat ile bundan evvel devletler tarafından kararlaştırılan ücretlerin tayini nisbetinde mezkûr kumpanyaya sırf ve sadece kelime başına :

Evvelâ : bir taraftan Avrupa ve Kafkasya kıt'alarında vaki Rusya memaliki ve diğer taraftan memaliki şahane beyninde teati olunan muhaberat için on santim,

Saniyen: bir taraftan Avrupa ve Kafkasya kıt'alarında vaki Rusya memaliki ve diğer taraftan Yunanistan beyninde teati kılınan muhaberat için on iki santim,

Salisen: bir taraftan memaliki şahane ve diğer taraftan Romanya beyninde teati olunan muhaberat için sekiz santim ve bir taraftan Avrupada vaki Rusya memaliki ve diğer taraftan İtalya beyninde teati olunan muhaberat için iki santim terk ve teberru edecektir.

Madde 3 — Devleti aliye dahi işbu kumpanyaya bir taraftan Avrupa ve kafkasya kıt'alarında vaki Rusya memaliki ve diğer taraftan memaliki şahane beyninde teati olunan muhaberat için sırf ve sadece kelime başına on Yunanistan ile teati olunan muhaberat için sekiz ve İtalya ile teati kılınan muhaberat için dahi üç buçuk santim terk ve teberru buyuracaktır.

Madde 4 — İşbu sureti tesviye Berlinde içtima eden muhtelit telgraf konferansı tarafından kararlaştırılan şeraitin müddeti devamınca meriyülicra kalacaktır.

№: 116 — Selhi ramazan 1298 tarihli müskirat resmi mirisi nizamnamesinin 14 üncü maddesine müzeyyel fıkrai nizamiye

Memaliki şahanede imal olunacak ispirotoların dahi ecnebi ispirotoları gibi bir kıyyesinden iki kıyye arak itibarile resmi miri ahz olunur ve böyle resmi alınan ispirotolardan arak yapıldıktaki tekrar arak resmi alınmaz.

[*İrade tarihi 14 receb 1303, 7 nisan 1302*]

№: 117 — 19 Ramazan 1299 tarihli Resmi Damga Kanununa müzeyyel fıkrai kanuniye

[*14 receb 1303 ve 7 nisan 1302*]

Bilâ ruhsat resmi damga pulu furuht edenler ile ruhsatlı olupta bunları fii mukarreri mirisinden ziyadeye satanlardan üç yüzlük Osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki misli cezayı nakdî alınır.

№: 118 — Münazaalı olup lade olunacak tüccar eşyasından gümrüklere yalnız 60 günlük arziye resmi alınması hakkında iradei seniyeye

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesi Mazbatası

[*8 receb 1303, 31 mart 1302*]

Rüsumat emanetinden makamı samii Sadaret penahilerine takdim kılınan 11 cemaziyelahir 303 tarih ve iki numaralı tezkere cemiyeti rüsumiye mazbatasile birlikte Şûrayı Devlete havale ve 14 cemaziyelahir 303 tarihinde Dahiliye Dairesine ita olunmakla kiraat olundu.

Maallerinde tüccardan Panarı hesabına olarak İngiltereden gönderilmiş olan üç yüz on dokuz sandık çayın bedeli tesviye olunamamasından naşi mürsil ile mürselünileyh beyninde vukubulan münazaa üzerine geldiği mahalle iadesi çayları getiren vapur kumpanyaları canibinden ve gerek İngiltere sefaretî tarafından talep ve iltimas olunmuş olduğu ve müddeti mukareresinden ziyade gümrüklerde kalan eşyadan alınacak arziye resmi hakkındaki talimatta resmi mezkûr tayin ve teşdîd ile ashabından cezayı nakdî tarzında istihsali gümrük ambarlarının vüsatsızlığından dolayı mezahimi eşyanın indifarı arzusunun mübteni olup mezkûr çayların gümrükte kaldığı müddet için talimatı mezkûreye nazaran yetmiş bin kûsur

kuruş arziye resmi alınmak lâzımgelir isede ashabının ticaretçe uğramış oldukları zarar ve ziyandan başka bir de böyle külliyyetlice arziye resmi itasile mükellefiyetleri reva görülememekte ve bu makule eşyanın bütün bütün arziye resminden istisnası dahi tecviz edilememekte bulunduğu nazaran mezkûr çaylardan yalnız altmış günlük arziye resmi istifasile andan ziyade müddet için resimden muaf tutulacak olur ise on iki bin altı yüz seksen kuruş on para resim alınacağından bu suret hem tüccarın hem de gümrüğün menafiine muvafık ve men'i mezahimeî eşya için tedbiri kâfi olabilip buna sefaret tercümanının muvafakati dahi istihsal kılınmış olduğundan bundan ve badeezin emsali münazaah eşyadan yalnız altmış günlük arziye resmi alınıp andan ziyade bir şey talep edilmemesinin usul ittihazı lüzumu gösterilmiştir.

Mezkûr çayların müddeti medide gümrükte kalması cihetile bunlardan talimatı mevzuası mucibince arziye resmi külliyyetli bir meblâğa balığ olarak ashabının ticaretçe uğradıkları zarar ve ziyana mebni bu meblâğın itasile mükellefiyetleri muvafıkı hakkaniyet olamayacağı anlaşıldığına ve mezkûr çaylardan ve sair bu gibi münazaah olup tül müddet gümrükte kalacak eşyadan yalnız altmış günlük arziye resmi alınması hakkında emaneti mezkûrece beyan kılınan suret hem tüccarın menafiine muvafık hem de gümrükçe aranılan meni mezahimeî eşya için tedbiri kâfi olacağına binaen her mucibi istizan mezkûr çaylardan ve badema emsali münazaah eşyadan yalnız altmış günlük arziye resmi ahzinin usul ittihazı zımında emaneti müşari-leyhaya mezuniyet itasının Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür kılınmanın emrû ferman hazreti me'lehülemdir.

Meclisi mahsusu Vükelânın Mazbatâi müzeyyalesi

16 receb 1303, 9 nisan 1302

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin işbu mazbatasında muharrer esbattan dolayı gümrükte kalmış olan üç yüz on dokuz sandık çay için yalnız altmış günlük arziye resmi ahzi muvafıkı hakkaniyet olacağı misillü badema dahi münazaaya mebni gümrükte kalan eşya hakkında kezalik altmış günlük arziye resmi alınmasının usul ittihazı gümrükçe aranılan men'i mezahimeî eşya için tedbiri kâfi olacağına binaen mucibince ifayı muktazası meyanei bendegânemizde dahi müttehiden tezekkür ve tensib kılınmış isede katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizdir.

Irade tarihi. 19 receb 1303, 12 nisan 1302

**N: 119 — Boğaz içinde çivi vida civata ve sair
imaline mahsus bir fabrika inşası imtiyaz
mukavelenamesi**

**Şurayı Devlet Tanzimat Dairesinin 1145
numaralı ve 11 safer 1303 tarihli
mazbatası**

Telgraf Nezareti Fen kalemî muavini ve fabrikası müdürü Mehmed Raif Efendinin bazı asarı sınaie vücûde getirmek için tahtı imtiyazda olarak Boğaziçinde inşasına ruhsat itasını istida eylediği fabrika hakkında kararlaştırılan mukavelename lâiyhası ve Ticaret müdürü umumiliğinin müzekkeresi Ticaret nezaretinin tezkeresile beraber Şurayı Devlete havale buyrulmuş olmakla Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Meallerinden Müsteban olduğu üzere mumaileyhin inşa etmek istediği fabrika küçük ve büyük her nevi civata ve demir ve bakır ve pirinc vida ve bakır çivi ve ağaç vidası ve pirinc ve demir çubuk ve bunlara mümâsil edevat imaline mahsus olacağı ve Çubukludan Anadolu kavağına kadar Boğaziçinde memleketce mahzuru olmıyan münasib mahallinde yapılacağı anlaşılmış ve sanayi dahiliyenin terakkisi ve ihtiyacatı memleketin masnauatı Osmaniye ile teshili maksadınca bu gibi fabrikaların teksiri arzu olunur mevaddan ve rekabeti ecnebiyeye mukavemet için sanayi fabrikalarına imtiyaz vermek icabı halden bulunmuş olup binaenaleyh esası istida şayanı kabul ve terviç görüldüğü misillü mukavelelâiyhası münderecatna nazaran on seneye munhasır olacak müddeti imtiyaziye emsaline edilen müsaadeye muvafık ve müddeti inşaiye ile imalâta mübaderet için tayin olunan zaman dahi mutedil bulunduğu ve masnauatın dahili resmi gümrükten müddeti imtiyaziye munhasıran ma'fuiyeti ise sair bu gibi müessesat hakkındaki müsaadada tevafuk ederek zaten resmi mezkûrun ilgası kararı dahi bunu mürevviç ve muktazı olduğu ve elyevm zikrolunan masnauattan bazısını imal eden esnafın şu fabrikasile icrayı san'atlarına ikai mevani olunmıyacağı cihetlerle bu maddeler yolunda görülüp fakat dairei imtiyazı tahdid eden ikinci maddedeki (Dersaadet ve mülhakatı) cümlesi bir taraftan Çatalca ve diğer taraftan İzmit Sancaklarını içine alabilerek bu ise pek vasi olduğundan dairei imtiyazın Dersaadet ve bilâdi selâse kaydile tahdidî ve birde dahili resmi gümrükten ma'fuiyet müsaadesinin harice gönderilecek masnauat resmi gümrüğüne de şümulüne dair dördüncü maddede muharrer

fıkra emsal ve kaidei umumiyesine tevfiik olunamayıp zaten bu fabrikanın asarı sınaiesinden dahilen istifade matlup olmasına mebni müsaadatin da ana masruf tutulması racih olmakla fıkrâi mezkûrenin dahi tayyedilmesi bittensib mumaileyh Raif Efendi daireye celb ile şu iki tadile muvafakati istihsal kılınarak mukavele lâyihasının nüshai mübeyyizası leffen takdim kılınmakla muvafıki reyî âli buyrulur ise usulü veçhile imza ve teatisi zımnında nezareti müşarileyhaya mezu-niyet itası babında.

İşbu mazbata ve melfuf mukavelename lâyihası sahibi isti-danın fabrika için vazedeceği sermaye miktarının ve tersanece o misillü edevat imalile satılmakta olmasile taleb olunan imti-yazın onlara mani olamayacağını mukaveleve derci zımnında Meclisi Vükelânın zabtı suretile beraber iade buyrulmakla Tanzimat daresinde mutalea ve mumaileyh Raif Efendi celb ile tefhim olundukta fabrikanın tesisi için on bin lira sermaye vazedeceğini ve imtiyazını taleb eylediği şeylerin tersane fabrikasında imal ve furuhtu halinde fabrikası mamulâtının rekabet edemeyeceğini ve henüz Dersaadette yapılamamakta olan dökme ve adi yemek subalarile bu kabilden olarâk mukaddema imalini istediği şeylerden fazla bazı edevatin dahi imali için mukaveleye bir fıkra ilâvesile beraber fabrikada sarfolunmak üzere Avrupadan celbolunacak ham demirin resmi gümrükten muafiyetini istida etmiştir egerçi hariçten celbolunacak demirin gümrük resminden istisnası emsâlen ve usulen muvafıki maslahat değil isede bu fabrikanın mamulâtı dahili resmi gümrükten ma'fu olacağı gibi ihracat resminden dahi müstesna tutulmak sair fabrikalar imtiyazatınca müttehaz olan müsaadeye tevafuk edeceğinden ve envai mamulâta ilâvesi istenilen asarı sınaiyenin buraca vücuda getirilmesi arzu o'unan şeyler olmasına mebni anın dahi kabulü münasib görüldüğün-den bunlar ve vazolunacak sermayenin miktarı mukavelenamede tasrih ve yâdinci madde dahi emsâline ve iktizayı maslahata tevfiikan tashih olunmuş ve tersane mamulâtına bu fabrikanın men'î rekabeti bahsine gelince arzu tariften müstağni olduğu üzere tersanei âmire fabrikaları esasen ihtiyacı Devlete hizmet için yapılmış olmakla beraber bunların sipariş üzerine imal ve furuht edeceği şeyler kazan ve buhar makineleri misillü

başı ve ehemmiyetli masnuat olmak lâzım gelip yoksa her yerde erbabı sanayia terk ve tahsis kılınmış olan imalâtı müteferrika ve hasiseye tersane fabrikalarının rekabeti farz ve tasavvur olunamayacağı gibi bu yola gidilmenin sanayi fabrikaları tesisatını teksire mümâneat edeceği dahi derkâr olduğundan sahibi imtiyazın menedemiyeceği tersane mamulâtının berveçhi muharrer başlıca asarı sanaiyeye hasrı iktıza ederek bu fıkra dahi mukaveleye derc ile nüshai mübeyyizası leffen takdim kılınmış olmakla olabada.

8 receb 1303 ve 31 mart 1302

Mazbatai maruza

Telgraf Nezareti Fen kalemi muavini ve Fabrikası Müdürü Mehmed Raif Efendinin küçük büyük her nevi civata ve demir ve bakır çini ve emsali edevat ile dökme ve adi yemek sobası misillü bazı asarı sanaiye imaline mahsus olmak üzere on sene müdleti imtiyaziye ile Çubukludan Anadolu Kavağına kadar Boğaziçinin mahzurdan salim olan bir mahallinde inşasına ruhsat istediği fabrika hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim ve ita kılınan mazbatada işbu fabrika için mumaileyh tarafından on bin lira sermaye vazolunacağı gibi tersanenin sipariş üzerine imal ve furuht etmekte olduğu kazan ve buhar makineleri misillü başlı ve ehemmiyetli masnuatı mene mumaileyhin salâhiyeti olamaması hususu mukavelenemeye dercedilmiş ve fabrikanın tesisi için ilk defa olarak Avrupadan celbolunacak alât ve edevat ile işbu fabrika mamulâtının gümrük resminden müstesna tutulması dahi muvafıkı emsal bulunmuş olduğundan bahsile icrayı icabı dermeyan olunup vakıa sanayii dahiliyenin terakkisine medar olan bu misillü fabrikaların tesis ve tekessüründeki fevaid ve muhassenat bedihi olduğuna ve mukavelename münderecatı dahi muvafıkı usul ve emsal görüldüğüne mebni bermucibi mazbata on sene müddetle mumaileyh uhdesine imtiyaz itası meyanı bendegânemizde dahi müttehiden bittezekkür salifülbeyan mukavelename müsveddesi leffen arz ve takdim kılındı isede katıbe ahvalde emr ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

20 receb 1303 ve 13 nisan 1302

Tezkerei maruza

Telgraf Nezareti Fen kalemi muavini ve Fabrikası müdürü Mehmed Raif Efendinin her nevi civata ve emsali edevat ile dökme ve adi yemek sobaları misillü asarı sınaie imaline mahsus olmak üzere on sene müddeti imtiyaziye ile Çubukludan Anadolukavağına kadar Boğaziçinin mahzurdan salim olan bir mahallinde inşasına ruhsat itası hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata mukavelename lâyiha ve dairenin mezkûr mazbatasile maan ve leffen arz ve takdim kılınmakla olabatta her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şeref-müteâllik buyrulursa mantuku âlisi infaz olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

20 receb 303 ve 13 nisan 302

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi Sadaretpenahilerile meľuf meclisi vükela mazbatası ve müteferriatı manzuru âli buyrulmuş ve tezekkür ve istizan olunduğı vechile iktizsıanın ifası hususuna iradei seniyei cenabı şehriyari şeref-müteallik buyrularak mezkûr mazbata takimile iâde kılınmış olmakla olabatta.

[İrade tarihi : 22 receb 303 ve 15 nisan 302]

Boğaziçinde Çivi, Vida, Civata ve saire imaline mahsus bir fabrika inşası imtiyaz mukavelenamesi

22 receb 1303, 15 nisan 1302

Madde 1 — Telgraf Nezareti Fabrika Müdürü Mehmed Raif efendiye küçük büyük her nevi demir civata demir ve bakır ve pirinç vida ve bakır çivi ve ağaç vidası pirinç ve demir çubuk ve her numaradan tel ve saç kafes sarı teneke bakır levha kazan çivisi araba yayı ve dingili kazan ve perçin çivisi ve hernevi dökme ve adi yemek sobaları ve maltız ocağı tesmiye olunan pikden ısgaralı ocak gözleri dökme terazi ve demir çivi ve menteşe ütü ve şimendifere aid hernevi döküm edevati ve istinsah için tazyik makineleri ve demir ve dökme boru ve torna ve matkap ve planya misillü edevat imaline mahsus olmak ve otuz beygir kuvvetinde bir buhar maki-

nesi vasıtasile hareket eylemek üzere Çubukludan Anadolu Kavağına kadar Boğaziçinin memleketçe mahzurlu olmiyan münasib mahallinde bir fabrika inşası için on sene müddeti imtiyaziye ile ruhsat verilmiştir.

Madde 2 — İşbu ruhsat tarihinden itibaren on sene zarfında Dersaadet ve bilâdiselasede işbu fabrika gibi bir fabrika inşası için âhar kimseye ruhsat verilmeyecektir.

Madde 3 — Tarihi imtiyazdan sekiz mah mürurunda fabrikanın inşasına teşebbüs olunarak ondan bir sene hitamında birinci maddede tadad olunan şeylerin imaline bed ve mübaşeret olunacak ve şayet bir sene mürur edibde imalâta beddedemediği ve beddettikten sonra imalâta devam etmeyip tatil ettiği takdirde hakkı imtiyaz sakıt olacak ve o takdirde Dersaadette böyle bir fabrika yapmak isteyenlere ruhsat verilecektir.

Madde 4 — İşbu fabrikanın tesis ve küşadı için mumaileyh tarafından on bin Osmanlı altını sermaye konulacaktır ve üçüncü madde mucibince imalâta bed ve mübaşeret için tayin olunan yirmi mah müddet zarfında sahibi imtiyazın işbu sermayeyi ihzar iylediğini kaideten isbat etmesi lâzım gelecektir.

Madde 5 — Mezkûr fabrikanın tesisi için ilk defa olarak Avrupadan celbolunacak alât ve edevat resmi gümrükten muaf tutulacağı gibi on sene zarfında bu fabrikanın gerek dahilen sarfolunacak ve gerek memaliki ecnebiyeye nakledilecek bilcümle mamulâtından gümrük resmi alınmayacaktır. Fakat sui istimali men için gümrük tarafından gösterilecek kavaide sahibi imtiyaz tarafından riayet olunacaktır. Sahibi imtiyaz on sene mürurundan sonra sair yerli mamulâtına tevfiakan mezkûr fabrika mamulâtının lâzım gelen rüsumunu tediye mecbur olacaktır.

Madde 6 — Vilâyatı şahanenin birinde bu yolda bir fabrika tesis edilir ve mamulâtından Dersaadet ve mülhakatından eşya ithal olunur ise lâzımgelen resmi gümrüğü tamamen ahz olunacak ve bu fabrika mamulâtından dahi o fabrikanın bulunduğu mahalle eşya irsal olunduğu halde sahibi imtiyaz resmi gümrüğünü tediye mecbur olacaktır.

Madde 7 — Mezkûr fabrika lâzimesiçün memaliki şahane iskelelerinden celbolunacak hurda demir ve bakır ve kömür ve sair her nevi eşya resmi gümrükten muaf tutulacaktır.

Madde 8 — Dersaadet ve bilâdiselâsede elyevm mevcut olan yani imtiyaz fermanı âlisinin itasında işlemekte bulunan mamulât tezgâhlarını ve şimendiferlere mahsus olarak tesis edilmiş ve edilecek fabrikaların imalâtını ve tersanei amirenin kazan ve buhar makineleri gibi başlı ve ehemmiyetli olan mamulât ve masnuatı men'e sahibi imtiyazın salâhiyeti olamıyacaktır.

№: 120 — Dersaadette yün ve pamuk ipliği ve akmişe ve fes imaline mahsus bir fabrika inşası imtiyaz mukavelesi

Madde 1 — Şûrayı Devlet Azasından Atufetlü Ahmed Refik Beyefendi Hazretleriyle Amedii Divanı Humayun Muavini Saadetlü Reşid ve Ticaret Müdürü Umumisi Saadetlü Refik Bey Efendiler Hazaratine yapağı ve pamuk ile imal olunur fanile ve yünlü elbiselik ve mefruşat akmişesi ve Amerika bezi ve astar ve ipek ve her nevi tire ve yün ipeği ve fes imaline mahsus Dersaadet ve havalisinin mahzur ve mazarrattan salim bir mahallinde bir fabrika inşası için yirmi sene müddeti imtiyaziye ile ruhsat verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye içinde Dersaadet ve mülhakatında zikrolunan imalâta mahsus diğer bir fabrika küşadı için ahara ruhsat verilmiyecektir.

Şu kadarki ashabı imtiyazın gerek feshanei âmire ve gerek sair miri fabrikaları ile memaliki şahanenin dairei imtiyaz haricindeki mahallerinde bulunan emsali mamulat fabrika ve tezgâhların ve imtiyaz fermanı âlisinin itasında dairei imtiyazda minelkadim işliyen adi tezgâhları men'e salâhiyetleri olmiyacaktır.

Madde 3 — Fermanı âlinin itası tarihinden bir sene zarfında fabrikanın inşasına teşebbüs olunarak yirmi dört mah hitamında eşya imaline bed ve mübâseret olunacaktır ve havanini Devleti aliyeye tabi olmak şartile bairadei seniye mukarrer olan nizamı umumî dairesinde ve imtiyaz fermanı âlisi tarihinden

itibaren altı ay zarfında bir anonim şirket teşkil etmeğe ve fabrikanın tesis ve kûşadi için şimdilik elli bin lira sermaye vazolunacağı gibi bu sermayeyi ileride derececi lüzumuna göre yüz bin liraya iblağ eylemeğe ashabı imtiyazın salâhiyetleri vardır şayed müddeti mezkûre zarfında fabrikanın inşasına bedolunmaz ve vadei muayyenesi hitamında imalâta mübaşeret kılınmaz ve imalâta başlandıktan sonra devam edilmez ise bu yolda fabrika tesisini talep ve istida edenlere ruhsat itasında Hükûmeti seniye muhtar olacağı gibi imtiyazı mezkûrun bir gûna hükmü kalmıyacaktır.

Madde 4 — Zikrolunan fabrikanın tesis ve ikmali için ilk defa olarak Avrupadan celbolunacak alât ve edevat ile levazım ve eşya ve mevaddı saire ve dahili memalikten mubayaa ve celb eyliyecekleri yün ve pamuk resmi gümrükten muaf tutulacağı gibi yirmi sene zarfında bu fabrikanın gerek dahilen sarfolunacak ve gerek memaliki ecnebiyeye nakledilecek bilcümle mamulâtından gümrük resmi alınmıyacaktır. Şu kadarki suiistimali men için Rüsumat Emaneti tarafından gösterecek kavaide ashabı imtiyaz tarafından riayet olunacaktır.

Madde 5 — Ashabı imtiyaz inşa edecekleri fabrika mamulâtından devairi askeriye için mubayaası istenilecek eşyayı cüzi bir temettü mukabilinde ita eylemeği vadederler.

Madde 6 — Ashabı imtiyazın fabrikada istihdam edeceği ustalardan maada hademe ve amelei saire tebaai Devleti aliye-den olacaktır.

26 receb 1303 ve 19 nisan 1302

Yün ve pamuk ipliği ve akmişe ve saire imaline mahsus Anonim Osmaulî Şirketi Nizamnamei dahilisidir

Zirde vazülimza yün ve pamuk ipliği ve akmişe imaline mahsus bir fabrika inşasile idare ve işletilmesi için 22 receb 303 tarihli fermanı âli mucibince tebaai Devleti aliye-den atufellü Ahmed Refik ve saadetlu Reşid Beyefendiler hazratile müte-

veffa Refik Beye verilen imtiyaz ve bilmukabele edilen teahhüdâtın icrası için şeraiti atıyeye tevfikân bir anonim şirketi teşkil eylemişlerdir.

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkili ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — Teati olunan şartname ve şerefsudur eden imtiyaz fermanı âlisi ahkâmına tevfikân yün ve pamuk ipliği ve akmişe ve saire imaline mahsus bir fabrika inşasile idare ve işletilmesi için zirde tarif olunacak hissedaran beyninde bir Osmanlı Anonim şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı yün ve pamuk ipliği ve akmişe ve saire imaline mahsus Anonim Şirketi Osmaniyesi olacak ve tabiyeti sıfatile tabî Devleti aliyenin kavanin ve nizamı umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Dersaadette olacak ve memaliki Osmaniyenin sair mahallerile memaliki ecnebiyede şubeleri bulunabilecektir.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbattan dolayı fesih veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe imtiyaz müddeti yirmi seneden ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 — Ashabı imtiyaz yani atufetlü Ahmed ve saadetlü Reşid Beyefendilerle müteveffa Refik bey veresesi bafermanı âli kendilerine verilen hukuk ve teahhüdâtı şirkete devretmiş ve şirket ashabı imtiyaz sıfatını haiz ve kâffe hukuk ve vazâifce onların makamına kaim olunmuştur. Binaenaleyh ashabı imtiyaz fermanı âli ile imtiyaza müteâhlk kâffe evrakı şirkete teslim etmeğe mecburdur.

Madde 6 — Şirketin sermayesi kırk beş bin beş yüz İngiliz veyahut elli bin elli Osmanlı lirasından ibaret olup beheri beş İngiliz yani beş buçuk Osmanlı altını itibarile dokuz bin yüz hisseye munkasimdir. Heyeti umumiyenin işbu sermayeyi tezyid etmeğe salahiyeti olacağı gibi şirket sermayesinin nısfını tecavüz etmemek üzere Ticaret ve Nafta Nezaretinin tahti teftişinde olarak tah-

vilât dahi ihrac edebilecek ve işbu tahvilât şirketin emval ve emlâkile temin edilerek birinci derecede bir hakkı rehni haiz bulunacaktır.

Madde 7 — Şirket sermayesinin tamamı imza ve yüzde onu istinsal olunduktan sonra sureti katiyede teşekkül etmiş addolunacak ve tekasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermayenin nısfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir Şirketin hisse senedatının bir tarafı Türkce ve diğer tarafı Fransızca ve sair lisanlar ile tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan doksanı şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin kararile Dersaadet ve sair lâzımgelen mahallerde elsinei muhtelifede çıkan resmî ve gayri resmî bazı gazetelerle otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisseler bedelinin nısfı tediye olununcuya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olunmadıkça kabili havale ve furuht olamayacaktır ve bunların havale ve furuhtu şirketin defterine kaydedilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmakla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve furuhtu senedde dahi zikir ve işaret kılınacaktır. Bedelin nısfı tediye olunduktan sonra senedat hamiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazarında kabili inkısam değildir. Ve şirket hisse için bir sahib tanır bir hissedarın varis veya dayinleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vaz'ını talep ve şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler. Ve istifayi hukuk için şirketin sene muhasebe defatiri ile heyeti umumiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkatı muayyenede tekasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiblerinden teahhüdatı vakıadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevi yüzde altı hesabile faiz ahz olunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedat ashabı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır. Ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve

ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir gûna ihtara ve muamelâtı adliyyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyânı sahibine aid olmak üzere Dersaadet ve yahut memaliki mahrusanın sair borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikile hisseleri satılacaktır. Bu veçhile furuht olunan senedat iptal olunacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır. Şirketin matlubu tevkif olunduktan sonra fazlası satılan hisse senadatının ahabına ita ve esmanı mezkûre şirketin tesviyei matlubuna kifayet etmediği takdirde noksanı kendisinden talep ve istifa olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanındadır

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mensub ve beşden on bire kadar azadan mürekkebe bir meclisi idareye ihâle olunacak ve şu kadarki ilk beş sene müddet için teşkil olunan meclisi idare heyeti saadetlu Reşid Beyfendi hazretleri ve Mösyö Nıramin Alferd Dobison ve Mösyö Con Tomas ve Mösyö Holt ve Mösyö Con Galove ve kambiyo esham ve itibari umumii osmanî Dersaadet bankalarının meclisi idareleri azasından birer zat ile Mösyö Cims ve Bataldan yani ceman dokoz azadan ibaret olup tasdiki memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmektedir.

Madde 13 — Beş sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra meclisi idareye intihab olunacak azanın ilk teceddünde kur'a ile ve ondan sonra kıdem itibarile her sene bir veya ikisi çıkarılarak yerlerine âharı intihab ve tayin kılınacaktır şukadarki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi idarenin içtimaı icabı maslahata tâbi olacak isede ayda bir defa toplanması lâbüttür. Müzakeratın muteber olması lâkal nısfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti ârasile muteber olur tesavii âra vukuunda keyfiyeti içtima atıye tâlik edilir ve anda dahî tesavii âra vuku bulursa mevzuubahis olan madde reddolunur.

Madde 15 — Meclisi idarenin müzakeratı defteri mahsusuna kaydolunur ve ziri reis ile hazırı bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir. Zabıtın sureti veya bir fıkrai muhricesi mute ber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 — İdare meclisi azasından her biri şirketin eli hisse senedatına malik olması lâzımgelir senedatı mezkûre şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılamıyacaktır. Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi idare azasından bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuundan veya sair bir sebepten dolayı bir veya bir kaç aza yeri münhal kahr ise meclisi idare anlarının yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'i gelecek heyeti umumiyeye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 — Meclisi idare hersene içlerinden birini reis ve reisi sani intihab eder ve reisin veya reisi saninin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler.

Madde 19 — Azadan memaliki ecnebiyede bulunanlar veya muvakkaten gaybubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere azadan birini tayin edebilirler. Şu kadarki vekâlet edecek azanın kendi reyinden başka birden ziyade rey olamıyacaktır.

Madde 20 — Meclisi idare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tamamı haizdir ve bundan maada sulholmak ve hakem tayin etmek salâhiyetine dahi maliktir ve hesapatını tanzim ile heyeti umumiyeye vaz ve tevzi olunacak temettüün mikdarını teklif eder meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeialehy sıfatile huzuru mehakimde bizzat veya bilvekalé şirkete vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusaya ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen ve yahut tamamen azasından bir veya bir kaç zata bavekâleti mahsusaya ihale edeceği misillü mesalihi cariyeinin rüyet ve tesviyesi için harîçten dahi bir veya birkaç zatı tevkil eyliyebilir.

Madde 22 — Meclisi idare azasından ahzedecekleri hissei temettüattan başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin miktarı heyeti umumiyeye tarafından tayin kılınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden heyeti umumiye bilcümle hissedarının vekilidir.

Madde 24 — Heyeti umumiye her senenin ilk altı mahı zarfında meclisi idare tarafından tayin olunacak mahalde sureti adiyede akdi içtima eder. Bundan başka Meclisi İdare icabet-tikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiye-yi davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal on hisseye malik olan bilcümle hissedarandan mürekkeb olacaktır. Heyeti umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedarının her on hisse için bir rey-i olacak ve şu kadar ki hissedar olmiyanların hissedarane vekâlet etmeleri caiz olmayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadân lâakal bir mah evvel yirmi dördüncü maddede beyan edildiği veçhile gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rubuna müsavi hisse senedatına malik hissedarlar hazır bulunur ise sureti muntazamada teşekkül etmiş addolunur. Heyeti umumiyede hazır bulunacak hissedarın mutasarrıf oldukları hisselerin salıfüz-zikir bir rubuna müsavi olup olmadığı anlaşılmak üzere hisse senetlerini on gün zarfında meclisi idare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır.

İşbu heyeti umumiyenin defai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedarının asaleten ve vekâleten hamil oldukları hisse senedatının miktarı derece-i kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtimaa davet edilir.

İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedarın hisselerinin miktarı ne olur ise olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayi müzakerat edecektir. Ve bu veçhile cereyan eden müzakerat meri ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dün ve bir mahdan ziyade olmayacak ve ikinci içtimadan davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyyede meclisi idare reisi riyaset eder ve reis mevcut olmadığı halde meclisi idare azası içlerinden birini reis vekâletine intihab eylerler. Heyeti umumiyyede hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder. Heyeti umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiyyede müzakere olunan hususata ekseriyeti âra ile karar verilir. Müzakere olunacak mevaddın cetveli meclisi idare tarafından tanzim edilir. İşbu cetvele dahil olacak mevad meclisi idarenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından lâakal bin hisseye malik olan hissedaran tarafından yevmi içtimadan lâakal otuz gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır. İşbu cetvele dahil olmiyan hususat heyeti umumiyyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiye bilcümle hesabatın tetkiki için tayin olunan bir veya müteaddid müfettişlerin memuriyetlerini tasdik eder.

Madde 31 — Heyeti umumiye şirketin umur ve masalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raportu kiraat eder ve bunları ledelmüzakere ya kabul veya reddeder ve hissei temettüü tayin ile tebdili iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususati hakkında bilmüzakere kararı kat'i ita ve meclisi idarenin icabeylerse iktidarını tevsi eyler. Fakat heyeti umumiye de asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisseler ashabının ekseriyeti ârası olmadıkça sermayenin tezyidine veyahut altıncı madde mucibince tahvilât ihracına karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin müzakeratı zabıt ve kaydolunur ve ziri heyeti umumiye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtib tarafından imza edilir heyeti umumiyenin her içtimasında hazır bulunan hissedaranın eşamisini ve her birinin hamil olduğu hisselerin mikdarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına rapt ve taleb vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Lieclilihticac ibraz olunacak heyeti umumiye-
nin zabıt sureti veya fikaratı müstahrecesi meclisi idare reis
veya vekili tarafından imza edilir,

Madde 34 — Heyeti umumiye tarafından işbu nizamname
ahkâmına tevfikân verilecek kararların kabulü kaybolan veya
muhalif reyde bulunan hissedaran için dahi mecburidir.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasın-
dan bed ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur. Fakat
birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti katiyede
teşkili tarihi ile ertesi kânunu evvelin otuz birinci günü beynin-
deki müddeti şamil olacaktır. Meclisi idare her sene ni-
hayetinde şirketin matlubat ve düyunatını havi bir defteri umu-
mî tanzım ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabatı
heyeti umumiyenin içtimandan evvel müfettişlere irae ve tebliğ
edecektir.

ALTINCI FASIL

*Müessis hisseleri ve temettüatın sureti taksimi ve resülmale
mahsub akçe beyanındadır*

Madde 36 — Hissedarana sırf temettüün yüzde yirmisi tevzi
edildiği takdirde baki kalan temettüden evvel emirde cümlesine
yüzde yirmi beşe istihkak vermek ve isme muharrer olmamak
üzere müessis hisseleri ihdas olunup bunların şekil ve adedi
meclisi idare canibinden tayin olunacaktır. Şirketin temettüatı
safiyei seneviyesinden evvelâ bilâistisna hisselerin cümlesine
faiz olarak yüzde on ve saniyen ihtiyat akçesini teşkil etmek
üzere yüzde beş ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde onu
mütesaviyen müdirana ve yüzde doksanı hissei temettü namile
hissedarana tevzi edilir.

İşbu yüzde doksan şirketin tediyeye olunmuş sermayesinin
yüzde onuna muadil bulunduğu halde baki kalan fazlasının
yüzde yirmi beşi müessis hisselerine ve yüzde yetmiş beşi his-
sedarana tevzi edilir.

Madde 37 — Heyeti Umumiye Meclisi idarenin teklifi üzerine şirket sermayesinin itfası için lâzım gördüğü bir miktar akçenin ifrazına karar verebilir ve bu veçhile tayin olunan miktar Heyeti Umumiyece bittetik güzeşte ve ihtiyat akçesi ve hissei temettü ve otuz altıncı maddede gösterilen cümle tevziattan evvelce senevi vukubulacak hissei temettüden ifraz edilip hisseler üzerine tediye olunan meblâğı tenkise hasredilecek ve Meclisi Umumi bu muamelenin suret ve nevini ve evkatını tahtı karara alacaktır. İşbu ihtiyatı mahsusun faslı atide beyan edilecek ihtiyat akçesine şumulü olmyacaktır.

YEDİNCİ FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — Otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez mebalığden hasil olacak ihtiyat akçesi masarifi fevkalade ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin üşrüne müsavi bir raddeye baliğ oldukça ihtiyat akçesi ifraz olunmyacaktır.

Madde 39 — Hasilatı seneviye hisse başına yüzde beş faiz itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde bilcümle teahhüdâtı ifa ve hesabı kat' ve tesviye olandıktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidı müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi idare her ne vakit ve her ne sebeble olursa olsun heyeti umumiyeyi içtimaa davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir. Şukadarki temdidı müddet ile şirketin sair şirket ile birleşmesi maddeleri Hükümeti seniyenin ruhsatına mütevakkıftır.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin sülûsanı zayı olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiyeyi davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti münkaziye oldukça veya müddeti tekmil olmaksızın fesholundukta içtima eden heyeti umumiye şirketin sureti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya bir kaç memur tayin edecektir. Heyeti umumiye şirketin mevcut olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimalde devam edecektir. Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve Hükûmeti seniyenin müsaadesile şirketi mefshuhanın hukuk ve senedat ve tehhüdâtını diğer bir şirkete veya âhar bir kimseye devir ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisse senedatını hamil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve muteber olmamzır

№: 121 — Asma kütük ve çöp ve çubuk ve yapraklarından maada hariçten ağaç, fidan ve hububatın cevazı ithali hakkında iradei seniye

5 şaban 1303, 27 nisan 1302

Tezkerei maruza

Filokseranın men'i sirayeti zımında her nevi mağrusat ve mezruat fidan ve tohumlarının Avrupadan memaliki mahrusaya celb ve ithali tahtı memnuiyete alınmasından dolayı gümrük varidatunca zayıat vukua gelmekte olmasına ve zaten filokseranın bağ çubuklarına munhasır bir âfet olduğundan sair şeylerde şımdıye kader mazarratı müşahede olunmamış bulunmasına nazaran her nevi tohum ve fidanların bundan dolayı men'i duhulü iktiza etmeyip fennen hangi nevilerin mazarratı mütehakkık ise memnuiyetin onlara hasrile maadasının duhulüne müsaade olunmak üzere tahkikatı mükemmele icrası için fen ve malûmat

erbabından bir komisyon teşkil olunarak bu bapta komisyonca ittihazı tensib olunacak usul ve kaidenin arzı atebî ülya kılınması hakkında tezkereî hususiyeyi devletlerle tebliğ olunan iradeî seniyeî hazretî padişahî hükmü celiline tevfikân Ticaret Nezareti celilesile cereyan eden muhabereyi havi tezkere cevabında bu iş için erbabı fen ve malûmattan mürekkeb teşkil olunan komisyonda keyfiyet biletraf müzakere olunarak olbap verilen kararı havi tanzim olunan mazbatada gösterildiği veçhile doksan altı tarihinde bairadeî seniye mevkiî icraya vazolunan Filoksera nizamnamesinde beyan olunduğu veçhile ithali men olunan şeyler gars olunmak üzere hariçten getirilen ağaç ve fidanlarla asma kütük ve çöp ve çubuk ve yapraklarından ibaret olup bu memnuiyetin bilcümle sebze ve hububat vesaireye şumulü olmadığı ve şu suretin Avrupaca meriyülicra olan kavaid ve nizamata dahi muvafık idiği beyan olunmuş ve salifüzzikir tezkere ile mazbata leffen arz ve takdim kılınmış olmağla icrayı icabı hakkında her ne veçhile iradeî seniyeî hazretî hilâfetpenahî şerefmüteâllik buyurulur ise mentuku münifi infaz edileceği beyanile tezkereî senaveri terkîm olundu Efendim.

Mabeynî hümâyun başkıtabetinin iradeî seniyeî hazretî padişahiyî mübellîğ tezkeresi

Filokseranın men'î sirayeti için Ticaret Nezareti celilesinde teşkil olunan komisyonun verdiği kararın arzı tafsilâtile icrayı icabı istizanına dair resideî desti tazim olan 5 şaban 1303 tarihli tezkereî samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf tezkere ve mazbata manzuru âli oldu. Asma kütük ve çöp ve çubuk ve yapraklarından maada ağaç ve fidanlarda filoksera bulunmadığı cihetle memnuiyetin gars olunmak üzere hariçten getirilen ağaç ve fidanlara dahi şamil tutulması muamelâtı ticariye ve varidatı rusumiyeye irası sekte ve noksan edeceğinden yalnız asma kütük ve çöp ve çubuk ve yapraklarının men'î idhalile maada magrusat ve hububatın duhulüne müsaade olunması ve mamafî

bunların dahi gümrükçe evvel emirde icrayı muayeneleri için iktiza eden fen aşına memurun tayin kılınması şerefsadır olan iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî muktezayı celilinden olarak mezkûr tezkerei samiyeyi fehmaneleri melfufatile beraber iade kılınmış olmağla olbabta emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

Irade tarihi 6 şaban 1303 28 nisan 1302

№: 122 — Devairi teftişiyei maliye adedinin tenzile müfettiş ve muavinlerinin tensikı salâhiyeti ve dairei maliyede bir meclis teşkili hakkında iradei Seniye

8 şaban 1303 30 nisan 1302

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Malûmu âli buyurulduğu üzere umuru maliyenin bir dairei mazbutave mu'temenede cereyanı maksadile vilâyatı şahane on altı daire itibar olunarak on altı müfettiş ve on altı dahi muavin istihdam olunmakta ve esnayı devirde aldıkları harcırahlardan başka bunlara şehri yüz otuz altı bin kuruş maaş verilmekte isede işbu memuriyetlerin tesisi bir seneyi tecavüz etmiş olmasına mebni ihtiyar olunan fedakârlık nisbetinde istihsali fevaid olunup olunmadığının tetkiki islahatı maliye komisyonuna havale edilmiş olduğundan olbabta cereyan eden müzakeratı havi mazbata meclisi cakiranemizde mütalea olundu mealinden müsteban olduğu üzere umuru maliyenin teftişindeki tesirat ve muhassenatı maddiye ve maneviye derkâr isede elyevm müstahdem olan müfettişler indetteftiş gördükleri hali taşralarca mercilerine ihtar ve divanı muhasebata da balâyiha ihbar ederek geçtikleri gibi divanı muhasebatça ise lâyiha sureti dairei aidesine ve oradan dahi mahalline tebliğ ile iktifa olunmakta ve bu cihetle teftişatın neticesi takip ve istihsal olunamayıp tebliğatı vakıa bittabi hükümsüz muhaberatı istilzam eylemekte olmasile hizmeti teftişiyenin hakikaten müsmir ve müessir bir surete konulması zımında şimdiki on altı dairei teftişiye sekiz

daire üzerine tertip olunup müfettişler ile muavinlerinin adedi sekize tenzil ve müfettiş muavinleri dahi müfettişlerin maiyet kâtibi makamında istihdam olunmayıp tahkikatını yine müfettişe bildirmek ve yine anın refakatinde bulunmak ve müfettişin lüzum göreceği liva ve kazalar muamelâtını teftiş etmek üzere müfettişi sani unvanile tayin ve istihdam kılınması ve teftişatı vakia tebliğatı mücerrede şeklinden kurtarılarak müfettişler teftişat ve muamelâtından Maliye Nezaretine karşı mes'ul olmak ve nezaret dahi onların iş'aratını bittetik esası icraat ittihaz eylemek üzere münasebet ve merbutiyeti tabiiyesi cihetile müfettişlerin kemakân Maliye Nezaretine iadei merbutiyetleri ve Maliye Nezaretinin havale edeceği mevadda bakmak ve maliye müfettişlerinin teftişat ve iş'aratını tetkik ile muamelâtı mürettebesini ifa eylemek ve on bin kuruş maaşlı bir reis ile beşer bin kuruş maaşlı dört azadan ve azalık sıfatını haiz olmak üzere kezalik beş bin kuruş maaşlı bir baş kâtibten mürrekkebe olmak ve heyeti kalemiyesi dahi ona göre tertib kılınmak ve haftada bir gün heyeti umumiye makamında hazinei celile rüesayı ekla-mile Dahiliye ve Hariciye ve Nafia ve Adliye ve Ticaret ve Maarif muhasebecileri dahi içtima eylemek ve yeniden tayin olunacak reis ve aza maaşları berminvali muharrer taklil olunacak müfettiş ve muavinlerden kalacak akçe ile hazinei celiledeki encümeni idarei maliye maiyetinde mevcut olan ve müfettişliklerin idaresi divana nakil olunduğu vakit oraya devrolunan memurin ve ketebe muhassasatı birleştirilip hasıl olacak mebalighden tesviye olunmak ve kalacak fazlası hazine manda edilmek üzere dairei maliyede bir meclis teşkili ve müfettişlerin adedi nisf dereceye tenzil ve dairei vazifeleri o nisbette tevsi olunduğundan umuru tahririye için birer kâtibe ihtiyacları olacağı ve bunlara maaşlarından başka harcırah dahi verildiği cihetle birinci müfettişlerin maaşlarından biner kuruş tenkisile işbu akçe ile müfettişi evvel ve sanilerin mahallerince beşer yüz kuruş maaşla birer kâtib istihdamına mezun edilmesi ve müfettişlerin dairei memuriyetlerine tayin ve izamları emrinde meriyülüçra olan kur'a usulünün devairi teftişiyenin tevsüüne mebni badezin iki senede bir kere icrası tezekkür olunmakla beraber ipka olunacak sekiz daire müfettişi evvel ve saniliklerine tayin kılınacak zevatın erbabı ehliyet ve iktidardan bulunması lüzumu-

na mebni elyevm müstahdem olan müfettişlerle muavinlerinin şimdye kadar görülen hizmetleri derecesinde ehliyet ve iktidarları divanı muhasebata tayin ve takrir ettirilerek bunlardan komüsyonca tercih olunacakların devairi cedideye tayinleri ve müfettişlerin talimatı mer'iyesinin şu tebeddülât ile tağyir olunmayan ahkâmının kemakân meriyülicra tutulması dahi tensib olunup vakıa heyeti teftişiyenin teşkilinden maksud olan semeratın iktitafı müfettişlerin ihbarat ve iş'aratının tetkikile muamelâtu müterettibenin icrasına mütevekkıf olduğu gibi müfettişlerin şimdye kadar vuku bulan ihbaratının yalnız dairei aidesine tebliğile iktifa olunması ise bu baktaki iş'arati tetkik ve ona göre muamelâtu lâzimeyi tayin ve takip edecek bir heyetin ademi vücudünden neş'et etmekte idigü dahi derkâr bulunduguna nazaran nezareti maliyede böyle bir meclis teşkili emri teftişten beklenen fevaidi istihsale hizmet etmekle beraber muamelâtu hazinenin dahi sür'at ve daha ziyade bir mazbutiyet dairesinde deveranını mucip olacağı misillü müfettişlerin olveçhile sekize tenzilile muavinlerinin müfettişi sani suretile istihdamı ve mahallerince beşer yüz kuruş maaşla istihdamına mezun olacakları kâtibler maaşına karşılık olmak üzere müfettişler maaşı olan altışarbin kuruşun beşer bine tenzili dahi muvafıkı hal ve maslahat göründüğünden ve bu tertibe göre hazinece bir gûna fazla masraf ihtiyar olunmıyacağından başka müfettişler muhassasatının rub'u derecesinde bir tasarruf dahi hasıl olacağından meclisin reisi ve azası badehu intihap ve istizan olunmak üzere mucibince ifayı muktezasının Maliye Nezaretine havalesi meyanei bendegânemizde de tensip olunarak mazbatai mezkûre komüsyon riyasetile muhabereyi şamil tezkere ile maan ve leffen arz ve takdim kılındı isede katbei ahvalde emrüferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkerei maruza

Umuru maliyenin bir dairei mazbuta ve mu'temenede cereyanı maksadile mukaddema teşkil kılınan on altı dairei teftişiyenin sekiz daire üzerine tertibi ve bunların kemakân Maliye Nezaretine iadeimerbutiyetleri ve bir reis ve dört aza ile bir baş kâtibten mürekkep olmak üzere dairei maliyede bir meclis teşkili ve teferruatı hakkında islâhatı maliye komisyonundan tan-

zim olunan mazbata üzerine meclisi mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla münderecatı hakkında her ne veçhile emrûfermanı hûmayunu cenabı mülûkâne müteallik ve şerefsudur buyrulur ise mentuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olundu efendim.

8 şaban 1303 ve 30 nisan 1302

Iradei seniye

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaret-penâhileri ile melfuf meclisi mahsusu vükelâ mazbatası ve evrakı müteferriası menzuru âli buyrulmuş ve tezekkür ve istizan olduğu veçhile teşkilâtı muharrere ve teferruatının icrası hususuna iradei seniye cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurularak mezkûr mazbata takımile iade kılınmış olmakla olbabta emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

12 şaban 1303 ve 4 mayıs 1302

**№: 123 — Bekçiler müdürü Salim ağa tarafından
Dersaadet ve bilâdi selâse ile Biga kazasında
tesis ve inşa olunacak buz fabrikalarına
dair mukavelename**

Madde 1 — Dersaadet ve bilâdi selâse ile Biga kazası dahilinde olarak yirmi beş sene müddeti imtiyaziye ile buz imal ve fûruht etmek üzere mabeyni hûmayunu cenabı mülûkâne bekçiler müdürü Salim ağaya fabrika tesis ve kûşadı için müsaade olunmuştur.

Madde 2 — Dersaadet ve bilâdi selâse ve nefsi Kalei Sultaniye ile Biga Kazası dahilinde olarak münasib mahallerde ebniye nizamnamesi ahkâmına tevfikân buhar makinaları vazile buz fabrikaları inşası ve işbu hudud dahilinde iktiza eden mahallerde buz mağazaları tesis ve kûşadı ve imal olunacak buzların fûruhtu munhasıran sahibi imtiyaza aiddir.

Madde 3 — İmtiyaz müddeti birinci fabrikanın tarihi kûşadından itibar olunur ve müddeti mezkûrenin inkizasından bir

sene mukaddem sahibi imtiyaz tarafından talep ve istida olunduğu ve hükümeti seniyece dahi kabul buyrulduğu takdirde temdidî caiz olabilir.

Madde 4 — Sadir olacak fermanı âli tarihinden itibaren bir sene zarfında sahibi imtiyaz buz fabrikalarının inşasına bed' ile birinci fabrikayı nihayet bir buçuk sene zarfında bil-ikmal buz imal ve fûruht etmeğe mecbur olacaktır.

Madde 5 — Buz fabrikalarile dipozito ve ebniyei sairei lâzimenin inşasına lâzım olacak her nevi eşya ve buz imal ve fûruht ve muhafazasına muktazi makine ve kazan ve alât ve edevat ve eczayi saire nizamı mahsusuna tevfikân bir defaya mahsus olmak üzere resmi gümrükten muaf olacağı gibi buz imal ve fûruhtu bir gûna resme tabi olmayacak ve inşa olunacak fabrikalarda imal olunupta memaliki ecnebiyeye ihraç edilecek buzlardan dahi gümrük resmi ahz olunmayacaktır.

Madde 6 — yapılacak fabrikalarda vazolunacak buhar makinaları en metin ve muhkem cinsinden olacağı gibi inşa olunacak dipozito ebniyeleri dahi gayet metin ve resin olarak inşa edilecektir.

Madde 7 — İmal olunacak buzun beher kıyesi sim mecidi yirmi kuruş hesabı kırk paradan ziyade fûruht olunmayacaktır. Ve aşakiri şahane ile gureba ve nisa vesaire bunlara mümasil hastahanelere iktiza edip itaya mecbur olduğu buzun beher kıyesi için kezalik sim mecidi yirmi kuruş hesabı nihayet yirmi paradan ziyade talep olunmayacaktır.

Madde 8 — İşbu fabrikaların küşadı ile buz imal ve fûruhtu gerek karhaneî âmire idaresince ve gerek efrad tarafından tedarik ve fûruht olunacak tabif kar ve buzlar ile memaliki ecnebiyeden tabif veya sun'î olarak mezkûr fabrikaların dairei imtiyazı dahilinde celb ve ithal olunacak buz ve karların serbestii istihzar ve fûruhtuna mani olamaz.

Madde 9 — Müddeti imtiyazın hitamına kadar dairei imtiyaz dahilinde bu yolda fabrikalar tesis ve inşasıle buz imal ve fûruhtu için makine celb etmek ve fabrika küşad eylemek üzere hiç himseye ruhsat verilmeyecektir fakat hane ve eczahanelere mahsus küçük el makinaları bu memnuiyetten müstesnadır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz istediği halde sadır olacak fermanı âli ahkâmına ve işbu mukavelename mevaddı münderecesine ve kavanini Devleti aliyeye tevfikân lâzım gelen mukavele ve şartnamesini tanzim ve canibi hükûmete takdim ile istihsal edeceği ruhsatı resmiye mucibince anonim bir Osmanlı şirketi teşkil edebilir.

Madde 11 — Müddeti imtiyazın inkızasında sahibi imtiyazın veyahut onun yerine kaim olacak şahıs veya şirketin malik olduğu fabrika ve makine ve edevatı saire meccanen Devlete aid olacaktır.

Madde 12 — Buzların şürbe salih ve bir gûna mazarratı olmıyan sulardan imal ettirilmesine ve muhilli sıhhat bir gûna ecza karıştırılmamasına dikkat etmeğe sahibi imtiyaz mecburdur.

Madde 13 — İmtiyaz müddetinin inkızasında hükümeti seniyece temdidi mukavele edilmez ve kendi hesabına dahi işletmeyipte başkasına ilzam etmek istenilir ise şeraiti mütesaviye ile sahibi imtiyazın sair taliblere hakkı rüchanı olacaktır.

Madde 14 — Sahibi imtiyazın istihdam edeceği bilmümler hademe ve amelenin tebaai Devleti aliyeden olmaları şarttır ancak fabrikalarda makinist misillü istihdamına lüzum görülecek erbabı sanatın tebaai ecnebiyeden intihabı tecviz olunabilir.

Madde 15 — İşbu mukavelenamede münderiç mevaddın sureti icrasının teftiş ve muayenesine Ticaret Nezareti memurdur.

Irade tarihi 23 şaban sene 1303 ve 17 mayıs sene 1302

№: 124 — Buz imali için anonim şirket nizamnamesi dahilisi suretidir

Zirde vaziülimza Tomas Derme ve İspenser balfur nam zevat buz imaline mahsus bir fabrika tesisi için 30 şaban sene 1303 tarihli fermanı âli mucibince tarafı Devleti Aliyeden Saadetlü Salim Ağa Hazretlerine verilen imtiyaz ve bilmükabele edilen taahhüdâtın icrası için şeraiti atiyeye tevfikân mes'uliyeti mahdude tahtında olarak bir anonim şirketi teşkil eylemişlerdir.

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşkil ve maksadı ve ismi ve merkezi beyanındadır

Madde 1 — İmtiyaz fermanı âlisi ahkâmına tevfikân me-maliki mahrusai şahanede buz imali için zirde tarif olunacak hissedaran beyninde bir osmanlı anonim şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı Buz Şirketi olacak ve tâbiyeti sıfatile tabii Devleti Aliyenin kavanin ve nizamâtı umumiyesine tâbi bulunacaktır.

Madde 3 — Şirketin merkezi Derseadette veya memaliki osmaniye-nin sair bir mahalinde olacak ve memaliki ecnebiyede dahi şubeleri bulunabilecektir.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbattan dolayı fesh veya müddeti temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe imtiyaz müddeti yirmi beş seneden ibaret olacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmtiyazın şirkete devri beyanındadır

Madde 5 — Sahibi imtiyaz bulunan Saadetlü Salim Ağa Hazretleri bafermanı âli kendisine verilen hukuk ve taahhüdâtı şirkete devretmiş ve şirket sahibi imtiyaz sıfatını haiz ve kâf-fei hukuk ve vazائفce anın makamına kaim olmuştur. Binaen-aleyh sahibi imtiyaz fermanı âli ile imtiyaza müteallik kâffeei evrakı şirkete teslim etmeğe mecburdur.

Madde 6 — Şirketin sermayesi yüz on bin osmanlı lira-sından ibaret olup beheri beş buçuk osmanlı lirası olmak üze-re yirmi bin hisseye münkasımdır. Heyeti umumiye kararile işbu sermaye yüzde elli derecesine kadar tezyid olunacağı gibi şirketin henüz taleb olunmayan sermayesini tecavüz etmemek üzere tahvilât ihraç olunacak ve işbu tahvilât şirketin emval ve emlâkile temin edilerek birinci derecede bir hakkı rehni haiz bulunacaktır.

Madde 7 — Sermayei şirketin tamamı imza ve yüzde onu istihsal olunduktan sonra sureti kat'iyede teşekkül etmiş addo-lunacak ve tekasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecek ve sermaye nisfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedâtı

muvakkate senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Şirketin hisse senedatının bir tarafı Türkçe ve diğer tarafı Fransızca veya sair lisanle tanzim olunacaktır. Sermayenin baki kalan doksanı şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin karare ile Dersaadet ve sair lâzımgelen mahallerde elsinei muhtelifle ile çıkan resmî ve gayri resmî bazı gazeteler ile otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak mutalebe

Madde 8 — Hisseler bedelinin nısfı tediye olununcaya değin senedat sşhabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olunmadıkça kabili havale ve fûruht olamayacaktır ve bunların havale ve fûruhtu şirketin defterine kayd edilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olunmakla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve fûruhtu senedde dahi zıkr ve işaret kılınacaktır. Bedelinin nısfı tediye olunduktan sonra senedat hâmiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazarında kabili inkısam değildir ve şirket her hisse için bir sahib tanıır. Bir hissedarın varis ve dayinleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve emlâkinin tahtı hacze vaz'ını talep ve şirketin umuru idaresine hiç bir vehcile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için şirketin sene muhasebe defteri ile heyeti unumiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkâtı muayyenede tekasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiblerinden teehhuratı vakıyadan dolayı ihtarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden itibaren senevf yüzde altı hesabı faiz ahz olunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmeyen senedat ashabı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numaraları bâlâda tarif olunan gazeteler mafetile neşir ve ilân olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir gûna ihtara ve muamelâtı adliyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyânı sahibine aid olmak üzere Dersaadet veya sair Avrupa borsalarında henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikile hisseleri sattıracaktır. Bu vehcile fûruht olunan senedat ve tahvilât iptal olunacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır. Şirketin matlubu tevkif olunduktan sonra faz-

lası satılan hisse senedatının ashabına ita ve esmanı mezkûre şirketin tesviyei matlûbuna kifayet etmediği takdirde noksanı kendisinden talep ve istifa olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Şirketin İdarei Dahiliyesi beyanındadır.

Madde 12 — Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mansub ve beşten onbire kadar âzadan mürekkeb bir Meclisi İdareye ihale olunacak ve şukadar ki işbu Nizamnamenin tarafı Hükûmeti seniyyeden tasdiki tarihinden itibaren mürur edecek birinci sene için teşkil olunan Meclisi İdare Heyeti Devletlû Hasan Fehmi Paşa Mösyö Vensan Kayar Frederik İsmayt Artur İskif Sir (h) (y) Güst Renma Silo (v) (s) Ahberi Treseserdar Debelkinson (h) İspenser Balfur Frederik (y) Luis Tomas Dermeden ibaret olup tasdiki memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmiyecektir.

Madde 13 — Birinci sene için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra meclisi idareye intihab olunacak azanın ilk teceddüdünde kura ile ve ondan sonra kıdem itibarile her sene meclis beş azadan mürekkeb ise bir ve beşten ziyade ise ikisi çıkarılarak yerlerine âharı intihab ve tayin kılınacaktır. Şu kadarki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi idarenin münasib addolunacak mahalde içtimai icabı maslâhata tâbi olacak isede ayda bir defa toplanması lâbüddür. Müzakeratın muteber olması lâakal üç azanın bizzat huzuruna menuttur. Meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti ârasile muteber olur. Tesavii âra vukuunda keyfiyet içtimai atiyе talik edilir ve anda dahi tesavii âra vukubulursa mevzu bahis olan madde red olunur.

Madde 15 — Meclisi İdarenin müzakeratı zabıt defterlerine kayıd olunur. Ve ziri reis ile hazırı bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir. Zabıtın sureti veya bir fikrai muhrecesi muteber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 — İdare meclisi azasından herbiri şirketin yirmi hisse senedatına malik olması lâzım gelir. Senedatı mezbure

şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılmıyacaktır. Bunların üzerine furuhtı caiz olmadığını mübeyyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi idare azasından bir veya birkaçının vefatı veya istifası vukuunda veya sair bir sebepten dolayı bir veya birkaç aza yeri münhal kalır ise meclisi idare anların yerine muvakkaten aza tayin eyliyecek ve intihabı kat'î gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 — Meclisi idare içlerinden birini reis ve reis vekili intihab eder ve reisin veya vekilin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyler.

Madde 19 — Azadan memaliki ecnebiyede bulunanlar veya muvakkaten gaybubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet üzere azadan birini tayin edebilirler. Şu kadarki vekâlet edecek azanın kendi reyinden başka birden ziyade rey olmayacaktır.

Madde 20 — Meclisi idare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tamamı haizdir ve bundan maada sulh olmak ve hakem tayin etmek salâhiyetine dahi malikdir ve hesabatını tanzim ile heyeti umumiyeye arz ve tevzi olunacak temettuat miktarını teklif eder. Meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeialehy sıfatile huzuru mahakimde bizzat veya bilvekalâ vekâlet eyler.

Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen ve yahut tamamen azasından bir veya birkaç zata ba vekâleti mahsusa ihale edeceği misillü mesalihi cariyeinin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya birkaç zatı tevkil eyliyebilir.

Madde 22 — Meclisi idare azası ahzedecekleri hissei temettuatтан başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin miktarı heyeti umumiye tarafından tayin kınır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akti içtima eden heyeti umumiye bilcümle hissedaranın vekilidir.

Madde 24 — Heyeti umumiye her sene mayıs ayında meclisi idare tarafından tayin olunacak mahalde sureti adiyede akdi içtima eder. Bundan başka meclisi idare icab ettikçe sureti fevkelâdede olarak heyeti umumiye'yi davet edebilir.

Madde 25 — Heyeti umum.iye vekâleten veya asaleten lâakal beş hisseye malik olan bilcümle hissedarandan mürrek-kep olacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yirmi yedinci maddede beyan edildiği veçhile balâda tarif olunan gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir üşrüne müsavi hisse sene-datına malik hissedarlar hazır bulunurlar ise teşekkül etmiş addolunur. Heyeti umumiyede hazır bulunacak hissedarının mutasarrıf oldukları hisselerin salifüzzikr bir üşre müsavi olup olmadığı anlaşılmaq üzere hisse senedlerini bir mah zarfında şirketin merkezi idaresine veyahut meclisi idare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır. İşbu heyeti umumiyenin defai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedarının asaleten ve vekâleten hâmil oldukları hisse senedatının miktarı derecei kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtimaa davet edilir. İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedaran hisselerinin miktarı ne olur ise olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir ve bu veçhile cereyan eden müzakerat mer'i ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on dört günden dün ve bir mahtan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri on dört gün evvel icab edenlere gönderilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyede meclisi idare reisi riyaset eder ve reis mevcud olmadığı halde meclisi idare azası içle-rinden birini reis vekâletine intihab eyler. Heyeti umumiyede hazır olup hissedarandan iki zat rey toplamak hizmetini ifa eder. Heyeti umumiye kâtibi heyet tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiyede müzakere olunan husu-sata bilasale veya bilvekâle hazır bulunan azanın ekseriyeti ârası ile karar verilir. Ancak hissedar olmayan şahıs sair his-sedara vekâlet edemiyeciktir, Müzakere olunacak mevaddın

cedveli meclisi idare tarafından tanzim edilir işbu cedvele dahil edilecek mevad meclisi idarenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından olup hamil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinden lâakal yüz hissesine malik hissedaran tarafından yevmi ictimadan lâakal on gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır. İşbu cedvele dahil olmiyan hususat heyeti umumiyede müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiye bilcümle hesabatın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek hariçten bir veya müteaddid müfettiş tayin eder.

Madde 31 — Heyeti umumiye şirketin umur ve mesalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raportu kıraet eder ve bunları ledelmüzakere ya kabul ve yahut reddeder ve hissei temettüü tayin eyler. Tebdili iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususatina müteallik mesail hakkında bilmüzakere kararı kat'i ita ve meclisi idarenin icab eylerse iktidarını tevsi eyler fakat heyeti umumiyede asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisseler ashabının ekseriyeti arası olmadıkça hisse senedatının tezyidine ve altıncı madde mucibince tahvilât ihracına karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin zaptolunan müzakeratı bir defteri mahsusa kayıd ve ziri heyeti umumiye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtib tarafından imza idilir. Heyeti umumiyenin her içtimasında hazır bulunan hissedaranın esamisile ikametgâhını ve her birinin hâmil olduğu hisselerin miktarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edilip zabıt defterinin o günkü varakasına rapt ve talep vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Lieclihihticac ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fikarat müstahrecesi meclisi idare reisi veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti umumiye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfiikan verilecek kararların kabulü gaip olan veya muhalif reyde bulunan hissedaran için dahi mecburidir.

BEŞİNCİ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani iptidasından bed' ile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur. Fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti katiyede teşkili tarihi ile ertesi kânunuevvelin otuz birinci günü beyindeki müddeti şamil olacaktır.

Meclisi idare her sene nihayetinde şirketin matlûbat ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu defter ile muvazene defterini ve hesabatı heyeti umumiyenin içtimaından otuz gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve hini ictimaında takdim eyliyecektir.

Heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan her hissedar mezkûr defterleri ve hesabatı mütalea ve muayene edebilir.

ALTINCI FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve re'sûlmale mahsub akçe beyanındadır

Madde 36 — Şirketin temettüatı safiyei seneviyesinden tahvilâtın faizi ve resûlmale mahsub akçesine muktazi mebalîğ ifraz olunduktan sonra evvelâ bilâ istisna hisselerin cümlesine faiz olarak yüzde beş ve saniyen ihtiyat akçesini teşkil etmek üzere yüzde iki buçuk salisen müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar şirket sermayesine mukabil ihraç olunan hisse senedatı bedelâtının kâffeten tediyesi teminine kifayet edecek derecede heyeti umumiye tarafından tayin olunacak bir meblâğ ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde on beşi mütesaviyen müdirana ve yüzde seksen beşi hissei temettü namile hissedarana tevzi edilir.

Madde 37 — Heyeti umumiye otuz altıncı maddeye tevfi-kan hisse senedatının her sene bir miktarı kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasılâtı safiyeden her sene bir miktar akçenin ifrazına karar verebilir.

Ve şu halde kur'a isabet eden hisse senedatı için kema-kân hissei temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

YEDİNCİ EASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — Otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez yüzde iki buçuk miktardan hasıl olacak ihtiyat akçesi masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin miktarı şirket sermayesinin üsrüne müsavı bir raddeye balığ oldukta ihtiyat akçesi ifraz olunıyacaktır.

Madde 39 — hasılatı seneviye hisse başına yüzde beş faiz itasına kıfayet etmediğı takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilebilecektir.

Madde 40 — Şirketin ınkızı müddetinde bilcümle teahhüdâtı ifa ve hesabı kat ve tesviye olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

Şirketin temdidî müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclısı idare her ne vakit ve her ne sebeble olursa olsun heyeti umumiyeyi içtımaa davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir.

Şu kadarki temdidî müddet ile şirketin sair şirketle birleşmesi maddeleri hükümeti seniyenin ruhsatına mütevakıftır.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin üç rubu zayı olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiyeyi davet eder.

Madde 43 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukta veya müddeti tekmil olmaksızın fesih olundukta içtımaya eden heyeti umumiyeye şirketin sureti kat'ı muamelât ve hesabatına karar verecek ve kat'ı hesap için bir veya bir kaç memur tayin edecektir. Heyeti umumiyeye şirketin mevcut olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimale devam edecektir kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve hükümeti seniyenin müsaadesile şirketi mefsuhanın hukuk ve senedat ve teahhüdâtını diğer bir şirkete veya âhar bir kimseye devir ve ferağ edebileceklerdir.

Madde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal nisfına müsavi hisse senedatını hâmil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve muteber olamaz.

İrade tarihi: 23 zilkade 1303 ve 11 ağustos 1302

**№: 125 — Bankı Osmanî imtiyaz mukavelesini
muaddil 5/17 şubat 1290/1875 tarihli
mukavelenameyi muaddil
mukavelename**

Muharririni imza bir taraftan nam namii ve hesabı samîi saltanatı seniye olarak hareket eden Sadriazam fahametlû devletlû Kâmil Paşa ve Maliye Nazırı atufetlû Zihni Efendi hazretleriyle diğer taraftan Bankı Osmanî nam ve hesabına hareket eyliyen Müdürü Umumisi Müsyü Foster ve Müdürü Müsyü Emil Döw 12 muharrem sene 1292 tarihli fermanı hümayunla musaddak olan 5/17 şubat 1290/1875 tarihli mukavelenamenin on dördüncü ve on altıncı maddeleri ahkâmınca zikri ati tadilâtın icrasını beyinlerinde kararlaştırmışlardır.

Evvelâ 5/17 şubat sene 1290/1875 tarihli mukavele mucibince Devleti aliyenin Bankı Osmanîye aid hizmeti sarafiyesile dahili memaliki şahanede mezkûr bank'a muhavvel olan hidematına ve icra edeceği akçe nakliyatına ve bu kere havale olunan esham tediyatı ile memaliki ecnebiyede ipka olunacak süfera ve memurün ve saire maasat ve masarifatına mukabil senevi elli bin osmanlı lirası kumüşyon verilecek ve bu kumüşyonun düyunu umumiye idaresinin mezkûr bank'a aid hidemat ve muamelâtına şümüli oluyacaktır.

Bankı Osmanî Dersaadette teslim olunan mebalîği teslimi gününde ve şubelerine teslim edilen mebalîği dahi makbuz fişühaberlerinin mezkûr bankın Dersaadetteki merkezi idaresine itaında bankaca hazinei maliye hesabına irad kayidedecektir.

Saniyen kezaîk Bankı Osmanînin bu günkü günde memaliki şahanede mevcut şubeleri için maktuan ve beher şubeye

beşer bin liradan ceman senevi yirmi beş bin Osmanlı lirası tahsis olunmuştur.

Salisen elhaletühazihi mevcut olan beş şubeden maada niza-men muayyen olan on şubeye kadar Bankı Osmanî ile bil-ittifak küşad olunacak şubelerin beheri için ikişer bin beşer yüz lira verilecek ve bu on şubeden başka küşad olunacak şubeler mezkûr 5/17 şubat sene 1290/1875 tarihli mukavele ahkâmına tâbî olacaktır. Ve fakat yeniden şube küşadı halinde oraca icrayi muamelât için bankı mezkûre elli bin liradan başka kumüşyon ve saire namile bir şey verilmeyecektir.

Rabian Bankı Osmanî hesabı cari suretile hazinei celileye senevi yüzde yedi faizli yedi yüz elli bin osmanî liralık bir kiredi açacaktır. Hükûmeti seniye zikrolunan kiredinin re'sûlmal ve faizinin temini tesviyesi zımında elhaletühazihi Bankı Osmaniye mevdu olan üç milyon beş yüz on yedi bin beşyüz lira isterlin miktarı itibarilik eshamı umumiye mübeddile tahvilâtını tahsis buyurur.

Mezkûr eshamı umumiyenin kuponları Bankı Osmanî marifetile bittahsil bedelâtı hasılası hesabı carinin iradı cihetine kayid ve hesabı mezkûrun faizlerine mahsub edilecektir.

Hamisen 5/17 şubat sene 1290/1875 tarihli mukavale name mucibince Bankı Osmaninin şubeleri bulunan beş vilâyetin hizmeti sarrafiyesi şubeler vesatatile cereyan edecektir, Şukadar ki işbu beş vilâyetten Suriye vilâveti merkezinde bank şubesi olmadığından yalnız Berut sancağının varidat ve masarifatını ahiz ve sarfı orada şube marifetile cereyan edip merkezi vilâyetten dahi hazineye gönderilecek mebalig şubei mezkûreye teslim kılındığı halde bunun dahi nakil ve ısalile şubei mezkûre mükellef olacaktır. Bank'a aid kumüşyon ile şubeler tahsisatının ve hesabı cari faizleri bakiyesi mikdarının tesviyesini temin için iktiza eden mebaligi şubelere teslim olunan varidattan istifa etmeğe Bankı Osmanî mezun olacaktır.

Sadisen Bankı Osmaninin imtiyazına müteallik mukavelâtı sabıkanın işbu mukavale name de tadil olunmıyan kâffei ahkâm kâmilen ve tamamen mer'î ve müteber kalacaktır. İşbu mukavale name de hesabı cari için tayin olunan faiz ile kumüşyonun ve şubeler tahsisatının mikdarı mukavalenamenin tarihi imzasından itibaren altı sene müddet inkızasında ittifakı tarafeyn ile tadil olacaktır.

**№: 126 — 23 zilhicce 1295 tarihli nişanı imtiyaz
nizamnamesinin 3 üncü maddesi muaddelesi**

29 ramazan 1303, 19 haziran 1302

Madde 3 — İmtiyaz nişanı beratlarında hizmet ve liyakatin esbabı zikir ve tasrih olunarak isim mahalleri hattı hümayun ile tevşih ve müstehaklarına huzuru hümayun hazreti Padişahide yedi âli ile talik buyrulacaktır. İşbu nişan kordonlu ve üç kıt'adan ibaret olup birincisi gerdana ve ikincisi sineye ve üçüncüsü kordona talik olunur.

**№: 127 — Aşar ve emlak üzerine tarh olunan
hisseyi menafi ve maarifin tadili hakkında
iradei sentye**

15 Cemaziyelahir 1303, 9 mart 1302

Aşardan menafi sandıklarile maarif hissesi için istifası mukarrer olan subu ve bir rub'un hesabın müşkülâtı cihetile taşralarca ahiz ve cibayeti hususunda bittabi karışıklıklar vukubulmakta olduğuna ve varidatı üşriyenin ilzamen idaresinde bu vesile ile bazı suiistimal vukuu dahi melhuz bulunduğuna binaen işin sadeleştirilmesi zımında cereyan eden müzakeratın neticesinde işbu subu ve rub'un hasılı üşrün on sekizi raddesinde bulunmasına nazaran hem bunun halkın anlıyabileceği bir surete ifragı ve hem de mikdarınca biraz tenzilât icrasile ahaliye teshilât iradesi ve işbu subu ve rub'a mukabil olmak üzere üşrün bir buçuğu raddesinde bir şey tahsisi halinde şimdi subu ve rub'u hesabı alınmakta olan üşrün onsekizi onbeşe tenezül edeceğinden işbu üçyüz iki sene maliyesi iptidasından itibaren mahsulâtın yüzde on buçuğu alınarak bunun onu üşür mukabili Hazinei Devlete ve biri menafi sandıklarına ve yarımı dahi Maarife aid olması ve Maarif için emlak vergisinden alınmakta olan yüzde altının dahi şu hesaba göre yüzde beşe tenzili zımında muamelei muktaziyenin ifasının Maliye Nezaretine havalesi ve Ticaret ve Maarif Nezaretlerine dahi malûmat itası tezekkür kılınmış isede katıbe ahvalde emrûferman hazreti menlehülemrindir.

Tezkerei maruza

15 şevval 1303, 5 temmuz 1302

Aşardan menafi sandıklarile Maarif hissesi için istifası mu-karrer olan subu ve bir rub'un hesaben müşkülâtı cihetile işbu üçyüz iki senei maliyesi iptidasından itibaren mahsulâtın yüzde on bir buçuğu alınarak bunun onu üşür mukabili Hazinei Devlete ve biri menafi sandıklarına ve yarımı dahi Maarife aid olması ve maarif için emlak vergisinden alınmakta olan yüzde altının dahi şu hesaba göre yüzde beşe tenzili zımnında muamelei muktaziyenin ifası hakkında Meclisi mahsusu vükelâdan tanzim olunan mazbata 15 cemaziyelevvel 1303 ve tekidi keyfiyeti mutazammın Maliye Nezaretinin tezkeresi dahi 4 ramazan 1303 tarihlerinde arz ve takdim olunmuş ve nezareti müşarileyhanın tezkeresinde dahi beyan edilmiş olduğu veçhile hissei mezkûrenin subu ve rub'u hesabı ile istifasındaki müşkülâtın def'i lüzumuna mebni kararı maruzun mevkii icraya vaz'ı iktizayi maslahattan olarak mazbatai mezkûrenin bir sureti leffen arz ve takdim edilmiş olmakla yine her ne veçhile emrûfermanı hümayunu hazreti mülûkâne şerefsunuh ve sudur buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

Şerefsadır olan iradei seniye suretidir

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile melfuf mazbata sureti manzuru âli olmuş ve berveçhi istizan kararı maruzun mevkii icraya vaz'ı hususunda iradei seniyei hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrularak mezkûr suret iade kılınmış olmakla olbapta emrûferman hazreti menlehülemrindir.

16 şevval 1303, 6 temmuz 1 02

Nö: 128 — 8 cemaziyelulâ 1275 tarihli Tapu Nizamnamesinin 18 inci maddesi muaddelesi

Madde 18 — Hakkı tapu ashabı olmadığı veyahut olupta hakkı tapuları olan araziyi almaktan istinkâf ile ıskatı hak eyledikleri cihetle sırf mahlûl olan ve kanunnamei arazinin yetmiş yedinci maddesi mucibince bilmüzayede âhara ihalesi lâzimgelen arazinin üç yüz dönüme kadarı kaza meclisleri ve üç yüz

dönümden beş yüze kadarı liva meclisleri ve beş yuz donumden yukarısı dahi vilâyet meclisleri tarafından uç mah zarfında mukerreren muzayede edilip nihayet pey herkimin üzerinde takarrur eder ise mazbatası tanzim olunarak bilâistizan kat'iyen ihale olunacaktır Ancak liva ve vilâyet meclislerinde muzayede olunacak arazının müzayedesine ne vakit başlanıp hangi tarihte nihayet verileceği ve mevki ve hududile donumleri miktarı vilâyet gazeteleri ile ilân ettirileceği gibi beş yuz donumden ziyade olan arazının dersaadet gazetelerine dahi derç ettirmek üzere vilâyet gazetelerine verilen ilânın ve birde mahallince tanzim olunacak mezad kaimesinin suretleri mahallince kablehlân vergi emanetine ırsal edilecek ve binaberin bu mısıllü araziye Dersaadette talib olanlar tarafından bu muddet zarfında emaneti muşarileyhaya muracaatla pey surulebilecektir ve hını muzayede kaza meclislerinde tapu kâtibleri vilâyet ve liva meclislerinde Defteri hakanî memurları mevcut bulundurulacak ve mecalısı idare âzasından olupta boyle mahlûl arazi muzayedesinde pey surmek isteyenler müzayede cereyan eylediği zamanlarında mecalısın muzakeresinden çekilecektir Ancak ahalden yere zaruret ve ihtiyaçları cihetle derece ahırede hakkı tapu ashabından olanların hakkı tapuları zaruret ve ihtiyaçları derecesinde olmak üzere mutferrik araziye şamil olup tefrik ve taksımında mazarrat olan arazı cesime ile çiftlikât arazısında hakkı tapu yalnız kanunnamei mezkûrun elli dokuzuncu maddesinde yedinci ve sekizinci derecede gösterilip arazının tevsii intikaline dair olan rızamnamenin neşrinden sonra hakkı tapuları birinci ve ikinci derecede itibar olunanlara yanı birinci derecede arazının üzerinde bulunan mulk ebniye veya eşcarın hakkı intikaline nail olan vereseye ve ikinci derecede halita ve şerike munhasırdır

İrade tarihi 27 şevval 1303 ve 17 temmuz 1302

**№ : 129 — 19 Cemazivélâhî 1296 tarihli İcra
kanununun 53 üncü maddesine
müzeyyel fıkrâi kanunıye**

5 zilkade 1303 ve 24 temmuz 1302

Medyunu muvazzafın rubu maaşı dünyunu sabitesı için kat olunmuş ise evlâd ve ayalının idaresı için mercilerince tayin ve takdir olunan nafaka diğer üç rubu maaşından istihsal olunabılır

**№: 130 — Emlâk ve temettü vergisi hakkında
nizamname**

Emlâk ve temettü vergisinin nevi ve nisbeti beyanındadır

5 Zilkade 1303 24 temmuz 1302

Madde 1 — Vergi iki nevidir biri tahriri icra olunan mahallerde alınan emlâk ve arazi ve temettü vergisi ve diğeri henüz tahriri icra olunmayan yerlerde komşuca alınan vergiler olup komşuca alınan vergiler kavaid ve usulü atikasına tâbidir.

Madde 2 — Emlâk vergisi alelûmum arazi ve müsakkafat kıymetinden alınır.

Madde 3 — Emlâk vergisinin nisbeti mevzuası icabına göre ve usulü veçhile tanzim olunacak Muvazenei Maliye Kanunu üzere şerefsudur edecek iradei seniye mucibince tezyid veya taklil olunur.

Madde 4 — Temettü vergisi her şahsı mütemettiin yani tüccardan ve san'at ve hırfet ile meşgul olan eşhasın temettü-atı seneviyesinden bir nisbeti muayyene üzerine alınan vergidir bunun miktarı dahi icabına göre Muvazenei Maliye Kanunu üzerine şerefsudur buyrulacak iradei seniye mucibince tezyid veya taklil olunur.

Madde 5 — Bir mülkün kıymetinin ve bir tacir ve san'atkârın temettüünün takdiri her mahalde bigaraz ve ehil ve yeminli muhamminler marifetile icra olunur. Bu muhamminler dört kişiden ibaret olup bunun ikisi beledî ve teşkil olunacak nahiye meclisleri tarafından ve diğeri ikisi hükûmeti mahalliye canibinden intihab olunacak ve bir mülkün kıymetince muhamminler beyninde tesavii âra vukuunda istinaf hakkı baki olmak üzere o işe mahsus olarak istihsali ekseriyet için beledî veya nevahi meclislerle hükûmet tarafından müttefikan bir beşinci muhammin tayin kılınacaktır. Beledî ve nahiye meclisleri teşekkül etmeyen yerlerde mecalisi mezkûre tarafından intihab olunacak muhamminler kemakân emlâk komisyonları canibinde intihab ve tayin olunur ve tacir ve sanatkâr ve esnaf temettüünün takdiri için her sınıfın kendi içinden iki muhammin tayin ve ilâve olunur.

Madde 6 — Arazi ve müsakkafat vergilerince beş senede bir kerre tadilî umumî icra olunacaktır. Beş senede icra olunacak yoklamaya dördüncü senenin iptidasından bed ile ni-

hayet altı ay zarfında arkası alınıp beşinci seneye tadil olunmuş halde girilecek ve zamaim ve tenzilâtın hükmü beşinci senede cari olacaktır ancak yoklama tadilâtı bazı avarız ve tahavvülat ve ferağ vukuundan dolayı o müddet zarfında ashabının ve tahrir memurlarının talebleriyle tadil edilmiş olan musakkafat ve araziye şamil olamaz fakat bazı avarızdan dolayı hal ve heyetleri tebeddül eden musakkafat ve arazinin kıymetleri avarızın vukuu akibinde ve verginin fahiş olduğu iddia ve tenzili istida olunduğunda muhammin marifetile yeniden takdir olunup vergileri tahminatı cedideye tevfikan tadil olunur ancak bir sene içinde vukubulacak tadilât senei atıye iptidasından müteber olup tahminatın vaki olduğu tarihlere itibar olunmaz.

Madde 7 — Tadili umumî sırasında kıymeti tezyit edilen emlak ashabı tarafından vukubulacak itirazat tezrinievvel nihayetine kadar iki ay zarfında beledi ve nahiye meclislerinde tetkik olunarak bir karar verilecek ve bu kararlar kaza meclislerinde ve Dersaadette Şhiremaneti Idare Meclisinde kânu-nuevvel gayetine kadar kabili istinaf olacaktır işbu istinaf istidaları dahi mecalisi mezkûrece nihayet şubat nihayetine kadar katıyen rü'yet ve hükmolunur.

Madde 8 — Hakkı itiraz müddetinin hulûlünden mukaddem ashabı mahalinde olmiyan emlak için bir vekil tayin olunması gazetelerle ilân olunacaktır. Müddeti muayyenesi zarfında kendileri veya vekilleri istidaname takdim ederek istinaf teşebbüsünde bulunmiyan ashabı emlak tarafından müddeti mezkûrenin mürurundan sonra vukubulacak itirazat mesmu olmiyacağı gibi eytam ve mecanin ve ma'tuhin ve evkaf aleyhine verilen kararlar dahi derhal bunların veli veya vasi veya mütevellilerine ve veli ve vasi ve mütevellileri olmadığı halde aid olduğu mahalle bilmüraca tayin ettirilerek onlara tebliğ olunacaktır ve bu müddeti muayyenesi zarfında bunlar tarafından istinafa teşebbüs olunmadığı halde zaman ve mesuliyet onlara aid olmak üzere o misillü kararlar dahi kat'iyülicra olacaktır.

Madde 9 — Verginin fahiş olduğu iddia ve tenzili istida olunan emlak hakkında muhamminlerin tahmin edeceği fiat ashabı emlak tarafından kabul olunmadığı halde koçanlı ihbarname verildiği tarihten itibaren altı ay zarfında esbab ve delâilli beyan ile mülkün vaki olduğu mahallin beledi ve nahiye mec-

lisine bir itirazname verilir ve işbu itiraznameleri beledi ve nahiye meclisleri itirazname tarihinden itibaren nihayet on beş gün zarfında muayene ederek ya muhamminlerin reyini veya sahibi mülkün iddiasını tasdik veyahut başka bir tahmin ve karar ittihaz eyler.

Madde 10 — Beledi ve nahiye meclislerinin kararlarına ashabı emlak tarafından tekrar itiraz olunduğu veyahut bu kararlar vergi memurları tarafından kabul olunmadığı halde muteriz bu kararları nihayet on beş güne kadar nahiyenin merbut olduğu kaza meclisi idaresine tebliğ ile tetkikini istida edecek ve meclisi mezkûr dahi havale tarihinden on beş güne kadar reyini beyan edilecektir ve meclisi idarei kazanın kararı kat'iyülcra olup beledi ve nahiye meclislerince verilecek karar muteriz tarafından on beş gün sonra tebliğ ediliir ise kabul olunmaz.

Madde 11 — Dersaadette itiraznamelerin istimaı meclisi beledi reisile baş kâtib ve baş mühendisten mürekkeb bir heyete ve derecei sanivede bunların tetkikile bir kararı kat'i ittihazı şehremaneti meclisi idaresine aiddir bu meclisin kararı dahi kat'iyülcradır.

Madde 12 — Tahrir ve tahmin muamelâtı hitam bulduktan sonra temettü ve emlak vergisi için vergiyi verecek eşhasın namlarına numaralı ve koçanlı matbu ve her taksit için koçanlı olarak her sene mart iptidasında ve her sene için başka başka vergi tezkeresi tevzi olunur ve tahsilât vukubuldukça muamelâtı cariyesi hanei mahsusuna kayıd olunur ve meşaa tasarruf olunan emlak ve arazinin hissedarlarına isabet eden vergi miktarını mübeyyin başka başka tezkereler verilir. Zayiden tezkereler için beş kuruş [1] harç alınacağı gibi mükellefini ahalinin müfredatı emlak ve arazisini şamil olan ve ilân makamında olup her kariyenin muhtarında bulunan hulâsa defterini zayi eden muhtarlardan on parası masarifi imlâyesi ve on parası kâğıd beha ve masarifi tab'îye olarak mezkûr hulâsa defterinin beher varakı için yirmi para alınır.

Madde 13 — Esnayı tahrirde ketmedilipte muahharan meydana çıkarılan emlak ve arazinin ketmolunduğu tarihten meydana çıktığı zamana kadar teraküm eden vergisi bilhesab

[1] Yüz paraya tenzili hakkında ahiren irade sadır olmuştur.

balığ olacağı meblâğın her sene muayyen olan vergisinin yüzde yirmisi nisbetinde bir miktarı vergiyı senevisine ilâveten istifâ olarak arkası alınacaktır

Madde 14 — Mükellef oldukları emlak veya temettü vergisinin evkatı muayyenesinde ifa etmeyenler hakkında tahsili emval nizamnamesi ahkâmına tevfikân muamele olunur

Madde 15 — Emlâk vergisi hakkında mevcut olan nizamın işbu kararname ahkâmına muğayır olmiyan ahkâmı kemakân meriyülicradır.

Nº: 131 — Girit Vilâyetine mahsus reddi hukkâm hakkında nizamname

21 zilkade 1303 ve 9 ağustos 1302

FASLI EVVEL

Memurini adliyenin mevaddı hukukiyede reddi hakkındadır

Madde 1 — Her bir reis ve reisi sanı ve hâkım ve musaleha meclis reisi ve azası ve mülâzım ve mevaddı hukukiyede asıl davacı sıfatile hazır bulunmiyan her bir müddeiumumî ve müddeiumumî sanı ve mahkeme kâtıbı esbabı âtiyeden dolayı yahotbehot veyahut mütehasimeynin talebı üzerine reddolunabilir.

Esbabı mezkûrenin birincisi zikrolunan adliye memurlarından birisinin mütehasimeynden birisile doğrudan doğruya karabeti nesbiyesi veyahut velev karabeti sıhriyenin mütevellit olduğu ızdivacın infisahile karabeti vakıa zail olmuş olsa bile karabeti sıhriyesi veyahut tebennı suretile merbutiyeti olması ve bitteferu dördüncü derece dahil olduğu halde bu dereceye kadar karabeti nesbiyesi veyahut üçüncü derece dahil olduğu halde işbu dereceye kadar karabeti sıhriyesi bulunması ve talak vukubulmuş olsa bile mütehasimeynden olan bir hatunun zevci bulunmuş olması veyahut nişanlısı bulunması

Esbabı mezbûrenin ikincisi zikrolunan memurinden birisinin davayı vakıanın neticei hükmünde doğrudan doğruya veyahut uzaktan uzağa olsa bile bilvasıta menfaati şahsiyesi olması

Esbabı mebsutanın üçüncüsü zikrolunan memurinden birisinin mütehasımeından birisile meveddeti hususiye ve sahihası ve hasbelmeveddet alâkai beytiyesi ve vezaiften veya mensubiyetten mütevellit münasebatı mahsusası ve nızası veya hususmeti bulunması

Esbabı mebhuseinin dördüncüsü zikrolunan memurinden birisinin tahtı muhakemede bulunan davada şahit veya ehli hibre sıfatile hazır bulunmuş veya bulunacak olması veyahut adliye memuriyetine tayininden evvel davayı mezkûrede nasih ve vekil veya hakem sıfatile muavenet etmiş veyahut her ne suretle olursa olsun nasihat veya rey vermiş olması.

Esbabı meşruhanın beşincisi zikrolunan memurinden birisinin davayı vakıanın mütekevvin olduğu husus hakkında her ne sıfatla olur ise olsun bir gûna muamele ve icraatta bulunmuş veya bu hususu tesviye eylemiş veya muterizunfihi bir senedi resmiyi tanzim etmiş veyahut istinaf olunan bir hükûm ve kararı vermiş olması.

Esbabı mesrudenin altıncısı davanın devam eylediği müddet zarfında memurun hedaya ahiz ve kabul etmesinden veya muğayırnizam olarak teahhurat ıka eylemesinden veyahut sair muamelede bulunmasından dolayı hakkında tarafgirlik şüphesini davet etmiş olması maddelerinden ibarettir.

Madde 2 — Mevaddı sabıkada zikir ve beyan olunan adliye memurlarından her birisi kendisinin reddini müstelzim esbabı mevcut bulunduğunu bilir ise bunu heyeti mahkemeye beyan etmeğe mecburdur mahkeme heyeti dahi müddeiumuminin reyini bilistima ol memurun bu halde vezaifi memuresinin ifasından feragati lâzım gelip gelmiyeceğini hükûm ve karar verçektir müddeiumuminin istima reyi hakkında olan ahkâmın müsâleha mecalisine şümulü yaktur.

Madde 3 — Birinci maddede tadad olunan esbabı reddin üçüncüsünden altıncısına kadar olan esbab hasımlardan her hangisi için muayyen ise yalnız anın tarafından ve esbabı saire ise mütehasımeinin cümlesi canibinden dermeyan olunabilir.

Madde 4 — Red istidası daima hasımlar veyahut reddi taleb etmek üzere vekâleti mahsusayı haiz olan nizamı vekilleri tarafından davaya bed ve mübaşeret olunmazdan evvel dermeyan olunmak lâzımgelir.

Şöyle ki müstedii red müddei ise red istidası ikamei dava-ya dair olan istidanamesini ita etmezden ve müddeialehy ise davanın muhakemei aleniyesine başlanmazdan evvel ve arzuhal üzerine muhakeme maddelerinde ise cevab itası için muayyen olan müddet zarfında ita olunmak lâzımgelip aksi takdirinde gayri makbuldur. Ahkâmı mezkûre hükkâmı daimenin reddi maddelerine şamil olup mülâzimlerden birisinin reddi lâzımgel-dikte onun reddini muhakemei aleniye esnasında talep etmeğe gerek müddeinin ve gerek müddeialehyin hak ve salâhiyeti vardır. Şukadar ki red istidası her halde diğeri her bir itirazdan ve hatta davayı vakıanın mahkemenin dairei mezuniyeti hari-cinde olduğuna dair vuku bulacak itirazattan evvel dermeyeran olunmak lâzımgelir. Red istidası muhakemei aleniye esnasında dermeyeran olduğtu takdirde müstedii red buna dair olan isti-danamesini reddin dermeyeranından itibaren on beş gün zarfın-da icab eden memura teslim ve ita etmeğe mecburdur.

Aksi takdirinde red istidası keenlemyekün hükmünde olup reddi talep eden işbu nizamnamenin on birinci maddesi ah-kâmına tevfikân cezayı nakdi itasına mahkûm olacaktır. Bina-enaleyh her kim bir adliye memurunun mensub olduğtu veya hut nezdinde ifayi memuriyet etmekte bulduğtu mahkemeye ikame olunan bir davada o memuru şahid veya ehli hibre ol-mak üzere davet edecek olur ise keyfiyeti işbu maddede be-yan olunan müddet zarfında beyan etmeğe mecbur olup aksi takdirinde ol memuru şahid veya ehli hibre olmak üzere davet etmek salâhiyetinden mahrum olacaktır.

Madde 5 — Reddi istilzam eden esbab muhakemeye bed ve mübaşeret olunduktan sonra zuhur eylemiş veyahut esbabı mezbureye hasım tarafından muahharan kesbi ittıla edilmiş olduğtu ve bununda icabı vecih üzere tahakkuk ve tebeyyün etmesi mümkün bulduğtu halde red istidası maddei sabıkada beyan olunan müddetten sonra dahi muhakemenin devamı es-nasında dermeyeran olunabilir. Bu takdirde red istidası kabul olunur ise muhakemei sabıkada esbabı reddin tevellüdünden sonra reddi talep olunan memurun iştirakile vuku bulan mua-melâtın müstedii reddin talebi üzerine feshine karar verilebile-cektir.

Madde 6 — Red istidanamesinde reddi istilzam eden esbab ile işbu esbaptan her birisinin vesaiti sübutiyesi Usulü Muhakemei Hukukiye Nizamnamesinin yüz kırk dördüncü maddesi ahkâmına tevfikân tasrih olunmak lâzımgelir. Reddi talep olunan memur bir musalâha meclisi azayı dâimesinden veyahut mülâzimlerinden veya ketebeden bulunduğu halde red istidanamesi meclisi mezbur reisine ve müddei umumilerden birisi veya müddeiumumî sani veya istinaf ve bidayet mahkemeleri azasından veya reisi sanilerinden veya ketebeî aliyyeden birisi ise red istidanamesi reddi talep olunan zatın mensub olduğu veyahut nezdinde ifayı memuriyet etmekte bulunduğu mahkeme reisine ve reddolunacak memur müsâlâha meclisi veya bidayet ve istinaf mahkemeleri reislerinden bulunduğu takdirde bunların nizamî vekillerine teslim ve ita olunur. Ön dördüncü maddede zikir ve beyan olunan ahvalde red istidanamesi reddi talep olunan mahkemenin heyeti tahririyesine tevdi ve ita olunup işbu mahkemenin kâtibi zikrolunan istidanameyi nihayet on gün zarfında red keyfiyetini rüyet ve tesviye edecek olan mahkemeye ba's ve isra edecek ve etmediği takdirde on sekizinci maddede tayin olunan mücazata duçar ettirilecektir.

Madde 7 — Red istidanamesi icab eden reise veya bunun nizamî vekiline teslim ve ita veya ba's ve isra olundukta reis veya bunun vekili işbu istidanameyi beş gün zarfında mahkemede mevkii müzakereye koyacaktır.

İstidanamede esbabı red ile bunlardan her birisinin vesaiti sübutiyesi icabı vecih üzere tasrih edilmemiş veyahut istidanamei mezkûr üçüncü ve dördüncü ve altıncı maddeler ahkâmına tevfikân icab eden hasım tarafından ita olunmamış veya vakti muayyeninde verilmemiş veyahut müddeti zarfında icab eden memura teslim ve ita olunmamış ise bu babta başka muameleye hacet kalmaksızın istidayi vaki reddolunur.

Madde 8 — Red istidanamesi vakti muayyeninde ve usul ve nizamî dairesinde verildiği takdirde tarihi tebliğinden itibaren üç gün zarfında cevap vermek üzere tarafeyn mütehasimeynin sa'y ve ikdamile evvel emirde reddolunacak adliye memuruna tebliğ olunur. Ve badehu kezalik mütehasimeynin birisinin takayyüd ve ihtimamı ile mezkûr istidaname üzerine muhakemei aleniye bilicra tarafeyn mütehasimeynin ve müddeiumuminin ifadati badeistima hükâm ve karar verilir.

Madde 9 — Reddolunacak memur istidanamenin kendisine tebliğ olunduğu andan itibaren davayı vakıa için memuriyetine

müteallik her gûna muamelât icrasından feragat etmeğe mecbur olup aksi takdirinde iki yüz kuruştan altı yüz kuruşa kadar cezayı nakdî itasına ve terttüb edecek bîlcümle zarar ve ziyân ve masarîfin tediyesine mahkûm olacaktır.

Madde 10 — Esbabı reddin sıhhatı tahakkuk ettikten sonra red istidası mahkemece bîl kabul davayı vakıa üzerine vazaifi memuresinin ifasından keffiyed eylemesi mahkeme tarafından reddolunan memura tenbih olunacaktır. Şukadar ki esbabı reddin sıhhatı tebeyyün etmediği halde ıcabına göre ya istidayi vaki red veyahut usulü muhakeme hukukiye ahkâmına tevfikân evvelâ beyyinenin ikamesi hükümlenacaktır.

Madde 11 — Müstedii red her halde masarîfi vakıayı tediy edecek ve dermeyan olunan esbabı red yalan olduğu tahakkuk eylediği takdirde ikiyüz kuruştan bin kuruşa kadar cezayı nakdiye mahkûm olacaktır.

Madde 12 — Birinci maddede zikir ve beyan olunan memurini adliyeden her birisi reddini müstelzim sebep mevcut olduğunu bilip te reddi taleb olunmakta sebebi mezkûru ketmeder veyahut bilâ sebebi nizâmî kendisini reddeyley ise bin kuruştan iki bin kuruşa kadar cezayı nakdî itasına ve zarar ve ziyân ile masarîfin tediyesine mahkûm olacaktır.

Madde 13 — Reddolunacak memur hangi mahkemeye mensub veya hangi mahkeme nezdinde ifayı vezaifi memuriyet etmekte ise red keyfiyetinin fasıl ve rüyeti salâhiyet ve mezuniyeti ol mahkemeye aittir. Mahkemei mezkûre azayı daime den alınacak hükkâm kalmadığı halde mülâzimlerden birisini alarak reddolunan memurun gıyabında olarak istidayi vaki üzerine hüküm ve karar verilecektir.

Madde 14 — Reddi taleb olunan hükkâmın adedi mahkeme nizamen tereküb edemeyecek derecede olduğu takdirde red keyfiyeti mûsalâha meclisi azası hakkında ise mütehasıme yenden birisinin istidası üzerine meclisi mezkûrum tâbi olduğu bidayet mahkemesinde fasıl ve rü'yetle red istidası kabul olunduğu halde davanın rü'yet ve tesvîyesi işbu mahkemenin dairesi dahilinde bulunan diğ er bir mûsalâha meclisine havale olunacaktır ve red keyfiyeti bidayet mahkemesi hakkında ise keyfiyeti red sureti meşruhaya tevfikân istinaf mahkemesinde fasıl

ve rü'yetle red istidası kabul olunacak olur ise davanın rü'yet ve tesviyesi istinaf mahkemesi tarafından diğer bir bidayet mahkemesine havale olunacaktır.

Madde 15 — Bidayet mahkemesinin dairesi dahilinde bulunan bilcümle müsâlâha meclisleri veyahut cezirede kâin bilcümle bidayet mahkemeleri her ne sebepten dolayı olur ise olsun davayı fasıl ve rü'yet edemeyecek oldukları takdirde ahvali mezkûrenin birincisinde davayı vakıa kararı lâyetegayer olmak üzere icab eden bidayet mahkemesi tarafından ve ikincisinde dahi istinaf mahkemesi canibinden fasıl ve rüyet olunacaktır.

Madde 16 — Her bir mahkemenin birlikte itayi hüküm ve karar eden azasının ekseriyeti zikrolunan mahkemenin mülâzimlerinden ve vekâleten alınacak zevatı saireden olmayıpta azayı daimesinden müterekkiib olduğu halde ol mahkeme nizamı dairesinde tereküb etmiş addolunur.

Madde 17 — İstinaf mahkemesi heyetinin evvelâ cümleten saniyen bakiyei aza ile mahkeme nizamın tereküb edemeyecek derecede azanın kısmen reddi lisebebin minelesbab caiz olmaktadır. Şayet bu gibi red keyfiyati teklif olunacak olur ise bunlara bittabi mefsuh ve keenlemyekûn nazarıle bakılacaktır. İstinaf mahkemesinin terkibi nizamisi için muktazi azayı daimesinden maada diğer bilcümle azanın reddi hasımler canibinden teklif olduktan sonra diğer bir veya birden ziyade aza hotbehot red olunacak olur ise olhalde mahkemei istinaf heyeti hasımlar canibinden red olunan azadan ve aza mülâzimlerinden veya mehakimi ibtidaiye azasından veya mecalisi sulhiye rüesa veya azasından icab edenlerle bilikmal evvel emirde kendi mazeretleri üzerine hotbehot red olunan hakimlerin reddi maddelerini fasıl ve rüyetle mevaddı mezkûre mahkemece tensib ve kabul olunduğu halde red istidasında bulunan hasımlara reddini taleb eyledikleri hakimler adedinin işbu madde ahkâmına tevfiikan taklîli lüzumu beyan ve ihtar olunur ve azayı daimenin icab eden adedi iktizasınca artık red'olunabilecek hakimler kalmayıpta red'istidası vukubulur ise bittabi keenlemyekûn hükmünde addolunur. Hasımlar tarafından dermeyan olunan red istidalarının kabulünden sonra mahkemé azasından bir kaç neferinin hotbehot reddi halinde dahi mah-

kemei istinaf heyeti yine minvali meşruh üzere ikmal olunur. Asıl davanın fasıl ve rüyeti lâzımgeldikte dahi hotbehod red olunan hükkâm istidalarının tensib ve kabulü hasebile mahkeme heyetinin ikmali için azayı dairesinin icabeden adedi tenakus eylediği takdirde sureti muharrere veçhile muamele edilir.

Madde 18 — Maddei sabıkada beyan olunan ahvalde hükâm ve müddeiumumî veya Müddeiumumîi sani makamına kaim olmak üzere vekâleten alınacak hâkimlerin reddi caiz değildir. Megerki işbu nizamnamenin 2 nci maddesine tevfikân hotbehod kendilerini reddederler. Ancak hasımlardan her birisi olveçhile vekâleten alınacak hükkâmın reddini müstelzim esbab mevcud bulunduğu takdirde olbapta kendilerine ıcrayı ihtarat ile beraber esbabı mezkûreye muttali oldukları halde kendilerini hotbehod red etmeğe teşvik edebilecektir. Red maddeleri tensib olunupta zati davanın fasıl ve rü'yeti zımında mahkeme heyetinin mülâzimlerden terkibi lâzım geldikte mahkemei istinaf azasının reddi maddesinin fasıl ve rü'yetine taraf almış olan mülâzimler artık fasıl ve rü'yete taraf alamıyacaklardır.

Madde 19 — Tarafeyni mütehasimeyn mahkemeyi istinaf azasının reddini talep edipte reddi talep olunanların adedi minvali mşruh üzere reddi caiz olanların adedi ziyade ise o halde reddolunacak olanların adedi çift ise tarafeyni mütehasimeyn-den her birisi adetçe müsavi aza reddetmeğe salâhiyetlidir. Ve eğerçi reddolunacak olanların adedi tek olupta hasımlar dahi birden ziyade ise o halde hasımlar hazır oldukları halde muhakemei aleniyede reis tarafından keşide olunacak kura ile reddi talep edecek hasım tayin ve tahsis edilir.

FASLI SANI

Memuruni adliyenin mevaddı cezaiyyede reddi hakkındadır.

Madde 20 — İstintak icrasına veya karar itasına iştirak etmek üzere memur olan her bir reis ve reisi sani ve müddeiumumî ve müddeiumumîi sani ve müstantik ve hâkim ve mülâzım veya kâtib işbu nizamnamenin birinci maddesinde beyan olunan esbaptan dolayı ya hodbehod keñdisini red edebilir yeyahut hasımlar tarafından red olunabilir. İşbu ahkâmın istintakatı evveliyeye muamelâtına şumulü yoktur.

Madde 21 — Kabahat meclisi azasından birisinin reddi halinde müsaleha mecalisi azalarının mevaddı hukukiyede reddi hakkındaki ahkâma tevfiği muamele olunacaktır ve cünha meclisi veya istinaf mahkemesi azasından birisinin reddi takdirinde red istidası ol meclis veya mahkeme nezdindeki müddeiummiye teslim ve ita olunur.

Madde 22 — Maddei sabıkada beyan olunan memurların reddi bir kimsenin birriza davaya teşebbüs etmesinden ve her bir itirazdan ve hatta davanın mahkemenin dairei mezuniyeti haricinde olduğuna dair vuku bulacak itirazattan evvel teklif olunmak lâzımgelir Sebebi red muahharen zuhur ettiği veyahut reddi talep edene muahharen malûm olmuş olduğu isbat olunabileceği takdirde yalnız olhaldı reddin muahharen teklifi caizdir.

Madde 23 — Red istidanamesinde esbabı red ile bunlardan her birisinin vesaiti sübutiyesi tasrih olunmak lâzımgelir. Tasrih olunmadığı halde istidanamei mezkûr gayri makbuldür. Red istidanamesi usul ve kaidesine tevfiikan bittanzim icabeden tarafa verildikten sonra cevab vermek üzere evvel emirde red olunacak memura tebliğ olunacak ve muahharen istidanamei mezkûr üzerine müddeiumminin sây ve ikdamile muhakemei aleniye icra olunacaktır. Cereyan edecek muhakemei aleniye esnasında hasımlar hazır bulunur ise bunların ve bir de müddeiumminin ifadatı istima birle karar verilecek. Şukadar ki hasımların hazır bulunmadıkları halde muhakemeye celb ve davetlerine lüzum yoktur. Reddolanın memur red istidanamesinin kendisine tebliği andan itibaren vezaifi memuresinin ifasından feragat edecek ve etmediği halde yüz kuruştan bin kuruşa kadar cezayı nakdî itasına ve masarifi muhakeme ile sair masarifin tediyesine mahkûm olacaktır.

Madde 24 — İşbu nizamnamenin ikinci maddesile dördüncü maddesinin fıkrai saniyesi ve beşinci maddesile onuncu ve on birinci ve on ikinci ve on üçüncü ve on dördüncü ve on beşinci ve on altıncı ve on yedinci ve on sekizinci ve on dokuzuncu maddeleri ahkâmı mevaddı cezaiyede dahi cari olacaktır.

FASLI SALİS

Mevaddı umumiye

Madde 25 — Red maddeleri sureti müstacelede olarak diğer her bir maddeye tercihan fasıl ve rüyet olunur ve memurini

adliyeden birisi bir red maddesinin sūrati faslıncı gerek eseri tesamühten ve gerek gayri meşru diğeri bir sebebden dolayı bir gūna teahhurat veya her gūna mevani ika eyler ise iki aded Osmanlı altınından on aded Osmanlı altınına kadar cezayı nakdî itasına mahkûm olur.

Madde 26 — İşbu nizamnamede tayın ve tahsis olunan mücazâtı nakdiye red keyfiyetini fasıl ve rüyet eden mahkeme tarafından ve mahkemei mezkûre olbapta ığmazı ayın etmiş ise istinaf mahkemesi canibinden resen dahi hükmolunur.

Madde 27 — Red maddeleri için verilen kararlar lâyetegayyer hükmünde olacaktır.

Madde 28 — İşbu nizamname vilâyet resmî gazetesile neşir ve ilânı tarihinden itibaren 10 gün hitamında mer'iyülicra olacaktır. Şimdiye kadar muallâkta bulunan ve bir de işbu nizamname kanuniyet kesbedinciye değiri vukubulacak olan red keyfiyatı işbu nizamnamenin neşir ve ilânı tarihinden itibaren bir mah zarfında ashabı tarafından işbu nizamnamenin ahkâmına tevfiakan müceddeden dermeyan olunmıyacak olur ise bittabi keenlemyekûn hükmünde olacaktır.

№: 132 — Girid Meclisi umumisi azasının ücreti hakkında nizamname

30 nisan 1301

Evvelâ — Meclisi umumii vilâyetin her içtimanda beher azasına ita olunacak ücretin miktarı otuz osmanlı lirasından ibaret olacaktır.

Saniyen — işbu nizamnamenin hükmü 25 nisan 1301 tarihinden itibaren mer'î ve cari olacaktır.

Salisen — Meclisi Umuminin müddeti içtimaiyesine med verildiği halde ücreti mezkûre otuz lira esasî üzerine med verilen müddete göre tezyid olunacaktır.

Meclisi Umuminin bu seneki kararnamesi

13 temmuz 1302

Geçen sene inikad eden Meclisi Umumii vilâyet azasından her birisine harcırah olmak üzere sarf olunmuş olan otuz yedi lirayı osmaninin sarfiyatı Meclisi Umumice tasdik olunur.

Meclisi umumii vilâyet azasından her birisine harcırah olmak üzere geçen sene gibi otuz lirayı osmanî meclisçe tahsis olunur.

İrade tarihü 23 zilkade 1303, 11 ağustos 1302

№: 133 — 10 Safer 1290 tarihli tevcihi cihat nizam- namesine müzeyyel fıkrâi nizamiye

28 zilkade 1303, 16 ağustos 1302

Hademesi müteaddid ve evvel ve sani itibarile zammı vezaif tertibine dahil olan her nevi cihatın tevcihi terakki ve teselsül kaidesine tevfiқан icra olunur. Ancak meşrutiyet veçhile tasarrufu şartı vâkıf iktizasından bulunan cihat ile aşçı ve ekmekçi başlık cihatleri işbu kaideden müstesnadır.

№: 134 — Kâğıd fabrikası imtiyaz mukavelenamesi

Madde 1 — — Fermanı âli tarihinden muteber olmak üzere elli sene müddetle ve " Hamidiye Kâğıd Fabrikası, namile serkurenayı cenabı şehriyarı atufetlü Osman Beyefendi hazretlerine her nevi kâğıd imali için bir kâğıd fabrikası inşası zımında imtiyaz ita ve ihsan buyrulmuştur.

Madde 2 — Tarihî fermanı âliden itibaren nihayet dört sene zarfında işbu fabrikanın inşaa olunmasını sahibi imtiyaz deruhde ve kabui etmiş olduğundan müddeti mezkûre zarfında her hangi mahal ve mevkide fabrikanın inşasına kâfi ve elverişli bir arazi bulunur ise orada hemen fabrikanın inşasına bed ve mübaşeret edecek ve bunun için lüzum görünür ise bir şirket teşkiline sahibi imtiyaz serbest olacağı gibi fabrika inşası için münasib görülecek mahal arazii emiriyeden olduğu halde meccanen kendisine verilecek ve ashabı uhdesinde bulunduğu takdirde hükûmeti seniye nin müavenet ve müzaheretile bedeli sahibi imtiyaz tarafından bittediye mubayaa edilecektir.

Madde 3 — Akdemce Berut ve sair mahallerde yapılan fabrikalardan maada müddeti imtiyaziye zarfında memaliki mahrusai şahane dahilinde hiç bir kimseye tarafı hükûmeti seniyeden kâğıd fabrikası inşaa ve imal için imtiyaz verilmeyecektir. Şu kadar ki işbu kâğıd fabrikasının ileride ihtiyacı memlekete kâfi kâğıd imal ve ihrac edemediği sureti resmiyede sabit olupta olvakit daha nafi şerait ile imtiyaz talebinde bulunanlar olur ise evvel emirde sahibi imtiyazın vücuda getirmiş olduğu fabrikanın ebniye ve makine ve alât ve edevat ve arazii mebiası esmanile masarifatı sairesi bilhesap miktarı bedeli sahibi imtiyaza tediye ettirilmek şartile hükûmeti seniyece icabı müzakere olunarak atebî seniyei hazreti şehinşahiye arz olunacaktır.

Madde 4 — İşbu fabrikanın dahilden ve hariçten celbedeceği her nevi alât ve edevat ve eşya ve levazimat ve saireden resmi gümrük alınmıyacak ve fabrikanın imalâtı ve ihracatından gerek memaliki mahrusai şahanenin her tarafına ve gerek memaliki ecnebiyeye göndereceği mamulâtı dahi gümrük resmi ile rûsumatı saireden muaf tutulacaktır.

Madde 5 — Müddeti imtiyaziyenin hitamında işbu fabrikanın arazi ve ebniyesi hükûmeti seniyeye terk olunacak ve fakat mevcut makine ve alât ve edevat ve sair levazimat erbabı bibre marifetile keşfolunup kıymeti takdir olunarak tarafı saltanatı seniyeden mubayaa buyrulacaktır.

**№ : 135 — Düyunu Umumiyei Osmaniyeye İdaresinin
cibayeti varıdatta olan salâhiyetine dair
Kararname**

Madde 1 — İnhisarıduhan müstesna olmak üzere Düyunu Umumiye idaresine tahsis olunan varıdatı rüsumiye idarei mezkûre tarafından kavanin ve nizamatı mahsusa ahkâmına tevfi kan tahsil ve idare olunur ve bunlardan mütehadis deavi mecalisi idarede rüyet olunur.

Madde 2 — Varıdatı muhassasanın asnaı istihsalinde kaçak vuku bulduğu halde idarenin nizamatı mevcudeye tatbikan failinden cezayı nakdî istihsaline ve rüsumu mevzuası verilmeksizin imrar edilmek istenilen emvali zaptetmeğe ve bu emvali mazbutayı furuht edip cezayı matlûbu istifa etmeğe salâhiyeti vardır.

Madde 3 — Emvali mazbutanın esması şayet cezayı matlûb miktarından fazla olur ise idare işbu fazlayı sahibine red ve noksan olur ise işbu noksanı sahibinden talep edecek ve sahibi noksanı tediyeye muvafakat etmediği takdirde bunun tahsili için tutulacak tahkikatı evveliyeye ve kararname evrakının iraesile idare tarafından mecalisi idarei vilâyatta ikamei dava olunacaktır.

Madde 4 — İdare tarafından her kimin malı zaptolunacak olur ise sahibinin tarihi zaptından itibaren üç mah zarfında mecalisi idareye mahkeme sıfatında müracaata hakkı olacaktır.

Madde 5 — Kaçak takibi için hane ve emakin taharrisi lâzım geldikte alelûsul mutlaka hükümet marifetile icra kılınacağı gibi kaçakların takibi için canibi idareden zabıtaya müracaat kılınacaktır.

Irade tarihi: 9 zilhicce 1303, 27 ağustos 1902

— — —

№ : 136 — 19 Cemaziyelâhır 1296 tarihli İcra kanununun 50 nolu maddesine muzeyyel fıkralı kanunıye

Gerek yirmi sekizinci maddede beyan olunan esbabdan gerek gerek dayının rızasile medyunun imhal olunmasından dolayı

deyni mahkûmunbihin edasına kefil olan kimse hulûlü vadede mekfulûnbihi ifa etmediği halde hakkında işbu mevaddın ahkâmı tamamile ifa olunur. Şu kadar ki o gibi ahvalde nizamı mucibince alınacak kefalet senedı mahkeme icra dairesi veyahut mukavelât muharrirliği tarafından musaddak olması şarttır.

İrade tarihi: 10 zilhicce 1303, 28 ağustos 1302

№: 137 — Manifesto haricinde zuhur eden eşya hakkında talimat

3 Eylül 1302

Gümrüklere çıkarılan merakibi bahriye "Vapur gemi ve saire," hamulelerinden yolcuların beraber götürecekleri eşyayı zatiyeden maada manifesto haricinde zuhur edenlerden iki kat resim ahzi hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin ifadesi ve meclisi mahsusı vükelâ kararile şerefmüteallik buyrulan iradei aliye muktezasından olduğundan sureti cereyanı muamele berveçizir beyan olunur.)

Madde 1 — Manifestoya dahil olmiyan eşyanın atideki bendlerde muamelei istisnaiye ile tefrik edilmiş olan kısmından maada kâffesinden iki kat resim alınacak ve bu iki kat kâmilin irad kayıd olunacaktır. Yolsuzluk acenta veyahut kaptanın tesamüh veyahut kusurundan neşet eyleyipte bu babda bir şikâyet tahaddüs eyler ise sahibi eşyanın fazla verdiği resmi acenta veyahut kaptandan araması iktiza edeceği cihetle bu yolda müdafaa olunması lâzımdır.

Madde 2 — Gerek memaliki mahrusai şahaneden ve gerek bilâdı ecnebiyeden gelen yolcuların beraberlerinde bulunan ve envai hile ve hud'anın men'i hakkında olan nizamnamenin birinci maddesinde [*] gösterilen eşya manifestoya dahil olmiyacağından cüz'i bir şey aranılmıyacağı gibi bunların arasında nümunelik ve saire gibi resme tâbi bir takım ufak tefek eşya bulunsa dahi kezalik yolcu beraberinde bulunduğu için mani-

[*] Hile ve hud'anın men'i hakkındaki nizamnamenin (düstur cilt 2 sahife 586) 5 nci maddesine bak

festoya dahil olmayacağından 1 inci madde hükmünden bilistisna işbu resme tâbi olan eşyadan yalnız bir kat resim ahzi ile imrar edilecektir.

Madde 3 — Memaliki mahrusa şahane gümrüklerine eda tezkeresile geldiği halde manifesto haricinde zuhur eden eşya üç dört kaptan ibaret yolcu ve çerçi eşyası makulesinden ise evvelce gümrük resmi alınmış olması mülâbesesile betekrar resim ahzi lâzım gelmeyip bunların bilâ resim imrarına ruhsat ita ve fakat eşyayı ticarîyeden olduğu halde mahza manifestoya ithal edilmemiş olmasından dolayı bir kat gümrük resmi ahz ve istifa olunacaktır.

Madde 4 — Çuval veyahut zarflar içinde olmyan döküm eşyasında yani maden kömürü ve zahire ve emsali şeylerde kantar ve kile farkı gibi nihayet yüzde iki nisbetinde cüz'i fazlanın zuhuru memul olduğundan bu gibi şeylerde zuhur edecek olan fazladan nihayet yüzde iki raddesine kadar miktarından bir kat ve yüzde ikiden ziyade olduğu takdirde fazlanın umumundan iki kat resmi gümrük alınıp yalnız bir döküm eşyasına mahsus olarak fazlasından alınacak iki kat resimden bir katı muhbirine ita ve diğer bir katı irad kayıd ve imlâ kılınacaktır.

Madde 5 — Manifestoya dahil olmayıpta sehven çıkarıldığı iddia olunacak eşyanın sehven hurucu acenta tarafından ihticaca salih mektub veya evrakı saire ile isbat olduğu halde nizamına tevfikân bilâ resim aktarmasına ruhsat verilecek ve isbat olunmayacak olduğu halde eşyanın muayenesile kıymetinden iki kat resmi gümrüğü alınacaktır.

Madde 6 — İşbu talimat Nezaret ve mülhakat idarelerine tarihi vürudunda ilân olunarak muamelesi rumî teşrinisani onbeş tarihinden itibaren tanzim ve ita olunan manifestolar hakkında icra olunacaktır.

**№: 138 — 28 zilhicce 1285 tarihli Şûrayı Devlet
Nizamnamei dahilistinin 3 üncü maddesi
muaddesi**

Madde 3 — Muhakemat Dairesinin vezaifi evvelâ memurinin vezaifi memuriyetlerine müteallik ahvalden dolayı Şûrayı

Devlete havale olunan muhakemelerinin ceza mahkemesi sıfatıyla bidayeten icrası saniyen vilâyet ve liva idare meclislerinde bidayeten ve istinafen rüyet olunup memurin muhakemesi nizama zeylen ilâve edilen fıkra ahkâmınca istinaf veya temyizi Şûrayı Devlete aid olan muhakematın rüyet ve tetkiki salisen memurin muhakemesine müteallik hüsusattan dolayı devaîri idare arasında tekevvin eden ihtilâfatın hal ve faslı maddelerinden ibarettir.

Mehakîmi adiyê ile mehakîmî idare arasında mercii dava hakkında zuhur edecek ihtilâfat Şûrayı Devlet riyasetinin tahtı riyasetinde olmak üzere üçü Şûrayı Devlet ve üçü Mahkemei Temyizden tayin olunacak altı azadan mürekkeb teşekkül edecek encümünde tetkik olunur. Bu encümenin kararları makamı icranın tasdikına muallâktır.

[Irade tarihi: 20 zilhicce 1303, 7 eylâl 1302]

№: 139 — Dava vekâletinin ruhsatname istihsal edenlere inhisarı hakkındaki hükmü nizamın umuru cezalıyeden maada deavide lağvüne dair iradei senlye

Dava vekilleri hakkında olan nizamnamenin birinci maddesi hükmünce bir davada müddei veya müddeaaaleyhin müteallikât veya akrabasından ve hukukça müşarık olanlardan maada Adliye Nezaretinden istihsali ruhsat etmemiş olan kimselerin vekâleti memnu olmasına nazaran dava vekâleti ötedenberi ruhsat almış olanlara munhasır kalıp bunların çoğu ise mektebi hukuktan neşet etmemiş ve zaten erbabı malûmattan bulunmamış oldukları cihette müekkillerinin hukukunu muhafazaya muktedir olmadıkları gibi namus ve istikamet noktasına dahi nazarı bikaydi ile baktıklarına ve müekkillerinden ücreti muayyeneden ziyade akçe almakta olduklarına mebni salifüzzikir inhisardan maksud olan neticenin aksî hal hasıl olduğundan ve deavî hukukiyede inhisar meccelat ahkâmı Adliyenin bir dört yüz elli dokuzuncu maddesinin hükmile memaliki ecnebiyede mer'i olan usule dahi

mugayir bulunduğundan umuru cezaivede müdafaa salâhiyeti hasbelkanun ruhsatnameli dava vekillerine aid bulunmak ve deavii hukukiyede bunların ellerinde bulunan ruhsatname ashâbı mesalih nazarında Nezaretin tavsiyenamesi makamına kaim olarak fakat vekâletleri erbabı deavî hakkında mecburî olmayıp ihtiyarî olmak üzere mezkûr. inhisarın lâğvi lüzumuna dair Adliye Nezaretinin Şûrayı Devlete havale buyrulan tezkeresi Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Zikrîlunâş nizamnamenin muqaddema Nezâreti müşarileyha tarafından hini teklifinde dava vekâletinin ruhsatı resmîye istihsal etmiş olanlara munhasır tutulmasının talep edilmiş olması ve bunun olvakit ebaşı kesirenden sonra Şûrayı Devletçe daîhi kabul olunması Mektebi Hukukun teşkili cihetle bir yandan sıfatı matlûbede dava vekilleri yetişmeğe başladığına ve mevcudunun dahi imtihan edilmekte bulunduğuna istinattan neşet edip ancak şimdiki esbabı mucibeye nazaran kararı sabkın cereyanında ademi istikamet ve m'celle hükmüne muzaveret beyan olunması üzerine inhisarın carinin ilgası teklifinin kabulü tabii olmakla beraber eğerci bazı ashâbı deavinin hukukunu müdafaada naehil adamları tevkilmelerinden mutazzar olmaları ihtimali varid olsa bile bu hal bir hareketi ihtiyarîve demek olarak zaten İnhisar Vekâletinin ilgası ruhsatnameli vekillerin tevkillerine de mâni olmayacağından bermucibi istizan ifayı muamelâtı muktaziyenin nezâreti müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı olbapta emrûferman hazreti menlehulemrandir.

Meclisi Mahsusu Vükelânın Mazbatâi müzeyyeleşî sureti

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin meciisi bendegânemizde kıraat olunan işbu mazbatasında dava vekâletinin ruhsatı resmîye istihsal etmiş olanlara munhasır tutulması hakkındaki kararın cereyanında ademi istikamet ve mecele ahkâmna dâi mugayret görüldüğü cihetle umuru cezaivede müdafaa salâhiyeti hasbelkanun ruhsatnameli dava vekillerine aid olmak üzere inhisarın carinin ilgası lüzumunu tezekkür olunmuş ve vakıa dermeyan olunan esbaba nazaran bu suret muvafıkî hal ve maslahat bulunmuş olmakla beş mucibi mazbata icrâyı icabı meyanei açıznemizde dahi tensib kılındı isede olbapta ve katbeî ahvalde emrûferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

[İrade tarihi: 20 zilhicce 1303, 7 eyelâl 1302]

**№: 140 — Dersaadet Emniyet Sandığı
Nizamnamesi**

BİRİNCİ FASIL

Mevaddı Umumiye

Madde 1 — Dersaadet Emniyet Sandığı efradı ahali taraflarından kendisine tevdi olunacak akçeyi karzan kabul ve işbu nizamnamede tayin olunan şerait üzere faizle red ve teslim etmek ve talep edenlere faizle akçe ikraz aylemek maksadile teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Sandığın merkezi İstanbulda olup lüzumu takdirinde bilâdı selâsede dahi şubeler açılabilir.

Madde 3 — Emniyet Sandığı hükûmeti seniyezin zamanı ve Ticaret Nezaretinin nezareti tahtındadır.

Madde 4 — Sandığın muamelesi Osmanlı altını yüz kuruş hesabı cereyan eder küsurat için alınıp verilecek mecidiler miri fiyatına tâbidir.

Madde 5 — Sandığın muamelesi hesabiyesi seneli maliye martından muteberdir.

Madde 6 — Sandıkta mevdu akçeyi ve onun faizini sahibi usulü veçhile istediğine havale edebilir sandıkta bulunan akçenin haczi maddesi devletin kanununa tâbidir sandığa mevdu merhunatın tamamı sandığın matlûbatını temine mahsus olup fazlası kabili hacizdir.

Madde 7 — Sandığa aid olup umuma neşri iktiza eden mevad Ticaret Nezaretinin tayin edeceği gazetelerle ilân olunur.

İKİNCİ FASIL

*Sandığa tevdi ve ikraz olunacak akçeler hakkındaki
muamelât*

Madde 8 — Sandık yirmi kuruştan yirmi bin kuruşa kadar akçe kabul eder yirmi bin kuruşa kadar olan sermayeye yüzde altı ve yirmi bin kuruştan yüz bin kuruşa kadar olana yüzde beş faiz verecektir yüz bin kuruştan ziyade akçe tevdi olunmak istenildiği halde tarafeynin muvafakatile faizin miktarı ve şeraiti sairesini mübeyyin mukavele mahsus akdolunacak ve

bu babda Ticaret Nezaretine malûmat verilecektir sandığa tevdi olunan akçe elli kuruşa balıĝ olmadıkça onun ve aşerat beyninde olan küsuratın faizi işlemez ve sermaye ay ortasında yatırıldığı halde faizi ondan sonra gelecek ayın iptidasından itibaren yürütülür. Ahvali umumiyeye ve sandığın muamelâtı cariyesine nazaran balâda zikrolunan faizlerin miktarı sandık komisyonu heyeti tarafından verilecek karara göre tadil ve gazeteler vasıtasile ilân edilebilecek ve bu muamele lâakal altı ayda bir defa caiz olacak ve işbu muamele Ticaret Nezaretinin kabul ve tasdikile mevkii icraya konulacaktır.

Madde 9 — Sandığa konulacak mebalıĝ için sahibi yedine sened olarak sandığın mührü resmisile musaddak ve sıra numarası mevzu ve mudiin ismi muharrer olmak üzere meccanen bir cüzdan verilir ve işbu cüzdanın sağ tarafındaki sahifeye sahibinin teslim eylediği akçe ve tarih yazılıp sandık müdürü ve eminleri tarafından mührü zatilerile bittemhir tasdik edilir. ve mudiin tekrar sandığa vereceği akçe için sandık müdürü ve eminleri canibinden cüzdanın sağ ciheti tekrar mühürlenerek tasdik olunur.

Madde 10 — Sandığa tevdi olunan akçeler için hesabı cari defterinde açılacak isim mahallinin baş tarafını akçe sahibinin veyahut tevdiine vasita olan kimsenin imza veya tah-tim etmesi mukarrerdir.

Madde 11 — Sandıkta parası olanlar her ne zaman taleb ederler ise yirmi kuruştan aşağı olmamak şartile alelhesab olarak akçe alabilirler.

Madde 12 — Hesabı cari açılarak alınıp verilen akçelerin faizleri resülmal elli kuruşa tenezzül edinceye kadar karşılıklı olarak yürütülür ve sandığın teslimatı faizleri yevmi itasından muteber olur.

Madde 13 — Sandıkta iki bin kuruşa kadar parası bulunanlar gerek tamamen ve gerek kısmen akçelerini istedikleri vakıtta alabileceklerdir. İki bin bir kuruştan on bin kuruşa kadar sermayeler yevmi talebden beş gün ve on bin kuruştan elli bin kuruşa kadar olanlar on gün ve elli binden yüz bine kadar olanlar on beş gün mürurunda tesviye kılınacaktır. ve sekizinci maddede gösterildiği veçhile yüz binden ziyade olup

mukavelei mahsusaya merbut bulunanlar hakkında mukavele mucibince muamele olunacaktır. İşbu mehle tesadüf edecek eyyamı tatiliye sayılmaz ve akçe mutalebesinde mudilin yedindeki cüzdanı sandık idaresine irae etmesi şarttır ve ister ise sandıktan yevmi muayyeninde akçesi verileceğini mübeyyin bir pusula dahi alabilir. Tayin olunan günde akçesini almak için müracaat etmez ise sandık beş gün daha intizar ederek bu müddet mürurunda dahi gelmediği halde badehu müracaatında berveçhi balâ yeniden müddet tayin olunur. Zikrolunan beş gün için faiz işletilmez.

Madde 14 — Kısmen veya tamamen ahabına red ve ita olunacak akçelerin miktarı ve tarihi ifası cüzdanın sol tarafına yazılıp ziri sandık müdür ve emimleri canibinden mühürleneceği gibi mudiler dahi akçelerini aldıklarını mübeyyin sandık defterindeki kayid mahallini imza veya temhir eyliyeceklerdir. Mutazammın olduğu akçe tamamen red ve ita olunan cüzdan mudiden ahz ile iptal olunur.

Madde 15 — Cüzdanı zayi edenlere nüshai saniye olmak üzere müceddeden bir cüzdan verilir ve nüshai evveli zuhur eder ise itibar olunmıyacağı gazetelerle ilân ve kaydı balâsına şerh edilir ve işbu ilân masrafı sahibinden peşin olarak istifa olunur.

Madde 16 — Sandıkta akçesi olupta taşrada bulunanlar ve mazereti meşruaya mebni sandık idaresine gelemiyenler akçelerini almak istediklerinde imza veya mühürleri tahtında bir makbuz senedi tanzim ve usulen lâzımgelen vesaiti resmiyei mutebereden birine imza ve mühürlerini tasdik ettirerek gönderdikleri halde sandık akçelerini faizile beraber hâмили senede itaya mecburdur.

Madde 17 — Sandığa akçe vaz edenlerin hesabı her sene subat gayetinde riyyetle faizleri resülmede zam edilip sandık defterine kayid edilir ve işbu muamelei kasbîye akçe sahibinin sandığa müracaatında cüzdanı hane müdüründe dahi icra kılınıp sandık müdürleri tarafından hatim ve imza olunur.

Madde 18 — Beş sene zarfında cüzdanını sandık kaydına tatbikan tanzim ettirmek üzere müracaat etmiyen mudilerin faizleri işlemez.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Sandıktan istikraz şeraiti

Madde 19 — Sandık merhunata mukabil senevi yuzde sekiz faizle akçe ikraz eder

Madde 20 — Merhunat ıki kısım olup birincisi emvali menkuleden mücevherat ve avanı ve sim ve zer ve Devletialıye esham ve tahvilâtile devletçe tedavülü musaddak olan her türlü tahvilat ikincisi emvali gayri menkuleden Dersaadet ve mülhakatında bulunan ve sırf mülk olan ahşap ve kârgır emakın ve akar ile bostan ve bağ bahçe gibi araziden ve mülk gediklerinden ibarettir ve işbu emlaktan üzerinde ebniye bulunanların sahibi tarafından sigorta ettirilmiş olması şarttır.

Madde 21 — Mücevherat ve sim ve zer avaniye mütealilik merhunat ikraz edilecek akçenin muzayede fiyatınca bir buçuk mısı kıymetinde bulunmak meşruttur. Fakat dirhem ile alınıp satılan neviden terhin edilecek altın ve gümüş mukabilinde kıymetinden yuzde yirmi noksanile akçe ikrazı mücazdır ve alelûmum mücevherat ve altın ve gümüş merhunat mukabili vukubulacak ikrazatın müddeti bir aydan az ve bir seneden ziyade olamaz. Hitamı müddette rehin yeniden tahmin ettirilip tebeyyün edecek hale göre tecdidı mukavele caiz olur. Ancak güzeraan eden müddetin faızı temin olunmak şarttır. Yeniden tahmin maddesi tarıhi tevdiiden bir sene müruruna mahsustur.

Madde 22 — Sandığın ikraz edeceği akçelerin miktarı ve tarıhi ikraz ve müstakrızın isim ve şöhet ve mahalli ikameti ve rehinin cınsı ve kıymeti ve muhamminin ve rehin emvali gayri menkuleden olduğu halde sahibi mülk tarafından ikame olunacak ehli hibrenin isim ve şöhreti defteri mahsusuna kayıd edileceğinden maada işbu nizamnameye zeyil edilen müsveddeye tevfikan müstakrızdan bir sened dahi alınır ve bu muameleyi mutazammın diğer bir varakası mahsusı tanzim ve sandık müdürleri canibinden imza ve sandığın mührü mahsusile tahtim olunarak müstakrıza ita olunur ve rehin emvali menkuleden olduğu halde bir mahfazaya vaz edilerek üzeri sahibine mühürlendirildikten sonra sandıkta hıfz edilir.

Madde 23 — Esham ve tahvilât üzerine ikraz edilecek mebalıg bunların piyasada cari olan fiyatının yuzde yirmi nok-

sanile mütenasib olacaktır. Fiat tenezzül ettikte müstakriz noksanını itmam etmeğe mecburdur. Etmediği takdirde esham ve tahvilâtı merhune sahibine bilihbar bir hafta müddet tayinile piyasada satılarak sandığın matlûbu istifa kılınır.

Madde 24 — Emlâk üzerine icra olunacak ikraz muamelâtı sandıkta mevcut sermayenin rub'unu tecavüz edemez ve bu nevi ikrazatın müddeti bir seneden noksan ve üç seneden ziyade olamaz ve emlâki merhunenin sandık muhamminlerle beraber sahibi mülk tarafından ikame edilecek ehli hibreden bir zat tarafından icra olunacak tahkikat üzerine sabit olacak kıymet ve iradı senevîsi ikraz olunan akçenin miktarile verilmesi lâzımgelen faizin iki misline müsavi olmak mukarrerdir. Fakat hitamı müddette emlâki merhunenin varidatı tekrar tahkik edilerek tebeyyün edecek hale göre temdidi müddeti istikraz caiz olur ve bu halde müddeti sabıkaya aid faizi tediye olunmak şarttır.

Madde 25 — Menkulât ve gayri menkulâta mukabil sandıktan edilecek ikrazatın vadesinden evvel tediyesi caizdir. Ancak vadesi hitamında tesviyei deyin edilmediği halde güzëran eden eyyamın faizi işler ve senesi hitamında işliyen güzëstesi bilhesab resülmale zam edilir

DÖRDÜNCÜ FASIL

Merhunatın usulü fûruhtu

Madde 26 — Müddeti muayyenesi münkaziye olupta resülmal ve faizini tesviye etmiyen medyunun ikametgâhına sandık müdürü tarafından deynin itası için bir ihbarname gönderilir ve bu ihbarname mürselünileyhine ve kabulde muhalefet eder ise bulunduğu mahallenin imam ve muhtarlarına imza ettirilir ve ikametgâhı malûm olmıyanlar için gazetelerle ilânı keyfiyet olunur ve ihbarnamenin tarihi tebliğ ve ilânından itibaren üç ay sonra tediyei deyn olunmaz ise maddei atiyede muharrer muamelât icra kılınır.

Madde 27 — Maddei sabıkada zikrolunduğu veçhile ihbar veya ilân müddeti münkaziye olupta medyun yine tediyei deyn etmez ise rehni mücevherat ve avanii sim ve zerden bulunduğu ve mahalli ikameti malûm olduğu halde sandık müdürü tarafın-

dan rehnin satılacağı terhin edene ve bir mahkeme hükmüne talik kılınmaksızın adliye icra dairesine iş'ar olunarak oradan tayin olunacak memur hazır olduğu halde kuyumcu çarşısında müzayedeye aleniye ile furuht edilerek esmanından deynin resülmal ve faizi ile masrarifi istifa ve fazla kalır ise sahibine red ve ita olunur ve rehin müteaddid olupta bunların biri veya hut bir kaç maafaiz sandığın matlûbatını istifaya kâfi ise o miktarı satılıp kusuru sahibinin müracaatında iade edilmek üzere icra memuru tarafından mahfazası mühürlenerek sandıkta hifzedilir.

Madde 28 — Ashabı zuhur etmemesine mebnî merhunatın furuhtu lâzım geldikte bunun yalnız bir miktarı sandığın tesviye matlûbuna kâfi olupta bir miktarı fazla kaldıkta işbu fazla rehin ve satılan rehinden fazla kalan akçe bir cüzdan ile emaneten hifzedilerek işbu cüzdana sahibinin isim ve şöreti sandık defterinde mukayyed olan kaydına tatbikan yazılacak ve aradan on beş sene mürur edipte yine sahibi zuhur etmez ise o makule rehin ve fazla akçe beytûmale teslim olunacaktır.

Madde 29 — Her müzayedeye için iki nüsha olarak bir zabıt varakası tutulup işbu varakada sahibi rehnin ismi ve merhunatın tarih ve sureti müzayedesi ve indelmüzayedeye kimlerin uhdesinde tekarrür eylediği ve tellâlların isim ve şöreti ve deyin senesinde mevzu mühürler rehnin mahfazası mühürile tatbik olunduğu zikredilip ziri icra memurule sandık muhamminine imza ve tahtım ettirilip ve bir nüshası icra memurunda ve diğer nüshası sandık idaresinde kalır.

Madde 30 — Emvali gayri menkuleden olan rehinlerin furuhtunda dahi emvali menkuleden olan rehinlerin furuhtu hakkında mevaddı sabıkada muharrer usule tevfikân muamele olunur ve harcı teffiz ve masarifi sairesi medyuna aid olur ve tediyei deyn edildikten sonra fazla kalacak akçe için yirmi sekizinci maddede muharrer muamele icra kılınır.

Madde 31 — Müzayedeye memur olanlar ile sandık heyeti idaresinde bulunanlar merhunat müzayedesinde pey sürmekten ve bunları bizzat ve bilvasıta almakta kat'iyen memnurdurlar. Buna muhalif hareket edenler mes'ul olacakları gibi müzayedeye hile ve fesat karıştıranlar dahi Ceza Kanunnamei Hümayununun seksen dokuzuncu maddesi hükmünce mücazat görürler.

BEŞİNCİ FASIL

Sandığın Heyeti İdaresile muamelâtı esasıyesi

Madde 32 — Emniyet sandığının heyeti idaresi berveçhi ati teşkil olunmuştur:

Sandığı hüsnü idare etmek ve cüz'i ve külli muamelâtı maliye ve idare'inden mes'ul olmak üzere bir müdür ve Sandığın kâffei muamelâtından mes'ul olmak üzere bir sandık emini bir furuht memuru bir sandık emini muavini.

Bir müdür muavini.

Bir rehın memuru

Bir muhasebeci.

Umuru hesabiye için muhasebe kâtbleri.

Muamelâtı hukukiye için bir dava vekili.

Muhamminler.

Tahsildarlar.

Madde 33 — Sandık müdür ve eminlerinin on bin liralık emläke mutasarrıf bulunması veya beş bin liralık akçe ve esham vedia etmesi şarttır, Ancak bu teminatı şu şerait dairesinde kefil iraesile dahi ifa edebilir. Sair sandık memurları dahi Kefaletnızamnamesine tevfikan kefalete raptolunur.

Madde 34 — Sandık müdürü Ticaret Nezaretinin intihabı ve makamı sâmi Sadaretin tasdikile nasb ve tayin olunur ve sair memurinin emri intihab ve tayini Ticaret Nezaretine muhavveldir. Sandık memurlarının umumu tebaai Devleti aliyyeden olmak şarttır.

Madde 35 — Sandık müdürüne altı bin ve sandık eminine dört bin ve furuht memurile muhasebecisine ikişer bin beşer yüz ve müdür ve emin muavinlerine ikişer bin kuruş maaş tahsis olunmuştur. Diğer memurların maaşatı Ticaret Nezareti canibinden takdir ve tayin olunur.

Madde 36 — Sandık memurininin hiç biri sandıktan akçe istikraz edemeyecekleri gibi sandığa para vaz ve ikraz dahi edemezler.

Madde 37 — Sandık muhammini tarafından merhunat üzerine taksir edilecek fiatın tenzil ve tezyidine sandık memurlarının salâhiyeti yoktur şüpbe ve tereddüd hasıl olur ise ehli hibre marifetile tahmin ettirilebilir.

Madde 38 — Muhamminlerin memuriyeti tahlif ile icra olunur ve merhunat üzerine takdir edecekleri fiattan dolayı sandıkça bir gûna zarar ve zıyan terettüb edecek olur ise kendilerine tazmin ettirilir.

Madde 39 — Sandığın umuru hesabiyesi sandık emininin mes'uliyeti tahtında olarak divanı muhasebatça kabul olunan usul ve kaideye tevfikan cereyan eder.

Madde 40 — Sandık müdürile emini sandığın her sene maaş ve masarifi sairî zaruriyesini müş'ir senei atıye için bir muvazene tanzim ve sandık komisyonuna tasdikı kat'i muamelesi icra olunmak üzere Ticaret Nezaretine itaya mecbur olduğu gibi sene içinde ve bütçe haricinde sandıkça fevkalâde masarifi zaruriye ve mübreme zuhur eder ise esbabı mucibesinin iraesile beraber komisyona bir lâyiha ve komisyonca sarfı lüzumu tasdik olunduğu halde Nezarete beyan eder Nezaret dahi şayanı kabul görürse sarfa mezuniyet verir.

Madde 41 — Sandığın müdürile emini sandığın her üç ayda bir kere muvazenesini ve sene hitamında muvazenei umumiyesini iki nüsha tanzim ve zirini muavinlerle beraber tahtim ederek komisyona ita ederler komisyon tasdik ettikten sonra birini divanı muhasebata ve diğerini Ticaret Nezaretine ita ederler ve işbu muvazeneler ticaret nezaretince tasdik ve kabul olunduktan sonra gazetelerle neşir ve ilân kılınır ve sandığın muamelâtı umumiyesile ahabı müracaatın muamelâtı hususiyesi hesabatının keyfiyet ve kemmiyeti dahi başkaca ilân kılınır.

Madde 42 — Sandığın temettüü ziyade olduğu senelerde müstahdemine ticaret nezaretinin tensib ve takdirile yüzde ona kadar ikramiye ita olunur.

ALTINCI FASIL

Sandık komisyonu heyetinin sureti tertib ve vezaifi

Madde 43 — Komisyon azası beş zattan mürekkeb olup biri azadan olmak üzere Şûrayı Devletten ve biri divanı muhasebattan ve biri Maliye Nezareti ve ikiside Dersaadet ticaret odası azasından odaca bilintihab Ticaret Nezaretinin tasdikile tayin kılınır ticaret odasından gelecek azadan biri ikinci sene kura ile çıkarılıp yerine diğeri alınır ve kıdem itibarile her sene biri tebdil edilir şûrayı devletten tayin olunacak zat komisyona riyaset eyler.

Madde 44 — Komisyon ayda bir defa içtima edecektir ve ledelhace Ticaret Nezaretinin veya sandık müdürünün teklifi üzerine fevkalâde olarak içtima edebilir ve her içtimada azaya birer lira ikramiye verilir.

Madde 45 — Komisyon umuru tahririye ve kuyudiyesini ifa ettirmek üzere Ticaret Nezaretinin inzıamı malûmatile bir kâtib istihdam eder ve bunun maaşı Nezaret tarafından tayin kılınır.

Madde 46 — Sandık komisyonu kırkını ve kırk birinci maddede münderiç vezaiften başka atide muharrer vezaifle dahi mükelleftir.

Evvelen Senede lâakal dört defa olarak müçtemian veya hut bevinlerinde verilecek karar veçhile münferiden sandık memurinden hiç birinin malûmatı olmaksızın defaten sandığın muamelâtını teftiş ve merhunatı muayene edecektir.

Saniyen Her üç ay ve sene hesabâtı bittetkik tasdik eylediği halde ilânını tensib eder ve bilhassa sandığın umum hesabâtına ve muamelâtının nizamı dairesinde hüsnü cereyanına tekayyüd ve ihtimam edecektir.

Salisen Sandıkta gördüğü her türlü nevakıs ve yolsuzluğu ve bunların islahile sandığın terakkisine dair iktıza eden esbab ve vesailin istihsali hakkındaki mütaaleatını Ticaret Nezaretine beyan ve iş'ar eyliyecektir.

Rabian Sandık memurları tarafından ifa olunacak vezaifi müştekekede zuhur edebilecek ihtilâfatı bittetkik ba mazbata Ticaret Nezaretine beyan edecektir.

Madde 47 — Komisyonun müracaat ve muhaberâtı Ticaret Nezareti ile olur.

Madde 48 — Ticaret Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Madde 49 — Sandığın fi 16 ca sene 85 tarihinde tesis olunan nizamnamesi işbu nizamnamenin neşrinden itibaren münfesihtir ve sandığın muamelâtı dahiliyesi nizamnamei mahsus ile tayin olunmuştur.

Maddei muvakkate

İşbu nizamnamenin mevkii icraya vaz'ı tarihinden itibaren mukâddema ikraz olunan mebalîğin müstakrizleri davetle kat'ı hesab muamelâtı icra edilerek faizler işbu nizamnameye tevfi kan yüzde sekize tenzil olunacaktır.

**№: 141 — Maliye Nezareti Celilesine merbut
Hukuk Müşavirile dava vekillerine
dair talimat**

BABI EVVEL

Beş fasla münkasımdır

FASLI EVVEL

Teşkilâta dairdir

Madde 1 — Hazinei Celile Hukuk Müşaviri ba iradei seniyei hazreti padişahî mansub olup doğrudan doğruya Maliye Nezareti Celilesine merbut ve kâffei muamelâtınca nezarete karşı mes'uldür.

Madde 2 — Hukuk müşavirinin refakatinde badelhüküm vukubulan tahsilâtta aidatı mahsusa başkaca verilmek ve munhasıran Hazinei Celileye müteallik olan deavı muhakemat ve muamelâtile işğal ederek hariçten dava kabul etmemek üzere dersaadet için muvazzaf dört dava vekili ile tenfizi ilâmat hususatına bakmak için muvazzaf ve aidatlı bir memur bulunacak ve vilâyatta ücreti mahsusa ile şahadetnameli dava vekilleri istihdam olunacaktır.

Madde 3 — Müşavirin maiyetinde bir baş kâtib ve iki müsevvid ve dört mübeyyiz ile bir mukayyid ve bir muhasib ve dört hademe bulunacaktır.

Madde 4 — Dersaadet dava vekilleri müşavir tarafından takdim olunacak tahrir üzerine makamı nezaretten tayin edilir Ketebe ile hademenin sureti istihdamları kanunu mahsuslarına tabidir.

Madde 5 — Vilâyatta istihdam olunacak dava vekillerinin intihab ve tayini ve azil ve tebdili hususâtından müşavire malûmat verilecek ve olabta kendisinin bir gûna mütaleası olduğu halde beyan edebilecektir.

Madde 6 — Birinci maddede gösterildiği veçhile müşavir nezarete karşı kâffei muamelâtından mes'ul olduğu gibi dava vekilleri ile tenfizi ilâmat memuru ve ketebe ve hademe dahi vezaifi mürettebe ve muamelâtı cariyelerince müşavire karşı mes'uldür.

Madde 7 — Müşavirin idaresinde beş nevi defter bulunacaktır. Bunun birincisi evrak defteri olup mehakime müracaat olunan kâffei deaviye müteallik evrak ile sair havale olunan veya vürud eden evrak sırasile ve müteselsil numara tahtında olmak üzere hulâsatan bu deftere kayid edilir. İkincisi Dersaadet mehakimile mecalisi idareden verilen kâffei ilâmatın aynen kayid ve tesciline mahsus ve üç kıt'adan ibaret olup bunlardan birine bidayeten ve diğerine istinafen ve üçüncüsüne dahi temyizen verilen ilâmat kayid ile başkâtib tarafından bilmukabele aslına mutabakatı zirine şerh ve imza olunduktan sonra müşavir tarafından dahi tasdik ve imza olunur. Üçüncüsü zimmet defteri olup buna dahi gerek devaire ve gerek dava vekillerine verilecek evrak hulâsatan kayid ile ahz olunduğunu müş'ir imza ettirilir. Dördüncüsü iki kıt'adan ibaret olmak üzere hesap defteri olup bunun birisi nakid makamında mehakime verilen senedati mahsusaya ve ikincisi ücreti mübaşiriye ve pul parası gibi nakden sarfolunan mebalîge mahsustur. Beşincisi müşavir tarafından dava vekillerile muhtacı müzakere görülen hususat hakkında cereyan eden müzakerat üzerine ekseriyet veya ittifak ile hasıl olacak neticey rey ve mütaleanın ziri imza edilmek üzere kayid ve terkimine mahsustur. İşbu defterlerin cümlesi tertib olunacak şekilde matbu olacağı gibi sahifelerine sıra numarası terkim ve balâsile nihayeti kaç sahifeden ibaret olduğu başkâtib ile müşavir tarafından tasdik ve tahtim olunacaktır.

Madde 8 — Defterlerin tanzimile muamelâtı kaydiyesinden başkâtib ile müşavir mes'ul olduğu gibi evrak ve senedatin muhafazasından dahi müşavire karşı derece derece ketebe mevcude ile beraber başkâtib mes'uldür.

Madde 9 — Müşavirlik marifetile makamı celili nezaretten yazılacak muharrerat ve tezakinin müsveddatı matbu varakalara yazılacağı cihetle bunlar altı ayda bir kere muharrerat için başka ve tezakin için başka olmak üzere sırasile ve tarih itibarile teclid ettirileceği gibi müşavirlik tarafından yazılan müzekkere ve derkenar ile muharreratın ve mehakime verilen istida ve lâyiha ile ihtar hacizname gibi kâffei müstediyyatın müsveddatı dahi altı ayda bir kere başka başka teclid ettirilecektir.

Madde 10 — Her vilâyette birinci maddede gösterilen defterlerden nûmunelerine mutabık olmak üzere yalnız ilâmatın tesciline ve mehakimde rüyeti lâzımgelen her nevi deavinin ve mehakime verilen harç ve rûsum ile ücreti vekâletin kaydine mahsus üç nevi defter tutulmak lâzımgelceği gibi gerek ilâmatın yolile kayid ettirilerek muamelei tasdikiyesinin icra kılınması ve gerek diğer defterlerin sureti muntazamada tutulması vilâyat defterdaşlarına aid olacak ve her altı ayda bir kere harç ve rûsum ile ücreti vekâletin müfredatını natık defteri mahsusundan bir icmal tanzim ve tasdik olunarak müşavir tarafından umumu hakkında istatistik yapılmak üzere makâmı celili nezarete takdim kılınacaktır.

FASLI SANİ

Müşavirin vezaifine dairdir

Madde 11 — Hukuk müşavirinin vazifesi evvelâ maliye hazinesi celilesile devairi saire veya eşhas beyninde tanzim ve teati olunacak kâffei ukud ve mukavelâtın müsveddesini rüyetle mukavelâtı mezkûreyi hukuku hazineyi temin eder şerait ve ahkâmı kanuniyeye tevfiik eylemek ve saniyen gerek makâmı nezaretten ve gerek şubatı Hazineden tahriren vukubulacak sualler üzerine beyanı mütalea etmek ve salisen Hazinei celileye müteallik olup mehakime müracaat lâzımgelen hususat hakkında dava vekilleri marifetile aid olduğu mehakimde ikamei dava ve Hazine aleyhinde ikame olunacak deavi hakkında müdafaatı lâzımeyi icra ile taharriyat ve takibatı kanuniyede bulunmak ve rabian mehakimden sadır olan ilâmatın kanunu mahsusuna tevfiikan tenfizi ahkâmile hukuku Hazinenin tesrii tahsilâtını istilzam eden her nevi tedabire müracaat ve teşebbüs eylemek gibi hususattan ibarettir.

Madde 12 — Müşavir eşhas aleyhinde ikame olunacak veya Hazine aleyhinde eşhas tarafından ikame edilecek deaviyi dava vekillerinden münasibine havale ve tevdi ederek icab eden vekâletnameyi müşavirliğe mahsus mührü resmî ve nezareti celileden mührü zati ile mahtum olduğu halde vekile ita eyler ve deavii mütelhaddise hakkında vakit ve zamanile ve vekil marifetile istinaf ve temyiz gibi her nevi tedabiri ka-

nuniyeye müracaat etmekle beraber vekillerin mehakimde ahkâmî kanuniyeye mutabık ve menafii Hazineye muvafık surette temhidi dava ve müdafaa etmelerine dikkat ve nezaret ve hilâfî kanun gördüğü ahvali men'e mübaderet eder.

Madde 13 — İstinaf ve temyiz ve haciz için Hazinei celile namına mehakime itası lâzımgelen kefaletname dava vekili tarafından tanzim ve müşavir tarafından tasdik olunduktan sonra kalemce icabı badelicra hemen Masarifatı Umumiye Müdiriyeti tarafından tahtim ve iade kılınacaktır.

Madde 14 — Hukuk müşaviri kendisine havale olunan hususattan muhtacı ıstışare gördüğü şeyler için müzakere etmek üzere dava vekilleri ile tenfizi ilâmat memurunu celb ve davet ve heyeti mezkûreye riyaset eder. Müzakeratı vakıada tesavii ara vukuunda müşavirin bulunduğu taraf ekseriyet kazanmış addolunur.

Madde 15 — Müşavir bir davanın teshili rüyeti ve medyunun tahkiki kudret ve yesarı zımında hafi ve celi icrayı tahkikat etmekle beraber icabı halinde protesto ve haciz gibi muamelâtî kanuniyeyi mes'uliyeti tahtında olmak üzere doğrudan doğruya icraya ve Hazinei celile aklâm ve şubatından resen ve resmen ve devair ve vilâyattan nezaret vasıtasile her nevi malûmat istihsaline mezundur.

Madde 16 — Müşavir dava vekillerile tenfizi ilâmat memurundan ve keteb-i müstahdeme ile hademeden vazifesini ifada bittecrübe aciz ve kusuru veya tekâsül ve tesamühü tahakkuk edenlere derecesine göre tenbihat ve ihtarâtı lâzıme icra veya bir maaşını ve aidattan maaşına müsavi miktarını nezaretin rey ve malûmatı tahtında katetmekle beraber bütün bütün aczi zahir veya kusuru mütekerrir olanların azlile yerine ihtihab edeceği zatın tayini hususunu makâmı nezarete arz ve inba edecek ve bunlardan kendilerine verilen evrak ve senedatı ketim ve ihfa veyahut mazmunundan hasma malûmat ita etmek gibi kasden hukuku Hazineye muzır ve hasma nafi harekette bulunan olur ise kavanini mevzuaya tevfikân hakında ikame-i dava edileceği misillü hareketi mezkûreden Hazineye bir gûna zarar terettüb etmiş ise başkaca tazmin ettirilecektir ve müşavir maiyeti memurlarının o misillü ahval ve hare-

kâtını vaktile tahkik ve zahure ihracetmek için lazımgelen te-
kayyudat ve mesaide kusur ve ıgmaz ve hukuk ve menafı Ha-
zineyi muhıl muamelâta iştirak ettiği takdirde anın hakkında
dahı aynı muamele icra kılınacaktır

Madde 17 — Tamamen veya kısmen Hazine aleyhinde sa-
dır olan ilâmat ahkamı derecatı mehakımden geçirilerek ıktısabı
kat'iyet edinciyê kadar takıbı dava edilmek mecburıdır

Madde 18 — Muşavırın bir davaya muteallık olup temhidi
dava ve mudafaaya medarı isbat olur kaffeı kayıd ve evrak ve
senedatı muteallık olduğu daire ve kalemden celb ve ahza sa-
lâhiyeti olduğu gibi devarı Hazine memurlarile aklam zabitanı
o makule kuyud ve evrakı gunu gunune bittaharı bulup verimege
ve bunlardan derhal bulunması mumkun olmıyanlar için bir
muddet tayınıle o muddet içinde ıstıhzar ve ita etmege mecbur
bulunacaktır ve her iki surette evrakı matlûbenin itasında
teahhurat vukubulduğu takdirde muşavır tarafından makamı ne-
zarete muracaatla arzı şikayet olunacaktır

Madde 19 — Mehakım ılıc devarı icrayeden ve mukave-
lat muharrirlerinden resmen canıbı Hazineye tebliğı lazımgelen
ihzarname ve ilam ve protesto ve hacızname gibi evrakı resmı-
ye usulu veçhile doğrudan doğruya muşavır tarafından ahız ve
kabul olunacak ve canıbı Hazineden resen ve cevaben tanzım
ve tebliğ edilecek evrak dahı muşavır tarafından tanzım ve
tahtım ile icab edenlere tebliğ ettirilecektir

Madde 20 — Bir ilâmın hukmu keshı kat'iyet eyledikte
tarihinin tasrihile derhal dairei aidesine malûmat vermege ve
tahsılata mubaşeret olundukta dahı tahsılâtın her defasında
tahrîren dairesine ihbarı keyfiyetle beraber tediye olunacak
mebalığı doğruca Hazineı celileye teslim ettirmege hukuk muşavı-
rını mecbur olduğu gibi devarı Hazine memurları dahı mebalığı
mahkûme bakiyesının teahhuru ıstıhsalinde veya muddetı tekasıtın
hulûlile tahsılât vukubulmadığı takdirde hukuk muşavırınıe icrayı
ıhtarata ve derdesti rüyet olan deavı üzerine kendisinden ahızı
malûmata mecbur ve mezun bulunacak ve fakat muhakemat
ve umuru icrayeye dair hususat hakkında şuabatı Hazine
canıbından müdahale olunmıyacaktır

Madde 21 — Derdesti rüyet olan deavi ile tenfizi ilâmata müteallik hususatin müfredat ve cüz'iyatı hakkında istilâm ve istizaha mahsus olmak üzere rüesayı mehakim ve icra memurlarile muhabereye müşavir mezundur.

Madde 22 — Elyevm rüyet olunmakta olan deaviye müteallik evrak ile mevkii icraya vaz'ı lâzımgelen ilâmat müşavirliğe devir ve teslim olunacak ve bu yolda Hazineye vürud edecek evrakın kâffesi müşavirliğe havale olunacağı gibi kavanini Adliyyeye müteallik şubabatı Hazineye havale olunacak evrak dahi muktezayı kanunisinin icrası zımında müşavirliğe irsal ve tevdi kılınacaktır.

FASLI SALIS

Dersaadette müstahdem dava vekilleri vazifelerine dairdir

Madde 23 — Dava vekillerinden her birisi müşavir tarafından kendisine tevdi ve havale olunan davanın muhtaç olduğu esbap ve delâli sübutiyeyi istihzar ile aid olduğu mahkemede eükmü kanuna muvafık surette tasvir ve tenviri dava etmek vazifesile mükellef olduğu gibi davanın müsareaten rüyeti zımında takibatı kanuniye icrasına mecbur ve kendisinin tekâsül ve ihmalle deavinin mehakimde vukubulacak teahhuratından mes'uldür.

Madde 24 — Her dava vekili lüzum gördüğü evrakı müşavirin inzıمامı rey ve malûmatı ve onun marifeti ile ve on sekizinci maddede muharrer usul ve kaide veçhile müteallik olduğu daireden talep ve istihsal etmek üzere devaire bizzat müracaat eder ve mehakimde her bir dava hakkında cereyan eden muhakemeden müşavire vaktile itayı malûmat ile alacağı reye tevfiکی muamele eyler.

Madde 25 — Dava vekili bir gûna mazereti meşruaya müstenid olmaksızın hiç bir muhakemenin tehirine ve Hazine aleyhine hükmü gıyabı lühukuna sebebiyet vermekten içtinab etmeğe ve bundan Hazineye terettüb eden zarar ve ziyanı ve hükmü gıyabı dolay Hazineye tahmili iktiza eyliyen masarifi muhakemeyi tazmin eylemeğe mecbur olduğu gibi müddeti kanuniyenin mürur etmesinden naşi Hazine aleyhine lâhik olacak hükmün neticesinden tevellüd edecek zarar ve ziyân dahi vekile tazmin ettirilecektir.

Madde 26 — Her dava vekili kendisine havale olunan davaya dair arzuhal ve lâyiha ve protesto ve hacizname gibi kâffe evrakın musveddatını tanzim ve müşavire ita edecek ve o makule musveddat müşavir tarafından bittashih yazılması işaret olunduktan sonra tebyiz olunarak müsveddesi kalemde hifzedilecektir

Madde 27 — Tenfizî ilâmat memuru elyevm devairi icrayede bulunan ve müşavir tarafından tevdi olunan ilâmat ahkâmının kavanını icrayeye tevfikân icrasını ve medyunun emvali menkule ve gayri menkulesini taharrî ve tahkik ile ber mucibi nizam haciz ve furuhtunu talep ve ıstıda edecek ve tahsil olunan nukud ve emvali mahkeme icra memuru marifetile canıbzı Hazineye teslim ettirecek ve tahsilâtı vakıyıyı zahri ilama kayıd ettirmekle beraber müşavire tahriren malûmat verecektir

Madde 28 — Tenfizî ilâmat memuru devairi icrayede ilamatın icraatınca bir gûna müşkulât ve teahurat vukubulduğu halde esbabile beraber müşavire bildirecektir

Madde 29 — Bir ilâmın icrası zımında resmen ve kaide-ten devairi icrayeye muracaat olunduktan sonra vevahut kablelhukum esnayı muhakemede medyun tarafından vukubulacak tediyat müşavirin marifet ve malûmatı ile doğrudan doğruya Hazineye teslim ettirilecektir

FASLI RABI

Vilâyat dava vekilleri vazifelerine dairdir

Madde 30 — Vilâyatta istihdam olunacak dava vekillerinin tercumei hal varakalarile şehadetnameleri müşavir tarafından tetkik ve muayene olunur ve bunlara icabına gore mahallî bidayet ve istinaf mahkemelerince ve meclisî idarece icrayı muhakemata tevkil olunduğunu natik makamı vilâyetten umumî veya her dava için hususî vekâletname ita kılınır

Madde 31 — Vilâyatta mustahdem dava vekilleri vilâyatta Valı ve Defterdarlara ve elviyede Mutasarrıf ve Muhasebecilere merbut ve anlara karşı mes'uldür Fafak mehakimde tesadüf olunan müşkülâtın ve ahkâmı kanuniyeye ve tenfizî ilâmata müteallik mesailden dolayı indelicab defterdarlar vesatetle müşavire bilmüraca rey ve ızahat ıstihsal edebilecektir.

Madde 32 — Vîlâyatta müstahdam dava vekilleri yalnız bidayeten ve istinafen vekâlet edip temyizi lâzımgelen ilâmat hakkında mahallince evrakı temyiziye tanzim ve doğrudan doğruya veya bidayet mahkemesi riyaseti vasıtasile mahkemei istinaf riyasetine takdim ile kayid ettirmek ve Hazine âleyhinde eşhas tarafından ikame olunup mahallinde şeraiti icra kılınan temyiz davası için iktiza eden cevap lâyihasını müddeti zarfında tanzim ve takdim ve resen ve cevaben tanzim olunacak evrakı temyiziye ile temyiz olunan ilâmın bir suretini defterdarlık vasıtasile ve ilk posta ile müşavirliğe veya makâmı nezarete irsal eylemek vazifesile mükelleftir.

Madde 33 — Üçüncü fasılda Dersaadet dava vekillerinin ifayı vazifede ve takibi muhakematta kusur ve tesamühleri vukuunda aidatı mukarrerelerinin kat'ı ve azil ve tebdili ve tahtı mes'uliyete ahzi ve hukuku Hazineye muzır hareketlerinden haklarında dava ikamesile zararı Hazinenin tazmini için on altıncı ve yirmi üçüncü ve yirmi beşinci maddelerde münderiç ahkâm tamamen taşra dava vekilleri hakkında dahi cari olduğu gibi maddeî sabıkada gösterilen evrak suretleri vaktile gönderilmediği takdirde harcı nizamisi bilifa evrakı mezkûrenin suretleri mahkemei temyizden alınarak icabi icra olunduktan sonra verilecek harç dava vekillerinden tazmin ettirilecektir.

FASLI HAMİS

Vezaifi ketebe

Madde 34 — Baş kâtib müsevvid tarafından tanzim olunan müsveddatı evrakı esasiye ile tatbik ve müşavir tarafından verilmiş olan reye muvafık olup olmadığını tetkik ile ketebe nin muamelât ve harekâtına nezaret ve evrakın vakit ve zamanile yazılmasına ve muamelâtı kaydiyenin yolunda cereyan etmesine itina ve dikkat eder ve işbu talimatın baş kitabeğe tevdi ve teffiz eylediği sair hususâtı dahi yolile rüyet eyler.

Madde 35 — müsevvidin vazifesi kendisine verilen evrakın hulâsasile tarif olunan reye muvafık surette müsvedde kaleme alarak lieclittashih baş kâtime ita etmekten ve mübeyyizîn vazifesi dahi müsveddatı tebyiz eylemekten ibarettir. Gerek tesvid ve gerek tebyiz hususu günü gününe icra kılınmak ve

işin ne kadar cesameti olsabile emri tesvid ve tebyiz nihayet üç günden ziyade teahhur etmemek lâzım gelip aksi halinde baş kâtibin ihtarı üzerine müşavir tarafından tevbih ve tekdîr edilecek ve bu yolda teahhurattan dolayı icabına göre maaş kat ve yine vuku bulur ise müşavir tarafından tebdil olunarak yerine aharı tayin ile tasdikı memuriyeti ba takrir makamı nezarete arz olunacaktır.

Madde 36 — Mukayyid vürud eden kâfîi evrakı müşavir tarafından görüldükten ve kayid edilmesi işaret edildikten sonra sırasile evrak defterine kayid ve evrakın her birisine sıra numarası vazedeceği gibi bir madde hakkında ne muamele cereyan eder ise muamelât hanesine işaret ve terkim edecek ve ketebe ile dava vekillerine ve devairi saireye ita ve irsal olunacak evrakı dahi zimmet defterine kayid ile zirini imza veya tahtim ettirecektir.

Madde 37 — Muhasibin vazifesi gerek harç koçanlarını ve gerek masarifi muhakeme için alınan mebalîği başka başka defteri mahsuslarına kayid ile bunların muamelâtı hesabiyesini rüyet ve tetkik etmek ve altı ayda bir kere icmal defteri tanzim ile beraber sair havale olunan muhasebatı dahi tetkik eylemekten ibarettir.

Madde 38 — Baş kâtib ile ketebei saire vazifelerini ifade kusur ve tekâsülleri vukuunda haklarında otuz beşinci maddede gösterilen muamele icra kılınacağı gibi dava vekillerinin mesuliyetini tayin eden on altıncı maddenin ikinci fıkrası hükmü bunlar hakkında dahi caridir.

Madde 39 — Hademenin vazifesi gerek müşavir ve gerek dava vekillerile tenfizi ilâmat memuru tarafından ve baş kâtib canibinden verilecek evrakı lâzımgelen mahallere isal etmek ve mehakim ve devairden icrayı tahkikat etmek üzere kendilerine verilen emir dairesinde hareket eylemektir bunların vazifelerince kusurlarından dolayı otuz beşinci maddede gösterilen mücazat müşavir tarafından icra olunarak mütenebbih olmadıkları takdirde müdürlerine müracaatla tepdil edilir ve kendilerine tevdi olunan evrakı izaa ettikleri halde tahtı muhakemeye alınarak Hazineye terettüb eden zarar başkaca istihsal kılınır.

BABI SANİ

FASLI EVVEL

Masarifat

Madde 40 — Dersaadet mehakimine Hazinei celile tarafından itası lâzımgelen masarifi muhakeme için beş nevi matbu pul tertib olunmuştur. Bunun birincisi beyaz renkte beş ve ikincisi sarı renkte on ve üçüncüsü penbe renkte yirmi ve dördüncüsü mavi renkte elli ve beşincisi mor renkte beşyüz kuruluştur.

Madde 41 — Balâda envaı gösterilen pulların cümlesi koçanlı olup her bir koçan yüz adetden ibaret olacak ve işbu koçanlardan lüzumu kadarı masarifatı umumiye müdürü ile müşavir tarafından müştereken tahtim olunduktan sonra müdüriyeti mezkûre kalemince kaydolunarak başkâtib ile beraber verilecek zimmet senedi mukabilinde müşavire teslim ve müşavir tarafından dahi icabı miktarı sened makbuz mukabilinde dava vekillerine tevzi ve taksim edilecektir.

Madde 42 — Her dava vekili üç ayda bir kere mehakime ita eylediği pulların miktar ve envaile hangi dava için verildiğini mübeyyin birer kıt'a defter tanzim ve mehakimden verilen harç koçanlarını rapıt ile müşavire ita eder. İşbu defterler muhasib tarafından bittetkik ziri tahtim olunduktan ve müşavir tarafından dahi tasdik edildikten sonra bir kıt'a hulâsa yapılarak zikrolunan defterler ile beraber masarifat muhasebesince muamele lâzımsi icra kılınmak üzere batakrir nezarete takdim edilir.

Madde 43 — Mehakimden istihsal olunacak ilâmat ile mehakime ita olunacak müstedyat ve levayih ve sair evrak damga resmine tâbi olduğu gibi ücreti mübaşiriye misillü masarifi muhakemenin nakden itası tabii olduğundan bunlar için toptan müşavir tarafından talep vuku buldukça icab eden akçe zimmet kaydile müşavire ita olunur ve müşavir tarafından dahi makbuz senedi mukabilinde lüzumuna göre ceste ceste dava vekillerine ita ve tevzi kılınır.

Madde 44 — Her dava vekili masarifi vakıtının üç mahta bir kere müfredatını havi birer kıt'a defter tanzim etmeğe mec-

bur olduğu gibi müşavir dahi cümlesinden bir kıt'a hulâsa defteri tanzim ve mekbuz senedatı olduğu halde onları dahi raptelyiyerek keyfiyeti sarfını bittasdik muamelei mahsubiyesi icra olunmak üzere makâmı nezarete takdim ve ita eder. Kırk ikinci maddede gösterilen pullara mahsus hulâsa ile sarfiyatı nakdiye hakkındaki hulâsa defterleri üzerine masarifat idarei umumiyesince müşavirin zimmeti kapatılarak usulü veçhile ol babta ilmühaber verilecektir.

FASLI SANI

Dersaadet dava vekilleri aidatına aiddir.

Madde 45 — Hazinei celilenin Dersaadette hükmettirilen matlûbatından olarak gerek sulhan ve gerek mevkiî icraça vuku bulacak tahsilâtın yüzde dördü dava vekiline ve ikisi tenfizi ilâmat memuruna aid olacaktır.

Madde 46 — Kâffeî masarifi muhakeme ile ücreti vekâlet mahkûmunaleyhe aid olduğundan her bir davada ne kadar masarifi muhakeme vuku bulmuş ise Dava Vekilleri Nizamnamesinin yirmi birinci maddesi hükmünce aid olduğu bidavet mahkemesine müracaatla mecmuu hükmettirilerek başkaca mahkûmunaleyhten bit-tahsil canibi hazineye teslim edilecek ve maddeî sabıkada tayin olunan aidat olvakit bundan tefrik ve ita olunacak ve mebalîği mahkûme ile beraber masarifi muhakeme ve ücreti vekâlet ahiz ve istifa edilmedikçe doğrudan doğruya Hazineden aidat verilmeyecektir. Şu kadar varki tahtı hükme aldırılan akçenin bir kısmı tahsil olunduktan sonra kısmı bakisinin mahalli istih-sali bulunamadığı ve masarifi muhakemenin tahsil olunan me-balîğa aid miktarını tediye edemiyecek surette mahkûmunaleyhin kudretsizliği usulen sabit olduğu takdirde yalnız mebalîği mustahsıla nisbetinde lâzımgelen aidatın Hazineden itası caiz olacak ve vilâyat dava vekillerinin faslı saliste Hazine lehinde hasil olacak hükümler için gösterilen aidat ve ücuratının sureti itası dahi işbu madde hükmüne tevfiik olunacaktır.

Madde 47 — Hazine aleyhinde eşhas tarafından ikame olunan matlûbat davalarından dolayı Hazineden akçe itasına ve Hazine tarafından eşhas aleyhinde ikame olunan matlûbat hak-kında men'i muarazaya hükmolunduğu surette Dersaadette

müstahdem olan vekiller ile tenfizi ilâmat memuruna aidat namile bir şey verilmiyeceği gibi emvali menkule ve gayri menkule müteallik tahaddüs eden deaviye dair olup bir meblâğı muayyen hakkında hükmü şamil olmıyan ilâmat için dahi ücret verilmiyecek ve fakat Hazine aleyhinde ikamei dava edenler haksız çıkar ise aidatı mukarrere nisbetinde kendilerinden ücreti vekâlet ahiz ve istihsalinde dava vekillerine ita kılınacaktır.

Madde 48 — Muhakematın her derecesinde başka başka vekil bulunduğu surette aidatı mukarrere vilâyat vekilleri hakkında ittihaz olunan kaideye tevfikân taksim olunacak ve bir davada müteaddid vekiller müştereken icrayı vekâlet ettikleri takdirde aidat mütesaviyen tevzi edilecektir.

Madde 49 — Dersaadet dava vekilleri ile tenfizi ilâmat memuru aidatından yüzde onu müşavire verilecektir.

FASLI SALIS

Vilâyat dava vekillerine verilecek ücrete dairdir

Madde 50 — Vilâyatta Hazinei celile deavi muhakematında müstahdem vekiller muvazzaf olmadıklarından canibi Hazineden ikame olunan matlûbat davaları üzerine hükmedilen ve bittahsil mal sandıklarına teslim kılınan mebalîğın maddei atiyede gösterildiği veçhile nihayet yüzde yedisî nisbetinde ve masarifi muhakeme ile ücreti vekâletin mahkûmunaleyhten hini istihsalinde ücreti vekâlet verilecek ve kâffeî masarifi muhakeme Hükûmeti mahalliye mal sandığından tesviye ve ita kılınacaktır.

Madde 51 — Hazineye aid olmak üzere miktarı muayyen meblâğı şamil hükmü iptidaf mahkûmunaleyh tarafından kabul ve icra olunduğu surette vekile yüzde beş ve mahkûmunaleyh tarafından istinafi dava olup ve bu hükmü istinafi dahi Hazinenin lehinde olup mahkûmunaleyh tarafından temyizi dava olunmaksızın hükmü ilâm birriza icra edilir ise olhalde mebalîği mahkûmenin muhakemei iptidaiyesi için vekile yalnız yüzde üç ve muhakemei istinafiyesi için kezalik yüzde üç aidat kırk altıncı maddede muharrer usul ve kaide veçhile verilecek ve mahkûmunaleyh tarafından temyizi dava olunduğu takdirde tem-

yizi Dersaadet dava vekilleri vasıtasile icra olunacağı cihetle berveçhi muharrer bidayet ve istinaf için mahallinde icrayı vekâlet eden vekile verilecek yüzde altıdan başka olmak üzere muhakemei temyizye için Dersaadet vekiline dahi yüzde bir ita olunacaktır.

Madde 52 — Hazine matlûbatından münbais bir dava hakkında kabili istinaf ve tehiri istinafında mazarrat mütehakkık olan kararı karine için istinafa müracaat edilmek lâzımgelir veyahut tarafı hasımdan hükmü kat'iden evvel istinafa müracaat edilir ise bidayette bulunan vekil istinaf mahkemesinde dahi icrayı vekâlete mecburdur ve bunun için bir gûna ücret verilmeyip fakat istinaf mahkemesi bidayet mahkemesinin bulunduğu beldeden başka bir mahalde ise harcırah kararnamesinin yirmi altıncı maddesine tevfikân saat hesabıle masarifi seferiyesi verilir.

Madde 53 — Hazine lehinde ve aleyhinde tahaddüs eden bir davanın bidayeten rüyeti esnada vekilin azil ve tebdili lâzımgelir veya vefatı vukubulur ise dava vekilleri nizamnamesinin ücret tarifesine tevfikân kaç defa muhakemeye gitmiş ise anın için mevzu olan ücret başkaca verilecektir.

Madde 54 — Matlûbatı Hazineden dolayı meblâğı muayyen hakkında bir hükmü şamil olarak bidayeten verilen ilâm mahkûmunaleyh tarafından istinaf olunur ve muhakemei istinafiye bidayette bulunan veya ahiren başkaca tevkil olunan vekil marifetile icra kılınıpta hükmü istinafi aleyhinde temyiz davası vuku bulmaksızın kabul ve icra kılınır ise bidayet için yüzde üç verileceği gibi istinafta bulunan vekile dahi yüzde üç verilecek ve istinafta hükmü iptidaf tadil olunur ise verilecek aidat istinaf hükmüne tâbi olacaktır ve hükmü iptidaf fesih ile yine bidayete iade kılındığı ve bidayet mahkemesince betekrar lâhik olan hüküm birkabul icra olunduğu surette bidayet için yüzde dörd ve evvelki muhakemei istinafiye için yüzde iki ücreti vekâlet ita kılınacak ve eğer yine istinaf vukubulur ise berveçhi muharrer bidayet ve istinaf için yüzde üçer kuruş tediyeye edilecektir. İşbu maddede münderiç olan vekâlet ücretlerinin dahi sureti itası kırk altıncı maddeye tevfik olunacaktır.

Madde 55 — Hazine canibinden muayyen meblâğı şamil ikame olunan her dava hakkında bidayet ve istinaf mahkeme-

lerinde her kaç defa hüküm ve ilâm sadır olur ise olsun bi-dayet ve istinaf aidatı maddei sabıkada tayin olunan miktardan ibaret olup bundan fazla ücret itası caiz değildir.

Madde 56 — Derecei ulâ ve saniye mahkemelerinde bir dava derdesti rüyet iken kararı kat'iden maada lâhik olacak her nevi kararlardan dolayı hasım tarafından temyiz davasına teşebbüs olunduğu surette müşavir tarafından tayin olunacak vekil vasıtasile cereyan edecek temyiz muhakemesi için masarifi muhakemeden maada ücret namile bir şey verilmiyecektir.

Madde 57 — Mahkemei temyizce matlûbu Hazine hakkında meblâğı muayyen hükmünü şamil olan ilâm tasdik olunduğu takdirde eli birinci madde hükmünce muhakemei temyiziye bulunan vekile yüzde bir aidat verileceğinden mebalîği mahkûme ile beraber masarifi muhakeme ve ücreti vekâletin hini tahsilinde vekilin hissesi bittefrık defterdarlık canibinden vekile lieclilita müşavire gönderilecektir.

Madde 58 — Mahkemei temyizde temyiz olunan ilâm nakız olunupta aid olduğu mahkemede betekrar cereyan edecek muhakeme üzerine hükmü sabıkta ısrar veya tadil ve tashih edilir ve bu hüküm temyizen tasdik kılınır veya hükmü ahir temyiz olunmayıpta kabul ve icra olunur ise maddei sabıkada gösterilen yüzde bir ücret tamamilen evvelce bulunan vekile verilecek ve ahiren mahkemei temyizde başka vekil bulunduğu surette yüzde bir aidat münasafeten taksim edilecektir.

Madde 59 — Hazine namına ikame olunan dava bir muayyen meblâğı şamil olmayıpta emvali menkule ve gayri menkulenin teslimini talebten ibaret olur ve teslimine hükmedilir ise hüküm olunan şeyin kıymetinden ücret olarak yüzde yedi aidat işbu faslın mevaddı sabıkasında gösterilen ahkâm ve kuyud tahtında olmak üzere dava vekillerine ita edilecek ve emvali menkulenin kıymeti bulunduğu mahallin beledi meclisince ve emvali gayri menkulenin tahrir kuyuduna müracaatla takdir edildikten ve meclisi idarece kabul ve tasdik olunduktan sonra icabı icra kılınacaktır.

Madde 60 — Hazine namına ikame olunan dava men'i muarazaya ve saire gibi miktarı gayri muayyen deaviden olupta hazine lehinde istihsali hüküm olunduğu takdirde masarifi mu-

Hakmeden maada maslahatın ehemmiyet ve cesametine göre beş yüz kuruştan dört bin kuruşa kadar maktu ücreti vekâlet kırk altıncı maddeye tevfikân verilir ve miktarı ücret dahi dava derecesi saniyede rüyet olunmuş ise anın ve derecesi ulâda görülmüş ise bidayet mahkemesinin bulunduğu mahallin meclisi idaresi tarafından takdir ve tayin edilir.

Madde 61 — Gerek miktarı muayyen mebalîğe dair olsun ve gerek olmasın eşhas tarafından Hükûmet aleyhinde ikame olunacak davada Hazine haklı çıkıpta müddeinin davası redd olunur ise maddei sabıka hükmünce muamele icra ve ücret ita kılınır ve Hazine aleyhinde hüküm lâhik olupta kesbi kat'iyet ettikte beş yüz kuruştan iki bin kuruşa kadar sureti maktuada ücret verilir ve bunun miktarı dahi maddei sabıkada gösterilen usul dairesinde tayin edilir.

Madde 62 — Masarifi muhakeme ile ücreti vekâletin mahkûmunaleyh olanlardan hini tahsilinde verilecek aidattan ve maktu ücreti vekâletten evvel be evvel mahsub ve tevkif olunmak üzere nizamnamei mahsusuna tevfikân muhakeme günleri için dava vekillerine yevmiye ita kılınacaktır.

Madde 63 — Daya vekillerine verilecek ücretlerin emri taksimince zuhur edecek ihtilâf işbu talimat dairesinde müşâvir tarafından hal ve takdir edilecektir.

Hatime

Madde 64 — İşbu talimatın vuku bulacak tecrübe üzerine bilistizan tadil ve tashih ve ilâvesi mücazdır.

İrade tarihi : 10 muharrem 1304, 27 eylül 1302

№: 142 — Memurini Mülkiye Terakki ve Tekâdd Kararnamesinin otuz beşinci ve kırkbirinci maddeleri makamına kaim olmak üzere kaleme alınan mevaddı nizamiye

12 cemaziyelâhur 1301, 28 mart 1300

Madde 35 — Otuz dördüncü madde mücibince eytamı müstahakkı maaş olanların zevcesile zati zevç olmyan valde

ve ceddeleri dahi birer yetim hükmündedir. Zevcenin taaddüdü halinde bir zevcenin hissesi zevcat beyninde mütesaviyen taksim olunacağı gibi valde ile bir cedde bulunur ise valdenin hissesine o cedde dahi seviyen müşareket eder biri minkableleb ve biri minkablel'üm iki cedde bulundukta bir ceddenin hissesi beyinlerinde taksım edilir. Ancak mafevkine nisbetle derece ulâda müteaddid ceddelere var iken ceddati âliyata taksimi mezkûrdan bir şey isabet eylemez. Müteveffanın eytamı olmayıp ta yalnız zevcesi veya zatı zevç olmayın valde ve ceddesi bulunur ise zikrolunan nısıf maaşın mecmuunu ve taaddüplerinde dahi bu maddede muayyen kaideyi iştirak ve intikale göre isabet edecek hisseyi ahzederler. Müteaddid zevce ve ceddelere birinin vefatı veya tezevvüü vukuunda taksimi mezkûrdan kendilerine isabet eden hissesi kat ile henüz zatı zevç olmayarak hayatta kalan diğer zevce ve ceddenin kezalik vefat veya tezevvüç ile maaşı kat olunacak valdenin taksimi mezkûrdan isabet eden hisseleri dahi müteveffanın müstehakkı maaş olan ailel bakıyesinin maaşlarına zammolunur. Mutallakalar ile sair akarib dahi maaşa nail olamazlar.

Madde 41 — Tekâüde müstahak olan memurinin müstahakkı maaş olan müteallikatı istidalarını Dersaadette ise müteallik olduğu nezarete ve taşrada ise mahallî hükümet vasıtasile valii vilâyete ita eder. İşbu istidaname üzerine Nüzzar ve Vulât taraflarından tahkikatı lâzime bilicra müstedinin kanunun tayin eylediği hukuku haiz olduğu sabit olur ise istidaları evrakı müteferriasi ve tahkikatın ilâvesi ile nezaret veya vilâyet tarafından tekaüd sandığı nezaretine ba mazbata gönderilerek işbu evrakı tahkikiyede taallukatı mezkûre zükûr ve inas kaç neferden ibaret olduğu tafsilâtı derç olunacaktır.

№: 143 — Girid Vilâyetinin 301 senesi açığının kapatılması hakkında iradet seniyе

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin mazbatası

9 şevval 1302, 19 temmuz 1301

Girid Meclisi Umumisi mukarreratını havi geçende varid olan on bir kıt'a lâyiha üzerine tanzimat dairesinden takdim kılınan mazbatada arz olunduğu veçhile otuz bin liralık istikraz

akdine dair bulunan lâyiha ile üç yüz bir senei maliyesine mahsus olan vilâyet bütçesinin tetkikatı berveçhi ati icra olunmuştur.

Şöyle ki mezkûr bütçeden anlaşıldığına göre Giridin senei merkume varidatı altı milyon dört yüz altmış üç bin üçyüz iki ve masarifatı on üç milyon dokuz yüz altmış beş bin sekiz yüz yetmiş altı kuruşa balığ olduğu halde şu ademi tevazünün tashihine medar olmak için tadelât fermanı âlisinin gösterdiği mesağa istinaden cezirenin doğrudan doğruya Hazinei Devlete aid olan emvali rüsumiyesi nısfı olmak üzere tahmin edilen bir Buçuk milyon kuruşun ilâvesile yekûnu varidat yedi milyon dokuz yüz şu kadar bin kuruşa iblâğ olunmuş iken indelmuvazene yine altı milyon iki bin beş yüz yetmiş dört kuruş sırf açık zuhur ettiğinden ve bu sebeple memurin ve asakiri zaptiyenin muhassasatı vakıt ve zamanile verilemeyeceğinden idareten çekilecek müzayakayı tadil için ya otuz bin liralık bir istikraz akdi veyahut tahvilât ihracı zımında idarei vilâyete mezuniyet verilmesi meclisi umumice kararlaştırılmış olup ancak bütçede görülen ademi tevazün devam ettikçe böyle istikraz akdile bu senelik def'i zarurete bakılmasının fâidesi olamayacağından kat'ı nazar velev senei atıye zeytin mahsulünün feyizli senesi olsa bile iratça şimdikine nisbeten husule gelecek fazla masarifatı hazırayı kapamakla beraber akdolunacak istikrazı ödemeğe kifayet edemiyerek yine açık zuhur edeceği ve o halde sene besene görülecek açıkların idareye vereceği iğtişası tadil için borç etmeğe kalkışılacağı cihetle şumesleğin neticesi idarei maliyei vilâyete gayet muzır olacağından maslahatın izharı hakayiki maksâdile geçen seneler bütçelerine nazar olundukta Giridin teşkilâtı hazırası zamanlarından olan doksan yedi senesi yine feyizsiz senelerden olduğu halde olvakit Babıâliye gönderilen bütçede sekiz milyon yediyüz bin kuruş masraf gösterilerek ve irad dâhî bundan az aşağı olarak o eihete varidatı rüsumiyeden kalıılmiktar akçe ilâvesile idarei maslahat kılınmış ve teşkilâtça tevsi masarifata sebep olacak bir şey yapılmamış olduğu halde ondan sonra yıldan yıla masrafı tezyidine kalkışılıp ve iradça hiç bir terakki vesaili araştırılmayıp geçen üç yüz senesi feyizli senelerden olduğu için varidat on dört milyona yaklaşmışna mukabil masarifat dahi on iki beçtik milyondan ziyadeye iblâğ olunmuş ve bu sene feyizsiz sene-

lerden iken tasarruf iltizam edilmeyip berveçhi maruz ondört milyona yakın masraf gösterilerek istikraza yol açılması dahi sarfta tasarruf iltizam olunmamasından ileri gelmiştir.

Meclisi umuminin bir feyizli sene ile bir feyzsiz sene varidatını toplayıpta ondan muvazene yapmak ve o cihetle varidatı vilâyetin haddi mutavassıtını bularak masrafı ona uydurmak gibi tedbiri durenmişane ihtiyarı yerine seneden seneye masrafı kabartmak ve iradın haline bakmamak yolunu tutması bir taraftan Devlete aid fazlai varidat bırakmamak ve bir taraftan da emvali rüsumiyeye müdahaleye sebep göstermekle ileride vilâyetin hukuku maliyesini başka renge dökmek melhuzatından hali olmadığından asıl bu tariki namüstakimin önünü kesmek lüzumu üzerine bütçenin masraf hanesine bakıldıkta senei sabıka masrafına cem'an bir milyon altı yüz bu kadar bir kuruluş zammolunduğu ve bazı lüzumu kalmıyan cihetlerden iki yüz yetmiş dört bin kuruluş raddesinde tasarruf edildiği ve noksanı mezkûrun fazlai maruza ile muvazenesinde bir milyondan ziyade masrafa zam vukubulduğu tebeyün ederek bunun müfredatı tetkik olunmakta iken kurayı mevkufe aşarına mukabil evkafı islâmiyeye itası mukarrer olan yüzelli bin kuruluşta maada masarifatı umuru mezhebiye namile yetmiş beş bin ve hıristiyanların umuru mezhebiyeleri masarifatı için yüzelli bin kuruluş ki cem'an ikiyüz yirmi beş bin kuruluş ilâve edildiği görülüp vakıa meclisi âlii vükelâ kararile geçen sene şerefsadır olan iradei seniye iktizasınca kurayı mevkufe aşarının vilâyet malsandığına aid tutulması mukabilinde evkafı islâmiye idaresine bin beşyüz lira bedeli maktu itası mukarrer isede bundan başka masarifi mezhebiye namı ile cemaatı islâmiyeye akçe verilmesi için hiç bir karar sebk etmediği gibi hıristiyan cemaatinin dahi o nam ile hisse alması hakkında bir müsaadei resmîye vukubulmamış iken salifüzzikir bin beşyüz lira bedeli maktu kararının cemaatı islâmiyeye yetmiş beşbin kuruluş daha itasile tagayyüründen murad ötedenberi ancemaatin tesviye olunan hıristiyan masarifi mezhebiyesini bütçeye yükletmek ve bu tarik ile mebhusuanh olan kurayı mevkufe aşarı mes'alesinin iptidayı zuhurunda aşarı merkume bedelinin islâm ve hıristiyan cemaatleri beyninde taksimi için hıristiyanlar canibinden dermeyan olunupta babâlice

reddedilen teklifi yürütmek maddesi olduğu ve esas mes'elece bairadei seniye müttehaz olan karar makamı vilâyetin malûmu bulunduğu halde meclisi umuminin bu yolda verdiği reyin taraft vilâyetten tadel ve ıslahına bakılmaması ve babîaliye gönderilen tahriratta olsun bahsine girişilmemesi şayanı dikkat olduğundan evvelbeevvel zikrolunan masarifi mezhebiye karşılıklarının reddile bütçede yalnız kurayı mevkufe bedeli üşrü olmak üzere cemaati islâmiyeye yüz elli bin kuruş tahsis edilmesi lâzım geleceği gibi çünkü tadelât fermanı âlisi Giridin teşkilâtı hazırasınca muhtaç olduğu masarifatı tadad ve tayin ve bütçenin tanziminde kaidei tasarrufa muraatı tavsiye ve tenbih ederek devletin emvali rüsumiyeden ianesini mesai mahalliye netayicinde görülebilecek lüzum ve ihtiyacı kat'i ile meşrut tutmuş ve devletçe karşılıksız masraf ihtiyar olunmaması kavaidi kanuniyeden bulunmuş iken varidatın tenezzül ettiği bir sene masarifatın ağırlaştırılması ve açığın kabartılması sebeben minelesbab kabul olunamayacağından yalnız kurayı mevkufe aşarının bütçeye ithalinden dolayı cemaati islâmiye evkaf idaresine itası mütehattim olan yüz ellibin kuruşun ipkasile sair fazlai masarifin külliyen tenkih ve o cihetle bütçenin babîaliden musaddak olan senei sabıka bütçesi derecesine tenzil olunması iktizayi halden görünmüş ve bu suret vilâyetin tahriratında muharrer mütaleaya esasen muvafık ve fer'an muhalif bulunmuştur. Şöyleki, tahriratı merkumede bir taraftan bütçedeki masrafın geçen sene bütçesinde murakkam miktara tenzili gösterilip diğer taraftan maarif tahsisatına zammolunan beşyüzbin kuruşun üçyüzbin kuruşun ipkası ve Hanya ve Kandiyeye ve Resmo limanlarının tathirindeki ehemmiyete mebni yeni tarak vapuru mubayaası için zam edilmiş olan yüz seksen bin kuruşa ilişilmemesi ve açığın kapatılmasına medar olmak üzere otuz bin lira istikrazına müsaade edilmesi iş'ar olunuyor sede mezkûr iki kalem zamaim ile berveçhi maruz mübremülifa olan kurayı mevkufe aşarı bedeli maktuunun ipkası takdirinde açığın miktarı yine beş milyon kuruşu geçeceğine nazaran akdi istenilen otuzbin liralık istikraz ile bunu kapatmak mümkün olmayacağı gibi gelecek senenin fazlai emvalinden hem bu sene açığının fazlasını ve hem istikraz bedelini ödemenin imkânı bulunamayacağından ve maahaza bütçeye ithal edilen zamaimin reddile

beraber konulan noksanlardan mutehassıl ikı yuz yetmiş dört bin kuruşun dahı iadesı lâzımgelerek olhalde bunu zam makamında ve istenilen işte kullanmak idareı vilâyete aid olacağından maarif tahsisatına şımdılık zammolunmaktan sarfinazarla eğer tarak vapurunun celbı bu sene mustacel ise anın zıkrolunan ikıyuz şu kadar bin kuruştan tesviyesi ve Dersaadet darı şıfasına ızam olunacak mecanın için butçeye konulan on beş bin kuruş babıâlinın talebine atfolunur isede bunun butçeye dokundurılmıyarak Gırıd varıdatı belediyesinden tesviyesi mumkun olup zaten mecanın masarısı devletçe devarı belediyelere bırakılmış olduğundan anın da o suretle tediyesine bakılması tensıb edilmiştir

Şu mülahazat ıktızasınca butçenin berveçı meşruh masraf cihetindeki zamam çıkarılıpta noksan konulan tasarrufat iade ve kurayı mevkufe aşarının bedeli maktuu ipka kılındığı ve bir de geçen senenin fazlaı varıdatından vilâyete bırakılmış idığü indettetik anlaşılan yedı yuz elli yedı bin yedı yuz elli kuruş bu sene butçesine irad olarak nakledilmemiş olmasıle o dahı aşagı varıldığı halde açığın miktarı dört milyon sekız yuz on ikı bin kuruşa tenezzul edeceğinden idareı maliyeı vilâyetçe bir buhranı müstakbelden korkulmaz isede içinde bulunulan seneyi zaruretsiz geçirmek için nasıl olsa bir sermayeı nakdiye ihtiyaç derkâr olmakla fevizlı feyızsız senelerden tutulacak mikyas üzerine seneı atıyede vukuu tahmın olunabilecek fazlaı varıdat nisbetinde ve anınla faız ve resulmalı gelecek sene odenecek derecede bir ıstıkraz akdinde beis olmadığının vilâyete bildirilmesi ve yukarıda zıkrolunduğu veçhile Gırıdın bazı muafıyattan başka idareı maliyece muhtariyeti olmadığı ve merkezi Devletın karşılıksız masraf gösteren bütçeleri kabul edemeyeceğı bilinip badeezin fevizlı ve feyızsız seneler varıdatından haddi mutevassıt itti-hazile tayını irad ve ona göre tahdidı masarifat olunarak ileri seneler bütçelerinin kabılı kabul surette tanzımına ve masrafça zamam ıktıza ettikçe ya diğer cihetten tenkısı sarfiyat veya yeniden tertıbı varıdat ile behemehal karşılığının tedarı- line bakılması matlûb ve mültezem bulunduğunun dahı sureti mahsusada tavsiye edilmesi zımında Dahiliye Nezaretine tebligat icra ve Maliye Nezaretine de malûmat itası tezekkür ve mevzuubahıs olan bütçe leffen takdim kılındı olbapta emir ve ferman hazreti menlehülemındır

Meclisi Vukelâ Mazbatası

21 şevval 1302 21 temmuz 1 01

Gırid Meclisi Umumısı mukarreratını havı levayihden ıstıkraz akdine dair olan lâyiha ile uç yuz bir senesine mahsus bulunan vilâyet muvazenei umumiyesi hakkında cereyan eden tetkikat ve müzakerati mutazammın Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim ve ita olunup meclisi acızanemizde mutalea olunan işbu mazbatada muharrer olduğu veçhile Cezirenin senesi merkume varıdat ve masarifatının indelmuvazene açığı gorunen altı milyon iki bin beş yuz yetmiş dört kuruşun kapatılması için ya otuz bin liralık ıstıkraz akdine veyahut tahvilât ihracına mezuniyet verilmesi meclisi umumice kararlaştırılmış isede muvazenei umumiyede açık zuhuru masarifatı umumiyeyi vilâyetin feyizli ve feyzsiz senelerin hasılatına gore husulu te vazun için iltizamı tasarruf olunmamasından neş'et eylediğine ve muvazenenin masraf cihetince tetkikati vakiya tevfükan icrayı tadilât kıldında halde açığın miktarı dört milyon sekiz yuz on iki bin kuruşa tenezzül eder isede içinde bulunulan seneyi zaruretsiz geçirmek için nasıl olsa yine bir sermayeyi nakdiye ihtiyaç derkâr bulunduğuna binaen feyizli ve feyzsiz senelerden tutulacak mikyas üzerine senesi atiyede vukuu tahmin olunabilecek fazlaı varıdat nisbetinde ve anınla faiz ve resulmalı gelecek sene odenecek derecede bir ıstıkraz akdine mezuniyet itası ve badeezın masrafça zamaım ıktıza ettikçe behemehal karşılığının tedarikine bakılıp karşılıksız masraf ihtiyar edilmemesinin vilâyete tavsiyesi hususlarının Dahiliye Nezaretine havalesile Maliye Nezaretine malûmat itası meyaneı acızanemizde dahi tezekkur ve tasvib olunarak mezkûr muvazene defteri leffen arz ve takdim kılınmış olmakla katıbeı ahvalde emir ve ferman hazretı veliyulemir efendimizindir

Tezkereı Maruza

21 şevval 1302, 21 temmuz 1 01

Gırid Vilâyeti Meclisi Umumısı mukarreratını havı levayihden ıstıkraz akdine dair olan lâyiha ile vilâyeti mezkûrenin uç yuz bir senesi muvazenei umumiyesi hakkında tetkikat ve müzakerati mutazammın Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden tanzim ve Meclisi Mahsusu vükelâca bilmütalea tezyil edilen mazbata melfufile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla

mündericatına nazaran iradei seniyei hazreti mülûkâne herneveçhile şerefmüteallik buyrulur ise mantuku celili infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olundu efendim.

Said

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile melfuf çyrak manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi istizan mahûmatı muktaziyenin ifası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahi şerefmüteallik buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbabta emir ve ferman hazreti veliyül-emrindir.

İrade tarihi: 22 şevval 1302, 22 temmuz 1301

№: 144 — Bir taraftan Hükûmeti seniyenin nam ve hesabına hareket eden umuru Maliye nazırı Zihni efendi hazretleri ve diğer taraftan İzmir Kasaba Demiryolları Kumpanyasını meclisi idaresi azasından bulunan ve mezkûr kumpanyanın nam ve hesabına hareket eden Müsyü " Vilyam Flârans Vanson " beyninde mevaddı atlye kararlaştırılmıştır.

Evvelâ

Mezkûr kumpanya sekiz yüz bin Osmanlı liralık bir avans için Hükûmeti seniye ile akdı mukavele eder.

Meblâğı mezkûrdan kumpanya yalnız beş yüz elli bin lirasını maktuan deruhde eder.

Ve baki iki yüz elli bin lirasını dahi deruhde etmek ihtiyarını muhafaza eyler.

Kumpanya işbu ihtiyarı mukavelenamei hazırın tarihi akdından itibaren üçüncü mahın hitamına kadar beyan etmek hakkını haiz olacaktır.

Sanien

Mezkûr kumpanya işbu mukavelenamenin yevmi ıızasında hükümeti seniyeeye yüz bin ve bu tarihten bir mah sonra yüz yetmiş beş bin ve yine ol tarihten iki mah sonra iki yüz yetmiş beş bin lirayı Osmanı teslim eyliyecek ve bakı iki yüz elli bin lirayı Osmanıyı dahi beyanı ihtiyar olunduğu halde işbu beyanı ihtıvardan bir mah sonra teslim edecektir.

Salisen

Teslimat kumpanyanın intıhabına göre ya lirayı Osmanı ve yahut o günkü Dersaadet piyasa fiyatına tevfiikan ve ıbrazında tedıye edilmek üzere Londra ve Paris üzerine kambıyal olarak icra edilecektir.

Rabian

İstikrazın kısmı muhayyeri üzerinden kumpanyı bir defalık tedıye olunmak üzere yüzde bir hesabıle bir kumüsyon alacak ve bu kumüsyon mezkûr kısmı muhayyere mahsuben Hükümeti seniyeeye teslim olunacak mebalığden ifraz ve ıstıfa edilecektir

Hamısen

İstikrazın faızı teslimat tarihlerinden yurutılmek üzere senevi yüzde yedi tavin olunmuştur Resulmal akçesi yüzde bir olmak üzere tayin olup 1/13 mart 1891 tarihı den itibaren tedıyesine mübaşeret edilecektir

Marülbeyan tevarihı teslimattan itibaren 1/13 mart 1891 tarihine kadar işbu istikrazın altı senelik faizleri için Hükümeti seniye mezkûr kumpanyaya Aydın vilâyeti celılesi ağnam resmi ve aşarı üzerine olarak istikrazın salıfölbeyan faızı senevilerine mukabil on iki havale ita edecektir.

Tedıye olunmadıkları taktirdede mezkûr havalenamerler senevi yüzde yedi hesabıle bir faız getirecek ve bu faız yine o fiatla bu sene resülmale ifrag edilecektir.

Tedıye olunmıyan işbu havalât istikrazın asıl resülmali için mukarrer olan şeraitı tesviyenin aynı şerait tahtında olarak kumpanya nezdinde hıfzedilecektir.

Sadisen

Hükûmeti seniye 1/13/1891 mart tarihinden itibaren işbu istikrazın resülmal ve faizi tamamen tesviye pezir oluncuya değin İzmir kasaba demiryolu kumpanyasının işletmekte olduğu hatların nizamnamei umumiye ve mezkûr demiryol hakkında cari olan tarifelere tevfikân işletilmesini mezkûr kumpanyaya havale ederek hasılatı gayri safiyenin yüzde ellisini işletme masrafı olmak üzere kumpanyaya terk buyurur ve hasılatı gayri safiyenin marûlbeyan maktuan işletme masrafı çıktıktan sonra kalan yüzde ellisi dahi tarafı hükûmeti seniyeden işbu istikrazın resülmal ve faizlerinin tesviyesine tahsis edilip işbu yüzde elliden kalacak fazla ve birde resülmalin zaten tediye olunmuş kısmı üzerindeki faiz resülmalin balâda beyan olduğu veçhile tesviyesine tahsis kılınacaktır.

Hükûmeti seniye emri idareye müdahale etmemek üzere kumpanyanın hasılatı umumiyesini kendi memurları vasıtasile teftiş etmek hakkını muhafaza buyurur.

Sabian

6/18 kânunuevvel 1872 tarihli mukavelenamenin şeraiti mukavelei mezkûre müddetinin tarihi inkızasına değin mer'iyül-icra olacaktır.

Bu tarihten sonra ve mukavelei cedidenin mer'iyül-icra olduğu müddetçe hükûmeti seniye marûzzikir 6/18 kânunuevvel 1872 tarihli mukavelenameden kaideten münbais ve makbuliyeti nizamen musaddak bir gûna taleb var ise onu ve bir de işbu mukavelenamenin baisi tanzimi olan istikrazın resülmal ve faizlerinden dolayı kumpanyanın matlûbu olabileceği bakiyei mebalîği evvelce kâmilen tesviye ederek İzmir ve Kasaba demiryolları kumpanyasının işletmekte olduğu hututun işletilmesi hususunu kendi eline almak hakkını muhafaza buyurur.

Samînen

Bu güne değin tesviyesiz kalmış olan kırk üç bin iki yüz altmış üç lirayı osmanî altmış yedi kuruşluk 1/13 mart 1876 tarihli eski havaleler hulûlü vadeleri tarihinden itibaren işbu mukavelename tarihine değin bir başı hesabı yani faizi

mürekkeb olmamak şartile senevî yüzde yedi faiz ile tesviye olunacaktır.

Mezkûr eski havalâta bedel Hükûmeti seniye bunların berveçhi muharrer hesab olunmuş resûlmal ve faizlerinin ceman hasil eylediği meblâğa muadil olmak ve mukavelei haziranın tarihinden itibaren nısfı bir sene ve nısfı diğeri iki sene sonra eda olunmak üzere Aydın Vilâyeti Celilesi üzerine kumpanyaya yeni havaleler verecektir. Ve mezkûr yeni havalelerin mukavelei hazıra tarihinden itibaren faizleri işbu istikraz faizleri misillü hesab ve tesviye edilecektir.

Ve işbu yeni havaleler tediye olunmadıkları takdirde işbu istikraz için mukarrer olan suret ve şerait ile temin ve tesviye edilecektir.

Tasian

Kasaba demiryolunun varidatı haliyesinin muhafazası ve tezayüdü nezdi hükûmeti seniyede mültezem olduğundan bu hattın varidatına nakisa verecek surette işbu kasaba demiryolu hattı ile Aydın demiryolu hattı arasında ve bir de kasaba demiryolunun ciheti şimaliyesinde kırk kilometre mesafe dahilinde diğerk demiryol inşası için hiç bir başka şirkete ve şahsa imtiyaz vermiyecektir.

İrade tarihi 17 muharrem 1303, 15 teşrinievvel 1301

№: 145 — Mösyö Hirs ile yirmi üç milyon frank istikraz akdine dair mukavele

Muharririni imza bir taraftan Saltanatı Seniye Osmaniyeye vekâlet eden ve diğerk taraftan elyevm Rumeli Demiryollarını işletici kumpanyaya vekâlet eden... Beyninde hususatı atıye bilmukabele karargir olmuştur.

Madde 1 — Balâda muharrer işletici kumpanya Hükûmeti Seniyeeye hesabı cari suretile bir defalık olarak yirmi üç milyon franklık bir avans itasını taahhüd eder.

Kumpanya zikrolunan yirmi üç milyon frangı Hükümeti Seniyenin emrine hazır tutmak üzere işbu mukavelenin imzasından sonra on gün içinde Paristeki Bankı Osmaniyeye teslim edecektir.

Bu teslim işbu mukavelenamenin altıncı maddesinde muharrer deponun reddi hakkında Devleti Aliye Nafia Nezareti canibinden mezuniyeti havı Paristeki Bankı Osmanî ile Bank dū Parı adepıba nam Bankaya hitaben yazılacak mektubun Paris Sefareti Seniyesi vasıtasile mezkûr Bankalara ve yine maddei mezkûrede muharrer kefaletnamenin dahi işletici şirket tarafından Sefareti müşarileyhaya itasile birlikte ve bir zamanda icra olunacaktır.

İşletici kumpanyanın ita eylediği avansın senevi yuzde yedi hesabı faizi ve kezalık senevi yüzde bir hesabı dahi resulmal akçesi yani ceman bir milyon sekiz yüz kırk bin frank tahsisatı seneviyesi olacaktır. Şöyleki tediyeyi seneviyeye göre otuz bir sene hitamında avansın resulmalile faizi ödenmiş bulunacaktır.

Madde 2 — İşletici kumpanya elhaletühazihı işletilmekte bulunan hututtan işbu mukavelenamenin dördüncü maddesi hükmünce hükümeti seniyeve aid hissesi hasılattan balâda muharrer avansın faizlerini ve resulmale mahsub akçesini ıstıfa edecektir

Madde 3 — Elyevm işletilmekte bulunan hututtan hükümeti seniyeve aid hissesi hasılat ve her ne surutle işletilir ise işletilsin hututu mezkûrenin mecmuu varidatı icabeden miktara kadar işbu mukavelenamenin birinci maddesinde gösterilen avansın faizine ve resulmal akçesine bir sureti lâyetegayyerde teminat olmak üzere tahsis olunmuşlardır Bınabırın zikrolunan avans elhaletühazihı işletilmekte bulunan hututu mezkûre hasılatından marûlbeyan tahsisatı seniyeve miktarına kadar bir meblâğ üzerine bir hakkı mutlak rehni haız olacak ve fakat hasılattan hükümeti seniyeve aid olan hisse işletici kumpanyanın ve yahut alâkadarlarının işbu mukavelenameden mukad-dem veya muahhar olmak üzere Hükümeti seniyeden iddia edebilecekleri diğeri matlûbat için tahsis olunamayacaktır.

Şurası mukarrerdir ki avansın resulmal ve faizi kâmilin tesviyepzir olduktan sonra varidattan Hükümeti seniyeve

aid hisseden avansın faiz ve resülmaline karşılık olan miktarı kaydı irtihan veya zamandan kurtulup doğrudan doğruya Hazinei celileye ifa edilecektir.

İşletici kumpanya miktarı itibarisi işbu mukavelenamede gösterilen avansın miktarı nakdisini tecavüz etmemek üzere kendi hesabına ve kendi zamanı tahtında olarak tahvilât çıkarabilecektir.

Şurası mukarrerdir ki tahvilâtı mezbure üzerine Hükümeti seniyei Osmaniyeye hiç bir vergi tahmil ve ne de tahsil olunmayacaktır.

Kumpanya işbu neşri tahvil salâhiyetini istimal eylediği halde işbu madde kâmilen tahvilâtı mezkûre metnine derc edilecektir.

Madde 4 — İşletici kumpanya işletme masarifini ve işletme sermayesinin faizini kapatmak üzere (Varnadan Rusçuğa kadar olan hattın istisnasile) bermucibi mukavelât elân işletmekte olduğu ve badema işleteceği hututun işletme hasilâtı gayri safiyesinden evvelâ kilometre başına haddi vasat olarak senevî yedi bin franga müsavi bir meblâğı ve saniyen berveçhi balâ kilometre başına yedi bin frank badettenzil geri kalan hasilâtı gayri safiyei mütevasıttadan yüzde elli beş maktuan istifa edecek ve baki yüzde kırk beş hükümeti seniyeye aid olacaktır.

İşletici kumpanya hasilâtı gayri safiye her ne miktara balığ olursa olsun hükümeti seniyeye aid olan ve balâda tayin olunan hissei hasilâtın gerek elyevm işletilmekte olan ve gerek badema işletilecek bulunan hututun beher kilometresi için lâakal senevî bihesabı mutavassıt bin beşyüz franga balığ olacağını hükümeti seniyeye temin eder.

Ahvali mücbireden nağî hututun bir kısmının işletilmesi mütevaliyen beş günden ziyade müddet tatil edilecek olur ise o kısım için hükümeti seniyeye temin olunan miktarı akallın ifası dahi işletme tatili devam ettiği müddetçe tatil edilecektir.

Marûlbeyan ahvalden dolayı hasıllattan hükümeti seniyeye isabet eden hisse kilometre başına bin beş yüz franktan dun bir raddeye tenezrül edecek olur ise dahi kumpanya berveçhi balâ temin olunan bin beş yüz frangi umum hututun beher

kilometresi için tediye mecbur olacak ve ancak her ne fark var ise anı ertesi sene veya seneler için hükümeti seniyeye aid hissi hasılat fazlalarından ahiz ve istifa edecektir. Kumpanya temin olunan miktarı akalli her senenin hitamında Hükümeti seniyeye tediye edecektir. Temin olunan miktarı akallin haricinde olarak hükümeti seniyeye aidiyeti takdim olunacak hesaptan tebeyyün edecek olan mebalîğ hesabı mezkûrun tasdikını müteakiben derhal hükümeti seniyeye ifa edilecektir ve fakat ikinci ve beşinci maddelerde gösterilen tevkifat müstesna olacaktır.

İşbu maddenin ahkâmı elyevm işletilmekte olan hutut 1 kânunusani 1886 tarihinden ve ileride işletilecek olan hatlara dahi işletilmesine başlanıldığı tarihten itibaren şamil olacaktır. İşbu maddenin ahkâmı 1 kânunusani 1886 tarihinden itibaren 18 mayıs 1872 tarihli işletme mukavelenamesinin yalnız hükümeti seniyeye kilometre başına aid avaid akçesile demiryol hasılatından hissesi hakkındaki ahkâmı makamına kaim olacak ve 1 kânunusani 1886 tarihinden evvelki müddete şamil olmayacaktır. İşbu mukavelenamenin tefsir veya icrasından dolayı ihtilâfat zuhurunda 18 mayıs 1872 tarihli şartnamenin otuz beşinci maddesi ahkâmına tevfikân tesviye olunacaktır.

Madde 5 — İşbu mukavelenamenin imza edildiği günden itibaren gerek vakti harbte ve gerek zamanı hazarda vukubulacak nakliyatı askeriyeye 18 mayıs 1872 tarihli şartnamedeki tarife ücretinin nisfı yerine sülüsü ile icra edilecektir.

Berri ve bahri zabitan ve neferatın tarifelerin tenzilinden istifade için memurân seyahat eylediklerini musaddak bir yol tezkeresini ibraz eylemeleri lâzim gelecektir.

Kumpanya nakliyatı mezkûreyi ücreti badehu tesviye olunmak üzere makamı samii seraskeriden veya makamı müşarileyhce haizi mezuniyet memurân taraflarından teslim olunacak mazbatalar mukabilinde icra eylemeği taahhüd eder.

Nakliyatı mezkûrenin tesviye ücreti bér veçhizir icra edilecektir. Şöyleki avânsin birinci maddede tayin olunduğu veçhile faiz ve resülmal akçesi bade istifa maddesi şabıkâ hükmünce elhaletülhazihî işletilmekte bulunan hututun hasılatından hükümeti seniyeye aid bulunacak mebalîği mütebakiden icab eden miktar nakliyatı mezkûre bedelinin tamamii tesviyesine tahsis edilecektir.

Şayet marûlbeyan meblâğ mütebaki bir sene zarfında icra olun nakliyat bedelinin tamamii tesviyesine kifayet etmeyecek olur ise noksanını salifüzzikîr nakliyata müteferri hesabı senevinin hini takdiminde ikmal etmeği hazinei celile taahhüd eder. Ve ikmal etmediği takdirde mebalîği müteahhire hesabı mezkûrun yevmi takdiminden itibaren senevi yüzde yedi hesabı faiz getirecek ve sinini atıye bakiyei hasılatından vacibül'eda olacaktır.

Madde 6 — İşbu mukavelenamenin birinci maddesinde beyan olduğu veçhile işbu mukavelenamaya müsveddesi merbut bir kıt'a mektubla hükûmeti seniye kat'ı muamelât halinde bulunan Rumeli Demiryolları inşaat şirketi namına 7 mayıs 1873 tarihinde teşkil kılınmış olan depozitoyu mudilerine iade eylemeleri zımında Paristeki Bankı Osmanî ile Bank dö Peri Edepihanam bankaya mezuniyet ita buyurur.

Buna mukabil işletici kumpanya inşaat şirketi marifetile yapılmış olan hututun inşaat şartnamesine ve hükûmeti seniyece musaddak harita ve resimlere muvafık bir hale ifrağı için tarafeyinden ikişer zat intihab olunmak üzere dört azadan mürekkep bir fen heyeti canibinden lüzumu beyan olunacak bilcümle ikmali nekayis amelîyatını on bir milyon beş yüz bin franga kadar icra etmeyi veya ettirmeyi hükûmeti seniyeeye karşı taahhüd eder. Tesavii ara vukuunda mezkûr komisyon azası canibinden ehil ve meratibi ülya ashabından bigaraz bir zat üçüncü hakem sıfatile tayin olunacak ve anın vereceği karar tarafeyn için mecburî olacak ve kumpanya tarafından mevkii icraya konulacaktır.

Mezkûr komisyon ahvali 'mücbire müstesna' olmak üzere bu günden itibaren bir sene zarfında raportunu tam etmiş olması iktiza edecektir. İkmali nekayis amelîyatı ahvali 'mücbire müstesna' olmak üzere marûlbeyan komisyonun raportu işletici kumpanyaya tebliğ kılındığı günden itibaren altı mah zarfında itmam edilmeğe lazımgelcektir. Depozitonun jadesi hakkında mezuniyeti havi mektubun Paris sefareti seniyesi canibinden işbu mukavelenamenin birinci maddesinde gösterilen bankalara teslimi mukabilinde işletici kumpanya işbu madde mucibince deruhde eylediği taahhüdün ifası Hükûmeti seniyeeye karşı te-

min olundugunu mübeyyin olmak üzere zirde muharrer üç bankadan yani Viyanadaki Viyaner Bank Frayn veya Bank Anglo Otrışyan veyahut Paristeki Bank dü Pari Edepeiba nam Bankalardan hangisini intihab edecek olur ise onun tarafından Hükümeti seniye namına şefafeti müşarileyhaya bir beyanname verecektir. Marülbeyan kefalet taahhüd namesinin nümunesi işbu mukavelenameye raptolunmuştur.

Madd 7 — Balâda muharrer komisyonun ikmalî nekayısı amelîyat hakkındaki tahmini on bir milyon beş yüz bin frangı tecavüz edecek olur ise işletici kumpanya amelîyatı mezkûreyi bir sureti gayri mahdudedede olarak her ne miktara balığ olur ise olsun icra etmeği taahhud eder.

Madde 8 — İkmali nekayis amelîyatına dair altıncı ve yedinci maddelerde muharrer olan taahhüdattan başka işletici kumpanya işlettiği hatları Viyanada münakit hükûmatı erbea konferansı marifetile 9 mayıs 1883 tarihinde tanzim kılınmış olan mukavelename mucibince kararlaştırılan ahkâmı fenniyeye muvafık bir halde ipka ve yahut indelhace öyle bir hale ifrag etmeği ve bunun için hükümeti seniyeden bir gûna tediyat veya tazminat talep etmemegi deruhde eder.

Madde 9 — Tarafeyni muakideyn beyninde bir takım metalib ve ihtilâfat mevcut olduğuna mebni işbu mukavelenamenin kâmilen muhafaza olunan ve kariben betekrar müzakeratına girilecek heyeti hakemiye marifetile tesviyesi mukarrer olan metalib ve ihtilâfatı mebhuseye asla ırası halel etmeyeceği kat'iyen beyan olunur. Şu kaydı sarîhi ihtirazî ile ki işbu mukavelenameden mukaddemki müddet için tarafeynin hal ve mevkii bilâ tagayyür yine baki olacaktır.

İrade tarihi: 14 rebüllevvel 1303, 9 kânunusıvvel 1301.

**Nafia Nezaretî cellesinden Pariste kâin Bankı
Osmanî ile Bankı dü Pari Edepeyiba nam
bankaya yazılan mektup**

Rumeli Demiryolları inşaat şirketi namına olarak 7 mayıs 1873 tarihinde Paristeki Bankı Osmanî ve Bank dü Pari Edep-

yiba nezdlerine müstereken tevdi kılınmış olan depozitoyu resülmal ve faiz olarak mudileri yedine iade eylemeniz için hükümeti seniye namına olarak tarafınıza mezuniyet ita ederim.

Merkum mudilerin makbuz senedi işbu depozitodan dolayı hükümeti seniyeye karşı sizin için ibrayı tam ve kat'ı hükümünde bulunacaktır.

**..... nam banka tarafından imza oluna-
cak mektub**

..... tarihile hükümeti seniye ile elyevm Rumeli demiryollarını işletmekte olan kumpanya beyninde akdolunmuş olan mukavelenamede münderiç ahkâmı atıye mütaleagüzarımız oldu:

Buna mukabil işletici kumpanya inşaat şirketi marifetile yapılmış olan hututun inşaat şartnamesine ve hükümeti seniyece musaddak harita ve resimlere muvafık bir hale ifragı için tarafeynden ikişer zat intihab olunmak üzere dört azadan mürekkeb bir fen komisyonu canibinden lüzumu beyan oluncak bilcümle ikmali nekayis ameliyatını on bir milyon beşyüz bin franga kadar icra etmeği veya ettirmeği hükümeti seniyeye karşı taahhüd eder.

Tesaviara vukuunda mezkûr komisyon azası canibinden ehil ve meratibiülya ashabından bigaraz bir zat üçüncü hakem sıfatile tayin olunacak ve anın vereceği karar tarafeyn için mecburi olacak ve kumpanya tarafından mevkii icraya konulacaktır.

Mezkûr komisyon ahvali mücbire müstesna olmak üzere bugünden itibaren bir sene zarfında raportunu tanzim etmiş olması iktiza edecektir. İkmali nekayis ameliyatı ahvali mücbire müstesna olmak üzere marûlbeyan komisyonun raportu işletici kumpanyaya tebliğ kılındığı günden itibaren altı mah zarfında itmam edilmek lâzım gelecektir.

Depozitonun iadesi hakkında mezuniyeti havi mektubun Paris sefreti seniyesi canibinden işbu mukavelenin birinci maddesinde gösterilen bankalara teslimi mukabilinde işletici kumpanya işbu madde mucibince deruhde eylediği taahhüdün ifası hükümeti seniyeye karşı temin olunduğunu mübeyyin olmak üzere zirde muharrer üç bankadan yani Viyanadaki

(Viyaner Bank Fraýt) yeya Bank Angilo Otreşyen veyahut Parişteki Bank dö Pari Edepeyiba nam bankalardan hangisini iñtiħab eğecek olur ise onun tarafından hükümeti seniye namına sefaretü müşarileyhaya bir beyanname verecektir.

Balâda sureti münderic fikirat mücbince elyeym Rumeli Demiryollarını işletmekte olan kumpanya tarafından vaki olan taahhüdün icrasına kefalet eyledigimizi tarafı âli nezaret penahilerine arz ve beyan ederiz.

№: 146 — Devleti Aliye ile Karadağ Emareti hey- ninde akdedilecek posta mukaveleşmesi

3 rabiülâhir 1303, 28 kânunuevvel 1301

Birinci madde — Devleti Aliye ile Karadağ posta idareleri beyninde İşkodra ve Riyaka tarikile doğrudan doğruya bir posta hizmeti tesis olunacaktır.

Madde 2 — Karadağ tatarı İşkodraya kadar gideceğinden hâmil olduğu bilcümle posta çantalarını İşkodra Osmanlı Postahanesine teslim ile emri mübadele orada icra olunacak ve tatarların gerek azimet ve gerek avdetlerinde husulü emniyetleri için tarafeynden tedabiri lâzime ittihaz kılınacaktır.

Madde 3 — Postanın tarafeyn hududuna kadar nakli için vuku bulacak masarif her hükümet arazisi üzerinden geçeceği mesafe nisbetinde hükümeteyni müteakideyn posta idareleri tarafından tesviye olunacaktır.

Madde 4 — İrsalât tarafeynden haftada iki kere vuku bulacak ve şukadarki posta hizmetinin ileride tevessü ve ihtiyacatına göre miktarı irsalât bilittifak tezyid edilecektir. Hükümeteyn posta idareleri irsalâtın eyyam ve saatlerini sureti münasibede tayin için beyinlerinde itilâf hasıl eyliyeceklerdir.

Madde 5 — İleride yalnız iki idare beyninde hasıl olacak bir itilâf ile diğer nikatı mübadele tayin olunabilecektir.

Madde 6 — Hükümeteyn posta idareleri İşkodra ve Riyaka tarikile kapalı çantalar ile muhabere için intihab ettikleri postahanelerin esamisini yekdiglerine bildireceklerdir.

Madde 7 — İşbu mukavelenamenin adi ve taahhüdü mekâtib ile cevabı tediye olunmuş veya olunmamış "kartpostal"lara ve gazetelere ve sair evrakı matbua ile evrakı mesaliha ve nümunelere şümülü vardır. İki idare nükudu havi surralar dahi teati edeceklerdir.

Madde 8 — Posta mukavelei umumiyesile bunun teferruat ve tertibatına müteallik nizamname ahkâmı devleti aliye ile Karadağ beynindeki muharreratın teatisi hakkında tatbik ve icra edilecektir. Surralar hizmeti mukavelei hazıranın on ikinci on üçüncü on dördüncü on beşinci on altıncı on yedinci on sekizinci on dokuzuncu yirminci yirmi birinci yirmi ikinci ve yirmi üçüncü maddelerinde münderiç ahkâma tevfiikan idare olunacaktır.

Madde 9 — Emrimübadele ileride kıymeti beyan olunmamış posta paketlerine dahi tevsi olunacak ve bu hizmet 21 mart 1885 tarihile Lizbonda münakid mukavelei munzamıma ile tadil olunup 3 teşrisani 1880 tarihile Paris mukavelenamesi ahkâmına tevfiikan idare edilecektir.

Madde 10 — Hükümeteyn posta idareleri gerek açık ve gerek beyinlerinde hasıl olacak itilâf üzerine kapalı çantalar ile ve posta ittihadına dahil olan memalike transit suretile irsal için yekdiğerine tevdi edebileceği kâffeî müraselâtın kendilerince mevcut olan enseri turuk ve vesait ile irsalini taahhüd ederler.

Madde 11 — Hükümeteyn posta idareleri surralar teatisine memur olan postahanelerin esamisini mübeyyin cetveli yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Madde 12 — Hükümeteyni müteakıdeyn posta idarelerinden herbiri surralardan kendi memleketinin ücuratı dahiliyesi tarifesine tevfiikan ve tabiri aharla memaliki şahanede naklolunacağı mesafe için Osmanlı tarifesi ve Karadağda nakledileceği mesafe için Karadağda mer'iyülicra olan tarife mucibince ücret alınacaktır.

İki idare muttarıd bir tarife tanzimi zımmında kendi memleketlerine mahsus ücretleri vakıt ve zamanile yekdiğerine bildirecektir.

Madde 13 — Surralar ücretinin tesviyesi tarafeyn için mecburî olacaktır. Yalnız iki idare beyninde kendilerine mahsus olarak teati olunan surralar resimden muaf tutulacaktır.

Madde 14 — Bir surranın raddei gaye olarak havi bulunacağı meblâğ on bin frank tayin edilmiştir.

Madde 15 — Surralar mahrecindeki postahane marifetile bağlanılacak ve kurşun ile güzelce kapatıldıktan sonra mezkûr postahanenin mührü resmisi ve mürsilinin mührü ile temhir olunacaktır.

Madde 16 — İşkodra ve Riyaka postahaneleri her irsalât vukuunda surraların miktarile her bir surra mürsil ve mürselünileyhın isimlerini ve mahrec ile mahalli irsalini mübeyyin ve cinsine göre altın veya sim meblâğın beyan olunan miktarını natık bir irsalât varakai mahsusasını muntazaman teati edeceklerdir.

Bu irsalât varakası iki nüsha olarak tanzim ve karşılıklı muayene olunduktan sonra surrayı irsal eden memur tarafından imza ve ahzeden memur canibinden kabul edilecek ve iki nüshadan biri surrayı ahzeden postahane kalemünde alıkonularak diğeri surrayı gönderen postahaneye iade kılınacaktır.

İki nüsha olarak tanzim olunacak olan makbuz senetleri dahi mahreçteki postahane marifetile her bir surraya raptedilecek ve surrayı ahzeden postahane mezkûr iki makbuz senedinin birini müreslünileyh tarafından yolunda ve muntazam surette imzalı olduğu halde mahreçteki postahaneye iadeye mecbur olacaktır.

Madde 17 — Surraların irsalât varakası surra irsalâtı olmasabile muntazaman her posta ile irsal dilecek ve şu halde varakai mezkûreye “Hiç, işaretini vazolunacaktır.

Madde 18 — Bir surranın mürsili surranın hini tesliminde berveçhi peşin tediye edeceği yirmi beş santimden ibaret bir resim üzerine mürselünileyh tarafından mûmza bir makbuz senedi ile surranın teslimi kendisine bildirilmesini talep edebilir.

Bu makbuz senedi mürsile teslim olunur.

Bu muameleden dolayı ahiz ve istifa olunan resim surrayı gönderen posta idaresine aid olacaktır.

Madde 19 — Yolunda ve muntazam surette isbat olunacak esbabı mücbire müstesna olmak üzere bir surra zayı olacağı takdirde mürsil veyahut anın talebi üzerine mürselünileyh irsal olunan meblâğa muadil tazminat ahz etmek salâhiyetini haiz olacaktır.

Esbabı mücbireden murad evvelâ postahanenin muhterik olması saniyen muharebe veya ihtilâli dahili veyahut tenkil ve teskini hükûmeti mahalliyenin kuvvei mevcudesinden ziyade bir kuvvete muhtaç olan sair her türlü harekâttan münbais ziyat salisen def'i nakabil afatı semaviyeden müterettip ziyat.

Madde 20 — Surralar hakkındaki müstediyyât ancak surraların postahaneye teslimi tarihinden itibaren altı ay zarfında kabul olunacaktır.

Bu müddetin hitamında müstediyyatı vakıa asla nazarı itibara alınmayacak ve müstediler tazminat talebince her gûna hukuklarını zayi edecektir. Tazminatın tediyesi sürati müm-küne ile vukubulacak ve istida tarihinden itibaren bir seneden ziyade tehir edilemeyecektir.

Aksi hali isbat olunmadıkça surranın hangi postahane idaresi dahilinde zayi olmuş ise yalnız o idare surranın ziyandan mes'ul tutulacaktır.

Madde 21 — Hükûmeteyni müteakıdeyn posta idareleri ashabının yolunda ve muntazam surette makbuz senedi vermiş ve kabzeymiş oldukları surralara artık mesul tutulamaz.

Madde 22 — Hükûmeteyni müteakıdeyn posta idareleri beyinlerinde teati olunan surraların hesabatını her ay tanzim edeceklerdir. Hesabatı mezkûre tebliğ olunan tarife esasî üzerine ve evrakı müsbiteden addolunacak olan irsalât varakalarında gösterildiği veçhile tanzim olunacaktır.

İşbu hesabat üç ayda bir kerre tanzim edilecek ve bu üç ayın hitamından itibaren yirmi gün zarfında teati olunacak olan hesablarda hülâsa edilecektir.

Madde 23 — Her bir idare tarafından tanzim olunan üç aylık hesabatın tatbikından münbais fark bu hesabın ahzı tarihinden itibaren iki ay zarfında tediyeye edilecektir. Mezkûr fark dayın olan idarenin bulunduğu mahalde alın olarak tesviye olunacaktır.

Madde 24 — Mücevherat zikıymet taşlar inci ve altın ve sim külçeleri gibi resmi gümruğe tâbi olan ve nev'i ve cins iktızasınca surralara teşbih olunabilen eşya surralar misillü iki idare beyninde teati olunabilecek ve bu irsalâtın kıymeti müte-kabilesine göre istifayı resim edilecektir.

Şu kadar varki bu makulê irsalât gerek mahalli vusul ve gerek mahalli irsalinde hükümeteyn memalikinde cari olan kavanin mucibince resmi gümrüğe tâbi olacaktır.

Madde 25 — İşbu mukavelename sūrati mümkünê ile ve nihayet imza olunduğu gündən itibaren üç ay zarfında mevkii icraya vazolunarak hükmü seneden seneye cari ve müteber tutulacak ve hükümeteyni müteakideynden birinin posta idaresi tarafından mefsuhiyeti ilân olunacağı gündən itibaren üç ay daha mecburiyülicra olacaktır.

İşbu mukavelename Dersaadette tanzim olundu.

İrade tarihi: 16 rebüülâhır 1303, 10 kânunusani 1301

№: 147 — İstikrazı dahili tahvilâtı ihracı hakkında irade

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

8 cemaziyelâhır 1303, 2 mart 1302

Masarifi askeriye nin temini idaresi için dünkü meclisi acizanemizde kararlaştırılan tedabir cümlesinden olarak Avrupa-dan dahi bir milyon lira istikrazına teşebbüs edilmesi tensib olunmuş işede mes'elei maziyede bile istikrazı haricf akdi tarihine gidilmiyerek dahili bazı esbaba teşebbüsle idarei maslahat olduğu cihetle şimdi haricden akçe tedarikine teşebbüs olması enzarı yar ve agyara karşı çirkin bir şey olup işbu bir milyon liranın dahilen tedarikine bir çare bulunması halinde ise devleti aliyenin şan ve kudreti bir kat daha ilâ edilmiş olacağından ve şu sırada devletin en mühim ve müstacel masarifi masarifi zaruriyei askeriye olmasile devairi saire masarifinin mübremüttesviye olmıyan miktarı tecil edilmekle beraber üç beş yüz bin liranın da dahilen istikraz suretile tedarikine bir çare bulunduğu ve sair bazı tedabiri münasibeye ve ezan cümfe hazinenin eşhas üzerinde bulunan matlûbatı külliyesinin ve taşralarca vergi ve saireden dolayı vücut ve müteeffizan borçlarının kemali kermi ile tahsilâtına teşebbüs kıldığı halde haricden aranılan bir milyon liranın dahi elde edilebileceği derkâr bulunduğundan ve şu maksadın husulüne medar olmak üzere tahsisatı seniyei mülûkaneden münasib miktar şey dahi ihsan buyrulacağından hazinei hassai şahane nazırı Agop paşa ve intihabı memurin komisyonu reisi Galip paşa hazır oldukları halde bu günkü meclisi vükelâda bu işin tekrar mevkiibahis ve müzakereye vazile Avrupaca akdi

istikrazdan sarfı nazar olunarak bu akçenin dahısuveri meşruha ile tedarikine bir tedbir bulunması hakkında şerefsadır olan iradei seniyei cenabı hilâfetpenahiye mübelliğ tezkerei hususiyeyi aliye mütalea olundu.

Cenabıhayyı lâyezal mazharı medihai niamülmülük olan padişahı hamidülhisal efendimiz hazretlerini cihan durdukça seriri şevket masiri mülkânelerinde ebednişan ve zıllı zalili merahimi delili tacidarilerile kâffei bendegâni müsadakatnişanı hümayunlarını sayeban buyursun. Elminnetullah Ahassı âmali feyzi iştimali cenabı cihan banileri devleti aliyelerinin itilâyı şan ve azameti maksadı hayri mersadına matuf olduğu gibi kâffei evamir ve iradatı necatı gayatı hazreti şehinşahi mahzı hikmet ve bedrikai necat ve selâmet olmakle ve her bir umur ve kârda meşhudu uyunu iftihar olan sunufu inayat ve müsaadati celilei cenabı cihanbaniye ilâvei faika olarak ihtiyacatı hazıranın tahfif ve tehvini zımında vaid ve ihsan buyrulan muaveneti celile dahi şükrü muhal bir ihsanı âlel'âl bulunmakla mafruzı zimmeti ubudiyet ve musadakatimiz olan duayı temadii eyyâmı ömrü iclâli şehinşahinin tekrarile tezyini lisanı rikkiyet ve bu sırada dahi hakkı namüstahakkı kemteranemizde lütfen ve tenezülen sezavar buyrulan iltifatı bigayatı padişahiden dolayı ifayı farizai şükür güzariye mübaderet olunmakla beraber paşayı müşarileyhima hazır oldukları halde hükmü celili emir ve fermanı hümayuna tevfikân müzakerei maslahat edildi.

Dünkü mazbatai acizanemizde arz ve beyan olunduğu veçhile masarifi fevkalâdei askeriye için senei haliye temmuzu nihayetine yani aşarın idraki zamanına kadar iki milyon liraya ihtiyaç görünmesile bunun dahilen tedarik ve istihzarı zımında müdavelei efkâr olunmuş ve varidatı olan devairin mübremüt tesviye olmıyan masarifi tecil olunmak üzere varidatı mevcudesinden ne miktar şey hasil olacağı taharrı ve tetkik edilmiş olduğu halde devair varidatının ekseri toptan istihsal olunur şeyler olmayıp bittedric ele geçen paralardan ibaret olmasile ve miktarı dahi cüz'iyattan bulunmasile def'i ihtiyaca tesir ve faidesi olmıyacağı anlaşılmış ve ağnam resmine ve emlâk vergisine bir defaya mahsus olmak üzere birer miktar şey zamânı esnayı müzakerede dermeyan olundu isede ahvali memleketin bu türlü tedabire tahammül ve müsaadesi olmadığı dahi mü-

sellemattan bulunmuş olduğundan bu suretlerden bittabi sarfı nazar olunması lâzım geldiğine ve İstanbul emlak vergisinin üç yüz ve üç yüz bir senelerinden müterakim iki yüz elli bin lira miktarı bakayası olarak bundan ve üç yüz iki senesinin iki yüz yirmi bin lira miktarı emlak vergisinden işbu mart içinde üç yüz bin ve taşralarca kezalik seneteyni merkumeteyn bakayasından yüz elli bin lira istihsali kabil olacağı. misillü senevi yüzde 6 faiz ve dört resülmali havi olup dört taksitte ita olunmak ve taksit kuponları bilûmum gümrük ve malsandıklarınca kabul edilmek üzere tahvilât ihracile İstanbulca ve taşralarca iki yüz elli bin lira tedariki dahi mümkinattan bulunduğu binaen şu tedbir ile ele geçecek olan yedi yüz bin liraya ağnam rûsumundan Bankı Osmanî ile şirketi umumiye ve tekaüd sandığı ve Rusya tebaası tazminatına karşılık olan mebalîğin aşara tahvilile bundan hasıl olacak yedi yüz elli bin ve tekaüd sandığından alınacak yüz bin ve kotsuz tahvilâtın piyasaya ihracı makrunu müsaadei seniye buyrulduğu halde bunun terhini ile istikraz olunacak dört yüz bin liranın ilâvesi halinde miktarı bir milyon dokuz yüz elli bin liraya balîğ olacağı ve 8 cemaziyelevvel 1303 tarihli diğer tezkerei hususiyeyi aliye ile tebliğ olunan emir ve fermanı hûmayunu cenabı cihanbaniye tevfikân Ergani madeni hûmayunu hasılatından Tokatta mevcut olduğu beyan olunan bakırın satılması sureti dermeyan olunarak ticaret nazırından vaki olan ifadeye göre takriben Tokatta üç yüz bin kıye halis ve Erganide bir milyon iki yüz bin kıye ham bakır mevcut olup Tokattaki halis bakırlar tophane ve bahriye daireleri ihtiyacatına karşılık olduğu gibi ham bakırdan dahi dört yüz bin kıyenin daireteyni mezkûreteyn için lüzumu olup kusur kalacak sekiz yüz bin kıye ham bakırın bilmüzayede satılması suretine teşebbüs olduğu halde bundan dahi bir az şey hasıl olacağı anlaşıldığından suveri maruza nezdi hikmeti vefdi hazreti mülükânede tasvib buyrulduğu halde ifayı muktezasına müsareat olunacağı muhatı ilmi âli buyruldukta olbapta ve katıbe ahvalde emir ve ferman hazreti veliyül emir efendimizindir.

Tezkerei maruza

9 cemaziyelâhir 1303, 3 mart 1302

Masarıfı askeriyyenin temini tesviyesi için karar verilen tedabiri havi dünkü Meclisi mahsusı Vükelâdan tanzim ve takdim olunan mazbata üzerine şerefsadır olan iradei seniyei cenabı cihanbanî hükmü celiline tevfikân Hazinesi Hassai Şahane Nazırı Devletlü Agop Paşa ve İntıhabı Memurun Komisyonu Reisi Devletlü Galıp Paşa Hazeratı hazır oldukları halde bu günkü Meclisi Vükelâda cereyan eden müzakeratı havi kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmış olmakla mündericatı hakkında her ne veçhile emir ve iradei seniye şerefsunuh buyrulur ise mantuku münifnin infazına müsaraat olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

İradei seniyei mübelliğ hamış

9 cemaziyelâhir 1303, 3 mart 1302

İşbu meclisi vükelâ mazbatası manzuru maalimevfuru hazreti hilâfetpenahî buyruldu. Masarîfı fevkalâdei askeriyyenin istikrazı harıcı akdı tarikine gıdılmiyerek senî haliye temmuzu nihayetine kardar temini hakkında arzolunan tedabırı maliyei dahiliye nezdi hikmeti vefdi cenabı padişahide karını tensib olarak bu bapta heyetce maruf olan himem ve mesai sureti fevkalâdede mucıbı mahzuziyeti seniyei hazreti şehin şahî olmuş ve hasran havayıcı askeriyyeye sarf olunmak üzere tahsisatı seniyeden dahi elli bin lira inayet ve ihsan buyrulmuş olmakla tezekkur ve ıstızan olunduğu veçhile suveri maruzanın ifavı muktaziyatına müsaraat olunması ve şukadarkı İstanbul emlâk vergisinden şehri mart içinde üç yüz bin liranın def'aten ıstıhsalı ashabı emlâki fevkalâde tazyıka muhtaç olup bu ise bir çok şıkâyata bais olacağından emri tahsile tedricen devam ile bir gûna sızılı vukua getirilmemesi hususlarına iradei seniyei cenabı zilillâhî müteallik ve şerefsudur buyrulmağın olbabta emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

№: 148 — Bankı Osmani ile tadilen yapılan mukavele

Zirde vazıül'imza bir taraftan namı namı ve hesabı saltanatı seniye olarak hareket eden sadriazam fahametlü devletlü Kâmil Paşa ve Maliye Nazırı atüfetlü Zınnı Efendi hazeratı ve diğer taraftan Bankı Osmani nam ve hesabına hareket eyyilen müdiri umumisi Müsyü Foster ve müdürü Müsyü Emil Dow beyninde mevaddı atıye bilmukavele karargir olmuştur.

Madde 1 — Bankı Osmanî bin üç yüz bir senei maliyesi şubati nihayetine değin hesabı cariden ve kumüsyon ve şubeler tahsisati ve faizlerinden yedi buçuk milyon lira aramakta isede muvafakati tarâfeyn ile dört buçuk milyon liraya raptolunmuştur.

Madde 2 — Hükümeti seniye gerek bankın matlûbunun tediyesi ve gerek bazı dünyu gayri muntazamanın tesviyesi için 1/13 temmuz 302 tarihinden itibaren faizi işlemek üzere hâmiline olarak altı milyon beş yüz bin Osmanlı lirası miktarı itibarilik tahvilât ihraç edecektir. Tahvilâtı mezkûreden dört buçuk milyon lira miktarı itibarisi bankın matlûbuna mukabil banka teslim olunacak ve küsur iki milyon liralık tahvilât hazinei celileli maliyede ahkonulacaktır. Bankı mezkûr dahi bu tahvilâtı hazinei celilenin zimmetini ibraen baş başa kabul etmeği taahhüd eder. İşbu altı milyon beş yüz bin liralık tahvilât tarafı hükümeti seniyeden imza edileceği gibi kontrol için Bankı Osmanice dahi imza olunacaktır.

Madde 3 — İşbu altı buçuk milyon liralık tahvilâtın altı aydan altı aya yani her senenin temmuz ve kânunusanii rumî iptidalarında tediye olunmak üzere senevi yüzde beş faizi ve üç yüz iki senesi temmuzundan muteber olmak üzere yüzde bir resûlmal akçesi bulunacaktır. Resûlmale karşılık gösterilecek akçe ile her senenin evkatı münasebesinde Maliye Nezaretile bildimuhabere Dersaadet ve Avrupa piyasalarında flatı cariyesile tahvilât işтира olunacak ve bu suretle mubayaa edilecek tahvilât numaraları maliye nezaretine bildirilecek ve işbu tahvilât maliye nezareti ve bankı osmanî marifetile ilga ve iptal edilecektir. Bu suretlerle iptal edilen tahvilâta isabet eden faiz miktarı resûlmal tahsisatına münkalip alacaktır. Bankı Osmanî tahvilâtı mezkûre faizlerini gerek Dersaadetteki merkezi idaresinde ve gerek avrupadaki şube ve acenta mahallerinde tediye edecektir. Tahvilâtın masarifi tanzimiyesinin devleti aliyye ve tahvilâtı mezkûrenin Londra ve Paris borsalarının kot defterine ithal ettirilmeşi ve masarifi Bankı Osmanie aid olup fakat devleti aliyye bu bapta sefareti seniyeleri vesatatile icrayı muavenat edecektir ve işbu tahvilâtın gerek ihracı ve gerek kupon tediyatı için kumüsyon vesaire namile bank bir şey almyacaktır. Canibi hükümeti seniyeden tahvilâtı mezkûreye tahsis olunan varidatın emri tahsisi tahvilâtı mezkûre metnine derç edilecektir. Tahvilâtı merkumie devleti aliyye damga resthinden muaf tutulacak ve ecnebi damga rûsumu dahi hâmillerine aid olacaktır. Zikr olunan tahvilâtı cedide 28 muharrem 1298 tarihile şerefsudur eden iradei şehiyei cenâbı padişahî mucibince mevkil tedavüle konulan tahvil-

lâti mümtaze için müttehaz olan şekil ve surete tevfikân tanzim edilecek ve fakat tahvilâtı mezkûre ile kuponlarının metni türkçe ve fransızca ve ingilizçe yazılacaktır.

Madde 4 — Tahvilâtın faizi ve resûlmal akçesinin muntazaman tediyesini teminen Hükûmeti seniye rûsumat emaneti aliyesi varidatından istifa edilmek üzere Bankı Osmaniye üç yüz doksan bin Osmanlı liralık bir meblâğı senevi tahsis eder. Elyevm bank şubesi olan beş vilâyetteki rûsumat nezâretleri varidatının masarifi idare ve tahsiliyesinden maadası rûsumat emanetinin emrine hazır tutulmak üzere emaneti müşarileyhaca bank şubelerine teslim olunmak lâzım gelecektir. Zıkr olunan üç yüz doksan bin liralık meblâğı senevinin 1/13 temmuz 1302 tarihinden itibaren beher sene ikişer ay fasıla ile mütesaviyen altı taksitte rûsumat emaneti varidatından Bankı Osmaniye teslimi mukarrer olduğundan beher taksitte isabet eden mebalîğ şayed vadei muayyenesinde tamamen ödenmemiş olur ise noksanını balâda beyan olunduğu veçhile şubelere teslim olunacak rûsumat hasılâtından istifaya Bankı Osmanî mezun olacaktır.

Madde 5 — Hükûmeti seniye tahvilâtı cedidenin tediyeyi resûlmalini bihasbel'imkân tesri maksadile reji şartnamesinin yedinci maddesi hükmünce inhisarı dühan temettüatından ileride kendi hissesine isabet edebilecek mebalîği bu cihete tahsis buyurur. Temettüatı mezkûreden hazinei celileye isabet eden hisseler hükûmeti seniyenin emrile reji şirketi tarafından doğrudan doğruya bankı osmaniye teslim olunacak ve bankı osmanî dahi teslim olunan akçeleri Maliye nezaretinden alacağı talimata göre berveçhi balâ istimal etmek üzere ayrıca bir hesaba geçirecektir.

İrade tarihi: 22 şaban 1303 14 mayıs 1302

№: 149 — Rumeli ve Anadolu'da muallim asker yetiştirilmesi hakkında İradet seniyeye

23 şevval 1303, 13 temmuz 1302

Silâh altına alınan asakiri redife ve müstahfızanın yerine kaim olmak üzere Rumeli ve Anadolu'da az vakit içinde mik-

tarı kâfi muallim asker cem ve tahşid edilebilmek için Muzaffer ve Gols paşaların tanzim ve takdim eyledikleri lâyhalar üzerine dairei askeriyeye bittanzim arzı huzuru âli kılınan mazabıt maiyeti seniye erkânı harbî Ferik Rıza paşa hazretleriyle müşarileyh Gols paşaya tevdiân irsal buyrulduğundan müşarileyh Rıza paşanın şifahen dahi telâkki eylediği iradatı seniyei cenabı oihanbani veçhile dairei askeriyede ve tahtı riyaseti acizanemde müşarileyhima dahi hazır oldukları halde meclis akdile zikrolunan mazbataların birleştirilerek bend bend bir mazbata şekline vazile arzı atebî ulya kılınması hakkında mabeyni hümayun başkitabeti celilesinin 9 şevval 1303 ve 29 haziran 1302 tarihli tezkere hususiyesinin mutazammın olduğu emir ve fermanı cenabı hilâfetpenahi ahkâmı necat gayatına ve müşarileyh Rıza paşa hazretlerinin bittelâkki tebliğ eylediği iradatı seniyei hazreti padişahi muktaziyatı hikmet bünyanına tevfiқан müşarileyhima hazır oldukları halde devairi askeriyeye rüesa ve erkânından lâzım gelenlerle akdı içtima olunarak levayih ve mazatıbı mezkûre yegân yegân nazarı mütaleadan imrar edildi.

Bu maddei mutenabiha hakkındaki iradatı sadırai hazreti velinimeti biminnetin mutazammın olduğu makasıdı celilei selâmet perverane Rumelide mütehaşşid asakiri redife hanelerine salıverildikten sonra Anadoluya müracaat olunmaksızın mümkün olduğu kadar muallim ve çok asker toplamak ve Anadolu cihetinde bulunacak kuvvei askeriyeye hem Anadolu zuhuru melhuz olan vukuata karşı gelmek ve hem de Rumelide bulunacak kuvvei askeriyeye ihtiyat olmak üzere tensik ile oradan dahi hem muallim ve hem çok asker çıkarmak mesaili mühimmesine munatıf olması bu esasa göre levayih ve mazabıtı mezkûre münderecatının sureti tatbik ve tevhidi emrinde meyanei acizanemizde cereyan eden müzakeratın fezlekesi berveçhi zir arzı ittılâgâhı âli kılınır.

Bend 1 — Makasıdı mühimmei mebhuse anhadan üssül-esası tertibat olan teksiri asker maddesinin husulünü kâfil olacak birinci tedbir mükellefiyeti askeriyenin tamimi kaziyeyi mühimesi olduğundan İstanbul ve bilâdı selâse ahali kemakân hizmeti askeriyeden muaf ve müstesna tutulmak üzere bundan böyle tebaai müslimeî şahane hakkında cari olan

kur'a usulü lâğvolunarak yirmi yaşından kırk yaşına kadar olan her şahsı müslim asker itibar olunacaktır.

Bend 2 — Sureti maruza veçhile tebaai müslimeden yirmi yaşından kırk yaşına kadar olan asakiri şahane iki kısımdır. Birinci kısım her türlü ahvali istisnaiyeden azade olanlardırki bu kısmı teşkil edecek efrada kur'a usulü meşruası veçhile birer numara pusulası verilecek ve kendileri kafflanmış asker addolunacaktır. İkinci kısım malûliyeti zahire ashabından olanlar ve muinsizliklerinden naşi muin peyda edinciye kadar muvakkaten hizmeti askeriyeden af ve istisna olunanlara esbabı mütenevvii nizamiyeve mebni bazı kuyud ve şurut tahtında muafiyet kazananlardır.

Bend 3 — Her sene alay ve taburlara lüzumu olacak efrad birinci kısım asakiri şahane meyanından yedelerindeki kur'a pusulalarının numaraları sırasile ahzolanup üç sene hizmet etmek üzere taburlara verilecek ve bunlara birinci kısım asakiri şahanenin tertibi evveli denilecek ve kusuru ledelhace celb ve istihdam olunmak üzere bir lütfu mahsusu padişahi olmak suretile muvakkaten hanelerinde bırakılacak ve bunlara da kısmı mezburun tertibi sanisi namı verilecektir.

Bend 4 — Dersaadet müstesna olmak üzere Rumeli kıt'asında bulunan nizamiye taburlarının mevcudu hengâmı hazar ve seferde sekizer yüz radesinde bulunacak ve Dersaadetin muhafazasına memur nizamiye taburları da halihazar da beşeryüz ve seferberlik zamanında kezalik sekizeryüz ve dördüncü ve beşinci ve altıncı ve yedinci orduyu hümayunlar dairelerle Girid ve Trabulusugarp mevkii askerilerinde aramsaz taburlar dahi vakti hazarda dörderyüz ve zamanı seferde Rumelideki taburlar misillü sekizeryüz mevcudlu bulundurulacaktır.

Bend 5 — Berveçhi maruz Rumeli kıt'asında bulunan nizamiye taburlarının hali hazarda dahi mevcudu mukarrerleri olan sekizeryüz neferin beşeryüzü birinci kısım asakiri şahanenin tertibi evvelini teşkil eden efraddan üçüncü bendde mevzuubahis olan ahval dairesinde üç sene hizmet etmek şartile alınacak ve üçeryüzü dahi kısmı mezkûrun tertibi sanisinden ye kifayet etmez ise üst tarafı ikinci kısım asakiri şahanenin esbabı istisnaiye ve mazereti meşruaları binnisbe en zaif olanlarından beş aydan dokuz aya kadar hizmet etmek üzere ahiz ve ikmal

olunacaktır. Dersaadetin muhafazaşına nizamiye asakiri şahane taburlarının mevcudu hazırışı olan beşeryüz neferin dörderyüzü kezalik birinci kısım asakiri şahanenin tertibiyyelinden ve yüzer neferi de minvali maruz üzere tertibi şaşınsinden ve yedinci orduyu hümayun ile Trabuluşu garp mevkii askerisi müstesna olmak üzere dördüncü ve beşinci ve altıncı orduyu hümayunlar daireleriyle Girid mevkii askerisinde bulunan nizamiye taburlarının hâlihazırda mevcudları olan dörđer yüz efradın iki yüz ellişer neferi kezalik birinci kısım asakiri mülkânenin tertibi evvelinden ve yüz elliger neferi dahi tertibi sanisinden ita olunacaktır. Bu mağdenin şuveri icraiyesi bir nizamı mahsus ile tayin ve tavzih kılınacaktır.

Bend 6 — Redif dairelerinin şimdiki taksimatına nazaran vüsatça yekdiğerile mütenasip olmamasından dolayı mevcudlarının külli tefavüt bulunup yani bir dairenin verdiği efrad diğerinden noksan ve bu yüzden tertibatı askeriyece envayı mahazir nümayan olduğundan devairi mezkûreden tahriri nüfus muamelâtı peyvesteı mertebeli tekemmül olanları hemen ve olmıyanları kemali sıratle ikmal ettirilerek peyderpey imkânın müsaid olduğu derecede idarei mülkiye taksimatına nazaran sureti minasebe ve mazbutada taksim ve tadil ve her redif alayı dairesinin mukabili olarak nizamiye alay ve taburları daireleri tesis ve teşkil edilecektir.

Bend 7 — Bilûmum kuvvei Redife ve müstahfızai şahane taburları indelhace tahtı silâha alındıklarında sekizer yüz mevcudlu bulundurulacaktır.

Bend 8 — İşbu kuvvei mürettebei redife ve müstahfızadan redif mukaddem ve tali sınıflarının fazla efradından mürekkeş olmak üzere ve işbu efrad kifayet etmeyipte lüzum ve ihtiyacı mübrem görüldüğü halde üst tarafı ikinci kısım asakiri şahanenin muinsizlerinden ikmal olunmak üzere her redif alayı dairesinde ikişer redif ilâve taburu ve her müstahfız alayı efradı fazlasından dahi kezalik ikişer müstahfız ilâve taburu teşkil kılınacaktır.

Bend 9 — Altıncı orduyu hümayunun kuvvei redifeden yalnız sınıfı talisi mevcut olduğundan orduyu mezkûrun mukaddem ve müstahfız sınıfları dahi teşkil olunacaktır.

Bend 10 — Dördüncü ve beşinci ve altıncı orduyu hümayunları suvarisi umumî seferberlik hali için gayri kâfi olduğundan hizmeti askerîye ile mükellef olan efradı şahane den hal ve vakti müsaid bulunanlardan rakib olacakları hayvanları kendileri tedarik etmek ve şeraiti esasiye ve kayaidi askerîye tahında olmak üzere redif suvarisi teşkil ve tesis olunacaktır. İşbu asakiri şahanenin suveri teşkiliye ve teferruatı icraiyesi bir nizamname ile tayin edilecektir.

Bend 11 — Muallim asker yetiştirilmesi en ziyade şayanı itina mevaddan olup ve balâda arzolunan suveri tensikiye ile kısmı evvelin tertibi evvel ve şanisi teşkil edecek efradı askerîye şahanenin az vakit içinde derece matlûbede behremendî terbiye ve talim olmaları maksadı hasıl olacağı gibi şimdiye kadar esnanı tecavüzle gayri muallim olduğu halde sınıfı redife nakleden efrad ile kısmı saniyi teşkil eden asakiri şahane dahi redif taburları talim için toplandıkça onlarla beraber talimatı askerîyeden hissedar edileceklerdir. Bunların sureti cem ve talimi için bir nizamname mahsus yapılacaktır.

Bend 12 — Yukarıda sureti teşkili gösterilen redif ve mustahfız ilâve taburlarının seferberlikleri zamanında bir hayli zabite ihtiyaç görüneceğinden ve istibdal zamanında muayyen bir imtihan vermeğe muktedir olan küçük zabitlerle gönüllü terki tezkere edenlerden dahi bilimtihan isbatı ehliyet edeceklerin ihtiyat mülâzımı sanisi nasbolunması sureti bu ihtiyacı mehma emken tehvin edeceğinden sureti maruzai mezkûre meriyülcra tutularak ihtiyat mülâzımı sanilerinin teksirine itina olunacaktır. Bu bapta dahi ayrıca bir nizamname tanzim edilecektir.

Bend 13 — Vakti hazardsa mustahfız ve ilâve asakiri şahane taburlarının idaresi ve muamelâtı kuyudiye ve müteferrihası dairelerinde buldukları mukaddem ve tâli taburları ümera ve zabitanı marifetile ifa ettirilecek ve vakti seferde her dairenin nizamiye ve redif ve mukaddem ve tâli alayları kendi mustahfız ve ilâve taburlarına mümkün olduğu miktar zabıt ifraz ve ita eyliyecek ve esnayı istibdalde mülâzımı saniliğe kesbi istihkak ettikleri tezkereleri zahriyelerile sabit olanlardan dahi işbu sınıfı askerîyeye zabıt intihab ve tayin olunacaktır.

Bend 14 — Redif debboyları aid oldukları aksamı askerîyenin her türlü levazım ve techizatı askerîyesini istiab edecek

surette tevsi ve tesis ile daima mükemmel ve muntazam bir halde bulundurulacak ve bu debboyların ahvalini ve redif ve mustahfiz c'vellerini teftiş ve muayene için her sene fevkalâde müfettişler tayin olunacaktır İşbu tekemmül ve intizam ile suret-i teftişin tefsîâtı icraiyesi bir nizamnamei mahsus ile tayin ve tevsik edilecektir.

Bend 15 — Esnayı harbde ashabi nakliyei askeriyenin ahalden tedariki tabii ve bu hususun vakti hazardsa memurini mülkiye ile rıdîf zabitanı tarafından bilitihad nazarı itnada tutulması muktazı olduğundan bu babda bilûmum tebaai şahane tarafından esnayı seferde ibraz olunan measırı hamiyet ve futûvvetin bir intizam ve inzibat dairesinde cereyanını temin edecek esbabın istikmalı için babîâli ile bilimuhabere bir nizamı mahsus tanzim edilecektir.

Bend 16 — Hâli seferberiyeye vazedilecek piyade taburlarında mekkârecilik hizmetinin bu taburlar efradına gördürülmesi sîlâhendaz mevcudunun tenakusunu mucib olacağına binaen suvarı ve topçu redif efradı mensup oldukları sunufun noksanını ikmal ettikten sonra fazlası hizmetati mezkûrede istihdam olunmak üzere mezkûr piyade taburlarına tevzi ve taksim olunacaktır Efradı merkumenin sureti ita ve istihdamı dahi nizamı mahsusa raptolunacaktır.

Bend 17 — Bâlada beşinci bendde nizamiye piyade taburları hakkında beyan olunan sureti tensik mevki icraya vazolunduğu halde senebesene muallim efradınizamiye tezayüd edeceğinden ileride bunların heyeti umumiyesinden icabına göre istifade olunacaktır.

Bend 18 — Berveçhi maruz tensikatı merkumenin icraatı filyesinden Rumeli ve Anadolu kıt'alarında teksiri kuvvei askeriye maksadı rehini hayyizi husul olacağı gibi sîlâh taşımağa muktedir bilcümle efradı askeriyei mülûkâne matlûp veçhile behremendi terbiyei askeriye olarak cümlesi muallim bir halde bulundurulmuş olacaktır.

Bend 19 — Tertibat ve tensikatı maruza üzerine indelhace Rumeli ve Anadolu cihetlerinde cem ve tahşid olunabilecek kuvvayı askeriyenin sunuf ve miktarını mübeyyin terkim olunan iki kıt'a cetvelleffen arz ve takdim kılındı. Mütaleasından muhatı ilmi hakayiki şumulü âli buyrulacağı üzere hali seferde payi tahtı saltanatı seniye ile civarında kırk iki bin seksen yedi ve Rumeli cihetinde dahi ikiyüz elli altı bin dokuzyüz otuz beş ne-

ferki cem an iki yüz doksan dokuz bin yirmi iki neferden ibaret bir kuvvet peyvestei sahai intizam olacağı gibi yedinci orduyu hümayun ile Trablusu garb ve Girid mevkii askerilerinden maada dördüncü ve beşinci ve altıncı orduyu hümayunlar dairelerinde dahi beş yüz sekiz bin dört yüz doksan altı neferlik bir kuvvei külliyei satvet endaz tahtaşşüd olacaktır ki, işbu kuvvayı askeriyenin top yekûnu sekiz yüz yedi bin beş yüz on sekiz nefere baliğ olur.

Bend 20 — Rumeli kıt'asının mevakii malûmesinde satvet nûmayı tahtaşşüd olup mesaili malûmenin bilûtfihi taalâ sayei muvaffakiyetvayı cenabı padişahide rehini hüsnü hitam olmasından naşi şayan buyrulan müsaadei seniyei cihandari üzerine memleketlerine iadesine ibtidar olunan asakiri redife ve mustahfıza dağıldıktan sonra kıt'ai mezkûrede doksan bin altı yüz seksen dokuz neferden mürekkeb bir fırkai muntazamai nizamiye baki kalacaktır ki, işbu kuvvetin mevakii askeriyenin derecâtı ehemmiyetine göre sureti tabiyesi dahi ayrıca bamazbata arzı huzuru âli kılınmak üzeredir.

Devleti aliyei müebbedenin âzamı erkânı kuvvet ve mekneti bulunan kuvvei cünüdiyei mülûkânenin teksiri efradı ve indelhace suratı ihtîşadile beraber silâh taşımağa muktedir bilcümle tebaai müslimeî şahanenin talimatı askeriyeden behremendi meleke ve maharet ve techizatı askeriyelerinin rehini mertebei mükemmeliyet olabilmesi emrinde levayih ve mazabıtı maruzanın mutazammın ve iktizayı hâl ve maslahatın müstelzem olduğu tedabir ve icraat ber veçhi balâ bendı bend arzı ittilâgâhı âli kılınan fezekei mukarrerattan ibaret bulunmakla olbapta ve herhalde emir ve ferman hazreti veliyülemir vel'ihisan efendimizindir.

Esnayi seferde Anadolu kıt'asında her tabur sekizer yüz mevcudlu olmak üzere bulundurulacak kuvvei umumiyeinin miktarı

	Seksen beş tabur piyade asakiri nizamiyei şahane	68 000
Birinci kol- orduyu hü- mayundan	[Yirmi sekiz tabur redifi mukaddem " " " tâli " " " mustahfız " " ilâve taburu]	89 600

İkinci kol- orduyu hü- mayundan	{ Onaltı tabur redifi mukaddem " " " tâli " " mustahfız " ilâve taburu	51 200
Dördüncü orduyu hü- mayundan	{ Otuziki tabur redifi mukaddem " " " tâli " " mustahfız " ilâve taburu	102 400
Beşinci or- duyu hü- mayundan	{ Otuziki tabur redifi mukaddem " " " tâli " " mustahfız " ilâve taburu	102 400
Altıncı or- duyu hü- mayundan	{ Otuziki tabur redifi mukaddem " " " tâli " mustahfız	76 800
Onsekiz alay suvari asakiri şahane		9 000
Altı alay topçu asakiri mülûkâne		9 096
		508 496

**Esnayı seferde paytahtı saltanatı senliye ile civa-
rında her tabur sekiz yüz mevcut itlbarile
bulundurulacak kuvvêi umumiyenin
miktarı**

Yirmi beş tabur piyade asakiri nizamiyei şahane	22 500
Altı alay suvari asakiri mülûkâne	3 000
Üç alay seyyar topçu asakiri şahane	4 548
Çatalca ve bahrisiyah ve bahrisefide mensub Kılâ ve istihkâmat asakiri mülûkânesi	12 039
	42 087

Esnayı seferde Bursa ve Kalei Sultaniye ve İzmir ve İzmir ve Aydın ve Milas alayları dahi dahil olduğu halde her tabur mevcudu sekizer yüz itibarile Rumeli kıtasında bulundurulacak kuvvei umumiyenin miktarı

Doksan dört tabur piyade asakiri nizamiyei şahane	75	200
Elli iki tabur redifi mukaddem	41	600
" " " " tâli	On üç redif	41 600
" " " mustahfız	alayı dai-	41 600
" " ilâve taburu	resinden	41 600
On üç alay suvari asakiri şahane		6 500
Beş alay seyyar topçu asakiri mülûkâne		8 035
iki tabur istihkâm asakiri şahane		800
		256 935

İrade tarihi : 27 şevval 1303, 17 temmuz 1302

№: 150 — İstukrazı Dahili Tahvilâtı İhrac hakkında İradei Seniye

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

4 zilkade 1303, 25 temmuz 1302

Âsarı salifeden müdevver düyunatı külliyei mütenevviyanın kısmı azamı olan müstakrizatı hariciye mukaddema bir sureti tesviyeye raptedilmiş ve doksan dokuz senesi gayetine kadar olan düyunu dahiliyenin tesviyesi için dahi tasfiye tahvilâtı çıkarıldığı gibi mukaddema ağır faizlerle Galata sarraflarından istukraz olunan mebalîğin dahi bankın matlûbu için çıkarılacak tahvilâtın fazlasile bir sureti tesviyeye raptı mukarrer olmasile sayei tevfiyatvaye cenabı padişahide umuru maliyece bir mesleki idare ittihazına yol açılmış ve üçyüz iki senesinden itibaren esham taksiti dahi sureti muntazamada ifa olunmakta bulunmuş isede üçyüz ve üçyüz bir seneleri esham takasiti bakiyesile işbu senelerden mütedahil olan maaşattan hazineci celilenin tahminen beş yüz bin lira raddesinde deyni kalarak ashabı her bar müracaat etmekte olup eğerçe imkân derecesinde arasıra bunlara akçe verilmekte isede hali hazır hazineye nazaran işbu matlûbatın nakden tesviyesinin kabil olamayacağı ve ashabı maaşın ise bir hayli müddettenberi muntazaman maaş alamamalarından dolayı hali zaruret ve müzayakada bulunduğu derkâr olmasile herhal-

de işbu düyunat için dahi bir sureti tesviye ittihazı hakkında cereyan eden müzakeratın neticesinde geçenlerde bilistizan şeref müteallik buyrulan iradei seniyei cenabı padişahî mantuku celili veçhile yüzde altı faiz ve dört resülmal ile çıkarılan iki yüz elli bin lirahk istikrazı dahilî tahvilâtından bedelâtı istifa olunabilenlerinden maada mevcut olan yüz elli bin liralık tahvile ilâveten üç yüz elli bin liralık daha tahvil ihracı halinde salifüzzikir bakiyei düyun dahi tesviye olunarak bir takım acze ve ashabı maaşın küllüeyvm hazineye vukubulan müracaatlarına nihayet verilmiş olacağına ve eğerçi işbu tahvilin faiz ve resülmali için senevî otuz beş bin lira kadar bir akçenin bütçeye ithali tabii isede miktarı senevisi üç yüz bin lirayı mütecaviz olan esham faizlerinin nisfa tenzili karareyle yüz elli bin liradan ziyade akçe tasarruf edilmiş olmasından dolayı işbu otuz beş bin liranın bütçeye tesiri olamayacağı gibi mezkûr faiz ve resülmalde bir müddeti muvakkatei cüziye için verileceğine binaen sureti maruza rehini müsaadei seniyei cenabı hilâfetpenahî buyrulduğu halde muamelei muk-taziyenin ifası için Maliye Nezaretine mezuniyet itası bilittihad tensib olunmuş isede katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkereî Maruza

15 zilkade 1303, 3 ağustos 1302

Üç yüz ve üç yüz bir seneleri esham tekasiti bakiyesile işbu senelerden mütedahil olan maaşattan hazinei celilenin tahminen deynî kalan beş yüz bin liranın geçende çıkarılan iki yüz elli bin liralık istikrazı dahilî tahvilâtından gayrı ez ita mevcut olan yüz elli bin liralık tahvile ilâveten üç yüz elli bin liralık daha tahvil tab ve ihracile tesviyesi hakkında meclisi mah-susu vükelâdan tanzim olunan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla mündericatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyrulur ise hükmü celili infaz edileceği beyanile tezkereî senaveri terkim olundu efendim.

İradei seniyei mübelliğ hamiş

3 ağustos 1302

Residei desti tazim olan tezkereî seniyei Sadaretpenahilerile meclisi vükelânın mazbataî mehfufesi manzuru âli buyrularak ve tezekkür ve istizan olunduğu veçhile iktızasının ifası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrularak mezkûr mazbata iade kılınmış olmakla olbabda emir ve ferman hazreti veliyülemirindir.

**N: 151 — Devletiâliye ile Sırbistan Hükûmeti bey-
ninde tarafeyn memalığında konsoloshaneler
tesisine dair akdolunan sureti
tesviyel muvakkate**

23 ağustos 4 Eylül 1886 - 18 muharrem 1304 5 teğrinievvel 1302

Muharrırını imza mensub oldukları devletler tebaası bey-
ninde münasebatı ticariyeyi teshil maksadile bu bapta mez-
niyeti lâzimeyi hazı oldukları halde memalığı mezkûrede kon-
soloshaneler tesisine ve konsolosların tayını vezaifine dair atide
muharrer sureti tesviye muvakkateyi akid ve imza eylemişlerdir

Madde 1 — Devletiâliye ile Sırbistan hükûmeti konsolos-
lar tayını salâhiyetini bilmukabele tasdik ederler Bu konsolos-
lar izam olundukları memlekette hukuku mîlî kavayı esası
üzerine ifayı memuriyet edecek ve bu suretle memalığı şahane-
de Sırp konsoloslarının gerek vezaifı memuriyetlerine ve gerek
şahıslarına muteallik hususatta memalığı Osmaniyede mukim
düveli saire konsoloslarına verilen imtiyazat ve muafiyatı fev-
kalâdeye veçhenminelvucuh hakları olmiyacaktır

Madde 2 — Bir mahalle bir konsolos nasb ve tayını husu-
sunun bunu kabul eden devlet nezdinde konsolosun mahallı
mezkûrda vucudunu mustelzım ihtivacatı ticaret ile luzumu
isbat edilmelidir

Madde 3 — Sureti tesviye hazıra bir konsolos mukavele-
namesinin akdine asla ırası hâlel etmemelidir

Madde 4 — İşbu sureti tesviye hazıra işbu senedin imzası
gününden itibaren mevkı icraya vazedilecek ve tarafeynı akı-
deynden biri bunun ilânı mefsuhiyetini tensib eylemedikçe mer'i-
yulicra addolunacaktır maamafih ilânı mefsuhiyetin bir mahiyeti
filiye kesbetmesi için uç ay müddet tayin edilmiştir

Tasdikan ilmekal muharrırını imza sureti tesviye hazırayı
imza ve kendi muhürlerle temhir eylemişlerdir

İşbu sureti tesviye ^{23 ağustos} 1886 tarihile iki nusha ola-
_{4 Eylül}

Belgratta tanzim olunmuştur
Zatı şevket simathazretü Padişah-
ının Fevkalâde ve Murahhas
orta elçisi
Ziya

Haşmetlü Sırbistan Kralı
Hazretlérinin Hariciye
Nazırı Mıralay
Frana Süviç

İrade tarihi, 19 muharrem 1304, 6 teğrinievvel 1302

№: 152 — Mehakimi nizamiye ve devairde alınması lâzımgelen harçlara dair tarifesi cedide

BİRİNCİ FASIL

Kaydiye harçları hakkındadır

Madde 1 — Mehakimi nizamiyeye doğrudan doğruya verilecek her bir arzuhal ve itirazname ve lâyiha ve beyanname ve vekâletname ve ilmühaber ve ihbarname ve alelümum usulü muhakeme iktizasınca ahad tarafından gerek mebadî ve gerek esnayi muhakemede ita olunacak olan her bir varakanın kaydiyesi için canibi mahkemeden beş kuruş alınır.

Madde 2 — Mehakimi şer'iyeye ve devairi saireye havale olunacak arzuhallerden havale eden daire tarafından beş kuruş alınır.

Madde 3 — Kayde tâbi olan evraktan bir kere kaydiye harcı alındıktan sonra ol evrak diğer mahkemede ibraz olunur ise kaydiyesi tekrar ahz olunur.

Madde 4 — Mevaddı cezaiyede müddei şahsî tarafından takdim olunan veya havale ettirilen kayde tâbi bilcümle evraktan kaydiye harcı alınır.

Madde 5 — Kaydolunan evrak zirine kayıd defterinin numarasile kaç kuruş alındığı işaret olunarak ziri mukayyidin mührile temhir kılınacaktır.

Madde 6 — Kayde tâbi olan evrakın kaydiyesi harcı alınmadıkça mahkemece kabulü caiz olamaz.

İKİNCİ FASIL

Rubu ilâm harçları hakkındadır

Madde 7 — Mahkemeye bir arzuhal verildikte müddeabihin miktar ve kemâmiyetine veyahut nev'i davaya göre müsted'iden berveçhi peşin rubu ilâm harcı alınacak ve bu harc alınmadıkça rüyeti davaya mübaşeret olunmayacaktır.

Madde 8 — Arzuhalde bir meblâğ tayin ve beyan edilme miş ise rubu harcın miktarı müsted'inin celbile mahkemece badettayin memuru tarafından ahiz ve zahır arzuhale işaret olunur.

Madde 9 — İddia olunan meblâğ iki bin beş yüz kuruştan aşağı olduğu surette alınacak rubu harc maktuan yirmi kuruştur.

Madde 10 — İstinaf ve temyiz davasında şikâyet olunan ilâmdan her kaç kuruş harc alınmış ise anın rub'u peşin ahz olunur.

Madde 11 — Bir dava ilâma raptolundukta evvelce rubu harc namile alınmış olan akçe harcı ilâma mahsup olunacağı misillû şayet alınmış olan rubu harc, harcı ilâmdan fazla görür ise ol halde fazlası canibi vezneden red ve iade kılınacaktır.

Madde 12 — Rubu harcın verildiği tarihten itibaren altı mah için arkası aranılmadığı surette arzuhal iptal edileceğinden peşin alınmış olan rubu harc mahkemeye irad kaydolunacaktır ve eğer yine o iş hakkında yeniden arzuhal verilir ise rubu harcı başkaca alınacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Tebliğîye harcları hakkındadır

Madde 13 — İhzar pusulası yahut sair varakanın resmen tebliğinde her bir nüshası için tebliğini talep eden taraftan onar kuruş alınacaktır.

Madde 14 — Evrak tebliğ olunacak şahsın bulunduğu mahallin mesafesine göre tarifei mahsusasında muharrer olan ücreti kademiye başkaca ahz olunur.

Madde 15 — Hakemlere ve yahut devairi resmîyeden birine mahkemenin kararını havi olup gönderilmesi lâzımgelen tezkereler için tebliğîye namile ayrıca bir harc alınmayacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Vekâlet tescili hakkındadır

Madde 16 — Bir şahıs bir mahkeme huzurunda diğer bir şahsı tescil tarikile tevkil eylediği halde bin kuruşa kadar daaviye aid vekâletnameler bilâ ücret tanzim olunmak üzere andan ziyade vekâletnamelerden mukavelât muharrirliğince ahzı lâzımgelen harc miktarına göre harc alınır.

BEŞİNCİ FASIL

Bidayet mahkemelerinde alınacak ilâm harçları hakkında

Madde 17 — Bidayet mahkemelerinden verilen ilâmatan nisbî olarak alınacak harçlar bervechi ati tayin olunan derecata göre olacaktır:

Kuruş

10	Beşyüz kuruşa kadar hükmü havi olandan
20	500 kuruştan 1000 kuruşa kadar
40	1000 " 2000 "
60	2000 " 3000 "
100	3000 " 5000 "

Beşbin kuruştan beşyüzbin kuruşa kadar beher bin kuruşta yirmi kuruş ve beşyüz bin kuruştan yukarısı için yüzde birer rubu ilâve kılınacaktır.

Madde 18 — Bir şeyin teslimi veya icrayı hükmünü havi verilecek ilâmlar için dahi ol şeyin kıymeti ilâmı ita eden mahkeme canibinden takdir edildikten sonra her kaç kuruşa balığ olur ise balâda gösterildiği veçhile harçları alınacaktır.

Madde 19 — Karar karineye yahut bir senedin reddine ve aelûmum bir şeyin teslim veya icrasını şamil olmyan kararlara dair verilen ilâmatan maktuan yüz kuruş alınır.

ALTINCI FASIL

İflâs maddelerinde alınacak harçlara dair

Madde 20 — Bir tacirin iflâsına ve iflâs kararının feshine veya iflâs tarihinin tayin veya tebdiline ve sindik tayinine ve hususatı iflâsiyeye müteallik mahkemeden verilen her bir kararnameden başka başka ellişer kuruş maktu harç alınacaktır.

Madde 21 — Konkurdatonun tasdikını mutazammın verilen ilâm için müflis tarafından ashabı matlûba itası taahhüd olunan akçe üzerine yüzde iki harc alınır.

Madde 22 — Konkurdato tanzim olunmayıp da müflisin mevcut malı garameten taksim olundukta ol maldan kezalik yüzde iki ilâm harcı alınır.

Madde 23 — Bir müflisin muamelâtı iflâsiyesinden dolayı işbu nizamnamenin ahkâmına tevfikân ahzı lâzımgelen harçlar evvel emirde masanın mevcudundan jüj komiser marifetile ahz olunur.

YEDİNCİ FASIL

Hakemler marifetile rüyet olunan daavinin harçları hakkındadır

Madde 24 — Kanunu ticaretin kırkinci maddesi mucibince şürekâ beyrinde tahaddüs eden daavinin hakemlere havalesi lüzumuna dair verilen kararlar ilâma raptolunarak asıl ilâmdan elli kuruş maktu harç alınacak ve suretleri dahi talep olunur ise faslı mahsusunda gösterilen suret harcı alınacaktır.

Madde 25 — Kanunu mezburun 43 ve 44 ve 49 uncu maddelerinde beyan olunan hususattan dolayı münazaa zuhurunda ayrıca istida takdimi ile davaya bakılmak icab eylediğinde bu bapta mahkemelerden verilecek kararlar için ayrıca elli kuruş maktu harç alınacaktır.

Madde 26 — Hakemler tarafından tanzim olunan kararnmelerin tescili için on sekizinci ve on dokuzuncu maddeler mucibince alınması lâzımgelen harcın rubu alınacaktır. Ve mezkûr kararnmeler meblâğı muayyen veya bir şeyin teslimini şamil olmaz ise davanın cesametine nazaran on dokuzuncu maddede gösterilen kaideye tevfikân maktu harç alınacaktır.

Madde 27 — Hakemlerin tescil olunan kararı mahkemei istinafiyede red olunupta esas davaya girişildikte bu bapta verilecek kararlar için istinafta cari olan harc alınacaktır ve esas davaya girişilmeksizin istinaf arzuhalleri reddolundukta on dokuzuncu maddede gösterildiği veçhile maktu harc alınacaktır.

Madde 28 — Balâda murakkam olan harçlar mahkemeye müracaat olunmaksızın tahkimname ile tayin olunmuş olan hakemler marifetile rüyet olunan davalar hakkında dahi cari olacaktır.

SEKİZİNCİ FASIL

İtirazı alelhüküm ve iadei muhakeme ve tashihi karar davalarında alınacak harçlar hakkındadır

Madde 29 — Esas davaya girişilmeksizin itirazı alelhüküm istidası reddolunur ise olbaptaki ilâmdan maktuan yüz kuruş

alınır esas davaya girişilip te fazla bir şey hüküm olunmaz ise kezalik maktuan yüz kuruş ve eğer fazla bir şey hüküm olunur ise o fazlanın miktarına göre nisbî harç alınır.

Madde 30 — İadei muhakeme istidasının kabulünde maktuan yüz kuruş ve reddinde usulü muhakemei hukukiye kanununun iki yüz on üçüncü maddesinde muharrer cezayı nakdiden maada ilâm harcı olarak maktuan kezalik yüz kuruş ve tashihi karar istidasının kabul yahut reddinde yine bu miktar cezayı nakdî ve harç alınır.

DOKUZUNCU FASIL

İtirazülgayır davalarında alınacak harçlar beyanındadır

Madde 31 — İtirazülgayır davaları üzerine verilen kararlar için adi davalarda alınan harçlar misillû harç alınacaktır.

ONUNCU FASIL

Tayini merci hakkında verilen kararlardan alınacak harçlar beyanındadır

Madde 32 — Tayini merci hakkında verilen kararlar için eğer esas dava beş bin kuruştan aşağı ise yirmi beş ve beş binden fazla olur ise elli kuruş maktu harç istifa olunacaktır.

ONBİRİNCİ FASIL

Feragat olunan daaviden alınacak harçlar beyanındadır

Madde 33 — Tarafeynin davadan feragat eylemeleri üzerine verilecek ilâmat için gerek bidayet ve gerek istinaf ve temyiz mehakiminde maddei sabıkada tarif olunduğu üzere harç alınır.

ON İKİNCİ FASIL

İstinaf mahkemelerinde alınacak harçlar hakkındadır

Madde 34 — İstinaf istidasının esasî maslahata girişilmeksizin reddi ve kararı karinelerin tasdikı velhasıl bidayeten maktu harçlara tâbî olan hüküm ve kararların istinafen tasdikı vukuunda bidayeten alınan maktu harçlar nisbetinde harç alınacaktır.

Madde 35 — İstinaf mahkemesinde bir ilâm fesih olunupta ol ilâmı vermiş olan mahkemeye iade olunur ise maktuan yüz kuruş harç alınır.

Madde 36 — İstinaf davasının esasen tetkikile bidayet mehakiminin hükümleri ıslah veya tasdik olunur ise bidayet mahkemesinde alınması muktazi olan harçlar derecatında ilâm harcı ahzolunur.

ON ÜÇÜNCÜ FASIL

İcrayı muvakkat kararları hakkındadır

Madde 37 — Esas dava tetkik olunmazdan evvel bir kararın muvakkaten icrasına dair istinafen verilen kararlardan yüz kuruş harcı maktu alınacaktır

ON DÖRDÜNCÜ FASIL

Temyiz mahkemelerinde alınacak harçlar beyanındadır

Madde 38 — Mahkemei Temyizin hukuk ve ceza dairelerinde veya heyeti umumiyesinde bir ilâmın tasdikında temyiz olunan ilâmın verildiği mahkemeden her kaç kuruş harcı ilâm alınmış ise yine olmaktadır ve nakzolunur ise maktuan iki yüz kuruş ve ilâmın nakzından sonra bunun mutazammın olduğu davayı rüyet eden mahkemeden ikinci defa olarak verilecek lâm için maktuan yüz kuruş alınır.

ON BEŞİNCİ FASIL

Suret harçları hakkındadır

Madde 39 — Bir ilâmın tebliğ olunacak her bir suretinden otuz bir kuruş ve badettebliğ taleb olunan suretten ilâmatın kıt'asında olmak üzere beher sahifesinden onar kuruş alınır ve evrakı sairenin suretleri taleb olundukta beher yüz elli kelime için otuz kuruş ve yüz elli kelimeden eksik olur ise maktuan otuz kuruş alınır.

ON ALTINCI FASIL

Mevaddı müteferrika beyanındadır

Madde 40 — Mahkemeden irsal olunan tezkerelerin her biri için yirmi beş kuruş harç alınacaktır. Ancak bunların tekidlerinden dolayı tekrar harç alınmayacaktır.

Madde 41 — Bir şahsın hacri veya haciden kurtarılması muamelesine dair verilecek kararlardan yüz elli kuruş harç alınacaktır.

Madde 42 — Gerek medyun nezdinde ve gerek şahsı aharde olan emval ve emlak ve nukud ve eşyayı sairenin haczi veya badelhaciz ref'ine dair verilecek kararlardan maktuan yüz kuruş alınır.

Madde 43 — Aynen veya hulâsaten bir mahalle talik ve yapıştirılması lâzımgelen bir varakanın tanzim veyahut suretinin ihracı için on kuruş alınır.

Madde 44 — Mahkeme canibinden tayin olunan memuru mahsusun ifayı memuriyetine veyahut sair hususa dair tanzim edeceği zabıtnameler için onar kuruş alınır.

Madde 45 — reddi azaya dair vuku bulan istidaların red-dine dair verilen karar için elli kuruş alınır.

ON YEDİNCİ FASIL

Mevaddı cezaiyede alınacak harclar beyanındadır

Madde 46 — Mevaddı cezaiyede alınacak harc ve masarifin cümlesi aleliltlak mücrime aid olacaktır.

Madde 47 — Ceza davalarında alınması lâzım gelen harc ve masarifin peşinen tesviye ettirilmesi mümkün olmadığı halde badehu mücrimden tahsil olunmak üzere hesap edilecek ve fakat bunlardan muhbirlerle tabib ve memur ve cerrah ve kabile ücret ve masarifat yevmiye ve seferiyeleri gibi derhal ifası lâzım gelen akçe kezalik ileride mücrimden tahsil olunmak üzere tarafı Devletten tesviye olunacaktır.

Madde 48 — Bir cürmün tahlikatı evveliyesinde vuku bulan kâffe masarif mahkûmu aleyhten ahiz ve istihsal olunur.

Madde 49 — Bir maznunun hitamı istintakında tanzim olunacak istintakname için yirmi kuruş alınır maznunlar müteaddid

olduğu halde bu harc kırk yedinci ve kırk sekizinci maddeler mucibince ahz olunur.

Madde 50 — Ceza davalarında hukuku şahsiyeden olmak üzere her ne nam ile olursa olsun emval ve emlâk ve eşya teslimi veya bir meblâğı muayyen tahsili hükmolunduğu halde muahharen mahkûmu aleyhe aid olmak şartile müddei şahsi mehakimi hukukiyede cari olan resmi peşinen verecektir.

Madde 51 — Bir ceza davasının mahkemeye vürudundan hitamına kadar tanzim olunan her bir zabıtname için mücrimden onar kuruş alınır mücrimler müteaddid olduğu halde işbu harc her birinden ayrı ayrı ahz olunur. Mahkemece tahkikat icrası lâzım geldiğinde vuku bulan masarif kezalik mücrimden ahz ve istihsal kılınır.

Madde 52 — Kabahate dair ilâmattan yirmi kuruş ve kabili istinaf olupta istinaf olunduğu halde ol bapta verilecek ilâmdan yüz ve temyizen verilecek ilâmdan iki yüz kuruş ve cünhaya dair ilâmdan bidayetden elli ve istinafen yüz ve temyizen iki yüz kuruş alınır. Cinayete dair olan ilâmattan yüz ve temyizen tetkikatı havi verilen ilâmattan iki yüz kuruş alınır.

Madde 53 — Umuru cezaiyede vekâlet tescili mevaddı hukukiyede olan usul ve resme tâbi bulunacaktır.

Madde 54 — Kanunun müsaid olduğu ahvalde davadan feragat vukuunda hini feragatı davaya değin vuku bulan harç ve masraf farig olandan alınacak ve eğer iki taraf da yekdiğlerinden müddei bulunur ve muahharen ikisi de davadan farig olur ise bu halde vuku bulan harç ve masraf münasafeten ikisinden ahz olunacaktır.

Madde 55 — Daavii cezaiyeden dolayı icrayi tahkikat eden mahkemenin bulunduğu şehir ve kasaba derunundan celb olunacak muhbirlerle hasbellüzum uzak ve yakın mahallere izamları icab edecek memur ve tabib ve cerrah ve kabileler ve mahkemenin bulunduğu şehir ve kasaba derunundan celb olunan muhbirlerin ücreti yevmiyeleri kendilerinin sıfat ve derecelerine göre mahkeme tarafından kararlaştırılır. Lâkin bu yevmiye ücreti elli kuruşu tecavüz edemez. Bunlar şehir ve kasaba haricinde bulunan mahallerden celbolunurlar ise masarifi rahiyeleri bilhesab başkaca tediye olunur.

Madde 56 — Keşif ve muayene ve saire için uzak ve yakın mahallere gönderilecek memur ve tabib ve cerrah ve kabileler hakkında madde sabıkada beyan olunduğu veçhile muamele olunur.

Madde 57 — Ceza davası istinaf veya Temyize nakil olunduğu halde bu davaların hukuku şahsiyeye aid olan cihetinden istinafen veya temyizen alınacak harçlar mevaddı hukukiyeden alınan harçlara tâbi olacaktır.

Madde 58 — Daavii cezaiyenin esnayı rüyetinde vuku bulan harç ve masraf zabıtnamelerde başka başka gösterilecek ve hitamı davada bunların müfredatını havi zabıt kâtibi tarafından bir cetvel tanzim ve peşin alınan harçlarla tahsili icab eden harç vesaire başka başka gösterilerek ilâma derç edilmek üzere mahkemeye takdim kılınacaktır.

ON SEKİZİNCİ FASIL

İcra harçları beyanındadır

Madde 59 — İlâmatın icrasından dolayı alınacak harçlar nizamatı mahsusasına tevfikan ahz olunur.

ON DOKUZUNCU FASIL

Depozitodan alınacak harçlar beyanındadır

Madde 60 — Mehakime veya vezneye veyahut Adliye Nezaretine merbut olan devairden birine nukud ve evrakı nakdiye veya zikıymet eşyanın tevdi için yüzde yarım harç alınacaktır. Ve müddeti tevdi bir seneyi tecavüz eder ise beher sene için fazla olarak yüzde rubu alınacaktır.

Madde 61 — Mehakime veya vezneye tevdi olunan nukud ve evrakı nakdiye veya zikıymet eşya ve her nevi evrak için bir zabıtname tanzim olunup bu zabıtnamenin kaydiyesi ve varakai sahiha bahası bidayet mahkemelerinde cari olan usule tâbi olacaktır.

Madde 62 — Eşya ve evrakı nakdiyenin takdiri kıymeti usulüne tevfikan icra olunacaktır.

YİRMİNCİ FASIL

Mukavelât muharrirleri harçları beyanındadır

Madde 63 — Bir şeyin devri tasarrufu zımında mukavelât muharrirliğinden tanzim olunacak sened için ol şeyin tayin yahut takdir olunan kıymetinden yüzde yarım harç alınacak ve her halde bu harç elli kuruştan dun olmayacaktır ve eşyayı mezkûrenin beyi mukayazasında kıymeti usulüne tevfikan takdir kılınacaktır.

Madde 64 — İcar ve isticar mukavelesnamesi için müddeti icar ne olur ise olsun yüzde yarım harç alınacak ve fakat bu babda alınacak harç her halde elli kuruştan aşağı olmayacaktır.

Madde 65 — Bu yolda icar ve isticar mukavelelerinin ahara devri ve yahut mecurun ahara icarı veya icarın feshi hakkında olan mukavelelemeler için baki kalan müddetin icaresinden maddei sabıkada beyan olunan harç alınacaktır.

[*] Madde 66 — Bir deyin senedinin tanziminde senedin havi olduğu meblâğdan yüz bin kuruşa kadar ise yüzde yarım ve ziyadesi için beher bin kuruştan iki kuruş resim alınacak ve her halde işbu resim elli kuruştan aşağı olmayacaktır.

[*] Madde 67 — Bir deynin temdidî müddeti hakkında tanzim olunan mukavelemeden maddei sabıkada beyan olunan harcın nısfı alınacak ve fakat bu resim dahi her halde elli kuruştan aşağı olmayacaktır.

Madde 68 — Bir deynin teminini havi tanzim olunan ayrı kefaletnameden altmış altıncı maddede muharrer olan resimler alınacaktır. Kefalet asıl deyin senedinde tahrir kılındı ise ayrıca bir resim alınmayacaktır.

Madde 69 — Rehin mukavelesnamesi ve sulhname ve ibraname için kezalik altmış altıncı maddede beyan olunan resimler alınacaktır.

Madde 70 — Şirket teşkili ve yahut müddetleri münkaziye olmuş olan bir şirketin temdidî müddeti hakkında tanzim olunan mukavelelemelerden şirketin sermayesi yüz bin kuruşa kadar ise yüzde bir ve yüz bin kuruştan ziyadesi için yüzde

[*] Altmış altıncı ve altmış yedinci maddeler ahkâmî mefsuttur.

yarım resim alınacak ve her halde sermayenin miktarına nisbeten istifası lâzımgelen resim yüz kuruştan aşağı olmayacaktır.

Madde 71 — Bir şirketin sermayesinin tezyidi ile beraber sair şeraitinin tadili hakkında tanzim olunan mukavelenameler için yalnız tezyid olunan sermaye üzerine mddei sabıkada beyan olunan harçlar ahz olunacak ve bu harç her halde yüz kuruştan aşağı olmayacaktır.

Madde 72 — Bir şirketin feshi ve muamelâtının kat'ı ve sermayesinin taksimi hakkında olan mukavelenameden şirketin sermayesine ve taksim olunacak mevcut üzerine yetmişinci maddede beyan olunan harçlar alınacaktır.

Madde 73 — Bir şirket sermayesinin vaz ve hissedaran tarafından bedeli eshamın ifa olduğuna dair beyannamelerden şirket mukavelenamesinden alınması lâzımgelen resmin rubu miktarı harç ahz olunup ancak bu miktar yüz kuruştan aşağı olmayacaktır.

Madde 74 — Bir şirketin muamelâtı fesh olunmazdan evvel feshi hakkında tanzim kılınan mukavelenameden beher nüshası için yüz kuruş alınacaktır.

Madde 75 — Tahkimname tanzimi için yüz kuruş ve umumî vekâletname için yüz ve hususî vekâletname için elli kuruş alınacaktır.

Madde 76 — Poliçenin ademi kabul veyahut tediyesinden ve emre muharrer bilcümle senedatın ademi tediyesinde veyahut bir taahhüdün ademi ifasından dolayı tanzim olunacak protestonun her bir nüshası için elli kuruş alınacaktır.

Madde 77 — Bir poliçenin hini tanziminde poliçe üzerine keşide kılınan şahsın mahalli ikameti doğru beyan olunmadığı ve aranılıpta bulunmadığı halde taharri ilmühaberinin tanzimi için elli kuruş alınacaktır.

Madde 78 — Protesto olunmuş olan poliçe ve bono bedelinin tediyesi için şahsı salıs tarafından vukubulan talebname için yirmi kuruş alınacaktır.

Madde 79 — Aval denilen kefaletnamenin tanzimi için kefaleti adiyede alınması lâzımgelen harcın rub'u alınacaktır.

Madde 80 — Hakem tebdili ve azli ve feshi vekâlet ve badehu ifayı vekâlet vekil ile müekkil beyninde tanzim olunan ibraname için her bir nüshasından ellişer kuruş alınacaktır.

Madde 81 — İşbu fasılda beyan olunan varakalar hariçten tanzim ettirilip te havi oldukları imzaların tasdiki için mukavelât muharrirliğine müracaat vukubulursa her bir imzanın tasdiki için maktuan elli kuruş alınır.

Madde 82 — Bir varakanın tarihi müsbet olmak için mukavelât muharrirliğinde kaydi taleb olundukta kaydi için elli kuruş ve her bir musaddak sureti için yirmi beş kuruş alınacaktır.

Madde 83 — Tebliğ olunan protesto ve senedat ve evrakı saire için dördüncü fasılda beyan olunan tebliğiye harçları alınacağı gibi evrakı mezkûrenin suretleri taleb olundukta otuz sekizinci madde mucibince suret harcı da alınacaktır.

Madde 84 — Eşya defteri tanzimi için beher saat için maktuan kırk kuruş alınacaktır.

Madde 85 — Mağaza ve dükkân zabıt ve temhiri veya eşya fûruhtu hakkında tanzim olunacak zabıtların her biri için yirmi kuruş alınacaktır.

Madde 86 — Tüccar defterlerinin tasdiki zımında her bir sahifesi için beşer para alınacaktır.

Madde 87 — Mukavelât muharrirliği marifetile tercüme olunan evrakın her yüz elli kelimesinden otuz kuruş alınacaktır.

Madde 88 — Hariçte tercüme olunan varakanın mukabele ve tasdiki için maddei sabıkada beyan olunan harcın nısfı alınacaktır.

Madde 89 — Lieclittasdik mukavelât muharrirliğine verilen evrak oraca hıfzolunarak yalnız suretleri alâkadarlara verilir.

Madde 90 — Sahifelerine numara vaz ve sah keşide oluncak bir kıt'a yevmiye defteri ve ticareti bahriye kanunnamesinin elli yedinci maddesine tevfikan defteri mezkûrun yoklanması için yirmişer kuruş alınacaktır.

Madde 91 — Sahifelerine numara vaz ve sah keşide oluncak liberto tabir olunur istikrazatı bahriye defteri için on beş kuruş alınacaktır.

Madde 92 — Manifestonun tanzimi talebinde seline yirmi tonilâtoluk ise yirmi ve yirmi tonilâtodan yüz tonilâtoya kadar ise kırk ve yüz tonilâtoluktan büyük olur ise altmış kuruş alınacaktır.

Madde 93 — Kaptanın raportosu yani takriri için otuz kuruş alınır. (Bahriye kanunnamesinin 57 ve 59 uncu maddelerine bak.)

Madde 94 — Tayfa veya yolcuların başka başka veya birlikte istimaile kaptanın zabıt takriri için yirmi beş kuruş ahzedilecektir. (Bahriye kanunnamesinin 61 ve 62 nci maddelerine bak.)

Madde 95 — Doksan üç ve doksan dördüncü maddelerde beyan olunan evrakın sureti talep olundukta suret için ayrıca suret harcı alınacaktır.

Madde 96 — Tayfa defterinin tanzimi için kaptan ile zabitanın ve tayfaların adedine göre her biri için beş kuruş alınacaktır.

Madde 97 — Tayfa defterinin tebdilinde sefineye duhul veya huruç eden adamların her biri için beş kuruş alınacaktır.

Madde 98 — Kaptan ve zabitan ve tayfanın sureti istihdamları şartunu havi tanzim olunan mukavelenameler için on beş kuruş alınır.

Madde 99 — Bendi sabıkta gösterilen mukavelenamenin tasdiki için on kuruş alınır.

Madde 100 — Navul mukavelenamesinin tanzimi için bedeli navul bin kuruşa kadar ise yirmi ve bin kuruştan üç bin kuruşa kadar ise kırk ve üç binden altı bin kuruşa kadar ise altmış kuruş alınacak ve altı bin kuruştan fazla ise beher iki bin kuruş ziyade için on bir kuruş ilâve kılınacaktır.

Madde 101 — Tahmiliye senedatının beher nüshası için sekiz kuruş alınır.

Madde 102 — Sefinenin teknesi veya hamulesi üzerine yapılan istikrazatı bahriye konturatolarının tanzim veyahut yalnız tasdiki için meblâğı müstakrize ve yüzüncü bendde muharrer derecata göre harç alınacaktır.

Madde 103 — Sigorta senedinin tasdik ve kaydı için eğer sigorta tahtına alınan meblâğ on bin kuruşa kadar ise elli ve ziyade ise yüz kuruş alınacaktır.

Madde 104 — Müsademe ve gark ve şikest vukuunda sefinenin esmanı hasılasının depozito tarikile icab eden mahalde tevkif ve hıfzı için esmanı mezkûreye göre yüz on üçüncü maddede gösterilen harçlar alınacaktır.

Madde 105 — Sefinenin seyir ve sefere kabil olup olmadığının tayini ve müsademat ve hasaratı bahriyenin tahkik ve takdiri velhasıl hukuku ticareti bahriyeye müteallik her nevi tahkikat ve keşfiyat icrası zımında erbabı vukuf tayini için yirmi beş kuruş alınacaktır.

Madde 106 — Bilocümle erbabı vukufun tahlifinde her birinin tahlif zabtı için otuz kuruş alınacaktır.

Madde 107 — Bilocümle erbabı vukufa yazılan her bir tezere için yirmi beş kuruş alınacaktır.

Madde 108 — Erbabı vukuf canibinden tanzim olunupta mahkemeye veya mukavelât muharriliğine takdim olunan takrirlerin kayid ve hıfzı için kaydiye harcından başka otuz kuruş alınacaktır.

Madde 109 — Sefinenin inşası ve donanması ve techiz levazımı ve kumanyası için verilen akçe ve eşyayı saireye ve istikrazatı bahriye için kanunu ticareti bahriyenin altıncı maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarına tevfikan iki nüsha olmak üzere tanzimi lâzım gelen pusula ve ilmühaber ve senedatı gayri resmîyenin bir nüshasının ticaret kalemine veyahut ticaret kançılıryasına emaneten vaz'ı için on beşer kuruş alınacaktır.

Madde 110 — Kanunnamei ticareti bahriyenin altıncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında beyan olunan masarif ve düyunun müfredat pusulalarının tasdikı için on kuruş alınacaktır.

Madde 111 — Sefine muhasebe defterinin her sefer hitamında sah keşidesile kapatılması için yirmi beş kuruş alınacaktır.

Madde 112 — Bir sefinenin veya hamulesinin Abandon tarikile terki halinde tanzim olunan mazbata için elli kuruş alınır.

Madde 113 — Kıymeti muayyen veyahut tahmini kıymeti mümkün olan eşya defterinin tanzimi için kıymeti üç bin kuruşu tecavüz etmez ise otuz ve tecavüz eder ise bin kuruştan on kuruş alınacaktır.

Madde 114 — Bir sefine veya bir hissesinin ve bir sandalının ve alât ve edevat ve eşyayı sairesinin bilmüzayede fûruhtu için semeni bin kuruşa kadar ise otuz ve bin kuruştan iki bin kuruşa kadar ise kırk ve iki bin bir kuruştan elli bin kuruşa

kadar fazlası için beher iki binde fazla kırk ve elli bin kuruştan yüz bin kuruşa kadar fazlası için beher iki bin kuruşta fazla yirmi ve yüz bin kuruşu tecavüz eylediği halde beher iki bin kuruş için fazla on kuruş alınacaktır.

İrade tarihi: 12 muharrem 1304, 29 eylül 1302

Harç tarifesinin 66 ve 67 nci maddeleri makamına kaim olmak üzere kaleme alınan fıkrai nizamiye

Mukavelât muharrirliklerince tanzim ve tasdik olunan senedâtın beş bin kuruşa kadar meblâğı havi olanlarından maktuan on ve beş bin bir kuruştan on bin kuruşa kadar olanlarından yirmi beş ve on bin bir kuruştan ziyade mebalîği havi bulunanlardan elli kuruş harç alınacaktır. Ziraat Bankasından akçe istikraz eden zürradan alınacak deyin ve kefalet senedlerle gerek varidatı miriyeinin ve gerek aşar üzerinden alınan maarif ve menafı hisselerinin ilzam ve ihalesinde mültezimlerden ve küfelâsından alınacak senedlerin tasdiki için dahi işbu harcın nisfı istifa kılınacaktır. Senedde münderiç vadenin temdidile tanzim olunacak mukavelenamenin tasdiki için nisf harç alınacak ve şu kadar ki bu harç on kuruştan noksan olmayacaktır.

İrade tarihi 13 safer 1307, 26 eylül 1305

№: 153 — Posta pullarının değiştirilmesi hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

18 rabiülevvel 1301, 5 kânunusani 1299

Devleti Aliye Postalarında mevcut ve müstamel ve müte-nevvi pulların fersüdeleşmiş ve kalpları zuhur etmeğe başlamış olduğundan dahili posta pullarının imhasile kıymeti nisbıyesi derecatı mütefavitede olmak ve renkleri iki senede bir tebdil ettirilmek üzere nesakı vahidde lüzumu miktar pul ihdas ve imal ve dahili pulların mevcut ittihad pullarile bittensik dahilde

dahi istimal edilmesi ve otuz üç bin üç yüz altmış kuruş masarifi tab'iyesinin dahili muvazene bulunan tertipten tesviyesi ve bu pulların ahız ve sarfından ve emri muhafazasından mesul olmak üzere umum pul muhafızı namile kefilli bir memur tayin edilmesi hakkında Posta Nezaretinin iş'arı üzerine Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin mazbatası 27 muharrem 300 tarihinde arzı huzuru âli kılınmıştı. Ehemmiyeti maslahattan bahsile Nezareti müşarileyhadan bu kere gönderilmiş olan tezkerenin leffile Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresi arz ve takdim olunmakla olbapta emir ve fermanı hümayunu hazreti padişahı her ne veçhile şerefmüteallik buyurulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılını efendim.

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpe-nahilerile tezkerei maruza meľufule beraber manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâtı maruzanın ifası hususuna iradei seniyei cenabı şehriyari şerefsudur buyurularak zikrolunan tezkere meľufule beraber iade kılınış olmakla olbapta..

21 rebiülevvel 301 8 kânunusani 99

**№: 154 — Tekaüd Sandığında toplanan paraların
suret ve mahalli sarfı hakkında iradei seniye**

Arz tezkerisi

16 rebiülevvel 1301, 12 şubat 1299

Şurayı Devlet Tanzimat Dairesinden bittanzim meľufatile maan arz ve takdim kılınan mazbatanın hulâsai mealinden müsteban olduğu üzere umumen Tekaüd Sandığından istifade edemiyen memurini kadimeye ve onlardan vefat edenlerin ey-şam ve eramiline mütekaidini kadime maaşatı mahlûlâtından tahsis edilecek maaşlar hakkında mukaddema tanzim ve tak-

dim olunup mer'iyeti ahkâmına iradei seniyei hazreti padişahî şerefsudur eden nizamname mucibince Tekaüd Sandığı muhasebesinin cemiyeti umumiyesinden musaddak hesap defterinde gösterildiği üzere doksan dokuz senesi temmuziptidasından kânunuevvel nihayetine kadar altı mah zarfında mahlûlâtı vakıadan teraküm eden on altı bin iki yüz seksen altı buçuk kuruştan on bin üç yüz elli bir kuruşu işbu üçüncü def'aki taksime dahil bulunan ashabı müstediya tahsis ve bunun bin iki yüz yirmi dört kuruşu iki yüz kuruş kadar maaşa müstahak olanlara tamamen ve üst tarafının iki yüzü tam ve bakisi ileride vuku bulacak mahlûlâtın ikmal edilmek üzere yüzde hesabı ile memurini kaimeden üç zate taksim ve dokuz bin yüz yirmi yedi kuruşu dahi usulü mezkûre veçhile yirmi sekiz memurun eytam ve eramiline tevzi edilmek ve sekiz yüz seksen üç kuruşu birinci ve üçüncü tertib müsted'ayata verildiği gibi evvel aldıkları yüzde kırkın kırk dokuza iblâğı için ikinci tertib müsted'ayat ashabına zammolunmak ve beş bin elli iki buçuk kuruş dahi cemiyetin kararile birinci ve ikinci müsted'ayat ashabının bakıyei matlûblarına mahsûben yüzde on dört hesabı ile taksim kılınmak lâzımgeldiği ve şu hesabça iki yüz kuruştan ziyade maaşa müstahak olan mütekaidin ve eytam ve eramile yüzde altı raddelerinde akçe isabet ederek sureti muharrere hükümü nizam ve kararı vakıa muvafık görüldüğü beyanile berveçhi muharrer ifayı muktazasının Maliye ve Tekaüd Sandığı Nezaretlerine havalesi tezekkür kılınmış olmakla olabta her ne veçhile iradei seniyei hazreti mülûkâne şerefmüteallik buyrulur ise infazı mantuku âlisine iptidar edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile evrakı melfufe manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan tevziatı muktaziyenin icrası hususuna iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olabta.

8 cemaziyevvel 1301, 23 şubat 1299

**№: 155 — Rumelifeneri Karyesinin Küçükçekmeceye
bağlı olmak üzere müdürlük haline konulmasına
dair iradei seniye**

ARZ TEZKERESİ

11 cemaziyelâhır 1301, 27 mart 1300

Boğaziçinde kâim Rumelifeneri Karyesinin Beyoğlu mutasarrıflığından bittefrik çatalcaya rapt ve ilhak olunacağını haber aldıklarından ve budiyeti cihetile duçarî müşkilât olacaklarından bahsile kemakân Beyoğlu Mutasarrıflığı dahilinde bulundurulması hakkında karyei merkume muhtararı taraflarından rikâbî hûmayunu cenabı mülûkâneye takdim olunan arzuhal üzerine Şehremanetile muhabereyi şamil tezkere ile melfufatının gönderildiğine dair Dahiliye Nezareti Celilesinden varid olan tezkere takımıle arz ve takdim kılındı. Mealinden müsteban olduğu üzere Rumelifeneri ve Kısırkaya ve Karipçe ve Kilyos Karyelerinin Küçükçekmece Kaymakamlığına merbut bulunmak ve Rumelifenerinde ikamet eylemek üzere bir Müdürlük teşkili Şûrayı Devlet kararından olarak emaneti müşarileyhanın cevabında dahi bu suretin ahali merkumece mucibi suhulet olacağı cihetle Müdürlüğe beşyüz ve kitabete ikiyüz kuruş maaş tahsisi gösterilmiş olduğundan mezkûr maaşların bin üçyüz senei maliyesi muvazenesine ilâveten tahsis ve itası hususunun istizanı lüzumu gösterilmiş olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniye hazreti padişahî şerefmüteallik buyurularak ise mantuku mü-nifi infaz edileceği beyanile..

Iradei seniye mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile evrakı maruza manzuru âli buyurulmuş ve berveçhî istizan muamelâtı lâzımenin ifası hususuna iradei seniye hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyurularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

12 cemaziyelâhır 1301, 28 mart 1300

**№: 156 — Dedeağacının Liva Merkezi İttihazına
dair irade**

Arz tezkeresi

10 şevval 1301, 21 temmuz 1300

Edirne Vilâyeti dahilinde kâin Dedeağacı mevkiinin ehemmiyeti hasebile merkezi liva ittihazı taksimi vilâyet komisyonunca tasavvur olduğundan ol halde Dimetoka Sancağının ne suretle kalması lâzımgeleceği komisyonu mezkûr kararile vilâyeti mezkûre valiliğinden bilistilâm alınan cevapta Dedeağacının günden güne kesbeylediği mamuriyet ve ehemmiyet icabınca Mutasarrıflık merkezi ittihazı muktazi ve Dimetokanın zaten merkezi vilâyete beş altı ve şimendiferle bir buçuk saat mesafede bulunduğundan Dimetokanın birinci sınıf Kaymakamlığa tahvilile merkezi vilâyetten idaresi münasip idüğü bildirildiğinden ve Dimetoka Mutasarrıflığının muhassasatı haliyesi şehri on iki bin yüz yirmi ve Dedeağacı Kaymakamlığının tahsisatı şehri iki bin iki yüz otuz kuruş idiğünden işbu muhassasatı haliyelerile berveçhi iş'ar Dedeağacının Mutasarrıflık ve Dimetokanın Kaymakamlık merkezi ittihazı zımında vilâyeti mezkûreye mezuniyet ve intihab komisyonuna malûmat itası ve Adliye ve Maliye Nezaretlerle makamı valâyı fetvapenahiye beyanı keyfiyet olunması hususuna dair Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinden tanzim olunan mazbatanın gönderildiği beyanile ifayı muktezası hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresi mazbatai mezkûre ile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla olbapta emir ve fermanı hazreti padişahı ne veçhile şerefmüteallik buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile.

İradei seniyei mübelliğ hamis

Residei desti tazim olan işbu tezkere samiyei sadaretpenahilerile melfuf tezkere ve mazbata manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâtı muktaziyenin icrası hususuna iradei seniyei hazreti padişahı müteallik ve şerefsudur buyrularak mezkûr tezkere ve mazbata iade kılınmış olmakla olbapta.

11 şevval 1301, 22 temmuz 1300

**№: 157 — Dersimin Pah Kazasının memurini
mülkiyesine tahsisat itasına dair
iradei seniyec**

Arz tezkeresi

22 zilkade 1301, 1 eyelâl 1300

Dahiliye nezareti celilesinin melfuf Şûrayı Devlet dairesi mazbatası ve defteri ile beraber arz ve takdim kılınan tezkeresinde gösterildiği veçhile Dersim Vilâyeti merkezi Pah Kazası olmak üzere teşkil edilmiş ise de muahharan merkezi vilâyetin Hozatta istikrarile mezkûr Pahın ehemmiyeti mevkiyesinden naşi temini asayışı daimisi maksadına mebni Kaymakamlıkla idaresi vilâyetçe kararlaştırılarak zaten mevcut bulunan Mazgird Kaymakamlık heyeti Paha nakledilmiş ise de Kaymakamlık ve tahrirat kitabeti maaşı olan iki kalem bin üçyüz on dört kuruş tahsisatı kadimesi hini teşkilde muhassasatı cedideye karşılık tutularak kaydi terkin olunmuş ve doksan yedi senesinden beri Pah kazası kaymakamlığına bin yüz yetmiş ve tahrirat kitabetine yüz elli kuruş maaş ve hükümet konağına şehri yüz elli kuruş icare verildiği üç yüz senesinin mahallî muvazenesinden anlaşılmiş idiğünden mezkûr doksan dokuz senesi gayesine kadar verilecek miktarı vilâyetin mezkûr seneler muvazenesine dahil bulunan tertibatın fazlası zuhur eder ise ondan etmediği halde bütçe açığına ve zuhurat tertibi fazlasına ve ondan sonrasının dahi bin üçyüz sene maliyesi muvazenesine ilâveten tesviye olunmak üzere mezkûr Pah Kaymakamlığına berveçhi muharrer bin yüz yetmiş ve Tahrirat Kitabetine yüz elli ve konak icaresi olarak yüz elli kuruş ki ceman bin dört yüz yetmiş kuruşun tahsis ve tesviyesi için Nezareti müşarileyhanın taleb eylediği mezuniyetin itası babaında her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahı şerefmüteallik buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile.

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkereî samiyeî sadaretpenahilerile evrakı maruza manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi istizan mezuniyeti matlûbenin itası hususuna iradei seniyei hazreti padişahı müteallik ve şerefsudur buyurularak evrakı mezkûre iade kılınmış olmakla olbapta..

23 zilkade 1301, 2 eyelâl 1300

№: 158 — Dersaadette yapılmakta olan kalemkâr yemeni ve emsali eşyadan resim alınmaması hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

24 zilcade 1301, 3 eytâl 1300

Dahiliye nezareti celilesinin leffen arz ve takdim kılınan tezkeresile Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi mazbatası ve evrakı müteferriası meallerinden müsteban olduğu üzere dersaadette imal olunan kalemkâr yemeni ve bohça ve emsali eşyadan şehremanetince alınmakta olanı damga resminin dahilde sarfolacaklara hasrı ve çümkü mensucata damga darbı eşyanın taklidinden muhafazası maksadına müstenid olduğundan taşralara götürülecek kısmına damga darbı tahtı mecburiyette tutulmıyarak ashabının ihtiyarına bırakılması takarrur etmiş olduğu halde Avrupadan külliyyet üzere gelmekte bulunan taklidlerinin bir güne damga resmine tâbi olmaması eşyayı mezkûrenin buraca sürümüne mâni ve bu sanatın gündün güne tedennisine sebep olduğu cihetle emaneti müşarileyhaya tebligatı muktaziye icrası yazmacı ve çullâh esnafı taraflarından verilen istidanameler üzerine ticaret nezareti celilesinden batezkere iş'ar olunmuş ve bu misillü mamulât ve mensucatı dahiliyeden resim ahzolunduğu takdirde memaliki sairede yapılıp gelenlerle bittabi fiatça rekabet edilemeyeceği ve bu suret ticareti dahiliyeyi tazyik edeceği gibi dersaadetçe emtia damgasile kazazhane resminin senevî hasılatı gayrisafiyesi iki kalem ceman yirmi bir bin yüz doksan dört kuruştan ibaret kalarak idare masrafı dahi dahili hesapedildiği halde hasılatı safiye bütün bütün azalacağına binaen böyle cüz'î bir resim için esnafı tazyikten ise işbu emtia damgası ve kazazhane rüsumu ahzinden külliyyen sarfı nazar olunması tezekkür kılınmış olmakla berveçhi iş'ar icrayı iktızasının nezareti müşarileyhaya havalesi ve ticaret nezaretine dahi malûmat itası hakkında her ne veçhile emir ve iradei seniyei cenabı şehriyarî şerefümüteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

Iradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkereî samiyei sadaretpe-nahilerile evrakı maruza manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan zikrolunan resimlerin ahizden külliyyen sarfı nazar olunması hususuna iradei seniyei hazreti padişahî şerefümüteallik buyrulmasına mebni evrakı mezkûre iade kılınmış olmakla olbâpıta.

25 zilcade 1301

**№: 159 — Rus istilâsına maruz kalmış olan Şarköyü
ahalisinden 1295 senesi kânunusanisinden
evvele aid duhan resminin alınmaması
hakkında iradei seniye**

Arz Tezkeresi

28 zilhicce 1301, 6 teşrinievvel 1300

Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin leffen arz ve takdim kılınan mazbatasında Şarköyü ahali tarafından gelen telgrafname üzerine sebkeden iş'ara cevaben Rûsumat Emanetinden meb'us tezkere mealinden müsteban olduğu üzre bin iki yüz doksan beş senesi kânunusanisinden mukaddem aranılan tütünler ne miktar ise üç rub'unun kaydı terkin ve bir rub'undan resim tahsili ilân olunmuş ve oltafta istilânın iptidasından hükümet ve memurinin Geliboluya naklini müteakip Rusyalunun Kazayı mezkûru istilâ eylediği sırada tütün mahsulü Kazaklar tarafından mahvedildiği bilistilâm Edirne Vilâyetinden cevaben gelen tahriratta beyan ve bilmuhabere Emaneti müşarileyhanın cevabında da ahalinin bin iki yüz doksan üç ve doksan dört seneleri mahsullerinden görünen noksanın duhan resminden istisnası dermeyan kılınmış olduğundan ahali merkumeden aranılan diğer rubu duhanın dahi resimden istisnası umuru zaruriyeden görülmekle icrayı icâbı zımında Emaneti müşarileyhaya mezuniyet ve Maliye Nezaretine malûmat itası tezkür kılınmış olmakla olbapta herne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyrulur ise infazı mantuku celiline iptidar edileceği beyanile..

İradei seniyei mübelliğ hamis

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf mazbata manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan mezuniyeti matlûbenin itasile Nezareti müşarileyhaya dahi malûmat verilmesi hususuna iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyrularak mazbatai maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

30 zilhicce 1301, 8 teşrinievvel 1300

№: 160 — Yeniden bir Meclisi Maarif Kurulması hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

26 muharrem 1302, 3 teşrinisani 1300

Maarif Nezareti memurlarından mürekkebe olarak haftada iki gün meclisi maarif akdolunmakta ise de memurini mumaileyhimin vezaifi mahsusalarile meşguliyetleri cihetile berveçhi matlûb tesviyei umurda usret çekilmekte olduğu gibi sayei maarifvayei hazreti padişahide varidatı mahsusai cedide ile memaliki mahrusanın her tarafında doksan kadar mekâtibi idadiye inşası derdest olarak bu da mesalihi sabıkayı iz'af eylediğine mebni ayrıca bir Meclisi Maarif teşkiline lüzum görünmekle Riyasetine Şûrayı Devlet Azasından fezaili ilmiye ve dirayeti müsellemesi cihetile Faziletlü Haydar Efendi Hazretlerinin ve Azalığına yirmi seneden beri dairei maarifte müstahdem olup ulûmu arabiye ve lisanı Fıransaviye ve Avrupa maarifinin suveri tahsilîyesine vâkıf olan Mekâtibi Rüştiye Müdürü Saadetlü Selim Efendi Hazretlerle mülga Şûrayı Maliye Azalığından munfasıl Saadetlü Hilmi ve Mektubii Dahiliye hulefası mütehayyizanından İzzetlü Ahmed Beyin tayinile Meclis Baştibetinde bulunan Saadetlü Aziz Beyefendi Hazretleri zaten Azalıkla memuriyetinde kaim idüğinden onun dahi idamei memuriyeti ve Riyasete yedi ve Selim ve Hilmi Efendilere dörder bin ve Ahmed Beye iki bin beş yüz ve Aziz Beyin muhassas olan üç bin kuruş maaşına zamimeten bin kuruş tahsisi ve Nezaret Muhasebeciliğine muhassas olan üç bin kuruş maaşa da bin kuruş zam ve ilâvesi hakkında Maarif Nazırı Devletlü Paşa Hazretlerinin takriri leffen arz ve takdim kılındı. Sayei maalivayei hazreti padişahide neşir ve tamimi maarif emri ehemmine iptidar olunması cihetile buna aid teşebbüsât ve muamelâtın suveri matlûbede cereyanile tesrii filiyatı için bir heyeti mahsusa teşkiline maddeten lüzum görülüp bunda düşünlülecek cihet tahsis edilecek mebalığın bütçede karşılığı olup olmadığı maddesi olarak bu zamimenin Mektebi Sultanî masarîfinin maarif için ba iradei seniyei cenabı tacidarî tertib edilen varidatı cedideden tesviye olunacağı cihetle mektebi mezkûr

tahsisatından fazla kalacak mebalığden verileceği cumleî iş'ardan olmasına nazaran berveçhı ıstızan ifayı muktazası hususunun Nezareti muşarıleyhaya havalesi ve Maliye Nezareti Celilesine de malûmat itası hakkında her ne veçhile iradei seniye cenabı mülûkâne şerefmuteallik buyrulur ise hukmu celili icra olunacağı beyanile

İradei seniyeği mubelliğ hamış

Residei desti tazım olan işbu tezkereî samıyeî sadaretpenahilerile melfuf takrır manzuru âli buyrulmuş ve berveçhı ıstızan muamelâtı lâzimenin ifası hususuna iradei seniyeî hazreti padişahî muteallik ve şerefsudur buyrularak mezkûr^a takrır ıade kılınmış olmakla olbapta

27 muharrem 1302 4 teşrinisani 1300

№: 161 — Suriye Vilâyeti dahilinde Cemain ve Benisaab kazaları kurulmasına dair iradei seniye

Arz tezkeresi

Selhi muharrem 1302 7 teşrinisani 1300

Dahiliye Nezareti Celilesinin leffen arz ve takdim kılınan tezkeresi ve Şûrayı Devlet Dahiliye dairesinin mazbataı melfufesı meallerinden musteban olduğu üzere Suriye Vilâyeti dahilinde Belka Sancağının vûsat ve cesametine ve bir çok kuranın merkezi Lıvaya baid olmasına mebni Cemain ve Benisaab namılerle ikinci sınıftan muceddeden iki Kaymakamlık teşkilî lüzumu vilâyeti mezkûre valiliğından inha olunmuş ve sureti iş'ara nazaran lıvayı mezkûr yuz kırk altı karyeyı camı ve ekseri kurasının merkezi Lıvadan sekiz on saati mutecavız mesafede vakı olması cihetile idarece bazı mertbe suubeti ve ahalice bir çok meşakkatı ve hususile tahsılı emval ve murettebatça müşkulâtı dai olduğu cihetle kurayı mezkûreden karib olanlarının merkezi lıvadan idaresile kusur doksan bir karyeden Cemain kazasını tertib eden kuranın miktarı elli uç ve nufusu on bin

iki yüz adet ve mürettebatı seneviyesi dokuz yüz yetmiş yedi bin sekiz yüz kırk dokuz ve Benisaab Kazasının kurası otuz sekiz ve nüfusu on bin yedi yüz elli sekiz adet olup mürettebatı seneviyesi dahi bir milyon üç yüz doksan bin dört yüz yetmiş bir kuruş bulunduğu ve tedabiri ıslahiye ile tabii hasıl olacak bir senelik fazlai varidatın bir cüz'ü bile masarifi vakıaya kâfi olacağı anlaşılmağa berveçhi iş'ar bunların tahvili idareleri emsaline muvafık ve bu Kaymakamlıkların ikinci sınıftan olmak üzere teşkili dahi ehmmiyeti mevkiye ile mütenasib olduğundan memurini dahiliye ve şer'îye ve maliye için iktiza eden şehri sekiz bin yedi yüz yirmi kuruşun üç yüz senesi muvazenesine ilâveten tahsisile zikrolunan kazaların ol suretle icrayı teşkilâtı ve iktiza eden memurların tayin ve izamı hususunun devairi müteallikasına ve tarafı valâyı meşihatpenahiye havalesi ve mahkemei nizamiye memurları maaşatı için eğerci mahallince bir şey denilmemiş ise de sair kazalarda olduğu gibi oralarda dahi mahakimi nizamiye teşkili umuru tabiiyeden olduğundan bunlar için muktazi maaşatın muvazenede karşılığı bulunduğu halde ondan olmadığı surette Dahiliye ve Maliye memurları misillû bunun dahi tahsisatı adliyyeye ilâveten tesviye olunmak üzere icab eden memurların intihab ve tayin olunmasının Adliye Nezaretine iş'arı şûrayı mezkûrda tezekkür edilmiş ve bu bapta dermeyan edilen muhassenat ve teshilâta binaen ber mucibi mazbata ifayı muktazası tezkerei mezkûrede gösterilmiş olmağın ol bapta her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu hazreti mülûkâne şeref müteallik buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile..

Iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile melfuf tezkere ve mazbata manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâtı muktaziyenin ifası hususuna iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyrularak tezkere ve mazbatai maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

№. 162 — Sivas belediyesinin yuklu araba ve hayvanlardan resim alması hakkında iradei seniye

(*Arz tezkeresi*)

25 cemazıyelevvel 1302 27 şubat 1300

Dahiliye Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesi mazbataı mefufesile arz ve takdim kılınan tezkeresi meallerinde Sivas Vilâyetinde şehir ve kasabatın nızamı mevzuu dairesinde tanzim ve tanzifi için vasıtai munferide bulunan belediye varidatının azlığı cihetle temini ihtiyaca kâfi olamadığından ve nevahı hasılatı belediyesi dahı nahiyelerin havı olduğu kuranın tanzifatına sarfolunup bu cihetle şehir ve kasabat için lâzım olan sermayenin bir kat daha azaldığından ahaliye bar olmayacak ve hissedilmeyecek surette şehir ve kasabalara giren yuklu arabalardan kırk ve beygir ve ester ve deveden yirmi ve merkeblerden on para resim istifasına vilâyetçe beyanı luzum edilmiş ve bu yolda Selânik Vilâyetince dahı resim alına gelmekte olduğu gibi işbu resmin miktarı ahaliye bar olmayacak surette mutedil bulunmuş olduğundan bu bapta bir gûna suı ıstimalât vukua getirilmemek ve hasıl olacak varidatın belediyeye irad kaydedilerek şehir ve kasabaların tanzim ve tanzifatına karşılık tutulmak şartile resmî mezkûrun istifası zımında vilâyeti mezkûreye mezuniyet itası gösterilmiş olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmuteallık buyrulur ise infazı mantuku alisine iptidar edileceği beyanile

İradei seniyei mubelliğ hamış

Kesidei desti tazım olan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahilerile mefuf tezkere ve mazbata manzuru âli ve berveçhi ıstızan şerahı maruza dairesinde olarak resmî mezkûrun istifası rehini musaadei seniyei cenabı cihandarı olarak tezkere ve mazbataı maruza iade kılınmış olmakla olbapta

28 cemazıyelevvel 1.02 ve 3 mart 1301

№: 163 — Bulgardağı Madenihümayunu Kasabasında Kaza teşkiline dair iradei seniyce

Arz tezkeresi

2 cemaziyelâhır 1302, 7 mart 1301

Dahiliye Nezareti Celilesinin leffen arz ve takdim kılınan tezkeresile Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesi mazbatai mefufesi meallerinde Bulgardağı Madenihümayunu Kasabasının Kaza teşkili hakkında ahali tarafından vukubulan istida üzerine sebkedan iş'ara cevaben Konya Vilâyeti İdare Meclisinden meb'us mazbatada gösterildiği veçhile madeni mezkûrun umuru mülkiye ve madeniyesi Niğde Sancağına merbut olmak üzere Kaza teşkili mucibi terakkiyat olmakla beraber rü'yeti daavi ve inzıbatça da muhassenatı müstelzim olacağından Bor Kazası dahilinde ve madene ikişer üçer saat mesafede bulunan ve otuz iki pare karyeden ibaret olan Şücauddin Nahiyesinin madene ilhakı ve müstevfa maaşla elyevm Madende Müdür ve Muhasebeci ve Sandık Emini ve refakat ketebesı ve Maden zaptiyesi namile üç nefer piyade asariki zaptiye müstahdem olmasile umuru mülkiyesinin dahi bunlara ilâve memuriyet olunması ve Mahkemei Şer'ıye hasılatı kendisine aid olmak üzere Naib tayin olunup memurini adliye maaşlarına kifayeti derkâr olan hasılatın karşılık tutulması ve zabıtai mezkûre derecei kifayeden dun olduğundan üç nefer süvari ile mülâzım rütbesinde bir zabıtın ilâvesi ve Şücauddin Nahiyesi Müdür ve kâtibinin istihdamına lüzum kalmıyacağından merkezı liva dahilinde Budak ovasının ilhakı ve ehemmiyeti cihetile Misli karyesinin Nahiyeye tahvilile mezkûr Müdürlüğün oraya nakli muhassenat ve fevaidi mucib olacağı anlaşılmaktan naşi berveçhi muharrer mezkûr Maden Kasabasının üçyüz bir senesinden itibaren Kaza teşkili ve Şücauddin Nahiyesi Müdür ve kâtibinin Misli karyesine nakli ve Budak ovasının ilâvesile oranın Nahiyeye itibarı zımında Vilâyeti mezkûreye mezuniyet ve intihabı Memurin Komisyonuna malûmat itası ve Naib ve memurini adliyenin tayininin dahi Makamı Samii Meşihatpenahı ile Adliye Nezaretine iş'arı tezekkür olunmuş ve bu suret Ticaret Nezareti Celilesince dahi tasvib kılınmış olduğu beyanile olveçhile

ıcrayı iktızası gösterilmiş olmakla olbapta her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyurur ise hükmü âlisi icra edileceği beyanile..

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile melfuf tezkere ve mazbata manzuru âli hazreti hilâfetpenahî buyurulmuş ve berveçhi istizan muamelei muktaziye-nin icrası hususuna iradei seniyei cenabı tacidarî şerefmüteallik buyurularak tezkere ve mazbatai maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

4 cemaziyelâhır 302, 9 mart 301

№: 164 — Erzurum Vilâyetinin Keskim Nahiyesinin kaza halline ifrağına dair iradei seniye

Arz tezkeresi

29 cemaziyelevvel 1302, 4 mart 1301

Lâzistan Sancağı mülhakatından maa ulya Vakıf Nahiyesinin Trabzon Vilâyetinden fekki irtibatile Erzurum Vilâyetine merbut olmak üzere Keskim Nahiyesile birleştirilerek bir Kaza teşkili ve teferruatı hakkında Şûrayı Devlet Dahiliye dairesinden tanzim ve Dahiliye Nezareti Celilesinden batezkere irsal olunan mazbata 5 safer 1301 tarihinde arzı huzuru âli kılındıkta zikrolunan Vakıf Nahiyesinin Ermeni milleti efradının kısmı küllisi bulunan Erzurum vilâyetine ilhaki milleti merkume nufusunca orada kesret hasıl olmak ve bazı bedhahan bunu serriştei mekâyid ve desayis ittihaz etmek gibi mahazire mahal bırakılmaması hususunun mülâhazasile tekrar arzı keyfiyet olunması hakkında tezkerei hususiyeyi aliyeleri ile tebliğ kılınan iradei seniyei hazreti padişahî üzerine iktızası teemmül ve bu sırada nahiyeyi mezkûre sekeneşinin kavmiyeti Nezareti Müşarileyha marifetile Erzurum Vilâyetinden istilâm olunarak ceva-

ben varid olup ita oluan telgrafnamede maa Vakfı Ulya Nahiyesinin ahali si kâmil en müslim idüğü Trabzon Vilâyetinin iş'arı cevabisinden anlaşıldığı ve Keskim Nahiyesi dahi zaten Erzuruma merbut bulunduğ u gösterilmes ile ve şu halde içtinabı elzem olan mahzur bu hususta mevcut olmamas ile mezkûr telgrafnamenin halli Nezareti müşarileyhanın tezkeres ile beraber 25 safer 1301 tarihinde arz olunmuştu. Mezkûr Vakıf Nahiyesinin Vilâyeti mezkûreye ilhakı maddesi Şûravı Devlet tanzimat Dairesinden kaleme alınan mazbatada gösterilerek tekidi keyfiyet olunması Muhasebei nezaretten ifade olunduğ u beyan ile icrayı icabına dair bu kerre nezareti müşarileyhadan gelen tezkere leffen ve evvelki tezkerei maruzanın ve telgrafname hallinin suretleri dahi maan arz ve takdim kılınmakla berveçhi iş'ar ifayı muktezaları hakkında her ne veçh ile iradei seniyei cenabı padişahı müteallik ve şerefsudur buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceğ i beyan ile..

İradei seniye yi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahiler ile melfuf evrak manzuru âlı buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâtı lâzimenin ifası hususuna iradei seniyei hazreti padişahı şerefmüteallik buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

6 cemaziyelâhır 1302, 11 mart 1301

**№: 165 — San'aya tâbi Halvan Nahiyesinde
Kaza teşkili hakkında iradei seniye**

Arz tezkeresi

4 cemaziyelâhır 1302, 9 mart 1301

Dahiliye Nezareti Celilesinin leffen arz ve takdim kılınan tezkeresi ve melfufu olan Şûravı Devlet Dahiliye Dairesinin merbut puusla ile mazbatas ı meallerinden müsteban olduğ u üzere Yemen Vilâyeti dahilinde kâin San'aya tâbi olup birinci sınıf-

tan Kaza teşkil olunan Halvan Nahiyesinin maktuan idaresi nevahi ve mahallâtı mütecevirede zuhur eden uygunsuzluğun oraya sirayetine ve kabaili şimaliye meyanında ilkayı fesad eyliyenlerin sevkettikleri müfsidlerin orada fırsat bulmalarına sebep olup maktu vergisi olan otuz dört bin kuruşun ise servet ve kabiliyeti mahalliyeye nisbetle cüz'iyetinden naşi ileride icab eder ise başka mahaller dahi ilâve olunmak üzere şimdilik yalnız Bilâdürrevs maa Benibehlül Nahiyesinin ilâvesi ve Kaymakamlığına Reyme Kazasından munfasıl İbrahim Hulûsi Efendi tayin kılınıp memurini sairesi dahi tertib ve isim ve şöhretleri ile miktarı maaşları mezkûr pusulada müfredatı ile terkim olunmuş ve Benibehlül Nahiyesinden başka nefsi Havlan için bin üçyüz senei maliyesine mahsuben vergi ve âşar ve ağnam rûsumu olarak senevi yüz elli üç bin dokuz yüz kuruş tahsisile meşayih uhdelerine ihalesi kararlaştırılarak ifayı varidat için taahhüdü havi sened dahi alındığı ve Havlanın tahsisatı kadimesi olan dört yüz kuruşun Yemaniyetül'ulya vessüflâ Müdürlüğüne tahsisen ve üç yüz elli kuruş zammile yediyüz elli kuruşa iblâğan sarfolunmak üzere miktarı senevisi tenzil olunduktan sonra varidattan bir çok nefi Hazine kalacağı ve üçyüz senesi martından itibaren tahsile başlanılarak tahsisat karşılığı hasıl olduğu gösterilmesine binaen tervici iş'arı mahallî münasib görüldüğü ve muhasebei nezaretin müzekkeresinde dahi mezkûr Kaymakamlığa iki bin beş yüz ve mezkûr Müdürlüğe yedi yüz elli ve üç nefer Meclisi İdare Azalarına dört yüz elli ve Tahrirat Kâtibine beş yüz kuruş ki cem'an tahsisi icab eden şehri dört bin iki yüz kuruş maaştan Havlan Müdürlüğü maaşı kadimî olan dört yüz kuruş bittenzil maadası olmak lâzım gelen üçbin sekiz yüz kuruşun doksan dokuz senesi kânunusanisinden itibaren bin üç yüz senesi nihayetine kadar verilmiş olan miktarının seneleri muvazene açığına ve zuhurat tertibine ilâveten ve bin üç yüz bir senesi martından bilitibar muvazeneye ithalen tesviyesi ve memurini saire maaşlarına aid muamelelerin dahi mercilerine iş'ar ve havalesi lüzumu gösterildiği beyanile ifayı muktazası tezkerei mezkûrede iş'ar kılınmış olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei hazreti mülûkâne şerfmüteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz olunacağı beyanile.

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile evrakı melfufe manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâti muktaziyenin ifası hususuna iradei seniye cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta.

16 cemaziyelâhır 1302, 21 mart 1301

No: 166 — Varidatı vilâyatın alınması ve sarfına vali ve mutasarrıfların müdahale eylememeleri hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

22 şaban 1302, 25 mayıs 1301

Geçende şifahen atebeyi ulıyayı hazreti mülükâneye arz ve ifade olunduğu veçhile valiler ve mutasarrıflar varidatı vilâyatın ahız ve kabzı ve alınan mebalığın rey ve dilhahlarına göre sarfı hususlarında icrayı nüfuz eyledikçe ne sui istimalâtı maznunenin ref'i ve ne de tesviyeyi masarifi mübremei merkezide çekilen muzayakatın tahfısı kabil olamyacağundan hem devleti aliyenin ahdi karibe kadar müttehazi olan usulüne ve hem sair düveli mütemeddinenin kaidesine ve tabiatı maslahata mutabık olduğu üzere varidatın devletçe muayyen ve mukarrer olan masarife sarf ve tevzii hususunun umuru maliyeden zaten ve derecei ulâda mes'ul bulunan defterdarana tevdiile vilâyata ve maliye hazinesinden maliye memurlarına ona göre talimat irsali hakkında her ne veçhile iradei seniye cenabı padişahî şerefsudur buyrulur ise muktazası icra olunacağı ve meclîsi vükelânın bu bapta 16 cemaziyelâhır 1301 tarihli mazbatai maruzasının nüshai saniyesi dahi leffen arz ve takdim kılındığı beyanile.

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf mazbata sureti manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan muamelâti muktaziyenin ifası hususuna iradei seniye hazreti hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrularak sureti maruza iade kılınmış olmakla olbapta.

24 şaban 1302, 27 mayıs 1301

**№: 167 — Ağnam resmine zammedilmiş olan
mebalîğ bakayasının affi hakkında
iradei seniye**

Arz tezkeresi

13 şevval 1302, 13 temmuz 1301

İanei harbiye olarak yalnız doksan üç senesine mahsus olmak üzere ağnam rüsümüne bir mislinin zammile istifası hakkında sebkedenden karar ve bilistizan müteallik buyrulan iradei seniyei hazreti padişahî üzerine Hicaz ve Girid ve Yemen Vilâyetlerle Cebelilübnandan maada mahallerce bunun kısmı küllisi istihsal olunmuş idüğünden cüz'î bir miktardan ibaret kalmış olan bakayasının affi Mardin ve Erzincan ve sair bazı mahaller ahalisi tarafından telgraflar keşidesile istirham olunması üzerine mezkûr bakayanın affi muvafıkı şanı âli idüğüne dair Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin mazbatası 10 rebiülâhir 302 tarihinde arzı huzuru âli kılınmıştı. Bu kerre Maliye Nezaretinden varid olan tezkerede muahharan Adana Vilâyetinden gelen telgrafnamede de istifası keyfiyet olunup halbuki masarifi harbiye karşılığı olan istikrazı mecburî bakayasına mahsuben bir akçe ahiz ve kabul olunmaması hakkında mülga komisyonu mahsus kararile mahallerine icrayı tebliğat edildiği kayden anlaşılmış olduğu beyanile iş'arı sabık tekrar olunmuş ve mezkûr tezkere leffen ve evvelki tezkerei maruzanın sureti dahi maan arz ve takdim kılınmış olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile..

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf tezkere ve suret manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi istizan muameleli muktaziyenin ifası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrularak mezkûr tezkere ve suret iade kılınmış olmkla olbapta.

14 şevval 302, 14 temmuz 301

**Nr: 168 — Bilecik Kazasının “Ertuğrul Gazi,
namile üçüncü sınıf mutasarrıflığa tahvili
hakkında iradet seniyе**

Arz tezkeresi

14 zilkade 1302, 13 ağustos 1301

Dahiliye Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlet Dahiliye dairesi mazbatai melfufesile beraber arz ve takdim kılınan tezkeresi mütealesından müsteban olduğu veçhile Söğüt ve Bilecik ve İnegöl ve Yenişehir Kazalarıle Bursa arasında mürur ve uburu usretli bir takım mahaller mevcut olmasile ahali müracaat için duçarı müşkülât olmaktan ve esbabı saireden naşi Bözüyük Nahiyesi müceddeden müdürlük ittihaz ve İnegöl ile Gölpazarı ve Kastamonu mülhakatından Mihalgazi Nahiyeleri Söğüt Kaymakamlığına ilhak olunmak ve Pazarcık ve Yarhisar Nahiyeleri Bilecik Kazasına rapt kılınmak üzere Bilecik ve Söğüt ve İnegöl ve Yenişehir Kazalarının Bursa Sancağından tefriki ile Bilecik Kazasının adın aşyan Ertuğrul Gazi tabe serah hazretleri namı alisine mensuben üçüncü sınıftan bir mutasarrıflık teşkili Hudavendigâr Vilâyetinden iş'ar ve bu mutasarrıflık için şer'iyе ve dahiliye ve maliye ve adliye memurin ve ketebesine itası icab edecek maaşatın şehrisi melfuf puslada müfredatı gösterildiği üzere yirmi bir bin iki yüz elli kuruluş olduğu ve bundan Bilecik Kazası Heyetinin muhassasatı kadimei şehriyesi olan yedi bin altı yüz yirmi iki kuruşu bittenzil baki on üç bin altı yüz yirmi sekiz kuruşun müceddeden tahsisi iktiza edip Vilâyetin Dahiliye tahsisatı üçyüz senesine nisbetle üçyüz bir senesi muvazenesinde iki yüz on sekiz bin üçyüz doksan üç kuruş tasarruflu olmasile bundan senevi yüz altmış üç bin kûsur kuruşunun tahsisatı cedideye karşılık ittihazı lüzumu Vilâyeti mezkûreden ahiren ve cevaben ifade ve izbar olunduğu gibi oraların halî hazırlarında ipkası calibi mehazir olacağı ve şu teşkilâtın icrası takdirinde teshilât ve imarat ve mazbutiyeti idare tehassül ve görülecek menafi ihtiyar olunacak masarife tekabül edeceği Vilâyetin tahtı tasdikında bulunmasına binaen berveçhi muharrer yeniden tahsisi lâzımgelen on üç bin altı yüz yirmi sekiz kuruşun

üç yüz bir senesi muvazenesine idhalen tesviye olunmak üzere zikrolunan mutasarrıflığın teşkili ve kaza ve nevahinin rapt ve ilhaki zımında vilâyeti mezkûreye mezuniyet itası ve Kasta-monu Vilâyetine beyanı keyfiyet ile iktıza eden memurini şer'î-ye ve maliye ve adliyenin tayini ve maaşlarının muvazenelere idhali zımında makamı valâyı meşihat penahî ile Adliye ve maliye nezaretlerine tebligat icrası tezekkür kılınmış ve bu su-retin tasvibile beraber zikrolunan mutasarrıflığa Mudanya Ka-zası Kaymakamı olup beş altı senedenberi zikrolunan kayma-kamlıkta hıdmatı memduhası meşhud olan ve yeni teşkil olun-cağı cihetle oraya kifayet ve ehliyeti canibi vilâyetten ba ta-hrirat inha olunan İzzetlû Fuat Efendinin tayini mezkûr tez-kerede gösterilmiş olmakla olbapta her ne veçhile iradei seni-yei cenabı hilâfetpenahî şeref müteallik buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile..

İradei seniyeği mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpe-nahilerile melfuf tezkere ve mazbata manzuru âli buyurularak havalii mezkûre devleti aliyeyi osmaniyeinin mahalli neş'eti ve cecdi emcedi hazretı hilâfetpenahî Ertuğrul gazi hazretlerinin makarrı âlileri olmakla oranın mutasarrıflığa tahvili idaresile gazii müşarileyh hazretlerinin namı âlilerile tevsim olunması efkârı maali disarı cenabı tacidariye bilvücu muvafık olmasıle berveçhi istizan muamelâtı muktaziyenin icrası ve müberratı celilei hazreti hilâfetpenahî cümlei cemilesinden olmak üzere mahalli mezkûrda namı maalii ittisamı şahaneye olarak bir camii şerif inşası ve daha bu misillü ebniyei hayriye tesisile orada bulunan âsarı atikanın resimleri aldırılmak üzere mahalli mezkûre mahsusan bir fotoğraf gönderilmesi dahi tasavvur buyrulmakta idüğünün ve bu bapta daha bazı tasavvuratı isabetayati hazreti hilâfetpenahininin dahi batezkerei mahsusa tarafı samii sadaretpenahilerine tebliğ ve izbar kılınacağıının canibi samii fahimanelerine tebliği muktazayı emir ve fermanı hazreti padişahiden bulunmuş olmakla olbapta..

**№: 169 — Memaliki şahannede kâin cevami ve hayratı
sairre cihatının hîni tevcihinde mahkemei
teftişten verilecek ilâmat için alınması
lâzımgelen harç hakkındaki karar-
nameye zeyl olmak üzere kaleme
alınmış olan fıkrai
munzamma**

Taşralarda kâin bilcümle cihatı şer'îye tevcihine dair Evkaft Hümayun Nezaretine tevarüd eden muharrerat evvel emirde mahkemei teftişe havale olunup usulü şer'îye ve şurutu vakfiyesine tevafuk ettiği halde mahkemei mezkûreden badelilâm mahalleri Evkaf memurları canibinden işbu kararnameye tatbikan hazinei evkaf için berveçhi peşin istifa ve Derseadete irsal olunan harcların mahkeme ketebesine aid olan hissesi kemafisabık kendilerine ita olunacaktır.

12 muharrem 1304 ve 29 eylül 1302

**№: 170 — 19 cemaziyelâhır 1296 tarihli usulü
Muhakematı Cezaiye Kanunu Muvakkatının
130 uncu maddei muaddilesi**

15 muharrem 1304 ve 2 teşrinievvel 1302

Madde 130 — Müddeiumumî müstantik tarafından ita olunan kararnameler aleyhine her halde itiraz edebilecektir. Müddeii şahsinin yüz dokuzuncu ve yüz yirmi üçüncü ve yüz yirmi dördüncü ve yüz yirmi altıncı ve dört yüz otuz birinci maddelerde münderiç ahvalde verilen ve alelittak hukuku şahsiyesine dokunan kararnameler aleyhine itiraza salâhiyeti olacaktır. Maznunualeyh ancak yüz dokuzuncu madde mucibince ita olunan kararnameler aleyhine ve dört yüz otuz birinci maddede beyan olunan hal vukuunda itiraz edebilecektir.

İtirazname üç gün zarfında ita olunmak lâzımgelip müddei-umumi aleyhine ise kararname tarihinden ve müddei şahsi veya mevkuf olmiyan bir maznunualeyh hakkında ise kararnamenin merkezi mahkemede intihab eyledikleri ikametgâhlarına tebliğinden ve mevkuf bulunan maznunualeyh hakkında ise kararnamenin mahkeme kâtibi tarafından kendisine ibrazından itibaren müddeti itiraz cereyan edecektir. Kararnamenin berveçhi muharrer tebliğ ve ibrazı kararname tarihinden yirmi dört saat zarfında icra olunmak lâzımgelir ve vaki olan itirazname heyeti ittihaniyeye verilecek ve mesalihi saireye takdimen derhal rüyeti maslâhat olunacaktır. İtiraza dair olan evrak yüz yirmi sekizinci maddeye tevfikân mahkemesine irsal kılınacaktır. Mevkuf bulunan maznunu aleyh itiraz hakkında bir karar suduruna ve her halde müddeti itirazın inkızasına değin mahpus kalacaktır itiraz hakkı her halde liva bidayet mahkemesinde veya mahkemei istinafiyede bulunan müddeiumumiye aid olacak ve müstantik tarafından ita olunan kararname tarihinden itibaren otuz gün zarfında itiraz ettiğini beyan etmesi lâzımgelcektir. Bu cümle ile beraber kararnamenin maznunualeyhın tahliyei sebiline dair olan ahkâmı sureti nuvakkatede icra olunacaktır.

№: 171 — Gırid Meclisi İdaresi azalarının bir güne kâr ve sanatta melûf olmamaları hakkında kararname

15 muharrem 1304 ve 2 teşrinievvel 1302

Evvelâ merkezi vilâyet ve elviye idare meclisleri azasının avukatlık veya dava vekilliği veya sair her türlü kâr ve sanatta melûf olmaları memnu olup avukat veya dava vekili sıfatile devairi adliyyeye müracaatları halinde kabul olunmıyacaklardır. Saniyen işbu kararname nizamatı mevzuunu bu gibi ahvale dair olan ahkâmı cezaiyesine asla hâlel vermeyip ahkâmı mezkûre kemafissabık cari ve mer'i olacaktır.

№: 172 — Gird Vilâyetince Muhtaran İntihabatına dair olan nizamname ahkâmının ikmalî hâkında Nizamname

15 muharrem 1304, 2 teşrinievvel 1302

Madde 1 — Her mahalle muhtarının emri intihabı üç nefer azadan mürekkeb olmak üzere teşekkül edecek bir heyeti nezaretin tahtı nezaretinde icra olunacaktır. Azayı merkume mahallenin muhtaranı sabıkasından veyahut muhtaran intihabı hakkındaki nizamnamenin onuncu maddesinde muayyen olan evsafı haiz olup mezkûr nizamnamenin on birinci maddesinde İstisna olunanlardan olmıyan sair muteber alâkadaranından olmak üzere şehirlerde idare meclisleri tarafından intihab olunacak ve üç nefer azadan birisi heyeti nezaret reisi olmak üzere mecalisi mezkûre tarafından tahsis olunacaktır ve şayet bir mahallede ikamet eden her iki mezheb efradından birisinin miktar ve adedi az olupta bunlardan heyeti nezaretin intihabı mümkün olmadığı takdirde efradı az olan mezhebe mensub olup evsafı mezkûreyi haiz olan ve berminali meşruh nizamen istisna olunmuş takımından olmıyan diğer mahalle alâkadaranından heyeti mezkûrenin intihabı caiz olacaktır.

Madde 2 — İslâm muhtaranı intihabatına nezaret edecek nezaret heyetleri azası İslâmdan ve hıristiyan muhtarları intihabatına nezaret eyliyecek nezaret heyetleri azası dahi hıristiyan olacaktır.

Madde 3 — Nezaret heyetlerinin sureti meşruhaya tevfikan teşkili yevmi intihaptan on beş gün evvel icra kılınacaktır.

Madde 4 — Her mahalle muhtarını intihabının icra olunacağı daire veyahut hane idare meclisleri tarafından tahsis ve irae olunacak ve bir veya bir kaç mahallelerde bu gibi münasib daire veya haneler bulunmadığı takdirde bu misillü daire veya haneleri bulunan diğer mahallelerde dahi meclisi idare tarafından mahalli intihab tahsis olunabilecektir.

Madde 5 — Alâkadaran esamisini mübeyyin olan defatirin muhtaran intihabı hakkındaki nizamnamenin beşinci maddesi ahkâmına tevfikan talikı tarihinden itibaren bir mah zarfında bir ismin terkim veya terkini hakkında nahiye meclisine

istidaname verilebilecek ve istidanamenin tarihi itasından itibaren sekiz gün zarfında nahiyeye meclisi olabta karar verecektir. Meclisi mezkûrce verilecek karar bunun itası tarihinden itibaren üç gün zarfında nahiyeye müdürü tarafından müstedi ile istidanın kendi aleyhine verilen zate tebliğ olunacak ve olunmadığı takdirde nahiyeye müdüründen bir liradan beş liraya kadar cezayı nakdî alınacaktır. Müstedi ile istidanın aleyhine verilen zat kararı mezkûrun taraflarına tarihi tebliğinden itibaren sekiz gün zarfında nahiyenin tâbi olduğu hükûmeti mahalliyeye istinaf edebileceklerdir. Nahiyeye meclisi istidayı vaki üzerine karar itasından imtina edecek olursa sahibi istida istidanamesini doğrudan doğruya icabeden liva veya kaza daire meclisine ita edecek ve bu meclis karar verecektir. Bir kaza veya liva idare meclisi azasından lisebebin minelesbab meclise gelmekten veya rey vermekten imtina edecek olanlar kaza idare meclisi azasından ise bir liradan on liraya ve liva idare meclisi azasından ise on liradan yirmi liraya kadar cezayı nakdiye mahkûm olacaktırlar.

Madde 6 — Birinci ve ikinci ve üçüncü ve dördüncü maddelerin ahkâmı yalnız şehirler ve beşinci maddenin ahkâmı dahi gerek şehirlerde ve gerek kurada cari olacaktır.

№: 173 — Girid mehakimi nizamiyesinin mehakim mübaşirlerine dair olan ahkâmının ikmali hakkında Nizamname

15 muharrem 1304 ve 2 teşrinievvel 1302

Madde 1 — Mehakim samiin mahalli mübaşirliği ile icra mübaşirliğine tayin olunanlar mehakimi nizamiye nizamnamesinin yüz altıncı ve yüz yedinci ve yüz sekizinci ve yüz dokuzuncu ve yüz onuncu maddeleri ahkâmınca mahkûm olunabileceği mücazatu nakdiye ile tazminat için dairesi dahilinden istihdam olunacakları bidayet mahkemesi huzurunda kefaleti mutebere itasına mecbur olacaktır.

Madde 2 — Elyevm müstahdem bulunan mehakim mübaşirleri işbu nizamnamenin mer'iyeti tarihinden itibaren bir mah-

zarfında maddei sabıka hükmünce iktiza eden kefaleti itaya mecburdurlar.

Aksi takdirinde kendileri mun'azil olacakları gibi taraflarından icra olunan her gûna muamele gayri muteber olacaktır.

Madde 3 — Mahakim mübaşirlerinden her hangisi miktarı mukanneninden ziyade ücret ahzettiği tahakkuk eder ise yüz kuruştan beş yüz kuruşa kadar cezayı nakdiye mahkûm edilecek ve tekerrürü halinde memuriyetinden azılacaktır.

Madde 4 — Mahakim mübaşirleri hakkında şikâyet vukubulacağı takdirde aleyhine şikâyet olunacak mübaşir musalâha meclisi mübaşirlerinden ise meclisi mezkûr reisine ve bidayet mahkemesi nezdinde müstahdem mübaşirlerden ise mahkemei mezkûre müddeiumumiliğine beyan olunacaktır.

Musalâha meclis reisi ile müddeiumumî böyle şikâyet vukuunda mübaşirlerden şikâyeti vakıanın münbais olduğu sui-muamelâtın meydana ihracı zımında tetkikat ve tahkikatı lâzımanın icrasına mecbur olacaklar ve mübaşirlerin sui muamelâtı tahakkuk eylediği takdirde azli hakkında icabını icra edeceklerdir.

№: 174 — Bittahlit ruğanı zeyti bozan yağların Girid ceziresine men'î ithal hakkında nizamname

Madde 1 — Pamuk ve güneş çiçeği tohumlarından çıkarılan yağların cezireye ithali şediden menolunur.

Madde 2 — Kaçak suretile ithal olunacak bu gibi yağların bir gûna kavaide bakılmaksızın zabtına hükûmeti icraiye mezdur.

Madde 3 — Zabtolunan yağlar hükûmeti icraiyenin say ve ikdamile cezireden hariç bir mahalde bey ve furuht ettirilerek esmanı hasılasının nısfı maarif sandığına ve nısfı diğeri dahi muhbire ita olunacaktır.

Madde 4 — Birinci maddede zikir ve beyan olunan yağları Cezirenin herhangi liman sahilinden kaçak tarikile ithal edenler ve mezkûr yağların karaya ihracile liman veya sahilinden

nakli emrinde bilerek muavenet ve teshilât ifa eyliyenler ve bu gibi yağları ruganı zeyt ile karıştıranlar ve bu misillü yağların ruganı zeyt ile karıştırmasına iştirak edenler ve bir de bu gibi mahlût ruganı zeytî mubâyaa eden tüccarlar beş osmanlı lirasından yüz osmanlı lirasına kadar cezayı nakdiye mahkûm olacakları gibi ithali memnu olan yağlar ve bir de bunlar ile mahlût ruganı zeyt dahi ikinci madde ahkâmına tevfikân zabtolunacaktır. Olveçhile zabtolunan yağlar üçüncü madde ahkâmına tevfikân bey ve furuht ettirilip esmanî hasılâsı ve bir de berminvali meşruh hükmolunacak cezayı nakdiler zikrolunan üçüncü maddede muharrer olan surete tevfikân icab eden taraflara verilecektir.

Madde 5 — İşbu nizamname ahkâmı hilâfında olarak ithal olunan yağlara müteallik muamelâtın icrası ve maddei sabika ahkâmınca bilmuahaza mücazata duçar ettirilmesi lâzimgelen eşhasın emri muahazasile icrayı mücazâtı idare meclislerine aittir.

Mevaddı mahsusâ

Eyvelâ birinci maddede zikir ve beyan olunan yağlardan cezireye ithal edilmiş bulunanları işbu nizamnamenin mer'iyeti tarihinden itibaren bir mah zarfında cezireden ihraç edilmeyecek olur ise zabt ve furuhtla işbu nizamname ahkâmına tevfikân icabı icra kılınacaktır.

Saniyen ruganı zeyt ile karıştırıldığı tebeyyün edecek diğer her nevi yağların dahi meclisi idarei vilâyetin reyile cezireye men'i ithaline makâmı vilâyet mezundur bu suretle ithali men olunacak her nevi yağlar hakkında dahi işbu nizamname ahkâmı tamamilen carî olacaktır.

№: 175 — Usulü cedide üzere mesaha olunacak rûsum tonilâtosuna dair komisyonu mahsusundan kaleme alınıp icrayı ahkâmına bilistizan iradei seniyei cenabı padişahi şeref-mütecallik buyrulan talimat

15 muharrem 1304, 2 teşrinilevvel 1302

Madde 1 — Tonilâto güvertesi (her kaç güverteli olursa olsun asıl güverte ad ve itibar olunan üst güverte tonilâto gü-

vertesidir) üzerinde bulunan zirde beyan olunacak daimî suretle ve tamamen kapalı ve mahfuz mahaller ile zikrolunan güverte tahtında vaki bilâistisna makine ve mahalli sairenin kâffesi birlikte olduğu halde mesahai hakikiyelerinden hasıl olan mecmu tonilâtoya umum tonilâto yani gayri safi tonilâto tesmiye kılınır ki bu dahi beher tonilâtosu 100 mikâb kademden bir sefinenin dahilen mecmu miktarı cismiyeti istiabiyesinden ibarettir ve mezkûr gayri safi tonilâto miktarından makine ve kömürlük ve ambar dahilinde makinenin işlemesine aid mahaller ile daha sair bu misillü müstesna tutulup nizamen tenzili lâzım gelen mahallerin miktarı tonilâtosu mecmuu tenzil ve ihraç edildikten sonra mütebakiye safi veya rûsum tonilâtosu tabir olunur.

Madde 2 — İleride tarif kılınacak bazı müstesnaların gayri üst güverte üzerinde bulunan kâffe daimî suretle ve tamamen kapalı ve mahfuz mahaller umum yani gayri safi tonilâtoya zam ve ilâve edilecek ve işbu kapalı ve mahfuz mahallerden murad dahi sefine mürettebatının (zabitan ve tavaif) istirahatları veyahut yolcuların iskân ve istirahatları için veya eşya ve hamule ve yolcu vaz ve ikamesine müsaid ve münasib olmak üzere deniz ve havanın tesiratından muhafaza edilmiş güverte ile tahdid olunan yahut sabit bölme (perde) ler ile teşkil olup hacmi sefineyi tezyid ile istifadeyi mucib olan kaffi mahaller anlaşılabacaktır. Bu suretle gerek güverte üzerinde ve gerek zikrolunan kapalı ve mahfuz mahallerde veyahut bölmelerde bazı gûna delik yani açık mahal bırakılmış yahut güvertenin bir mahalli katolunmuş veyahut bölmenin bir kısmı noksan bırakılmış olupta sefine mesaha olunduktan sonra bissühule kapanarak hamule vaz veya yolcu nakletmek haline irca olunabilecek mahaller tonilâtoya zammolunur.

Madde 3 — Salifüzzikir kapalı ve mahfuz mahallerin tonilâtoya zam ve ilâvesince muteber tutulan istisnaat veçhi ati üzeredir.

1 - Sureti mahsusada olarak makine edevatına tahsis edilmiş veyahut dümen dolabının istimali hengâmında dümenci veya dümencileri muhafaza için imal edilmiş olup bu hususlara münasib vüsattan cesim olmıyan kapalı ve mahfuz mahal veya mahallerdir.

2 - Taifei sefine ve güverte hamulesini ve mesafei karibeye seferler esnasında güverte yolcularını açıkta yağmurlu ve denizli ve daha sair nevi fırtınalı havaların tesiratından muhafaza maksadile üst güverte üzerinde sefinenin cismile irtibatı yalnız kendisinin takviyeti için iktiza eden ponteller ile rezk ve imal edilmiş gayri mahdud yani tamamen kapalı olmayıp bazı tarafı açık ve iğreti bulunan sakaf mahalli veya mahallerdir.

3 - Matbah ve matbaha müteallik mahal ile gerek yolcu ve gerek taifenin istimaline munhasır olan distilâtör yani mai leziz istihsaline mahsus makine mahalli müstesna ad ve itibar olunur.

4 - Aptesane veya güsülhane bir vüsati münasebede olmak üzere sefine zabitanı ile taifesine mahsus olup yolcu nakline mahsus olan gemilerde bunlardan başka her on beş kişi için bir aded aptesane tertib ve tahsis edilir ki sureti umumiyede olarak gemide bulunan aptesanelerin adedi hiç bir vakitte on ikiyi tecavüz etmiyecektir.

Zikrolunan istisnaat hakkında bir gûna müşkülâta tesadüf olunursa mesaha mühendisinin sermimar canibine müracaatla olbapta istihsali mezuniyet eylemesi lâzımdır.

Kapalı mahallerin usulü mesahası

Madde 4 — Sedli güverte ve kasra ve kasra güvertesi veyahut üst güverte üzerinde diğer her hangi sabit ve tamamen kapalı ve mahfuz olup eşya ve hamule vazile istifadeyi mucib olan mahal yahut sefine mürettebatı ve yocuların istirahatı için yatacak ve oturacak mahal misillü elhasıl ikinci maddede beyan olunan mahallerin tonilâtosu veçhi ati üzere hesap ve tayin olunur. Böyle olan mahallin kadem olarak dahilen tûlü mutavassıtı mesaha ve tûlü mezbur iki müsavi kısma taksim edilip badehu mahalli mezkûrun irtifai vasatında üç adet iç taraf arzları ahız yani bunlardan her biri iki nihayetlerde ve aharı tûlü mezbur vasatında mesaha olunduktan sonra nihayetdeki arzlar mecmuuna vasat arzın dört misli zam ve hasılı mecmu arzlar beynindeki fasılâi müşterekenin sülüsile zarb edildikte hasılı zarf bu misillü mahallin mesahai mutavassıtai ufkısı olur.

Badehu irtifai vasatı dahi mesaha olunup mezkûr mesahai mutavassıtai tıfki ile zarb ve hasılı zarb yüz ile dahi taksim edildikte harici kısmet mahalli mezkûrun tonilâtosu olur.

Safî veya rûsum tonilâtosunun istihracı için umum yani gayri safî tonilâtodan lâzımgelen tenzilât

(Yelken sefaini)

Madde 5 — Yelken sefinesi için tenzilât munhasıran sefine mürettebatı ile (zabitan ve tavaif) işgal olunan mahallerdirki işbu mahaller mürettebatı mezkûrenin istimaline mahsus gerek üst güverte fevkinde ve gerek tahtında vaki matbah ve apteshaneler ve üst güvertede dümen idaresi ve demir ırgadı ve harita ve işaret ve sair seyrisefain alât ve edevatının vaz ve muhafazasına mahsus kapalı olan mahallerden ibarettir mamaafih marûlbeyan mahallerin her birerleri iktiza ve aid olduğu her memleketin adet ve ihtiyacına göre tahdid olunurlar lakin tenzilât mecmuu gayrisafî tonilâtonun yüzde beşini katıyen tecavüz etmiyecektir.

Zikrolunan mahallerin mesahaları dahi üst güverte üzerinde bulunan kapalı mahaller hakkında (dördüncü madde) de beyan olunan kaideye tatbikan icra edildikten sonra işbu tenzili mücaz olan mahallerin mesahaları mecmuunun gayri safî tonilâtodan tefazulu yelken sefinesinin safî yani rûsumu tonilâtosunu irae eder.

(Vapur sefaini)

Madde 6 — Vapur yahut diğer makine kuvvetile sevk olunan sefain için tenzilât:

1 - Mecmu tonilâtonun yüzde beş ($\frac{5}{100}$) haddi dahilinde olmak üzere (beşinci madde) de yelken sefaini hakkında beyan olunan aynı mahaller tenzil olunur.

2 - Aşıl makine mahallinin tonilâto veya mesahai hakikisinin müştemil olduğu mahaller tenzil olunur ise de işbu tenzilât umum tonilâtonun yüzde ellisini ($\frac{50}{100}$) yani gayri safî tonilâtonun nısfını tecavüz etmiyecektir.

Aşıl makine mahallinin mesahai hakikisi ise eğer makine mahalli dahilinde makine ile iştilgal olunmıyan ve makinenin

lâyıkı veçhüzere hareketine icab etmiyen mahaller varsa bunların müstemilâtı cesimesi tenzil ve ihraç edildikten sonra mütebaki kazan ve makine yerlerle zabt ve işgal olunan mahaller ile kömürlük mahallerinin mesahai istiabiyeleleri mecmuundan ibarettir ve makine yerlerle zabt ve işgal olunan mahalden maksad dahi makine ve kazanların lâyıkı veçhüzere tamamı tamamına işlemeleri için iktiza eden mahaller ve uskur sefinede şaft yolu ve iki güverte beyninde makine üstünde kapalı mahal ve bacaların etrafındaki mahal ve zikrolunan makine yerlerine hava ve aydınlık veren mahallerin mecmuudur.

Madde 7 — Altıncı maddenin birinci fıkrasında beyan olunan yelken ve vapur sefaininde tenzili mücaz olan mahallerin mesahatı yelken sefaininin beşinci maddesinde gösterilen kaideye göre icra olunacağı gibi vapur sefaininde tenzili mücaz olan mahallerin mesahaları dahi zirde beyan olunacak kavaide nazaran hesap edilir.

Müteharrik perdelerle kömürlükleri olan sefain hakkında asıl makine mahallinin mesahai hakikisi

Madde 8 — Sabit kömürlükleri olmayıpta yalnız müteharrik perdelerle ciheti arzanide kömürlükleri yahut yan kömürlükleri olup ve olmiyan sefainde makine yerlerle zabt ve işgal olunan mahaller mesaha olunup buna kömürlük hissesi olmak üzere uskur sefainde makine mahallinin yüzde yetmiş beş ($\frac{75}{100}$) ve davlumbazlı sefainde yüzde ellisi ($\frac{50}{100}$) miktarı zam ve ilâve kılınır. Mezkûr mahaller berveçhi zir mesaha olunur.

1 - Makinenin üzerini örten ve re's tabir olunan makinenin kısmı fevkanisinden itibaren sintine dōşemesinde faşa kadar umku vasatı ve keza umkun vasatından üç mahalde ve icabı halinde üçten ziyade mahalden arz ahzolunup işbu arzlardan biri bir nihayette ve diğeri diğeri nihayette ve aharı dahi tülü mezkûrun vasatında ahzedilip işbu arzların vasatısi bulunduktan sonra baş ve kış bölme (perdeleri) beynindeki tülü vasatı mesaha olunur. Lâkin altıncı maddenin ikinci fıkrasında beyan olunan makine ile işgal, olunmiyan mahaller varsa bunun haricindedir. İmdi zikrolunan tül ve arz ve umk vasatilerin cümlesi birbirile zarbolunduktan sonra hasılı zarb re'si makinenin tahtında vaki mahallerin müstemelâtı cismiyesi olur. Bادهu

eğer makineye hava ve aydınlık vermek için olan mahaller gibi sair evvelce beyan olunan mahaller ve re'si makine ile re'sin üstünde varsa setli güverte yahut üst güverte yani kasma güvertesi beyninde mahdud ve muayyen olan mahallerin başka başka arz ve tül ve umku birbirine zarb ve hasılı zarb re'si makinenin tahtında vaki mikâbı kadem mesahai müstahreceye zammolunduktan sonra hasılı mecmu (100) üzerine taksim edildikte harici kismet mahalli matlûbun bilhesab tonilâtosu olmuş olur.

2 - Eğer makine ve kazan mahalleri ayrı yani birbirinden müteferrik mahallerde vaki olursa işbu mahaller aynı balâda beyan olunan kavaid üzere ayrı ayrı mesaha edilerek mesahaları mecmu yine mahalli mezkûrun tonilâtosu olur.

3 - Usukr sefinelerde şaft yolunun arz ve tül ve umk vasatleri bulunup cümlesi bir birine zarb ve hasılı zarb yüz ile taksim olunarak tonilâtosu tahsil edildikten sonra makine mahalli tonilâtosuna zam ve ilâve kılınır.

Sabit kömürlükleri olan sefain hakkında asıl makine mahallinin mesahai hakikisi

Madde 9 — Sabit kömürlükleri olan sefainde kömürlükleri dahil olduğu halde makine ile kazan mahallinin tûlü vasatîsi mesaha ve makinenin üstündeki güverteye kadar ikisi iki nihayetlerde ve diğer biri tûlün vasatında olmak üzere üç adet makta mesahası ahzedilip nihayetdeki maktaların mesahaları mecmuuna vasat makta mesahasının dört misli zam ve hasılı mecmu iki makta beynindeki budun sülûsü ile zarb ve hasılı zarb (100) ile taksim olundukta mebhusunanın olan mahallin tonilâtosu hasıl olur ve eğer makine ve kazanlar ile kömürlüklerin mahalleri ayrı ise bunların mesahaları dahi ayrı ayrı mezkûr kaideye tatbikan hesap olunup hasılâtın cümlesi birden cemolunur.

Ve uskur sefinede şaft yolunun arz ve tül ve umku vasatîsi ahız ve cümlesi zarb ve hasılı zarb 100 üzerine taksim olundukta bu mahallin mesahası olur ki bu dahi mecmu mezkûra zammedilir ve işbu sabit kömürlüklerin mesahatı yerine sekizinci maddede beyan olunan müteharrik perdeli kömürlüklerin mesahatı kavaidi tatbik olunabilir.

Madde 10 — Sûfün keşan (romörkör) vapurlarında mücaz olan mahaller umumî tonilâtonun yüzde ellisine tahdid edilme-yip makine ve kazan ve kömürlükler ile işgal olunan mahalle-rin kâffesi tenzil olunur. Maamafih eğer mezkûr sefain yalnız gemi çekmeğe munhasır değilse marûibeyan umum tonilâtonun mebhusunanh olan yüzde elli tenzilâtını tecavüz etmiyecektir.

Tenbih

Vapur sefaini makine mahallerinin yani kuvvei muharrike için lâzımgelen tenzilât mahallerinin sureti mesahası hakkında berveçhizir tarif ve izahata dikkat olunmak iktiza eder.

1 - Asıl makine mahallinin resi ya güverte altında vaki olacak yahut yan bölme perdeleri kavıslı buldukları halde mezkûr kavislerin nihayet buldukları noktâi alâda vaki olacaktır.

2 - Asıl makine mahallinin tûlü olmak üzere mesahası lâzımgelen tûl kazanları ile makineyi müştemil olup ocakların ıskaraları tûlen başa ve kıça doğru olduğu halde makineden açıkça olarak ocakların ikadile süngülenmelerine lâzım ve müsaid olarak başa ve kıça doğru bir miktar tûl zam ve ilâve edilmek lâzım gelirkı işbu tûl dahi takriben ıskara tûllerinden bir kadem fazla olmak yani ekseriyetle tecrübe edildiğine nazaran beş kademden dokuz kademe kadar tûlde bulunmak lâzımdır. Kazanlar ile ocak ıskaraları sefine tûlüne arkori yani arzî istikametine olarak mevzu buldukları zaman bu misillü tûle zammolunmanın lüzumu yoktur. Çünkü bu surette ocaklar ile ocak önleri sefinenin arzî istikametine olup makine mahalli tûlüne ciheti taallûku yoktur ve kazan önleri sefinenin arzî istikametine olduğu halde kazanların ara yerlerine lüzumu olan mahallin hakkı vusatı sekiz kademden on bir kademe kadardır. Bu surette tarifâtı mezkûreden istidlâl ve mevaddı sabıkada bastı meal bulunduğu üzere asıl makine mahallinin istiab eyle-diği mesahai hakikî talimatı mahsusa mucibince bilmesaha hesap edilip uskur gemilerde şaft yolunun mesahai istiabi-yesi dahi cem ve ilhak edilir badehu eğer makîna mahalli dahilinde portuç makine edevatına mahsus mağaza bulunur ise bunun dahi mesahai istiabiyesi tayin kılınıp mecmuu mez-kûrdan tenzil kılındıktan sonra miktarı mütebaki (100) üzerine

taksim olunmakla çıkan harici kısım matlûb olan asıl makine mahallinin hakikî veya safî tonilâtosu olmuş olur.

Makine mahalli için lâzımgelen hisse tenziliyenin hesabı

Madde 11 — Kuvvei muharrike hissesinin usulü hesabı hakkında tarifâtı sabika ve talimatta münderiç kavaidi mahsusaya göre asıl makine mahallinin hakikî tonilâtosu tayin edildikten sonra kuvvei muharrike için tenzili lâzımgelen hissenin tayini kavaidi berveçhi zir beyan olunur.

1 — Minvali meşruh üzere tayin olunan asıl makine mahallinin hakikî tonilâtosu miktarı sefinenin gayri safî tonilâtosunun davlumbazlı vapurlarda yüzde yirmi ile otuz beynine ve uskur vapurlarda yüzde on üç ile yirmi beynine vardıklarında mezkûr hissenin miktarı davlumbazlı vapurlarda gayri safî tonilâtonun yüzde otuz yedi ve uskur vapurlarda dahi yüzde otuz iki miktarına müsavidir.

Misal 1: Her hangi bir davlumbazlı sefinenin gayri safî tonilâtosu 2602 ve asıl makine mahallinin hakikî tonilâtosu dahi 726 o'sa mezkûr sefine makine mahallinin hisse tenziliyesinin tahsili için işbu miktar sefinenin gayri safî tonilâtosu yüzdesine nisbet olundukta $\frac{2602}{726} = \frac{100}{\frac{100}{27,9}} = 27,9$ olup bundan anlaşılırki asıl makine mahalli sefinenin gayrisafî tonilâtosunun yüzde 27,9 miktarına baliğ olmuş olup zikrolunan gayri safî tonilâto yüzdesinin yirmisinden yukarı ve otuzundan aşağı yani yirmile otuz beyninde vaki olmakla bu halde bermucibi talimatı mezkûre makine mahalli için lâzımgelen hisse tenziliye gayrisafî tonilâtanın yüzde otuz yedi miktarına müsavi olur yani sefinei mezkûre kuvvei muharrikesinin hisse tenziliyesi = $2602 \times 0,37 = 962,74$ tonilâto olmakla bu surette sefinei mefruzun safî tonilâtosu = $2602 - 96,274 = 1639,26$ tonilâto olmuş olur.

Misal 2: Her hangi bir uskur sefinenin gayrisafî tonilâtosu 862 ve asıl makine mahallinin hakikî tonilâtosu 150 olsa $\frac{862}{150} = \frac{100}{\frac{100}{17}} = 17$ işbu miktar zikrolunan gayrisafî tonilâto yüzdesinin 13 ile 20 si beyninde bulunduğundan bu surette makine mahalli için lâzımgelen hisse tenziliye gayrisafî tonilâtonun yüzde otuz ikisine müsavi olur. Yani kuvvei muharrike

için hissei tenziliye = $862 \times 0,32 = 375,84$ tonilâto olup bu halde sefinei mefruzun safi tonilâtosu = $862 - 275,84 = 586,16$ tonilâto olmuş olur.

2 - Lâkin davlumbazlı vapurlarda asıl makine mahalli ufak olup mesahai istiabiyesi sefinei mezkûre gayri safi tonilâtosunun yüzde yirmi yahut daha aşağı ve uskur vapurlarda dahi sefinei mezkûre gayri safi tonilâtosunun 0,13 ve daha aşağı raddelerine baliğ olursa bu surette hissei mezbure ya minvali meşruh üzere bittahmin tayin edilir yahut davlumbazlı vapurlarda asıl makine mahalli tonilâtosunun $1 \frac{1}{3}$ misli ve uskur vapurlarda dahi $1 \frac{3}{4}$ misli ahız ve kabul edilir. Velhasıl me-saha mühendisi sermimar canibinden bu usulün hilâfına bir emri mahsus almadıkça zikrolunan hisse için makine mahalleri ufak ve mukassi olan davlumbazlı vapurlarda asıl makine mahalli tonilâtosunun bir buçuk ve uskur vapurlarda ise bir ve üç rubu mikdarını ahız ve hesap eder.

Misal 1: Bir davlumbazlı sefinenin umum yani gayri safi tonilâtosu 1576 ve asıl makine mahallinin hakikî tonilâtosu dahi 126 olsa $\frac{1576}{126} = \frac{100}{8}$ = 7 işbu mikdar gayri safi tonilâto yüzdesinin 13 haddinden noksan bulunduğundan bu halde hissei tenziliyei matlûb makine mahallî tonilâtosunun bir buçuk misli olmak lâzım gelmekle bu dahi hissei tenziliye = $126 \times 1,5 = 189$ tonilâto olup badehu sefinei mefruzun safi tonilâtosu = $1576 - 189 = 1387$ tonilâto olmuş olur.

Misal 2: Bir uskur sefinenin gayrisafi tonilâtosu 521 ve asıl makina mahallinin hakikî tonilâtosu 52 olsa $\frac{521}{52} = \frac{100}{9}$ = 9 işbu miktar yüzde 13 haddinden noksan vaki olduğundan bu surette hissei tenziliye makine mahalli tonilâtosunun $1 \frac{3}{4}$ miktarına müsavi olmakla bu dahi hissei tenziliye = $52 \times 1,75 = 91$ tonilâto olup badehu sefinei mefruzun safi tonilâtosu = $521 - 91 = 430$ tonilâto olmuş olur.

3 - Fakat bilâhara asıl makine mahalli cesim ve vusatlı olup davlumbazlı vapurlarda sefinei mezkûre gayri safi tonilâtosunun yüzde 30 ve daha yukarı ve uskur vapurlarda dahi sefinei mezbure gayri safi tonilâtosunun yüzde yirmi ve daha yukarı miktarına baliğ oldukça sahibi sefine hissei mezkûreyi berminvali muharrer yüzde 37 ve yüzde 32 miktarlarından takdir

ve tahmin ettirmeğe veyhut davlumbazlı vapurlarda asıl makine mahalli tonilâtosunun $1\frac{1}{2}$ miktarına ve uskur vapurlarda dahi asıl makine mahalli tonilâtosunun $1\frac{2}{3}$ miktarına göre tayin ve hesap ettirmeğe muhtardır. Her iki cins vapurlarda dahi makine mahalli vusatlı olup sahibi sefine dahi berminvali muharrer haiz olduğu muhtariyet ve mezuniyetini mesaha mühendisine havale eylediği takdirde mühendisi mumailiyh hissei mezkûreyi davlumbazlı vapurlarda yüzde otuz yedi ve uskur vapurlarda dahi yüzde otuz iki miktarına göre tayinini tensib etmesi ahsen ve evlâdır.

Misal 1: Bir davlumbazlı sefinenin gayri safi tonilâtosu 1123 ve asıl makine mahallinin hakikî tonilâtosu dahi 393 olsa $\left(\frac{1123}{393} = \frac{100}{\cdot} = 34\right)$ işbu miktar sefinenin gayrisafî tonilâtosu yüzdesinin otuzundan ziyade olduğundan hissei tenziliye makine mahalli tonilâtosunun $1\frac{1}{2}$ misli miktarı olmakla bu dahi hissei tenziliye = $393 \times 1\frac{1}{2} = 589\frac{1}{2}$ tonilâto halbuki altıncı maddenin ikinci fıkrası mucibince muktazayı talimat umum tonilâtonun yüzde nısfına nisbetle yani yüzde elli haddi dahilinde olarak lâzımgelen hissei tenziliye 561,5 tonilâto binaenalâzalik işbu iki miktarlar beynindeki farkı fazla 589,5 - 561,5 = 28 tonilâto kadar olmakla bu dahi on dördüncü maddede gösterilen muamelei hesabiye üzerinde gayrisafî tonilâtoya zam ve ifayı muamele olundukta:

1123 Sefinei mefruzun gayrisafî tonilâtosu

28 Kuvvei muharrike hissei tenziliyesinin gayrisafî tonilâto yüzde ellisinden fazlası

1151

561.5 Bermucibi nizam makina mahallinin hissei tenziliyei gayesi

589.5 Sefinei mefruzun rüsum veya safi tonilâtosu olmuş olur.

Misal 2: Bir uskur sefinenin umum tonilâtosu 892 ve asıl makine mahallinin hakikî tonilâsı 290 olsa $\left(\frac{892}{290} = \frac{100}{\cdot} = 32\right)$ işbu miktar 20 nisbeti mahdudundan ziyade bulunduğundan hissei tenziliye makine mahalli tonilâtosunun $1\frac{2}{3}$ miktarına müsavi olmakla bu surette hissei tenziliye = $290 \times 1,75 = 507,5$

tonilâto halbuki altıncı madde mucibince nizamen lâzım gelen hissei tenziliye 446 tonilâto bu halde kuvvei muharrike hissei tenziliyesinin gayri safi tonilâto yüzde ellisinden fazlası = 507,5 — 446 = 61.5 tonilâto badehu veçhimeşruh üzere ifayı muamele kılındıkta

892	Gayri safi tonilâto
61,5	Miktarı müsaadeden fazlası
953.5	
446	Nizamen iktiza eden nihayet derecedeki hissei tenziliye
507.5	Sefinei mefruzun safi tonilâtosu olmuş olur

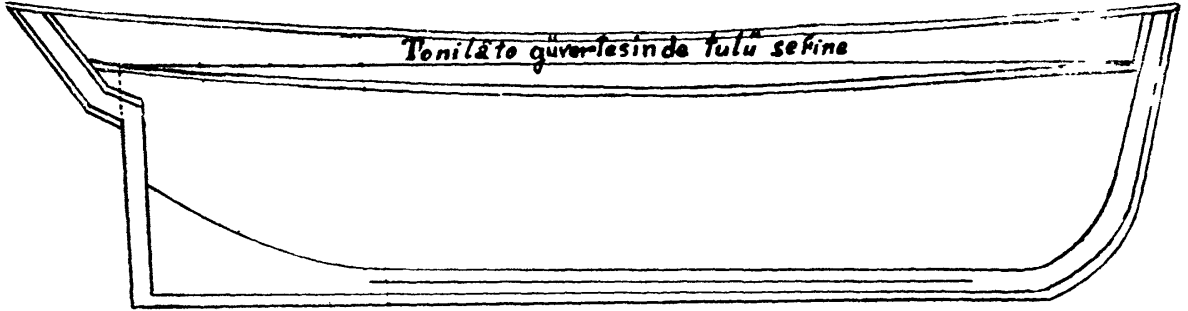
Kavaidi Filiye

Madde 12 — Zirde mersum 1 ve 2 numaralı şekillere nazaran ebadı sefinenin ahız ve mesahası kemalile dikkat edilecek bir keyfiyet olup ebadı mezbure alâveçhissahih mesaha olunmak üzere berveçhiati tarif olunur.

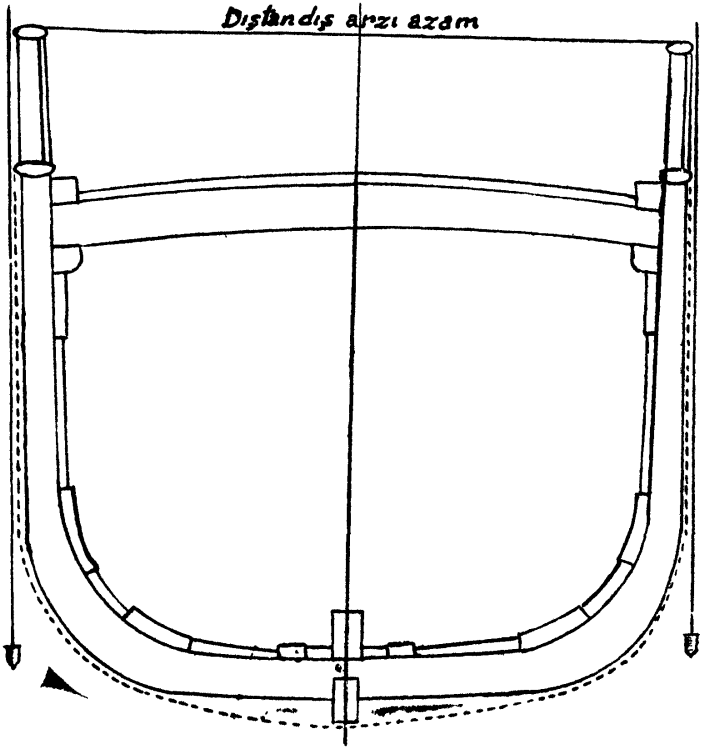
Şöyleki: Tûl evvelâ baş bodoslaması üzerinde çapa kaplamasının dış ağzından kıç bodoslamasının arka yüzüne kadar ahzolunacak mesafeden kıç bodoslaması üzerinde bakalarya aşuzu ile bodoslamai mezkûrun arka yüzüne kadar olan badet-tenzil baki kalan miktar her ne kadar kaideten tûlü sefine olmak lâzımgelir isede zikrolunan baş bodoslaması üzerinde çapa kaplamasının dış ağzından bodoslama iç astarına kadar olan bud ile bakalarya aşuzundan kıç bodoslaması arka yüzüne kadar olan buudların ahız ve mesahaları suubetli göründüğünden ve işbu buudlar ise heman birbirine müsavi bulduklarından bu halde tûlü matlûb daima baş bodoslamasının iç astarından kıç bodoslamasının arka yüzüne kadar bir hattı müstakim üzere güverte üzerinde vasat hattı istikametinde ahız ve itibar olur.

Arz — Tonilâto tayininde müstamel olan arz sefinenin en geniş mahallinde çapa kaplamasının dış yüzünden diğer ciheti mütakabilinde vaki kaplama dış yüzüne kadar olan arzı azam bududurki bu dahi sureti ati üzere mesaha olunur. Şöyleki: gayet müstakim ve gönyesine imal olunmuş bir mıstar ahız ve sefinenin iki mukabil lombarlarına yahut küpeştelerine arkurî vazile işbu mıstar üzerine zikrolunan arzı azamda vaki

Şekil - 1

Şekil – 2

çapa kaplamasının temas etmek üzere iki cihetten talik olunacak hattı şakuller işaret olundukta (işbu arzı azamda talik olunan hattı şakuller geminin alabandalarına dahi işaret edilirki muhiti sefine ahzında omurgaya amud olmak için mesaha zinciri mezkûr işaretlere tatbik olunur.) Bu iki hattı şakul işaretleri beyindeki mesafe matlûb olan arzı azam olur.

Muhit — Tonilâto güvertesi alabandadaki üst sathına değin omurga tahtından dolaşan beden yani muhiti sefinedirki bu dahi geminin omurgası altından icabı hale göre baş yahut kış taraftan doğru bir zincir geçirilip geminin arzı azamında omurgaya amudî bir vaziyete getirilerek iki nihayetleri dahi köpeşteye değin temdid edildikten sonra köpeşteden güverteye kadar bir cihet irtifainın zıfı tûlü muhiti mehzudan tenzil olundukta miktarı mezbaki muhiti matlûb olur.

Teşhisi tulî — Teşhisi tûlî şehadetnamede munderiç olan tuldurki bu dahi baş bodoslamasının civadereyi dış taraftan kateylediği noktadan kış bodoslama başının arka tarafına kadar ve civadrasız teknelerde dahi baş bodoslaması baş yüzünden kış bodoslama başının kış yüzüne kadar ahiz ve itibar olunur.

(Muhit kaidesi)

Madde 13 — on ikinci maddede beyan olunduğu üzere bir sefinenin ebadı selâsesi olan tûl ve arz ve muhiti mesaha olunduktan sonra nisîf arz'a nisîf muhit mecmuu terbi olunup çıkan hasılı tûl sefine ile zarp ve hasılı zarp ahşap ve kumpazayt sefaini hakkında 0,0017 vahin sefain hakkında 0,0018 adedi daimisi ile dahi zarp edildikte hasılı zarbı ahir sefinei mezkûrun tonilâto güvertesi tahtındaki tonilâto olmuş olur.

Madde 14 — Bundan evvelki maddede beyan olunan tonilâto güvertesi tahtında vaki tonilâtonun miktarını hesap ve tayin etmek için lâzım gelen meşahatı meşruhá icra olunduktan sonra mahallerinde beyan olunan müstesna ve gayri müstesna tutulacak olan kâffe mahallerin kavaidi mahsusasi vasitasile istihraç olunan masahâtarile beraber bir defteri mahusa kaydedilmekle bir sefinenin gerek yelken ve gerek vapur olsun safi ve gayrisafi tonilâtosunun miktarlarını hesap ve tayin etmek için muktazi malûmat ahiz ve ikmal edilmiş olacağından her mesaha mühendisi tarafından zikrolunan miktarların derunu şehadetnameye derci zımında zirde gösterilen hesabat üzere muamele olunur.

(Yelken ve vapur sefaini hakkında safi ve gayrisafi tonilâtoların
istihsali için zam ve tenzil olunacak mahallerin
tonilâtolarının usulü hesabı)

Gayri safi tonilâto için derunu sefinede mesaha
ve dahili hesab edilen mahaller

- 1 — Tonilâto güvertesi tahtında vaki mahal
 - 2 — Üst güverte ile tonilâto güvertesi beyninde vaki mahal veya mahaller
 - 3 — Üst güverte tahtında yahut üzerinde daimî suretle inşa olunmuş etrafı kapalı ve tamamen örtülü mahaller (eğer var ise) yani
 - Kıç kasrası
 - Baş kasrası ve ilâh
 - Sefinenin müretteb memurları kamarası
 - Sair üst güvertede daimî suretle imal olunmuş kapalı ve mahfuz mahallerin kâffesi
 - Yahut köprü mahalli
 - Setli güverte veyahut güverteler
 - Güverte üzerinde zabitan veya efrad tayfa istirahatı için mahal
 - Yan kamaraları
 - Kahve ocağı ve ilâ . . . tül × arz × irtifa
 - Matbah ve matbaha mahsus ve müteallik olan mahaller ve abdesaneler ve gusülhaneler
 - Dümen dolabı köşkü ve harita köşkü ve dönki kazanının mahalli ve sair geminin manevrasına mahsus mahaller
 - Güverte iskelesi etrafına imal olunan kapalı mahallin iskeleden fazla kısmı
 - Onuncu maddede beyan olunan römorkörlerden maada vapur sefaininde makine mahalli hissei tenziliyesinin gayri safi tonilâtonun yüzde ellisinden yani nisfından ziyade bulunan fazlası
 - Üst güverte tahtında yahut üzerinde vaki kapalı ve tamamen örtülü mahallerin tonilâtoları mecmuu
- Bütün sefinenin gayrisafi tonilâtosu

Yüz miktâb kadânden tonilâto

Gayrisafi tonilâtodan edilecek tenzilât

- 1 — Tevaife mahsus yatak mahalleri (yolcu gemisinde kamarotlar ve aşçılar ve yolcu hizmetçileri işbu tayfa için icra olunan tenzilâtta dahil olamaz).

Yahut { Baş kasarasında
Diğer mahallerde
Gemici mahalli
Ateşçi mahalli
Ser dümen mahalli
Ser ateşçi mahalli

- 2 — Zabitan için yatak mahalleri kaptan ve tabib ve malmemuru (yazıcı ve gemi kâtibinin ve ilâ. istirahatına mahsus mahaller işbu tezilâtta dahil değildir).

Yahut { Güverte üzerinde
Sair mahallerde
Birinci zabıt yatak mahalli
ikinci
Üçüncü
Çarkçıbaşı yatak mahalli
İkinci çarkçı
Üçüncü çarkçı
Porsun yatak mahalli
Marangoz

- 3 — Matbah ve matbaha mahsus mahaller ile tayfanın istimaline mahsus ve munhasıran apdes-haneler

Güverte üzerinde $t\ddot{u}l \times arz \times irtifa = \div 100$

Sair mahalde $t\ddot{u}l \times arz \times irtifa \times \div 100$

- 4 — Üst güverte üzerinde sefinenin manevrasına mahsus olan kapalı ve tamamen örtülü mahaller

		Yüz mik'ab kademeden tonilâto
Harita köşkü	tûl × arz × irtifa =	
Vardiya mahalli	tûl × arz × irtifa =	
İşaret mahalli	tûl × arz × irtifa =	
Dümen dolabı mahalli	tûl × arz × irtifa =	
Tabib kamarası	tûl × arz × irtifa =	
Zabitan yemek mahalli	tûl × arz × irtifa =	
Küçük zabitan yemek mahalli	tûl × arz × irtifa =	
İşbu küçük zabitan ser dümen, topçu ve çavuş ve onbaşıya kadardır		
Gusülhane mahalli	tûl × arz × irtifa =	
	— — — ÷ 100	
Yelken sefinesi için icra olunan tenzilât mecmuu	§	
Yelken sefinesi hakkında rüsum veya safi tonilâto		

§ İşbu tenzilât hiç bir vakitte gayrisafi tonilâtonun yüzde beşini tecavüz etmiyeceği gibi salıfüzükir sefinede tenzilât icra edilen mahallerde hamule ve eşya vazedilir veyahut yolcu için yatak vesaire vaz ve tertib olunursa tenzilâtın hükmü kalmayıp gayrisafi tonilâtoya dahil edilir.

(Tenbihat)

- 1 — Harita köşkü kaptan için tertib ve hasrolunursa azamî olarak nihayet üç tonilâto tenzil olunur.
- 2 — Tabib kamarası eğer hekim gemide meçud ise tenzil olunur ve aksi halinde resmi tonilâtoya ithal kılınır.
- 3 — Zabitan ile çarkçıların istimaline mahsus yemek mahalli var ise azamî olarak nihayet dört tonilâto tenzil olunur.
- 4 — Porsun ve saire misillû küçük zabitanın istimaline mahsus ikinci bir yemek mahalli var ise nihayet iki buçuk tonilâto tenzil olunur.

Yüz mik'ab
kademeden
tonilâto

- 5 — Yolcu sefinesi olupta yolculara mahsus taam mahalli olmadığı halde her ne cesamette olursa olsun zabitan ile çarkçıların taam mahalli balâda beyan olunan dört tonilâtöyü tecavüz etmiyecektir.
- 6 — Hamam veya gusülhaneler sefinelerde yolcu olmadığı halde munhasıran zabitan ile çarkçılara mahsus olurlar ise ve bir de daimî surette mevcut olan bir aded hamamdan başka lüzumuna mebni ziyade hamam bulunursa gemide yolcu dahi olmasa kezalik gayrisaff tonilâtödan tenzil olunur. Bu surette zikrolunan hamamlar zabitan ile çarkçılara mahsus olduğu halde gerek birinci ve gerek ikinci hususta tenzil olunursa da tenzilât iki tonilâtöyü tecavüz etmiyecektir.
- 7 — Marüzzikir harita köşkü gerek kaptana mahsus tertib olunsun ve gerek tabib kamarası ve zabitan ile çarkçılara yahut porsun ve saire misillü küçük zabitan mahsus olan yemek mahalli ve zabitan ile çarkçılara mahsus olan hamam mahalli velhasıl bu misillü tenzilât icra olunacak sair her bir mahalli bu şeylere mahsus olduğu musaddak gösterilecek ve gösterilmediği halde tenzili tecviz olunmıyacaktır.
- 8 — Üst güverte üzerinde kapalı mahalde olan dönki kazanı demir kaldırmak ırgat işletmek ve dümen idare etmek yani beşinci maddede beyan olunan alât ve edevatın işlemesine munhasır olmayıpta ilâveten istifade zımında hamule kaldırmaklığa kullanılabildiği vakitte bu halde mezkûr mahal tenzilâta dahil olamaz lâkin sefaini harbiye ve asker nakline mahsus transport sefainin üst güvertesinde dönki kazanına mahsus olan kapalı mahal bu husustan müstesnadır.
- 9 — Derununda yolcu nakledebilmekliğe kabil bir yahut birden ziyade kamaralarla müretteb vapur sefaininde yalnız bir matbah olduğu halde gerek işbu matbah ve gerek aşçı tarafından işgal olunan mâhal gayrisaffi tonilâtödan tenzil olunmaz.
Eğer iki yahut ikiden ziyade matbah olupta maamafih munhasıran tavaifin istimali için olursa tenzil olunur.

- 10 — Marulbeyan mahaller musaade olunan azami miktarlarından az mahal ıstıab ederler ise mevcudu her ne ise tenzil olunur

(Vapur sefaininde kuvvei muharrıke için lâzımgelen tenzilât)

- 1 — Sabit komürlüklü olan sefaine tatbıkı

Mesaha olunduğu gibi makine mahallı

(İşbu makine mahallı şaft yolu ve kazanları ile makinenin işlemesine aid olan kâffei mahallerden ibarettir)

Mesaha olunduğu gibi sabit komurlukler [6 ve 9 uncu maddelerde gösterilmiştir] kuvvei muharrıkenin tenzilât mecmuu

(İşbu tenzilât onuncu maddede beyan olunan romorkorlerden maada sefainin gayrisafi tonilâtosunun yuzde ellisini tecavuz etmiyecektir)

On birinci madde mucibince kuvvei muharrıkenin hissesi tenziliyesi

Vapur sefinesinin safi tonilâtosu

- 2 — Muteharrık komürlüklü olan sefaine tatbıkı

Mesaha olunduğu gibi makine mahallı

(İşbu makine mahallı şaft yolu ve kazanlar ile makinenin işlemesi için ıktıza eden kâffei mahallerden ibarettir)

Muteharrık komürlük hissesi

{	Uskur sefine hakkında $\times \frac{76}{100}$ mesaha	} 6 ve 8 inci
	olunduğu gibi makine mahallinin	
{	Davlumbazlı sefinede $\times \frac{80}{100}$ mesaha	} de göster-
	olunduğu gibi makine mahallinin	

Kuvvei muharrıkenin tenzilât mecmuu

(İşbu tenzilât onuncu maddede vapur çeken gemiden maada sefinenin gayrisafi tonilâtosunun yuzde ellisini tecavüz etmiyecektir)

On birinci madde mucibince kuvvei muharrıkenin hissesi tenziliyesi

Vapur sefinesinin safi tonilâtosu

(Hesabat ve kavaidi sabıka üzerine misal)

Bir ahşab sefinenin tonilâto güvertesi üzerinde tûlü 109 kadem ve umurga tahtında olarak bordalarda güverte hizasından güverte hizasına kadar maktâ azamda vaki muhiti 44 kadem ve maktâ mezburdaki dıştan dış arzı azamî 22,7 kadem olsa on bir ve on üçüncü maddeler mucibince ifayı muameleye şuru edilir.

Tonilâto güvertesi altı		Sedli güverte altı	
44	muhit	32,15	sedli güverte tûlü
22,7	arz	18,55	sedli güverte arzı
<u>66,7</u>		<u>16075</u>	
2 66,7		16075	
<u>33,35</u>	işbu miktar terbi olundukta	25720	
33,35		<u>3215</u>	
<u>16675</u>		596,3825	
10005		2	sedli güverte umku
<u>10005</u>		1192,7650	
10005		<u>100</u>	
<u>1112,2225</u>		11,93	sedli güverte tahtında hasıl olan tonilâto
109	tûlü sefine		
<u>1000998</u>			
111222			
<u>121231,98</u>			
0,0017	adedi daimî		
<u>84862386</u>			
12123198			
<u>206,094366</u>	tonilâto güvertesi tahtında hasıl olan tonilâto		
11,93	sedli güverte tonilâtosu		
<u>218,02</u>	sefinenin umum yahut gayri safi tonilâtosu		

Berminvalı muharrer istihraç olunan tonilâto gayri safi tonilâto olup eğer sefine yelken ise miktarı mezburdan (madde

beş ve on dördüncü tenbıhte) beyan olunan mahaller ve eğer vapur sefinesi ise makine mahallı için lâzımgelen hisseı tenziliye tarh ve ihraç edilmekle safi veya rüsum tonilâtosu tahsil edilir

(Makine mahallı için lâzımgelen hisseı tenziliye hesabı)

Uskur vapurlarda asıl makine

mahallının suretı mesahası

Kadem		Yahut	
12,1	makine mahallının baş taraf muntehasındaki arzı	12,1	Baş taraf muntehasındaki arz
12,1	makine mahallının vasatındaki arzı	12,1	kıç taraf muntehasındaki arz
<u>12,1</u>	makine mahallının kıç taraf muntehasındaki arzı	24,2	
36,3		<u>48,4</u>	vasatı arz \times 4
3		72,6	
<u>12,1</u>	makine mahallının arzı mutavassıt	<u>4,167</u>	= 25
11,85	makine mahallının umku mutavassıtı	5082	3 \times 2
605		4355	
968	şaft yolu	726	
121	kadem	<u>2904</u>	
121	36 tül	302,5242	
<u>143,385</u>	2 arzı mutavassıt	11,85	umku mutavassıt
25	makine mahallinin tulu	72	151260
<u>716925</u>	3 umku mutavassıt	242016	
286770	216	30252	
<u>3584,625</u>	100	30252	
100	2,16 tonilâto	3584,8620	
35,84	tonilâto makine mahallı	<u>100</u>	
		35,84	tonilâto

Yekûnu tonilâto	
35,84	makine mahalli
<u>2,16</u>	şaft yolu
38,00	asil makine mahallinin mesaha olunduğu gibi tonilâtosu

İşbu asıl makine mahallinin sefinenin gayri safi tonilâtosu miktarı yüzdesine nisbeti hissesini tayin etmek için berveçhiati muamele olunur. Şöyleki: Asıl makine mahallinin tonilâto miktarı = 38

	<u>100</u>		
hasılı zarb	3800	218,02	sefinenin gayri safi tonilâtosı
	<u>17,4</u>		sefinenin gayri safi tonilâtosı yüz- desine nisbet asıl makine mahalli- nin yüzdesi

Bundan istidlâl olunurki asıl makine mahalli sefinenin gayri safi tonilâtosunun yüzde 17,4 miktarına balığ olmuş olur. Mez-kûr tonilâto yüzdesinin on üçünden yukarı ve yirmisinden aşağı olmakla bu halde bermucibi talimat makine mahalli için lâzımgelen hissei tenziliye gayri safi tonilâtosu miktarının yüzde otuz ikisi olmak iktıza edip berveçhizir hesap edilir.

Tonilâto			
218,02	gayri safi tonilâto	218,02	gayri safi tonilâto miktarı
<u>0,32</u>		<u>69,77</u>	makine mahalli için his- sei tenziliye
43604		148,25	sefinenin safi yahut rü- sum tonilâtosu
<u>65406</u>			
69,7664	makine mahalli için lâzımgelen hissei tenziliye olmak- la bu surette		

Bu veçhile hesabı mezkûre badelicra safi ve gayri safi tonilâtolar ile miktarı tenzilât derce sureti mesahayı mübeyyin şehadetnamesi tanzim ve inşaati bahri dairesine takdim oluna-rak dairei mezkûr canibinden bittetik tasdik edildikten sonra tescil edilir.

İntizamı ameliyat

Madde 15 — Bu mahalle gelinceye değin zıkır ve beyan edilen mesaha edilecek mahaller bir şekil ve cesamette bulunmayıp muhtelif surette olduklarından bunların mesahaları her mesaha mühendisi tarafından keyfe mattafak usul üzerine muamele olunmıyarak sebkât eden kavaidi mahsusaları ile mesaha olunmaları lâzım gelip bunun haricinde calıbı şüphe bir mahal zuhurunda mühendisi mumaileyh sermımaı canıbıne muracaatla halli şüphe eyliyecektir

Mesaha şeridleri

Mesahatı sefain hakkında su tesir etmez şeridlerin ıstımalı caız olduğundan mesahatı fılyenin hitamına değin zıkrolunan şeridlerin hını ıstimallerinde kendir ve ketenden mamul oldukları zaman su ve rutubetin tesirle munkabız olacakları derkâr bulduğuna binaen bu nevi şeridler kamselle mısillü su rutubet tesir etmeyecek bir hale ırca edilmedikçe ıstimalleri caız olmayıp tûlleri dahı gerilmek ve dublin peyda eylemek hususlarının ihtilafı madde vukuunu mucib olmayacak munasib bir tülde bulunmaları ahsen ve evlâdır Çunku avarızı mezkûre sebebile zıkrolunan şeridler ve zencirler cûzi ve kullî muteessir olmakta buldukları cihetle bunların ıstimallerince mevaku vefire mevcut isede fakat bu kaidelerin esasınca dublin ve inbısat hususlarından tahaddus edecek ihtilâfatı cüzîye kavaidi atıkaya nisbeten pek olkadar hatayı intaç edemedikleri ecilden kavaidi atıkaca ıcrayı mesahada kullanılmıyan şerid ve zencirin kavaidi cedidede ıcrayı mesaha hususlarında bir dereceye kadar hatadan salım olarak ıstımal edilirler Binaenaleyh 100 kadem tulunde guzelce lâstıklendirilip su ve rutubet tesir edemez bir halde imal edilmiş olan şerid gerilerek ıstımal ve ara sıra tulü dahı muayene olunduğu suretle calıbı ehemmiyet bir hatayı maddî zuhura getiremeyip ve bu mısillü şerid ve aksam kadem taksim eylediği takdirde sefainin tûllerile eb'adı sairesinin mesahasında mucıbı suhulet ve muhassenat olacağı derkârdır

Mesaha veya muhit zıncırı

Beher kademi 40 dirhemi cedid vezninde ve bütünü dahı yetmiş kadem tulunde olan beden zıncırı denilen muhit zin-

çirinin işbu kaidece mesaha hususâtına elverişli olduğu bittecrûbe anlaşılmiştir. Kaldığı sefaini cesime muhit veya bedenlerini mesaha ederken hasbellüzum mezkûr zincirin iki uçlarına mukatazi tûlda yani çend kadem olmak üzere su derununda terbiye edilmiş kordon halat bend ve ilâve edilmek lâzımdır. Mezkûr zincirin tulû vasatına kuvvetli ve heman bir pus kutrunda bir halka merbut olup işbu halkanın merkezinden itibaren her iki nihayete doğru beyinlerindeki mesaha iki kadem olmak üzere ufak kıt'ada madenî levhalar merbut bulunarak bunların üzerine sırasile 2, 4, 6, 8, ve ilâh . . rakamları mahkûk ve murakkamdır. Bu halde zikrolunan halkanın merkezi tamamile omurga hattı altında bulunsun bulunmasın mezkûr zincirin iki nihayetlerindeki güverte hizalarında bulunan marûlbeyan parça ve levhalar üzerlerinde görülen erkam birbirlerine zam ve ilhak olunduktan sefinenin muhiti bissuhule tayin ve istihsal edilmiş olur. Bu nevi mesaha için salifüzzikr zincir sair cins zincirlerin kâffesine faik olduğu halde üç dört sene istimal kılındıktan sonra tulû 2,5 kadem kadar uzamakta olduğu bittecrûbe anlaşılmiş olduğundan ara sıra muayene edilerek rakam levhalarının mahalleri dahi tashih ve tesviye edilmek iktiza eder.

Zikrolunan zinciri pastan muhafaza etmek için galvaniz edilmek lâzım olduğu gibi galvaniz edilmemiş olan muhit zinciri dahi istimal olunmadığı zamanlar bıçkı talaşı ve tebeşirle memlû bir torba içerisine bilvaz muhafaza edilmesi ahseni umurdandır.

Trade tarihi 17 miharrem 1304 ve 4 teşrinievvel 1302

№: 176 — Tahsili Emval nizamnamesi

BİRİNCİ FASIL

Mevaddı umumiye

Madde 1 — Devleti Ahyenin kavanin ve nizamatı mahsusası mucibince doğrudan doğruya tayin eylediği vergiler işbu nizamnamede münderiç usul ve kavaide tevfikân tahsil olunur.

Madde 2 — Birinci maddede muharrer vergilerin tahsilâtı vazifesi munhasıran işbu nizamnamenin tahsis ettiği vesaite mevdudur.

Madde 3 — İşbu nizamnamede tahsili emval için muayyen olan ahkâmı mümtaze kavanini umumiyenin olabta gösterdiği kavaiden kısmen ve hususen müstesna olarak cereyan eder.

Madde 4 — Efradı mükellefin işbu nizamnamenin kendileri için vaz ettiği ahkâma ittibaa mecburdurlar. Anlara muhalif harekâtın netayicini dahi işbu nizam tayin eyler.

Madde 5 — Vesaiti tahsiliye her vilâyet ve liva merkezi olan kazalarla bilûmum mülhakat kazalarında miktarı kazanın cesametine ve emvalinin kemmiyatına göre tayin kılınmak üzere asakiri zaptiyye ilâveten piyade ve suvariden mürekkep olarak teşkil olunacak tahsildar bölükleri ile her karye ve mahal-lede birer kabızımdan ibarettir ve işbu kabızımmallar muhtarlar-dır. Tahsildar bölüğü merkezi vilâyet olan kazalarda zabtiye alây beyinin ve merkezi liva olan kazalarda tabur ağasının ve mülhak kazalarda bölük ağalarının kumandasında bulunacak ve umuru hesabiyeden dolayı mal ve vergi memurlarına müracaat edeceklerdir. Ancak Derseadet emlak ve akar vergisinin tahsi-line memur heyetin sureti tertibi yedinci fasılda muharrer usul ve kavaide tâbi olacaktır.

Madde 6 — Tahsildarların maaş ve tayinatı buldukları mahal zabtiyelerinin maaş ve tayinatı ile mütenasiben tahsis olunup fakat paltolarının etekleri zabtiye paltolarından daha uzun ve tahsildarlığa mahsus alâmeti farikalı olacaktır. Piyadelere birer meç ve tüfek ve suvarilere birer kılıç ve tüfek vere-rilecektir. Hayvan takımları dahi birer nasakta olacaktır.

İKİNCİ FASIL

Tahsildarların vezaifi

Madde 7 — Piyade tahsildarları şehir ve kasabat ve suvari tahsildarları kura kabızımmallarının zirdeki maddede zikir ve ta-dad olunan emvali devleti efradı ahaliden tahsil ve kabz ile mal sandıklarına isal ve teslim edip etmediklerini teftiş ve tahsi-lâta rehavet gösteren kabızımmallar ile borcunu vermiyenleri ta-kip vazifesi ile mükellef olup paraya asla el sürmeyecek ve bu

vazifeden başka bir işte istihdam olunmaları asla caiz olmayacaktır.

Madde 8 — Tahsildarların memuru tahsili oldukları emvalin cins ve nevi şunlardır:

Evvelâ - Emlâk ve akar vergisi,

Saniyen - Arazi vergisi

Salisen - Yerli ve yabancı esnaf temettü vergisi,

Rabian - Varidatı üşriyesinin arazi üzerine tevzi ve taksim olunmuş olan kısmı ve güverî tabirile bedele tahvil olunan aksamı,

Hamisen - Ahalii gayri müslimenin bedelâtı askeriyesi

Sadisen - Masarifi tahririye karşılığı,

Sabian - Tapu hasılâtı,

Saminen - İşbu yedi nevi mürettebatın bakayası.

Tahsildarlar işbu sekiz nevi emvali ayrı ayrı tahsil edecekleri gibi mahsubatını dahi defterlerinde başka başka yürütüleceklerdir.

Madde 9 — Mal ve vergi memurları maddei sabıkada gösterilen sekiz nevi mürettebattan vergi itlâk olunanların asıllarile bakayasından her mahalle ve karyede talep edecekleri meballiğin müfredat defterini her senei maliye duhulünden iki ay mukaddem yani kânunusaniden şubat gayetine kadar iki ay zarfında ve âşar namı tahtında bulunanların müfredat defterini dahi senei maliyenin duhulile âşarın tahakkuku hininde mal kalemlerinde tanzim ettirip ilân edilmek üzere piyade ve suvari tahsildarları marifetlerle mahallât ve kura kabızımallarına gönderileceklerdir.

Madde 10 — Tahsildarlara taharri ve takib edecekleri varidatın envai üzerine mal kalemlerile vergi idarelerinden birer defter verilecek ve tahsilât vuku buldukça yine mal kalemlerile vergi idarelerince bu defterler üzerine yürütülecektir.

Madde 11 — Tahsildarlar vakti taksiti vürüd ettiği halde mürettebatı emiriyesini tediye etmediği defterlerinden müsteban olan mahalle ve kuraya gidip kabızımalların hesaplarını teftiş ile zimmeti tebeyyün eden kabızımallar yani muhtarları merkezi kazaya izam edeceklerdir.

Madde 12 — Kaza mal memurları her mahalle ve karyeden talep olunan verginin birer müfredat defterini vergi ema-

netinden tanzim olunacak nümunesi mucibince her sene kânu-nusani iptidasından şubat gayetine kadar iki ay zarfında kalemlerinden çıkartıp ilân edilmek üzere tahsildar marifetile mahallât ve kura kabızımalarına göndereceklerdir.

Madde 13 — Tahsildarlar her sene mart girmezden onbeş gün evvel tahriri emlâktan verilen malûmat üzerine her karye veya mahalleden nufusu mevcude itibarile talep olunacak bedelâtı askeriyenin miktarı mecmuunu mübeyyin meclisi idare tarafından verilecek tevzi mazbatalarını mahallât ve kura ihtiyar meclislerine ita eder ve tevzi defterini yaptırıp bir nüshasını o mahalle veya karyenin kabızımalarına verir ve bir nüshasını dahi on ikinci maddede gösterildiği vechile ilân ettirir.

Madde 14 — Tahsildarlar her şahsın hissesine aid vergi ve bedeli askerinin miktar ve kemmiyetini natık vergi kalemlerince imlâ edilen tezkerelerle bunların yekûnlarını şamil olarak köy üzerine imlâ olunmuş olan top sergileri vergi kaleminden ve aşarı arazi üzerine taksim olunmuş yerlerde efradı zürraın hissesine aid bedeli üşrûn ve arazi üzerine munkasım olmayıpta yalnız güveri namile bedele tahvil olunmuş olan hissei üşriyenin miktarlarını mübeyyin olan üşür tezkerelerini mal kaleminden alıp ba senedatı makbuza kabızımallara ita ve teslim ve kaza ve karyece maktuan zürraı ahaliye ihale kılınan varidatı üşriye ile toptan ve perakende suretile taliplerine satılan emlâk ve zehair ve saire ve rüsumatı müteferrika bedelât ve hasılâtından deyni olanları celp ve borçlarını tahsil ile mal sandıklarına teslim ettirirler.

Madde 15 — Müşterekülmenfaa rejî ambarlarından tahsil olunan ve muvakkaten Düyunu Umumiyei Osmaniye İdaresine metruk olan duhan üşrüne bir emri mahsus olmadıkça vaziyet edemeyeceklerdir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Usulü tahsilât

Madde 16 — Emlâk vergisile bedelâtı askeriye vergi esnaf temettü vergisi ve âşarın arazi üzerine taksim olunmuş olan kısmı ve arazi vergisile âşarın bedele tahvil olunmuş kısmı

takasiti muayyenesinde tahsil olunur. Ve yabancı esnaf temettü vergisile masarifi tahririye karşılığı ilk taksite ilâveten ve def'aten tahsil olunur. Bir kaç taksitini veyahut bir senelik vergisini def'aten verenler olur ise kabul olunur.

Madde 17 — Mükellef olduğu emvali devleti evkat ve takasiti muayyenesinde ifa etmeyip de kabızmallar canibinden tahsildarlara irae olunacak medyunlar tahsildarlar tarafından köylerde ihtiyar meclisine ve kasabalarda dairei belediyeye celb ile borçları tahsil edilir ve ifa etmedikleri halde evvelâ medyunun haline göre hanesinin idaresine kâfi eşyası saniyen esnafın edevatı sinaiyesi salisen zürrain çift ve ziraat edevatile çift hayvanatı ve tohumluğu ve hasılâtın miri hissesi müstesna tutularak kusur esmar ve zehair ve hayvanat ve eşyayı beytiyesi ve emvali sairei menkulesinden deyinine kâfi olacak miktarı madde atiyede beyan olunan usul ve kavaide tatbikan sattırılıp esmanı mal sandığına teslim ettirilir.

Madde 18 — Mürettebatını vaktile ifa etmemiş olan şahıs hakkında deyni sabit olan medyun hakkında cari muamelei kanuniye Hükümeti mahalliyece icra olunur.

Madde 19 — Bir medyunun emlâki bulunmadığı ve kendisi zimmeti musaddakasını edadan imtina edip de serveti nakdiyesi tahsildar tarafından evrak veya ihbaratı mutebere ile isbat olduğu halde tahsildarın olbapta edeceği taktir üzerine Hükümet canibinden ol medyun hapis olunur fakat hapis müddeti doksan bir günü tecavüz edemez ve bir deyin için medyunun iki kere hapisi caiz olamaz.

Madde 20 — Medyunun tediye deyne kudreti olmadığı ihtiyar meclis veya dairei belediyece malûm olupta nizamen satılabilecek menkulât ve gayri menkulâtı dahi bulunmaz ise kabızmallar ile tahsildarlar ve mal memurları bir kıt'a mazbata tanzim ederek meclisi idarei kazaya ita ederler. Meclisi idarei kaza işbu mazbata üzerine betekrar icrayi tahkikat ederek medyunun filhakika kudreti olmadığını sabit olur ise zimmetinin tahsili sıai haline talik olunur.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Tahsildarların mücazati

Madde 21 — Hizmetlerinde tekâsül ve kusur eden tahsildarlar birinci defasında alaybeyi veya tabur ve bölük ağaları

tarafından tevbih ve ikinci defasında nısf maaşı cezaen kat ile mal sandığına irad kayıd ve üçüncü defasında memuriyetinden tard olunur.

Madde 22 — Tahsildarlar geldikleri yerlerde ahaliden meccanen yem ve yiyecek ve sair bir şey alırlar ise Ceza Kanununun yüz on birinci maddesine tevfiikan mücazat olunur.

BEŞİNCİ FASIL

Kabızımalların sıfatı lâzimesi ve mücazati

Madde 23 — Her karye ve mahallenin kabızımali olacak muhtarların intihabları vilâyet nizamnamesi ahkâmına tevfiik olunur. Muhtarların muteberandın olması ve bir cinayetle mahkûm olmaması şarttır.

Madde 24 — Elyevm mevcut olan muhtarlardan madde sabıkada muharrer evsafı haiz olmayanlar bittebdil yerlerine evsafı lâzimeyi haiz muhtarlar intihab ettirilecektir.

Madde 25 — Muhtarların mükellefinden istihsal eyledikleri emvalden zimmetlerine akçe geçirirler ise anın tazmini kendilerini intihap eden karye veya mahallât ahalisine racidir. Ahali dahi bilmüraca muhtarlara tazmin ettirirler. O makuleler hizmetlerinden ihraç ve aldığı akçenin tamamen kendisinden istihsalı için Hükümetçe tedabiri seria icra olunduktan başka mahkeme marifetile tebeyyün edecek hale göre Ceza Kanununun doksanıncı maddesine tatbikan hakkında muamelei cezaiye ifa olunur.

ALTINCI FASIL

Kabızımalların vazai fi

Madde 26 — Karye ve mahalle muhtarları buldukları karye ve mahallede işbu nizamname ile envai tayin olunan te-kâlifi Devleti doğrudan doğruya efradı mükellefinden tahsil etmeğe ve mürettebatı Devleti vakti muayyeninde vermeyenleri derhal tahsildara irae ile haklarında muamelei kanuniye icrasını talep eylemeğe ve müracaat ettiğini mübeyyin tahsildara bir pusula mühürletmeğe memurdurlar.

Madde 27 — Muhtarlar on ikinci maddede gösterildiği veçhile malmemurları tarafından verilen defterler üzerine her karye veya mahalle ahalisinden istiyebilecekleri paramın müfredatını natık ve köylünün anlıyacağı lisan ve tabire muvafık birer yafta tertib ile köy ve mahallenin cami ve kilisesi duvarına veya diğer münasib mahalline yapıştırarak ilân ederler ve bu yaftalarda muharrer miktardan ziyade ahaliden bir akça talep ve ahzedemezler.

Madde 28 — Ahalii karye verdikleri parayı hangi senenin hangi nevi borcuna vermek isterler ise muhtar o borca teslim yazmağa mecbur olup alacağı parayı sahibinin reyî hilâfında diğer borca mahsub etmekten memnudur.

Madde 29 — Mahalle muhtarları kabzyleedikleri parayı beş günden ve köy muhtarları on beş günden ziyade yanlarında tutmayıp behmehal malsandığına teslim etmeğe mecburdurlar. Şu kadar ki makbuzat bin beş yüz kuruştan ziyade olur ise müddeti Mukarrereyi beklemeyip aldıkları gün teslim eylemekle mükelleftirler.

Madde 30 — Muhtarlar tahsildarlar taraflarından kendilerine ita olunan defterlerin birine beher gün kabzettikleri akçaları sırasile kaydederler ve diğerinde dahi herkesin teslimatının zimematından mahsubu muamelesini yürütürler ve makbuzatı vakıalarını tahsildarlar taraflarından verilip mükellefin yedinde bulunan koçanlara tarih ve miktarlarile teslimi kaydeyledikten sonra muhtarlığa mahsus olan mühür ile mühürliyerek derhal sahibine verirler.

YEDİNCİ FASIL

Dersaadet akar vergisinin sureti tahsilile tahsildarlarının intihab ve tayini

Madde 31 — Dersaadet ve bilâdı selâsede kâin emlâk vergisi her dairei belediye de bir sertahsildar ile dajrenin cesametine ve verginin derecatına göre beher ikişer bin adet emlâk için bir tahsildar ve bir tahsil hademesi isabet eylemek üzere on ser tahsildar ile yetmiş nefer tahsildar ve tahsil hademesi ve otuz kâtib ve bir pul muhafızından ibaret bir heyeti tahsiliye marifetile tahsil olunur.

Madde 32 — Dersaadet ve devairi ser tahsildarlarile tahsildarlar ve tahsil hademesi ve ketebe ve pul muhafızı erbabu iffet ve istikametden ve tahsildarlığa lâzım olan malûmat ashabından intihab ve tayin kılınır ve alelûmum tahsildarlar ile pul muhafızı nizamnamei mahsusı hükmüne tevfikan kefalete rap-tolunur.

Madde 33 — Heyeti tahsiliye nasakı vahid üzere elbise iktisa edecek ve yakalarına alâmeti farika vazolunacaktır.

Madde 34 — Tahsil hademesi tahsildarların ve tahsildarlar ile kâtibler ser tahsildarları ve ser tahsildarlar dahi devair mal memurlarının refakatlarında bulunup anların tahtı emir ve nezaretinde ifayi vazife ederler ve pul muhafızı şehremaneti vergi memurunun maiyetinde ve anın tahtı emir ve nezaretinde bulunur.

Madde 35 — Tahsildarlar kendi daireleri hududu dahilinde kâin emlâk ve akarın vergilerini talep ve tahsil ederler. Daireleri hududu haricinde vaki emlâk ve akarın vergilerini talep ve tahsil edemeyecekleri gibi bir emri mahsus almadıkça devairi belediyyeye aid varidatı dahi tahsil edemezler.

Madde 36 — Ser tahsildarlar kendi hududları haricinde vaki emlâk ve akar vergilerini tahsile karışmayıp yalnız maiyetlerinde bulunan tahsildarlarla tahsil hademesinin vergi tahsilâtınca olan usul ve harekâtını teftiş ve muamelât ve muhasebatını tetkik ederler.

Madde 37 — Tahsildarlar ile tahsil hademesi ser tahsildarlar tarafından verilecek vergi kuponları mucibince emlâk ve akarın vergilerini üç taksitte tahsil ve verilecek akçeyi kabz ile mensub oldukları daire malsandığına teslim ederler ve tahsil ettikleri akçe mukabilinde vergi tezakirine mahsus pulardan yapıstırıp makbuz tarihinin vazile imza edeceklerdir ve her gün vuku bulan tahsilâtı malsandıklarına teslim mecbur olup nezdlerinde tevkif edenler mes'ul olur ve her tahsildara nihayet yirmi bin kuruşluk miktarı pul verilir ve sarf olunduğ-ça tekrar ita kılınır.

Madde 38 — Emlâk ve akar vergisinin yüzde altısı karşı-lık tutularak ser tahsildarlar ile tahsildarlara ve tahsil hademe-

sine ve kâtiblere ve pul muhafızına bir nisbeti muayyene üzere maaş ita kılınacaktır.

Hatime

Madde 39 — İşbu nizamnamenin neşrinden itibaren 25 zilkade 1296 tarihli Tahsili Emval nizamnamesinin hükmü münfesihdir.

Madde 40 — Maliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Irade tarihi: 19 muharrem 1304, 6 teşrinievvel 1302

№ : 177 — Tahtelbahir telgraf hututunun muhafazasına dair 14 mart 1884 tarihli mukavelei düveliyeye mugayir harekâtın men'i hakkında kanun

22 muharrem 1304, 9 teşrinievvel 1302

BİRİNCİ FASIL

Sevahile tâbi olmıyan sulara müteallik ahkâm

Madde 1 — Tahtelbahir telgraf hututunun muhafazasını temin maksadına mebni olan balâda muharrer mukavelei düveliyeye ahkâmına mugayir olarak bir osmanlı sefinesi taifesi efradı tarafından vukua gelecek kâffei harekât ya maznunaleyhin mensub olduğu sefinenin aid bulunduğu liman hangi kaza dahilinde ise o kazanın veyahut sefinenin osmanlı limanlarından ilk vasıl olacağı liman hangi kazaya tâbi ise o kazanın bidayet mahkemesinde rüyet olunur.

Madde 2 — Takibat müddeiumuminin talebi üzerine huku ku şahsiyeye hâlel gelmeksizin icra kılınır.

Madde 3 — Birinci maddede zikrolunan mukavelei düveliyenin onuncu maddesi mucibince tanzim olunan zabıt varakalarının sahte olduğu kat'iyen iddia olunmadıkça münderecatı muhakkak addedilir.

Zabıt varakalarının fikdani veyahut ademı kıfayeti halinde hilâfi kanun vukua gelen harekât şuhudu şahsiye ile isbat edilebilir [1]

Madde 4 — Maddeı sabıkada zikrolunan zabıt varakalarının tanzımı için lâzım olan evrakı rae ve ibrazdan imtina edenlerden bir mecdıyeden yirmi mecdıyeye kadar cezayı nakdi alınır

Madde 5 — Balâda muharrer mukaveleı duveliyenin onuncu maddesi mucibince zabıt varakalarını tanzime salâhiyeti olanlara vezâfi memurelerini hını icrada her ne suretle olur ise olsun taarruz veya şiddet ve darp tarikle mukavemet edenler ceza kanunnamesinde musarrah olan derecatı cezayıye göre mücazat olunur

Madde 6 — Evvelâ tahtelbahır telgraf hututunun vaz'ı veyahut tamirile meşgul olduğu halde müsademe vukuunu men için muayyen olan işaretler hakkındaki kavaide riayet etmiyen sefine kaptanı

Saniyen bu işaretleri gorup veyahut gorebilecek bir halde bulunupta tahtelbahır telgraf hattının vaz'ı veyahut tamiri ile meşgul olan sefineden lâakal bir milı bahrı uzağa çekilmiyen veyahut bu kadar uzakta durmiyan sefinenin kaptanı

Zikrolunan 14 mart 1884 tarihli mukavelenamenin onuncu maddesi berveçhiatı aynen derç kılınır

[1] Onuncu madde mukaveleı hazırıya mugayır harekât ışıını ruyet ve tetkik eden mahkemenin bulunduğu memleket kavanını tarafından kabul olunan bilcumle vesait ve delâil ile ityan olunabilir Sefanı harbiyeyi veyahut hükûmatı muteakidenin b rı tarafından bu bapta mahsusan tayın olunan sefanı kumanda eden zabitanı sefanı harbiyeden gayrı bir sefine tarafından mukaveleı hazırıda munderiç tedabire mugayır b r hareket vuku bulduğunu zan eyledikleri takdirde kaptandan veya sefine sahibinden sefinenin tabiiyetini mübeyyin evrakın ibrazını talep edebilirler Bu evrakın ibrazı keyfiyeti derhal hulâsa veçhile evrakı mezkûreye kayd ve işaret edilecektir Bundan başka maznun olan sefine her hangi tabiiyette bulunur ise bulunsun zabitanı mumaileyhım tarafından zabıt varakaları tanzim olunabilecektir Zabıt varakaları bunları tanzim eden zabıtın mensub olduğu memleketin usulu veçhile ve işbu memlekette müstamel lisan üzere tanzim olunacağı gibi hangi memlekette ibraz olunacaklar ise o memleket kavanını ahkâmına tevfiakan delil makamında istimal olunabileceklerdir Maznunlar ile şahidler işbu zabıt varakalarına lüzum gorecekleri bilcumle ızahatı kendi lisanları üzere ilâve etmek veya ettirmek salâhiyetini hazır olup ızahatı mezkûre usulü veçhile imza edilmek lâzım gelir

Salısen Tahtelbahır telgraf tellerinin mevkını iraeıye mahsus şamandıraları gorup veyahut gorebilecek bir halde bulunupta şamandıralar hattından lâakal bir çeyrek mılı bahrı uzakta durmıyan bılcumle sefaının kaptanları uç mecıdıyeden elli mecıdıyeye kadar cezayı nakdı itasile mahkûm olurlar

Madde 7 — Evvelâ şamandıralar hattı vasıtasile veyahut suretı aharı ile mevkı bılnecek tahtelbahır telgraf hattından lâakal bir çeyrek mılı bahrıden az mesafede demır atan veyahut kuvveı mucbıre olmadığı halde tahtelbahır telgraf hattının mevkını iraeıye mahsus olan şamandıralardan bırne bağlıyan kâffeı sefaının kaptanları

Sanıyen alât veya ağlarını tahtelbahır bır telgraf hattının vaz'ı veyahut tamırı ile meşđul bulunan sefineden lâakal bır çeyrek mılı bahrı uzak bulundurmıyan balıkçı kayığının sahibı [1]

Salısen alât veyahut ağlarını tahtelbahır telgraf hututunun mevkını iraeıye mahsus olan şamandıralar hattından lâakal bır çeyrek mılı bahrı uzakta bulundurmıyan bılcumle balıkçı kayığının sahibı uç mecıdıyeden elli mecıdıyeye kadar cezayı nakdı itasile beraber bır gunden beş gune kadar hapıs cezasıle mahkûm olunabilir Şu kuyuddan Boğazıçı bıttabı mustesnadır

Madde 8 — Evvelâ eserı musameha olarak ve ba husus altıncı ve yedıncı maddelerde musarrah ahvalde tahtelbahır telgraf hattını şıkest veyahut telgraf muhaberatının kısmen veya kullıyen tatılını veyahut tehirını intaç edebilecek surette telgraf telıne zarar ve hasar ıras eden her şahıs

Sanıyen Tahtelbahır telgraf hattının vaz'ı veyahut tamırı ile meşđul olduğu halde musademe vukuunu men'e mahsus ışaretler hakkındaki kavaıde ademı riayetından naşı dığer bır sefine tarafından tahtelbahır telgraf hattının şıkest veyahut duçarı hasar olmasına sebebiyet veren her bır sefinenin kaptanı üç mecıdıyeden elli mecıdıyeye kadar cezayı nakdı itasile beraber altı gunden ıkı aya kadar dahı haps edilebilir

[1] Şu kadarkı ışaratı müttehazayı hımil telgraf vapurunu goren veyahut gorebilecek bır halde bulunan balıkçı kayıklarına ışaratı vakıa dairesinde hareket etmek uzere derdestı icra ameliyatı itmam etmeleri için lâzım gelen muhlet ita olunacak ve fakat bu muhlet yırımı dort saatı tecavuz etmıyecektır

Madde 9 — Evvelâ tahtelbahir telgraf hututunu şikest ve tahribe mahsus olan alât ve edevatı bilerek imal ve fûruht ve sefineye tahmil eden veyahut ettiren.

Saniyen alât ve edevatı mezkûreyi istimal eyliyenler üç mecrediyeden elli mecrediyeye kadar cezayı nakdî itasile beraber altı gündən iki aya kadar dahi hapis edilebilir.

Madde 10 — İhtiyarî olarak tahtelbahir telgraf hattını muhaberatin kısmen veyahut külliyyen tatilini veya tehirini mucib olabilecek surette kat veyahut duçarı hasar edenler elli mecrediyeden iki yüz mecrediyeye kadar cezayı nakdî itasile beraber üç aydan üç seneye kadar hapis edilecektir. Ef'ali mezkûreye teşebbüs edenler dahi aynı bu cezalara duçar olacaklardır. İşbu ahkâm muhafazai hayatları veyahut sefinelerinin temini selâmeti için tahtelbahir bir telgraf hattını kat veyahut duçarı hasar etmeğe mecbur olan eşhas hakkında cari degildir.

İKİNCİ FASIL

Sevahile tâbi denizlere mahsus ahkâm

Faslı sabıkta muharrer olan ahkâmın cümlesi sevahile tâbi denizlerde sefaini osmaniye ve gerek sefaini ecnebiye tarafından vukubulacak harekâtı memnua hakkında dahi tamamen caridir şu kadar ki harekâtı memnuai meşruhanın sübutu sevahilde müstahdem berrî ve bahrî askerî zabitanı ile zabıtai adliye ve belediye memurları canibinden tanzim olunacak zabıt varakalarile dahi mümkün olabilecektir. Ve bunların tanzim edecekleri mazbataların münderecatı hakkında itiraz vukuunda itirazatı vakianın muvafıki hakikat olup olmadığı mehakimce tetkik olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Mevaddı umumiye

Madde 11 — Sekiziñci maddenin birinci fıkrası mucibince maznunualeyh olan adam rakib olduğu sefinenin vasil olacağı ilk osmanlı limanındaki memurini mahalliyeye tahtelbahir telgraf hattının kendisi tarafından kat veyahut duçarı hasar edilmiş olduğunu sefinenin limana vürudundan itibaren yırmi dört saat zarfında ihbara mecburdur ihbar etmediğı halde duçar olacağı mücazat iki misline kadar tezyid edilecektir.

Onuncu maddenin dördüncü fıkrasında muharrer olduğu üzere tahtelbahir telgraf hattını kat veya hasardıde eden kimse salıfüzükir ihbara mecbur olup aksi takdirinde üç mecdiyeden elli mecdiyeye kadar cezayı nakdî itasile mahkûm olur.

Madde 12 — Fiilin tekerrürü halinde balâda zikrolunan cezaların nihayet derecesi tertib ve icra olunacak ve hini haccette iki misline dahi iblâğ edilebilecektir.

Madde 13 — İşbu kanunun altıncı ve yedinci ve sekizinci ve dokuzuncu maddelerinde muharrer ef'alden dolayı iki sene zarfında mevaddı mezkûre ahkâmına mugayir hareket için aleyhinde bir hükmü kat'î ita olunanlarla onuncu maddede musarrah ahvalden dolayı maddei mezkûre ahkâmına mugayir harekette bulunduğu için her hangi tarihte olur ise olsun aleyhinde hüküm lâhik olmuş olan kesan mükerrir itibar olunur.

Madde 14 — Sefain teşhiz edenler bu sefinelerin ister sahibi olsun ister olmasınlar işbu kanuna mugayir ef'ali için hüküm olunabilecek cezayı nakdî ile ef'ali mezkûrenin icab ettirebileceği tazminatı hukukiyeden mes'ul olurlar.

İşbu kanunun tahtı memnuiyete aldığı ef'alın vukuundan tevellüd edecek hukuku şahsiye davaları ahkâmı umumiyei kanuniyeye tevfikan fasıl ve hallolunacaktır.

№: 178 — Asakiri nizamiyei şahanenin tertibatı müteyemmenel cedideye tevfikan sureti ahzını mübeyyin kanunnamei hümayundur

İşbu kanunnamei hümayun sekiz faslı şamildir

FASLI EVVEL

Asakiri nizamiyei şahanenin sureti ahzı hakkındaki usulü meşruanın ahkâmı umumiye ve iptidaiyesini mutazammındır

Madde 1 — Dersaadet ve bilâdı selâse ahalisinin ötedenberi mazhar oldukları muafiyeti askeriye kemakân baki kalmak

üzere memaliki mahrusai şahanenin bilcümle ahali müslimesi şahsen hizmeti mefruzai askeriye ile mükelleftirler kabaili çerakise vesaire muhacirlerinden muafiyeti muvakkatei askeriyele müddeti münkaziye olanlar işbu kanunnamei hümayun mucibince yerli nüfusu kadime gibi hizmeti mukaddesei askeriye ile mükellef olacaklardır.

Madde 2 — Hizmeti mukaddesei askeriye mükellefiyeti her şahsın yirmi yaşına duhulünü takib eden sene martının ilk gününden bed eder (meselâ bin iki yüz seksen iki senesi içinde tevellüd edenler bin üç yüz iki senesinde yirmi yaşına vâsıl olacakları cihetle bunlar bin üç yüz üç senesi martının birinci günü hizmeti fahîrei askeriye ile mükellef olurlar) şu esas ve hesaba göre sinni mükellefiyete vâsıl olan efradı müslimeye beşinci fasılda tarif olunan sureti meşruaya tevfikan birer numara çektirilecek ve kuvvei nizamiyei şahane için her sene lüzum görünecek acemi neferat efradı merkumenin heyeti umumiyesinden alınacaktır.

Madde 3 — Hizmeti mefruzai askeriye nizamnamei mahsuslarında ve dördüncü maddede beyan ve tayin olunan müddetlerle asakiri nizamiye ve redife ve müstahfızai şahane silkinde edilecek hizmetlerden ibarettir.

Madde 4 — Hizmeti mefruzai askeriye müddeti tam yirmi senedir bu müddetin ilk altı senesi asakiri nizamiyei şahane silkinde maaihtiyat edilecek hizmeti nizamiyeye ve ondan sonraki sekiz senesi asakiri redifei mülükâne ve baki kalan altı senesi dahi asakiri müstahfızai şahane silkinde vukubulacak hizmetlere münhasır ve mahsustur. Binaenaleyh işbu üç silkte sırasile ifayı hizmet edenler askerlikçe olan vazifei şahsiyelerini ikmağ etmiş olurlar.

Madde 5 — Sekizinci maddede tarif olunan tertibi evvel efrad asakiri nizamiyei şahanesinin hizmeti filiyeli askeriyele müddeti mensub olacakları kısmı askeriyele varacakları gündən başlar meselâ bin üç yüz üç senesi martında sinni mükellefiyete dahil olanlar mensub olacakları kısmı askeriyele o senenin ağustosunda varmış olsalar bunların maa ihtiyat müddeti nizamiyele bin üç yüz dokuz senesi ağustosunda hitam bulur.

Madde 6 — Şüfünü hümayunu şahanede armacılık ve topçuluk ve tüfekçilik ve ateşçilik ve güverte üzerinde sair hidematı mütenevvia ile mükellef ve meşgul olan ve bahriye sanayi alaylarında mensub bulunan efradı askeriyei şahanenin maâ ihtiyat müddeti nizamiyeleri sekiz ve müddeti redifeleri dört seneki hizmeti askeriye ceman on iki seneden ibaret olup bunlar hizmeti mustahfızadan muafırlar fakat içlerinden müddeti hizmetleri üç seneden noksan olduğu halde muinsizlikleri tebeyyün ederek memleketlerine iade olunanlar haklarında asakiri berriyei şahane misillü muamele olunur,

Madde 7 — Henüz sını mükellefiyete vâsil olmıyanlardan ticaret veya diğer bir sebep ve suretle kendi memleketlerinin haricinde yani memaliki mahrusai şahanenin sair mahallerinde bulunanlar o mahallerin faslı sanide gösterilen ahzı asker kalemlerine veya şubelerine müracaatla tezkerei osmaniyelerini göstererek ve ne hizmet ve sanatla meşgul bulduklarını ve ikametgâhlarını haber vererek kayid ettirmeğe ve yirmi yaşına vüsullerinde henüz memleketlerine avdet etmeyipte o mahallerde bulunuyorlarsa tekrar ahzıasker heyetlerine bilmüracaâ kendilerinin elân oralarda bulduklarını haber vermeğe mecburdurlar bu misillü efradı kayid eden ahzı asker heyetleri bunların mükemmel künyelerini ve mahalli ikametlerini ve ne hizmet ve sanatta bulduklarını beşinci fasılda gösterilen numara keşidesi muamelesinin içraşından bir mah mukaddem kendilerinin eşaşen mensub oldukları daireler redif livalarına ve redif livaları dahi kazaları hangi redif taburu dairesinde ise o taburun binbaşısına tebliğ edecekler ve numara çekildiği sırada efradı merkumenin numaralarını velileri ve yahut mütaallikatı veya muhtarları giyaben çekeceklerdir. Maamaşih bu misillü efradın kur'a numaralarının keşidesi muamelâtı buldukları mahallerin ahzıasker kalem veya şubelerinden malumat verilmemiş diye tehir edilmeyüp yetmişinci maddede gösterildiği vechile pederleri ve akraba ve mütaallikatı taraflarından verilecek malumat üzerine ahzıasker meçlislerinin iktizası ifa olunacaktır.

Madde 8 — Her bir redif taburu dairesinde sını mükellefiyete vâsil ve hizmeti askeriyei ifaya muktedir olan efrad iki kısımdır. Birinci kısım her türlü ahvali istisnaiyeden azade

olan yani şimdîye kadar kafî tabir olunan efradı askeriyeyi şahanedir. İkinci kısım malûliyeti zâhire ahabından olanlar ve muinsizliklerinden naşi muin peyda edinciye kadar muvakkaten hizmeti askeriyeden af ve istisna olunanlarla esbabı mütenevvîai nizamiyeye mebnî bazı kuyud ve şurut tahdîdinde muafiyet kazananlardır. Bunlardan birinci kısım asakiri nizamiyeyi şahane tertibi evvel ve sani unvanile iki tertibe münkasımdır. Tertibi evvel efradı beher sene keşide olunacak numara kurasında birinci numaradan bed ile adedi matlûba kadar numara çekenlerdir. Tertibi sani efradı dahi adedi matlûbtan sinî mükellefiyete dahil olanların son neferine kadar müretteb olan numarayı keşide edenlerdir.

(Meselâ bir kur'a dairesinde bir senede sinî mükellefiyete giren efrad üçyüz olupta devletçe o daireden o sene için ikiyüz neferin hizmeti nizamiyeye ahzı matlûb olsa müretteb bulunan üçyüz kur'a numarasından birinciden bed ile sırasile ikiyüze kadarını çekenler tertibi evvel ve ikiyüzden üçyüze kadarını keşide edenler tertibi sani efradı addolunurlar) bunlardan tertibi evvel efradı müddeti nizamiyeleri olan altı seneden mensub olacakları sunufu berriyede devletçe istihdamlarına lüzum görülen müddeti bilfiil silâh altında geçirdikten sonra sınıfı ihtiyata nakledilirler.

Tertibi sani efradı dahi nizamnamei mahsusunda tarif olunduğu veçhile altı aydan dokuz aya kadar asakiri nizamiyeyi şahane taburlarında bilfiil ifayı hizmeti askeriyeye ettikten sonra mensub oldukları senenin tertibi evvelini teşkil eden asakiri nizamiyeyi şahaneye ihtiyat olmak ve mezkûr tertibi evvel efradı askeriyeyi mülûkânesi her ne zaman sınıfı ihtiyata naklolunurlar ise anlarda o vakit sınıfı mezkûre nakledilmek üzere efradı mevkufe namile hanelerine salverilirler. Salifüzzevki ikinci kısım efradı dahi nizamnamei mahsusunda gösterildiği üzere memleketleri dahilinde askerî talimlerini öğrenmeğe mecburdurlar.

Madde 9 — Numara keşide olduğu sırada tertibi evvel numarası olupta aşağıda beyan olunacak bazı esbaba mebnî silâh altına alınmaları tecil olunan veya numara kur'ası çekmeksizin seneyi atıyeye terk edilenlere efradı mezune ve dördüncü fasıldaki tarif olunduğu veçhile numara çekmeğe gelmiyen veya firar edenlere efradı mezcure denilir.

Madde 10 — Her bir tabur dairesinden alınacak acemi efrad miktarı mukarrerine iblâğ olunmak için birinci derecede geçen senenin efradı mezcuresi ve ikinci derecede tertibi evvel numarası çekmiş olupta bazı esbaba mebni silâh altına celbleri tecil edilmiş olan efradı mezuneden esbabı mezuniyetleri mahv ve zail olan kısmı ve üçüncü derecede o senenin tertibi evvel efradı ve dördüncü derecede efradı mevkufe celb ve ahz edilir.

FASLI SANI

Asakiri nizamiyei şahanenin ahzine mahsus olan devairi mübeggindir

Madde 11 — Memaliki mahrusai şahane ahzi asker muamelâtı için altı orduyu hümayun dairesine münkasimdir.

Madde 12 — Her orduyu hümayun dairesi dört fırka dairesine ve her fırka iki liva dairesine ve her bir liva iki alay dairesine ve her alay dört tabur dairesine ve her tabur dört bölük dairesine münkasimdir.

Madde 13 — Her liva dairesinde daimî surette bir ahzi asker kalemi ve her tabur dairesinde de bir ahzi asker şubesi teşkil edilecek (yani bir ordu dairesinde sekiz ahzi asker kalemile altmış dört ahzi asker şubesi bulunacaktır) orduyu hümayunların erkânıharb daireleri şubatından olmak üzere ordu merkezlerinde de elyevm mevcut olduğu gibi birer yoklama heyeti bulunacaktır.

Madde 14 — Ahzi asker kalemleri mahalleri redif mirli valarının riyasetleri tahtında olmak üzere ol livaya mensub alayların alay kâtiblerinden birer kâtib ve redif baş çavuşu ile birer baş çavuştan ve ahzi asker şubeleri dahi buldukları kazanın redif taburu binbaşısının riyaseti altında olarak ol taburun kâtibile redif baş çavuşundan mürekkeb olacaktır.

Madde 15 — Her redif mirlivası yahut vekili olan ümeradan biri kendi livacı dairesinin ahzi asker umurundan dolayı doğrudan doğruya mensub olduğu orduyu hümayun kumandanının ve her redif binbaşısı veyahut vekili dahi kendi taburu dairesinin mücerred ahzi asker muamelâtı için kezalik mensub olduğu mirlivanın emri tahtında olarak ahzi asker hususat ve

muamelâtını hüsnü temşiyet ve ifaya memurdur. Redif mirlivalarından veyahut vekâlet eden ümeradan biri livasile seferber hale giripte memuren dairesinden infikâk ettiği halde ol livanın mukabili olan nizamiye alayının alay emini mezkûr livanın ahzı asker kalemi umuruna aid vezaifi ordu kumandanından alacağı emir üzerine vekâleten ifa eder ve binbaşılardan gaybubetinde dahi mensub oldukları taburların depboy memuriyetinde müstahdem olan mülâzımlar ile muavinleri olan çavuşlar kezalik ordu kumandanından verilecek emir üzerine ahzı asker şubesine aid umur ve vezaifi ifa ederler.

Madde 16 — Her redif taburu dairesi bir ahzı asker dairesi itibar olunup ol tabur merkezinde mevcut olan ahzı asker şubesi heyetile numarası keşide olunacak kazanın mülkiye memuru ve müftü ve hâkimi ve sair ulema ve meşayih ve vücuhunun mütehayyizani birleşip mugayiri kanun ve hakkaniyet bir hal vuku bulursa cümlesi mes'uliyette müşterek olmak üzere mükemmel bir ahzı asker meclisi teşkilile kazanın en büyük mülkiye memuru bu meclise riyaset ve şube reisi olan binbaşı dahi nezaret ederek numara keşidesi muamelesi her sene ruza hızardan beş gün sonra işbu meclis marifetile icra kılınır numara keşide olunacak kazada asker tabibi bulunmadığı takdirde belediye tabibi dahi mecliste bulunur ve fakat işbu tabib ahzı asker meclisi azasından madud olmayacaktır.

Madde 17 — Her bir orduyu hümayun dairesinden biri nizamiye ikisi redif birisi mustahfız olmak üzere müretteb olan dört kol ordudan nizamiye kol orduyu hümayununu teşkil edecek sunufu askeriyeye muktazi efrad ol ordu dairesinden alınır bu tertipten fazla olarak yedinci kol orduyu hümayun ile hattai yemaniye ve hicaziyede bulunan kılaı hakanî için icab eden neferat dördüncü ve beşinci orduyu hümayunlar daireslerinden başkaca ahz olunur. Girid ceziresi asakiri daime mevkiyesile Trabulusgarp kuvvei daime askeriyesi için icab edecek efrad muvakkaten birinci ve ikinci ve beşinci orduyu hümayunlar daireslerinden alınır. Fakat Trabulusgarp ahalisinden alınacak asakiri şahane ihtiyacı mahalliyeye ademi kifayeti halinde ilâvesi lâzım gelen efradı askeriyeye mezkûr orduyu hümayunlar daireslerinden verilir.

Madde 18 — Her bir orduyu hümâyun dairesinde bulunan kılaı hakaniye muktazi topçu efradını kendi dairesi ahalisinden tefrik ve ita edecek ve bahri sefid ve bahri siyah boğazlarile Cezayiri bahri sefid kılaı ve Tophanei amire ihtiyat alayı için lüzumu olacak efrad munhasıran birinci ve ikinci orduyu hümâyunlar dairelerinden verilecek ve fakat mezkûr boğazlar için muktazi efrad acemi neferat meyânında en ziyade güçlü ve kuvvetli olanlardan intihab olunacaktır.

Madde 19 — Bilûmum sanayi alayları için lüzum görünecek efrad her sene birinci ve ikinci ve üçüncü ve dördüncü ve beşinci ve altıncı orduyu hümâyunlar dairelerinden tefrik ve ita edilecektir.

Madde 20 — Kuvvei bahriyei şahane için ıktıza eden neferat mutlaka sevahil efradından ve bunların gemicilik gibi sanayii bahriye ile melûf takımından tertib ve tefrik olunacaktır. Sevahil ahalisinden bahriye efradı mürettebesi kâmilen alındıktan sonra fazla neferat kalır ise anlar berriyeye verilecektir. Bahriyeye lâzım olan efrat ikmal ve temin edilmedikçe sevahil ahalisinden berriyeye neferat itası caiz değildir. Ahvali fevkalâdede sevahil efradı kifayet etmez ise içeri taraflar ahalisinin sahile en ziyade yakın olanlarından dahi bahriyeye neferat verilmesi mücazdir suvari sınıfı ile topçu suvarisine verilecek efrad dahi memleketlerinde ata binmeğe alışmış olanlardan tefrik ve ita olunacaktır.

FASLI SALİS

Hizmeti askeriyeden istisnayı müstelzem olan esbab ve âzarı mutazammındır

Madde 21 — Ba fermanı âli mükellefiyeti askeriyeden muaf olanlar müstesnadır.

Madde 22 — Haremi şerfin ba beratı âli cihata mutasarrıf hademesile rûsulü kiram ve enbiyai izam aleyhimüsselâm hazaratının türbedarlık hizmeti şerifelerinde bulunan hademeden beratlı olanlar mükellefiyeti askeriyeden muafırlar.

Madde 23 — Yirmi beş nüfustan ibaret olan ve dairei askeriyeye defteri mahsusunda mukayyed bulunan saye ocağı efradı mükellefiyeti askeriyeden muafırlar.

Madde 24 — Mevalii kiram ve müstahdem olan hükkâmı şer'iyeye ve daima tedrisi ulûm ile meşgul olan dersiam hoca

efendiler ve bilimtihan İstanbul rüsu hümayunu almış olanlar ve ashabı hankah olupta tekkesi mevcut ve mamur olarak eyyamı mahsusasında mukabele ile meşgul olan turuku aliye meşayihı kiramı ve cevami ve mesacidi şerifenin imamet ve hitabet cihetlerine mutasarrıf bulunanlardan hizmetlerini vekil ile idare ettirmeyipte bizzat ifa edenler hizmeti askeriye den müstesnadırlar.

Madde 25 — Sinni mükellefiyete duhullerinden evvel mektebi nübapta ikmalî tahsil ile şehadetname almış olanlar hizmeti askeriye den muafırlar.

Madde 26 — Bizzat nefsi nefisi hazretü padişahî hizmeti fahiresinde bulunan bendegân hizmeti askeriye den müstesnadırlar bunlardan gayri sarayı hümayunu mülûkâne ve devair ve şubatu âliyesinde müstahdem olup hazinesi hassai şahanece isimleri mazbut ve mukayyed bulunan bilcümle muvazzaf bendegân ve huddamdan sinni mükellefiyete duhul ile kura numarası keşide ettikleri tarihten itibaren müddeti nizamiye ve redife olan tam on dört sene hizmeti askeriye müddetince hizmette bulunmuş oldukları kayden tebeyyün edenlere dahi ifayî hizmet tezkereleri verilecektir ve fakat işbu bendegân ve huddam her ne suretle olursa olsun hizmetlerinden infisal ve infikâk eyledikleri halde hizmeti askeriye ile mükelleftirler ve henüz maâşa nail olmayıpta mülâzemet suretile hidematı mütenevviada bulunanlar haklarında bilâ istisna efradı saire misillü muamele olunur.

Madde 27 — Muzikai hümayun ve hademei hassai şahane efradı bu hizmetlerde buldukları müddet hizmeti askeriye den müstesnadırlar bunların istisnası hizmeti celilei şahanece buldukları müddet ve zamana munhasır ve meşrut olup hizmetten infikâk ve infisal eyledikleri halde sinlerine göre hizmeti askeriye den alınır.

Madde 28 — Bilûmum mekâtibi âliye ve mektebi fûnunu tıbbiyei mülkiyede ve baytar mektebi mülkisinde ve hendesei mülkiye mektebinde tahsilde bulunan taşralı talebe sinni mükellefiyete duhullerinde ya kendileri ve yahüt vekilleri numara çekmeğe mecbur olup bunlardan tertibi evvel numarası çekmiş olanlar efradı mezune meyânına kaydolunur ve ikmalî tahsil ederek ba şehadetname mektepten çıktıktan sonra hizmeti dev-

lette müstahdem oldukça ve yahut maarifi umumiye nezareti celilesinin tasdiki altında mekâtibi mütevvvia muallimliklerinde bulundukça kendileri kısmı sanide ipka kılınırlar.

Madde 29 — Mektebi fünunu tıbbiyei mülkiyede ikmalî tahsil ederek doktorluk eczacılık cerrahlık diploması istihsal etmiş olan taşralı tabib ve eczacı ve cerrahlar indelicab umuru sıhhiyei askeriyede hizmet etmeğe mecburdurlar mülkiye baytarları hakkında da bu veçhile muamele olunur.

Madde 30 — Müstesna tutulan mahallerde tevellüd ederek mükellefiyeti askeriyeye tahtında bulunan vilâyatı şahaneden birine gelmiş olanlar maskatı resleri olan mahallerin muafiyeti askeriyesi devam ettiği müddetçe hizmeti askeriyeden istisna kılınırlar.

Madde 31 — Mükellefiyeti askeriyeye tahtında bulunan mahaller ahalisinden olupta müstesna mahallerden birine nakil ile tehhül ve tavattun edenlerin nakleyledikleri yerlerde tevellüd eden çocukları hizmeti askeriyeye ile mükellef olmayıp bilâkis müstesna mahallerden mükellefiyeti askeriyeye tahtında bulunan bir mahalle nakil ile tehhül ve tavattun edenlerin orada tevellüd edecek evlâdı hizmeti askeriyeye ile mükellef bulunur.

Madde 32 — Düveli ecnebiye tebaasından olup memaliki şahanenin mükellefiyeti askeriyeye tahtında bir mahalline nakil ile tavattun ve tehhül edenlerin tebaai iraniyeden maadasının evlâdı tabiiyeti ecnebiyede bulundukça hizmeti askeriyeden müstesnadır.

Madde 33 — Geceli gündüzlü medrese nişin olan talebei ulûm sinni mükellefiyete duhullerinde ya bizzat veya gıyaplarında usulü dairesinde vekâleten numara keşide edecekler ise de o seneye mahsus olan ve yedinci fasılda beyan olunan derslerden bilimtihan isbatı ehliyeti ilmiye eyledikleri halde ol senenin efradı mezunesinden madud olacakları gibi ikinci ve üçüncü ve dördüncü ve beşinci senelerde dahi o senelere mahsus olan ve keزالık faslı mezkûrda münderiç bulunan ulûm ve fünundan bilimtihan iktidar ve liyakatleri nûmayan olduğu takdirde her sene efradı mezuneden addedilerek altıncı sene niha-yetinde son imtihanı verdikleri halde silki redife nakledilirler.

Madde 34 — Talebei ulûmdan gıyaben ve vekâleten numaraları keşide olunanlar meşrut olan imtihanlarını ol tarihten itibaren nihayet dokuz ay müruruna kadar mahalli muayyenesinde icra ettirmeğe mecburdurlar. Müddeti mahdudei mezkûreden sonra talibi imtihan olmaları mesmu olmaz ve bir yerde sinni mükellefiyete duhullerinden sonra medreseye girmiş olanları talebe sırasında tutulmaz.

Madde 35 — Talebei ulûm müddeti mahdudei mebhuse içinde lieclilimtihan mercilerine müracaat edipte andan sonra haklarında bazı tetkikat ve tahkikat icrasına ve bazı yerlerden istilâmi hallerine lüzum görünmesinden dolayı aradan vakit geçer ise bu müddeti mütecavize imtihana mâni olmaz. Her halde müracaat ettikleri tarih muteberdir.

Madde 36 — Talebei ulûmun altı sene imtihana davet ve kabul olunmaları kendilerinin mutlaka medrese nişin bulunmalarıle meşruttur. Medreseyi terk etmiş olanlar imtihana kabul olunmayıp hizmeti filiyeli askeriyeye alınırlar ve bunların maa ihtiyat müddeti nizamiyeleri silki asakiri nizamiyei şahaneye alındıkları tarihten muteber olur.

Madde 37 — Talebei ulûmun son yani altıncı sene imtihanlarını verip asakiri redifei şahane silkine nakledilenlerinin mensub oldukları redif taburları silâh altına alındıkta içlerinden medrese nişin bulunanları silâh altına alınmaktan istisna olunurlar.

Madde 38 — Askerliğe yaramıyacak surette sakat ve malûl olanlar hizmeti askeriyeden istisna olunur. Bunlardan iki gözü ama ve kolsuz ve çolak ve ayaklarından biri madum veya madum hükmünde topal ve dilsiz olanlar ve müruru zaman ile mündefi ve zail olamıyacak ileli sariyei zahireye mübtelâ bulunanlar yalnız sinni mükellefiyete dahil oldukları sene ahzı asker meclisine celb ile badelmuayene tadad olunan malûliyeti zahireleri bihakkın anlaşıldıktan sonra sureti muafiyetleri mevcut defterinde olan isimleri hisasına yazılıp celblerinden sarfi nazarla vedlerine ihraç tezkereleri verilir.

Madde 39 — Dahilen malûliyetleri sebeble şayanı muafiyet olup olmadıkları bilbedahe teşhis ve tayin olunamıyan emrazı dahiliye ashabile zaifûlbünye olanlar tefrih olunmayıp numara keşide ettirilerek tertibi evvel numarası isabet ettiği

halde ahzı asker kalemlerinin bulunduğu liva merkezlerine gönderilip beyan edecekleri mazeret üzerine tibbı askeriyeden lâakal iki tabib marifetile muayene ettirilerek alil ve mariz oldukları baraport tasdik ve beyan olduğu takdirde efradı mezune meyanına nakil ile senei atiyeye terk olunurlar. İşbu zuafa ve malûlını askeriyeye her sene teşekkül edecek ahzı asker meclisine celb ile lieclilmuayene liva merkezlerine izam olunurlar. Oraca bilmuayene malûliyetleri baki olduğu tebeyyün ettikçe kendileri senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına verilir ve malûliyetleri zail olduğu anlaşılır ise hizmeti askeriyeye alınrlar ve mebdai hizmeti askeriyeleri silki askeriyeye dahil oldukları tarihten itibar olunur ve bunların malûliyetleri altıncı senenin nihayetine kadar devam eder ise kendileri asakiri redifei şahane silkine nakledilirler.

Madde 40 — Yetmiş yaşını tecavüz eden veyahut sinni yetmişten dun olduğu halde işe güce yaramıyacak surette alil ve natuvan olan bir adamın sinni mükellefiyette bir oğlu olupta andan başka hanesinde akli ve elleri ve ayakları işe güce ve çift ve çubuğa yarayacak mertebe dürüst ve gözlerinin biri salim ve sinni onbeşi mütecaviz hanesinde diğer bir oğlu yahut kardeş ve damat ve torun ve yeğen misillü umuruna bakacak bir muini ve yahut kendi hanesinde olmazsada kariyesi dahilinde diğer bir hanede kendisine muavenet edecek ve işini tesviye eyliyecek bir oğlu bulunmadığı halde sinni mükellefiyette bulunan oğlu efradı mezune meyanına ithal olunur.

Madde 41 — Bir adamın ve yahut dul bir hatunun sinni mükellefiyette bir oğlu olduğu ve bir oğlu dahi silki askeride mecut ve müstahdem bulunduğu ve bu ikisinden başka on beş yaşını tecavüz etmiş diğer oğlu olmadığı surette ol adamın yahut ol hatunun silki askeride olan oğlu çıkıp hanesine avdet edinciye kadar sinni mükeffiyette bulunan oğlu senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına nakil edilir.

Madde 42 — Bir dul hatunun veyahut bir adamın sinni mükellefiyette bir oğlu olupta andan başka hanesinde akli ve elleri ve ayakları işe güce yarayacak kadar dürüst ve gözlerinin biri salim ve sinni on beş ile yetmiş arasında bir oğlu ve yahut peder ve kardeş ve damat ve torun misillü umurunu rüyet edecek muini olmadığı veyahut kendi hanesinde olmazsada

yine ol kariye derununda kâin bir hanede kendisine bakacak bir oğlu bulunmadığı alenen sabit olur ise ol hatunun veya adamın sinni mükellefiyette bulunan oğlu senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına nakil edilir.

Madde 43 — Bir adamın yahut bır dul hatunun sinni mükellefiyette bir oğlu olarak başka on beş yaşını tecavüz etmiş diğer oğlu olmadığı ve mukaddema silki askeride birden ziyade oğlu vefat eylemiş bulunduğu surette ol adamın veyahut ol hatunun oğlundan başka kendilerine muin olacak akraba ve müteallikatı olsa bile sinni mükellefiyette bulunan oğlu senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına nakledilir.

Madde 44 — Müstakil bir hanenin sahib ve müdiri olupta sinni mükellefiyette bulunan bir delikanlının kendi yanında yahut yine ol kariye derununda diğer bir hanede hanesi umuru nu sipariş edecek bir pederi yahut kayın pederi ve yahut yirmi beş yaşını müteceviz kayını bulunmaz ise ol delikanlı efradı mezune meyanına verilir ve eğer bu delikanlının yanında emri infak ve idareleri şer'an kendisine munhasır bazı sıbyan ve eytam bulunur ise ol halde başka hanede peder ve kayın peder ve kayını olsa dahi yine efradı mezune meyanına nakledilir. Zikrolunan sıbyan ve eytam bu delikanlının müteveffa hareminden veyahut mutallakasından mütevellit ise şimdiki haremine muin olacak ol delikanlının kendi peder ve kain peder ve bir kaç nefer kayınları dahi olsa yetimler övey valide elinde kalmamak için kendisi yine efradı mezune meyanına nakil olunur. Müstakil bir hanenin sahib ve müdiri bulunan delikanlı bir veya iki çocuğu olan bir hatunu tezevvüç etmiş olsa haremi bulunan mezbureye ol delikanlının pederi muin ittihaz olunarak kendisine sair muinli efrad gibi muamele olunur. Müstakil bir hanenin sahib ve müdiri bulunan bir delikanlının yanında hali sabavette yetim olarak bir ve iki kardaşı bulunur ise ol delikanlı efradı mezune meyanına nakil olunur ve eğer mezkûr delikanlının yanında bir ve iki hemşiresi bulunur ve bunlar henüz ere varmamış ise bu delikanlıdan başka muinleri yok ise mezkûr delikanlı kezalik senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına nakil olunur.

Madde 45 — Yirmi yaşında bulunan bir delikanlının müsîn veyahut malûl ceddi veya ceddesei olupta bunların infak ve ida-

relere ve işlerine bakacak bu delikanlıdan başka hanelerde veyahut mensup oldukları kaza derununda diğer bir hanede mezkûr ced veya ceddenin oğulları veyahut birader ve damat ve yegen misillû akraba ve müteallikatları olmadığı halde ol delikanlı senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına it-hal olunur.

Madde 46 — Bir adamın mükellefiyete dahil olmuş iki oğlu olupta ikisine birden bir senede tertibi evvel numarası isabet ettiği halde pederi hangisinin alınmasını ister ise ol oğlu alınarak diğeri pederi muinli ise tertibi sani ve muinsiz ise senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına nakledilir ve eğer iki oğlundan yalnız biri tertibi evvel numarası keşide eder ise babası tertibi evvel numarası sahibi olan oğlunu silki askeriyeye vermek istemeyipte tertibi sani numarası isabet eden oğlunu vermek istediği ve ol oğlu dahi muvafakat eylediği halde tertibi evvel numarası sahibi olan oğlu tertibi saniye geçirilip tertibi sani numarası sahibi olan oğlu silki askeriyeye alınır. Yani numaraları becayış edilir ve keyfiyet her ikisinin mevcut defterindeki isimleri hizasına bu suretle şerh verilmekle beraber defteri mezkûr zirine yazılacak mazbataya dahi derç kılınır.

Madde 47 — Bir adamın kendi yanında ve yahut sakın olduğu kasaba ve karyede diğer hanelerde ikiden ziyade oğlu olupta cümlesi birden bir senede sinni mükellefiyet olan yirmi yaşına dahil olduğu halde yalnız birine tertibi evvel numarası isabet eder ise ol oğlu ve ikisine isabet eder ise iki oğlu dahi tertibi evvel efradile beraber ahız ve celb olunur ve fakat ikiden ziyadesine isabet eder ise yalnız ikisi alınıp ötekiler efradı mezune meyanına nakledilir ve işbu ikiden ziyade evlâttan yalnız ikisi sinni mükellefiyette bulunupta diğerleri sinni askeride olmıyarak yetmişten aşağı ve on beşten yukarı sinlerde olduğu ve bunlardan yalnız birisi olsun aklen ve cismen işe ve güce yarayacak surette sağlam bulunduğu ve sinni mükellefiyette bulunanlara tertibi evvel numarası isabet ettiği halde ikisi de ahz olunur ve eğer böyle dört ve beş evlâttan birisi silki askeride bulunur ve diğerlerinden birisi ve yahut ikisi dahi sinni mükellefiyete vasıl olupta ikisi birden tertibi evvel numarası çekerler ise bu ikiden biri tertibi evvelde bırakılıp diğeri tertibi saniye nakledilir ve bu nakil muamelesi pederlerinin

ihtiyarı ile icra olunur ve bu icraat dahi her ikisinin mevcud defterinde isimleri hizalarına şerh verilmekle beraber keyfiyet bu defter zirine yazılacak mazbataya da derc kılınır.

Madde 48 — Muinleri müşterek tesadüf eden iki hanede sinni mükellefiyette bulunan iki adamın ikisine birden tertibi evvel numarası veyahut birine tertibi evvel diğerine tertibi sani numarası isabet eder ise yalnız numarası mukaddem olan alınıp numarası muahhar olan iki haneye muin olmak için efradı mezune meyanına ithal olunur.

Madde 49 — Bir adamın veya bir hatunun iki oğlundan biri talebeden olup da tertibi sani numarasını hâmil bulunur ve bilimtihan isbatı ehliyet eder ve talebeden olmıyan diğer oğlu da tertibi evvel numarasını hâmil bulunur ise ol adamın veya hatunun bunların numaralarını mübadele ettirmek için vuku bulacak istidası şayanı is'af olamaz. Aksi takdirde yani talebeden olan oğlu imtihanında isbatı iktidar edemediği surette kırk birinci maddede gösterildiği veçhile numaralarının becayış ettirilmesi mücazıdır.

Madde 50 — Hane ve ikametgâhları dahili vilâyatı şahanede olupta memaliki ecnebiyede müteehhil bulunanlar hizmeti askeriye ile mükelleftirler.

Madde 51 — Devletçe mer'î olan usul ve kaideye tevfi-kan tebdili tabiiyet etmeyip bir takrib ile pasarpport istihsal etmiş olanların tabiiyetlerine hâle gelmiyeceği cihetle bu misillüler haklarında ahzi asker muamelesi caridir yani tebdili tabiiyeti usul ve nizamı dairesinde iradei seniyei cenabı padişahiye müstenid olmadığı halde tabiiyeti ecnebiye ve hususile İran tabiiyeti iddiasında bulunanlar istisna edilmiyerek silki askeriye alınır.

Madde 52 — Sinni mükellefiyete dahil olanlara pederleri mahlûlünden başka mahlûlden ve kasrı yedden imamet ve hitabet tevcihi caiz olmaz pederleri mahlûlünden bizzat ifayı hizmet edenler hizmeti askeriyyeden muaf ise de hizmetlerini yani imamet ve hitabeti vekâleten eda edenler hizmeti filiyei askeriye ile mükelleftir.

Madde 53 — Hizmeti askeriyyeden müstesna oldukları yirmi dördüncü maddede beyan olunanlardan turuku aliye meşayihî ile cevami ve mesacidi şerifenin imamet ve hitabet cihetlerine

mutasarrıf bulunanların ve yirmi altıncı ve yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddelerde muharrer müstesnaların her sene ahzi asker meclisince abvali tahkik ile içlerinden esbabı istisnaiyeleri mahv ve zail olanlar sinlerine göre hizmeti askeriyeeye alınır.

Madde 54 — Pederleri mahlûlünden imamet ve hitabet cihetine mutasarrıf olmak üzere mahalleri hükümetinden mazbaçası tanzim olunan ve bizzat edayı hizmet etmekte bulunan delikanlıların yirmi yaşlarına dühullerinde zikrolunan imamet ve hitabet beratları henüz yedlerine vasıl olmamış ise bunlar o sene muvakkaten efradı mezune meyanına kaydedilir ertesi sene dahi beratı gelmeyipte uhdesine cihet tevcih olunmayacak olursa o senenin sinni mükellefiyete dahil olan efradı meyanında numaraları keşide ettirilerek çekecekleri numaralara göre haklarında muamele olunur.

Madde 55 — Mükellefiyeti askeriye dahilinde buldukları halde uhdelerindeki imamet ve hitabet cihetlerini satanlar sinleri iktizasınca asakiri nizamiye ve redife ve müstahfizai şahane silklerinden hangilerine kaydedilmeleri lâzım gelirse o silke kaydolunurlar.

Madde 56 — Mühtediler mükellefiyeti askeriyeden muaf olup fakat bunların evlâd ve ahfadı sair ahali islâmiye gibi hizmeti askeriye ile mükellef bulunurlar.

Madde 57 — Beş seneden dun olmamak üzere prangabentlik cezası görmüş erbabı cinayet kanunenin hizmetatı devle. tin hiç birinde istihdam olunmayacakları cihetle bu misillûler hizmeti mukaddesei askeriye şerefine nailiyetten ve bu sebeble silâh taşımaktan dahi mahrum olurlar.

Madde 58 — İşbu fasılda mükellefiyet ve hizmeti askeriyeden istisna olunaçakları beyan olunanlardan gayri kusur taşra ahalisinden olarak sinni mükellefiyette bulunan büyük ve küçük kâffeı memurini mülkiye ve ketebei aklâm bilâ istisna ifayı hizmeti mukaddesei askeriye ile mükelleftir.

Madde 59 — İşbu fasılda talebei ulûmdan gayri mücerred muinsizliklerinden dolayı senei atiyeye terk ile efradı mezune meyanına verilecekleri beyan olunanların o seneyi takib eden senede teşekkül edecek ahzı asker meclisinde tahkikatı icra ile muinsizlikleri baki olduğu teheyün ederse kendileri yine senei

atiyeye terk ile efradı mezune meyanına verilir ve mün peyda etmiş oldukları anlaşılır ise mebdei hizmeti askeriyeleri sinni mükellefiyete dahil oldukları senenin tertibi evvel efradının iptidayı hizmeti askeriyelerinden itibar olunup mezkûr tertibi eyvel efradının müddeti mütebakiyeleri kadar ifayı hizmetî askeriyeye etmek üzere silki askeriyeye alınırlar ve şayet işbu efradı mezunenin esbabı mezuniyetleri mezkûr tertibi eyvel efradının silki ihtiyata nakillerinden sonraya kadar imtidad eder ise bunlarda mezkûr tertibi evvel efradı misillü silki mezkûre ve eğer altıncı senenin nihayetine kadar devam eder ise kendileri silki redife nakil edilirler ve işbu efradı mezune mezuniyetleri devam ettiği müddetçe hafta talimlerinde isbatı vücud etmeğe mecburdurlar.

FASLI RABI

Firariler ve hile ile hizmeti mukaddese askeriyeden kurtulmak efkârında bulunanlar haklarında icra olunacak muameleyi mutazammındır

Madde 60 — Sinni mükellefiyete dahil olupta ahzı asker meclisine davet olunanlardan mensub oldukları kaza derununda yeyahut civarında bir mahalde buldukları halde saklanarak yeyahut diğer bir yere savuşarak gelmeyenler olur ise şayanı iştisna özürleri ve arkadaşlarının nefretini mucib ve mühlik olınmamak şartile bir güna illetleri olsa bile itibar ve iltifat olunmıyarak içmali müddet edinceye kadar hallerine münasib hidematı askeriyede istihdam olunmak üzere zecren hizmetî nizamıyei askeriyeye alınırlar yani bu misillü numara çekmeğe gelmiyen efrad ertesi sene numara keşidesi eşnasında numaralarına isabet edecek her nevi hukuku istisnaiyeden mahrum kalıp sair numaralar ashabından eyvel isimleri hizmeti askeriyeye kayid edilir ve bunlar için verilecek numaralara zecri numara denir fakat bunlardan ağır ve hafif hiç bir hizmette istihdamı kabil olamıyacak derecede alil ve muhtacı iane ve tedavi ile pürü aşıyeti nakabil ve tevkileri telefi nefsi müstelzim olanlar teleften vikayeten salıverilirler.

Madde 61 — Zecri numara ashabından müddeti askeriyeye olan yirmi sene için sinleri nazarı itibara alınmayıp müddeti

-askeriyelerinin mebdei kendilerinin isbatı vücud ettikleri veya derdest edildikleri tarihten muteber olur.

Madde 62 — Yirmi yaşında bulunupta yedlerinde tezkerei osmaniye olmıyanlar isimlerini nüfus defterine kayid ettirmemiş olacaklarından bu misillüler zecrf numara ashabı meyanına ithal olunur ve maa ihtiyat altı sene müddeti nizamiyeyi mütemadiyen silâh altında imrar ederler.

Madde 63 — Sinni mükellefiyete dahil olanlardan hizmeti mukaddesei askeriyeden kurtulmak garazile parmaklarını kat veyahut dişlerini ihraç veya sair azasından birini cüzi ve küllî talil ve cerh edenler zecrf numara ashabı meyanına kayid ile ahz olunurlar ve bunların maa ihtiyat müddeti nizamiyelerini itmam edinceye kadar malûliyet ve sakatlıklarına bakılmıyarak kendileri hallerine münasib hizmetlerde istihdam kılınırlar böyle ligarazin kendilerini cerh ve talil etmiş olanlar henüz yirmi yaşlarına duhul etmemiş kimselerden ise kendilerinin yirmi yaşlarına duhullerinde haklarında sair zecrf numara ashabı gibi muamele olunur.

Madde 64 — Sinni mükellefiyete dahil olupta numara keşide etmezden evvel veyahut numara keşidesile tertibi evvel ve sani numarası isabet etmiş olduğu halde firar edenleri hanesinde veya sair bir mahalde ihfa eden veya bir mahalle kaçırın veyahut bu makulelerin esbabı firarını teşkil eyliyenler üç ayı mütecevaz olmamak üzere haps veya nefy ve bir osmanlı lirası cezayı nakdî ahzile mücazat alınur ve muhbiri var ise alınan cezayı nakdî ona verilir ve bu harekâta bulunanlar devlet memurin ve hademesinden ise memuriyet ve hizmetlerinden azil ile beraber bu cezalar ile mücazat olunurlar bunâ cüret edenler asker oldukları halde her hangi sinde bulunur ise o sinne mahsus olarak bir sene bir müddet zecren silâh altında istihdam olunurlar ve bu bir sene müddet sinlerine mahsus olan hidematı askeriye müddetinden mahsup edilmez ve bunlardan cezayı nakdî ahzından sarfı nazarla kendilerinin zecren istihdam olunacakları müddetin dört aylığı muhbire verilir.

Madde 65 — Sinni mükellefiyete dahil olan bir delikanlı tezkerei osmaniyesini diğerine verip ve kendi ismini dahi anın ismi olarak söylemek gibi bir desise tertib edip ana numara çektirir veyahut kendisine tertibi evvel numarası isabet ettikten

sonra kezalik diğeri verip anı gönderir veya numara keşidesinden evvel esnayı muayenede kendisini hizmeti askeriyeden kurtarmak için kezalik sahte olarak işmini verip yerine malûl bir adamı irae eder ise ol delikanlı zecrî numara ashabı meyanına ithal kılınır ve talebeden olupta imtihana girmeğe cüret edemiyerek yerine diğeri gönderenler hakkında dahi bu yolda muamele olunur ve şu harekâta kendilerine bilerek şerik veya muin olmuş bulunanlara askerî ceza kanunnamei hümayununun yüz on yedinci maddesi mucibince mücazat olunur.

Madde 66 — Bir delikanlı sinni mükellefiyete duhulünden veyahut numara keşidesinden evvel mücerret askerden kurtulmak maksadile tehhül edipte muinsiz hali alarak numara çekildikten sonra bilâ özürü şer'i zevcesini tatlik eder ise ol delikanlı zecren hizmeti nizamiye askeriyeye alınır. Bu misillü tehhül edenlerin keyfiyeti tehhüllerinin hile ve desise maksadına müpteni olup olmadığına dair tahkikat ve tetkikat icrası redif zabitanının vezaifi asliyeleri cümesindendir.

Madde 67 — Askerden kurtulmak garazile yedi sekiz yaşında kız çocuklarını ve kendisinden tenasül memul olmanın müsinne hatunlar akıd ve tenkih edenlerin şu muamelelerinden dolayı hasıl olan muinsizlik hali nazarı itibara alınmayıp haklarında muinli efradı askeriyeye padişahî misillü muamele olunur.

Madde 68 — Efradı mezcureden olupta iltiyam kabul etmez ileli müzmine ve sariyeye müptelâ oldukları etibbayı askeriyeye marifetile bilmuayene tebeyyün edenlerin zecren istihdamlarından sarfı nazarla kendilerine ihraç tezkereleri verilir ve bu misillülerin tedavileri hakkında devletçe tedabiri lâzıma bilicra tenasülleri menolunur.

FASLI HAMİS

Muayene ve numara keşidesi muamelâtının sureti icraiesini mutazammındır

Madde 69 — Faslı evvelde beyan olunan devairi sitte dâhilinde vaki vilâyatı şahanede her sene yirmi sinnine vasıl olacak delikanlıların kaza ve kariye ve mahalleleriyle hane numaralarını ve lâkaplarını ve pederleri isimlerini havi olmak üzere

künye defterleri Dahiliye Nezaretî marifetile vilâyatı şahane-
den celb ile ruzu kasımdan üç ay evvel makamı seraskeriye
gönderilir. Dairei askeriyece bu defterler bittetik her bir or-
duyu hümayun dairesinde o sene yirmi yaşına giripte ertesi
sene martında mükellefiyeti askeriyeeye dahil olacak ne miktar
efrad mevcut ise anların izahatı mebhuseyi havi ayrı ayrı kü-
nye defterleri bittanzim bir mah zarfında makamı seraskeriden
yazılacak muharrerata leffen orduyu hümayunlar merkezlerine
irsal ve isra olunur.

Mezkûr defterler üzerine her bir orduyu hümayun erkânı
harb dairesince o ordu dairesi dahilinde bulunan taburlar
devairinde mevcut efradın balâda beyan olunduğu veçhile mü-
kemmel künyeleri sureti mahsusada tertib edilmiş olan cetveli
defterlere nakil ve terkim olunarak her bir tabur dairesi için
başka başka ihzar edilecek mevcut defteri makamı müşiriden
ba muharrerat redif livalarına irsal olunur redif livaları dahi
daireleri dahilinde bulunan defterlerini bittetrik her birini aid
olduğu redif taburu binbaşısına sürati mümkün ile tisyar
ederler. İşbu defterlerin ruzu kasımdan on beş gün evvel
behemehal redif binbaşılarna isali maddesi her tarafça nazarı
dikkat ve itinada tutulmak lâzım ve lâbüttür. Zikrolunan mev-
cud defterlerinin redif binbaşılarna vusulünü müteakib her bir
redif binbaşısı taburu dairesini teşkil eden mahallere lieclil-
muayene geleceğini ve herkesin karyesinde bulunup esnayı
muayenede isbatı vücut etmesi lüzumunu mülkiye memurları
vasıtasile ilân ettirdikten sonra mensup olduğu taburun kolağası
ve tabur kâtibini alıp muayeneye çıkar ve her bölük dairesine
vusulünde o bölüğün yüzbaşısı ile bir mülâzım alarak o daire-
nin muayenesini icra eder. Şöyleki taburu dairesini teşkil eden
kura ve kasabattan her birine vusulünde salıfüzüzikir mevcut def-
teri mucibince o karye veya kasabada o sene yirmi sinnine
vasıl olmuş gerek müteehhil ve gerek mücerret gerek sakat ve
gerek sağlam gerek yalnızlı ve gerek muinli kimler var ise
cümlesini ve mevcut olmyanların dahi pederlerini veyahut ak-
raba ve müteallikatı sairesinden birini mülkiye memurları ma-
rifetile komisyona celb ile mevcut defterinde mestur olan esa-
miyi kıraatle isimleri okunan kimler ise mevcut olup olmadık-
ları yoklanarak bunlardan orada mevcut olanlar görü-

lüp içlerinde alıl ve sakat bulunanların derecatı malûliyetlerine ve diğerlerinin dahı ahvali cısmiye ve bedeniyelerine dair meşhudatı vakıa tamamilë künyeleri hizalarına şerh ve terkim ve mevcut olmiyanların da nerede olduklarına ve hal ve keyfiyetlerine dair pederleri veya akraba ve müteallıkata taraflarından verilecek malûmat kezalık künyeleri hizalarına işaret olunur. Muayene emri mühimmı bu suretle ve kemalı dikkat ve itina ile icra ve ikmal olunduktan sonra mevcut defterinin zırı imza ve tahtım olunup defteri mezkûr ahzı asker şubesinde hifzedilir ve bunun ıki kıt'a sureti musaddakası o taburun mensub olduğu redif lıvasına ve redif lıvası tarafından dahı bunların birı tevkif edilip diğeri bittetik zırı temhür edilerek ordu merkezine irsal ve tısyar olunur.

Madde 70 — Esnayı muayenede muinsızlıklarını beyan edenlerin muinsızlıkları keyfiyeti isimleri hizalarına gayet etraflı şerh ve terkim olunmak labüd olup muayene komisyonunca bu bapta ihtiyarı tekâsül edenler şediden mesul tutulacaktır

Madde 71 — Her bir redif boluğu zabitanı bölükleri daireslerinde beher sene içinde yırımı yaşına girecek efradın ahvalını tetkik ve vukuatını tahkik ederek malûmatı müstahsalalarını muayene heyetinin vurudunda teflîğ ve irae edeceklerinden ve bu da emri muayeneyi teşkil eylıyeceğinden esnayı muayenede işbu malûmatın dahı nazarı dikkate alınması lâzımdır

Madde 72 -- Mevcut defterlerindeki esamı hizalarına gerek esnayı muayenede ve gerek numara keşidesi sırasında verilecek şerhlerde hak ve sılıntı ve çizgi bulunması asla caiz değıldır

Madde 73 — Sunufu muhtelifi nizamiye alay kumandanları alaylarının mevcutlarını ve bunlardan ne miktarının sılıkı ihtiyata nakledeceklerini ve alaylarına merbut ihtiyat efradından ne kadarının sılıkı redife geçeceğini ve suveri mütenevvia ile in-fikâk edeceklerin miktarını natık olarak sureti sahiha ve salimede bir kıt'a defter tanzim edip işbu defteri ruza kasımında silsile meratıb kaidesine tevfikân mensub oldukları orduyu hümayunlar merkezlerine irsal edecekler ve her bir ordu erkânıharb dairesince mezkûr defterlerin tetkikatı bilicra ol orduyu hümayunun bilûmum alay ve taburları ile aksamı sairesi için tertıbı tamdan ne miktar noksanı olduğu ve ol sene istıbdalinde dahı ne miktar neferatı atikanın ihtiyat sılıkine naklolunarak yerlerine ne miktar nefe-

ratı cedidenin lüzumu olacağı anlaşıldıktan sonra muayene vukuatını havi olarak redif livalarından gelen mevcut defterlerine müracaatle ordu dairesinde o sene yirmi yaşında ne miktar efrad mevcut ise bunların kaza ve karye ve hane ve numara ve isim ve künyelerini havi olmak üzere marüzzikîr mevcut defterlerinden istinbat ve istinsah ile her bir kaza için başka başka birer mevcut defteri ve kazalardan beherinin ne miktar neferat vermeleri iktiza edeceği taksim ve tayin edilecek o sene bilimtihan isbatı ehliyet edecek talebenin bittabi terk edilmelerinde ve sair esbabı mütenevviadan dolayı terettüb edecek noksanın cebir ve ikmali için yüzde on nisbetinde efrad zam olunarak ana göre bir kıt'a taksim defteri ve her bir kazadan alınacak neferatı cedidenin hangi alayın hangi taburuna verilmek üzere hangi mevkiâ isal olunmaları lâzım-geleceğini mutazammın bir kıt'a dahi tahsis defteri tahrir ve tanzim olunup işbu defterlerden mevcut defterleri badehu ahzı asker meclislerine gönderilmek üzere erkânıharb dairelerinde bittevkif kusurlarının yani taksim ve tahsis defterlerinin birer sureti ahkonularak asılları makamı seraskeriye takdim ve irsal olunur.

Madde 74 — Orduyu hümayunlardan vürud edecek taksim ve tahsis defterlerinin dairei askeriyeye icra olunacak tetkikatında bilûmum orduyu hümayunlar için o sene alınacak acemi neferat ne miktara balığ olur ise anın ve vilâyatı şahane ol sene yirmi sinnine duhul eden efradın yekûnları ayrı ayrı gösterilerek mükemmel bir kıt'a defter tanzim edilip ve ordulardan gelen salifütbeyan taksim ve tahsis defterleri de işbu defterler ile birleştirilip cümlesi makamı seraskeriden ba tekere babialıye takdim ve tısyar olunur. Babialıce mezkûr defterler üzerine lâzımgelen tetkikat ve icabı hale göre makamı seraskerî ile muhaberat icra olunarak hasıl olacak netice ve karar üzerine keyfiyet babialiden atebî ulyayı hazreti hilâfetenahiye arz ile istizan olunur. Ahzı asker hususuna iradei seniyei cenabı mülkdarî şerefsanîh olduktan sonra babialıce neferatı cedidei lâzımenin olsuretîle ahz ve istihşâi için her bir redif taburu dairesine mahsus olmak ve taksim defteri mantukunca her bir dairenin vereceği neferatın miktarı mün-deriç bulunmak üzere icab eden evamiri âliye tasdir ile ahzı

asker meclislerine lieçilirsal zikrolunan emri âliler makamı seraskeriden orduları taraflarına isbal ve Dahiliye Nezaretine de beyanı hal olunur. Dahiliye Nezaretince de mülkiye memurlarına lâzımgelen tebligat ifa kılınır.

Madde 75 — Maddei sabıkada beyan olunduğu veçhile istar buyurulan emri âliler orduyu hümayunlara irsal olundukta orduca evvelce istihzar olunan meycud defterleri tahsis defterlerinin suretleriyle beraber acilen redif mirlivalarına ve redif livaları taraflarından dahi redif taburları binbaşlılarına gönderilmekle beraber hangi kazadan alınacak neferatı cedidenin ne miktarı hangi alay ve taburlara tahsis olunmuş ise ol alaylarda orduyu hümayunlardan olbapta ayrıca tahiren malûmat verilir.

Madde 76 — Medrese nişin talebeden olupta talibi imtihan bulunanları redif livaları merkezlerinde usulüne tevfikan imtihan etmek için orduyu hümayunlar alay müftilerinden her bir liva dairesine bir mümeyyiz bilintihab sureti memuriyetlerini mutazammın olarak yedlerine ordu kumandanları taraflarından birer tahriyat verilir kendileri redif livaları merakizine tayin ve izam olunur. Şayet bir orduda icabı kadar alay müftisi bulunamaz ise üst tarafı için iktıza eden mümeyyizler Dersaadetçe piyade dairesi marifetile tayin ve tedarik olunmak üzere ne miktar mümeyyizin noksan olduğu ve bunların hangi liva merakizine gönderileceği dahi ordular tarafından evvelce makamı seraskeriye bildirilir. Maamafih alay müftilerinden birinin gaybubeti halinde civariyet gözetilerek bir alay müftisinin iki liva dairesi mümeyyizliğine memuriyeti caiz olur.

Madde 77 — Emri âlilerin ahzı asker şubelerine vusulünü müteakib her bir redif binbaşısı numarası çekilecek olan kazanın mülkiye memurile bilmuhabere ahzı asker meclisinin teşkilini kararlaştırmakla beraber mülkiye memuru marifetile ol kazanın dahilinde bulunan kasaba ve kariyelerde müteehhil ve mücerred sakat ve sağlam ve muinli ve muinsiz ve kazada meycud ve ticaret ve ahar bir maslâhatla sair bir mahalle gitmiş yirmi yaşında kimler var ise anları siniği sabıkadan esbabı mütenevvia ile kalkıp o sene ahzı asker meclisi huzurunda isbatı vücud etmeğe meçbur bulunanları ruzu hızırdan beş gün sonra numara çekilecek mahalle götürmek ve meycud olmiyanların yerlerine ahzı asker meclisinde vekâlet için pederleri ve-

yahut akraba ve müteallikatı sairesinden biri gelmek üzere kazanın mevcut defterlerinden cümlesinin ayrı ayrı pusulaları terkim olunarak kariye muhtarlarına isal kılınır.

Madde 78 — Ruzu hızırın beşinci günü faslı sanide huzuru beyan ve tadat olunan memurini mülkiye ve askeriye ve ilmiye ve saireden mürekkebe olmak üzere ahzı asker meclisi teşkil kılınır ve kazanın nüfus memuru dahi nüfus defterini müstashi-ben mecliste hazır bulunur. Numara keşidesine davet olunanlar meclisi mahsusı içtimaa geldiklerinde meclis muvacehesinde emri âli kıraat ve mantuku celili cümleye ifham ve işaat olunduktan ve teyemmünen duayı vacibüledayı hazreti padişahı dahi ifa kılındıktan sonra mevcut defteri açılarak işbu defterde mestur olan esami alenen kıraatle isinleri okunanlar kimler ise mevcut olup olmadıkları yoklanır bunlardan orada mevcut olanlar görülüp faslı saninin otuz sekizinci maddesinde gösterildiği veçhile kendilerinde hizmeti askeriye yaramıyacak surette bir sakatlık olduğu bedaheten anlaşılanlar ve yine faslı mezkûrun yirminci ve yirmi birinci ve yirmi ikinci ve yirmi üçüncü ve yirmi dördüncü ve yirmi beşinci maddelerinde beyan olunan muafırla kırkıncı ve kırk birinci ve kırk ikinci ve ve kırk üçüncü ve kırk dördüncü ve kırk beşinci maddelerinde seney atıyeye terk olunacakları gösterilenler bir tarafa ayrılıp bunların ne sebep ve illet üzerine tefrik veya istisna kılındıkları hem kazanın nüfus defterinde ve hem de ahzı asker meclisi nezdinde bulunan mevcut defterinde olan isimleri hizalarına şerh verilir ve okunan esami sahiblerinden orada mevcut olmayıpta ticaret veyahut abar bir kâr ve maslâhatla başka yerlerde bulunarak yine kendilerinde faslı mezkûrun münderecatından olan özür ve illetten biri olduğu kezalik bittahkik erbabı vukufun ve muhtar ve hemşehrilerinin şahadetleriyle sureti ale-niyede tebeyyün edenler hakkında dahi tefrik ve istisna muamelesi icra olunup keyfiyeti özür ve illetleri isimleri hizalarına yazılır şu sırada bir ikinci muayene icra olunmuş olmakla beraber mevcut defterile nüfus memurunun yedinde bulunan defter dahi yekdiğerile mukabele edilmiş olacağından bu iki defter beyninde bir mubayenet görülür ise mubayenetin esbabı mucibesini meclisce biletraf tahkik ve tetkik olunarak mezkûr defterlerden hangisi makrûnu sıhhat ise diğeri dahi ana göre

tashih olunur. Yani esbabı mucibe mufassalan terkim edilir sureti meşruha veçhile icra olunan muayene ve tahkik üzerine tefrik ve istisna olunanlardan maada gerek mevcut olanların ve gerek tahsili ilim tarikile veya ahar bir maslâhatla diyarı aharda bulunanların ve gerek hastalanıpta gelmiyenlerin cümlesinin isimleri hizasına numara çektirileceğine dâl olmak üzere (k) harfi kalın kalemle ve keşideli olarak işaret olunur ve bunların muinleri kimler olduğu ve nerede bulunduğu ve kendilerinin müteehhil veya mücerret olup olmadığı muvazzahan isimleri hizalarına şerh verilir ve bir de diyarı aharda olmayıp kazalarında mevcut iken şayanı kabul bir özürü sahih ve şer'isi olmıyarak ve vekil dahi göndermiyerek kariyelerinde kalmış veyahut bir tarafa savuşmuş olanlar olduğu halde altmışıncı maddede gösterildiği veçhile onların yalnızlı veyahut ailî olup olmadıkları sorulmaksızın isimlerinin hizalarına numara çekmekten firar ettiği cihetle hizmeti nizamiye askeriyeye alınacağı yazılır ve ondan sonra numara mesalihi bu defter üzerine icra olunacağından ol defterin balâsına (filân redif livasının filân senesi filân alayının filân taburu dairesinde vaki filân kazada keşide olunan numaranın defteridir) diye yazılıp icra olunacak numara muamelâti işbu defter üzerine yürütülür.

Madde 79 — Her bir tabur dairesinde yirmi sinninde bulunan ahalden yetmiş sekizinci maddede gösterildiği üzere faslı salisin mevaddı müteaddidesinde mükellefiyet ve hizmeti askeriyeden muaf ve müstesna oldukları beyan olunanlar ayrıldıktan sonra bunların keyfiyatı mevcut ve nüfus defterindeki künyeleri hizalarına şerh verileceği cihetle kusur isimleri hizalarında (k) harfi bulunanlar sırf kısmı evvel efradı nizamiye şahanesi olduğundan bunların miktarı faraza üç yüz nefere baliğ olsa meclis muvacehesinde dört köşeli olmak üzere üç yüze aded ufarak kâğıd kesilip her birinin isim ve künyesi mevcut defterinde mukayyed olduğu veçhile o kâğıdların üzerlerine birer birer tahrir olunduktan sonra mezkûr kâğıdlar meydanda bir yere konulur badehu olveçhile üç yüz kâğıd daha kesilerek bunlarada birden bed ile her birine bir numara yazılmak üzere sırasile üç yüze kadar numara vazolunup bunlar dahi evvelkilere karışmamak üzere kezalik ortaya konulur ondan sonra numara çekecek bilcümle neferatın bizzat kendileri ve

kariyesinde hasta olarak kalmış olanlar ile diyarı aharda bulunanların dahi numara keşidesinde vekâlet edecek olan müteallikati ve kariye muhtarlarının cümlesi meclis huzuruna celbolunup esami yazılmış olan marüzzikir üç yüz aded kâğıd herkesin gözü önünde birer birer bükülerek her biri bir masuraya ithal ile kapakları kapanarak işbu üç yüz aded masura bir torba derununa ve numara yazılı olan diğer üç yüz kâğıd dahi kezalik olsuretle masuralara konularak onlarda diğer bir torba derununa vaz ile esami torbası müfti efendiye ve eğer olkâzâda müfti yok ise kaza ulemasından komisyonda müfti makamında bulunacak efendiye verilip numara torbası dahi meclis azasından birine teslim olunur onlar torbaları vücutlarından açık olmak üzere önlerine vaz edip müfti efendi tarafından muhtasarca münasib bir dua refi barigâhı cenabı vahibûlataya kılındığı akibinde müfti efendi veyahut müfti makamında bulunacak efendi esami torbasını ve azadan biri dahi numara torbasını tekrar önlerine alarak birer ellerile ağızlarından tutup içlerinde olan masuralar lâyikile birbirine karışmak için ikisi dahi torbaları gereği gibi salladıktan sonra iptida müfti efendi yedinde bulunan esami torbasına elini sokarak masuralardan birini alıp azadan birine verir o dahi masuranın alenen kapağını açup içindeki kâğıdı çıkararak ol kâğıdda yazılı olan ismi cehir ile okudukta ol ismin sahibi her kim ise ileriye gelip kolları dirseklerine kadar sıvalı ve avucu ve parmakları açık olduğu halde Numara torbasına elini sokarak bir masura alıp içinde olan kâğıdı çıkararak hangi numarayı çekmiş ise ol numara mevcut defterinde bulunan künyesi hizasındaki numara hanesine ve rakam ile yazılıp kendisi bir kenara çekilir.

Bundan sonra müftü efendi esami torbasından bir masura daha alarak kâğıd çıkarılıp esami kıraatinde ve sahibi isim dahi numara çekmekte tarifi meşruh üzere hareket ederek böyle böyle numara çekenlerin çektikleri numara isimleri hizalarına yazılır ve talebeden bulunanların talebeden oldukları dahi başkaca işâret olunur ve hasta olup kariyelerinde kalanlar ile diyarı aharda bulunanların esami torbasından isimleri çıktıkça ya pederleri veyahut müteallikati sairesinden biri veya kariye muhtarı numara torbasından masura çıkarmak hususunda onlara vekâlet ederler kısmı evvel efradı numaralarının keşide-

sini müteakib kısmı sani efradının dahi mevcuduna göre esami ve numara kâğıdları başka başka tertib ve tanzim olunur bunların numaraları dahi ayrıca yine bir numaradan bed eder ve onlarada aynile kısmı evvel efradı numaralarının keşidesi hakkında beyan olunan usule tevfikan numara çektililir.

Madde 80 — Meclisce numara çekilip tamam olduktan sonra hiç bir sebebe mebni iade ve tekrar edilemez bu cihetle yukarıda beyan olunan icraata fevkalâde itina ve dikkat lâzımdır numara keşidesi esnasında yalnız müftü efendi ve yahut müftü makamına kaim olacak efendi masura çıkarmak için esami torbasına ve her bir ismin sahibi ve yahut vekili dahi numara torbasına elini sokup bunlardan maada hususat için yani kâğıd değiştirmek ve masuraları karıştırmak ve sair bu misillü bir şey zımnında gerek esami torbasına ve gerek numara torbasına kimsenin elini sokması kat'iyen memnudur.

Madde 81 — Numara keşidesini müteakib ol tabur daire-sinden o sene kaç nefer alınacağını meclis reisi efrad muvacehesinde beyan eder ki işbu efrad kısmı evvelin tertibi evvelini teşkil eden asakiri nizamiyei şahane ve bakısı tertibi sanısını teşkil eyliyen efradı askeriyeyi mülûkânedir yani ol dairede faraza üçyüz nefer kafî olupta bunlardan iki yüz nefer alınacak olduğu takdirde zecri numara ashabile numara ç kış efradı mezuneden silâh altına alınabilecek olanlar on nefere baliğ olsa bunlardan maada birinci numaradan sırasile yüz doksanıncı numaraya kadar olan numaralar kimlerde ise bunlar tertibi evvel efradı ve yüz doksan birinci numaradan üç yüzüncü numaraya kadar olan numaralar kimlerde ise onlar da tertibisani efradıdır mücerred muinsizlikten dolayı efradı mezune sırasında tutulanlardan muin peyda etmekten dolayı esbabı mezuniyetleri zail olupta altmışıncı madde mucibince hizmeti askeriyeye alınacak efrad işbu maddenin yukarısında beyan olunan iki yüz neferden mahsub olunmayıp fazla olarak hizmeti askeriyeye ithal olunurlar.

Madde 82 — Taksim defteri mucibince bir kazanın hissesine isabef eden efradı cedide ol kazanın efradı mezcure ve mezunesile tertibi evvel efradından tefrik olunduktan sonra tahsis olunduğları mevkil askeriyeye sevklerinden evvel bunların miktarına lisebebin minelesbab noksan târi olursa o noksanın

ikmali için iktiza eden efrad o senenin tertibisani efradının ilk numarasından bed edilerek numara sırasile tefrik ile ahz olunur. ancak o kazanın tertibi evveli efradından diyarı aharda yani diğer bir asker dairesi dahilinde bulunanlar muahharen ordularınca kendi dairelerine celbedilecekleri cihetle onlara mukabil tertibisaniden tertibievvele başkaca efrad nakli lâzım gelmez.

Madde 83 — Ahzı asker meclisi huzurunda ilk ve ikinci senelerde isbatı vücud eden yani yirmi ve yirmi bir yaşlarında bulunan efrad meyanında hizmeti askeriye elvermeyecek bazı alil ve emrazı dahiliye ile malûliyetleri mensub oldukları liva merkezlerinde heyeti sıhhiye marifetile bilmuayene sabit olanlar efradı mezune meyanına nakil olunur ve bunların otuz dokuzuncu madde mucibince altıncı senede icra olunacak muayenelelerinde de illetlerinin henüz zail olmadığı anlaşılır ise kendileri asakiri redife şahane silkine nakledilir ve bunlardan malûliyetleri mündefi olanlar hizmeti askeriye alınırlar.

Madde 84 — Numara keşidesi muamelesi yetmiş dokuzuncu maddede gösterildiği üzere hitam bulduktan ve tertibievvel ve tertibisani efradı tefrik edildikten sonra tertibi evvel efradına silki nizamde hizmet edecekleri tebliğ olunmakla beraber hanelerine gidip analarını ve babalarını ve sair akrabalarını görmek ve bazı işleri varsa yoluna koymak için ol günden itibaren kendilerinin yirmişer gün müddetle mezun olacakları ve bu müddet hitamında kendiliklerinden yine resi kazaya gelmeleri yolunda nushu pend edilerek veşayet gelmezler ise her ne vakit ve nerede olur ise olsun tutularak haklarında firarî cezası icrasile beraber yine istihdam kılınacakları anlyabilecekleri tabirat ile ifade ve tefhim olunarak ve bir manî şer'i ve hakikleri zuhur etmediği halde yine cümlesi resi kazaya avdet edip alaylarına azimle silki askeride buldukları müddetçe din ve devlete kemali sıdk ve istikamette hizmet edeceklerine dair mecliste bulunan ulema marifetile birer yemin verdirilerek yirmi gün müddetle hanelerine ruhsat verilir ve tahlif muamelesi tertibisani efradına dahi icra ettirilir. Talebei ulûmdan bulunanlara kezalik yirmi gün ruhsat ita kılınır. badehu tertibievvel efradına müddeti mezuniyetleri esnasında kendilerinden her ne suretle olur ise olsun bir güne cünha ve kabahat sadır olur ise haklarında mülkiye ceza kanunnamei hümayunu mu-

cibince muameleli cezaiye icra olunacağı tefhim ve ifade olunarak mezuniyet müddetinin hitamile resi kazada tecemmü edin-ciye kadar ırz ve edeblerle gezip kimse hakkında yolsuz muamele ve taaddiye içtisar etmemeleri zımında tenbihatı münasibe ifa kılınır.

Madde 85 — Tertibisaniyi teşkil eden asakiri şahanenin ne mevsimde ve nerelerde ifayı hizmeti askeriye edecekleri ayrıca nizamname ile muayyen bulunduğundan anlar hakkında nizamnamei mezkûre tevfikı muamele olunacaktır.

Madde 86 — Haccı şerifte bulunupta numara keşidesi sırasında ahzı asker meclisi huzurunda isbatı vücud edemiyenlerin numaraları peder veyahut velileri ve akraba ve mütaallikatı veya muhtarları marifetile çekilir. Bunların numaraları birinci kısım asakiri şahanenin tertibi evveline tesadüf eder ise kendileri ertesi sene silâh altına alınmak üzere o senenin efradı me-zunesi meyanına nakil ettirilir.

Madde 87 — Zaptiye ve jandarma ve polis silklerinde bulun-dukları halde numara keşidesi esnasında tertibi evvel numarası almış olanlar hizmeti askeriye celb ve ahz olunurlar bunların zikrolunan silklerde sebkât eden hizmetleri müddeti askeriyele-rinden tenzil olunmaz.

Madde 88 — Mücazâtı terhibiyeyi müstelzim cezalar ile yani maatteşhir müebbeden veya muvakkaten kürek ve kale bentlik ve nefyi ebet ve müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyet ve hukuku medeniyeden iskat cezalarile mahkûm olmuş erbabı cinayet askerlik şerefine nailiyetten dahi mahrum tutulup anlar silki celili askeriye kabul olunmaz.

Madde 89 — Sinni mükellefiyete dahil olanlardan bir cünha ve kabahatle maznunen mehakimi adliyece tahtı muhakemede bulundukları ahzıasker meclisine haber verilen efrad kazaları dahilinde iseler celb olup ve eğer kazaları haricinde bir mahallin mahkemesince tahtı muhakemede bulunuyorlar ise gıyaben numaraları çektirilir. Bu misillûlerin hitamı muhake-melerinde içlerinden seksen sekizinci maddede gösterilen mücazâtı terhibiye ile mahkûm olanlar hizmeti mukaddesei aske-riyede istihdam olunmak şerefinden mahrum bırakılırlar.

Madde 90 — Gerek muayene ve gerek numara keşidesi esnasında ahzıasker meclisi memurini askeriyesinin masarifi

tarikiyeleri usul ve nizamı mahsusuna tevfikân orduları tarafından tesviye olunacağından bunlardan dolaştıkları mahallerde kendilerine lüzumu olacak şeyleri akçe vermiyerek meccanen almağa ve buna mümasil taaddiye kalkışanlar olur ise mülkiye ceza kanunnamei hümayunundaki bendi mahsus mucibince haklarında mücazat icra olunur.

FASLI SADİS

(Numara keşidesinden sonra icra olunacak muamelâtı muhtevidir.)

Madde 91 — Faslı sabıkta beyan olunduğu veçhile numara keşidesi muamelâtının hitamında mevcut defterinin niha-yetine ol kazada numara keşidesinin bermucibi kanunnamei hümayun kemali adil ve hakkaniyet üzere icra olunduğunu tasdik zımında bir kaç satır şerh yazılarak zirine ahzı asker meclisini terkib eden aza tarafından mazbata gûna vaz'ı imza ile badettemhir bu defterin iki kıt'a sureti blihraç zirleri aslına mutabıktır işareti yazılarak kezalik aza tarafından tasdik ve temhir olunur. Bundan sonra ahzı asker şubesi kısmı evvel ve kısmı sani efradına mahsus olmak ve maa ihtiyat müddeti nizamiye olan altı senenin vukuatına munhasır bulunmak üzere evvelce ordudan gönderilmiş olan kırmızı kaplı cüzdanlara efraddan herbirinin mevcut defterinde olan künyesile eşkâlini ve huzuren numara çekmiş olan talebe ulûma verilecek cüzdanlara fazla olarak kendilerinin geceli gündüzlü medreşede tahsili ulûmudiniye ile meşgul olduklarının mahallince müsbet ve muhakkak bulunduğunu ve kaçınıcı senenin tertibî evvel efradından idüğünü ve sakın olduğu medresenin ismi ve hâk ve silüti ve çizgi gibi dai şüphe alâimden ari olarak mükemmelen sebt ve tahrir ve umumunun çekmiş oldukları numaralar dahi hem rakam ve hem de yazı ile işaret ve tezbir ve zirlerini temhir edip bir yandan bunları tehiye ve ihzar etmekle beraber diğer taraftan dahi ordudan gönderilmiş olan tahsis defteri mucibince tertibi evvel efradını terkib eden nefesatın sunufu muhtelifi askeriyeye için ne kadarını hangi mahalle sevk edecek iş isim ve künye ve sin ve şöhret ve numara hanelerile herbir mahal için salifüzzikir mevcut def-

terinden sevk defteri namile başka başka birer defter tanzim ve talebei ulûmdan bulunmaları cihetle imtihan için liva merkezlerine gönderileceklerin dahi işbu sevk defterinde olan esamisi hizalarına kendilerinin o sene talebesinden olduklarını işaretle beraber lieclilimtihan liva merkezlerine gönderilmiştir deyu terkim edip zirini tahtim ederek defteri mezkûru neferatı tahsis olanan mevkiâ götürülecek zabite ita eder. Sevk defterlerinde talebeden olduğu muharrer olanların dahi ayrıca isim ve künye ve eşkâllerile o sene talebesi olduklarını mübeyyin bir diğer defterini tanzim edip kezalik zirini temhir ile bu defteri dahi talebei ulûmu imtihana götürülecek zabite teslim eyler badehu tertibi evvel efradının müddeti mezuniyetleri bitip hanelerinden avdet ettiklerinde aşağıda beyan olunduğu veçhile yol masraflarını ita ve sair icab eden muaveneti icra ile sevk eder ve marüzzikir mevcut defterinin evvelce ihraç ve tasdik olunmuş olan suretlerinden birini bittevkif diğeri liva merkezinde alıkonulmak ve aslı dahi merkezi orduyu hümayuna gönderilmek üzere işbu sureti ve aslı münasib bir vasıta ile serian mensub olduğu redif livalığına irsal eyler.

Madde 92 — Hanelerine ruhsat verilen tertibi evvel neferatının yirminci günü mahalli mahsusu içtimaa tecemmüllerinde yine redif taburu binbaşısı ve kol ağası tabur kâtibi ile kazanın mülkiye memurları ve hâkim ve müftisinden ve sair ulema ve vücuhundan mürekkebe bir meclis akdile sevk memurları dahi hazır oldukları halde neferatın gelip gelmiyenlerine bakılıp ve eğer bazıları firar ederek veyahut bir mahalde saklanarak gelmemiş ise o makuleler firarî addolunup ve talebei ulûmdan olanlardan dahi bu suretle yirminci gün bilâ özü şer'î gelmiyenler olur ise sonradan imtihana talip olsalar da itibar olunmayarak anlar da firarî hükmünde tutulup gerek kazada kalacak olan ve gerek ahzı asker memurlarının yedinde bulunan mevcut ve sevk defterlerinde muharrer esamisi hizalarına numara keşidesinden sonra firar etmiştir deyu tahrir ve bir taraftan aranımları zımnında kazanın mülkiye memuru tarafından puslaları ihraç ile karyeleri muhtarlarına tesyir olunur ve gelmiş olanlara muamele i'ltfiye icrasile beraber hazır bulunan cüzdanlarından her feridin cüzdanı meclis muvâcchesinde yeden beyed kendisine ita ve teslim edilir ve kısmı sani efradının cüzdanları ile

ride bunların lieclittalim celplerinde mensub oldukları bölükler zabitanı marifetile kezalik yeden beyed kendilerine verilmek üzere ahzı asker şubesince hıfzolunur.

Madde 93 — Talebei ulûmdan olanlar neferatı cedidei saire meyanından tefrik ve sinini sabıkadan mevcut olup o seneye mahsus imtihanlarını verecek olan talebe dahi celp ile yanlarına tayin olunan sevk memuru kendilerine terfik edilerek yapılan defterler ile beraber toptan mensub oldukları redif livası merkezine irsal olunup orada imtihan etmeğe mahsus olarak bulundurulacak mümeyyiz marifetile ol mahallin en büyük mülkiye memuru ve redif ümera ve zabitanı ve müftü ve uleması hazır olduğu halde bunlardan yirmi ve yirmi bir yaşlarında olanları sarf ve nahivden ve san'atı hattan ve yirmi iki ve yirmi üç yaşında bulunanları nahiv ve mantıktan ve fenariden ve imlâdan ve yirmi dört ve yirmi beş yaşlarında olanları mantıktan tasavvurat ve tasdikattan ve ifadei meram edecek kadar arabî veya Türkî inşadan imtihan olunarak isbatı ehliyeti ilmiye ederler ise efradı mezune meyanına yani senei atiyeye terk olunmak üzere hangi senede ve hangi fen ve dersten imtihan olundukları yedelerindeki cüzdanlara işaret ve terkim ve meclisi imtihanda bulunan zevat tarafından zirleri tahtim ile avdet yol masrafları dahi verilerek mahallerine iade olunurlar ve isbatı ehliyet edemedikleri surette silki askeriye kaydedilmek üzere ol redif livası merkezinde bulunan küçük zabitanıdan birine teslimen hangi mevkie tahsis olunmuşlar ise irsal ve bu suretle imtihana gelenlerden hangileri isbatı ehliyet ederek iade kılınmış ve hangileri imtihan veremiyerek dahili silki askerî olmak üzere tahsis olunan mevkie gönderilmişler ise talebei merkumeyi imtihan olmak üzere kazalarından merkezlere götüren zabitanın beraber getirdiği defterlerde muharrer isimleri hizalarına şerh verilerek zirleri kezalik huzzar tarafından temhir ile bu defterler dahi imtihan veremiyen talebeyi sevk edecek memure teslimen tahsis olundukları mevkilere isbal olunup kazada kalacak mevcut defteri sureti musaddakasında bulunan isimleri hizalarına dahi imtihan olup olmıyanları şerh verilmek üzere ol defterlerin birer sureti dahi resi kazaya gönderilir.

Talebei ulûmun emri imtihanlarında bir gûna haksızlık vukua gelmemek için imtihan meclislerinde kanunen memur

bulunan imtihan mümeyyizlerinden ve müftüden başka mahallerince miktarı kâfi müderris ve hoca bulundurulacak ve imtihanları icra olunan talebei ulûmdan tahsilâtı ilmiyeleri derecei kifayede olduğu halde irad olunan suallere bir arzai asabiye tesiratile cevap vermeğe muktedir olamayanların vehleten imtihanlarının reddile derhal askere alınmaları yoluna gidilmeyip kendilerine yirmi gün mühlet verilerek tekrar imtihanları icra kılınacaktır.

Madde 94 — Hanelerinden avdet edenlerden talebei ulûm maddei sabikada gösterildiği veçhile tefrik olunduktan sonra kusuru silâh altına alınacak efrad mevakii lâzimeye tahsis olundukları sırada içlerinde cismen silâh taşımağa elverişli bulunmayanlar hastahane hizmetçiliğine ve sanat aşına olanlardan nezerlilik ve kunduracılık ve muytablık ve marangozluk telgrafcılık misillü piyade ve suvari ve topçu sınıflarına muktazi sanayii askeriye erbabı melûf oldukları san'atlar sunufu selâsei mezkûreden hangisi için elverişli ise o sınıfa tefrik edilirler. Bunların cümlesi kaç nefere baliğ olur ve oradan gidecekleri mevki kaç saat bulunur ise esnayı tarik tayinatı nizamına tevfikan beher beş saati bir konak ad ve itibar olunarak ve her altı konakta bir gün dahi istirahat için zam kılınarak cümlesi kaç günlük yol olur ise beher gün için her bir nefere altmışar para yemeklik hesab olunur. Ahzı asker şubesi sevk olunacak neferatın miktarını ve nereye kadar gideceklerini ve gidecekleri mevkiin ol kazadan kaç saatlik yol olacağını ve verilecek meblâğın kaç kuruş idüğünü ve sevk memurunun hangi alay ve tabur ve bölükte bulunduğunu mübeyyin sevk memurunda imza ve mühürlü bir kıt'a sened ahzederek ol meblâğı ita ve neferatı teslim ile esnayı tarikte beraber bulunmak ve bazı hususta yardım etmek için hükûmeti mahalliyeden icabı miktar zaptiye neferatı terfik eder ve imtihana ve muayeneye sureti izamları madde sabikada ve otuz dokuzuncu maddede gösterilen talebe zuafa ve malûlinin yemeklikleri de liva merkezlerine kadar bu suretle hesap olunarak sevklerine memur zabite teslim kılınır ve liva merkezlerinde imtihan ve muayene olunanların mahallerine avdetleri için icab eden yemeklikleri dahî oraya azimetlerinde verilen yemekliğe tevfikan hesap ile yedlerine ita kılınarak imtihan olamayan talebei ulûme ve zuafa

ve malûlinden esbabı mezuniyetleri zail olupta otuz dokuzuncu maddede gösterildiği üzere silki askeriye alınmaları lâzım gelenlere tayin olunan mahalle kadar verilmesi lâzım gelen yemeklikler dahi orada sevğine memur olacak küçük zabite sened ahzile verilir ve fakat gerek talebeden olupta imtihan olamıyan neferatın ve gerek neferatı cedidei sairenin güzergâhlarında şimendifer olupta şimendifer ırkâb olunacaklar ile tahsis olundukları mevki icabınca bahren gitmeleri lâzım geleceklerin yemeklikleri de yalnız kazalarından şimendifer istasyonuna veya inecekleri iskeleye kadar hesap ve ita olunup şimendifer ile berren hangi mevki ve iskelelerden dahi bahren hangi iskeleye çıkacaklar ise şimendifer ve sefine navulları ve kumanyaları için sevklerine memur olan zabıt orada bulunan redif ümera ve zabitanından en büyük rütbede bulunan zabite bilmüraçaa anın vasıtasile ol istasyon veya iskelenin tâbı olduğu kaza mülkiye memurundan balâda gösterilen suret veçhile sened ita olunarak başkaca ahz olunur ve zikrolunan redif ümerası tarafından bu veçhile hükümeti mahalliyeden alınıp sevk memuruna ita olunan akçe ile sevk olunan efradın miktarları ahzı asker muamelesince mer'i olan silsilei meratip kaidesine tevfikân mensub olduğu ordu merkezine bildirilir ve sevk olunan efrad hangi bir şimendifer mevkiğine ve bahren dahi hangi bir iskeleye çıkarlar ise ol mevki veya iskeleden yine berren bir diğer mevki gidecekleri surette kezalık yemeklikleri hakkında balâda beyan olunan surette tevfikân muamele olunur.

Madde 95 — Her bir kazanın neferatı cedidesini tayin olunan mahalle sevk ve isale memur olan zabıt esnayı tarikte neferatı güzelce hıfz ve vikaye ederek hasta olmaları ve zahmet çekmeyecekleri veçhile konak konak sevk edip her konak mahalline vusullerinde münasib mahallere vaz ve ikame ile yiyeceklerini tedarik etmek üzere yemekliklerini yeden beyed kendilerine ita ve yiyeceklerini tedarikte dahi icab ettiği halde muaveneti lâzıme icra eder neferata esnayı tarikte hiç bir gûna bed' muamele ve eza etmiyerek kemali memnuniyet ve huzuru kalp üzere olmalarına say edip fakat içlerinde firar ederek tutulanlar veyahut firar edeceği his olunanlar bulunursa o makuleleri tahsis olundukları mevki gönderilmek üzere en evvel vasil olacağı mahallin hükümeti mülkiyesine teslim eder.

Madde 96 — Sevk memurları sevk ettikleri neferatın yemelikleriyle kumanya ve şimendifer ve sefine navullarının tesviyesi zımında mülkiye memurlarından ne kadar neferat için ne miktar para alırlar ise defterini sevk ettikleri neferatı götürüp teslim eyleyecekleri mevkiin en büyük zabıtine ita ederler ve bu defterler mavkii zabitanı tarafından dahi orduları merkezlerine takdim ve irsal olunur.

Madde 97 — Neferatı cedide takım takım tahsis olundukları alay ve taburlara vürüt ettikçe sevklarine memur zabitanın yedlerinde olan sevk defterleri mucibince ol mevkide bulunan büyük zabıt cümlesini bilmuayene tadad ettirerek efradı merku-meyi tefrik olundukları sınıflara nazaran mensub oldukları alay ve taburlara tevzi ve taksim ettirir bunlar meyanında hastahane hizmetçiliğine tahsis olunmuş olan efrad görünen lüzumdan fazla ise fazlası idarei askeriye heyetleri maiyetlerine verilir.

Madde 98 — Asakiri nizamiyei şahane efradından mensub olacakları aksami askeriye sevk olunurken esnayı tarikte firar edenler olur ise sevk memuru bunların her birinin firarı akibinde hangi gün ve hangi mevkide firar ettiğini sevk defterindeki ismi hizasına işaret etmekle beraber firar ettiği vakti ve mahalli mübeyyin ve balasında firar eden neferin künyesi muharrer olarak bir kıt'a takrir tanzim ve bu takriri en evvel vasıl olacağı mevkiin en büyük zabıtine veya mülkiye memuruna ita eder ve refakatinde bulunan efradı isale memur olduğu mevki vüsulünde bu veçhile bir takride o mevkiin kumandanına verir ve işbu firarilerin ordularınca dahi taharri ve derdestleri esbabının istikmali zımında sevk memuru tarafından verilen takririn bir sureti o mevkiin kumandanı tarafından derhal ordusuna gönderilir ve sevk memurunun götüreceği sevk defterinin kezalik bir sureti mevki kumandanı tarafından ihraç ve hıfz ve defteri mezkûrda sevk olduğu gösterilen efradı cedidei asakiri şahanenin ne miktarı vürud ederek hangi alay ve taburlara verilmiş olduğu künyeleri hizalarına işaret ve terkim ve ziri tahtim edilerek aslı ordu merkezine irsal olunur.

Madde 99 — Orduya vürud edecek umum mevcut defterleriyle tahsis ve sevk defterleri üzerine orduca tetkikatı numaya zıye badelicra o sene ol ordu dairesinde icra kılınan numaya keşidesi muamelâtını ve hususati müteferriasını havi olmak ve

dairi askeriyeye icabatı icra olunmak üzere nümunesine tev-fikan her bir ordu erkânıharb dairesince tanzim olunacak cet-vel makamı seraskeriye takdim kılınır.

Madde 100 — Gerek numara keşidesinden mukaddem ve gerek numara çekildikten sonra firar etmiş nekadar neferat var ise defterlerinde muharrer olduğu veçhile kaza ve kariye ve isim ve şerhlerle ordularınca vilâyet vilâyet defterleri yapılarak kendilerinin bittaharri buldurulması için mezkûr defterler ba muharrerat vilâyet valileri ile elviye mutasarrıflıklarına gönderilir bunlardan başka diyarı aharda bulunup gıyabından tertibi evvel numarası isabet etmiş olanların dahi kezalik memleket memleket defterleri tanzim ve sinleriyle nerede ve kimlerin yanında ve ne gûna sanat ve maslahatla meşgul olduklar isimleri hiza-larına terkim olunarak kendilerinin buldurulup orduları canibine irsal kılınmaları zımında ol defterler dahi orduları tarafından ke-zalik vilâyet ve elviyeye irsal kılınır ve bunlar hangi ahzı asker dairesinin iseler bir yandan da o dairelere malûmat verilir.

Madde 101 — Diyarı aharda bulunupta gıyaben tertibievvel numarası isabet etmiş olan neferattan Dersaadette bulunanların orduları canibinden vilâyata gönderildiği gibi birer kıt'a defteri dahi bittanzim ordu kumandanları tarafından makamı ser as-keriye takdim olunur işbu defterlerin piyade dairesince tetkikatı icra olunarak münderiç esami ashabından faslı sanide gösteri-len vücut ve esbabı istisnaiyeyi haiz bulunan müstesna tutulup kusuru müteallik oldukları devairden istenilir ve esnaf olanları şehir emaneti marifetile ve şunun ve bunun yanında bulunan-ları da babı zaptiye vasıtasile toplattırılır. Talebei ulûmdan olupta Dersaadet medarisinde bulunanları babı valâyı fetvape-nahî marifetile talep ve celb olunarak geceli ve gündüzlü medrese nişin talebeden olup olmadıkları ve medreseye tarihi duhulleri ve hangi sene tertibi evveli efradından buldukları badettah-kik babı valâyı meşihatpenahide müteşekkil meclisi mahsusta ümerayı askeriyeden biri ve hassa orduyu hümayunu müftüsü dahi hazır oldukları halde zikrolunan talebenin sinlerine göre meşrut olan derslerden imtihanları icra olunarak isbatı ehliyeti ilmiye eyledikleri halde efradı mezuneye yani senei atiyeye terk olunmak ve son imtihanları ise asakiri redifei şahane silkine nakledilmek üzere kendilerinin hangi medresede olduklarını

ve hangi sene imtihanlarının icra kılındığını havi yedlerine ilmühâber verilip imtihan olamıyanlar veya müddeti mehliyei imtihanı geçirmiş bulunanlar silki askeriye kayıd olunurlar.

Madde 102 — Maddei sabıkada gösterildiği veçhile mensub oldukları mahallerden celb olunan efrad ile imtihan olamıyan veyahut müddeti mahdudesi zarfında imtihan gelmemiş bulunan talebe muamelei kaydiyeleri bilifa asakiri nizamiyei şahane silkine alınarak mensub oldukları ordulara irsal ve muaf ve müstesna tutulanların kezalik muamelei kaydiyelerinin icrasile beraber keyfiyeti istisnaları ordularınca mecur defatirinde olan esamisi hizalarına şerh verilmek üzere pusulaları ordu kumandanlarına isbal kılınır.

Madde 103 — Tahsili ulûm için mensub oldukları kazaların Dersaadetten gayrıda bulunupta numaraları giyaben çektilen talebei ulûmun dahi bulundukları mahallerin mensub olduğu liva dairelerinden birinde usulü veçhile imtihanları icra olunur yukarıki bendde gösterildiği üzere bunlardan isbatı ehliyet edenlere ilmühâber verilerek ve isbatı ehliyet edemiyenler ile müddeti mahdudesi olan dokuz mah zarfında imtihan gitmemişler silki askeriye ahzolanup mensub oldukları ordulara sevk edilirler.

Madde 104 — Diyarı aharda bulunan talebei ulûm imtihan gidecekleri vakit hangi medresede tahsildedirler ve bulundukları medreseye hangi tarihte girmişlerdir. Ve geceli ve gündüzlü tahsile devam üzere midirler ve hangi sene talebesidirler buralarını ve esnan ve eşkâllerini mutazammın bulundukları mahallin mensub olduğu ahzı asker kaleminden veya şubesinden şahadetname almağa mecburdurlar. Binaenaleyh her memlekette vaki medreselerde gerek yerli ve gerek misafir ne kadar geceli gündüzlü medrese nişin talebei ulûm var ise esami ve şöhretlerini ve sinlerini ve hangi tarihte medreseye girmiş olduklarını ve eşkâllerini mutazammın ol mahallin redif taburu merkezinde yani ahzı asker şubesinde birer defteri bulunur ve bu defter üzerine her üç ayda bir yoklamaları icra olunarak yeniden gelen veyahut bir mahalle giden ve vefat eden ne kadar talebe bulunur ise cümlesinin vukuatı yoliile ve kemali dikkatle yürütülür.

Madde 105 — Ahzı asker şubeleri dairelerinde vaki medariste bulunan talebei ulûmun şehadetnamelerine derci lâzım gelen bilcümle ahvalini tutacakları deftere mürecaatla derc ve imlâ edecekleri cihetle bu misillû talebeden esnan ve ahvali muhtacı tahkik olanlarının keyfiyatını kendülerinin esasen mensub oldukları mahallerin ahzı asker kalem ve şubesinden ve sair iktıza eden mahallerden biletraf tahkik ve istilâm ederek neticei tahkikatı mufassalan defteri mezkûre şerh ve terkim edeceklerdir.

Madde 106 — Gerek numara keşidesinden mukaddem ve gerek numara çekildikten sonra firara ictisar edenler nerede ve her ne vakit olur ise olsun tutulduklarında numara keşidesinden mukaddem firar edenler seksen dokuzuncu maddede gösterildiği veçhile zecren silki askeriye kayid ve ilhak olunmak üzere ordusuna gönderilir. Numara keşidesinden sonra firar etmiş olanlar dahi kazalarının mensub olduğu daire redif taburlarının binbaşısına teslim ile tahtelhıfız ordusu tarafına irsal kılınır bunlar mensub oldukları cüz'ütamda dört mah hapis ile mücazat olunur ve bu müddeti cezaiye hizmeti askeriyelerinden mahsub edilmez.

Madde 107 — Tertibi evvele mensub asakiri nizamiyei şahane bakayası yani efradı mezcure ile bilûmum firarileri ve tebdili havaya gidipte ifakat bulduktan sonra avdet etmiyen efrad ve ahar bir daireden gelip ihtifa etmiş olanları ele getirmekte redif zabitanı her bar ikdam edecekleri misillû numara keşidesi hengâmında bu makuleleri tahkik ve taharri ederek bulup göndermek ve mahalli aharda olanlarını iştir ise kimin yanında ve nasıl hizmet ve san'atte olduklarını tahkik eyleyip iş'ar eylemek bilûmum redif zabitanının cümlei vezai-findedir.

Madde 108 — Gerek numara keşidesinden evvel ve gerek numara çekildikten sonra firar etmiş olan neferat ile numara keşidesinden sonra verilmiş olan yirmi gün ruhsatın hitamında lieclilimtihan liva merkezlerine gitmek üzere mahalli mahsusu içtimaa gelmeyip kaçan talebe muahbaran ele geçerek silki askeriye kayid olunduklarında firarları hininde mevcut ve sevk defterleriyle mahalleri nüfus defterlerinde bulunan isimleri hizalarına verilen firarilik şerhleri zirine sonradan tutulup

silki askeriye kayid olundukları dahi işaret olunmak üzere bunlar hangi alay ve taburlara ithal olunur ise ol alay ve taburlardan ordularına ve orduları tarafından dahi memleketleri mülkiye memurlarına malûmat verilir.

Madde 109 — Efradı asakiri nizamiyei şahaneden ihtiyat silkine ve bu silkten redife ve silki rediften müstahfıza nakil edeceklere verilmek üzere icabı kadar ihtiyat ve redif ve müstahfız tezkereleri ordular tarafından bittanzim mahallerine gönderilir.

FASLI SABI

(Gönlile dahili silki celili askerî olmaklığın şeraitini mutazammındır.)

Madde 110 — Gönlile dahili silki askerî olmak isteyenler şeraiti atıye ile kabul olunurlar (şartı evvel) her gûna ileli sariye ve müzmineden vareste olarak vücudu sıhhatte ve askerliğe elverecek hal ve heyette bulunmak (şartı sani) kaviyülbünye ve tuvana olduğu halde sinni on sekizden dun olmamak ve sinni mükellefiyete dahil bulunmamak (şartı salis) kendisinin töhmeti sirkat ve sair gûna muhilli ırz ve namus bir kabahat zuhurile demirbend olarak hidematı süfliyede kullanılmış ve beynennas terzil ve teşhir olunmuş eşhastan olmamak (şartı rabi) kaydolunacağı sınıfın efradı nizamnamesi mucibince bilfiil ne kadar silâh altında bulunur ise okadar müddet hizmeti askeriyeyi silâh altında eda etmeğe razı olmak (şartı hamis) ebeveyninin rızası munzam bulunmaktır.

Madde 111 — İşbu gönüllüler memaliki mahrusai şahanenin her hangi mahallenin ahalisinden olur ise olsun bunlar her nerede ve her hangi bir sınıfı askerinin hangi alay ve taburunda istihdamlarını isterler ise oraya kaydolunurlar. Bu misillü gönüllü efradın silki askeride buldukları müddetçe din ve devlete kemali sıdk ve istikamete hizmet edeceklerine dair men-sub olacakları alay veya tabur meânislerinde alay veya tabur imamları marifetile ve usulü meşruası veçhile kendilerine birer yemin verdirildikten sonra elbisei askeriyeleri iksa edilir.

Madde 112 — Asakiri redife ve müstahfızai şahane silklerinde buldukları halde bilfiil silâh altında bulunmağı arzu

edenler hangi sınıfa mensub bulunmuş iseler yine o sınıfa kayıd ve kabul olunurlar ve bunların hini duhullerinde silki redif veya mustahfızda ne kadar müddetleri kalmış ise kendileri silâh altında o kadar müddet istihdam edilirler ve fakat san-çak altında terki tezkere edenlere olunan muamele bunlar hakkında cari değildir.

Madde 113 — Müstesna mahaller ahalisinden gönütle dahili silki askerî olmak arzusunda bulunanlar alelîtlâk berriye ve bahriyece istedikleri sınıfa ve istedikleri alay ve taburlara kayıd olunurlar. Bunların sinleri on sekizden dun ve otuz altıdan efzun olmamak meşruttur.

Madde 114 — Bir kazada sinni mükellefiyette bulunanlardan olupta numara çekildiği esnada gönüllü olarak silki askeriyeye dahil olanlar ol kazadan alınacak efrad yekûnundan tenzil kılınırlar.

Madde 115 — Gönütle hizmeti askeriyeye dehalet edenlerin dahil oldukları sene efradı ne vakit silki ihtiyata nakl edilir ise anlarda o sırada ihtiyata naklolunurlar

Madde 116 — Mensub oldukları dairenin haricinde bir dairede gönütle silki askeriyeye dahil olanlar mensub buldukları kazadan matlup olan efraddan mahsup ve tenzil olunmak üzere kendilerini ahız ve kayid eden daireler tarafından kazalarının müteallik olduğu daireler redif livalarına hemen malûmat verilir.

Madde 117 — Gönütle dahili silki askerî olanlar dahil oldukları sınıflara mahsus olan müddeti bilfiil ikmal ettikten sonra istedikleri kadar silâh altında bulunabilirler.

FASLI SAMİN

Bedeli nakdinin sureti ifasını mutazammındır.

Madde 118 — Hizmeti nizamiye askeriyenin bedeli şahsî ile ifası usulü lâğvolunmuştur. Bedeli nakdî kabulü caiz olup bunun da miktarı elli adet Osmanlı altınıdır.

Madde 119 — Bedeli nakdî vermeği arzu edenlerin bedeli nakdilerinin kabulü buldukları mahalle en yakın bulunan kıt'ai askeriyede beş mah müddet hizmeti askeriyede bulunmalarile meşruttur. Bedeli nakdî vereceklerini numara çekilipte

tertibî evvel numarası isabet ettikten sonra ahzı asker şubesine haber verilir.

Madde 120 — Zecrî numara ahabından bedeli nakdi vermeğe talib olanların bedeli nakdileri kabul olunmaz.

Hatime

Asakiri nizamiyei şahanenin tertibatı müteyemmineye tev-fikan sureti ahzını mübeyyin tanzim ve tesis olunan işbu kanunnamei hümayun bin ikiyüz seksen altı tarihinde tanzim olunmuş olan Kur'a Kanunnamesinin yerine kaim olup kanunnamei mezkûrun ahkâmı işbu bin üçyüz üç senesi martından itibaren münfesihtir.

Irade tarihi 26 muharrem 1304, 13 teşrinievvel 1302

№ 179 — Giride mahsus 7 cemaziyelülâ 1296 tarihli Evkaf ve eytam nizamnamesine müzeyyel fıkrâi nizamiye

Müteferrik olarak galledarların üzerlerinde bulunan icarei vahideli emlak ve akarati mevkufe hakkında evkaf dairesinin malûmatı olmaksızın hiç bir muamele icra edilmeyecek ve edilmiş olur ise keenlemeyekün addolunacaktır.

Irade tarihi 10 safer 1304, 27 teşrinievvel 1302

№ 180 — 27 ramazan 1294 tarihli vilâyat Belediye Kanununa müzeyyel fıkrâi kânunîye

Nevahi merkezlerle kabili imar olan çesametli karyelerde vilâyetler canibinden gösterilecek lüzum ve vukubulacak inha üzerine belediye daireleri teşkiline müsaade olunur ve o misillü merkezi nahiye ve karyede istifa olunan rüsumu belediye kendi devairi belediyelerine aid olur.

Irade tarihi: 13 safer 1304, 30 teşrinievvel 1302

№ 181 — Saltanatı seniye şebbenderlerine dair olan nizamnamei dahilinin on ikinci maddesi makamına kaim olmak üzere kaleme alınıp meriyeti ahkâmına hıllistizan iradei seniyei cenabı Padişahi şerefmüतालिक buyrulmuş olan maddeii nizamiiye

Madde 12 — Şebbenderlik silkine duhul nezareti hariciye umuru şebbenderi müdiriyeti marifetile şeraiti mevzuası mucibince icra olunacak müsabakat imtihanile vukubulacaktır. Şebbenderlik memuriyetleri müdiriyeti mezkûre tarafından tanzim edilen takrir üzerine nezareti hariciyenin tasvib ve intihabile icra olunacaktır. Mektebi sultanide ikmalî tahsil edip yedlerinde şehadetnameleri olarak hariciye nezaretinde müstahdem bulunan veyahut istihdam olunmak üzere mukayyed ve mülâzım olanlar işbu müsabakat imtihanına duhul hakkını haizdirler.

Mektebi Mülkiye şehadetnamesini haiz olanlar nizamnamei mahsusu mucibince müsabakat imtihanına girmeksizin sefaret kitabetleriyle şebbenderliklere intihab olunurlar.

İrade tarihi: 24 safer 1304 ve 10 teqrinisani 1302

№: 182 — Zürram rejliye ve rejlinin zürraa karşı olan hukuk ve vezâifine ve ahkâmı cezaiyyeye dair nizamname Mevaddı umumiye

Madde 1 — Memaliki osmaniyede duhan inhisarı müştere-külmenfaa bir idareye müfevvazdır.

Madde 2 — Devletialiiye ile maddeii sabıkada muharrer idare beyninde karargir olan ahkâm 20 recep sene 1300 tarihli iradei seniye ile tasdik buyrulmuş şartname ile nuayyendir.

Madde 3 — Zürra ile idarenin hukuk ve vezâifi mütekabilesi ve bunlara müteallik ahkâmı cezaiye şartnamenin yirmi beşinci maddesi mucibince işbu nizamname ile tayin olunmuştur.

BİRİNCİ FASIL

Zürraın rejiye karşı olan hukuk ve vezaifi

Madde 4 — Tütün ziraat etmek isteyen zürra her sene reji idaresinden ruhsat istihsal etmeğe ve reji idaresi dahi sathı yarım dönümden duu olan araziden ve ikamete mahsus haneler dıvar ile muhat olan avlılarından maada yerlerde tütün zer'i için istenilen ruhsatı ita etmeğe mecburdur.

Cezayı nakdî ile mahkûm olupta tediye etmiyen veyahut cezasına mukabil hapis edilmeyen zürra cezayı nakdiyi senei atıye mahsulâtile tediye edeceğini müteahhid ihtiyar meclisinin tahtı tasdik ve mes'uliyetinde olarak bir kavi kefil irae etmedikçe senei atıye için ziraat ruhsatnamesi istihsal edemez.

Merbut haritada gösterildiği veçhile İstanbulun Saray burnı ile Akdeniz sahilinden Makrı Karyesi Ayastafanos Ayastafanostan Filorya Küçük Çekmece Yarım Burgaz Derbend Kuru kavak tepe Çilişan Boğazköyü ile Tuzdağı İhlâmur Tepeağaçlı Çiftlik Köylerine ve mezkûr Köylerden Karadeniz sahiline ve Karadeniz sahilince Rumeli Fenerine ve Rumeli Fenerinden Boğaziçinin sahili üzere Tophaneye ve Tophaneden Haliç sahilile Kâthaneye ve Kâthaneden gene Haliç sahilile Saray Burnuna kadar olan daire ile Üsküdardan Akdeniz sahilii üzere Pendige ve Pendikten Tulaybağ Çiliköy ve Kurtköy Kurna Erenli Köy Kurdoğmuş Muratlı Koşulu Hüsnüköy Buzhane Gülerköy ile Paşa çiftliğine ve oradan İrvaya ve İrvadan Karadeniz sevhilince Anadolu Fenerine ve Anadolu Fenerinden Boğaziçinin Anadolu sahilii üzerine Üsküdarı kadar olan daire dahilinde duhan zer'i katiyen memnudur.

Madde 5 — Zürra ziraat ruhsatnamesini istihsal etmek için mevkiine göre mevsimi ziraatın idrakinden nihayet bir aya kadar reji memuruna bir numaralı varakaya merbut (1) işaretli nümune veçhile bir istidaname ita edecek ve işbu istidanamede duhan mahsulüne hasredeceği arazinin mevkiile vusatini ve mümkün mertebe hududunu dahi gösterecektir.

Müsted'i yazı bilmediği ve mühür dahi olmadığı halde yazdıracağı istidanamenin mündericâtına muvafakat eylediğini mukim olduğu karye veya mahalle imam veya muhtarına tasdik ettirmelidir.

Mevsimi ziraatin idrakinden bir ay sonra ita olunan istidanimeler kabul olunmaz.

Madde 6 — Reji memuru istidanamenin itası akibinde müsted'ie arazinin herbir parçası için (2) numaralı varakai merbutada gösterilen (B) işaretli nümune veçhile koçanlı ciltten bir ruhsat tezkeresi kesip bilâ harç ita ve mezkûr koçana istidanamede münderiç izahatı kayid ve imlâ edecektir.

Ruhsat tezkeresi yalnız ita olunduğu senenin mahsulü için muteberdir. Zürra bu tezkereyi reji memurları tarafından talep vukubuldukça irae etmelidir.

Madde 7 — Duhan garsı için ruhsat istihsal edipte istidanamesinde muharrer araziye ziraat edemiyen zürra eğerçi ziraattan bütün bütün feragat etmiş olur ise idareye ihbar keyfiyet eyliyecek ve amma diğer bir mahalde yine duhan gars eyliyecek olur ise o halde gars vaktından evvel (3) numaralı varakai merbutada gösterilen (T) işaretli nümune veçhile yeni bir istidaname itasile diğer arazide müsaade talep eyliyecek ve reji idaresince talep olunan müsaade dördüncü madde ahkâmınca ita olunacaktır.

Madde 8 — İstidanamesinde muharrer araziye muttasıl mahallerden bilistifade mezraasını tevsi etmek istiyen zürra fidanları dikmezden evvel (4) numaralı varakai merbutada gösterilen (S) işaretli nümune veçhile yeni bir istidaname itasile mezun olduğu miktarı mahalden ziyadesi için dahi müsaade talep etmelidir.

Madde 9 — Zürradan istihsal edeceği tezkere mucibince haiz olacağı hukuk ve vezaifi diğer bir şahsa fariğ olmak isteyenler (5) numaralı varakai merbutada gösterilen (C) işaretli nümune veçhile bir istidaname ile reji memurundan talebi ruhsat etmeğe mecburdur. Ve işbu istidaname halefi hakkında beşinci madde mucibince lâzımgelen izahatı havi olmalıdır ve reji idaresi bu yoldaki istidaları kabul ile ruhsat itasına mecburdur. Mefruğunleh olan kimse dahi reji idaresinin fariğ olan kimseye peşin olarak vermiş olduğu mebalîğin ifasını taahhüd eylediğini tahriren beyan etmelidir.

Madde 10 — Reji idaresinin şartname mucibince bilâ faiz zürraa ikraz edeceği mebalîğ medyunun mahsulâtüle temin olunmuştur. Mahsulün ademi kifayeti halinde ahkâmı kayanın ve nizamata tatbikan medyunun emvali sairesinden istifa edilir.

Madde 11 — Zürradan tütünleri kablettahrir kâmilen zayi ve telef olan veyahut badezzer her ne sebebe mebni olur ise olsun tütün yetiştirmekten sarfı nazarla fidanları koparmış bulunanlar derhal keyfiyeti reji memuruna ihbar etmek lâzımdır. Reji memuru veya vekilî mahallî idaresi tarafından tayin olunacak bir memur ile mahalline giderek keyfiyeti bittetik vukuu hali mübeyyin bir zabıt varakası tanzim etmelidir. İşbu zabıt varakası iki nüsha olarak bittanzim bir nüshası mahallî meclisine ita ve diğeri reji memurunun nezdinde hıfzolunmalıdır.

Madde 12 — Reji memurları fidanlar kemalini bulur bulmaz tahrir fırkalarını tertibe iptidar eder. İşbu fırkaların adedi kendi dairei idaresinin vusatı ve mezariin adedi ile mütenasib olmalıdır. Zürra dahi tahrir mevsimi gelir gelmez keyfiyeti reji memuruna ihtar etmelidir. İşbu ihtardan nihayet sekiz gün sonra fırkai tahririye işe mübaşeret eylemelidir. İşbu tütün mahsulünün tahriri mevsimini canibi hükûmete tahriren ihtar ile fırkaların tertibinin reji memurları tarafından talep edilmesi ve bu fırkaların nihayet bir hafta içinde tertib ve tayinile işe başlatırılması lâzımdır. Bunun teahhurundan veyahut fırkaların lüzumundan dun tayin olunmasından naşi vakit geçirilip te zür- rân mahsulü fidanda kuruyup bir gûna zarar terettüp eder ise mes'uliyeti bu teahhurata sebep olan reji veya hükûmet memur- larına aid olacaktır.

Tahrir fırkaları bir veya iki reji memurundan ve biri reji tarafından mensub ve diğeri dahi zürran ileri gelenlerinden olmak üzere vilâyet ve liva ve kaza merkezlerinde meclisi idare tarafından ve kariyeler ile nahiyelerde dahi ihtiyar meclisleri canibinden müntehab iki muhamminden ibaret olacaktır.

Madde 13 — Tahrir fırkalarından her biri tayin olunan günde mahsulleri başında hazır bulunmak üzere zürraı davet ettikten sonra evvelce kararlaştırılan sıra tertibile heyetçe tütün mezru olan arazi üzerine gidilerek orada mezru tütünlerin miktarını tahmine iptidar etmelidir.

Badehu fırkai tahririye mezreanın semt ve mevkiile vusatını ve zürran isim ve şöbretini ve miktarı muhammeni mübeyyin (6) numaralı varakai merbutada gösterilen (h) işaretli nümune veçhile koçanlı ciltten bir sergi puşulası kat ve zürraa ita edecektir.

Sergi ile koçan zürra ile tahrir fırkasının bilcümle azası tarafından imza veya temhir edilecek ve koçan reji memurunun yedi hıfzında kalacaktır.

Madde 14 — Tahrir fırkalarının her biri sergilerde münderic izahatı ve rakamları (7) numaralı varakai merbutada gösterilen (H) işaretli nümune veçhile iki nüsha olarak tanzim olunacak icmal defterlerinde cem ve telfik eder ve bu defterlerin ziri azanın her biri tarafından imza veya temhir edilir. Bu defterlerin bir nüshası reji memuruna ve diğer nüshası dahi ikinci muhammini intihab ve tayin eden idare veya ihtiyar meclisine ita kılınır.

Madde 15 — Tahrir fırkasınca icra edilecek muayenenin teahhuru halinde tarla sâhibi idrak eden yaprakları koparıp amelîyatı istihzariyesine mübaşeret edebilir. Ancak tahrir fırkasının vürudunda yaprakların lieclittahrir irae edilmesi lâzımdır.

Madde 16 — Birinci tahrir hitam bulduktan sonra kaidei atiyeye tevfiakan ikinci tahrir mübaşeret olunur: Şöyle ki mahsul toplandıktan sonra tütünler henüz hazırlanmakta olduğu yani kurutulmak üzere bağlanıp dizi edilmiş veyahut sırğa asılmış bulunduğu halde bunların "dip," "büyük ana," "orta ana," "küçük ana," ve "uç," tabir olunur beş nevinin veyahut "dip," "büyük ana," ve "küçük ana," tesmiye olunan üç nevinin her birerlerinden adeti mahalliye üzere bir sırk intihab olunup mislî olan diğer sırkaların mecmuan tahmin ve takdiri veznine nümune ittihaz edilir.

Bir mahsulün tahmini miktarında veyahut vezin ve ayar olunacak sığıın intihabında muhamminler beyninde ihtilâf vuku bulacak olur ise iki muhammin tarafından diğer bir muhammin intihab olunarak anın kararı kabul kılınacaktır. Reji idaresi tenzib ettiği halde yapraklar kuruduktan ve papuş haline konulup bohçalara vaz edildikten sonra icra etmek üzere ikinci tahriri tehir edebilir. Fakat bu halde tütünlerin miktarı mecmuu vezin edilmek iktiza eder.

Madde 17 — İkinci tahrirde sabit olan miktar ile birinci tahrirde vezin edilmiş olan miktar beyninde fark tutunur ise farkın sebepleri tahkik olunduktan sonra sergi ile koçanlarında ve icmal defterlerinde olan kayıtları fazlanın zammı ve noksanın tenzili suretile tashih olunur. Bu suretle bir kariyede tashih edilmiş olan sergiler kaç kit'adan ibaret ve kimin namına mu-

harrer ise cümlesini natik olmak üzere matbu varaka üzerinde bir hulâsa defteri yaptırılıp ihtiyar meclisine tasdik ettirilir ve ihtiyar meclisi hulâsa ve sergiler mündericatu aleyhinde itiraz edebilir. Bu hulâsalar iki nüsha olarak tanzim edilip bir nüshası kazada ise kaymakamlığa ve merkezi İvâ veya vilâyet olan yerlerde ise mutasarrıflığa veya makamı vilâyete ita olunur.

Madde 18 — Tahriri icra olunan tütün harik ve tuğyanı miyah ve afatı saire gibi esbabı mücbireden naşi külliyyen veya kısmen zayi oldukta derhal reji memuruna ihbarı keyfiyet olunmalıdır. Reji memuru veya vekili meclisi idareden veyahut ihtiyar meclisi tarafından mahsusan tayin olunmuş azadan bir zat ile birlikte mahalline giderek icra edecekleri tahkikatı havi bir zabıt varakası tanzim ve reji memuru ile birlikte azadan olan zat tarafından imza veya tahtim edilmelidir. İşbu zabıt varakası iki nüsha olarak yazılıp birisi zürraa ita olunur ve diğeri reji memurunun nezdinde hıfzedilir. Eğer yalnız tütünler yahut tütün fidanları hasarzedede olmuş ise zürra bunları hıfzedip veya heyetile yerlerinde bırakıp anifen beyan kılınan zabıt varakasının tanzimini müteakiben memurunun muvacehesinde imha etmelidir.

Madde 19 — Reji memurları istedikleri zaman memuriiyet varakasını ibraz ederek gerek ziraata tahsis kılınan arazide ve gerek tütünlerin tertibi gibi mutad olan muamelâtı icraya mahsus mahallerde iktıza eden tahkikatı icra edebilirler.

Ancak zürrain sakin olduğu mahallere duhul iktıza ettikte altmış beşinci maddede muharrer kavaidi umumiyeye tevfiği hareket etmek lâzımdır.

Madde 20 — Her sene mahallî idare meclisi ile reji memurları mevkiin icabına göre tütünlerin reji ambarlarına nakli için münasib bir müddet tayin eyliyeceklerdir. Ve olvakte kadar tütünlerini reji ambarlarına teslim etmek için hükümet tarafından zürraa tefhimat ve tenbihatı lâzıma icra edilecektir.

Şu kadarki tayin olunacak müddet nihayet senei atiyeye ağustosuna iptidasını tecavüz etmiyecektir.

Tütünün mahallî mahsusuna vürudu anında ambar müdürü zürradan (8) numaralı varakai merbutada gösterilen (D) işaretli nümune veçhile bir ambar defteri alıp mukabilinde koçanlı bir defterden (9) numaralı varakai merbutada gösterilen (Z) işaretli nümune veçhile ambar ilmühaberi kesip zürraa ita etmelidir.

Madde 21 — Dahili memalikte hasıl olan tütün reji ambarına naklolunmak derecesine geldikte zürra derhal reji memuruna ve reji memuru bulunmıyan yerlerde en yakın mahalde olan reji memuruna tebliğ edilmek üzere nahıye veya ihtiyar meclisine ihbarı keyfiyet etmeğe mecburdur zürra tarafından veya nahıye veya ihtiyar meclisi canibinden kendisine ihbarı keyfiyet edilen reji memuru duhanı zürra ile beraber ambara nakletmek üzere bir memur gönderir veyahut zürraa tütününü bizzat reji ambarına nakledebilmek için (10) numaralı varakai merbutada gösterilen (R) işaretli nümune veçhile duhanın miktarı ile bohçalarının adedini müş'ır bir nakliye ruhsatnamesi ita eder.

Reji memuru refakatile yahut istihsal etmiş oldukları ruhsatname mucibince duhan nakline mezun olan eşhastan maada-sının tütün nakletmeleri memnudur.

Madde 22 — Reji idaresi tarafından şartname mucibince tesis olunan ambarlar duhanın hasıl olduğu mevakia on saatten ziyade mesafede bulunur ise reji idaresi bu makule tütünleri ambara kabul etmiş gibi ashabı mahsule ilmühaberini vermek ve kabzeylediği tütünleri derhal en yakın reji ambarına nakletmek üzere on saatlik mesafede bir kabz memuru bulundurmağa mecburdur. Zürra nihayet on saatten ziyade mesafede bulunan ambara mahsulünü nakletmeğe icbar olunamaz.

Madde 23 — Reji idaresi ambarlarına vazolunacak tütünlerin hüsnü muhafazası için masarif ve mesuliyeti kendisine aid olmak üzere tekayyüdatı lâzımenin icrasına mecburdur. Mahsul sahibleri duhanın ecnası muhtelifesini teşkil için yaprakların tefriki ve tertibi gibi mutad olan muamelâtı reji ambarlarında icra etmekte muhtardır.

Madde 24 — Zürra tütünlerini ihracat için tüccara satabilir ve reji idaresinden istikraz etmiş oldukları akçeden veyahut işbu nizamname mucibince hükmolunan cezayi nakdiden ve mahsulün üşründen dolayı zimmetleri tedıye olundukça reji idaresi bu veçhile tütün fûruhtuna mâni olamaz.

İntikal muamelesi farığ olan kimse tarafından (11) numaralı varakai merbutada gösterilen (Z) işaretli nümune veçhile tahriren verilecek bir kıt'a beyanname ile işbu ferağ kabul eylediğini müş'ır müşteri tarafından (12) numaralı varakai merbutada gösterilen (S) işaretli nümune veçhile tahriren ita kılınacak beyanname üzerine icra olunur.

Şu halde tütünün ihraç edecek olan kimse tütünün zürra tarafından ambara teslim olunmuş olduğu tarihten itibaren altı ay nihayetinden sonra bermucibi şartname ambar kirasını ita etmeğe mecbur olur.

Madde 25 — Zürra tütünlerini reji ambarına iki sene müddetle hıfzolunmak üzere tevdi edebilirler. Tevdi olunan tütünler tarihi itasından itibaren altı mah meccanen hıfzedilir.

Andan sonra beher altı ayda bir kere mudilerden (13) numaralı varakai merbutada muharrer (Ş) işaretli tarife veçhile ambar ücreti ahz olunur. Bu ücret ambar müdürüne ifa olunur. Ambar müdürü ücreti veren kimseye (14) numaralı varakai merbutada gösterilen (sa) işaretli nümune veçhile koçanlı bir cilden katolunmuş bir ıbraname ita eder. Ambar ücreti mevdu duhan ile temin olunmuştur.

Madde 26 — Tütünlerin reji ambarına vaz ve tevdi gününden itibaren iki sene mürurunda mahsul ashabına eğer zürra ise ihtiyar meclisi ve eğer tacir ise doğrudan doğruya reji idaresi tarafından ihtarı keyfiyet olunur. Ve on beş gün mehil verilip keyfiyet ilân dahi edilir. Bu müddetin inkızasında idarei mezkûre işbu mahsulü reji ambarının bulunduğu mahallin idare meclisi tarafından tayin olunmuş bir memur hazır olduğu halde ihracat için bilmüzayede en ziyade fiyat verenlere fûruht eder ve esmanı hasılasından ambar resimlerini ahzeyledikten sonra kusuruşu ashabı mahsule teslim eyler.

Eğer müşteri bulunmaz veyahut müzayedede verilen fiata sahibi razı olmaz ise biri reji idaresi tarafından ve diğeri tütünün sahibi ve kendisi gaip ise mahallî hükümeti canibinden müntehab iki muhammin marifetile müttefikan ve muhamminler ittifak edemedikleri halde tarafeynden bir üçüncü muhammin tayin ile takdir olunacak fiyat ile reji idaresi o tütünü iştirat etmeğe ve ambar ücretini bittenzil kusur esmanını sahibine tediye mecburdur.

Şurası mukarrerdirki mezkûr muhamminler tarafından ihracat için tütün satılan mahallerde bu tütünlerin misline tüccar tarafından verilen fiyatlar ve ihracat için tütün satılmıyan mahallerde rejinin teessüsünden evvelki senelerde mahsulün kesret ve nedretine ve nefasetine göre beynelahali carî olan fiyat nazarı itinaya alınacaktır.

Duhan ashabı tarafından altı ayda bir kere verilecek ambar kirası kaideten reji idaresine tediye olunmadığı halde haklarında idarei mezkûrece işbu bendde beyan olunan yolda muamele edilir.

Madde 27 — Muafı ambardan tütün çıkardıkça ihraç ettiği tütünlerin miktarını mübeyyin ambar müdürüne (15) numaralı varakai merbutada gösterilen (Da) işaretli nümune veçhile makbuz senedi ita eder ve ihracatı mezkûre anbar ilmühaberinin zahrine işaret olunur ve derununda muharrer tütünler kâmilan ihraç olundukta mezkûr ilmühaber reji memuruna iade olunur. Maddei sabıka ahkâmına tevfikân reji tarafından ashabının gıyabında hükümet marifetile satılan duhan hakkında tanzim olunacak zabıt varakaları makbuz ilmühaberi makamına kaim olur.

Madde 28 — Zürra memaliki osmaniyede sarf olunacak duhan mahsulünü yalnız reji idaresine satar. Başkasına satmaktan memnudur

Fakat ihracata mahsus olan tütünlerini istedikleri gibi satabilirler.

Reji idaresi kendisine lüzumu olacak duhanın mübayaa fiyatını ashabı mahsul ile uzlaşarak tayin edecektir.

Şirket ile zürra beyninde şayet fiyatça uyuşulmadığı ve yirmi altıncı maddede tayin olunan müddet zarfında zürra ihracat için müşteri bulamadığı halde maddei mezkûrede gösterilen muamele icra edilir. İki sene müddetin esnayı cereyanında bile yirmi altıncı maddede beyan olunduğu veçhile muhamminler vasıtasile duhanlarının takdiri kıymetini talep eylemeğe zürraın salâhiyeti vardır ve bu halde tütünlerini muhamminlerin takdir eylediği fiyat üzere reji idaresine satmağa ve reji idaresi dahi mezkûr tütünleri o fiyat ile iştirâ eylemeğe mecburdur.

Madde 29 — Tütün mahsulü için zürraa verilmiş olan sergilerin kâffesinin mahsulün reji ambarlarına teslimi için hükümet memuru ile reji memurları tarafından bilittifak tayin olunacağı yirminci maddede gösterilen müddetin inkızasından bir mah zarfında reji memuruna iadesi lâzımdır.

Reji memuru kendisine verilecek sergileri koçanları ile mükabele ve derununda muharrer tütünleri yekûnunu, ambar ilmühaberinde muharrer yekûn ile tatbik eylemelidir.

İşbu muayenede fireler (16) numaralı varakai merbutada muharrer (tı) işaretli cetvelde her nevi tütün için başka başka tayin olunan miktarlara kadar kabul olunur. Bundan ziyadesine zürran zimmetine geçmiş nazarile bakılır.

Madde 30 — Reji memuru olmıyan mahallerde işbu nizamnamenin 5, 7, 8, 9, 11, 12, 18 ve 21 inci maddelerinde mün-deriç olan iş'arati zürra ihtiyar meclisine tebliğ edecek ve ihtiyar meclisi dahi en yakınında bulunan reji memuruna iş'ar eyliyecektir.

İKİNCİ FASIL

(Tütüncülerin rejiye karşı olan hukuk ve vezaifi)

Madde 31 — Memaliki osmaniyyede hasıl olan tütünler reji idaresinden ruhsatname istihsal olunan dükkânlarda fûruht olunur.

Reji idaresi tarafından tayin olunacak mahallerde küşad olunacak tütüncü dükkânlarının dış kapılarının üstüne (Memaliki osmaniye duhanları müşterekülmenfaa reji tütünü) ibaresini havi birer levha talik olunur.

Ve dükkânın derununda görülecek bir mahalle dahi sarfiyat için satılan tütünlerin tarifesi asılır.

Reji tensib ettiği halde gezgincilere bir dairei mahdude dahilindeki kariye ve panayırılarda tütün koltukçuluğu etmek için ruhsat verebilir.

Ve tütüncülere terk edilecek ikramiyenin miktarı mahallerine göre reji idaresi tarafından tayin edilir.

Madde 32 — Dükkâncı ve gezginci tütüncüler reji idaresinden ruhsatname almağa mecburdurlar.

İşbu ruhsatname (17) numaralı varakai merbutada mün-deriç (za) işaretli nümüne muvafık olmak üzere satıcıların (18) numaralı varakai merbutada muharrer (ayın) işaretli nümüne veçhile verecekleri istidaname üzerine reji idaresinin kabul ettiği tütüncülere ita olunur ve hidematı mülkiye veya askeriyede istihdam olunmuş olan mütekaidinden bu yolda istida verenler sair müstedilere tercih edilir.

Madde 33 — Dersaadet ve Edirne ve Selânik ve İzmir ve Şam ve Berut ve Bağdad ve Halep ve Bursa ve Trabzon ve

Erzurum şehirlerinde kâin dükkânlarda duhan fûruht edenlerden senevî bir buçuk ve bu vilâyetlerden başka olan vilâyet merkezleriyle alelûmum liva merkezlerinde kâin dükkânlarda duhan fûruht edenlerden senevî bir ve merkezi kaza olan kasabalar ile kariyelerde kâin dükkânlarda duhan fûruht edenlerden senevî yarım aded yüzlük osmanlı altını ruhsatname resmi alınır. Fakat ikiyüz haneyi tecavûz etmiyen mahallerde tütün satanlardan ruhsatname resmi olarak yalnız senevî yirmi kuruş alınır.

Bu veçhile sunufa taksim olunan dükkânlar reji idaresi tarafından vukubulacak talep üzerine her beş senede bir kere nazarı teftiş ve tetkikten geçirilerek hükûmeti seniyenin tasvib ve tasdikile tadilâtı lâzıme icra kılınabilir.

Gezginci tütüncülerden bilâ istisna senevî bir buçuk aded yüzlük osmanlı altını ruhsatname resmi alınır.

Madde 34 — Tütüncülerin ruhsatnameleri evvelâ şehri şubat içinde gelecek senei maliyeye mahsus olmak yani rumi şehri martın biri ile o senenin şehri şubatının yirmi sekizi arasında bulunan zamana aid olmak üzere maddeî sabıkada muharrer resimler tamamen istifa olunarak saniyen her senei maliyenin ilk altı ayı zarfında senei mezkûrenin inkızasına yani şubatının nihayetine kadar rûsumu mezkûre kezalik tamamen istifa olunarak salisen senei maliyenin ikinci altı mahının esnayı cereyanında senei mezkûrenin inkızasına kadar mürur edecek zaman için rûsumu mezkûrenin nısfı istifa olunarak ita kılınır.

Dükkâncı ve gezginci tütüncülerin tütünlerle beraber tütünlerin hüsnü muhafaza ve nefasetini ihlâl etmiyecek emtia satmaları mücazır ve bu halde dahi ruhsatname resmini bilâ noksan ita etmeleri lâzımdır.

Madde 35 — Tütüncü ruhsatnamesi şahsa mahsus olup ahara ferağ olunamaz.

Dükkâncılara verilecek ruhsatnameler yalnız o mevkide ve gezgincilere ita olunacak ruhsatname beyan kılınacak mahallerde muteberdir.

Şu kadarki dükkâncı tütüncüler sene içinde dükkânını tebdil etmek isterler ise (19) numaralı varakai merbutada gösterilen (g) işaretli nümune veçhile bir istidaname ita ederek reji idaresinden müsaade istemelidir.

Reji idaresince bu yolda vukubulacak istidalar üzerine senesi içinde yalnız bir defadan ziyade verilmemek ve dükkânların taksimatı hakkında müttehaz olan usul ve tertibat ile kabili tevfik olmak şartile ruhsat verilir ve keyfiyet ruhsatnameye tahrir edilir

Madde 36 — Tütüncülerin reji idaresi tarafından satılığa çıkarılmış olan tütünlerin her nevi ve cinsinden lüzumu miktarının dükkânlarında bulundurmaları lâzımdır.

Tütüncüler dükkânlarının bulunduğu daire dahilindeki depboydan peşin akçe ile tütün mubayaa edebilirler.

Tütünlerin depboydan dükkâna nakli masarifi ile dükkân mahallinin tesis ve muhafazası masarifi tütüncüye aittir. Tütüncüler tütünleri ve kutuları ve paketleri ve kâğıtları ve etiketleri yani yaftaları ve dükkân mahallini temiz tutup muhilli nezafet olan şeylerden ve tütünleri ihlâl edecek surette yübuset veya rutubetli mahalde bulundurmaktan içtinab etmelidirler. Ve bir tütüncü dükkânının diğer bir tütüncü dükkânından emaneten veya akçe ile tütün alıp satması memnurdur.

Madde 37 — Dükkâncı ve gezginci tütüncüler tütün satarak edecekleri kisb ve kârdan dolayı temettü vergisinden muafırlar. Fakat tütün ile beraber eşyayı saire satanlardan sair eşya üzerinden edecekleri ticaret nisbetinde temettü vergisi alınacaktır.

Madde 38 — Tütüncülüğü terk etmek isteyen tütüncüler on beş gün evvel reji memuruna tahriren ifade hal etmeğe mecburdur.

Bilâ sebebi meşru mütemadiyen bir ay kapalı kalan dükkânların tekrar açılmasını reji idaresi men eder.

Madde 39 — Memaliki ecnebiyeden gelen sigara ve enfiyeyi ve ağız tütününü satanlar (20) numaralı varakai merbutada muharrer (f) işaretli nümune veçhile bir kıt'a istidaname ile reji idaresinden istihsali ruhsat etmelidirler.

Reji idaresi kendisine bu yolda vuku bulacak müracaat üzerine tütüncülerin ruhsatnamelerine dair 34 üncü maddede muharrer zamanlarda ve o şartlar tahtında olarak otuz üçüncü maddede münderiç rûsumu ruhsatiyeye müsavi resim alarak (21) numaralı varakai merbutada muharrer (K) işaretli nümune veçhile bir ruhsatname ita eder. Reji tütününü satmak için ruhsatname ahz olunmuş olan dükkânlarda balâda muharrer ec-

nebi sigara ve enfiyesi ve ağız tütününü satmağa reji tarafından ba ruhsatname mezun olan tütüncüler işbu ecnebi sigara ve enfiye ve ağız tütünleri için başkaca resmi ruhsatiye vermezler.

Madde 40 — Reji idaresi canibinden istihsalı ruhsat eden tütüncüler ile ecnebi sigara ve enfiyesi ve ağız tütününü satanların birer defter tutup gerek yerli ve gerek ecnebi duhanı olarak yevmiye dükkânlarına ithal ve ihrac olunan duhanın miktar ve kemmiyetini işbu defterlere yazmaları lâzımeleceği gibi reji memurları gelib talep ettikçe mezkûr defterlerin tetkikile dükkânlarında bulunan duhanın teftişine asla mumanaat edemiyecelerdir.

Dükkân ve mağazalarda eşyayı saire bulunması muayeneye mâni olamaz. Reji memurları gezginciler hakkında dahi tetkikatı teftişine icra edebilirler.

Madde 41 — Tebaai ecnebiyeden olan tütüncüler ile ecnebi sigara ve enfiyesi ve ağız tütününü satanlar tarafından reji idaresince olunacak muayene ve taharriyata muhalefet olunduğu halde reji memuru muayene ve taharriyatta hazır bulunmak üzere muhalefet eden kimsenin mensub olduğu devlet konsolâtosundan ba tezkere bir memur talep eder. Tezkerenin yevm ve saati vusulünü mübeyyin olarak konsolâtodan mûmza bir ilmühaber ita edilmek lâzımdır. Konsolâto memuru bu tarihten 24 saat zarfında mahalli muayeneye gelmiyecek olur ise muailleyhin teahhuruna sebep her ne olur ise olsun artık vuruduna intizar olunmıyarak hitamı müddette reji memurları Hükûmeti mahalliye memurlarının inzımamı muavenetile teftiş ve taharriyata mübaşeret ederler.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Ahkâmı cezaiye

Madde 42 — Evvelâ şartnamenin on birinci maddesi hükümünce memaliki osmaniyede hasıl olarak Şarkı Rumeli ile Cebelilübnan ve Giritten başka mukaddema bandırol usulü cereyan etmiş olan memaliki şahannede sarfiyatı dahiliyeye mahsus olan tütünleri reji idaresinden ruhsat almaksızın mübaya ve imal ve furuht edenlerin tütünleri zaptolunur. Ve cezaiy nakdî olarak beher cedid kıyesinden kırk kuruş alınır.

Saniyen tütün üzerinden resim alınan mahallerde reji idaresini işbu resimden mahrum etmeği tasmin ile icraatına teşebbüs eyliyenlerden iki kat cezayı nakdî alınır.

Salisen ruhsatsız veya ruhsatnamede gösterilen arazinin gayri yerde ekilen tütünlerin tamamı ve ruhsatnamede gösterilen satıhtan ziyade satıhta zerolunan tütünlerin fazlası zabt veya kal ile iktifa olunur.

Rabian tahrir fırkalarının muayenesinden tütünlerinin mecmuunu veyahut bir miktarını ketim eyliyenlerin tütünleri zabt olunur ve cezayı nakdî olarak beher cedit kıyesinden kırk kuruş alınır.

Hamisen bir reji memuru refakat etmeksizin veyahut nakliye ruhsatnamesini hamil olmaksızın gerek berren gerek bahren yaprak ve kıyılmış tütün nakil eyliyenlerin tütünlerinin tamamı ve ruhsatnamede gösterilen miktardan ziyade tütün nakil eyliyenlerin tütünlerinin fazlası zabt olunur ve cezayı nakdî olarak beher cedit kıyelerinden kırkar kuruş alınır.

Sadisen rejinin alâmatı farikasını havi zarflar içinde olmayarak tütün satanların tütünleri zabtolunur ve cezayı nakdî olarak beher cedit kıyesinden kırk kuruş alınır.

Sabian ruhsatı mahsusayı haiz olmadığı halde asker tütünü alarak asker olmiyanlara satıp kâr etmeği sanat ittihaz edenlerin tütünleri zabtolunur. Ve cezayı nakdî olarak beher cedit kıyesinden kırk kuruş alınır.

Saminen her sene senei sabıka mahsulâtından olarak ağustos duhulünde yedi ihtiyarda olmiyan bir sebebi mücbire mebni olmaksızın tütünlerini reji ambarlarına teslim etmemiş olanların tütünleri zürraın yedinde ziraat sergisi bulunsa bile kaçak itibar edilip yalnız zabt ve musadere ile iktifa olunur ve sebebi mücbir tahakkukunda derhal reji ambarlarına nakil ettirilir.

Tasian mahsulât toplanıp ikinci tahrir icrasından sonra tarlalarda kalacak köklerin tohumluk için lâzımgelen miktarından maadasını söküp atmağa zürra her halde mecburdur.

Bu mecburiyeti ifa etmiyen zürraa tarlalarındaki kökler hükümet marifetile kalettilirmekle beraber kendileri yirmi dört saatten beş güne kadar hapis dahi olunur.

Aşiren yirmi dokuzuncu maddede beyan olunan yoklamada zürra yedinde bulunan sergilerin havi olduğu tütünlardan ya

kâmilten veya kısmen reji ambarına teslim olunmıyarak mevcut bulunan tütünler musadere olunur ve sergilerde muharrer tütünler ile ambara teslim olunmuş veyahut rejinin ruhsatı ile tüccara satılmış veyahut musadere kılınmış olan tütünlerin berkaide çıkarılacak firelerinden başka zuhur eden noksanlarına kaçak nazarıle bakılıp beher cedid kıyesinden kırkar kuruş cezayınakdı alınır.

Hadi aşer zürrain tütünlerinden birinci tahrir nazaran ikinci tahrirde noksan zuhur edipte bu noksanın kaçakçılıktan inbias eylediği reji idaresi tarafından ikamei dava olunarak isbat olunursa beher cedid kıyesinden cezayi nakdî olarak kırkar kuruş alınır.

İsneyni aşer balâda tadad olunan cezalar bandirol usulü cari olan mahallerin adi tütünlerine mahsus olup İskeçe Kazasının Yaka ve karşı yaka tütünlerinin beher kiloları için ikişer kat cezayınakdı olarak seksener kuruş alınır.

Madde 43 — Kaçak tütünler ile tütün kıymağa mahsus olan alât ve edevat her kimin yedinde bulunur ise bulunsun reji idaresi tarafından zabtolunur. Kaçırıldığı ve tahrir fırkalarından ketim edildiği tebeyün eden tütünler mevcut değil ise kaçakçıdan tütünlerin beher cedid kıyesi için kırkar kuruş alınır.

Madde 44 — Kaçakçılık cürmünün tekerrürü halinde balâda tadad olunan cezayi nakdiler iki kat olarak hüküm ve tahsil edilir.

Eğer kaçakçılık cürmü cebir ve şiddet veyahut sahte evrak istimalile icra edilmiş ise cezayi nakdiler kezalik iki kat alındıktan başka mücazatu kanunıyesi dahi icra edilir.

Madde 45 — Zürraa mucibi suhulet olmak üzere ihracat için tüccara fûruht eyliyecekleri tütünlerin pazarlığını sureti teslimini kendi hane ve meskenlerinde icra etmek üzere kat eylemek caiz olur isede olhalde evvelemirde tütünlerin nakli için ruhsat almak lâzımdır. Bilâ ruhsat nakledenlerden bu makule tütünlerin musaderesile beraber her kıyesi için cezayi nakdî olarak kırkar kuruş alınır. Tekerrür vukuunda mezkûr cezayi nakdî iki misli alınacaktır.

Madde 46 — Reji idaresinden ruhsatı mahsusa istihsal etmeksizin ticaret kasdile tütün kıymağa mahsus havan ve bıçak ile tütün kıymağa ve sigara ve sigaret ve ağız tütünü

ve enfiye yapmağa mahsus sair her nevi alât ve edevat imal edenler ile bunları alıp satanlardan beş aded yüzlük osmanlı altınından elli altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 47 — Nezdinde ticaret kasdile tütün kıymağa mahsus havan ve bıçak ve sair her nevi alât ve makine bulunan kimseden tütün bey'i için idareden ruhsatname istihsal etmiş olsa bile yine beş yüzlük osmanlı altınından elli altına kadar cezayı nakdî alınır ve alât ile makineler ve eğer mevcut ise tütünler, lâzımgelen cezayı nakdîsi kâmilen başkaca tahsil edilmek üzere reji menfaatine olarak ahiz ve zabtedilir.

Madde 48 — Tütün kıyar iken tutulan eşhastan beş aded yüzlük osmanlı altınından elli altına kadar cezayı nakdî alınır ve tütünleri zabtedilir.

Madde 49 — İkametgâhında veyahut tahtı idarelerinde bulunan mahallerde sahte reji bandrol ve markalarını hıfzedenerler ceza kanununun yüz elliinci maddesi [1] ahkâmına tevfikân hapsolunur ve maddei mezkûrede hapistan başka olarak tazmini icabedeceği beyan kılınan razar ve ziyana bedel beş aded yüzlük osmanlı altınından elli altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 50 — Ruhsatnamesiz reji tütünlerini yahut memaliki ecnebiyeden getirilip fûruhtu mücaz olan sigar ve enfiye ve ağız tütünü ve tömbekileri satan veyahut koltukçuluk edenlerden hilâfı nizam hareketleri sabit oldukta ahzı lâzımgelen resmi ruhsatiyenin iki ve tekerrürü halinde üç misli miktar cezayı nakdî alınır.

Madde 51 — İfayı san'atte hilekârlık eden ve hususile bandrol üzerinde gösterilen bahadan ziyade baha ile tütün satanlardan beş aded yüzlük osmanlı altınından elli yüzlük altına kadar cezayınakdî alınır.

[1] Madde 150 — Her nevi emtia ve eşya üzerine devleti aliye namına olarak basılmağa mahsus olan ve gerek bir memuriyete ve gerek devletin ruhsatı ile olan bir şirkete veyahut bir ticaret evine mahsus bulunan her nevi mühür ve damga ve nişanları taklid veyahut o makule sahte damga ve nişanları istimal eyliyen kimse üç sene hapsile mücazat olunur. Ve bu sahtekârlıktan dolayı vaki olan zarar kendisine tazmin ettirilir. Ve her kim bu misillü mühür ve damga ve nişanların aşıllarını bertakrib ele geçiripte gerek hükümet ve memuriyetlerin ve gerek bir cemiyeti ticaretin ve bunların emsali heyet ve şirketi mahsusların menfaatine muzır olacak halde istimal eyer ise altı aydan bir seneye kadar hapsile tedib kılınır. Ve bu suretle vaki olan zarar dahi ol kimseye tazmin ettirilir.

Madde 52 — Reji memurlarına ifayı vezaifi memuriyet esasında hakaret ve muhalefet edenler hakkında ceza kanununun yüz on üçüncü ve yüz on dördüncü [1] maddeleri ahkâmına tevfikân muamele olunur.

Madde 53 — Şartname ile duhan nizamnamesi ahkâmına muhalif olup işbu nizamnamede muharrer ahkâmı cezaiye ile kabili tatbik olmiyan harekâtı ika edenlerden yarım aded yüz-lük osmanlı altınından on aded yüzlük altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 54 — Kaçakçı hükmolunan cezayı nakdiyi ifa etmediği halde altmış bir günden üç seneye kadar hapis olunur. Fakat altı ay mürur edipte cezayı nakdiyi ifaya muktedir olmadığını isbat eder ise ceza kanunnamei hümayununun otuz dokuzuncu maddesi hükmünce muvakkaten sebili tahliye kılınır ve kesbi kudret ettiği gibi cezayı nakdî kendisinden tahsil edilir.

Madde 55 — Tütün kaçırarak veyahut işbu nizam ahkâmınca ahız ve zabtı ve cezayı nakdî alınması lâzımgelen alât ve edevâtı imal ve hıfz etmek üzere kaçakçılar tarafından istihdam olunan memur ve müvezzi ve hizmetkârların ve kayıkçı ve arabacıların ef'alinden anları istihdam eden kaçakçılar mes'ul olur.

Ve kaçak tütünün bulunduğu mahallerin mutasarrıfları veya müstecirleri tütünün kaçak olduğunu bilirler ise ahz olunacak cezayı nakdiden dolayı ikinci derecede mes'ulü bilmal addolunarak faili aslî cezayı nakdiyi tamamen tediye edemediği veya adimüliktidar olduğu halde üst tarafı veya tamamı andan alınır.

[1] Madde 113 — Asakiri nizamiyenin ve hükümet tarafından alehlik zabıtaya ve idareye memur bulunanların memuriyetlerini icrada veyahut icra ettikleri hükmü memuriyetten dolayı kadr ve namuslarına nakise verecek suretle haklarında muamele hakarete ve italei lisana ve ihafeye cüret edenler olur ise bir mecdiye altınından üç mecdiye altına kadar cezayınakdî ahz olunur. Ve bu misillü hakaretler asakiri nizamiye zabıtanı ve zabtiye serkerdeleri haklarında vukubulur ise bir haftadan bir aya kadar haps olunur. Ve eğer bu misillü hakaret ve ihafenin icrasında teşhiri silâh eden olur ise her halde altı aydan iki seneye kadar haps olunur.

Madde 114 — Memurinden birini veya asakiri nizamiye ve zaptiyeden bir neferi memuriyetlerini icrada iken veyahut icra ettikleri hükmü memuriyetten dolayı darba cüret eden olur ise velev bilâ silâh olarak eseri cerh zuhur etmese bile altı aydan iki seneye kadar haps olunur.

Madde 56 — Kaçakçılık edenler yahut mugayiri nizam harekâtta bulunanlar hakkında nizamden tayin ve icra kılınacak mücazat bunların failleri ele geçirilemediği halde faili müşterekleri ve tütünlerin yahut hilâfî nizam eşyanın ashabı veya bilerek nakilleri hakkında icra kılınır.

Madde 57 — Reji idaresine mensub olmiyan eşhas kaçak tütün veyahut eşyanın musaderesini müstelzim ef'ali gerek doğrudan doğruya reji idaresine ve gerek hükûmeti mahalliyeye ihbar eder veyahut hilekârları tevkif veya tevkiflerine yardım eyler ise kendisine ahz ve zaptolunan eşya kıymetinin sülüsüne müsavi ikramiye verilir. İşbu ikramiyenin miktarı eşyayı mazbutaya reji tarafından takdir olunacak kıymete göre tayin kılınır. İhbar veyahut tevkif hususu eşhası müteaddide tarafından vukubulduğu halde ikramiye adedi rüusa göre seviyen taksim edilir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Muhakematın suveri icraiyesi

Madde 58 — Reji idaresi kaçakçılık veyahut mugayiri nizam hareket ile maznun bulunan eşhastan işbu nizamnamenin üçüncü faslı mucibince alınması lâzımgelen cezayı nakdileri fiil ve hareketin derecesile tenasübe riayetden nısfına kadar tenzil edebilir.

Madde 59 — Kaçak yahut mugayiri nizam hareketinden dolayı zabıt vuku bulupta cezayı nakdice maddei sabıka daire-sinde sulhan tesviyei maslahat olunamadığı halde reji idaresi tarafından tahriren vukubulacak istida üzerine maznunlar sureti müstacelede mahallî bidayet mahkemesine celb olunurlar.

Bidayet mahkemesi dahi reji memuru hazır olduğu halde mevaddi saireye takdimen yine sureti müstacelede davayı rüyet eyler ve vereceği hükmün muvakkaten icrasını emir eder. Bidayet mahkemesi elli lira cezayı nakdiye kadar sureti kat'iyede ve andan ziyade cezayı nakdi için kabili istinaf olarak hüküm eder.

Madde 60 — Gerek maznunların celb ve ihzarında ve davanın tetkikinde gerek hükmün ve evrakı sairenin tebliğinde ve icraya müteallik muamelâta memurini adliye usulü muha-

kemei hukukiyede münderiç ahkâma tevfiikan sureti müstacelede ifayı vazifeye mecburdurlar. Aksi takdirinde mes'ul olurlar.

Madde 61 — Reji memurları tarafından akibi vukuatta mevcud bulunan kimselere imza ettirilerek yapılan zabıt varakaları hilâfı sabit oluncuya kadar mamulünbih ve muteber tutulur.

Madde 62 — Bidayet Mahkemesi canibinden derecei ulâda verilen hükümlerin müddeti istinafı on beş gündür. Usulü muhakemei hukukiye iktizasınca bu müddet mesafeye göre temdid olunur.

Madde 63 — Maznunualeyh olan kimse nizamen lâzımgelen cezayi nakdiyi ifa eyler ise zaptedilmiş olan nakliye alâtı kendisine iade edilir. Tayin olunan cezayi nakdiyi tediye edemediği takdirde eşyayı mezkûre fûruht olunur. Esmanî cezayi nakdinin miktarından ziyade olur ise fazlasından masarifi hıfziye ve ekliye dahi tenzil edildikten sonra üst tarafı sahibine ita kılınır.

Madde 64 — Cezayi nakdî itasını mucib harekâta bulunmuş olan kimseler ol memlekette ikametgâhı daimî ashabından olduğunu ve cezayi nakdinin tediyesine muktedir bulunduğunu reisi mahkeme huzurunda isbat edemediği ve zabtolunan edevatın kıymeti işbu cezayi nakdî miktarını tesviyeye kâfi olmadığı ve muteber bir kefil dahi irae edemediği surette reji müdürünün talebi üzerine hakkında elli dördüncü madde mucibince muamele olunur.

Madde 65 — Kaçak takibi için hane ve emakin taharrisi lâzımgeldikte aelûsul mutlaka hükümet marifetile icra kılınacaktır.

Madde 66 — Duhan inhisarına ve müteferriatına dair nizamatı mevcudenin işbu nizamname ahkâmına mugayir olan mevaddı fesholunmuştur.

Nümune A merbut numara 1

(ziraat ruhsatnamesini talep için verilecek istidaname sureti)

Kazasında Kariyesinde kâin
 hudud ile muhat tarlanın tamamına veyahut bir kısmına yani
 dönümüne işbu senesinde tütün zer et-
 mek arzusunda olduğumdan şartnamenin on dördüncü maddesi
 mucibince bir kıt'a ziraat ruhsatnamesinin reji idaresi tarafın-
 dan yedime itasını istida eder ve reji memurlarının icra ede-
 cekleri taharriyat ve muayenata asla muhalefet etmiyeceğimi
 taahhüd eylerim. fi sene ve fi sene
 Muhtarın mühürü Zürrain mühürü yahut imzası

Nümune B merbut numara 2

(Ziraat ruhsatnamesi sureti)

Varak №: Memaliki mahrusa duhanları müşte- Cilt №
 rekülmenfaa reji idaresi
 Memuriyeti yahut şube müdiriyeti

Zürrain ismi
 Tâbiyeti
 İkametgâhı Kariye Kaza
 Tarlanın vüs'ati Dönüm
 Tarlanın mevkii Kariye Kaza
 Tarlanın hududu

İşbu ruhsatname şahsa mahsus olup âhara
 intikal etmez 130 senesi mahsulü
 hakkındadır.

fi sene 130 tarihinde ita olunmuştur.
 Memurun veyahut şube memurunun imzası

Reji memurlarının icra edecekleri taharriyat ve muayenata
 asla muhalefet etmiyeceğimi taahhüd ederim.

Zürrain mühürü yahut imzası

Nümune T merbut numara 3

Zer olunacak tarlanın tebdili hakkında verilecek istidaname nümunesi

..... de kâin olup vüs'atında bulunan tarlayı zer etmek için fi tarihli numaralı bir kıt'a ruhsatname istihsal etmiş olduğumdan kazasında karyesi dahilinde olup vüs'atında bulunan diğer bir tarlada icrayı san'at etmecliğime müsaade edilmesini istida ederim.

Reji memurlarının icra edecekleri muayenat ve taharriyata asla muhalefet etmeyeceğim hakkındaki taahhüdümü tekraren tecdid eylerim.

Fi sene ve fi sene

Muhtarın mührü Zürrain mührü veya imzası

Nümune S merbut numra 4

(Tevsii mezruat hakkında istidaname sureti)

..... de kâin olup vüs'atında bulunan tarlayı zer etmek için fi tarihli ve numaralı bir kıt'a ruhsatname istihsal etmiş olduğumdan mezkûr tarlaya muttasıl olup tahtı tasarruf veya isticarımında bulunan vüs'atındaki tarlayı dahi birlikte zer etmecliğime müsaade edilmesini istida ederim.

Reji memurlarının icra edecekleri muayenat ve taharriyata asla muhalefet etmeyeceğim hakkındaki taahhüdümü tekrar tecdid ederim.

fi sene ve fi sene

Muhtarın mührü Zürrain mührü yahut imzası

Nümunc Z merbut numara 9

Ambar ınakbuz ilmühaberi sureti

de tütün zürrai yahut taciri den.
 balya tütün aldığı ve her balyanın üzeri alâmeti
 farika olmak üzere numaradan numara-
 raya kadar rakamlar ve harfleri ile murakkam idü-
 günü ve fi tarihinde merkum tarafından verilmiş olan
 teslim ilmühaberinin zahrındaki cetvelde gösterildiği veçhile
 bunların mecmuu gayri safi olarak kıya vezninde
 bulunduğunu ve bundan maada reji ambarlarına vaz edilmiş olan
 tütünlerin hüsnü muhafazası için masarif ve mes'uliyeti kendi-
 sine aid olmak üzere lâzımgelen bilcümle tekayyüdatı icraya
 mecbur olan reji idaresi mezkûr tütünlerin firesinden ve yangın
 veyahut esbabı mücbirei saireden mezkûr ambarda zuhur ede-
 cek olan noksan veya zarar ve ziyandan mes'ul olmayacağını
 mübeyyin işbu makbuz ilmühaberi imza ve ita kılındı.

Müşterekülmenfaa reji idaresinin mahalde
 kâin ambar müdürü

Nümune R merbut nunara 10

Nakliye ruhsatnamesi

Varak namarası Memaliki osmaniye duhanları Cilt numarası
müşterekülmenfaa reji idaresi

Memuriyeti yahut şube memuriyeti

Zürrain isim ve şöhreti

Tütünlerin geldiği mahal

Gideceği mahal ambarı

Kilo itibarile tütünlerin miktarı

Markası

Denk yahut balyaların adedi

İşbu nakliye tezkeresi yalnız bir defaya mahsus ve müddet için muteberdir. Reji memurları yahut muhafazaya ve kaçağın zecrine memur olan sair bilcümle hükümet memurları taleb ettikçe hâмили tarafından ibraz olunmak lâzımgelir.

Nakliye tezkeresi olmaksızın nakledilen bilcümle tütünlere reji idaresinin zürraa ve zürrain reji idaresine karşı olan hukuk ve vezaitini ve ahkâmı cezaiyeyi mübeyyin olan maddei niza-miye mucibince kaçak nazarele bakılarak derakap zabt ve mu-sadere olunacak ve nizamnamede münderiç olan mücazat dahi başkaca icra olunacaktır.

Fi sene 130

Memur yahut şube memuru

Nümune Z merbut nümara 11

(Intikal beyannamesi nümunesidir)

deki reji ambar müdürünün verdiği makbuzda yahut makbuzlarda ve benim dahi vermiş olduğum teslim ilmühaberinde yahut ilmühaberlerinde gösterildiği veçhile mezkûr ambara tütün tevdi etmiş olduğumdan de tütün zürrai yahut taciri ye marûzzikîr makbuzlar ile ilmühaberlerde mestur tütünlerin bir kısmını yani balyasını yahut mecmuunu fûruht eylediğimi beyan eder ve bunların mumaileyh nin ismine derhal muamelei intikaliyesinin alelusul icra edilmesini taleb ederim:

İşbu muameleden naşi fi sene tarihinden itibaren itası lâzımgelen ambar kirasını tediyeye merkumun borçlu olduğunu dahi tizkâr ederim tasdikan lilmakal işbu beyannamedeki reji ambar müdürüne ita eyledim.

fi sene vefi sene
İmza

Tütün zürrai veyahut tüccarından
kariye veyahut kasabada mukim

Nümune S merbut numara 12

(Mubayaa beyannamesi suretidir)

de tütün zürrai yahut taciri olan den deki reji ambar müdürünün mumaileyhe vermiş olduğu fi sene tarihli makbuzda yahut makbuzlarda ve mumaileyhin teslim ilmühaberinde yahut ilmühaberlerinde gösterildiği veçhile mezkûr ambara mumaileyhin vazetmiş olduğu tütünlerin bir kısmını yani balyasını yahut mecmuunu satın aldığımı beyan ederim.

Reji şartnamesinin on sekizinci maddesinin dördüncü fıkrasında muharrer olduğu veçhile fi sene tarihinden itibaren mezkûr tütünlerden ahzı lâzımgelip kezalik mezkûr tütünlerle temin edilmiş olan ambar kirası rûsumunu tediyeye borçlu olduğumu itirâf eylerim.

Bînaenaleyh bugün _____ deki reji ambar müdürüne yeni bir makbuz mukabilinde müceddeden bir kîf'â teslim ilmühaberini verdiğimi ve işbu beyannamedeki bade'îmza müdürü merkuma ita eylediğimi beyan eylerim.

Fi sene ve fi sene
Kariye veyahut kasabada mukim
duhan tüccarından veya zürradan

Cetvel Ş merbut numara 13

Ambar kirası tarife nümunesi

Dört bohçadan ibarət her bir denk için		Her bir balya için		Derambar müddeti
Para	Kuruş	Para	Kuruş	
20		15		Hafta yahut haftadan az müddet için
	2	20	1	Ay (üç haftaya kadar küsurat hafta tarifesi mucibince hesap edilir)
	10	20	7	Altı ay (beş maha kadar küsurat ay tarifesi mucibince hesap edilir.)

(Tenbih)

Şartname mucibince tütünün derambar olunduğunun ilk altı mahı için vacibüleda olmiyan ambar kirası andan sonra her altı mahın inkızasında tediye olunmak veyahut inkızayı müddetten evvel tütünlər çıkarılacak olur ise resmî mezkûr tütünlər in ambardan çıktıkları sırada ifa edilmek lâzımgelir.

(Mecidiye on dokuz kuruş hesabıle)

Nümune Sa merbut numara 14

*(Memaliki osmaniye duhanları müşterekülmenfaa reji idaresi
ibraname sureti)*

Numara

Efendinin veya ağanın fi tarihli ve
numaralı teslim ilmühaberi mucibince ambarımıza tevdi edilmiş
olan balyalarının mah ve
haftalık ambar kirası olarak icab eden kuruşu (me-
cidiye on dokuz hesabı) efendi veya ağayı mumaileyhten
ahzylediğimi mübeyyin işbu ibraname ita kılındı.

Fi sene ve fi sene

Sandikkâr

Nümune Da merbut numara 15

*(Memaliki osmaniye duhanları müşterekülmenfaa reji idaresi)
(mabuz senedi suretidir)*

deki reji ambar müdürünün verdiği mabuzda
yahut mabuzlarda gösterildiği veçhile mezkûr ambara tütün
tevdi etmiş olduğundan işbu tütünlerden tarasile beraber
cem'an kilo vezninde olan ve alâmeti farika olmak
üzere her birinin üzeri harfleri ve nu-
maradan numaraya kadar rakamlar ile murakkam bu-
lunan balyasını için ahzetmiş olduğumu
mübeyyin işbu mabuz senedini imza eyledim.

Fi sene ve fi sene

Mahalli imza

Kariye veya kasabada sakin
zürradan veya tüccardan

Cetvel ü merbut nuthara 16

Duhân, fireleri cetvelidir

Duhânı derambar edenler yedinde icrayı amelıyatı				Duhânıñ kâğız yedinde kurutulması				Tütünün mahallı husulü ile cınsı
İlendikten sonra naklölünüşeçü mahaldeki fire		Mubayaa olınduğu mahaldeki âmelıyat fıresi		An ıbtıdayı kâunuevvel ilâ gayei mayıs		An iptıdayı hazıran ilâ gayei teşri-nusani		
Yüz	de	Yüz	de	Yüz	de	Yüz	de	
İlä	min	İlä	min	İlä	an	İlä	an	
2—	1—	4	3	10	6	12	8	Yenice ve Gümülcüne
3—	2—	5—	4	12	8	14	10	Yenice ve Gümülcüne (dağ)
3	2	4	3	12	8	14	10	Drama (ova ve çiftlik)
4	3	5—	4	14	10	16	12	Drama (dağ)
4	3	6	5	16	12	20	14	Selânik ve Nevrekop ve cuma
3	2	4	3	8	6	10	8	Bafra
3	2	5	4	10	6	12	8	Samsun ve Sınöp
4	3	6	5	10	8	12	10	Trabzon ve Edirne
4	3	6	5	12	8	14	10	Mihaliç ve Üsküp
3	2	4	3	10	6	12	8	Manisa ve Bergama
2	1	4	3	5	0	5	0	Suriye nevi alâ
2	1	4	3	12	0	12	0	Suriye nevi edna
10	0	0	0	10	0	20	0	şagur itlak olunur tütümler
3	2	5	0	0	0	0	0	Haleb

Nümune zı merbut numara 17

Cilt №: Memaliki osmaniye duhanları Varaka №:
müşterekülmenfaa reji
idaresi №:

Ruhsatname №:	Memaliki osmaniye duhanları müşterekülmanfaa <u>reji idaresi ruhsatnamesidir</u> İşbu ruhsatname ba iradei seniye her nevinin imali külliyen rejeye munhasır olan yerli enfiye ve mamul sigar ve sigaret ve kıyılmış tü- tünleri satmak için dükkancı tütüncüler ile gezginci tütüncülere ita olunur	Defter №:
Dükkancı tütüncü ya- hut gezginci tütüncü		
Mevkii		
Dükkancı tütüncü- nün yahut gezginci tütüncünün isim ve şöhreti		
Tabiiyeti		
Ahzolunan ruhsat- name nazmi bedeli		
şehir gayetine kadar numarah sandık makbuzından müsteban olduğu veçhile ruhsatname resmî olan balâda muharrer kuruş osmanlı altmı olarak ahz ve kabzedülmüştür. Fı ve fi		

Nümune Ayın merbut numara 18

(Tütüncü ruhsatnamesi istihsal etmek için istidaname sureti)

Bairadei seniye her nevinin imali külliye rejiiye munhasır olan yerli enfiyesi ve mamul sigar ve sigaret ve kıyılmış tütünleri de satmak için yedime bir kıta (dükkâncı veyahut gezginci) tütüncü ruhsatnamesinin ita olunmasını istida ederim.

Reji idaresinin zürraa ve zürraın reji idaresine karşı olan hukuk ve vezafine ve ahkâmı cezaiye dair olup münderecatına tamamilе kesbi yakin etmiş olduğum nizamname ahkâmına riayet edeceğimi ve reji memurlarının icra edecekleri muayenat ve taharriyata asla muhalefet etmiyeceğimi taahhüd eylerim.

Fi sene vefi nene
Sahibi istidanın imzası

Nümune G merbut numara 19

(Tütüncü dükkânı mevkiinin tebdili hakkında istidaname sureti)

de kâin mevkide yerli yahut ecnebi tütünü satmak için tarihli ve numaralı bir kıta ruhsatname (yahut beyiye tezkeresi) istihsal etmiş olduğumdan de kâin diğer bir mevkiä dükkânımı nakletmekliğime müsaade edilmesini istida ederim.

fi sene ve fi sene
Sahibi istidanın imzası

Nümune F merbut numara 20

(Ecnebi tütünü satmak için ruhsatname istihsali zımında istidaname sureti)

Memaliki ecnebiyeden ithal olunup reji tarafından resmi tahsil olunan sigar ve ağız tütünü ve enfiyeyi de satmak için ruhsatname ita edilmesini istida ederim.

Reji idaresinin zürraa ve zürraın reji idaresine karşı olan hukuk ve vezafine ve ahkâmı cezaiye dair olup münderecatına tamamilе kesbi yakin etmiş olduğum nizamnamenin ahkâmına riayet edeceğimi ve reji memurlarının icra edecekleri muayenat ve taharriyata asla muhalefet etmiyeceğimi taahhüd ederim.

fi sene ve fi sene
Sahibi istidanın imzası

Nümune K merbut numara 21

Varaka Memaliki osmaniye duhanları müşterekül- Cıld
numarası menfaa reji idaresi numarası

Ruhsatname numarası	Memaliki ecnebiyeden ithal olup duhan rejisi tarafından resmi tahsil edilen sigar ve ağız tütünü ve en- fiye satmak için tütüncülere ve ma- ğazacılara verilen ruhsatnamedir	Defter numarası
Tütüncü yahut mağazacı Mevkii Tütüncünün yahut mağazacının İsim ve şöhreti Tabiyeti Tahsil olunan ruhsatname Resmi bedeli Şehr iptidasından şehr ni- hayetine kadar berveçhi balâ altın akçe olarak kuruşa baliğ olan ruhsatname resmi numaralı san- dık makbuzundan müsteban olduğu üzere ahz ve kabzolun- muştur 130 sene fi		

N: 183 — Mahakimi Şer'iyeden verilen İlamatın temyiz ve istinafa mütedair 22 muharrem 1300 tarihli talimatın 7 nci bendi müaddeli

Yedinci Bend — Fetvâhane veya Meclisi Tetkikatı Şer'iyeden istinafen fasıl ve rüyetine lüzum gösterilen dava bidayeten rüyet olunduğu mahkemede istinafen fasıl ve rüyet olunur. Şu kadar varki Fetvâhane veya Meclisi Tetkikatı Şer'iyeden davayı mezkûrenin diğer bir mahkemei şer'iyede istinafen fasıl ve rüyetine lüzum gösterilir ise orada istinafen fasıl ve rüyet olunur.

İrade tarihi garret rebîülevvel 1304, 16 tehrînuani 1302.

N: 184 — Askerî Tekauûd Sandığı Nizamnamesi

Madde 1 — Asakiri berriye ve bahriye şahane ve jandarma sınıflarına ve memurin ve ketebei askeriyeye mahsus olan Tekauûd Sandıkları birleştirilerek Umum Askerî Tekauûd Sandığı tesis olunmuştur.

Madde 2 — Zikrolunan sandık sunufu askeriyeye ve jandarma ile memurin ve ketebei askeriyenin mütekaidlerine ve bunların ailelerine kavanin ve nizamatı mahsusaya tevfikân tahsis olunacak maaşların işbu nizamnamede gösterilen karşılıklardan tesviye ve hasıl olacak sermayenin tenmiye ve idaresi için mevzudur.

Madde 3 — Sandığın idaresi memurini kalemiyeden bir nazır ve bir muhasebeci ve bir başkâtib ile maazabitanı lüzumu kadar ketebe ve hademeden ve vezne hey'atından mürekketdir.

Madde 4 — Nazır ile muhasebeci ve başkâtib ve ketebe ve hademe tarafı devletten mansub ve muntahab ve muvazafatır. Muhasebeci iş sandık emini kefaleti kaviyeye rapto olunur.

Madde 5 — Tekauûd Sandığının idaresi için tekaûd Sandığı Nezareti dairesinde ve nazırın ve nazır bulunmadığı zaman azadan en rütbeli ve bunun taaddüdünde o rütbece en kıdemli olan zatın tahtı riyasetinde bir cemiyet bulunup bu cemiyetin azası memurini kalemiyeden olmak üzere nizamiye ve

tophane ve tersaneden ve Maliye Hazinesile Divanı Muhasebat ve jandarma dairesi mütehayızını erkânından intihab ve tayin olunacak birer zat ile Tekâüd Sandığı Nezareti Muhasebecisi ve başkâtibinden ibarettir.

Madde 6 — Devairi mezkûre memurinden iken tekaüdü icra olunan ve şimdi tekaüd sandığına taallük ve münasşetü bulunan zevâttan indellüzum cemiyetin intihabı ve kendilerinin muvafakati ile cemiyete fahri aza alınmış caizdir.

Madde 7 — İşbu cemiyet on beş günde ve nihayet ayda bir defa içtima edecek ve daimî suretle sandık mesalişine bakmak ve lâakal haftada bir def'a içtima etmek üzere cemiyeti mezkûre hey'atı daimeden bir idare meclisi teşkil ederek reyî hafi ile içlerinden bir zatı reisi sani ve dört zatı dahi aza olmak için intihab eyliyecektir.

Nazır meclise dahi riyaset eder. Nazır bulunmadığı vakit reisi sani riyaset eder. Reisi saninin müddeti memuriyeti bir sene olup azanın nisfı her altı ayda bir kerre 'ebdil ve yenileri yine içlerinden intihab ve tayin edilir ve ilk defa çıkacak aza kura ile çıkarılır ve bir zat mükerreren azalığa intihab ve tayin kılınabilir.

Madde 8 — Sandık ketebesinin terakkileri islahatı aklâmı askeriye nizamnamesi ahkâmına ve münşi ve muhasib itibarile kaidei müttahzasına tevfiikan intihabı küttabı askeriye komisyonunca aklâmı mezkûre ketebesini meşyanında deveran eyley.

Madde 9 — Mensubatı seyfiye ve kalemiyeden tekaüdlere icra olunan zevâttan tekaüd maaşlarının ve bunlardan vefat edenlerin eramil ve eytamına verilecek muhassasatın makadiri devairi müteallikasından gelecek evrakta muayyen deracatı itihakkiye üzerine nizamı mahsusuna tevfiikan sandık muhasebesince hesap ve tahrir olunup evrakı mezkûre birer kerre meclisi idarece dahi görüldükten sonra biliade yine her sınıfın mensub olduğu dairece bakiyei muamelâtı ikmal ve istizana muhtaç olanlarının hakkında iradatı seyfiye istihsalile betekrar sandık dairesine irsal olunduktan sonra kaidei cariyesine tevfiikan senedleri bitanzim ashabına ita olunur.

Madde 10 — İşbu sandığın sermayesi bundan müstefid olacakların maaşlarından alınacak yüzde beşler ile deroce ve hizmetlerince terakkî edenlerin farkı muhassasatından alınacak mebaligden ve tevhid edilen sandıklar sermayelerinden ve şimdiye kadar Maliye Hazinesinden ita olunmakta olan ve ashabile beraber bu sandığa devrolunan mütakaidia ve eramil ve

eytami askeriye maaşatı karşılığı ile bunların mahlûlâtından ibaretir.

Madde 11 — İşbu sermaye umum mütekaidini mülkiye sandığı sermayesinin usulü irbah ve tenmiyesine ve cemiyetçe ve Şûrayı Devletçe mütalea ve tasvib olunacak kaidei salimeye tevfikân vesaiti mü'temenede hıfz ve tenmiye ettirilecektir.

Madde 12 — Tekaüd sandığı sermayei umumiyesinin muvazenei seneviyesi defteri her senei maliye nihayetinde muhasebeden tanzim ve cemiyeti umumiyeye tarafından tetkik ve bamazbata zeyli tasdik olunup Tekaüd Sandığı Nezaretinin takrihile Şûrayı Devlete havale olunarak oraca dahi Tanzimat Dairesinde badettetik yolunda görüldüğü halde lieclilanz Makamı Sadarete takdim ile iradei seniyesi şerefsunuhundan sonra tekaüd sandığı muhasebesinde hıfzolunur ve bir sureti gazetelerle ilân kılınır. Bundan başka sandığın hulûsai muamelâtını mübeyyin her ay muhasebeden bir defter tanzim ve ziri muhasebeci tarafından tasdik ve temhir olunarak canibi nezaretten Şûrayı Devlete irsal olunacak ve oraca dahi bittetik yolunda görülür ise tasdik ve iade kılınacaktır.

Madde 13 — Tekaüd sandığı maaşlardan tevkif olunacak yüzde beşler ile farkı muhassasat ve kıstalyevm ve eyyamı halihye hasilatından olan aidatı makamı seraskeri muhasebat dairesi kısmı evvel reisile devairi mezkûre muhasebecilerinden mahbema taleb ve istifa eder. Reis ile muhasebeciler mensub oldukları dairei merkeziye tahsisatı aidatını maaş çıktıkça veya alelhesap akçe tevzi olundukça kat ve tevkif ve cetvelile sandığa irsal ve taşraya aid tevkifatta ordularca levazım reisleri ve müstakil askerî fırkalarınca idare memurları ve küçük fırkalarca dahi bunların idaresinden mesul olan memurin ve vilâyetler ve müstakil mutasarrıfıklarca da alay beyleri ve tabur ağaları vesatlerle istihsal ve celbile kezalik cetvellerle nakden sandığa irsal edeceklerdir. Bundan başka bir senenin inkizasile ileriki seneye mahsuben maaş verilmeğe başlandığı zaman evvelki seneden kalmış maaş olduğu halde bunlardan tedahül edecek sandık aidatı miktarını mübeyyin başkaca birer kıta cetveli bittanzim sandığa teslim olunacaktır.

Madde 14 — Sandık aidatının tevkif ve teslimiyle mükellef olanlar aidatın ita ve irsalini tehîr eder ve yahut sandıkça

nakde bedel suret ve senedatı mahsusa ve evrakı saire irsal ederek muhaberat ile imrarı vakit eyler ise güzeran edecek eyyamı müteahhire güzêştesi kendisinden istihsal olunur. Bu gibi eyyamı müteahhire güzêştesinden dolayı ilişiği olan kim-
senin tekaüdü lâzım geldikte icrayı muamelâtı zimmetinin tah-
silile ilişiğinin kat'ına talik kılınır.

Madde 15 — Mütekaidin ve eramil ve eytamı askeriye ma-
aşatı karşılığı olup mahlûlâtile beraber bu kere Hazinei Mali-
yeden bu sandığa devrolunan mebaligden ashabı Dersaadette
olanların miktarı hazinece beher mah nakden veya havaleten
sandığa ita ve kusuru dahi taşrada bulunan mütekaidin ve
eytamı askeriye muhassasatı için sandığın göstereceği mahal-
lere havaleten tesviye ve ifa ettirilir.

Madde 16 — Taşrada memurini maliye marifetlerle askerî
sandığı hesabına olarak mütekaidin ve eytama tevzi olunacak
maaşlara bedel alınacak mahtum kuponlar bunların ashabın-
dan mart ve eylül aylarında ve aelusul ahzolunacak yoklama
ilmühaberleriyle beraber hazinei maliyeye isra ve oradan dahi
bilâtehir muamelâtı mahsubiyesi bilifa nakid hükmünde sandığa
ita olunur ve bu sırada tebeyyün edecek mahlûlâtın kupon
koçanlarının iadesile vukuatı sandık nezaretine iş'ar kılınır.

Madde 17 — Sandık memurin ve ketebesinin vezaifi mü-
terettebesi talimatı mahsusa ile tayin olunacaktır.

Irade tarihi: 27 rebülevvel 1304, 12 kânunuevvel 1302

**№ 185 — Saltanatı Seniye Şehbenderlerine
mütedair nizamnamei dahilinin 19 receb
1298 tarihli kısmı evvelinin 7, 10, 42 ve
10 safer 1301 tarihli kısmı sanisi-
nin 57 nci mevaddı muaddeleleri**

Madde 7 — Bombay ve Batavya Şehbenderlikleri müstes-
na olmak üzere şehbenderlere azimet ve avdetlerinde verilecek
harcırah alacakları maaşın bir misli olacaktır. Mahalli memuri-
yetleri Asya kıtasında bulunan şehbenderlere olmaktadır harcıra-

hın ademi kifayeti anlaşıldığı halde nihayet maaşlarının iki mislini tecavüz etmemek üzere Hariciye Nezaretince miktarı tezyid olunabilir.

Madde 10 — Tahsisat dahilinde verilip şebkenderler tarafından tesviyesi lâzımgelen masarif evvelâ kañçılara masarifi saniyen kañçıaryada müstahdem kavas ve hademe maaşatı salisen araba ve sandal masarifatından ibarettir.

Madde 42 — Pullar altı nevi olup birincisi 50 ikincisi 20 üçüncüsü 10 dördüncüsü 5 kuruş ve beşincisi 20 para kıymet irae edecek ve altıncısı sıfır işaretini muhtevi olarak meccanen veya bilâ masarif verilen evrakı resmiyeye yapıştirılacaktır. Bir pul kıymetinin nısfı mukabilinde yarım pul istimali caiz değildir.

Madde 57 — Fahrî şebkenderlerin taraflarına aid bulunan şebkenderhaneler masarifine mukabil olmak üzere senevi beşyüz kuruş kadar olan hasılat kâmilen ve beşyüzden on bine kadar hasılatın beşyüzün tamamı ve üst tarafının nısfı kendilerine terkolunacak ve hasılat on bini tecavüz eylediği halde fazlası tamamen Hazineye aid bulunacaktır nizamı dairesinde sabit olacak posta ve telgraf ücretleri talimatta münderiç şeraite tevfikan memleketlerine iade edilecek muhtacini tebaa için vukubulacak masraflar devlete aid olacak hasılatın ve hasılat yok ise tarafı devletten tesviye kılınacaktır.

İrade tarihi: 27 rebiülevvel 1304, 12 kânunuevvel 1302

**№ 186 — 20 ramazân 1298 tarihli Dersaadet
Ticaret Odası nizamnamei dahilisinin 8 mu-
harrem 1299 tarihli zeyilinin 5 inci fı-
krasını usulî maddet nizamiye**

Dersaadet Ticaret Odası nizamnamei dahilisine 8 muharrem 1299 ve 18 teşrinisani 1297 tarihile tezyil olunan mevaddı nizamiyenin 5 inci fıkrasının hükmü fesh olunmuştur.

İrade tarihi: 3 rebiülâhır 1304, 18 kânunuevvel 1302

№: 187 — Tütün kaçakçılığının men'i hizmetinde kullanılacak kordon bölüklerine dair taltihat

BİRİNCİ FASIL

Kordon bölüklerinin sureti tertib ve teşkili

Madde 1 — Kordon bölükleri efradı mevcut jandarma ve Zaptiye bölüklerine karıştırılmayıp kuvvei umumiyei zabıtaya ilâveten ve mahallerinin ihtiyacına göre zirde gösterilen tertib veçhile ayrıca teşkil olunacaktır.

Madde 2 — Kordon bölükleri efradı müteaddit baraka ve karakollara taksim olunacaktır. Her bir baraka ve karaköl bir takım itibar edilecek ve bu takımlar icabı hale göre suvarı ve yahut piyade olarak ikame olunacaktır. Ancak baraka ve karakolların mevakiini tayin etmek ve bu mevakide suvarı veyahut piyade bulundurmamak hususu bölük zabitanile reji memurları tarafından bilhittifak kararlaştırılacaktır.

Madde 3 — Suvarı ve piyade her takım mevkiinin iktizasına göre dörtten altı nefere kadar olacaktır. Ve her takıma bir onbaşı tayin kılınacaktır. Suvarı neferatından mürkkeb olan takımın onbaşı suvarı ve piyade neferatından mürkkeb olan takımın onbaşı dahi piyade olur. Ve üç veya dört piyade onbaşı takımına bir piyade çavuşu ve bir bölükte olan suvarı iki takım ve daha ziyade ise bir suvarı çavuşu ve bir bölüğün kuyud ve muamelâtı hesabiye ve umuru tahririyesi için birer piyade bölük emini ile birer de piyade başçavuşu tayin kılınır ve beher bölük suvarı ve piyade muhtelit olarak nihayet yüz neferi tecavüz etmemek üzere yüzbaşı ve mülâzımevvel ve mülâzımsani rütbelerile suvarı olarak üçer zabıtın kumanda ve idaresine teffiz olunur.

Madde 4 — Kordon bölükleri mensub oldukları sancak jandarma veya zabıtiye tabur ağasının ve heyeti mecmuası alay beğinin tahtı nezaret ve kumandasında ve muamelâtı hesabiyeleri de o taburun tabur kâtibi ve alayın idare eminlerinin tahtı mes'uliyetlerinde idare olunur.

Madde 5 — Kordon bölükleri neferat ve zabitanı tamamen askeri zabtıyeden mahrum olup bunlara dıhuil ve hırcaları ve onbaşı ve çavuşlarla zabitanın terfileri ve mücazzat ve mülâfatları hususu ve ihtizam hallerinin muhafazası ve sair usul

ve muamelâti askeriyeleri ve tekaüdlerle ifayı vazife uğrunda vefat edenlerin eytam ve eramiline tahsis olunacak maaş ve tediyat muamelâti asakiri zabtiye nizamat ve talimatı ve ahiren müteallik buyrulan ve bundan böyle şereftaallûk edecek olan iradatu mahsusa ahkâmına tatbikan icra olunmak üzere hükümeti seniyyeye aid olacaktır. Onbaşı ve çavuşların terfii rütbeleri sırasında okur yazarları ve bunlar bulunamadığı halde bittecrûbe ehliyet ve yararlığı tebeyyün edenler tercih olunacak ve mülâzımlarla yüzbaşılardan nasb ve tayinleri behemehal kitabet ve kiraete muktedir olmakla meşruttur.

Dersaadet		Selânîk		Bursa		İzmir		
Nefer	Maaşı şehri	Nefer	Maaşı şehri	Nefer	Maaşı şehri	Nefer	Maaşı şehri	
4	570	5	550	3	550	5	500	Yüzbaşı
4	380	5	400	3	400	5	425	Mülâzımıvevel Suvari
4	335	5	250	3	350	5	350	Mülâzımsani
4	190	5	180	3	180	5	180	Başçavuş
4	170	5	160	3	160	5	160	Bölükemini
4	240	5	200	3	200	5	200	Çavuş
8	225	22	185	12	185	22	185	Onbaşı Suvari
32	210	108	170	70	170	108	170	Neferat
12	180	19	170	9	170	16	170	Çavuş
45	165	56	155	26	155	46	155	Onbaşı Piyade
224	150	280	140	130	140	230	140	Neferat

İKİNCİ FASIL

Muhassasat ve muamelâti hesabiye

Madde 6 — Kordon bölüğü piyade ve suvari neferlerine mahallî jandarma veya zaptiyesi piyade ve suvari neferleri maaşlarından yirmişer kuruş fazla verilir. Onbaşılardan maaşları

neferlerin maaşlarından on beşer ve bölük emînlerinin yirmişer ve çavuşların otuzar ve başçavuşların kırkarakuruş ziyade olur ve zabitanâ mahallerinin suvari zabıtları maaşlarından ellışer kururuş fazla ita kılınır ve kumandası tahtında kordon bölüğü bulunan tabur ağalarına maaşı aslilerine ilâveten ikişer yüz ve hesap emînlerine yetmiş beşer ve alay beylerine ikişer yüz ellışer ve idare emînlerine yüzer kururuş verilir.

Madde 7 — Piyade ve suvari nefer ve çavuşlarına sair asakiri zaptiye misillü evzanı cedide ile yevmiye dokuz yüz altmış dirhemden ibaret birer ve yüzbaşı ve mülâzımlara ikişer çift ekmek ve zabitan ile suvari çavuş ve onbaşı neferatına hayvanları için evzanı cedide ile yevmiye dört kıye doksan dört dirhem şerir ve beş kıye yüz yirmi dirhem samandan ibaret birer yem tayini ita kılınır.

Madde 8 — Kordon bölükleri efradına asakiri zaptiye hakkında nizamen muayyen olan miadda anların telebbüs ve iktisa ettikleri kayış ve elbise ve yağmurluk ve ayakkabı ita kılınır.

Madde 9 — Kordon bölükleri efradının palaskalarile suvari hayvanatının eğer takımları esmanı reji idaresinden jandarma veznesine teslim olunmak üzere canibi Devletten ita kılınacaktır.

Madde 10 — Suvariler hayvanlarını ve levazımâtı muayyane ve tedavi masraflarını kendileri tedarik edeceklerdir şukâdârki mubayaa edecekleri hayvanları evvelce zabıtları marifetile tarafı Devletten memur baytarlara ve baytar olmiyan yerlerde hükümeti mahalliyece maruf şehadetnameli nalbantlara muayene ettirerek illetten salim ve elverişli olduğu tebeyün ettikten sonra mubayaa olunan kıymetini ve hayvanın eşkâlini ve sureti muayenesini mübeyyin muayene eden memura mühürlü bir şehadetname tanzim ve tabur meclisine ziri bamazbata tasdik ettirildikten sonra hıfzâtleri lâzımdır. Sahibinin ifayı vazife memuriyeti esnasında müteessiren telef olan hayvanlar hakkında efradı zaptiyeden hayvanı telef olanlar misillü tahkikatı lâzıme bilicra bir kıta mazbata tanzim mezkûr şehadetname dahi raptolunarak telef olunan hayvanın şehadetnamede muharrer esmanı asakiri zaptiye hakkındaki talimatı umumiyenin yirmi yedinci maddesi mucibince muhassasatlarından bittasarruf irad kaydolunacak akçeden tazminen ifa kılınır ve yerine diğerk hayvan tedarik ettirilir ve

tevkifat kifayet etmeyipte reji idaresine müracaat lâzım gel-dikte reji idaresi mazbata ve şehadetnameyi bittetik istenilen parayı verecektir. İfayı vazife esnasında olmıvarak telef olan hayvanların pahaları tazmin edilmeyip sahibi bir başka hayvan tedarikine mecburdur.

Madde 11 — Bölüklere iktiza eden kayıd defterleri esmanı müteferrika tertibinden tesviye olunacaktır. Bundan başka umuru tahririye ve maaş ve tayinat cetvelleri için lüzumu olacak kâğıd ve saire tedarik olunmak üzere beher bölüğe mak-tuan ayda on kuruş ve koğuş ve karakolhanelere sair zaptiye karakolhaneleri misillü lüzumu olan gaz ve eyyamı şita itibar olunan dört mah için orman olmıyan mahallerde efrad koğuş ve karakolhanelerile zabıt odalarına birer mangal için evzanı atika ile yevmi dört kıye kömür ita olunur. Zabıt ve neferat koğuşları kendi taraflarından tefriş edilecektir.

Madde 12 — Kordon bölükleri zabitan ve efradına jandar-ma efradına ita olunan esliha ve cebane misillü canibi Dev-letten esliha ve cebane ita olunacak ve bunların esmanı reji idaresinden tesviye ve ifa kılınacaktır.

Madde 13 — Kordon bölüklerinin efradı mevcudesi mik-tarını ve cereyan eden vukuatını mübeyyin mensub oldukları tabur kumandanına her gün ita edecekleri jurnalları tabur jurnallarında ayrıca tertib olunacak mahalle ithal olunur ve jandarma dairesi üç ayda bir kerre reji idaresine bunların hulâsa-sını havi bir cetvel gönderir ve maaş ve tayinat ve sair masa-rifat defterleri dahi jandarma defterleri misillü tanzim ve baş-çavuş ile diğer zabitan tarafından ziri mazbata olunarak bir nüshası bölük nezdinde hıfz ile iki nüshası tabur kumandanına irsal ve taburca diğer efrad aefterlerine ithal olunmayıp baş-kaca tetkik ve bamazbata tasdik ile bir nüshası taburda hıfz ve diğer nüshası alaya ve alaydan dahi badettasdik Makamı Seraskeriye takdim kılınacaktır ve maaş ve tayinatı tehir edil-miyerek her ay nihayetinde jandarma zabitanının tahtı teftiş-lerinde olarak tayin ve iraeleri üzerine reji memurları tarafın-dan tevzi kılınacaktır.

Madde 14 — Kordon bölükleri efradının künye ve muhas-sasat ve esliha ve hayvanı ve demirbaş eşyası için kayidlerı olacağı gibi bölüğün icraat ve muamelâtı umumiyesine dair

kuyudu mahsusası dahi olacak ve bu kuyudun vezaifi mülkiyeye aid olan kısmından gayrisinin birer nüshaları tabur ve alay meclislerinde bulundurularak kordon bölükleri vukuatı diğer bölükler vukuatına karıştırılmayıp usulü dairesinde başkaca yürütülecek ve kordon bölükleri efradının künyeleri ve bölüklerin mevcut demirbaş eşyasının yoklaması Jandarma İdarei Umumiyesi canibinden umum yoklamaya karıştırılmıyarak ayrıca icra olunacağı gibi bu bölüklerin muhassasat ve mahsubat hesapları diğer alaylar hesabatına karıştırılmıyarak bunlar için muhasebe kaleminde başkaca hesap tutulup muamelâtı lâzıması ifa ve hesapları kalemi mezkûr marifetile suveri mahsusada tetkik olunacak ve reji memurları istedikleri zaman kuyudu mezkûreden ahzı malûmat edebileceklerdir.

Madde 15 — Sene nihayetinde kordon bölükleri için reji idaresinden alınan ve mezkûr bölüklerin maaş ve tayinatına ve masarifi saireye sarfolunan ve bir neferin ihracında yerine diğeri tedarik olununcıya kadar kalacak eyyamı halie maaşile mubayaatın tenezzülü fiatından ves'a'yı mirî kalan akçeden tazminata verilen akçe bilmahsub baki tasarrufatın sair alaylar hesabatına tatbikan muhasebe kaleminden ayrıca bir hesabı kat'î defteri yapılp birer nüshası Maliye Nezaretile Divanı Muhasebata ve Reji idaresine ita olunacak ve bu hesaba nazaran gayri ezsarf kalan akçe umum depboy hesabına ırad kaydolunacaktır.

Madde 16 — Jandarma alayı müfettişi lüzumu halinde kordon bölüklerini dahi devir ve teftiş ve ahvallerini tahkik ederek neticei müşahedatını mübeyyin bir tahrir tanzim ve ita eder ve müfettişlere alay kumandanları misillû iki yüz elli kuruş maaş verilir ve Reji memurunun taleb ve muvafakati üzerine icra kılınan teftişatta müfettişlere nizamem icabeden harcırah ita kılınır.

Madde 17 — Reji idaresi kordon bölüklerinin bir ay zarfında istihdam olunan efradı mevcudesi neden ibaret ise onların maaşat ve tayinat bedelini o mahın hitamında ita etmeği taahhüd etmiştir. Binaenaleyh her ayın nihayetinde maaşat on 'üçüncü madde ahkâmına tevfiikan tevzi olunacaktır. Birinci madde hükmüne tevfiikan jandarma idaresinden verilecek pusula mucibince her ay nihayetinde kırtasiye ve gaz ve mahrukata masarifi ve her sene nihayetinde bölük mevcuduna sekizinci mad-

deye tevfikân ita kılınacak elbise pahasını dahi ita etmeği reji idaresi taahhüd ettiğinden bu bapta bir gûna suiistimal vuku bulur ise reji idaresinin şikâyete hakkı olacaktır.

Madde 18 — Reji idaresinde bulunan baraka ve icarlı mahaller kordon bölüklerine terk olunacağından bunlardan mada baraka ve karakol tamir ve inşa ettirilmek ve isticar eylemek icab eylediği takdirde dersaadette makamı seraskeriden reji idaresine ve taşrada alay kumandanları taraflarından mahalleri reji memurlarına batezkere iş'arı keyfiyet olunacak ve bundan tevellüd edecek masarif reji memurlarının kabulü şartile reji idaresi tarafından tesviye ve ita kılınacaktır.

Madde 19 — Kordon bölüklerinin zabitan ve efradı reji memurları ile alay kumandanları beyninde müttefikân verilecek karar mucibince kordon muhafazasında olan baraka ve karakollara adedi efradın müsaadesine göre takım itibarile taksim ve ikame edilir. Zikrolunan bölükler zabitan ve efradı vazifei esasiyeleri olan tütün kaçakçılığının meni vukuuna itina ile beraber memur oldukları mahallerin muhafazai asayişile meni şakavete dahi itina edeceklerdir ve bundan başka işler ile tevaggul ederek vazifei askeriyelerin teahhura düşürmiyeceklerdir.

Madde 20 — Kordon bölükleri şehir ve kasaba haricinde teşkil olunan kordonun ve sahilin muhafazasına memur oldukları gibi şehir ve kasaba dahilinde kaçakçılığın meni vazifesile dahi mükelleftirler. şimendifer istasyonlarla vapur iskelelerinde ve gümrüklerde eşya ve yüklerin muayenesi reji idaresinden mahsusân tayin kılınacak memurlara aittir. bunlar ledelhace en yakın bulunan jandarma ve zaptiye karakoluna müracaat ve reji idaresi tarafından memuriyetine dair evrakı irae ederek talebi muavenet ettiklerinde kendilerine muavenet olunacaktır.

Madde 21 — Hattı muhafazada bulunan baraka ve karakollardan leyil ve nehar münavebe ile birer nöbetçi çıkarılıp mütemadiyen hattı muhafazayı nezaret ettirilir. Onbaşılar dahi neferat sırasile nöbete çıkarılır ve çavuşlar idaresinde bulunan karakollar efradının ahvali askeriye ve vezaifi memurelerini hüsni ifa edip etmediklerini ve nöbetçilerin hareketlerini daima nazarı teftişten durtmeyip lâalettayin iki defa gündüz iki defa gece devredecektir. Çavuşlar bu devren teftişlerini ve bir gûna vukuata tesadüf edip etmediklerini her karakolda bulundurulacak

deftere tarih ve saat ile kaydedecektir. Bölük zabitanı dahi yevmiye karakolları başka başka devr ve teftiş ve çavuşların devredip etmediklerini tetkik ederek teftişlerini ve bir gûna vukuata tesadûf edip etmediklerini kezalik tarih ve saati ile defteri mezkûre kaydedecek ve bir gûna mugayiri nizam ahval gördüğünde işi nizam dairesine irca vazifesi dahilinde olan emri terbiyeyi ifa ve vazifesi fevkinde olan hususat hakkında tahkikatı havi zabıt varakası yazarak eğer kendisi yüzbaşı ise doğrudan doğruya ve eğer mülâzım ise yüzbaşı vasıtasile tabur kumandanına irsal eder ve kendi icraatıle tabur kumandanına bildirdiği vukuatları dahi ol karakolun defterine kaydeyleyler.

Madde 22 — Zabitan bölüğü efradına nizamâtı zaptiye ahkâmını ve memur oldukları vazifeyi ve bunun sureti icrasını hiç olmaz ise haftada bir kerre kıraat ve lisanı münasiple tebliğ edip hüsnü ifayı vazife ettirmeğe ve efradın hal ve etvarını ve vakar ve haysiyeti askeriye dairesinde bulundurmaya ve koşuşları temiz tutturmağa ikdam ve gayret edecekler ve aksi halde kendileri mes'ul tutulacaklardır.

Madde 23 — Piyade çavuşları kendi idarelerinde bulunan karakol efradından birer veya ikişer nefer alarak kollar tertibile kordon hattı boyunda ve şehir ve kasaba dahilinde ve muhafazası uhdelerine muhavvel daireyi tecavüz etmemek üzere piyade keştüğüzarına müsaid olan karyelerde ve şüpheli mahallerde leyli nehar devriye kolu sıfatıle gezmeye mecburdurlar. Mülâzımlarla yüzbaşılar dahi münavebe suretile münasib miktar suvari alarak şüpheli olan mahallerde ve kır ve sahralarda kol gezecekler ve suvari çavuşu olan mahallerde bunun refakatıle dahi daimî surette kol gezdirilecek ve karakollardan neharen ve leyllen hangi saatlerde kaç defa kol çıkarılmak lâzım geleceği bölük zabitanıle reji memurları beyninde kararlaşırıldıktan sonra tabur kumandanından bilistizan alınacak emir üzerine sureti tertib karakollara tebliğ ve defteri mahsusuna kayid ile icabı icra olunur. Zabitan kolların vaktile ve yolile keştüğüzar edip etmediklerini daima tahkik ve teftiş edeceklerdir. Kırılarda ve sahralarda alâtı memnua ve tütün kaçırılacağı ve yahut kaçırılıpta ihfa edildiği ve yahut kaçırılmak üzere bulunduğu karakollarca haber alınır ise kaçığın meni vukuu ve ihfa edilmiş tütün var ise zahire ihraç ve ya-

hut kaçakçılarının takıbı için hemen bir kol tertib edilerek icab eden mahalle sevkölunur ve eğer karakolda miktarı kâfi kuvvet mevcut değil ise derhal en yakın bulunan zabita veya muavinine surati mumkune ile ihbarı keyfiyet olunur bu da ehemmiyeti maslâhata nazaran muretteb kollardan başka fevkalâde bir kol tertibile sevkedecek ve icabı takdirdede tutün muhafazasına mahsus jandarmalardan maada sair jandarmalar dahi mezkûr kola terfik ile mahallî vakaya sevk edilerek kaçak tutunlar ile alâti memnuanın derdestine teşebbus olunur

Nobete çıkan ve kola giden efraddan maada karakollarda kalacak neferat ıki şahıstan az olmayacağı gibi devriye kolu ile sair kolları dahi akallı ıki neferden murekkeb olacaktır ve nobet mahalleri ile devriye ve sair kollarda mevcut efrad tufenk ve cepanesini hâmil bulunur Muhtelif mahallerde bulunan karakollar kendilerine kumanda eden zabıt tarafından emri mahsus hacet olmaksızın yekdiğerine muavenet etmeğe mecburdurlar

Madde 24 — Alay ve tabur kumandanları kordon bolukleri zabitan ve efradını intizamlarına ve harekât ve etvarlarına ve nobetçilerin ve kollarin tertibini ve vaktile husnu ifayı vazıfe edip etmediklerini nazarı teftiş ve tahkikten duretmeyp arasıra bizzat karakolları devir ile askere zabitanı tarafından nizam vazifelerininin daima kıraat ve tebliğ olunup olunmadığını tetkik etmeğe mecburdur

Madde 25 Nobetçiler ve keşituguzar eden kolları tarafından tutun kaçakçısına ve sair bu makule eşhasa tesaduf ettiklerinde derdest ederek mensub olduğu karakola goturup defterine kaydettikten sonra derdest ettiği kimseyi zabıtine irae eder derdest esnasında ademı itaat veya teşhiri silâh edenlere kavanın ve nizamatı devleti aliyeye tevfikân muamele edilir

Madde 26 — Boluğe kumanda eden zabıt veya muavinı derdest olunan kaçakçı ve tutun ve edevatı ne suretle ve kimler marifetle derdest olunduğunu mubeyyin tanzim edeceği jurnal ile beraber mahfuzan reji memuruna gönderir ve tutün kaçakçısını idareden yapılacak takrir ile beraber mahfuzan mahallî hükümetine teslim eyler ve bunlardan maada derdest olunacak eşkıya ve sair eşhası muzırrayı dahi bir kıt'a zabıt varakasile

doğrudan doğruya mahallî hükûmetine tevdi eder ve tutun kaçırıldığına dair alınacak malûmat üzerine derdestine teşebbus olunupta netice hasıl edemez ise cereyanı vak'aya ve hiç bir vukuat olmaz ise vukuat olmadığına dair boluk yuzbaşları tarafından mahallî reji memuruna jurnal verileceği gibi beher gün akşam üzeri bir gün zarfında kaç nevi vukuat olarak ne kadar jurnal takdim olunmuş ise hulâsalarını ve hiç bir gûna vukuat yok ise vukuat olmadığını mubeyyin bir jurnal tanzim edip tabur kumandanına takdim eder Tabur kumandanı dahî deftere kaydettikten sonra alay kumandanına ırsal eyler ve bolukler takdim ettikleri jurnalları defteri mahsusuna kayd edecekleri gibi tabur ve alay kumandanları dahî verilen jurnallara nazaran arkası aranılacak mevaddı tamik ve taharrî edceklerdir

Madde 27 — Reji memurları istihbaratı mahsusalarına mebnî idareleri dahilinde kâin kır ve sahralarda takibat ve taharrîyat ıcrasına luzum gordukleri halde ol mahalle sevkolunmak üzere kol çıkarılmasını mahallî jandarmasının en büyük zabıtinden veyahut muavininden tahriren talep edebilir ve dahilî memlekette ve insan sakın olan mahallerde taharrîyat ıcrası için rejî veya jandarma memurları tarafından vukubulacak muracaat üzerine mahallî hükûmet memurları tarafından kavanını umumiye Devleti Osmaniyeye tevfi kan muamelatı lazıma icra kılınır ve kuvvei zabita için askere luzum gorunur ise hükûmet memurlarının verecekleri karar merkezî vilâvette alay ve livada tabur kumandanları vasıtasile kordon boluğu yuzbaşısına tebliğ ile icabı icra kılınır ve dahilî memlekette icra kılınacak taharrîyat için haricî şehirde bulunan kordon boluğu efradı celbolunmayıp zabita memurları efradı zaptıye ile ıktızasını icra ederler ve hükûmeti mahalliyeden emri resmî olmadıkça kordon boluğu zabitanı kendi veyahut yalnız rejî memurlarının reyî ile insan sakın olan mahalle giremezler Taharrî emri hükûmeti mahalliyeden istihsal olununciya kadar muhtefî tutun ve edevatının kaçırılması memulu kavı iduği rejî memuru tarafından beyan olunur ise ol mevkin zaptıye veya jandarma zabiti şuphe olunan mahalden bir şey kaçırılmaması için orasını haricen nezaret altına alarak muhafazasına dikkat ve itina eder ve keyfiyeti derakab mensub olduğu tabur kumandanına dahî bildirir ve şayet kordon boluğu zabitanı böyle

bir şey haber alırlar ise kezalık haricen muhafaza altına almakla beraber kanunen lâzımgelen muamelenin icrası için reji memurle tabur kumandanına suratı mumkine ile iş'arı keyfiyet eder ve mezkûr boluk efradından biri tutun ve edevatının bir mahalde muhtefi bulunduğunu haber aldığı anda sılsilei meratib kâidesine riayetle bolük zabıtine haber verir ve bittahkık bunlar kır ve sahalarda ise doğrudan doğruya zabıtı mumaileyh taharrı ve derdestle icabını icra ve dahili memlekette bir mahalde veya insan sakin olan bir yerde ise kanunen lâzımgelen muamelenin icrası için reji memurle tabur kumandanına iş'arı keyfiyet eder ve haricden bir muhbir tarafından dahi kendisine verilecek malûmat üzerine tahkiki madde ederek hakikatı tebeyyün eylediği surette bermıvalı muharrer iktizasını icra eyler ve bu yolda takdim ettiği jurnalın hukmunun icra olunup olunmadığını anlamak üzere bolük zabıtı işin arkasını araştırır

Madde 28 — Kordon bolukları efradı on dokuzuncu maddede beyan kılındığı üzere baraka ve karakollara taksım ve ikame ettirildikten sonra reji idaresince karakolların adedi tezyid veya tenkis ve muhafaza kordonu tevsi veya tahdid olunmak istenildikte keyfiyet makamı seraskeriye iş'ar olunur Makamı muşarileyhce mucibi ıstızan gorulenleri bilistızan şereftaallük edecek ıradei seniye mucibince ve muhtacı ıstızan olmiyanları doğrudan doğruya emir ve icra olunur

Madde 29 — Reji idaresi memurları ile mufettişleri bilmumle efradın mevkilerinde bulduklarını ve nızamen muayyen olan vezaifı ifa edip etmediklerini tahkik etmek üzere kordon teşkil eden hatları ve bilmumle karakolları ve seyyar kolları istedikleri zaman teftiş ve muayene edebilirler Muhafaza boluğu zabitan ve efradı dahi reji memur ve mufettişlerinin taleb edecekleri ızahatı beyana mecburdurlar Reji memurları şikâyatı vakıalarını Dersaadette ve vilâyat merkezlerinde alay ve sancak merkezlerinde tabur kumandanlarına ba takır beyan ve kumandanlar dahi kendilerine beyan olunan şikâyat üzerine icra edecekleri muamelenin neticesini reji memurlarına cevaben iş'ar ederler Reji memurlarının icraatı kumandanlar tarafından nazarı mütaleaya alınarak icabı icra kılınmadığı halde reji müdiriyeti umumiyesi marifetile makamı Seraskeriye muracaat edilir

Madde 30 — Fırlı kanunen mucazâtı mucib olmayıp fakat kordon boluğünde istihdamı tecviz olunmıyan neferatın efradı zaptıye ile becayışı icra kılınır

Madde 31 — Kordon veyahut kadımen mustahdem olan zaptıye bolukleri ve polis neferatı tarafından kimsenin ihbar ve vasıtası olmaksızın musadere olunmuş ve yahut bunların muavenet ve ihbarları ile derdest edilmiş kaçak tutun ile edevat ve alâti memnuadan tahsil olunan cezayı nakdileri nızamı mahsus mucıbince reji memuru tarafından taksım olunur ve kordon ve yahut zaptıye boluğüne aid hisse boluk yuzbaşısına ba ılmuhaber teslim olunup jandarma idaresince boluk efradına taksım ve ita kılınır Şu kadar kı efrattan hisselerini ahzedenlerin verecekleri makbuz senedleri zırı boluk zabıtları tarafından bamazbata tasdik olunarak tabur kumandanına gönderilecek ve taburca kayıd ve bamazbata tasdik olunduktan sonra reji memuruna ırsal olunur ve bu halde reji memuru boluk yuzbaşısından almış olduğu ılmuhaberı kendisine iade eder Bir sene zarfında hangi tarihlerde ne kadar aıdat alınmış ve kımlere ne suretle taksım ve ita kılınmış ise beher sene her bölükten mazbatalı ikışer nussha mufredat defteri tanzim ve tabur meclisinden tasdik ile alaya ırsal ve bunların bir nushası alay nezdinde hıfz ile diğeri alay kumandanları tarafından Makamı Seraskeriye takdim kılınır

Madde 32 — Reji idaresince muhafaza hizmetinde kullanılan kimselerden kordon boluklerine dahil olmak istiyenler işbu talimat ile nızamâtı zaptıye ahkâmına tevfikân ifayı vazife edeceklerine muteahhid oldukları halde husnu hallerine dair idareî mezkûreden istihsal edecekleri şehadetnameleri Dersea-dette Zaptıye Nezaretine ve vılayet merkezlerinde alay ve lıvalarda tabur kumandanlarına ba arzuhal ita etmeleri lâzımdır Bu yolda müracaat edenler cısmen ve sinnen istihdama elverişli oldukları etibba tarafından tasdik olunduktan ve tetkikat ve muamelâtu lâzıma ifa edildikten sonra diğeri talıblere tercihan piyade ve ne nızamı daresinde hayvan tedarik edenler suvarı neferliğüne kayıd ve kabul olunurlar

Madde 33 — Kordon bölükleri zabıtan ve efradı idareleri dahilinde bulunan kır ve sahralarda ve muhafaza kordonu civarında müşahede edecekleri veya ihbar olunacak tutün kaçak-

çılarını derdest ve hükûmete teslim edeceklerdir ve dahil ve harici şehirde ve sair icab eden mahallerde hafi ve celi tahkikat ve taharriyat ve ihbarat ve bahren icra olunacak muhafaza kemafissabık reji idaresine aid olduğundan kordon bölükleri efradının vazifeleri haricinde esbab beyanile jandarma heyeti reji idaresini mesul edemez.

Hatime

İşbu kordon bölüklerinin tertib ve teşkili kaçığın meni için reji idaresine bir muavenet kabilinden olarak hükûmeti seniye işbu talimat vasıtası ile şartname haricinde bir gûna taahhüd ve mecburiyet almadığı gibi işbu bölüklerin dersaadet Selânik Bursa İzmirde teşkili dahi bir tecrübe maksadına mübteni olmakla muhassenatı görüldüğü halde iktizayı mevakiya göre vilâyatı saireye tamimi ve muhassenatı görülmediği takdirde hali aslisine irca olunmak üzere ilgası mukarerdir. Ve bir de beşinci maddede munderiç cetvelde gösterilen tertibatın icabı hal ve mevakiya göre tezyid ve tenkisi reji idaresinin istidası ve jandarma dairesinin tensibi üzerine makamı seraskerinden verilecek mezuniyete mütevakıftır.

Irade tarihi: 5 rebiülâhır 1304, 20 kânunuevvel 1302

№: 188 — Dairei bahriye imalât sıbyanı taburunun sureti idaresine dair nizamname

BİRİNCİ FASIL

İmalât sıbyanı taburunun tertib ve teşkili

Madde 1 — İmalât sıbyanı taburu dairei bahriye imalât mevakiinde istihdam olunmak ve zabitanı imalât mevakiinde iş başılık eden zabitanıdan müretteb olmak üzere teşkili dairei bahriye fabrikalarile inşaat mevaki hidematı sınaıyesi ihtiyacı mübremesinden olması üzerine taşra ve Dersaadet ahali si etfalından teşkil olunur.

Madde 2 — İşbu tabur sekiz bölükten mürekkebe ve her bölük fahrî çavuş ve onbaşıları dahil olarak yüz neferden mürettebtir.

Madde 3 — Tabur ve bölüklerin fermanlı ve buyurlutlu zabıterleri tertibi nizamısına tevfik olunur Fakat bu zabitan bendi evvelde beyan olunduğu üzere amelîyatı mevaki iş başlıklarından intihab olunacağı ve binaenaleyh her gun mensub bulundukları mevaki de işle meşgul bulunacağı cihetle sıbyanın kışla derununda emrû inzıbat ve terbiyelerine hasrı nazarı dikkat etmek ve munhasıran bunların vezaifı askerîye ve idareî dahiliyelerini deruhde eylemek üzere sanayı alayı zabitanından her bölük için fazla birer dahiliye yuzbaşısı bulunur

Madde 4 — Sıbyan taburu boluklerinde ıstıdam olunacak dahiliye zabıterleri okur yazar takımdan ve husnu ahlak ile muttasıf ashabı iffet ve ıstikametten intihab olunur

Madde 5 — Taburu mezkûrun efradı kendi rıza ve ıstıdaları üzerine birinci bende tayin olunduğu veçhile Dersaadet ve vilâyatı şahane sekenesi etfalından alınır Ve kendileri işbu nizamnamenin mevaddı atıyesı ahkâmına tevfikân terdris ve terbiye edilerek inşaat dairesile fabrikatı humayunlar imalat mevakiinde ıstıhdam olunur

Madde 6 — Sıbyan tabur ve boluklerinde ıstıhdam olunan dahiliye zabıterinin terfii rutbeleri mensub oldukları alayın sair taburlarına veyahut Fabrikatı humayunlar ile sufunu şahaneve nakil suretile dahı hakkı terfileri muhafaza edilir

Madde 7 — Gerek zabitan ve gerek neferatı maaşat ve tayınatı askerîye ve eşyayı miadiyesı nızamı dairesinde ita olunur Fakat sıbyan neferatının cumalık elbisesi olmak üzere numunesine tevfikân on sekiz ayda bir kere bir sıyah ve bir beyaz pantolon ile kezalık sıyah ve beyaz olarak birer yakalı gomlek ve birer çift kundura ve senede bir defa iş başında giymeğe mahsus olmak ve koyu lâciverd dımı kırpasının alâcısından bulunmak şartile birer yakasız gomlek ile birer pantolon verilip melbusatı nizamıleri bunlara mahsub edilmez

Madde 8 — İmalâtı sıbyanı efradile bunlardan neferlik silkine nakledenler sair arkadaşlarından yanı sanayı taburları neferlerinden tefrik olunmak üzere tayin olundukları sanatları kema huvelmatlûb ıstıhsale çalışmaları teşvik için sınıflarına mahsus birer alâmeti mümeyyize talik ederler

Madde 9 — Sıbyan efradına aynen tayin itası refikleri hukukuna mudahaleyı tecvız demek olacağından katıyen memnudur

İKİNCİ FASIL

Neferatın ahz ve kabulüne dairdir

Madde 10 — Dersaadet ve taşra ehalesinden imalâtı sıbyan taburu bölüklerine kabul olunacak çocuklar esnanının haddi evveli on iki ve gayeti on beştir. Hududu muayyene haricinde çocuk kabulü gayri mücaz isede kabullerine iradeı seniye şeref taallük eden etfal bu hükümden müstesnadır.

Madde 11 — Taşra ahalesinden olan sıbyan nizamının müsaadesine istinaden biraderlerini kendi taburlarına yazdırmak isterler ise yazdırılması istenilen çocuğun sinni hududu muayyene dahilinde ve sıbyan taburuna yarayacak bir heyette olmadıkça kabulü caiz değildir.

Madde 12 — Çocukların esnayı kaydinde ashabı namus ve iffetten olduklarına dair mahallât eimme ve muhtarları tarafından memhur ilmühaber alınması tabii isede velileri tarafından hüsnü rızaları ve kendi müracaatlarile yazdırdıklarını şamil birer sened dahi alınıp badehu etibba marifetile muayene ettirildikten sonra ilel ve eskamdan beri görünenler kayid ve kabul olunur. Bu gibi çocuklardan kimsesiz bulunanların kayid ve kabulü devairi hükümetin tavassut ve tasdikına mütevakıftır.

Madde 13 — Badelkayid bölüklere verilmek üzere tabura gönderilen efradı sıbyan taburu muallimi tarafından imtihan edilip tahsilâtı müktesebesi sıbyan taburu ders cetvelinin hangi sınıfına muadil görünür ise dersçe o sınıfa oturtturulur.

Madde 14 — İmtihani umumî zamanından evvel veya sonra yazılan etfalı sıbyaniyenin bidaai ilmiyeleri sıbyan taburu ders cetvelinde gösterilen derecatı fenniyeden ziyade bulunsa bile o senelik sırf sanata ait olan fününu tahsil için ayrılmış olan sınıfa almaktan sarfı nazarla imtihanı umumî zamanına kadar cetveli mezburun son seneye mahsus dersleri okutturulan sınıfa devam ettirilir.

Madde 15 — Her bölükte ledelhace müracaat olunmak üzere mükemmel birer sicilli ahval defteri tutulur. Ve alınan neferatın künyeleriyle tarihi velâdet ve mahalli ikametleri âlahahüvessahih kayid ve tescil ve sınıflarile terakkiyata ve mükâfat ve mücazata dair gördükleri her nevi vukuatın kâffesi tarihleri ile beraber künyeleri üzerine şerh ve tafsil olunur,

ÜÇÜNCÜ FASIL

Müddeti istihdamiyeye aiddir.

Madde 16 — Müddeti istihdamiye beş senesi sıbyan diğer beş senesi de sanayi neferliği olmak ve badehu ihtiyat sınıfına nakil ile bu sınıfta dahi üç sene çalışmak üzere on üç senedir.

Madde 17 — Müddeti merkumeden sıbyan ve sanayi neferliğine aid olan on senenin ifası mecburî ve üç sene ihtiyat sınıfında olarak çalışmak dahi tabiidir. Fakat bu son üç sene için atide gösterileceği üzere dolgun yevmiye verilir.

Madde 18 — Mecburiyülife olan on sene müddeti istihdamiye sıbyan taburuna tarihi dühulünden muteberdir.

Madde 19 — İmtihanı umumide imtihan veremiyerek olduğu sınıfta kalan sıbyan birinci defada müddeti istihdamiyelerinden bir şey zayi etmezler. Fakat iki defa olarak imtihan veremeyipta bir sınıfta kalır ise ikinci defasında geçirmiş oldukları bir sene müddet keenlemyekün hükmünde tutulup müddeti istihdamiyelerinden tenzil olunur.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Usulü tedris ve terbiyeye dairdir

Madde 20 — Ders sınıflarına taksim olunan sıbyan atiyüz-zikir cetvelde gösterilen dersleri okumak mecburiyetindedir.

Birinci sınıf

Elifbayı osmanî, eczayi kuran, kıraat ve hattı türkî.

İkinci sınıf

Kuranıkerim akaidi diniye kıraat ve imlâ amali erbaa sanat (işe yarayacak derecede çıraklık) tır.

Üçüncü sınıf

Kuranı kerim akaidi diniye kavaidi osmaniye kitabet, kesri adi ve aşarî imlâ ve yazı resmi hattı sanat (ufak tefek işleri kendi başına görecek kadar çıraklık) tır.

Dördüncü sınıf

Mukemmel hesap hendesei hattıye kavaidi osmaniye kıtabet resımı hattı sanat (mensub olduğu sanati tarif ile başı başına yapabilecek derecede kalfalık) tır

Beşinci sınıf

Eşkâli hendese ve mesahat muhtasar coğrafya cerrueskal-den alâti basite mebadı kimya kıtabet resımı hattı sanat (mensub olduğu sanata müteallik amelıyatı malûmat ve mehareti kâmile ile icra edecek cerecede kalfalık) tır

Madde 21 — Sıbyana okutulacak ulûm ve fûnun mensub oldukları sanayın ıcabı tabıusine tevfiik için her hangi sınıf olur ise olsun o sanati öğrenecek çocuğun mutlaka okuyup yazması ve mümkün mertebe hesap ve coğrafya bilmesi lâzım isede hendese kimya makine fenleri makinecılık, dokmecılık demircılık sanayının fennı aslısı olduğundan bu sınıflara mensub olan sıbyanın biyyihal bu fenleri tahsil etmeleri elzem isede fakat Terzılık, kunduracılık, murettıblık sanatlarına verilenler için hendese gormek ve kımvanın ahkâmını amelıyata tatbık eylemek fenni aslı olmadığınan bunların guzelce hesap bilmeleri usul uzere defter tutmaları selis ibareleri okumaları tarih ve coğrafya gormeleri kâfi olmakla bu sınıflarda bulunan sıbyanın derslere çalışmaları ve marangozluk tavşanlık ve cülgerlık edecek sıbyanın mimarlığa aid fûnunu nazariye gormeleri elzem olmasına mebnı ders programı olveçhile tertib olunur

Madde 22 — Ders ve muzakere vakıtlarını iraeıye mahsus olan cetvel bilmuzakere muallimler tarafından tertib ve fusul ve mevasıme göre tebdil ve tadil olunur.

Madde 23 — Her sınıfın Mekâtibi Askerıyeye muvafık surrette başka başka birer dershanesi olmak lâzımdır.

Madde 24 — Birinci sınıf sıbyanı iş başına gitmeyıp her gün ders ile meşgul olur Sunufu saıre sıbyanı sabahlayın erkenden öğle ezanından iki saat evvele kadar derse çalıştırılıp badehu iş başına sevk ve tevzi olunur

Madde 25 — Neferliğe geçmiş olan efrad ikmalı tahsil etmiş olacaklarından bunlara ders okutulmaz.

Madde 26 — Özü şer'i olmaksızın dershaneye gelmiyenler ile esnayı derste uslu oturmiyanlar ve derse çalışmayıp ders

zamanını oyun ile geçirenler olur ise derhal muallimler tarafından jurnal edilip müdüriyete verilir

Madde 27 — Funun ve sanayia muteallik dersler zabitan ve akaid dair dersler dahı emmei askeriye tarafından tedris olunur

Madde 28 — Tedris olunan sıbyanın her uç ayda bir kerre hususî imtihanları icra edilip muktesebatı ilmıyeleri nazarı tetkikten geçirilir

Madde 29 — Sıbyanlık müddetine mahsus olan Funun ve ulûmu bılıkmal neferlik sınıfına nakl edenlere birer kit a şehadetname verilir Ve bu şehadetnamelerde her sene okunan dersler yazılıp balâsına da son sınıfta tamam numaraya nisbetle kazandıkları numara derç edilip zeyli muallimler tarafından tahrir olunur

Madde 30 — Beş sene evvel tekmılı funun ederek sıbyanlığa mahsus imtihanların kâffesını ikmal edenlere usulen şehadetname verilir Fakat boyle bir şehadetnameye mazhar olanlar ehliyet cihetle arkadaşlarına tekaddum ederler isede neferliğe nakledemezler Neferliğe nakletmek mutlaka sıbyanlık müddetine ikmale meşruttur

Madde 31 — Sıbyan taburunda en ziyade dikkate şayan olan şeylerin birı çocukların husnu terbiye ve idareleri olup dahiliye zabitanı bunların lieclit terbiye hocaları demek olacağından bu taburun dahiliye zabitanı etfalın her suretle tashihı ahlâk ve takviyei dıyanetleri nikatı muhımmesine nasbı nazarı ihtıمام ederek mahasını ahlâka dair kendilerine ders verince sine vesayayı pederane ve nasayihı hakımanede bulunmak ve kışladan dışarı çıktıklarında ahvalı harıcıyelerını dahı bilvasıta veya bizzat tahkik veecess etmek lâzım gelir Etvâr ve mişvarca sui hareketleri görünen çocukları evvelâ tektir etmek ve mutenassih olmayıpta sui harekâta devam eden olur ise bilâ musamaha haber verip tevbih ettirmek dahiliye zabitanının vezafındendir

BEŞİNCİ FASIL

İşbaşılığa ve zevmiyeye attır

Madde 32 — Sıbyan efradının tahsil edeceği sanayii ilmıve sunlardır

İnşaat dairesine mensub olan sanayi

Demircilik sarnıççılık dürbin ve barometrecilik levhacılık kalafatçılık pusla ve fenercilik perçincilik kurşunculuk zirhçılık tesviyecilik dökmeçilik kılavuzculuk tornacılık telgrafçılık endazehane tavculuk çakmakçılık köşebentçilik modelcilik haddecilik top arabacılık ahen top arabacılık tapıserlik

Fabrikalar

Tesviyecilik tulumbacılık galvanizmacılık tornacılık kalcılık zirh ve levha haddeciliği polatıyıcılık bakır ve kurşun haddeciliği köşebend yuvarlak ve sair haddeciliği şaft ve bodoslama ve saire dökmeçiliği tavculuk kalcılık perçincilik boruculuk levhacılık demircilik köşebentçilik civata demirciliği kalafatçı kazancı maça demirciliği kılavuzculuk maden dökmeçiliği bakırcılık pirinç dökmeçiliği bunlardan başka bazı sanatlar daha var isede o sanatların tersanei amire haricinde revaç ve itibarı olmayıp halbuki neferatın maişeti haricileri nazarı dikkate alınıp kendilerini hariçte revacı olan sanayii umumiyyeden birer sanatın lâyikile öğretmekliğe sevk edildikten ve maişeti müstakbeleleri olsuretle tahmin ve temin kılındıktan sonra sanayii hususiyede dahi istihdamları mücazdir.

Madde 33 — İptida işbaşına tayin edilecek efradın meyil ve kabiliyetini gözeterek yani kendileri bir müddeti muayyene zarfında imalât mevakiinde gezdirilerek hangi san'ata izharı şevk ve istidat ve heves ederse o san'ata verilir.

Madde 34 — Sıbyan ve efradı sanaiya iş başında buluncakları günlere mahsus olmak üzere maaşlarından gayri sınıfları derecatına göre itası lâzımgelen yevmiyelerin miktarı atıyüzzikir cetvelde muharrerdir.

Cetveli yevmiye

Para	Sınıf	
00	1	Bu sınıf efradı iş başına gitmiyeceği cihetle yevmiye verilmez. Sıbyan sınıfları
20	2	
30	3	
40	4	
50	5	

Para	Sınıf	
60	6	} Sanayi sınıfları efradı
70	7	
80	8	
90	9	
100	10	
160	1	} İhtiyat sınıfları
220	2	
280	3	

Madde 35 — Sıbyan ve neferata yevmiye itası atiyüzzikir üç şartın vücuduna mütevakkıftır. Birincisi Mevsim sayf ise altı ve şita ise beş saat veya daha ziyade iş başında bulunmuş olmaaktır. Bu miktar zamandan aşağı çalışmış ise o günkü yevmiyesi verilmez. İkincisi elinde o gün ita kılınmış biri beyaz biri sarı yahut ikiside sarı veya beyaz marka bulunmak olup yevmi iki marka irae edemiyenler yevmiye ahzine hakkı olamaz. Üçüncüsü bir kabahet ile o gün mahkûm veya mahpus olmamaktır. Şayet hapis cezasını iskata kâfi elinde markası bulunur ise o günün ücretini alabilir.

Madde 36 — Sıbyandan her kim yedinde bulunan alet ve avadanlığı kırar veya zayı eder yahut elbisesini miadından evvel yırtıp telef eyler ise kendisine tazmin ettirilip esmanı balıgası yevmiyelerinden kesilir.

Madde 37 — Kol ağasından mülâzımı saniye kadar ameliyat mevakiinde müstahdem zabıtana iş başında buldukları zamana mahsus olmak şartile maaşlarından başka yevmiye üçer kuruş verilir.

Madde 38 — Sıbyan bölükleri efradının birinci senesinde yani iş başına gitmeyip sureti daimede dersle meşgul buluncakları müddette kendilerince mucibi yeis ve fütur olmamak üzere maaşı askerilerinin nısfı dört kısıma ayrılıp her hafta birer taksiti iş başına giden arkadaşlarına verilen yevmiye gibi muntazaman ita kılınır.

Madde 39 — İş başında bulunacak efrad usulü dairesinde her gün yoklama edileceğinden azarı meşrua olmadıkça iş başına gelmemiş ve işini bırakıp öteye beriye savuşmuş ve kendisine gösterilen işi bozup kırmış veyahut vakit ve zamanile ihzar ve

imal etmemiş ve ustalarına itaatsizlik ve serkeşlik eylemiş olanlar goruldüğü halde iş başarıları veya zabıtları taraflarından ıktıza eden memurlara ihtar ve ihbar ile mucazat gormeleri zımında jurnallar yapıp taktın olunur

ALTINCI FASIL

Usulu imtihanıyeye dairdir

Madde 40 — Birinci sınıftan diğer sınıfa nakl etmek sene başında imtihan vermeğe munhasır olduğı cihetle sıbyan Efradının sene içinde veya diğer yolda sınıflarının tebdil ve terfu caız olamaz

Madde 41 — Her sene imtihanı umumide birinci sene Sibyanı yalnız okutturulan mebadı ulümdan ve sunufu saire Sibyanı dahı okudukları funun ile imal ettikleri mamulattan ve sanayı efradı yalnız mensub oldukları sanatların işlerinden imtihan edilir

Madde 42 — Her sanat ve dersin tam numarası o sanat ve dersin ehemmiyetine göre heyeti muallımın ve imalât memurları taraflarından tayin olunacağı cihetle bunların hını imtihanında umum numara yekûnunun sülüsü ve bir dersinden nihayet beş ı umarayı kazanan efradın sınıfları terfu ve her hangi ders ve sanattan olur ise olsun beş numaradan aşağı alanlar buldukları sınıflarda terk ve ıpkı olunur ve sınıf geçemiyen efradın vevmiyeleri dahı indirilip eskı halinde bırakılı

Madde 43 — Bir sene imtihanını veremiyenler terfu sınıf edemeyecekleri gibi beş sene bir sınıfta kalanlar ve yırmy iki yaşına kadar sıbyanlıktan kurtulamıyanlar neferlikle donanmaya ihraç olunur

YEDİNCİ FASIL

Terfu rütbeğe dairdir

Madde 44 — Terfu rütbede kідeme bakılmayıp efradın tahsil ve mehareetine ve idareı askerıyeye olan vukufuna ve hüsnu ahlākına nazar olunur Ameliyat imtihanında numara taқdır edilmek üzere her şahsın bilimal irae ödeceğı her nevi mamulât kendisine terk olunacağından istediğı yerde furuht etmek üzere bunların munasip yerlerine birer damga vurulur.

Madde 45 — Sıbyan sınıflarında onbaşı çavuş nasbı hakiki olmayıp kendilerini teşvik için fahrî ve itibarî isede sanayi efradı nizamı dairesinde terfii rütbe ederler.

Madde 46 — Terfii rütbe için sanayi efradından aranılacak hasasin birincisi neferlik sınıfına ba şehadetname nakletmiş olmasile beraber ilim ve san'at cihetinde akranından ziyade numara kazanması ve idarei askeriyede oldukça vukuf ve malûmatlı bulunması ve kendisini lekedâr edecek hiç bir cünha ile müttehim olmayan erbabı iffet ve istikametten olmasdır.

Madde 47 — Kırk birinci maddede muharrer evsafı cami olmadıkça hiç bir ferdin terfii rütbe etmemesi ve esnayı intihapta sicilli ahval defterine müracaat edilerek neferatın vukuatı sabıkası nazarı tetkik ve muayeneden geçirilerek ana göre intihab edilmesi iktiza eder.

Madde 48 — Bir bölükte on fahrî onbaşı ile altı fahrî çavuş olup tahsili san'ata mâni olduğu cihetle bölük emniyeti yoktur. Bölük emniyet vazifesini birer ay müddetle sıra çavuşları münavebeten ifa ederler.

Madde 49 — Her neferin elinde isim ve san'atle sınıfını mübeyyin bir jurnal bulunur ve her gün yoklamasında ol günün vukuatile icaresi zikrolunan jurnala kayıd ve işaret olunarak hıfz edilmek üzere sahibine verilir.

Madde 50 — Sanayi alayları taburlarında münhal mahal vukuunda mülâzimler sıbyan taburundan yetişmiş çavuşların en güzide ve mahir ve bölük idaresine vakıf ve muktedir olanların mahasini ahlâk ile müştehir bulunanlarından intihab olunur ve bu usul ilânihaye muteber tutulur. Zabıt olarak sanayi alayına nakletmek efradın yedi ihtiyarında olduğundan Mülâzimi saniliğe intihab olunması lâzımgelen çavuşların rizaları tahsil edilir.

SEKİZİNCİ FASIL

Mükâfat ve mücazata dairdir

Madde 51 — Sıbyanın gerek ilimce ve gerek sanatça dersleri muayyen ve mukarrer olduğundan her gün dersini yollile okuyup öğrenmiş olanlara hocaları tarafından birer beyaz mükâfat markası ve iş başında yaz günleri tam altı ve kış günleri tam beş saat çalışanlara ustaları tarafından birer

sarı marka verilir ve dersine yahut işine emsalinden ziyade çalışmış olanlara ikişer ve fevkalâde meharet ve gayret edenlere üçer aded marka ita olunur.

Madde 52 — Akşam yoklamasında sıbyanın ellerinde bulunan markalar dahiliye zabıtları marifetile toplanıp yevmiye defterile jurnallarına kayıd olunur ve imtihanı umumide bu jurnallar sicilli ahlâk ve malûmatile beraber okunur.

Madde 53 — Bir günde iki ve daha ziyade mükâfat Markası alanlardan bir markadan fazlasının her biri birer günlük cezayı iskat edeceği cihetle her hangi bir marka alan sıbyanın ol gün bir kabahatı zuhur ederde üç gün hapis lâzım gelir ise yedindeki markadan fazla gerek beyaz ve gerek sarı üç markası bulunduğu takdirde o günkü kabahatı için hapis olunmaz fazla markası eğer markası iki ise üç gün yerine bir gün hapis olunur.

Madde 54 — Ceza hapis ve riyazet ve kışladan harice salıvermemek üzere tevkif cezası üç nevi olup hapis cezası atide muharrer ahval üzerine bilmuhakeme töhmeti taayyün ettikten sonra icra olunur ve ne kadar müddet hapsine karar verilmiş ise mahkûmualeyhin yedindeki jurnala kayıd olunur riyazet cezası ise ahvali atiyeden dolayı kabahatı taayyün etmesi üzerine hükmolunarak müddeti mahkûmiyetinde mahkûmualeyhe ekmekten başka bir şey verilmemek ve arkadaşları taam ederken ayak üzerinde durdurulmak suretinden ibarettir riyazet cezasının müddeti nihayet üç gündür. Tevkif yani gezmek üzere dışarı çıkarılmamak cezası dahi hafif kabahatlere mütenasib bir müddet zarfında kışla kapılarından dışarı salıverilmemek cezasını camidir. Yani hapis olunan yalnız ekmekten başka bir şey yimemek ve riyazet cezasile mahkûm olan kışladan dışarı çıkarılmamak tabiidir müttehemim ders ve sanatı hapisten başka bir ceza ile tatil edilmez.

Madde 55 — Zabitan tarafından vuku bulan tenbihatı dinlemiyenler ve emredilen hizmeti görmiyenler birinci defada kabahatine göre bir günden üç güne kadar riyazet cezasile mahkûm olurlar eğer üç ay zarfında tekerrür eder ise ikinci defasında yine kabahatine göre riyazet cezası teşdit ve mahkûm olan sıbyan bir günden üç güne kadar hapis ve tevkif olunur.

Madde 56 — Sıbyan efradının birbirine söğmesi ve fena lâkırdı söylemesi memnudur. Her kim söğer ve fena lâkırdı söyler ise ilk defasında bir gün ve üç ay içinde tekerrür eylediği halde ikinci defasında iki gün üçüncü defasında üç gün riyazet cezasile hükm olunup dördüncü defasında bir gün haps edilir.

Madde 57 — Her kim diğerini cerh etmiyerek bile darp etse kabahatinin derecesine göre bir günden üç güne ve eğer zararsız cerh etmiş ise bir haftaya kadar haps olunur ve kabahatinin derecesine göre bir aydan üç aya kadar kışla kapısından dışarı salıverilmeyip tevkif olunur eğer üç ay zarfında bu gibi kabahati tekerrür eder ise bu gibi çocukların cezası iki kat olmak üzere hükm olunur ve bu hükümden sonra yine tekerrür eylediği takdirde o gibilerin ıslahı kabil olamayacağı anlaşılaraq Donanmayı Hümayun neferliğine nakledilmek üzere Divaniharb Mazbatası tanzim ve takdim olunur.

Madde 58 — Ef'ali şenia ve sirkat ve birini amelden tatil edercesine darp ve cerh eden olur ise bu gibilerin kanunen terettüb edecek cezaları tayin ve hükm olunmak üzere Divaniharb Mazbataları tanzim ve takdim olunur. Kışladan yahut iş başından firar edenler birinci defada vücudlarının tahammülüne göre beş değnekten on değneğe kadar darp olunduktan sonra bir hafta riyazet ve altı aya kadar kışladan çıkarılmamak yani hanesine ve gezmeğe gönderilmemek cezalarile mücazat olunur ve ikinci defasında darp ve riyazetten başka hal ve sıfatına göre üç günden bir aya kadar hapsine hüküm verilir.

Madde 59 — Sıbyanın sigara içmesi memnu olduğundan ve çubuk içmeğe cüret edenler birinci defada bir gün ve ikinci defada iki gün ve üçüncü defada üç gün riyazet cezasile hükm olunup dördüncü defasında haps olunur. Divaniharb Mazbatası tanzimini müstelzim olmıyan kabahatlerin cezalarını tabur binbaşılı tayin ve hükm eyledikten sonra dahiliye zabıtları icra eder. Hapsine hükm olunan efradın kışladan dışarı çıkarılması mücaz olmayıp bunlar iş başına getirilerek çalıştırılır fakat müddeti hapsi tamam oluncuya kadar yevmiye ita olunmaz.

Madde 60 — Bir senede beş defa hapse girenler sanatça arkadaşlarına faik olsalar dahi adap ve ahlâkı haseneye muga-yir e'f'alde buldukları cihetle fahrî onbaşılığa intihab olunmazlar.

Madde 61 — Gerek muallimlerden ve gerek ustalardan müstahak olmadıkları halde mükâfat markası verildiği o gün işitilir ise bu markaların beheri için sıbyanın birer günlük ücreti kat olunur ve bu markayı verenler tedib edilir.'

DOKUZUNCU FASIL

Ihraç ve tekaüdlüğe dairdir

Madde 62 — Sıbyandan iş başında kazaen sakat olan efradın malûliyetleri derecelerine göre icrayı tekaüdlüleri askerî tekaüd nizamnamesi ahkâmına tevfiğ olunur. Ve heyeti etibbaya muayene ettirilir isede ifası mecburî olan on sene müddeti ikmal edenlerin tensikâtı cedide nizamnamesinin altıncı maddesi hükmüne tevfiğ tezkereleeri verilir.

Madde 63 — Sıbyan efradının müddeti istihdamiyeden ibarât olan on seneyi ikmal etmezden evvel silki askeriden ihracı kabil olamaz bilâ özü sahîh askerden çıkmak iddiasında olanlardan mekâtibi askeriyede cari olan usule tevfiğ masarifi vakıa istirdad olunur.

Madde 64 — Müddeti istihdamiyesini neferlik ile bilikmal istibdal olunan efradı sıbyaniyeye birer de san'at şehadetnamesi verilip efradın tahsil ettiği san'at ile bu san'atta ihraz eylediği maharetin derecesi zikrolunan şehadetnameye derç ve imlâ olunur ve ziri müstahdem olduğu fabrika veya mevki memurları tarafından temhir ve imalât komisyonu ile Bahriye Nezaretinden tasdik olunur.

Madde 65 — Bahriye dairesi fabrikalarile inşaat imalât mevakiinde istihdam olunmak üzere haricîten amele alınmasına lüzum görüldüğü takdirde en evvel musaddak şehadetnamesi olanlar alınıp fabrikalarda kullandıkları müddetçe kendilerine sanatlarının derecesine göre yevmiye verilir.

Madde 66 — İşbu nizamname ahkâmının harf beharf icrasına inşaiye ve fabrikalar komisyonları heyeti memur ve tatbikatça

vukua gelecek mûsamaha ve kayidsizlikten zikrolunan komisyonlar heyetile ameliyat mevakiinde müstahdem zabitan mesuldür.

Madde 67 — Bir ihtiyacı sahih zuhurunda iradei seniye istihsalile nizamnamenin mündericatı tebdil veya kısmen tadil olunabilir.

İşbu nizamname mündericatının sanayi sıbyan taburu efradına dahi şümulü olup fakat sanayi sıbyan taburu efradından ihtiyat sınıfına nakledenler ihtiyat sınıfına mahsus olan üç seneyi her nerede isterlerse orada ikmale mezundurlar.

İrade tarihi: 6 rebiülâhır 1304, 21 kânunuevvel 1302

№: 189 — Tapu senedatı hakkında 7 şaban 1276 tarihli talimatın tadilen kaleme alınan on beşinci bendi

Bend 15 — Her kariyenin havi olduğu arazinin ferağ ve intikali ve hususatı sairesi tâbi olduğu kaza merkezinde icra olunacağı gibi o kazanın tâbi olduğu liva ve vilâyet merkezlerince dahi ferağ takrirleri istima olunabilir ancak bu takrirler ferağ olunacak araziden dolayı fariğın deyni mirisi olmadığı ve arazii mezkûrenin bir sebeble mahcuz bulunmadığı mahallinden bittahkik sabit olduktan sonra istima olunur ve tahkikatı muktaziye sürati mümkünü ile ifa kılınır. Tapu Nizamnamesinin on altıncı ve on sekizinci maddelerinde beyan olduğu veçhile Sancak Merkezinde tahkikatı ve yahut müzayedesi icra olunacak olan ve keza Dersaadette müzayedei mükerreresi icra olunmak lâzım gelen arazi hakkında nizamname mucibince icabeden muamelâtın icrasından sonra berveçhi muharrer mahallince ilmühaberleri tanzim olunacaktır.

İrade tarihi: 7 rebiülâhır 1304, 22 kânunuevvel 1302

№: 190 — Fesçi, ipekçi, bakkal, ekmeççi ve tütüncü esnafına aid terekâtın tâbi oldukları mehâkim tahririne dair iradei seniye

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

23 rebiülevvel 1304, 8 kânunuevvel 1302

Fesçi ve ipekçi ve bakkal ve ekmeççi ve tütüncü esnafından vefat edenlerin bafermanı âli İstanbul Kadılığına tahsis kılınan tahriri terekeleri muamelâtının badema bilûmum terekât nizamnamesi mucibince tâbi oldukları mehâkim tarafından tesviye ve ifası hakkında memurini şer'iyeden mürekkeb teşekkül eden encümeden tanzim ve ita kılınan mazbatanın leffile olbabdaki evamir ve nizamatin fesih ve tadili ifadesini havi Makamı Samii Meşihatpenahinin Şûrayı Devlete havale buyrulan tezkeresi melfufile beraber Tanzimat Dairesinde kıraat olundu.

Mazbatayı mezkûre mealine nazaran esnafı merkumeye aid tahriri terekât muamelâtı mukaddema İstanbul mahkemesine tahsis kılınmış isede şimdi onun devamını mucib bir sebep olmadıktan başka lâğvı tevhid ve ittiradı muameleyi istilzam edeceği ve terekâtı merkume hasilatı senevî bir kaç bin kuruştan ibaret olmasına mebni zikrolunan tahsisin feshinden mahkemei mezkûre hasilatına nazarı ehemmiyete alınacak bir noksan terettüb etmiyeceği anlaşılmış olmakla esnafı mezkûre terekelerinin İstanbul mahkemesine inhisarı merbutiyetinden sarfnazarla bermucibi iş'ar terekâtı saire misillü tâbi oldukları mehâkim tarafından tahrir ve tesviyesi makrunu müsaadei seniye olduğu halde ifayı muktezasının meşihâtı müşarileyhaya havalesi tezekkür kılındı olbabda emrûferman hazreti menlehüemrindir.

Irade tarihi: 8 rebiülâhır 1304, 23 kânunuevvel 1302

№: 191 — 19 cemaziyelâhır 1296 tarihli ıera kanununun 39 uncu maddesine müzeyyel fıkralı kanuniye

Mihir ve nafakalardan ve hayrat ve müberrata mevkuf emval ve nukuttan dolayı mahkûm olan medyunlar ifayı deyinlerinden imtina eyledikleri halde otuz ikinci ve otuz üçüncü maddelerin hükmünden müstesna tutularak her halde haps olunur ve otuz altıncı madde hükmünce dayinleri tarafından infak olunmaz.

Irade tarihi 29 rebiülâhır 1304, 13 kânunusani 1302

**№: 192 — Bulgaristanda bulunan Devletiallye
tüccar vekillerinin vezaifini mübeyyin talimat**

Tüccar vekili emaret ahalisinden olmayan tebaai Osmaniyeye muavenet ve himayet icra ve indelicab kendilerine nasayih ita etmeye ve yahut memurini mahalliye huzurunda menafilerini muhafaza eylemeğe mecburdurlar. Tüccar vekili Bulgaristan ahalisinden olmayan tebaai Osmaniyeye müteallik olan ve tebaai merkume tarafından talep edilen kâffeı evrakı tanzime memurdur. Tüccar vekili tebaai Osmaniyenin imzaları ile emaret haricinde ibraz olunacak evrak üzerine memurini mahalliye tarafından vazedilen imzaları tasdik ve emaret ahalisinden olmayan tebaai Osmaniyeye pasaport ve mürur tezkeresi ita eder. Bir de emaret tarafından verilen mürur tezkerelerini veya ecnebi pasaportlarını badelkayd zahrlerine şerh verir.

Tüccar vekili sefaini osmaniyeenin seyrü hareketlerine nezarete ve bunlar hakkında mer'i olan tarife ahkâmını icraya memurdur.

Tüccar vekili Rüşumat Emaneti aliyesine ibra senedi makamında olarak ibraz veya ita olunmak üzere Bulgaristan memurları tarafından verilen gümrük şhadetnamelerini tasdika memurdur. Vefat ve iflâs ve saire vukuunda emaret ahalisinden olmayan tebaai Osmaniyenin emvali menkule ve gayri menkulesi olcivarda tüccar vekili var ise mumaileyh dahi hazır olduğu halde emaret memurları tarafından temhir edilir. Tesviye muhasebat olunduktan sonra terekeden veya iflâs ve saireden kalan mebaligh tüccar vekiline ita olunur ve mumaileyh tarafından dahi babiâli ve yahut vilâyatı şahane vasitasile icab edenlere irsal edilir.

Her tüccar vekili bulunacağı sancağın dairei hududu dahilinde ifayı vazife eder.

Irade tarihi, 9 cemaziyelevvel 1304, 23 kânunusani 1302.

**№: 193 — Mekteb küşadı hususunun bilistizan
sudur edecek iradei seniye üzerine fermanı âll
suduruna taliki hakkında iradei seniye**

Suriyede hilâfı rizam olarak küşad olunan ve mevkian ve siyaseten mahazir ve müşkülâtı cesime hudusuna bâis olan me-

kâtibi ecnebiyenin nizamât ve evamiri mahsusasına tevfikân seddedilmesinden dolayı İngiltere Sefareti tarafından vukubulan şikâyet üzerine cevaben Hariciye Nezareti Celilesine irsal olunan tahrirat suretinin leffile olbapta bazı ifadeyi havi Suriye Vilâyeti celilesinden varid olan 24 rebiülâhır 1304 tarihli tahrirat melfufile beraber ledelarz manzuru âli cenabı mülkdârî olmuş ve mütalealarından malûmu samii sadaretpenahileri olacağı üzere bir takım protestan ve cizvit cemiyetlerinin Suriyede böyle mektebler küşad eylemeleri mahza bu vasıtalarla dürrü ve nusayri taifelerile aşâr beyninde nüfuzu ecanibi neşir ve ahaliyi meşreb ve mezheblerine taarruz maksadına hizmetten ibaret olup bu ise menafii devlete külliyyen mugayir bulunduğundan hamiyetsiz bir adamın iznile akaidi islâmîyeyi ihlâl ve evlâdı vatânı dinsizliğe sevk için hilâfî nizam ve kanun mekâtibi muzırra küşad olunamamak üzere mekteb küşadı hususunun bilistizan şerefsudur edecek iradei seniyei hazreti padişahî üzerine fermanı âli suduruna taliki hakkında maarif nizamnamesine şurayı devletçe fıkârâtı münasebe ilâve kılınarak meclisi vükelâca dahi bilmüza-kere kararı kat'isinin az zaman içinde atebeyi ulyayı cenabı mülükâneye arzı muktazayı emrûfermanı hazreti hilâfet penahiden olarak mezkûr tahrirat melfufile beraber isbali sûyi samii Hidivileri kılınmış olmakla olbabda.

İrade tarihi: 11 cemeziyelevvel 304, 25 kânunusani 302

№: 194 — Girit Vilâyetince aşâr ile nevahi rüsumunun sureti tediyesi hakkında nizamname

Madde 1 — Âşâr emlâkin kâin olduğu mevkie bakılmaksızın emlâk ashabının ikametgâhında mültezimlere ve yahut tarafı hükûmetten tayin olunan muâşşirlere tediye olunacaktır.

Ashabı emlâkten birisinin iki mahalde ikametgâhı bulunduğu takdirde mahsulâtı sayfiye üşrü işbu mahsulâtı hasıl eden emlâkin kâin olduğu ve ruganizeyt üşrü dahi zeytin mahsulünün tasir edildiği mahalli ikametinde tesviye olunacaktır.

Madde 2 — Mahsul veren emlak diğer bir kaza dairesi dahilinde kâin olduğu takdirde üşrü emlakın ol kazada kâin olduğu mukataa dairesinde verilecektir. Cezirenin üç şehirlerinden beheri birer kaza dairesi itibar olunacaktır.

Madde 3 — Malviz maa tenmus ve kenevir maa pirpotice ve menukaç maa bakiyei rizo kaza dairesi itibar olunacaktır.

Madde 4 — Cevamii şerifeye ve tekâya ve Manastırlara aid olan emlak ile Giridden haric mahallerde bulunan eşhasın emlakı her hangi mukataa dairesi dahilinde kâin ise mahsulâtının üşrü ol dairede tesviye olunacaktır. Eytama aid emlak dahi iltizama verildiği takdirde üşrü emlakın aid olduğu mahalde verilecektir.

Kurada kâin mahallât kiliselerine aid olan emlak mahsulâtının üşrü kilisenin kâin bulunduğu mukataa dairesi dahilinde tediyeye olunacaktır.

Madde 5 — Bir mukataanın âşarı ihale olunduktan sonra bir gûna emlak satılır ise ol emlakın satıldığı sene müşterisi diğer bir mukataa dairesinde mukim olsa bile emlakı mezkûre mahsulâtının üşrü bayilerin ikamet eyledikleri mahalde tesviye olunacaktır.

Madde 6 — Aşar hakkında balâda zikrolunan ahkâm ne-vahi rûsumu hakkında dahi cari ve mer'i olacaktır.

Madde 7 — İşbu Nizamnamenin sureti icraiyesine müteal-lik muamelât meclisi idarei vilâyetin reyile makamı vilâyetten batahıratı mahsusa tayin ve tahsis olunacaktır.

Mevaddı mahsusa

Evvelen: İşbu nizamname ahkâmı Lâşid sancagında elyevm meriyülicra olan usul icabatı olarak cari olan âdatı mahalliyeye halel vermiyecektir.

Saniyen: İşbu nizamnamenin bir sancak veya bir kazada mevkiî icraya vaz'ı kabil olmayacak derecede mevani ve müşkülât tahaddüs eylediği takdirde olsancak veya kazada şimdiye kadar meriyülicra olan usulün meclisi idarei vilâyetin reyile ifasına makamı vilâyet mezun olacak ve tahaddüs edecek mevani ve müşkülât hakkında meclisi umuminin içtimai atisinde iktiza eden lâyhayı ibraz eyliyecektir.

**№: 195 — Girid Vilâyetinde İsfakya Kazasının
bedelâtı üşriyesine dair kararname**

Cezirenin diğer kazalarında cari ve mer'i olan usul ve kaidei taşıriyenin İsfakya kazasınınca dahi icrası hasbelmevki kazai mezkûrca daii müşkülât olacağı maddesi pişi nazarı mütaleaya alınarak evvelâ kazayı mezkûrda âşar ve rûsumun maktuan tahsili hakkında bin sekiz yüz altmış altı senei milâdiyesinden mukaddem dahi mahallince cari olan usulün mer'i-yülicra tutulması. Saniyen kazai mezkûrca her sene mahsulâtı sayfiye ile ruganizeyt aşarı ve ağnam rûsumu vesaireye mukabil otuz sekiz bin kuruşun tediyesi. Salisen işbu kararın icrası zımında İsfakya Kazası ahalisile bilmuhabere icrayı icabı hususunun makamı Vilâyete ihale olunması rabian işbu kararnamenin suveri icraiyesinin makamı vilâyetten ba tahrirâtı mahsusa tayin ve tahsis olunması hususları tensib ve tasvib olunur.

İrade tarihi: 7 cemaziyelâhır 1304, 19 şubat 1302

**№: 196 — Girid Vilâyeti Matbaasının ihtiyacatına
karşılık tahsisine dair kararname**

Evvelâ Vilâyet Matbaası ihtiyacatına karşılık olmak üzere altmış bin kuruş sarfına makamı Vilâyete mezuniyet verilir.

Saniyen tahsisatı mezkûre bir nefer matbaa müdürü maaşile Girid Nizamâtı Mecmuasının üçüncü cüzünün yeniden ve dördüncü cüzünün dahi müceddeden tab'ı ve temsili masarifatına ve hurufat ile levazımâtı saire mubayaasına ve tayin ve istihdamına lüzum görülen amelei saire maaşatına ve matbaai mezkûre ahvali hazırasının tanzim ve ıslahile umuru cariyesinin hüsnü cereyanı hakkında her türlü ıslahatın icrasına sarfolunacaktır.

İrade tarihi: 7 cemaziyelâhır 1304, 19 şubat 1302

**№: 197 — Girid Vilâyetinde pateta mahsulünün
%15 miktarının üşürden muafiyeti hakkında
kararname**

Zahairin mecmuu miktarından tohum mukabili olmak üzere yüzde on beş miktarının üşürden muafiyeti hakkında cari olan usulün pateta mahsulü hakkında dahi icra olunması.

İrade tarihi: 7 cemazielâhır 1304, 19 şubat 1302

**№ 198 — Girid Vilâyetindeki âsarı atika için Kan-
diyede müteşekkil Cemiyeti İlimiyeye 25.000 kuruş
tahsisi hakkında kararname**

Cezirede bulunan âsarı atikanın derc ile muhafazası zımında Kandiyede kâin Cemiyeti İlimiye tarafından vaki olan icraata takviyet verilmek üzere cemiyeti mezkûreye mal sandığından sikkei halise olarak yirmi beş bin kuruş verilecektir.

İrade tarihi: 7 cemazielâhır 1304, 19 şubat 1302

**№: 199 — Girid Vilâyetinde Hanyadaki Cemiyeti
İlmiye İslâmiyeye 20.000 kuruş itasım
dair kararname**

Hanyadaki Cemiyeti İlimiye İslâmiyeye 20.000 kuruş ita olunması.

İrade tarihi: 7 cemazielâhır 1304, 19 şubat 1302

**№: 200 — Avukatlarla dava vekilleri vesaire tarifel
mahsusanın mehakim mubaşirlerine verilecek
ücurata dair olan ahkâmının ikmaline dair
nizamname**

Madde 1 — Avukatlarla dava vekilleri vesaire ücuratı hakkındaki tarifei mahsusanın on ikinci maddesinin ikinci fık-

rasında mehakim mubaşirleri için tayin olunan beşer kuruş ücretin miktarı on beş kuruşa iblâğ olunur.

Madde 2 — Maddei sabıkada beyan olunan on ikinci maddenin üçüncü fıkrası fesih olunarak yerine "salisen emlâki gayri menkulenin icrayi haczi için emlâki mezkûrenin kıymeti bin kuruşa kadar ise on kuruş ve bin kuruştan on bin kuruşa kadar veya bu miktardan ziyade ise kırk kuruş ücret ita olunacak ve emlâki gayri menkulenin kıymeti ehlihibre tarafından Usulü Muhakemei Hukukiye Nizamnamesinin üçyüz altmış ikinci maddesi ahkâmına tevfikân badettakdir ol bapta tanzim edilecek takrire kayıd ve işaret olunacaktır," fıkrası terkim olunur.

Madde 3 — Merkezi memuriyetlerinden budu mesafede bulunan mahallere sevk olunacak mehakim mubaşirlerine davanın fasılpezir olmasını istical eden hasım tarafından saat başına üçer kuruş harcırah verilecektir.

Irade tarihi : 7 cemaziyelâhur 1304, 19 şubat 1302

№ : 201 — Girid Vilâyetinin Brepetre kasabası haricinde kâin gölün imlâsı için karşılık tahsisine dair kararname

Brepetre kasabası haricindeki gölün imlâsı zımında elli bin kuruş karşılığın tahsisine dair olup meclisi umumii vilâyetin geçen seneki içtimainın on altıncı meclisinde yapılan kararnamenin tasvibi ve şimdîye kadar sarf ve ita olunan on beş bin kuruşun tahsisatı mezkûreden icrayı mahsubu meclisi umumice tensib olunmuştur.

Kararnamei mezkûrun sureti

Evvelâ Brepetre kasabası haricindeki gölün imlâsı için karşılık olmak üzere vilâyet muvazene defterine beş yüz liranın terkim ve ithal olunması.

Saniyen Brepetre nahiyesi alâkadararı tarafından emri imlânın icrası için lâzımgelen amelîyatı bedeniyenin kâmilen ifa olunacağına nahiyeyi mezkûre dairesi canibinden teminat ita olunacaktır.

Salisen : meclisi idarei vilâyet baş mühendisi ile bilmuhabere ameliyatın mutemetler marifetile icra ettirilmesine takayyüd ve ihtimam edecek ve zikrolunan mutemetlerin ücuratı mezkûr beş yüz lira tahsisattan tesviye olunacaktır.

Rabian : İşbu kararnamenin fıkrai saniyesi ahkâmına tevfi-kan lâzımgelen ameliyatı bedeniyenin icra ve işin itmam ve ikmal olunacağına dair meclisi idarei vilâyetçe tensib olunacak suretle Brepetre nahiyesi dairesinden teminat alınmadıkça zikrolunan tahsisat sarf ve ita olunmayacaktır.

Hamisen : Mezkûr beş yüz lira ifa olunacak ameliyatı bedeniye ile işin terakkisine nisbeten ceste ceste sarf ve ita kılınacaktır.

Irade tarihi : 7 cemaziyelâhır 504, 19 şubat 502

№: 202 — Girid Evkaf ve Eytam Nizamnamesine müzeyyel mevaddı nizamiye

Madde 1 — Zükûr ve inastan yetim ve bîkes çocukların ve bir de alelittlak serseri gezenlerin tehzihi ahlâk ve terbiyelerine ve bunları mektebe veya bir hizmet ve sanata vermeğe ve serkeşlik edenler hakkında kuvvei cebriye istimalile tedibatu intibahiye ve zecriye ile ıslahı hallerine ve ücuratı istihdamiyelerini eytam sandığına vaz ve hıfzına ve indelicab irbah ve tenmiyesine ve ıslahı halleri mümkün olmyanların peder veya velilerinin hüsnü rizalarile asakiri bahriye silkinde kayıd ve tahrir ve istihdam ettirilmesine dikkat ve ihtimam etmek evkaf ve eytam meclislerinin vezaifi esasiyelerinden olacaktır.

Madde 2 — Zevc ile zevce beyninde ademi imtizaç ve muaşeret misillû sırf aileye müteallik olarak tekevün edecek ihtilâfatın hal ve ref'ile iadei vifak ve muaşeretleri esbabının istihsaline takayyüd etmek ve zevceyni yekdiğerine şer'an mükellef bulundukları vezaifi mütakabileye icbar eylemek ve ademi itaat ve icrayı fuhşiyat maksadile irtikâbı nüszudan dolayı zevceyi ve infak ve iskân misillû vezaifi mükellefeye ademi riayetden veyahut hilâfı şerişerif olarak darp ve cevrü cefa ve

işkence gibi muamelâti kahriye menhiyeye cesaret eylesin-den naşi zevci tedibatı intibahiye ve zecriye ile muahaze eylemek mecalisi mezburenin cümlei vezaifindedir.

Madde 3 — Tedibatı intibahiye nusuş ve tektirden ve tedibatı zecriye dahi mecalisi mezkûreye mahsus tedibhanede bir günden bir haftaya kadar icrayı tevkiften ibarettir.

Madde 4 — Birinci maddeden üçüncü maddeye kadar olan hususat evkaf meclislerinin heyeti umumiyesi tarafından ekseriyetle kararlaştırılacak ve işbu kararlar dahi indelhace hükûmeti icraiye vasıtasile icra olunacaktır.

Madde 5 — İcarei vahideli akarâtı vakfiyenin vakıfname ahkâmına mugayir olarak galledarlar beyninde icrayı taksimi misillü muamelâti gayri meşruanın men'i vukuuna evkaf muhasebecilerile mecalis heyetleri dikkat ve ihtimam etmeğe mecbur olacak ve ihmal ve müsamahaları halinde mes'ul tutulacaktır.

İrade tarihi: 19 cemaziyelâhir 304, 3 mart 1303

№: 203 — 12 cemaziyelâhir 1296 tarihli Girid Vilâyeti Evkaf ve Eytam Nizamnamesininin 8 cemaziyelevevvel 1301 tarihli 13 üncü madde muaddelesine müzeyyel fıkra ile 44 üncü maddesininin zeyli makamına kaim olan fıkraî nizamiye

13 üncü madde muaddeleye müzeyyel fıkra

Usul ve fûrudan üçüncü dereceye kadar karabeti nesebiye ve sıhriyeleri bulunanlar ve kardeş ve amca ve dayı ve kayın peder ve damat ve kayın birlikte olarak bir eytam ve evkaf Meclisinde reis ve aza olmayacağı gibi eytam müdürü ve evkaf muhasebecisi ve eytam ve evkaf başkâtibi ve sandık emini olmak caiz olmayacaktır.

44 üncü madde zeyli makamına kaim olan fıkra

Eytamın sinni rüşte vusulü yirmi yaşına bülûğundan itibar olunur. İsbatı rüşd edecek eytamın hali meclis marifetile bittah-

kik yedine teslim olunacak malı israf ve tebzir etmiyeceğine kaviiyen emniyet ve itimad hasıl olmadıkça yetim hükmünde addolunur.

Irade tarihi: 19 cemaziyelâhir 1304, 3 mart 1303

№: 204 — Eytam sandıklarına dair kararname

Ceziredeki eytam sandıklarının muamelâtı umumiyesi tahtı itirad ve intizama alınmak diyanet ve hamiyetin vezaifi mefruzai esasıyesinden olan sıyaneti hukuku eytam makasıdı hayriyesini temin eyliyeceğinden başka muamelâtı hesabıye ve usulü idareyi dahi tehvin eyliyeceğinden meclisi hususide cereyan eden müzakerat ve müdavelei efkârdan hasıl olan netayıç berveçhiati zikrolunur.

Evvelen cezirede bulunan eytam sandıklarının defatirce muamelâtın nasakı vahid üzere cereyanı muhassehat ve mazbutiyeti müstelzim olacağından Kandiye ve Hanya ve Resmo ve Laşit Sancakları eytam sandıkları bir kaidei mazbutaya ifrağ olunacaktır.

Saniyen menafi sandıklarında cari olan istimali defatir ve tensiki muhassebat usulü muzaaf kaidei salimesine müstenid buldukları cihetle diğeri usulün taharrisile uğraşılmaktan ise sıhhat ve sühuleti bittecrübe sabit olan usulü meşruha kabul olunarak bütün sandıklara tamim edilecektir.

Salisen sandıkların muamelât ve muhassebatı umumiyesi asıl ve esatan kalem kalem tetkik ve tenkih olunmadıkça emniyetbahş olacak netayıci iknaiyenin husulü ve müşkülât ve intizamsızlığın def ve kal'i imkân haricinde bulunacağı muhakkak olduğundan hususu mezburun mevkii file isali için Kandiye ve Hanya ve Resmo ve Laşit sancaklarında birer heyeti mümeyyizei muvakkate teşkil olacaktır.

Rabian her bir heyeti mümeyyize beşten yediye kadar zevattan mürekkeb olacak ve içlerinden birini ekseriyeti mutlak ile reis intihab edeceklerdir. Zevatı mumaileyhim ehliyet

ve emniyeti haiz ahaliî mutebereden ve oldukça muhasebeden aşına olmak üzere alâkadar olan vasilerin birinci içtimanda ekseriyeti mutlaka ile intihabları icra olunacak ve birinci içtimada ekseriyet hasıl olmadığı halde ikinci haftada hazır bulunacak vasiler tarafından intihab kılınacaktır. Hey'atı mümeyyizenin intihabı naib efendilerin huzurlarında icra olunacaktır.

Hamisen mümeyyizler reisi fahrî olarak hizmet eyliyeceklerdir ve maiyetlerinde icabı kadar muvazzaf ketebe bulundurulacaktır.

Sadisen ketebe muhasebe ve usulü defterce meharet ve liyakatları müsbet ve mücerreb ve emniyetli zevattan heyetler kararile intihab ve tayin olunacaktır ve ücretlerinin miktarı heyetlerce mukavele olunduktan sonra mukavelei vakıa eytam ve evkaf meclislerinin tasdikına havale edilecektir.

Sabian heyetler eytam ve evkaf meclisleri devairinde akti içtima edecekler ve iştigali evkatı muktezayı vakıt ve hale göre heyet tarafından tayin ve tahdid edilecektir.

Muhasebe devam edeceği müddetçe Eytam sandıklarının bilcümle defatir ve kuyudu Heyetlerin yedi hıfzına teslim olunacak ise de Eytam ve Evkaf devairinden ihraçları caiz olmayacaktır ve muhasebat ve tensikat imtidad eyliyeceği müddetçe muamelâtın ukdei muattaliyete uğrattırılması uyamıyacağından heyetler tarafından tensib ve irae olunacak minval üzere tutulacak kuyud ve defatiri muvakkate muamelâti yürüttürülecektir.

Tasian alelûmum eytam muhasebatı isim beisim mabkuzat ve medfuatça tetkik ve tatbik olunacak ve esamii mevcudeden akdem tarih ile sandıklara alâkadar olanların tetkiki muhasebelerinden başlanılıp muhasebat ve tensikatın intihasına kadar sureti meşruaya muraat olunacaktır.

Âşiren Eytam müdürleri ve başkâtibleri ve sandık emînleri heyetlere hesap vermeğe mecbur ve mükellef olduklarından heyetlerin muamelât ve icraatına müdahale eylemeleri kat'an caiz olmayacaktır ve şu kadar ki isticvab ve istizah için heyetler tarafından davet olundukça derhal isbatı vücud eylemeğe ve heyetlerin mukarrerat ve tenbihatına imtisal ve mutabeat eylemeğe mecbur bulunacaklar ve işbu maddenin münderecatı esbak ve sabık eytam müdürleri ve baş kâtibleri ve sandık emînleri haklarında dahi cari ve şamil olacaktır.

Hadiaşer: Düyünü atika Nizamnamesinden ve esbabı makbulei mütehakkikai saireden müsebbib olarak eytam sandıklarına arız olan ziyanlar kese usulünde bunların aid oldukları eytamın esamisinden tarh edilecek ve şirket usulünde nisbeten ve garameten esamii mevcudeye taksim olunacak ve sandık fazlaları var ise Düyünü atika Nizamnamesi ahkâmına tevfikan zarrardide olan eytama ve alelittlak tevkifata uğramış olanlara aid olacaktır.

Sani aşer: tecdid olunmamış olan idaneleri senedatı resmîyeye tebdil ve tecdidi ve muamelei terhiniyenin kaydile sağlattırılmaları için heyetler tarafından iktiza eden tedabir ve teşebbüsâtı seria ifa olunacaktır.

Salis aşer: tetkiki muhasebat hitam bulduktan sonra heyetler tarafından sandıklarda istimal olunacak defatir nümuneleri verilecek ve istikbal için esas tutulmak üzere eytam evsıyasına ve vasileri bulunmıyan eytam için evkaf ve eytam meclislerine musaddak hesap kaimeleri verilecektir.

Rabi aşer: muamelât eskilenip pürüzlenmemek mütalesile badema heyetlerin ikmali vezaifi tarihinden itibaren her iki senede bir umum eytam sandıklarının muhasebeleri rüyet edilecek ve maddei mesbuka müeddasınca vasilere ve eytam ve evkaf meclislerine hesap kaimeleri verilecektir.

Hamisi aşer: eytam baş kâtibleri gerek kasten ve gerek hataen kâfî muamelâti hesabiyelerinden mesul olacakları gibi kefaleti kaviyeye raptolunacaklardır.

Sadisi aşer: Hanya eytam sandığının muhasebatını rüyete memur olan Heyeti mümeyyize sandığı mezkûre merbut olan Hanya iddihar sandığının muhasebatını dahi usulü meşruta üzere rüyet edecektir.

Irade tarihi: 19 cemaziyelâhir 1304, 3 mart 1303

№: 205 — Gırid Evkaf Bütçesi Nizamnamesi

Madde 1 — Meclisi Umumî Heyeti İslâmiyesi her sene ceziredeki evkaf idarelerinin muamelâti maliyesini tensik ve tahdid eder. Bütçenin tanzimine mecbur ve mükellef olacaktır.

T. I. C. 5. F. 49

Madde 2 — Meclisi Umuminin in'ikadının birinci haftasında bütçenin tanzimi için heyeti hususiyenin ittifak veya ekseriyeti ârası ve ârayı aleniye ile Hanya ve Kandiye ve Resmo ve Lâşit Sancakları azasından ve oldukça muhasebeden aşına olanlardan ikişer aza bilintihab bir encümen teşkil olunacaktır.

Madde 3 — Umum evkaf muhasebatının tetkiki ve masarifi vakıanın bütçeye tatbiki ve sal cetvellerinin tevhid ve hulâsa edilmesi dahi encümeni mezkûrun vezaifinden olacaktır.

Madde 4 — Encümeni Meclisi Umuminin hitamından lâakal on gün evvel bütçeyi ve muhasebat hulâsasını heyeti hususiyenin tasdikına arzetmiye mecbur olacaktır. Ve heyeti hususiyece muamelei tasdikiyesi lâakal Meclisi Umuminin hitamından beş gün evvel icra kılınacaktır. Ve bu bütçe Meclisi Umuminin hitamından evvel Meclisi Hususî riyaseti tarafından evkaf idarelerine gönderilip olsuretle tevfikî hareket olunmak üzere tebliğatı lâzıme ifa edilecektir.

Madde 5 — Bütçenin tanzimi ve muhasebatın tetkiki muamelâtı ekseriyeti ârasile yürüttürülecektir. Bununla beraber akalliyet dahi itirazlarını tavzih ve beyanile tahriren verebileceklerdir. Ve esbabı beyan olunmayan itirazlar külliyyen mesmu ve makbul olmayacaktır.

Madde 6 — Heyeti Hususiye akalliyet tarafından dermeyan olunan itirazlara müsteniden encümenin muamelâtını tadil eylemek salâhiyetini haiz olacaktır.

İKİNCİ FASIL

Bütçenin taksimatı esasıyisi

Madde 7 — Kaidei umumiyyeye tevfikan evkaf bütçesi varidat ve masarifat kısımlarına münkasim ve varidat kısmı tahmini ve masarif kısmı muayyen ve kat'i olacaktır.

Madde 8 — Varidatın tahmininde mesbuk iki senenin varidatı sahihasının haddi vasatı esas tutulacak ve lüzumu halinde evkaf muhasebecilerinden dahi malûmat taleb olunacaktır ve meşkûk ve mevhum varidatın terkim ve iraesî kat'an caiz olmayıp her halde sıhhat ve hakikate takrib kaziyesi gözetilecektir.

Madde 9 — Masarifi mukannene için senei sabika sarfiyatı esas tutulacaktır ve şukadar varki idarei zaruriyeye hanel ve sekte getirilmeksizin tasarrufatı mümkineye riayet ve dikkat olunacaktır ve tamiratı cesime ve hafife için fazlai varidatın kemiyet ve tahammülüne göre bir miktarı mutedil ve münasib tahsis ve terkim edilecektir ve fakat bir binanın tamir ve inşası evkafça daha ziyade menfaat bahşolacağı yani böyle bir inşa ve taminin fevaidi mevcudu sandık bırakılacak fazlai varidatın temetütatı melhuzasına galib gelebileceği takdirde mecmu fazlai varidatında bu bapta saıfı mücaz olabilecektir.

Madde 10 — Bütçenin varidat ve sarfiyat kısımları dörder sütuna bittaksim her sancağın varidat ve mesarifi müfrezet tahsis ve terkim edilecektir. Ve İsfakya Sancağından Apokron Kazası varidat ve masarifi Hanya ve Ayvahlı Kazası varidat ve masarifi dahi Resmo bütçesine derc ve ilâve kılınacak ve Laşit Sancağı cevami şerifesinin idaresince zaruret tahakkuk ettikte umum evkaf varidatından olarak Kandiye ve Hanya ve Resmo Evkaf sandıklarından ianeten beşer bin kuruş verilecektir.

Madde 11 — “Tedarik,” yani imkânın müsaid olacağı derecede varidatın teksiri ve tasarruf yani tehvini masarif suretile varidatı hazıranın yolu ile istimali bütçenin tanzimine esas tutulacaktır.

Madde 12 — Varidat kısmı emvama göre sekiz nev’a münkasimdir. Birincisi ferağ ve intikal ve tevsii intikal ruhsatiyeleri harcı ikincisi icarata müeccele üçüncüsü evkafı mazbuta ile evkafı mülhaka fazlalarından evkafın aidatı dördüncüsü mahlûlât, beşincisi akarata vakfiye bedeli icarata, altıncısı nükudu mevkufe nemaları, yedincisi aşarı mevkufe hasilâtından hayratı şerife için terk ve ifraz olunan mebalîğ, sekizincisi varidatı müteferrikadır.

Madde 13 — Masarif dahi altı nev’e münkasimdir. Birincisi cevami ve mesacidi şerifenin zyet ve mum ve fitil gibi masarifi müstemirresi, ikincisi tefrişat ve kandil ve şamdan gibi masarifi gayri müstemirre ile badana ve siva ve boya ve su meccaları ve dam tamiratı misillü tamiratı hafife, üçüncüsü mürtezika maaşatı, dördüncüsü evkaf memurlarının maaşatı, beşincisi tamiratı cesime, altıncısı masarifi müteferrikadırki evkaf kalemlerile evkaf meclislerinin kırtasiye ve tefrişatlarından

ve mehakimi şer'îye ve nizamiyede rüyet olunacak deavi rüsumu ile avukat ücretiyle hayvan kirasından ibarettir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Varıdatça muamelâtı icabiye beyanındadır

Madde 14 — Umum Evkaf Nizamnamesinin on birinci bendine tevfikan marittan itibaren nihayet altı ay zarfında senei maziye evkafı mülhaka muhasebelerinin ikmâlile evkaf aidatının tahsiline Evkaf Mecalisi Heyatı Muvazzafaları ve muhasebecileri mükellef olacaklardır ve mütevellilerden biri vakit ve zamanile iraei muhasebeden imtina ederse vesaiti nizamiyeye müracaatla muhasebenin iraesine ve aidatın tahsiline mecbur olacakları gibi beher sene meclisi umuminin küşadından evvel evkaf muhasebecileri tarafından sal muhasebesi ile bütçeyi tanzim ve evkaf Meclisleri tarafından tasdik edilerek meclisi hususiye irsal olunacaktır. Ve aksi halinde meclisi hususi tarafından mazul nazarile bakılıp tutulacaktır.

Madde 15 — İcaratı müeccele senesi içinde tamamen tahsil olunup bakaya bırakılmıyacaktır ve icarata mezkûre emvali miriyenin tahsili hakkında cari olan usul ve kaidei mahsusaya tevfikan Hükûmet marifetile tahsil ettirilecek ve ihmal vukuunda mecalis muvazzaf heyetleri ve muhasebeciler müştereken mesul olacaktır.

Madde 16 — Aşarı mevkufenin merbut ve mevkuf buldukları hayrat ve müberratın idaresi için aşarı mezbure hasılatından terk olunmuş olan yüz elli bin kuruş aşarı mezburenin dört senelik varıdatı asliyesi esas tutularak nisbeten ve gârimeten hayratı mezbureye bittaksim bütçeye derc olunacaktır.

Madde 17 — Varıdatı Vakfiyenin teksirine medar olmak mütaleai hayriyesine mebni evkafı mazbutaya merbut musakkafat ve müsteğlâttan mahlûlât vukuunda satılmayıp mevkuf buldukları evkafa ilâve olunarak ipka olunacaklardır. Ve şu kadar varki uzak köylerde bulunmalarından emri idareleri müteassir olanlar ve bir de hasası şayiî kesireye mütferri olmaktan râşi evkafa aid cüziyatı şayiadan istifade olunamıyanlar nizamâtı mevzuasına tevfikan satılıp esmanî hasılasile münasib diğer akar bilmubayaa mahlûlün aid olduğu Evkafa rabt ve ilâve edilecektir.

Madde 18 — Mahlûlâtın teffızı ve esmanî hasılası ile diğer akar bılıştıra ahkâmı şer'iyeye tevfikân vakfa tebdil ve tahvil mutlaka mahlûlâtın aid bulunduğu her liva evkaf meclisinin heyeti umumiyesinin ittifakı veya ekseriyeti ârasile icra olunacaktır

Madde 19 — Az çok Evkafın alakadar ve şerikî menfaat bulunduğu musakkafat ve mustegillât nızam mahsusı ahkâmına tevfikân muzayedei aleniyesi icra olunmadıkça ne mutevelli ve nede hissedara ve nede gayrisine bey ve ıcar ve ılam olunmayacaktır ve gazete ile ilânı meşrut olan karar dadesi tarihinden itibaren sekiz gun üzerinde yüzde uç zammile talip zuhur eder ise kat'ıyen muamelei teslimiyesi icra kılınacaktır ve fakat mesakın ve menazıl mahlûlât vukuunda buna dair olan nızamı mahsus ahkâmına tevfikân hareket edilecektir Ve bunun hilâfında bir hal vukuunda buna mutecasır olanlar zarar ve ziyanı vakûn ıkı mıslını tazmine mecbur olacaktırlar Ve Evkaf meclisi heyetleri ile sair evkaf memurları muzayedeye pey surmek ve bu mısillü akarâtı vakfiyeyi tefevvuz veyahut ıstıcar etmek kat'an memnu olmakla mutecasırları mes'ul olacaktırlar

Madde 20 — Evkaf için alıkonulacak olan salıfuzzıkır mahlûlâtın bılıful hizmette bulunmayan cabı ve ketebesı cabıye ve kâtıbiye namile veyahut ahar bir namla hisse almağa ıstıhkakları olmayacaktır

DORDUNCU FASIL

Mesarıfçe muamelâti muktaziye beyanındadır

Madde 21 — Beşyuz kuruşu tecavuz eden her türlü mubayaat munakasa suretile icra olunacaktır miktarı mezkûrdan dun olan mubayaalar dahı mecalısın kararile yurutulmek mecburî olacağından karar lâhık olmazdan az çok hiç bir şeyin mubaayası caız olmayacaktır

Madde 22 — alelûmum tamirat ve inşaatta kullanılacak yapıcı ve dulger ve boyacı ve amelenin ücreti yevmiyeleri mecalıs huzurunda ve mutevelli veya vekilleri muvacehesinde kestirilip tahtı karara alınmadıkça hiç bir kimse ıstıhdam olunmayacak ve bu yolda bir akçe sarfedilmeyecektir

Madde 23 — Bir yapının maktuan yaptırılmasında menfaat tahakkuk eylediği takdirde mecalısın kararı lâhık olarak mak-

tuan verilebilir ve şu kadar varki şeraiti inşaayenin ilânile mü-nakasaya vaz olunması mecburî olacaktır

Madde 24 — Tamıratı hafifede asla mutemed istihdamı caız olmayacaktır. Tamıratı cesime ile inşaatta lüzumu tebeyyün ve tahakkuk edecek ve mecalişçe karar verilecek olursa mutemed tayin olunabilecek ve olhalde iki rubu sım mecdıdiyeyi tecavüz etmemek şartile yevmıyesı mecalişçe karargır olacak ve karar tahtında olmadıkça mutemed ücreti namile bir akçenin bile sarfına mesağ olmayacaktır.

Madde 25 — Tamıratı cesimede evvel be evvel erbabı vukuf ve ehli hibre marifetile keşf olunup keşif defteri tanzim olunmadıkça ve keşfi vakı meclisçe tezekkur ve hakkında karar lâhik olmayınca işe mübaşeret olunmak caız olmayacaktır.

Madde 26 — Sarfiyatın tertıbı ati uzere emri sarfı mecburî olacaktır şöyleki evvel be evvel cevamı ve mesacid ve muberratı şerifenin masarifi müstemırre ve gayrı müstemırresile tamıratı hafife ve daavı rüsumu ve dava vekılı ücreti ve kırtasıye ve mürtezika ile ketebe ve memurın maaşları saniyen evkaf meclisleri ve kalemleri tefrişatı salısen tamıratı cesime ifa olunacaktır.

Madde 27 — Dava rusumu ve avukat ücreti maddeı münazıunfiha lâyetegayyer hükmunu kesbedıncıye kadar mevkuf tutulup dava kazanılacak olursa verilmiş olan mebalığ yerine iade edilecek ve şayet mahkûm tarafından alınacak masarifi nızamıye evkağca sarfedilmiş bulunan avukat ücretına tekabul etmez ise üst taraf için meclısın kararıle muameleı sarfiye yürütürülecektir.

Madde 28 — Mecalis ruesasıle azayı muvazzafası ve evkaf muhasebecileri mesuliyeti üzerlerine alarak bütçe haricinde az çok akçe sarfına haızı mezunıyet olmayacaklardır ve böyle bir muamele vukubulacak olursa akçeyi sarf eden veya sarfına emreden zamin olacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Mevaddı müteferrika beyanındadır

Madde 29 — Varıdat ve sarfiyatın envai muhtelifesi müf-rezen kayıd olunup bir nev'in diğher nev'e karıştırılması asla mücaz olmayacaktır.

Madde 30 — Hayrat ve müberrat ve akaratı vakfiyenin muhafazai mamuriyetine ziyadesile dikkat ve itina olunacak ve rahne ve harabiyet başgösterdiği anda taminine müsararat eylemek nef'i müeddi olduğundan sürati icrasına ihmal ve iğmaz olunmayacak ve olur ise badii mesuliyet olacaktır.

Madde 31 — Bütçenin hükmü bir sene için olduğundan her sene tadili caiz olacaktır.

Madde 32 — Evkafın fazlai varidatından maarife aid olmak üzere bir miktarı münasib masarif kısmına ithalen bütçeye ithal olacaktır.

İrade tarihi · 19 cemaziyelâhir 304, 3 mart 303

№: 206 — Murabaha Nizamnamesi

Madde 1 — İşbu nizamnamenin tarihi neşrinden itibaren her nevi müdayenatı adiyeye ve ticariye faizinin haddi azamı senevi yüzde dokuz olarak tayin kılınmıştır.

Madde 2 — İşbu nizamnamenin tarihi neşrinden mukaddem senevi yüzde on iki hesabile akdedilmiş olan faiz mukaveleleri işbu nizamın ilanı gününe kadar mer'i ve muteberdir.

Madde 3 — Dayın ile medyun beyninde haddi nizamisinden ziyade faiz mukavelesi vaki olduğu ya senedde musarrah olmasile ve yahut resülmale zammolunduğu isbat edilmesile tebeyyün eyler ise faizin miktarı senevi yüzde dokuza tenzil edilir.

Madde 4 — İkrizat faizi her kaç sene mürur eder ise etsin nihayet resülmal miktarını tecavüz etmiyecektir. Resülmali tecavüz eden faizi hükmetmekten bilcümle hükkâm memnudur.

Madde 5 — İkrazata faizi mürekkebe yürütülmesi caiz değildir. Ancak evvelâ meblâğı müstakrizaya mahsuben üç sene zarfında medyun tarafından akçe teslim olunmamış bulunduğu. Saniyen üç senede işlemiş bulunan faizinin resülmale zammı için dayın ve medyun beyninde ittifak hasıl olduğu halde yalnız üç senelik için faizi mürekkebe yürütülebilir. Ticaret Kanunu hükmünce beynettüccar hesabı cariden neş'et eden faizi mürekkebe muamelâtı bundan müstesnadır.

Madde 6 — Dâyin ile medyun beyinde muamelei ikraz ve istikraz devam ettikçe ister nakli hesab edilmiş olsun ve ister deyin senedi tecdid ve tebdil kılınmış bulunsun fahiş faizin haddi nizamisine tenzili iddiası mesmudur. Fakat kâmilten tediyei deyin edilmiş ve dayin ve medyun beyinde kat'i muamele kılınmış ise fahiş faizin istirdadı iddiası mesmu olmaz.

Madde 7 — 16 şevval 1280 tarihli Murabaha Nizamnamesi işbu nizamnamenin ilânı tarihinden itibaren mefsuttur.

Madde 8 — Adliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

İrade tarihi: 9 receb 304, 22 mart 303

№: 207 — Mahlûlâtı evkaftan mesken ve menazil hakkındaki 19 zilhicce 1288 tarihli nizamnameye müzeyyel fıkrai nizamiye

Dersaadet ve bilâdi selâse hududu dahilinde mahlûl olupta muamelâtı fesada uğrıyan yani sahtekârlıkla ferağının icrası teşebbüsü tahakkuk eden musakkafat ve müstegillâtı vakfiye evkafı hümayun hazinesince bilmüzayede talibine teffiz olunduktan sonra bedeli muaccelinden muhbirine yüzde on ve alelade mahlûlât muhbirlerine kemakân binde beş ihbariye verilecektir.

İrade tarihi: 17 receb 1304, 30 mart 1303

№: 208 — Akar Vergisinin binde ona ve Temettü Vergisinin yüzde dörde iblâğ ve timar ve zeamet ve evkaf kura ve memlâha bedelâtının nisfa tenzili hakkında irade

Selhi receb 1304 12 nisan 1303

Üçyüz üç senei maliyesi varidat ve masarifâtı muhammenesinin müfredatı hakkında bütçe komisyonunca derdest olan tetkikat ve icra kılınmakta bulunan muhaberâtın neticesi üye-

rine muvazenei umumiyenin tanzımı mukarrer olup ancak ahvalı hazıralı maliyenin derecesi ehemmiyetini takdire medar olmak üzere takribi olarak evvel ve ahır tanzım olunan masarifatı adıye ve fevkalâde hulâsalarının gönderildiğine ve olbabta bazı ifadat ve mutaleata dair Maliye Nezaretının meyanı bendegânemizde mutalea olunan iki kıt a tezkeresi mufassalsında muharrer olduğu veçhile varıdatın yekûnu onyedı milyon iki yuz bin bu kadar ve masarısı adıyenin yekûnu dahı devair bütçelerine senei merkume için zam ve ilavesı teklif olunduğu halde ahiren dairelerinin muvafakatile tay olunan mebalığ dahıl olmadıği halde yırımı milyon sekız yuz doksan bin bu kadar lira olup indelmuvazene masarısı adıye bütçesının açığı uç milyon altı yuz doksan bır bin bu kadar lira raddesinde ve masarısı fevkalâdenin yekûnu dahı badettenzil uç milyon beş yuz kırk dört bin lira derecesinde olmasile işbu masarısı daime açığının mehma emken kapatılmasına medar olmak üzere ittihaz ve icrası tasavvur olunan tedabır cumlesinden olarak akar vergısının binde iki zammile ona ve temettu vergısının dahı yuzde iki zammile beşe ıblâğı ve tımar ve zeamet ve evkaf kura ve memleha bedelâtının dahı eshamı mubeddele ve adıye ve mukataat mısillü nisfa tenzılı beyan ve şu halde akar ve temettu vergilerinin zammından dört yuz yırımı beş bin lira ve tımar ve zeamet ve sair bedelâtının tansısından dahı yuz bu kadar bin lira tasarrıf edilmiş olacağı dermeyan olunmuş ve tehvini ihtıyacatı hazıralı hazine için savabık ve emsalı mısillü ileride yerine konulmak üzere bu sene dahı menafı sandıklarının senei haliye aıdatından iki yuz bin altının celbı luzumu Maliye Nazırı Paşa tarafından ifade edilmiştir Malûmuâh² buyrulduğı üzere bütçe açığının kapatılması için iradın tezyidi ve masrafın imkan derecesinde taklilı kavardı maliye iktızasından ve her devletın esbabı fevkalâdeden dolayı mecbur olduğu masarının bu mısillü vergilere zammı ve mumkunulicra bulunan tedabırın ittihazile istifası emsalı cariyesinden bulunmasına ve arazi ve mesken vergısının zamdan mustesna tutulmakta olmasına nazaran akar vergısının iki zammile binde ona ve temettu vergısının dahı şimdilik bır zammile yuzde dörde ıblâğı ve salıfulbeyan zeamet ve tımar ve evkaf kura ve memleha bedelâtının dahı esham ve mukataat mısillü vaktu zamanile tediyesi

temin olunmak şartile nisfa tenzili münasib olduğu gibi ileride yerine konulmak üzere menafi sandıklarının senei haliye varidatından bu sene dahi yüzde beş faizle istikrazen iki yüz bin altının hazinesi celileye celbi ilcaatı zamaniyeden olarak muvafıkhal görünmüş olmakla ve işbu açığın bakiyesinin kapatılması ve masarifi fevkalâde için muktazi olan mebalîğın sureti tedariki derdesti müzakere olduğundan netayicinin arzı atebei ulya kılınacağı dahi derkâr bulunmakla sureti maruza rehini tensibi âli olduğu halde üç yüz üç senei maliyesi martından itibaren hazinece ifayı muktezası için nezareti müşarileyhaya mezuniyet ve Ticaret Nezaretine de malûmat ita olunacağı muhatı ilmi alem şümülü cenabı mülûkdarı buyruldukta olabta ve katibei ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizdir.

İradei seniyeyi mübellîğ hamîş

Meclisi vükelanın işbu mazbatası manzuru âli olarak tezekür ve istizan olunduğu veçhile kararı maruzun icrayı muktezası hususuna iradei seniyeyi cenabı padişahî şeref müteallik buyrulmuş olmakla olabta emrû ferman hazreti veliyülemrindir.

İrade tarihi : 2 şaban 304, 14 nisan 303

№ 209 — Vergi emanetinde bulunan maa tahrir vergi idaresinin kemafissabık Maliye Nezaretine nakli ile emanet namının Defteri Hâkanî Nezaretine tahvili hakkında irade

Maliye Nezaretinin melfuflarile beraber meyanei acizanemizde mütalea olunan tezkeresinde teşkilâtı cedidei Maliyenin levazımı tabiiyesinden olduğu üzere verginin cibayeti hasılat ve tesviyei hesabatına müteallik muamelâtın tevhid ve tanzimi için elyevm vergi emanetinde bulunan maa tahrir vergi idaresinin kemafissabık hazinesi celileye tahvili irtibatile taşralarda vergi-

nin müfredat muamelâtının kemakân vergi müdürlerine ve nezareti umumiyesinin defterdarlara aid tutulması lüzumu beyan olunup bu suret ise idarei mezkûrenin hali aslisine ircaile muamelâtın bir kat daha tanzimi mütaleasına müpteni olmakla beraber senevî dokuz bin bu kadar lira dahi tasarruf olunacağı anlaşılmış olduğundan mucibince ifayı muktezası zımında nezareti müşarileyhaya mezuniyet itası ve şu halde vergi emaneti namının Defteri Hâkanî Nezaretine tahvili müttehiden bit-tezekkür tezkerei mezkûre takımile arz ve takdim olundu isede katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyyülemrindir.

İrade tarihi: 2 şaban 1304, 14 nisan 1303

№: 210 — Aşar nizamnamesi

BİRİNCİ FASIL

Aşarın sureti istifası hakkındadır

Madde 1 — Üşür mahsulâtı arziyeden istifa olunur.

Madde 2 — Şehir ve kasaba ve karyelerde kâin hanelere muttasıl ve etrafı divar veya çit ile muhat ve hane avlusundan madud bulunan dokuz yüz on dokuz yeni arşın murabbandan yani bir atik dönümden noksan mahallerin mahsulâtından üşür alınmaz.

Madde 3 — Hatab ve kömür alelîtlak üşürden müstesna olduğu gibi sebze itlak olunan mahsulâtın taraveti zail olduktan sonra ekil ve istimale salih olmiyan ve salamura olamiyan ve bostan itlak kılınmiyan mülhiye ve ebegömeçi ve semizot ve salata ve marul ve prasa ve ıspanak gibi mahsulât dahi üşürden müstesnadır ancak şimdiye kadar üşürden muaf tutulan enginar ve sakız ve asma kabağı salamuraya salih olduğundan işbu nizamname tarihinden itibaren bunlardan üşür alınacaktır.

Madde 4 — Arazi Kanunnamesinin yüz yirmi yedinci maddesinde beyan olunduğu üzere alelûmum mahsulât ve mezrutı arziye nerede harman olunursa olunsun her hangi karye hududu dahilindeki arazide nabit olmuş ise ol karyeye aiddir ve yaylak

ve kışlak bedelâtı üşriyesi ile beşinci maddede beyan olunan saz üşrü hakkında dahi bu veçhile muamele olunur.

Madde 5 — Sahibi olmayan göller içinde ve kenarlarında nabit olan sazlar ve kezalik sahibi olmayan ormanlarda hasıl olan kereste ile sair mahsulât miriye aid olup başkaca idare olunur. Sahibi uhdesinde bulunan göllerde hasıl olan sazlarla kezalik ashabı uhdesinde bulunan ormanlarda hasıl olan her nevi mahsulâtın üşür alınır.

Madde 6 — Üşür mahsulün vezin ve tekyilile aynen veyahut esnayı tahsilinde hasıl olacak muvafakâtı tarafeyne göre bedelen alınır fakat bazı mahsulâtın sureti taşıri nizamâtı mahsusasına tâbi olduğu gibi bazısından tahmin ve takdir ile üşür alınmak ve bazısının üşrü dahi mutlaka bedelen istifa kılınmak müteamil olduğu cihetle bunların kavaidi taşıriyelerile hangilerinden bedelen üşrü alınmak lâzımgeleceği işbu nizam-nameye müzeyyel (1) numaralı tarifnamede gösterilmiştir.

Madde 7 — Tahmin üzerine taşir olunacak olan mahsulâtın miktarınca beynettarafeyn uyşulamadığı halde vaki olacak müracaat üzerine kaza meclisi idaresince erbabı vukuf ve itimattan iki muhammin bittahlif tayin ve izam olunacak ve tarafeyn bunların rey ve kararına razı olmadıkları halde meclisi mezkûr azasından mahalline iki zatın dahi izamile icra olunacak tetkikat üzerine meclisi mezkûrca verilecek karar kat'i olacaktır.

Madde 8 — Üşrü bedelen alınmak lâzım gelen mahsulât idrak ettikçe meclisi idarei kazada rayici beldeye tevfiikan fiat kat olunarak keyfiyet Kaymakamlıktan kura ihtiyar meclislerine ve aşarı cibayet edecek olanlara tebliğ olunur.

Madde 9 — Zürra bir kasabanın zahairi üşriyesini o kasaba dahilinde ve bir köyün zahairi üşriyesini o köyde vaki üşür anbarına ve köyün anbarı olmadığı halde ol köyün hasılatı üşriyesini dahi harman mahallinden itibaren nihayet bir saat mesafede bulunan üşür anbarına kadar meccanen nakletmek ve köy anbarlarında teraküm edecek aşar zahairini mahallî meclisi idaresinde beher kili cedid için kat edilecek fiat ile civarda en karib bulunan kasaba ve iskeleye götürmek ile mükelleftir şu kadarki zehairi mezburenin her sene kasımdan evvel nakledilmesi lâzım gelip şayet ziraatleri tatil olunmamak için kasımdan sonraya bırakılması ahali kura tarafından talep olunur ise ol-

halde teşrinisani gayetine kadar nakline ahali mükellef olup teşrinisaniden sonra işbu nakil maddesi mutlaka ahalinin rızasına menuttur.

Madde 10 — Muâşşire haber verilmiyerek tarladan ve harman yerinden kaldırılan ve her ne suretle olursa olsun üşrü verilmemek üzere ketmedilen mahsulât kaçak addolunup miri için iki kat üşür alınır. Aşar ihale olunmuş bulunur ise nisfî mültezime ve muhbiri var ise nisfî diğzerinin yarısı dahi muhbire verilir. Mahsulünü üşürden kaçırıldığını sahibi itiraf etmez ise mahkemeye müracaat olunur.

İKİNCİ FASIL

Aşarın müzayede ve ihalesi hakkındadır

Madde 11 — Aşar varidatı alenen bilmüzayede takarrüp edecek bedeli nakdî ile bir senelik olmak üzere maktuan ihale olunur. Yalnız zeytin üşrünün iki seneliği ihale olunmak caizdir.

Madde 12 — Varidatı üşriyeyi iltizam edenler ile onlara kefalet eyliyenlerin tabaaî Devleti Aliyeden bulunmaları meşruttur.

Madde 13 — Meclisi beledi ve ticaret ve ziraat odaları reis ve azası ile ketebesinden maada tarafı devletten mansub bilûmum memurin ile mecalis ve mehakim azasının ve ketebei aklâm ile hademei devletin gerek doğrudan doğruya ve gerek bilvasıta aşar iltizam etmeleri ve mültezimlere kefalet eylemeleri memnudur.

Madde 14 — Hububat aşarile onun meyanında satılan mahsulâtı saire aşarının vilâyet ve liva ve kaza ve nahıyece toptan müzayede ve ihalesi külliyyen ve kat'ıyyen memnudur. Emri ihale ve müzayede mutlaka karye karye icra olunur ancak işbu nizamnamenin otuzuncu ve otuz birinci maddelerinde muharrer esbaba mebni arazisi mülâsık ve mahlût olan ve müteferrikan talibi çıkmayan bazı köylerin mezkûr maddelerde beyan olunduğu suretle birleştirilerek müzayede ve ihalesi caiz olduğu gibi palamut ve afyon ve harir ve zeytin ve miyankök ve balı aşarile bu kabilden olarak hububat aşarından bittefrik ayrıca ve toptan satılabilen bazı mahsulât aşarının kaza kaza ve yahut sancak üzerine müzayede ve ihalesi caiz olur.

Madde 15 — Her sene iptidasında vilâyet dahilinde bulunan kuranın adedine göre vilâyet merkezlerinde işbu nizamnameye merbut (6) numaralı nümune mucibince koçanlı mezad pusulaları tab ettirilerek kazalara gönderilip ve kazalarda dahi derhal köylerin esami ve bedelâtı sabıkası doldurulup her kazanın başlıca mahsulünden hangisinin zamanı idraki evvel hulûl eder ise onun vakti idrakine bir mah kalarak aşarın meclisi idarei kazada alenen müzayedesine bed olunur.

Madde 16 — Maddei sabıkada tayin olunan vakti müzayedenin hulûlünden evvelce her kazanın havi olduğu kura aşarının ihalesi için merkezi livada eyyamı mahsusa tayin olunarak vilâyete biliş'ar vilâyet gazetesile ilân ettirileceği gibi keyfiyet livanın sair kazalarına ve münasebeti mevkiye ve ticariyesi olan civar liva ve kaza merkezlerine dahi bildirilir ve müddeti ihale kura ehalisince vaktile malûm olmak üzere müddeti mezkûrenin hulûlünden bir hafta mukaddem kaza merkezlerinden her karyeye işbu nizamnameye merbut (2) numaralı nümunesi mucibince matbu ihbar varakası göndererek bunların vusulünü müş'ir kura ihtiyar meclislerinden birer ilmühaber ahz ile kaza meclisi idaresinde hıfzolunur.

Madde 17 — Tayini eyyam hususunda mahsulü erken yetişen kazalar takdim ve geç yetişenler tehir olunur ve eyyamı mezkûre her kaza kurasının adedine ve aşarının miktarına göre tahsis kılınır meselâ bir kaza için mayısın on dördünden yirmi beşine ve diğeri için yirmi beşinden haziranın beşine ve bir diğeri için de haziranın altısından on altısına kadar müddet konulur ancak bu müddet on günden dun tayin olunamaz.

Madde 18 — Aşarın müzayede ve ihalesi mevsiminde Maliye Nezaretinden indelicab vilâyat ve elviyeye memurini mahsusa gönderilir valiler dahi lüzum gördükleri liva ve kazalara azimle müzayede ve ihaleye nezaret ve dikkat eyliyeceklerdir ve lâzımgelen liva ve kazalara defterdar ile sair erkânı vilâyetten münasibleri gönderilerek emri müzayede ve ihale tetkik ve teftiş edilecektir.

Madde 19 — Vakti ihalenin tekarrübünde liva mecalisi idaresinde varidatı üşriyelerinin miktarına göre üç dört kaza bir daire farz olunarak ve bu dairelerin birisine liva mutasarıfı ve diğeri muhasebecisi gitmek üzere sairlerinede icabına

göre vilâyet ve liva meclisi idareleri azasından ve memurini saireden vukuf ve ehliyeti haiz birer zat intihab olunarak dairelerin sereti tertibi ve her birinin ihalesine kimlerin memur olacağı merkezi vilâyete bildirilir.

Vilâyet elviyenin tensibini aynile tasdik ve yahut tadil ve memurini müntehabeyi lüzum görür ise bittebdil mahalinden veya merkezi vilâyetten diğer münasiblerini tayin eder. Mutasarrıfların merkezi memuriyetlerinden tebaüdlere mâni bir hal bulunur ise onların gidecekleri daireye vilâyetin reyile diğer bir zat gönderilir tertip olunan devairin her biri nihayet dörtten ziyade kazayı havi olmayacaktır.

Madde 20 — Maddei sabıkada sureti tertibi beyan olunan devair ihale için tayin olunacak memurlar meclisi idarei kaza heyeti hazır olduğu halde müzayedeyi alenen icra edeceklerdir. Gerek müzayedede ve ihalenin icrasında ve gerek yirmi birinci ve yirmi ikinci maddelerde beyan olunduğu veçhile mültezim ve yahut kefillerinin tahkiki serveti hususunda memurini mezkûre heyeti meclisle müştereken mes'ulü bilmal tutulur.

Madde 21 — Her kazada evvelce tayin ve ilân olunan müddeti ihalenin hulûlünden lâakal bir hafta mukaddem âşar almak isteyenler meclisi idareye müracaat ile iltizam etmek istedikleri köylerin ismini tasrih etmeksizin yalnız kaç kuruşluk âşar deruhte etmek istediklerini ba arzuhal beyan edeceklerdir. Müstedilerin uhdelerinde süknalarından maada bulunan emlâkin kıymeti her ne ise kendilerine ona göre bir itibarı malî takdir olunarak emlâki mezkûre bir taraftan mahcuz olmadığı halde o miktara kadar pey tutulmak üzere defteri mahsusuna kayıd olunur ve hiç emlâki olmıyanlardan veyahut uhdesindeki emlâkin kıymetine göre tayin olunacak itibarı maliden ziyade âşar almak arzu edenlerden kefil istenilerek gösterecekleri kefillerin miktarı emlâk ve servetleri meclisçe şayanı kabul olduğu halde bunlardan nizamına tevfikân pul vazolunmuş birer kefalet senedi alınır. Gerek müstedilerin ve gerek kefillerinin derecesi servetleri kâfi görülmediği veyahut âşar ve emvali saireden miriye borçlu buldukları halde keyfiyet arzuhalleri zahrına işaretle meclisi idarei kaza mührü ile mühürlenerek ahashabına iade kılınır kendilerine tayin olunan itibarı malî derecesinin noksan olduğuna ve yahut hiç itibar tayin olunmadığına

itiraz etmek istiyen mültezimin ve küfelâ hulûlü müddeti ihaleden evvel merkezi livada ve yahut yirmi ikinci maddede beyan olunduğu üzere ihale memuru nezdinde beyanı itiraz ile tashihi madde olunmasını talep edebilirler ve bu itiraz üzerine icra olunacak tetkikatta tebeyyün edecek hale göre meclisi idarei kazanın kararı teyid ve yahut tadil edilir karyeleri aşarını almak istiyen ahali yekdiğerine kefilî bilmal olmak üzere başkaca kefil alınmaz.

Madde 22 — İhaleye memur olanlar her kazada ihale müddetinin hulûlünden evvel ve yahut esnayı ihalede mültezimin ve küfelâ için evvelce tayin olunan itibarat derecesini tetkik ve hafî ve celi tahkik ederek gerek mültezimin ve gerek küfelâyâ tayin olunmuş olan itibarı malî miktarını derecei servetlerinden ziyade gördüğü halde icrayı tenzilât ve tadilât veyahut tevsikî teminat eyliyecek ve maddei sabıkada beyan olunduğu üzere meclisi idarei kazaca tayin olunan itibarı malî miktarına ve yahut istidalarının reddine itiraz eden mültezimin ve küfelânın itirazlarını bil'istima icabını icra edecektir.

Madde 23 — Maddei sabıkada beyan olunduğu üzere evvelce kendisinin ve kefilinin miktarı itibarını tahtı tasdikâ aldirmamış olanlar müddeti ihale zarfında verecekleri peylerin meclisi idarei kaza ve ihale memuru tarafından hemen tahkik ve takdir olunacak miktarı itibara göre kabulü caiz olur isede böyle ihaleye başlanıldığı sırada müracaat eden mültezimin ve küfelânın ihale memuru ve meclis tarafından beyan olunacak miktarı itibara kanaat etmeleri lâzımgelir.

Madde 24 — Müzayede olunan aşara Dersaadetten pey vurmak veyahut vilâyetlerdeki mültezimlerden bazısına kefalet etmek istiyenler süknaları müstesna olmak üzere kendilerinin gösterecekleri kefillerin uhdelinde kıymeti iltizam ve yahut tekeffül edecekleri aşar derecesine göre emlâk ve arazi bulunduğu dair dairei belediyeden ve senedatı umumiye dairesinden ilmühaber ibraz olunarak emlâki mezkârenin tamamile ifayı taahhüd olununcuya değin ahara ferağ olunamaması için kaydı balâsına şerh verildiği veyahut hazinei celilenin kabul edebileceği surette diğere teminatı maddiye göstererek bu teminat meclisi maliyece bittetik kifayeti tensib olunduktan sonra Maliye Nezaretinden kabul ve tasdik kılındığı halde hazinece

pey ve kefaletleri tutulur. Bunlardan gayri bir suretle hiç kim-
senin pey ve kefaleti kabul olunmaz.

Madde 25 — İhaleye memur olanlar ve heyeti meclis mu-
vacesinde icra olunan müzayedede bedeli sabık ve esbakına
ve senei haliyenin feyz ve bereketine nazaran haddi lâyıknı
bulmuş olan köylere pey vurmuş olanlar birer birer meclise
celb ile zam ve yahut keffiyed eylemeleri teklif olunup zam
edenler olur ise müzayedeye tekrar devam olunarak peyle-
rini kat ile zamdan istinkâf edenlere keffiyed ve imza ettirilir.
Ve ragabatın inkıtaile müzayedede pusulasında keffiyed etmemiş
hiç bir kimse kalmadıktan sonra müzayedede pusulası tellâla
verilerek (şu kadar kuruşta şimdi karardade çekilecektir) diye
Hükümet konağı sofa ve avlusunda nida ettirilir. Bu ilân üzerine
bir daha zam eden bulunmaz ise pusulanın yekûnu hizasına
(şu kadar kuruş bedel ile kabul eyledim) diye bir ibare yazılıp
tarihi konularak talibine ve talibinin serveti kâfi görülmüş
olmayıpta kefilî var ise (bende kefalet eyledim) diye kefile
temhir veya imza ettirildikten sonra ihale memuru tarafından
karardade terkim kılınır.

Madde 26 — Bir köyün aşarına pey vurupta muahharen
gerek karardadesi çekildiği zaman ve gerek esnayı ihalede
müzayedede mevkiinde bulunmayan mültezimlerin hakları sakıt
olur. Bunların son peyleri hizasına bulunmadıkları tahrir olu-
narak lieclilişhad ziri meclis azasından birisine temhir ettirilir
ve ahali kura kendi köylerine talib olupta muahharen peyleri
üzerine zam vukuu ile keffiyed ederlerse karye muhtarile ihtiyar
meclisi azasından mevki müzayedede bulunanlara keffiyed
ettikleri tasdik ve temhir ettirileceği gibi hiç pey vurmamış
oldukları halde dahi karyeleri aşarının iltizamına talib olma-
dikları müzayedede pusulasına işaret olunarak kezalik muhtar ile
ihtiyar meclisi azasından mevcut olanlara temhir ettirilir.

Madde 27 — Bir gün içinde ne kadar karardadesi çekilmiş
karye var ise akşamı köylerin esamisi ile bedeli müzaye-
desi bir pusulaya yazılarak Hükümet konağı kapısının dışarı-
sına herkesin görebileceği bir mahalle yapıştırılır ve kararda-
desi çekilmiş olan bir karye aşarına tekrar zam için eyyamı
resmiyei tatiliye müstesna olmak üzere karardade pusulalarının
talikinden itibaren ikinci günü akşama kadar müddet olup bu

müddet zarfında yüzde üçten noksan olmamak üzere zam kabul ile müzayede tekrar açılır ve bu suretle müzayede tekrar açılan bir karye aşarına zam edenlerin peyleri münkati olduktan sonra zamdan istinkâf eden tarafa keffiyed ve kabul eden tarafa kabul ve her ikisine temhir ve son talipten kefil alınmış ise ona dahi tasdik ettirildikten sonra yine tellâl vasıtasile nida ettirilerek tekrar karardadesi tahrir olunur. Bir karye aşarına mezkûr iki gün zarfında bir kaç defa karardade çekildikten sonra yüzde üç ve daha ziyade zam ile müzayede tekrar açıldığı halde berveçhi meşruh muamele edilir. Müzayedenin her kaç defa olur ise olsun tekrar açılması yüzde üçten noksan olmamak üzere zam vukuuna menuttur ancak müzayede bu suretle açıldıktan sonra tekrar karardade tahrir olununcuya değin her mültezim az çok istediği miktar zam edebilir işbu yüzde üç zam için muayyen olan iki günün mebdei ilk karardadeye mahsus olarak talik olunacak varakada munderiç tarih gününün akşamından muteber olup pusulaya kaç defa karardade çekilir ise çekilsin işbu mebde tahvil olunmaz yani ikinci müzayede zikrolunan iki günden ziyade devam edilemez.

Madde 28 — Karardadesi çekilen karyelerin ikinci günü akşam üstü isimleri ile bedeli müzayedeleri meclisi idarei kazada ve cümle muvacehesinde alenen kıraat olunduktan ve tellâl vasıtasile nida ettirildikten sonra bu karyelerin aşarına şayet yüzde üç ve daha ziyade zam eden bulunursa ihaleleri ertesi güne tehir olunmamak üzere o akşam derhal müzayedeleri icra ve ikmal olup ve peylerin kat'ile müzayedeye kat'iyen hitam verilip ihaleye memur olanlar tarafından müzayede pusulasına ihale olundu işareti terkim ile uhdelerinde tekarrür eden mültezimlerden ve kefilleri olanların küfelâsından kırk birinci madde gösterildiği veçhile sened ahzile zabıtname verilir ve sureti ihalesile şayet bedeli sabıkından bir sebebi sahih ve makbule müstenid olarak noksanı var ise esbabı mukniası hakkında zeyli kaimeye meclisi idarei kazadan bir mazbata terkim olunur müzayede pusulalarına ihale işareti tahrir olunan köylere muahharen her ne kadar zam eden olur ise olsun kat'iyen kabul olunmaz.

Madde 29 — İhaleye memur olanlar gittiği kazanın tahsis ve ilân edilmiş olan eyyamı muayyenesinde müzayedeyi icra

ve bedelî lâıyıkını bulan koyler aşarını taliblerine ihale eyledikten sonra şayet daha ihale olunmamış bir kaç karye kılıpta muddeti ihale hitam bulmuş olur ise o koylerin bedelî haddi lâıyıkına iblâğ ile ihalesi hususunun kendisinden ıstıfsar olunmasını ve yahut bir miktarı muayyene kadar ihaleye mezun olduğunu kaymakamı kazaya tahriren beyan ederek vakti ihalesi takarrub eden diğerkazaya gidecektir ve geri kalan koyler kaymakam vasıtasile ihale olunamadığı surette ihale memuru dairei memuriyeti dahilinde bulunan kazaların ihalesini ikmal eyledikten sonra tekrar bir kaç karyesi ihale olunamayan kazalara gıdıp geriye kalan koylerin dahı bedelî lâıyıklanile ihalesi esbabını ıstıhsal edecektir

Madde 30 — Bızi mahallerde bir koyun arazısı mulâsıkı olan diğerkoy arazısı ile mahlût olmaktan veyahut bir köy ahalısının zıraatı o sene mulâsıkı olan diğerkoy arazisinde bulunmaktan dolayı ayrı ayrı taşırinde müşkulat zuhuru tahakkuk eylediğı halde bu gibi koylerin ikısı ve nihayet uçu birleştirilerek toptan muzayede ve ihalesi caızdır ve bir şahsın uhdesinde başka başka tekarrur eden kura ve kasabatı muteaddide aşarı dahı ayrı ayrı ihale olunur

Madde 31 — İhalei kat'iyesi icra kılınan karyelerden mada yırımı dokuzuncu maddede beyan olunduğı üzere geriye kalan muteaddit karyelerin ayrı ayrı hiç talibi bulunamadığı ve kura ahalisi dahı talib olmadığı halde keyfiyet muzayede pusulasına işaretle zırı meclisi idarei kazadan ba mazbata tasdik edildikten ve ahali kuranın talib olmadığını beyan hakkında yırımı altıncı maddede gösterilen muamelat icra olunduktan sonra bu makule kuranın birleştirilerek toptan muzayede ve ihalesi caız olur Ancak bir mezat pusulasında nihayet beşten ziyade karye birleştirilmeyecektir ve bu gibi birleştirilen koylerin bıdayeten tanzim olunmuş olan muteferrik muzayede pusulaları iptal olunmayıp beşine birden yapılacak muzayede pusulasına rapten hıfz olunacaktır

Madde 32 — On dördüncü maddede beyan olunduğı veçhile kaza ve liva üzerine müzayede ve ihalesi caız olan afyon ve palamut ve zeytin ve saire aşarı için munasib muddeti müzayede vaz ile kaza ve liva ve vilâyette ve icabına gore cıvar mahallerde ve hazıneı celile vasıtasile dersaadette bilân müd-

deti muayyenesi zarfında müzayedesi icra ve ikmal olunduktan ve her tarafın peyleri kesildikten sonra en son bulunan bedelin haddi lâıyk olduğu vilâyet meclisi idaresince bittetik tasdik olunduğu halde vilâyetten vaki olacak iş'ar üzerine aşarın aid olduğu liva veya kaza merkezinde karardadesi terkim ve keyfiyet karardade çekilen mahalden tekrar civarda telgrafla muhabere mümkün olan mahallere iş'ar olunur işbu karardadenin terkimi gününden itibaren bir hafta içinde gerek karardade çekilen ve gerek ilân olunan mahallerde diğer talib zuhur eder ise yüzde birden noksan olmamak üzere edeceği zam kabul ile müzayede tekrar açılır.

Bu suretle tekrar açılacak müzayede yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddelerde muharrer kaideye tevfikân bilicra evvelki talibi ile muvacehe veyahut evvelki talibin bulunduğu mahal hükümetile muhabere edilip ve peyler kesilip tekrar karardade çekildikten ve tayin olunan bir hafta müddet tamam olduktan sonra mezkûr yirmi sekizinci maddede muharrer kaide mucibince sureti kat'iyede ihalesi icra kılınır.

Madde 33 — Maddei sabıka mucibince toptan müzayede ve ihalesi mücaz olan aşar liva üzerine müzayede olunur ise liva meclisi idaresi ve kazaca müzayede olunur ise kaza meclisi idaresi mevkii müzayededir aşarı mezkûreye pey vurmak isteyenler peylerini vaktile mevkii müzayedeye beyan etmeleri ve başka mahalde buldukları halde dahi buldukları mahal hükümetine kezalik vaktile müracaatla mevkii müzayedeye telgraf çektirmeleri lâzım gelip birinci müddet müzayedenin hitamı günü saat on bire kadar mevkii müzayedede beyan olunan ve oraya sair mahallerden bildirilen peylerin en yükseği son pey itibar olunup diğer talibler keffiyet etmiş olsun olmasın ve muhabere hitam bulsun bulmasın müzayede kat ile karardade çekilir. Karardadesi çekildikten sonra yüzde bir zam ile ikinci müzayede açılmadıkça başka pey kabul olunmayacağı gibi ikinci müzayedenin son günü saat on birde tekkarrür eden en yül sek bedel son pey itibar olunarak muhabere hitam bulsun bulmasın ihale olunur ve gerek mevkii müzayedede olupta vaktile daha yüksek bedel vermemiş ve gerek sair mahallerde olupta zam telgrafları ihale günü saat on birden evvel mevkii müzayedeye vasıl olmamış olan mülte-

zımlerin hakkı sakit olur şu kadarki karardade veyahut ihale günü esbabı mucbireye mebnı telgraf muhaberesı munkatı olarak o gün sabahtan akşama kadar hiç bir tarafla muhabere olunmamış bulunur ise muddeti muzayede bittabı mumted olup zıkrolunan esbabı mucbirenin zail olmasından itibaren yırımı dört saat sonra karardade veyahut ihale muamelesi icra olunur

Madde 34 – Her koyun aşarı ihale olundukça koy ve multezimin isimleri tarihi ihalesini mubeyyin pusulası Hukûmet Konağına talik olunacağı gibi bu pusulanın bir sureti meclis idare muhri ile mahtum olarak kaymakamı kaza tarafından vakit geçmeksizin karyelere ırsal olunacaktır Multezimin taşıre iptidar etmemesinden ve koylerin tarihi ihaleyı bilmemelerinden dolayı bir koyun harmanları kaldırılmayıpta telefat vukua geldiği halde mesuliyeti tarihi ihaleyı vaktile haber vermeyen kaymakama aittir

Madde 35 — Aşarın muzayede ve ihalesine değin idrak eden meyve gibi muferrık mahsulât meclis idareden memur tayinile taşıre ettirilerek hasılat defterleri multezime ita olunur badeli hale sair mahsulâtın taşıre için dahı multezimler koylere vakit ve zamanile giderek veyahut adam göndererek mahsulü taşıre eylemeğe mecburdurlar Bir koy ahalısı harmanlarının hazır olduğunu ve harman edilmesi lâzımgelmeyen sair mahsullerinin idrak eylediğini multezime haber verdiklerinden itibaren üç güne değin multezim gıdıp veya adam gönderip mahsulü taşıre başlamadığı halde muvafıkı usul olan masarısı taşıre multezime aid olmak üzere ihtiyar meclis tarafından mahsul taşıre ve sebtı defter edilerek ahalı malının kaldırılmasına ruhsat verilir Bundan dolayı multezimin hiç bir güne iddiası mesmu olamayacağı mısılû meyve ve sebze gibi şeyleri multezim vaktile taşıre etmeyipte mahsul toplandıktan sonra kendisi veya adamı taşıre mubaşeret eyler ise sahibı malın ifadesine kanaat etmeğe mecburdur.

Madde 36 — Bir kazanın havı olduğu karyelerin umumunun veyahut bazısının bedelâtı uşriyesi haddi lâyıkını bulamamak hasebile ihale kat'iyeleri icra kılınamıyarak olkazanın başlı mahsulü idrak ile vakti hasad ve harman hulûl eylediği halde emaneten idaresine teşebbus olunacak ve taşıre bed

olunduğu tarihten beş gün müruruna kadar bu karyelerin evvelki talibi veyahut zuhur edecek diğer birisi bedelini defaten veyahut bilmüzayede haddi lâyıfına iblâğ eylediği halde ihalesi caiz olur isede tayin olunan beş gün müddet geçtikten sonra zam vukubulsa dahi kabul olunmayacaktır beş gün içinde talibi zuhur edipte ihalesi icra olunan karyelerin o müddette hükümeti mahalliye marifetile taşir ve tahrir edilen mahsulünün mültezim tarafından tekrar tahririne kıyam olunmayıp devir olunacak defteri mucibince kabul eyliyecektir bu veçhile ihaleye kadar istihdam kılınmış olan memurların müddeti hizmetleri ücreti ve o memuriyete tayin olunmak için vermiş oldukları kefalet senedatının pul esmanile tasdik harçları mültezimden başkaca bilahız memurini mumaileyhime ita olunacaktır.

Madde 37 — Gerek müzayede ve gerek ihale esnasında müzayede pusulalarına pey vaz etmiş olanlardan biri peyinden nükül ederek pey kırılır ise o pusulada muharrer aşar tekrar müzayede olunarak evvelki verilen pey miktarından daha aşağı bedel ile ihale olduğu surette farkı peyinden nükül eden şahıstan veyahut kefilinden tahsil olunur ve şayet başka hiç talibi bulunmazsa emaneten idare ve taşir olunarak alınacak hasilâtının gayrı az masraf miktarı evvelki verilen peyden dün olduğu halde farkı kezalik evvelki pey sahibinden veyahut kefilinden tazminen istifa kılınır.

Madde 38 — Bedeli bin kuruşa kadar olan kura için mak-tuan iki buçuk ve bin bir kuruştan beş bin kuruşa kadar yedi buçuk ve beş bin bir kuruştan on bin kuruşa kadar on ve on bin bir kuruştan yirmi beş bin kuruşa kadar yirmi ve yirmi beş bin kuruştan elli bin kuruşa kadar otuz ve bundan ziyade bedeli olan kura için elli kuruş ve on dördüncü maddede gösterildiği veçhile kaza veya sancak üzerine ihalesi caiz olan mahsulât aşarından dahi binde bir kuruş nisbetinde tellâliye mültezimlerinden ahzile tellâla verilir. Tellâl müteadit ise mahallî meclisi idaresince her birinin derececi hizmetine göre taksim olunur ve kaza veya sancak üzerine ihalesi caiz olan mahsulât aşarının tellâliyesi en son talibin bulunduğu mahal tellâlına aid olup diğer mahallerde icra olunan müzayededen dolayı oraların tellâllarına birşey verilmez ve Der-saadette talibi uhdesine kalan o misillü aşar tellâliyesi mülte-

ziminden başkaca bilistihsal hazineye irad kayd olunur mültezimlerden bundan ziyade tellâliye ve zabıtname harcı ve sair nam ile hiç bir harç ve resim alınmaz.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İhale olunan aşar bedelâtının sureti istifasile senedatının tanzimi beyanındadır.

Madde 39 — Başlu mahsulü erken idrak ederek müzayedeye ve ihalesi vaktile icra olunan mahaller mültezimleri deruhde edecekleri aşar bedelâtını temmuzdan bed ile kânunuevvel mahsulü geç idrak eyliyen yerler mültezimleri bedelâti mezkûreyi eylûlden bed ile şubat nihayetine kadar tekasiti mütesaviye ile ifa edeceklerdir. Her taksitin vakti tediyesi mensub olduğu şehrin iptidasında duhul edip defaten ve yahut şehri mezkûrun nihayetine kadar ceste ceste ifa olunur. Bir taksiti mensub olduğu şehrin gayesine kadar tediyeye etmiyenlere on gün mühlet ita olunup on günü tecavüz ettirenlerden işbu on gün dahi dahil olduğu halde faizi nizamî alınır ve beher taksitin vakti tediyesi bir buçuk mah mürur ettirildiği ve asıl deyn senedi mukavelât muharriri tarafından musaddak olduğu halde bedeli taksitin tahsili için mal memuru tarafından tanzim olunacak ihbarname bidayet mahkemesi reisinin kararı üzerine mukavelât muharriri vasıtasile medyuna tebliğ olunarak taksiti mezkûr tarihi tebliğinden itibaren on gün zarfında dahi tediyeye olunmaz ise reis tarafından derhal verilecek emir üzerine mezkûr taksit maa faiz icra memuru marifetile ve icra kanununa tevfiikan tahsil olunur ve mültezimin bu babta bir gûna itiraz ve iddiası olduğu surette muahharen başkaca aid olduğu mahkemede rüyet edilir.

Madde 40 — Otuz beşinci maddede beyan olduğu üzere kablelihale idrak edip meclisi idareden memur tayinile idare ve istifa edilen mahsulâtı müteferrika üşrü hasılâtından vukubulan tahsilâtın masarifi taşiriye badelihraç kusuru bedeli iltizamın ilk taksitinden mahsub edilir.

Madde 41 — Aşarın gerek mültezimin ve gerek ahali kura üzerlerinde tekarrür etsin bedelâtının tekasiti dercile deyn senedi alınacaktır. Uhdesinde müteaddit kura aşarı tekarrür eden

bir mültezimden kuranın esami ve başka başka miktarı bedelâtı derc ile bir sened alınmak caizdir. Mültezimin ile ahali kuradan alınacak senedlerin nûmuneleri (3) ve (4) numaralar ile işbu nizamnameye rabt olunmuştur.

Madde 42 — Maddei sabıka mucibince mültezimlerden alınacak senedat üzerine mültezimin veya küfelânın kifayeti kudretleri meclisi idare tarafından ba mazbata tasdik kılınacak ve senedatı mezkûreye Resmi Damga Kanununa tevfikan pul vazolunacaktır.

Madde 43 — Mültezimlerle kendi karyeleri aşarını deruhde eden ahali tarafından senedata vazolunacak imzalar sahipleri tarafından mukavelât muharrirliklerine ve mukavelât muharriri bulunmayan mahallerde bu vazifeyi icra eden memura tasdik ettirilecektir.

Madde 44 — Mültezimin ve küfelâdan ve kura ahalisinden alınacak senedat kaza meclisi idaresinde hulâsaten bir deftere kayıd olunduktan sonra ba defter liva muhasebeciliğine gönderilip merkezi livada hıfzolunacak ve kaza kaymakam ve mal-müdürleri senedatı mezkûrenin liva muhasebeciliğine vusulünü tahriratı resmiye ile isbat etmedikçe bu bapta beriüzzimme addolunmayacaktır.

Madde 45 — Mültezimin ve küfelâdan yalnız sahibi mülk olmak haysiyetile pey ve kefaletleri tutulmuş olanların üzerlerinde aşar tekarrür ederek ihale olundukça taahhüdlerini ifaya kifayet edecek miktarı emlâkin kaydı balâsına şerh verilerek mültezim ve yahut kefil ifayı deyin etmeksizin uhdesindeki emlâki ahare ferağ ve kasrıyed etmek istediği halde keyfiyet arazi memurları tarafından kablelferağ canibi Hükûmete ihtar olunacak ve hükümet emlâki mezkûreyi mahkeme marifetile haciz edecektir. Arazi memurları keyfiyeti vaktile ihbar etmedikleri halde bilâhare terettüb edecek hasarın mesuliyeti memurini mumailyhime aid olur. Kısmen tediye deyin olunmuş olduğu halde binnisbe işbu tediye olunan deyne isabet edecek kadar emlâkin ferağ ve kasrıyed olunmasına canibi Hükûmetten müsaade olunacağı gibi mültezim veya kefil borçları olan tekasitten birinin vadesi hulûlüne lâakal bir ay kalarak mukadde-ma teminat olmak üzere göstermiş oldukları emlâki ahara satmak istedikleri surette teminat ittihaz olunmuş olan emlâkin

bedeline müsavi kıymetli emläke mutasarrıf olan şahısı aharı kefil gösterdikleri ve ol şahsın emläki kaydına şerh verildiği halde kendi uhdelerinde bulunan emläkin satılmasına müsaade olunur.

Madde 46 — Bir mültezimin iltizamında bulunan mahalde muharebe veya isyan hudusu gibi esbabı mücbireden nâşi hasılatı üşriyenin miktarı küllisi istihsal olunamayarak mültezim fevkalâde zarara uğradığı takdirde işbu zararın tahakkuk edecek miktarı ba iradei seniye bedeli iltizamdan tenzil olunur zararın tahakkuk ve tayini miktarı bir mahkemeden hüküm suduru ile hükmü mezkûrun kesbi kat'iyet eylemesine menuttur bu gibi mahaller aşarının vadesi hulûl eden tekasitinin tahsili için canibi hükûmetten otuz dokuzuncu maddede beyan olduğu üzere bidayet mahkemesi riyasetine müracaat olduğu veyahut mültezim daha evvel esbabı mezkûreden dolayı bedelin terkini kaydını için mahkemeden hüküm talep eylediği halde verilecek hüküm zararın vukuunu musaddak ise kesbi kat'iyet etmesine intizaren bedelin tahsili imhal olunur hükmü mezkûr muahharen fesih ve nakz olunarak mültezim haksız çıktığı ve bedeli iltizamın tahsiline hükmolunduğu halde maa faiz ve masarifi muhakeme istifa kılınır bidayeten ita kılınan hüküm böyle bir sebebin vukuunu musaddak değil ise bedeli iltizam icrayı muvakkat suretile istihsal olunarak derece ahirede hazine aleyhine hüküm sudur eylediği halde red edilir.

Madde 47 — Kâr ve zarar aşarı iltizam edenlere aid olup maddei sabıkada gösterilen esbaptan maada hiç bir sebeble zarar ve ziyan iddiası mesmu olmayacaktır.

DÖRDÜNCÜ FASIL

İhale için tayin olunacak memurların ücret ve harcırahlarla ihalât defterlerinin sureti tanzimine dairdir

Madde 48 — İhale memuriyetile kazalara gönderilecek memurinin azimet ve avdetlerinde kat'edecekleri mesafe için harcırahları kararnamei mahsusuna tevfikan maaşları nisbetinde başkaca verilmek ve müddeti sefer dahil olmamak ve ihale için işbu nizamname hükmünce kazalarda bulunacakları

günlere munhasır olmak üzere masarifi zaidelerine , mukabil mutasarrıf ve defterdarlara yevmî yüzer ve muhasebeci ile o derecede bulunan sair memurlara altmışar kuruş verilecektir. İndelicap hazinesi celileden gönderilecek memurlara maaş ve sıfatı memuriyetinin derecesine göre harcırah ve yevmiyeleri dahil olmak üzere miktarı münasib ücreti maktua ita kılınacaktır. İhale memurları refakatlerinde kâtib götürdükleri halde bunlar için başka harcırah ve yevmiye verilmeyecektir.

Madde 49 — Kazaların karye karye ihalâtı icra ve itmam olunduktan bir mah sonra merbut (5) numaralı nümunesine tevfikân her kaza kurasının esamisi hurufu heca tertibi üzere alelmüfredat derç ve terkim olunarak bir kıt'a ihale defteri tanzim ve ziri meclisi idareden tasdik ile livaya gönderilir ve livadan dahi bilûmum sancağın kazalarını ve her kazanın karye karye müfredatını havi bir defteri umumî tanzim ve zeyli meclisten tasdik ile kazalar defatirinin tanzimi için tayin olunan mezkûr bir mahın hitamından itibaren kezalik bir mah zarfında vilâyete irsal kılınır ve her kazanın müzayede pusulaları ve koçanları ihale defterleriyle maan kazadan livaya livadan dahi merkezi vilâyete gönderilir.

Madde 50 — Maddei sabıkada muharrer defterlerle müzayede pusulalarında muharrer bedelâtı sabıka kuyuda muvafık ve müzayede pusulalarında mürakkam mebalîğ deftere mutabık olup olmadığı muhasebe vilâyette tetkik olunduktan ve yekûnları yoklanıp sehiv ve sekametten beri olduğu ve badel ihale müzayede pusulası tebdili gibi bir sui istimalle meydan kalmamak üzere her bir müzayede pusulası koçanile bittatbik arada boş kalmış pusula olmadığı anlaşıldıktan sonra her sancağın defteri muhasebede bulunan sicili mahsusuna aynile kayıd ve mecmuuna bir hulâsa tanzim ile elviye defatiri için tayin olunan bir mahın gayesinden itibaren nihayet onbeş gün zarfında livadan gelen defterlerle maan hazinesi maliyeye irsal ve müzayede pusulaları koçanlariyle beraber merkezi vilâyette hıfz kılınır.

Madde 51 — Liva ve vilâyet muhasebelerinde icra olunan tetkikatta müzayede pusulalarının müfredatı yekûnlarına nazaran fazla olduğu halde yekûnlara vaktile dikkat edilmemesinden dolayı hazineye terettüp eden zarar pusuladaki müzayede muamelâtını ve karardade ve ihale işaretlerini tahrir eden memurlardan tazminen istifa olunur şayet pusulalarda bazı mültezi-

mine keffiyed ettirilmemiş olur veyahut pusula aded numaralarında noksan zuhur eder ise derhal tetkikatı lâzıma bilifa tebeyyün edecek hale göre iktızası icra ve Maliye Nezaretine malûmat ita olunur.

Hatime

Madde 52 — Bir mahalde aşarın idaresi emanete kaldıkta muamelâtı bilûmum vilâyetler varidatı üşriyesinin müzayede ve ihale ve idaresi hakkında 16 rebiülevvel sene 88 tarihli talimatın faslı sanisi hükmüne tevfikân cereyan edecektir.

Madde 53 — İşbu nizamname atiyüzzikir nizamatı ve talimatı fesh etmiştir.

Aşar ve rûsumatın sureti ihalesine dair 11 rebiülâhır sene 72 tarihli nizamnamenin aşara taallûk eden mevad ve ahkâmı.

Varidatı üşriyenin karye karye ihalesi hakkında zeyli nizam.

Varidatı üşriye ve rûsumiyenin sureti tediyesine dair 2 zilhicce sene 1274 tarihli nizamnamenin aşara taallûk eden fıkraları.

Gayrı ez harir ve duhan ve zeytin ilzamen ihale olunan sair varidatı üşriye hakkında 9 şaban sene 1277 tarihli nizamname.

Yine varidatı mezkûre hakkında 10 şaban sene 82 tarihli nizamname.

Nizamnamei mezkûrun on yedinci maddesine zeyil 5 receb sene 1284 tarihli fıkrai nizamiye ve bilûmum vilâyetler varidatı üşriyesinin müzayede ve ihale ve idaresi hakkında 16 rebiülevvel sene 88 tarihli talimatın yirmi beş maddeyi havi olan faslievveli.

Aşar ve ağnam emanetile maiyeti memurlarının vezâifine dair 4 sefer sene 97 tarihli nizamnamenin ihaleye taallûk eden fıkraları.

Aşarın emaneten idarsine taallûk eden nizamat ve evamir müstesna olmak üzere aşarın sureti istifasile ihalesine müteallik olan kâffe evamir ve nizamat ve saire dahi külliyyen münfesiht olup gerek bunların ve gerek balâda tadad olunan nizamatı münfesihtanin yerine işbu nizamname kaimdir.

Madde 54 — Maliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Irade tarihi: 16 şaban 1304, 28 nisan 1303

NUMARA 1

(Sureti taşıri nizamnamei mahsusına tâbi bulunan ve tahmin ve takdir ile taşıri ve üşrünün mutlaka bedelen tahsili müteamil olan mahsulât muamelâtına dair tarifnamedir.)

(Emvâi mahsulât) (İcrası lâzımgelen muamelât)

Tütün

Harir

Ashabı uhdelerinde bulunun ormanlarda hasıl olan kereste } Üşürleri nizamâtı mahsusasına tevfikân istifa olunur.

Biçilip demet edilmesi mutad olan buğday ve arpa ve emsali } Üşürleri usul ve teamülü dairesinde rizayı tarafeyn ile demet olarak alınır fakat ashabı harman ettikten sonra ölçüp vermesini ister ise ol veçhile istifa kılınır.

Mısır } Usul ve teamülü dairesinde tarlalarının dönümü üzerine tahmin olunmak veyahut nümune tutulmak veya mahsulün idrakinde koçanlar tarlalarda kırılarak harman edilmek suretile taşir olunur.

Pamuk } Usul ve teamülü dairesinde kozaları toplanıp ambara vazolunduktan sonra vezn olunarak veyahut mahsül tarlada iken tahmin edilerek üşrü alınır.

Afyon ve haşhaş } Usul ve teamülü dairesinde tarlalarında bittahmin üşrü alınır.

Zeytin } Usul ve teamülü dairesinde zeytin daneleri ya ashabı tarafından mengene ve değirmen ve fabrikalara götürüldükçe oralarda vezin olunarak veyahut ahali anbarlarında toplandıktan tahmin edilerek üşrü dane olmak üzere alınır. Tuzlama zeytinler dahi mevcut ve mahfuz buldukları mahallerde tahmin ile taşir edilir.

Bal } Usul ve teamülü dairesinde beher kovan için takdir olunan fiat mucibince üşrü bedelen istifa olunur.

Üzüm	Üşrü dönüm itibarile veyahut ahar veçhile her yerde elhaletühazihi cari olan usul ve teamül üzere bedelen istifa olunur fakat bazı mahallerde üzümün kurutulduktan sonra taşıri mutad olduğundan o misillü kuru üzümler üşrünün rizayı tarafeyn ile aynen ve bedelen alınması caizdir.
Üzümnden gayrı meyve ve	Mahallerince cari olan usule tevfikan aşarı istifa olunur. müteferrik meyve eşcarının üşrü aynen ve yahut rizayı tarafeyn ile bedelen alınır.
Nizamnamenin üçüncü maddesinde aşarı müstesna tutulanlardan maada her nevi sebze	Usul ve teamülü dairesinde tarlalarında bittahmin bedelen ve uyuşulamadığı halde aynen üşür alınır.
Ot	Biçilen otun yığın ve yahut araba ve yükleri için mahalli idare meclislerince kıye itibarile miktar tayin olunarak o miktardan bedelen ve uyuşulamadığı halde aynen üşür alınır ve minelkadim kura ahalisinin hayvanatını ray için tahsis olunmuş olan ve ahali kuranın kendi hayvanatı ray olunmakta bulunan mer'alardan maada otu biçilmiyen biltümüm meralardan Arazi Kanunnamesinde beyan olunduğu veçhile bedeli üşür istifa kılınır.

Aşar Nizamnamesile işbu tarifnamede tasrih olunmayıp üşre tebaiyeti lâzımgelen mahsulâtı saireden her yerin teamülüne göre vezin ve tekyil veyahut tahmin ile üşür alınır.

NUMARA 2

(Aşar ihalesi için karyelere gönderilecek ihbarnamedir)

Dahilinde	Sancağında	Kazasına tâbi
Karyesi	senesi aşarı bu kere mevkii müzayedeye	
konulmuştur.	günü kaza aşarının ihalesine başlanılaca-	

ğından köy ahalisinin kendi köyleri aşarını üzerlerine almak isteyip istemediklerini bildirmek üzere mezkûr günü meclisi idarei kazaya gelmeleri lâzımdır.

(*Mezkûr ihbarnamenin makbuz pusulası*)

Karyemizin senesi aşarının müzayede ve ihale olunacağını mutazammın olan tarihli ihbarname ahz olunmuş olduğunu ve mezkûr ihbarnamenin ahali kura muvacehesinde okunarak maali cümleye tefhim edileceğini mübeyyin işbu ilmühaber verildi.

NUMARA 3

(Miktarı tekasit) (Mülteziminden alınacak sened)
Kuruş Vadesi
Yevm Şehr

Vilâyeti dahilinde sancağına tâbi kazası mülhakatından karyesinin işbu üç yüz senesi varidatı üşriyesi bilmüzayede kuruşta uhdemde tekarrür etmiş olduğundan bedeli mezkûru balâda muharrer tekasitin vadeleri hulûlünde hiç bir gûna matlûba mahsup ve takas edilmeksizin ve şayet vaktinde tesviye olunmaz ise faizile beraber nakden mal sandığına ita edeceğimi ve işbu aşarı deruhde etmekliğimden dolayı Aşar Nizamnamesinin icap eylediği taahhüdatı kâmilen kabul eylemiş olduğumu mübeyyin işbu sened ita kılındı.

(*Kefil şahsı vahid ise yazılacak şerh*)

Derunu senedde münderiç kuruşun maa faiz edasına ve taahhüdatı sairenin ifasına kefaleti sahiha ile kefilî bilmal ve zamin olduğumu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi:

(*Küfelânın taaddüdü halinde yazılacak şerh*)

Derunu senedde münderiç kuruşun maa faiz edasına ve taahhüdatı sairenin ifasına başka başka kefaleti sahiha ile kefilî bilmal ve zamin olduğumuzu bübeyyin işbu mahalle şerh verildi.

NUMARA 4

(Ahalii kuradan alınacak sened)

Vade ve miktarı tekasit (3) numaralı nümunedeki veçhile irae olunacaktır.

vilâyeti dahilinde sancağına tâbi
kazası mülhakatından bulunan nam karyemizin işbu
üç yüz senesi varidatı üşriyesi kuruşta
uhdemizde tekarrür ederek karyei mezkûre aşarını bilûmum
ahalii karye namına olarak kabul etmiş olduğumuzdan bedeli
mezkûru tekasiti hulûlünde hiç bir gûna matlûba takas ve
mahsub edilmeksizin ve şayet vaktinde tediye olunmaz ise
faizile beraber nakden malsandığına ita edeceğimizi ve işbu
aşarı deruhde etmeğimizden dolayı aşar Nizamnamesinin
icab eylediğı taahhüdatı kâmilen kabul eylediğimizi ve şayet
ahalii karyeden bazıları işbu iltizam işine girişmemek isterlerse
bundan tevellüd edecek münazaat katan hukuku hazineye
dokunmamak üzere bedeli mezkûr maa faiz taraflarımızdan te-
diye edileceğini ve işbu taahhüdatın ifasında yekdiğerimize
başka başka ve müteselsilen kefilibilmal olduğumuzu mübeyyin
işbu sened ita kıldı.

NUMARA 5

Gebze kazasının üçyüz

Bedeli sabık			Bedeli lâhik			Zammı	Noksanı
Üşür	Hisce iane	Yekûn	Üşür	Hisce iane	Yekûn		
Kuruş	Kuruş	Kuruş	Kuruş	Kuruş	Kuruş	Kuruş	Kuruş
10000	1500	11500	20000	3000	23000	11500	
8000	1200	9200	6000	900	6900		2300
5000	750	5750	5000	750	5750		
23000	3450	26450	31000	4650	35650		
						11500	2300
4000	600	4600					
10000	1500	11500					
8000	1200	9200					
22000	3300	25300					
						Takasiti	
						Kuruş	Tarihi vade
						5941	15 temmuz sene 303
						5941	Gayei ağustos
						5941	15 eylül
						5941	Gayei teşrinievvel
						5941	15 kânunuevvel
						5945	Gayei şubat
						35650	Yekûn

Üç senesi aşar ihale defteridir.

Numara	Esamii kura	Esamii mültezimin ve küfela	Mülâhazat
1	Akhisar	Tüccardan Kigork kefaletile Raif ef.	Sebebi noksan hazi-
2	Akviran	Keza Hüseyin Ağa „ Veli ef.	ranın beşinci günü nü-
3	Tepecik	Ashabı emlâktan Ali Tahifi ef.	zul eden dolunun te-
	Yekûn		siratile vukubulan ha-
	Emaneten idareye kalan		sardan neşet etmiştir.
4	Köseler		
5	Matharlı		
6	Mersinler		
	Yekûn		

NUMAKA 6

*Bilmüzayede ihale olunacak aşara mahsus
müzayede pusulasıdır*

Pusulanın tanzim ve mevkiî müzayedeye

Nev'i aşar vaz olunduğu tarih İhale müddeti

Şartı umumî

Müzayede ve ihale ve tekasitin sureti tahsili Aşar Nizamnamesinde beyan olunmuş olup mezkûr nizamnamenin kâffei münderecatı işbu müzayede pusulasında aynen münderiç hükümünde olarak bu pusulaya pey süren mültezimin ve küfelâ ve ahaliî kura mezkûr nizamnamenin icab eylediği taahhüdâtı kabul etmiş olacaktır bedeli müzayede hiç bir matlûba takas ve mahsub edilmeyip nakden mal sandığına teslim olunacaktır.

Şeraiti hususiye

Tekasit müddeti	Akçenin cinsi	Şeraiti saire

Bedeli sabık kuruş	Mülâhazat

Bedeli müzayede Kuruş		Nakli yekûn Kuruş	
(Bilmüzayede ihale olunacak âşara mahsus müzayede pusulasıdır)			

Pusula numarası Cilt numarası
 Varak numarası nev'i âşar
 müzayede pusulasının tarihi

Nakli yekûn Kuruş		Nakli yekûn Kuruş	
Vilâyetine tâbi sancağında kaza- sında kâin kariyesinin âşarı meclisimizde bilmüzayede balada gösterildiği veçhile ku- ruşta ve uhdesinde takarrür ederek ve bedeli mezkûr haddi lâyıkında görölerek ihalei kat'iyesi icra kılınmıştır. fi sene ve fi sene			

(İhtar)

Müzayede pusulalarının bedeli sabık hanesine bir sene evvelki bedel konulacak isede andan daha evvelki senenin ihale veyahut emanet bedeli daha yüksek ise işbu yüksek bedel dahi pusulada bedeli sabıkın hizasında tefrik olunan mülâhaza hanesine ayrıca tahrir ve bu bedelin ertesi sene tenezzülünü icab etmiş olan esbab dahi şerh ve tafsil olunacaktır.

№: 211 — Mukavelât muharrirlikleri hasılat ve aidatının sureti idaresine dair kararname

Mukavelât muharrirliklerinin hasılatı şehriyesinden üç yüz kuruşa kadar miktarı tamamen muharrire aittir. Hasılatın bundan ziyadesinden muharrirlerin aidatı berveçhiati beyan olunur. Bin kuruşa kadar olan hasılattan üç yüz kuruşu tecavüz eden miktarın yani yedi yüz kuruşun nısfı ve iki bin kuruşa kadar bin kuruşu tecavüz eden miktarın yani ikinci iki bin kuruşun rub'u ve on bin kuruşa kadar iki bin kuruşu tecavüz eden miktarın yani sekiz bin kuruşun humsu ve her ne raddeye balığ olur ise olsun on bin kuruşu tecavüz eden miktarın üşrü muharrire verilip maadası hazine hesabına irat kaydolunmak üzere adliye veznesine irsal olunacaktır.

Şöyleki her şehri rumî nihayetinde hasılat ve aidatın miktarını mübeyyin mukavelât muharrirliğinden tanzimi lâzım gelen cetvel muharririn mensup olduğu mahkemenin reisi ve baş kâ-tibi marifetile hesap ve tetkik olunarak beyan olunan nisbetlere tevfikan muharririn balada muharrer nısf ve rubu ve humus ve üşür aksamından ibaret olan aidatı tefrik ve ba senet ita ve mezkûr cetvelin ziri tasdik olunarak mezkûr cetvel ve aidat senedi hazinei maliyeye aid bakıyei hasılatla beraber ba tahrirat reisi mahkeme tarafından doğrudan doğruya Adliye Nezaretine irsal kılınır.

Muharririn refikına ve istihdam olunacak mübaşirlere verilecek hisseler ile levazımı kırtasiye ve masarifi saire Adliye Nezaretinin tayin edeceği sureti taksime göre aidatı mezkûre dahilindedir hasılatı üç yüz kuruştan dun olan mahallerde mukavelât

muharrirlikleri vazifesi Adliye Nezaretinin inzıمامı malûmatile mahkeme reisinin tensip edeceği mahkeme aza veyahut ketebesinden birine ilâve olunabilecektir.

Irade tarihi: 26 şaban 1304, 7 mayıs 1303

№: 212 — Vilâyat orman süvari ve piyade kolcuları ile tezkere muharrirlerinin sureti intihab ve tayinleri hakkında talimat

25 mayıs 1303

Madde 1 — Orman süvari kolcuları ile tezkere muharrirleri tebaai Devleti Aliyeden olmak ve yirmi beş yaşından aşağı olmamak ve mevduu uhdeleri olan vezaife müteallik bir hususu ifadeye kâfi olacak derecede Türkçe kıraat ve kitabete ve ilmi hesaptan amali erbaaya aşına bulunmak ve bir gûna töhmet veya zimmeti miriye ile mahkûm olmamış bulunmak meşruttur.

Madde 2 — Piyade kolcuları bir gûna töhmet veya zimmeti miriye ile mahkûm olmamış olmak ve tebaai Devleti Aliyeden bulunmak lâzımdır.

Madde 3 — 1 inci ve 2 nci maddelerde beyan olunan memuriyetlere tayin kılınacaklardan hüsnü hizmeti mesbukası olanları ve asakiri şahaneden mahreç bulunanları olupta hini imtihanda iktidarları derecei kâfiyede olduğu tebeyyün eylediği takdirde sairlerine tercih olunur.

Madde 4 — İşbu talimatın mevkii icraya vaz'ı ilân olduğu tarihten itibaren taşralarda münhal olan veyahut müceddeden tayinleri tahtı mezuniyette bulunan orman süvari ve piyade kolcuları ile tezkere muharrirleri vilâyatta orman sermüfettişleri ve livalarda müfettişi saniler taraflarından bilintihap ba takrir hükümeti mahalliyeye beyan olunur.

Madde 5 — Müfettişlerin takrirleri üzerine mahallî meclis idarelerinden memurini merkuminin imtihanları bilicra 1 inci ve 2 nci maddelerde muharrer evsafı haiz oldukları tebeyyün ve tahakkuk eylediği surette tayinleri ba mazbata tahtı tasdika alındıktan sonra usul ve nizâmı dairesinde kefalete rapt ile tayin edilir. Ve memurini mumaileyhimin işe mübaşeretleri tarihleri ile küfelâsı isim ve şöhetleri mensup olduğu vilâyet tarafından ba tahrirat Maliye Nezareti celilesine iş'ar ve meclisi idarenin bu baptaki mazbatası dahi leffen tısyar kılınır.

№: 213 — Berut liman ve rıhtım imtiyaz mukavele ve şartnamesile liman ve rıhtım tarifeleri

MUKAVELENAME

Bir taraftan Devletialiyeye namına hareket eden Nafia Nazırı ile diğer taraftan tebaai Devletialiyeden Yusuf Mıtran efendi ve şürekâsı beyninde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Beruta amedü şüt eden sefain barındırılmak üzere bir liman ile yolcu ve emtia ve eşyanın ihraç ve tahmili muamelâtına mahsus bir rıhtım inşasile işletilmesi için şeraiti atıyeye tevfikân tarafı Devletialiyeden Yusuf Mıtran efendi ve şürekâsına imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren altmış senedir.

Madde 3 — Ashabı imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren bir buçuk sene müddet zarfında şartnamede beyan olduğu veçhile keşfiyatı kat'ıye üzerine mükemmel harita ve lâyihasını tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edeceklerdir ve Nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icabeden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 4 — Ashabı imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren iki buçuk sene müddet zarfında emeliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdik tarihinden itibaren beş sene müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd ederler. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat nekadar müddet taîl olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadarki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükümeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe ashabı imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında kabul olunmazdan evvel betekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunma-

dığını mahsus komiserler vasıtasile muayene ve nezaret ve teftiş eyliyecektir. İşbu teftiş ve nezaret ve muayene masarifine mukabil ashabı imtiyaz ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mah bemaah tediye olunmak üzere senevî Nafia Nezaretinin emrine üç yüz altmış aded osmanlı lirası tediye ve ifa edeceklerdir.

Madde 6 — İşbu ameliyat menafii umumiyeye müteallik hususattan bulunduğundan bir liman ve rıhtım ile müteferriatına muktazi olan arazi ve deryadan efrad uhdesinde bulunan yerlerin mubayaası hususunda ashabı imtiyaz ashabı arazi ile uyuşamadıkları halde istimlâk kanununa tevfikı muamele edecekler ve hini ameliyatta muvakkaten istimali lâzımgelen mahaller hükümeti mahalliye marifetile ashabı imtiyaz tarafından mutasarrıflarına tazminat verilmek şartile muvakkaten istimal olunabilecektir. Şurası mukarrerdir ki imalât için muktazi olan ve ashabı imtiyaz tarafından mubayaa olunan yerlerin ferağ ve intikal masarifi ashabı imtiyaz tarafından tediye kılınacaktır ve imtiyazı havi fermanı âlinin sudurundan sonra yapılacak rıhtım ve limanın musadif olacağı derya mahallerinden hiç bir kısmının hiç bir taraftan tasarrufuna izin ve ruhsat verilmeyecektir.

İşbu arazi dahilinde arazii emiriyei haliye bulunduğu takdirde ashabı imtiyaza muvakkaten ve meccanen iare olunacak ve muvakkaten istimali lâzımgelen yerlerin dahi imalât müddetine bilâ ücret istimaline müsaade olunacak ve imalâtın hitamında Hükümeti seniye ahara satmak ve yahut idare ve icar etmek hususlarında muhtar bulunacaktır.

Madde 7 — Yapılacak ameliyat takriben bin iki yüz metro tulünde olmak üzere Müdevver nam mevکیدen Endumbey bur-nuna kadar bir rıhtımdan ve mezkûr' rıhtımın nıkati müntehalarından bed ile bir mersa ve memen teşkil edecek surette yapılmak üzere iki muhafaza sedlerinden ibaret bulunacaktır. İşbu imalât beynindeki suyun sathı takriben yirmi üç hektar ve suların umku dahi Berut limanına gelen en büyük sefain li-mana duhul edebilmek üzere derecei kifayede olacaktır. İşbu imalât hitam bulduktan sonra muamelâtı ticariye ve muvarı-datı bahriyenin tevessü ve tezayüdü sebebile Devletçe lüzumu hakiki görünür ve sarf olunacak sermayenin resülmal ve faizini istifaya liman ile rıhtımdan bermucibi tarife hasil olan rüsumun

miktarı umumisi mütehammil olduğu sabit olur ise ashabı imtiyaz mukavelei hazıra ile inşasını deruhde eyledikleri liman ve rıhtımı karantinehane pişgâhına kadar temdid etmeğe mecbur olacaklar ve işbu mukavele dairesinde icra edecekleri ameliyatı zikrolunan tevsi ve temdide müsaid ve muvafık surette tesis eyliyeceklerdir.

Madde 8 — Liman ve rıhtım imalâtile müteferriatının inşaatı iptidaiyesi için gerek memaliki devleti aliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ve maden kömürü ile makine ve edevat ve sair levazımat bir defaya mahsus olarak gümrük resminden muaf tutulacağı gibi limanın müddeti imtiyaziyesi zarfında rıhtım ve liman ile teferruatına aid arazi ve sermaye üzerine bir gûna vergi tarh olunmıyacak ve yalnız işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden vareste olacaktır şukadarki ashabı imtiyaz liman ve rıhtımın işletilmesine müteferri muamelâtında Damga Nizamnamesi ahkâmına tâbi olacaklardır.

Madde 9 — Ashabı imtiyaz liman ve rıhtımın inşasile tamiri için lâzım gelen taşları esmanını tediye eylemek ve ruhsat istihsal etmek şartile nizamati mahsusasına tevfikat taş ocaklarından kat ve ihraç edebileceklerdir. Ancak bu bapta ihtiyacı ahali ve mahalliyeye bir gûna hâlel iras etmiyeceklerdir.

Madde 10 — Muhafaza seddinin engin cihetinde sefainin tahmil ve ihracı için kifayet edecek mertebede bir memen ve mersa olabilecek surette ikmal ve rıhtımın dahi Endum bey burnundan kadim köşkün ikinci kulesi mevkiine kadar itmam edildiği ashabı imtiyaz tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahiz ve kabul olunacak ve şu halde ashabı imtiyaz muvakkaten şartnamede munderiç tarife mucibince resim ahzına mezun olacaktır. Liman ve rıhtım ile müteferriatının hitamı inşaatında mecmuan icra edilecek olan kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakıa tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacak ve işbu komisyonların masraf-

ları ashabı imtiyaz canibinden tediye kılınacaktır. Şurası mukarrerdirki esas imtiyaz rıhtım ve muhafaza sedlerinin inşaatı umumiyesine mahsus olduğundan ashabı imtiyaz bunlardan birini tehir ve diğerini takdim eyledikleri halde işbu maddenin hükmü umumisine muhalif ad olunacak ve olhalde kendilerinin imtiyazdan istifade etmeğe hakları olamayacaktır.

Madde 11 — Ashabı imtiyaz liman ve rıhtım ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve müteharrikesini müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendilerine ait olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin on altıncı maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 12 — Ashabı imtiyaz liman ve rıhtımın umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcud bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamatı devletialiyeye tevfiķi hareket etmeğe mecburdurlar. Ashabı imtiyazın kusurundan naşı rıhtım ve liman muamelâtının bir kısmı veya mecmuu üzerinde nakliyat tadil olduğuu halde hükümet masarifi ve zarar ve hasarı ashabı imtiyaza aid olmak üzere liman ve rıhtımın muvakkaten işletilmesini temin için şartnamenin on dokuzuncu maddesine tevfiķan tedabiri lâzıma ittihaz edecektir.

Madde 13 — Ashabı imtiyaz ameliyatın muvakkaten kabul olduğuu tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin bitimine kadar tanzim ve tasdik kılınan tarifeye tevfiķan resim ahiz edecektir.

Madde 14 — Bilocümle asakiri berriye ve bahriyei şahane ordu ve firka ve alay ve taburlarile zaptiye ve jandarma ve polis tabur ve efradına aid bilcümle levazimat ve mühimmat ve eslihai harbiye ile eşya hakkında şartnamenin beşinci faslının on dokuzuncu maddesi ahkâmına tevfiķan muamelei istisnaiye icra olunacaktır ve faslı mezkûrun olbaptaki ahkâmı limana girecek olan süfünü hümayun ile düveli mütehabbenin beylik gemileri hakkında dahi meriyülicra tutulacaktır.

Madde 15 — Ashabı imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında merbut şirket nizamnamesi esasına tevfiķan osmanlı bir (Anonim) şirketi teşkiline mezun ve mecburlardır.

Madde 16 — Ashabı imtiyaz taahhüdâtı vakıalarının icrasını teminen fermanı âlinin ısdarı kendilerine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakten veyahut piyasa fiatile esham olarak altı bin aded osmanlı lirası kefalet akçesi tevdi edecekler ve şukadar ki esham tevdi eyledikleri halde tedennii fiattan dolayı terettüp edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakip fermanı âli kendilerine teslim kılınacaktır ve işbu kefalet akçesi amelîyat katiyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikr olunan üç mah müddetin inkızasına değin ashabı imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmedikleri halde kendilerine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaklardır.

Madde 17 — Devleti aliye müddeti imtiyaziyenin otuz senesinin inkızasından sonra her vakit liman ve rıhtım ile resmi verilerek gümrükten geçirilmiş veya geçirilmek üzere getirilmiş eşya vaz'ına mahsus antrepo tabir olunur mağazaları ve sair teferruatını mubayaa etmek salâhiyetini haiz olacaktır. O halde liman ve rıhtım ile zikrolunan mağazalar ve müteferriatını hangi senede iştirâ olunacak ise andan evvelki beş sene zarfında vukubulan hasılatı gayri safiyenin miktarı mutavassıtı bulunarak anın yüzde ellisine müsavi bir meblâğı müddeti imtiyaziyenin hitamina kadar her sene ashabı imtiyaza ifa edecek ve işbu tekasiti seneviyenin evkatı muayyenede tediyesi ashabı imtiyazın inzımanı kanaatle tarafı devletten temin ve bu hususa dair bir mukavelei mahsusa tanzim edilecektir. Liman ve rıhtım ile müteferriatının devlete teslimi ve eşyanın mubayaası ve levazımatı mevcudenin iştirası hususunda şartnamenin on ikinci maddesinde gösterildiği veçhile muamele olunacaktır.

Madde 18 — İmtiyazın müddeti munkaziye oldukça devleti aliye ashabı imtiyazın liman ve rıhtım ile müteferriatı ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffeı hukukunu haiz olacak ve liman ve rıhtım ile müteferriatının hasılatından istifade edeceklerdir. Her gûna düyun ve taahhüdattan vareste olmak şartile liman ve rıhtım ile müteferriatının devlete teslimi ve edevat ve levazımatın sureti mubayaası şartnamenin on üçüncü maddesinde münderiç ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 19 — Liman ve rıhtım ve müteferriatının memur ve müstahdemleri hükümeti seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklar ve bazı fen memurlarından maadası tebaai devleti aliyeden olacaklardır.

Madde 20 — Devletçe lüzum görülür ise işbu rıhtım ve limanla müteferriatının icab eden mahallerinde her nevi istihkâmat inşa olunacak ve istihkâmatın bilicab işlediği yani filen şehrin veya limanın müdafaasında istimal olunduğu esnada rıhtım ve limanla müteferriatında cereyan eyliyecek her nevi muamelât hükümetçe tatil ettirilecektir. İşbu tatilin vuku veya devamından dolayı ashâbı imtiyazın veya anların yerine kaim olacak şirketin hükümetten zarar ve ziyân dava etmeğe ve tazminat taleb eylemeğe asla hakları olmayacaktır şurası da mukarrerdirki işbu istihkâmat hazari hale irca olunduktan sonra mücehhez bulunsa dahi rıhtımla liman ve müteferriatının bilcümle muamelâtı kemakân cereyan eyliyecek ve istihkâmatın masarifi inşaiyesile ledeliktiza hedmi masrafı tarafı devlete aid olacaktır ve ashâbı imtiyaz zikrolunan rıhtım ve liman sedlerini her nevi istihkâmat inşasına mütehammil ve müsaid surette inşa edeceklerdir.

Madde 21 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat ashâbı imtiyaz bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 22 — Ashâbı imtiyaz her nevi hasılâtın şehriye cetvellerini vakit ve zamanile Nafia Nezaretine takdim edecek ve hasılât defterlerini şartnamenin onuncu maddesinde gösterildiği surete tevfikân tanzim eyleyeceklerdir.

Madde 23 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin ashâbı imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmedikleri veya başlayıpta ikmal eylemedikleri ve liman ve rıhtım muamelâtını tatil eylediği ve yahut işbu mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra edemedikleri halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin on birinci maddesinde gösterildiği veçhile liman ve rıhtım ile müteferriatının muvakkaten işletilmesi için tedabiri lâzime ittihaz olunacak ve ameliyat ve edevat ve levazimat müzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahi tarafı Devletten zabtedilecektir.

Madde 24 — Gümrük daireleriyle teftiş ve muayene ve liman ve karantina ve pasaport ve zabita memurlarının ikametleri için lâzım gelen devairi ve liman dairesi ittisaline sūfünü hūmayun kōmürleri iddiharına mahsus bir mağazayı Hükümeti seniyyeden irae olunacak resim ve şekle göre yine Hükümeti seniyyenin tayin edeceği mahallerde masraflarile inşa ve tesis edip mükemmelen Hükümete teslim etmeğe ashabı imtiyaz ve teşkil edeceği şirket mecbur olacak ve bu devairin tesisi için tahsis kılınacak arazi beş bin mikâp metreyi tecavüz etmiyecektir. Zikrolunan idare memurlarının elyevm ikamet ettikleri devairi Hükümetin kendi malı olduğu halde bunların arsalarından devairi cedidenin muhit olacağı mezkûrümiktar araziye mukabil miktarı meccanen ashabı imtiyaza terk olunacaktır.

Madde 25 — Gerek ashabı imtiyaz ve gerek makamına kaim olacak (Anonim) Şirketi Osmanlı olacağından bittabi işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevil ve tefsirinden dolayı Devleti aliye ile ashabı imtiyaz veya şirket beyninde veya ashabı imtiyaz ve şirket veyahut ashabı imtiyazın veya şirketin istihdam eyledikleri kesân ile efradı ahali meyanesinde tahaddüs edebilecek her nevi ihtilâfat ve daavi işin aid olduğu mehakimi osmaniyede bidayeten ve istinafen ve temyizen rüyet ve faslolunacaktır.

Madde 26 — Ashabı imtiyaz veya teşkil edecekleri (Anonim) Osmanlı Şirketi Hükümeti seniyyenin müsaade ve muvafakatini resmen istihsal etmedikçe imtiyazını hiç bir şahsa veya ahar bir şirkete ihale ve terk edemeyeceklerdir.

Madde 27 — Ameliyatın tesisi hasebilen deniz üzerinde doldurulmuş olacak olan yerlerin yüzleri ve nezi ve istimlakten hasıl olacak arsalar ile menafii umumiyeye mahsus müessesata tahsis kılınmamış olan mahaller bihakkin ashabı imtiyaza aid olacağından ashabı imtiyaz evvelemirde yirmi dördüncü maddede muharrer olduğu veçhile hizmeti umumiyeye tahsis kılınması lâzım gelen ve harita ve lâyhaların katiyen kabulünde tayin olunacak olan devair ve mevakii resmîyeyi ifraz ve inşa ettikten sonra kusurunu emlak ve akarın beyve şirasına ve ferağ ve intikaline dair kavanin ve nizamatlı devletialiyeye tevfiakan muamele ve hareket eylemek şartile tasarruf ve istimal ve fūruht edeceklerdir umumun mürur ve uburuna tahsis kılınacak asıl

rıhtımın arzı yirmi metro olacak ve rıhtıma çıkacak sokakların arzı dahi on metre olacaktır.

Madde 28 — Sahili deryada vaki olup icra ve ihdas olunacak ameliyattan dolayı geriye çektirilmiş bulunacak arazi ve emlak ashabının berveçhi muharrer deniz üzerinden kesbedilecek ve hakkı tasarruf ve furuhtu ashabi imtiyaza aid olup arazi ve emlakı mebhuse ashabının emlakı pişgâh veya ittisalinde vaki olacak olan mahalleri iştirada ashabi emlakın rüçhan ve takaddümleri olacak ve bunların işbu hakkı rüçhan ve takaddümleri ancak ashabi imtiyaz tarafından kendilerine hükümeti mahalliye vastasile vuku bulacak tebliğ ve ihtar tarihinden nihayet altı mah zarfında mer'iyülicra olabilecektir. İşbu müddet mürurundan sonra hakkı rüçhan ve takaddümün bir güne hükmü kalmıyacaktır.

Madde 29 — Ashabi imtiyaz müdevver mevkiinden Endum bey burnuna kadar iki muhafaza sedlerinin boyunca her tarafında rıhtımlar inşa edecekleri gibi taraflarından istida olunacak ve hükümeti seniyece tasvib ve kabul buyrulacak mevakide dahi havuzlar ve kazıklar ve rıhtım ve sedler boyunca yolcu ve eşya nakli için beygirle çekilir tramvay ve idraç ve ihracında berkaide gümrük muamelâtı görmüş olmak şartile eşya ve emtia vaz'ına mahsus antrepo tabir olunur mağazalar inşa ve tesisile istimal ve idare eylemek salâhiyetini haiz olacaklar ve mezkûr antrepolar vazi eşya edecek eşhasa eşyayı mevzuanın miktar ve keyfiyatını mübeyyin ve damga nizamnamesine tâbi makbuz senedleri ita edeceklerdir. Tramvayın inşası ve işletilmesi şeraiti Nafına Nezaretile bilmüzakere kararlaştırılacaktır mezkûr antrepolar vazi ve ihraç olunacak eşya ve emtiadan gümrük muamelâtını görmemiş şeyler kabul olduğu tebeyyün eylediği halde bundan dolayı ashabi imtiyaz zamin ve mes'ul bulunacaklardır.

Madde 30 — Liman ve rıhtım ve müteferriatı ameliyatının ikmalinden ve Nafia nezareti canibinden kat'iyen veya muvakkaten kabulünden sonra kavanini devleti aliye ahkâmına tevfikan limanın zabıtası Bahriye Nezaretine aid olacaktır.

Madde 31 — İşbu rıhtım ve liman ve müteferriatının hasılatı gayri safiyei seneviyesinden ashabi imtiyazca imalât ve inşaat için sarf olunmuş olan sermayei hakikiyenin senevi yüzde

altı faiz ve bir resülmal akçesi ihraç olunduktan sonra baki kalacak miktarının yüzde onu ashabı imtiyaz ve teşkil eyledikleri halde (Anonim) Osmanlı Şirketi taraflarından Hükümeti seniyyeye tetiye ve ifa olunacaktır binaenaleyh zikrolunan yüzde on sene be sene her ne miktara balığ olur ise Hükümeti seniye hesabı âlisine olarak müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar beher senei rumî şubatı gayetinde nakten ve defaten Nafia Nezareti emrine ifa ve ita olunacak ve bunun tetiyatı mezkûr rıhtım ve liman ve müteferriatının kısmen veya tamamen ikmalile rûsumu muayyeninin ahzine mübaşeret olunduğu senenin hasılatından bed eyleyecektir.

Irade tarihi: 28 ramazan 1304, 7 haziran 1303

ŞARTNAME

BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Ashabı imtiyaz masarif ve zarar ve ziyarı kendilerine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında Berut limanile rıhtımın ve müteferriatının inşası ve işletilmesi için muktazi olan kâffei imalât ve inşaatı icra etmecliği taahhüd ederler.

Madde 2 — Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince ashabı imtiyaz yapılacak imalâtı mübeyyin harita ve lâyihai mükemmesini iki nüsha olarak bittanzim Nafia Nezaretine takdim edeceklerdir işbu harita ve lâyiha evvelâ yekdiğerinden birer metre fasıllı münhaniler ve boyalı işaretler ile deniz karının ve sahilin arızalarını ve mahiyetini imalât için lüzum olacak derece ve daire dahilinde olarak gösterir iki binde bir mikyasında bir haritai umumiyeke bunda bilcümle imalâtı müte-savvere başlıca mesahalarile beraber kırmızı mürekkeple gösterileceği gibi sahilin elyevm vapur ve kayıkların yanaşmakta oldukları nikat ve mevaki dahi gösterilecek ve bir de kumları kaldırıp süren sahil akıntılarının meyelân ve teveccühü işaret olunacaktır.

Saniyen ameliatın nevi ve mahiyetini ve ne suretle inşaa ve temelleri vaz ve bina edilmesi münasib ve muktazi olacağı

ve ameliyatı muhtelifle ile aksamının derecesi metanetini takdire medar olacak kâffei tasrihat ve tafsilâtı havi olmak üzere lââkal iki yüzde bir mikyasında maktaları salisen imalâtı mütesavvirenin mikyasile keşif ve eşkâli ve müteferriatını muhtevi olacaktır.

Madde 3 — Yapılacak muhafaza sedleri akal sekiz metre umkunda bir geçit bırakacak surette imal olunacak ve mezkûr geçidin yüz yirmi metre ile iki yüz metre arasında olacak olan arzı liman derununda büyük sefainin duhulüne müşkülât ika etmiyerek derecesi kâfiyede sükûneti temin etmek üzere Nafia Nezaretine bilmüzakere ameliyatın hini icrasında kararlaşdırılacaktır. Bahrîsefidin emsali limanlarının inşasında müttehaz olan usule tevfikân yapılacak olan muhafaza sedlerinin sureti inşası Nafia Nezaretine takdim olunacak harita ve lâyhada tasrihan tayin olunacaktır sahil boyunca yapılacak rıhtımların imalile temellerinin sureti inşası kezalik Nezareti müşarileyhanın tasvibine arz kılınacaktır. Rıhtımların duvarlarının sathı ülyası büyük som taşla yapılacak ve rıhtım şoselerinin kırık taşlar dökülüp som taştan yapılacak olan yaya kaldırımlarının kenarlarına sağlam ve dayanıklı taş ferş olunacaktır. Yaya kaldırımları taş ve çimento veya asfalta ile dondurulacaktır rıhtımların boyunca gemilerin yanaşmasını ve halat ve pölar bağlanmasını teshil için iktiza eden merdiven ve iskeleler ve halka ve baba ve saire yapılacaktır ameliyatı mezkûrenin inşasile müddeti imtiyaziye zarfında tamir ve hüsnü muhafazası masarifi ashabı imtiyaza aid olacaktır.

Madde 4 — Ashabı imtiyaz ameliyatın icrası hasebile cereyanı men ve tatil veya tahvil ve tadil edilmiş olacak bilcümle suları kendi masariflerine olarak icra ettirmeğe ve icrasını temin eylemeğe ve imtiyazın itası hininde mevcut bulunan lağamları denize kadar bittemdit akıtmağa mecbur olacaklar ve bundan dolayı yapılacak ameliyatın sureti icrasile mesahaları ashabı imtiyazın balâyihâ beyanı üzerine Nafia Nezaretince kararlaşdırılacaktır.

Rıhtım pişgâhından fimabâd deniz parçası satılması ve zabıta ve gümrük memurlarının âramı için ledelicab yapılacak kulübelerden başka umuma mahsus kıta üzerinde ebniye inşası devletçe memnudur.

Madde 5 — Ashabı imtiyaz amelîyatın icrasında cinsi alâdan ve denize dayanıklı ve bozulmaz levazımat istimal edecektir. Temel için kaya hacminde büyük taşlar ve duvar içlerine muktazi molozlar ile som taşlar ve kaldırım taşları ve çimento ve şosalar için kullanılacak kırık taşlar sağlam ve dayanıklı kayalardan alınacak ve rüzgar ve su ve incimadın tesiratile bozulmıyacak cinsinden olacaktır. Harcin imaline mahsus kum her nevi teprak ve mevaddı saireden varestede olarak halis ve sert olacak ve içinde ne bir milimetre kutrundan aşığı ve ne de dört milimetre kutrundan ziyade daneler bulunmıyacaktır.

Kireç "Nil," in en iyi ocaklarından alınacak ve elekten geçirilmiş ve yeni mahsulden olacak ve lüzumu görüldükçe ceste ceste tedarik olunarak iyice kapalı mağazalarda hıfz kılınacaktır ve su kesininden yukarılarda yapılacak çimento ve duvar işlerinde kullanılacak harçta beher bir mikâb metre kumda üç yüz elli kilo gram toz kireci ve su içine ilka edilecek çimentoların imalinde kullanılacak harç dahi dört yüz kilo gram toz kireci bulunacaktır. Alelûmum kâfee levazımat Bahri-sefidin başlıca limanlarında müttehaz olan usul ve kavaide tevfikan tehiye olunarak istimal olunacaktır. Yeni gümrük daireleriyle devlet tarafından muayene ve teftiş ve liman ve karantina ve zabita ve pasaport memurlarına tahsis olunacak ebniyeler mahallî mahsulü taş veya tuğladan imal ve inşa olunacak ve üzerlerine taş veya kiremit ferş olunacak veyahut madenî sakaf ile örtülecektir ve rıhtıma münthehi olacak sokakların arzı mukavelenamenin yirmi yedinci maddesi hükmünce on metre bulunacaktır.

Madde 6 — Ashabı imtiyaz tarafından takdim olunacak lâyiha ve haritai umumiyeye bilcümle liman ve rıhtım imalâtile mütefferiatının başlıcasının velhasıl mukavelenamenin dördüncü maddesinde muayyen olan müddetler zarfında derhal inşasını tasavvur eylediği bilcümle amelîyatın esamî ve keyfiyatını mübeyyin bir cetvel rabt olunacaktır. Bilcümle amelîyatın haritalarile maktaları iki yüzde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 7 — İmalât harita ve lâyihası tasdik olunduktan ve mahalleri kaidesi veçhile tayin kılındıktan sonra mukavelenamenin altıncı maddesinde gösterildiği veçhile liman ve rıhtım

tım ile müteferriatının tesisine lüzumu olan arazinin mübayaası ve ashabı imtiyaza teslimi muamelâtına mübâseret olunacaktır.

İşbu araziden üzerinde ebniye olmayan mahallerin haritası beş binde bir mikyasında ve üzerinde ebniye olan mahallerin haritası binde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 8 — İnşaat kâmilen hitampezir olduktan sonra ashabı imtiyaz masarifi vakıası kendilerine aid olmak üzere deniz üzerinde kesbedilmiş veya ashabı imtiyaz tarafından mübayaa edilmiş olan arsalar dahi dahil olduğu halde liman ve rıhtım ile müteferriatının bilcümle aksamını alâkadâr olan arazi sahipleri hazır oldukları halde tahdid ve (kadastro) usulüne tevfikân haritasını tersim ve alâimi mahsusa vazettirecekleri gibi bilcümle imalât ile müteferriatının mufassal ve meşruh bir defterini dahi kendi masarifine ve hükümet memurlarının taht nezaretinde olarak bittanzim bunların ve hini tahdidde tutulacak (Proseverbal) lerin birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim eyliyeceklerdir. İşbu umumî tahdidi araziden sonra imalâtın aksamı mütemmimesinden olarak lüzumu takdirinde mübayaa edilecek arazi iştır olundukça olveçhile tahdid edilerek mezkûr haritada ve Proseverballerde işaret kılınacağı gibi marûlbeyan defterin tanzim ve takdiminden sonra yapılacak imalâtı sınaie dahi ledelikmal Nafia Nezaretindeki deftere kayid ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

Liman ve rıhtım ile müteferriatının hüsnü halde muhafazasile işletilmesi beyanındadır

Madde 9 — Ashabı imtiyaz liman ve rıhtım ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabite ve menkulesini daima hüsnü halde ve emniyet bahş olacak bir surette bulundurmağa ve kaza vukuunu icab ettirir bilcümle esbattan muhafaza etmeğe itina edeceklerdir imtiyaz dairesi dahilinde olarak bütün rıhtımlar boyunca rıhtım şosesile yolların ve imtiyazın hini itasında mevcut bulunan lağımların tamir ve muhafazası ashabı imtiyaza aid olacaktır ashabı imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında teahhur ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar oluna-

çak ve tarihi ihtardan bir mah zarfında icabını icra etmedikleri surette masarifi ashabı imtiyaza aid olmak üzere imalâtın hüsnühale vazı için canibi hükümetten idaresine vaziyet olunarak tamirâtı lâzıme icra ve bu uğurda vukubulacak masarif liman ve rıhtım ve müteferriatı hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmez ise ashabı imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Madde 10 — Ashabı imtiyaz rıhtım ve liman ile müteferriatının işletilmesinden vukubulacak her nevi hasılatını mübeyyin mahbemağ bir kıta defter tanzim ve Nafia Nezaretine takdim edeceklerdir hasılatı gayri safiyeyi mübeyyin tanzim olunacak defterde bilcümle emtia ve eşya ve hayvanat ve saireden vukubulan hasılatı gayri safiye ile beraber liman ve rıhtım ve müteferriatının her nevi varidat ve hasılatı sairesi dahi gösterilecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İmtiyazın feshi ile liman ve rıhtımın ve müteferriatının tarafı Devletten mubayyası hususlarında ve inkızağı müddeti imtiyaziyede olunacak muamelâta dair

Madde 11 — Ashabı imtiyaz mukavelenamenin yirmi üçüncü maddesinde münderiç esbattan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde o vakite kadar icra edilen imalât ve cem ve tedarik olunan edevâtı sabite ve menkuleye ve mubayaa olunan levazımat ve araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise anın marifetile hukukundan sakıt olan ashabı imtiyazın taahhüdâtı vakıası ifa edilecektir.

Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayede ve teferuatı masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan ashabı imtiyaza ita kılınacaktır birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise müzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan ashabı imtiyaza bir bedel tediyeye olunmaksızın devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı devletten zaptolunacaktır.

Madde 12 — Devleti Ahiye mukavelenamenin on yedinci maddesi mucibince imtiyazı mubayaa eylediği halde liman ve rıhtım ile mutferriatının ve eşya vazına mahsus antrepo tabir olunan mağazaların olvakıt mevcut bulunan ve işletilmesi için ıktıza eden ve tahmil ve ihracına mahsus olan edevat ile taraklar ve arabaların ve sair eşyayı menkulesinin kâffesını muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde ıştırta edecekler

Madde 13 — İmtiyazın muddeti munkaziye oldukça ashabı imtiyaz sedler ve liman ve rıhtım ve tramvay ve mutferriatile tahmil ve ihraca mahsus mahalleri ve havuz ve iskele ile antrepo tabir olunan emtia ve eşya mağazaları ve mufettişler için yapılan kulube ve haneleri ve tahsildar odalarını ve halkalar ile palamar mahalleri ve yolları ve işaret direkleri ve şamandıra ve liman fenerleri velhasıl liman ve rıhtım muamelâtına mahsus bılıcumle eşyayı gayrı menkuleyi husnu halde olarak bılâ bedel ve her gûna duyun ve taahhudattan vareste olmak şartile devlete devir ve teslim edeceklerdir Liman ve rıhtımın işletilmesi için lâzımgelen eşyayı menkuleye gelince hükümeti seniye bunları muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubaaya edecekler şu kadarki devletin mubayaa edeceği eşyayı menkule liman ve rıhtımın altı ay işletilmesi için muktazı olan miktarı mütecaviz olmayacaktır

Muddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtı imtiyaziyenin husnu halde olmadığı indetteftiş devletçe anlaşılır ise ashabı imtiyaza bir muddet tayinile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi gorulmez ise hükümet derhal liman ve rıhtım ile mutferriatını yedi idaresine alarak ashabı imtiyaz hesabına olarak tamiratı lâzımeyle icra ile bunları husnu hale vazetmeğe salâhiyeti olacak ve tamirat ve masarifi işletme hasılatından çıkarıldıktan ssnra fazlası ashabı imtiyaza ita olunacak ve noksan zuhur eder ise ikmal ettirilecektir

DÖRDÜNCÜ FASIL

Bılıcumle emtiadan ve sefaından alınacak rusum ile şeraiti mutferriatı beyanındadır

Madde 14 — Gerek osmanlı ve gerek ecnebi olsun limana girecek bılıcumle tucclar sefaını rıhtım ve liman rusumunu

ıfaya mecbur olacaktırlar rusumu mezkûreyı ifa etmek istemiyen sefain rihtim ve liman dairesı harıcında olarak enginde tevakuf edebilecekler ise de ister limana yanaşmış ve ister liman harıcında durmuş olsunlar her halde gumruk nızamatına tevfikân hamulelelerini ashabı imtiyaz tarafından yaptırılacak gümruklere çıkarmağa mecbur tutulacaklardır liman dahilinde bulunan bir sefineden hariçte veya dahilde bulunan bir sefineye rihtimdan geçmeksızın naklolunan emtia ile diğer bir sefi neye naklolunmak üzere muvakkaten rihtim üzerinden gumruğe çıkarılan transit eşyadan nihayet miktarı olmak üzere nisif resim alınacaktır Mukavelenemenin on üçüncü maddesi mucibince ashabı imtiyazın ıstifa etmeğe mezun buldukları rusumun raddei nihayesi A ve B işaretile merbut tarifede tayin olunmuştur Mezkûr tarifeler nihayet derece olup bunlar tarafı devletten ruhsatı mahsusı ıstıhsal olunmadıkça tezyid edilemeyecektir fakat tarifelerde tayin kılınan nihayet miktarlar tenzil olunduktan sonra bir mah evvel ilânatı mahsusı vasıtasıle halka ihbar edilmedikçe betekrar nihayet derecelere terfi edilemeyecek ve ancak tarife tenzili halinde uç gün evvel ilân olunacaktır

Madde 15 — Balâdaki tarifeler ile luzumu tahakkukunda bundan böyle tanzim olunacak ucüratı nakliye tarifelerinde para kuruşun kırkta bir cuzu ve kuruş dahi osmanlı lirasının yuzde bir cuzu itibar olunacaktır Ancak ashabı imtiyaz Memaliki mahrusı şahanede tedavulu memnu olmıyan sair meskûkâtı mirî fiatile ve Osmanlı lirası yuz kuruş hesabıle ahız ve ıstifa edeceklerdir

Madde 16 — Balâdaki maddelerde zıkır ve beyan olunmıyan hububat ve emtia ve eşya ve hayvanattan her biri tarifede münderiç olan envai eşya ve hayvanatın hangisine en ziyade şebih ise anın gibi resmî nakliye alınacaktır ve bunların tayini resmî için müşkülât veya şüphe vukuunda ihtilâfatın kat'iyen fasil ve halli hükümeti seniyeeye attır

Madde 17 — Tarifeler gerek umumî ve gerek hususî olsun ve gerek nisbet kadesine tevfikân tanzim edilsin ve gerek mümknuttağyır bulunsun mezkûr tarifelerde münderiç şerait bilûmum mürsiller hakkında carı olacaktır Bundan başka gerek bu tarifeler ve gerek mukavelenemenin yirmi dokuzuncu maddesi mucibince tesis edebileceği havuz ve antrepo ve tramvaylara müteallik bilmüle nızamat ve tarifeler mevkî icraya

konulmazdan evvel hükûmeti seniyenin nazarı tasvibine arz ve takdim olunacaktır.

Madde 18 — Bir veya bir kaç mürsilin tasdik olunan tarifedeki rüsumdan dun resimle muamele icrası için ashabı imtiyazın anlar ile sureti mahsusada akdi mukavele etmesi katiyen memnudur. Ancak bu memnuiyetin hükûmeti seniye ile ashabı imtiyaz beyninde verilecek karar ile fukara ve aceze hakkında icra olunacak tenzilâta kat'an şümulü olmayacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı mütenevvia ve muhtelifeye dairdir

Madde 19 — Asakiri berriye ve bahriye şahane ordu ve alay ve taburlarile polis ve jandarma ve asakiri zaptiye ve muavine alay ve taburlarının bilcümle mühimmat ve eslihasile kaffe levazımatından hiç bir gûna resim alınmayacak ve donanmayı hümayun ve sünfünü harbiye ve nakliyesile düveli mütehabbe beylik gemilerinin zabitan ve efradına mahsus malzeme dahi rüsumdan müstesna tutulacak ve işbu sünfünü hümayun ile ecnebi beylik gemilerinden şamandıra ve palamar ve liman rıhtım rüsumu alınmayacaktır.

Madde 20 — Posta çantalarile bilcümle memurin ve yolcuların zatlarına mahsus olup emtia ticariyeyi havi olmıyan sandıklarile eşyayı zatiyeleri rıhtım resminden muaf tutulacaktır.

İrade tarihi 28 ramazan 1304, 7 haziran 1303

Berut Liman Resmi Tarifesi

Evvelâ lenger ve şamandıra rüsumu beyanındadır

(A) Vapur ve yelken gemilerinden alınacak resim limana dühul ile tevakkufundan itibar edilmek üzere vapurların tam üç gün ve yelken gemilerinin tam dokuz gün tevakkufu için tonilâto başına (beher tonilâto bin kilo gram itibarile) on para ücret alınacak ve mezkûr müddetlerin inkızasında minvali meşruh üzere resim alınacaktır.

(B) Sevahile seyrü sefer eden sekiz Osmanlı tonilâtosu istiaabında bulunacak yerli kabotör sefaından tonilâto başına beher hafta tevakkufu için iki para ücret alınacaktır.

(T) Liman dahilinde bulunup üç dört tonilâto istibında olan mavuna ve salapuryalardan ayda tonilâto başına 2 kuruş 20 para

(S) Liman dahilinde bulunan barakalardan ayda metro başına 2 kuruş 20 para

Saniyen rıhtıma bağlama resmi

	<u>Kuruş</u>	<u>Para</u>
Vapur ve güverteli yelken gemilerinden altı saat ve bundan dun müddet için	25	
Müddeti mezkûreden ziyade olan müddetin beher saati için	5	
Kabatör sefaininden altı saat ve daha dun müddet için	10	
Müddeti mezkûreden ziyade bulunan müddetin beher saati için	2	
Mavuna ve salapuryalardan altı saat ve daha dun müddet için	5	
Müddeti mezkûreden ziyade bulunacak müddetin beher saati için	1	
Barakalardan altı saat ve daha dun müddet için	2	20
Müddeti mezkûreden ziyade bulunacak müddet için		20

Su çekimleri elli santimetreden dun sandal ve kayık ve sairenin mevkı için limanda kendilerine tahsis edilecek mahalde bağlama resmine tâbi olmayacaklardır.

Fırtına zamanlarında limana iltica edecek olan sefainden şamandıra ve baba ve halkaları istimal etmemek ve fırtınayı müteakıp hareket etmek şartile hiç bir resim ve ücret alınmayacaktır.

Şamandıra ve rıhtıma bağlama resimlerinin tayini için tonilâto hesabı Derseadet limanında cari olan kavaid^e tevfikân tayin edilecektir.

Madde 1 — İşbu imtiyazdan intifa münhasıran icra edilecek imalât daire si dahilinde mahsur ve mahdut ise de sahib i imtiyazın Müdavar burnunda yapılacak muhafaza rıhtımının haricinde olarak mezkûr muhafaza rıhtımının hitamında tayin edilecek mahal dahilinde şamandıra ve tevakkuf direkleri bu-

lundurmağa hakkı olacaktır. Limana dahil olmaksızın işbu mahalde tevakkuf eden veya tevakkuf direklerine bağlanacak olan sefainden dahili liman için muayyen olan ücretin nisfı alınacaktır.

Mahalli mezkûrda tevakkuf eden sefainden ihraç olunup gümrükten mürur edecek olan emtia ile gümrükten mürur ile orada tahmil edilecek olan emtia on dördüncü maddede muayyen olan rüsumu saireye tâbi bulunacaktır. Transit tarikile bir sefinden diğere aktarma edilen emtiadan alınacak rüsum aktarma eden gemilerin ikisi veyahut yalnız birisi havuz dahilinde bulunduğu taktirde tarifede muayyen olan rıhtım ücretinin nisfına muadil olacak ve lenger ve tevakkuf ücretleri tamamilen alınacaktır.

Madde 2 — İşbu imtiyazın maddei sabıkada tasrih edilip sahibi imtiyaza hasr ve tahsis edilecek mahal haricinde hükmü olmayıp sefain mahalli mezkûr haricinde kemali serbesti ile tevakkuf edebilecektir ancak şurası vardırki gerek devlet ve gerek kumpanyanın menafii müşterekesinin vikaye ve muhafazası zımında liman dahilinde gümrük için hasr ve tahsis edilen mahallerden başka yerlere gümrük muamelâtı icrasına tarafı devletten müsaade edilmeyecektir.

Bunun için gerek kumpanya ve gerek memurini rüsumiye bu hususa gayetle itina edecektir.

İşbu ahkâma mugayir surette hareket edenler hakkında nizamatı rüsumiyece mukarrer olan takibat ve muhaberat icra olunacaktır.

İşbu tarife iki nüsha olarak bittanzim Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesi ile ashabı imtiyaz meyenesinde imza ve teati kılındı.

İmza ve teati tarihi: 11 muharrem 1305, 17 eylül 1303

Rıhtım tarifesi

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	30	yüz kilogramı	Bilcümle hamızlar
2	10	" "	Çelik
0	5	res	Kuzu
1	0	yüz kilogramı	Sarmısak
2	0	beher "	İspirto

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	30	yüz kilogramı	Kök boya
1	20	sandığı	Kibrit
0	12	yüz kilogramı	Kanarya yemi
0	15	" "	Şap
2	10	" "	Kola
2	0	res	Merkep
2	10	yüz kilogramı	Anason
2	0	tonilâtosu	Antimon
0	5	adedi	Aşılanmış ağaç
0	2	"	Aşılanmamış ağaç ve fidan
3	0	paketi	Gümüş kaplama avani
5	0	"	Avani
3	30	yüz kilogramı	Eslıha (memnu olmıyan)
3	30	" "	Kırtasiye
0	0	" "	Tuhafiye (moda eşyasına müracaat oluna)
0	20	yüz kilogramı	İsفالto ve bitüm
0	12	" "	Yulaf
1	20	" "	Muşamba
1	0	yüz adedi	Adi el süpürgesi
2	20	" "	Saplı hasır süpürgesi
5	0	" "	İnce kıldan mamul süpürge
3	0	yüz kilogramı	Terazi maa evzan
2	10	" "	Bandrol
0	5	adedi	Orta ve ufak boş varil ve fıçı
0	10	"	Büyük tehi varil ve fıçı
0	10	yüz kilogramı	Barut
2	0	adedi	Baskül ve pilânçe
2	0	yüz kilogramı	Ruganı sade ecnebi
1	20	" "	Ruganı sade yerli
2	0	büyük varili	Arpa suyu büyük varil
1	0	Küçük "	" " Küçük "
1	20	iki düzinesi	Keza şişe içinde
0	30	beher iki düzine } yarım şişesi }	Ufak şişe içinde
1	0	sandığı	Kâzib mücevherat
5	0	"	Mücevherat

Kuruş	Para		Nev'i eşya
4	0	yüz kilogramı	Oyuncak ve ayna takımı
0	30	" "	Peksemet ve kaleta
2	0	" "	İnce peksemet
0	0	meccanen	Sefine taifelerine mahsus peksemet
0	0	0	Bitüm (İsfaltoa müracaat oluna)
1	20	yüz kilogramı	Hamızı tutya
0	30	" "	Buğday
3	0	res	Diri sığır
1	20	" "	Kesilmiş sığır
1	0	yüz kilogramı	Sığır eti
0	30	" "	Şimşir ve ceviz ve sair marangoz ağaçları
0	15	" "	Boya ağacı ve reçineli ağaçlar ve bir kırmızı boya ağacı
0	0	0	Yontulmuş veya kabuğu yontulmamış kereste (tarifei mahsusuna müracaat oluna)
0	15	yüz kilogramı	Adi araba inşasına mahsus ağaç
2	0	" "	Faytona mahsus ağaç
0	0	meccanen	Hatab
0	0	0	Bakam kamçıyo (boya ağacına müracaat oluna)
3	0	bin adedi	Mukavvadan mamul kutu
0	0	0	Fes (moda eşyasına müracaat oluna)
0	2	çuval ve sepet	Mantardan mamul tapa
3	0	yüz kilogramı	İspermeçet mumu
1	0	" "	Bulgur
9	0	" "	Balık yumurtası
0	0	0	Kaba ipek (ipeğe müracaat oluna)
0	30	yüz kilogramı	Tehi şişe
0	0	0	Saraç takımı (Eğer takımına müracaat oluna)
2	0	varili	Katran
10	0	bin adedi	Elvan tuğla
5	0	" "	Ecnebi tuğlası
2	0	" "	Yerli tuğla

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	0	0	Parçaları kebir hacminde maden kömürü (maden kömürüne müracaat oluna
0	0	0	
3	0	büyük paketi	Fırça
2	0	küçük paketi	
0	20	adedi	El arabası
1	0	çuvalı	Kahve
0	5	adedi	Adi boş sandık
2	20	yüz adedi	Keza yarım kantarlık
1	10	" "	Keza altı kıyyelik
0	20	" "	" iki "
1	20	yüz kilogramı	Kanaviçe
0	30	" "	Şeker kamışı
2	10	" "	Matbaa hurufatı
0	15	" "	Harub
1	20	" "	Ham mukavva
6	0	" "	Siyah havyar
1	20	" "	Kırmızı havyar
1	0	yüz adedi	Ağaç kavunu gayri mazruf
0	20	Çuvalı	Kül
0	10	demeti	Asma kütüğü
0	10	yüz kilogramı	Esamisi zikir ve tayin olunmıyan hububat
2	0	destesi	Kalbur kuşağı
0	5	demeti	Fıçı
0	25	yüz kilogramı	Demir çenber
1	20	" "	İsfidaç
2	0	Düzünesi	Adı sandalye
3	0	" "	Fino
1	20	yüz kilogram	Kenevir
0	0	0	Şapka (moda eşyasına müracaat oluna)
0	0	Meccanen	istihlâk mahalli için odun kömürü
2	0	Tonilâtosu	Maden kömürü } ithalât
0	20	"	

Kuruş	Para		Nev'i eşya	
3	0	Tonilâtosu	Hacmi kebir maden	} ithalât } ihracat
0	30	"	kömürü	
2	0	Adedi	Öküz arabası	
0	0	0	Ayakkabı (moda eşyasına mü- racaat oluna)	
0	8	Yüz kilogramı	kireç ve yağlı kireç	
0	10	" "	Su kireci	
5	0	Res	Beygir at kısarak	
0	5	"	Keçi	
0	15	Yüz kilogramı	Paçavra	
1	20	Tonilâtosu	Krom	
8	0	Yüz kilogramı	Yaprak sigara	
0	15	" "	Çimento	
2	10	Yüz kilogram	kundura boyası	
2	10	" "	Balmumu	
1	10	Bin adedi	Adi limon	
0	0	Meccanen	İstihlâk mahalli için yerli limon	
1	20	Sandığı	Sandık derununda limon	
0	30	Yüz kilogramı	Eksar	
2	0	" "	Müstemlekât mahsulâtı	
1	0	Sandığı	Kırmız	
4	20	Yüz kilogramı	Koza	
6	0	Adedi	demir sandık	
0	20	Küfesi	Ayva	
1	20	Yüz kilogramı	Çiriş	
1	20	" "	Tutkal	
1	0	Ufak sandık	Mekûlat ve erzak	
0	0	Meccanen	Sefine kumanyası	
0	0	0	Moda eşyası (çerçi malına mü- racaat oluna)	
1	0	Yüz kilogramı	İncir reçeli	
2	0	" "	Şekerleme ve emsali	
1	20	" "	Domates peltesi	
0	20	Sepeti	Haşaratı bahriye kabukları	
0	8	Yüz kilogramı	Horasan	
1	0	Düzünesi	Tiryeste sepeti	
0	10	"	Yerli sepet	

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	2	Adedi	Büyük sepet
1	20	Yüz kilogramı	Halat ve ip
0	8	" "	Boynuz
1	10	Yüz kilogramı	Ham pamuk
1	20	" "	Riştei pembe
0	2	Adedi	Yerli tehi küfe
3	0	Varili	Boya { Varil içinde Küçük varil içinde
0	10	Küçük varili	
3	0	Yüz kilogramı	Kayıs
0	10	Adedi	Ot yastık
2	0	Dengi	Adi yorgan
0	30	Yüz kilogramı	Tebeşir
0	15	" "	Adi veya toz tebeşir
2	0	Demeti	Nebati kıl
4	0	Büyük sandık	} Avani büllür ve ayna ve boncuk
2	0	Küçük	
1	20	Yüz kilogramı	Cülüdu ham
3	0	" "	İşlenmiş culüd
1	20	" "	Adi culüd parçaları
0	30	" "	Ham saç ve bakır
2	20	" "	Bakırdan mamulat
0	0	0	Döşeme taşı (tarifei mahsusasına müracaat oluna)
0	10	kebir adedi	Tehi damacan { kebir sağır
0	5	sağır adedi	
0	15	yüz kilogramı	Hurma
2	0	çuvalı	Kedi otu
0	0	0	Çuha (yün menceşucut manifaturaya müracaat oluna)
4	0	büyük paketi	} Eczayi tibbiye ve aktariye ve eczayi kimyeviye
3	0	orta "	
2	0	küçük "	
1	0	Yüz kilogramı	Çiçek suyu
1	0	İki düzünesi	Şişe derununda maden suyu
1	10	Yüz kilogramı	Koruk suyu
2	0	" "	Arakı

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	15	Yüz kilogramı	Meşe kabuğu
2	10	" "	Ceviz ağacı kabuğu
0	15	" "	Çam ağacı kabuğu
0	0	Meccanen	Askere ve jandarma ve zabıta- ya mahsus eşya ve levazimat
0	0	"	Yolcu eşyası
1	0	Tonilâtosu	Zimpara
2	0	Yüz kilogramı	Günlük
1	0	Ufak sandığı	Baharat
1	0	Sandığı	Sünger
0	10	Düzünesi	İskemle
1	0	Sandığı	Gülyağı
2	0	Varili	Trementi yağı
1	20	Yüz kilogramı	Kalay külçe halinde
4	0	" "	Kalaydan mamulât
0	0	"	Üstüğü (kenevire müracaat oluna)
1	20	Destesi	Çini
0	30	Yüz kilogramı	Dakik
0	25	" "	Demir çubuk ve saç ve tabaka olarak demirden mamul ve par- ça olarak edevat
1	10	Sandığı	Teneke
0	30	Yüz kilogramı	Galvanizme edilmiş demir
0	0	" "	Demir işleri (demirden mamulâ- ta müracaat oluna)
0	8	yüz kilogramı	Hurda demir
1	20	" "	Demirden mamul edevat
0	10	" "	Katranlı ağaç yaprağı
0	0	"	Keçe (yün manifaturaya müracaat oluna)
0	10	yüz kilogramı	Bakla
0	0	"	Fes (yün manifaturaya müracaat oluna)
2	10	yüz kilogramı	Sicim
0	30	" "	Kutu veya torba içinde incir
0	25	" "	İspirto imaline mahsus ezilmiş incir

Kuruş	Para		Nevî eşya
2	10	yuz kilogramı	Rişteli kendir
2	10	" "	Kunduracı ıplığı
3	30	" "	Pirinç tel
0	10	" "	Ham dokme
0	20	" "	Dökmeden mamul ve parça olarak edevat
0	15	" "	Kuru ot
0	20	Tulumu	Kürk
0	30	yuz kilogramı	Peynir
0	0		Firuze işleri (çerçi malına muracaat oluna)
0	30	yuz kilogramı	Taze meyve
0	20	" "	Kuru "
0	0		Tehî Fıçı (varile muracaat oluna)
1	10	yuz kilosu	Mazı
0	10	" "	Gayrı mamûl mazı
2	0	yuz çifti	Lastık kundura
0	20	Duzinesi	Ardıç
0	0		Ayna (avanı billure muracaat oluna)
3	0	yuz kilosu	Kitre
3	0	" "	Sakız
2	0	varılı	Zıft
0	10	yuz kilosu	Kenevir tohumu
2	0	tonlâtosu	Pamuk
1	0	yuz kısosu	Kabak
1	0	" "	Karpuz
1	20	çuvalı	Cehri
4	20	yuz kilosu	Kok boya tohumu
0	15	" "	Haşhaş
0	15	" "	Hardal
0	15	" "	Soğan
0	15	" "	Keten
1	0	" "	Yağ ımaline salih ve gayrı maruf tohumlar
0	30	" "	Harır tohumu
0	20	küfesi	Vişne
0	0	meccanen	Grub

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	0	0	Hazır elbise (moda eşyasına müracaat oluna)
2	10	kilosu	Pekmezli helva
3	0	"	Şekerli "
0	0		Ringa balığı (tuzlu balığa müracaat oluna)
1	20	kilosu	Fasulye
0	30	"	Yerli fasulye
4	20	"	Yük arabası koşumu
1	20	"	Kına
4	0	Büyük sandığı	saat ve saatçiye müteallik eşya
3	0	Orta "	
2	0	Küçük "	
0	20	Adedi	Hamur teknesi
7	0	Sandığı	Anason yağı
1	0	Yüz kilosu	Roganizeyt
1	0	" "	Susam yağı
1	0	" "	Sair yağlar
0	0	0 0	Tasvirler ve lâvhalar (ince kâğıda müracaat oluna)
0	0	0 0	Evrakı matbua (defter kelimesine müracaat oluna)
4	0	Sandığı	Çivit
10	0	Yüz kilosu	Alâtı hekimiyeye ve cerrahiye
1	0	" "	Ziraat alât ve edevatı
2	0	kuvvei istiabiyesi sekiz veya daha ziyade	Rumeli ve Marsilya küpü
0	0	Kantarlık	
1	20	6 dan sekiz	" "
1	0	5 den 6	" "
0	30	4 den 5	" "
0	20	3 den 4	" "
0	10	2 den 3	" "
0	5	1 den 2 ve daha aşığı	" "

Kuruş	Para		Nev'i eşya
1	0		kamış ve sepetçi çubuğu
4	0	Büyük sandığı	} Oyuncak
3	0	Orta sandığı	
2	0	Küçük sandığı	
1	20	Yüz kilosu	Ham yapağı
2	10	" "	Yün ipliği
1	0	" "	Müstamel yapağı
0	20	Sandığı	Süt
1	20	Yüz kilosu	Yoğurt
0	30	" "	Pirinç
0	30	" "	} Gerek ihracat ve gerek istihlâk mahalli için taze sebze
1	20	" "	
1	20	Yüz kilosu	Mercimek
2	0	Sandığı	Mantar
0	30	Sepeti	Salyangoz
0	0	0	Hazır çamaşır (moda eşyasına müracaat oluna)
2	0	Düzünesi	Şişe derununda müskirat
0	30	Yüz kilosu	Mürdesenk
4	0	Büyük sandığı	} Kütüb ve evrakı matbua
3	0	Orta sandığı	
2	0	Küçük sandığı	
3	0	Yüz kilosu	Rahatı lokum
0	20	" "	Acı bakla
4	0	Adedi	Ayak dikiş makinesi
2	0	" "	El makinesi
2	0	" "	Tütün havanı
3	0	Yüz kilosu	Sair makineler
0	10	" "	Kokoroz
1	0	Adedi	Tehi ve cedid yolcu sandığı
0	0	0	İnşaat levazımatı (taşa müracaat oluna)
1	20	yüz kilosu	Manifatura ve örme pamuk
2	10	" "	Keza yün ve çuha ve yün ma- mulâtı fes ve aba ve keçe

Kuruş	Para		Nev'i eşya
2	10	yüz kilosu	Keten ve kendir ve mahlût ve saire manifatura
0	4	" "	Ham veyahut biçilmiş mermer
0	10	" "	İnşaat için işlenmiş ve yontulmuş mermer
0	0	meccanen	İstihlâk mahalli için kavun
4	0	büyük sandığı	Çerçi malı ve moda işyası yani paris mamulâtı ve fes ve takye ve iskofya ve süzeni ve kârgir işleri ve şapka ve ayakkabı ve firuze işleri ve melbusat ve çamaşır takımı ve moda eşyası ve şemsiye ve kurdelâ ve şerit
3	0	orta "	
2	0	küçük "	
0	5	adedi	
5	0	yüz kilosu	Zehaire mahsus ekyal
5	10	sandığı ve paketi	Sahtiyân
6	0	adedi	hane eşyası ve tasvir ve eşya-yı nefise
0	10	"	Değirmen taşı
2	10	yüz kilosu	Keza parçaları
1	20	" "	Bal
1	0	tonilâtosu	Sürh
0	0	0	Tasrih olunmıyan maden
0	0	0	Ayna takımı (oyuncak takımına müracaat oluna)
0	0	0	Modaya müteallik eşya (çerçi malına müracaat oluna)
1	0	paketi	Adi saat
0	2	yüz kilosu	Ebniye yüzüne konulacak taş ve kaldırım nümune taşı ve malta taşı ve taş gibi sertlenmiş sünger taşı demekle maruf toprak
5	0	Paketi	
2	0	sandığı	Zarif saat
1	20	yüz kilosu	Morina balığı
0	5	res	pekmez ve üzüm şırası
0	5	"	Koyun
			Ester

Kuruş	Para		Nev'i eşya
0	0	meccanen	Mühimmat ve edevat ve levazı- matı askeriye ve harbiye
0	30	yüz kilosu	natrın mayii
2	0	ufak sandık	" " toz halinde
1	20	yüz kilosu	Kaba hasır
2	0	" "	Kar
1	0	tonilâtosu	Zeytin çekirdeği
0	3	yüz kilosu	Sarı ve kırmızı aşı boyası
1	0	bin adedi	Yumurta
0	15	yüz kilosu	Soğan
0	30	" "	Zeytin
8	0	seksen çekisi	Afyon
5	0	ufak sandık	Klaptan
2	20	bin adedi	dökme portakal
0	0	meccanen	Yerli portakal
2	0	sandığı	Sandık derununda portakal
0	10	yüz kilosu	Şeir
0	8	" "	Kemik
4	0	" "	Ayak hasır
0	10	" "	Büyük çuval içinde saman
0	20	" "	Kıtık
0	1	küçük denk	Yerli sepet
0	2	büyük "	Keza büyük sepet
0	20	iki düzinesi	Kum sepeti
0	20	düzinesi	Tiryeste sepeti
0	30	yüz kilosu	Kaba kâğıd
4	0	balyası	İnce kâğıd ve kâğıd takımı ve tasvir
2	10	yüz kilosu	Boyalı kâğıd matbuata mahsus kâğıd ve sair bilcümle kâğıdlar
20	0	" "	Siğara kâğıdı
0	0	0	Şemsiye (moda eşyasına müraca- aat oluna)
4	0	sandığı	Kokulu su ve sabun ve emsali
0	0	"	Şerit (moda eşyasına müraca- at oluna)
0	0	meccanen	İstihlâk mahalli için karpuz

Kuruş	Para		Nev'i eşya
4	0	yüz adedi	İhracat için karpuz
1	20	yüz kilosu	Taşıl ve nemçe arpası
1	20	" "	Kaysı pestili ve emsali
1	20	" "	Sisam hamuru
1	20	" "	Keçi derisi
1	20	" "	Koyun derisi
1	20	" "	Envai ham deriler
3	0	" "	Envai mamul deri
2	0	" "	Ham boya
0	0	0	Pekmez (üzüm şirasına müracaat oluna)
1	0	yüz kilosu	Petrol gazı
10	0	adedi	Piyano
0	3	yüz kilosu	Henüz taslağı alınmış yonma taş
0	5	" "	Yonulmuş ve nümune taşı
3	0	" "	Acı fıstık
0	0	0	Tahta (tarifei mahsusasına müracaat oluna)
0	9	yüz kilosu	Ham alçı toz veya erinmiş halinde
0	30	" "	Kurşun külçe halinde
1	0	" "	Kurşun boru ve tabaka ve mamulâtı
1	0	" "	Adi keçi kılı
1	0	" "	Deve kılı
1	20	" "	Karfiçe
1	20	" "	Tiryeste karfiçesi
0	0	0	Nohud (kuru sebzeğe müracaat oluna)
0	0	meccanen	İstihlak mahalli için taze balık
1	0	yüz kilosu	Tuzlanmak için taze balık
2	0	büyük varili	Tuzlu balık ve ringa balığı
1	0	küçük "	
1	20	yüz kilosu	Biber
1	20	" "	Zift
0	20	çuvalı veya sandığı	Patates
5	0	res	Canavar

Kuruş	Para		Nev'i eşya
4	0	büyük sandığı	Porslen
2	0	küçük "	
2	0	yüz kilosu	
1	0	" "	Potas
			Marsilya mamulâtından toprak avani
0	10	" "	Adi taprak avani
0	0	0	Ufak büyük direk (tarifei mahsusasına müracaat oluna)
0	15	yüz kilosu	
0	0		Buçulan
0	0		Eczayı kimyeviye (eczayı tıbbiyeye müracaat oluna)
0	0	meccanen	Sefine taifesine mahsus mekûlât
2	0	Ufak sandık	Tasrih kılınmıyan mekûlâtı beytiye
3	0	Yüz kilosu	Hırdavat ve çocuk arabası
3	0	Tonilâtosu	Meyan balı ve kökü
0	15	Yüz kilosu	Müskirat imali için kuru siyah ve ezik üzüm
0	15	" "	Müskirat imali için kırmızı üzüm
0	30	" "	Çuval veya kutu derununda sair üzümler
2	10	" "	Defter ve matbuat
2	0	Sandığı	Meyan balı
1	20	Yüz kilosu	Çam Sakızı
0	30	Çuvalı	Pirinç
0	30	Büyük gazavi	
0	15	Küçük "	
2	0	Yüz kiloluk varil	Rom
0	10	Yüz kilosu	Deri hurdası
0	0		Kurdelâ şerit (moda eşyasına müracaat oluna)
5	0	Kayığı	Kum
0	0	Meccanen	Her nevi eski ve tehi çuvalar
1	20	Yüz kilosu	" tehi ve yeni çuvalar
2	0	Ufak varili	Salamura
4	2	Yüz kilosu	Saleb

Kuruş	Para		Nev'i eşya
1	0	Sandığı	Sülük
1	20	Yüz kilosu	Sabun
10	0	" "	Kokulu sabun
1	0	Sandığı	Mahmude
2	0	Yüz kilosu	Sakatif
0	10	" "	Çavdar
0	15	Yüz kilosu	Tuz
2	20	" "	Nişadır
8	0	Adedi	Eğer ve saraç takımı
0	20	" "	Adi semer
0	30	Yüz kilosu	Susam
4	20	" "	Örme ve mamulâtı haririye
4	20	" "	Kaba ipek
1	20	Yüzkiloluksandık	Soma
0	10	Adi çuvalı	Kepek
1	0	Varili	Soda
4	0	Adedi	Demirci körüğü
0	15	Yüz kilosu	Kükürt
2	0	" "	Müskirat
3	0	" "	Kara günlük
1	20	" "	Şeker
3	30	" "	Şekerleme
1	20	" "	Ruganı çerviş ve ton
0	30	" "	Demir ve çinko ve bakır solfatları ve zaç
2	0	Tonilâtosu	Solfat döfer
1	0	Ufak sandığı	Somak
2	0	Ufak balyesi	Dühan
0	0	0	Resim ve eşyayı nefise (eşyayı beytiyeye müracaat oluna)
1	20	Yüz kilosu	Tahın
0	15	" "	Talk
2	0	Paketi	Elek
3	30	Yüz kilosu	Halı
0	20	Sandığı	Toprak avanı
0	10	Yüz kilosu	Çini toprağı

Kuruş	Para		Nev'î eşya
0	8	Yuz kılосу	Dokmecî toprağı
0	10	" "	Kukurt "
0	30	" "	Moskof "
0	8	" "	Horasan
7	20	" "	Çay
3	0	Balyesı	Tiftik
0	0		Saç (demire muracaat oluna)
1	20	Yuz kılосу	Demirden mamul boru
3	30	" "	Bakırdan " "
5	0	Bın adedı	Ecnebi kıremıdı
2	0	" "	Yerlı "
2	0	Ufak balyesı	Tombekı
0	20	Yırmı beş adedı	Kunk
0	0		İpek ve yun ve pamuk ve keten ve kendir ve mahlût olarak orme işleri (manifaturaya muracaat oluna)
2	20	Sandığı	Marpuç
2	20	Res	İnek
15	0	Yuz kılосу	İşlenmiş ve tona palamut
10	0	" "	Keza ham ve ezilmiş palamut
0	8	" "	Palamut danesi
0	0	" "	Kadife (moda eşyasına muracaat oluna)
0	0	0	Variç (boyaya muracaat oluna)
0	20	Sandığı	Şişe avanı
0	20	"	Cam
0	10	"	Cam kırığı
2	0	"	Elvan cam
0	0	0	Eşyayı zucacıye (bıllûra muracaat oluna)
0	10	Yuz kılосу	Burçak
1	20	" "	Şarap fıçı derununda
2	20	Duzınesı	Keza şişe ile
1	0	Yuz kılосу	Sırke
0	0		Zaç (solfatolara muracaat oluna)

Kuruş	Para		Nev'i eşya
10	0	Adedi	Araba
0	0		Çocuklara ufak araba (hırdavata müracaat oluna)
2	0	Kafesi	Tavuk ve sair tuyuru ehliye
2	20	Yüzü	Zenbil
3	0	Yüz kilosu	Çinko külçe olarak
5	0	" "	" tabaka ile veya çinko mamulâtı.

İşbu tarifeye İzmir Rıhtımı için ahiren bittadil kabul olunan ikinci tarife esas ittihaz kılınmış isede rüsumu muharrerinin miktarınca zikrolunan ikinci tarifeye nisbetle bunda daha ziyade tenzilât icra olunmuştur.

**№: 214 — 8 şevval 1298 tarihli Sicilli nüfus nizam-
namesinin 4 ve 5 inci fasıllarına müzeyyel
madde-i nizamiye**

Tenaküh ve izdivaç ve talak ve vefiyata aid vukuatı vakti zamanile nüfus memuruna bairmühâber beyan etmiyen eimme ve muhtaran ve rüesayı ruhaniyeden iki çeyrek mecidi cezayı nakdî alınacak ve hariçten nüfus vukuatı haber verenlerin ihbar ettikleri madde cezayı nakdî ahzini müstelzim olduğu halde alınacak cezayı nakdinin nisfı ihbariye olarak kendilerine verilecektir.

İrade tarihi 29 ramazan 1304 ve 9 haziran 1303

**№: 215 — Selânik Şehrinin havağazile tenviri
ımtiyazı hakkında mukavele ve şartname
Mukavelename**

16 şevval 1304, 25 haziran 1303

Bir taraftan Devleti aliye namına hareket eden Ticaret ve Nafia Nazırı Zihni paşa hazretleri ile diğer taraftan tüccardan Hasan Tahsin Efendi beyninde mevaddı atıyeye karar verilmiştir.

Madde 1 — Selânik Şehrinin maden komuründen mamul gaz ile tenvirı için şerâit atıyeye tevfikân tarafı Devleti aliyyeden Hasan Tahsîn Efendiye imtiyaz verilmiştir

Madde 2 — Muddeti imtiyaziye Fermanı âli tarihinden itibaren otuz beş senedir

Madde 3 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelemenin teatisi tarihinden itibaren uç mah muddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı katiye üzerine mukemmâl harita ve lâyhasını nushateyn olarak tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret işbu harita ve lâyhayı tarihi takdiminden itibaren uç mah muddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icabeden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelemenin teatisi tarihinden itibaren sekiz mah muddet zarfında amelîyata mubaşeret etmegi ve haritanın tasdikı tarihinden itibaren on sekiz mah muddet zarfında ikmal eylemeği taahhud eder

Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve layihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mucbireden yani ameliyat mevakiinde tугyanı miyah ve yekdiğerini muteakib ve şedid hareketi arz ve harb ve şuriş mısillü ahvalı fevkaladeden munbais halât mustesna olup zıkr olunan ahvalı mucbireden dolayı ameliyat bizzarure ne kadar muddet tatil olunursa muddeti ikmalıye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadar ki esbabı mucbirenin vukuunu ve nevini derhal hükümeti mahalliyeye ve Nafia Nezaretine resmen ve tahriren ihbar ve isbat eylemeğe sahibi imtiyaz mecbur bulunacaktır

Madde 5 — Nafia Nezareti esnayı imalatta suveri icraıvesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel tekrar imalâtı vakıayı ve muddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelelâtını ve amelîyatın husnu halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasıtasile bîhakkın muayene ve teftiş eyliyecektir İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibi imtiyaz amelîyata mubaşeret için tayin olunan muddetten itibaren muddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mah bemah tediyeye olunmak ve hiç bir surette tavik olunmamak üzere senevi

Nafia Nezaretinin emrine iki yuz kırk lira ita eylemeğe mecburdur

Madde 6 — Gazhane ile mutferriatının inşasına muktazı olup Selanik Belediyesi tarafından kabul olunacak arazının ashabını ırzaen mubayaası ve gaz borularının esnayı ferşinde şayet yolundan gayrı bir mahallin ıstimaline luzum gorunur ise ebniye ve mahsulca terettub edecek zarar ve zıyan nisbetinde tazminat itasıle o mahal sahibinin evvel emirde ırza ve iskâti ve bu bapta vukubulacak her türlü masarîf doğrudan doğruya sahibi imtiyaza aittir

Madde 7 — Gazhane ve mutferriatının inşaatı iptidaiyesi için gerek memaliki devleti aliyyeden ve gerek dıyari ecnebiyyeden celb ve tedarik olunacak taş ve kereste ve demir ile makina ve edevati lazıma bir defaya mahsus olmak üzere gumruk resminden muaf tutulacağı gibi imalatı tenviriyeye ve buna mahsus ve lazım olan arazi ve magaza ve ebniye ve şirketin sermaye ve varidatı üzerine muddeti imtiyaziye zarfında vergi tarholunmıyacak ve yalnız işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden vareste isede ancak muamlatında Damga Nizamnamesi ahkamına tabi olacaktır

Madde 8 — Ameliyatın ikmalı sahibi imtiyaz tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene ıktıza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakıa tekrar bilmuayene kaide fenne muvafık ve şartname ahkamına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından katıyen kabulü muamelesi icra olunacaktır İşbu komisyon için vukubulacak masarîf şirket tarafından ifa kılınacaktır

Madde 9 — Sahibi imtiyaz gazhane ve borular ile mutferriatını muddeti imtiyaziye zarfında masarîfı kendine aid olmak üzere daima tamir ve husnu halde muhafaza edecektir aksı hal vukuunda şartnamenin yirmi üçüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır

Madde 10 — Dairei belediyenin tensib ve irae edeceği mahallere sahibi imtiyaz tarafından iki yuz fener vazolunacak ve bunların iş al ve ifası saatleri şartnamenin on ikinci maddesi hukmunca beher sene dairei belediye ile sahibi imtiyaz meya-

nında bılıttihad tanzım olunacak cetveller ile tayın kılınacak ve beher fener için ıkışer lira itibarıle dairei mezkûre canıbından sahibi imtiyaza senevî maktuan dört yuz Osmanlı lirası ita edilecek ve kışla ve hastaneler mısillû emakinden hukûmeti mahalliyenin irae edeceği mutferrık mahallere sahibi imtiyaz tarafından otuz musluk vazolunarak sureti daime meccanen iş'al olunacak ve bunların iş'al ve itfası muddeti dahı belediye fenerlerinin muddetine tamamilen muvafık olacaktır

Madde 11 — Sahibi imtiyaz imalatın umuru zabıtasına muteallık olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzım olunack olan bılumle nızamat ve kavanını Devleti aliyeye tevfikı hareket etmeğe mecburdur Sahibi imtiyazın kusurundan naşı umuru tenviriyenin bir kısmı veya mecmuu tatıl olunduğu halde hukümet masarif ve zarar ve hasarı sahibi imtiyaza aid olmak uzere muvakkaten tenvirini temin için şartnamenin yırımı uçuncu maddesine tevfiikan tedabırı lazıme ittihaz edecektir

Madde 12 — Sahibi imtiyaz imalâtın muvakkaten kabul olunduğu tarihten itibaren muddeti imtiyaziyenin hitamına kadar tarıfeye tevfiikan gaz furuht edecektir

Madde 13 — Sahibi imtiyaz taahhudatı vakıasının icrası için fermanı alı tarihinden itibaren bir sene muddet zarfında merbut şirket nızamnamesi esasına tevfiikan Osmanlı bir anonim şirketi teşkiline mezun ve mecburdur

Madde 14 — İmtiyazın muddeti munkaziye oldukta Devleti aliye sahibi imtiyazın gazhane ile teferruatı ve alat ve edevatı üzerinde bulunan kâffeı hukukunu haız olacak ve gazhane ile mutferriatının hasılatından ıstıfade ve intifa edecektir Her gûna duyun ve taahhudattan vareste olmak şartile gazhane ile mutferriatının devlete teslimi ve edevat ve levazımatın sureti mubayaası şartnamenin yırımı altıncı maddesinde munderiç ahkama tabı olacaktır

Madde 15 — Gaz hanenin memur ve mustahdemleri devlet ve memleketçe bir gûna cınayette mahkûm olmamış makulelerden olmalarına sahibi imtiyaz tarafından itına olunacak ve bunlar Hukûmeti Seniyenin tayın ve kabul edeceği kıyafette bulundurulacak ve hususile fes giydırilecektir

Ve bu memurlar ıfayı memuriyette ahalice suhuletle tanılabılmeleri için şehrin ismini ve sıra numarası ile hamılının ismi

ve kumpanyanın damgasını havı birer adet plakayı hamil bulunacaklarıdır İşbu plakaların masrafı kumpanyaya aid olacaktır

Madde 16 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atıka Devletçe mevzu nizamnamesine tabi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hususta ıstıda vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden mustağni bulunacaktır

Madde 17 — Sahibi imtiyaz her nevi hasılatın altı aylık cetvellerini bila tehir vakti zamanile Selanik belediyesine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin yirmi dorduncu maddesinde gösterildiği surete tevfikan tanzim eylyecektir

Madde 18 — Dorduncu maddede muharrer esbabı mucbireden madud bir manın zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz muddeti muayyene zarfında imalata mubaşeret etmediği veya başlayıpta itmam ve ikmal eylemediği ve umuru tenviriyeyi kısmen veya kulliyen tatil eylediği veyahut işbu mukavelenameden munbais taahhudatı sairesini icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin yirmi dorduncu maddesinde gösterildiği veçhile gazhanenin muvakkaten işletilmesi için tedabırı lazıma ittihaz olunacak ve ameliyat ve edevat ve levazımat muzayedeye konulacaktır

Madde 19 — Gerek sahibi imtiyaz ve gerek makamına kaim olacak anonim şirketi Osmanlı olacağından bittabı işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkamından veya tevil ve tefsirinden dolayı Devleti aliye ile sahibi imtiyaz veyahut şirket beyninde veya sahibi imtiyaz ve şirket ile efradı ahali meyanesinde tehaddus edebilecek her nevi ihtilafat ve daavı mutlaka işin aid olduğu mahakımı adliyei osmaniyede bidayeten ve istinafen ve temyizen ruyet ve faslolunacaktır

Sarı tname

BİRİNCİ FASIL

*Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat
beyanındadır*

Madde 1 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve ziyanı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan mud-

detler zarfında mevcut turuku amme ve devarı resmıye ve mekatıb ve hastanelerin temını tenvırı için muktazı olan kâffeı imalât ve inşaatı icra etmeklığı taahhud eder

Madde 2 — Mukavelenamenin uçuncu maddesi mucıbınce sahibi ımtıyazın Nafia Mezaretine yuzde bir mıkıyasında olarak takdım edecđđ harita melfufatı atıyeyı muhtevı olacaktır

Şoyleki gazhaneye mahsus ebniyenin umumunu irae eden harita ve resımler ve komurun tasfiyesine mahsus makına ve edevatı sairenin ve gazometroların ve gazhane muştemilâtının dahı resımlerı ve imalâtı suretı mukemmelede irae etmek uzere buyecek bir mıkıyasta imalâtın her kısmının resımlerı dahı bunlara ilâve olunacaktır

Şartnamenin dorduncu maddesinde tayın olunan muddet zarfında tenvırı lâzımgelen esvak ve mahallâtı mubeyyin ve sahibi ımtıyaz ile daireı belediye tarafından bilittifak tanzım ve daireı belediyeden tasdik olunacak bir kıt'a harita ile icra edilecek imalâtı mubeyyin bir kıt'a lâyiha ve bir kıt'a keşifname ve bir kıt'a dahı mesahaı iptıdayesı evrakı mezkûreye kezalık ilâve olunacaktır

Madde 3 — Sahibi ımtıyaz irae olunacak turuku amme uzere lâzımgelen boruları vazedecek ve turuku ammede vazolunacak gaz ılıbıklarının mıkıtarı turuku mezkûrenin ana borusunun beher uç yuz altmış metre tulune altı ılıbık nisbetinde olacak ve gazhane ebniyesi icabı takdırinde tevsi edilebilir surette tesis olunacak ve gazhane yırımı dort saatte mıkıtarı azam olarak sarf edilecek gazdan yuzde on beş nisbetinden ziyade gaz hasil edebilir kuvvet ve cesamette bulunacaktır

Madde 4 — Boruların vaz'ı ameliyatı mumkun meretebe murur ve uburu sektedar etmiyecek surette icra edilecek ve bu baptakı tedabırı lâzıme daireı belediye ile bilittifak ittihaz kılınacaktır Ameliyatın ıkmalı akabinde sahibi ımtıyaz yolları halı aslısine ırca edecek ve bu surette açılıp tesviye olunan esvakın dort aya kadar tamırine mecbur olacaktır

Madde 5 — Sahibi ımtıyaz icra edecđđ ameliyat sebebile cereyanına hael gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimlerine ırcaa mecbur olacak ve boruların vaz'ı ameliyatı tahtezzeminde inşa edilmiş olan kemer ve kanallar ve lâğam ve imalâtı sairenin ihlâlden

vikayesını müstelzim bir surette icra edilecektir. İmalâtı mezkûreden bazılarının mevki veya güzergâhının tebdilü icap eylediği takdirde tadilâtı mezkûre dairei belediyeden ruhsatı lâzime badettahsil masarufı sahibi imtiyaza aid bulunmak üzere icra olunacaktır ve yolun tesadüf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller ve yapılacak köprülerin kavaidü fenne tatbikan medahil ve maharici sahibi imtiyazın teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır

Madde 6 — Sahibi imtiyaz icra olunacak ameliyatta alâ cinsinden edevat ve levazimat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metın ve müstahkem olması için bilcümle kavaidü fenniyeye takbiki hareket eyliyecektir

Madde 7 — Dairei belediye veyahut ahaliden bir kimse mezuniyeti kanunıyeyi haız olarak tariki âm üzerinde gaz borularının veyahut umuru tenviriyeye müteallik edevati sairenin yerlerinden kaldırılmasını icab ettirir bir surette icrayı ameliyat edecek oldukları halde mezkûr boru ve edevati sairenin mahallerinden ref ve yeniden vaz'ı ameliyatı sahibi imtiyazın amelesı marifetile ve masarufı dahı ameliyatı mezkûre eğerçi efrad tarafından vuku bulduğu halde ameliyatı mezkûreyı icra ettirenlere aid ve belediye tarafından icra ettirilir ise nisfiyet üzere belediye ve sahibi imtiyaza raci olmak üzere icra olunacaktır Ameliyat umuru tenviriyenin muvakkaten tatilını icap ettirecek olduğu halde bunun on beş gun evvel sahibi imtiyaza bildirilmesi lâzım gelir bu takdirde umuru tenviriyenin kısmen tatil edildiği halde sahibi imtiyaz tarafından tazminat taleb olunamayacaktır

Madde 8 — Gaz borularının tamamı icap eylediği takdirde bu yuzden bozulan kaldırılmaların halı aslisine ırcı masarufı sahibi imtiyaza aid olacaktır

Madde 9 — Efrad uhdesinde bulunan ebniye ve sairenin tenvirı için boru vazına sahibi imtiyaz mezun olup tenviratı umumiyeye mahsus gaz boruları bulunmayan mahaller için beher yuz seksen metre tulunde vazolunacak şubei hususı boruları için uç ayda iki yuz elli metre mikâb gaz sarf ve itlâf edilmek şartile hususı mahallere gaz borusu temdidını dairei belediye sahibi imtiyazdan taleb edebilecektir

Madde 10 — Sahibi imtiyaz gaz boruları bulunan bilcümle mevakide alât vazına mahsus nizamnameye tevfikı hareket

edilmek ve laakal uç aylık abone olmak üzere isteyenlere gaz sevk ve itasına mecbur bulunacaktır

Madde 11 — Gaz ılbıkları ile boruları arasında sureti mukemmelde işledildiği badelmuaeyene tasdik edilmiş bir kontor yanı mızan aleti bulunduğu halde dahi gazın tenvirı esasında ılbıklara miktarı kifayede vasıl olabilmesi için borular içinde iki santimetre tazyik tahtında bulunması lazım gelen gazın sureti mukemmelde tasfıve edilmiş olması ve kuvvei tenvirıyesının ise iki santimetre su tazyığı tahtında olduğu ve haddi vasat olarak saatte yuz beş litre gaz sarfettiği halde saatte kırk iki gram musaffa kolza yağı ile yakılan bir (karsıl) lambasının ziyasına musavı bulunması lazım gelir kumpanyanın işbu ahvalın umuru tefüşıyesi için lazım gorulecek kaffeı alatı camı bir magazası bulunacaktır daireı belediye veva mufettişın her munasib goruceğı zamandı kumpanyanın muduru veya ycrıne kaim olan zat hazır bulunduğu halde işbu şartnameye raptolunan A harfli tahmata iltibaan icrayı tefüş edebilecektir

Madde 12 — Gaz ılbıklarının ikad ve ıtfası saatleri daireı belediye ile sahibi imtiyaz tarafından her sene başında bilittihat tanzin olunacak cetveller ile tayın olunacaktır Gazların ikadına vakti muayyenden yırmi beş dakika evvelce bed olunarak vakti mezkurdan nihayct yırmi beş dakika sonraya kadar yanı ceman elli dakıkada sahibi imtiyaz n memurları muıfetele bilicra hitam bulacaktır Bunların ıtfası dahi ber minvalı muharrer vakti muayyenden yırmi beş dakika evvel başlanılacak isede fakat otuz dakika içinde hitam bulacaktır

Madde 13 — Gazların ikadı için tayın olunan saatten yarım saat sonra ve ıtfaı için tayın olunan saatten yarım saat evvel ikad olunmamış veya sondurulmuş bulunur ise sahibi imtiyazdan gaz ılbığı başına her yarım saat taahhuru için yarım frank alıkonulacaktır

Alevi tayın edilen vusattten dun bulunan beher fener için gecede yırmi beş santım alıkonulacak isede yaktıktan bir saat sonra işbu noksanı ref ve izale eylediğini sahibi imtiyaz ısbat eder ise meblağı mezkûrun yalnız nisfı ıtfa kılınacaktır Esbabı mucbire vukuunda tevkıfatı mezkûre hakkında olan balada mezkûr ahkam keenlemyekun hukmunde tutulacak ve tevkıfat hakkındaki işbu tedbir gazhanenin işlemeğ başladığı tarihten uç ay sonra mer'iyulicra olacaktır

Madde 14 — Dairei belediye kendi memurları tarafından ita olunacak jurnallar üzerine Gazhane mudurunu badelistima cezayı nakdı istifasına karar verecektir Mezkûr jurnallar kusunun tahakkuk ettiğini muteakıb kırk sekiz saat sonra gazhane müdiriyetine tebliğ olunmaz ise keenlemyekun hukmunde tutulacaktır.

Madde 15 — Tenvirati umumiyeye tahsis edilecek gaz ilbikleri saatte vuz altmış litre gaz sarf edeceklerdir libiklerden gazın huruç edeceği mahallin vusati dairei belediye tarafından tayin edilecek isede bu da gazın ziyade saifını icab ettirmeyecek surette olacaktır Alevlerin irtifa ve vusati dairei belediye ile sahibi imtiyaz meyancilerinde muttehiden karar verilecektir Miktarı mephusan ziyade gaz sarf eder ilbikler ıstimalı dairei belediyeden talib edildigi takdirde bunların fiati tarifeye tevfikan tayin kılınacaktır

Madde 16 — Aboneler gaz itasına muayyen evkatı adiyede ve boruların memlu bulunduğu zaman gaz ahzına hakkı olup evkatı mezkûre haricinde gaz ita kılındığı halde şerati sahibi imtiyaz ile aboneler arasında irtizayı tarafeyn ile tayin edilebilecektir

Madde 17 — Abonalara verilecek gaz ana borularına merbutan temdid edilecek şube boruları vasitasile ve kontori hesabı ile sevkedilecek ve kol boruları ve edevati ile yapılması aboneye aid olacaktır şube borusu ile gazı dahilen vazedilen alata sevkeden harıcı musluk abona senesinde muayyen ücretle masrafı abone canibinden tesviye edilmek üzere sahibi imtiyaz tarafından ihzar ve vaz ve tamırı muhafaza edilecek ve yalnız kontor masrafı sahibi imtiyaza aid olacaktır Kontorun üzerinde taziykı adı ile gaz verilecek ilbiklerin adedini mubevyn b rer numara vazedilecektir

Madde 18 — Feneri ile fandlayırlar ve bunların konsulları dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza ita olunacak ve sahibi imtiyaz bunları dairei mezkûrenin istediği renkte ve kendi masrafı ile boyatıp numaralar tahrir ettirecek mahallerine vazeltirecektir Kâffe şube borularile iç boruları ve musluk ve borular velhasıl gaz aletine lâzım olan her nevi eşyayı muferrıyayı kendi masrafı ile sahibi imtiyaz ita ve tesis edecektir

Sahibi imtiyazın işbu maddede tasrih olunanlardan maada icra edeceği kâffe ameliyat ve ita edeceği kâffe eşya kendisiyle dairei belediye tarafından bılıttifak her sene tanzim edilecek bir kıt'a pusula mucibince kaydı defter edilecek ve ita olunan eşya ile umumuna mahsus mahallerin tenvirı cihetlerinden itası lâzım gelecek mebalığın hesabı her ayda sahibi imtiyaz tarafından tanzim ve dairei belediye tarafından dahı tasdik edilecektir

Mezkûr hesabatın bedelleri tebliğlerinden itibaren on gun zarfında ve sahibi imtiyazın cezası nakdi borcu bulunduğu takdirde bunlar badetenzil ifa olunacaktır bu yuzden verilmesi lâzım gelen mebalığın tediyesi tehır olduğu halde sahibi imtiyaz ıstıfayı hukuk edebileceği gibi hatta esvakın tenvirını tatil edebilecektir

Madde 19 — Her sene iptidasında senei mezkûre zarfında ve şehrin her cihetinde vazolunacak gaz borularının miktarını mubeyyin bir kıt'a defter dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza teslim olunacak ve hususu mezkûrdan dolayı sahibi imtiyaz mukaddema talep edilmiş olan boru ameliyatını tatil edemeyecektir ve sahibi imtiyaz ameliyatı mezkûrenın ıcrasına ameliyat defterinin kendisine tesliminden nihayet iki ay zarfında mubaderet edecek ve dairei belediye ile bılıttifak karar verilmiş olan muddet zarfında ıkmal edecektir Dairei belediye tarafından kaldırılması veya mahallerinin tebdili lâzım gelen edevat ve fenerlerin masarısı vakıası dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından munasafaten tesviye edilmek üzere kaldırılacaktır mahallinden kaldırılan eşya belediye aid ise dairei belediye mağazasına vazolunacaktır

Medde 20 — Sahibi imtiyaz ıstıhdam edeceği işçi ve fen memurlarının tayin ve ıntıhabında kamilen muhtar olup ancak memurını fenniye ve idare memurlarından gayrı memurlar tebaai Devleti aliyeden bulunacaktır

Madde 21 — Elektrik ve sair vesaiti cedide ile şehrin kısmen veya tamamen gerek umumen tenvirı için harıçten talep olunabilecek imtiyaz şeraitını hükümeti seniyeye sahibi imtiyaza teklif ve ifade ve o yolda tenvir hizmetini ihtiyar etmediği takdirde ahar talibi ile akdi mukavele etmekte muhtar bulunacak ve bu takdirde evvelki sahibi imtiyazın tazminat talebine hakkı olmayacaktır

İKİNCİ FASIL

*İmalâtı tenviriyenin husnu halde muhafazasıle
işletilmesi beyanındadır*

Madde 22 — Sahibi imtiyazın işbu imtiyaza mütferri bilcumle imalâtı muhafaza edeceği gibi boru ve musluk ve mütferriatı sairelerinde zühura gelecek gaz kaçını mahallerini derhal tamir ettirecek velhasıl kaza vukuunu icab ettirir bilcumle esbaddan muhafaza etmeğe itina edecektir

Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhudatın ifasında teahhur ve musamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan sekiz gün murur edipte icabını icra etmediği surette masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalatın husnu hale vaz'ı için canibi hükûmetten idaresine vaziyet olunarak tamirâtı lazime icra ve bu uğurda vukubulacak masarîf gazhane hasılatından istifa olunacak ve kıfayet etmez ise sahibi imtiyaza ıkmal ettirilecektir

Madde 23 — Sahibi imtiyaz gazhanenin her nevi hasılatile işletme masarifatını mubeyyin her altı ayda bir kıt'a defter tanzim ve Selanik Belediyesine taktim edecektir

UÇUNCU FASIL

*İmtiyazın feshile imalâtın tarafı devletten mubayaası
hususlarında ve inkızaı muddeti imtiyaziyede
olunacak muamelâta dairdir*

Madde 24 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin on sekizinci maddesinde munderiç esbaddan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalat ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazimat ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olarak muzayedeye konulacak ve zuhu edecek taliblerden kımın üzerinde tekarrur ederse anın marfetile hukukundan sâkıt olan sahibi imtiyazın taahhudatı vakıası ifa edilecektir bilmuzayede tekarrur edecek bedelden muzayede masarifi tenzil kılınıktan sonra ust tarafı hukuku sakıt olan sahibi imtiyaza ita kılınacaktır Birinci muzayededen bir netice hasil olmadığı halde evvelce taktir olunan bedelden

munasib miktar tenzil olunarak altı ay muddet sonra ikinci defa bir muzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise muzayede mevzu şeyler hukukundan sakıt olan sahibi imtiyaza hiç bir bedel tediyeye olunmaksızın devletin malı olacaktır

Madde 35 — İmtiyazın muddeti munkazıye olduktan sonra sahibi imtiyaza işbu imtiyaza mütferri kâffeı imalâtla ebniye ve edevat ve boru ve kunk ve musluk ve valo tabır olunur kapak ve sarıyı ve haneleri ve tahsildar odalarını ve sabit makineleri husnu halde olarak bilâ bedel ve her gûna duyun ve taahhuddan varesten olmak şartile Devlete devir ve teslim edecektir Maden komuru ve levazımı saire misillü ham eşyaya gelince hükümeti seniyeye bunları muhimmilerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubayaa edecektir Şu kadar ki Devletin mubayaa edeceği levazimat altı ay için muktazı olan miktarı mutecaviz olmayacaktır muddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtın husnu halde olmadığı indetteftiş Devletçe anlaşılır ise sahibi imtiyaza bir muddet tayını ile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi gorulmez ise Hükümet derhal imalât ve mütferriyatını yedi idaresine alarak sahibi imtiyaz hesabına olarak tamiratı lâzımeyle icra ile imalâtı husnu hale vazetmeğe salâhiyeti olacak ve hasılattan işletme ve tamirat masarifi çıkarıldıktan sonra fazlası sahibi imtiyaza ita olunacak ve noksan zuhur eder ise ıkmal ettirilecektir

DORDUNCU FASIL

Ucret tarifesi

Madde 26 — Sarf ve ihrak edilecek gaz için sahibi imtiyaz tarafından ahız ve istifa olunacak ucurat berveçhi atı tayin kılınmıştır

Evvela Mukavelenamenin onuncu maddesi hukmunca dairei belediyeden irae olunacak mahallerden ve kışla ve hastahane misillü madde mızkürda muayyen mevakiden maada tenviratı umumiyeye için yanı mevcut ve muahharen ihdas edilecek bilcumle caddeler ile esvak ve araba ve piyade olarak ımmar edilen bilcumle hususî esvak ve geçitler ve rıhtım ve tenezzuh-

gahlar ve saire ile masrafı kısmen veya kulliyen hükümet veya dairei belediye hesabına olarak donanma geceleri için dahil edilecek gaz ılbıklarının beheri için her on saatte kırk iki buçuk santim efrenci itibarile bir ücret ahız edilecektir ücreti mezkûr berveçhiatı tayin olunacaktır

Şöyleki, tayin edilen tenvir muddeti ile ılbıklarının adedinin hasılı zarbı

- 1 000 000 olur ise ılbık başına her on saatte kırk santim efrenci itibarile ücret alınacaktır
- 1 500 000 olur ise ılbık başına her on saatte otuz beş santim efrenci itibarile ücret alınacaktır
- 2 000 000 olur ise ılbık başına her on saatte otuz santim efrenci itibarile ücret alınacaktır
- 3 000 000 olur ise ılbık başına her on saatte yirmi beş santim efrenci itibarile ücret alınacaktır

Gaz kontor ile yanı mızan aleti vasitasile sevk edildiği halde beher metre mik abı için yirmi beş santim efrenci ücret alınacaktır

Saniyin masarifi tenviriyesi devarı hükümet ve belediyeye aid olan ebniye ve emlak ve cevami şerife ve kılıse ve umuma mahsus hastanelere beher metre mik abı için yirmi sekiz santim efrenci ücret alınacaktır Şurası vardır ki ebniye ve emlakı mezkûreden efradı nas ve şirketlere icar veya meccanen terk edildiği takdirde ücreti tenviriyeye efradı nasa mahsus fiat üzerine alınacak ebniye ve emlakı mezkûrenin masarifi tenviriyesi efradı nasa aid olacağı takdirde belediye canından evvelce sahibi imtiyaza ihbar edilecektir

Salısen efradı nas uhdesinde bulunan ve miriye aid olmayan bircumle ebniye ve emlakta saif ve ihrak edilecek gazın beher metre mik abı için kırk sekiz santim efrenci ahız ve istifaya edilecektir Fiatı mezkûre efradı nas için elli santim efrenciye iblağ edilecektir Fazla olan mezkûr iki santim dairei belediye masarifi tenviriyesine aid olmak üzere belediye hesabına kayıd edilecektir Şu kadarki bu yolda istifa olunacak mebalığı tenviriyeye beldenin tezyininden başka şeye sarf edilmeyecektir Efradı nas için tayin olunan fiatlar ileride berveçhi atı tadil edilecektir senevi hark ve itlaf olunacak gazın miktarı iki milyon beş yuz bin metre mik abına balığ olduğu halde on san-

tim ve on milyon metre mik'âbına balığ olduğu takdirde yirmi santim tenzil edilecektir.

Sahibi imtiyaz efradı nas için tayin kılınan fiattan sarfiyatın ehemmiyet ve cesametine göre tenzilât icra edebilecektir. Selânik Dairei Belediyesinin şimdilik taahhüdü iki yüz fenerin masarifi tenviriyesine munhasır olacak ve efradı ahali dahi sahibi imtiyazdan gaz mubayaasında muhtar bulunacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı mütenevvia ve muhtelifeye dairdir

Madde 27 — Selânik Dairei Belediyesi hasılatı vakıaya berveçhi atı iştirak eyliyecektir. Hasılatı vakıadan ihtiyat akçası olarak yüzde beş ve müdirana verilmek üzere yüzde altı ve faiz olarak yüzde beş ve temettü akçesi olarak yüzde beş ifraz edildikten sonra kalan fazlai hasılat sahibi imtiyaz ile Selânik Dairei Belediyesi meyanında münasafaten taksim edilecektir.

Madde 28 — Sahibi imtiyaz tedavüle çıkarılacak hisse senedatının sülüsünü imtiyaz fermanı âlisinin istihsalini Selânik dairei belediyesine tebliğ eylediği tarihten itibaren bir maha kadar Selânik şehrinde ahzylemek arzusunda bulunacak zevata fûruht etmek üzere hıfz eylemeği taahhüd eder.

İrnde tarihi 16 şevval 1304, 25 haziran 1303

**№: 216 — Hükümü gıyabi itası için müddeaalleyhin
3 defa davet edilmesi hakkında usulü muhakemei hukukiye kanunu muvakkatının
144 üncü maddesinde mevzu usulün
tağvi hakkında İradei seniye**

Meclisi Mahsusu Vükelânın mazbatası müzeyyalesi

15 şevval 1304, 24 haziran 1303

Şûrayı Devlet Tanzimat dairesinin meyanei bendegâne-mizde kıraat edilen işbu mazbatası mealinden müsteban ol-

duğu veçhile gıyaben rüyet edilen deavi için muahharen neşrolunan usulü muhakematı hukukıye kanunu ıktızasınca müddealevhın üç dafa davetü deavii ticariyenin teahhurü rüyetini müstelzım olmasından dolayı badeezin muameleü sabıka veçhile hükmü gıyabiler hakkında Usulü Muhakematı Ticariye kanunu hükmünce bir davetle ıktıfa kılınması ve bu usulün mehakımı adıyeı hukukıyeye de tamimi tezekkür olunmuş ve bu suret mehakımce ıtıradı muameleyi ve sürat ve sühuletı mucib olacağından olveçhile ifayı muktazası zımında Adliye Nezaretine mezuniyet verilmesi Meclisi âcizanemizce de tezekkür ve tensib edilmiş isede olbapta ve katıbeı ahvalde emruferman hazreii velıyyulemir efendımızdır.

[İradeı Senıye tarıhı 16 Şevval 1304, 25 Haziran 1303]

**№ : 217 — 19 cemaziyelâhır 1296 tarihli Mahkımı
Nizamiye Teşkilâtı Kanunu muvakkatinin
4 uncu faslı muaddeli**

(*Mahkemeı Temyız*)

Madde 1 — Mahkemeı Temyız hukuk ve ceza ve ıstıda dairelerine munkasımdır bunda bir reisi evvel ile iki reisi sanı bulunur Reisi evvel bulunduğu dairede ve mahkemenin heyeti umumiyesinde rıyaset eder ve reisi saniler dahı buldukları dairelerde rıyaset ederler.

Madde 2 — Hukuk ve ceza daireleri reisten maada altışar aza ve ıstıda dairesi kezalık reisten maada dört azadan mürekkeptr.

Madde 3 — Hukuk ve ceza dairelerinde birer baş mümeyyiz ile lüzumu kadar mümeyyiz ve kâtib bulunur ve ıstıda dairesinde umuru tahririyeye memur yalnız ketebe ıstıhadam olunur ve bunlardan biri başkâtib olur.

Madde 4 — Hukuk ve ceza dairelerinin vezaiı kanunu mahsusla muayyendir

Madde 5 — ıstıda dairesinin vezaiı hukuk ve ceza davalarına müteallik arzuhallerin muvafıkı kanun bulunanlarını kabul ve aid olduğu daireye irsal ve müddeti temyizın müruru veya

şeraiti temyizın noksanı cihetile şayanı kabul olmiyanları red ve nakli dava ıstıdalarına hukmetmekten ibaretti

Madde 6 — Taşralardan vurud eden temyiz arzuhalleri şeraiti kanuniyeye muvafık olupta muayyen olan harç ve ücretlerin bedeli vurud etmemiş olur ise bunun ıstıda dairesi tarafından tensib olunacak muddet zarfında ırsalı hususu lazım gelenlere iş ar olunur ve bu muddet zarfında bedeli mezkur vurud ederse temyiz arzuhali aid olduğu daireye havale ve aksı takdirde iptal edilir

Madde 7 — Temyiz arzuhali kabul olunduğu halde temyiz olunan ilamin tehiri icrası lazım geldikte ıstıda dairesi tarafından olbapta bir kıta ilmühaber verilir

Madde 8 — İstıda dairesinin hukum ve kararları evrak üzerine ita olunduğundan tarafeyn davet ve ıstima olunmaz ve bu hukum ve kararlardan dolayı dairei mezkûrede itiraz ve tashihi karar caiz olmadığı gibi Mahkemei Temyizin sair dairelerine muracaatla dahı şikayet olunamaz ancak bir madde hakkında tesavvı ara vukuunda Mahkemei Temyizin heyeti umumiyesince karar verilir

Madde 9 — Bir arzuhal ıstıda dairesince bıl kabul aid olduğu daireye havale olunduğu halde eğer ol arzuhalin esbabı kanuniyeden dolayı reddi lazım gelir ise aid olduğu daireden reddine hukmolunabilir

Madde 10 — İstıda dairesinin kararlarından dolayı tarife mucibince harç ıstifa olunur

İrade tarihi 23 şevval 1042 Temmuz 1303

—

**N 218 — 19 cemazıyelâhır 1296 tarihli İera
kanunı muvakkatının 67 nci maddesine
muzeyyel fıkaratı kanunıve**

Hakkı ruchanı haız olan dayınlerin yekdiğerine nisbeten zırde muharrer derecata gore hakkı tekaddumları olur

Hakkı ruchan kanunen bir derecede olan dayınler beynin de hakkı tekaddum olmayıp alacakları nisbetinde ıstıfayı matlûb ederler

Hakkı rüchâr umumî veya hususîdir yanî medyunun umumî akar ve emvalını veya bunların bir kısmını şâmilirdir

Umumî olan hakkı rüchân evvelâ hazîneyi Devletten doğrudan doğruya yahut bilvasıta tahsil olunan vergî ve uşur ile tekâlifî Devletten olan rusumu mutenevvia Sanîyen mahûmû bîh olan zevcat ve evladı sıgar nafakası olup bunlar tadat olunan derecat itibarile yekdiğlerine ve sair alacaklara takdimen medyunun kâffeî akar ve emval ve nukudundan ıstıfa olunur

Hususî olan hakkı rüchân, evvelâ : gumruk resmî ve akar vergîsî gibi tekâlifî Devletten muayyen bir eşya veya akardan ahîz lâzîmgelen bedelî resim ve vergînin ol eşya ve akar esmanından Sanîyen senedî resmî ile ıcar olunmuş olan akarın bedelî ıcarî ol akar derununda mevzu eşya esmanından Salîsen senedî resmî ile ıcar olunmuş olan çiftlik ve tarla ve bahçe gibi mahsulû olan arazînin bedelî ıcarî mahsulât esmanından Rabîan Hancı ve lokantacıların müşterîlerine verdikleri mekûlât ve meşrubat ile han veya lokanta ücretînin han ve lokanta derununda mevzu medyunun eşyasî esmanından ahîz ve ıstıfa olunmasına hak ve salâhiyet verir

Rehînden ve suverî saireden neşet eden hakkı rüchân ile terekeye taallûk eden dâyunun suretî tesvîyesî ahkâmî fihîyî ve ile mecelle ve kavanîn ve nîzamatı muhsususâ ahkâmına tâbidir

İrade tarihî 28 şevval 1304 7 temmuz 1903

№: 219 — Gıridin ıslahına dair Mahmud paşa ile Ahmed Ratıb paşanın memurîyetlerine dair emrî âlî

Gırid vilâyeti valısı olup birinci rutbe mecîdî ve üçüncü rutbe osmanî nişanı hukum zışanlarını haîz ve hamil olan vezîrîm Kostakî paşa ıclalehuya

Gırid Cezîresi ahâlisînin bazı metalîb ve musted'iyatta buldukları tarafîndan derbarî şevketkararı mulûkâneme arz ve beyan olunup memalîkî mahrusâî şahanemîn tetkîk ve tesvîyî ihtîyacatı ile uhdeî humayunu şehîriyaneme vedîâî ilahîye olan sunufu teb'âî tacîdaranemîn ıstıkmalî esbabî refah ve saadetî şanu mekremet nişanı mulûkânemden oldu-

ğundan metalib ve musted'iyatı maruza ihtiyacı mahalliye ile tevfiq ve telif olunarak lâzime maslahatin bittayın iş'ar ve inhası zımında şeref muteallik olan iradei madeleti ifadei şahanem mucibince geçende Cezireye memuren izam kılınan eazımı vuzerayı saltanatı seniyemden Şûrayı D-vlet Tanzimat dairesi reisi ve birinci rutbe mecdî ve ikinci rutbe osmanî nişanı zışanlarının haiz ve hamılı düsturu mukerrem Mahmud Celalettin paşa iclâlehu ile mutehayyızanı ferikanı kıramımdan ve teftiş askerî komisyonu azasından olup kezalık birinci rutbe mecdî ve ikinci rutbe osmanî nişanı zışanlarını haiz ve hamıl olan Anmed Ratib paşa damenî maaliye tarafından muştereken vuku bulan iş'arat encumeni mahsusı vukelayı fihamımda tetkik ve mutalea olunarak evvelen Cezirei mezkûreye dair mukaddema ısdar olunan adilat fermanı alışanının on üçüncü maddesi mucibince hazinesi Devletimize aid olan Gırid gumrukleri varıdatının nisfı bazı senelerde ihtiyacı mutehakkıkaya mukabil verildiği gibi mucerred cezirede ulüm ve maarifin itişarı ve umuru nafianın istikmalî ile ahalinin bila ıstisnaen tezayudu saadeti halleri hakkında olan musaadati seniyei şehriyaranem muktezasından olmak üzere bundan böyle beher sene ianeten vilayet sandığına tahsis ve işbu gumrukler için Gırid Vilâyeti makamına hakkı teftiş itası sanıyen Vilâyetin butçesi feyizli ve feyzsüz seneler itibarıle tanzım ve beher sene ianeten verilecek nisif gumruk hasılatı vandatı cezire hesabına zamolunarak feyizli sene butçesinde görünecek fazladan feyzsüz sene masarıfatı umumiyesi açığı kapatırıldıktan sonra kalan mebalığın tadilat fermanı alışanım mucibince nisfı kemakân Hazinesi Devletimize ve nisfı diğeri Vilayete aid olması salısen Gırid Vilâyeti Meclisi Umumisinin nızamen Babialimize arzolunacak levayih ve mukarreratı takdimlerinden on beş gün sonra nihayet murur edecek üç mah zarfında ya red ve yahut tasdik kılınması Rabian Babialice esasen red olunmayipta şayanı kabul ve tasdik görünen nızam lâyhalarının bazı mevaddı hukuku saltanatı seniyemize dokunmasından veyahut kavanımı esasıver Devleti âliyemiz ahlâmına muğayır olmasından naşı muhtacı tadil bulunduğu halde o maddelerin sureti tashihi meclisin içtima hinde dermeyan olunmak üzere üçüncü benite muharrer müddet zarfında valı vilâyete tebliğ edilmesi ve Meclisi Umu-

mı dahi Babialımızın iş aratı vakıası bilmutalea ana gore vahut hukuku saltanatı seniyeimize dokunmıyacak ve kavanını esasıyet Devletimize muvafık olacak diğer surete tevfikân tashihâtı lazımeıy icra ederek olbapda verilecek karar tektiar usulu veçhile Babialımızın tasdikine arz olunması suretleri tezekkur ve tensib olunmuş ve tarafı eşrefi mulûkanımden ledelistizan mucıbince iradeı seniyeı tacıdaranem şerefsunuh ve sudur olmuş olmağın divanı humayunumdan balası hattı humayunu şahanemle muvaşşah işbu emri celilulkadım ısdar ve tısayır olundu Senkı Valı muşarıleyh sını keyfiyeti ve cezire hakkında sabıkan ve lahıkan şayan buyrulan musaadatı celileı mulkdaranemın mutazammın olduğu niyati şefkatı ayatı padişahanemı cumleye ilan ve işaat ve balada beyan olunan mevaddı erbaaya tevfikân ifayı muamelatı lazımeıye saıfı ruyet eyleyesim

İrade tarihi 3 zilkade 1304

**№ 220 — Mıriyeti ahkâmına bilistizim iradeı seniyeı
Cenabı Padişahı şerefmuteallık buyruldu Resmı
Damga Kanununun tadilı kaleme alındı bazı
maddeleri**

Madde 10 — Hisseli olarak ba fermanı alı teşkil olunmuş ve olunacak her nevi şirketlerin gerek muvakkat ve gerek katı hisse senedatı ile tahvilatının istifa olunnuş resulmalı üzerine bir defalık olarak yüzde bir hesabıle resmı damga alıarak damga ettirilecektir Dersaadet borsasında tedavul edecek ecnebi şirket ve istikraz tahvilatının kezalık istifa olunmuş resulmalı üzerine yüzde bir hesabıle resmı damga alınarak damga ettirilecektir Ancak ba fermanı alı damgı resminden muaf tutulmuş ve tutulacak olan şirketler muddetı devamları zarfında kemakan damga resminden muafırlar

Madde 24 — İdare tarafından tavın olunacak cezayı nakdının itasına muhalefet olunduğu halde idare mehakıme müraaat edecek ve berveçhi bala resim ve cezayı nakdı vermesi lâzımgelen kimsı anı tediyeden ımtına eder ise hamil olduğu senedı terketse bile resim ve cezayı nakdı mahkeme

marifetile tahsil olunacaktır. Muddealeyh tebaai ecnebiyeden olduğu halde aleyhine ikame olunacak dava mensub olduğu devlet tebaasının hukuka muteallik davalarının ruyet olunduğu mahkemede gorulur.

Madde 33 — Resmî damga muamelatı idareî mahsusasına muhavvel olup işbu kanunun hukmüne mugayır vukubulan ahvalın kavanın ve nizamati cariye dairesinde tahkikile mehakımı nizamiye huzurunda mudafasına muddeiumumiler memurdur. İşbu Damga Kanununun icrayı ahkâmı için devarı belediye ve polis tarafından idareye muavenet olunacaktır. Şu kadarki bu kanun ahkâmına mugayır ahvalden dolayı mesakine duhul caiz olmadığı gibi damgasız evrakı hamildir zannile kimsenin uzurı taharrı ve bulunacak evrak zaptolunamaz.

Madde 36 — Nizamen lâzımgelen resmî ifa olunmamış olan evrak ve senedat idareî mahsusasına ibraz olunarak damgalattırılmak üzere ashabına işbu kanunun tarihi ilânından itibaren üç mah mehil ita olunmuştur ve bu mısillü evrak ve senedat idareî merkumeye goturuldukte uzetlerine yalnız adı resmine muadil pul yapıştırılarak tarihi ibrazı vazolunacak ve idare muhrile temhir kılınacaktır. Ancak evvelce muhakame olunupta cezayı nakdî hukmolunan evrak ve senedat bu karardan mustesnadır.

Zeyil

İşbu maddede muayyen mehil tebaai ecnebiye hakkında onuncu ve yirmi dorduncu ve otuz üçüncü maddelerin tarihi tadilinden itibaren cari olacaktır.

İrade tarihi 7 zilkade 1304 16 temmuz 1303

— —

221 — Yolların tamir ve husnu halde muhafazası hakkında tarifname

Evvelen — İnşa olunan tarikler üzerinde murur ve uburun temini için yolların kâffesi amelei mukellefe vasıtasile tamir olunarak daima husnu halde muhafaza olunacak ve fakat ta-

mırratta ıstıhdam olunacak amelı mukellefe tarık inşaatile mukellef tutulmıyacak ve tamıratı muktaziyenin kaffesi zıraat ve hırsaset ve hasad vakıtlerrının gayrı zamanlarda icra ettırılıp zıkrrolunan ıç mevsımlerinde ahalı kendi ef al ve ahvallerıne bırakılacaktır

Sarıyen — Tarıklerin ve menfez ve kopru mısıllü sınaı şeylerin suretı tamırıyesi hakkında muhendısler tarafından ıcabatı fennıveyı havı hukümetı mahallıyeye mufassal ve meşruh raporlar ita olunduktan sonra lazım gelen tamırrattan cıvarda bulunan kuraya ısbet edecek hisselerin tefrik ve tahdidine iptıdar olunacak ve emrı tamırratta ıstıhdam olunacak amelı mukellefenın muddetı hızzmetleri dort gunu tecavuz etmıyecek ve halkça bır gūna ız'ac ve suubetı mustelzim olmak için emrı tamırratın tarıklere tūlu itibarile yakın olan ve nihayet altı saat mesafede bulunan koyler ahalsıne hasır ve tefvız olunacaktır

Salısen — Tarıklerin tamır olunacak maıallerından her karyeye ısbet edecek kısımların mebde ve muntehasında alamet olmak uzere yol kenarına birer direk vazedilerek yola nazır olmak uzere uçlarına birer levha vaz ve talık olunup uzerrine kalın yazı ile o kısmın tūlu ve tamırile mukellef karyenin namı ve amelı mukellefesının adedı terkım ve ışaret edilecektır

Rabıan — Her karye hissesıne ısbet eden kısmın tamırıne muktazı ve kafı kırılmış taşları her senenin eyılūlu iptıdasından evvel bittedarık muntazam bır surette yolun ıkı tarafına vaz ve cem edilecek ve ışbu taşların mıktarı dahı o kısmın duçar olabileceğı ınkılabat nısbetinde olarak evvelemırde muhendısler tarafından tayın edilecektır

Hamısen — Vılayet muhendısleri mevkılerince munasıb bulacakları mevsımlerde her sene devre çıkararak yollarca muhtacı tamır olanları ve tamırratın nevi ve mahallıle mıktarını ve ıktıza edecek amelının adedını havı birer cetvel tanzım ve hukümetı mahallıyeye takdım edeceklerdır

Sadısen — Cetveli mezkūr icra kılınacak olan taksımata esas ıtıthaz olunacak ve taksımata vakıa her yerde vesatı mukune ile ılın ve ışaa edilecektır Muhendisler tarafından tanzım ve ita olunacağı bendı sanıde muharrer raporlarda dahı

muşkulat olacak şeylerin dercından mucanebetle bilakis teshilat lazime iraesine itina ve dikkat kılınacaktır

Sabian - Tamirata nezaret edecek memurını fenniye tamirata dair verecekleri raport munderecatından ve karyeler dahi amelei mukellefesine aid olan tamiratın suu icrasından mesuldurler Memurını fenniye senede iki defa yani evvel bahar ve mevsımı sayıde kendilerine aid olan tarik kısımlarını bilmuayene tamiratın husnu halde icra olunup olunmadığını tayin ve beyan edecekleri gibi başmuhendisler dahi mubaşeret ve ikmal esnalarında tamiratı bizzat muavene ve teftiş eylemeğe mecburdur

Saminen Memurını fenniyenin kura hisselerini tayin ve irae etmeğe yetişebilmeleri için tariklerin tamiratile mukellef olan amele toptan celbedilmeyip takım takım sevk olunacak vanı bir kısmı tarik üzerinde istihdam olunacak amelei mukellefe mescla altı bin kişiden ibaret ise ikişer binden uç kısma bittefrık her kısım yekdiğerinden beşer gün fasıla ile mevku tamiratı c lbedilecektir

Tasian - Yolların bazı mahalleri çöker veyahut harab olur ve amelei mukellefe bu mısılı harab olan yerlerin tamirine kifayet edemez ise inşaatta mukellef olan sair kura amelesinden luzumu kadari derhal celbolunarak diğerleriyle beraber çalıştırılır fakat inşaat ile mukellef olan ve hasbelicab tamiratta kullanılacak olan amelei mukellefe işbu tamiratta her kaç gün çalışmış ise o günler inşaat mukellefiyetinden mahsub ve tenzil olunacaktır

Aşiren - Fevzanı miyah sebebiyle harab olan kopruların tamiratı için iktiza eden dulger ve taşçı ustaları amelei mukellefe meyânında bulunamadığı halde hariçten bıkılb yevmiyeleri ve amelei mukellefe vasıtasile tedariki kabil olmyan levazımatın esmanı tahsisatı nafıdan tesvive olunur Fakat o makule levazımat amelei mukellefe marifetile meccanen naklettirilir

Hatime İşbu tarifname ahkâmınca hal ve mevkiilerin icabatınca icrasını teşebbus olunacak olan tamirattan dolayı efradı ahali bir veçhile duçarı izacat ve giriftarı muşkulat ettirilmeyip ezher cihet mazharı adlu teshilat olmalarına begayet itina ve dikkat ve aksı hal vukuundan ihtiraz ve mucan-bet olunacaktır

Irade tarihi 12 zilkade 1304 21 temmuz 1303

**№ 222 — Dersecadet Ticareti Bahriye Mahkemesi-
nin mesalihin iflâsiyeyi dahi rüyete salâhiyetine
dair İradei Seniye**

Tezkerei maruza

14 zilkade 1304, 23 temmuz 1303

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp leffen arz ve takdim kılınan mazbata mealinden müsteban olduğu veçhile mesalihin iflâsiyenin rüyet ve tetkiki şimdîye kadar ikinci mahkemei ticarete havale olunmakta isede mahkemei mezburenin kesreti meşagili sebeble bu gibi mesalihin rüyeti duçarî teahurat olduğundan bahsile mesalihin iflâsiyenin işleri hafif ve mahkemei ticaret aksamından madud olan daavii Bahriye mahkemesince dahi rüyetine mezuniyet itası Adliye Nezareti Celilesinin iş'arı üzerine tezekkür kılınmış olmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı mülûkâne şerefmüteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkîm olundu efendim.

İradei seniyei mübellîğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpe-nahilerile melfuf mazbata manzuru âli olmuş ve berveçhi istizan icrayı icabı hususuna iradei seniyei Hazreti Padişahi şerefmüteallik buyrularak mezkûr mazbata iade kılınmış olmakla olbabda emir ve ferman Hazreti veliyülemrindir.

İrade tarihi. 15 zilkade 1304, 24 temmuz 1303

**№: 223 — Mer'iyeti ahkâmına bilistizan iradei
seniyei cenabı padişahi şerefmüteallik
buyrulan mürur nizamnamesi**

BİRİNCİ FASIL

Ahkâmı umumiye

Madde 1 — Memaliki Osmaniyede seyir ve seyahat edenler gerek tebaai Devletialiyeden olsun ve gerek tebaai ecnebiye-

den bulunsun işbu nizamname ahkâmına tevfikân kemafıssabık murur tezkeresi almağa mecburdur

Madde 2 — Bir vilâyetin havı olduğu kaza ve nahıye ve karyeler dahilinde seyir ve seyahat edenler murur tezkeresi ahzından müstesna olduğu gibi başka başka vilâyetler dahilinde oldukları halde vekdîgerile hemhudut bulunan kazalar kura ve kasabaları ahalısı dahi ancak bu kazalar dahilinde bilâ tezkere seyir ve seyahat edebilirler

Madde 3 — Ailesile bir tarafa azimet edecek olanlara kendisile haremı ve yirmi yaşını tecavuz etmemiş olan evlâd ve akarıbı ve zukûr ve inas hizmetçısı ve beslemesi için bir tezkere ve tevabiâtı sairesile yirmi yaşını tecavuz etmiş olan evlâd ve akarıbı için başka başka tezkere verilir

Madde 4 — Murur tezkeresi evvelen hamılının tebaiyet ve memleketını ve mahallı ikamet ve sanatını ve sını ve şeklini ve pederinin ısım ve şöretile meskatı resını ve gıdeceği mahallı sanıven maiyetinde zevcesi ve yirmi yaşını tecavuz etmemiş evlad ve akarıbı ve zukûr ve inas hizmetçısı varsa onların yalnız esnar ve esamısını ve sıfatı tafakatlarını mubeyyin koçanlı ve matbu ve muhrı resmî ile mahtum olur

Madde 5 — Murur tezkeresinin hukmu tarihinden itibaren bir senedir bu muddet zarfında hamılı tezkere nereye giderse gitsin başka tezkere ahzına mecbur olmayıp yalnız azimet ve avdet ettiği mahallerde ilmuhaber ıbrazına mecbur olmuylarak murur idaresine ol tezkereyi muayene ve kayıd ettirmeğe mecburdur

Madde 6 — Murur tezkeresi harcı beş kuruştur Hamılı vedinde bulunup azimet ve avdette kayıd olunacak tezkerelerden dahi matbu muayene pulları yapıştirılarak ıkışer kuruş kaydıye alınır umumen medariste ve tekaya ve zevayada ve mahalı sairede iskân eden talebe ve dervışan ıkı sakın oldukları mahallerden getirecekleri ilmuhaberler ile fakru halleri sabit olanlara meccanen tezkere itası mucaz olduğu gibi bu mısillü tezkerelerin kaydı dahi meccanen icra olunur meccanen ita olunan tezkerelere pasaportlarda carı olduğu gibi (meccanen verilmiştir) ibaresini havı bir damga darb olunacaktır Emanetçiler gibi damı surette bir tarafa gıdıp gelenlerin tezkereleri her azimet ve avdetlerinde kaydolunmayıp altı ayda bir kere kaydolunur

Madde 7. — Murur tezkereleri Dersaadet ve bilâdi selâse-
nin mevakı munasebesinde bulunan nüfus idaresi murur şube-
lerinden ve vilâyatta nüfus nazır ve memurları tarafından ita
olunur

Madde 8 — Murur tezkereleri muayene pulları nüfus idare-
si umumiyesi marifetile tab ettirilerek her ay nihayetinde
sarfiyatı vakiyayı mübeyyin bir cetvel tanzim olunmak üzere
Dersaadette murur kalemine ve vilâyatta nüfus nazır ve memur-
larına nakid makamında teslim olunacak ve bunlar sarfolun-
dukça esmanî mal sandığına teslim olunarak makbuz iltuhaberî
cetvel ile beraber nüfus idaresine gönderilecektir

İKİNCİ FASIL

Murur tezkeresinin sureti istihsalı

Madde 9 — Murur tezkeresi almak için tezkere osmanî
ile berveçli atı bir iltuhaber ibrazı şarttır Memurını Devlet
bu iltuhaberî mensub oldukları dairenin reisi veya nazır veya
mudurundan ve mahallâtta sakin ahalî müslime imam ve muhtar-
lardan ve medrese nişin olan telebe ulûm muderrislerinden
ve tebaaı gayrî müslime patrikhane ve hahamhane veya kilise
cemiyetlerinden ve taşrada metropolit ve desputhanelerden ve
manastırda bulunan keşişler manastırın gomosundan veya
koy kocabaşılardan ve handa sakin olanlar dahî hancılar
kethudasının tasdikile odabaşılardan ve tebaaı ecnebiyeden
olanlar mensub oldukları devletin kaçılarıyasından ve kaçıları-
ya bulunmayan mahallerde hükümeti mahalliyeden alacaklardır

Madde 10 — Madde sabıkada muharrer iltuhaberler ha-
mılının memuriyet veya sanatını ve sın veya şeklini ve gideceği
mahallî ve maiyetinde bir tezkereye kayıd olunacak kimsesi
var ise anın ism ve şöhret ve sını ve sıfatı refakatını muta-
zamın olacaktır

Madde 11 — Umera ve zabitanı askeriyenin murur tezke-
releri mensub oldukları devarı askeriyeden verilir ancak bun-
ların maiyetinde askerî gayrî kimse var ise bunun için usulüne
tevfikan iltuhaber ibrazile murur tezkeresi istihsalı lazımdır

Madde 12 — İlmuhaber ibraz edemeyen vevahut gösterdiği ilmuhaberler mevaddı sabıka ahkâmına muvafık olmiyan kesana ve zabıta nezareti tahtında bulunanlara ve heyeti adliye tarafından azımeti menolunanlara murur tezkeresi ita olunmaz

Madde 13 — Mahallat imam ve muhtarlarıle cemaati gayrı muslime hademci ruhanıyısı ve han odabaşları ve esnat ket-hudaları murur muamelâti için verecekleri ilmuhaberlerden yalnız uç kuruş alacaktır

Madde 14 — Muddeti munkaziye olan tezkerelerin istimalı caiz değildir

Madde 15 — Karyelerde mutehhlil ve verililik hukukunu hazı olan ahaliden muracaat edenlere karyelerinin merbut olduğu nahıye muduru tarafından dahı murur tezkeresi ita olunabilii işbu tezkereleri kaza nufus memurları tarafından açık olarak tahtım ve hükümet marifetile nevahı mudurlerine irsal ve teslim olunacak ve mudurler tarafından dahı ilmuhaber ibrazile tezkereler istiyenlere harcı alınarak ita kılınacaktır Nevahı mudurleri her ay nihayetinde kaza nufus memuruna sarfiyatı vakiasının hesabını itaya mecburdur

Madde 16 — Tebaai Devletialiyeden olsun ve gerek ecnebi bulunsun memaliki osmaniye dahilinde seyir ve seyahat edenler polis tarafından talep olundukça murur tezkerelerini ibraz etmege mecburdurlar,

Madde 17 — Her vilayet dahilinde berren gelip gidenlerin tezkerelerini muayene için mevaki lâzime tayin olunur Rumeli ve Anadolu Demiryollarile Dersaadete gelip gidenlerin yoklamaları dahı Zaptiye Nezareti tarafından tayin olunacak mahallerde icra kılınır şu kadarki Rumeli cihetinden Çatalca ve Anadolu cihetinden İzmit Kasabaları ile Dersaadet beyninde seyir ve seyahat edenler tezkereler ahzinden mustesnadırlar

UÇUNCU FASIL

A'ucazat

Madde 18 — Murur tezkeresini hamil olmadığı veya tezkeresi olupta vize ettirmemiş bulunduğu halde dahilı memaliki şahanedey seyir ve seyahat edenlerden bir beşlikten beş beşliğe kadar cezayı nakdi alındıktan sonra muteber kefil gösterenlere

muceddeden tezkere ita veya tezkeresinin kayıd muamelesi ifa olunur Oraca ikametgâh göstermeğe kadar olamamakla beraber kefil iraesinden dahı ızharı aciz ile mevrıdinde kefil gösterebileceğini beyan edenlere mevrıdince kefalete raptolunmak üzere muvakkat bir tezkere verilerek keyfiyeti mevrıdı polis idaresine bildirilir

Madde 19 — Esnayı rahta tezkeresını zayı ettiğini beyan edenlerden memurını marufeden olupta memuriyetini evrakı resmiye ile hükümeti mahalliyeye nezdinde isbat edenlere mahreçinden muceddeden murur tezkeresi verilir

Madde 20 — Murur tezkeresi için verecekleri ilmuhaberlere mahsus ve muayyen olan harçtan ziyade akçe talep eden imamlar ile gayri mushım cemaatları hademesinden birer yuzluk osmanlı altını cezayı nakdi alınır ve bunlardan hilâfı hakikat ilmuhaber verenler hakkında dahı Ceza Kanunu ahkâmına tevfikân mucazat edilir

Madde 21 — Elindeki tezkereyi tagyır ve tahrif ile sahtekarlık eylediği tebeyyun eden şahıs Ceza Kanununun yuz elli yedinci maddesine tevfikân sahtekârlık cezasile mucazat olunur

Madde 22 — Murur tezkerelerine sahte isim yazdıran veyahut bu makule hile ile yol tezkeresi istihsal için kefalet eyliyen şahıs Ceza Kanununun yuz elli altıncı maddesi hukmunce hapşolunur

Madde 23 — İşbu nizamname ahkâmına mugayır hareket edenlerden gerek hukmen ve gerek idareten istihsal olunacak cezayı nakdiler nufus idarsine aiddir

Madde 24 — İşbu nizamname tarihı ilânından itibaren uç ay hitamında mevku icraya konulacak ve olhalde 9 ramazan 1260 tarihli murur talimatı munfesih olacaktır

Madde 25 — Dahiliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur

Irade tarihı 18 zilkade 1304 27 temmuz 1303

№: 224 — Diyarı ecnebiyeye berayı ihraç muvakkaten iskeleden iskeleye götürülecek emtia ve eşyayı Osmaniye müddeti nizamiye ihraciyesinin kemik ve boynuzlar hakkında dahi temdidi hakkında İradei Seniye

17 zilkade 1304, 26 temmuz 1303

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Memaliki ecnebiyeye gönderilmek üzere cinsı tefrik olunmak ve bazı amelîyatı muktaziye icra kılınmak için dahilden bir iskeleden diğer bir iskeleye götürülüp muvakkaten ithaline ruhsat verilen memaliki mahrusa emtia ve eşyasından bulunan bazı eşyayı madudenin katiyen diyarı ecnebiyeye ihracı zımında muayyen olan altı ay mehlin bir seneye iblâğ olunduğu beyanile kemik ve boynuzlar hakkında dahi bir seneye iblâğına dair Rûsumat Emanetile muhabereyi şamil tezkere meyane acızanemizde kıraat olundu. Emaneti müşarileyhanın cevabında müddeti mezkûrenın bir seneye iblâğı takdirinde zikrolunan kemik ve boynuzların hükümetçe her nerede iddiharı tensib olursa tucarı oraya iddihara mecbur tutmak ve Sıhhiye Nezaretinin ihtarı veçhile yaş ve gayri tahır olanları dahi nerede görölür ise denize ilka edilmek üzere müddeti mezkûrenın bir seneye temdidi lüzumu dermeyan olunmuş ve bu suret kemiklerin nedreti cihetile bir gemi hamulesinin altı ay zarfında toplanması mümkün olamamasından neşet etmekle beraber bunda menfaat mülâhazasına mebni esası madde Şûrayı Devletçe de tasvib edilmiş olduğundan mucibince icrayı icabının Emaneti müşarileyhaya tebliğile vilâyata ve Şehremanetine malûmat itasının dahi Dahiliye Nezaretine havalesi tezekkür ve tezkere mezkûre melfuflarile beraber arz ve takdim kılındı isede katıbe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkerei maruza

Memaliki ecnebiyeye gönderilmek üzere cinsı tefrik olunmak ve bazı amelîyatı muktaziye icra kılınmak için dahilde bir iskeleden diğer iskeleye muvakkaten ithaline ruhsat

verilen ve memaliki mahrusa emtia ve eşyasından bulunan bazı eşyayı madudenin katıyen dışarı ecnebiyeye ihracı zımında muayyen olan altı ay mehlın bir seneye iblâğ olunmuş olduğu gibi kemik ve boynuzlar hakkında dahı bir seneye iblağı ve teferruatı hakkında Meclısı Vukelâdan tanzım olunan mazbata melfufatıle arz ve takdım kılınmakla munderecatı hakkında her ne veçhile emir ve fermanı humayunu cenabı Padişahı mutaallık ve şerefsudur buyrulur ise infazı mantuku munifine ibtidar edileceğı beyanile tezkereı senaverı terkım olundu efendim

İradeı seniyeyi mubellıg Hamış

Resideı destı tazım olan işbu tezkereı samiyeyi Sadaretpenahilerile melfuf Meclısı Vukela mazbatası takımıle manzuru alı olmuş ve berveçhi tezekkur ve ıstızan ıcrayı icabı hususuna iradeı seniyeyi cenabı Padişahı şeref mutaallık buyrularak mazbatası maruza takımıle iade kılınmış olmakla olbapta emir ve فرمان hazretı vehyulemrındır

18 zilkade 1304 27 temmuz 1303

**№ 225 — Tiftık keçilerinden alınmakta olan
resmin ne kuruşa tenzili hakkında iradeı
seniyeyi Meclısı Mahsusı
Vukelâ Mazbatası**

20 zilkade 1304 29 temmuz 1303

Ankara Vilayetinde husule gelen tiftık keçilerinden ıstıfa olunan resmin fahiş olduğundan bahisle bazı ifadeta dair olan layıha üzerine Ticaret ve Nafia Nezaretile muhabereyi şamil olup meyaneyi acızanemizde mutalea olunan tezkere cevabında resmı mezkûrun miktarı yuzde on beş derecesine balığ olarak bu da tiftık fiatı hazırasına gore fahiş olmasile bu bapta şimdiden bir karar ittihaz ve ilanı ve adı keçı ve karaman koyunu rusumunun zamma mutehammil olmadığından tiftık keçilerinden

tenzil olunacak resme mukabil teklif edilen zammın muvafıkı maslahat olamayacağı gösterilmiş olup vakıta bir zamandan beri memaliki ecnebiyenin bazı mahallerinde tiftik keçileri yetiştirilmekte olmasına ve bunların fiyatı hazırasına nazaran elyevm Ankara tiftik keçilerinden alınmakta olan dörder buçuk kuruş resmin fahiş olduğu derkâr olduğundan hem tiftik ticaretine hâlel getirilmemek hem de Ankara cihetinde zühura gelen kuraklıktan dolayı ahali tiftik keçilerini ellerinden çıkarmamak için resmî mebhusun uç kuruşa tenzילה bu tenzilatın İzmit ile sair bazı mahallerdeki tiftik keçilerinden alınmakta olan resme dahil şamil tutulması tensib olunup eğerçi işbu tenzili resimden dolayı Hazine-i Celile varidatına dört milyon kuruş kadar nakısa terettub edeceği hazineden celbolunan pusula müderecatından musteban olmuş isede tiftik rayıcının evvelki derecede olmamasına ve ahalice bazı teshilat gösterilmez ise tiftik ticaretinin memaliki şahanece tedennisini ıstılam edeceği ve bu bapta terettub edecek noksanın keçilerin tezayüdü adadında aranılması daha ziyade fevaidü mu'eddi olacağı derkâr olmasına göre tenzilatı mezkûrenin icrası zarurî görülmekle zikrolunan tiftik keçilerinden alınmakta olan resmin uç kuruşa tenzili ve gelecek uç yuz dört sene maliyesi martından itibaren resmî mezkûrun her tarafça olsuretle istifası zımında muameli lâzımının ifası ve tenzilatı vakianın şimdiden ilânı hususunun Maliye Nezaretine havalesi muttehidin tezekkür ve salıfuzzıkır tezkere takımıle arz ve takdim kılınmış isede katıbe ahvalde emir ve ferman hazretü veliyulemir efendimizindir

İrade tarihi 21 zilkade 1304, 30 temmuz 1903

№ 226 — Promes yani ikramiyeli hisse biletlerinin ihrac ve furuhtu hakkında kararname

Madde 1 — Devleti ahayenin Rumeli demiryollarına mahsus kur'ali tahvilatıle Dersaadet borsasında alınıp satılması musaa-de-i resmîye tahtında bulunan tahvilatı ecnebiyenin ikramiye hisseleri için Promes ihrac ve furuhtu işbu İttihadın a kâminatı tabidir

Madde 2 — Musaadeı resmıye ıle Borsalarda alınıp satılması caız olan tahvılatı ecnebiyeden maada gerek kur'alı ve kur'asız ecnebi tahvılatı Promeslerinin alınıp satılması memnudur

Madde 3 — Cemaatı mezhebiye ve hayriye tarafından musaadeı resmıye ıstıhsalile bedelati umuru hayriyeye sarfolunmak için tertib olunanlar mustesna olmak uzere gerek burada her nevi pıyanko için hisse bileti tab ve ihracı ve gerek emaliki ecnebiyede yapılmış o makule biletlerin furuhtu katıyen memnudur

Madde 4 — Birinci madde mucıbinece furuhtuna musaade olunabilecek Promeslerin beyu şırası payıtahtı saltanatı seniyyeye munhasırdır

Madde 5 — İkramiye hissesinin furuhtu asıl tahvil sahibinin veya mezuniyeti kanuniyeyi haız olan vekilinin imzasile olmak ve ikisinin dahı ikametgâhı memaliki şahane dahilinde bulunmak şarttır

Madde 6 — Furuht olunacak ikramiye hissesi tedavule çıkarılmış tahvılatı ashiyenin kur'alı muayyenesine aid olacaktır

Madde 7 — Kur'ası çekilecek ikramiye hissesi tamamen veyahut kısmen satılabilir fakat Promeste gosterilen numaraya kur'a isabet eyledikte bayı anın tahvilini piyasada carı kıymet mukabilinde Promes hamiline devir ve ita etmeğe ve şayet muddeti muayyene zarfında promesin hamılı gelipte kurası çıkan ikramiyeyi talep etmez ise anı promesin hamılı namına olarak Adliye veznesine tevdi eylemeğe mecburdur

Madde 8 — Promes biletleri işbu kararnameye merbut numune veçhile bunları satmak ıstiyenler tarafından tertib ve tab ettirilir ve bunların beherinden Hazineı Mahıye namına yırmişer para ıstıhsal kılınır

Madde 9 — Promes biletlerinin furuhtu muamelati ancak Ticaret Odasında ısımi mukayyed bulunan muessesatı sarrafiye tarafından şeraiti atıyyeye tevfikan icra olunur

Evvelen - Promesin furuhtu muamelesinde bulunacak olan muessesatı sarrafiye bu muameleye başladıklarını Ticaret Odasına ve borsaya ihbar ve kayıd ettirecektedir

Saniyen - Bu muameleı kaydiyeyi ifa edip her iki taraftan birer ılmuhaber alacaklardır

Madde 10 — Maddei sabıkada beyan olunan muamelâtı mübeyyin Promes bayileri defter tutmağa mecburdur. Ticaret Nezareti istediği vakit işbu defatiri ve ikramiye hissesi Promeslerinin asıl tahvilâtı mevcut olup olmadığını tetkik ve muayene edecektir.

Madde 11 — Promes biletleri seyyar adamlarla yollarda satılmak külliyyen memnudur.

Madde 12 — Promesi satılan bir tahvilin kur'ası çekilip te müşteri hakkı sakıt olmadıkça o tahvili sahibi diğerine satmayacağı gibi terhin dahi edemeyecektir.

Madde 13 — Bir tahvilin promesini satın alan kimse kur'a çekilmezden evvel dahi o tahvili almak ister ise piyasada cari fiatı mucibince bayi satmağa mecburdur.

Madde 14 — İşbu kararnamenin neşrinden mukaddem piyasaya çıkarılmış olan promes biletleri bir aya kadar kâmilen tebdil edilecek ve tebdil olunmamış biletler görülür ise bayiden bir altından üç altına kadar cezayı nakdî alınacaktır.

Madde 15 — İkinci maddede gösterilen memnuiyet ahkâmına muhalif olarak promes satan ve sattıranlardan birinci defa bir altından üç altına ikinci defa üç altından on altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 16 — Ticaret Nezareti işbu kararnamenin icrasına memurdur.

Maddei muvakkate — İşbu kararnamenin hükmü tarihi ilânından üç ay sonra meriyülcira olacaktır.

İrade tarihi : 23 zilkade 1304, 1 ağustos 1303

№: 227 — Patente Nizamnamesi [1]

Madde 1 — Tebaai saltanatı seniye ile tebaai ecnebiyyenin bilâ istisna memaliki mahrusai şahanede işledikleri sanayia işbu nizamname ile patente resmi vazolunmuştur. Fakat 5 inci maddede tayin olunan halât müstesnadır. Sanat lâfzı toptan

[1] Birinci tertib düsturun 4 üncü cildinin 392 nci sayfasındaki Patent Vergisi Kararnamesi makamına kaimdir.

edilen ticarete ve hurdafuruşluğa ve esnaflığa taalluku olan veyahut olmiyan sarfiyat ve alelum sair her nevi sanayia itlak olunur Sanayi mezkûrenin serbesti icrası bilâ kayduşart memaliki şahanenin bilmcme yerli ve ecnebi ahalisine temin olunmuştur

Bu babda mevcut olan bilmcme kuyudu tahdidîye katiyen mefsuhtur

Madde 2 — Patente nizamnamesine tâbi sanayi iki kısımdır Birincisinden senevî muayyen surette ve ikincisinden patenteli sanatın icrasına mahsus olan mahallın bedeli icaresi nisbetinde bir resim ahız ve istifa kılınacaktır “İcrayı sanata mahsus mahal, tabirinden murad beytutet olunacak kısım mustesna olmak üzere sanatın icra olunduğu mahaldır

Madde 3 — Birinci kısımdan olan sanayi üç sınıfa munkasım olup birincisi Dersaadet ve mulhakatında, ikincisi Dersaadetten maada memaliki şahanenin başlıca şehirlerinde ve üçuncusu memaliki mulûkânenin sair bilmcme bilâd ve mevakininde icra olunan sanayidir Birinci kısım sanayinin taksimatile her birine tarh olunan resim zirde tanzim edilen cetvelde tadad ve tayin olunmuştur

Birinci sınıf	İkinci sınıf	Uçuncu sınıf
Dersaadet ve mulhakatı	Memaliki mahru-sai şahanenin buyuk şehirleri	Memaliki mahru-sai şahanenin bilâd ve mevakinî sairesi
Lirayı Osmanî	Lirayı Osmanî	Lirayı Osmanî

Esamî sanayi

Aded	Aded	Aded
100	60	40
20	12	8
75	40	20

Lâakal yuzbın lirayı osmanî sermayeleri bulunan ve muamelâti sarrafıye ve sınaıye ve ticarıye veyahut umuru nafia ile melûf olan anonim şirketleri

Bu şirketlerin her şubesi

Sermayeleri yuz bın lirayı osmanîden dun olan bu mısillû anonim şirketleri

Birinci sınıf	İkinci sınıf	Üçüncü sınıf
Dersadet ve mülhakata	Memaliki mahru-sai şahanenin büyük şehirleri	Memaliki mahru-sai şahanenin bilâd ve mevakiî sairesi
Lirayı Osmanî	Lirayı Osmanî	Lirayı Osmanî
Aded	Aded	Aded
15	8	4
60	40	20
40	20	10
20	10	5
20	8	4
10	5	2
30	20	10
6	4	2

Esamii sanayi

Bu şirketlerin şubeleri.

Yalnız muamelâtı sarrafiye ile melûf olan kollektif ve komandit şirketlerinin birinci sınıftan olanları.

İkinci sınıftan yani mükellefin tarafından tahriren verilmiş beyannamei kat'î mucibince sermayeleri yirmi bin lirayı osmaniden on bin lirayı osmaniye kadar idigü musaddak olanlar. Üçüncü sınıftan yani tahriren verilmiş bir beyannamei kat'î mucibince sermayeleri on bin lirayı osmaniden on idigü musaddak olanlar.

Bahriye ve harik anonim ve sair sigorta şirketleri ile bu şirketlerin memaliki şahanede icrayı muamelât eden acentaları.

Hayat anonim ve sair sigorta şirketleri ile bu şirketlerin memaliki şahanede icrayı muamelât eden acentaları

Sureti muntazamada işleyen vapur sefaini anonim ve sair kumpanyaları kumpanya Müdürlüğü veyahut başlıca acentaları.

İkinci derecede acentaların her biri (müdürlük veyahut başlıca acenta tarafından tediyе olunacak işbu rü-

Birinci sınıf	İkinci sınıf	Üçüncü sınıf
Dersaadet ve mülhakatı	Memaliki mahru-sat şahanenin bi-yük şehirleri	Memaliki mahru-sat şahanenin bi-lad ve mevaki-i sairasi
Lirayı Osmani	Lirayı Osmani	Lirayı Osmani
Aded	Aded	Aded

Esamii sanayi

20

10

5

5

3

2

15

8

3

40

30

15

25

15

10

sumu ahirenin mecmuu hiç bir vakit 60 lirayı osmaniyei tecavüz edemeyecektir)

Sureti muntazamada işleyen vapur sefaini anonim ve sair kumpanyaları kumpanya müdürlüğü veyahut başlıca acentası.

İkinci derecede acentaların her biri (müdürlük veyahut başlıca acenta tarafından tediye olunacak işbu rüsumu ahirenin mecmuu hiç bir vakit 50 lirayı osmaniyei tecavüz etmiyecektir.)

Muhtelif kumpanyalara veyahut efradı nasa aid olup evkatı gayri muayyenede işleyen vapur sefaini acentaları. Her ne suretle olur ise olsun toptan icrayı ticaret eden tüccar ve kollektif ve komandit namları ile toptan ticaret eden şirketlerin birinci sınıftan yani otuz bin lirayı osmaniden ziyade sermayeye malik olanları.

İkinci sınıftan yani mükellefin tarafından tahriren verilmiş beyannamei kat'i mucibince sermayeleri otuz bin lirayı osmaniden on beş bin lirayı osmaniye kadar idigü musaddak olanlardan.

Birinci sınıf	İkinci sınıf	Üçüncü sınıf
Dersadet ve mülhakatı	Memaliki mahru-sai şahanenin büyük şehirleri	Memaliki mahru-sai şahanenin bilâd ve mevakiü sairesi
Lirayı Osmanî	Lirayı Osmanî	Lirayı Osmanî
Aded	Aded	Aded
15	10	5
6	4	3
5	5	5
2	2	2
15	10	5
8	6	3
10	7	5
8	5	3
5	3	2
4	2	1
Sim mecdiye aded	Sim mecdiye aded	Sim mecdiye aded
2	1	$\frac{1}{2}$

Esamii sanayi

Üçüncü sınıftan yani tahriren verilmiş bir beyannamei kat'î mucibince sermayeleri on beş bin lirayı osmaniden üç bin lirayı osmaniye kadar idigü musaddak olanlardan.

Dördüncü sınıftan yani mükellefin tarafından tahriren verilmiş beyannamei kat'î mucibince sermayeleri üç bin lirayı osmaniden dun idigü musaddak olanlardan.

Vapur sefaini sahibleri beher vapur sefinesi için

Lâakal elli tonilâto istiabında bulunan yelken sefaini sahibleri beher sefine için

Kambiyo acentaları ve tellâlları.

Ebniye müteahhidleri.

Bir diğeri hesabına icrayi muamelât eden kumüşyoncular.

Borsa ve emtia ticariye ve sefain ve sefain hamuleleri tellâlları.

Köşe sarrafları.

Füruht veya icar olunacak emlak tellâlları.

Erzak ve her nevi emtia satan gezdirici esnaf ve gezdirici ehli hırfet.

Birinci kısmın ikinci sınıfından madud olan büyük şehirler şunlardır

Edirne, Yanya, Selânik, Manastır, Bursa, İzmir, Adana, Ankara, Trabzon, Samsun, Erzurum, Halep, Şam, Berut, Bağdat, Basra, Cidde, Trablusgarb.

Madde 4 — İkinci kısım sanayi her nevi hurdafuruşluk eden ticarî ve bilcümle sanayi velhasıl 5 inci maddede zikir ve tadat olunan istisnaattan maada birinci kısım cetvelinde münderic bulunmıyan kâffeî ticaret ve sanatları şamil olup ikinci kısım patenteliler icrayı sanatlarına mahsus olan mahallin icaresi üzerine senevi yüzde üç patente resmi tediye edeklerdir.

Madde 5 — Evvelen: Emniyet ve idane sandıkları ile müessesat ve cemiyatı hayriyei saire. Saniyen: Müellifler, kitabet, lisan, ulûm, resim, musiki, rakıs ve silâh muallimleri gerek mekâtibi umumiyeye ve hususiyede ve gerek hanelerde bulunan muallim ve muallimeler, sıhhiye memurları, hasta bekçileri, daye, avukat, tabib, cerrah, kabile, dişçi, baytar, mühendis, mimarlar, gazete tabeden ve tevzi eyliyenler, nakkaş, tiyatro oyuncularını ve çalğıcıları. Salisen: Kendisinin veyahut sairlerinin arazisinde çalışan zürra. Rabian: Amele ve aylıklı hizmetkârlar, efradın hademe ve kâtibleri ve çirak ve unvan ve dükkânları bulunmıyarak kendi veyahut diğerlerin hanelerinde işleyenler, alelûmum hizmeti mukabilinde aldığı ücretten başka bir temettüü olmıyanlar. Hamisen: Maadin işletenler ile müskirat ve duhan satanlar gibi bir resmi mahsus tediye eden ashabı sanayi patente resminden muaf tutulacaktır.

Madde 6 — Memaliki şahanedede patenteli bir sanatla meşgul olan veyahut olmak istiyen kimse patente idaresine gelerek icra etmek istediğini beyan eyliyeceği sanaata mahsus patenteyi kendi namına olarak almağa mecbur olacaktır. Birinci kısım patenteleri bir güne tahkikat ve muamelâta hacet olmaksızın talebin vukuundan itibaren yirmi dört saat zarfında ita olunacak ve ikinci kısım patenteleri patenteli sanataın icrasına mahsus mahallin bedeli icaresi tahkik ve tayin olunduktan nihayet kırk sekiz saat sonra verilecektir.

Madde 7 — Patente resmi her sene mart ibtidasından itibaren bir senei kâmile itibarı ile hesap olunacaktır. Birinci

ve ikinci kısmın patente resmi berveçhiati yani nısfı patente verilirken ve nısfı diğeri eylülün birinden otuzuna kadar tediye kılınacaktır.

Madde 8 — Sene içinde talep olunan patente için talep vuku bulduğu ayın birinci gününden itibaren patente resmi verilecektir. İşbu patente talep olunduğu altı ayın nihayetinde tecdid edilmelidir. Hilâfında hareket edenler 9 uncu maddede mün-deric cezaya düşer olacaklardır.

Madde 9 — Patenteli bir sanatla melûf olupta bu nizam-name mucibince yedinde o sanaata mahsus patente resmi bulunmayan kimseden mezkûr patentenin ahzi lâzım geldiği günden itibaren o altı ayın nihayetine kadar kalan müddet için iki kat bir patente resmi alınacak ve patentesini tecdid etmeyen kimse hakkında kezalik bu yolda muamele olunacaktır. İşbu bendin ahkâmı icra eylediği sanata mahsus patentenin gayri pantesi olanlar hakkında dahi mer'iyülicra olacaktır.

Madde 10 — Mugayiri nizam hareket vukuu patente idare meclisinin tanzimine mecbur olacağı bir kıta mazbata ile tayin edilecektir. Mazbatai mezkûrede mugayiri nizam hareket edenin ismi ve tâbiyeti ile sanatı ve sanatının icra olunduğu sokağın ismi ve hanenin numarası ve patente resminin miktarı ve bu resmin tehiri tediyesi halinde ahzolunacak cezayı nakdî zikir ve beyan olunacaktır. Bu suretle tanzim olunan mazbta yalnız patente resmini tediye etmesi için ihtar kabilinden olarak alâ-kadarlara tebliğ olunacaktır. Eğer şahsı merkum mazbatanın tebliği tarihinden beş güne kadar patente resmini vermemiş ise patente idare meclisi tarafından verilecek karar mucibince resmi mezkûr ile cezayı nakdî talep olunacaktır. Kararı mezkûrun tebliği tarihinden itibaren on gün zarfında itiraz olunabilir. Müddeti mezkûre hitamında itiraz olunmadığı halde patente idare meclisi mecburiyülicra olmak üzere bir karar kat'î verecek ve bu karar ilâmatı saire hakkında cari olan usul mucibince icra olunacaktır. İşbu muhakeme için harc alınmayacaktır. İtiraz vukuunda kararın icrası itirazı alelhüküm davasını rüyet ve tetkike memur olacak mahkemenin ilâmı tebliğ olununcuya kadar tehir edilecektir. Alâkadaranın tanzim edeceği itiraznamede esbabı mucibe beyan olunmalıdır. İtirazı alelhüküm davası marüzzikir kararı veren patente idare meclisinin.

bulunduğu mahaldeki ticaret mehakımı marifetile fasıl ve ruyet olunacaktır Dava masarısı mahkûm olan tarafa addır

Madde 11 — Bir kaç kışının müştereken icra eyledikleri bir sanat için ya bunların cumlesi yahut biri namına olarak yalnız bir patente verilecektir Bir şehirde birinci kısım sanayiden birini icra eden kimse bir veyahut bir çok mahalleri bulunsun veyahut hiç bulunmasın ancak o kısma mahsus patente resmî verecektir Birinci kısım sanayiden muhtelif iki veyahut bir kaç sanatı icra eden kimse evvela bu sanatların içinde hangisinden ziyade resim alınır ise o sanat için tekmlil patente resmîni Sanıyen diğer sanayı için yalnız nisif patente resmîni tediye edecek Şu kadarkı işbu nisif resimlerin mecmuu tamamen verilen patente resmînin iki mışlını asla tecavuz edemiyecaktı İkinci kısım patenteliler her kaç sanatla meluf olur ise olsun sanatını veyahut sanatlarını icra eylediği mahallin veyahut mahalı muhtelifenin bedeli icaresı üzerine bir patente resmî verecektir Defaten aksamı muhtelifeden iki veya muteaddıt sanattı ile meluf olan kimse evvela icra eylediği sanatların içinde hangisinden daha ziyade resim alınır ise o sanat için her ne kısma aid olursa olsun tekmlil patente resmîni Sanıyen birinci kısım sanayın her biri için nisif patente resmîni ve ikinci kısım sanayı için dahı bunların icrasına mahsus mahallin bedeli icaresı üzerine hesap olunmuş resmî nisbının nisfinı tediye edecek Şu kadarkı bu nisif resimlerin mecmuu tamamen verilen patente resmînin iki mışlını tecavuz edemiyecaktır

Madde 12 — Bir patente zayı olduğu halde yine o numara ile meccanen bir ikinci nushası verilecektir

Madde 13 — Her ne sebebe mebnı olur ise olsun patente sahibi değıştiği halde seleftinin hukuk ve vezaifı sahibi cedidine geçecek ve kendısı patentenin tecdidinde ismını eski sahibının yerine kaim etmeğe mecbur olacaktır Bir sanaatın ne sebebe mebnı olur ise olsun terki halinde patente resmî artık o altı ayın hitamından sonra istenilmiyecektir Vefat veyahut ilanı iflâs vukuu ile terki sanaat olunduğu takdirde sanaatın terk olunduğu ayın nihayetinden itibaren altı ayın hitamina kadar kalan zaman için ıstıfa olunan resmînin fazlası ıade olunacaktır

Madde 14 — Patente tezkereleri bir varakai mahsusaya üzerine yazılacak ve Dersaadette patente idaresi ve vilâyatta meclisi idare tarafından ita olunacaktır. İkinci kısım sanayie mahsus mahallerin icareleri musaddak icar konturatoları vasıtasile ve bunlar yok ise mahallinin ashabı emlakından olmak üzere biri patente idaresi ve diğeri patenteli tarafından mün-tehab iki zat marifetile keşif ve tayin edilecektir. Bunlar kendi beyinlerinde itilâf hasıl olmaz ise bir muhammini salis nasb edecek ve muhammini salisin intihabı hususunda mumaileyhima beyninde ittifak hasıl olmadığı takdirde mahkemei ticaret ol-bapta ita olunacak sade bir arzuhal üzerine bunu tayin ede-cektir.

Madde 15 — Patente resminin ahiz ve istifasından dolayı bilcümle müstediyyat Dersaadette patente idaresine ve vilâyatta memurini mahalliyyeye tahiren ita olunmak iktiza eder.

Madde 16 — İşbu nizamnamenin icrasından dolayı zuhur edecek bilcümle münazaat gerek Dersaadette ve gerek vilâyatta ticaret mahkemelerinde fasıl ve tesviye edilecektir.

Madde 17 — Patente tezkerelerinin şekil ve meali ve tutulacak koçan defterleri ile muhasebenin sureti tertib ve tan-zimi patente idaresi tarafından tanzim kılınacak bir nizamna-mei mahsus ile tayin kılınacaktır.

Madde 18 — Patente resmine tâbi veyahut işbu nizamna-menin 5 inci maddesi mucibince resmi mezkûrdan muaf olan bilcümle sanayi esnaf ve temettü velhasıl icrayı sanaata müte-allik her nev'i vergiden muaf tutulacaktır.

Irade tarihi 25 zilkade 1304, 3 ağustos 1303

**№: 228 — Dört sene geçmedikçe tadili caiz olma-
mak şartile Girid Vilâyeti Evkaf ve Eytam Ni-
zamnamesinin 9 cemaziyelülâ 1301 ve 3 şubat
1299 tarihinde tadil kılınmış olan 13 üncü
maddesi makamına kaim madde
nizamiye**

Mecalis reisleriyle azayı muvazzafa ve fahriyenin ve Evkaf Muhasebecilerile eytam müdürlerinin birer mülâzımı olmak

üzere Meclisi Umuminin işbu on sekizinci senesi içtimandan itibaren azayı müslimenin ittifak veya ekseriyeti arasile intihab olunacaklar ve müddeti memuriyetleri dört seneden ibaret bulunacaktır. Şu kadar ki Reislerin ve evkaf muhasebecilerile Eytam Müdürlerinin memuriyetleri makamı vilâvetten tasdik edilecektir.

Maddei mezkûreye zeyil

Reis veyahut aza veya muhasebeci ve eytam müdürünün mazereti halinde mülâzımı ifayı vekâlet edecek ve asıllarından birinin vefat veyahut infisal veya istifası vuku bulursa ikmali müddet için mülâzımı asilin yerine geçecek ve onun yerine dahi Meclisi Umuminin içtiması atisinde usulü veçhile yeniden bir mülâzım intihab ve tayin olunacaktır.

İrade tarihi : 28 zilkade 1304, 6 ağustos 1303

№: 229 — Dört sene geçmedikçe tadili caiz olmak şartile Girid Vilâyeti ahali müslimesine mahsus Maarif Nizamnamesinin 9 cemaziyetülâ 1301 ve 3 şubat 1299 tarihli 20, 21 ve 22 nci maddei muaddeleleri makamına kaim maddei Nizamiye

Elviye Maarif Meclislerle kazalar maarif şubelerinin Reis ve azası ve birer aza mülâzımı meclisi umumii vilâyetin işbu 18inci senesi içtimandan itibaren 4 sene müddetle azayı müslimenin meclisi hususileri tarafından ittifak veya ekseriyeti âra ile intihab olunacaklardır.

Maddei mezkûreye zeyil

Reis veyahut azaların mazeretleri halinde mülâzımları ifayı vekâlet edecek ve asıllarından birinin vefat ve yahut infisal veya istifası vuku bulursa ikmeli müddet için mülâzım asilin yerine geçecek ve anın yerine dahi Meclisi Umuminin içtiması atisinde usulü veçhile yeniden bir mülâzım intihab ve tayin kılınacaktır.

İrade tarihi : 28 zilkade 1304, 6 ağustos 1303

**№: 230 — 8 şevval 1298 tarihli sicilli nüfus nizam-
namesinin 4 üncü maddesi muaddelesi**

Her şahıs emvali gayri menkule bey ve ferag ve intikalinde ve bir meşuriyet ve hizmete intihabında ve polis muamelâtında ve mürur tezkeresi ve pasaport ahzinde ve münakehatta nüfus tezkeresini ibraz etmeğe mecburdur. Gösteremediği halde hususatı mezkûrenin icrası sicilli nüfusa kaydolunmuşunu mübeyyin tezkere ahzedinciye kadar tehir olunur ve bu kayıdsızlık bir sebep ve özü meşrua müpteni olmadığı idareten tebeyyün eyler ise nüfusu mektumeden addolunarak bir mecidî cezayı nakdî ahzedilir ve serdettiği mazeretin meşruiyeti iddiasile lâzımgelen cezayı nakdîyi ifadan imtina edenler mecalisi idareye gönderilir ve esnanı askeriye dahilinde olupta sicilli nüfusa ismini kaydettirmemek için ihtifa eyledikleri hükmen tahakkuk edenler bilâ kur'a askere alınır.

İrade tarihi: 4 zilhicce 1304, 11 Ağustos 1303

**№: 231 — İstanbul ve havalisinin havağazile tenvirî
imtiyazı hakkında mukavele ve şartname**

Mukavelename

Madde 1 — Eyub dâhil olduğu halde İstanbulun dâhil ve haric surunda olan kâffe mahallât ile Makrı ve Ayastefanos karyelerinde gaz ikad olunması ve idaresi Şehremanetine merbut olan Yedikule gazhanesinin işletilmesi imtiyazı işbu mukavelename ve merbut şartname mucibince Hükümeti seniyeden kırk sene müddetle Sirkeci iskelesi tüccarından ve tebaai Devleti aliyeden Hasan tahsin Efendiye ita olunmuştur.

Madde 2 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin ısdarını müteakib taahhüdâtı vakıasını ifa için teminat akçesi olarak bir mah zarfında Bankı Osmani'ye bin adet yüzlük Mecidî altın teslim edecektir.

Madde 3 — Teminat akçesinin Bankı Osmaniye tevdiinden sonra sür'ati mümkün ile Yedikule gazhanesi ve mevcut olan

alât ve edevat ve makineler ve borular ve fenerler ve sair kâf-fei eşya Şehremaneti ve sahibi imtiyaz tarafından sebtî defter edilerek sahibi imtiyaza devir ve teslim olunacaktır.

Madde 4 — Esasen gazhanenin ameliyatı mahsusasına asla sekte getirmemek şartile kuvvei harareti Hükûmeti seniyenin ruhsat verebileceği sanayiin icrasında istimale dahi sahibi imtiyaz mezundur.

Madde 5 — İmtiyaz sahibi Şehremanetine bedeli icar mukabilinde olmak üzere yakılacak fenerlerden iki yüz adet fenerin meccanen ikadını taahhüd eder.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası tarihinden itibaren altı ay zarfında işe başlayıp Yedikule gazhanesini tenviri umumî için dört bin fener ikad edebilecek hale getirmek üzere ocaklar ve alât ve edevat ve sairece islahatı lâzmenin icrasını ve sokaklarda mevcut gaz borularının teccidini ve fenerlerin tamirini ve yeniden lüzum görünen boru ve fenerlerin vaz'ını müteahhiddir.

İşbu ameliyat fermanı âlinin itasından itibaren bir buçuk sene nihayetinde ikmal olunacaktır ve masarifi vakıa her halde on beş bin aded Osmanlı altınından dun olmayacaktır ileride gaz sarfiyatının tezayüdüne göre fabrikanın tevsiini veyahut yeni bir gazhanenin inşasını sahibi imtiyaz başkaca taahhüd eyler.

Madde 7 — Sahibi imtiyaz ikinci maddede gösterilen teminat akçesini bir mah zarfında teslim edemediği veyahut altın-çı maddede tayin olunan taahhüdâtı ifa etmediği halde ihtarâtı kanuniye badelicra hakkı imtiyazdan ıskat olunacaktır ve berveçhi muharrer altı ay zarfında işe başlanmaz ise teminat akçesi dahi zaptedilecektir.

Madde 8 — Sahibi imtiyazın 6 ncı madde mucibince icra edeceği ameliyatın hitamında masarifi vakianın 15.000 liradan dun olmadığı bir fen komisyonu marifetile bilmuayene tebeyyün ettiği halde kabulü kat'î muamelâtı ifa olunarak teminat akçesi sahibi imtiyaza reddedilir.

Madde 9 — Meccanen yakılacak iki yüz fenerden maada beş yüz fenerin ikadı mukarrer ve taahhüd tahtında olduğundan mezkûr beş yüz fenerin her biri için senevi dört ve bir çeyrek Osmanlı altını Şehremanetinden sahibi imtiyaza ita olunacaktır.

İleride yedi yüz fenerden ziyade fener ikadı Şehremanetinden talep olunduğu takdirde işbu yedi yüz fenerden bin beşyüz fenere varıncıya kadar sekiz yüz fenerin beheri için dört lira ve ondan sonra dört bine iblâğ olunmak üzere ne kadar fener ilâve edilirse bunun da beheri için üç buçuk lira itası Şehremanetinden başkaca taahhüd olunmuştur.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz efradı ahaliden ve Şehremaneti veyahut devairi resmiyeden birine merbut olmıyan emakin ve müessesattan 282.75 metre murabbama muadil beher bin İngiliz kadem mikâbı gaz için lirayı Osmanî yüz kuruş hesabı ile kırk kuruş ahzedecektir.

Madde 11 — Cevamii şerife ve meabid ve mektepler ve kışlalar ve hastane ve patrikhane ve bunlara tâbi müessesatı umumiye ve devairi resmiyede sarfolunan gazın fiatı ahali için tayin olunan fiattan yüzde yirmi beş noksaniyle ahiz ve hesap edilir.

Madde 12 — Ücuratı tenviriyeye beher ay nihayetinde tediyeye olunacak ve vaktile verilmediği halde hesabı mütedahile tesviye olununcıya değin tenvir maddesini tehir etmeğe sahibi imtiyazın hakkı olacaktır.

Madde 13 — Sahibi imtiyazın istihdam edeceği fen memurlarından lüzumu hakikî görünenlerden maada hademe ve amelei saire tebaai Devleti aliyyeden olacak ve bunlar Şehremanetinin tayin ettiği kıyafette bulunacaktır.

Madde 14 — Gazhanenin ikmal ve inşası ve açılacak yollar ile sair amelîyatın mevkii fiile getirilmesi için hariçten celbolunacak makine ve alât ve edevat ile levazımı saire bir defaya mahsus olmak ve Nafia Nezareti Heyeti Fenniyesinin tahtı tasdikında bulunmak şartı ile resmi gümrükten muaftır.

Ve bu muafiyet gazhanenin tevsii için müddeti imtiyaziyeye zarfında müceddeden yapılacak inşaat ve amelîyat için celbolunacak kâffei eşya ve edevata şamildir. Fakat gazhanede istihdam olunacak amele tezkere ve rüsumu saireye tâbi olacaktır.

Madde 15 — Sahibi imtiyaz müddeti imtiyaziyenin inkızasında Yedikule gazhanesi ile idarei imtiyaziyede bulunan kâffei ebniye ve eşyayı gayrı menkuleyi ve sair müştemilâtı ve boru ve alâtı tenviriyeyi ve altıncı madde mucibince yeniden bir gazhane yapılırsa ise mezkûr gazhaneyi ve müteferriatını hüsnü halde ola-

rak Şehremanetine terkedecek ve bunlar için canibi emanetten hiç bir bedel verilmeyecektir. Şehremaneti müddeti imtiyaziyenin inkızasından iki sene evvel bunları muayene ile hüsnü halde bulmadığı halde lâzımgelen tamirata icraya sahibi imtiyaz mecbur olacaktır.

Madde 16 — Sahibi imtiyazın yeniden tesis edeceği gazhaneye lüzumu olan arazinin bedeli için sahibi imtiyaz ile mu-tasarıfı beyninde ittifak hasıl olamadığı takdirde istimplak karar-namesine tevfikan muamele icrasile mubayaa olunacak ve bedeli sahibi imtiyaz tarafından tesviye edilecektir.

Madde 17 — Müddeti imtiyaziyenin hitamında işbu imti-yazın temdidine Hükümeti seniyece muvafakat buyrulur ise sahibi imtiyazın şeraiti mütesaviyede diğer taliblere hakkı rüchamı olacaktır.

Madde 18 — Sahibi imtiyaz şeraiti mukarrereyi mahfuz tutmak ve kavanin ve nizamata Devleti aliyeye tâbi olmak şartile bir anonim Osmanlı şirketi teşkiline mezun olduğu gibi hukuku imtiyaziyesini Hükümeti seniyenin lühuku malûmat ve icazeti ile mezkûr anonim şirkete ve yahut bu işe muktedir sair sermayedarana kâmilan veya kısmen devir ve terkede-bilecektir.

Madde 19 — Ahvali fevkalâdeden maada her ne esbaba ve illete mebni olur ise olsun ameliyatı tenviriyeye tamamen veya kısmen sekiz gün terk ve tatil olunur ise ihtarat ve sair muamelâta mahal kalmamak üzere Şehremaneti gazhanenin idaresini ele alarak işletmeğe salâhiyeti olacaktır.

Ve bundan dolayı imtiyazın feshine veya tazminat talebine mahal olup olmadığı Şûrayı Devletçe halledilecektir.

Madde 20 — İşbu mukavelename ve merbut şartnamenin mevaddı mündericesinden ve saireden dolayı Şehremanetile sahibi imtiyaz arasında zuhur edebilecek ihtilâf dahi kavanin ve nizamata saltanatı seniyece tevfikan Şûrayı Devletçe fasıl ve rüyet olunacaktır.

Irade tarihi : 6 zilhicce 1304, 13 ağustos 1303

Şartname

Madde 1 — Tenvir maden kömüründen müstahreç gaz ile olacak ve Şehremanetinin muvafakati olmadıkça kömürden

başka bir madde istimal olunmayacaktır Gazın kuvve-i tenviriyesi kolza yağından beher saat kırk iki gram zeytin yağı yakan karsel denilen lambanın ziyası haddi vasat üzere beher saatte yüz on litre gazın sarf ve istihlakile istihsal olunacaktır Gazın sarf ve ve istihlakı yüz on nisbetinden düne olur ise Şehremanetinden sahibi imtiyaza derhal ihbar ile halı intizama iade etmeğe sahibi imtiyaz mecburdur

Madde 2 — Tenvirı umumî için vaz olunacak fenerlerin araları biri birinden altmışar metre mesafede olacak ve Şehremanetinden gösterilecek lazım üzerine konulacak fenerlerin cetveli sahibi imtiyaza ita edilecektir

İşbu cetvelin itasından altı mah murur etmedikçe fenerin vazına bedolunması sahibi imtiyaza teklif olunamaz muddeti mezkûrenin mururunda ameliyata bedolunmadığı halde Şehremanetinden sahibi imtiyaza beş gün muddet verilecek ve kuvve-i mucbire olmadıkça sahibi imtiyaz bu muddet zarfında ameliyatı ikmal ve fenerleri vazetmediği halde beher fener için tazminat olmak üzere yevmiye beşer kuruş Şehremaneti veznesine tediye edecektir boruların vazı için açılacak hendeklerin masrafı ve hafriyattan dolayı meydanda kalacak toprağın Şehremanetinden gösterilecek mahalle nakil ile hendeklerin yolundaki kaldırımın halı sabıkına iadesi sahibi imtiyaza aid olacaktır

Şimendifer ve tramvay hatlarına tesaduf edecek ameliyatın icrası için sahibi imtiyaz tarafından Şehremaneti vasıtasile şimendifer ve tramvay kumpanyalarının muvafakati istihsal olunacaktır Gaz borularının hını vazında tahrib edeceği su yollarile umumî ve hususî lâğımların heyeti asliyelerı veçhile inşasına sahibi imtiyaz mecburdur

Madde 3 — Sarfolunan gazın miktarını gösterir kontor denilen alâttan geçmek ve gaz memelerine kâfi miktarda olmak için borular iki santimetrenin tazyığı tahtında bulunacak ve Şehremanetinin göstereceği mahalle sabit olarak manometre yanını mikyasulgazat denilen aleti mahsusaz vazolunacaktır

Madde 4 — Sokakların Şehremaneti tarafından tesviyesi için mevzu olan gaz boruları yerlerinden kaldırılmak istenildikte sahibi imtiyaza haber verilecek ve masarısı vaktanın miktarı Şehremanetinden ve sahibi imtiyaz tarafından bilittifak keşfolunduktan sonra emanetin nezareti mahsusası tahtında

olarak ameliyatı muktaziye icra ile masarısı vakıa Şehremaneti tarafından tediye olunacaktır

Madde 5 — Sahibi imtiyazın deruhde eylediği tenvirat hizmetinin temini için anbarlarda gaz imaline mahsus eşyayı ashiyenin mevcut bulunup bulunmadığı Şehremaneti tarafından tahkik olunacaktır

Madde 6 — Gaz memelerinin şulesi beher saatte yüz on litreden dun olmıyacaktır Şayed bu miktardan dun gaz verilir ise Şehremaneti ihtarati lâzımevi icra ile miktarı muayyeninde gaz vermek için sahibi imtiyazı mecbur edecektir

Madde 7 — Şehremaneti tarafından madde sabıkada beyan olunan dereceden ziyade cesim memelerin istimalı istenildiği halde bedeli tarafı emanetten ita olunmak üzere sahibi imtiyaz canıbından tedarik olunacak ve bundan dolayı ziyade sarf ve istihlak olunacak gazın fiatı nisbeten tezyid edilecektir

Madde 8 — İstimal olunacak boruların numuneleri Şehremanetinden ve sahibi imtiyaz tarafından tayin olunacaktır

Madde 9 — Cadde ve sokaklardaki fenerler şemsin gurbundan on dakika sonra ikad ve tulûdan kırk dakika evvel itfa edilecek ve fenerlerin ısal ve itfası ve vaz ve tamiri tamamen sahibi imtiyaza aid olacaktır

Madde 10 — Dokuzuncu maddede muharrer esasa halel gelmemek üzere fenerlerin ikad ve itfası saatlerine dair Şehremanetle sahibi imtiyaz beyninde bilittifak lazımgelen cetveller tanzim olunacaktır

Madde 11 — Sıs ve duman veya esbabı fevkalâdeden dolayı Şehremanetinden vukubulacak ihbar üzerine gazların tenvirı imtidad eder ve gazın sarfiyatı tezayud eyler ise bu babda vukubulacak masraf Şehremanetinden sahibi imtiyaza ita olunacaktır

Madde 12 — Tenvirı umumiye mahsus fenerlerin şekil ve heyeti ve boyaları Şehremanetinden tayin olunacak ve sahibi imtiyaz tarafından yaptırılacaktır

Madde 13 — Sahibi imtiyaz işbu şartname ve mukavele-name ile deruhde eylediği taahhudatı ifa etmediği halde Şehremanetine karşı mesul ve zarar ve ziyân itasıle mahkûm olacaktır

Madde 14 — Gazın miktarı sarfiyatı bilinmek ve bedeli müşteriler tarafından tediye olunmak üzere sahibi imtiyaz tarafından gaz saatleri verilecek ve bunların birer nümunesi Şehremanetine gönderilecektir.

İşbu saatlerin vaziyesi ve dahili alât ve edevat ile harici şube borularının esmanı ve sair masarifi Şehremanetile sahibi imtiyaz beyninde kararlaştırılacak tarifei mahsusa üzerine müşteriler tarafından tesviye olunacaktır.

İşbu ameliyatın icrası munhasıran sahibi imtiyaza aittir.

Madde 15 — Sobalar ve saire için gaz iş'ali hususunda sahibi imtiyaz mezun olup fakat bunların fiatı mukavelenamede tayin olunan fiatı tecavüz etmez.

Madde 16 — Tenviri umumî için Şehremanetinden tayin olunan yedi yüz fenerin tezyidine Şehremanetince lüzum görüldüğü halde altı ay evvel sahibi imtiyaza ihbar olunacak ve tezyidi talep edilecek fenerlerin adedi her defasında beşten iki yüz aded feneri tecavüz etmiyecektir.

Madde 17 — Müddeti imtiyaziye zarfında elektrik ve sair muhteriatı cedide ile dairei imtiyaziye dahilinde bulunan mahallerin tenviri hükümeti seniyece talep buyrulur ise sahibi imtiyazın hukuk ve menafii meşruasına hâlel gelmemek üzere bu babda lâzımgelen şerait Şehremanetile bilittifak kararlaştırılacaktır.

Madde 18 — Sahibi imtiyaz umuru tenviriyenin inzıbatı idaresi için Şehremanetine vukubulacak müracaatında hakkında nizamı dairesinde teshilât ve muaveneti mümküné ifa olunacaktır.

Madde 19 — Müddeti imtiyaziye zarfında gaz fabrikasile müteferriatından emlak vergisi alınmiyacaktır.

Irade tarihi 6 zilhicce 1304, 13 ağustos 1303

Nº: 232 — Maadin Nizamnamesi

BİRİNCİ FASIL

Maadinin aksanı

Madde 1 — Gerek ziri zeminde ve gerek sathı arzda bulunan maadin usulü imalleri itibarile üç kısma munkasimidir.

Birinci kısma maadini asliye, ikincisine maadini sathiyeye, üçüncüsüne taş ocakları tesmiye olunur.

İşbu nizamnamenin hükmü yalnız birinci ve ikinci kısımlara şamil olup taş ocakları nizamnamei mahsusu hükmüne tabidir.

Madde 2 — Maadini asliyeden madud olan mevad ziri zeminde arzın derinliğine doğru ya damar ya tabaka veyahut yığın halinde vaki altın ve gümüş ve plâtin ve civa ve kurşun ve demir ve nühas ve kalay ve çinko ve bismot ve kobalt ve nikel ve krom ve arsenik ve manganez ve antimoan ve alominyom ve bunlara mümasil mevaddı madeniyeye ile kehribar ve kükürt ve şap ve grafit ve envai madin kömürü ve zift ve nef t ve asfalt ve petrol ve petrola mümasil sair mevaddı madeniyeye ve her nevi zikiymet taşlar ve zımpara ve lüle taşı ve borasitli mevaddı müştemil ecsami muhtelif ve kaya tuzu ve tuzlu sular ile tabii tuzlu ve bakırlı sular ve sıcak ve soğuk miyahi madeniyeden ibarettir.

Madde 3 — Maadini sathiyeden madud olanlar bir sureti gayri muntazamada sathı arzda bulunan ve ameliyatı sathiyeye ile istihsal olunabilen demir cevherleri ve kibritiyeti hadide tahvili kabil pirdli topraklar ile madenli ve kumlu ve alüminli topraklar ve atik cüruf ve turp tabir olunan mahrukat gibi mevaddı madeniyedir.

İKİNCİ FASIL

Ahkâmı umumiye

Madde 4 — Maadini asliye ve sathiyenin işletilmesi iradei seniyei hazreti padişahi şerefsuduruna mütevakkihtir.

Madde 5 — Maadini asliyenin işletilmesi doksan dokuz sene müddetle mütezimlerine ihale kılınır. Ancak krom ve zımpara ve boratlı maddelerden ve bunlara mümasil sair mevaddan olupta damar halinde olmiyan ve bütün bütün yığın halinde bulunan mevaddı madeniyenin madin idaresinin takdirine göre doksan dokuz seneden ziyade ve kırk seneden eksik olmamak üzere ihalesi caizdir. Müddeti ihale zarfında madenler ahara furuht olunur. Varis tarikleriyle ahara devir ve intikal dahi eder. İşbu devir ve intikal muamelâti madin idaresince teşkili tarafeyn ile defteri mahsusuna kayid ve mukabilinde ilmühaber ita

etmek hususlarından ibarettir Şu kadarki devir ve intikal muamelâtı işbu nizamnamede munderiç şeraitin icrasını tehir edemez.

Madde 6 — Maadın imalı için daimî surette bir yerde kalmak üzere vaz' ve inşa olunan makine ve ebniye ve kuyu ve ocak ve inşaatı sair ile mağaralar derununda ıstimal olunan beygir ve maden ihracı ve nakil ve tathir ve tenkîhi için mustamel kâffei alât ve edevat ve bir senelik levazimat demirbaş addolunur Ve bunların deyin mukabilinde hacız ve furuhtu caiz olmaz

Madde 7 — Maadın imalı zımında ıstimal olunan sair eşya ve ihrâç olunan mevaddı madeniye ve sermaye hisselerile menafı eşyayı menkuledir

Madde 8 — Arazı memlûke ile arazı mevkufeı saihada zuhur eden madenlerin sureti ihale ve ilzâmı işbu nizamname ahkâmına tevfiik olunmak üzere anlardan ıstifa olunacak resmî nisbiden humsu idareye ve maadası arazı sahibine ve yahut vakfı canibine ita olunur

UÇUNCU FASIL

Madenin usulu taharrısı

Madde 9 — Bir adamın tahti tasarrufunda bulunan arazide gerek doğrudan doğruya ve gerek bilvasıta bilâ ruhsat hafriyat icrasile maden taharrısına salâhiyeti vardır Ancak arazısının mevkî ve hududlarını ve ne cins maden taharrı edeceğini ba arzuhal hükûmete ihber edip mukabilinde ilmuhaber ıstihsal etmedikçe mucitliğini ve hakkı tekaddumunu isbat edemez

Madde 10 — Bir kimse gerek arazı haliyeı emiriyede ve gerek sahibini ırza edemediği arazide zirdeki maddede beyan olunacak usule tevfiikan Hükümetten ruhsatname ıstihsal etmedikçe maden taharrı edemez

Madde 11 — Bir veyahut ziyade kasaba ve karyelere mahsus mer'a ve kuru ve pazar yeri ve meydan gıbyı umuma aid mahallerde maden taharrısı için ıstida vukuunda hafriyat ve amelıyâtı vakiadan o karye ve kasaba ahalısının ihtıyacatı hasr ve tazyik olunamıyacağı bilkeşif tebeyyun ve tahakkuk eder ise taharrı ruhsatnamesı verilir

Madde 12 — Cevanibi erbaası duvar ile muhat arazi derununda veyahut avlu ve bahçe veya bunlara yuz elli zira budu mesafede vakı araziye mutasarrıf olan kimsenin rızası tahsil olunmaksızın mil ve burğu ile kuyu hafrı veya baca kuşadı ve alât ve edevatı madeniyeye vaz ı için mağara inşası caiz olamaz

Madde 13 — Sahibi razı olmiyan veyahut arazı emiriyeye ve haliyeden bulunan bir mahalde maden taharrisine talib olanlar ıcrayı taharriyat edecekleri mahallin merbut olduğu vilayet valisine arzuhal itasile ruhsatname istihsaline mecburdurlar

Madde 14 — Ruhsat istidasını havı ita olunacak arzuhalde mustedinin isim ve şöhret ve san'at ve tebaiyeti ve ikametgahı ve şurekâsı var ise isim ve şöhret ve tebaiyet ve ikametgâhları ve arazının mevkii ve hududları ve hangi liva ve kaza dahilinde olduğu ve ne cins maden aranılacağı ve kazının nevi ve arazi eşhas uhdesinde olduğu halde isim ve şöhret ve mahalli mezkûrun hafırından terettub edecek zarar ve ziyânın tazmin edileceği tasrih olunur. Ve anonim şirketi namına taharrı ruhsatı talep olunur ise Hükümetçe musaddak olduğunu mubevvin evrakın birlikte itası lazımdır

Madde 15 — Maddeyi sabıkada muharrer arzuhalin itasile beraber defteri mahsusuna kaydolunarak bilâ telir makbuz ilmuhaberı verilir. Meclisi İdareyi Vilayetçe istidası seriatı nizamıyeye muvafık bulunduğu tahakkuk evlediği surette kefil alındıktan sonra ruhsatname tarihinden itibaren nihayet bir seneyi tecavuz etmemek üzere maden taharrısı için ruhsatname verilecek ve bir sureti maadin idaresine gönderilecektir. Zikrolunan ruhsatnamelerin itası munhasıran vilâyet valilerine muhavyeldir

Madde 16 — Muddeti taharrının inkızasında temdidı istenilir ise şeriatı mevzuasının tecdidile bir sene daha temdidı caizdir. Ancak bu muddet zarfında dibi ciddi bir teşebbuste bulunulmaz ise taharrı muddeti temdid olunmaz, ve o yer için muteharriye yeniden diğer bir ruhsatname dahı verilmez

Madde 17 — Taharrı ruhsatını haiz olan şahıs veya şirket mevaddı sabıkada beyan olunan muddetler zarfında işbu nizamnamenin ihale ve imalı maadin hakkındaki dorduncu faslı

ahkâmınca ihalenin istihsalı için lâzımgelen muamelata teşebbüş etmediği surette ruhsatnamenin iptal olunduğu kaydı bala-sına şerh verilip diğer talibine bir ruhsatname verilir ve işbu fesih ve iptal muamelesinden dolayı muteharrı sabıkın hiç bir gûna masraf ve tazmin iddiasına hakkı olamaz

Madde 18 — Maden taharrısına mezun olan kımse veya şirket hariz olduğu ruhsatı valı vilayetin iznile ahara terk ve furuht edebilir, fakat yirmi birinci madde mucıbince esnayı taharride ihraca mezun olduğu mevaddı madeniyeyi Maadın İda-resinin malûmat ve mezuniyeti olmadıkça hiç bir suretle sarf ve furuht edemez

Madde 19 — Madenin muddeti taharrısı tekmil olupta ruhsatnameye malik olan kimsenin şeraiti nizamnameyi icra ve ıkmal etmemiş olmasından naşı fermanı âli sadır olmadığı veya sahibi tarafından takıbyı maslahat olunmıyarak maden terk olunduğu surette taharrı esnasında ihraç olunan mevaddı madeniyenin mensup olduğu nev'in kırk üçüncü maddede beyan olunan en yüksek derecesinde resmı nisbısı alınarak nakıl ve furuhtuna ruhsat verilir

Madde 20 — Maden taharrısı için ruhsat verilmiş olan hududu madeniyeye dahilinde ruhsatnamenin havı olduğu muddet zarfında yine o cıns maden taharrısı için ahara ruhsat verilmez

Madde 21 — Taharrı olunmakta olan madenin değeri anlaşılmak için Avrupaya numune gönderilmek istenildiği halde bir defa için madenin cinsine göre yuz tonilâtoya kadar rusumu nisbiyesi ahz olunarak nakıl ve ihracına musaade olunur, rusumu nisbiye madenin cinsine göre işbu nizamnamenin kırk üçüncü maddesinde tayin olunan en yüksek miktar resim uzerinden ahız ve istifâ kılınır. Mevaddı madeniyenin kıymeti dahı Avrupada carı olan fiattan memalığı Osmanıye iskelesinden Avrupaya kadar lâzımgelen navul ve masarısı saire badettenzil mutebakısı uzerinden tayin olunacaktır

Madde 22 — On sekizinci, on dokuzuncu, yirmi birinci maddeler hukmune mugayır hareket edenlerden yirmi beş altından yuz altına kadar cezayı nakdî alınır, ve ruhsatname ıstırdat kılınır, ve ruhsatsız mevaddı madeniyeye satmışlar ise anın rusumatı muayyenesi dahı malın esmanından iki kat olarak başkaca istifâ olunur

DORDUNCU FASIL

Maadın şerâtı ihale ve imali

Madde 23 — Tebaaı Osmaniyeden veyahut Devleti aliyenin tasarrufu emlak hakkında bin iki yüz seksen üç senesinde vaz etmiş olduğu kanunu kabul eden duveli ecnebiye tebaasından munferiden veya biliştirak maden imaline talip olanlara kavalarını haliye ve mustakbele Devleti aliyeye tevfikı hareket eylemek şartile ruhsat verilir

Madde 24 — Bir madenin imaline ruhsat verilmezden mukaddem uç maddenin tahkik ve tetkiki elzemdir

Bırıncısı keşfolunan madenin işletilmesi mumkun olmak, ikıncısı o madenin civarında diğer maden olupta anın tatiline sebeb olmayacağı muhakkak bulunmak, üçuncusu imalâtın dairei ıcrasında kıla ve ıstihkamat bulunupta onlara mazarratı olmayacağı tahakkuk etmektir

Madde 25 — Bir madenin mucidi veya maden nızanname-sinin ahkâmını icra edememesinden, veya bulduğu madenin kurb ve civarında bulunan diğer bir madene ırası hasar eylesin-den, yahut ıstidasını takip ve icraya ısbati ıktıdar etmemesinden, naşı madenin ahara ihalesine karar verildiği halde kâşifine mucidlik hakkına mukabil tazminat ıtası mukarrerdir İşbu tazminatın miktarı taharrı için ihtiyar olunan masraf ve muteharrının hal ve şanına nazaran nihayet yarım Osmanlı altınını tecavuz etmiyecek olan yevmiyesile madenin hasılatı safıyesinden nihayet yüzde beş derecesinde ita olunacak bır mukâfat mecmuuna muadıl olmak üzere maadın idaresince takdir ve tayın ve mültezim tarafından tedıye olunmak üzere fermanı aliye derç olunacaktır Tazminatı mezkûre tedıye olununciya dek ihale olunan maden ashâbı matlup için hukmundedir

Maadın idaresi tarafından tayın olunan tazminatın miktarı hakkında mübâyeneti efkâr hasil olduğu takdirde keyfiyet ıstı-nafen Şûrayı Devletle fasıl ve ruyet olunur , fakat bu tetkikat ihale muamelesini tehır edemez

Madde 26 — Hakkı taharrıye nail olupta bittaharrı keşif ve ihraç ettikleri maden için ihale ıstidasında bulunanlar evvel emirde baarzuhâl maadın idaresine muracaat edeceklerdir İşbu ıstıdanamede şahıs vahid ise kendi ısım ve şöhetri

ve sanati ve tabiiyeti ve eğer şirket ise şürekânın isim ve şöretleri ve ikametgâhı kanunileri ve maden işletmek üzere teşekkül etmiş bir anonim şirketi namına istida olunmuş ise bunun kanuna tevfikân teşekkül etmiş Osmanlı şirketi olduğu ve madenin mevkii ve imâl edilecek maden ne kadar mahal istiâp edecek ise o mahallin hududları ve ihraç olunacak cevherin cins ve hasılatın hangi suretle furuht olunacağı ve lüzumu olan hatap ve kömür ve sair mahrukat Orman Nizamnamesi ahkâmına tevfikân ne suretle tedarik edileceği ve arazi sahibi var ise onlara ne miktar tazminat tediyesi teklif olunduğu ve madenin kavaidi fenniye dairesinde imaline müteahhid idiğü beyan ve tasrih edilecektir.

Madde 27 — Maddei sabıkada beyan olunan istidanameye maden imal olunacak mahallin beş binde bir mikyasında olarak biri birine mümasil üç kıta haritası raptolunacaktır.

İşbu haritada maadinin hududu imkân müsaid olduğu mertebe yer üzerinde sabit noktalar intihap olunarak bu noktalar beyninde vaslolunan hatlar vasıtasile irae olunacak ve bunda ihraç olunacak mevaddı madeniyenin vaziyeti dahi gösterilecektir. Haritalar ile beraber madenin taharri amelîyatını icra etmiş olan mühendisin raporu ve esnayı amelîyatta ihraç olunan mevaddı madeniyeden tahlil ve hıfz olunmak için miktarı kâfi nümunesi hükûmeti mahalliye canibinden mahfaza derununa mevzuân memhur olduğu halde birlikte takdim olunacaktır.

Madde 28 — Maadin müteharrileri taraflarından imali maadin için istida vukunda madenin iptidayı taharrisinde valii vilâyet ve mühendis taraflarından verilen malûmat üzerine maadin idaresinde tutulacak kayda müracaatla beraber istidaname münderecatı mevaddı sabıka ahkâmına muvafık olduğu surette defteri mahsusuna kayid edilir, değil ise ikmal ve tashihi zımında sahibine iade olunup işbu nizamname hükümüne tamamilen mutabık olmadıkça kayid muamelesi icra olunmaz. İstidanimelerin maadin idaresi canibinden kabul ile kayid veyahut iadesi surati mümkünü ile icra olunmak lâzımdır.

Madde 29 — İstidanimenin kabul ve deftere kaydini müteakip masarifi ashabı istidaya aid olmak üzere keyfiyeti ihale Dersaadette tab olunan gazetelerden Türkçe ve Fransızca olarak ikisi vasıtasile ve bunlardan başka evrakı mahsusa ve vilâyet

gazetesile iki ay ilan ettirilir ve ilanât varakalarının matbu suretleri merkezi vilayette ve sancak ve kazalar ile madenin bulunduğu kazanın bircumle kariyelerinde munasib mahallere talik olunur, ilan olunacak maddeler madenin mevki ve hudud ve nevi ve cinsile ihale olunacak multezimin isminden ve muddeti ihaleden ibarettir

Madde — 30 — İlan muddetinin inkızasında bir taraftan bir gûna itiraz vuku bulup bulmadığı ve vuku bulmuş ise itiraznameler ile maden mühendisinin mulâhazatını havı takriri ve vilayetin rey ve mutaleati iki ay zarfında maden idaresine iş'ar olunur Muddeti ilanın inkızasından sonra vuku bulan itirazat kabul olunmaz

Madde 31 — Maddeyi sabıka mucibince maadın idaresine varid olan evrak cumleten maadın fen odasına havale olunur işbu oda tarafından tetkikatı fenniye badelicra mutaleat ve mulahazatı havı bir kıt a takriri ile evrakı mezkûre maadın idaresine iade kılınır

Maadın idaresi tarafından tetkikatı lazıme badelicra istidanemenin deftere kayid olunduğu tarihten itibaren altı ay mururunda fermanı alının suduruna muteallik muamelatın icrası tacil olunacaktır

Madde 32 — Bir madenin ihalesi için şartname ve mukavelesi maden idaresinden bittanzım mensup olduğu nezaret vasıtasile Babialıye irsal olunup Şûrayı Devlette tetkik olunduktan sonra ledelarz muteallik buyrulacak iradeyi seniye mucibince fermanı alısı ita olunacaktır

Madde 33 — İhale fermanı alısı şerefsadır olduktan sonra hukmu munifi yirmi dokuzuncu maddede tayin olunan mahallerde bir defa ilan ettirilir ve bunun masarifi dahi fermanı âliyi hariz olan multezim tarafından tesviye olunur

Madde 34 — Ba fermanı âli maden imaline mezun olan multezimler Devletin ruhsatını evvelce tahsil etmedikçe muşareket tarikile veyahut sair bir suretle imaline mezun oldukları madenleri sair o cins madenler ile birleştirmeğe salâhiyetleri olmayıp aksı hareket ettikleri halde akid ve ihale fesholunur

Madde 35 — Ba fermanı âli imal olunacak madenin arazu mahdudesi dahilinde emri âli mezkûrun tasrih eylediği maadın ile mahlût olmiyarak sair cins maden zuhur eder ise anın

ımalı için dahı mevaddı sabıka beyan olunan muamelat icra olunarak başkaca fermanı âli istihsal olunmak lazımdır Böyle bir maden zuhurile ihraç ve imalı için ruhsat istida olundukta o mahalde maden imal ve ihracına zaten ba fermanı alı mezun olan multezım muddeti ilân zarfında talib olduğu surette şerâtı mutesaviye ile mucide tercih olunacaktır Fakat mucıdlık hakkının temini için işbu nızanamede munderiç mevad ahkamı bunlara dahı şamildir

Madde 36 — Mevaddı sabıkada muharrer şerâite tevfiikan fermanı alı istihsal olunmazdan evvel maden ihraç ve imaline teşebbus edenlerden veyahut maden taharrısı ruhsatını haiz olmyanlardan ve taharrı ruhsatnamesi alıpta yırımı birinci maddede gosterilen miktardan ziyade maden ihraç ve imal eyleyenlerden ameliyatın cesametine ve madenin ehemmiyetine gore yuz Osmanlı altınından bin altına kadar cezayı nakdi alındıktan başka ihraç olunan mevaddı madeniye dahı zaptolunur ve her kıme zararı vuku bulmuş ise tazmin ettirilir

Madde 37 — Devlet malı olan madenlerin imalı dahı işbu nızanamede munderiç hudud ve tazminata ve şerâtı imaliveye ve sair bu makule hususata dair mevad ahkamina tabı olacaktır

Madde 38 — Maadını mekşufe veyahut metrukeden olupta Devletçe malum ve mukayyed olan madenler ile ihalecılı munfesiş bulunan madenler maadın idaresi canıbinden resmen neşir ve ilan ve icabına gore bir sene muzayedesı icra olunup senevi en ziyade resmı nisbı verir talibine ihale olunur ve rısum ve vezafı sairesi hakkında diğer madenler gibi işbu nızanname mucıbine muamele edilir

Madde 39 — Maadını mekşufeden olupta Devletçe malum ve mukayyed olmyan veyahut işbu nızanamenin neşirinden itibaren doksan dokuz sene evveline gelinceye kadar işlenmemiş olan maadın maadını gavrı mekşufeden addolunarak muteharrileri mucıdlık hakkına mazhar olurlar

BEŞİNCİ FASIL

Maadın multezımlerinin hukuk ve vezafı

Madde 40 — Maadın imalı için fermanı alı sudurunda bir defaya mahsus olarak madenin derece ve ehemmiyetine gore

elli adet Osmanlı altınından iki yuz altına kadar ferman harcı alınır

Madde 41 — Maden imal edenler iki nevi resim vermeğe mecburdur, birisi madenin ba fermanı âli muayyen olan hududu dahilindeki arazının beher ceribı için resmi mukarrer namile her sene istihsal olunur, diğeri madenin hasılatından rusumu nisbiye namile istifa edilir

Madde 42 — Resmi mukarrer ba fermanı âli imal ve ihraç olunan madenin sathı mustevvı ufki itibarile beher ceribı için senevi alınması lâzımgelen on kuruştan ibarettir ve bu resim her sene mart iptidasında tediye olunur İmalât tatil olunsa bile ihalenin fesih olunduğu veyahut multezim tarafından resmen terk ve kasriyed edildiği güne değin işbu resmin her sene itası meşruttur Mulk olan mahaller ile evkafı sahihadan olan arazının resmi mukarreri ashabına ve arazı emiriye ile tahsisat kabılinden olan arazı mevkufenin resmi mukarreri Devlete aiddir

Madde 43 — Rusumu nisbiye bakı ve sınımlı kuşun ve komur gibi kuyu ve mağara hafriile imal olunan madenlerin hasılatı gayrı safiyesinden yüzde birden beşe kadar alınır ve zımpara ve krom ve boratlı mevad ile lüle taşı ve sıcak ve soğuk miyahı madeniye ve petrol ve zift ve nefit gibi damar olmayıp vıgın halinde bulunan mevaddın hasılatı gayrı safiyesinden yüzde ondan yümüye kadar istifa olunur

İşbu rusum Avrupaya nakil olunmak üzere hazırlanmış veyahut memaliki Osmaniyede kal ve ızabe olunmak üzere kesir ve tıfrik olup cinsine göre yıkanmış olan cevherden ahız ve tahsil edilir Rusumu nisbiye cevherin mevaddı safiyesinin iskeleden Avrupaya olan nakliyesile kal ve ızabe masarının tenzılinden sonra bakı kalan kıymet üzerinden tayın ve istifa kılınır

Madde 44 — İhale olunan madenlerin tahsil rusumatı ve muamelatı saresi ol madenin bulunduğu vilayet valisine aiddir Multezim madenden ihraç olunan veya buna muferrı tezgâhlarda imal kılınan eşyanın cevher ve miktar ve cins ve kıymetini bir defteri yevmiye kayıd ederek kendisine verilecek numunelere tevfikân her uç ayda bir kere onun birer icmalını hükümete vermeğe ve her senenin iptidaki ayında dahı sene sa-

bıka hasılâtının defterini valii vilâyete ita etmeğe ve bu hesaplardan ve ahvali saireden dolayı valii vilâyet tarafından her ne vakit teftiş ve tahkik olunmak istenilir ise defter üzerinde hesabı sahihine irae eylemeğe mecburdur.

Madde 45 — Rüsümü nisbiye mevaddı madeniyeden her bir cinsinin memaliki ecnebiyede ilân olunan fiatını ve tenzili lâzımgelen masarifi nakliyesini ve kal ve izabe masarifini hesabı mütevassıt üzere tayin edecek bir cetvel mucibince istifa olunur ve işbu cetveller altı ayda bir kere fiat ve navul farkları üzerine tashih edilir.

Madde 46 — Rüsümü nisbiye madenlerine servet ve cesaretine ve iskeleye olan budü mesafesine ve imalâtın subet ve suhuletle mahrukâtın ehveniyetine ve kırk üçüncü madde mucibince madenin cinsine göre maadin idaresince bittayin fermanı âliye derç olunur.

Madde 47 — Harice gönderilecek mevaddı madeniye gemiyeye tahmil olunmazdan evvel iskelede vezin olunarak rüsümü nisbiyesi maden memurları veyahut maadin idaresi tarafından memur olan gümrük memurları taraflarından tahsil edilir, şu kadarki memaliki Osmaniyede kal ve izabesi takdirinde kablelizabe maden memurları marifetleriyle vezin olunarak kırk üçüncü madde mucibince mahallinde ahz ve istifa kılınır.

Madde 48 — Maden mültezimleri her sene mart içinde senesi sabıkada vukubulan imalât ve ihracatın kemmiyat ve keyfiyatını havi müfredatlı iki kıta hesap cetvelini maadin idaresinden irae olunan nümune mucibince tanzim ile bir nüshasını maadin idaresine ve diğer nüshasını mahallî maadin idaresine veyahut makamı vilâyete ita ile mukabilinde makbuz ilmühaberî ahz edecekler ve maadin idaresi tarafından her ne vakit teftiş ve tahkik olunmak istenilir ise maden hamilleri defterini irae ederek hesap vermeğe mecbur olacaklardır.

Madde 49 — Maden mültezimleri maddei sabıkada beyan olunan hesap cetvellerini vakti muayyeninde ita etmedikleri halde kendilerinden beş Osmanlı altınından yirmi beş Osmanlı altınına kadar cezayı nakdî alınır ve işbu hesap cetvellerinde hasılatı vakta miktarı sahihinden noksan gösterilir ve kaçak vukuu tebeyyün eder ise Devlete aid rüsümün noksanı iki kat olarak tazmin ettirilip hukuku umumiye ciheti dahi mehakimi cezaiyede başkaca fasıl ve hükmedilir.

Madde 50. — Bir madenin mültezimine vergi ve rüsumatın ve hüküm olunan cezayı nakdiler ile tazminatın ifası için valii vilâyet tarafından nihayet iki ayı tecavüz etmemek üzere bir müddet tayinile resmen ve tahriren tebliğat icra olunur, bu müddet zarfında ifayı deyn etmediği halde yedinci maddede tadat olunan eşyayı menkule mahkeme marifetile zapt ve furuht ile tahsil edilir ve şayet eşyayı menkule kifayet etmez ise nizamı dairesinde emlakinden istifayı deyn olunur.

Madde 51 — Fermanı âli sudurunda madenin haritasında muayyen hududu maden mühendisi marifetile ve bulunmadığı takdirde belediye mühendisi hazır olduğu halde hükümeti mahalliye canibinden mültezime tayin ve teslim olunur ve bu muameleyi havi olarak üç nüsha zabıt varakası tanzim ve zirleri canibi vilâyetten tayin olunan memur ve mühendis ve mültezim veya vekili taraflarından müştereken temhir edilir; ve bunlardan bir nüshası mahalli hükümetinde hıfz ve diğer nüshası maadin idaresine irsal ve üçüncü nüshası mültezime ita kılınır.

Madde 52 — Madenin tarihi tesliminden itibaren iki seneye kadar küşad ve imaline mübaşeret etmeğe mültezimi mecburdur. Müddeti muayyene zarfında madenin imalâtına mübaşeret olunmadığı surette esbabı mültezimden tahriren sual olunarak serd edeceği a'zar maadin idaresince şayanı kabul görülmediği halde temdidi caiz olmamak üzere yalnız altı ay daha mühlet verilir ve heman işe başlaması lüzumu kendisine tahriren ihtar olunur ve ihtarnamenin tebliğ olunduğuna dair ilmühaber alınır.

Madde 53 — Mültezim maddei sabıkada beyan olunan altı ay müddetin hitamında imalâta mübaşeret etmediği halde ihalenin fesih olunacağı tahriren kendisine tebliğ olunur ve yine serd edeceği a'zar kaideten şayanı kabul olmaz ise feshi maadin idaresinden ba mazbata Babıâliye arz olunmakla beraber bir gûna diyeceği var ise üç aya kadar Şûrayı Dvlete müracaat etmekte muhtar olduğu resmen ve tahriren ihtar olunur ve ihtarnamenin tebliğ olunduğuna dair kendisinden ilmühaber alınır.

Müddeti muayyene zarfında mültezim müracaat etmez veyahut mazereti kabul olunmaz ise Şûrayı Devletçe ihalenin

feshine karar verilir ve bilistizan sadır olacak iradeı seniye mucibince fesih muamelesi icra ve Dersaadette ve madenin bulunduğu mahalde gazetelerle uç defa ilan ettirilir

Madde 54 — Bir madenin munferiden veya muşttereken imal ve idaresını deruhde eden multezımler madenin imalatını fenne tatbıkan icraya muktedir olduklarını ısbat ve Hukümeti seniye ile maden idaresine karşı bir muduru mesul tayın edeceklerdir

Muduru mesul madenin idaresine muteallık hususatta multezımın vekılı hukmindedir

Madde 55 — Multezım madende icra kılınan ameliyatın beş yuzde bir mikyasında ıkı kıta resmi musattahını tanzim ve bir kıtasını maadın idaresine ita edecektir ve her sene mart iptıdasında işbu resimler üzerine senei sabıkada icra kılınan ameliyatı tersim ettirdikten sonra maadın idaresindeki resim ile mubadele eyliyecektir

Madde 56 — Multezım resmi musattahı vakti muayyeninde teslim etmediği veyahut bu resim sahih ve mukemmel olmadığı halde kendisinden beş altından yırımı beş Osmanlı altınına kadar cezayı nakdı alınacaktır ve masarısı multezıme aid olmak üzere idare canıbından yeniden bir resim tanzim veyahut mevcut olan resim tashih ettirilecektir

Madde 57 — Kırk sekız ve kırk dokuzuncu maddelerde zıktrolunan cetvel ve resimlerden başka tahtelarız icra kılınan ameliyatın beşyuzde bir mikyasında resmi musattah ve musennemı ve ameliyatın terakkıyatı yevmiyesını ve damarların imtidadını ve kalınlığını ve ihrac olunan cevherlerin ve maden damarlarının sakaf ve divarlarının ahvalını ve madene cereyan eden mıyahın miktarını mubeyyin bir defter ile yevmiye ihrac olunan cevherin miktarına dair diğer bir yevmiye defteri tanzim edecektir

Madde 58 — Multezım resmi musattah ve musennem ile defatırı taleb vukuunda maadın idaresinden tayın olunan muhendislere irae etmeğe mecburdur, işbu resim ve defterler sureti muntazamada tutulmadığı takdirde multezımden on osmanlı yuzluk altınından yırımı beş altına kadar cezayı nakdı alınmakla beraber masarısı multezıme aid olmak üzere resim ve defterlerin muntazaman tutulması için maadın idaresince bir memur tayın ve ızam olunur

Madde 59 — Maadin mültezimleri veya müdürleri imalâtı muayene etmek üzere mühendislere teshilâtı lâzıme icra ve matlûb olan defter ve resimleri irae ve ameliyata muktazi kâffei tafsilâtı itaya mecburdurlar, bu bapta imtina ve muhalefet ederler ise kendilerinden on altından yirmi beş altına kadar cezayı nakdî alınmak üzere hükûmeti mahalliye canibinden mühendislere muavenet olunacaktır; şu hal tekerrür eder ise cezayı nakdî dahi iki kat olarak istifa kılınacaktır.

Madde 60 — Yekdiğerine yakın veya muttasıl olup başka başka fermanlar ile ihale kılınan maadinin bir kaide üzere imal olunmamasından dolayı asıl maadine veya madenciler ile civarındaki tesisata bir mazarratı hudus etmek ihtimali melhuz olduğu halde bu mazzaratın defi için mültezimler beyninde kaidei vahide ittihaz olunacak ve buna muvafakat hasıl olmadığı surette maadin idaresinin teşkili tarafeynile ittihaz edeceği kaidei vahideye ittiba etmeğe mültezimler mecbur olacaktır.

Madde 61 — Bir madenin hafır ve imalinde yani suların cereyanı veyahut mağaraların hava alması için vukubulacak ameliyatta diğeri bir madenin imalâtına zarar geldiği takdirde mutazarrır olan mültezime diğeri maden mültezimi tazminat verir ve bu tazminatın miktarını tarafeyn kendi beyinlerinde tayin edemedikleri halde Maadin İdaresi tarafından icrayı keşfiyat ettirildikten sonra takdir edilir.

Madde 62 — bir madenin imali için fermanı âlide muayyen hudud dahilinde vaki arazide eşhas uhdesinde bulunacak bir mahallin muvakkaten istimali lâzım geldiği takdirde bu mahallin bir seneye kadar hali aslisine irca ile sahibine teslimi mümkün olupta ashabı arazi irza edilemediği halde o mahalden bir sene müddette arazi sahibinin ahzedeceği hasılatı safiyenin iki misli mültezim tarafından sahibi arza tediye olunacaktır.

Madde 63 — Mültezimler kuyu ve mağara hafri gibi madenin imali için istimal edecekleri arazinin ashabını irza ile mubayaa edeceklerdir, şayet beyinlerinde muvafakat hasıl olmaz ise Hükûmet canibinden tahmin ve takdir olunacak kıymetlerinin iki misli sahibi arza tediye olunacaktır.

Madde 64 — Maadin imalâtı ve ameliyatı için istihdam olunacak memurlardan mühendis ile ustabaşidan maada sair

memurın ve amelenın tebaaı Osmaniyeden ve madenin bulunduğu mahal ahalsından olması meşruttur, multezimler bu şarta muhalıf harekette buldukları halde Maadın İdaresinden multezimlere tebliğı keyfiyetle ilk defası için yuz altın cezayı nakdî alınır, ve tekerruru halinde madenin 53 uncu madde hukmune tevfiikan feshi muamelesi icra kılınır

ALTINCI FASIL

Maadın usulu zabıtası

Madde 65 — Maadın İdaresi tarafından her vilâyet merkezinde bir maden mühendısı bulundurulacaktır

İşbu mühendisler maadın idaresinden ita olunacak talimat mucibince maden mühendisleri maden imal olunan mahallerdeki ebniyenin inhidamdan ve arzın çokmek tehlikesinden vıkeyesine dikkat ve nezaret edeceklerdir

Ve maden amelesinin ecrı mışlı ve husnu rızaları ile kullanılıp bu yuzden kımseye cebir ve zarar vukua getirilmemesine valı vilâyet ve mühendisler tarafından daima takayyud ve ihtıtam olunacaktır

Madde 66 — Mühendisler madenin hafr ve imalinde gordukleri mahazırı veyahut lâzımgelen islahatı maden multezimlerine ve vukua gelen muhatarat ve mugayırı nızam harekâtı mahallî hukûmetile maadın idaresine ihbar edeceklerdir

Madde 67 — Maden imalâtı terk ve tatil olunur veyahut eşvayı madeniyeyi imal ile melûf olan sınıfın ihtıyacatı sıniyelerı ihlâl kılınır ise valı vilâyetin ve mühendısın mutaleatı derakab maadın idaresine iş'ar olunacaktır

Madde 68 — Bir madende kaza vukuu melhuz olduğu takdirde maden mühendısı tarafından tedabırı lâzıme ittihaz olunmak ve mesuliyeti kendisine raci olmak uzere luzum gordüğü şeyleri hukûmeti mahalliyeden talep edecek ve canbı hukûmetten dahı derhal verilecektir

Madde 69 — Bir madende kaza vukuunda multezimler veyahut memurlar derhal memurını hukûmeti mahalliyeye ihbarı keyfiyet etmeğe mecburdurlar, maden mühendısı bulunmaz ise multezımı tarafından madende bulundurulınan mühendis marifetile kazanın sebebi tahkik ettirilmekle beraber intac

edeceği mahazifin önü alınmak için tedabiri lâzımeye teşebbüs olunacak ve alât ve edevat ve hayvanata ve ameleye ihtiyac görülür ise masarifi mültezimlerin hesabına olarak tedarik olunacaktır; ve kazanın keyfiyeti vukuu telgrafla maadin idaresine bildirilecektir.

Madde 70 — Maden mültezimleri madenlerde bir eczahane ile şehadetnameli bir tabib bulundurmağa mecburdur.

Madde 71 — Bir madende imalâtın dolayî kazazede olanlara ve ailelerine verilmek üzere mahkemece hükmolunacak tazminatı mültezimler ifaya mecbur olacaklardır, ve kazanın vukuu madenin sui idaresinden ve fennen lâzım olan şeylerin noksanından neşet etmiş ise elli altından yüz altına kadar başkaca cezayı nakdî dahi alınacaktır.

YEDİNCİ FASIL

Maadinin terkine dair ahkâm

Madde 72 — Tahtı arzda icra olunan imalâtın hiç bir cüzü maadin idaresinin mezuniyeti istihsal olunmadıkça terk olunmayacaktır. mültezim madenin hangi cüzünü terk etmek ister ise evvel emirde bir kıt'a haritasını yapıp nevi amelîyatının tafsilini havî bir lâyiha ile valî vilâyete ita eder; ve mahallî maden mühendisi veyahut maden idaresi tarafından fen ve kaideye tatbikan verilecek karara göre icabı makamı vilâyetten icra kılınır.

Madde 73 — Müddeti ihalenin inkizasından evvel esbabı mücbirenden gayri bir sebebe mebni mültezim madeni terk etmek istediği halde altı mah mukaddem keyfiyeti bir beyanname ile maadin idaresine bildirecektir.

İşbu beyanname ile beraber madeni tahtelarız ve sathalarız mevcut olan mağara ve kuyu ve ebniye ve fabrika ve tesisatı sairenin resimlerini ve o güne kadar ihrac olunan cevherlerin kemmiyet ve keyfiyetlerini havî lâyiha ve cetvel ve defterleri dahi ita edecek ve işbu beyannameye hiç bir gûna şart ve teklif derç olunmayacaktır.

Madde 74 — Esbabı mücbire tahtında olmıyarak imalât bir sene müddet tatil olunduğu halde maadin idaresi tetkikatı lâzımeyi icra ettikten sonra imalâta tekrar bed olunmak üzere

bir muhlet tayin edebilir ve bunun hitamında maden yine işletilmeyip muattal bırakılır ise eli üçüncü madde hükmüne tevfikan feshi muamelesi icra kılınır

Madde 75 — İşbu nizamnamenin mevaddı muhtelifesinde beyan olunan esbattan dolayı bir madeni terk olunduğu veya hut ihalesi fesh ile fermanı alı ıstırdat kılındığı veya muddeti ihale munkaziye olduğu halde mağara ve kuvular ve madenin muhafazasına lâzım olan şeyler multezime tazminat verilmeksizin devlete veyahut yeni multezime aid olacaktır yalnız sabit veya muteharrık makine ve alat ve edevat ve ihrac olunan cevher ve hayvanat multezimi atikin malıdır; şu kadarki devlet veya yeni multezim ehli hibre tarafından takdir olunacak kıymet üzerine mezkûr eşyayı kulliyen veya kısmen ıstıra edebilirler

Madde 76 — İhaleenin terk ve feshi veyahut muddetinin inkızası takdirinde multezimler tazminat ve sair rusum ve tekalifi ifaya mecburdurlar ve madde sabıkada beyan olunan alât ve edevat gibi eski multezimlere aid eşyadan rusum ve tekâlif ve matlûbatı saire tahsil ve istifa olunur

Madde 77 — Bir madenin terkine karar verildikte eli üçüncü madde hükmüne tevfikan muamelesi ilâniyesi icra olunacaktır

SEKİZİNCİ FASIL

İşbu nizamnameden evvel vukubulan ihalâta dair ahkâm

Madde 78 — İşbu nizamnamenin muamelata aid hukmu eski nizamname mucübince ihale kılınmış olan madenlere dahil şamildir fakat o misillü maadının muddeti imtiyaziyeleri temdid ve tenkis olunmaz ve mukavelemelerinde tayin olunan rusumu nisbiye ve mukarrerinin miktarı işbu nizamnamenin tarifi neçrinden itibaren on sene sonra bu nizam hükmüne tevfikan ahz olunmak üzere muddeti mezkûreye munhasıran ıpka edilmiştir

DOKUZUNCU FASIL

Maadını satıhye

Madde 79 — Maadını satıhye ıtık olunan madenleri ashabı arazi ba fermanı alı istıhsalı ruhsatla bila muddet işlet-

mekte muhtardır, ve işbu fermânı âli için dört osmanlı altını harc alınır

Madde 80 — Arazî sahipleri maadını sathiyeyi işletmedikleri veva bir muddetî kalilede işletipte tatil ettikleri halde diğer talibine ihale olunur, şu kadarkî arazının kıymeti ehli hibre marifetile takdir olunduktan sonra kıymetin iki misli ve eğer ebnive ve sair tesisat var ise anların dahî kıymeti hakikivesi peşin olarak yeni multezimler tarafından arazî sahiplerine tediye kılınır

Madde 81 — Maadını sathive imal olunan araziden arazî memlûke ve mevkufetî sahihadan olmıyanları kanunen arazî emirive hukmune tabidir yalnız maden işlenen mahallerden ve maden için istimal olunan araziden muddetî imalâtta maden hasılatından alınması lâzımğelen rusumu nisbiyeden başka bedeli uşur ve saire ahz olunmaz

Madde 82 — maadını sathive imalı için ruhsat ıstıdanamesi mustedinin isim ve şöhret ve sanat ve ikametgâhını ve madenin mevkünü ve cinsini ve ne suretle işletileceğini mutazammın olacaktır Ve işbu ıstıdanameye maden zuhur eden arazinin beş yüzde bir mikyası üzere uç nusha hantası dahî merbutan takdim kılınacaktır

Madde 83 — Maadını sathive imalı için verilen ruhsatnamede imalâtın ahval ve kevfıyatı beyan ve sıhhati umumive ve turuk ve ebnıyenin ve su menbalarıle mecralarının ahvalı hazıraları muhafaza ve temin olunmak ve vukua gelecek zarar ve ziyandan dolayı itası lâzımğelen tazminatın miktarı tayin kılınmak meşruttur

Madde 84 — Maadını sathive imaline dair ruhsatnamelerden madenli toprak ve kumların vıkanması için istimal olunacak mıyahın menba ve mecraları ve bade'istimal hangi mahalden def ve icra edileceği beyan kılınacaktır

Madde 85 — Maadını sathivenin imalatı maadını aslıvede canı oduğı veçhile maadın idaresi canıbinden tavın olunan mühendis ve memurların nezareti tahtında icra kılınır

Madde 86 — Maadını sathive işleyenleri her sene imalatın ahvalını ve bir senelik mahsulat ve imalatın kemmiyat ve kevfıyatına dair üç nusha olarak mufredat defterini tanzim ve bu nushasını vilâi vilâyete ve diğerini maadın idaresine ita edeceklerdir

Madde 87 — Maadını sathiyeden biri esnavı imalatta maadını aslıve haline yani tahtclaz kuyu ve mağaralar ile inşa olunacak hale gelecek olur ise maadını aslıve hakkında mevzu olan şerait mucibince ihale fermânı istihsal olunmaksızın o mısılu madenleri imal ve ihrac etmek memnudur

Madde 88 — Maadını sathive işletenleri seksen altıncı madde hükmüne muhalif harekette oldukları takdirde kendilerinden on osmanlı altınından yüz altına kadar cezayı nakdi alını

Ve seksen yedinci madde hükmüne muhalif hareketleri vukuunda bila ruhsat maadını aslıve ihrac ve imal edenler hakkında işbu nizamnamede muayyen muameleleri cezaiye icra olunur

Madde 89 — Mültezimler madenlerinin işletilmesi ve ihrac ettikleri cevherlerin kal ve ızabesi için lazımı olan kalhane ve alat ve cdevat ve makineleri nizamalı belediye hükmüne tabi olarak inşa ve vaz ve istimal ederler

Ve inşa olunacak kalhane ve filika ve makina ve mutceferatı sairesinin resim ve tarifnamelerini maadın idaresine itiva mecburdular

Madde 90 — Maadının usulu tasarrufiyesinden mutchaddis ihtilaf idareten ve bunun gavıı deavı mehakımı adıyla muhtele hal ve fısıl olunur ve yümü uçuncu madde mucibince maadine maadın ihale edilcek olan tebaatı cnebiyyinin deruhde edecekleri maadinden tehaddus edecek deavı hukuku istihlakıvelerinden neset eden daavide cari usule tevfikân mehakımı adıyede görölür

Madde 91 — 3 muhtarım 1286 tarihli Maadın Nizamnamesi işbu nizamnamenin tahtı neşrinden itibaren mefsubtur

Madde 92 — Mahive Nezareti işbu nizamnamenin icrasını memurdur

№. 233 — Dersaadet sularının temidü muddeti imtiyazıvesi hakkında mukavelen müzeyyefe ve sarfname

MUKAVELENAMI

Bir taraftan Devleti Aliye namına narçet eden Ticaret ve Nafia Nazırı Devletli Zihni Paşa hazretleri ile diğeri taraftan Dersaadet Su Şirketi namına şirketi mezkûre Direktörü Mosyo Pol Lital bevinde mevaddı atıve katarlaştırılarak 8 receb 1291 tarihinde teati kılınan mukavelenameye zeyl olunmuştu.

Madde 1 — Hukûmeti seniye 4 cemaziyelahir 1290 tarihinde isdar ettiği fermanı alı ile Teşrifatı Hariciye Kamil ve Larno beyler namına kırk sene muddetle ita buyıup maahharın Dersaadet su şirketinin deruhde etmiş olduğu imtiyazı nizamnamı dahilinin ikinci maddesinde musarrah olduğu üzere Nizamnamei mezkurun tarihi tasdiki olan doksan dokuz senesi hicriyesi cemaziyel ahiresinin on birinci gununden mutebet olmak üzere yetmiş bes seneve iblag eder Şirketin dahilî dairrei imtiyazı olan ve bu kötre berveçhi atı tevsi edilen mahallerden su celb ve tevzi şirketi mezkûreye munhasn olup hukûmeti seniye mahallî mezkûremın gavvı yerlerden dahil Beyoglu ve Rumeli sahiline Dersaadete su celb ve tevzi için diğeri şahıs ve kumpanyaya imtiyaz verimiyerekti. Elhalıtu hazırı mevcud olan bendler ile bundan sonra gerek Hukûmeti Seniye tarafından gerek ashabı havrat caniblerinden inşa olunup meccanen icra edilecek sulardan ve sair menabiden ve ilerde zürri edecek bu gibi menbalardan fıçı ve şişe ve desti gibi kapırlar ile su furuhtu kemakan serbest ve müstesna olacak ve o civarda vakı kına ahalisile çiftkat ashabının evvılden ola gelgigi veçhile muhtac oldukları suyu ahzetmek hulukuna şirket manı olamayacaktır. Fakat bunların ihtivaclarından fazla olan suları şirket hukumeti seniveye bilmuracaa ıstımal ve icabı halinde ıstımlık edebilecektir.

Madde 2 — Şirket evvelki imtiyazı mucubince Tırkos gölile buna munsab olan Kızılderenin bir kilometre budine kadar olan mahalden su almıya mezun isde gölün suları bozuk bu halde bulunduğu tahakkuk evlediginden celb ve tevzi olunacak sular kabılı şırb olmak üzere isbu zeyli mukavelenameye mer-

but "1., numaralı ve "b, harfi işaretli haritada kırmızı boya ile gösterilen ve Terkos ve Dayehatun ve Bedlik ve Eezni koy ve Akalan ve Turk koy ve Sinekli ve buyukhan ve Ayazmadere ve İstirancanın şimali garbı cihetinde vakı Kışla ve Çay dere ve Çurdere ve Elecik ve Karaburun nam mahaller ile mahdud arazi dahilinde bulunan kâfferi menabi ve kumluklarla tahtelarız olan veyahut Terkos golune cereyan etmekte bulunan mecralar sularını cem ile alabilecektir Ve suların gole dokulmeksizin alınması multezem olduğu cihetle bunun için ıktıza eder ise arazı mezkûre hududu dahilinde bendler dahi inşa edecektir Fakat şirket kadım bendlere carı olan suları alamıvacak ve Evkafı Humayuna aıd su yollarına dahi ziyân vermeyecek vs şayet ırası ziyân eder ise tazmin edecektir

Madde 3 — Şirket masarısı tamamen şirkete aıd olmak üzere "2., numaralı ve t harfi işaretli haritada gösterildiği veçhile İstanbul cihetine de su goturulmeği ve kezalık masrafı şirkete aıd olmak üzere "3., numaralı ve "s., harfi işaretli haritada gösterildiği veçhile yuz yetmiş uç aded vidalı harik musluklarını Nafia Nezaretinin kabul ve tasdik edeceği resme göre inşa etmeği ve badeezin lüzumuna göre ferşedeceği boruların kutru yetmiş milimetreden ziyade olanların üzerinde dahi budü vasatısı iki yuz metreyi tecavuz etmemek üzere kezalık nezaretin kabul ve tasdik edeceği surete göre vidalı harik muslukları tesisile bunlara meccanen su vermeği ve kadimen dahili dairet imtiyazı olan Halıcı Dersaadet sahiline Boğazın Rumeli tarafında ve Beyoğlunda yapıldığı gibi İstanbul cihetinde dahi virmiş aded t umuma mahsus küçük çeşme inşa ile kezalık meccanen su vermeği ve "4., ve "5 numaralı ve "d., ve "h., harfi işaretli haritalarda gösterildiği veçhile kadimen dahili dırcı imtiyazı olan maba'li mezkûrede evvelce inşa eylemiş olduğu cem un altmış altı aded harik musluğile çeşmeden maada nezaretin kabul ve tasdik edeceği resme göre yeniden yuz otuz aded vidalı harik musluğu inşa etmeği ve bunlardan başka gerek eleyevm mevcud olup üzerine harik musluğu konmuş borularla gerek ileride lüzumuna göre ferşedeceği boruların kutru yetmiş milimetreden ziyade olanların üzerinde budü vasatısı kezalık iki yuz metreyi tecavuz etmemek üzere nezaretin kabul ve tasdik edeceği resme göre harik musluklarını

teksir ederek meccanen su vermeyi taahhud eder İşbu vıdai harik musluklarıle çeşmelerin masarifi inşaıye ve saireleri şırkete aiddir

Madde 4 — Şirket gerek kadimen dahılı dairei ihtiyazi olan mahallerde ve gerek İstanbul cihctinde elyevm mevcut ve badaezın yapılacak kışlalarla mekatıbı askeriye ve nizamiye ve zabtıye karakolları ve askeri hastahaneler ve harika mahsus hazine ve havuzlar için luzumu miktar meccanen su verecegi gibi Tophanede vakı belediye hastahanesile Hasekide vakı nisa ve Yenibahçede vakı gureba hastahaneleri kı ceman uçadet hastahaneye beher yatak için yevmi kırk kıye nisbetinde olmak üzere kezalık meccanen su ita edecek ve ancak emakını mezkureye en karib bulunan ana su yolundan bed ile inşa olunacak şube yollarla emakını mezkûre derununda tevzi için yapılacak yolların masarifi ve mezkûr harik havuzlarının inşa ve tamiri dairelerine aid olacaktır Ve İstanbulun ıktıza eden meydan ve sokaklarını sulamak için Şehremaneti cehesince elyevm bu yolda ihtiyai olunan masarife nisbetle faide gorulduğı halde şirketten bedel mukabilinde su alınacak ve bunun şeraiti şirketle emaneti muşarıyleha beyinde kararlaştırılacaktır

Madde 5 — Şirket zirdeki fıkaratta tayin olunan şeraite muvafık ve kabılı şurb su celb ve ıcrasına mecburdur Bunun için tahtelaz bulunan veya en berrak mecarı ve menabiden hası olan suları cem ederek bunlardan gayri zuhur edecek sulardan sarfi nazar edecektir Fevzi edilecek sular berrak olacak ve Botron ve Bodonın usulüne tevfikân میزانulma aletile muayene edildikte on beş dereceden ziyade göstermiyecek ve derununda bulunan klozun miktarı beher litre için on beş miligramı tecavuz etmiyecek yani Azotatı arjan ile muayenesinde hafifçe bulanarak derhal kabılı müşahede bir tortu peyda etmiyecektir Bir de mezkûr sularda bulunabilecek mevaddi hayvaniye ve nebatiyenin miktarı sıhhati umumiyeye muzır olacak derecede olmayacaktır Şayet şirket bunlardan fazla olarak terkos golumun sularını dahı celb edecek olur ise mezkur gol sulununin dahı balada tasrih kılınan şeraite muvafık olması için tedabırı muktazıyı ittihaz edecektir ve şirketin celb ve ıcrâ edeceği suların tasfiyesi hakkında tayin olunan dericai taahhudatın ıcrası yedinci maddede ikmalî amelıyat için tayin olunan muddetin inkızasından mutceber olacaktır

Madde 6 — Şirket muceddeden şerefsadı olacak fermânı alının itası ve işbu zeylin taatisi tarihinden itibaren uç mah zarfında şartnamede bevan olundugu veçhile keşfiyatı katıve üzerine İstanbul ciheti su yollarının mukemmel hıta ve lavıhasını tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret işbu hıta ve lavıhayı tarihi takdiminden itibaren uç mah zarfında bittelik yolunda olduğu surette halile olmadığı takdirde icabeden tadilât ve tashihatın ıcrasile tasdik eyliyecektir ve dokuzuncu maddede gösterildiği üzere ıstımlakine lazım gıylen arazi ve emlakın haritalarını keşfiyatı katıve haritaları ile beraber takdim edecek ve su yollarının sureti teftişile suların tevzine ve inşaatin muhafazasına dair nizamnameleri işbu zeyli mukavelenamının tarihi taatisinden itibaren bir sene zarfında Nafia Nezaretinin tasvib ve kabulüne arz evliyecektir. Fakat ileride hını hacette mezkur nizamnamelerin tadil ve tebdilini teklif edebilecektir.

Madde 7 — Su şiketi masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere işbu zeylin taatisi tarihinden itibaren dokuz mah muddet zarfında İstanbul ciheti amelivatına mubaşeret etmegi ve mezkur amelıyatı tarihi mubaşeretten itibaren ıki sene muddet zarfında ikmal eylemegi taahhud edei. Amelıyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkamına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lavıhalara tatbikan ıcrâ olunacaktır. Fakat bıhakkın sabit olacak esbabı mucbircden munbais halat mustesna olup bu mısillü ahvalden dolayı amelıyat ne kadar muddet tatil olunur ise muddeti ikmalıye dahil o kadar temdid edilecek ve şıkadar kı esbabı mucbirenin vukuunu deihal Şe ir emanetine ve Nafia Nezaretine ihbar eylemege şirket mecbur bulunacaktır.

Madde 8 — Nafia Nezaret ve Şehremaneti celileleri esnayı imalatta suveri ıcrayesını ve hitamında ve kabul olunmadan evvel betekrar imalatı vakıayı ve muddeti imtiyazıye zarfında idare ve tevzi ve taksım muamelâtını ve tesisatin husnu halde muhafaza olunup olunmadığını birer komiser vastasile muayene ve teftiş eilyecektir. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil şirket amelıyata mubaşeret için tayın olunan muddetten itibaren muddeti imtiyazıvcının hitamina kadar beher mah nisfi Nafia Nezaret ve nisfi diğeri Şehremaneti celileleri emirlerine tedıye olunmak üzere senevi uç yuz lira ita edecektir.

Madde 9 — İşbu amelîyat menafî umûmiyeye muteallik hususattan bulundugundan suların cemine ve su yollarile havuz ve mutferriatının inşasına muhtazî olan ve icrayı amelîyattan evvel veya sonra tesisata halel getireceği taayyun eden arazî ve emlakten efrat uhdesinde olan veyahut devairi umûmiye ve hususiyeye aid bulunanların ve amelîyatın icrasından dolayı ashabının mutazarır olacağı arazî ile ebniyeyi sairenin ve mırıye aid ebniyeli emlakın mubayaası hususunda şirket ashabile uyuşamadığı halde İstimlak Kanununa tevfikı muamele edecek ve arazî mezkûre dahilinde arazî emiriyeyi haliye bulunduğu halde şirkete meccanen terk olunacak ve gerek hını amelîyatta ve gerek taş ve saire ihracı için muvakkacen ıstimalı lâzımgelen mahaller Hukûmeti mahalîye marifetile şirket tarafından ashabına tazminat verilmeğe şartile muvakkaten ıstimal olunabilecektir Suların cemî ve tasfiye ve icra ve tevzî için gerek ahadı nas uhdesinde bulunan ve gerek umuma ve kura ahalisine ve devaire aid olarak intikal ve ferağı carî olmıyan arazî dahilinde yapılacak imalât için iras edilen hasara muadil ve muhamminlerin tahmini uzere şirket bir defalık tazminat verecektir İmalât için muhtazî taş ve kum ve kireç çıkarılacak yerler arazî emiriyeyi haliyeden ise imalât muddetince tarafı Hukûmeti seniyeden meccanen musaaade buyurulacak ve eğer bu yerlerin ashabi var ise şirket sahiplerini irza ve iskât edecektir ve şirketin su icrası için şimdîye değin haritaları mucibince imal idip Nafia Nezaretince kabulü kat'ısı icra kılınmış olan amelîyatın vakı olduğu mahaller hakkında dahî bu maddenin hukmu carî olacaktır

Madde 10 Su yollarının ve mutferriatının inşaaatı iptidaiyesi için gerek memaliki Devleti âliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak demir borular ve maden komuru ile makinalar ve sair alât ve devat ve levazimat gumruk resminden muaf tutulacağı gibi şirketin muddeti imtiyaziyesi zarfında arazî ve ebniye ve sermayesile varidatı uzere bir gûna vergi tarh olunmıyacak ve şirketin çıkaracağı hisse senedatı ve tahvilâtı ile işbu mukavelename ve merbut şartname damga resminden muaf olup fakat muamelâtı sairesinde damga resmine tâbî olacaktır

Madde 11 — Suların taksım ve tevzine kâfi başlıca bir kısmın imalatı ikmal olunduğu şirket tarafından ihbar olunduğunda Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene ıktıza eylediği halde muvakkaten ahz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile amelıyatı vakıa tekrar bilmuayene kaideı fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık oleuğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzım edeceği raport üzerine Nafia Nezareti tarafından katıyen kabulü muamelesi icra olunacaktır İşbu muayene komisyonlarının bılcumle masarısı şirkete aid olacaktır

Madde 12 — Şirket gerek ana yollarını ve gerek mukassimlerle bılcumle mutferriatını ve alât ve edevatı sabıte ve muteharrıkesını muddetı imtıyaziye zarfında masarısı kendine aid olmak üzere daima tamır ve husnu halde muhafaza edecektir Aksı hal vukuunda şartnamenin on ikıncı maddesi mucıbine muamale olunacaktır

Madde 13 — Şirket umumun murur ve ubur edeceği yollarda vucude getireceği amelıyatın umuru zabıtasına ve husnu muhafazasına muteallık olup elıyevm mevcut bulunan ve ıleride tanzım olunacak olan bılcumle nızamatı Devleti âliıyeye tevfikı hareket etmeğe mecburdur Şirketin kusurundan naşı su yollarının bir kısmında veyahut mecmuunda su icrasını tatıl olunduğu halde Hukümet masaríf ve zarar ve hasarı şirkete aid olmak üzere suların muvakkaten tevzı ve cereyanını temin için şartnamenin on ikıncı maddesine tevfiikan tedabırı lâzıme ittihaz edecektir

Madde 14 — Şirketin İstanbul cihetine de icra edeceği suyun mukavelesi evvelıye hukmunce 25 kıyyesının fıatı nihayet beş para olmak üzere fıruht olunacak ve (2) numaralı ve "T." harfi işaretlı harıtada gosterilen borulardan maada suların tevzını için temdid kılınacak su boruları ahalı tarafından taleb vuku bulduğu ve nihayetunnıhaye abonelerin bedeli senevısı tevzını mıyah için şirket tarafından ihtıyar olunacak masarífın yuzde yırımı beşı raddesine balığ olduğu derhal vaz ve temdid kılınacaktır

Madde 15 — Şirket taahhudatı vakıasının icrasını teminen muceddeden şereftastır buyrulacak fermanı âlinin ısdarı ken-

disine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah zarfında Bankı Osmanıye ya nakden veyahut piyasa fiatle esham olarak iki bin lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şukadar kı esham tevdi eylediği halde tedennü fiattan dolayı terettub edecek noksanı ikmal edileceği bir bank tarafından taahhud ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakıb fermanı âli kendisine teslim olunacaktır İşbu kefalet akçesi ameliyat kat'iyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır Zikrolunan bir mah muddetin inkızasına değin şirket kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın işbu mukavele-name ile haız olduğu hukuku cedidesinden sâkit olacaktır Şu kadar kı şirket işbu kefalet akçesini nakid veya esham olıak banka aynen tevdi etmek veyahut bank ile uyuşup tevdi etmiş hukmunde bir sened getımekte muhayyerdir

Madde 16 — Muceddeden ita olunacak fermanı âli tarihinden itibaren kırk beş sene mururundan sonra Hukûmeti seniye bir sene evvelinden şirkete haber vererek işbu mukavele-nameyi fesih ile şirketin kâffı tesisatı miyahıyesını ıştıraya hakkı olacak ve bunun için yetmiş beş sene muddeti ımtıyaziyenin inkızasına değin kaç sene kalmış olur ise olmaktadır sene zarfında bir meblâğı maktuu senevı tazminat olarak tedıye buyuracak ve bedelı ıştıranın muntazaman tedıyesi hususunu Hukûmeti seniye şirkete temin edeceğinden işbu bedelı ıştıra hakkında tarafeyn beyninde taatı mukavele edilecektir. Hukûmeti seniye haız olduğu hakkı ıştıradan ıstıfade eylediği halde şirkete tedıye olunacak bir meblâğı maktuu senevı atıde beyan kılındığı uzere tayın olunacaktır Şoyleki tarihi mubayadan evvelki beş sene zarfında şirketçe ıstıhsal olunan hasılatı salıyei seneviye cem edilecek ve tarihi mubayaa bir senenin vasatında olmayıp senenin nihayetne tesaduf eyhıyecektir ve işbu beş senenin içinde en ziyade hasılat veren senenin hasılatıle en az hasılat veren senenin hasılatı tenzil olunduktan sonsa kalan uç senenin hasılatı safıyesının haddi vasatısı bulunacaktır

Cem edilen komur ve su boruları ve yedek olarak ihzar edilen alât ve eşya ve edevat ve inşaat için celb edilen ke-reste ve edevatı madeniye şirketçe taleb olunduğu halde muhamminler marifetile takdir edilerek tarafı hukûmeti seniyeden

mubayaa olunacağı gibi bilmukabele taleb hükûmeti seniyece vuku bulduğu takdirde şirket bunları muhamminlerin takdir edeceği kıymet ile terke mecbur olacaktır.

Madde 17 — İmtiyazın müddeti munkaziye oldukça Devleti aliye şirketin su yollarile müteferriatı ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffe hukukunu haiz olacak ve tesisat ile müteferriatının hasılatından istifade edecektir. Her gûna düyun ve taahhüdattan varestede olmak şartile su yollarile müteferriatının Devlete teslimi ve edevat ve levazımatın sureti mubayaası şartnamenin on altıncı maddesinde münderic ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 18 — Şirketin seyyar memurları Hükûmeti seniye-nin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklar ve ba husus fes giyeceklerdir. Şirketin rüesasile fenni ameliyat ve fenni hesab memurlarından maada istihdam olunacak memurin ve tahsildar ve hademe ve amelesi tebaai Devleti aliyyeden alacaktır.

Madde 19 — Devleti aliye su yollarile menbalar cihetinde lüzum göreceği mahallerde istihkâmat inşa edebilecek ve olababda vuku bulacak masarif devlete aid olacaktır.

Madde 20 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat şirket bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 21 — Esbabı mücbireden madut bir maniin vukuu tahakkuk etmeksizin şirket müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği ve tevzii miyahı tatil eylediği veyahut işbu zeyli mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra edemediği halde işbu zeyli mukavelename ile haiz olduğu hukuku cedidei imtiyaziyesinden sâkit olacak ve bu halde şartnamenin on dördüncü maddesinde gösterildiği veçhile muamele olunacaktır.

Madde 22 — Evkafı hümayun hazinesi mevcud olan bendeleri bir şahsa veya bir şirkete ihale ve ilzam edecek olur ise şeraiti mütesaviye ile olababda Dersaadet Su Şirketinin hakkı rüchanı olacaktır.

Madde 23 — Evvelki mukavelenamede münderic mevaddın işbu zeyil ile ahkâmı fesih veya tadil veyahut tağyir olunmaları kemakân baki ve cari ve Dersaadet imtiyazı kâhında dahi mer'i olacaktır.

İşbu mukavelenamenin tarafı eşrefi hazreti padişahiye arz ile ledelistizan ifayı muktazası hususuna iradei seniyei cenabı tacidarı müteallik ve şerefsudur buyurulmuş olmakla aynen bir nüshası tahrir veya temhir ve tasdik olunarak Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesine ita kılındı.

Irade tarihi: 22 zilhicce 1304, 29 ağustos 1303

ŞARTNAME

BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Şirket masarif ve zarar ve ziyânı kendisine aid olmak üzere zeyli mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında İstanbul cihetine su celb ve tevzii için muktazi olan kâffe imalât ve inşaatı zeyli mukavele ve işbu şartname ahkâmına tevfikân icra etmeği taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin altıncı maddesi mucibince şirketin Nafia Nezaretine takdim edeceği harita melfufatı atıyeyi muhtevi olacaktır. Şöyleki: su yollarının güzergâhı ve havuzlar ve bacalar ve suları boşaltmağa mahsus musluklar ve çeşmeler ve harik muslukları ve sairenin mahal ve mevkiini mübeyyin beş binde bir mikyasında bir haritai umumî ve işbu haritaya su yolunun hattı mutavassıtından itibaren bir kıta maktai tulânisi ile bazı mahallerin maktai arzanisi ve meyillerinin cetveli ile en mühim olan imalâtı sınaiyenin maktaları ilâve olunacaktır. Zikrolunan maktai tulâni tul itibarile beş binde bir irtifa itibarile beş yüzde bir mikyasında tanzim olunacak ve su yolunun derecei irtifai dahi deryanın sathı mutavassıtına nisbetle tayin kılınacaktır. İşbu maktain altına ufka muvazi üç hat tersim olunup birinci ana yolunun mebdeinden itibaren biner metro olarak mesafeler ve ikinci yol üzerinde iniş ve yokuşların tulile derecei meyelâni ve üçüncü yol üzerinde kıtaatı müstekimenin tulü ve kıtaatı münhaniyenin müstekimen imtidadı ve her birinin nısıf kutrunun tulü gösterilecektir.

Madde 3 — Bacalar ve suları boşaltmağa mahsus musluklar ve vantuz tabir olunan menfezler kıfayet miktarı olmak lâzım gelecek ve bunların miktar ve mevkileri şirketin teklifi üzerine canıbı hükümeti seniyeden tayin olunacaktır Fakat şurası mukarrerdirki bacalar beyninde olacak mesafe vasatiye bir kilometreyi tecavuz etmeyecektir

Madde 4 — Tarıkıam tahtında olarak icra edilecek her türlü ameliyat hususunda şirket devleti âliyenin nizamati belediye haliye ve mustakbelesine tevfiği hareket edecektir Tarıkı âm üzerinde su borularının tefriş ve tevzı ameliyatı turuku mezkûre üzerinde murur ve ubur kâmilen munkatı olmayacak bir surette icra edilecek ve boruların vazından sonra tarıkın bozulmuş olan kaldırım ve şoselerini masarifi kendiyeye aid olmak üzere şirket halı sabıkına ırca edecektir Bu yerler işbu ameliyattan dolayı ileride bozulduğu halde şirket tamire mecbur olacaktır Su yollarının murur edeceği mahallerdeki umuma mahsus bılumle tariklerle hususi tariklerin meyil ve ıstikameti ashiyeleri ıpka edilecektir İmalâtın tesisinden dolayı eskiden mevcut olan yolların mevkileri ile maktalarını tahvil veyahut tadil etmek lâzımgelir ise tebdil ve tahvil olunacak kısımların iniş ve yokuşlarının meyli behemehal turuku mevcudenin iniş ve yokuşlarının meyli sabıkının nihayet derecesini tecavuz etmeyecektir

Madde 5 — Şirket su yolları ameliyatı ile cereyanına halel gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadımlarına ırca mecbur olacak ve yolun tesaduf edeceği nehir ve çaylar ve cetvellere yapılacak kemerlerin kavayıdı fenne tatbikan medahil ve maharicı şirketin teklifi üzerine Nafia Nezareti tarafından tayin olunacaktır

Bılıcab su yollarından akıtılacak sular ile havuzlardan taşan sular ortalığı çamur etmemek üzere mahsus lağamlar vasıtasile en karıb olan dere veya lağamlara icra edilecek ve dahili şehirde mezkûr lağamların üzeri kapalı olacaktır Kezalıç çeşmelerin ve birde taezyını belde maksadile havuzlar inşa edilirse işbu havuzların etraf ve havalısı kuru ve rutubetten arı kalmak üzere suları en karıb lağamlara icra edilecektir

Madde 6 — Şirket icra olunacak ameliyatta alâ cinsinden edevat ve levazımat ıstımal edecek ve kâffeı imalâtın gayet

metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniyyeye tatbiki hareket eyliyecektir. Açıkta akar sular ve umuma mahsus yollar ile hususî tarikler üzerine inşa olunacak imalâtı sınıye kârgir olarak veya demirden tesis edilecek ve kereste yalnız temeller için istimal olunabilecektir.

Madde 7 — Mukavelenamenin üçüncü maddesinde şirketin İstanbul cihetine vazedeceği beyan olunan harik muslukları su yollarının vaz ve temdidî ile beraber inşa olunacaktır ve Beyoğlu ile Galata ve Boğaziçi taraflarında mevcudundan fazla olarak yapılacak harik muslukları dahi Fermanı âlii cedid tarihinden itibaren nihayet altı mah zarfında vaz kılınacak ve diğer harik muslukları borular temdid olundukça vaz ve tertib edilecektir. Bilocümle harik musluklarının bulunduğu mahaller mezkûr musluklara en karib olan ebniyyeye birer levhai mahsusa talikile irae edilecektir. Mezkûr harik musluklarının miftahları kapalı zarf derununda olarak İtfaiye kumandanı tarafından verilecek emir üzerine istimal olunmak üzere askerî ve polis karakolhanelerine bırakılacaktır ve bunların sureti istimalini öğrenmiş neferat tarafından kullanılması şarttır. Mezkûr muslukların hüsnü halde muhafazası masarifi şirkete aiddir.

Madde 8 — Tesviyei tûrabiyyeye lâzım olan toprağın ihracında hasıl olan çukurların sathı maillerinin dereci meyelânı iktizayı mevkie göre tayin kılınacaktır ve su lâğamlarının üzerleri toprak imlâsile setredilmediği halde bu yığmaların gerek üstü ve gerek sathı mailleri tanzim ve tahkim edilecektir.

Madde 9 — Şirket takdim edeceği haritai umumiye bacalar ile suları boşaltmağa mahsus muslukların ve menfezlerin ve imalâtı sınıyei saire ile icra edeceği kâffe ameliyatın eşkâl ve heyatını mübeyyin ve meşruh bir cetvel rabtedecektir. Bacalar ile imalâtı sınıyenin haritaları iki yüzde bir mikyasında tanzim olunacaktır.

Madde 10 — Su yolları ile havuzların ve ebniyenin ve suların bend ve cemi tevziine muktazi imalâtı sairenin mahal ve güzergâhı tasdik olunduktan ve zemin üzerinde kazıklar rekzi ile tayin kılındıktan sonra zeyli mukavelenamenin dokuzuncu maddesinde gösterildiği veçhile imalâtı ile müteferriatının tesisine lüzumu olan arazinin mubayaası ve teslimi muamelâtına mübaşeret olunacaktır. İşbu araziden üzerinde ebniye

olmayan mahallerin haritası beş binde bir mikyasında ve üzerinde ebniye olan veyahut bağ ve bahçe olan mahallerin haritası binde bir mikyasında tanzim kılınacaktır.

Madde 11 — Zeyli mukavelenamenin on birinci maddesinde zikrolunan başlıca kısımlardan her birinin inşaatı kâmilan hitampezir olduktan sonra şirket masarifi vakıası kendisine aid olmak üzere yapılmış köprü ve bacalar ile suların akıtılmasına mahsus musluklar ve menfezler ve havuzların ve imalâtı sınıyeyi sairenin mufassal ve meşruh defter ve haritasını Hükümet memurlarının tahti nezaretinde olarak bittanzim bunların birer sureti musaddakasını Nafia Nezaretine takdim edecektir.

Marûlbeyan defterin tanziminden sonra yapılacak imalâtı sınıyeyi dahi Nafia Nezaretindeki deftere kayid ve ilâve edilecektir.

İKİNCİ FASIL

Ameliyatın hüsnü halde muhafazasile işletilmesi beyanındadır

Madde 12 — Şirket kâfee imalât ile müteferriatını ve alât ve edevatı sabitesini ve makineleri daima hüsnü halde ve suyun tedarik ve tevzii hususunu teshil ve temin edecek bir surette bulundurmağa ve kaza ve yol bozulması misillü halâtın vukuunu icab ettirir bilcümle esbabdan muhafaza etmeğe itina edecektir. Şirketin kusurundan naşi su yollarının bir kısmı veya umumu üzerinde suların celb ve icra muamelâtı tatil edildiği halde masarif ve zarar ve ziyarı şirkete aid olmak üzere zikrolunan su celb ve icrası muamelâtının temini zımında canibi Hükümeti seniyedön tedabiri lâzime ittihaz edilecek ve bu uğurda vuku bulacak masarif şirketin hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmez ise şirkete itmam ettirilecektir.

Madde 13 — Her sene şirket abonelerinin miktarını mübeyyin olmak ve hasılat ve masarifi seneviyesini muhtevi bulunmak üzere ikişer kıta muvazzah defter tanzim ve birer adedini Nafia Nezaretine ve birer adedini dahi Şehremanetine takdim edecektir. Defatiri mezkûrenin tetkik ve tatbiki zımında ledelicab Nafia Nezareti memurları vasıtasile şirketin defatiri asliyesini teftiş hakkını haizdir.

UÇUNCU FASIL

*İmtiyazın feshi ile tarafı Devletten mubayaası hususunda
ve inkızaı muddeti imtiyaziyede olunacak
muamelâta dairdir*

Madde 14 — Şirket zeyli mukavelenamenin yırımı birinci maddesinde muayyen esbabdan dolayı zeyli mukavelename ile haız olduğu hukuku cedidesinden sâkit olduğu halde kendisine beherinde uğer mah ara verilerek ıkı defa ihbarı keyfiyet edildikten sonra ifayı vazife etmez isa zeyli mukavelename mucibince kendisine ita olunan imtiyazattan istifade zımında inşa ettirmiş olduğu kâffei imalât ile imalâtı mezkûreye mutferrî edevat ve arazi zaptedilecek ve işbu emvalı mazbutayı hükümeti seniye dilediğı gibi tasarruf edecektir Ve kefalet akçesi dahı henüz iade olunmamış olduğu halde tarafı Devletten zabtolunacaktır

Madde 15 — Devleti aliye mukavelenamenin on altıncı maddesi mucibince tesisatı mubayaa eylediğı halde ol vakit mevcut bulunan komur ve mefruş ve gayrı mefruş boru ve alât ve yedek takımları ile inşaat ve tamirata muktazı kereste ve edevatı ve sair eşyayı menkulesının kâffesını muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde işıra edecek ve bu tahmin muamelesi alat ve edevatı mezkûrenin ol vakıtkı halı hazırları nazarı dikkate alınarak icra kılınacaktır ve imtiyazın mubayaa masarifi hükümeti seniyyeye aid bulunacaktır

Madde 16 — İmtiyazın muddeti munkaziye oldukta şirket havuzları ve ana yolları ile tevzi borularını ve harık musluklarını ve suyun terfine mahsus ve sair makineleri ve tamirat fabrikalarını ve cemı edevata mahsus mağazaları ve işletme umuruna muteallik ebniye ve inşaati ve suların tevzi umuruna muktazı bilmle eşyayı gayrı menkuleyi husnu halde ve her türlü duyunattan ârı olarak bilâ bedel Hükümeti seniyyeye teslim etmeğe mecbur olacaktır ve mahrukat ile işletme umuruna muteallik alât ve edevat ve sair bilmle eşyayı menkuleden yalnız altı aylık idareye kâfi miktarını muhamminler tarafından takdir olunacak kıymet üzerinden Hükümeti seniye işıra eyleyecektir

Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtın hüsnü halde olmadığı indetteftiş Devletçe anlaşılır ise bir müddet tayinile ıslâhı için şirkete ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi görülmez ise Hükümetin derhal imalât ve müteferriatını yedi idaresine alarak şirket hesabına olarak tamiratı lâzımeyle icra ile imalâtı hüsnü hale vazetmeğe salâhiyeti olacak ve hasıllattan işletme ve tamirat masarifi çıkarıldıktan sonra fazlası şirkete ita olunacak ve noksan zuhur eder ise ikmal ettirilecektir.

İşbu şartnamenin tarafı eşrefi hazreti padişahiye arzı ile ledelistizan ifayı muktazası hususuna iradei seniyei cenabı tacıdarî müteallik ve şerefsudur buyrulmuş olmakla imtiyazı havi tasdir kılınan emri âliye zeyl olmak üzere aynen bir nüshası tahrir ve bittemhir tasdik olunarak Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesine ita kılındı.

Irade tarihi: 22 zilhicce 1304, 29 ağustos 1303

№: 234 — Memurin Muhakemesi Nizamnamesine zeyil

5 zilhicce 1304, 12 ağustos 1303

Vazife ve salâhiyet ve tayini merci ve nakli davaya dair vukubulacak istidalarla heyeti ittihamiye mazbatalarına edilecek itirazat üzerine Şûrayı Devlet mehakiminden temyizen verilecek ilâmlardan maktuan ikişer yüz kuruş harc alınacaktır.

Irade tarihi: 1 muharrem 1305, 7 eylül 1303

№: 235 — Damga Kanununun tadilen kaleme alınan 18 inci maddesi

18 zilhicce 1304, 25 ağustos 1303

Madde 18 — Pullar senedatın hini temhir veyahut imzasında yapıştırılmak lâzım gelir ve bir pul iki defa istimal olun-

mamak ve bir senedin pulu hini temhir ve yahut imzasında yapıştırılmış olduğu malûm olmak için mühür veyahut imza veyahut tarihin bir kısmı pulların yazılarını külliye bozmayacak surette üzerine tesadûf ettirilecektir. Pullar müteaddit olduğu surette dahi kezalik her bir pulun bir miktar mahalline tarih veyahut mühür veyahut imza yürütülerek iptal edilecektir minvali meşruh üzere tarih veyahut mühür veyahut imzanın bir kısmı üzerine yürütülerek iptal olunmayan sened nizamem damgasız itibar olunur.

İrade tarihi 6 muharrem 1305, 12 eylâl 1303

— — — — —

№: 236 — Sadakat ve Şecaat Madalyası Nizamnamesine zeyl olmak üzere kaleme alınan madde-i nizamiye

Sadakat ve Şecaat madalyaları hamilinin vefatı vukuunda nişanei mefharet olmak üzere bilâhakkı talik veresesine terk olunur. Müteveffanın ahlâkı hasene ile muttasıf ve Devletçe hüsnü hizmetleri meşhud evlâdı zükürü olduğu halde makamı Sadaretten bilistizan şerefsünuh ve sudur buyrulacak İrade-i seniye-i hazreti padişahî mucibince o misillülere baberatı âli hakkı talik dahi verilir.

İrade tarihi: 6 muharrem 1305, 12 ey.ül 1303

— — — — —

№: 237 — Bağdad Vilâyetinin bazı mahallerinde miriye aid mukataatın humustan üşre kadar hasılatından hissei emiriye ahzine dair İrade-i seniye

3 muharrem 1305, 9 eylâl 1303

Meclisi Vükelâ mazbatası

Bağdad Vilâyeti idare meclisinden varit olup meyanei acizanemizde mütalea olunan mazbatada vilâyeti mezkûrenin

bazı mahallerinde henüz tapu ile tefviz olunmayıp miriye aid bulunan ve cedavili münderis olan bir takım mukataatın iki seneden beş seneye kadar ihalesine mukaddema mezuniyet verilmiş ise de metruk ve harab olan mukataatın imar ve ihyası bir kaç sene emek ve akçe sarfına muhtac olmasile müddeti mezkûre kâfi olamayacağından bahsile icar olunacak mukataatın dereci harabiyetine ve imar ve ihyasının muhtac olacağı masarîf ve zamana nisbetle miri için humustan üşre kadar hasıllattan hissei emiriye ahiz ve müddeti icar beş seneden on seneye kadar tahdid olunmak ve müddeti icarın hitamından sonra hissei mirisi miktarı emsaline tâbi olmak üzere icarı lüzumu dermeyan olunmuş ve sureti iş'ar Hazinei celilenin istihsali menafii maksadına müstenid ve icabı mevki ve maslahata muvafık görülmüş olmakla ber mucibi iş'ar ifayı muktazası zımında mahalline mezuniyet ve Maliye Nezaretine de malûmat itası müttehiden tezekkür olunarak mezkûr mazbata arz ve takdim kılındı ise de olbabta ve katibei ahvalde emir ve ferman Hazreti veliyülemir Efendimizindir.

3 muharrem 1505, 9 eylâl 1303

Arz tezkeresi

Bağdad Vilâyetinin bazı mahallerinde henüz tapu ile tefviz olunmayıp miriye aid bulunan ve cedavili münderis olan mukataatın humustan üşre kadar hasıllatından hissei emiriye ahiz ve müddeti icar beş seneden on seneye kadar tahdid olunmak ve müddeti icarın hitamından sonra hissei emiriyesi miktarı emsaline tâbi olmak üzere icarı lüzumuna dair vilâyeti mezkûre idare meclisinden varid olan mazbata üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata mazbatai mezkûre ile maan arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyei cenabı tacidarî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi icra edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı Efendim.

İradei seniyeyi mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi Sadaretpe-nahilerile Meclisi Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufu man-zuru âli olmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan icrayı icabına iradei seniyei hazreti padişahî müteallik ve şerefsudur buyrularak mezkûr mazbata ve melfufu iade kılınmış olmakla olabda . . .

6 muharrem 1305, 12 eylâl 1303

№: 238 — Tasfiyei düyun tahvilâtının başa baş kabulü müddetinin 1304 senesi ağustos nihayetine kadar temdidi hakkında iradei seniye

Meclisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

21 muharrem 1305, 27 eylâl 1303

Doksan dokuz senesi gayetine kadar geçmiş senelere aid matlûbat ve düyünü hazinenin tasfiye tahvilâtı ile istifa ve ifası ve tahvilâtı mezkûrenin tarihi neşrinden itibaren birinci senede ahz olunan bakayanın başa baş tahvil olarak kabulile ikinci sene-de yüzde onunun ve üçüncü senede yüzde yirmisinin nakden ahzi kararı vaki iktızasından bulunacağı ve başa baş tahvil kabulü müddetinin üç yüz üç senesi ağustos iptidasına kadar temdid edilerek bu müddet dahi münkaziye olduğu halde henüz birinci sene-de tahsil olunacak bakayanın tetkikatı ikmal edilemediğinden ve olabda bazı ifadattan bahsile başa baş tahvil kabulü müddetinin üç yüz dört senei maliyesi ağustos nihayetine kadar temdidi lüzumuna dair Maliye Nezaretinin tezkeresi meclisi bende-gânemizde ledelmütalea sureti iş'ara göre müddeti mezkûrenin bir sene daha temdidi vilâyattan peyderpey varit olmakta olan düyun defterlerinin hazinece tatbikatı badelicra kabulü bittabi vakta muhtac olmasından ve düyünü merkume için karşılık ittihaz olunan bakayanın tetkik ve tahsili zımında mahallerince komisyonlar teşkil olunduğu halde henüz neticesi istihsal olunamamasından ve hususile hem borcu ve hem de alacağı bulunan bazı tüccar ve sairenin alacak ve vereceklerinin miktarı tahkik

edilerek el'an irad ve masraf muameleleri icra olunamayıp şimdi bunların verecekleri için yüzde on nakid istifasile alacaklarına mukabil tamamilen tahvil itası icab etmesinden ve esbabı saireden münbais olduğu anlaşılmasına binaen ber mucibi iş'ar müddeti mezkûrenin üç yüz dört senei maliyesi ağustos nihayetine kadar temdidi meyanei çakeranemizde dahi tezekkür ve tensib olunarak tezkerei mebhusa leffen arz ve takdim kılındı isede olabda ve katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

21 muharrem 1305, 27 eylül 1303

Tezkerei maruza

Doksan dokuz senesi gayetine kadar geçmiş senelere aid olup tasfiye tahvilâtile tesviyesi mukarrer bulunan matlûbat ve düyunu hazinesi celile bakayasının başa baş olarak tasfiye tahvilâtile kabul ve tediyesi müddetinin üç yüz dört senei maliyesi ağustos nihayetine kadar temdidi lüzumuna dair Maliye Nezareti celilesinden varid olan tezkere üzerine meclisi mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata tezkerei mebhuse ile beraber arz ve takdim kılınmakla olabda her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu hazreti padişahî şerefsunuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı efendim.

21 muharrem 1305, 27 eylül 1303

İradei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpe-nahileri ve meclisi vükelânın mazbataî maruzası ve mefufu manzuru âli olmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan icrayı icabı hususuna iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyur-larak mazbataî maruza mefufule iade kılınmış olmakla olapta emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

İrade tarihi : 22 muharrem 1305, 28 eylül 1303

**№ 239 — Cennetmekan valde sultan evkafından
olan bazı mahallere terkos suyu şirketi
tarafından vukubulan hasarın men'ı
ve senevi altmış lira ifası ve saydı
mahı rusumlu golun dahi ikiyuz
altın lira bedel ile şirkete
ihalesine dair**

mukavelename

Ş a₁ustos 1303

Bir taraftan Evkafı humayun hazinesi celilesi nam ve hesabına hareket eden evkafı humayun nazırı devletlû Mustafa Paşa Hazretleriyle diğer taraftan Dersaadet Su Şirketi nam ve hesabına hareket eyliyen nazırı musyu Liptal bevinde bilittifak mevaddı atıye tahtı karara alınmıştır

Madde 1 — Evkafı humayun hazinesi Çatalca Kazası dahilinde Terkos karyesinde vakı Terkos golunun saydı mahi hakını bin uç yuz uç senevi maliyesi ruzu kasımından itibaren uç sene muddetle şirkete iltizam eder

Madde 2 — İşbu iltizamın bedeli senevisi olarak ikiyuz lirayı Osmanı tayin olunup meblağı mezbur beher uç ay iptidasında ellışer lira olarak şirket tarafından Evkafı humayun hazinesi veznesine teslim olunacaktır

Madde 3 — Şirket saydı mahiyı muddeti mezkûre zarfında munasib gorduğu veçhile gerek kâmilen ve gerek kısmen ahara icar etmek veyahut kendisi işlettirmek hak ve salahiyetini haızdır

Madde 4 — Şirket gol sahilinde bairadeı seniye verilen imtiyaz mukavele ve şartnamesı mucıbince yapmış ve yapması melhuz bulunmuş olan su mecralarına her türlü inşa ve tamirat ve tadilat icrasına mezundur

Madde 5 — Şirket tarafından gol sahilinde inşa olunup eylevm mevcut bulunan ve imtiyaz şartname ve mukavelenamesı dairesinde ileride inşa olunabilecek olan su mecraları için şirketi mezkûre mecrayı mezkûru ve ileride yapılacak olan mecraları istimal etmekte devam ettikçe işbu mukavele ve ibranamenin tarihi imzasından itibaren ve muddeti imtiyaziyesi

hulûlüne kadar beher sene altmış lirayı Osmaninin Evkafı hümayun hazinesine teslimini müteahhiddir.

Madde 6 — Saydı mahî hususuna taarruz ve müdahale vukuu halinde bedeli mezkûre mukabil berveçhi muharrer şirkete ihale olunan hukuku vakfiyenin esasını muhafazaya şirket itina edeceği gibi icab ederse şirket hazineye ihtar ile müdahelât ve taarruzat ve tecavüzatı hariciyenin men'i hususunda nezareti celile mahallî Evkaf memurları marifetile şirkete muavenet edecektir.

Madde 7 — Şirket saydı mahî rüsumu bedeli olan iki yüz lirayı üç sene müddetle ve su mecraları için berveçhi muharrer senevî altmış lira itasını taahhüd etmesile hukuk ve menafii müteakabilei tarafeyn tahtı temin ve muhafazaya alınmış olmağın hazinei Evkaf dahi Beyoğlu bidayet mahkemesi birinci hukuk dairesine takdim eylediği 23 kânunusani 1301 tarihli istidasından feragat edip işbu mukavele ahkâmı haricinde her iki tarafın yekdiğerinden bir gûna hakkı mutalebesi kalmamış ve binaenaleyh taahhudatı muharrereden maada kâffe mutalebattan ve bilcümle muhasamattan tarafeynin kabullerini munzam olarak ibralaşmış olduklarını ve şukadar ki şirket istimal eylediği taş behasile mubayaa etmiş olduğunu ifade eylediğinden bu halde hazinei Evkafı hümayunun bu babda olan davası mezkûr taşı ihrac edenlere aid olacağını mübeyyin işbu sened nüshateyn olarak bittanzim teati edilmiştir.

İşbu mukavelenamenin ahkâm ve münderecatı Dersaadet Su Şirketi namına olarak tasdik ve kabul olunur.

İrade tarihi : 25 muharrem 1305, 1 teşrinievvel 1303

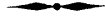
**№ : 240 — Resmo kazasında daha bir musaleha
meclisinin teşkiline dair kararname**

17 temmuz 1303

Resmo kazasının cesameti mülabesile mevcut olan bir musaleha meclisinin ihtiyacı vakıaya ademi kifayeti meclisi

umumice pişi nazarı mütaleaya alınarak evvelâ kazai mezkûrda daha bir musaleha meclisi teşkil olunması, saniyen meclisi mezkûrun merkezi ile dairei hükmünün tayin ve tahsisi maddesinin meclisi idarei vilâyete havalesi kararlaştırılır.

İrade tarihi: 25 muharrem 1305, 1 teşrinievvel 1303

№: 241 — Nefsi Kandiyede daha bir musaleha meclisinin teşkiline dair kararname

13 temmuz 1303

Kandiye Şehrinin cesameti mülâbesesile mevcut olan bir musaleha meclisinin ihtiyacatı vakiya ademi kifayeti Meclisi Umumice pişi nazarı mütaleaya alınarak evvelâ mezkûr Kandiyeye Şehrinde daha bir musaleha meclisi teşkil olunması, saniyen meclisi mezkûrun merkezi ile dairei hükmünün tayin ve tahsisi maddesinin Meclisi İdarei Vilâyete havalesi kararlaştırılmıştır.

İrade tarihi: 25 muharrem 1305, 1 teşrinievvel 1303

№: 242 — Kidonya Kazasında daha bir musaleha meclisinin teşkiline dair kararname

13 temmuz 1303

Kidonya Kazasının cesameti mülâbesesile mevcut olan bir musaleha meclisinin ihtiyacatı vakiya ademi kifayeti Meclisi Umumice pişi nazarı mütaleaya alınarak evvelâ kazai mezkûrda daha bir musaleha meclisi teşkil olunması, saniyen meclisi mezkûrun merkezi ile dairei hükmünün tayin ve tahsisi maddesinin Meclisi İdarei Vilâyete havalesi kararlaştırılmıştır.

İrade tarihi: 25 muharrem 1305, 1 teşrinievvel 1303

**№: 243 — Aynikola Kasabasında bir musaleha
meclisi teşkiline dair kararname**

17 temmuz 1303

Aynikola Kasabasının sekencesi günbegün tekessür ile kasabai mezkûre gittikçe kesbı cesamet ve mamuriyet etmekte olmasına mebni orada bir musaleha meclisinin lüzumu teşkili Meclisi Umumice pişi nazarı mütaleaya alınarak evvelâ Aynikola Kasabasında bir musaleha meclisi teşkil olunması; saniyen meclisi mezkûrun dairei hükmünün sureti mükemmelede olarak tayin ve tahsısı maddesinin Meclisi İdareı Vılâyete havalesi kararlaştırılmıştır.

İrade tarihi 25 muharrem 1305, 1 teşrinievvel 1303

**№: 244 — Kefalet Nizamnamesinin sekizinci
maddesi makamına kaim olmak üzere
tadilen kaleme alınan madde
kanuniye**

9 safer 1305, 14 teşrinievvel 1303

Madde 8 — Bir memurun kefilı vefat veyahut ıstıfa eder ise bu kefilin tarihi vefat veya ıstıfasından muteber olmak üzere yerine o memurun iki ay muddet zarfında diğerk kefil göstermesi iktıza edecek ve bu müddette muhasebesi behemehal rüyet olunacak ve tehiri muhasebeye sebep olanlar mes'ul olacaktır

Tecdidı kefalet etmiyen memura müstafi nazarıle bakılacaktır.

İrade tarihi 10 safer 1305 ve 15 teşrinievvel 1303

**№: 245 — Girid mehakimi nizamiyesinde cemaatlere ne suretle vekâlet olunacağı
hakkında nizamname**

Madde 1 — Bir kaza İslâm ve Hristiyan cemaatlerinin menfaati bulunan bir maddeden dolayı dava vukubulur ise ol kazanın

nevahı mudurları tarafından tayin olunacak vekil mezkûr ıktı cemaate mehakımı nıżamiye huzurunda ifayı vekâlet edecekler

Madde 2 — Bir kazanın yalnız cemaati islâmîyesinin menfaati olan bir maddeden dolayı dava vukubulur ise ol kazanın İslâmdan bulunan nevahı mudurları ve mudurları Hıristıyandan olan nahiyelerde dahı bunların islâmdan bulunan muavinleri tarafından tayin olunacak vekil zıkrolunan cemaati İslâmîyeye ve kazaı mezkûrun yalnız cemaati hıristıyanıyesinin menfaati olan bir maddeden dolayı dava vukubulur ise olkazanın hıristıyandan bulunan nevahı mudurları ve mudurları islâmdan olan nahiyelerde dahı hıristıyandan bulunan muavinleri tarafından tayin olunacak vekil dahı zıkrolunan cemaati hıristıyanıyeye mehakımı nıżamiye huzurunda ifayı vekâlet edecekler

Madde 3 — Her karyenin cemaati hıristıyanıyesine ol karyenin muhtarını hıristıyanıyesi ve cemaati İslâmîyesine dahı muhtarını İslâmîyesi canıbından mehakımı nıżamiye huzurunda ifayı vekâlet olunacaktır

Bir karyenin İslâm ve hıristıyan cemaatlerinin menfaati bulunan bir maddeden dolayı dava vukuunda karyeyi mezkûrenin İslâm ve hıristıyan muhtarını tarafından mehakımı nıżamiye huzurunda her ıktı cemaate vekâlet edilecektir

Irade tarıhı 16 sefer 1305 21 teşrinıevvel 1303

N : 246 — Girid Vilâyetinde Kandiyede Palamar resminin lâğvına dair kararname

26 zilhicce 1 04 2 eglul 1303

Palamar resmi Hanya ile Resmoda tahsil olunmadığı gıbtı resmi mezkûrun Kandiyede dahı tahsil olunmaması Meclısı Umumıce kararlaştırılmıştır

Irade tarıhı 23 sefer 1305 28 teşrinıevvel 1303

**№ : 247 — Girid Vilâyeti İstinaf mahkemesi
nezdinde bir heyeti ittihamiye teşkiline
dair Nizamname**

26 zilhicce 1304, 2 eylül 1303

Madde 1 — Vilâyet İstinaf mahkemesi nezdinde mahkemei mezkûre reisinden veyahut bunun vekili nizamisinden ve bir de mahkemei merkumenin iki nefer azasından mürekkeb olmak üzere bir heyeti ittihamiye bulunacaktır.

Madde 2 — Cezire cünha meclisleri nezdlerindeki heyeti ittihamiye tarafından ita olunacak kararnameler aleyhine vuku bulacak itirazat mahkemei istinaf nezdindeki heyeti ittihamiye tarafından faslolunacaktır. İtirazatı vakıa evrakı mahallî müddeiumumisine bitteslim bunun say ve ikdamile bilâ ifatei vakit evrakı sairei müteferriasile beraber istinaf mahkemesi müddeiumumisine tisyar olunacak ve bunun tarafından dahi derhal istinaf mahkemesi heyeti ittihamiyesine havale olunacaktır.

Madde 3 — Mahkemei istinafın heyeti ittihamiyesinde bulunacak iki nefer azası zatı davanın faslına iştirak edemiyecelerdir.

İrade tarihi : 23 safer 1305, 28 teşrinievvel 1303

**№: 248 — Girid Vilâyeti İstinaf Mahkemesine
iki nefer azanın ilâvesine dair
kararname**

26 zilhicce 1304, 2 eylül 1303

İstinaf Mahkemesine iki nefer aza ilâve olunacak ve bunlardan her birisinin birinci ve ikinci olmak üzere iki nefer mülâzımı olacaktır.

İrade tarihi: 23 safer 1305 ve 28 teşrinievvel 1303

**№: 249 — Hazine ile eşhas arasındaki davalar için
tayin olunacak vekiller ile hukuk müşavirlerinin
maaş ve masrafları hakkında iradei seniye**

Arz tezkeresi

Gurrei muharrem 1303, 29 eylül 1301

Hazinei Celile ile eşhas beyninde mütehaddis deavinin temini hüsnü cereyanı zımnında tayini iktıza eden dava vekilleri ile hukuk müşaviri maaşları ve masarifi müteferrika ve kırtasiye için hazine vekilleri tahsisatı kadimesine şehri on bir bin yedi yüz kırk kuruşun zammı ve müteferriatı hakkında Maliye Nezaretinin iş'arı üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınıp Encümeni Mahsusu Vükelâca tasdik ve tezyil edilen mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla mündericatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile..

iradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkere samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf mazbata manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi istizan kararı maruzun icrayı icabatı hususuna iradei seniyei cenabı paşihâî şerefmüteallik buyurularak mazbatai maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

2 muharrem 1303, 30 eylül 1301

**№: 250 — Debre Sancağının Elbasan Nahiyesinin
kaza haline ifrağına dair iradei seniye**

Arz tezkeresi

19 cemaziyelâhir 1303, 13 mart 1302

Dahiliye Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin mazbatsı ve evrakı müteferriasile beraber arz ve takdim kılınan tezkeresinde Debre Sancağına merbut Elbasan Kazası dahilinde Virce ve Selve Nahiyeleri kurasının yekdiğerine ve merkezi kazaya uzaklığından naşi kurayı mezkûrenin tevhidile Garamit Karyesi merkez ittihaz olunmak üzere üçüncü sınıftan bir kaymakamlık teşkili ve tayini lâzımgelen memurlarına tahsisi icab eden üç bin sekiz yüz kuruş maaşattan melfuf pusula mucibince Kaymakam ve Tahrirat Kâtibi maaşlarile konak bedeli icarı olarak üç kalem bin altı yüz elli kuruşun Dahiliye ve Naib ve Malmüdüdü ile Sandık Emini maaşatı ve kırtas bahası olan ceman bin dört yüz kuruşun maliye ve mahkeme kâtibile aza maaşları olarak yedi yüz elli kuruşun dahi Adliyyeye aid bulunduğu beyanile mebalîği mezburenin üç yüz iki senesinden itibaren devairi aidesi muvazenelerine ilâveten tahsisi gösterilmiş olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei cenabı cihanbanî şeref müteallik buyrulur ise mantuku alisi infaz olunacağı beyanile.

İdarei seniyei mübellîğ hamîş

Residei desti tazim olan işbu tezkereî samiyeî sadaretpenahilerile evrakı melfufe manzuru âliî hazreti mülkdarî olmuş ve berveçhî istizan mezkûr kaymakamlığın teşkili ve muamelei lâzımenin icrası hususuna iradei seniyei cenabı padişahî şeref-müteallik buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta.

22 cemaziyelâhir 1303 16 mart 1302

**№: 251 — Suriye Vilâyeti dahilinde Belka Sancağı
mülhakatından Çetin Kazasında mahkemei
nizamiye teşkiline dair iradei seniye**

Arz tezkeresi

19 şaban 1303 ve 11 mayıs 1302

Adliye Nezareti Celilesinin Şûrayı Devlete havale olunan tezkeresi üzerine Dahiliye Dairesinden bittanzim leffen arz ve takdim kılınan mazbata mealinden müsteban olduğu üzere Suriye Vilâyeti dahilinde Belka Sancağı mülhakatından Çetin Kazasında görünen lüzuma mebni bir mahkemei nizamiye teşkilile bunun için senevî tahsisi icab eden yirmi iki bin yüz seksen kuruşun üç yüz iki senesi muvazenesine müceddeden idhalile tesviyesi zımında Nezareti müşarileyhaya mezuniyet itası tezekkür kılınmış olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyrulur ise infazı man-tuku âlisine iptidar edileceği beyanile.

İradei seniyei mübellîğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkereî samiyeî sadaret penahilerile melfuf mazbata ve telgrafname manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan mezuniyet itası hususuna iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyrularak mezkûr mazbata ve telgrafname iade kılınmış olmakla olbapta.

20 şaban 1303, 12 mayıs 1302

**№ 252 — Kosva Vilâyetinin Moykovaç ve Viranes
Nahiyelerinin birleştirilerek merkezi Şahoyik
olmak üzere Kaymakamlık teşkiline
dair irade-i seniye**

Arz tezkeresi

28 şaban 1303 20 mayıs 302

Kosva Vilâyeti dahilinde olup Berlin muahedesı icabınca Karadağa terkolunan Kolaşınıbala Kazasının beri tarafında kalmış olan Moykovac ve Viranes Nahiyelerinin birleştirilerek merkezi Şahoyik karyesi olmak üzere Kolaşınızır namile uçuncu sınıftan bir Kaymakamlık teşkılı hakkında Vilâyeti mezkûreden ve İntihabı Memurın Komisyonundan vukubulan iş'ar üzerinde zikrolunan Kaymakamlığın teşkılı ve memurını maliye ve şer'iyyeye zammeten verilecek senevi on altı bin sekiz yuz ve memurını adliyyeye tahsisı icab eden kezalık senevi on yedi bin beş yuz altmış kuruşun dairelerinin uçyuz iki senesi muvaze nelerine idhalen tesviyesi hakkında Şûravı Devlet Dahiliye Dairesinden tanzim olunan mazbata memurını dahiliye maaşatına dahi zammeten tahsisı ıktıza eden senevi sekiz bin yuz kuruşun senesi merkume dahiliye muvazenesine idhalen tesviyesine dair Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla muamelatı muktaziyesinin Maliye ve Adliye Nezaretlerle Vergi Emanetine iş'arı ve İntihabı Memurın Komisyonuna malûmat itasının dahi Nezareti muşarıleyhaya havalesi hususunda her ne veçhile irade-i seniye-i cenabı mulkdarı muteallik ve şerefsudur buyrulur ise mantuku ahısın infazına iptidar olunacağı beyanile

İrade-i seniye-i mubellig hamış

Reside-i desti tazım olan işbu tezkere-i samiyeyi sadaretpenahilerile evrakı melfufe manzuru alı olmuş ve berveçhi ıstızan teşkilâtı muharrere ve muamelatı lâzımının ifası hususuna irade-i seniye-i cenabı mulkdarı muteallik ve şerefsudur buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta

Selhi şaban 1303 22 mayıs 302

**№. 253 — Umum Tekaud Sandığından istifade
edemiyen memurını kadime ve onlardan
vefat edenlerin eytam ve eramiline
tahsis edilecek maaşata dair
iradei seniye**

Arz tezkeresi

18 zilkade 1303 6 agustos 1302

Umum Tekaud Sandığından istifade edemiyen memurını kadimeye ve onlardan vefat edenlerin eytam ve eramiline muhtekaidını kadime mahlûlâtından tahsis edilecek maaşlar hakkında mevzu ve muesses olan nizam mucibince sekizinci defa olarak icra kılınan taksimat üzerine tahsis ıktıza eden maaşat için Tekaud Sandığı Muhasebesinden tanzim ve Cemiyeti Umumiyyeden tezyil ve tasdik olunan hesap defteri ve evrakı mufeferra üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat dairesinden kaleme alınıp takımıle arz ve takdim kılınan mazbata mealinden musteban olduğu veçhile uç yuz bir senesi kanunusanısı iptidasından uç yuz iki senesi haziran gayesine kadar altı ay zarfında vuku bulan mahlûlâtın miktarı sekiz bin dört yuz kırk dört kuruştan ibaret bulunmuş ve altıncı tertibe kadar maaş tahsis olunanlara yuzde altmış altı buçuk kuruş verilmişken yedinci tertibde mahlûlâtın azlığı cihetile mustediyat ashabına ancak yuzde kırk sekiz kuruş verildiğinden bunların da evvelkiler gibi maaşları yuzde altmış altı buçuğa iblâğ için sekiz yuz on kuruş bılıfraz verildikten sonra kusur yedi bin altı yuz otuz dört kuruş bu defaki taksime dahil bulunan ashabı mustediyattan iki yuz kuruş kadar maaşa mustahak olanların ıstıhkakı tamamen verildikten ve iki yuz kuruştan ziyade maaşa ıstıhkakı gorunenlerin kezalık iki yüz kuruş tam ita kılındıktan sonra beher yuzde kırk yedi kuruş ısbet ederek ona gore muamele

lâzimesi icra olunmuş ve bu suret hükmü nizam ve kararı vakıa muvafık görünmüş olduğu beyanile tahsis olunacak maaşların bermucibi nizam tarihi iradei seniyyeden itibaren itası zımında ifayı muktezasının Maliye ve Tekâüd Sandığı Nezareti Celilelerine havalesi tezekkür kılınmış olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei hazreti şehinşahî müteallik ve şerefsudur buyrulur ise infazı mantuku münifine iptidar edileceği beyanile..

iradei seniyei mübellîğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkereî samiyeî sadaretpenahilerile evrakı melfufe manzuru âli buyrulmuş ve berveçhi istizan iktızasının ifası hususuna iradei seniyei cenabı hilâfetpenahî şerefmüteallik buyrulurak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta..

21 zilkade 1303, 9 ağustos 1302

№: 254 — Edirne'de ahara kiraya verilen mer'alarla arazii haliye icaratının devairi belediye hasılatından alınacak yüzde beş ile birlikte Rumelii şarkî muhacirlerinin ihtiyacatına terkine dair iradei seniye

Arz tezkeresi

23 zilhicce 1303, 10 eylül 1302

Edirne Vilâyetinde bazı kura ahalisinin lüzum ve ihtiyaçlarından fazla kalıp ahara icar eyledikleri mer'alarile sair arazii haliye icaratının Bulgaristan ve Rumelişarkî muhacirleri mäsarifine verilmek üzere mahalleri malsandıklarınca ahzi ve Umum Vilâyat devairi belediyesinin senei atıye hasılatından

yüzde beşinin dahi kezalik muhacirini merkume masarifine sarfolunmak üzere malsandıklarına terk ve ita olunması hakkında İskânı Muhacirin Komisyonu Âlisinden kaleme alınan mazbata ve Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresi üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâda cereyan eden müzakeratı mutazammın tanzim olunan mazbata melfufatıle maân arz ve takdim kılınmış olmakla olbapta emir ve fermanı hümayunu hazreti mülktarî her ne veçhile şerefsünuh ve sudur buyrulur ise hükmü âlisi infaz olunacağı beyanile..

İradei seniyeği mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkereyi samiyei sadaretpenahilerile Meclisi Vükelânın mazbatai maruzası ve evrakı melfufe manzuru âli olmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan ifayı muktezasına iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyrularak mazbatai mezkûre takımile iade kılınmış olmakla olbapta..

26 zilhicce 1303, 13 eylâl 1302

**№: 255 — Adliye Nezaretine merbut bulunan
Mektebi Hukukun Maarif Nezaretine
devrine dair iradei seniye**

Arz tezkeresi

28 muharrem 1304, 15 teşrinievvel 1302

Adliye Nezareti Celilesinde bulunan Mektebi Hukukun masarifi maarî varidı cedidesinden tesviye olunmak üzere idaresinin Maarif Nezareti Celilesine ihalesile hazinei celilece

muhassas olan senevî iki yüz otuz beş bin beş yüz altmış kuruşun hazinemanda edilmesi hakkında komisyonu mahsusundan kaleme alınan mazbata meclisi mahsusu vükelâdan tanzim olunan mazbata ile beraber leffen arz ve takdim kılınmakla münderecatı hakkında her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu hazreti padişahî şerefsünuh ve sudur buyrulur ise infazı mantuku alisine iptidar edileceği beyanile.

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei destı tazim olan işbu tezkereî samiyeyi sadaretpe-nahilerile melfuf mazbatalar manzuru âlı olmuş ve mektebin idaresine halel gelmemek şartile berveçhı tezekkür ve istizan ıktızasının ifası hususuna iradei seniyeî hazreti padişahî şeref-müteallık buyrularak mezkûr mazbatalar iade kılınmış olmakla olbapta.

29 muharrem 1304, 16 teşrinievvel 1302

№ : 256 — Düyunu Umumiye İdaresinin nezare-tinde bulunan pul ve damga idaresinin Maliye Nezaretine alınmasına dair iradei seniye

Arz tezkeresi

23 safer 1304, 9 teşrinisanı 1302

Pul ve damga muamelâtında Düyunu Umumiye tarafından dahi bir memuru mahsus bulundurulmak ve masarısı kemafis-sabık canibi idareden tesviye olunmak üzere Pul İdaresinin Hazineî Celileye alınması hakkında Maliye Nezareti Cellesinin tezkereleri ve melfufatı üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâdan

kaleme alınan mazbata takımıle arz ve takdim kılınmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei cenabı mülükâne şeref-müteallik buyrulur ise infazı mantuku âlisine ıptıdar olunacağı beyanile.

Iradei Seniyei mübellîğ hamîş

Residei destı tazım olan işbu tezkeretı samiyetı sadaretpenahilerile melfuf Meclısı Vükelâ Mazbatası ve evrakı müteferria manzuru âlî hazreti hilâfetpenahî olmuş ve berveçhı istizan muameleı lâzimenin icrası hususuna iradei seniyei cenabı şehriyari müteallik ve şerfsudur buyrularak mezkûr mazbata takımıle iade kılınmış olmakla olbapta

8 rebiulevvel 1304 23 teşrinisani 1302

**№: 257 — Ticaret ve Nafia Nezareti emrinde
bulunan ticaret, kız sanayi ve sanayii
nefise mekteblerinin Maarif Nezar-
etine devrine dair iradei seniye**

Arz tezkeresi

2 rebiulahır 104, 17 kanunuevvel 1302

Namı namı hazreti padişahiye mensub olan ticaret mektebi ile leyli ve nehari kız sanayi ve sanayii nefise Mekteblerinin idaresininin taallük ve münasebeti tabiiyesi cihetile Maarif Nezareti Celilesine ihalesi hakkında Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesinden meb'us tezkere üzerine Encumenı mahsusı Vükelâdan kaleme alınan mazbata melfufatıle arz ve takdim kılınmakla münderecatna nazaran her ne veçhile emir ve fermanı humayunu hazreti padişahî şeremüteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

İradei seniyeyi mübelliğ hanış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpe-nahilrile Meclisi Vükelânın mazbatai maruzası ve melfufatı man-zuru âli buyrulmuş ve tezekkür ve istizan olunduğu veçhile iktı-zasının ifası hususuna iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyrularak mezbatai mezkûre takımile iade kılınmış o'makla olbapta.

3 rebiülâhir 1304, 18 kânunuevvel 1303

**№: 258 — 95 senesinden 98 ve bazı mahallerde
99 senesi gayetine kadar müretteb olan
musakkafat ve arazi ve temettü
vergilerine dair iradei
seniye**

Arz tezkeresi

27 rebiülâhır 1304, 11 kânunusani 1302

Doksan beş senesinden doksan sekiz ve bazı mahallerde doksan dokuz senesi gayetine kadar müretteb olan musakkafat ve arazi ve temettü vergisi için hasbelistilâ Edirne Vilâyetine mahsus olmak üzere tertib olunmuş olan tezakir esmanının bekayaya tebaan tahvil olarak istifasından sarfı nazarla tahvilât küsuratına mukabil affı hakkında Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Meclisi Mahsusu Vükelâdan tezyil olunan mazbatası leffen arz ve takdim kılınmakla olbapta her ne veçhile emir ve iradei seniyei cenabı tacidarî şerefsünuh ve sudür buyuru-lur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

İradei seniyei mübelliğ hâmiş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf mazbata manzuru âli olmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan iktizasının ifası hususuna iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyurularak mazbatai maruza iade kılınmış olmakta olbapta..

29 rebiülâhır 1304, 13 kânunusani 1302

№: 259 — Yüzde beş faiz ile menafi sandıklarından iki yüz elli bin altının istidanesine dair iradei seniye

Arz tezkeresi

27 rebiülâhır 1304 ve 11 kânunusani 1302

Muzayakai hazırai hazineden dolayı mukaddemia dahi olduğu gibi menafi sandıklarından iki yüz elli bin altının yüzde beş faiz ile istidanesi hakkında Maliye Nezareti Celilesinin iş'arı üzerine meclisi mahsusu vekelâdan kaleme alınan mazbata melfufatile maan arz ve takdim kılınmış ise de münderecatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyrulur ise mantuku münifinin infazine iptidar olunacağı beyanile.

İrade seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahilerile meclisi vükelâ mazbatai maruzası ve melfufatı manzuru âli buyrulmuş ve tezekkür ve istizan olunduğu veçhile iktizasının ifası hususuna iradei seniyei cenabı padişahî şerefmüteallik buyrularak mezkûr mazbata müteferriatle beraber iade kılınmış olmakla olbapta.

29 rebiülâhır 1304 ve 13 kânunusaei 1302

№: 260 — Emlâk vergisi tahsilâtından yüzde on beşinin Şehremanetine terkine dair iradei seniye

Arz tezkeresi

5 receb 1304, 18 mart 1303

Muvazenei belediye açığının filcümle kapatılmasına medar olmak üzere emlâk vergisi tahsilâtından yüzde on beşinin senei hazıra martından itibaren Şehremanetine terki hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresi üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyrulur ise infazı hükmü celiline iptidar edileceği beyanile.

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan isbu tezkerei samiyeyi sadaretpe-nahilerile meclisi mahsusu vükelânın mazbatai maruzası ve melfufatı manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan ifayı muktezası hususuna iradei seniyei cenabı padişahî şerefsudur buyrularak evrakı maruza iade kılınmış olmakla olbapta.

6 receb 1304, 19 mart 1303

№: 261 — Kazai Erbaa Sancağının Edirne Vilâyetine ilhakile müstakil mutasarrıflığa ifrağına dair iradei seniye

Arz tezkeresi

22 şaban 1304, 3 mayıs 1303

Kazai Erbaa Sancağının Edirne Vilâyetine ilhakı ve teferuatı hakkında Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinden tanzim

olunan mazbata Meelisi Mahsusu Vükelâda ledelmütalea Livayi mezkûrun K üçük Çekmece Kazası dahi dahil olduğu halde müstakil mutasarrıfığa tahvili tezekkür ve mazbatai mezkûre bittezyil leffen arz ve takdîm kılınmış olmakla olbapta her ne veçhile emir ve fermanı huşâyunu hazreti padişahî şerefsünuh ve sudur buyurulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile..

İradei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile meclisi vükelâdan müzeyyel meľuf mazbata manzuru âli buyurulmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan muamelei muk-taziyenin icrası hususuna iradei seniyei hazreti padişahî müte-allik ve şerefsudur buyrularak mazbatai mezkûre iade kılınmış olmakla olbapta..

23 şaban 1304, 4 mayıs 1303

**№: 262 — Sadakat ve şecaat madalyası nizamna-
mesine zeyl olmak üzere kaleme
alınan fikraî nizamiye**

21 zilkade 1304, 29 temmuz 1303

İmtiyaz madalyalarının satılması ve her ne suretle olur ise olsun hâмили tarafından ahara verilmesi kat'iyen memnudur Bu memnuiyet hilâfında hâmil oldukları madalyaları satan ve ahare verener ile ahiz ve mubayaa edenler yirmi dört saatten bir haftaya kadar hapis veyahut bir Osmanlı altınından beş Osmanlı altınına kadar cezayı nakdî ahzı ile mücazat olunur ve bu suretle madalyalarını elden çıkarmış olanlar hakkı talikten dahi mahrum edilirler.

Arz tezkeresi

2 zilhicce 1304, 9 ağustos 1303

Haiz oldukları imtiyaz madalyalarını satan veya şuna buna verenler ile bu madalyaları alıp satanlar haklarında lâzımgelen

mücazata dair bermantuku iradei seniye sadakat ve şecaat maddesi nizamnamesine zeyl olmak üzere kaleme alınan fıkrai nizamiye lâyihasına dair Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinin Encümeni Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbatası lâyihanın nüshai musahhahasile beraber arz ve takdim kılınmakla mündericatı hakkında her ne veçhile iradei seniyei cenabı mülûkâne müteallik ve şerefsudur buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile...

İradei seniyei mübelliğ hâmiş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpe-nahileri Şûrayı Devletin Meclisi Mahsusu Vükelâdan müzeyyel mazbata ve fıkrai nizamiye lâyihasile beraber manzuru âli olmuş ve olbapta şerefsadır olan emir ve fermanı hümayunu cenabı padişahî mazbatai maruzai mezkûreye bittezyil mezkûr lâyiha ile beraber iade kılınmış olmakla olbapta...

2 zilhicce 1304, 10 ağustos 1303

№: 263 — Aşar ve ağnam emanetinin lâğvile Aşar ve Rûsumat İdarei Umumiyesi teşkili hakkında iradei seniye

Arz tezkeresi

27 zilkade 1304, 5 ağustos 1303

Aşarın senesi sabıkadan itibaren maktuan ihalesi takarrür etmesinden dolayı aşar ve ağnam emanetinin lâğvile teşkil edilmiş olan İhalei Aşar Müdüriyetinin görülen lüzuma mebni tevsiî vezaif ve tezyidi muhassasatıle unvanının Aşar ve Rûsumat İdarei Umumiyesine tahvili ve Tahsisatı Maliye Muavini Hakkı Efendinin maaşî halisile mezkûr Aşar ve Rûsumat İdarei Umumiyesi Muavinliğine ve onun yerine dahi Hazinei Celile Hesabatı Umumiye Mümevizi Sadık Beyin kezalik maaşî muhassasile icrayı memuriyetleri ve İdarei mezkûre muhassasatına zammı iktiza eden akçenin miktarı hakkında Maliye Neza-

reti Celilesinden varid olan tezkere üzerine Meclisi Mahsusu Vükelâdan kaleme alınan mazbata melfufile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla olbapta her ne veçhile iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile..

İdarei seniyei mübelliğ hamış

Residei desti tazim olan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahilerile mazbatai maruza ve melfufu manzuru âli olmuş ve berveçhi tezekkür ve istizan iktızasının ifası hususuna iradei seniyei hazreti hadîşahî şeref müteallik buyrulurarak mazbatai maruza takımile iade kılınmış olmakla olbapta..

28 zilkade 1304, 6 ağustos 1303

**№ : 264 — Bayburtun kelkit ve Şiran Kazalarının
Gümüşhane Sancağına bağlanmalarına
dair iradei seniye**

Arz tezkeresi

15 rebiülevvel 1305 18 teşrinisani 1303

Bayburt Sancağına merbut Kelkit ve Şiran Kazalarının Trabzon Vilâyeti dahilinde vaki Gümüşhane Sancağına iadei irtibatile Bayburt Sancağının lâğvı ve teferrüatı hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkeresi ve Şûrayı Devlet Dahiliye Dairesinin mazbatası üzerine meclisi mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata melfufatı arz ve takdim kılınmakla olbapta her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu cenabı cihanbanî şeref müteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile.

İradei seniyei mübelliği hamış

Residei desti tazim olup melfuları ile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti padişahî şeref müteallik buyrulmuş olmakla olbapta.

19 rebiülevvel 105 22 teşrinisani 103

\ 265 — Berut Sancağının Vilâyet haline
ıfrahına dair irade-i seniye

Arz tezkeresi

6 rebiulâhır 105, 9 kânunuevvel 1303

Berut Şehrile havalısının kesbetmekte olduğu ehemmiyetine binaen Suriye Vilâyeti dahilinde kain muharrerulesamı sancaklardan terkib olunmak ve merkezi Berut olmak üzere muceddeden bir Vilâyet teşkili ve teferruatı hakkında Meclisi Mahsusu Vukelâdan tanzim olunan mazbata melfuf esamı pusulasile maan arz ve takdim kılınmakla mundericati hakkında her ne veçhile emir ve fermanı humayunu hazreti şehriyari şerefsunuh ve sudur buyrulur ise mantuku alisi infaz edileceği beyanile

İrade-i Seniye-yi mubellig hamış

Reside-i desti tazım olan işbu tezkeresi samiyeyi sadaretpenahilerile melfuf mazbata ve pusula manzuru alı ve sureti maruza karını tensibi cenabı hilâfetpenahî olarak berveçhi tezekkur ve ıstızan elviye-yi muharrereden terkib olunmak ve merkezi Berut olmak üzere muceddeden bir vilâyet teşkilile teferruatının icrası ve Valiliğe intihab ve arzolunan zevata gelince muşarıleyhimden Hasan Fehmi Paşa hazretlerinin valilikte tecrubesi sebketmemiş ve Raif Paşa Hazretlerinin Adanadan yeni gelip şu aralık Dersaadetçe bazı eşgali bulunmuş olması ve Rauf Paşa Hazretlerinin dahi ehliyet ve dirayeti derkâr ise de ehemmiyet ve nezaketi aşıkâr olan Kudus Sancağını hayli zamandanberi husnu idareye muvaffakiyetinden dolayı bu sırada oradan kaldırılması gayricaz görölmesi cihetleriyle mezkûr Valiliğe Aydın Valı esbakı Alı Paşa hazretlerinin tayını hususlarına irade-i seniye-yi hazreti hilâfetpenahî mutealılık ve şerefsudur buyrularak zikrolunan mazbata ve pusula iade kılıldığı gibi vilâyeti mezkûrenin sureti teşkili hakkında Meclisi Vukelâce ittihaz olunan karar nezdî şevkti vefdi cenabı şehinşahide mucibi mahzuziyet olarak gerek zatı fahametsımatı sadaretpenahileri gerek sair vükelâyı fiham hazerati selâmi saadetittisami velinimetü bımınnetü azamî ile taltif buyrulmalarile olbapta

8 rebiulâhır 105 11 kânunuevvel 1303

**№: 266 — Girid Vilâyeti memurini Hükümetile
nevahi memurlarının avukatlık ve dava
vekâleti etmelerinin memnuiyeti
hakkında kararname**

26 zilhicce 1304, 2 eylül 1303

Evvalâ: bilcümle Hükümet memurlarile nevahi memurini muvazzafasının avukatlık veya dava vekâleti etmeleri ve dava evrakı tanzim eylemeleri memnu olup memnuiyeti mezkûre hilâfında hareket edenler memuriyetlerinden azlolunacak ve bu gibi memurlar avukat veya dava vekili sıfatile devairi adliyeye müracaat ederler ise kabul olunmıyacaklardır.

Saniyen: nizamâtı mevzuanın bu gibi ahvale dair olan ahkâmı cezaiyesi işbu kararname ile asla tagyir olunmayıp kemafissabık mer'i olacaktır.

[İrade tarihi: 23 safer 1305, 28 teşrinievvel 1303]

**№: 267 — Giridde Âhara aid olan emlâki
gayrimenkuleye ika edilecek zarar
ve ziyan ve tahribatı saire hak-
kında tedabiri fevkalâdeye
dair nizamname**

26 zilhicce 1304, 2 eylül 1303

Madde 1 — Âhara aid her nevi eşçarı müsmire ile bağların kat ve kal'ına veya bunların kabuklarını soymağa veya bunların ihrakına vesair her ne suretle olursa olsun tahribine kasden mücaseret eden kimse üç mahdan iki seneye kadar hapis cezasına mahkûm olacak ve malsahibine verilecek tazminattan başka mahallî nahiyesine aid olmak üzere tahrib edilen veya ziyanı duçar ettirilen eşçar veya bağ kıymetinin iki misli miktarı cezayı nakdinin itasına dahi mahkûm edilecektir.

Madde 2 — Her ne nevi bahçe ve bostanlara kasden ikar hasar ve harabiyet eden kimse iki haftadan iki maha kadar

hapis cezasına mahkûm edilecek ve malsahibine verilecek tazminatın başka mahallî nahiyesine aid olmak üzere yirmi beş kuruştan iki yüz kuruşa kadar cezayı nakdinin itasına dahi mahkûm edilecektir.

Madde 3 — İşbu nizamnamede muharrer olan hasarat arazi bekçileri hakkındaki talimat ahkâmına bakılmaksızın ehli hibre marifetile takdir olunacaktır.

[İrade tarihi: 23 safer 1305, 28 teşrinievvel 1305]

**№: 268 — Girid Vilâyetinde hayvanatı itlâf veyahut
bazı azasını katedenler hakkında
tedabiri fevkalâdeye dair
nizamname**

26 zilhicce 1304, 2 eylül 1303

Madde 1 — Âhara aid beygir ve ester ve merkep ve sığır ve canavar ve koyun ve keçi gibi hayvanatı her ne suretle olursa olsun kasden itlâf edenler hayvanat sirkati hakkındaki tedabiri fevkalâde ahkâmına tevfikân mücazat olunacaklardır.

Madde 2 — Usulü Muhakemei Cezaiye Nizamnamesinin yetmiş üçüncü maddesinin birinci fıkrasının tevkife dair olan hükmü itlâfı hayvanat maddelerinde dahi cari olacaktır.

Madde 3 — Âhara aid beygir ve ester ve merkep ve sığır hayvanatının azasını kasden katedenler altı mahtan bir seneye kadar hapis cezasına ve hayvanatı mezkûre ashabına verilecek tazminatın başka mahallî nahiyesine aid olmak üzere elli kuruştan iki yüz kuruşa kadar cezayı nakdiye mahkûm olacaklardır.

Madde 4 — Balâda zikir ve beyan olunan hayvanattan âhara aid birisini cerihadar edenler bir haftadan üç maha kadar hapis cezasına ve hayvanat sahibine verilecek tazminatın başka mahallî nahiyesine aid olmak üzere elli kuruştan ikiyüz kuruşa kadar cezayı nakdiye dahi mahkûm edileceklerdir.

[İrade tarihi: 23 safer 1305, 28 teşrinievvel 1303]

**№ 269 — Şecaat ve Sadakat Nizamnamesine
zeyil olmak üzere kaleme alınan
İkrai nizamiye**

26 zilhicce 1304, 2 eylül 1303

İmtiyaz madalyalarının satılması ve her ne suretle olursa olsun hamili tarafından âhara verilmesi kat'iyen memnudur. Bu memnuiyet hilâfında hamil oldukları madalyaları satan ve âhare verenlerle ahiz ve mubayaa edenler yirmi dört saatten bir haftaya kadar hapis veyahut münafii adab ve ubûdiyet ve muhilli namus ve haysiyet olan işbu hareketleri gazetelerle teşhir ve ilân olunur ve bu suretle madalyalarını elden çıkarmış olanlar hakkı talikten dahi mahrum edilir.

[İrade tarihi : 23 safer 1305, 7 teşrinievvel 1303]

**№: 270 — İdarei Umumiyei Vilâyet Nizamnamesinin
tadilen kaleme alınan 14 üncü maddesi**

22 safer 1305, 27 teşrinievvel 1303

Madde 14 — Bir vilâyetin asayişini ihlâl edecek hadisat ve harekât vukuunda asakiri zabtiyenin iktidarları dairesinden hariç olan kuvvei dafia için efradı nizamiye istihdamı tahtı mecburiyette görüldüğü halde keyfiyet vali tarafından ordu müşürüne ve kumandan bulunan mahallerde kumandana ve bulunmayan yerlerde doğruca makamı seraskeriye iş'ar olunur ve oradan bilistizan şerefmüteállik buyrulacak iradei seniyyei hazreti padişahiye tevfikı hareket edilir. Müşür veyahut kumandanlardan makamı seraskeriye keşide olunacak telgrafnamelerde valiler tarafından kendilerine müracaat olunan ay ve gün ve saat ve dakika tasrih ve olbabda makamı seraskeriden arz ve takdim olunacak tezkerede dahi bu tafsilât yazılmakla beraber vali veya müşür veyahut kumandanlardan makamı seraskeriye kezalik hangi gün ve saat ve dakikada müracaat olunduğu tahrir olunacaktır. Telgrafhanelerce dahi bu misillü telgrafnameler muhaberati saireye bittakdim keşide eden merkezden dakikası dakikasına alınıp mahalline dakikasında isal kılınacaktır.

[İrade tarihi : 27 safer 1305, 21 teşrinisani 1303]

№: 271 — Hazinei celileye medyunen vefat edenlerin deyinlerinin sureti istifası hakkında irade

Meclisi Mahsusu Vükelâ mazbatası

2 safer 1305, 7 teşrinievvel 1303.

Maliye nezaretinin muhabereyi şamil olup meyanî acizane-
nemizde mutalâa olunan tezkeresinde beytülmal kassamlığı
marifetile tahrir olunan terekelerdeki matlubatı hazinenin vere-
seye müracaat suretile ve bunlar tarafından inkâr ve taallül
vukuunda bilmürafaa lâhik olacak hükmü şer'î üzerine ahiz ve
istifasını mukaddema bilistizan şerefsadır olan iradei seniyye
üzerine usul ittihaz olunmuş isede hazine matlubatının başlıca-
ları bedelâtı iltizamiyeden ve memurinin esnayı memuriyetle-
rinde zimmetlerine geçirdikleri mebalîğden ibaret olup mülte-
zimin zimematı esasen faiz mukavelesine merbut olması itiba-
rile mehakimi şer'ieyce şayanı istima olmadığı gibi memurin
zimmetlerinin sübut ve tahakkuku dahi defatir ve kuyudu resmiye
ve muamelâtı maliyenin tetkikatına menut olarak bunlarda
müteveffanın hat ve hatmi gibi beyyineî tahririye mefkud ve
şehadetî şahsiye ile de isbat kabil olamayacağı bedihî olmasile
o makule daavi dahi mahkemeî şer'ieyce sabit olmiyarak her iki
cihetten dolayı matlubatı hazine mahvolacağından bahsile
hazineye medyun olduğu halde vefat edenlerin terekeleri ma-
rifeti şer'î şerif ile tahrir olunsun olunmasın evvel emirde
veresesine müracaat olunarak inkâr ve taallül olunduğu takdirde
aid olduğu mehakimi nizamiyede ikameî dava ile indelmuha-
keme tebeyyün edecek matlubu hazinenin evvel beevvel tere-
kesinden istifası lüzumu dermeyan olunup vakıa ahvali meşruha
iktizasınca hukuku hazinenin temini istifasına aid bir tedbir
ittihazi muktazi ve bu makule hazineye medyunen vefat eden
ve terekeseî mahkemeî şer'ie canibinden tahrir olunanların
veresesinden ifayi deyinde taallül edenler aleyhinde hazinece
aid olduğu mahkemeî nizamiye nezdinde ikameî dava ile oradan
istihsal edilecek ilâmın derecatı mehakimden imrariile hükmü
nizamen kesbi kat'iyet ettikten sonra Babîâlîye irsal ve ora-
dan buyrultu ile Babifetvaya tebliğ edilerek meblâğı mah-
kûmubihin tahsil olunması husulü maksada kâfi olmasile olveç-

hile ıcrayı ıcabı bitfezekkur salıfulbeyan tezkere leffen arz ve takdim kılındı isede olbabda ve katıbcı ahvalde emir ve ferman hazretı veliyulemir efendimizindir

Tezkereı maruza

2 safer 1305 7 teşrinıevvel 1303

Hazıneı celıleye medyunen vefat eden ve terekesı mahkemeı şerıye canıbından tahrır olunanlar zımmetlerindeki matlubatı hazinenın suretı istifası hakkında meclısı mahsusı vukelâdan kaleme alınan mazbata Maliye Nezaretı celılesının muhabereyi şamil tezkeresile beraber arz ve takdim kılınmış olmakla munderıcatı hakkında her ne veçhile emir ve fermanı humayunu hazretı şehınşahı şerefsunuh ve sudur buyrulur ise mantuku munıfı infaz edileceğı beyanile tezkereı senaverı terkım kılındı efendim.

ıradeyi mubellıg hamış

Resıdeı destı tazım olan işbu tezkereı samıyeı Sadaretpenahılerile meclısı vukelânın mazbataı maruzası ve melfufu manzuru âli olmuş ve berveçhı tezekkur ve ıstızan ıfayı muktazası hususuna ıradeı seniyye taâllük buyrularak zıkrolunan mazbata ve melfufu ıade kılındı

[ırade tarıhı 23 safer 1305 28 teşrinıevvel 1303]

\ 272 — Mekâtıbi idadiyyeye tebaai ecnebiyye evlâdından şakırd kabulü hakkında ırade

Meclısı Mahsusı Vukelâ mazbatası

8 rebıulevvel 1305 11 teşrinısani 1303

Maarif Nezaretının meyaneı bendekânemizde kıraat olunan tezkeresinde mekâtıbi idadiyyeye tebaai ecnebiyye evlâdından şakırd kabul olunup olunmıyacağı hakkında bazı vilâyetlerden vuku bulan sualden bahsile ıstıfsarı muamele olunmuş ve tezkereı mezkûrede muharrer olduğı üzere memalıklı şahanede hakkı ıstımlâke nail olan tebaai ecnebiyyenin tebaai Osmanıye

gibi hissei maarifi ifa etmekte olmalarından dolayı çocuklarının mekâtibi mezkûreye kabulleri münasib olacağından ona göre ifayi muktezasının nezareti müşarünileyhaya havalesi müttehiden bittasvib tezkerei nezaret leffen arz ve takdim kılınmış isede katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyyülemir efendimizindir

Tezkerei maruza

8 rebiülevvel 1305, 11 teşrinisani 1303

Mekâtibi idadiyyeye hakkı istimplâke nail olarak hissei maarifi vermekte olan tebaai ecnebiyye evlâdından dahi şakird kabul olunması hakkında Maarif Nezareti celilesinin tezkeresi üzerine meclisi mahsusu vükelâdan kaleme alınan mazbata melfufile arz ve takdim kılınmakla olbabda her ne veçhile iradei seniyyei cenabı padişahî şerefmüteâllik buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim kılındı efendim.

İradeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyeyi sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyyei hazreti padişahî şerefmüteâllik buyrulmuş olmakla olbabda...

[İrade tarihi 15 rebiülevvel 1305, 18 teşrinisani 1303]

№ 273 — Edirne Şehrinin havagazile tenviri hakkında mukavele ve şartname

13 rebiülâhır 1305, 21 teşrinisani 1303

Bir taraftan Devleti Aliye namına hareket eden Nafia Nazırı Devletlû Zihni Paşa ile diğer taraftan tebaai Devleti Aliyeden İsmail Hakkı Efendi beyninde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — Edirne şehrini maden kömüründen mamul gaz ile tenvir için şeraiti atıyeye tevfikana tarafı Devleti Aliyeden İsmail Hakkı Efendiye imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren kırk senedir.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin taatisi tarihinden itibaren üç mah müddet zarfında şartnamede beyan olunduğu veçhile keşfiyatı kat'iyeye üzerine mukemmel harita ve lâyihasını nüshateyn olarak tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icab eden tadilat ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarif ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin taatisi tarihinden itibaren sekiz mah müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdik tarihinden itibaren on sekiz mah müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbirenden munbais halât müstesna olup bu misillü ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmaliye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal hükümeti mahalliyyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe sahibi imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesi ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel tekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasitasile muayene ve teftiş eyliyecektir.

İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibi imtiyaz ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mah bemah tediye olunmak üzere senevi Nafia Nazaretinin emrine iki yüz kırk lira ita edecektir.

Madde 6 — Gazhane ile müteferriatının inşasına muktazi olup Edirne Belediyesi tarafından kabul olunacak arazinin ashabını irzaen mubayaası ve gaz borularının esnayı ferşinde şayet yoldan gayri bir mahallin istimaline lüzum görünür ise ebniye ve mahsulca terettüb edecek zarar ve ziyan nisbetinde

tazminat itasile o mahal sahibinin evvel emirde irza ve iskâtı sahibi imtiyaza aiddir.

Madde 7 — Gazhane ve müteferriatının inşaatı ibtidaiyesi için gerek memaliki Devleti aliyeden ve gerek diyarı ecebeyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ile makina ve edevat ve sair levazımat gümrük resminden muaf tutulacağı gibi imalâtı tenviriyenin müddeti imtiyaziyesi zarfında işbu gazhane ile arazi ve sermayesile varidatı üzerine bir gûna vergi tarholunmıyacak ve işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden vareste olacaktır.

Madde 8 — Ameliyatın ikmali sahibi imtiyaz tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktiza eylediği halde muvakkaten ahiz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakıa tekrar bilmuayene kaidei fenne muvafık ve şartname akkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği raport üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 9 — Sahibi imtiyaz gazhane ve borularile müteferriatını müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir. Aksi hal vukuunda şartnamenin yirmi dördüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz imalâtın umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteâllik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamatı Devleti aliyeye tevfiiki hareket etmeye mecburdur. Sahibi imtiyazın kusuraundan naşi umuru tenviriyenin bir kısmı veya mecmuu tatil olunduğu halde Hükümet masarif ve zarar ve hasarı sahibi imtiyaza aid olmak üzere muvakkaten tenvirini temin için şartnamenin yirmi dördüncü maddesine tevfiikan tedabiri lâzime ittihaz edecektir.

Madde 11 — Sahibi imtiyaz imalâtın muvakkaten kabul olunduğu tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar tarifeye tevfiikan gaz fûruht edecektir.

Madde 12 — Sahibi imtiyaz taahhüdatı vakıasının icrası için fermanı âli tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında

merbut şirket nizamnamesi esasına tevfiakan Osmanlı bir [Anonim] şirketi teşkiline mezun ve mecburdur.

Madde 13 — Sahibi imtiyaz taahhüdâtı vakıasının icrasını teminen fermanı âlinin isdarı kendisine tebliğ olunduğu tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden veyahut piyasa fiatile esham olarak bin lira kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadar ki esham tevdi eylediği halde tedennii fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhüd ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olunduğunu müteakib fermanı âli kendisine teslim olunacaktır. İşbu kefalet akçesi ameliyat kat'iyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır. Zikrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır.

Madde 14 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça Devleti aliye sahibi imtiyazın gazhane ile müteferriatı ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffei hukukunu haiz olacak ve gazhane ile müteferriatının hasılatından istifade edecektir. Her gûna diyun ve taahhüddattan vareste olmak şartile gazhane ile müteferriatının Devlete teslimi ve levazımatının sureti mübayaası şartnamenin yirmi yedinci maddesinde münderiç ahkâma tâbi olacaktır.

Madde 15 — Gazhanenin memurini fenniyyeden maada memur ve müstahdemleri ve amele ve hademesi tebaayı Devleti aliyeden olacak ve hükümeti seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklar ve hususile fes giyecekleri gibi ifayı memuriyette ahalice suhuletle tanılabilmeleri için merkur memurlar üzerinde şehrin ismi ve sıra numarasile hamilinin ismini ve kumpanyanın damgasını havi birer adet plâkayı hamil bulunacaklardır. İşbu plâkaların masrafı kumpanyaya aid bulunacaktır.

Madde 16 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika Devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mecburiyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 17 — Sahibi imtiyaz her nevi hasılatın altı aylık cetvellerini Edirne Belediyesine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin yirmi beşinci maddesinde gösterildiği surete tevfiakan tanzim eyliyecektir.

Madde 18 — Esbabı mucbireden madud bır manın zuhuru tahakkuk etmeksızın sahibı imtiyaz muddeti muayyene zarfında imalâta mubaşeret etmediğı veya başlayıp da ıkmal eylemediğı ve umuru tenvirıyeyı kısmen veya kulhiyyen tatil eylediğı veya hut işbu mukavelenameden munbais tahhudatı sairesını icra edemediğı halde hukuku imtiyazıyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenın yırnı altıncı maddesinde gosterildiğı veçhile gazhanenin muvakkaten işledilmesi için tedabırı lazime ittihaz olunacak ve amelihat ve edevat ve levazımat muzayedeye konulacak ve mevcut olan kefalet akçesi dahı tarafı Devletten zabtedilecektir

Madde 19 — Gerek sahibı imtiyaz ve gerek makamına kaim olacak [Anonim] şirketi Osmanlı olacağından bittabı işbu mukavelename ile merbut şartnamenın icrayı ahkâmından ve te'vil ve tefsirından dolayı Devleti aliye ile sahibı imtiyaz veya şirket beyninde veya sahibı imtiyaz şirket ile efradı ahalı meyanesinde tahaddus edebilecek her nevi ihtilâfat ve daavı ışın aid olduğı mehakımı Osmaniyede ruyet ve faslolunacaktır

İşbu mukavelenamede muharrer şeriate tevfikân mumaileyh İsmail Hakkı Efendiye imtiyaz itası hususuna iradeı seniyyeyı cenabı tacıdarı taallük ve şerefsudur buyrulmuş olmakla aynen bır nushası tahrir ve temhir olunarak Nafia Nezaretı celilesı canıbına ita kılındı

ŞARTNAME

BİRİNCİ FASIL

Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat beyanındadır

Madde 1 — Sahıbı imtiyaz masarif ve zarar ve zıyanı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan muddetler zarfında mevcut turuku âmme ve devarı resmıye ve mekâtib ve hastahanelerin temını tenvirı için ruktazı olan kâffee imalât ve inşaatı icra etmekliğı taahhud eder

Madde 2 — Mukavelenamenin uçuncu maddesi mucıbince sahibı imtiyazın Nafia Nezaretine yuzde bır mikyasında olarak takdim edeceğı harita melfufatı atıyeyı muhtevı olacaktır Şoyle ki gazhaneye mahsus ebniyenin umumunu irae eder harita ve

resimler ve komurun tasfiyesine mahsus makına ve edevatı sairenin ve gazometrelerin ve gazhane muştemillâtının dahı resimleri ve imalâtı sureti mukemmelede irae etmek üzere buyecek bir mikyasta imalâtın her kısmının resimleri dahı bunlara ilâve olunacaktır

Şartnamenin dorduncu maddesinde tayın olunan muddet zarfında tenvirî lâzım gelen esvak ve mahallâtı mubeyyin ve sahibı imtiyaz ile dairei belediye tarafından bilittifak tanzım ve dairei belediyeden tasdik olunacak bir kıt'a harita ile icra edilecek imalatı mubeyyin bir kıt'a lâyiha ve bir kıt'a keşifname ve bir kıt'a dahı mesahai ibtidaiyesi evrakı mezkûreye kezalik ilâve olunacaktır

Madde 3 — Sahibı imtiyaz irae olunacak turuku âmme üzerine lâzım gelen boruları vazedecek ve turuku âmmede vaz-olunacak gaz ilbiklerinin mikdarı turuku mezkûrenin ana borusunun beher uç yuz yetmiş metre tulune altı ilbik nisbetinde olacak ve gazhane ebniyesi icabı takdîrinde tevsi edilebilir surette tesis olunacak ve gazhane yirmi dort saat mikdarı azam olarak sarfedilecek gazdan % 15 nisbetinden ziyade gaz hasil edebilir kuvvet ve cesamette bulunacaktır

Madde 4 — Boruların vaz'ı amelıyatı mumkun mertebe murur ve uburu sektedar etmiyecek surette icra edilecek ve bu babdaki tedabırı lâzıme dairei belediye ile bilittifak ittihaz kılınacaktır Amelıyatın ıkmalı akıbında sahibı imtiyaz yolları halı aslısına ırca edecek ve bu suretle açılıp tesviye olunan esvakın dort aya kadar tamirine mecbur olacaktır

Madde 5 — Sahibı imtiyaz icra edeceği amelıyat sebeble cereyanına hael gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarífine olarak mecrayı kadimlerine ırca mecbur olacak ve boruların vaz'ı amelıyatı tahteları inşa edilmiş olan kemer ve kanallar ve lağam ve imalâtı sairenin ihlâlden vikayesını mustelzım bir surette icra edilecektir İmalâtı mezkûreden bazılarının mevki veya guzergâhının tebdilı icab eylediği takdîrde tadilatı mezkûre dairei belediyeden ruhsatı lâzıme badettahsil masarífı sahibı imtiyaza aid bulunmak üzere icra olunacaktır ve yolun tesaduf edeceği nehir ve çaylar ve cedveller ve yapılacak kopruların kavaidi fenne tatbikan medahil ve meharıcı sahibı imtiyazın teklifı üzerine Nafia Nezareti tarafından tayın olunacaktır

Madde 6 — Sahibi imtiyaz icra olunacak amelihatla alâ cinsinden edevat ve levazımat ıstımal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve mustahkem olması için bılcumle kavayı fenniyeye tatbiki hareket eyleyecektir

Madde 7 — Dairei belediye veyahut ahaliden bir kimse mezuniyeti kanuniyeyi haiz olarak tariki âm üzerinde gaz borularının veya umuru tenviriyeye muteâlik edevatı sairenin yerlerinden kaldırılmasını icab ettirir surette icrayı amelihat edecek oldukları halde mezkûr boru ve edevatı sairenin mahallerinden ref ve yeniden vaz'ı amelihatı sahibi imtiyazın amelesı marifetle ve masarifi dahı amelihatı mezkûre eğerçi efrad tarafından vuku bulduğu halde amelihatı mezkûreyi icra ettirenlere aid ve belediye tarafından icra ettirilir ise nısfıyet uzere belediye ve sahibi imtiyaza racı olmak uzere icra olunacaktır Amelihat umuru tenviriyenin muvakkaten tatilını icab ettirecek olduğu halde bunun on beş gun evvel sahibi imtiyaza bildirilmesi lâzım gelir Bu takdirde umuru tenviriyeye kısmen tatil edildiği halde sahibi imtiyaz tarafından tazminat talep olunmayacaktır

Madde 8 — Gaz borularının tamırı icab eylediği takdirde bu yuzden bozulan kaldırımların halı aslısına ırcı masarifi sahibi imtiyaza aid olacaktır

Madde 9 — Efrad uhdesinde bulunan ebniye vesairenin tenvirı için boru vaz'ına sahibi imtiyaz mezun olup tenviratı umumiyeye mahsus gaz boruları bulunmayan mahaller için beher yuz seksen metre tulunde vazolunacak şubei hususiyeye boruları için üç ayda iki yuz elli metre mık'ab gaz sarf ve itlâf edilmek şartile hususi mahallere gaz borusu temdidını dairei belediye sahibi imtiyazdan talep edebilecektir

Madde 10 — Sahibi imtiyaz gaz boruları bulunan bılcumle mevakiden alât vaz'ına mahsus nızamnameye tevfikı hareket edilmek ve lâakal uç aylık abone olmak uzere ıstıyenlere gaz sevk ve itasına mechur bulunacaktır

Madde 11 — Gaz ılıbikleriyle borular arasında sureti mukemmelede işlediği badelmuayene tasdik edilmiş bir kontor yanı میزان aleti bulunduğu halde dahı gazın tenvirı esnasında ılıbiklere mıkdarı kıfayede vasıl olabilmesi için borular içinde iki santimetre tazyık tahtında bulunması lâzım gelir Gazın sureti

mükemmelede tasfiye edilmiş olması ve kuvve tenviriyesinin ise iki santimetré su tazyiki tahtında olduğu ve haddi vasat olarak saatte yüz beş litre gaz sarfettiği halde saatte kırk iki gram musaffa kolzayağı ile yakılan bir (Parsel) lâmbasının ziyasına müsavı bulunması lâzım gelir. Kumpanyanın işbu ahvalın umuru teftişiyesi için lüzum görülecek kâffe alâti câmi bir mağazası bulunacaktır Dairei belediye veya müfettişin her münasib göreceği zamanda kumpanyanın müdürü veya yerine kaim olan zat hazır bulunduğu halde işbu şartnameye rabtolunan A harfli talimata ittibaan icrayi teftiş edebilecektir

Madde 12 — Gaz ılıklarının ikat ve ıtfası saatleri dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından her sene başında bilittihad tanzim olunacak cedveller ile tayin olunacaktır. Gazların ikadına vakti muayyenden yirmi beş dakika evvelce bed olunarak vakti mezkûrdan nihayet yirmi beş dakika sonraya kadar yani cem'an elli dakıkada sahibi imtiyazın memurları marifetile bılıcra hitam bulacaktır. Bunların ıtfası dahı bermınvalı muharrer vakti muayyenden yirmi beş dakika evvel başlanılacak ise de fakat otuz dakika içinde hitam bulacaktır.

Madde 13 — Gazların ikadı için tayin olunan saatten yarım saat sonra ve ıtfaları için tayin olunan saatten yarım saat evvel ikad olunmamış veya söndürülmüş bulunur ise sahibi imtiyazdan gaz ılığı başına her yarım saat tehır için yarım frank alıkonulacaktır. Alevi tayin olunan vüs'atten dun bulunan beher fener için gecede yirmi beş santım alıkonulacak ise de yakkıktan bir saat sonra işbu noksanı ref ve ızale eylediğini sahibi imtiyaz isbat eder ise meblağı mezkûrun yalnız nısfı istifa kılınacaktır. Esbabı mücbire vukuunda tevkifatı mezkûre hakkında olan balâda mezkûr ahkâm keenlemyekün hükmünde tutulacak ve tevkifat hakkındaki işbu tedbir gazhanenin işlemeğe başladığı tarihten uç ay sonra mer'iyülcra olacaktır.

Madde 14 — Dairei belediye kendi memurları tarafından ita olunacak jurnallar üzerine gazhane müdürü badelistima cecezaı nakdi istifasına karar verecektir Mezkûr jurnallar kusunun tahakkuk ettiğini müteakıb kırk sekiz saat sonra gazhane müdürüne tebliğ olunmaz ise keenlemyekün hükmünde tutulacaklardır

Madde 15 — Dairei belediye umuma mahsus olarak ikad olunacak gazlar için fener başına senede lââlaı bın yedı yuz elli saat muddet ıtıbarıle sahıbı ımtıyaza ucıet ıtasını taahhud eder Dairei mezkûre tarıfede beyan olunan fıatı tedıye ederek daha uzun muddet gaz ıkadını taleb edebilıp yalnız hususu mezkûrun ve sarfedilecek gazın takrıbı miktarını on ıkı saat evvel sahıbı ımtıyaza haber vermesi lâzım gelır

Madde 16 — Tenvıratı umumıyeye tahsıs edilecek gaz ılbıkları saatte yuz altmış litre gaz sarfedeceklerdı ılbıklar den gazın huruç edeceğı mahallın vus'atı dairei belediye tarafından tayın edilecek ise de bu da gazın zıyade sarfını icab ettır mıyecek surette olacaktır Alevlerin ırtıfa ve vus'atı dairei belediye ile sahıbı ımtıyaz meyanelerinde multehıden karar verilecektır Mıkdarı mebhıstan zıyade gaz sarfeder ılbıklar ıstımalı dairei beledıyeden taleb edıldığı taktırde bunların fıatı tarıfeye tev fıkan tayın kılınacaktır

Madde 17 — Abonelerin gaz ıtasına muayyen evkatı adıyede ve boruların memlu bulunduğu zaman gaz ahzıne hakkı olup evkatı mezkûre harıcında gaz ıtı kılındığı halde şeratı sahıbı ımtıyaz ile aboneler arasında ırtızaı tarıfeyn ile tayın edılebılecektır

Madde 18 — Abonelere verilecek gaz ana borularına merbutan temdıd edilecek şube boruları vasıtasıle ve kontor hesabıle sevk edilecek ve kol boruları ve edevatı ile yapılması aboneye aid olacaktır şube borusu ile gazı dahılen vazedılen alata sevkeden harıcı musluk abone senedında muayyen ucıretle masrafı abone canıbından tesvıye edılmek uzere sahıbı ımtıyaz tarafından ıhzar ve vaz ve tamır ve muhafaza edilecek ve yalnız kontor masrafı sahıbı ımtıyaza aid olacaktır Kontorun uz erinde tazyıkı adı ile gaz verilecek ılbıkların adedını mubeyyn bırer numara vazedılecektır

Madde 19 — Fenerler ile kandelabrılar ve bunların konsolları dairei belediye tarafından sahıbı ımtıyaza ıtı olunacak ve sahıbı ımtıyaz bunları dairei mezkûrenın ıstedığı renkte ve kendı masarılıle boyatıp numaralar tahrır ettırerek mahallerıne vazettırecektır Kâffeı şube borularıle ıç boruları ve musluk ve brüler velhasıl bıır gaz aletıne lâzım olan her nevı eşyayı mütferrıayı kendı masarılıle sahıbı ımtıyaz ıtı ve tesis edecektır

sahibi imtiyazın işbu maddede tasrih olunanlardan maada icra edeceği kâffeî ameliyat ve ita edeceği kâffeî eşya kendisiyle dairei belediye tarafından bilittifak her sene tanzim edilecek bir kıt'a pusula mucibince kaydı defter edilecek ve ita olunan eşya ile umuma mahsus mahallerin tenviri cihetlerinden itası lâzım gelecek mebalîğın hesabı her ayda sahibi imtiyaz tarafından tanzim ve dairei belediye tarafından dahi tasdik edilecektir. Mezkûr hesabatın bedelleri tebliğlerinden itibaren on gün zarfında ve sahibi imtiyazın cezayı nakdî borcu bulunduğu takdirde de bunlar badettenzil ifa kılınacaktır. Bu yüzden verilmesi lâzım gelen mebalîğın tediyesi tehir bulunduğu halde sahibi imtiyaz istifayı hukuk edebileceği gibi hattâ esvakın tenvirini tatil edebilecektir.

Madde 20 — Her senenin ibtidasında senei mezkûre zarfında ve şehrin her cihetinde vazolunacak gaz borularının miktarını mübeyyin bir kıt'a defter dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza teslim olunacak ve hususu mezkûrden dolayı sahibi imtiyaz mukaddema talep edilmiş olan boru ameliyatını tatil edemeyecektir ve sahibi imtiyaz ameliyatı mezkûrenin icrasına ameliyat defterinin kendisine tesliminden nihayet iki ay zarfında mübaderet edecek ve dairei belediye ile bilittifak karar verilmiş olan müddet zarfında ikmal edecektir. Dairei belediye tarafından kaldırılması veya mahallerinin tebdili lâzım gelen edevat ve fenerlerin masarifi vakıası dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından münasifeten tesviye edilmek üzere kaldırılacaktır. Mahallinden kaldırılan eşya belediyeye aid ise dairei belediye mağazasına vazolunacaktır.

Madde 21 — Sahibi imtiyaz istihdam edeceği işçi ve fen memurlarının tayin ve intihabında kâmilen muhtar olup ancak memurini fenniyyeden gayri memurlar tebaai Devleti aliyyeden bulunacaktır.

Madde 22 — Elektrik ve sair vesaiti cedide ile şehrin kışmen veya tamamen gerek umumen tenviri için hariçten talep olunabilecek imtiyaz şeraiti Hükümeti seniyye sahibi imtiyaza teklif ve ifade ve o yolda tenvir hizmetini ihtiyar etmediği takdirde âhar talibi ile akdi mukavele etmekte muhtar bulunacak ve bu takdirde evvelki sahibi imtiyazın tazminat talebine hakkı olamayacaktır.

İKİNCİ FASIL

*İmalâtı tenviriyenin hüsnü halde muhafazasile
işledilmesi beyanındadır*

Madde 23 — Sahibi imtiyaz işbu imtiyaza müteferri bilcümle imalâtı muhafaza edeceği gibi boru ve musluk ve müteferriatı sairelerinde zuhura gelecek gaz kaçıntı mahallerini derhal tamir ettirecek velhasıl kaza vukuunu icabettir bilcümle esbaddan muhafaza etmeğe itina edecektir. Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhüdâtın ifasında tehir ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan sekiz gün mürrur edip de icabını icra etmediği surette masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtın hüsnü hale vaz'ı için canibi hükümetten idaresine vaz'ıyed olunarak tamiratı lâzıma icra ve bu uğurda vuku bulacak masarifi gazhane hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmez ise sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Madde 24 — Sahibi imtiyaz gazhanenin her nevi hasılatı ile işletme masarifatını mübeyyin her altı ayda bir kıt'a defter tanzim ve Edirne Belediyesine takdim edecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

*İmtiyazın feshi ile imalâtın tarafı Devletten mubayaası
hususlarında ve inkızağı müddeti imtiyaziyede
olunacak muamelâta dairdir*

Madde 25 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin on sekizinci maddesinde münderiç esbaddan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde olvakte kadar icra edilen imalât ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazımat ve mubayaa olunan araziye bedel tayin olunarak müzayedeye konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür eder ise anın marifetile hukukundan sakıt olan sahibi imtiyazın taahhüdâtı vâkıası ifa edilecektir. Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayedede masarifi tenzil kılınıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan sahibi imtiyaza ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasıl olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib mikdar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci

defa bir muzayede daha icra edilecek ve bu dahı neticesiz kalır ise muzayedeye mevzu şeyler hukukundan sakıt olan sahibi imtiyaza hiç bir bedel tedıye olunmaksızın Devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz ıade olunmamış bulunur ise tarafı Devletten zabtolunacaktır

Madde 26 — İmtiyazın muddeti munkaziye oldukta sahibi imtiyaz işbu imtiyaza muferrı kâffeı imalâtle ebniye edevat ve boru ve kunk ve musluk ve van tabır olunur kapak ve saireyi ve haneleri ve tahsıdar odalarını ve sabit makineleri husnu halde olarak bilâbedel ve her gûna duyun ve taahhuddattan vareste olmak şartile Devlete devir ve teslim edecektir Maden komuru ve levazımı saire mısillû ham eşyaya gelince hükümeti senıye bunları muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubayaa edecektir Şu kadar ki Devletin mubayaa edeceği levazımat altı ay için muktazı olan miktarı mutecavız olmayacaktır Muddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtin husnu halde olmadığı indetteftiş Devletçe anlaşılır ise sahibi imtiyaza bir muddet tayınile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresı gorulmezse hükümet derhal imalât ve muferrıatını yedi ıdaresine alarak ashabı imtiyaz hesabına olarak tamıratı lâzımeı icra ile imalâti husnu hale vazetmıye salâhiyeti olacak ve hasılattan ve işletme ve tamırat masarılı çıkarıldıktan sonra fazlası sahibi imtiyaza ita olunacak ve noksan zuhur eder ise ikmal ettirilecektir

DORDUNCÜ FASIL

Ucret tarifesi

Madde 27 — Sarf ve ihraç edilecek gaz için sahibi imtiyaz tarafından ahz ve ıstıfa olunacak ucurat berveçhi atı tayın kılınmıştır Evvelâ, tenviratı umumıye için vanı mevcut ve muahharen ihdas edilecek bılcumle caddeler ile esvak ve araba ve piyade olarak murur edilen bılcumle hususı esvak ve geçitler ve rıhtım ve tenezzuhgâhlar vesaire ile masrafı kısmen veya kullıyen Hükümet veya daireı belediye hesabına olarak donanma geceleri için dahı ikad edilecek gaz ılıbıklarının beherı için saatte 0,0425 frank ucret ahzedilecektir Ucreti mezkûre berveçhiatı

tadil olunacaktır Şöyle ki tayin edilen tenvir muddeti ile ilbiklerinin adedinin hasılı zarfı,

1,000,000	olur	ise	ilbik	başına	saatte	0,045	frank	ucret	alınacaktır
1,500,000	"	"	"	"	"	0,035	"	"	"
2,000,000	"	"	"	"	"	0,03	"	"	"
3,000,000	"	"	"	"	"	0,025	"	"	"

gaz kontor ile yanı mızan aleti vasıtasile sevk edildiği halde beher metre mikâbı için 0,025 frank ücret alınacaktır

Saniyen masarısı tenviriyesi devarı hükümet ve belediyeeye aid olan ebniye ve emlâk ve cevamı şerife ve kilise ve umuma mahsus hastaneler için metre mikâbı 28 frank ücret alınacaktır Şurası vardır ki ebniye ve emlâkı mezkûreden efradı nas ve şirketlere icar veya meccanen terkedildiği takdirde ücreti tenviriyeye efradı nasa mahsus fiat üzerinden alınacak ve ebniye ve emlâkı mezkûreden masarısı tenviriyesi efradı nasa aid olacağı takdirde belediye canbından evvelce sahibi imtiyaza ihbar edilecektir

Salisen efradı nas uhdesinde bulunan ve miriye aid olmayan bıcumle ebniye ve emlâkte sarf ve ihrak edilecek gazın beher metre mikâbı için 0,048 frank ücret ahz ve istifade edilecektir Fıatı mezkûre efradı nas için 0 050 franga ıblâğ edilecektir Fazla olan mezkûre iki santım dairei belediye masarısı tenviriyesine aid olmak üzere belediye hesabına kaydedilecektir Şu kadar ki bu yolda istifa olunacak mebalığı tenviriyeye belde nin tertibinden başka şeye sarfedilmeyecektir

Efradı nas için tayin olunan fiatlar ileride berveçhatı tadil edilecektir Senevi sarf ve itlâf olunacak gazın miktarı iki milyon beş yuz bin metre mikâba balığ olur ise beş santım ve miktarı mezkûre beş milyon metre mikâba balığ olduğu halde on santım ve on milyon metre mikâba balığ olduğu takdirde yirmi santım tenzil edilecektir

Sahibi imtiyaz efradı nas için tayin kılınan fiattan sarfıyatın ehemmiyet ve cesametine göre tenzilât icra edebilecektir Edirne dairei belediyesinin şimdilik taahhodu yüz yetmiş beş fenerin masarısı tenviriyesine munhasır olacak ve efradı ahali dahı sahibi imtiyazdan gaz mubayaasında muhtar bulunacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı mütenevviaya daırdır

Madde 28 — Edirne dairei belediyesi hasılatı vakıaya berveçhiati iştirak eyliyecektir. Hasılatı vakıadan ihtiyat akçası olarak yüzde beş ve müdirana verilmek üzere yüzde altı ve faiz olarak yüzde beş ve temettü akçesi olarak yüzde beş ifraz edildikten sonra kalan fazlai hasılat sahibi imtiyaz ile Edirne dairei belediyesi meyanında münasıfatan taksim edilecektir.

Madde 29 — Sahibi imtiyaz tedavüle çıkarılacak hisse senedatının sülüsünü imtiyaz fermanı âlisinin istihsalini Edirne dairei belediyesine tebliğ eylediği tarihten itibaren bir maha kadar Berut şehrinde ahzeylemek arzusunda bulunacak zevata fûruht etmek üzere hıfzeylemeği taahhüd eder.

İşbu şartnamede muharrer şeraite tevfikân İsmail Hakkı Efendiye imtiyaz itası hususuna iradei seniyei cenabı tacıdarı müteallik ve şerefsudur buyrulmuş olmakla imtiyazı havi verilen emri âliye zeyl olmak üzere aynen bir nüshası tahrir ve temhir olunarak ita kılındı.

[*İrade tarihi: 18 rebiülevvel 1305, 21 teşrinisani 1303*]

№: 274 — Memaliki ecnebiyede teşekkül eden anonim şirketlerinin memaliki Devleti aliyyede icrayı muamelât için küşad ve yahut tayin edecekleri acentalar hakkında Nizamname

Madde 1 — Memaliki ecnebiyede teşekkül eden anonim şirketleri hükümeti seniyyeden istihsali ruhsat etmeksizin memaliki Devleti aliyyede şubeler tesis veyahut acentalar tayin edemezler.

Madde 2 — İstihsali ruhsat etmek arzusunda bulunacak her bir şirket istidanamesini Ticaret Nezaretine takdime mecbur olacaktır.

Madde 3 — İstidaname şirketin idare meclisi veya cemiyeti umumiyesi tarafından veyahut nizamatı dahiliyesi mucibin-

ce kendisine mezuniyet verilmiş diğer bir zat veya bir heyet canibinden takdim olunması ve işbu istidanameye şirketin nizamnamei esasının mensub olduğu sefaret canibinden musad-dak suretinin rabt ve ilâve kılınması icabeder.

Madde 4 — Ticaret Nezareti ita olunan evrakı biletraf tet-kik ile müderecatından kavanini Devlete ve menafi ve adabı umumiyyeye mugayir bir gûna şartı havi olmadığı halde ruhsat istidalarını Babıaliden bilistizan alacağı emir üzerine ita eder.

Madde 5 — Maddei sabıkada muharrer şerait veçhile ruh-satı lâzıma istihsal etmeksizin memaliki osmaniyede hiç bir ecnebi anonim şirketi şube veya acentası icrayı muamele ede-miyecektir.

Madde 6 — İşbu nizamname mucibince icrayı muameleye ruhsat alacak anonim şirketlerinin şube veya acentaları birer vekil tayin ile muamelâti adliye vesaire için memaliki osma-niyede mahsusan ikametgâhı nizamî iraesine mecburdurlar.

Madde 7 — Memaliki osmaniyede ötedenberi hükümetçe tanınmış olan anonim şirketlerinin şube veya acentaları işbu ni-zamnamede muayyen olan müddet zarfında istidaname takdimile ruhsatı resmîye istihsalinden mafudurlar fakat ticaret nezaretinde tutulacak deftere bunların ve tayin edecekleri vekillerin evsaf ve esamisi ile ikametgâhı nizamileri kaydolunacaktır.

Madde 8 — Ticaret nezareti kavanini Devlete ve menafi ve adabı umumiyyeye muhalif görerek ruhsatı matlûbeyi ita et-miyecek olduğu halde keyfiyeti istidanın takdim olduğu gün-den itibaren üç ay zarfında şirkete tebliğ edecektir.

Madde 9 — Bir anonim ecnebi şirketinin şube veya acentası şirketin nizamatı esasiesinde muharrer muamelâtından başka muamelât icra edecek olduğu veyahut nizamatı esasi-yesince tadilâtı icra edilecek bulunduğu surette nihayet üç mah zarfında Ticaret Nezaretine tebliğ etmeğe mecburdur. İşbu tadilâtta kavanini Devlete ve menafi ve adabı umumiyyeye mu-gayir ahkâm var ise nezareti müşarileyha buna nihayet üç ay zarfında ruhsat itasını diriğ edebilir.

Madde 10 — Ticaret Nezaretinden ruhsat almaksızın ano-nim şirketleri tarafından memaliki Osmaniyede şubeler tesis veyahut acentalar tayin olunur ise bunlar derhal icrayı mua-melâtta menettirilir.

Madde 11 — Aleyhinde sureti kat'iyede sadır olmuş ve lâyetegayyer haline girmiş olan bir ilâm hükmünün icrasından istinkâf eden şirkete ita olunmuş olan ruhsat geri alınmakla beraber ilâm ahkâmı dahi usulü dairesinde icra kılınır.

Madde 12 — Her ecnebi anonim şirketinin şube ve acentası işbu nizamnamenin neşir ve ilânından sonra üç ay zarfında ikinci madde mucibince lâzım gelen ruhsat istidanamesini takdim etmiyecek olur ise Ticaret Nezaretinin kararı üzerine icrayı muamelâtta men ile idarehanesi kapatılacaktır.

Madde 13 — İşbu nizamname mucibince icrayı muameleye mezun edilen anonim şirketler şube veya acentalarının muamelâtı vakiaları nizamnameleri dahilinde olup olmadığının teftişi Ticaret Nezaretine aiddir.

Madde 14 — Ticaret Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

[İrade tarihi 22 rebiülevvel 1305, 25 teşrinisani 1303]

№: 275 — Memurini mülkiyenin tercümei hallerinin sureti kayıd ve tahririni ve teferruatını mübeyyin tarifname

19 şaban 1304, 30 nisan 1303

BİRİNCİ FASIL

Tercümei hal varakalarının nasıl yazılacağına dair

Madde 1 — Hizmeti Devlet iki sınıftan ibarettir sınıflı evvel makamı sadareti uzmadan bed'ile derece derece rıca memuriyette ve mecalis ve mehakim rüesa ve azasile aklâm ve emsaline riyasette ve sınıflı sani iradei seniyye müstenid ve gayrı müstenid maaşlı ve maaşsız bunların madunu hizmette yani nahiyelerin vergi ve tahrir işlerine kadar kitabette bulunanlardır.

Madde 2 — Zikir ve tadad olunan zevatın her birinden gerek hali mansubiyet ve gerek mazuliyette bulunsun başka başka birer tercümeihal varakası alınır mezkûr varakalarda (1) numaralı nümunesine tatbikan sahibi tercümenin isim ve mahlas veya künyesi ve babası memurinden ise memuriyet ve rütbesi ile beraber maruf zevattan ise hangi sülâleye nisbet

ve şöhreti ve tebaai gayri müslimeden ise milliyeti ve ecnebiyeden ise tabiiyeti ve ne zaman nerede velâdeti tarihi hicri ve lisanı osmanî ile yazılıp mümkün olduğu halde yevmi tevellüdü dahi tasrih olunur ve mümkün olamadığı takdirde filan ayın evail veya evasit yahut evahirinde denilir.

Madde 3 — Mekâtibi iptidaiye ve resmîyede veya muallimi mahsustan nasıl ilim ve fenleri lâyikile veya muhtasarca kıraat ve taallüm ve hangi lisanlarda kitabet yahut yalnız tekellüm ettiği ve içlerinde bir eser ve telifi de olanlar bulunur ise neye müteallik idüğü gösterilir ve şahadetnamesi bulunanlar komisyonca bilmütalea yine kendisine verilmek üzere aslına irae edip yahut komisyon kalemünde tercümeihal varakasına beraber hıfız için birer sureti musaddakası raptedilir.

Madde 4 — Hizmeti Devlete muvazzaf veya mülâzim olarak kaç yaşında ve ne tarihte ve nerede dahil olduğu ve bitterakki ne kadar maaş veya harcırah ve ücret ve aidatı saire aldığı ve nasıl memuriyetlerde bulunduğu ve ne rütbe ve nişanları hâmil olduğu ve muayyenatının daimî ve muvakkat zamaim ve tenzilâtile vukuu infisal ve müddeti mazuliyet ve hali azlinde maaşa nailiyet ve tekrar mansubiyeti ve bazı zevatın veya mültezim ve kumpanyaların kitabeti gibi hususî işlerde bulunmuş ise keyfiyeti birer birer dercolunarak ecnebi nişanı hâmil olanlara ne sebeble ve nerede verildiği senei hicriye ve ana müsadif senei maliye ile tahrir olunur.

Madde 5 — İnfisalin esbabı hakikiyesi ve şikâyetle munfasil olanlar tahtı muhakemeye alınmış ise töhmet ve beraetten ne hükme netice verdiği ve ceza görüp görmediği ve yedinde tebrii zimmet evrakı olup olmadığı izah ve o misillü evrakı mevsuka aynen veya suveri musaddakası ibraz olunarak şayed tercümeihal varakasının komisyona itasından sonra bir mahalinde sehiv ve noksan etmişim diye muahharen tashihi istidasına hacet olmamak için iptidadan kemali dikkat ile yazılmak lâzım gelir ve nihayetine imza vazile mührü zatî basılır.

İKİNCİ FASIL

Tercümeihal varakalarının komisyonu umumiye nasıl gönderileceğini ve mülâhazat yazılmak iktiza edip etmiyeceğini mutazammındır

Madde 6 — Büyük makam ve hizmetlerde bulunan zevatın her sınıf mazulinden bulunanların tercümeihal varaklarına

mülâhaza yazılmak icab etmeyip bunlar tezkere ve tahrirat ile ve maiyette bulunan mütehayyızanı memurinin evrakına âmirleri tarafından dokuzuncu bendde beyan olunacak mülâhazaların tastirile komisyon riyasetine irsal olunarak mevaddı atiyede sırasile tebyin edilecek muamelâtı tetkikiye icra kılınır.

Madde 7 — Mutasarrıf ve mektubcu ve kaymakam ve nahiy müdürleri ile mektubî ve tahrirat ve evrak odaları müstakillen vülâtn idarelerinde ve maliye ve adliye ve hususâtı saire memurları merkezi saltanatı seniyece birer daireye taalluktan dolayı hem o dairenin hem de bulunduğu mahaller memurini mülkiyesinin nezareti müştereklerinde bulunmalarile onların tercümeihal evrakı iptida mevkii hizmetlerinin en büyük mülkiye memurlarına verilir.

Madde 8 — Her vilâyette mektubcular riyasetile mektubî ve muhasebe ve evrak odaları zabitan ve mütehayyızanından mürekkeb ve komisyonu umumiye merbut olmak üzere birer komisyonu hususî ve devairi merkezide birer müdür ile aklâmı mevcude ketebei muvazzafasının münasiblerinden müretteb olarak komisyonu umuminin birer şubesi ve üçüncü fasılda tazvih olunacağı veçhile lüzumuna göre sicilli hususî ile birer fihrist defteri bulunur.

Madde 9 — Yedinci bendin nihayetinde gösterildiği üzere vilâyatte en büyük mülkiye memurlarına ita olunan tercümeihal evrakı sahiblerinden ve sınıfı evvel takımından birisi idarei müstakille vilâyete merbut olanlardan ve meselâ merkez mutasarrıflığı veya mektubculuk gibi bir memuriyet maiyetinde bulunanlardan ise evvelâ refakatinde bulunduğu zat tarafından saniyen valii vilâyet canibinden ziri varakaya birer mülâhaza tahririle meallerinden varakai merkume münderecatı muvafıkı hakikat olup olmadığı ve sahibinin derecei ehliyet ve malûmatile hal ve hareketi ne yolda olduğu sıhhati veçhile beyan edilir eğer sahibi tercümenin yahut mülâhaza yazacak zatın oraya memuriyet ve muvasalatı sonradan vukubulupta tecrübe ahvale vakit olamamış ise ne meretebe kesbi ittîlâ edilebildiği yazılarak mahalli sicilline kaydedilmeksizin komisyonu umumî riyasetine gönderilir ve emsali dahi bu usul üzere yürütülür.

Madde 10 — Bendi sabıkta mestur tercümeihal sahiblerinden ve sınıfı evvelden nezareti müşterekye irtibatı olanların

evrakına memurini mülkiye canibinden mülâhaza yazıldıktan sonra mahallî sicilline kaydolunmaksızın mensub olduğu daireye gönderilerek oradan dahi başkaca mülâhaza ilâve edilir ve dairei mezkûre şubesinde tescil edilmeksizin batezkere komisyon riyasetine gönderilir.

Madde 11 — Evrakı mersule komisyonu umumiye vürud ettikçe umumen sicilli ahvalin ve sekizinci bendde muharrer komisyonu hususilerin ve şubelerin mercii muamelâtı olmak üzere komisyonu umumî mahiyetinde bulunan müdürü mesulü marifetile kalem heyetine havale ve evrakı varide defterine kayıd ve tetkik ve merbutatı tatbik olunarak bazı mübhemat görülür ise mahallerinden tahkik ve ledeliktıza hazinei celileye ve devairi saire ve teşrifatı hümayun kuyudundan ve evrakı atıkasından tashih ile 2 numaralı nümuneye tevfiikan birer hulâsa kaleme alınır.

Madde 12 — Hulâsalar komisyonca mütalea ile kabul ve imza olunduktan ve tarafı riyasetten tescil oluna işareti yazıldıktan sonra faslı saliste muharrer usul üzere sicilli umumiye kayıd ve tescil ile birer sureti sicillâtı hususiyeye dahi aynen nakil ve tahrir olunmak üzere tercümeihal varakalarını gönderen vilâyet ve dairelere komisyon riyasetinden irsal olunur.

Modde 13 — Sınıfı sani memurlarından idarei mahsusai vilâyete tâbi olanlarının tercümeihal evrakı mahallî komisyonunda bittetik mülâhaza ilâvesini takiben oranın sicilli hususisine yine faslı saliste muharrer kaidei tescilât üzere kayıd ile işbu kayıdların birer sureti batahrirat komisyonu umumî riyasetine gönderilir ve komisyon kalemince dahi tetkik ile riyasetten (tescil oluna) işaretile mahallî kuyuduna mütekebil olmak üzere sicilli umumiye de geçirilir ve mezkûr suretler mahallerine iade olunmayıp komisyonu umumî kaleminde kalır.

Madde 14 — Sınıfı sani evrakının nezareti müşterekeye müteallik olanlarına dahi memurini mülkiye taraflarından mülâhaza yazılmayıp fakat mahallindeki sicilli hususiyeye kaydından sarfı nazarla mensub olduğu daireye gönderilerek oranın şubesinde tetkik ile âmiri canibinden başkaca mülâhaza yazıldıktan ve şubenin sicilli hususisine kaydolunduktan sonra batezkere komisyonu umumî riyasetine irsal ile kaleme dahi tetkik ve riyasetin tescil oluna işaretile sicilli umumiye kaydedilerek kaleme tevki olunur.

Madde 15 — Gerek sınıfı evvel ve gerek sınıfı sanı memurlarının memuriyetleri hıdematı mutenevviat Devleti aliyenin bir kısmından diğerk kısmına tahavvul eder mesela umuru mulkiyede mustahdem iken kısmı ahardan bir hizmete velhasıl hangi nev'ine tebeddul eyler ise bu intikalın vukuuna kadar bulunduğu kısmın sicilli hususisinde mukavyed olup badehu kaydı ihraç ile naklettiği kısmın sicilli hususisine geçirilir ve sicilli umumideki kaydı tashi olunmak için komisyonu umumi kalemine de malumat verilir ve evvelki kaydı bulunduğu halde bırakılır ve tekrar evvelki kısmına ruc at eder ise ikinci derecedeki kısmından gelecek suret üzerine vukuatı yurutulur

UÇUNCU FASIL

Sicillât ve tesclâtın keyfiyeti beyanındadır

Madde 16 — Komisyonu umumi kalemi için sayfeleri muhurlu ve muntazam sicillat ittihaz olunduğu gibi vilayetlerin komisyonu hususilerine ve dairelerin şubelerine dahı komisyonu umumiden oyle muntazam defterler yaptırılıp gönderildiğinden ve bunların her ikışerı sahıfesi birer memurun tercumesi halile vukuatına ve defterlerin ust tarafları sınıfı evvel ve aşğıları sınıfı saniye tahsis edildiğinden her vilayet ve dairenin adedi memurun ve memuriyetleri nisbetile defterlerin yukarıdaki evrakından luzumu miktari sınıfı evvel için açık bırakılıp sınıfı saniye alt tarafındaki evrakından başlanır komisyonu umumiden sınıfı evvel kuvudunun suretleri gönderildikçe onlar defterlerin evahine yazılır

Madde 17 — Sicillâtta her memura mahsus ikışer sahifenin sağ tarafına tercumesi hal ve sol cihetine vukuatı atıye kaydedilir şayet sağdaki sahife tercumesihali istıab etmez ise soldaki sahıfeye de geçirilir O halde haddi fasıl gibi olmak üzere sahıfelerdeki çizgili hanelerin biri halı bırakılır vukuat oldukça o hanenin altına yazılır eğer tercumesihal sahifenin sol cihetini tamamen istıab etmemiş ise yine tercumesihal ile vukuat beynını fasıl için hanelerin biri halile terkedilir

Madde 18 — Bir memurun tercumesihal ve vukuatı ikinci sahıfeye sığışamadığı surette bakıyesı için diğerk sicil ittihaz olunduğundan fazlası ana naklolunur ve kolayca aranıp bulun-

mak üzere yekdiğerine işaretler konulur ve luzumu olan kavid-
lerini surat ve suhuletle tettebbuu için (3) numaralı numune
veçhile isim ve memuriyet üzerine bir de fibrîst defteri tutulur

Madde 19 — Sicillatta hâk ve silinti katıyen carı değildi
Şayet bir sehiv vukuunda yanlış yazılan kelime veva fikra
okunacak surette ince bir hat ile çizilip üzerine işaret vazile
dogrusu kenarına vazılır zırine ahârın taklid edememesi için
komisyonu umumide muduriyeti umumiye tarafından ve hususî
komisyonlar ile şubelerde anların mudurleri canbından imza
konulur

Madde 20 — Tercümeihali tescil edilmiş zevattan nasb
ve azilleri iradei seniye ile carı olanlarının vukuu mansubiyet
ve mazuliyetlerle rutbe ve nişan ve maaşca terakkıyat ve ta-
havvulati sicilli ahval komisyonu umumisyonu bu hususların
arz ve ıstızanını havı maruzatı samıve ve resen ve cevaben
sadır olan iradei seniyeden bıbaretiha kaydolunur Vılayetlerin
komisyonu hususilerinde ve dairelerdeki şubelerde kayıdca
hususlu mutabakat için vukuatı mezkûre vilayet ve dairelere
mersul muharreratı samıye vesair iş aratı resmiye ile icra
kılınır

Madde 21 — İntihab ve tayinleri vilâyat ve devaire mu-
favvaz memurların ıstıhdam ve infisallerine dair ve sair vuku-
atı vilâyet ve dairelerde hususî komisyon ve şubelerde terkım
ile kuyudu resmiye ve sahihaya mustenid olmak şartile uç ayda
bir kerre komisyonu umumiye cetvelleri gönderilerek bila tehır
bildirilir Komisyonu umumî kalemince olan kayıtlar dahı o
cetvellerin munderecatı üzerine yurutulur ve mezkûr cetveller
nihayet dorduncu ayın usru evveli gayetinde komisyonu umu-
miye ırsal olunur Bu maksadın vaktile ve yolile husulu için
vilâyet ve daireler vukuat ve tebeddulata kesbı vukuf ettiği
anda mayyetlerindeki komisyonu hususilere ve şubelere derhal
evrakının ita ve iraesile malûmat vermesi lâzımdır

Mevaddı şetta

Madde 22 — Yeniden hizmeti Devlete dahil olanların bir
memuriyete tayını icab ettikte tercümeihali tescil edilmedikçe
memuriyeti icra olunmayıp fakat Devletçe bir luzumu acil uze
rine tayın ve izam buyrulan zevatın sonradan tescilli mucaz
olur

Madde 23 — Bendi sabıkta beyan olunan zevat sınıfı evvelden ise emri tescili faslı saninin on birinci ve on ikinci bendleri ve sınıfı saniden ise on üçüncü ve on dördüncü bendleri mantukunca yürütülür.

Madde 24 — Tercümeihallerini itada bilâ mâni tekâsül edenler ve tercümeihal varakalarına hilâfı vaki bir şey derceden yahut her ne sebebe mebni olur ise olsun evvelki memuriyetlerini ketim eyliyen olupta indettahkik tebeyyün eyler ise böyle bir hali tecviz ve ihtiyar eylediği ve hakikati neden ibaret idüğü sureti mahsusada tahrir ve tasrih edilir.

Madde 25 — Memurini şeriye ve askeriye ve bahriye ve zabtiyeden bilfiil hidematı mülkiyede müstahdem olanlar dahi sicilli umumiye kaydolunur. Yalnız dışarıların intihab ile tayin olunan mehakimi nizamiye ve mecalisi belediye rüesa ve azası ve gümrük mubassır ve kolcuları ve mahkeme muhızır ve mübaşirleri misillü hademe sicilli ahvalden müstesnadır.

[Irade tarihi 24 rebüülâhır 1305, 27 kânunnevel 1303]

№: 276 — Taşocakları nizamnamesi

23 Rebiülâhır 1305, 27 kânunnevel 1303

BİRİNCİ FASIL

Ahkâmı umumiye

Madde 1 — Ocaklar somaki ve alçı ve kireç ve çakmak ve kaldırım ve değirmen ve litoğrafya ve envai mermer ve çakıl ve gıra ve grafit ve kumlu ve emsali taşlarla amyant ve puzolan ve ıstrasi ve bazalt ve lâvu marn ve tebeşir ve üstübeç ve kil ve çimento ve kaolen ve felisbat ve buna mümasil ecsamdan ve yün ve yapağı tathiri ve çanak ve çömlek ve emsali mamulât ve boya imali veyahut toprağı kuvvetlendirmek için erbabı ziraat tarafından istimal olunan birdli ve diğer topraklardan vesair bunlara mümasil mevaddan ibarettir.

Madde 2 — Ocaklar hangi nevi arazide zuhur eder ise küşad ve imal etmek hakkı o arazi ashabına aiddir.

Madde 3 — Bir kimse tahtı tasarrufunda bulunan arazide zuhur eden ocaklardan inşaat ve imalâtı zatiyesine mahsus mevaddı hükûmete ihbarı keyfiyet etmeğe ve bir gûna harç ve vergi vermeğe mecbur olmaksızın ihraç ve istimal edebilir.

Madde 4 — Bir kimse mutasarrıf olduğu veyahut sahibini irza eylediği arazide lieclitticare ocak küşad ve imal etmek istediği halde hükûmeti mahalliyeye baistida ihbarı keyfiyet etmeğe mecburdur.

Madde 5 — Arazii emiriyeli halde ocak küşad ve imali sahibi arz olmak itibarile Hükûmeti seniyeden ruhsat istihsaline mütevakıftır.

Madde 6 — Bir karye ve kasabaya veyahut müteaddid karyelere mahsus mera ve kuru ve sair umuma aid arazii metrukede ocak küşad ve imali için ruhsat itası ol köy veya kasaba ahalisinin ihtiyacı tazyik edilmemek şartile meşruttur.

Madde 7 — Canibi miriyeli ocaklar ile maadasında ocak küşad ve imali istida kılındıkta ocağın küşadında ormanla madenin menfaatleri bilmukayese ormanca mahzur olmadığı mahalli orman memurlarından bittahkik anlaşıldıktan sonra küşadı istenilen ocak miri ormanında ise ruhsatname ve maadasında ise onuncu madde mucibince ilmühaber verilir.

Madde 8 — İstihkâmat ve cebhane mevakiinin hududu memnuasından itibaren bir kilometre mesafe dahilinde bulunan mahallerde ocak açılıp işletilmesi için ruhsat itası evvel emirde ocak küşad ve imalinin bir gûna mahzuru mucib olmayacağıın memurini askeriyeden bissual tahakkuk etmesine mütevakıftır.

İKİNCİ FASIL

Ocakların sureti küşad ve imali

Madde 9 — Bir kimse mutasarrıf olduğu veyahut sahibini irza eylediği arazide lieclitticare ocak küşad ve imali için hükûmeti mahalliyeye vereceği istidanamede evvelen sahibinin isim ve şöret ve mahalli ikametini saniyen ocağın vaki olduğu arazi efrad uhdesinde olduğu halde sahibinin isim ve şöretini ve rızası tahsil olunduğu salisen mahalli mezkûrda ocak küşad ve imalinden dolayı terettüb edecek zarar ve ziyanı tazmin edece-

ğini rabian civarında bulunan menzil ve binalar ile emläki saireye ve her nevi yollara ve en yakın meyahi cariyeye münasebetini hamisen ocağın sathı arzda veyahut mağara hafriyle tahtelarz imal olunacağını sadisen ocaktan çıkarılacak mevaddın çins ve nevini ve hangi mahalle nakil ve ihrac edileceğini sabian ocağın tahminen vaziyet ve cesametini derç ve tasrih etmeğe mecburdur. İşbu istidanameye ocağın küşad ve imalinden dolayı terettüb edecek zarar ve ziyan tazmin olunacağına dair bir kıt'a kefalet senedi ile arazi ahar bir kimsenin tahtı tasarufunda olduğu halde rızası tahsil olunduğuna ve ne kadar bedel veya ücret tayin kılındığına ve ne müddetle akdi mukavele eylediğine dair sahibi arazi tarafından mahtum ve mukavelât muharrirliğinden musaddak bir sened raptedilecek ve küşad ve imali istida olunan ocaklardan ihraç olunacak mevaddın gerek ham ve gerek mamulünden ikişer parça nümunesi dahi birlikte takdim olunacaktır işbu nümunelerin biri hükümeti mahalliyede hıfz ve diğeri on beşinci maddede muharrer surete tefikan maadin idaresine irsal kılınacaktır.

Ocağın icrayı imalâtı için tahtelarz kuyu ve mağara küşadı lâzımgeldikte zirde beyan olunduğu veçhile tanzim kılınacak haritanın üç nüshası istidanameye rabtedilmek lâzımdır işbu nüshalardan biri hükümeti mahalliyede hıfzolunur ve diğeri on beşinci madde mucibince maadin idaresine gönderilir ve üçüncü nüshası dahi bittasdik sahibi istidaya iade kılınır mezkûr harita beş yüzde bir mikyasında olarak tanzim olunup ve bunda ocağın küşad ve imaline muktazi arazinin miktarile ocağın vaki olduğu arazinin hududu ve o huduttan itibaren iki yüz ellişer metre mesafe cihatı erbaa dahilinde vaki kâffeı ebniye ve her nevi meyahi cariyeye ve küşadı iktıza eden kuyu ve mağara mahreçleri gösterilecektir.

Madde 10 — Hükümeti mahalliyeye takdim olunan istidanameler bittetkik şeraiti mevzuasına muvafık olduğu halde sahibine bir kıt'a matbu ve koçanlı ilmühaber verilir aksi takdirinde esbabı mucibesi zahrı arzuhale tahrir ve temhir olunarak sahibine reddolunur.

Madde 11 — Hükümeti mahalliyeye verilen istidanameler ile mukabilinde ita olunan ilmühaber ve redolunan istidanamelerin esbabı mucibesi defteri mahsusuna kaydolunur ve her sene

mart içinde birer kıt'a cetvelleri on beşinci maddede beyan olunan nümune ve haritalar ile beraber maadin idaresine gönderilir.

Madde 12 — Arazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata aid arazide ocak küşad ve imali için hükûmete verilecek istidanameler dokuzuncu maddede arazi sahiblerinin isthsali rızasına dair münderiç olan ahkâm ve kuyuddan maada bilcümle şeraiti havi olacaktır.

Madde 13 — Hükümeti mahalliyeye takdim olunan istidanameler tarihleri sırasile defteri mahsusuna kayid ve istidaname münderecatının sıhhat ve ademi sıhhati hakkında tahkikatı lâzıme icra olunarak neticeyi tahkikat mazbata altına alındıktan sonra istidaname ve nümune ve evrakı sairesile beraber makamı vilâyete gönderilir.

İşbu tahkikatın icrası zımnında mahalline gönderilecek memurlara ashabı istida tarafından yol ve ledelhace beytutet ve mekûlât masarifine mukabil her gün için maaşlarının iki günlüğüne müsavi maktuan bir ücret ifa olunur.

Madde 14 — Maddei sabıkada beyan olunan evrak ve müteferriatı makamı vilâyete vurud ettikte küşadı için ruhsat taleb olunan ocak tahtelarız imal olunacak neviden ise ciheti fenniyesi maden mühendisi bulunmadığı halde nafta mühendisi ve o da bulunmaz ise belediye mühendisi marifetile tetkik ve istidanamenin cihati sairesi dahi meclisi idarei vilâyette tahkik olunarak şeraiti mevzua ve muharreresine muvafakati tebeyyün eylediği takdirde canibi vilâyetten bir kıta matbu ve kuçanlı ruhsatname verilir aksi takdirinde esbabı mucibesi zahrı arzu hale tahrir ve temhir olunarak sahibine reddolunur ve maadin idaresine de tafsilen iş'arı keyfiyet edilir.

Madde 15 — Hükûmete verilen istidanameler ile mukabilinde ita olunan ruhsatnameler ve reddolunan istidanamelerin esbabı mucibesi tafsilen defteri mahsusuna kaydolunur. Ve her sene mart içinde birer kıta cetvelleri ve küşad olunacak ocaklar hasılatının birer nümunesi ve haritaları var ise birer nüshası canibi vilâyetten maadin idaresine gönderilir.

Madde 16 — Ruhsatname veyahut ilmühaberler ile işletilmekte olan ocaklardan menafii umuma aid olan turuk ve muabir ve emsali inşaat ve ameliyata muktazı levazımın kıymetleri

tediye edilerek ahz olunur. Şayet ocakların sahipleri lüzumu de-recesinde levazım yetiştiremezler veyahut ocağın imalini terk ve tatil etmiş bulunurlar ise masarifi devlete aid olmak üzere meclisi idarei vilâyet kararile ocaklar doğrudan doğruya mahalli hükümetlerince işletilerek ameliyata muktazi levazımat ihrac ve imal olunduktan sonra ashabına red ve teslim kılınır.

Madde 17 — Arazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata aid arazii metrukede küşad olunacak ocaklar için ruhsat istihsali zımında eşhası müteaddide tarafından istida vukubulur ise en evvel istidaname veren diğerlerine tercih olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Ocaklardan ahz olunacak rüsum ve harç

Madde 18 — Ocak işletmek için vilâyetten ruhsat veyahut hükümeti mahalliyeden ilmühaber istihsal edenlerden ocak hasılatının iskelede veya mahalli sarfındaki kıymetinden masarifi nakliyesini ve mamul olduğu halde masarifi imaliyesi tenzil olunduktan sonra yüzde beş resmi nisbî istifa olunur fakat amyant ve kırmızı ve yeşil atik somaki taşları müstesna olup bunların rüsumu nisbiyesinin miktarı yüzde yirmiye tecavüz etmemek ve müddeti ihaleleri yirmi beş seneden dun olmamak üzere maadin idaresince tayin olunur.

Madde 19 — Ocaklardan ihraç olunacak mevaddan alınacak rüsumun nihayet beş seneyi geçmemek üzere maktuiyete raptı dahi caizdir şu kadar ki bu suretin icrası ocağın bidayeti küşadından itibaren imal olduğu ilk sene müddet hesaba dahil olmamak şartile lâakal üç sene müddet imal ve idaresile miktarı hasılatının tayin etmesine ve vilâyette sahibi ruhsat beyninde bilmüzakere verilecek kararın Maadin İdaresinden tasdik kılınmasına mütevakkıftır.

Madde 20 — On sekizinci maddede gösterilen rüsumdan maada ocak küşad ve imali hakkında verilecek ilmühaber ve ruhsatnamelerin beheri için alelümum iki buçuk Osmanlı lirası harç alınır.

Madde 21 — Mevaddı sabıkada beyan olunan rüsum ve harçlar Maadin İdaresine aid olmak üzere Hükümeti mahalliye marifetile istifa ve mukabilinde ilmühaber ita edilir.

Madde 22 — Rüsumu nisbiyesini tediye ve ifa ile mukabilinde ilmühaber ahz olunmadıkça ocaklardan mal naklolunamaz.

DÖRDÜNCÜ FASIL.

Tedabiri teminiye ve tahaffuziye

Madde 23 — Ocaklar umuma ve sair efrada aid yol ve kuyu ve çeşme ve binalara mazarratı mucib olmayacak bir mesafede ve akalli elli arşın uzakta küşad olunacaktır. Açılacak ocakların işletilmesi için barut istimali lâzım geldikte bir gûna mazarrat vukubulmamak üzere ocak sahibi tarafından tedabiri lâzıma ittihaz ve icra edilecektir.

Ve ocak küşad ve imal edenter inzıbat ve tahaffuzu mucib olarak hükümeti mahalliyeden vukubulacak her nevi tenbih ve ihtarı kabul ve icraya mecburdur.

Madde 24 — Tahtelarz mağara küşadile imal olunan ocakların ciheti fenniyesine maadini asliye hakkındaki ahkâmı nizamiyeye tevfiikan maden mühendisleri tarafından nezaret olunur.

Madde 25 — Mirî ormanları derununda işletilen ocakların ormana müteallik cihetine orman müfettişi veya memurları tarafından nezaret edilir.

Madde 26 — Alelûmum ocakların zabıtaca emri nezareti hükümeti mahalliyeye aiddir. Binaenaleyh ocakların emniyet ve sıhhati umumiyece mazarratı tahakkuk eder ise maden mühendisile bilistişare ocağın işletilmesi muvakkaten tatil ve masarifi ocak sahibine aid olmak üzere tedabiri lâzıme ittihaz ve icra olunur ve ocağın katiyen tatili icab eder ise keyfiyet bertafsil maadin idaresine bildirilip alınacak ecvaba göre muamele edilir.

Madde 27 — Alelûmum ocakların küşad ve imalinden dolayı bir zarar vukubulur ise mutazarrır olan taraf kaidei umumiyesi veçhile mahkemeye müracaatla istifayı hak eder.

Madde 28 — Arazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata aid arazide ocak küşad ve imaline ruhsat istihsal eden mütevaliyen üç sene ocağın imalini terk ve tatil eyler ise işbu nizamname ahkâmınca haiz olduğu hakkı imali sakıt olur ve hükümet ocağı diğer talibine ihale edebilir ve eşya ve alât ve edevat ve levazımatı sairenin esmanı dahi tarafeynden intihab olunacak muhamminler marifetile tayin olunarak yeni talib tarafından sahibine tediye olunur.

BEŞİNCİ FASIL

Hilâfî nizam ve hareket vukuunda edilecek muamelât

Madde 29 — Bir kimse mutasarrıf olduğu veyahut sahibini irza eylediği arazide mevaddı sabıkada muharrer şeraite tevfikan hükûmeti mahalliyeden ilmühaber ahzetmeksizin lieclitticare ocak küşad ve imal ettiği halde ocağın cesametine göre iki aded osmanlı altınından yirmi altına kadar cezayı nakdî alınır ve bundan maada çıkarılan mal mevcut ise zabtedilir ve mevcut değil ise muhamminler marifetile takdir edilecek bedeli kendisine tazmin ettirilir.

Madde 30 — Her kim arazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata ve sair umuma aid arazide mevaddı sabıkada muharrer şeraite tevfikan ruhsatname istihsal etmeksizin ocak küşad ve imal eder ise yirmi dokuzuncu madde ahkâmına tevfikan muamele olunduktan başka tayin olunan cezayı nakdî iki kat olarak istifa kılınır.

Madde 31 — Rüsümü nisbîyesini ifa etmeksizin ocaklardan mal nakledenlerden rüsümü nisbîyenin iki katı ahz olunur.

ALTINCI FASIL

İşbu nizamnamenin neşrinden evvel küşad ve imal olunan ocaklara dair bazı ahkâm

Madde 32 — İşbu nizamnamenin neşrinden evvel arazii emiriyeyi haliyede ve kura ve kasabata aid arazide küşad ve imal edilmekte olan taş ocaklarının âmilleri nizamnamenin neşri tarihinden itibaren iki sene zarfında ahkâmı nizama tevfikan ruhsat istihsaline mecburdurlar müddeti mezkûre zarfında nizamnameye tevfikî muamele etmeyenlerin haklarında otuzuncu maddede münderiç olan ahkâm icra olunur şu kadarki hükümet tarafından ilzam ve ihale suretile idare edilmekte olan ocaklar bu hükümden müstesnadır.

Madde 33 — Lieclitticare kendisinin veyahut âharın arazisinde ocak küşad ve imal edenler dahi iki seneye kadar dördüncü ve onuncu maddeler mucibince hükûmeti mahalliyeeye ihbarı keyfiyet edip ilmühaber istihsaline mecburdurlar müddeti mezkûre inkızasında ahkâmı nizama tevfikî muamele etmeyenler haklarında yirmi dokuzuncu madde mucibince muamele olunur.

Madde 34 — Maliye ve maadin nezareti işbu nizamname-nin icrasına memurdur.

[İrade tarihi: 24 rebiülâhır 1305 ve 27 kânunuevvel 1303]

**№: 277 — Şam şehrinin havağazile tenviri
hakkında mukavele ve şartname**

29 safer 1303

MUKAVELENAME

Bir taraftan Devleti aliye namına hareket eden Nafia Nazırı Devletlû Zihni Paşa ile diğer taraftan tüccardan Hacı Şükrü efendi beyinde mevaddı atıye kararlaştırılmıştır:

Madde 1 — Şamı şerif şehrini maden kömüründen mamul gaz ile tenvir için şeraiti âtiyeye tevfikan tarafı Devleti aliyyeden Hacı Şükrü Efendiye imtiyaz verilmiştir.

Madde 2 — Müddeti imtiyaziye fermanı âli tarihinden itibaren kırk senedir.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz fermanı âlinin itası ve mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren üç mah müddet zarfında şartnamede beyan olduğu veçhile keşfiyatı kat'ıye üzerine mükemmel harita ve lâyihasını nüshateyn olarak tanzim ile Nafia Nezaretine takdim edecektir ve Nezaret işbu harita ve lâyihayı tarihi takdiminden itibaren üç mah müddet zarfında bittetik yolunda olduğu surette halile ve olmadığı takdirde icabeden tadilât ve tashihatın icrasile tasdik eyliyecektir.

Madde 4 — Sahibi imtiyaz masarîf ve zarar ve hasarı tarafına aid olmak üzere mukavelenamenin teatisi tarihinden itibaren sikiz mah müddet zarfında ameliyata mübaşeret etmeği ve haritanın tasdikı tarihinden itibaren on sekiz mah müddet zarfında ikmal eylemeği taahhüd eder. Ameliyat kavaidi fenne ve merbut şartname ahkâmına ve kabul ve tasdik olunan harita ve lâyihalara tatbikan icra olunacaktır. Fakat esbabı mücbireden münbais halât müstesna olup bu misillû ahvalden dolayı ameliyat ne kadar müddet tatil olunur ise müddeti ikmalıye dahi o kadar temdid edilecek ve şu kadar ki esbabı mücbirenin vukuunu derhal Hükûmeti mahalliyyeye ve Nafia Nezaretine ihbar eylemeğe sahibi imtiyaz mecbur bulunacaktır.

Madde 5 — Nafia Nezareti esnayı imalâtta suveri icraiyesini ve hitamında ve kabul olunmazdan evvel tekrar imalâtı vakıayı ve müddeti imtiyaziye zarfında idare ve işletme muamelâtını ve ameliyatın hüsnü halde muhafaza olunup olunmadığını mahsus komiserler vasıtasile muayene ve teftiş eyliye-

cektir. İşbu teftiş ve muayene masarifine mukabil sahibi imtiyaz ameliyata mübaşeret için tayin olunan müddetten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar mah bemah tediye olunmak üzere senevi Nafia Nezaretinin emrine iki yüz kırk lira ita edecektir.

Madde 6 — Gazhane ile müteferriatının inşasına muktazi olup Şamışerif belediyesi tarafından kabul olunacak arazinin ashabını irzaen mubayaası ve gaz borularının esnayı ferşinde şayet yoldan gayri bir mahallin istimaline lüzum görünür ise ebniye ve mahsulce terettüb edecek zarar ve ziyan nisbetinde tazminat itasile o mahal sahibinin evvel emirde irza ve iskâtı sahibi imtiyaza aiddir.

Madde 7 — Gazhane ve müteferriatının inşaatı iptidaiyesi için gerek memaliki devleti aliyeden ve gerek diyarı ecnebiyeden celb ve tedarik olunacak olan taş ve kereste ve demir ile makina ve edevat vesair levazımat gümrük resminden muaf tutulacağı gibi imalâtı tenviriyenin müddeti imtiyaziyesi zarfında işbu gazhane ile arazi ve sermayesile varidatı üzerine bir gûna vergi tarh olunmıyacak ve işbu mukavelename ile merbut şartname damga resminden vareste olacaktır.

Madde 8 — Ameliyatın ikmalî sahibi imtiyaz tarafından ihbar olundukta Nafia Nezareti tarafından mansub bir fen komisyonu marifetile bilmuayene iktıza eylediği halde muvakkaten ahiz ve kabul olunacak ve kabulü muvakkat tarihinden itibaren bir sene sonra yine bir fen komisyonu marifetile ameliyatı vakta tekrar bilmuayene kavaidi fenne muvafık ve şartname ahkâmına mutabık olduğu tahakkuk eylediği halde işbu komisyonun tanzim edeceği rapor üzerine Nafia Nezareti tarafından kat'iyen kabulü muamelesi icra olunacaktır.

Madde 9 — Sahibi imtiyaz gazhane ve borularile müteferriatını müddeti imtiyaziye zarfında masarifi kendine aid olmak üzere daima tamir ve hüsnü halde muhafaza edecektir aksi hal vukuunda şartnamenin yirmi dördüncü maddesi mucibince muamele olunacaktır.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz imalâtın umuru zabıtasına ve hüsnü muhafazasına müteallik olup elyevm mevcut bulunan ve ileride tanzim olunacak olan bilcümle nizamatı devleti aliyeye tefviki hareket etmeğe mecburdur. Sahibi imtiyazın kusurundan

naşı umuru tenviriyenin bir kısmı veya mecmuu tatıl olunduğu halde hükümet masarîf ve hasarî sahibi imtiyaza aid olmak üzere muvakkaten tenvirini temin için şartnamenin yirmi dördüncü maddesine tevfiikan tedabırî lazime ittihaz edecektir

Madde 11 — Sahibi imtiyaz imalâtın muvakkaten kabul olduğuna tarihten itibaren müddeti imtiyaziyenin hitamına kadar tarifeye tevfiikan gaz furuht edecektir

Madde 12 — Sahibi imtiyaz taahhudatı vakiasının icrası için fermanı alı tarihinden itibaren bir sene müddet zarfında merbut şirket nizamnamesi esasına tevfiikan osmanlı bir "Anonim," Şirketi teşkiline mezun ve mecburdur

Madde 13 — Sahibi imtiyaz taahhudatı vakiasının icrasını teminen fermanı alının ısdarı kendisine tebliğ olduğuna tarihten itibaren bir mah müddet zarfında Bankı Osmaniye ya nakden vevahut piyasa fiyatı ile esham olarak bin lıa kefalet akçesi tevdi edecek ve şu kadar ki esham tevdi eylediği halde tedennî fiattan dolayı terettüb edecek noksanı ikmal edileceği bank tarafından taahhud ettirilecektir ve mezkûr kefalet akçesi tevdi olduğuna muteakib fermanı alı kendisine teslim olunacaktır işbu kefalet akçesi ameliyat katıyen kabul olunduktan sonra iade olunacaktır zıkkrolunan bir mah müddetin inkızasına değin sahibi imtiyaz kefalet akçesini tevdi etmediği halde kendisine ihtara hacet olmaksızın hakkı imtiyazdan sakıt olacaktır

Madde 14 — İmtiyazın müddeti munkazıye oldukça devleti alıye sahibi imtiyazın gazhane ile mutferrıatı ve alât ve edevatı üzerinde bulunan kâffı hukukunu haiz olacak ve gaz hane ile mutferrıatının hasılatından istifade edecektir Hergûna duyun ve taahudattan vareste olmak şartı ile gazhane ile mutferrıatının devlete teslimi ve levazımının sureti mubayaası şartnamenin yirmi yedinci maddesinde munderiç ahkama tabı olacaktır

Madde 15 — Gazhanenin memurını fenniyeden maada memur ve mustahdemleri ve amele ve hademesi tebaai devleti alıyeden olacak ve hükümeti seniyenin tayin ve kabul edeceği kıyafette bulunacaklar ve hususile fes giyecekleri gibi ifayı memuriyette ahalice suhuletle tanılabilmeleri için merkum memurlar üzerinde şehrin ismi ve sıra numarası ile hamilin ismini ve kumpanyanın damgasını havı birer aded plâkayı hâmil bulunacaklardır işbu plâkaların masrafı kumpanyaya aid bulunacaktır

Madde 16 — Ameliyat esnasında zuhur edebilecek asarı atika devletçe mevzu nizamnamesine tâbi olacak ve fakat sahibi imtiyaz bu hususta istida vermek ve ruhsat almak mec-buriyetinden müstağni bulunacaktır.

Madde 17 — Sahibi imtiyaz her nevi hasılatın altı aylık cetvellerini Şamşerif Belediyesine takdim edecek ve hasılat defterlerini şartnamenin yirmi beşinci maddesinde gösterildiği surete tevfikân tanzim eyleyecektir.

Madde 18 — Esbabı mücbireden madud bir maniin zuhuru tahakkuk etmeksizin sahibi imtiyaz müddeti muayyene zarfında imalâta mübaşeret etmediği veya başlayıpta ikmal eylemediği ve umuru tenviriyeyi kısmen veya külliyyen tatil eylediği veya hut işbu mukavelenameden münbais taahhüdâtı sairesini icra edemediği halde hukuku imtiyaziyesinden sakıt olacak ve bu halde şartnamenin yirmi altıncı maddesinde gösterildiği veçhile gazhanenin muvakkaten işletilmesi için tedabiri lâzeme ittihaz olunacak ve ameliyat ve edevat ve levazimat müzayedeye konulacak ve mevcud olan kefalet akçesi dahi tarafı devletten zapt edilecektir.

Madde 19 — Gerek sahibi imtiyaz ve gerek makamına kaim olacak "Anonim," Şirketi Osmanlı olacağından bittabi işbu mukavelename ile merbut şartnamenin icrayı ahkâmından ve tevîl ve tefsirinden dolayı Devleti Aliye ile sahibi imtiyaz veya şirket beyninde veya sahibi imtiyaz ve şirket ile efradı ahali meyanesinde tahaddüs edebilecek her nevi ihtilâfat ve daavi işin aid olduğu mahakimi Osmaniyede rüyet ve fasl olunacaktır. İşbu mukavelenamenin tarafı eşrefi hazreti padişahiye arz ile ledelistizan ifayı muktezası hususuna emir ve iradei seniyei cenabı tacidarî müteallik ve şerefsudur buyrulmuş olmakla aynen bir nüshası tahrir ve temhir olunarak Nafia Nezareti celilesi canibine ita kılındı.

ŞARTNAME

BİRİNCİ FASIL

*Levayih ve inşaat ve imalât ve alât ve edevat
beyanındadır*

Madde 1 — Sahibi imtiyaz masarîf ve zarar ve ziyânı kendisine aid olmak üzere mukavelenamede muayyen olan müddetler zarfında mevcud turuku amme ve devairi resmîye

ve mekâtib ve hastahanelerin temini tenviri için muktazi olan kâffe imalât ve inşaatı icra etmecliği taahhüd eder.

Madde 2 — Mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince sahibi imtiyazın Nafia Nezaretine yüzde bir mikyasında olarak takdim edeceği harita melfufatı âtiyeyi muhtevi olacaktır şöyle ki gazhaneye mahsus ebniyenin umumunu irae eder harita ve resimler ve kömürün tasfiyesine mahsus makina ve edevatı sairenin ve gazometrelerin ve gazhane müştetilâtının dahi resimleri ve imalâtı sureti mükemmelede irae etmek üzere büyücek bir mikyasta imalâtın her kısmının resimleri dahi bunlara ilâve olunacaktır.

Şartnamenin dördüncü maddesinde tayin olunan müddet zarfında tenviri lâzım gelen esvak ve mahallâtı mübeyyin ve sahibi imtiyaz ile dairei belediye tarafından bilittifak tanzim ve dairei belediyeden tasdik olunacak bir kıt'a harita ile icra edilecek imalâtı mübeyyin bir kıt'a lâyiha ve bir kıt'a keşifname ve bir kıt'a dahi mesahai iptidaiyesi evrakı mezkûreye kezalik ilâve olunacaktır.

Madde 3 — Sahibi imtiyaz irae olunacak turuku âmme üzerine lâzım gelen boruları vaz edecek ve turuku âmmede vaz olunacak gaz ilbiklerinin miktarı turuku mezkûrenin ana borusunun beher üç yüz altmış metre tulüne altı ilbik nisbetinde olacak ve gazhane ebniyesi icabı takdirinde tevsi edilebilir surette tesis olunacak ve gazhane yirmi dört saatte miktarı azam olarak sarf edilecek gazdan yüzde on beş nisbetinden ziyade gaz hasıl edebilir kuvvet ve cesamette bulunacaktır.

Madde 4 — Boruların vaz'ı ameliyatı mümkün mertebe mürur ve uburu sektedar etmiyecek surette icra edilecek ve bu babdaki tedabiri lâzıma dairei belediye ile bilittifak ittihaz kılınacaktır. Ameliyatın akibinde sahibi imtiyaz yolları hali aslisine irca edecek ve bu suretle açılıp tesviye olunan esvakın dört aya kadar taminine mecbur olacaktır.

Madde 5 — Sahibi imtiyaz icra edeceği ameliyat sebeble cereyanına halel gelmiş veyahut mecrası tebdil olunmuş olan suları kendi masarifine olarak mecrayı kadimlerine ircaa mecbur olacak ve boruların vaz'ı ameliyatı tahtelarz inşa edilmiş olan kemer ve kanallar ve lağam ve imalâtı sairenin halelden vika yesini müstelzim bir surette icra edilecektir. İmalâtı mezkûre-

den bazılarının mevki veya güzergâhının tebdili icabeylediği takdirde tadilatı mezkûre dairei belediyeden ruhsatı lâzıme baddettahsil masarifi sahibi imtiyaza aid bulunmak üzere icra olunacaktır ve yolun tesadüf edeceği nehir ve çaylar ve cetveller ve yapılacak köprülerin kavaidi fenne tatbikan medahil ve maharici sahibi imtiyazın teklifi üzerine Nafia nezareti tarafından tayin olunacaktır.

Madde 6 — Sahibi imtiyaz icra olunacak ameliyatta âla cinsten edevat ve levazımat istimal edecek ve inşaat ve edevatın gayet metin ve müstahkem olması için bilcümle kavaidi fenniyeye tatbiki hareket eyliyecektir.

Madde 7 — Dairei belediye veyahut ahaliden bir kimse mezuniyeti kanuniyeyi haiz olarak tariki âm üzere gaz borularının veya umuru tenviriyeye müteallik edevatı sairenin yerlerinden kaldırılmasını icab ettirir surette icrayı ameliyat edecek oldukları halde mezkûr boru ve edevatı sairenin mahallerinden ref ve yeniden vaz'ı ameliyatı sahibi imtiyazın amelesi marifeti ile ve masarifi dahi ameliyatı mezkûre eğerçi efrad tarafından vuku bulduğu halde ameliyatı mezkûreyi icra ettirenlere aid ve belediye tarafından icra ettirilir ise nisfiyet üzere belediye ve sahibi imtiyaza raci olmak üzere icra olunacaktır. Ameliyat umuru tenviriyenin muvakkatten tatilini icab ettirecek olduğu halde bunun on beş gün evvel sahibi imtiyaza bildirilmesi lâzımgelir. Bu takdirde umuru tenviriyeye kısmen tatil edildiği halde sahibi imtiyaz tarafından tazminat talep olunamayacaktır.

Madde 8 — Gaz borularının tamiri icab eylediği takdirde bu yüzden bozulan kaldırımların hali aslisine ırcı masarifi sahibi imtiyaza aid olacaktır.

Madde 9 — Efrad uhdesinde bulunan ebniye ve sairenin tenviri için boru vazına sahibi imtiyaz mezun olup tenviratı umumiyeye mahsus gaz boruları bulunmayan mahaller için beher yüz seksen metro tulünde vaz olunacak şubei hususiye boruları için üç ayda iki yüz elli metre mikâb gaz sarf ve itlâf edilmek şartile hususî mahallere gaz borusu temdidini dairei belediye sahibi imtiyazdan talep edebilecektir.

Madde 10 — Sahibi imtiyaz gaz boruları bulunan bilcümle mevakide alet vazına mahsus nizamnameye tevfikı hareket

edilmek ve lâakal üç aylık abone olmak üzere istiyenlere gaz sevk ve itasına mecbur bulunacaktır.

Madde 11 — Gaz ilbikleriyle borular arasında sureti mükemmelde işlediği badelmuayene tasdik edilmiş ve bir kontör yani mizan aleti bulunduğu halde dahi gazın tenviri esnasında ilbiklere miktarı kifayede vasıl olabilmesi için borular içinde iki santimetre tazyik tahtında bulunması lâzımgelir gazın sureti mükemmelde tasfiye edilmiş olması ve kuvvei tenviriyesinin ise iki santimetre su tazyiki tahtında olduğu ve haddi vasat olarak saatte yüz beş litre gaz sarf ettiği halde saatte 42 gram musaffa kolza yağı ile yakılan bir "Karsel", lambasının ziyasına müsavi bulunması lâzımgelir. Kumpanyanın işbu ahvalin umuru teftişiyesi için lüzum görülecek kâffe alâtı cami bir mağazası bulunacaktır. dairei belediye veya müfettişin her münasib göreceği zamanda kumpanyanın müdürü veya yerine kaim olan zat hazır bulunduğu halde işbu şartnameye raptolunan A harfli talimata ittibaen icrayı teftiş edebilecektir.

Madde 12 — Gaz ilbiklerinin ikad ve itfası saatleri dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından her sene başında bilittihad tanzim olunacak cetveller ile tayin olunacaktır. Gazlerin ikadına vakti muayyenden 25 dakika evvelce bed olunarak vakti mezkûrden nihayet yirmi beş dakika sonraya kadar yani ceman elli dakikada sahibi imtiyazın memurları marifetile bilicra hitam bulacaktır. Bunların itfası dahi ber minvali muharrer vakti muayyenden yirmi beş dakika evvel başlanılacak ise de fakat otuz dakika içinde hitam bulacaktır.

Madde 13 — Gazların ikadı için tayin olunan saatten yarım saat sonra ve itfaları için tayin olunan saatten yarım saat evvel ikad olunmamış veya söndürülmüş bulunursa sahibi imtiyazdan gaz ilbiği başına her yarım saat teahhur için yarım frank alıkonulacaktır alevi tayin edilen vüsatten dun bulunan beher fener için gecede yirmi beş santim alıkonulacak ise de yaktıktan bir saat sonra işbu noksanı ref ve izale eylediğini sahibi imtiyaz isbat ederse meblâğı mezkûrun yalnız nisfi istifa kılınacaktır esbabı mücbire vukuunda tevkifatı mezkûre hakkında olan balâda mezkûr ahkâm keenlemeyekün hükmünde tutulacak ve tevkifat hakkındaki işbu tedbir gazhanenin işlemeğe başladığı tarihten üç ay sonra meriyülicra olacaktır.

Madde 14 — Dairei belediye kendi memurları tarafından ita olunacak jurnaller üzerine gazhane müdürü badelistima cezayı nakdî istifasına karar verecektir mezkûr jurnaller kusunun tahakkuk ettiğini müteakib kırk sekiz saat sonra gazhane müdürüne tebliğ olunmaz ise keenlemyekün hükmünde tutulacaktır.

Madde 15 — Dairei belediye umuma mahsus olarak ikad olunacak gazlar için fener başına senede lâakal bin yediyüz elli saat müddet itibarile sahibi imtiyaza ücret itasını taahhüd eder dairei mezkûre tarifede beyan olunan fiatı tediye ederek daha uzun müddet gaz ikadını talep edebilip yalnız hususu mezkûrun ve sarf edilecek gazın takribî miktarını on iki saat evvel sahibi imtiyaza haber vermesi lâzımgelir.

Madde 16 — Tenviratı umumiyeye tahsis edilecek gaz ilbikleri saatte yüz altmış litre gaz sarf edeceklerdir ilbiklerden gazın huruç edeceği mahallin vüsati dairei belediye tarafından tayin edilecek ise de bu da gazın ziyade sarfını icab ettirmiyecek surette olacaktır. Alevlerin irtifa ve vüsati dairei belediye ile sahibi imtiyaz meyanelerinde müttehiden kârar verilecektir. Miktarı mebhustan ziyade gaz sarf eder ilbikler istimali dairei belediyeden talep edildiği takdirde bunların fiatı tarifeye tevfi kan tayin kılınacaktır.

Madde 17 — Abonelerin gaz itasına muayyen evkatı adiyede ve boruların memlû bulunduğu zaman gaz ahzine hakkı olup evkatı mezkûre haricinde gaz ita kılındığı halde şeraiti sahibi imtiyaz ile aboneler arasında irtizayı tarafeyn ile tayin edilebilecektir.

Madde 18 — Abonelere verilecek gaz ana borularına merbuten temdid edilecek şube boruları vasıtasile ve kontör hesabile sevk edilecek ve kol boruları ve edevatı ile yapılması aboneye aid olacaktır şube borusu ile gazı dahilen vaz edilen alâta sevk eden haricî musluk abonesinden de muayyen ücretle masrafı abone canibinden tesviye edilmek üzere sahibi imtiyaz tarafından ihzar ve vaz ve tamiri muhafaza edilecek ve yalnız kontör masrafı sahibi imtiyaza aid olacaktır. Kontörün üzerinde tazyiki adi ile gaz verilecek ilbiklerin adedini mübeyyin birer numara vaz edilecektir.

Madde 19 — Fenerler ile kandilabriler ve bunların konsül-leri dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza ita olunacak ve sahibi imtiyaz bunları dairei mezkûrenin istediği renkte ve kendi masarifi ile boyatıp numaralar tahrir ettirerek mahallerine vaz ettirecektir. kâffeî şube borularile iç boruları ve musluk ve bürülör velhasıl bir gaz aletine lâzım olanher nevi eşyayı müteferriayı kendi masrafile sahibi imtiyaz ita ve tesis edecektir. Sahibi imtiyazın işbu maddede tasrih olunanlardan maada icra edeceği kâffeî amelîyat ve ita edeceği kâffeî eşya kendisile dairei belediye tarafından bilittifak her sene tanzim edilecek bir kıt'a pusula mucibince kaydi defter edilecek ve ita olunan eşya ile umuma mahsus mahallerin tenviri cihetlerinden itası lâzım gelecek mebalîğın hesabı her ayda sahibi imtiyaz tarafından tanzim ve dairei belediye tarafından dahi tasdik edilecektir. Mezkûr hesabın bedelleri tebliğlerinden itibaren on gün zarfında ve sahibi imtiyazın cezayı nakdî borcu bulunduğu takdirde bunlar badettenzil ifa kılınacaktır. Bu yüzden verilmesi lâzım gelen mebalîğın tediyesi tehir olunduğu halde sahibi imtiyaz istifayı hukuk edebileceği gibi hatta esvakın tenvirini tatil edebilecektir.

Madde 20 — Her senenin ibtidasında senei mezkûre zarfında ve şehrin her cihetinde vaz olunacak gaz borularının miktarını mübeyyin bir kıt'a defter dairei belediye tarafından sahibi imtiyaza teslim olunacak ve hususu mezkûrdan dolayı sahibi imtiyaz mukaddema talep edilmiş olan boru amelîyatını tatil edemeyecektir ve sahibi imtiyaz amelîyatı mezkûrenin icrasına amelîyat defterinin kendisine tesliminden nihayet iki ay zarfında mübaderet edecek ve dairei belediye ile bilittifak karar verilmiş olan müddet zarfında ikmal edecektir. Dairei belediye tarafından kaldırılması veya mahallerinin tebdili lâzım gelen edevat ve fenerlerin masarifi vakıası dairei belediye ile sahibi imtiyaz tarafından münasafeten tesviye edilmek üzere kaldırılacaktır. Mahallinden kaldırılan eşya belediyeye aid ise dairei belediye mağazasına vaz olunacaktır.

Madde 21 — Sahibi imtiyaz istihdam edeceği işçi ve fen memurlarının tayin ve intihabında kâmilen muhtar olup ancak memurini fenniyyeden gayrı memurlar tebaai devleti aliyyeden bulunacaktır.

Madde 22 — Elektrik ve sair vesaiti cedide ile şehrin kısmen veya tamamen gerek umumen tenviri için hariçten talep olunabilecek imtiyaz şeraitini hükümeti seniye sahibi imtiyaza teklif ve ifade ve o yolda tenvir hizmetini ihtiyar etmediği takdirde ahar talibi ile akdi mukavele etmekte muhtar bulunacak ve bu takdirde evvelki sahibi imtiyazın tazminat talebine hakkı olmayacaktır.

İKİNCİ FASIL

İmalâtı tenviriyenin hüsnü halde muhafazasile işletilmesi beyanındadır.

Madde 23 — Sahibi imtiyaz işbu imtiyaza müteferri bilcümle imalâtı muhafaza edeceği gibi boru ve musluk ve müteferriatı sairelerinde zuhura gelecek gaz kaçını mahallerini derhal tamir ettirecek velhasıl kaza vukuunu icab ettirir bilcümle esbattan muhafaza etmeğe itina edecektir. Sahibi imtiyaz tarafından işbu taahhüdatın ifasında teahhur ve müsamaha vukua getirildiği takdirde keyfiyet usul ve nizamı veçhile ihtar olunacak ve tarihi ihtardan sekiz gün mürur edipte icabını icra etmediği surette masarifi sahibi imtiyaza aid olmak üzere imalâtın hüsnü hale vaz'ı için canibi hükümetten idaresine vaz'iyet olunarak tamirâtı lâzıme icra ve bu uğurda vuku bulacak masarifi gazhane hasılatından istifa olunacak ve kifayet etmez ise sahibi imtiyaza ikmal ettirilecektir.

Madde 24 — Sahibi imtiyaz gazhanenin her nevi hasılatile işletme masarifatını mübeyyin her altı ayda bir kıt'a defter tanzim ve Şamışerif Belediyesine takdim edecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İmtiyazın feshi ile imalâtın tarafı devletten mubayaası hususlarında ve inkızaı müddeti imtiyaziye de olunacak muamelâta dairdir

Madde 25 — Sahibi imtiyaz mukavelenamenin on sekizinci maddesinde munderiç esbabdan dolayı hukuku imtiyaziyesinden sakıt olduğu halde ol vakte kadar icra edilen imalât ve cem ve tedarik olunan edevat ve levazımat ve mubayaa

olunan araziye bedel tayin olunarak muzayede konulacak ve zuhur edecek taliblerden kimin üzerinde takarrür ederse onun marifetile hukukundan sakıt olan sahibi imtiyazın taahhüdatı vakıası ifa edilecektir. Bilmüzayede takarrür edecek bedelden müzayede masarifi tenzil kılındıktan sonra üst tarafı hukuku sakıt olan sahibi imtiyaza ita kılınacaktır. Birinci müzayededen bir netice hasil olmadığı halde evvelce takdir olunan bedelden münasib miktar tenzil olunarak altı ay müddet sonra ikinci defa bir müzayede daha icra edilecek ve bu dahi neticesiz kalır ise müzayede mevzu şeyler hukukundan sakıt olan sahibi imtiyaza hiç bir bedel tediyeye olunmaksızın Devletin malı olacak ve kefalet akçesi henüz iade olunmamış bulunur ise tarafı Devletten zapt olunacaktır.

Madde 26 — İmtiyazın müddeti münkaziye oldukça sahibi imtiyaz işbu imtiyaza müteferri kâffei imalâtla ebniye ve edevat ve boru ve künk ve musluk ve van tabir olunur kapak ve saireyi ve haneleri ve tahsildar odalarını ve sabit makinaları hüsnü halde olarak bilâ bedel ve her güne düyun ve taahhüddattan vareste olmak şartile Devlete devir ve teslim edecektir. Maden kömürü ve levazımı saire misillü ham eşyaya gelince Hükümeti seniye bunları muhamminlerin takdir edecekleri bedel mukabilinde mubayaa edecektir.

Şukadarki devletin mubayaa edeceği levazımat altı ay için muktazı olan miktarı mütejaviz olmayacaktır. Müddeti imtiyaziyenin hitamından beş sene evvel imalâtın hüsnü halde olmadığı indetteftiş devletçe anlaşılır ise sahibi imtiyaza bir müddet tayinile ihtarı keyfiyet edilecek ve bu ihtarın semeresi görülmez ise hükümet derhal imalât ve müteferriyatını yedi idaresine alarak sahibi imtiyaz hesabına olarak tamaratı lâzimeyi icra ile imalâtı hüsnü hale vaz etmeğe salâhiyeti olacak ve hasılatın işletme ve tamarat masarifi çıkarıldıktan sonra fazlası sahibi imtiyaza ita olunacak ve noksan zuhur ederse ise ikmal ettirilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ucret tarifesi

Madde 27 — Sarf ve ihrak edilecek gaz için sahibi imtiyaz tarafından ahiz ve istifa olunacak ücret berveçhi âti tayin kılınmıştır.

Evvela -tenviratı umumiye için yani mevcut ve muahharen ihdas edilecek bilcümle caddeler ile esvak ve araba ve piyade olarak mürur edilen bilcümle hususî esvak ve geçidler ve rihim ve tenezzühgâhlar ve saire ile masrafı kısmen veya külliyyen hükümet veya dairei belediye hesabına olarak donanma geceleri için dahi ikad edilecek gaz ilbiklerinin beheri için saatte 0,04781 frank ücret ahz edilecektir ücreti mezkûre berveçhi ati tadil olunacaktır şöyleki tayin edilen tenvir müddeti ile ilbiklerinin adedinin hasılı zarfı

1,000000	olur ise ilbik başına saatte	0,0450	frank	ücret alınacaktır
1,500000	" " " " "	0,03937	" "	" "
2,000000	" " " " "	0,03375	" "	" "
3,000000	" " " " "	0,02812	" "	" "

Gaz kontör ile yani mizan aleti vasıtasile sevk edildiği halde beher metre mikâbı için 0,28125 frank ücret alınacaktır.

Saniyen - masarifi tenviriyesi devairi hükümet ve belediyeye aid olan ebniye ve emlâk ,ve cevamii şerife ve kilise ve umuma mahsus hastahaneler için metre mikâbı 0,315 frank ücret alınacaktır. Şurası vardırki ebniye ve emlâki mezkûreden efradı nas ve şirketlere icar veya meccanen terk edildiği takdirde ücreti tenviriyeye efradı nasa mahsus fiat üzerine alınacak ve ebniye ve emlâki mezkûre masarifi tenviriyesi efradı nasa aid olacağı takdirde belediye canibinden evvelce sahibi imtiyaza ihbar edilecektir.

Salisen -efradı nas uhdesinde bulunan ve miriye aid olmayan bilcümle ebniye ve emlâkte sarf ve ihrak edilecek gazın beher metre mikâbı için 0,540 frank ücret ahz ve istifa edilecektir fiati mezkûre efradı nas için 0,5625 franga iblâğ edilecektir fazla olan mezkûr iki santim dairei belediye masarifi tenviriyesine aid olmak üzere belediye hesabına kaydedilecektir şu kadarki bu yolda istifa olunacak mebalîğ tenviri beldenin tertibinden başka şeye sarf edilmeyecektir.

Efradı nas için tayin olunan fiatlar ileride berveçhi ati tadil edilecektir. Senevi sarf ve itlâf olunacak gazın miktarı iki milyon beş yüz bin metre mikâba baliğ olur ise beş santim ve miktarı mezkûr beş milyon metre mikâba baliğ olduğu halde on santim ve on milyon metre mikâba baliğ olduğu takdirde yirmi santim tenzil edilecektir.

Sahibi imtiyaz efradı nas için tayin kılınan fiattan sarfiyatın ehemmiyet ve cesametine göre tenzilât icra edebilecektir. Şamşerif Dairei Belediyesinin taahhüdü yüz yetmiş beş fenerin masarifi tenviriyesine münhasır olacak ve efradı ahali dahi sahibi imtiyazdan gaz mubayaasında muhtar bulunacaktır.

BEŞİNCİ FASIL

Hususatı mütenevvia ve muhtelifeye dairdir

Madde 28 — Şamşerif Dairei Belediyesi hasılatı vakıaya bervechiati iştirak eleyecektir. Hasılatı vakıadan ihtiyat akçesi olarak yüzde beş ve müdirana verilmek üzere yüzde altı ve faiz olarak yüzde beş ve temettü akçesi olarak yüzde beş ifraz edildikten sonra kalan fazlai hasılat sahibi imtiyaz ile Şamşerif Dairei Belediyesi meyanında münasafeten taksim edilecektir.

Madde 29 — Sahibi imtiyaz tedavüle çıkarılacak hisse senedatının sülüsünü imtiyaz fermanı âlisinin istihsalini Şamşerif Dairei Belediyesine tebliğ eylediği tarihten itibaren bir maha kadar Şamşerif şehrinde ahz eylemek arzusunda bulunacak zevata furuht etmek üzere hıfz eylemeği taahhüd eder.

Irade tarihi: 24 rebiülâhır 1305, 27 kânunuevvel 1303

Nº: 278 — Elli milyon kuruşluk mecidi aksamının darbu hakkında Nizamname

27 rebiülâhır 1305, 30 kânunuevvel 1303

Madde 1 — Altılıkların kat' ve kesrile tedavülden kaldırılması hakkındaki nizamnamede beyan olunan elli milyon kuruşluk altılığa mukabil on dokuz kuruşluk bütün mecidilerin elli milyon kuruşluğu tedavülden alınarak Darbhanei Âmirede aksamina tahvil olunacak ve bu halde gümüş ayarı mecidi ayarile mütenasib olmak üzere yirmi ve beş paralık sikke dahi darb olunacaktır.

Madde 2 — Birinci maddede beyan olunan muamelenin teftiş ve nezareti Maliye Nezaretine muhavvel olacak ve işbu teftiş ve nezaret akdemce darbettirilen otuz milyon kuruşluk

mecidi aksamı hakkında icra olunan teftiş ve nezaret gibi icra olunacaktır.

Madde 3 — Gerek işbu nizamname mucibince mecidilerin aksamina tahvili ve gerek diğer nizamnamede muharrer olduğu veçhile altılıkların tedavülden ahz ve refi masarifi ile zarar ve ziyanı hazinesi maliye ve Evkaf ile şehremaneti ve dünyunu umumiye varidatı muhassasası ve Reji idaresi ve Bankı Osmani beyninde müştereken tesviye olunacak ve mezkûr idarelerin iştiraki varidat ve hasılatı mahsusalarının Hükûmeti seniye varidatına nisbetle yüzdesine isabet edecek miktarda olacaktır.

Madde 4 — Maliye Nezareti işbu nizamnamenin icarasına memurdur.

[İrade tarihi: 30 rebiüllâhir 1305 ve 1 kânunusani 1303]

— — — — —

**№ : 279 Devletce tedricen imhası mukarrer olan
meskûkâtı mağşuşeden altılıkların defaten
tedavülden kaldırılması hakkında
nizamname**

[27 rebiülâhir 1305 ve 30 kânunuevvel 1303]

Madde 1 — Elyevm beş kuruşa mütedavil devairi emiriye sandıklarında yine o kıymetle kabul olunan altılıklar tedavülden kaldırılacaktır.

Madde 2 — Zikrolunan altılıklar gelecek bin üç yüz dört senesi ağustos nihayetine kadar devairi emiriye sandıklarınca fiatı hazırası ile kabul olunacaktır ve bu müddetin hitamından sonra ahali yedinde kalacak altılıkların müddet ve sureti mübadelesi dahi başkaca ilân olunacaktır.

Madde 3 — Altılıklar mevkiî tedavülden kaldırıldıkça eli milyon kuruşluğu miktarı külçe olarak satılmak üzere Bankı Osmaniye teslim ve tevdi olunacak ve miktarı mezkûrdan fazlası mecidi çeyreğine tahvil kılınacaktır.

Madde 4 — Maliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

[İrade tarihi: 30 rebiülâhir 1305, kânunusani 1303]

№: 280 — Mahakimi nizamiyenin Teşkilâtı Kanununun dördüncü fıslının beşinci maddesi yerine kaim olmak üzere kaleme alınan maddei kanuniye

[5 cemaziyelevvel 1305, 6 kânunusani 1303]

İstida dairesinin vazaifi evvelâ hukuk ve ceza davalarına müteallik arzuhallerin muvafıkı kanun bulunanlarını kabul ve müddeti temyiz müruru ve yahut şeraiti temyiz noksanı veya davanın kabili temyiz olmaması cihetile şayanı kabul olmaları reddetmek sanien kabul ettiği arzuhallerden müruru zaman ve vazife ve salâhiyet kararlarile kabili temyiz olan kararı karinelere ve mefsuhiyeti iddia olunan ittiham mazbatalarına ve resmi damga cezayı nakdî kararnamelerine dair olanları temyizen rüyet ederek bundan maada olan arzuhalleri aid olduğu daireye göndermek salisen tayini merci ve nakli dava istidalarına hükmeylemekten ibarettir.

[İrade tarihi: 6 cemaziyelevvel 1305, 7 kânunusani 1303]

№: 281 — Matbaalar Nizamnamesi

11 rebiulâhır 1302, 16 kânunusani 1300

BİRİNCİ FASIL

Matbaa

Ahkâmı Umumiye

Madde 1 — Memaliki Osmaniyede matbaa açmak ve her nevi kütüb ve resail ve evrak tabetmek işbu nizamnameye itiba şartile serbesttir.

Madde 2 — İşbu nizamnamenin beşinci maddesi mucibince sened veren tebaai ecnebiye tebaai Osmaniyeye gibi matbaa açmak hakkına nail olur.

Madde 3 — Matbaa küşadı mutlaka ruhsatnamei resmî istihsaline mevkuftur ruhsatı resmîye istihsal etmeksizin matbaa

küşadile kütüb ve resail ve evrakı saire tabedenlerden kanunu cezanın yüz otuz yedinci maddesi hükmünce matbaası kapatılmakla beraber elli Osmanlı altını cezayı nakdî alınır.

Madde 4 — Gerek tebaai Osmaniye ve gerek ecnebiyeden matbaa küşad etmek isteyenler isim ve şöhet ve tercümei hal ve ikametgâhlarını ve tesis edecekleri matbaanın mahal ve sokak ve numarasını ve san'atı tab'ı hangi lisanda icra edeceklerini havi bir kıt'a beyanname ile beraber istidanamelerini Dersaadette Dahiliye Nezaretine ve taşralarda valii vilâyete ita edeceklerdir.

Madde 5 — Matbaa açmak isteyenlerin istidanameleri Dersaadette Zabtiye Nezaretile Şehremanetine ve vilâyatta zabıtai mahalliyyeye havale olunarak ve müstedinin ahvali tahkik ettirildikten ve hukuku mukaddesei cenabı padişahiye ve menafii devleti aliyeye dokunur âsar tabından mücanebet edeceğine dair yedinden sened ahz olunduktan sonra Dersaadette Dahiliye Nezaretinden ve taşralarda Nezareti müşarileyhadan alınacak mezuniyeti resmiye üzerine valiler canibinden kendilerine ruhsatname ita olunur ancak tebaai ecnebiyeden hiç biri matbaacılıkta encebilere müteallik imtiyazat ve muafiyattan istifade edemeyeceğini yani ledelhace kendi hakkında tebaai Osmaniye ve matbaası için dahi tebaai Osmaniye'nin küşad ettikleri matbaa gibi muamele olunmasını kabul eylediğini mutazammın devleti metbuasının sefreti canibinden musaddak bir sened ita etmedikçe matbaa küşadına mezun olamaz.

Madde 6 — Müstedinin arzuhaline merbutan ita edeceği beyannamenin sureti ruhsatname verildikten sonra Dersaadette matbaanın vaki olduğu zabıta idaresine tebliğ olunmak üzere Zabtiye Nezaretine ve vilâyatta zabıtai mahalliyyeye gönderilir.

Madde 7 — Evrakı havadis sahib veya müdürü mes'ulleri yalnız gazetelerinin tabına mahsus olmak şartile başkaca ruhsat istihsal etmeksizin matbaa küşad edebilirler ancak gazetelerinden başka evrak tabetmek istedikleri halde sair matbaa sahipleri gibi işbu nizamname ahkâmına tevfikan ruhsat istihsaline mecburdurlar.

Madde 8 — Ruhsatı resmiye ile küşad edilmiş olan matbaalar ashabı tarafından ahara terk ve ferağ olunabilir fakat mefrugulehin dördüncü ve beşinci maddelerde muharrer şeraiti

ifa etmesi lâzımgelir bu şeraiti ifa etmeyenlerin matbaası kapatılır.

Madde 9 — Matbaa ruhsatnameleri için Dersaadette üç ve vilâyatta iki osmanlı altını harç alınır ve bunların ahare terk ve ferağından dahi nısıf harç istifa kılınır.

Madde 10 — Ruhsatı resmîyeyi haiz olan bir matbaacı vefat ettikte matbaası muvakkaten mürettiblerden birinin tahti mes'uliyetinde idare ettirilir ancak müteveffanın vereseşi dördüncü ve beşinci maddelerde münderiç şerait dairesinde olmak üzere bir maha kadar müdürü mes'ul iraesine mecburdurlar o müddet geçtikten sonra matbaaları bir müdür iraesine ve anın resmen kabulüne karar tatil edilir.

Madde 11 — Matbaa ve mahalli ikametlerini tebdil ve matbaasını ahare terk ve ferağ ededenler beş gün zarfında dersaadette Dahiliye Nezaretine ve taşralarda Hükümeti mahalliyeye tahriren beyanı hal etmeğe mecburdurlar bu mecburiyet hilâfında hareket eden matbaacılarından beş osmanlı altınından on beş osmanlı altınına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 12 — Hanelerde veyahut sair mahalli gayrı malûmede hafiyen kütüb ve resail ve evrak tab ve temsil edenlerin alât ve edevatı zaptolunduktan sonra kanunen lâzım gelen mücazat başkaca icra olunmak üzere beş osmanlı altınından yirmi altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 13 — Her matbaa sahibi tabedeceği kütüb ve resail ve ilânat ve evrakı sairenin zirine ismini ve matbaasının bulunduğu mahalli ve sokak numarasını tabettirecektir kendi ismile matbaasının mahalli yazılmamış veyahut sahte olarak diğer bir isim ve mahal yazılmış olur ise kanunen muayyen olan cezadan başka beş altından on beş altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 14 — Her nevi huruf dökkenler ve huruf formaları ve alâtı tabiye imal ve fûruhtunu sanat ittihaz edenler isim ve şöhret ve tebaiyetlerini ve dükkân ve mağazalarının bulunduğu mahalli ve numarasını ve sokağını mübeyyin bir kıt'a beyan name itasile Dersaadette şehremanetinden ve taşralarda devairi belediyeden ruhsat tezkeresi alacaklardır ruhsat tezkeresini hamil olmyanlardan ve dükkân ve mağazalarını tebdil edip-

de merciine malûmat vermiyenlerden bir altından beş altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 15 — Her matbaa hangi lisanlar için açılmış ise kapısının üzerine o lisanlardan maada lisani osmanî ile bir levha talik olunacaktır.

Matbaaların derununda mürettibler ve sair işçiler çalışır iken kapısı yalnız bir zenberek ile kapalı olacak ve iki yanında dükkân ve ebniyei saire varsa matbaanın içerisinden onlara geçilebilir kapı ve pençere gibi şey olmayacaktır bu şekilde olmıyan matbaa şekli nizamisine konulmakla beraber sahibinden bir osmanlı altınından beş altına kadar cezayı nakdî ahz olunur.

Madde 16 — Maarif Nezareti ve matbuat idaresi memurları ve ledelhace zabıttadan gönderilecek memurlar her zaman matbaayı muayeneye mezundurlar matbaa sahipleri, talep olunduğu halde ruhsatnamelerini bu memurlara ibraz edeceklerdir zikrolunan memurlar işbu nizamname hilâfında müşahede ve tahkik eyledikleri halâtı mübeyyin tanzim edecekleri zabıt varakalarını icabı halinde adliye müddeiumumiliğine tebliğ olunmak üzere mercilerine ita ederler.

Madde 17 — Her matbaa sahibi matbuat idaresi tarafından talep vukuunda istimal eylediği edevat ve alâtnı nevi ve cinsine dair malûmat verecek ve matbaasında bulunan envai hurufun matbu nûmunelerini dahi ita edecektir bunlara muhalif hareket edenlerin matbaaları bir haftadan on beş güne kadar tatil olunur.

Madde 18 — Bilâruhsat tabolunan kütüb ve resailde müellif veya naşirinin ismi münderiç olmaz ise matbaacı bizzat mesul olur ve müellif veya naşirinin ismi münderiç olduğu halde onlar ile müştereken mesul tutulur.

İKİNCİ FASIL

Kütüb ve resail ve neşriyatı saire

Madde 19 — Hiç bir matbaa sahibi tab edeceği kitabı Maarif Nezaretinden ruhsatı resmiye istihsal olunmadıkça tab ve temsil edemez. Badettabı dahi ismini ve kaç nusha üzerine tab olunduğunu mübeyyin imzalı bir beyanname ile beraber iki

nüşhasını kablenneşir Dersaadette Maarif Nezaretine ve taşralarda hükümeti mahalliyyeye ita eder. Litoğrafya ve fotoğrafya ve vesaiti saire ile icra olunan matbuat ve notalı ve notasız şarkılar ve her nevi musiki âsarı ve yirmi ikinci maddede istisna edilenlerden maada tab ve neşrolunan bilcümle muharrerat bu madde ahkâmına tâbidir akaide müteallik kitapların tabı dahi kütübü saire misillü Maarif Nezaretinden ruhsat istihsaline menuttur bu misillü kitaplardan mezahibi gayrı islâmiyyeye müteallik olanlar için verilecek ruhsat rüesayı cemaat taraflarından gönderilecek ilmühaberler üzerine ita olunur.

Madde 20 — Bir telifin Maarif Nezaretince tab ve temsiline ruhsat itasında tereddüt vukubulur ise sahibinin Şûrayı Devletle icrayı tetkikat istidasına hakkı olacaktır.

Madde 21 — Tabetmiş olduğu kütüp ve resail ve evrakı saire için evvelce istihsali ruhsat eylediğine ve matbu iki nüşhasını Maarif Nezaretine ita ettiğine dair ilmühaber ibraz edemiyen matbaa sahiblerinden beş osmanlı altınından on beş altına kadar cezayı nakdi alınır.

Madde 22 — Evvelce ruhsatı resmîye ile neşrolunupta muahharen intişarı hükümetçe men edilmiş olmyan ve matbu nüşhasının aynı olan âsârın tekrar tab'ı için yeniden ruhsat istihsali lâzım gelmez fakat defai ahirede tab olunanların iki nüşhası evvelki musaddak nüsha ile beraber kablenneşir Maarif Nezaretine ita kılınmak meşruttur işbu nizamnamede gösterilen kavaide tevfikân izdivaç ve vefiyata ve bey ve şîraya ve emlak ve akar icarına ve sair hususâtı zatiye ve umuru ticariyyeye ve tiyatro ve balo ve emsali mahallere müteallik ilânat ve devairi resmîyedân tab ettirilen muharrerat ile dava vekilleri canibinden davaya dair tanzim olunan evrak dahi istihsali ruhsata hacet olmaksızın tab olunur.

Madde 23 — Her nevi resim ve tasvir ve madalya ve arma ve emsali şeyleri tab ve neşir ve teşhir ve fûruht edenler on dokuzuncu maddeye tevfikî harekete mecbur olup Maarif Nezareti tarafından Sanayii Nefise Mektebi Müdürlüğünün inzıمامı reyile ruhsat verildiğini mübeyyin mühür ile memhur bir nüşhası ibraz olunamıyan resim ve madalya ve armaları tab ve neşir veya teşhir ve fûruht edenlerden üç Osmanlı altınından on altına kadar cezayı nakdi alınır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Matbuatı ecnebiye

Madde 24 — Memaliki ecnebiyede tab olunan kütüb ve risail ile 23 üncü maddede beyan olunan şeyler ve her nevi alât ve edevat Dersaadette Maarif Nezaretinden ve vilâyatta hükümeti mahalliyeden ruhsat verilmedikçe memaliki osmaniyye idhal edilemez. Eyalâtı mümtaze matbuatının sair memaliki osmaniyye idhalinde dahi istihsali ruhsat meşruttur.

Madde 25 — Gümrüklere vürud eden kütübü ecnebiye Dersaadette Maarif nezareti tarafından ve taşralarda Hükümeti mahalliye canibinden bilmuayene mahzuru görünmeyenlerinin idhaline ruhsatı mutazammın olmak üzere birer kıtasının zahırına mührü mahsus basılarak sahibine lieclitteslim gümrüğe iade olunur fakat esasen duhulüne müsaade olunan kitapların enva ve esamisini mübeyyin Maarif Nezaretinden bir cedvel yapılarak bilcümle gümrük memurlarına gönderilip bu cedvelde gösterilen kitapların yeniden tab ettirilmedikçe muayeneye hacet olmaksızın imrarına ruhsat verilecektir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Evrakı matbuanın nakil ve fûruht ve tevzii

Madde 26 — Dükkânlarda ikamet eden bilcümle kitapçılar ile seyyar olarak kütüb ve resail ve resim ve sair matbuat nakil ve fûruht ve tevzi edenler ve matbaalarda istihdam olunan mürettepler Dersaadette şehremanetinden ve taşralarda devairi belediyeden ruhsatı havi tezkere almağa mecburdurlar kitapçı dükkânları ledelhace memurini zabıta canibinden ve maarif ve matbuat idaresi teftiş memurları tarafından muayene olunur.

Madde 27 — Yirmi ikinci maddede istisna olunan evraktan maada bilâ ruhsat tab ve temsil veyahut memaliki saireden idhal olunan kütüb ve resail ve gazete ve resimleri ve matbuatı sairreyi fûruht ve nakil ve tevzi edenlerden üç osmanlı altınından on altına kadar cezayı nakdî alınır.

Madde 28 — Gazete ve sair evrakı mevkute nakil ve fûruht ve tevzi edenlerden sokaklarda ve güzergâhı âmme olan

mahallerde sattıkları evrakı mevketenin isminden maada münderecatını ima eder elfaz ile nida edenlerin ruhsat tezkereleri istirdat ile beraber kendilerinden kanunu cezanın iki yüz elli dördüncü maddesi mucibince cezayı nakdî alınır.

Madde 29 — Muzır ve muhilli edeb olan ve işbu nizamname ahkâmına mugayir olarak neşrolunan matbuat ve resimleri bilerek alenen veya hafiyen nakil ve fûruht ve tevzi edenler matbuatı mezkûre müellif veya tabilerinin şeriki cürmü addolunur ve ona terettüb edecek muamelei cezaiyeden başka bir aydan üç aya kadar icrayı sanattan dahi mennedilir.

BEŞİNCİ FASIL

İlânât

Madde 30 — Tiyatro ve balo gibi mahaller ilânâtile izdivaç ve vefiyat misillü umuru şahsiyeye müteallik ilânlardan maada sokaklarda ve memerrinas olan mahallerde devairi belediyeden istihsalî ruhsat olunmadıkça ilân varakası yapıştırılmak veyahut dağıtılmak külliyyen memnudur işbu memnuiyet hilâfında hareket edenlerden beş osmanlı altınından on altına kadar cezayı nakdî alınır ve yapıştırılan veyahut dağıtılan ilân varakalarının münderecatında muhalifi kanun mevad bulunduğu halde anın derecesine göre terettüb edecek mücazat başkaca hüküm ve icra olunur.

Madde 31 — Tiyatrolara ve emsali mahallere mahsus ilân varakaları sair lisan üzere tertib olunduğu halde türkçe tercümesini dahi havi olacaktır. Türkçesi yazılmış olmıyan o gibi ilânât ashabından bir osmanlı altınından beş altına kadar cezayı nakdî ahz olunur.

Madde 32 — Sokaklarda ilân varakaları talikile melûf olanlar isim ve şöhret ve tebaiyet ve tercümei hal ve mahalli ikametlerini şehremanetine veyahut devairi belediyeye beyan ile ruhsat tezkeresi almağa mecburdurlar ruhsatsız hareket ettikleri halde kendilerinden bir mecdiyeden bir altına kadar cezayı nakdî alınır ve her kim olur ise olsun bilerek alenen veya hafiyyen ilânâtı memnua talik eder ise asıl cürüm sahibinin şeriki addolunur.

ALTINCI FASIL

Muhakemat

Madde 33 — İşbu nizamname ahkâmı hilâfında vukua gelen ceraimin muhakemesi mahakimi umumiyye ve talebi muhakeme adliye müddei umumilerine aiddir.

Madde 34 — İşbu nizamnamede beyan olunan ceraimin tahkik ve taharrişi zabıtai adliyye ve Maarif Nezaretile matbuat memurlarına aiddir. Bu memurlar tahkik eyledikleri ceraim hakkında birer zabıtname tanzim edip Dersaadette Dahiliye Nezaretine ve taşralarda Hükûmeti mahalliyye gönderilmek üzere mercilerine ita ederler. Ceraimi mezkûre hakkında Dahiliye Nezaretinden veyahut Hükûmeti mahalliye canibinden vuku bulacak tebliğat üzerine müddeiumumiler tarafından ikamei dava olunur.

Madde 35 — Bilâ ruhsat tab ve neşir olunan bilcümle kütüb ve resail ve evrakı saire derhal toplattırılıp ve bir nüshasından maadası bunları derdest eden memur ile zabıta memuru ve sahibi tarafından mühürlenip en yakın zabıta merkeze veyahut dairei belediyeye muvakkaten teslim olunur icabı takdirinde matbuat idaresi tarafından irae olunacak mahalle nakil ile memhuren orada hıfzettirilir. Bunlar Dahiliye Nezareti veyahut mahkeme tarafından emir verilmedikçe ashabına iade olunmaz.

Madde 36 — İşbu nizamnamede muayyen ceraimin mükerrirleri hakkında tayin olunacak ceza mücazâtı asliyenin nihayet iki misline iblağ olunabilir. Ceraimi mezkûreden dolayı mahkûmiyeti tarihinden itibaren bir sene mürur etmeksizin diğer bir cürüm irtikâb eden kimse mükerrir addolunur.

Madde 37 — İşbu nizamnamede tayin olunan mücazat yalnız istihsali ruhsat şartının ademi ifası cürmüne mahsustur. Binaenaleyh ruhsatsız tab ve neşir veya memaliki saireden idhal olunan kütüb ve resail ve evrak vasıtasile ika olunan ceraimi saire hakkında terettüb edecek ahkâmı kanuniye başkaca icra olunur.

Madde 38 — Tab ve neşrinden dolayı müellif veya tâbii hakkında mahkemece mücazâtı kanuniye hükmolunan kütüb ve resailin yalnız muzır olan sahifelerinin ve esasen matbuatı muzirreden ise mecmuunun mahv ve izalesi emrolunur ve yirmi

ikinci ve yirmi üçüncü maddelerde zikrolunan evrak ve eşyadan olupta mazarratı tebeyyün edenlerin musaderesine hükm edilir.

Madde 39 — Zaten istihşali ruhsat etmiş olan bilcümle matbaa ashabına bilâ harç ruhsatname ita kılınır tebai osmaniyyeden olan matbaa sahiblerinden bilâ ruhsat icrayı sanat etmekte bulunanlar işbu nizamnamenin neşri tarihinden itibaren bir mah zarfında istihşali ruhsat eylemek üzere merciine müracaat ederler ise yalnız dokuzuncu maddede muharrer harcın istifasile yedlerine ruhsatname ita olunacak ve tebaai ecnebiyyeden olupta ruhsatsız icrayı sanat eden matbaacıardan mezkûr harç ile beraber beşinci maddede beyan olunan senedi ita edenlere ruhsatname verilecektir.

Bilcümle kitapçılarla huruf ve alâtı tab'ıye imal ve fûruht eyliyenler ve matbuat nakil ve fûruht ve tevzi ve talik edenler ile mürettiblerden ruhsatı haiz olmyanlara mehli mezkûrun inkızasına kadar ruhsat tezkeresi ita olunacak ve inkızaıy mehlden sonra işbu nizamname ahkâmına tevfiķi hareket etmiş olmyanlar bulunur ise haklarında hükmü nizam icra kılınacaktır.

Madde 40 — Dahiliye ve Adliye ve Maarif Nezaretleri işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

Madde 41 — İkinci cild Düsturda münderiç 20 cemaziyel-evvel sene 1273 tarihli matbaa nizamnamesinin hükmü mefsuh-tur. [*]

[*] 1273 tarihli nizamname tertib 1 cilt: 2. sahife 227 dir.

[İrade tarihi: 9 cemaziyelevvel 1305, 10 hânunusani 1303]

№: 282 — Arazi Kanununa müzeyyel fıkrai kanuniye

Arazii haliye ve mahlûleden Devletçe muhacirine tefviz olunup onlar tarafından ziraat ve ebniye inşa olunan arazi hakkında bilâ üzür iki sene mürurundan sonra aharı tarafından ikame olunacak tasarruf davası istima olunmaz.

[İrade tarihi: 11 cemaziyelevvel 1305, 12 kânunusani 1303]

**№: 283 — Sicilli ahvalı memurın komisyonu
umumisi nizamnamesine zeyl**

11 cemaziyelevvel 1305 ve 12 kânunusani 1303

Erbabı ehliyet ve sadaketten olmakla beraber yirmi sene hizmeti Devlette istihdam olunupta bir gûna rütbe ve nişana nail olamıyan veyahut mazhar olduğu rütbe veya nişanı on sene terfi ve tebdil edilmıyen memurının derecei istihkaklarına göre mazharı mükâfatı seniye olmalarını makamı Sadarete bamazbata ihtar etmek sicilli ahval komisyonunun cümlei vezaifindedir.

[Irade tarihi: 25 cemaziyelevvel 1305, 26 kânunusani 1303]

**№: 284 — Ağnam resminin sureti idare
ve istifasına dair talimatname**

BİRİNCİ FASIL

*Ağnam tadadında kuranın taksimi ve tadad ve yoklama
memurlarının usulü intihabı*

Madde 1 — Her kazanın havi olduğu kura mevkilerinin icabına ve ağnamının miktarına göre lüzumu kadar kola taksim olunarak bunların ağnamı muvakkaten tayin olunacak memurın marifetile tadad olunacaktır.

Madde 2 — Tadad kollarının cümlesi martın birinci günü tadada mübaşeret edebilmek üzere her sene mart hulûlünden mukaddem kaza meclisi idaresinde işbu talimatın tayin eylediği müddetler zarfında tadad ve yoklamayı icra etmek ve müddeti zarfında ikmal edemezler ise ikmaline kadar istihdam olunarak başka bir şey talebine hakları olmamak üzere ücreti maktua ile her kol için bir memur ve bir muharrir ve lüzumu kadar süvari ve piyade kolcu intihab olunarak isim ve miktarı maaşlarını mübeyyin tanzim olunacak defter mart hulûlünden evvel merkezi livaya gönderilerek liva üzerine yapılacak icmali dahi muhasebe vilâyete irsal olunup orada hıfzolunacaktır. Memur ve muharrirlerin ücretleri derecei kifayede tayin olunacağı gibi

süvari kolcularının ücreti dört yüz ve piyadelerin iki yüz eli kuruştan dun olmyacaktır.

Madde 3 — Marttan on beş gün mukaddem kaza merkezlerinde bulunmak ve tadad ve yoklama hitamına kadar istihdam olunmak üzere her kaza için liva meclisi idaresinden ücreti maktua ile erbabı haysiyet ve iktidardan bir memur intihab ve izam olunacaktır.

Madde 4 — İşbu kaza memuru kol memur ve muharrir ve kolcularının intihabında hazır bulunarak sureti intihablarına ve maaşlarının derecei kifayeden fazla ve dun olmamak üzere tahsisine nezaret ve tanzim olunan defteri temhir edeceği gibi gerek tadad ve gerek yoklama esnasında lâzımgelen mahallere bizzat azimetle icrayi tahkikat eyliyecektir.

Madde 5 — Bazı esbabı mahsusaya mebni bir livaya vilâyetten memuru mahsus izamına lüzum görüldüğü halde tadad muamelâtının hüsnü cereyanına nezaret etmek ve indelicab bazı kazalar ile kuraya dahi azimet etmek üzere memurini mütehayyizei vilâyetten veyahut meclisi idarei vilâyet azası ve onlar gibi muteberanı memleketten bir münasibi intihab olunarak canibi hazineye biliş'ar mezuniyet alındıktan sonra izam olunacak ve işbu memura muvazzaf ise Aşar Nizamnamesinin kırk sekizinci maddesine tatbikan harcırah ve yevmiye ve muvazzaf değil ise merkezi vilâyetten yevmi hareketinden itibaren yalnız yevmiye verilecektir.

Madde 6 — Her kazanın cesametine ve mevkiinin iktizasına göre istihdam olunacak memurlar nisbetinde lüzumu miktar akça vilâyet merkezlerince tahsis olunarak bu akçanın miktarı şubatın on beşinden evvel kazalara tebliğ olunur.

Madde 7 — Kaza ve liva ve vilâyetten tayin olunacak bilûmum tadad memurları müntehiblerinin veyahut memurini mütehayyizei sairenin akraba ve müteallikatından olmamak ve devlet hizmetine intihab için lâzım gelen evsafı haiz bulunmak meşruttur kaza ve kol memurları ve kolcular dahi her halde emniyete şayan olanlardan intihab olunacaktır şayet bunların meyanında evsafı mezkûreyi haiz olmıyan ve sabıkai halleri istihdamlarına mâni olan bulunur ise intihabedenler mes'ul tutulur.

Madde 8 — Kaza ve kol memurlarile kol muharrirlerinin ve kolcularının hini tayininde şayet ikmalî hizmet etmeksizin azlî lâzım gelir veyahut kendisi terki hizmet eyler ise kesbi istihkak etmediği miktarı kefilinden istirdad olunmak üzere maaşlarının sülûsü ba sened ita kılınıp masraf kayıd olunur ve hitamî memuriyetlerinde kusur istihkakları dahi kezalik masraf kaydile verilir.

Madde 9 — Tadad ve tahsil memurları gezdikleri yerlerde meccanen ahaliden yem ve yiyecek ve ağnam ashabından il-mühâber pahası vesaire namile bir şey almaktan memnurdurlar. Buna muhalif hareket edenler Ceza Kanunnamesinin yüz otuz birinci maddesi hükmüne tevfikân mücazat olunurlar.

Madde 10 — Tadad kollarının refakatlerine münasib miktar jandarma neferatı ita olunacağı gibi kaza memurlarının devir ve teftişinde dahi jandarma neferatı ve icabında ondan mada maiyetlerine münasib kollardan muvakkaten birer ikişer kolcu verilecektir.

İKİNCİ FASIL

Tadad ve yoklamanın sureti icrası

Madde 11 — Her sene marttan on beş gün mukaddem kura muhtarlarile ihtiyar meclisleri azası tarafından kariyeleri hududunda mevcut olan koyun ve keçinin miktarile sahiblerinin esamisini mübeyyin bir defter tanzim olunarak defteri mezkûr muhtar vasıtasile merkezi kazaya götürülecektir bir köyde Türkçe okuyup yazar kimse olmadığı halde mezkûr defterin diğer bir lisan üzerine tanzimi caizdir hiç bir lisanı okuyup yazmak bilmiyen olmadığı halde mevcut olan koyun ve keçi çeteleler üzerine işaret olunarak işbu çeteleler muhtar tarafından merkezi kazaya isal ve meclisi idareye ita olunacaktır. Meclisi idare mezkûr çeteleler üzerine bir defter tanzim ve muhtara temhir ettirecektir. Gerek işbu çeteleler üzerine yapılacak defter ve gerek kariyelerden gelecek defterlerin zirleri mührü zatî ile meclisi idare heyeti canibinden temhir olunduktan sonra çetelelerle beraber hıfzolunur.

Madde 12 — Marttan sekiz gün mukaddem madde sabıkada muharrer defteri veyahut çeteleleri getirmiyen kariye

muhtarı bir sebebi mücbir isbat edemediği halde muhtarlıktan çıkarılır.

Madde 13 — Ağnam tadadı martın birinden yirmisine kadar ikmal olunmak tahti mecburiyettir.

Madde 14 — Tadadı ağnama çıkarılacak kol memurları yedlerine matbu ve mecalisi idare taraflarından iplikleri mah-tum birer defter ve beyaz kâğıd üzerine matbu ve iplikleri memhur ve koçanlı olarak lüzumu kadar ilmühaber verilecektir defter ve ilmühaberlerin kaçar varak olduğu mühürlerinin üst tarafına yazılacak ve memurlar bunlardan başka hiç bir varaka üzerine defter ve hesap tutmıyacaktır alelümum kol muaddidleri gerek tutacakları defterlerde ve gerek verecekleri ilmühaberlerde sabit mürekkep kullanacaktır bu defterleri hâk etmek veya silmek veyahut bütün bütün karalamak asla caiz olmayıp sehvedildiği surette iptida yazılan yeri yine okunacak derecede çizilip sahihi yazılacaktır.

Madde 15 — Kol memurları ağnamını tadad edecekleri kariyenin ihtiyar meclisinden iki adam ile köyün imam ve papasını celbedip sayacakları ağnam ve keçinin sahiblerinin isim ve şöhret ve mahalli ikametlerle sayacakları ağnam başlıca sürü ise mandıra veya ağılın bulunduğu yerin ismini matbu olan deftere yazdıktan sonra kuzu ve oğlak müstesna olmak üzere mevcut bulacakları koyun ve keçiyi kemali dikkatle tadad ederek bunların adadını defteri mezkûrde olan hanelerine tahrir edecekler ve matbu ilmühaberlerden birer tanesini derhal defterde yazıldığı gibi doldurup ve numarasını koyup muharrir ile beraber bittemhir sahibi ağnam yedine vereceklerdir köy imamı ve papas dahi ayrıca bir defter tutarak sayılan koyun ve keçiyi tahrir edeceklerdir.

Madde 16 — Bir köyün tadadı bittikte memurların defterile imam ve papas tarafından tutulan defter karşılaştırılarak ve köylüden sair bulunabilen ahali dahi toplanarak defterler herkesin önünde okunup bundan maada daha sayılmamış koyun ve keçi varsa haber verilmesi cümleye beyan olunduktan sonra filân köyde şu kadar koyun ve keçi tadad olunup bundan başka tadad olunmamış koyun ve keçi kalmadığı ve şayet zuhur eder ise mektum olacağından iki kat resmi alınacağı gerek memurların ve gerek kariyenin defteri

zeyline yazılıp bunların ziri memur ve muharrir ile köyün ihtiyar meclisi taraflarından temhir olunarak memurların defteri memurlarda ve kariye defteri kariyede kalacaktır.

Madde 17 — Bir köyün hududu dahilinde tadad olunan koyun ve keçiden külliyetli aşair malı var ise maddei sabıkada beyan olunan muamelede köy ihtiyarlarından başka aşiretten dahi bey veya o köy kethüdasile bir de ihtiyar bulundurulup defterin ziri bunlar tarafından dahi temhir olunacak ve merkezi kaza olan kasabanın hududu dahilindeki koyun ve keçinin memurlar tarafından tadadında dahi meclisi idarei kazaca mahallât ihtiyar meclisleri azasından intihab olunmuş iki adam hazır bulundurulacaktır.

Madde 18 — Koyunlar tadad olunduğu vakit ashabile memurların tutacakları çetelelerin hini iktizada bakılmak için uçlarına sahibinin köyü ile ismi yazılıp ferdası seneye kadar zayi edilmiyerek merkezi kazada hifz edilecektir

Madde 19 — Koyun ve keçilerin umumu birden sayılıp ta her cinsin alettahmin tayini miktarı memnudur. Gerek koyun ve gerek keçiler behemehal ayrı ayrı tadad olunarak miktarları hakikata muvafık olarak terkim edilecektir.

Madde 20 — Her kol tadadı ikmal ile avdet ettikçe bil-muhabere verilecek karar üzerine civar kazadan münasib bir kolun tadad olunmuş olan ağnamını yoklamaya tayin edilecektir işbu yoklama dahi martın yirmisinde iptida ile nisanın onuna kadar ikmal olunacaktır memurlar tadadda cereyan eden usule tevfiakan mevcut olan koyun ve keçiyi yoklama edip bunların miktarlarını köyde bulunan tadad defterlerle ve ashabının yedlerinde bulunan ilmühaberlerle tatbik ettikten sonra mezkûr ilmühaberleri alıp anların münderecatını kendilerine verilecek olan renkli kâğıd üzerine matbu ve iplikleri mühürlü ve koçanlı ilmühaberlere tahrir ile bunları koçanlarından kat ve ita edeceklerdir işbu yoklamada mektum zuhur eylediği surette ikinci defa verilecek ilmühaberde başkaca irae olunur.

Madde 21 — Gerek tadad ve gerek yoklamada tevzi olunan ilmühaberlerin koçanları zayi edilmiyerek merkezi kazaya götürülecek ve merkezi kazada yirmi sekizinci madde

mucibince tatbikatı bilicra diğer evrak ve defatir ile beraber hıfzolunacaktır.

Madde 22 — Ağnam mart içinde hangi kaza arazisinde bulunur ise o kaza tadat memurları tarafından tadat olunacaktır. Şayet ashabı ağnam henüz kendi koyunlarının tadadına sıra gelmezden mukaddem koyunlarını ahar kazaya göndermek istediği halde bulunduğu mahallin tadad memuruna veyahut merkezi kazaya müracaatla tadad ettirerek tezkeresini ahzedip hini hacette ibraz etmek üzere tezkeresile beraber imrar edecektir. Ve şayet ağnamın umumunu imrar edecek olmayıpta bir kısmını gönderdiği halde olmaktadır için asıl tezkeresinden ifrazen ve meccanen tezkere verilecektir.

Madde 23 — Tadad olunmuş ağnamdan tadad ve yoklama muamelâtı henüz hitam bulmaksızın bir kazadan diğerine ağnam nakl olunmak istenildiği halde tezkeresile beraber naklolunacak ve bir tezkerede muharrer ağnamın umumî nakil olunmayıp bir miktarı nakil olduğu halde kezalik asıl tezkeresinden ifrazen ve meccanen verilecektir.

Madde 24 — Yirmi ikinci ve yirmi üçüncü maddeler mucibince tadad ve yoklama müddeti zarfında bir kazadan diğerine imrar olunacak koyun ve keçiler behemehal tadad olunmuş olmak lâzım gelir. Tadad olunmamış koyun ve keçi geçirilememek için mart duhulünden bir kaç gün mukaddem kaza hudud ve sınırlarında vaki geçid yerlerine kolcu ikame olunacaktır işbu kolcular resmi tediye olduğu tezkeresi zahrına işaret olunmayan veyahut ayrıca tediye pululası bulunmayan yabancı ve geçici ağnamını dahi imrar ettirmeyeceklerdir.

Madde 25 — Gümrük resmi bilifa diyarı ecnebiyeden mealiki şahaneye idhal olunmuş olan ağnam ve keçiden senesi içinde başkaca ağnam resmi talep olunmayacaktır. Yani bir senenin martı duhul ettikten sonra bir adam ecnebi memleketten beri tarafa ağnam geçirdiği ve resmi gümrüğü tamamen ödediği sabit olur ise o adamın resmi gümrüğünü tediye etmiş olduğu ağnam ve keçiden senesi merkume şubat nihayetine değin başka rüsumat talep olunmamak ve eğer geçiripte resmi gümrüğünü ifa eylediği hayvanatın mart duhulünden evvel geçtiği tahakkuk eder ise verdiği resmin hükmü geçtiği seneye tabi olarak

o makulelerden mart duhulünde ağnam resmi dahi alınmak lâzım gelecektir. Mart duhülünden sonra geçirdiği sabit olanların ağnamı yalnız tadad ile miktarı yedinde bulunan ve gümrük resminin tediye edildiğini mübeyyin olan gümrük tezkeresine muvafık olduğu veyahut daha noksan bulunduğu halde (bittadad yoklaması icra olunmuştur) diye tezkereye kayıd ve temhir olunduktan başka defterlere dahi miktarile sahibinin ismi kayıd ile mülâhazatında (resmi gümrüğü verilmiş olduğundan bu senelik rüsumat alınmayacağı) ibaresi yazılacak ve gümrük tezkeresinin hangi mevkiiden verildiği dahi işaret edilecektir eğer tadad olunan ağnam gümrük tezkeresinde muharrer olandan ziyada zuhur eder ise fazlasının ağnam resmi istifa edilir.

Madde 26 — Ağnamı kadimen resimden mafu olan tekâya ve zevaya ile manastırlar derunundaki ağnam kablettadad muhtarlar tarafından tanzim olunacak defterlere idhal olunacağı gibi bunlar memurları tarafından tadad ve yoklama edilerek defterlere geçirilecek ve hazinei celile ile bilmuhabere muafiyeti tebeyyün edecek miktardan fazlası görüldüğü halde üst tarafın resmi istifa olunacaktır.

Madde 27 — Yabancı ve geçici ağnamı tadad olunduktan bunların yabancı ve geçici ağnamı olduğu tadad defterlerinde işaret olunmakla beraber derhal miktarı ve ashabının esamisi tadad memuru tarafından kaza merkezlerine bildirilecektir.

Madde 28 — Şubat içinde kuradan alınmış olan defterler ile tadad defterleri ve hini tadadda ashabı ağnama tevzi ve yoklama memurları tarafından istirdad olunan pusulalar ile onların ve yoklama memurlarının tevzi ettikleri pusulaların koçanları yoklama hitamında merkezi kazaya celbile bunların tetkikatı ve yekdiğerile tatbikatı icra olunarak bir gûna mübâyet olduğu halde nizam dairelerinde muamele olunmak üzere tahkikat icrasına ibtidar olunmakla beraber her kariyede ne makule koyun ve keçi sayılmış ve ne miktar mektumat bulunmuş ve resmi ne miktara balığ olmuş olduğunu mübeyyin nümunesine tevfikân tanzim olunacak kaza tadad defterine zikr olunan tatbikat ve tetkikattan ne netice hasıl olup ne türlü tahkikat icrasına mübâderet olduğu ve defatir ve evrakın cümlesi birbirine tatabuk ederek bir gûna yolsuzluk vukua gelmediği anlaşılır ise keyfiyeti mez-

kûr kaza tadad defterinin zirine meclisi idarei kazadan tahrir ve zat mühürlerle temhir olunur. İşbu tadad defterleri üç nüsha olarak tanzim ve bir nüshası kazada hıfzolunup diğer iki nüshası nisan nihayetine kadar merkezi livaya isal olunur.

Madde 29 — Merkezi liva kazası için dahi maddei sabıkada tafsil olunduğu veçhile kariye üzerine iki nüsha tadad defteri tanzim olunarak bir nüshası merkezi livada hıfzedilir ve diğer nüshası kazalardan vürud edip tetkik olunacak tadad defterlerinin birer nüshası ve nümunesine tevfikân liva üzerine tanzim olunacak icmal ile maan mayıs nihayetine kadar canibi vilâyete gönderilir.

Madde 30 — Merkezi vilâyet kaza ve livası için kaza ve liva tadad defterleri yapıldıktan sonra umum vilâyet için tadad olunan ve mektumen bulunan ağnam ruus ve rüsumatını nâtik nümunesine tevfikân bir icmal tanzim olunarak ve her kazanın tadad defterleri zeylinde tetkikat ve tatbikatı vakıa üzerine ne türlü muamele icra olunduğuna dair muharrer olan tafsilatın hulâsası işbu icmal zirine terkim edilerek haziran nihayetine kadar hazineye irsal olunur ve kazalarca icrasına iptidar olunan tatbikat takib olunup neticelendirildikçe canibi hazineye malûmat verilir.

Madde 31 — Kaza malmüdürleri ve liva muhasebecileri defterdarlar tadad defterlerinin tanzimi vazifesile mükellef ve bunları vaktile hazineye göndermeğe mecburdurlar.

Madde 32 — Ağnamın mart hulülünden mukaddem tadadı müteamil olduğu hazinece de malûm olan bazı mevakide emri tadad teamülen mutad olan mevsimlerde icra olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Mektumen bulunacak ağnamdan dolayı icra olunacak mücazat

Madde 33 — Bir mahaldeki ağnam ve keçinin hini tadadda cümlesi veyahut bir mikdarı sayılmamış olduğu yirmi sekizinci madde mucibince icra kılınacak tatbikat ve tetkikat üzerine her ne vakit olursa olsun tebeyyün eder ise sahibinden iki kat resim alınır tadad memurlarının işbu ketim işinde med-

halleri olduğu halde haklarında muamele kanuniye icra olunacağı gibi kariye veyahut kasaba ihtiyarlarının malûmatları olduğu halde onlar dahi bir daha o makule işlerde kullanılmak üzere çıkarılacaklardır memurlardan başka herkim bu misillü fazla koyun ve keçi haber verir ve meydana çıkarırsa alınacak iki kat resimin nisfı kendisine verilecektir.

DÖRÜNCÜ FASIL

Ağnam resminin sureti tahsili

Madde 34 — Ağnam resmi üç mütesavi taksit ile mart ve nisan ve mayıs nihayetlerinde istifa olunacaktır.

Madde 35 — Ağnam ashabi mayıs nihayetinde resmin gerek umumunu ve gerek bir miktarını tediye etmemiş olduğu halde iki gün zarfında sureti işbu talimata merbut ihbarnameden birer kıt'ası nahiye ve kazalarda müdür ve kaymakamlar tarafından ve vilâyet ve liva merkezlerinde ağnam tahsildarları canipleirnden memhur olarak kaza ve nahiyelerde müdür ve kaymakamların istihdam edecekleri adamlar vasıtası ile ve vilâyet ve liva merkezlerine merbut kurada bizzat tahsildarlar tarafından ağnam sahiplerine ve kendileri bulunmadığı halde mahallelerinin veyahut kariyelerinin imam ve muhtarlarına tebliğ olunup işbu ihbarnamelerin tebliğinden itibaren bir hafta zarfında dahi getirilip teslim olunmadığı halde medyunun ağnamından iktiza eden miktarı ihbarnameyi tebliğ eden memur marifetile ve kariye muhtarları ve kasabalarda meclisi beledi azasından biri bulunduğu halde ahzolanup onların huzurunda bilmüza-yede satılarak esmanından ağnam resmi istifa olunacaktır. Resmî miri için koyun ve keçi ahzinde tiftik keçilerile damızlık olanlar en sonraya bırakılacağı gibi sair koyun ve keçilerde dahi her halde deyni mirinin tesviyesine kâfi miktarı fûruht olunmak üzere sahibi kendisine daha nafi gördüklerini tefrik ve tevkif edebilir ashabi ağnam bunları evvelce satmış oldukları halde Tahsili Emval Nizamnamesinin on altıncı maddesinde gösterildiği veçhile eşya ve zehair ve saire dahi satılabilir geçici ve yabancı malı olan ağnam ile kasabalarda müteferrikan mevcud olan ağnamın resmi akibi tadatta istifa olunur.

Madde 36 — Geçici ve yabancı malı olan ağnamın başka tarafa naklinden evvel resmi istifa olunmak üzere badettadat ne vakit olursa olsun bunların ashabına ihbarname tebliğ olunabilir ihbarnamenin tebliğinden sonra bir hafta geçmezden mukaddem ağnamın naklolunacağı anlaşılır ise ihbarnamenin icrayi hükmü bittacil bunun tebliğiyle beraber iktiza ettiği mikdar koyunun alınması caiz olur.

Madde 37 — Bir kaza ağnam resmi nihayet haziranın on beşine kadar kâmilen tahsil olduğu surette tahsilâtı vakıadan yüz kuruşta yirmi para tahsildariye verilir nahiye idaresinde bulunan kuraya aid ağnam resminin yüz kuruşta yirmi para tahsildariyesinden yedi parası nahiye müdürlerine ve beş parası kaza kaymakamına ve üç parası kaza malmüdürüne ve kusur beş parası dahi muhtarana ita olunur kaza merkezlerinde idare olunan kura ağnam resminden alınacak yüzde yirmi paranın on parası kaymakama ve beş parası malmüdürüne ve kusur beş parası dahi muhtarana verilir.

Madde 38 — Ağnam resminden haziranın on beşine kadar her ne sebebe mebni ve ne kadar cüz'i olursa olsun bakaya kaldığı halde kaymakamlar ile nahiye ve malmüdürlerine bir şey verilmeyecek ve kendileri mes'ul tutulacaktır.

Madde 39 — Ağnam resminin ikmali tahsilinden evvel kaymakamlar ile mal ve nahiye müdürlerinin aidatı tahsiliyeye mahsuben az çok akçe almaları katiyen memnudur ve bu memnuiyet hilâfında hareket eyledikleri halde memuriyetlerinden azledilecektir. Haziranın on beşinden mukaddem infisali vukubulan kaymakam ve mal ve nahiye müdürlerinin müddeti memuriyetlerindeki tahsilâtta aidat alabilmeleri mutlaka kusur ağnam resminin halefleri tarafından müddeti muayyene tahsiliye zarfında bir akçesi bakaya kalmamak üzere istihsal ve istifa etmelerine mevkuftur ve müddeti muayyene zarfında resmin tamamı tahsil olunmaz ise ne onlara ve nede haleflerine bir şey verilmeyecektir.

Madde 40 — Doğrudan doğruya liva ve vilâyet merkezlerinden idare olunan kariyeler ağnam resminin tahsilini müddeti muayyenesi zarfında ikmal ettikleri halde yüzde yirmi para aidat verilmek üzere tahsildar tayin olunur ve ikmal etmezler ise hiç bir akçe verilmez.

Madde 41 — Ağnam resmi ashabi veyahut kariye muhtarını taraflarından doğrudan doğruya mal sandıklarına teslim olunup gerek kaymakam ve gerek nahiyeye ve malmüdürlere tahsildar resmi mezkûr tahsilâtına kat'an el sürmeyeceklerdir ve el sürdükleri halde azlolunacaklardır.

Madde 42 — Ağnam resminden vaki olacak tahsilât yoklama memurlarının verecekleri pusulaların arkasına işaret olunup şayet resmi mezkûr ağnam henüz yoklama edilmeksizin ita olunur ise tadat pusulası arkasına işaret olunmayarak sahibi yedinde kalmak üzere başka sandık ilmühaberi ita olunacaktır. Mart ibtidasından mayıs nihayetine kadar istihdam olunmak ve tadada aid defatirin tetkikatında muavenet eylemek ve tahsilâtı vakıayı defterlerine nakletmek üzere her kaza için altı yüz kuruştan bin kuruşa kadar ücreti maktua ile birer kâtip istihdam olunur.

Lâhika

Canavar tadadı işbu talimata tevfiakan cereyan etmek üzere eylül ibtidasında tadada mubaşeretle nihayetine kadar tadad ve yoklama edilir. Ve resmi eylül ve teşrinievvel ve sani nihayetlerinde üç taksit ile işbu talimata tevfiakan istifa olunur.

Irade tarihi: 21 cemaziyelevvel 1305, 23 kânunusani 1303

Ağnam resmini tekasiti muayyenesinde tediye etmeyen mükellefine tebliğ olunacağı otuz beşinci maddede beyan olunan ihbarnamedir.

Üç yüz senesinde tabi sancağında kazasında kariyesindeki ağnam meyanında sayılan koyun ve keçinin resim icabı olan kuruşu talimatında muayyen tekasitle tediye etmemiş olduğunuzdan işbu tebliğnamenin tarihinden itibaren bir hafta zarfında dahi tediye olunmaz ise talimatı mezkûre mucibince koyun ve keçinizden ve zahire ve eşyanızdan lüzum görülen mikdarı fûruht ile istifayı deyin olunacaktır.

*İhbarnamenin kabzını müş'ir mükellefin tarafından
verilecek ilmühaberdir*

Üç yüz senesi ağnam resmini tediye etmeliğime dair
kazası kaymakamlığından irsal olunan ihbarnameyi aldım.

sene Filân kariye ahalisinden

*Mükellefinden ihbarname tebliğ olunan şahıs kariyesinde
bulunmadığı halde kariye muhtarı tarafından
verilecek ilmühaberdir.*

Üç yüz senesi ağnam resmini tediye etmesi için
kaymakamlığından kariyemiz ahalisinden gönderilen ihbarname
merkur burada bulunmadığı cihetle tarafımızdan ahz olunmuştur.

sene Filân kariye muhtarı

*Mükellefinden ihbarname tebliğ olunan şahıs ihbarnameyi
kabulden imtina eylediği halde kezalik kariye muhtarı tara-
fından verilecek ilmühaberdir*

Üçyüz senesi ağnam resmini tediye etmesi için
kaymakamlığından kariyemiz ahalisinden mezkûr ihbarnameyi
kabulden imtina eylediği cihetle tarafımızdan ahz olunmuştur.

sene Filân kariye muhtarı

*Yabancı ve geçici ağnamı rüsumatı için tebliğ olunacak
ihbarname*

Üçyüz senesinde vilâyetine tabi sancağı-
nda kazasında kariyesindeki ağnam meyanında yabancı ve
geçici ağnamı olmak üzere sayılan koyun keçinizin resim
icabı olan kuruşu henüz tediye etmemiş olduğunuzdan meblâğı
mezkûru heman tediye etmediğiniz halde talimatı mezkûre
mucibince koyun ve keçinizden ve zahire ve eşyanızdan lüzum
görünen miktarı fûruht ile istifayî deyn olunacaktır.

**№: 285 — 1304 sensinden itibaren muhacirinin
hizmeti askeriye ile sureti mükellefiyetleri
hakkında irade**

16 cemaziyelevvel 1305, 17 kânunusani 1303

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

Üçyüz dört senesinden itibaren bilcümle muhacirinin hizmeti askeriye ile sureti mükellefiyetleri hakkındaki mazbatayı maruza üzerine teftişi askerî komisyonundan tanzim ve takdim kılınan mazbatada Kırım meselesinde hicret etmiş olanlar için tayin olunan yirmi beş sene müddet çoktan munkazi olması bunların bermucibi karar senei âtiyede kur'aya idhalleri ve mes'elei ahireden dolayı hicret edenlerle Yunanistan ve Bosna taraflarından gelmekte olanlar hakkında dahi olveçhile muamele icrası ve Dersaadette bulunan muhacirinin hizmeti askeriye ile mükellefiyeti hakkında bir usul düşünülmeyle beraber bunlardan tevellüd edecek çocukların dahi nizamen askerden müstesna olacakları cihetle bu müsaadeden müstefid olmak için Dersaadette muhacir tekessür edeceğinden Dersaadette iskân edilip edilmemeleri için bir karar ittihazı lüzumu dermeyan olduğundan işin her cihetinin ve Dersaadetteki muhacirin vilâyatı münasebeye nakil ile iskânları esbabının bilmüzakere neticesinin arzı batezkerei hususiye tebliğ olunan iradei seniyei cenabı cihanbani iktizayı âlisinden olmakla keyfiyet ezserinev vazı mevkii müzakere ve mezkûr mazbata dahi mütalea olundu.

Mazbatayı müttekaddimeci acizanemizde arzolunduğu üzere Kırım meselesinden sonra hicret etmiş olanlar için muafiyet müddeti olan yirmi beş senenin inkızasına mebni bunların gelecekteki karar komisyonca da tasvib ile beraber mesele ahireden sonra hicret edenlerin şimdiden ve badema geleceklerin dahi tarihi hicretlerinden itibaren dört sene sonra askere alınması beyan edilmiş isede Yunanistana terkolunan mahaller ahalisinden hicret edeceklerin on sene müddetle hizmeti askeriye muafiyetleri bairadei seniye mukarrer olmasına nazaran işbu müsaadeden muhacirini sairenin mahrumiyeti muvafıkı ma'delet görünemediğinden Rusya ve Romanya ve Sırbistan ve

Karadağ ve Bosna ve Hersek ve Bulgaristan ve Rumeli Şarkî muhacirleri hakkında da ber mucibi kararı sabık tarihi hicretlerinden itibaren on sene müddet tayin olunarak ikmalî müddet edenlerin keزالik senei âtiyeden itibaren askere alınması ve henüz ikmalî müddet etmeyenlerin müddetleri hitam buldukça mükellefiyet tahtına alınması tensib edilmiş ve Dersaadette bulunan muhacirinin vilâyata nakil ile iskânları bahsine gelince meselei ahireden sonra Dersaadete gelenlerin kısmı azamî vilâyata gönderilip burada iskân edilerek kalmış olanlar cüziyattan ibaret olduğu halde bilistisna mükellefiyeti askeriye tahtına alınması muvafıkı madelet olamaz isede mesken ittihazile hanede sakin ve bir işle meşgul olmıyanların kâr ve kisibden ve ziraattan mahrum kalmamak için münasib mahallere sevk ve iskânları icabı halde bulunan muhacirin komisyonunca bittetikik Dersaadetteki muhacirinden hanede sakin ve bir san'atla meşgul olmıyanların münasib vilâyata izamile iskânları esbabının istih-sali zımında Dahiliye Nezaretine tebligat icrası dahi ilâveten müzakere edilerek komisyonun mazbatası mazbatai maruzai mezkûre ile beraber arz ve takdim olunmuş isede iradei seniyei cenabı cihanbani ne veçhile şerefsanîh olur ise isabet onda olacağı muhatilmi âli buyruldukta olbabta ve katıbeî ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkerei maruza

16 cemaziyelevvel 1305, 17 kânunusani 1303

Üçyüz dört senesinden itibaren muhacirinin hizmeti askeriye ile sureti mükellefiyetleri hakkındaki mazbatai maruza ve olbabta teftişi askerî komisyonundan tanzim ve takdim kılınan mazbata üzerine şerefsadır olan iradei seniyei hazreti padişahiye mübellîğ tezkerei hususiyei devletleri meclisi mahsusu vükelâda ledelmütalâa müzakeratı cariyenin neticesini mutazammın kaleme alınan mazbata takımile arz ve takdim kılınmış olmakla münderecatı hakkında her ne veçhile emir ve fermanı hümayunu cenabı hilâfetenahî şerefsunuh ve sudur buyrulur ise infazı hükmü celiline ibtidar olunacağı beyanile tezkerei senaveri terkîm kılındı.

İrde-i seniye-i mübellîğ hâmiş

Residei desti tazim olan işbu tezkerei sadaretpenahilerile meclisi vükelanın mazbatası mefufesi ve evrakı müteferria manzuru âli buyruldu. Teftişi askerî komisyonu âlisinden ahiren tanzim ve takdim kılınan mazbatada Yenişehir muhacirlerine verilen on sene muafiyet bir kaide-i umumiyyeye müstenid olmayıp vaktile bazı esbabı mucibe ve mülâhazatı muhikka üzerine şerefsudur buyrulan iradei seniye-i mülûkâne ahkâmı celilesinden bulunmuş ve sairleri hakkında ise o gibi esbabı mucibe olmadıktan başka böyle bir vadi âli dahi sebketmemiş idüğünden muhacirini merkumenin Yenişehir muhacirleri derecesinde istidayi muafiyete hak ve salâhiyetleri olmayacağı derkâr olarak bununla beraber mahza bir eseri merhameti velinimeti binnet olmak üzere onların dahi müddeti muafiyetlerinin haddi vasatı olarak altı seneye iblâğı ve Dersaadette bulunan muhacirine gelince bunlardan meskeni ve sanatları olupta burada kalanların büsbütün muaf tutulmıyarak bunlardan altı seneyi ikmal etmiş olanlarının hizmeti askeriyeye ile mükellefiyet ve yalnız burada tevellüd edecek çocuklarının paytaht ahalisi misillü hizmeti mezkûreden muafiyetleri nüfusu askeriyeye noksan tari olmamak noktai nazarınca münasib görüldüğü arz ve dermeyer kılınmış olması hususâtı mezkûrenin komisyonu âli mazbatası mucibince ve mevaddı sairenin dahi meclisi vükelâca tezekkür ve istizan olunduğu veçhile ifayı muktaziyatı hususuna iradei seniye-i cenabı hilâfetpenahî şerefsunuh ve sudur buyrularak salifüzzikir meclisi ve vükelâ mazbatası takımıle iade kılınmış olmağın olbatta emrûferman hazreti veliyülemrindir.

(İrade tarihi : 29 cemaziyelâhri 1305, 30 kânunusani 1303)

№: 286 — Şirketi Hamidiye Nizamname-i dahili

Zirde vaziülizma merhum Fuat paşa hafidi Hikmet hey ve maadin mühendisi Kont S. V. Durşten memaliki mahrusai şahanedeki maadin ve kalhane işletilmesi için 16 cemaziyelâhri tarihli fermanı âli mucibince tarafı devleti aliyyeden verilen mezuniyet mucibince taahhüdâtı vakıfalarının icrası zımında şeraiti atıyye tevfikân bir (Anonim) şirketi teşkil edeceklerdir.

BİRİNCİ FASIL

Şirketin teşgili ve maksadı ve ismi ve merkezi

Madde 1 — Zirde tarif olunacak hissedaran beyninde memaliki mahrusai şahanede maadin ve kalhanelerin idare ve işletilmesi için bir Osmanlı anonim şirketi teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Şirketin unvanı (Şirketi Hamidiyedir) ve tabiyeti sıfatile devleti aliyenin kavanin ve nizamâtı umumiyesine tâbi bulunacaktır ve şirketin muamelâtı memaliki mahrusai şahanede madenlerin taharrisi ve keşif ve muayene ve bunların işletilmesi için imtiyaz fermanı âlisinin istihsali ve kendi ve yahut sairlerin namlarına imtiyazları istihsal olunan madenlerin gerek doğrudan doğruya ve gerek sair sermayeler muavenetile veyahut mahsus şirketler teşkilile işletilmesi ve dökmebane ve kalhane velhasıl ihracatı madeniyenin imaline dair kâffeî fabrikaların tesisi ve mevcut bulunan ve ileride imtiyaz istihsal edecek olan imtiyaz sahiblerine muavenet etmekten ibarettir. Şukadarki imtiyazı istihsal olunacak maadinin imali ve zikrolunan kalhane ve fabrikaların inşası hususlarında elyevm mevcut ve ileride vazolunacak olan kavanin ve nizamata tevfikı muamele etmekle mükellef olup fakat maden müteharrileri işbu şirkete müracaata mecbur değildir.

Madde 3 — Şirketin merkezi ve meclisi idaresi Dersaadette olacak ve memaliki ecnebiyede dahi şubeleri olabilecektir.

Madde 4 — Şirketin müddeti bazı esbattan dolayı fesih veya temdid kılınmak gibi bir hal vukua gelmedikçe altmış seneden ibaret olacaktır.

Madde 5 — Mumaileyhima fermanı âli ile haiz olacakları hakkı ruhsatı teşkil olunacak şirkete devredecek ve ondan sonra şirket sahibi ruhsat addolunacaktır.

Madde 6 — Şirketin sermayesi iki yüz yirmi bin lirayı Osmaniden yani beş milyon franktan ve yahud iki yüz bin İngiliz lirasından ibaret olup beheri on bir lirayı Osmanî kıymetinde olmak üzere yirmi bin hisse senedatına münkasım bulunacak ve heyeti umumiyenin işbu yirmi bin senedi bir veya müteaddid tertiblerle mevkii tedavüle çıkarılabilmek ve bu sermayenin rub'u istihsal edildikten sonra şirket ihtiyacına göre hükümeti seniyeinin müsaadei resmiyesile sermayei şirketi

dört yüz kırk bin adet lirayı Osmanîye iblâğ edebilmek salâhiyetini haiz olacaktır.

Madde 7 — Sermayenin tamamı imza ve yüzde onu istih-sal olunduktan sonra şirketin sureti katiyede teşekkül etmiş addolunması bu muamelelerin tarihi fermanı âliden itibaren bir buçuk seneye kadar icrasına mutavakkıf olacak ve ashabı sene-data tekasiti mübeyyin muvakkat senedat verilecektir. Sermaye-nin nisfının tediyesinde ashabı yedinde bulunan senedatı muvaka-te senedatı asliyeye tahvil edilecektir. Şirketin hisse seneda-tının bir tarafı Türkçe ve diğer tarafı Fransızca veya sair lisanlar ile tanzim kılınacaktır. Sermayenin baki kalan doksanı şirketin ihtiyacatına göre meclisi idarenin kararile dersaadet ve sair lâ-zımgelen mahallerde elsinei muhtelifede neşrolunan resmî ve gayri resmî gazetelerle otuz gün evvel ilânı keyfiyet olunarak mutalebe olunacaktır.

Madde 8 — Hisse bedelinin nisfı tediye olununcaya değin senedat ashabının ismine muharrer olacak ve bedelinin yüzde onu tediye olunmadıkça kabili havale ve furuhtolamayacaktır ve bunların ve havale ve furuhtu şirketin defterine kaydedilerek ziri bayi ile müşteri ve müdirandan biri tarafından imza olun-makla icra olunacak ve keyfiyeti havale ve furuhtu senedde dahi zikir ve işaret kılınacaktır bedelin nisfı tediye olunduktan sonra senedat hamiline aid olmak üzere muharrer bulunacaktır.

Madde 9 — Hisse senedleri şirket nazârında kabili inkısam değildir ve şirket her hisse için bir sahib tanıır. Bir hissedarın varis veya dayınleri hiç bir vesile ile şirketin emval ve em-lâkinin tahtı hacze vaz'ını taleb ve şirketin umuru idaresine hiç bir veçhile müdahale edemezler ve istifayı hukuk için şir-ketin sene muhasebe defteri ile heyeti umumiyenin kararlarını kabule mecburdurlar.

Madde 10 — Evkâtı muayyenede takasiti tediye olunmayan hisse senedatının sahiblerinden teahhüratı vakiyadan dolayı ih-tarı keyfiyete hacet kalmaksızın taksitin hulûlü gününden iti-baren senevi yüzde altı hesabı faiz ahz olunacaktır.

Madde 11 — Şirketin taksitleri vaktile tediye edilmiyen senedat ashabı aleyhine ikamei dava etmeğe ve hisseleri dahi satmağa salâhiyeti olacaktır ve bu makule satılması lâzım gelen hisse senedatının numaraları gazeteler marifetile neşir ve ilân

olunarak tarihi ilândan on beş gün sonra şirket hiç bir güne ihtara ve muamelâti adliyyeye mecbur olmamak ve zarar ve ziyânı sahibine aid olmak üzere Dersaadet ve mahallin borsalarında ve borsalarda henüz alınıp satılması kabul olunmamış ise müzayede tarikle hisseler satılacaktır. Bu veçhile furuhtolunan senedat ibtal olunacak ve müşterilere eski senedlerin numaralarını havi olmak üzere yeni senedat ita kılınacaktır.

Şirketin matlûbu tevkîf olunduktan sonra fazlası satılan hisse senedatının ashabına ita ve esmanı mezkûre şirketin tesviye matlûbuna kifayet etmediği takdirde noksanı kendisinden talep ve istifa olunacaktır.

İKİNCİ FASIL

Şirketin idarei dahiliyesi beyanındadır

Madde 12 — Şirketin umur ve masalihi heyeti umumiye tarafından mansub ve beşten on bire kadar azadan mürekkeb bir meclisi idareye ihale olunacak ve şu kadar ki ilk üç sene müddet için teşkil olunan meclisi idare heyeti müstediler ile irae edecekleri zatlardan ibaret olup tasdikı memuriyetleri heyeti umumiyenin tasvibine arz olunmak lâzım gelmeyecektir.

Madde 13 — Üç sene müddet için tayin olunan azanın müddeti memuriyetleri hitam bulduktan sonra meclisi idareye intihab olunacak azanın ilk teceddüdünde kur'a ile ve ondan sonra kıdem itibarile her sene bir veya ikisi çıkarılarak yerlerine âharı intihab ve tayin kılınacaktır. Şukadarki çıkan azanın tekrar intihabı caiz olacaktır.

Madde 14 — Meclisi idarenin ictimai icabı maslahata tâbi olacak isede ayda bir defa toplanması labüddür.

Müzakeratın muteber olması lâakal nisfından ziyade azanın bizzat huzuruna menuttur. Meclisi idarenin kararları hazır bulunan azanın ekseriyeti ârasile muteber olur tesavii âra vukunda keyfiyet ictimai âtiye talik edilir ve anda dahi tesavii âra vukubulur ise mevzuubahis olan madde reddolunur.

Madde 15 — Meclisi idarenin müzakeratı zabıt defterine kaydolunur ve ziri reis ile hazırı bilmeclis bulunan aza tarafından imza edilir zabtın sureti veya bir fıkrâi muhrecesi mu-

teber olmak için reis veya vekili tarafından imza olunmak lâzım gelir.

Madde 16 — İdare meclisi azasından her biri şirketin yüz hisse senedatına malik olması lâzım gelir. Senedatı mezkûre şirketin sandığına tevdi olunacak ve müddeti memuriyetleri zarfında satılmıyacaktır. Bunların üzerine furuhtu caiz olmadığını mübeyin bir damga vurulacaktır.

Madde 17 — Meclisi idare azasından bir veya bir kaçının vefatı veya istifası vukuunda veya sair bir sebebden dolayı bir veya bir kaç azanın yeri münhal kalır ise meclisi idare anların yerine muvakkaten aza tayin eyleyecek ve intihabı kat'i gelecek heyeti umumiye tarafından icra olunacaktır.

Madde 18 — Meclisi idare her sene içlerinden birini reis ve reis vekili intihab eder ve reisin veya vekilinin gıyabında vekâlet etmek üzere azadan birini tayin eyleyler.

Madde 19 — Azadan memaliki ecnebiyede bulunanlar veya muvakkaten gaybubet edenler esnayı müzakeratta kendilerine vekâlet etmek üzere azadan birini tayin edebilirler şukadarki vekâlet edecek azanın kendi reyinden başka bir reyden ziyade rey olamayacaktır.

Madde 20 — Meclisi idare şirketin umur ve emvalinin idaresi için iktidarı tammı haizdir ve bundan maada sulholmak ve hakem tayin eylemek salâhiyetine dahi maliktir ve hesabatını tanzim ile heyeti umumiyeye arz ve tevzi olunacak temettüün mikdarını teklif eder. Meclisi idarenin reisi gerek müddei ve gerek müddeialeh sıfatile huzuru mehakimde bizzat veya bilvekalâ vekâlet eyleyler.

Madde 21 — Meclisi idare mevaddı mahsusa ve bir müddeti muayyene için haiz olduğu iktidarını kısmen veyahut tamamen azasından bir veya bir kaç zata ba vekâleti mahsusa ihale edeceği misillü mesalihi cariyeinin rüyet ve tesviyesi için hariçten dahi bir veya bir kaç zatı tevkil edebilir.

Madde 22 — Meclisi idare azası ahzedecekleri hissei temettüattan başka mecliste hazır bulunacakları günler için bir ücret dahi ahzedeceklerdir. İşbu ücretin miktarı heyeti umumiye tarafından tayin kılınır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Heyeti umumiye beyanındadır

Madde 23 — Sureti muntazamada akdi içtima eden heyeti umumiye bilcümle hissedaranın vekilidir.

Madde 24 — Heyeti umumiye her senenin nisanında Der-saadette meclisi idareden tayin olunacak mahalde sureti adiyede akdi içtima eder bundan başka meclisi idare icab ettikçe sureti fevkalâdede olarak heyeti umumiye'yi davet edebilir,

Madde 25 — Heyeti umumiye vekâleten veya asaleten lâakal on hisseye malik olan bilcümle hissedarandan mürekkebi olacaktır. Heyeti umumiyede gerek asaleten ve gerek vekâleten hazır bulunan hissedaranın her on hisse için bir rey'i olacak ve şu kadarki ondan ziyade rey'i olamayacaktır.

Madde 26 — Davetnameler yevmi içtimadan lâakal bir mah evvel yirmi dördüncü maddede beyan edildiği veçhile gazetelerle ilân olunacaktır.

Madde 27 — Heyeti umumiye gerek asaleten ve gerek vekâleten şirket sermayesinin bir rub'una müsavi hisse senedatına malik hissedarlar malik bulunur ise teşekkül etmiş ad-dolunur. Heyeti umumiyede hazır bulunacak hissedaranın mutasarrıf oldukları hisselerin salifüzzikir bir rub'una müsavi olup olmadığı anlaşılacak üzere hisse senedlerini on gün zarfında meclisi idare tarafından irae olunacak mahalle teslim etmeleri davetnamelerde ihtar olunacaktır. İşbu heyeti umumiyenin defai ulâ içtimasında hazır bulunan hissedaranın asaleten ve vekâleten hâmil oldukları hisse senedatının miktarı derecesi kifayede olmadığı halde heyeti umumiye ikinci defa olarak içtima davet edilir. İşbu ikinci içtimada hazır bulunan hissedaranın hisselerinin miktarı ne olursa olsun birinci içtimada müzakere olunmasına karar verilmiş olan hususat hakkında icrayı müzakerat edeceklerdir ve bu veçhile cereyan edecek müzakerat mer'i ve muteber olacaktır. Birinci içtima ile ikinci içtima beynindeki müddet on beş günden dîn ve bir mahtan ziyade olmayacak ve ikinci içtimanın davetnameleri yirmi gün evvel icab edenlere gönderilecektir.

Madde 28 — Heyeti umumiyenin fahrî bir reisi olacak ve meclisi idare reisi dahi buna muavenet edecektir reis mevcud

olmadığı halde meclisi idare azası içlerinden birini reis vekâletine intihab eylerler. heyeti umumiye hazır olup en ziyade hisseye malik olanlardan iki hissedar rey toplamak hizmetini ifa eder heyeti umumiye kâtibi reis ile rey toplamağa memur olanlar tarafından tayin olunur.

Madde 29 — Heyeti umumiye müzakere olunan hususata ekseriyeti âra ile karar verilir müzakere olunacak mevaddin cetveli meclisi idare tarafından tanzim olunur işbu cetvele dahil olacak mevad meclisi idarenin teklifatı ile heyeti umumiye azasından olup hâmil olduğu hisselerin bedeli şirket sermayesinin lâakal yüzde onuna baliğ olan hissedaran tarafından yevmü içtimadan lâakal yirmi gün evvel vukubulacak teklifattan ibaret olacaktır işbu cetvele dahil olmyan hususat heyeti umumiye müzakere olunamaz.

Madde 30 — Heyeti umumiye bilcümle hesabatın tetkiki için gerek hissedarandan ve gerek hariçten bir veya müteaddid müfettiş tayin eder.

Madde 31 — Heyeti umumiye şirketin umur ve masalihine dair her sene meclisi idare tarafından takdim olunan lâyiha ile hesabata dair müfettişler tarafından verilen raportu kiraat eder ve bunları ledelmüzakere va kabul veyahut reddeder ve hissei temettüü tayin eyler tebdili iktiza eden meclisi idare azasının yerlerine diğerlerini nasbeder ve şirketin bilcümle umur ve hususata hakkında bilmüzakere kararı kat'î ita ve meclisi idarenin icabeylerse iktidarını tevsi eyler.

Fakat heyeti umumiye de asaleten ve vekâleten şirket sermayesinin lâakal sülûsanına müsavi hisseler ashabının ekseriyeti ârası olmadıkça sermayenin tezyidine karar verilemez.

Madde 32 — Heyeti umumiyenin zabtolunan müzakeratı bir defteri mahsusaya kayid ve ziri heyeti umumiye reisi ile rey toplamağa memur olanlar ve kâtib tarafından imza edilir. Heyeti umumiyenin her içtimasında hazır bulunan hissedaranın esamisile ikametgâhını ve her birinin hâmil olduğu hisselerin miktarını mübeyyin bir cetvel tanzim ile mevcut olanlar tarafından imza edip zabıt defterinin o günkü varakasına rabt ve taleb vukuunda alâkadarana tebliğ olunur.

Madde 33 — Liecliliçtima ibraz olunacak heyeti umumiyenin zabıt sureti veya fikarâtı müstahrecesi meclisi idare reis veya vekili tarafından imza edilir.

Madde 34 — Heyeti umumiye tarafından işbu nizamname ahkâmına tevfi kan verilecek kararların kabulü kaybolan veya muhalif reyde bulunan hissedaran için dahi mecburidir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Hesabatı seneviye ve müfredat defteri beyanındadır

Madde 35 — Şirketin senei maliyesi kânunusani ibtidâsından bedile kânunuevvelin otuz birinci günü hitam bulur fakat birinci senei maliye müstesna olarak şirketin sureti katiyede teşkili tarihi ile ertesi kânunuevvel otuz birinci günü beynindeki müddeti şamil olacaktır. Meclisi idare her sene nihayetinde şirketin matlûbat ve düyunatını havi bir defteri umumî tanzim ve işbu teffer ile muvazene defterini ve hesabatını heyeti umumiyenin içtimaından kırk gün evvel müfettişlere irae ve tebliğ edecek ve hini içtimaında takdim eyleyecektir. Heyeti umumiyeye dahil olmak salâhiyetini haiz olan hissedaran mezkûr defterleri ve hesabatı mütalea ve muayene edebilir.

BEŞİNCİ FASIL

Temettüatın sureti taksimi ve resûl male mahsubu akçe beyanındadır

Madde 36 — Şirketin temettüatı safiyei seneviyesinden evvelâ bilâ istisna hisselerin cümlesine faiz olarak yüzde altı ve saniyen ihtiyat akçesini teşkil etmek üzere yüzde on ifraz olunduktan sonra kusurunun yüzde yetmiş beşi temettü namile hissedarane ve yüzde altısı mütesaviyen müdirana ve yüzde ikisi heyeti idarenin vekili bulunan aza veyahut müdürü umumiyeye ve yüzde üçü şirketin memurlarına ve yüzde ikisi memur ve amelenin evlâd ve ayaline bir muaveneti hususiye olmak üzere terk ve ihda ve yüzde on ikisi dahi müessislere tahsis edilecek ve işbu hisselerin müessislere tevzii zımında müessislerden her birine birer şehadetnamei mahsusa ita olunacaktır.

Madde 37 — Heyeti umumiyeye hisse senedatının her sene bir miktarı kur'a keşidesile tedavülden alınmak üzere hasılatı safiyeden her sene bir miktar akçe ifrazına karar verebilir.

ve şu halde kur'a isabet eden hisse senedatı için kemakân hisse temettü verilecek ve fakat faiz ita olunmayacaktır.

ALTINCI FASIL

İhtiyat akçesi

Madde 38 — Otuz altıncı madde mucibince temettüatı seneviyeden müfrez yüzde on miktardan hasıl olacak ihtiyat akçesi masarifi fevkalâde ve gayri melhuzaya karşılık tutulacak ve işbu akçenin şirket sermayesinin üşrüne müsavi bir raddeye balığ oldukta ihtiyat akçesi ifraz olunmayacaktır.

Madde 39 — Hasılatı seneviye hisse başına yüzde altı faiz itasına kifayet etmediği takdirde noksanı ihtiyat akçesinden ikmal edilecektir.

Madde 40 — Şirketin inkızaı müddetinde bilcümle taahhüdâtı ifa ve hesabı kat ve tesviye olunduktan sonra ihtiyat akçesi bilcümle hissedaran beyninde taksim olunacaktır.

YEDİNCİ FASIL

Şirketin temdidî müddeti ve feshi ve kat'ı muamelâtı beyanındadır

Madde 41 — Meclisi idare her ne vakit ve her ne sebeble olur ise olsun heyeti umumiyeyi içtimaa davetle şirketin müddetinin temdidini veya feshi ile kat'ı muamelâtını veyahut sair şirket ile birleşmesini teklif edebilir.

Şu kadarki temdidî müddet ile şirketin sair şirketle birleşmesi maddeleri hükümeti seniyenin ruhsatına mütevakkıftır ve hangi şirketle birleşecek olur ise olsun birleştiği şirketin mutlak kavanin ve mehakimi devleti aliyeye tâbi olması meşruttur.

Madde 42 — Meclisi idare şirket sermayesinin üç rubu zayi olduğu halde şirketin feshine veya devamına karar verilmek üzere heyeti umumiyeyi davet eder.

Madde 43 — Şirketin müddeti münkaziye oldukta veya müddeti tekmi olmaksızın fesholundukta içtima eden heyeti umumiyeye şirketin mevcut olduğu zamanlarda olduğu gibi kat'ı muamelât esnasında dahi iktidar ve salâhiyetini istimale devam edecektir.

Kat'ı muhasebe memurları heyeti umumiyenin kararı ve hükümeti seniye'nin müsaadesile şirketi mefsuhanın hukuk ve senedat ve taahhüdünü diğer bir şirkete veya âhar bir kimseye devir ve ferag edebileceklerdir.

Kadde 44 — İşbu faslın havi olduğu maddelerde gösterilen hususata karar vermek üzere davet edilecek heyeti umumiyede şirket sermayesinin lâakal nısfına müsavi hisse senedatını hâmil hissedaran hazır olmadıkça cereyan edecek müzakerat makbul ve muteber olamaz.

[rade tarihi: 29 cemaziyelâhîr 1305 ve 30 kânunusani 1303]

№ 287 — Hututu iltisakiyenin işletme mukavelenamesi

12 cemaziyelâhîr 1305 12 şubat 1303

Bir taraftan hükümeti seniye namına hareket eden ticaret ve nafa nazırı devletü Zihni paşa hazretleriyle diğer taraftan Rumeli demiryolları hututu iltisakiyesi inşaat şirketi meclisi idaresi reisi sanisi olup mezuniyeti lâzimeyi haiz bulunan Müs-yö Obara beyninde mevaddı atıye karargir oldu şöyleki.

Madde 1 — Hututu iltisakiye inşaat şirketi marifetile Üskübten İyuranyaya kadar inşa olunan hattın işletme umuru sureti muvakkatede olarak şeraiti âtiye ile canibi hükümeti seniyeden şirketi mezkûreye ihale buyrulur.

Hükümeti seniye canibinden talep olunduğu ve Sarımbeyden Belveye kadar olan kısmın işlettilmesi tarafı devletten evvelce temin edildiği takdirde Belveden Vakarıle kadar olan hattı şirket aynı şeraitle işletmeği taahhüd eder.

Madde 2 — Mezkûr iki hat hakkında cari olacak tarifeler elyevm Rumeli demiryollarında mer'i olan tarifelerden ibaret olacak ve şirket 9 mayıs 1883 tarihinde Viyanada akdedilen mukavelede kararlaştırılan şeraiti düveliyenin hükümeti seniye'nin kararı mucibince meriyeti hatteynden her hangisine lâzım-gelse şeraiti düveliyeyi mezkûreye tevfikı hareket edecektir işletme umuruna müteallik nizamat mümkün olduğu halde işbu

mukavelenamenin hini imzasında veya tarihi imzasından nihayetünnihaye bir mah müddet zarfında ittifakı tarafeyn ile tahtı karara alınacaktır.

Madde 3 — Şirket hatların işletilmesine muktazi olan edevat ve mefruşatı tebiyye edecektir ve işletme umurundan keffiyed edeceği tarihte ihtiyar edeceği veçhile ya kendi malı bulunan edevat ve mefruşatı mezkûreyi alıp götürerek veya bunlara muhamminler marifetile bir bedel tahmin edilmek şartile edevat ve mefruşatı mezkûrenin kısmen veya ceman tarafı hükûmeti seniyyeden mubayaa buyrulmasını talep edebilecektir. İşletme umuru için cemedilen levazım ve mevad için dahi bu yolda muamele edilecek ve ancak tarafı hükûmeti seniyyeden mubayaa takdirinde mubaaya edilecek levazım ve mevad hatların üç mah işletmesine muktazi olan miktarı tecavüz etmiyecektir.

Madde 4 — Hükûmeti seniye ile Rumeli demiryolları işletici kumpanyası beyninde olan mesaili muallâkanın tesviyesine değin iltisak hatlarının işletme umuru şirketin yedi idaresinde kalacak ve işbu hatların işletilmesi şimdiki Rumeli demiryollarının işletme umurule birleşmedikçe veyahut doğrudan doğruya canibi devletten işletilmedikçe mezkûr iltisak hatlarının işletme umuru şirketin yedinden alınamiyacaktır.

Madde 5 — Şu ahvalde işletme umurundan şirkete keffiyed ettirilmezden üç mah evvelce ana ihbarı keyfiyet edilecektir.

Hükûmeti seniye ile işletici kumpanya meyanında mevcut olan münazaat kat'iyen hal ve faslolunduğu takdirde şirket mukavelenamenin feshini talep edebilecek ve fakat hatların işletilmesinden keffiyed etmek istediği müddetten üç mah evvel hükûmeti seniyye ihbara mecbur olacaktır.

Madde 6 — Şirket ihtiyar edeceği bircümle masarife mukabil evvel emirde hasılatı gayri safiyeden işletilen beher kilometre başına senevî yedibin frank ahzedecektir.

Madde 7 — Balâda gösterilen mebalîğ badelifraz fazla hasılatın yüzde kırk beşi hükûmeti seniyyeye ve yüzde elli beşi şirkete aid olacaktır.

Madde 8 — Şirket tarafından hasılatı gayri safiyeden evvel beevvel ifraz olunacak olan senevî kilometre başına yedi bin franka müsavi olmak üzere tarafı hükûmeti seniyyeden şirkete

bir miktarı akal hasılat temin buyrulacak ve hasılatından noksan zuhur ettiği takdirde işbu noksan avans makamına girerek senevi yüzde yedi hesabı ile faiz yürütülecektir ve işbu avansın faiz ve resülmali sinini atıye hasılat fazlasından hükümeti seniyeeye aid hisseden şirkete tesviye olunacaktır.

Madde 9 — İşbu mukavelename fesholunduğu takdirde gerek bu yüzden ve gerek edevat ve levazımat ve mefruşatın bedelinden şirketin matlûbu kalır ise hatların hükümeti seniyeeye hini tesliminde matlûbatı kâmilan ifa olunacak ve olunmadığı takdirde şirket istifayı matlûb edinciye kadar işletilmekte bulunan hatları yedi idaresinde tutacaktır.

Madde 10 — 8 şubat sene 1885 tarihli mukavelenamenin beşinci ve yedinci maddelerinin icrayı ahkâmı zımında balâdaki ifrazat icra olunduktan sonra hükümeti seniyeeye aid mebalîğ hututun inşası için şirketin matlûbu olan mebalîği maktuai seneyinin tesviyesi için küşad olunan hesabı carinin irad cihetine kaydedilmek üzere Bankı Osmaniye teslim olunacaktır.

Madde 11 — Balâda ikinci maddede beyan olunduğu veçhile ittifakı tarafeyn ile tahtı karara alınacak olan nizamat mezkûr maddede tayin olunan müddetler zarfında kararlaştırılmak şartile şirket bir an evvel ve nihayetünnihaye işbu mukavelenamenin tarihi imzasından itibaren üç mah zarfında Üsküpten Viraniyeye kadar olan hattı işletmeği taahhüd eder muhafaza ve tamirâtı mütemediyeye dair olan mukavelename işbu mukavelenamenin tarihi imzasından itibaren yalnız bir aya kadar mer'i olacak ve işbu bir ayın inkızasından sonra hattın muhafaza ve tamirâtı mütemediyesi şirkete aid olacaktır ve Belovadan Vakarıle kadar olan hattın birinci fıkrada musarrah olan şeraite tevfikân küşadına dahi hükümeti seniye canibinden talep vukuu tarihinden itibaren üç mah zarfında mübaderet olunacaktır bu halde dahi muhafaza ve tamirâtı mütemediyeye dair olan mukavelename hattın küşadı için tarafı hükümeti seniyeden talep vukuu tarihinden itibaren bu hat hakkında dahi yalnız bir ay kadar cari olacak ve işbu bir ayın inkızasından sonra hattın muhafaza ve tamirâtı mütemediyesi şirkete aid olacaktır.

Madde 12 — Muamelâti rüsumiyeye müteallik olan mesailin tesviyesi için beyneddevleteyn akdedilen müzakerat netice

pezir olduğu anda katarlar Belgrad ile Selânik arasında bilâ inkita işliyebilecek surette işletme umuru Üsküpten Vıranıyeye kadar olan hat kısmında tanzim edilecektir ve hükümeti seniye müzakeratı mezkûrenin tesriine mümkün mertebe sarfı himmet buyuracaktır - Bokinfiçe ile Üsküp arasında hattın işletilmesine muktazi olan edevatın Sırbistan cihetinden serbestçe celbine ve lieclittamir ihracına tarafı hükümeti seniyeden müsaade buyrulacaktır.

Madde 13 — Belveden Vakarile kadar mümted hattın işletilmesine muktazi olan edevatı müteharrikenin Rumeli Demiryollarından imrarı canibi hükümeti seniyeden şirkete temin buyrulacaktır.

Madde 14 — Şirket hükümeti seniye'nin kabul ve tasvib edeceği şahsı ahar veya diğeri şirketle akdi mukavele edebilecektir. Fakat şurası mukarrerdirki bu halde hututu iltisakiye şirketi inşaiyesinin işbu mukavelenamenin icrayı ahkâmından dolayı hükümeti seniyeye karşı olan mes'uliyeti baki kalacaktır.

Madde 15 — Hatların işletilmesine muktazi olup şirket tarafından memaliki ecnebiyeden veya vilâyatı şahaneden celbedilecek edevat ve mefruşat ve levazım ve mevad her nevi gümrük resminden ve rüsum ve tekâlifi saireden muaf olacağı gibi lieclittamir veya mukavelenamenin inkızasında şirket tarafından memaliki şahaneden ihraç edilecek edevat dahi resmi gümrük ve rüsumu saireden muaf bulunacaktır.

Madde 16 — Şayet işbu işletme mukavelenamesinin ahkâmı mezkûr iki hattın yalnız birinde mer'i bulunacak olur ise hükümeti seniye ile şirket beyninde bugünkü tarihle akdolunan muhafaza ve tamiratı mütemadiye mukavelenamesinin ahkâmı henüz işletilmeyen diğeri hat için mer'i kalacak ve hattı mezkûr için meşrut olan tazminatı yevmiye mukavelenamede tasrih kılınan şeraite tevfikân kemafissabık tarafı hükümeti seniyeden tediyeye buyrulacaktır.

**№: 288 — Patent meclisine tayin olunan İslâm
ve ecnebi azalarının sureti intihabına
dair irade**

Meclisi mahsusu vükelâ mazbatası

24 muharrem 1305

Malûmu âli buyrulduğu üzere patent hakkında tanzim kılınmış olan Nizamnamei aslı ile icraatını tayin edecek diğer nizamname lâyhalarının mevkii icraya vaz'ı 24 zilkade 1304 tarihli mazbatası maruza üzerine şeref müteallik buyrulan iradei seniyei cenabı padişahı iktızaı âlisinden olduğuna ve salıfüzükir nizamnamelerin mevkii icraya vaz'ı ile emri idarenin bir reis ile beraber dördü memurini devleti aliyeden ve dördü dahi muteberanı tüccarı ecnebiyeden ve mutemen ve mutemed zevaitan olmak ve reise yedi bin beş yüz ve azalara beşer bin kuruluş maaş tahsis kılınmak üzere sekiz zattan mürckeb bir meclise tevdi dahi cümlei mukarrerattan bulunduğuna mebni münasibleri ledetteemmül ehliyet ve iktidarı cihüile Edirne defterdarı sabıkı Mazhar Beyin riyasete ve Hüdavendigâr vilâyeti defterdarı Halid ve birinci mahkemei ticaret riyasetinden munfasıl Rifat Beyler ile Halil Eyyup Efendi ve muteberanı tüccarı ecnebiyeden ve Fransa tebaasından Müsyü Dobini Bernaki ve İngiltere tebaasından Müsyü Vitali ve İtalya tebaasından Müsyü Dosi ve tebaai Yunaniyeden Müsyü Yargiyadinin azalığa tayini müttehiden tensib olunmuş olmakla sureti maruza nezdî hikmeti vefti hazreti padişahide rehini tasvib olduğu halde meclisi mezkûrun olveçhile teşkili ve heyeti kalemiye ve hesabiyesinin tertibi hususunun Maliye nezaretine havale olunacağı muhatı ilmi alemşümulü mülkdarı buyruldukdta olabdda ve katıbeî ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkereî maruza

Patent hakkında tanzim kılınmış olan nizamnamei aslı ile icraatını tayin edecek diğer nizamname lâyhalarının mevkii icraya vazına bilistizan iradei seniyei cenabı cihanbanı şeref müteallik buyrulmuş olmasından dolayı teşkili muktazi olan

meclisin reis ve azalığına intihab olunan zevatın istizanı memur-riyetleri hakkında meclisi mahsusı vükelâdan kaleme alınan mazbata leffen arz ve takdim kılınmış olmakla olbabda her-ne veçhile emrû fermanı hümayunu cenabı mülûkâne şerefmü-teallik buyrulur ise mantuku celili infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim kılındı.

24 muharrem 1305

İradeyi mübellîğ hamîş

İşbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri ile melfufu olan meclisi vükelâ mazbatasının asılları manzuru âli olarak berveçhi istizan icabının icrası hususuna iradei seniyei cenabı padişahi şerefsudur buyrulmuş olmakla olbabda emrû fermanı hazreti veliyülemrindir.

[İrade tarihi: 2 cemaziyelâhır 1305, 2 şubat 1303]

№ : 289 — Demiryol ile naklolunacak eşyayı ticariye ve yolcu eşyası hakkında gümrükçe olunacak muamelâta dair nizamname

MEVADDI UMUMİYE

Nakliyatın vukubulacağı saatler

Madde 1 — Eşyayı ticariye ile yolcu eşyasını havi bulunan demiryol katarının gerek leylen ve gerek neharen hududdan müruruna müsaade olunur

Gümrük muamelâtının vuku bulacağı saatler

Madde 2 — Kilidli veya kurşun mühürlü vagonlar ile dahili bir gümrüğe naklolunacak olan eşyayı ticariye ve yolcu eşyasının gümrük muamelâti cuma, pazar ve eyyamı tatiliyeye bakılmıyarak her gün katar her hangi saatte muvasalat eder ise etsin katarın vurdunu müteakib icra kılınacaktır. Muamelâti sairenin ifası için Rüsumat emaneti atiyüzzikir saatleri tayin

etmiştir. Şöyle ki: nisanın iptidasından eylülün nihayetine kadar tulûu şemisten bir buçuk saat sonradan bed ile gurubdan bir buçuk saat evveline kadar ve teşrinievvel iptidasından mart nihayetine kadar tulûdan bir saat sonradan bedile gurubdan bir saat evvelisine kadar gümrük idaresi açık bulunacaktır.

Katarların vakit ve hareketleri

Madde 3 — Demiryol idareleri katarların vakit ve hareketlerini mübyyin tanzim edecekleri cetveller ile zuhurat katarlarının mürur edecekleri evkati ve alelûmum katarların duçar olacakları teahhuratı külliyeyi hududda kâin gümrük idarelerine vaktile tebliğ ve tefhim etmeğe mecburdurlar.

Demiryol ile naklolunan eşyanın muamelâtını ifaya mezun olan gümrükler

Madde 4 — Demiryol vasıtasile ithal ve ihraç veya transit suretile imrar kılınacak olan eşyanın gümrük muamelâtı Selânik ve Vranya hattı üzerinde kâin nam hudud gümrüğü ile Selânik gümrüğünde ve Dersaadet Sofya hattı üzerinde kâin Cesrimustafapaşa hudud gümrüğü ile Edirne ve Dersaadet ve Dedeâğaç gümrüklerinde ifa kılınacaktır.

Gümrük muamelâtının vuku bulacağı mahaller

Madde 5 — Demiryol idareleri hudud mevkifinde gümrük muamelâtının ifası için mevkifler dahilinde iktıza eden mahal ve ambarlar ile bir müddeti muvakkate için karaya çıkarılan denklein muhafazasına mahsus ambarları gümrüğün tahtı emrinde bulunduracaklardır. Sırf gümrüğe mahsus olan bu misillü mahallerin tefriş, teshin ve tenviri gümrük idaresine aid olup fakat leylen giren ve çıkan katarların muayenesi için iktıza eden tenvirat demiryol idaresine aiddir. Katarın muayenesine veya hut sair gümrük muamelâtının ifasına mahsus olan mevkifin iskelesini veya hattın bulunduğu mahalli ahaliye kapamak için demiryol idaresi gümrük idaresile bilittifak iktıza eden tertibatı icra edecektir bir müddeti muvakkate için karaya çıkarılan denklein muhafazasına mahsus olan ebniye sureti salimede

kapanmağa salih bulunmalıdır ebniyei mezkûre gümrük idaresiyle demiryol idaresi tarafından çifte anahtarla kapatılacaktır ebniyei mezkûrede yalnız gümrük tarafından kontrol tahtına alınacak olan denkler bulunacaktır mezkûr denklerin ambarda en ziyade kalacağı müddet mevridlerine göre gümrük idaresi tarafından tayin kılınacaktır.

Vagonların ve vesaiti sairei nakliyenin şeraiti inşaiyesi

Madde 6 — Hududdan mürur edecek lokomotifte ve arkasındaki tender arabasile eşya vagonlarında eşya istiabına mahsus hafi ve bulunması müşkül hiç bir daire bulunmayacaktır. Kezalik evvelce gümrükten ruhsatı mahsusa istihsal edilmedikçe yolcu arabalarının dahi eşyayı ticariye veyahud yolcu eşyası istiabına mahsus daireleri bulunmayacaktır.

Madde 7 — Eşyayı ticariye ancak kapalı vagonlarda mevzu bulunduğu halde hududdan imrar edilir cins ve nevin-den dolayı kapalı vagonlara tahmil edilemeyen eşyanın açık vagonlar ile dahi nakli caizdir. Bir vagonu dolduracak mikdar-da bulunmayan denkler dahil olacakları memleket gümrük idaresi tarafından kabul olunacak olan ve üzerlerine kilit veya kurşun mühür vurulabilir olan sandık ve sepetlere vazolunabilir. Münferiden nakledilen bazı denkler cesameti hasebile mezkûr sandık veya sepetlerin istimaline salih olmadığı takdirde mezkûr denkler kurşun ile temhir kılınacaktır. Badelmuayene bir sureti salimede kapatılabilir olan vagonları kabul ve kapatılmayanları reddetmek gümrüğe aiddir. Memaliki ecnebiyeden vürud edip hududdaki gümrük tarafından kabul olunmayan vagonların hamulesi başka vagonlara tahmil kılınacaktır her bir vagon aid olduğu demiryol idaresinin âlâmeti mahsusasını ve birer numarayı havi bulunacaklardır bir kaç daireyi müştemil bulunan bir vagonun her bir dairesi birer harf ile murakkam bulunmalıdır.

Vagon ve vesaiti sairei nakliyenin sureti teftişi

Madde 8 — Gümrük idaresi istediği vakit lokomotif makinesi ve tender arabasını yolcu vagonlarını sandık ve sepetleri ayrı ayrı badelmuayene balâda muharrer talimata muvafık ol-

duğuna kanaat hasıl etmeli ve şayet muvafık değilse istimalle-
rini menetmelidir.

*Açık vagonların fevkalâde olarak kabul
ve istimali*

Madde 9 — Büyük makine ve kazan ve ağaç kökleri ve kereste ve saire gibi eşyayı sakile ile kapalı vagonlara tahmili müşkül olan maden ve kok kömürleri ve taş ve kum ve maden cevheri ve hayvanatın açık vagonlarla nakli caizdir. Bu misillü hamulenin tebdiline mahal kalmamak üzere gümrük idaresi, demiryol idaresi tarafından verilecek olan örtülere kurşun mühür talik veyahut alelûmum lüzumu tahakkuk eden başka bir tedbir ittihaz ederek bunların ecnası asliyelerini temin etmelidir. Hini hacette bu misillü vagonlara gümrük memurları dahi terfik edilebilir.

*Vagon ve eşya zurufunun gümrük tarafından
sureti sed ve bendi*

Madde 10 — Kapalı veya dairesi vagonlarla sandık ve sepetler ekser ayrı ayrı kilit talikile kapatılır. Demiryol idaresi bu misillü vagon ve zurufun üzerlerine kilit takılabilmek için icab eden tertibat ve inşaat icra etmelidir. Sureti istisnaiyede olarak gümrük idaresi kurşun mühür istimal edebilir mevrîd gümrüğünden mahreç gümrüğüne iade ve irsal kılınacak olan kilitler ve anahtar ve barname ve konişmento ve kilitlerin muhafazasına mahsus olan bavullar mevrîd gümrüğünden mahreç gümrüğüne müteveccihen hareket edecek ilk seyriseri veyahut yolcu katarile meccanen ve bunları mühürlü olarak iade eden gümrüğün tezkeresile iade ve irsal kılınacaktır.

Vagonlara memur terfiki

Madde 11 — Her bir katarı bir mevkıften diğer mevkıfe kadar memurlar terfiki mümkündür açık vagon nakleden katarlara dahi memur terfik edilebilir katarlara terfik edilen memurlar istedikleri vagonun tehi bir yerinde meccanen naklolunacaklar ancak birinci sınıf vagonlar ile salon vagonları ve

demiryolun umuru fenniyesine muktazı mahaller müstesnadır ve mahreç gümrüğüne avdetlerinde kezalik meccanen naklolunacaklar isede ikinci mevkie hakları olacaktır.

*Gümrük idaresi ümera ve zabitanının
derecei salâhiyetleri*

Madde 12 — Gümrük idaresi ümera ve zabitanının yedlerinde Rüsumat emaneti celilesinden musaddak bır varaka buldukça hududdan vurud eden katarları muamelâti rüsumiyenin istilzam eylediği müddetçe tevkif ettirmeğe salâhiyetleri var isede muamelâti mezkûrenin mümkün merthebe tesrii rüyetine say ve gayret etmeğe mecburdurlar. Mumaileyh memurlar bilâicab ika edecekleri her gûna teahhürattan bizzat mesul tutulacaktır katar memurları ile mevkif memurları taleb olundukça zabitanı mumaileyhime muavenet edecekleri gibi hamule ile katar manifestolarını ve eşya defatirini dahi teftiş etmeğe müsaade edeceklerdir. Mumaileyhim lâzımgelen taharriyatı icra etmek üzere bir gûna muamele icrasına hacet kalmaksızın mevkıfın her nevi ebniye ve devairine duhule salâhiyetleri vardır.

Ümera ve zabitanı mumaileyhimin hâmil oldukları varakai resmiye mucibince kendileri meccanen birinci mevkide olarak hattın her cihetine keştügûzar edebileceklerdir.

MEVADDI HUSUSIYE

Evvelâ idhalât

Eşyanın vagonlara sureti tahmili

Madde 13 — Hududdan mürur ettirilecek olan eşyanın her halde eşya vagonlarında mahmul bulunması lâzımdır sair vagonlarda resmi gümrüğe tâbi eşya bulundurulması caiz değildir fakat yolcuların beraberlerinde taşıdıkları küçük bavullar derununda bulunan eşyayı zatiyeleri bundan müstesnadır lokomotif ile tender arabasında demiryol idaresi memurlarına esnayı rahda lüzumu olacak ve umuru mevkûlelerinin ifasına mahsus olarak bulundurulacak olan eşyadan başka bir şey bulunmıyacaktır.

Madde 14 — Barname ile aktarma edilmeyerek dahilî bir gumruğe naklolunacak olan eşyayı zatiye ve ticariye henüz memalîki ecnebiyede iken altıncı ve yedinci ve sekizinci maddeler ahkâmına tevfikân memleket gumruğu tarafından kabul olunmuş olan vagon ve vagon dairelerine mahmûlen nakil ve ırsal kılınacaktır Başka başka gumruklere mahsus olan eşya ayrı ayrı vagon veya vagon dairelerine tahmil kılınacaktır Bir kısmı hudud gumruğune ve bir kısmı dahî dahilî gumruklere ırsal kılınacak olan denkle fevkalâde olarak bir vagona tahmil edilmiş bulunur ise hududda ihraç kılınacak olanların emri tahliyesince bir gûna müşkulât ve teahhurata mahal kalmamak üzere bu mısillû denkle henüz memalîki ecnebiyede iken sırasile istif edilmesine demiryol idaresi tarafından dikkat ve itina olunacaktır

Katarda vagonların sırası

Madde 15 — Ecnebiden gelen bir katarın beher gumruğe aid olan vagonları suhuletle ayrılabilmek için bilâ fasıla yekdiğerine merbut bulunmalıdır şurası mukarrerdirki katarın temini emniyeti zımnında muttihaz olan tedabire balâdaki kayıd ile asla ırası hâle edilmeyecektir

Hududda gumruk muamelâti

Mevkîfîn iskelesinde usulü inzıbatıyei rusumıye

Madde 16 — Katarın ecnebiden hudud mevkiîfînın methal kısmına bilvurud tevakkufunu muteakîb methalî mezkûrda hasbelvazife bulunacak olan gumruk polisi ve demiryol idaresi memurlarından başka kimsenin bulunması caiz değıldir Yolcuların umuru için açık bırakılacak olan aralıkta gumruk nobetçileri bulundurulacaktır

Katar hamulesinin sureti beyanı

(Manifesto) hamule defteri

Madde 17 — Katarın ecnebiden vurudunu muteakîb katarın sermemuru veya demiryol idaresinin vekîlî bir numaralı numune mucibince hamule defterini nushateyn olarak gumruk

idaresine irae ve ita edecektir. Denklerin konuşmentoları ile defteri mezkûrda muharrer eşyayı sairenin konuşmentoları maan ita kılınacaktır. Hamule defatiri Türki ve fransaviyülibare olarak tanzim edilmelidir. Mahmul eşyanın cinsi ile maa tara vezinleri ve eşyayı sairei mazrufenin adedile cins ve marka ve numarası defteri mezkûrda muharrer bulunmalıdır.

Eşyanın mahmul bulunduğu vagon veya vagon dairesinin marka ve numarası veya hurufu ile hangi gümrükte resmi ahiz ve istifa kılınacağı defteri mezkûrda zikrolunmalıdır defteri mezkûru imza eden demiryol idaresinin vekili mahmul denkle- rin aded ve neviin ademi sıhatinden dolayı mes'uldür.

Bir gümrüğe mahsus olan denkler alesseviye bir deftere dercedilir.

Yolcu arabalarının muayenesile eşya vagonlarının tefriki

Madde 18 — Maddei sabıkada beyan olunan hamule def- terinin gümrüğe irae ve ita kılındığı vakit lokomotif ile arka- sındaki tender arabası muayene ve hududda gümrüklenecek eşyayı havi bulunan vagonlar katardan tefrik edilir.

Madde 19 — Yolcuların beraberlerinde taşıdıkları eşyayı zatiyelerinin sureti muayene ve imrarı yolcuların ecnebiden beraberlerinde getirdikleri eşyayı ticariyeden madud olmiyan ve fakat resmi gümrüğe tâbi olan eşyalarını şifahen gümrük idaresine beyan etmeleri lâzımeden ise de beyan etmek istemi- yenler eşyayı mezkûreyi gümrük memurlarının muayenei müdek- kikanelerine havale etmelidirler. Şu halde ancak tertibatı ha- fiye ile gümrükten kaçırmağa çalıştıkları eşyadan dolayı mes- uldurler alelâde yolcuların eşyayı zatiyeleri katiyen hudud gümrüğünde sürati matlûbe ile muayene ve imrar kılınır gel- dikleri katar ile yollarına devam edecek olan yolcuların eşyası hudud mevkifinde kalacak olanların eşyasından evvel muayene olunur. Şayed yolcuların eşyayı zatiyeleri meyanında resmi gümrüğe tâbi külliyyet üzere eşyayı mütenevvia bulunur ve muayene ve imrarı muamelâtının katarın tevakkuf edebileceği müdded zarfında ikmali mümkün olamaz ise bu misillü eşya ashâbı veya vekilleri tarafından vukubulacak beyanat üzerine muayene ve badehu demiryol idaresi marifetile ilk katar ile

mahalline irsal kılınmak üzere tevkif edilir. Yolcuların beraberlerinde getirdikleri eşyayı zatiyeleri meyanında resmi gümrüğe tâbi eşya bulunmadıkça yolcular vagondan inmeğe mecbur edilmeksizin bu misillü cüz'î eşyaları vagona muayene olunur. Demiryol idaresinin talebi üzerine yolcu eşyasının dahili bir gümrükte muayenesine müsaade edilir bu misillü eşya vagona tahmil kılındıktan sonra demiryol idaresi her mevrîd gümrüğüne mahsus olan denklemin nevi ve adedini mübeyyin ayrı ayrı pusulalarını hudud gümrüğüne ita edecektir. Mezkûr pusulalar barnameye raptolunacaktır işbu nizamnamede yolcu eşyası demekle ashabile berabere bir katarde bulunanlar anlaşılmalıdır.

İdhalât resminden muaf olan eşyanın sureti imrarı

Madde 20 — Geldiği vagon ile yoluna devam edebilmesi demiryol idaresi tarafından talep olunur ve hukuku rüsumiyenin muhafazasınca meydanda bir gûna mahzur olmadığı görülür ise nevi eşya barname ile badelmukabele katar derununda muayenesine müsaade edilir.

*Dahili bir gümrüğe mahsus olan vagonların sureti imrarı
ve mersul tezakir defteri*

Madde 21 — Barnameleri gömrüğe ita kılınan eşyanın bulunduğu vagonlara kilit veya kurşun mühür talik veya memur terfik edilir (dokuzuncu maddeye müracaat oluna) mezkûr vagonlar tezkere ile mevrîd gümrüğüne irsal kılınır (yirmi ikinci maddeye müracaat oluna) vagonların hudud gümrüğünden mevrîd gümrüğüne ne kadar vakitte muvasalat edeceği ve ne suretle kapatıldığını tezkerelerin numaraları ile barnameye derc ve ziri gümrük mührile temhir kılınacaktır ziri demiryol idaresi veya vekili tarafından dahi imza edilecek olan mezkûr barnamede mehli muayyen zarfında vagonların kilit veya kurşun mühürleri sağlam olarak mevrîd gümrüğüne teslim edileceğini ve aksi takdirinde barnamede muharrer eşyanın miktarı üzerine hesap olunacak olan idhalât tarifesinin en ağır resmi tediye ve ifa kılınacağı taahhüd edilecektir.

Barnamelerin nüshai evveliyeleri ile konuşmentoları ve vagonlara talik edilen kilitlerin anahtarları bir zarf derununa vazolunarak ve üzerine mevrîd gümrüğü yazılarak vagonlar

ile beraber gümrükü, mezkûre teslim edilmek üzere tezkeresile katarın sermemuruna tevdi edilecektir. Barnamelerin nüshai saniyeleri mahrec gümrüğünde hıfzolunur zarflar ile cüzdanların üzerinde mahalli maksud olan mevkifin ismi ve vagonların markaları ve numaraları zikrolunacaktır.

Mezkûr anahtarların mevrîd gümrüğüne ademi tesliminden veya mahfuz buldukları zarf mühürünün fekkinden dolayı demiryol idaresi vekiline usulen ne ceza tertib edilir ise anahtarların aid oldukları vagon kilitlerinin fekkinden dolayı dahi aynı ceza tertib edilir.

Madde 22 — Tezkereler iki numaralı nümune vechile tanzim edilecektir mezkûr tezkereler gümrüğün âmiri ile defteri mahsusunun mukayyidi tarafından imza edilecek ve mukayyidi mumâileyh tarafından gümrüğün resmî mühürile temhir kılınacaktır mahrec gümrüğü ita kılınan tezakirin kaydına mahsus üç numaralı nümune vechile bir kıt'a defter tanzim edecektir. Tezakiri mezkûre aid oldukları barnamelerin beyanı ile teselsül numara tahtında olarak defteri mezkûre kaydolunacaktır. Şayet bir tezkerenin veyahut bir barnamenin zayı olduğu tahakkuk eder ise gümrüğün âmiri tarafından nüshai saniyesi tanzim ettirilecektir. Suveri maruza ile ita kılınan nüshai saniyeler tezkere defterine kayid ve işaret edilecektir.

*Hudud gümrüğündev tevkiif edilen denklei hakkında
olunacak muamele*

Madde 23 — Katarın dahili bir gümrüğe aid olan kısmının muamelei muktaziyesi ifa ve irsal kılındıktan sonra hudud gümrüğünde tevkiif edilen vagonlar ve denklei demiryol idaresi veya ashabı veya bunların vekilleri tarafından beyan olunduktan sonra gümrükçe icab eden muamelâtı gümrüğün evkatı muayenesinde (ikinci maddeye müracaat oluna) ifa ve imrar kılınacaktır.

*Esnayi rahda denklei bakında olunacak gümrük muamelâtı
yani hamulenin mevrîdi tebeddülü halinde
olunacak muamele*

Madde 24 — Barname ile irsal kılınan bir vagon hamulesinin mevrîdi tebdil edilir ise demiryol idaresi en yakın olan ve

bu babda iktiza eden muameleyi ifaya mezuniyeti olan bir gümrüğe konüşmento ve anahtarları teslim ederek icabının icrasını talep etmelidir. İşbu hamule tezkeresinin zahriyesi kâmilan mezkûr gümrükte icra kılınacak ise mevrîd gümrüğünde ifa kılınacak olan muamele gümrüğü mezkûr tarafından icra olunacaktır. Bilâkis zahriyesi başka bir gümrükte icra kılınacak ise katarın sermemuru hududda kâin demiryol idaresinin vazifesini kendisi deruhde ederek mevrîdi cedidi barnameye derç ve bundan maada dört numaralı nümune veçhile bir de sened imza ve ita edecektir.

Mevridinin tebdili talep olunan gümrük idaresi nakliyat için tayin olunacak mehli cedidi ve yeni tezkerenin numarasını barnameye kaydederek cümlesini demiryol idaresine ita eder. Alınan sened ile hifzedilen atik tezkere mahreç gümrüğüne iade edilir. Atik tezkere mevrîd tezakir defterine kaydolunur ve müceddeden tanzim ve ita kılınan tezkere dahi defteri mahsusuna birinci defterden bahsolunarak kaydolunur.

Suveri maruza ile irsal kılınan barname ve tezkerelere mevrîd gümrüğünde doğrudan doğruya ve tezakir hakkında mahreç gümrüğünden irsal kılınmış gibi muamele edilir barname ile naklolunan vagunlar mevrîdine muvasalat edipte muamele muktaziyesini ifaya mezun başka bir gümrüğe doğrudan doğruya nakli talep olundukta balâda tarif edilen muamelenin aynı ifa kılınır.

*Esnayi rahda denklerin aktarması ile mevrîdinde
vagondan tahliyesi*

Madde 25 — Barname ile irsal kılınan denklerin aktarması veya bir kısmının mezuniyeti lâzimeyi haiz olan bir gümrüğe ihracı demiryol idaresi tarafından talep olunur ve gümrükçe lâzimgelen muamele teftişiyenin ifası mümkün olur ise müsaade edilir. Aktarması veya bir kısmının ihracı talep olunan denklerin adedi ve marka ve numarası gümrüğün ümera ve zabitanından birinin nezareti tahtında olarak bir mubassır tarafından barnamesile mukabele edilir yollarına devam edecek olan denklere gelince bunların naklini taahhüd eden katarın ser memuru hudutta demiryol idaresinin mezkûr denkler hakkında gümrüğe taahhüd etmiş olduğu mevaddı barnameye derç ve imza edecektir.

Aktarma veya ihraç edilen denk veya vagonların aded ve nevi barnameye ve kılıdlerin sureti tebdili ile aktarma veya tahmil kılındıkları vagonların numaraları dahi tezkereye derç ve tasdik kılınacaktır.

Bir kazadan dolayı geldiği vagon ile yoluna devam edebilmesi mümkün olamayan hamulenin aktarması icra kılınmak üzere demiryol idaresi en yakın olan gümrüğe malûmat verecek ve izam kılınan gümrük memurları huzurunda icra kılınan aktarma muamelâtı memurini mumaileyhim tarafından gerek tezkere ve gerek barnameye şerh ve tasdik edilecektir.

Madde 26 — Demiryolunun mümted olduğu limanlarda denkler gümrükten kapatılabilir olan sefaine aktarılır. Kezalik sefaini mezkûreden dahi vagonlara eşya aktarılabilir isede bendi sabıkta aktarma ve denklein sureti ihracı hakkındaki mevaddi nizamiyenin kâmilin ifası lâzımgelir.

Gümrük tarafından talik edilen kilitlerin esnayı rahda sureti muayenesi ve kazaen harab olmuş olan kilitlerin tecdidi

Madde 27 — Demiryol idaresinin talebi üzerine katarın yolda öğradığı istasyonlarda bulunan gümrük idaresi memurları gelib kilitlerin sağlam olup olmadığını badettetik neticei tetkikati senede derç ve tasdik edeceklerdir.

Şayed vagonlara tâlik edilen kilitler esnayı rahda kazaen harab olmuş ise katarın sermemuru vasıl olacağı ilk gümrüğe malûmat vererek gümrükü mezkûrun memurları gelip kilitlerin harabına sebebiyet veren ahvali tahkik ve teccessüs edecekler ve denklei haricen muayene ettikten sonra kilitleri tecdid edeceklerdir. Vagonların ibraz olduğu gümrük idaresi tarafından vukuu hali mutazammın tanzim olunacak mazbatalar memhuren katarın sermemuruna teslim edilecektir.

Mevrid gümrüğünde olunacak muamele

Vagonlar ile evrakı müteferriasının gümrüğe irae ve takdimi

Madde 28 — Vagonların mevrid gümrüğüne muvasalatında katarın sermemuru veya demiryol idaresinin sair bir vekili gümrükü mezkûr namına olarak kendisine teslim edilen anahtarlar ile evrakı müteferriasını ve vagonlar ile vagonun ayrı dairesini gümrüğe irae ve ita eder.

Kilitlerin sureti muayenesi

Mevrud tezakirin kaydine mahsus defter

Madde 29 — Vagonlar ile bölmelerinin ahvali hariciyesi ve vazedilen kilitler muayene edilir üzerine tarihi ibrazı tahrir kılınacak olan tezkere mevrud tezakir defterinin (beşinci nümune) birden yedi numaraya kadar olan haneleri doldurularak kaydedilecektir.

Emtia ve eşyanın sureti beyan ve tahliyesi

Madde 30 — Gümrük idaresi tarafından tayin olunacak müddet zarfında eşyanın ne suretle gümrükten imrar edileceği ashabı tarafından beyan olunacak ve denklerin küşad ve muayenesine ibtidar olunmazdan evvel barnamede beyan olunan nevi ve sıklıti beyannamede ikmal veya tashih edilebilir. Demiryol idaresinin talebi üzerine beyannamei hususileri takdim olunmazdan evvel bermucibi barname denklerin vagonlardan tahliyesine müsaade edilir. Şu halde gümrük idaresi denklerin mikdar ve marka ve numara nevi zurufu ve maadara vezinleri barnameye mutabık olup olmadığını tahkik edecektir.

Resmi gümrükten muaf olan eşya beyannamei hususiyelüzüm olmaksızın bermucibi barname imrar kılınacaktır maa-mafih emri muayene vesair muamelâtı rüsumiyelüzümün meriyülicra olan nizamâtına tevfikân icra kılınacaktır.

Madde 31 — Demiryol hatları gümrüğe veya mevkife kadar mümted bulunmadıkça oralarda gümrük nöbetçileri ikamesine lüzüm yoktur. Kapalı vagonlarda mahfuz bulunarak gelen denkler gümrüğün ümera ve zabitanından biri ile bir de mubassırın nezareti tahtında olarak gümrüğe naklolunduktan sonra otuzuncu madde ahkâmına tevfikân gümrükçe iktiza eden muamelâtı bilifa imrar kılınacaktır.

Vürud eden vagonların kilitlerince icra kılınan muayene neticesi ile mahmul denklerin mikdar ve nev'i bunların tahliyesine nezaret edecek olan memurlar tarafından tasdik kılınacaktır. Resmi gümrükten muaf olan eşya muayenei ibtidaiyeden sonra bermucibi barname ashabına ita kılınır isede muayenei mezkûrenin mevkif derununda hukuku rüsumiyeyi temin eder bir tarzda icra kılınması elzemdir.

Barnameler ile tezkerelerin sureti zahriyesi

Madde 32 — Vagonlar ile bölmelerinin ahvali hariciyeleri ve talik edilen kilitleri badelmuayene her veçhile matlûba muvafik bulunduğu veyahut hini tahmilde denklerin nev'i ve adedince bir gûna uygunsuzluk vukua getirilmemiş olduğu görürürse zahriyeleri icra kılınan tezkereler hudud gümrüğüne irsal kılınır. Barnamelere gelince bunlar mevrud gümrüğünde defteri mahsusunun evrakı müsbitesi makamında hıfzolunur.

Tezkerelerin zahriyesi atiyüzzikir muamelâtın ikmaline vabeste bulunmuş olmakla muamelâtı mezkûre berveçhiz beyan olunur:

Evvelâ - Tezkere ve barnameler ile anahtarların gümrüğe takdimi ve keyfiyetin gümrük âmiri veya vekili tarafından tasdik;

Saniyen - Tezkerelerin mevrud tezakir defterine kaydile mukayyidi tarafından keyfiyetin tasdik;

Salisen - Vagonlara talik edilen kilitler ile denklerin aded ve neviin muayenesi ve keyfiyetin muayene memurları tarafından tasdik;

Rabian - İhracat eşyasını hâmil olan vagonların ihracına nezaret eden memurlar tarafından keyfiyetin tasdik ve olveçhile tasdik edilen varakaların memurlar tarafından sıfatlarının tayinile temhiri tezkerelerin nihayetinde tasdik ibaresini imza edecek olan gümrüğün âmiri ile mevrud tezakir mukayyidi muamelâtı muktaziyenin kâffesi dahi usulü veçhile icra kılınıp kılınmadığını tetkik ettikten sonra kendi zat mühürlerine gümrüğün resmî mührünü dahi ilâve edeceklerdir. Barnamelerin dahi zahriyesi salifüzzikir veçhile icra kılınacaktır.

Mubayenet görüldükte olunacak muamele

Vukuatın zâhire sureti ihracı

Madde 33 — Tezkereler ile barnamelerin ve vagonlar ile dairelerinin veya hamulenin muayenesi esnasında:

Evvelâ — Tezkere ile barnamede vagonların mevrud gümrüğüne ibrazı için tayin edilen mehil inkıza eder ve

Saniyen — Tezkereler hudud gümrüğünden tayin edilen mevrîd gümrüğüne ibraz olunmayıpta başka bir gümrüğe ibraz edilir ve

Salisen — Talik edilen kilitler zedelenmiş olur ve

Rabian — Denklemin adedi barnamede muharrer miktarı tevafuk etmeyecek olur ise ashabı bulunamadığı halde demiryol idaresinin vekili tezkereyi ita eden gümrük idaresi ile esnayı rahda katarın uğradığı gümrükler idarelerinin muavenetile isticvab olunur ve hasıl olan netice bamazbata zâhire ihrac kılınır. Bu misillü eşya tezkerelerinin tahkikat yüzünden zahriyesi haylice tehir eder ise sebebi tehiri tezkereyi tanzim ve ita eden gümrüğe iş'ar kılınacaktır.

*Sehven vukubulan mubayenet hakkında
olunacak muamele*

Madde 34 — Otuz üçüncü maddenin fıkrâi evveliye ve saniyesinde gösterilen mubayenetin kabili af bir vukuattan ileri geldiği tahkikat neticesinde subut bulur ve nezaretin efkârı resmîyesine nazaran şüpheye mahal kalmıyacak olur ise müsebbipleri aleyhinde ceza tertib etmeksizin nezareti mumâileyha tezkere ve barnamelerin zahriyelerini icra ettirir.

Kezâlik otuz üçüncü maddenin fıkrâi salise ve rabiasında gösterilen mubayenetin kabili af vukuattan ileri geldiği zâhir olur ise rûsumat emaneti celilesi cezayı nakdi tertibinden sarfı nazarla tezkere veya barnameleri zahriye ettirebilir.

Madde 35 — Tezkerenin ita olunduğu gümrük tarafından vukubulan mubayenet tezkereyi ita eden gümrük tarafından vukubulan sehiv pek de ehemmiyetli olmayıpta keyfiyet gümrüğü mezkûre iş'ar kılındıktan sonra resmen tashih edilecek olur ise tezkere ile barnamelerin zahriyesi başka gûna muameleye hacet kalmaksızın icra kılınır.

Bilakis mubayeneti vakıa ehemmiyetli olupta tezkereyi ita eden gümrük idaresi dahi mevrîd gümrüğüne icra kılınan tahkikat neticesinde zâhire ihrac kılınan mubayeneti tanımlıyacak olur ise keyfiyet mevrîd gümrüğünün mensub olduğu nezaret vasıtasile rûsumat emanetine iş'ar kılınacak ve emaneti müşarileyha dahi tezkere ile barnamenin zahriyesi hususunda icabını tahtı karara alacaktır.

*Esnayi rahda mahv veya harab veyahut kırılan
eşya hakkında olunacak muamele*

Madde 36 — Barname ile irsal kılınan eşya esnayi rahda kazaen mahv veya harab olur ise mevrîd gümrüğüne ne hal ve şekilde vâsıl olur ise ana göre muamele olunur.

*Eşyanın mevrîd gümrüğüne ademi vusulünde
olunacak muamele*

Madde 37 — Barname ile mevrîd gümrüğüne irsal kılınan eşya vâsıl olmayacak olur ise esbabı tahkik kılınarak icabına göre ceza dahi tertib edilir.

USULÜ CEZAYİYE

Madde 38 — Gerek tezkere ve gerek barnamelerin balada muharrer zahriye muamelâtı kâmilen ifa kılır madığı halde müsebbibleri aleyhinde ceza tertib edilir. Ceza muamelâtı kâmilen icra kıldıktan sonra gerek tezkerenin ve gerek barnamelerin zahriyeleri icra kılır şüphe edildiği halde icabı makamı emanetten tensib ve icra kılınacaktır.

Tezkere ile barnamenin zahriyeleri mümkün olmadığı surette evrakı mezkûre mazbataları ile beraber mahrec gümrüğüne tebliğ edilecektir. Demiryol idaresinin barname zirinde taahhüd etmiş olduğu mevaddı icra etmemesinden dolayı mahrec gümrüğü keyfiyeti mensub olduğu nezaret vasıtasile rüsumat emaneti celilesine iş'ar ve kararını istihsal ettirecektir.

Defatirin kapanması ve lieclittetik nezarete irsali

Madde 39 — Tezakirin varîdat ve sadırat defatiri her altı ayda bir sıra numarasile tertib edilecek olan evrakı müsbitesile rüsumat emaneti celilesine irsal kılınacaktır.

Barnamelerin nüshai saniyeleri ve zahriyeli olarak iade kılınan tezkir sadırat defterinin evrakı müsbitesi olduğu gibi barnamelerin nüshai asliyeleri dahi tezakiri varide defterinin evrakı müsbitesidir.

*Demiryol ile yollarına devam etmek üzere gerek araba
ile ve gerek bahren gelen denkler hakkında
olunacak muamele*

Madde 40 — Demiryolu vasıtasile yollarına devam etmek üzere gerek berren gerek bahren gelen denklerin mekkârisi bunları evrakı müteferriasile hudud gümrüğüne bilibraz barname ile mevridlerine irsalini taleb eyledikte katarın hareketine değin mezkûr denkler gümrüğün tahtı nezaretinde olarak hıfz-edilir. Demiryol idaresi bu babda iktıza eden mahal ve mevakii hazırlayıp gümrüğün tahtı emrinde bulunduracaktır mezkûr denklerin yollarına devam etmek üzere gümrükte kalacakları müddet vagonlara tahmil olunmazdan ve herhalde katarın hareketinden evvel gümrük tarafından bir sureti mütenasibe tayin kılınacaktır.

Demiryol idaresinin vekilleri on yedinci maddede beyan olunan barnameleri nüshateyn olarak tanzim ve gümrük idaresine teslim edeceklerdir denklerin vagonlara tahmiline nezaret edecek olan memurlar aded ve marka ve numara ve nevi zuru-funu barname ile badettatbik mutabık olduğu ve denklerin tahmil kılındıkları vagonların marka ve numarasını barnamelere kayıd ve zirini imza edeceklerdir bundan maada yirmi bir ve yirmi iki ve yirmi dört ve ondan yirmi dokuza kadar olan maddelerin ahkâmı icra kılınacaktır.

FASLI SANİ

Transit

Madde 41 — Doğrudan doğruya transit edilecek eşya için on üçten kırka kadar olan maddelerin ahkâmı cari olacaktır bu babda hudud gümrüğünün vazifesi kilitleri badelmuayene ihrac ve eşyanın hududdan imrar kılındığı teftiş ve tasdik etmekle tahdid kılınmış ise de şüphe edildiği takdirde denklerin muayene ve demiryol idaresinin defatir ve evrakı resmiesinin ibrazını taleb eylemek hakkı hassaten muhafaza edilmiştir.

Kezalik şimendüferden gayri bir tarik ile ve transit suretile doğrudan doğruya imrar kılınacak eşya için gümrük idaresi balada gösterilen usul veçhile ifayi muamele edecek ve bu

halde hudud gümrüğü barnamede muharrer olup ihrac olunacak eşyanın tamamen hududdan haric çıktığını görüp tasdik edecekler doğrudan doğruya transit tarikle imrar kılınacak eşyanın müsaadesi hudud gümrüğünde talep olunabilecektir.

Aktarmaya aid olup yirmi ve yirmi altıncı bendde bast ve beyan olunan tedabir doğrudan doğruya transit tarikle imrar kılınacak olan denkler hakkında dahi tatbik olunabilir.

FASLI SALIS

İhracat

İhracat resmine tâbi olan eşya

Madde 42 — İhracat resmine tâbi olan eşya Osmanlı gümrüklerinden birisinde beyan edilmeksizin ve resmi mahsunun ita kılındığı tahkik edilmeksizin doğrudan doğruya harice naklolunmak üzere vagonlara tahmil edilemeyecektir.

Mezuniyeti lâzımevi haiz bulunan mevkiflerde ihracat resmine tâbi olan eşya gümrüğün tahtı nezaretinde olarak vagonlara tahmil olunur vagonlara iktiza eden kilitler talik edildikten sonra anahtarları dahi kapatılır hudud gümrüğü dahi kilitleri muayene ettikten sonra çıkarıp mahrec gümrüğünde olunan muayene üzerine ihracat resmini ahiz ve istifa eder şayed resmi mezbur mahrec gümrüğünde depozito edilerek mukabilinde verilen makbuz ilmühaberine ihracat resminin hudud gümrüğünde ahzedilmiş olduğu zahriye edilerek gümrüğü mezkûre ibraz olunur ise alınan depozito iade kılınır.

Madde 43 — Kurşun mühürle bir Osmanlı gümrüğünden ecnebiye irsal kılınacak olan denkler esnayı rahda mezuniyeti lâzımevi haiz olan bir gümrük tarafından lieclilihrac vagonlara tahmil edilebilir kurşun mühürler gümrüğü mezkûr tarafından çıkarılarak ve denkler vagonlara tahmil kılınarak keyfiyet kurşun mühürlü denklerin tezkeresine şerh ve tasdik kılınır Şu halde hudud gümrüğü kilitleri muayene ve hududdan imrar kılındığını tasdik edilecektir. Kezalik resmi gümrüğü alınarak serbest bırakılan ve fakat ihrac edilecek olan sair denklerin dahi mezkûr vagonda bulunması caiz ise de demiryol idaresi tarafından mezkûr denklerin adedi nevi ve marka numarasını

ve maa dara vezinlerini ve muhteviyatını mübeyyin tanzim ve gümrüğe takdim kılınacak olan bir kıt'a pusulası denklerin vagonlara tahmili esnasında gümrük tarafından tetkik edilerek gümrüğün tahtı nezaretinde olarak ihrac edilecek olan denklelerin tezkeresine raptedilecektir.

FASLI RABİ

Resmi gümrüğü alınarak serbest bırakılan eşyanın memaliki ecnebiyeden mürur ederek tekrar memaliki şahanenin bir kıt'asına dahil oldukları halde olunacak muamele beyanındadır

Madde 44 — Resmi gümrüğü alınarak serbest bırakıldıktan sonra memaliki ecnebiyeden mürur ederek şümendüferin tekrar memaliki şahanenin bir kıtasına dahil olan eşyanın mürsili cins ve miktarını ve mevridini mübeyyin tanzim edeceği beyannameyi ya hudud gümrüğüne veya demiryolu mevkifi dahilinde salâhiyeti muktaziyeyi haiz olarak müesses bulunan dahilî bir gümrüğe takdim edecektir gümrük mezkûr eşyayı beyannamesile badettashih vagonlara tahmiline nezaret ve bunlara kilit talik ederek ve keyfiyeti beyannameye şerh vererek tasdik edecektir. Hudud gümrüğü kilitleri çıkarmaksızın yalnız muayene ile iktifa deceptir eşyayı mezkûre ihracat resmine tâbi ise resmi mezbur için depozito talep olunacaktır.

Mevrid gümrüğü vagonun sağlam olması iktiza eden kilitlerini çıkararak eşyayı beyannamesile mukabele ettikten sonra ithalât resmi ahzeylemeksizin ya mürselünileyh veya demiryol idaresinin vekiline teslim eder. Balâda zikrolunan beyanname mevrid gümrüğünden zahriye ve tasdik edilerek mahrec gümrüğüne ibraz edildikte ihracat resmine mukabil alınan depozito iade kılınacaktır.

Madde 45 — Barname ve tezkere ile bir gümrükten memaliki ecnebiyeyi dolaşarak Osmanlı gümrüklerinden birine irsal kılınacak olan denkle hakkında esnayı rahda bir gûna muamele ifasına mahal kalmamak için bunların hududdan mürurunda Osmanlı gümrüğünden talik edilen kilitlerin sağlam olduğu hudud gümrüğünden şerh ve tasdik kılınmak lâzımgelir.

Dahili memleketle vukubulacak nakliyat beyanındadır

Madde 46 — Rüsumat emaneti celilesi hudud gümrüğünün bulunduğu kaza ile dahili memalikte hukuku rüsumiyenin muhafazası hususunda ittihaz etmiş olduğu tedabiri inzibatiyenin şimendüfer nakliyatına dahi şümulü olacağı cihetle yedinde rüsumat emaneti celilesinden musaddak bir varakası bulunan gümrüğün ümera ve zabitanına demiryol idareleri naklettikleri eşyanın defatirini irae etmeğe mecburdurlar.

Mücazat

İşbu nizamnameye mugayir olarak vukua getirilen halât hakkında nizamatı umumiyei rüsumat ile sair kavanini cezaiyede daha ağır bir cezayı, nakdî tertib edilmemiş olur ise altın sikke olarak . . . kuruşa kadar cezayı nakdî istihsal edilir.

Gerek gümrük nizamatına ve gerek işbu nizamname ahkâmına mugayir hareket eden her iki demiryol idarelerinin memurları hakkında tertib edilecek cezayı nakdî ile bunlara aid olacak rüsüm ve masarifi muhakemenin itasına müteselsilen kefil bulunacaklardır.

[İrade tarihi: 7 cemaziyelâhir 1305 ve 7 şubat 1303]

№: 290 — Bedelâtı askeriyeinin sülüsü mertebesinde tezyidi ve mesakin vergisinin binde beşe ve temettüat vergisinin binde eliye iblâğı hakkında Meclisi Vükelâ mazbatası

7 cemaziyelâhir 1305, 7 şubat 1303

Üçyüz üç senesi muvazenesine dair Bütçe Komisyonundan tanzim olunan mazbata üzerine meclisi acizanemizce cereyan eden müzakerat ve tetkikatı havi mazbatai maruzai ahirede muharrer olduğu üzere mileli gayrimüslimeden alınan bedelâtı askeriyeinin Ahzı Asker Kanunu hükmünce tebaai müslimeye tahmil olunan mükellefiyetin sülüsü mertebesinde tezyidi ve kıymetleri yirmi bir kuruşa kadar olan emlakın binde dört vergisinden üşür ile mükellef arazi müstesna olmak üzere yalnız

o kıymette bulunan bilûmum mesakine munhasıran binde beşe ve temettüat vergisinin yüzde bir zammile kezalik beşe iblâğı ve ağnam ve canavar resmine teklif olunan zam ile devairi belediye varidatı metrûkesinden yüz bin liranın Hazinei Devlete ircaı maddelerinin dahi neticei tahkikata talıkı kararlaştırılmıştı. Bu kerre Maliye Nezaretinden varid olup meyanei acizanemizde mütalea olunan tezkerede senei âtiye bütçesini tanzime memur olan komisyon üç yüz üç senesi bütçesinin tetkikatında tashih olunan esaslara göre bütçenin tanzimile meşgul olduğundan ve tezyidi varidata müteferri mevaddın herhalde mart ibtidasından mevkii icraya vaz'ı lâzimedden bulunduğundan bahisle icrayı icabı dermeyan olunup vakıa senei âtiye bütçesinin mart ibtidasına kadar ikmalî tetkikatı kabil olamayacağı anlaşılmasına nazaran zamaimi mezkûrenin senei âtiyeden itibaren mevkii icraya vaz'ı lâzimedden olduğu gibi tebaai gayrı müslimeden alınan bedelâtı askeriyenin nisbeti malûme dairesinde tezyidi ve kıymeti yirmi bin kuruşa kadar olan emlâk ile temettü vergisinin ol suretle zammı dahi kararı vaki icabından bulunmuş olup ağnam ve canavar resminin tezyidi bahsine gelince buna dair nezareti müşarileyhanın kıraat olunan diğer tezkeresi müeddasından müsteban olduğu üzere bu bapta sebmeden istilâma cevaben vilâyattan vukubulan iş'aratın bir kısmı zamaimi mutasavverenin imkânı icrasını ve diğer kısmı dahi ademi tahammül beyanile münasib olamayacağını mutazammın olup vakıa ağnam resmi şimdiye kadar icra olunan zamaimden dolayı tezyide müsaid olmayacak bir dereceye varmış ve bununla beraber zamaimi mebhuseden husulü tahmin olunan yetmiş bin liranın maksadı tevazüne tamamen tesiri olamayacağından hali sabıkında ipkası münasibi mütalea olduğu gibi bu halde zaten miktarı cüz'î olan canavar resminin dahi halile bırakılması lâzım gelmiş olduğundan zamaimi mebhusenin berveçhi maruz mart ibtidasından itibaren mevkii icraya vaz'ı için nezareti müşarileyhaya mezuniyet itası ve tezkerei nezarete gösterildiği ve zaten dahi cümlei mukarrerattan bulunduğu üzere devairi belediyeden alınacak varidatın envayı üzerine icrayı tetkikat ile hükümet idaresine nakli münasib görünecek olanların tefrikile beyanı hususunun dahi Dahiliye Nezaretine havalesi müttehiden bit-tezekkür tezkerei mezkûre leffen arz ve takdim kılındı isede katıbe ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

[İrade tarihi: 8 cemaziyelâhir 1305 ve 8 şubat 1303]

**№: 291 — Rumeli-hututu iltisakiyesinin işletilinceye
değın emri muhafaza ve tamirâtı müte-
madiyesinin icrasına dair
mukavelenamedir.**

Madde 1 — Hututu iltisakiyenin işletilmesine başlanıncıya değın muvakkaten kabul olunan imalâtının her gına hasarat ihtimalinden vikayesi için Rumeli demiryolları hututu iltisakiyesi inşaat şirketi Üsküpten İyoryanya kadar ve Belveden Vakarile kadar inşa eylediğı hatları beklemek ve hüsnü halde muhafaza eylemek hususlarını deruhte etmeğe muvafakat eder. Bu taahhüd muharebe ve ihtilâl ve harik ve müsellâhan tecavüzat ve ahvali saire gibi esbabı mübremeden bulunan halât müstesna olmak şartile mezkûr hatları hini ikmalinde buldukları halde muhafaza etmekten ibarettir.

Madde 2 — Şirket beher mahın on beşinde bu taahhüdünü feshedebilecek ve ancak Devlete bir mah evvelce ihbarı keyfiyet edecektir.

Madde 3 — Bekçilik masarifine mukabil Hükûmeti seniye beşyüz frangı Üsküpten İyoryanya olan hat için ve üç yüz frangı Belveden Vakarile kadar olan hat için olmak üzere yevmiye şirkete sekiz yüz frank tediye buyuracaktır.

Madde 4 — Şirketin bundan dolayı matlûbu bulunacak mebalîğ beher ayın nihayetinden itibaren on gün zarfında tarafı hükûmeti seniyeden nakden tediye olunacak ve bu tediyatta teahhür vukuunda tarafı hükûmeti seniyeden şirkete senevi yüzde yedi hesabı faiz ita buyrulacaktır.

Madde 5 — Şirket teahhür edecek tediyatın istifası zımında muktazi olan meblâğ ile balâda tayin olunan hesapla işliyecek faizi istihsal için mebalîğ maktuai seneviyeye mukabil kendisine ita olunan havalâtın esmanı meyanında bulunan yüzde yirmi fazlasından bunları ahiz ve tevkif etmeğe hak ve salâhiyeti olacaktır.

[Irade tarihi: 12 cemaziyelâhir 1305 ve 13 şubat 1303]

№ 292 — Umum malsandıklarında vukubulacak medfuatın gunu gününe kaydolanmasına dair talimat

Hazinei Maliye ve devatı merkezıye veznelerinden vukubulacak tediyat hakkında icra olunacak muamelât

Madde 1 — Veznelerden vukubulacak tediyat senedatı resmiyesi üzerine usulu dairesinde tesviye ve gunu gününe masraf kaydolunur Gerek tavız suretile ve gerek kayıd harıcında alielhasap veçhile para verilmek katıyen ve kullıyen memnudur

Madde 2 — Hazinei Maliyece bır emrı lâzımulfaza mustenid ve devaire aid olarak vukubulacak tediyatı mubreme ve mustacele için ibraz olunacak senedatı muvakkate üzerine ita edilecek akçenin tedıye olunduğu gun muteallık olduğu daire hesabına kaydolunmakla beraber tahsisattan tenzılı icra olunmak üzere tahsisat sergisinin hazıneye ırsalı ve muamelâtı lazımeı kaydıyenin ifası zımında paranın mıkdar ve kabızının ısım ve sıfatı memuriyeti ve malûm olduğu halde masrafın nevi bamüzekkereı matbua mutlaka o gun dairesine bildirilir

Madde 3 — Maddeı sabıkada beyan kılınan muzekkerenin dairesine vürudunda bilâ tereddüd kabulile tenzil muamelesi icra olunmak üzere tahsisat sergisini derhal hazıneye ırsal ve müzekkerenin havı olduğu akçeyi hazineden teslim olunacak senedatı muvakkateı mezkûre mucıbince hemen masraf kayıd ve ımlâ ve aid ve mufeferrı olduğu tertıbattan mahsubu için muameleı lâzımesını icra etmeğe o daire mecburdur

Madde 4 — Bu suretle tahsisat sergisinden tenzil ve masraf kaydolunan paranın muameleı mahsubıyesının icrası için dairesince cereyan edecek tetkikat esnasında diğere daireye taallûku taayyun eder ise muteallık olduğu daireye naklı ve kendi tahsisat sergisine iadeı zammı zımında bamüzekkere Hazinei Maliyeye müracaat olunur Hazinece dahı tashihı hesap kaidesine tevfikân muameleı kaydıye icra ve üçüncü maddede muharrer muamelâtın ifası için akçenin taallûku taayyun eden daireye muzekkerı matbua ırsal olunmakla beraber evvelkı dairenin tahsisat sergisine zam ve ilâve muamelesi badelıfa tashihı kayıd için o daireye derhal malûmat verilir

Madde 5 — Dairece varidatı muhassasalarından vukubulan hasilâtın mikdar ve keyfiyatını mübeyyin her ayın nihayet gününde bir kıt'a cetvel tanzim ve tahsisat sergisile beraber Hazineye irsal olunacak ve Hazinece dahi cetvelin muhtevi olduğu hasilâtın yekûnu tahsisat sergisinden tenzil ve mensub olduğu daire hesabına muamelei mahsubiyesi icra olunarak günü gününe sergi dairesine iade kılınacak ve dairesince de bilâ tehir muamelei kaydiye ifa kılınacaktır.

Malsandıklarından devairi askeriye hesabına verilecek mebalîğ hakkında olunacak muamelât

Madde 6 — Harbiye ve Bahriye ve Tophane daireleri muhassasatına mahsuben hazinei maliyeden emvali vilâyet üzerine tertib olunan bilcümle havalâtın bedelâtı devairi mezkûreden her birinin senedatı mahsusa namile maruf ve matbu olan senedatı resmiye ile tesviye ve ifa olunacaktır.

Maede 7 — Her senedi mahsus bir defada verilen mebalîği havi olacak yani bir günde ne kadar akçe ita olunur ise ol miktar üzerine tanzim olunmak lâzım gelecektir. Devairi askeriyeden birinin namına olarak akçe kabzedenden memur vereceği senedi mahsusun zirini mühürledikten başka sıfat ve rütbesini ve hangi alay ve tabura mensub olduğunu imza mahallinde tasrih eylemek iktiza edecektir.

Madde 8 — Devairi askeriye namına akça kabzedenden memurların nezdinde malsandıklarından bir günde verilebilecek mebalîğin miktarına tevafuk edecek senedatı mahsusa bulundurulacak ve bu veçhile malsandıklarının mevcudu ve tahammül nisbetinde senedi mahsus verilememekle tediyatta vuku bulan teahhüratın mes'uliyeti münhasıran devairi askeriyeeye aid tutulacaktır.

Madde 9 — Maddei atiyede muharrer olan tediyatı mübreme müstesna olmak üzere hazineden yeniden havale veya bir emir almadıkça havalâtı mürettebe haricinde devairi askeriye hesabına akçe itası kat'iyen ve külliyyen memnurdur ancak bir mahalde bulunan asakiri şahane muhassasatı havalelerinin tek-milli tekarrüb ettiği ve akçeye ihtiyaç görüneceği hissolunduğu halde vaktile maliye nezaretine bilmüracaa hangi tahsisata mah-

suben ne miktar akçe verilmesi emir ve iş'ar olunur ise dördüncü ve beşinci maddelerde gösterildiği veçhile basenedatı mahsusa ita olunacak ve işbu senedatı mahsusa dahi diğerleri misillü derhal yevmiyeye kayıd ile cetvellerde hesabı mahsuslarına idhal ve keyfiyeti dahi izah olunacaktır. Devairi askeriye muhassasatına mahsuben taşralarda tediye olunacak mebalığın havaleleri dahi sene iptidası hulül etmeden hazinece mahallerine yetiştirilecek ve bir mahalden havalenin tekmiil olduğu bildirildiği anda yeniden itası icabeden havale veya bir emri mahsus derhal ita ve irsal edilecektir.

Madde 10 — Mevakii askeriyeden bir mahalde umuru mübreme ve müstaceleden ve meselâ firarî veyahut hasta nefekatı sevki gibi bazı nagehzuhur hususattan dolayı havalesiz akçe itasına lüzum görüldükte vali veya mutasarrıf veya kaymakam tarafından tahriren verilecek emir üzerine senedi adi ahzile nihayet bin kuruşa kadar akçe tediyesi caiz olarak bu makule sarfiyatın günü gününe masraf kaydile beraber cetvellerde tediya mübreme sırasına konulur ancak o halde tanzim olunacak sened evvelâ mahallî idare meclisinin tahtı tasdikında bulunmak saniyen zikrolunan emrin esbabı mucibesini ve tarihini mutazammın olmak salisen akçeyi kabzedememur tarafından temhir olunmakla beraber o memurun sıfat ve rütbesini ve hangi alay ve tabura mensub olduğunu sarahaten bildirmek şarttır ve bu suretle tanzim olunmuş olan tediya mübreme senedatı hazinei maliyeye vürud eyledikte derununda muharrer olan meblâğın derhal aid olduğu dairei askeriye muhassasatından icrayı mahsubuna ibtidar olunur.

Madde 11 — Her ayın hitamında ol ay zarfında merkezi vilâyatta ve mülhakatta devairi askeriye havalâtına mahsuben senedatı mahsusa ile ita kılınan mebalığın senedatı vilâyat merkezlerinde cemolunarak berveçhi müfredat kemiyetini ve tarih ve mahallî tediyesini ve akçeyi kabzedememurun sıfat ve rütbesile mensub olduğu alay ve taburu ve dairei askeriye mübeyyin bir kıt'a icmalin kemali sur'atle tanzimile ol dairenin merkezi vilâyatta bulunan tahsil memuruna ita olunup cümlesi için o memurdan bir kıta senedi mahsus alınacak ve usulü mevzuası veçhile cetvele idhalen hazineye gönderilecektir ve şayet ol vilâyat merkezinde ol dairenin tahsil memuru yöğise

tanzim olunacak mezkûr müfredat defteri zirine işbu izahat yazılarak ve senedatı rabtedilerek cetvellerle maan hazineye isal olunacaktır. Hazinece dahi senedatı mahsusai mezkûre alelusul tanzim olunan mahsub cetvellerile beraber bilâtehîr aid olduğu devairi askeriye tesyir ve teslim edilecektir.

Madde 12 — Devairi askeriye'nin tahsil memuru berveçhi meşruh mübadele edilecek senedattan bazısını kabul eylemediği halde diğerleri için bir sened alınarak ve ademi kabulün esbabı mucibesi şehriye cetvelinin mülâhazat hanesinde tasrih olunarak tahsil memurunun kabul etmediği işbu senedler dahi senedi mezkûr ile beraber hazinei celileye irsal kılınacaktır ve tahsil memurlarının bir ay zarfında verdikleri senedatı mahsusai muhassasatı askeriye mahsuben istifa olunan mebalîği mübeyyin kendi talimatları mucibince bittanzim mensub oldukları dairei askeriye göndermekte oldukları cetveller biri kemakân tahsil memuru ve diğeri mal memuru tarafından yapılmak üzere iki nüsha olarak tanzim ve müştereken tahtim ve tasdik olunarak bir kıt'a şehriye cetveline merbutan mal memuru tarafından hazinei celileye gönderileceği gibi bir kıt'asıda tahsil memuru tarafından müteallik olduğu dairei askeriye irsal olunacaktır.

Malsandıklarından devairi mülkiye hesabına verilecek mebalîğ hakkında olunacak muamelât

Madde 13 — Devairi mülkiye muhassasatı havalâtına mahsuben basenedi mahsus her gün ne mikdar akçe verilir ise günü gününe daireleri hesabına masraf kaydolunacak ve ay nihayetinde alelkaide yeksenede rabtedilecektir. Müstakrizat havalâtile havalâtı müteferrika için ceste ceste verilecek mebalîğ dahi günü gününe masraf kaydolunacaktır gerek taviz ve gerek kayd haricinde alelhesap suretile para verilmek ve kablelvuku yevmiyelerde tahsilât kaydolunarak ve kazalara ve sancaklara havale ve kezalik kablelvuku yevmiyelere tediyat kaydile ashabı yedine sergi ve deyni sandık pusulası gibi varaka itası külliye'nin memnudur.

Madde 14 — Masarifatı mahalliye için verilen havalât tekmil olduğu halde birinci maddede beyan olunan kaideye tatbikan ifayı muamele olunacaktır.

Madde 15 — Emanet aşar malından muayyenatı askeriyeye için ita olunacak zehairin masarifi nakliyesi her nerede verilir ise verilsin ita olunduğu anda maliye tahsisatı hesabına masraf kaydolunacaktır. Fakat nakledilmiş olan zehair hangi mevkide idarei askeriyeye teslim olunur ise o mahallin rayici veçhile fiat mazbatası yapılarak ve derhal nakde tahvil olunarak balığ olacağı miktar üzerine alınacak senedatı mahsusanın bilâ tehir irad ve masraf veçhile muamelei kaydiyesi icra edilecektir.

Madde 16 — Ağnam resmi ve aşar ve sair her nevi hasıllattan emaneten idare olunanların cibayeti uğrunda vuku bulacak kâffei masarifatin vukuu anda alelkaide masraf kaydı ve maliye havalesinden icrayı mahsubile yevmiye ve tediyat defterlerle cetvellerin mülâhazat hanelerinde izahatı lâzime ita olunacaktır.

Madde 17 — Defaten verilemeyip ceste ceste tesviyesi lâzimgelen masarifat ve meselâ bir mahallin tamir ve inşası zımında sarfı muktazayı iradei seniyyeden olan elli bin kuruşa mahsuben tedricen verilecek akçe için alınacak senedlerin muamelei muktaziyesi bilicra derhal aid olduğu daire hesabına masraf kaydile dairesi namına tanzim olunacak cetvelin mülâhazat hanesinde meblağı mezburun aslı ve iradesi keyfiyeti irae olunacaktır.

Madde 18 — Vilâyat umuru maliyesinin malmemurlarına tevdi ve ihalesi hakkında bairadei seniye müttehez olan kararın icrasına dair olan talimatın dördüncü maddesinde tasrih olunan kuyud ve şerait tahtında olarak Nezaretin emir ve havalesi haricinde bazı ahvali fevkalâde üzerine vilâyetçe sarfına lüzum görünüpde istizana vakit olmyan ve tehirinde mülken ve maslahaten mazarrat melhuz bulunan mebalığın hini itasında müteallik olduğu daire hesabına masraf yazılacaktır.

Hatime

Devairi merkeziyede muhasebeci ve veznedar ve vilâyatta defterdar ve muhasebeci ve malmüdürü ve sandık emini her ne sebep ve vesile ile olursa olsun hilâfı tenbihat harekete tasaddi eder ve vezne ve sandıklarda masraf kaydolunmamış sened bulundurur ise üç sene hizmeti maliyede kullanılmamak üzere azlolunacaktır.

[İrade tarihi 13 cemaziyelâhir 1305 ve 13 şubat 1303]

№: 293 — Mehakimi şer'îye ve nizamiyenin tefriki vezâifi hakkında iradei seniye

Safer 1305, 7 teşrînevvel 1303

Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesi Mazbatası

Mehakimi şer'îye ve nizamiyenin tefriki vezâifine dair altı sene mukaddem mecelle cemiyetinden kaleme alınan mazbata mucibince tayin ve tebyini vezâif meselesinin olzaman riyaseti celilei fetvapenahide inikad etmekte olan komisyona havale olunması hakkında verilen karar üzerine makamı müşarileyh ile cereyan eden muhabere cevabında hususu mezkûrun komisyonca hal ve tesviyesi maslahaten ve vazifeten münasib ve caiz olamayacağı beyanile mecelle cemiyeti heyeti dahi hazır olduğu halde Şûrayı Devlette tedkiki madde olunması lüzumu gösterilmiş olduğundan icrayı icabına dair meclisi âlii vükelânın zabtı sureti evrakı müteferria ile beraber Şûrayı Devlete ita kılınmakla Tanzimat Dairesinde ledelmütalea bir rey tarafından zikrolunan zabıt suretinde gösterildiği veçhile mecelle cemiyeti heyeti ceib ve davet olunarak vezâifi mebhuse anhanın cemiyetin mazbatası mucibince tefrik ve tayinine ibtidar olunması dermayan edilmiş ise de mazbatai mezkûrede gösterildiği üzere mehakimi nizamiyede düsturülâmel olan mecellei ahkâmı adliye münderecatile gaib ve mefkud ve vakıf ve vasiyet ve miras misillü mecellede beyan kılınmayan mesaili şer'îyeye tevfikân rüyeti lâzım gelen ve kısas ve diyete dair olan daavinin kâmilen mahakimi şer'îyeye havale olunarak nizam mahkemeleri vazâifinin Ticaret ve Ceza Kanunlarına tevfikân fasıl ve rüyet olunan davalar ile güzeşte ve zarar ve ziyan ve iltizamata ve icar akar nizamının mecellenin kitabülicarâtı ahkâmile fesih olunmayan mevaddına taallük eder davaların rüyetine hasrı ile esas teşkilâtı adliyenin tağyiri icab edip halbuki mehakimi nizamiyenin teşkilâtı esasiyesi kavanini esasiye ahkâmına müstenid ve teşkilini mucib olan esbab dahi malûm olduğu gibi mehakimi mezkûrenin usulü muhakematına ve muamelâtı sairesine dair bir çok kavanin ve nizamât neşir ve ilân kılınmış ve onbeş yirmi senedenberi dava vekâleti misillü bir takım tesisatı adliye dahi takarrür etmiş olduğundan müessesatı mezkûrenin tağyiri maddesinin muktezayı hal ve za-

mana nazaran caiz olup olamayacağını tayin ve takdiri heyeti aliye devletçe bilinecek mevaddı mühimmeden olmakla evvel emirde esas mesele meclisi alii vükelâce kararlaştırıldıktan sonra teferruâtı Şûrayı Devlete havale buyrulur ise icabı müzakere olunacağını arz ve beyanı ekseriyetle tezekkür ve evrakı merkume takimile iade ve takdim kılındı olbabda emrû ferman hazreti menlehülemrindir.

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

8 rebiülevvel 1305

Mehakimi şer'îye ve nizamiyenin tefriki vezaifine dair cereyan eden muhaberat ve müzakerat üzerine Şûrayı Devlet Tanzimat Dairesinden kaleme alınan ansafer 1305 tarihli mazbata ile mehakimi şer'îye ve nizamiyeye aid daavinin sureti tayini hakkında sebkedem karar üzerine Adliye Nazırı paşa tarafından tanzim olunan varaka takimile meyanei bendegânemizde kıraat olundu eğerçi mazbatayı mebhusede daavii mezkûrenin tefriki esas teşkilâtı adliyenin tağyirini icab edeceğinden bahsile bazı mütaleat dermeyan olunmuş isede mehakimi mezkûre vezaifinin tefrik olunmamasından mütehadis müşkilât gittikçe tezayüd etmekte ve bazan sırf umuru şer'îyeye müteallik olan daavi için mehakimi nizamiyeden ve mehakimi nizamiyeye aid hususat hakkında dahi mehakimi şer'îyeden ilâmlar verilerek bir takım yolsuzluklar zuhur eylemekte idugine ve işbu ahvalin ıslahı ise vezaifi mehakimin tefrik ve tayinine mütevakkıf bulunduğuna nazaran bu babda bir kararı kat'i ittihazi lâzımeden görülmüş olmasına mebni varakayı mezkûrede muharrer olduğu veçhile şeran fasıl ve hasmi icabeden daaviden talâk nikâh nafaka hıdane hurriyet rekabet kısas diyet erşgurre hükümeti adil kasame gaip mefkud vasiyet ve miras davalarının mehakimi şer'îyede ve ticaret ve ceza ve bilâ devir güzeste ve nizamen lâzımgelen zarar ve ziyân ve iltizam bedelâtile konturato davalarının dahi mehakimi nizamiyede fasıl ve rüyeti ve bunlardan maadasının tarafeyn razı oldukları halde mahkemei şeriyede ve olmadıkları surette mahkemei nizamiyede rüyet ve fasledilmesi hususunun usul ittihazı inzıمامı muvafakatı meşihat ile müttehiden bittensib salıfûlbeyan mazbata ve varaka matviyen arz ve takdim

edilmiş isede katıbai ahvalde emrü ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Tezkerei maruza

14 cemaziyelâhır 1305, 14 şubat 1303

Deyne mukabil emvali gayri menkulenin fûruhtu hakkında olan nizamnameye tevfikân medyunların bilicaretyn uhdei tasarruflarında bulunan akarâtı mevkuferin riza ve takrirlerine bakılmaksızın icra memuru marifetile ahare ferağı icra olunmakta olup medyunlardan bazıısı bu ferağın ademi sıhhatinden bahsile mefruğun bih olan akarın istirdadı hakkında istidaname itasile mahkemei teftişe havale olundukta meselei malûmesine tevfikân ferağı mezkûrun ademi sıhhatine hükmolunarak verilmiş olan ilâm mezkûr nizamnameye mugayir bulunduğu cihetle dairei adliyece gayri kabili icra addedilerek bundan dolayı bir takım müşkülât tahaddüs etmekte olduğundan bahsile bu babda mahkemece ne veçhile muamele edilmek lâzım geleceğinin mecelle cemiyyetince tahtı karara aldırılmasına dair Evkafı hümayun müfettişliğinden ita edilen müzekkere üzerine bazı ifadeyi havi tarafı âlii fetvapenahiden meb'us tezkere meclisi mahsusu vükelâda ledelmütalea maallinden müsteban olduğu veçhile mecellenin bin sekiz yüz birinci maddesinde tasrih edildiği üzere filân hususa müteallik dava istima olunmıya diyu emri sultanî sadır olsa hâkim ol davayı istima ve hükmedemeyeceği cihetle bu hususta dahi mecelle cemiyyetinin müzakeresine taallük edebilecek cihet velâyeti hakimin zaman ve mekân ile olduğu gibi havadisle dahi takyidi meselesinden ibaret olmak lâzım gelir ise de evamiri sultanıyeye nazaran o makule nizâmî davaların rüyetine hükkâmı şer'in müvellâ olup olmadığı Babialicetayın olunacak mevaddan idüğü cemiyyeti müzkûre ifadesile iş'ar olunmuş ve işbu maddenin halli ile tahaddüs eden şikâyat bu müşkülâtın ademi vukuu zımnında mehakimi şeriye ve nizamiyenin rüyet edeceği mevaddın tefriki hakkındaki kararın mevkii icraya vaz'ı lâzımgeleceği tezekkür olunmuş ve kararı mezkûre dair Meclisi Mahsusu Vükelâdan tanzim olunan 8 rebiül-vevel 1305 tarihli mazbatanın sureti tezkerei mebhuse ile maan arz ve takdim kılınmış ise de olbabda her ne veçhile emrü fermanı hümayunu cenabı padişahî şerefsunuh ve sudur buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkim olundu efendim.

İradei seniyeyi mübelliğ hamış

Residei desti tazim olup melfuflarile manzuru âli buyrulan işbu tezkerei samiyei sadaretpenahileri üzerine mucibince iradei seniyei hazreti padişahî şerefmüteallik buyrulmuş olmakla olbabda emrûferman hazreti veliyülemrindir.

[İrade tarihi : 16 cemaziyelahir 1305, 16 şubat 1303]

№: 294 — Hükâm vesair memurini adliyenin usulü intihab ve tayinlerine dair kanun

9 cemaziyelâhır 1305, 9 şubat 1303

Madde 1 — Rüesa ile Dersaadet mehakimi azası misillü ba iradei seniye nasb ve tayin olunan memurini adliye encümeni intihab tarafından ve taşra mehakimi azası ve mukavelât muharrirleri gibi Adliye Nezaretinden tayin kılınan memurini saire bidayet mahkemeleri rüesa ve azasından ve beş zattan mürekkebek olmak üzere müteşekkil diğer encümeden intihab olunur.

Madde 2 — İntihab olunacak zatın derecei liyakati işbu kanun mucibince heyeti mümeyyize tarafından tayin ve evsaf ve şeraiti kanuniyei haiz olduğu sicil müdürü marifetile tahkik olunmadıkça intihab ve tayini caiz değildir.

Madde 3 — Mehakim riyaset ve azalığına tayinde teşkilât kanununun kırk dördüncü ve kırk beşinci maddeleri mucibince silsile kaidesine riayetle evvelâ müstahdem olanlar saniyen mektebi hukuktan şahadetname ile çıkanlar sâlisen adliyece diğer memuriyetlerde bulunanlar tefrik ve intihab olunur.

Madde 4 — Adliye memuriyetlerine tayin olunacaklar ile elyevm müstahdem bulunanlar sicilli ahval nizamnamesinde beyan olunduğu üzere musaddak bir tercümeihal varakasını ita ve mündericatını müşbit evrakın aynını veyahut sureti musaddakalarını raptetmeğe mecburdur.

Madde 5 — Tercümeihal varakası ita olunmadıkça gerek mazulinden ve gerek müceddeden umuru adliyede istihdam olunmalarını istida edenlerden hiç kimsenin adliye memuriyetlerine tayini caiz olmayacağı gibi zaten memuriyette bulunupta işbu kanunun tarihi neşrinden itibaren bir seneye kadar bilâ sebebi meşru tercümeihal varakasile evrakı müsbitisini vermiyenler bu müddet zarfında terakkiden mahrum edilecek ve müddeti muayyenenin hitamında azlolunacaklardır.

Madde 6 — Mazulinden hizmeti adliyeye girmek isteyenlerden mesavii ahvali veyahut tebeyün edecek iktidarsızlığı cihetile üç defa azledilmeyen ve suveri saire ile istihdamında manii nizami olınayanların evrakı ve sicil kaydı tetebbu ve tetkik veya sair suretle tahkik kılınması sicil müdüriyetine ve derece liyakati tayin edilmek için icrayı imtihanı dahi heyeti müm yyizeye havale olunur. Ancak evvelce imtihan edilmiş olan memurin terfii derece etmedikçe imtihanı icra kılınmış olan mertebe dahilinde bulunan memuriyetlere tayin olunmak için tekrar imtihan olunmayacaktır.

Madde 7 — Mukaddema imtihan edilmemiş olan memurini müstahdemeden devamı istihdamlarına kanunen mâni bir hali olınayanların imtihanları terekki memuriyet ettirileceği sırada icra olunacaktır.

Madde 8 — İmtihana memur olan heyeti mümeyyize üçü erkânı memurini adliyeden ve ikisi Mektebi Hukukta fıkıh ve kavanin tedris eden muallimlerden olarak beş zattan ibaret olarak intihab ve tayin kılınacaktır işbu heyete içlerinden rütbe ve memuriyetçe kıdemlisi riyaset eder umuru tahririyesini ifa için Nezâretten bir kâtib tayin olunur.

Madde 9 — Zikrolunan heyet imtihan vazifesini icra etmek üzere lâakal ayda bir defa riyaset eden zatın daveti üzerine mektebi mezkûrun bir mevkii mahsusunda içtima eder bu müddeti içtima tahvil etmek heyetin rey ve tensibinine muhavveldir.

Madde 10 — İmtihan iki mertebede olarak icra edilir. Birincisi hakimiyet sıfatını haiz olınayan ve ikincisi hâkimiyet sıfatını haiz olan memurine mahsustur.

Madde 11 — İmtihanı mesbuk olmayıpta mertebeli ulâde imtihan olunacaklardan mukavelât muharrirlerinin imtihanı nizamnamesinde münderic olan surete tevfik olunacağı gibi mustantıklarla muavinleri usulü muhakematı cezaiye ile ceza kanunundan ve icra memurları icra nizamnamesile mecelle ve usulü muhakematı hukukiye kanununun icraya müteallik olan cihattan imtihan edilir ve ihbar ve hacizname gibi umuru memurelerine âid evrakı resmîye dahi tanzim ettirilir ve işbu memurlardan âtîde müddet ve şeraiti mezkûr olan terakkii memuriyet istihkakını ihraz ile terfii hizmet istidasında bulunanlar mertebeli saniye imtihanını vermeğe mecburdur.

Madde 12 — Mertebei saniyede olacak imtihan dahi mecelle ve mehakimde düsturüamel olan kavaninin her birinden lâaka! dörder sual tertib olunup ikisi tahrirî ve ikisi şifahiye tahsis edilir.

Madde 13 — Her iki mertebede icra olunacak imtihan için tertib olunan es'ile ayrı ayrı varakaya tahrir ile işbu evrakı sualiye kur'a usulü üzere çekilecek ve imtihana giren kendisine isabet eden her suale tahriren ve şifahen cevap verecektir.

Madde 14 — Mektebi Hukuktan aliyülalâ ve alâ derecesinde şehadetname almış olanlar ikinci ve karibi alâ derecesinde şehadetname alanlar birinci mertebede muayyen olan memuriyetlere tayin olunacak ve mektebten neşet etmiyenlerin imtihanları bunlara kıyasen icra kılınacaktır.

Madde 15 — Heyeti mümeyyize imtihan eyledikleri kimselerin yedlerine ceza ve hukuk işlerinden hangisinde ve ne derece memuriyette istihdama kabiliyet ve ehliyeti olduğunu mübeyyin Adliye Nezaretinden mahsusan tabettirilmiş olan şehadetnameleri imlâ ve zirini heyetçe tahtim ederek ita edecek ve bu şehadetnamelerin numaralarile derecatını ve imtihan edilenlerin esamisini mübeyyin her ay bir kita musaddak defterini dahi nezarete ita eyliyecektir. Nezaret dahi malûmat ve kifayetleri bildirilenlerin tercümei hal varakasile evrakı müsbitisini sicil müdüriyeti marifetile bittetik evsafı matlûba ve şeraiti kanuniyeyi haiz idugi anlaşıldıktan sonra memuriyete intihab olunmak üzere evrakını encümene havale edecektir.

Madde 16 — İntihab encümenlerinde heyeti mümeyyizeden gelen defterde esamisi muharrer olanların imtihanda ibraz ettikleri derecatı ehliyete ve ehliyette müsavat bulunduğu halde kідeme göre intihab edilir.

Madde 17 — Adliye Nezaretince intihab ve tayin olunan ve merakizi vilâyatta icrayı imtihanları lâzım gelen taşra memurini adliyesinin imtihanı işbu kanunda münderic usule tevfikan buldukları vilâyet merkezlerinde içtima eden adliye encümenlerinde bilicra imtihan evrakı ile tercümei hal varakası Adliye Nezaretine gönderilecektir. Nezaretçe imtihan evrakı Mektebi Hukukta içtima edecek heyeti mümeyyizeye ve tercümei hal varakası sicil müdüriyetine havale olunarak münderecatının matlûba kâfi olup olmadığı tetkik ettirilir.

Madde 18 — Encümenlerden intihab olunan memurların tercümei hal evrakile merbutatı resmen memuriyetleri icra olunduğu anda sicli mahsusuna kaydolunur.

Madde 19 — Taşra bidayet ceza mehakimine tayini lâzımgelen müstantıklığe mektebi hukuktan neşet edenlerden rağbet eden olmadığı halde buraca veyahut mahallerince münasibleri işbu kanuna tevfikân bilimtihan intihab olunarak Adliye nezaretinden tayin kılınır.

Madde 20 — İcra memurları ve mukavelât muharrirleri ve mahkeme kâtibleri gibi taşraca intihab olunan sair memurların musaddak tercümeihal varakası ve imtihan evrakı encümende bittetikik muvafıkı usul olduğu halde memuriyetleri Adliye Nezareti tarafından tasdik olunur.

Madde 21 — Gerek Dersaadet ve gerek taşaraca imtihana giripte isbatı ehliyet edemiyenlerden tekrar imtihan talebinde bulunanlar evvelki imtihanından itibaren altı ay mürur etmedikçe imtihana kabul olunmaz.

Madde 22 — Üç defa muhakeme altına alınmış olan bir hâkim veya memur indelmuhakeme tebriyei zimmet etmiş olsa dahi mahkemei temyiz başmüddeiumusunin talebi üzerine evrakı dava mahkemei temyizde tetkik olunup bu babta bir karar sadır olmadıkça tekrar istihdamı caiz değildir.

Madde 23 — Bir memurun hakkında şikâyatı mütevaliye vukubulufta nezaretin tensib edeceği surette mahallinden istilâm ile veya müfettiş tayinile şikâyatı vakıanın esaslı olduğu anlaşılırsa encümeni intihabın kararile memuriyetinden azledilip bir mahkeme huzurunda tebriyei zimmet etmedikçe ol memur iadei memuriyet iddiasında bulunamaz.

Madde 24 — Sui harekete mebni olmayıpta mücerred memuriyeti haliyesini ifaya ademi iktidarı cihetile infisal edenlerin bilimtihan istihdama kifayetleri anlaşılırsa bile memuriyeti sabıkaları madununda bir işe tayin olunabilirler.

Madde 25 — Hükâm vesair memurini adliyeden azli lâzım gelenlerin infisaline karar vermek hususu Nezarete veya encümeni intihaba aiddir.

Madde 26 — Teşkilâtı mehakim kanununun usulü intihab ve tayini memurin hakkında olan mevaddı ahkâmından işbu kanuna muhalif olanlar mefsuhtur.

Madde 27 — İşbu kanunun neşrinden itibaren usulü terakisi teşkilâtı mehakim kanununda tayin kılırmamış olan memurinden dört sene hüsnü ifayı vazife etmiş ve hakkında mucibi ittiham bir gûna şikayet vukubulmamış olan sulh memurları bidayet mahkemesi riyaset veya azalığına ve mustantikler bidayet ceza mahkemesi baş kitabetine ve icra memurları mahkeme baş kitabeti veya müddeiumumî muavinliği memuriyetlerine usulü üzere intihab ve tayin ile terakki ettirilir.

Madde 28 — Mahkemei temyiz baş müddeiumumî muavinleri istinaf müddeiumumileri derecesinde memuriyet talebinde bulunacakları gibi Dersaadet istinaf müddeiumumî muavinleri dahi bidayet mahkemesi müddeiumumiliğine terakki ettirilir.

Madde 29 — İşbu kanunun alıkâmı mûndericesine muhalif olarak intihab vukubulduğu halde müntehibler mes'ul tutulur.

Madde 30 — Adliye Nezareti işbu kanunun icrasına memurdur.

[Tade tarihi: 22 cemaziyelâhir 1305, 22 şubat 1303]

№: 295 — Hükâm vesair bileümle memurini adliyenin sicilli ahvaline dair nizamname

9 cemaziyelâhir 1305, 9 şubat 1303

Madde 1 — Bileümle mehakim rüesa ve azasile müddeiumumî ve muavinlerinin ve müstantikler ile muavinlerinin ve mehakimin heyeti tahririyesile mukavelât muharrirleri ve sulh ve icra memurlarının zabtı ahval ve evsafı sicil müdüriyetine aiddir.

Madde 2 — Sicil müdüriyetinde sicilli ahvale mahsus olmak üzere lüzumu kadar mücelled defter bulundurulacak ve defterlerin sahife başları Adliye nezareti müsteşarlığına mahsus mühür ile tahtim ve her sahifesine sıra numarası terkim edildikten ve evvel ve âhırına kaç sahifeden ibaret olduğu tahrir ve müsteşarlık canibinden tasdik olunduktan sonra istimal olunacaktır.

Madde 3 — Sicil defterlerine her memurun evaili huruf itibarile isim ve şöreti ve hizasında menşei ve mahalli tahsili ve memuriyete keyfiyet ve tarihi duhulü ve sinni ve mahalli velâdeti ve mikdarı maaşı sırasile kayid ve tahrir olunacak ve azil veya âhar bir memuriyete nasb ve nakil olundukta ve mü-kâfat ve mücazat gördükte esbabı mucibesile tarihleri zabıt ve tescil kılınacaktır.

Madde 4 — Her memura mahsus olmak üzere bir dosya olup itasına mecbur olduğu musaddak tercümeihâl varakasile evrakı merbutası anda hıfzolunacağı gibi şükür ve şikâyete dair bir sene zarfında hernegûna evrakı resmiye gelirse münderecat ve muamelâtı hülâsaten sicil defterine dercedildikten sonra numara sırasile dosyasına zam ve ilâve olunarak hıfzedilecek ve bu siyak üzere memurin hakkında beher sene vukuatı tes-ciliye yürütülecektir sicil defterleri şüphei tezvîr ve tasniden salim bir surette tutulacak ve asla hâk ve silinti olmayacaktır. Şayed esnayı tahrirde bir gûna sehiv ve hata vuku bulur ise sehvi mutazammın olan kelime ve ibare okunacak surette bilibtal balâsına yazılacak ve ziri ser mukayyidile sicil müdürü taraflarından temhir veya imza edilecektir.

Madde 5 — İntihabı memurini Adliye kanununun beşinci maddesinde muayyen müddet zarfında tercümeihâl varakasını ita etmemiş olan memurin haklarında maddei mezkûrenin fikrai ahiresi mucibince muamele olunmak üzere sicil müdüriyetinden ba müzekkere Adliye nezaretine beyanhal edilecektir.

Madde 6 — Memurini adliyenin tercümeihâl evrakı aslen mevcut ve mahfuz olacağından sicilli memurin komisyonuna dahi tercümeihâl varakası ita edecek olan memurinden iki nüsha olarak ahzolanup biri komisyonu mezkûre gönderilecek ve diğeri sicil müdüriyetinde kalacaktır.

Madde 7 — Usulüne muvafık surette tanzim edilmemiş olan tercümeihâl varakası noksanı ikmal edilmek için sahibine ita olunacağı gibi münderecatı hakkında evrakı merbutasının delâletine hasrı itibar edilmeyip hidematı sabıkadan infisalının esbabı devairi aidesinden istiknah edilmek gibi tahkikat ve tahariyatı muktaziye dahi icra kılınacaktır.

Madde 8 — Hükkâm ve sair memurini Adliye haklarında nezarete vürud edecek evrakı iştikâiye üzerine cereyan edecek muamele Adliye nezareti canibinden sicil müdüriyetine

ihbar ve evrakı mezkûrenin suret veya asılları tebliğ olunacak ve iştikâi anilhükkâm davasından maada nezaretin emrile tahtı muhakemeye alınan hâkim veya bir memurun ne sebeble muhakeme tahtına alındığı ve neticesi ne olduğu yani mahkûmiyet ve husulü beraet keyfiyatı dahi canibi nezaretten tahriren sicil müdüriyetine bildirilecek ve ana göre vukuat hanesine kayıd ve işaret edilecektir.

Madde 9 — Azil ve nasb ve nakil ve terakkii memuriyet gibi muamelâtın icabatını tayin etmek üzere memurunin siyer ve ahvali mukayyedesine dair canibi nezaretten talep olunacak malûmatı sicil müdürü mes'uliyeti tahtında olarak sureti mev-sukada beyan etmeğe ve kezalik zabtı vukuat sırasınca bir memurun sui hareketi anlaşıldığı takdirde dahi derhal nezarete bildirmeğe mecburdur.

Madde 10 — Sui hareketi tahakkuk eyliyen hükkâm ve memurini adliye haklarında icra olunagelen mücazat esbabı mucibesile beraber ceridei mehakimde neşir ve ilân olunacağından bu babda sicil müdüriyetinden bamüzekkere ceride idaresine beyanhâl olunacaktır.

Madde 11 — Sicil muamelâtının yolunda ve kuyud ve defatirin sureti matlûbe ve muntazamada cereyan edip etmediğine kesbi ittıla olunmak için her üç ayda bir kere encümeni intihab heyetinden iki zat canibi nezaretten teftiş ve muayenei kuyuda memur edilip anlar dahi netayici tedkikatı tahriren ve müştereken nezarete beyan edecek ve bir gûna noksan muameleye vâkıf olurlar ise ıslah ve ikmalî için beyanı mütalea eyliyeceklerdir.

Madde 12 — On birinci madde mucibince icra kılınacak teftiş esnasında işbu talimat ahkâmına tamamilen tevfiği muamelât edilmemiş veya bazı tahrifat vuku bulmuş olduğu tahakkuk ederse memuru mes'ulü veya muavinleri hizmetten çıkarılacak ve bu babta sicil müdürü dahi mes'ul olacaktır.

Madde 13 — Sicil muamelâtının sureti muntazamada icrasına kâfi mukayyid ve ketebe istihdam olunacaktır.

Madde 14 — Adliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

[İrade tarihi: 22 cemâziyelâhır 1305, 22 şubat 1303]

**№: 296 — Mukavelât muharrirlerinin sureti
intihab ve tayini hakkında
nizamname**

Madde 1 — Mukavelât muharrirliğine tayin olunacak kimsenin evvelâ yirmi beş yaşını ikmal etmiş olması saniyen cina-yet ve cünha ile mahkûm ve sıfatı memuriyetine mugayir ahvalden dolayı munfasıl olmamış ve ticaret silkinde bulunupta izharı iflâs eylediği halde iadei itibar etmiş bulunması salisen hüsnü ahlâk ile mevsuf ve istikamet ve emniyetle maruf olması rabian gerek mecellei ahkâmı adliye de ve gerek ticaret kanunile sair kavanini hukukiyede münderic olan ukud ve ahkâma muvafık surette her türlü mukavelename kaleme almak iktidarını haiz ve o nisbette ilmi hukuka vâkîf olduğunun bilim-tihan tebeyün etmesi şarttır.

Madde 2 — Mukavelât muharrirliğine talib olan kimesne tercümeihal varakasile kendisinin birinci maddede tadad olunan evsafı cami olduğuna dair sakin olduğu beldenin muteberanından lâakal beş kişi tarafından verilmiş bir kıt'a şehadetnameyi istidanamesine rabtederek mahallî idare meclisine ita edecek ve idare meclisi nihayet on beş gün zarfında gerek istidaya merbut evraktan ve gerek ledelicab hariçten edeceği tetkikat ve tahkikattan müstediyei maddei mezkûrenin birinci ve ikinci ve üçüncü fıkralarında muharrer şeraiti haiz gördüğü halde bir kıt'a mazbata tanzim ederek müstediye ita ve haiz görmediği takdirde istidanameyi red edecektir.

Madde 3 — Müstedinin meclisi idareden alacağı mazbatayı istidaname ve merbutatile beraber merkezi vilâyette istinaf mahkemesi reisi evveline ve livada ise bidayet mahkemesi reisi evveline ita ile birinci maddenin dördüncü fıkrası mucibince icrayı imtihanını talep eyliyecek ve reis dahi nihayet üç gün zarfında bidayet ve ticaret mahkemeleri rüesasile memurini mahalliyeden olmıyan ve malûmatı fikihiye ve kanuniye erbabından bulunan üç kişiden mürekkeb bir heyet teşkil ederek huzurunda müstedinin berveçhi ati imtihanını icra eyliyecektir şöyleki mecellei ahkâmı adliye ile hukuk ve ticaret kanunlarında muharrer olan ukud ve muamelâtta heyetin tensib edeceği beş madde üzerine birer mukavelename müsveddeleri

kaleme aldırılacak ve ondan maada diğer beş madde üzerine sualler tertib olunarak cevabları yazdırılacaktır bu imtihanın hitamında ve ol mecliste imtihan varakaları müstediye imza ettirildikten ve tebeyyün edecek hale göre müstedinin iktidar ve malûmatı kâfi görülüp görülmediğine dair bir kıta mazbata tanzim olunarak heyet tarafından temhir olunduktan sonra icra kılınmış olan imtihan şayanı kabul o'duğu halde zikrolunan imtihan varakaları ile mazbata ve evrakı saire bir zarf derununa vazolunup zarfın üzeri badettemhir ilk posta ile Adliye Nezaretine irsal olunmak için mahallî müddeiumumisine teslim kılınacaktır. İmtihan mazbatasını ekseriyeti âra ile tanzim olunduğu halde muhalif reyde bulunanlar mütaleasını imza zirinde beyan edeceği gibi meclisi idare mazbatasını müderecatı muhalifi malûmat ve mülâhazat olduğu takdirde dahi zikrolunan mazbataya ilâve olunacaktır.

Madde 4 — Kaza bidayet mahkemesi mukavelât muharrirliğine talib olan kimesne şehadetnamesini o kazanın muteberanından ve mazbatasını kaza idare meclisinden istihsal ederek andan sonra merkezi livaya gidip imtihanını icra ettirecektir.

Madde 5 — Bir kaza veya liva bidayet mahkemesi mukavelât muharrirliğine mahallince münasibi bulunmadığı halde şeraiti muharrere veçhile Adliye Nezaretinden intihab ve tayin olunacaktır.

Madde 6 — Bir mukavelât muharrirliğine müteaddid talib zuhur ettiği takdirde mahallince bilimtihan en muktediri intihab olunacaktır.

Madde 7 — Müddeiumumiler tarafından nezarete gönderilecek mezabit ile melfufatı memurini adliyenin usulü intihabına dair olan kanunun birinci maddesinde sureti teşkilî muharrer encümünde bittedkik müstedinin ehliyet ve iktidarı matlûbe muvafık görüldüğü surette tanzim olunacak mazbata üzerine canibi nezaretten memuriyeti bilicra mahalline bildirilecektir.

Madde 8 — Dersaadet ve mülhakatında bulunan mehakimi nizamiye mukavelât muharrirliğine tayin olunacak olanlar birinci maddede tadad olunan evsafı haiz olduklarına dair muteber beş zat tarafından memhur bir kıta şehadetname ibraz etmek ve intihabı Memurin Kanunu mucibince imtihanı icra edilmek şartile encüm-ni intihabca intihab olunacaklardır.

Madde 9 — Mukavelât muharrirliğine tayin olunacak kimse eyyamı tatiliyeden maada beher gün sabahdan akşama kadar memuriyet mahalinde bulunarak mukavelename tanzimi ve sair muamele ifası için müracaat edenlerin derhal işini görmeğe ve vezaifi memuriyetini nizamatı mahsusasında muharrer usule ve kuyud ve sicillâtı ve hasılat defterini mamulünbîh vesaiki şeriye hakkındaki talimatı mahsusa ahkâmına tevfikân şüphei tezvîr ve tasniden salim bir surette tutmağa mecburdur ahkâmı mezkûreye mugayir harekâtta bulunan mukavelât muharrirlerinden bir gûna itiraz dermeyan etmeğe hakkı olmamak üzere elli liraya kadar cezayı nakdî alınacak ve mugayiri nizam hareketinden dolayı mutazarrır olan kimesnenin zarar ve ziyânını dahi başkaca tazmin ve ifa edecektir.

Madde 10 — Mukavelât muharrirleri maddei sabıkada münderic cezayı nakdî ile tazminatı ifa edeceğini mübeyyin bir kıt'a taahhüdname tanzim edecek ve bu babta bir de mu-teber kefaletname alınacaktır ve işbu taahhüd ve kefaletnameleri memur oldukları mahallin malkalemlerine verip makbuzunu havi bir kıt'a ilmühaber ahzederek mahkemeye tevdi etmedikçe ifayı vazifeye mübaşeret edemeyecektir.

Madde 11 — Bidayet mahkemeleri müddeiumumî muavinleri memur oldukları mahkemenin mukavelât muharriri muamelâtını üç ayda ve ana merbut kazalar mukavelât muharrirleri muamelâtını altı ayda bir kere mahkemenin heyeti hazır olduğu halde muayene ve teftiş ederek meşhud olan ahval hakkında ikişer nüsha olarak zabıt varakası tanzim ve heyeti mevcudeye temhir ettirerek bir nüshasını doğrudan doğruya Adliye Nezaretine ve diğer nüshasını mensub oldukları istinaf müddeiumumiliğine irsal edecek ve işbu vazifeyi ifa etmeyen müddeiumumî muavinlerinden birinci defada maaşının nisfı ve ikincisinde tamamı cezayı nakdî olarak ahiz ve üçüncü defasında azledilecektir. İstinaf müddeiumumisine gönderilen zabıt varakalarının icabı derhal icra ve nezarete inha olunacaktır.

Madde 12 — İşbu nizamnamenin neşrinden evvel tayin kılınmış olan mukavelât muharrirleri dahi üçüncü madde mucibince mahallerinde imtihan olunacak ve ehliyet ve iktidarları olmadığı tebeyyün ederse azil ve tebdil edilecek ve fakat evvelce bilimtihan memur olan mukavelât muharrirleri tekrar imtihan edilmeyecektir.

Madde 13 — İşbu nizamnamenin tarihi neşrinden itibaren üç sene ifayı hüsnü hizmet edipte hakkında şikâyet olunmayan mukavelât muharrirleri terakkilerini talebe kesbi istihkak etmiş olacaklardır.

Madde 14 — Adliye Nezareti işbu nizamnamenin icrasına memurdur.

[Trade tarihi: 22 cemaziyelâhir 1305, 22 şubat 1303]

— — — — —

**№: 297 — Rüsumat kantarcılarile muhafaza kayıkçı-
cılarının icrayı tekaüdlerine dair olan
talimata zeyil**

22 cemaziyelâhir 1305, 23 şubat 1303

Madde 1 — Rüsumat kantarcılarile muhafaza kayıkçıları misillü hükmü talimata riayet olunmak şartile mezkûr kantarcı ve kayıkçılara mahsus tekaüd sandığından rüsumat odacıları ile eramil ve eytamının dahi hakkı istifadeleri olacaktır.

Madde 2 — Rüsumat Emaneti tekaüd sandığına verilip sandığın lâğvinden dolayı yalnız odacılar tarafından istirdad olunan yüzde ikiler ile talimatı mezkûrenin tarihi neşrinden işbu zeylin mevkii icraya vaz'ına kadar güzeran eden müddet zarfında kantarcı ve kayıkçıların verdikleri yüzde beşlere muadil odacılarının dahi aidat vermeleri için işbu zeylin mevkii icraya vaz'ından itibaren icab edecek müddet zarfında odacılar maaşlarından yüzde on tevkif edilecektir.

Madde 3 — Odacıların mezkûr sandıktan istifadeleri sandığa aidat itasına başladıkları tarihten itibaren altı ay müruruna mütevakıftır. Bu müddetin mürurundan mukaddem vefat eden odacıların ailesine maaş tahsis olunmayıp velilerinin sandığa vermiş oldukları meblâğ ailesine iade kılınacaktır.

№: 288 — Hizmetkâranın kethüdasının vezaifine ve müteferriatına dair talimat

17 zilhicce 1301, 25 eylâl 1300

Madde 1 — Kadimen bir esnafa merbut olmayarak Dersaadet ve bilâdı selâsede bulunan hizmetkârların esnafı saire misillü kayıd ve tahrirleriyle yedlerine tezkere itası ve muamelâtı vakıalarının sureti mazbutada cereyanı için ba iradei seniye bir kethüdalık tesis olunmuştur.

Fakat hizmetkâr tedariki için kethüdalığa müracaat mecburi olmadığından kethüdalık tarafından ana göre hareket olunacaktır.

Madde 2 — Hizmetkârlar kethüdası bilûmum esnaf kethüdalarının haiz oldukları hukuk ve salâhiyet dairesinde ve işbu talimat mucibince hareket etmek vazifesile mükelleftir.

Madde 3 — Hizmetkârlar için derecatı muhtelifede şehremanetinden tabolunan tezkereler usulü veçhile ahiz ve teslim edilip kethüda vekili veyahut kol tahsildarları marifetile icab edenlere tevzi ettirilecektir.

İşbu tezkereler için alınacak harcın mikdarı hizmetkârların almakta oldukları aylık ve senelik nisbetinde olarak dört sınıf itibarile senevî on ve yirmi ve kırk ve altmış kuruştur birer defalık olmak üzere beheri yetmiş beş para kıymetli birerdefe cüzdan verilir.

Madde 4 — Hizmetkârların defteri mahsusuna kaydile kefalete rabtolunduğuna dair kethüda tarafından beher tezkere için verilecek ilmühaberlerden kethüdaya aid olmak üzere rayiç akçe olarak beşer kuruş alınıp bundan başka kaydiye namı veya namı âharle bir şey talep edilmeyecektir.

Madde 5 — Kethüda muamelâtı vakıanın teshil ve tesrii için vekil ve lüzumu kadar kol tahsildarı intihab ve istihdamına mezun olup fakat bunların sıfat ve sureti hareketlerinde hükümeti seniye ve devairi belediye nezdinde esnafı sairenin bu makule müstahdeminden hiç bir farkları yoktur esnafı saireye kıyasen hizmetkâran efradı canibinden ekseriyetle intihab olunacak iki İslâm ve bir Ermeni ile bir Rumki ceman dört azadan mürekkeb bir lonca teşkil edilecektir. Lonca heyetinin dahi diğer esnaf lonca heyetlerinden muamelâtça ve sairece bir gûna istisnaatı olamaz.

Madde 6 — Kethüdanın istihdam edeceği ve ve tahsildarların sureti intihab ve tayinlerinde ve bilicab tıbdillerinde şehremanetincede usulüne tevfiikan muamele olunacak ve bunlar için kethüdanın tahtı tasdikinde bulunmak ve kaffei mes'uliyeti kendisine aid olmak üzere icab eden mühürler emaneti müşarileyha muhasebesinden hak ettirilerek ita edilecektir.

Madde 7 — Kethüda vekilinin işbu talimat ahkâmına tevfiık hareketle beraber Hükümeti seniyenin ve devairi belediyenin evamir ve tenbihatına ve âdeti beldeye muvafık olmiyan kâf-fei muamelât ve teşebbüsata kıyam etmiyeceğine dair kavi ve muteber kefil irae etmedikçe istihdamı caiz olamaz.

Madde 8 — İnas hizmetçilerinden hizmetkâran kethüdası vekiline müracaat edip kaydolunmak isteyenleri dahi yazmağa ve kefalete rabteylemeğe ve inas hizmetçi bulmak için müracaat edenlere usulü dairesinde irae etmeğe kethüda vekili ile lonca'nın salâhiyeti olabilecek isede bu suret birinci maddede zükür hizmetkâran için beyan olunduğu veçhile gerek inas hizmetçiler ve gerek inas hizmetçi istiyenler hakkında ihtiyari olup mecburi değildir ve hizmetkâran kethüdası vekilinin ve lonca ve tahsildarlarının konak ve hanelerde ve şurada burada bulunan inas hizmetçileri yazmağa teşebbüs eylemesi kat'iyen memnudur.

Madde 9 — Kethüda veyahut vekilinin bedelâtını peşin olarak ita ile lieclittevzi alacağı tezkerelerin sureti tevziine ve keyfiyatı sairesine iktiza eden defterleri ve hesabâtı saireyi Şehremaneti muhasebesine ibraz ve ita eylemesi mecburidir ve kayid ve tahrir olunacak hizmetkâranın umum cedvelini nüfus idarei umumiyesine ita edeceği gibi vukuatını dahi oraya bildirecektir.

Madde 10 — Kethüda vekili ve kol tahsildarları hizmetkârlara matbu tezkereleri ita etmedikçe adi pusulalarla bedelini alamıyacak yani bir hizmetkârdan sanatına göre alacağı tezkerre harcı mukabilinde derhal matbu tezkeresini ita etmeğe mecbur olacaktır.

Madde 11 — İşbu talimatın mevaddı umumiyesinden kethüda ve vezaifi mahsusalarından kethüda vekili ve kol tahsildarları başka başka mes'uldürler.

[İrade tarihi: 28 cemaziyelâhır 1305, 27 şubat 1303]

№: 299 — Vilâyat devairi adliyesi hasılatından nezaret veznesine gönderilecek kısmı ile bu babda tertib olunan cedvellerin sureti tanzim ve irsaline dair talimat

Madde 1 — Liva ve kaza merkezlerinde bulunan mukavelât muharrirleri hasılâtı umumiyesi ile bidayet mahkemelerinde alınan birer mecdî tescili vekâlet ve ticaret mahkemelerinde kezalik birer mecdî tescili vekâlet ile sarf olunan ihzar tezakinin tebliğ harcı ve mahkemei temyiz ceza dairesine aid olup mahallerince tahsil ve istifa olunan kaydiye ve ilâm ve saire haçları her ayın nihayetinde ne miktara balığ olur ise bu defa gönderilen nümuneye tevfikân mukavelât muharrirlikleri tarafından tanzim olunacak cedvele idhal olunarak bu cedvel muharrirlerin aidat makbuz senedi ve o mah zarfında üç yüz kuruştan yukarı aidattan ifraz olunacak yüzde otuz beş masraf karşılığında ne mikdar sarfiyat vuku bulursa anın müfredat defteri ve bidayet mahkemesile ticaret mahkemesinden tevdi olunacak hasılatın enva ve mikdarını mübeyyin mahkeme başkâtibleri tarafından itası lâzımgelen ziri musaddak pusula ile beraber ertesi ayın nihayet üçüncü günü lieclittetik nezdinde bulunduğu bidayet mahkemesi riyasetine tevdi olunacaktır.

Madde 2 — Riyasete tevdi olunan cedvelin nihayet yirmi dört saat zarfında tetkikatı icra ve itmam ile ziri tasdik olunduktan ve eğerçi mezkûr defterin münderecatı hakkında reisin bir gûna mütaleası varsa imza mahalline tafsilen ve muvazzahan beyan ile temhir eyledikten sonra ertesi günü merbut olduğu livanın müddeiumumî muavinine vasıl olmak üzere yola çıkarılmak için mukavelât muharrirliğine iade olunacak ve muntazam posta ve sürücü olmiyan mahallerde hükûmeti mahalliyeinin livaya olan irsalât ve muharreratı ne vasıta ile gönderiliyor ise maamelfufat işbu cedvel ve hasılat dahi o vasıta ile irsal olunacaktır.

Madde 3 — Vilâyat istinaf mahkemelerinde istifa olunan birer mecdî tescili vekâlet ile mahkemei temyize aid kaydiyeler ve ilâm harçlarında tahsil olunanlar dahi balâsı müfredatlı ve ziri musaddak pusulasile beraber kezalik müddeiumumî muavinine teslim olunacaktır.

Madde 4 — Muharrirlere kararname dairesinde terkolanan aidat hasılatı nakdiyeye münhasır olup birer mecidî tescili vekâlet harcile hazineî celileye aid daaviye müteallık mal-memurları tarafından nakid makamında verilen ilmühaberlerin havi olduğu harc ve rüsum aidat taksimine dahil edilmeyerek işbu ilmühaberler aynen ve tescil harcı nakden nezarete aid fazlai hasılatı ilâve kılınacak ve masraf karşılığı olarak aidatın üç yüz kuruştan üst tarafına ifraz olunan yüzde otuz beşten mahbema sarfedilen miktardan ve on üçüncü maddede muharrer masarifi bendiyeden maadası dahi kezalik müddeiummî muavinine fazla hasılatı zamimeten teslim ve irsal olunacaktır.

Madde 5 — Muharrirlik hasılatı üç yüz kuruştan dun olupta tamamen muharrir aid olduğu aylarda bile cedvelin tanzimi tehir olunmayıp hasılat nisbetinde olduğu aidat makbuz senedi ve muharrir ve mahkemenin tescili vekâlet harcı ve ticaret mahkemesi var ise kezalik tescili vekâlet ve ihzar tezakiri tebliğ harcı ve malmemuru tarafından nakid makamında verilmiş ilmühaber olduğu halde anıyla beraber gönderilecektir.

Madde 6 — Fazla hasılatın mahbema nezarete gönderilmesine müsaid olmıyan ticaret mahkemelerinin sene âhurında zuhur edecek fazlası şubat cedveline idhalen gönderilecek ve fakat hasılatı daima muhassasatına kifayet ederek fazlası olan mahallerde bu vesile ile fazla hasılat tevkif olunmayıp liecilirsal mukavelât muharrirliğine ziri musaddak pusula ile teslim olunacaktır.

Madde 7 — Vilâyet ve liva müddeiummî muavinleri buldukları mahal ile livaya merbut kaza mahkemelerinden ber minvali muharrer alacakları hasılat ve cedveller mucibince nümuneye tevfikan iki kit'a cedvel tanzim edip birini nezdinde hıfz ve diğerini hasılat ve cedavili mevcude ve teferrüatıle beraber Adliye Nezareti celilesine bilâ tehir bas ve tısyar edecektir.

Madde 8 — Bir mahkeme veya mukavelât muharririnin hasılat cedveli ikinci ayın nihayet haftasına kadar müddeiummî muavinine vasıl olmadığı halde bundan dolayı gelmiş olanları tehir olunmayıp gelmiyen hasılat cedveldeki hane mahsusuna (gelmemiş) kelimesi vaz ve gelmemesi esbabı malûm olmayıpta muhtacı tahkik olduğu halde dahi cedveli mezkûrun

te'hiri tanzim ve irsali kat'an caiz olmayıp sebebi tehir bade'tahkik ayrıca nezarete iş'ar ve ikinci ayın cedveline ilâve kılınacaktır.

Madde 9 — Müddeiumumî muavinleri hasılatı mezkûreyi postaya tevdiyan veyahut az vadeli poliçeye tebdilen irsali suretlerinden hangisini eshel görürlerse olveçhile irsal edecekleri gibi hasılatı mezkûrenin mikdarı ile sureti irsalini ve posta bileti veya poliçe senedlerinin keyfiyat ve mikdarını cedvelin zirine tahrir ve tahtim birle zikrolunan posta ve poliçe senedlerini ve evrakı müteferriasını mazrufun irsal edip bunun için ayrıca mektub tastir kılınmayacaktır.

Madde 10 — Müddeti muayyenesi zarfında hasılât cedvelini yola çıkarmıyan memur ilk defa tevbih ve ikinci defa da tevbih olunarak üçüncü defa da ol memurun azli caiz olacaktır.

Madde 11 — Müddeiumumî muavininde cemolunacak hasılat ve cedveller dahi ertesi ayın onuna kadar postaya teslim olunmıyarak tehir olunur ise bunun veya vekilinin hakkında da aynı onuncu maddede beyan olunduğu veçhile muamele edilecektir.

Madde 12 — Şehriye cedvelinin mukavelât muharrirleri tarafından tanzimi mukarrer olduğundan bidayet mahkemesinin tescili vekâlet harcile ticaret mahkemesinin kezalik tescil harcı ve ihzar tebliği ve fazla hasılatı ve Mahkemei Temyize aid ilâm harç ve kaydiyesini mahkeme başkâtibleri ertesi ayın ikinci günü musaddak pusula ile beraber muharrire teslim etmeğe mecbur olup teahhurü halinde onuncu maddede muharrer mukarrerat kâtibler hakkında da icra olunacaktır.

Madde 13 — Nakden postahanelere teslim ve tevdi olunacak hasılat için cüz'iyat kabilinden olan bendiye masarifi muharrir aidatından kısmı maktuu olan üçyüz kuruşun üst tarafından masarif için ifraz olunacak yüzde otuz beş kuruştan tesviye edilecektir.

Madde 14 — Dokuzuncu maddede muharrer olduğu üzere hasılatı nakdiyenin poliçeye tebdili halinde ücret verilmeyecek ve eğerçi ücretsiz poliçe bulunamaz ise nakden postaya tevdi olunacaktır.

[İrade tarihi: 1 mart 1304]

**№: 300 — Tebaai İraniye ile tezevvüc eden
Osmanlı kadınlarından mütevellid evlâdın
askere alınması hakkında
irade**

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

2 recep 1305, 2 mart 1304

Tebaai İraniyenin tezevvüc ettiği Osmanlı kadınlarından mütevellid evlâdı zükûrun hizmeti askeriye ile mükellefiyetlerine dair ahzı asker nizamnamei cedidinin otuz ikinci maddesi hakkında İran Sefaretinden dermeyan olunan itirazdan dolayı cereyan eden müzakeratı şamil arzı huzuru âli kılınan mazbatayı ahire üzerine teftişi askerî komisyonu âlisinden tanzim ve takdim kılınan mazbatanın bu günkü meclisi acizanemizde mütaleasile kararı maslahatın arzı hakkında şerefsunuh buyrulan iradei seniye icenabı hilâfetpenahiye mutazammın tezkerei hususiye mezkûr mazbata ile beraber meyanei bendegânemizde kıraat olundu.

Mealinden müsteban olduğu üzere bu babta dördüncü ve altıncı orduyu hümayunlar müşiriyetleriyle Bağdad ve Basra ve Erzurum ve Van ve Musul ve Hakâri Vilâyetlerle icra edilen muhabere üzerine cereyan eden müzakeratın neticesinde memaliki mahrusai şahanede sakin tebaai iraniyenin Osmanlı kadınlarla izdivac edememeleri memnuiyeti kadimesi hükûmeti seniyece daima nazarı itina ve teftiş altında tutulur ve şayed hilâfı memnuiyet izdivac vuku bulur ise akdi nikâha mücaseret edenler herkim olursa olsun ve hangi devlet tebaasından bulunursa bulunsun bilâ ifatei vakit nefiy cezasile mücazat olunarak kendileri tedib ve emsali terhib edilir ve öyle hilâfı memnuiyet izdivac eden İraniler derhal memaliki şahanedan tardolunur ise badema memaliki mahrusada bu misillü muhalifi memnuiyet izdivac vukuuna mahal kalmayıp men'i izdivac için işbu tedbir kâfi olacağından badeezin daima sureti maruzada tekayyüdat ve muamelât icrası ve tebaai Devleti aliyenin İran tabiiyetine girmek arzusuna düşmemek için memurini mülkiye ve adliye caniblerinden tebaai Devleti aliyenin hukuku umumiye ve kaidei adil ve hakkaniyete tevfikân hüsnü muhafazasına itina edilmesi zımında iktiza edenlere vesayayı ekide ifası ve Bağdad Vitâyetinin cümlei iş'aratından olduğu veçhile İran tabiiyeti iddia-

sında bulunan eşhasın en ziyadesi Bağdad dahilinde bulunduğu-
dan gerek bunların ve gerek sair vilâyatta bulunan bu makule
eşhasın tahriri nüfus için salifüzzikir Bağdad Vilâyeti ile muhar-
rerülesami diğer vilâyetlere mezuniyet ve talimat itası tezekkür
ve tensib edilmiş olduğu gösterilmiş olup mazbatai maruzada
arz ve beyan olunduğu üzere hilâfı memnuiyet izdivac
edenler olur ise memaliki şahanedan tard kılınmak ve bu
izdivactan hasıl olan evlâdı zükûrdan memaliki şahanedan
bırakılanların sinni askeriye dühullerinde hizmeti askeriye
ile mükellef tutulmak ve memnuiyet hilâfında izdivac vukuu
ile hasbelkarar tardları lâzımgelen İraniilerden bir az müddet
sonra avdet edenler olur ise bunların çocuklarının dahi
memaliki şahanedan bırakılmış olan İrani çocukları gibi sinni
askeriye dühullerinde hizmeti askeriye alınmak üzere tebaai
İrani ve ile tezevvüc eden Osmanlı kadınlarından ahzı asker ni-
zamnamesinin tarihi neşrinden evvel tevellüd etmiş olan
zükûrun hizmeti askeriye müstesna tutulması ve akdi nikâ-
ha mezun olan eimme ve muhtaranın hilâfı memnuiyet
hareketleri vukuunda mücazalarının icra kılınması tezekkür
olunmuş ve mezkûr komisyonu âli mazbatai ahiresinde dahi
esasen nezdi âlide rehini tasvib olmuş olan kararı maruzun
sureti icrasınca bu babta bazı tekayyüdat ilâve ve dermeyeran
kılınmıştır kararı mesbuk hakikatı tâbiyyetinde istibah olunmayan
İranilere dair olmasile vaktile memleketlerinden gelmiş ve mema-
aliki şahanedan tevattun ile yerli hükmüne girerek ziri tâbiyyeti
saltanatı seniyede bulunmuş olan takımdan İranilik iddiasında
bulunacak olanlara cevap verileceği gibi tâbiyyetinde istibah
olunanların dahi uhdelerinde bulunan emlak ve edillei saire
ile tâbiyyeti temyiz olunarak içlerinde şayanı emniyet
olmayanlar olduğu halde o makulelerin memaliki şahanedan
teb'idi dahi devletin yedi ihtiyarında iduği derkâr olup
bunların ademi tezeyüdü bahsine gelince kararı maruz izdivacin
kat'iyen men'i esasına mübteni olarak mezkûr komisyonu âli
mazbatasında dahi gösterildiği üzere bunun icraatına takayyüd
ve ihtimam olunduğu halde maksad hasıl olacağına ve mua-
mele maruzai meşruha münhasıran tebaai İraniyeye şamil tu-
tulacağına binaen istizanı sabık veçhile ifayı mukteziyatı bitte-

zekkür evrakı takımile arz ve takdim kılındı isede olbabta ve katbeı ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendiminzindir.

İradeyi mübelliğ hamış

Meclisi mahsusı vükelânın manzuru âli buyrulan işbu mazbataı maruzası üzerine mucibince iradei seniyeı hazreti hilâfet-penahî şerefînüteâllik buyrulmuş olmakla olbabta emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

[İrade tarihi: 6 receb 1305, 6 mart 1304]

№: 301 — Şûrayı Devlet İstinafından verilen hüküm ve kararın reisın tahtı riyastinde bulunan heyeti temyiziyeıden halli hakkında irade

Meclisi mahsusı vükelâ mazbatası

22 cemaziyelâhır 1305, 22 şubat 1303

Şûrayı Devlet mehakiminin teşkilâtı hazırası icabınca gerek muhakemat dairesi ve gerek istinafa memur mahkemeı mahsusada temyizen rüyet ve nakzolunan ilâm hükmü istinafen hüküm veren daire tarafından kabul olunmayıpta evvelce verilmiş kararda ısrar olunduğu halde keyfiyetin Şûrayı Devlet reisinin tahtı riyasetinde bulunan heyeti temyiziyece halli hususunun usul ittihazına dair tanzimat dairesinden takdim kılınan mazbata mucibince ifayı muktezası meclisi âliı vükelâ kararile batezkerei samiye emir ve iş'ar buyurulmuştu.

Bu defa muhakemat dairesinden kaleme alınarak sureti Tanzimat Dairesine ita olunan zabıt varakasında kararı mebusu anhın esas teşkilâta taallûku cihetile mer'iyeti için kaideıten iradei seniyeı hazreti padişahinin istihsali lâzımgeleceği gösterilmiş olduğundan bilistizan şerefsadırl olacak emir ve fermaları hümayunu cenabı melûkâneye tevfikı muamele olunmak için Şûrayı Devlete tebligat icrası lüzmu tezekkür kılınmış olmakla olbabta emir ve ferman hazreti menlehülemrindir.

*Tezkerei maruza**9 receb 1305, 9 mart 1304*

Şûrayı Devletçe gerek muhakemat dairesinde gerek istinafa memur mahkemei mahsusada temyizen rüyet ve nakzolunan ilâm hükmü istinafen hüküm veren daire tarafından kabul olunmayıpta evvelce verilmiş olan kararda ısrar olunduğu halde keyfiyetin şûrayı mezkûr reisinin tahtı riyasetinde bulunan heyeti temyiziyece halli hakkında tanzimat deiresinden kaleme alınıp ledelarz manzuru âli buyrulan mazbata tezkerei hususiyei devletlerle tebliğ olunan emir ve fermanı hümayunu cenabı hilâfetpenahî mucibi âlisince meclisi mahsusı vükelâda ledelmütalea olbabta kaleme alınan mazbata melfufile arz ve takdim kılınmış olmakla olbabta herneveçhile iradei seniyei cenabı mülûkâne şerefmüteallik buyrulur ise mantuku münifi infaz edileceği beyanile tezkerei senaverî terkim olundu efendim.

[İrade tarihi: 10 receb 1305, 10 mart 1304]

№: 302 — Emlâk ve arazii emiriye ve müsakkafat ve müsteğillâtı mevkufe yoklama harçlarının sureti istifası hakkında irade

*Meclisi Mahsusı Vükelâ Mazbatası**20 receb 1305, 20 mart 1304*

Şûrayı Devlet dahiliye dairesinin meclisi acizanemizde kıraat olunan işbu mazbatasında gösterildiği üzere bil-ümum emlâk ve arazii emiriye ve müsakkafat ve müsteğillâtı mevkufenin senedatı hakaniyeye rabtı için icrası mulasavver olan yoklama harçlarının vaktile fahiş olarak takdir edilen kıyemi tahririyeden istifası vakıa yoklamadan muntazır olan semereyi iktitafa mani olacağı cihetle zikrolunan yoklama harçlarının bir defaya mahsus olmak üzere kıyemi tahririyeden yüzde yirmi beş tenzilile bakisinden alınması muvafıkı maslahat görüldüğünden mucibince icrayı icabı zımında Defteri Hakani

nezaretine mezuniyet itası müttehiden tezekkür kılındı isede katı-
bei ahvalde emir ve ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

20 receb 1305, 20 mart 1304

Tezkerei maruza

Bilûmum emlak ve arazii emiriye ve müsakkafat ve müstegillâtı mevkufenin senedatı hakaniyeye rabtı için icrası mutasavver olan yoklama harclarının bir defaya mahsus ve munhasır olmak üzere kıyemi tahririyeden yüzde yirmi beş tenzilile bakisinden alınması zımında Defteri Hakanî nezreti celilesine mezuniyet itası hakkında Şurayı Devlet dahiliye dairesinden kaleme alınıp meclisi mahsusu vükelâdan tezyil olunan mazbata leffen arz ve takdim kılınmakla olbapta herneveçhile emir ve iradei seniyei hazreti padişahî şeref-müteallik buyrulur ise mantuku âlisi infaz edileceği beyanile tezkerei senaveri terkin kılındı efendim.

[Irade tarihi: 21 receb 1305, 21 mart 1304]

**№: 303 — Devleti aliyenin 1304 senesi
muvazenei umumiyesi**

Bütçe Komisyonu mazbatası

9 receb 1305, 9 mart 1304

Müteallik ve şerefsudur buyrulan emir ve iradei seniyei hazreti şehinşahî mantuku münifi üzere Devleti aliyenin bin üç yüz dört senesi maliyesi varidat ve masarifati umumiyesinin heyeti acizane-mizççe tetkikatı ikmal olunarak olbapta tanzim olunan bir numaralı varidat bütçesi mantukunca senesi merkume varidatı adiyei umumiyesi bir milyar sekiz yüz dokuz milyon yüz elli dokuz bin yediyüz elli dokuz kuruşa balığ olmuştur.

İki numaralı masraf bütçesi mutaleasından anlaşılacağı üzere devairden bidayeten alınan hususî bütçelere nazaran masarifi adiyenin yekûnu iki milyar yüz dokuz milyon yüz seksen sekiz bin iki yüz seksen üç kuruş olmak lâzımgelir isede bundan devairin muvafakatleriyle tasarruf edilen altmış dokuz milyon üçyüz seksen bir bin ikiyüz doksan kuruş ile salifülbeyan masraf bütçesinin

mülâhazat hanesinde muharrer esbabı mucibeye binaen nizamiye ve tophane dairelerinin masarifi adiyeye kısmından masarifi fevkalâde sırasına nakli lâzımgelen yetmiş yedi milyon yetmiş dokuz bin sekiz yüz ve geçen sene ittihaz olunan karar mucibince jandarmadan tenzil kılınan yirmi yedi milyon dokuz yüz seksen altı bin altı yüz otuz dört ve heyeti acizanemizce tasarrufu mümkün ve münasib görünen otuz altı milyon iki yüz on dokuz bin iki yüz altmış iki ki ceman iki yüz on milyon altı yüz altmış yedi bin seksen altı kuruş tenzil ve nizamiyenin fevkalâde bütçesine dercedildiği halde daha ziyade taallûku hasebile masarifi adiyeye bütçesine naklolunan ve bazı devair bütçelerine ilâvesi lüzumu muahharen tahakkuk eden yirmi üç milyon dört yüz altmış sekiz bin dokuz yüz altmış iki kuruş zamoluğunda masarifi adiyeye bir milyar dokuz yüz yirmi bir milyon dokuz yüz doksan bin iki yüz elli dokuz kuruştan ibaret kalmıştır.

Şu halde varidatı adiyenin masarifi adiyeye nazaran yüz on iki milyon sekiz yüz otuz bin beş yüz kuruş açığı görünüp fakat dairei nizamiyece fevkalâde bütçesine konulupta indelmüzakere masarifi daimeden adolunmakla masarifi adiyeye bütçesine kaydedilen ve müfredatı muvazene hülâsasında arzolunan yirmi iki milyon üç yüz küsur bin kuruş dairesinin tertibi veçhile masarifi fevkalâde sırasına irca edilir ise salifülbeyan açığın miktarı doksan milyon beşyüz bu kadar bin kuruşa tenezzül etmek tabiidir.

üçyüz üç senesi masarifi adiyesinin açığı iki yüz doksan beş milyon dokuz yüz doksan iki bin yüz yetmiş dört kuruş olduğu halde üç yüz dört senesi masarifi adiyesi açığının yüz on iki milyon sekiz yüz otuz bin beşyüz kuruş olması bir yandan varidatın tezayüdünden ve diğer taraftan masarifin tenezzülünden neş'et etmiştir.

Dört numaralı cetvelde bertafsil gösterildiği üzere tekâlifi selâseye bu sene ibtidasından itibaren bairadei seniye vaki olan zamaimden ve vilâyat devairi belediyesi varidatından hazineye irca edilecek bazı hasıllattan atılmış altı milyon üç yüz yedi bin yüz otuz iki kuruş varidatı cedide husule gelmiş ve tekâlifi kadimeden on dört kalemin tahakkukuna nisbeten kırk dört milyon dört yüz seksen sekiz bin dört yüz on iki kuruş fazlası

görülmüştür. Binaenaleyh gerek varidata edilen zamaimden ve gerek tahakkuk itibarile bazı aksamı varidatça zuhur eden terakkiyattan mütehasıl yüz on milyon yedi yüz doksan beş bin beş yüz kırk dört kuruştan dokuz kalem varidatın üç yüz üç senesine nazaran noksanı olan elli üç milyon yedi bin sekiz yüz otuz iki kuruş tenzil olundukta adi bütçe açığının senei sabıka açığına nisbeten hiffetine medar olan fazlai varidat elli yedi milyon yedi yüz seksen yedi bin yedi yüz on iki kuruştan ibaret kalıyor.

Masraf cihetine gelince eğerçi bunun bazı kısımlarından iki yüz on milyon altı yüz altmış altı bin dokuz yüz seksen altı kuruş tasarruf vaki olmuş ise de diğer kısımlarının seksen beş milyon iki yüz doksan üç bin yirmi dört kuruş fazlası bulunması adi bütçe açığını tahfif eden sırf tasarrufun yüz yirmi beş milyon üç yüz yetmiş üç bin dokuz yüz altmış iki kuruşa tenezzülüne sebeb olmuştur.

Masarifin yekûnu umumisine nazaran yüzde beş kuruş seksen yedi santimden ibaret demek olan işbu açığın babı âlide üç yüz üç senesi bütçesi üzerine icrayı tetkikata tayin buyrulan komisyon tarafından gösterilen açıktan ziyade olması balada ifade olunan dört kalem zamaimi cedideden başka mezkûr komisyonca tasavvur edilen elli yedi milyon doksan yedi bin küsur kuruşluk varidattan bazısının mevkiî icraya vaz'ı çaresi istihsal olunamamasından ve bazısının dahi meclisi âlii vükelâce tensib buyrulmamasından ve ahzı asker kanunu cedidi hükümünce bedelâtı nakdiyeye defaten iki yüz altmış bin lira raddesinde bir noksan târi olmasından ve bu sene devairin teklif eylediği masarifin yüz elli bin lira kadar fazlalı bulunmasından ve devairi askeriye masarifinin mubayaat ve muayyenat kısmından komisyonca tenzili hesab edilen yüzde yiminin yüzde on beşe indirilmesinden neş'et eylediği meydandadır. Maamafih devairi devletin ihtiyacı mevzuubahis olan masarifi adiyे ile kabili idare olsa zikir olunan açığın intizamı muamelât ve sair ikdamat ile az-zamanda kapatılması ve o cihetle varidat ve masarifatın kemmiyeti umumiyesine bir tevazünü tam husule getirilmesi kolaylaşarak ahvali maliyei devlet telâş edilecek bir muzayaka içinde görülmez idi lâkin ihtiyacı umumiyei devair böyle bir had ile mahdud olamayıp her sene olduğu gibi bu sene dahi fevkalâde bir

takım masarifat meydana konulmuş ve alehusus saltanatı seninin düveli muazzamai saireye nazaren bulunduğu mevki iktizasınca sayei mehasin vaye hazreti şehinşâhide icra kılınan tensikati cedidei askeriyenin ilcaat ve icabatından olmak üzere Avrupa fabrikalarına sipariş olunan top ve tüfek ve efvahi nariye ile kuvvei bahriyei devleti aliyenin ikmali nevakası için mukarrer olan mübayaatın mukavelâtı resmîyeye merbut ve mübteni bulunan esmanî külliyesi gayet mübrem ve müstacel bir masraf teşkil etmiş olmasile şu halde masarifi adîye bütçesi açığına hasrı nazar kabil olamayıp ehemmin mühimme takdîmi kaidesince müdafaai taassüratı maliye için meselenin şekli umumisine bakıpta masarifi adîye ve fevkalâdeyi yekdiğerinden tefrik etmeksizin mecmuuna göre çare düşünmek tahtı mecburiyettir.

Üç numaralı bütçe mütaleasından müsteban olacağı üzere üçyüz dört senesi için devair tarafından lüzum gösterilen masarifi fevkalâde üçyüz on altı milyon üçyüz on iki bin ikiyüz kırk dört kuruşa reside olup bunun yüz yirmi beş milyon dört yüz seksen beş bin sekiz yüz elli dokuz kuruşu mukavelâtı mün'akide mucibince bu sene zarfında itası muktazi olan techizat ve levazımatı harbiye esmanî ile kaht zedeğân ve muhacirin masarifidir.

İşbu fevkalâde bütçesinin varidatı mevcudesi geçen seneki masarifi fevkalâdeye karşılık tutulupta ademî istihsali sebeble bu seneye devredilen otuz bir milyon dört yüz onsekiz bin yüz doksan sekiz kuruştan ibaret bulunduğu cihetle şu varidat masrafın yalnız mukavelâta merbut kısmı ile muvazene olunur ise doksan dört milyon altmış yedi bin bu kadar ve mukavelât haricinde bulunan ve ne miktarı kabili tecil olduğu Hazinece kestirilemeyen mütebaki yüz doksan milyon küsur kuruş dahi aynile birkabul bir muvazene yapılır ise iki yüz seksen dört milyon sekiz yüz seksen dört bin şu kadar kuruş fevkalâde masraf açığı zahir olarak bununla masarifi adîye bütçesinin açığı birleştirilince yekûnu üç yüz doksan yedi milyon yedi yüz yirmi dört bin beş yüz kırk altı kuruşa reside olur ki masarifi umumiyenin bir sūdüsünü mütejaviz yani yüzde on sekizi raddesine mütekarib olduğundan muamelâtı maliyece bihakkın endişe bahşo-

lacak derecede bulunduğu muhtacı teemmül değildir. Maâhaza hakikate nazar olunur ise açığımızın miktarı bununla da mahdud olmayıp şöyle ki şimdiye kadar her sene maliyeye gayrı mütevazin bütçe ile girilmek muktezayı zaruret addedilmiş olduğuna ve vilâyat emvalinin kifayetsizliği nazarı itibara alınmaksızın taşra malsandıkları üzerine merkezden nisbetsiz havalât icra kılındığına binaen her taraftan bir akçe kahtı peyda olarak havalenameler itibardan sakıt olduğu gibi bunların müstenid bulunduğu itibarı malî dahi derece nihayede tedenni ile bir kaç sene zarfında ceste ceste tediyeye olunmak üzere akçe istikrazı tarıkı bütün bütün kapanmış ve esbabi meşruhaya mebni her sene maliyenin son iki üç ayında vilâyat sandıklarında merkeze celbolunabilecek akçe kalmayıp senei atıye emvaline tecavüz eylemek muamelâtı zaruriye sırasına geçmiş olduğundan ve bahuşus iki senedenberi masarifi fevkalâdei müstaceleyi kısmen varidatı adıye ile ödemek mecburiyetinde bulunulduğundan üç yüz iki senei maliyesi içinde üç yüz üç senesi emvaline hayli tecavüz vaki olduğu misillü şu hal üç yüz üç senesine dahi intikal ederek senenin son aylarında ele geçecek aşar taksitlerinin bir kaç ay evvel avans tarikile ve havalât ile ahiz ve sarfolunmuş olmasından ve üç yüz senedenberi devren teraküm eden bakayanın idare açıklarından mütehasıl bir takım düyuna irtibatile beraber ekser memurini mülkiyenin tahsilâta itina etmemelerinden naşi merkezi saltanatın velâsiyyema devairi askeriyenin idarei ihtiyacatı mühimmesi ve devairi mezkûre ve hazinei maliye ile muamelâtı olan tüccar ve sermayedarın alacaklarının temini için bizzarure üç yüz dört senesi emvaline vukubulan tecavüzat takriben üç yüz dört bin bu kadar liraya vasıl olduğuna nazaran üç yüz dört senesi adi ve fevkalâde bütçelerinin hakiki açığı dört yüz otuz yedi milyon küsur eyleş itibar olunmak lâzımgelir. Şurasının dahi ilâvesi iktiza eylemiştir ki varidatı adıye ile müstacel olan masarifi fevkalâdeyi dahi kısmen idare mecburiyetinde bulunulması masarifi adıye bütçesinin geçen sene üç milyon liraya yakın olan açığından müterettib zarureti artırarak maaşların tediyatınca görülen tehhur ve tedahülün ve masarifatı adıyeden bir takım düyünun tezayüdüne bais olmakla üç yüz dört senesi içinde dahi o mua-

melenin cereyanına meydan verilir yani varidatı adiyeye ile hem zaten açığı olan masarifi adiyeyi idare ve hem masarifi fevkalâdeyi müdafaa yoluna gidilecek olur ise buhranı malinin daha mühim bir hale münceer olacağı aşikârdır. Şu sırada hazinesi devletin senesi cedidei maliye ibtidasındaki halini yani geçmiş seneler emvalinden teraküm eden bakaya ile düyunun miktarını mübeyyin bir cedvel tanzim ve takdimi lâzımgelir ise de emvali devletten on bir milyon liralık miktarının hesabatını doğrudan doğru ve mahbema hazineye göndermeğe nizamem mecbur olan otuz dokuz vilâyet ve elviyei müstakilleden yalnız üçü birer aylık ve biri iki aylık ve ikisi altışar ve diğer ikisi yedişer ve ikisi dahi dokuzar aylık cedvel gönderip kûsur yirmi dokuz vilâyet ve elviyeden üçyüz üç senesinden bir aylık bile hesap alınmamış ve daha evvelki seneler hesabatı da bu nisbette mütedahil bulunmuş olduğuna ve hernekadar merkezce takribî malûmat istihsali için bakaya ile düyunun miktarı vilâyattan sorulmuş ise de sancakların vilâyetlere gönderecekleri cedveller dahi tedahülde olmasile alınan cevablar hesabem emniyet bahşolmadığına mebni sureti meşruhada arzu olunan cedvelin tanzimine muvaffak olunamamıştır. Ancak muamelâti hesabiyenin ademî mübalât ile dıçar olduğu şu ukdelerden kurtarılması islahatı maliyenin mesaili mühimmesinden bulunmakla defterdar ve muhasebecilerin olabta şayani kabul olan mazeretlerine mahal kalmamak için dokuz milyon liralık emvalin cibayet ve hesabatına memur iken iki yüz elli kuruştan dört yüz elli kuruşa kadar maaşatı cüz'iyeye ile muvazzaf bulunan kaza malmüdürleriyle muhasebe ketebesinin muhassasatı maliye içinde ikdarları esbabî istihsal olunmakla maksada vüsul akvavî memul olduğu gibi muayyen olan evkatta vezaifi hesabiyeyi ifa etmeyenler için terettüb edecek mesuliyetin ifayı filiyatından dahi geri durulmıyacağından inşaallahü tealâ üç yüz dört senesi nihayetine kadar hesabatın bir derecei matlûbeye isaline ve badema yapılacak bütçelerin hesabatı katiyeye müsteniden tanzimine muvaffak olunacaktır.

Balâda arzolunan bütçe açıklarına ırcatı makal ile bunun ne suretle ve ne raddeye kadarkapanması mümkün olabileceği bahsine gelindikte çünkü gerek adi ve gerek fevkalâde bütçelerinde her ne masraf mukayyed ve devletçe musaddak olur

ise cümlesinin vacibüleda ve mübrem bilinmesi yani karşılıksız hiç bir masraf ihtiyar olunmaması kaidei ehem olup bu esas halen ve istikbalen düsturülamel tutulmadıkça idarei mükiyenin halelden vikayesi ve muamelâti maliyenin iğtişaş ve sui istimalâtın kurtarılması ve devletin esbabı miknetinden olan itibarı malinin muhafaza olunabilmesi mümkün olamayacağından evvelâ devairi devletçe halisane ve müttetikane buna riayet olunmasının ve hilâfındaki mesuliyet derecesinin selâmeti devlet namına tahtı karara alınması farizadandır.

Temini istikbale delâlet edecek şu esası mühimmin vaz ve itihazile beraber indelhesap karini mertebeli vuzuh olan açığın kapanması için kaideten hatıra gelecek tedbirlerin biri sarfta tasarruf bulmak ve diğeri iradı artırmaktır. Amma gerek devairi idarece ve gerek heyeti acizanemizçe mümkünülicra olan tasarrufat bütçe üzerinde gösterilmiş ve onların haricinde yalnız bir şey kalmıştır ki o da tensiki maaş kararnamesinin vazından sonra mekadiri mahdudesini tecavüz eden muhassasatın defaten raddei sabıkasına tenzili maddesi olup fakat bundan husule gelecek tasarruf elli şu kadar bin liraya baliğ olacağına nazaran faraza anın icrası karargir olsa bile bütçe açığının masarifi adiyeye kısmında bir büyük yekûn hâsil edemeyeceği ve devletin masarifi fevkalâde ve adiyesi yekûnu yüz itibar bulunduğu halde bunun yirmi beş kuruş elli yedi santimi düyunu muntazama ve gayri muntazama faiz ve resülmaline ve elli kuruş kırk yedi santimi kuvvei berriye ve bahriye masrafına ve yalnız yirmi üç kuruş doksan altı santimi tahsisat ve hidematı mülkiye ve umuru nafiya münhasır olup düveli sairede kuvvei berriye ve bahriye ve teşhizatı askeriyenin masarifi mecmuası varidatın yüzde otuzunu mütecevaz bulunmadığı halde devleti aliyyede masarifi umumiyenin yüzde ellisini ve istikrazattan maada varidatla muvazenesinde yüzde altmış birini geçtiğine nazaran bunun serveti memleket ve varidatı devlete tesirâtı külliyesi derkâr ise de kuvvei mevcudenin devamı hasebile dairelerince bu sene maattasarruf yapılan bütçelerden bir kat daha tenzilât icrasına rey vermek ve buna ahvali siyasiyenin müsaid olup olmadığını bilmek heyeti âliyei devlete aid olduğu cihetle bubabta bir şey dermeyan olunamamak tabiidir.

Tezyidi iradın vesaitine atfı nazar olununca çünkü varidatça buna müsaid olanlar bilvasita alınan şeyler ise de onların çoğu

düyunu umumiye karşılığı meyanında bulunmak hasebile çaresiz bilâ vasıta mevzu olan tekâlifin arttırılması cihetine gidilerek elde bulunan bütçeye vergi ve bedelâtı askeriyeye üzerine zamâmi cedide konulmuş olduğundan artık menabii varidatın bu kısmını şimdilik daha ziyade kabartmağa mülk ve tebaanın hali müsaid görümeyip binaenaleyh varidatı adıyla bütçesini zamâmi mevcude ile yürütmek emri zaruridir. Vakia memaliki sairrede fevkalâde varidat tedariki için tekâlifi mevzuadan birine muvakkaten akça zammetmek veyahut müceddeden bilvasıla bir teklifi muvakkat vazeylemek gibi tedbirlere müracaat olunduğu malûm ise de memaliki Osmaniyenin ahvali ve uhudu mevcüdenin ahkâmı olabta varidi havadır olabilecek esbab ve vesaitin filiyatını ihzara müsaid olmadığı ve güm-rüklerce ümid olunan terekkiî iradın turuk ve vesaili bile henüz neticepezir olamadığı ve geçen seneki gibi menafi sandıkları hasılatına ve maarife aid rubu hisseye müracaatın sunufu ahali enzarında yakışksız görünmesile beraber indettecrûbe faidesi zararına ve süi te'sirine değmediği cihetlerle bu babta hale tevafuk edecek ve filiyatında mevani ve mehazir mülâhaza edilemeyecek karşılık taharrisine bakmanın vücüb ve ehemmiyeti muhtacı bahsolamadığından nezaretçe buraları bitteemmül heyeti acizanemize ibraz ve badelmütalea ilâvei melfufat olunan pusuladan rehini ilmihali buyrulacağı üzere bu sene zarfında istihsali tahmin olunan varidatı fevkalâde bir milyon yüz otuz bin liraya balığ olmakla beraber bunların bir kısmı sene içinde tamamen ele geçememek veyahut teklif olunan dereceden aşağı tutmak gibi ihtiyatlara mukabil kesri çürütülecek olsa bile yine bir milyon liradan aşağı düşmez ise de balâda arzolunduğu üzere bütçe açıklarının miktarına nazaran bununla matlûb hasil olamayıp gerek adi bütçe açığının kusuru ile bu sene emvalinden alınan mebalîğın yerini doldurmak ve gerek tahtı mukavelede mübrem ve müstacel olan masarifi fevkalâdeyi vakit ve zamanile ifa edipde esliha ve mermiyatın ve sair elzem ve ehem teşhizatın sürati isticlâbına bakılmak için başkaca bir buçuk milyon liranın biranevvel tedariki vacibatı umurdan görünüp eğer buna müstacelen bir çare bulunamayipta geçen seneki gibi fevkalâde masarifat zaten masarifi adiyei umumiyei

idareye kâfi olmıyan varidatı adiyeye tahmil olunur ise cümlei idarei merakimadei hazreti hilâfetenahiden olduğu üzere maaşatın vaktile ifası ve muayyenati askeriye'nin temini kabil olamıyacağı gibi bütçeye dahil olan bir takım düyünü mühimmenin tesviyesile itibarı malinin iadesine dahi hizmet olunamıyacağından ana göre tedbiri acil ittihazı ve mukavelât haricinde bulunup her sene teklif olunduğu halde te'cil olunan masarifi fevkalâdei mütebakiyenin yine senei atiyeye bırakılması menutu reyî âlidir.

Hatimeî maruzat olarak şurasının dahi beyanı vecibeden addolunurki muamelâtı maliyenin tezebzübten kurtarılması için bu sene ciddi ve hakikî bir eser vazolunmazsa gelecek sene halin daha ağırlaşacağında istibah olmadığından gerek bu sene muamelâtının yolile devranı ve gerek senei atiyede varidatı adiyenin tezyidi ve itibarı malinin tesisi zımında evvelâ bütçede gösterilen fasılların birinden diğere akçe nakli memnuiyeti kat'îye ile menedilip yukarıda beyan kılındığı üzere bütçe haricinde bir gûna maaş ve masrafa müsaade olunmaması ve bütçe dahilinde bir karşılık bulunmaksızın masarifi munzamma veyahut fevkalâdenin bile ihtiyar olunmaması saniyen bin iki yüz doksan altı senesinde vazedilen karnameye göre azası te'zayüd etmiş olan dairelerde münhal vukuunda adedi memurin derecei nizamiyesine tenezzül edilinceye değin yerlerine başkaları tayin olunmayıp maaşlarının hazine manda edilmesi ve tensik haricinde kalan hidemat için kaidei tasarrufa ve ihtiyacı sahihe göre her dairece birer defter yapılarak kezalik münhal vuku buldukça zaid memuriyetlerin peyderpey tenkis ve lâğvolunması salisen güm-rük tarifelerinin hiç olmaz ise üç yüz beş senesi martında mevkii icraya vazı için meydanda olan ihtilâfatı cüz'iyenin ref'ine babâlice himmet buyrulması ve mesalihi maliyenin idarei mülkiyeye irtibatı tabiisi hasebile emniyeti umumiyenin her tarafta temamiî teekküdü ve demiryollar vesair tesisatı nafianın te'zayüd ve tevessüü yolunda vaki olacak müsaadat ve himematın terakkii serveti memleket ve te'zayüdü varidatı devletçe tesiri küllisi mahsus olacağından netayici mezkûre esmanın dahi istihsali ehemmi umur olmakla olabta emir ve ferman hazreti veliyülemrindir

Mecalisi Mahsusu Vükelâ Mazbatası

26 receb 1305, 26 mart 1304

Üçyüz dört senesi muvazenesinin tanzimi için bairadei seneye hazineci celilede teşekkül eden komisyon tetkikat ve müzakeratını ikmal ederek adi ve fevkalâde namına başka başka tanzim olunan hülâsalar esbabı mucibe mazbatasile beraber maliye nezaretinden batezkere irsal olunmakla takımıle meyan-i bendegânemizde kıraat olundu. Zikrolunan mazbata mün-derecatına nazaran bu seneden itibaren tekâlifî malûmeye icra kılınan zamaim dahil olduğu halde varidatın yekünü bir milyar sekiz yüz dokuz milyon yüz elli dokuz bin yedi yüz elli dokuz kuruş derecesinde olup masarifi adiyenin yekünü ise iki milyar yüz dokuz milyon yüz seksen sekiz bin iki yüz seksen üç kuruşa balığ olduğu halde bundan devairin muvafakat-lerile tasarruf edilen ve nizamiye ve tophane dairelerinin ma-sarifi adiyeye kısmından masarifi fevkalâde kısmı sırasına nakli lâzımgelen ve geçen sene ittihaz olunan karar mucibince Jandarmadan tenzili takarrür eden ve komisyonca tasarrufu mümkün ve müsasib görünen ceman iki yüz on milyon altı yüz altmış yedi bin seksen altı kuruşa tenzil ve nizamiyenin fevkalâde bütçesine dercedildiği halde masarifi adiyeye bütçesine nakli lâzım gelen ve bazı devair bütçelerine ilâvesi lüzumu muahharan tahakkuk eden yirmi üç milyon dört yüz altmış sekiz bin dokuz yüz altmış iki kuruş zammolundukta masarifi adiyeye bir milyar dokuz yüz yirmi iki milyon yüz doksan bir bin dokuz yüz on dokuz kuruştan ibaret olmasile ledelmuvazene masarifi adiyenin açığı yüz on üç milyon otuz dört bin altmış kuruşa vardıgı gibi üç yüz dört senesi masarifi fevkalâdesi olan üç yüz on altı milyon üç yüz on iki bin yüz kırk dört kuruştan senesi sabıka fevkalâde varidatından müdevver otuz bir milyon dört yüz on sekiz bin bu kadar kuruşu tenzil olundukta üst tarafı olan iki yüz seksen dört milyon sekiz yüz doksan dört bin kırk iki kuruş dahi açık görüldüğünden şu halde gerek adi ve gerek fevkalâde bütçeleri açığının senesi sabıkada mubayaa olunan zahair ve saire için bu sene ağnam resminden ita olunan üç yüz bin liralık havale bedelâtı senesi merkumede kaht münasebetile ahaliye tavizan verilen zanair esmanından bu sene istihsal olunacak mebalığden tesviye olun-

ması ve mübayaatı askeriyenin sevabına nispetle yüzde on beş noksanile alınması itibarile komisyon hesabınca minhaysilmecmu mikdarı üç yüz doksan yedi milyon dokuz yüz yirmi altı bin iki yüz iki kuruşa baliğ olacağı anlaşılmakla işbu hülâsalar tetkik edildi. Bütçe komisyonunun icrasını teklif eylediği tasarrufat senei sabıka bütçesine dair olan mazbatada dahi arz ve beyan olunduğu üzere Hakârî vilâyetinin lâğvile Van Vilâyetine ve Dersimin Mamuretülâziz Vilâyetine ve Karasinin Hüdavendigâr Vilâyetine rabtile Bingazi Vilâyetinin müstakil mutasarrıflığa tahvili ve nafia komisyonile şehremanet ve defteri hakanî nezaretlerinde bulunan idare meclislerinin ve maliye tahsilât müdürlüğünün lâğvi ve bazı vilâyattaki bidayet ve istinaf ve ticaret mehakiminin tadili teşkilâtile devairi münasebeye kasrı ve valilerin masarifi devriyesinin kat'ı ve devairi askeriyenin istihkâmat ve inşaatı saire misillü masarifi dairesinin berveçhü muharrer fevkalâde bütçesine nakli hususlarından ibaret olup vilâyatı mezkûrenir olsuretle ilga ve ilhakı kararı sabıka muvafık bulunduğu gibi İzmit ve Biga ve Çatalca sancaklarının müstakil mutasarrıflığa tahvili ve maa tahrir vergi idaresinin Maliye hazinesi celilesine nakli mülâbesesile zaten vazifeleri kalmamış olan şehremanet ve defteri hakanî nezareti meclislerle umuru nafia komisyonunun ve maliye tahsilât müdürlüğünün lâğvı ve her nezaret ve emanette birer müsteşar veya muavin bulunmasına nazaran defteri hakanî nezareti meclisi reisi maaşu muhassasile nezaret muavinliğine tayin olunarak meclisi mezkûr başkâtibinin hazinesi celileye ve şehremaneti mülhaka; meclisi ketebesinin ilga edilecek meclisi idareye muhavvel muhakemat vazifesinin Şûrayı Devlet Muhakemat Dairesine intikal edeceği cihetle anın heyeti kalemiyesine ve emaneti müşarileyha memurlarından bazılarının mülhakat emvalinden muhassas aylıklarının emanet bütçesine nakli ile açıkta kalacaklara birer memuriyete tayin olununcaya değin maaşlarının nisfının hazinece mazuliyet veçhile itası münasib olup fakat vülât maaşatı emri idare için ancak dereceki kifayede bulunmasına nazaran masarifi devriyesinin kat'ı halinde valilerin vazifei devir ve teftişi ifaya icbarı bittabi kabil olamayıp bu ise idarei memleketçe arzu olunan intizamı muamelât maksadına muvafık olamayacağı cihetle işbu

masarifi devriyenin kemakân ifası lâzımeden olduğu gibi devairi askeriye'nin istihkâmat ve inşaat masarifi masarifi adıye cümle mühimmesinden olarak bunun dahi adı bütçede kalması icabı hale ve sevabık ve emsale nazaran münasib görüldüğü ve mehakimi mezkûrenin tadil ve devairinin kasrı maddesine gelince bunlardan mevki ve maslahatlarının müsaadesine mebnî bazı mehakimi ticaretin rûsumu mevzuasından istifade edilmek için ilgasile vazifelerinin emsali misillü mahkemei adiyelere tevdiî Adliye Nezaretince de badettetik tensib olunup fakat hukuk ve ceza mahkemelerinin birleştirilmesi hususu islahatı adliye komisyonunca ittihaz olunan mukarreratın suverî icraiyesine göre ileride kabili icra ise de bundan hasıl olacak tasarrufatın islahatı mebhuseye müteallik tahsisata karşılık ittihazı lâzım geleceği mülâbesetile bunlara aid masarîf yine halile bütçede ibka edilmek lâzım gelerek masarifi adıye açığı bittabi tezeyüd ile yüz yetmiş üç milyon üç yüz altı bin iki yüz kırk bir kuruşa varmış ve masarifi fevkalâde bütçesinin tetkikatında dahi devairi askeriye'nin berveçhibalâ istihkâmat ve inşaat masarifi adı bütçeye naklolunduğu gibi tophane fişek fabrikası ve mühimmat masarifi olup bu senelik kabili tecil olan ve bahriye ve tophane dairelerince tahsisatları dairelerinde tesviyesi imkânı görünen bazı masarîfin tay ve ihracı halinde masarifi fevkalâde bütçesinin açığı yüz altmış dört milyon dokuz yüz on bin yetmiş altı kuruşa tenezzül ederek bundan dolayı bu sene için üçyüz otuz sekiz milyon ikiyüz on altı bin üçyüz on yedi kuruşun tedariki icabı eylemiştir. Nezdi âlide arz ve izaha hacet olmadığı üzere husulü tevazün için ya masarîfin irada veyahut iradın masrafa uydurulması umuru tabiiyeden olarak bunun üzerine biddefaat icra kılınan tetkikat ve müzakeratta zamma müsaid olanlar bilvasıta istifa olunan tekâlif isede onların ekseri düyünü umumiye karşılığı meyanında bulunması ile doğrudan doğruya mevzu olan verginin artırılması cihetine gidilerek ve olabatta dahi istitaatı ahalinin derecatı nazarı itibara alınarak emlak ve temettuat vergileri ile bedelâtı askeriye'ye icra kılınan zamaim ile devairi belediye'ye metruk varidattan hazineye ırcı kararlaştırılan akçe yüz on milyon yedi yüz doksan beş bin beş yüz kırk dört kuruş derecesinde bir yekûn hasıl ettiği gibi aksanı masarîfattan icra kılınan

tasarrufatın yekûnu dahi yüz milyon kuruş derecesine varıp eğerçi bu sene içinde vuku bulan telefâtı cihetile ağnam resminden ve mürur tezkeresi harcının tenzili kararile tensikâtı cedidei askeriye iktızasınca bedelâtı nakdiyei askeriyye terettüb eden noksan ve saireden mütehassıl elli yedi milyon yedi yüz seksen yedi bin yedi yüz on iki kuruşun varidat meyânında kalması lâzım gelse açığın miktarı hayliden hayli azalacağı derkâr olup maamafih bunun bazı aksamından senei atiyede istifade olunacağı gibi memaliki mahrusai şahanenin kabiliyeti tabiiyesi icabınca sayei terakkiyat vayei hazreti mülktaride demiryollar misillü teşebbüs olunan vesaiti imraniyenin bihavlihi tealâ mevkii file isali takdirinde varidatı devletin sene besene derecei matlûbeye terakkisile tevazünü tammın husulü dahi memulü kavi olup bununla beraber bu sene için tadilen tanzim olunan hulâsada muharrer olduğu üzere adi ve fevkalâde bütçeleri açığından dolayı tedarikine ihtiyac görünen akçeye herhalde bir karşılık bulunması vacibâtı umurdan olarak Maliye Nezaretinden şifahen ifade olunduğu ve tezkerei mezkûrede dahi tasrih kılındığı üzere bazı maadinin ilzam ve ihalesinden ve saireden sene ahirine dek yüz milyon kuruş miktarı şeyin Hazinece tedariki imkânı anlaşıldığı gibi Rumeli demiryolları mesaili malûmesinden dolayı Hırş'ten bir o kadar akçe istihsali dahi memulü kavi bulunmasına nazaran bunun üst tarafı için sureti temini Hazinei celilece kararlaştırılmak üzere bir milyon lira raddesinde bir istikraz akdi halinde marûlbeyan açığın kapatılması çaresi istihsal kılınmış olacağından olveçhile ifayı mukteziyatı ve matlûbu maali mas-hubu cenabı hilâfetpenahiden olduğu üzere bimennihi tealâ devleti aliyenin tezyidi kuvvet ve şevketi her halde itibari malinin tarakkisine ve bu da her tarafça imalâtı nafiaya ve hususile teshili ticaret ve teksiri ziraate hizmet edecek olan demiryolların biranevvel inşası esbabının istihsaline mütevakkıf olmasile bu babta da teşebbüsâtı vakıanın tesrii lüzumu mütehdiden bittezekkür mezkûr hulâsalar ile mazbata ve tezkere takımıle arz ve takdim kılındı isede olbabta ve katitei ahvalde emrû ferman hazreti veliyülemir efendimizindir.

Iradeyi mübelliğ hamîş

Meclisi mahsusu vükelânın işbu mazbatası manzuru deka-ik mevfuru hazreti padişahî olarak evrakı maruza meyanında bulunan pusulada gösterildiği veçhile İşkodra ormanlarından üç yüz bin metre mikâb kadar kerestenin bilmüzayede fûruhtu hususunda ecanib parmağı karıştırılmaması ve bu işe ileride bir Avusturya politikası girerek bilâhara devletçe bir gûna müşkülâta duçar olunmaması mukaddema dahi emrû ferman buyrulmuş olmasına ve mademki mezkûr ormanlardan bu suretle kereste fûruhtu hazinei celile ve memleket ve ahali mahalliyece mucibi menafi olacağı gerek tarafı samii sadaretpenahiden ve gerek Maliye nazırı paşa hazretleri canibinden sureti mahsusada arz ve ifade olunmasına mebni zikrolunan ormanlardan kereste fûruhtu zımında müzayedesine ve satıldıktan sonra dahi emir ve idaresine berminvali meşruh ecnebi karıştırılmamak ve bu işe bir Avusturya politikası girerek bu yüzden Devletçe bir gûna müşkülâta duçar olunmamasına fevkalâde dikkat ve itina kılınmak şartile zikrolunan ormanlardan olmaktadır kerestenin bilmüzayede fûruhtu ile beraber mazbatai mezkûrenin mevaddı mûndericei sairesinin berveçhi tezekkür ve istizan icrayı icabı hususlarına iradei seniyei hazreti hilâfetpenahî müteallik ve şerefsudur buyrulmuş olmakla olabta emir ve ferman hazreti veliyülemrindir.

[Irade tarihi: 26 receb 1305, 26 mart 1304]

**Birinci tertip düsturun .5 inci cildine mahsus
doğru ve yanlış cetvelidir**

Yanlış	Doğru	Sahife	Satır
Bahil	Dahil	27	17
havlesile	havalesile	39	10
ihaç	ihraç	57	17
raiban	rabian	83	21
akideri	akidleri	86	19
alınması	alınmaması	94	18
bilcüme	bilcümle	125	23
mühak	mülhak	190	19
musahha	musahhaha	236	2
olaaak	olarak	300	12
rsüumatı	rüsumatı	309	17
tüccarından	tüccaranından	315	14
melel	milel	319	16
bedaa	bıdaa	329	26
müdde	müddet	330	15
senifeleri	sefineleri	344	20
buldukları	buldukları	346	14
alabilirler	atabilirler	346	15
cesreyn	cisreyn	347	10
cesri	cisri	347	22,23
kaçanı	koçanı	376	2
topant	toptan	380	5
tasfivei	tasfiyei	383	4
130	1301	389	33
melikdarı	mülkdarı	394	16
merbuen	merbuten	401	23,24
vefaedenlerin	vefatedenlerin	433	39
irtihat	irtihal	433	40
mukarrer	muharrer	446	3
Blaks	Blak si	463	22
Blaks	Blak si	463	28
me'lehülemir	menlehülemir	466	28
mumamelât	muamelât	482	9

Yanlış	Doğru	Sahife	Satır
olmınmar	olunmaz	482	18
olbap	olbapta	483	7
tevsüüne	tevessüüne	485	35
isâile	irsaliile	499	28
102	1302	501	28
meşaan	müşaan	505	26
meçiisi	meclisi	521	27
bir	bin	548	15
Adepiba	ede peyiba	556	8
meknet	miknet	577	19
lemyizin	temyizin	587	16
lâm	ilâm	587	22
stikraz	istikraz	596	13
aşyan	aşıyan	614	17
usukr	uskur	626	14
zeyli	ziri	749	13
getirerek	getirilerek	755	35
dahinde	dahilinde	761	9
mezrutı	mezruatı	779	30
gelgiği	geldiği	905	29
boların	boruların	906	36
oleuğu	olduğu	910	8
kahhında	hakkında	912	37
şevkti	şevketi	944	32
lâzeme	lâzıma	981	16